Rječnici i leksikoni

Izdavač:
Naklada Jesenski i Turk

Za izdavača:
Mišo Nejašmić

Urednica i redaktorica:
Jadranka Pintarić

recenzentice:
Branka Tafra
Kornelija Kuvač-Levačić

grafički urednik: **Boris Kuk**

tisak: **Zrinski d.d.**, Čakovec
lipanj 2008.

www.jesenski-turk.hr

Ljiljana Šarić / Wiebke Wittschen

Rječnik sinonima
hrvatskoga jezika

Naklada Jesenski i Turk
Zagreb, lipanj 2008.

Sadržaj

Umjesto predgovora

Pilot-izdanje ovog rječnika objavljeno je 2003. pod naslovom *Rječnik sinonima* u ograničenoj nakladi. Pozitivne reakcije potaknule su nas na pripremu ovog izdanja. U glavni dio rječnika unesene su dopune, izmjene i ispravci. Struktura rječnika bitno je promijenjena: u novom indeksu svi se članovi sinonimnih nizova iz prvog dijela rječnika upućuju ne na broj stranice na kojoj se pojavljuju, nego na odgovarajuće natuknice.

Zahvaljujemo svima u Nakladi Jesenski i Turk koji su svojim zdušnim zalaganjem omogućili realizaciju ovog projekta, urednici i recenzenticama, te korisnicima pilot-izdanja koji su nas potaknuli na daljnji rad na rječniku.

Autorice

Uvod

Mišljenje da pravih sinonima u jeziku nema, da je moguće govoriti samo o značenjskoj bliskosti, a nikako istosti, vrlo je utemeljeno i s njim se možemo samo složiti. Ipak, teorijska utemeljenost takvih gledišta ne dovodi u pitanje ni sastavljanje rječnika sinonima ni njihovu korisnost. Za razliku od apsolutne istoznačnosti (koja možda postoji samo u terminologiji), različiti stupnjevi bliskoznačnosti među riječima nedvojbeni su. Iz prakse postojećih rječnika sinonima razvidno je da naziv “sinonim” uz (rijetke) istoznačne odnose, pokriva i odnose koji se mogu nazvati bliskoznačnima ili sličnoznačnima. To se odražava i u strukturi ovoga rječnika.

Tek povezivanje riječi s bliskoznačnicama, razgraničavanje sinonima po poljima njihove uporabe i upućivanje na kontekste omogućuje stvarno poznavanje značenja riječi. Ovaj je rječnik namijenjen svim govornicima hrvatskoga jezika, posebno učenicima, studentima, prevoditeljima sa stranih jezika, novinarima, redaktorima, svima kojima je riječ dio posla, koji se suočavaju s pitanjem kako što reći drukčije, s problemom izbora odgovarajuće riječi ili s problemom izbjegavanja ponavljanja. Rječnik može biti od pomoći i onima koji jezik uče upotpunjavanjem i obogaćivanjem leksika kojim raspolažu. Ovakav tip rječnika nije namijenjen onima za koje značenjska istost ili bliskost riječi *x* s riječju *y* podrazumijeva “nepravilnost” jedne od njih.

Rječnik je sastavljen od dva dijela. U prvom dijelu su abecedno poredane natuknice i njihovi sinonimni nizovi. Drugi je dio rječnika indeks. U njemu se nalaze jedinice navedene u sklopu sinonimnih nizova u prvome dijelu. Indeks je veoma bitan za snalaženje u rječniku jer svaka riječ koja se može naći u nekom od sinonimnih nizova u prvom dijelu rječnika nije nužno i sama natuknica.

Iza natuknice (o izboru natuknica više u dijelu *Napomene o strukturi rječnika i upute za korištenje*) slijedi niz istoznačnica i bliskoznačnica, ili više njih, koji se u nekim kontekstima mogu upotrijebiti umjesto natuknice. Nizovima sinonima kratko je – definicijom ili stavljanjem riječi u kontekst uporabe – naznačeno značenjsko polje.

Rjeđe se u rječniku kao sinonimni odnosi uzimaju odnosi roda i vrste, primjerice onda kad se naziv roda u razgovornome jeziku rabi i kao naziv vrste. U pitanju nisu, naravno, pravi sinonimni odnosi, ali su oni redovito uvršteni u moderne rječnike sinonima. Takvu praksu slijedi i ovaj rječnik. Uzeta je u obzir i sinonimija na razini riječi i na razini drugih, većih jedinica. U sinonimnim odnosima mogu biti pojedinačni leksemi; sinonimni odnos može povezivati pojedinačne lekseme sa sintagmama i frazeološkim izrazima, te sintagme i frazeološke izraze s drugim takvim izrazima. Stoga se u sinonimnim nizovima nalaze pojedinačni leksemi, ali i frazeološki izrazi, kolokacije i sintagme, i to onda kad nisu definicija natuknice, nego joj u određenom kontekstu doista funkcioniraju kao moguća zamjena.

U rječnik su uvrštene i riječi iz razgovornoga jezika, regionalizmi u široj uporabi te općepoznati žargonizmi (o tome više u dijelu *Napomene o strukturi rječnika i upute za korištenje*). Naime, standardna ili birana riječ nije u svakoj situaciji prava i najprihvatljivija. Situacija, stajalište pisca ili govornika te intencija poruke uvjetuju izbor riječi koje pripadaju različitim stilističkim i funkcionalnim razinama. Nekim je riječima u sinonimnim nizovima dodana stilska odrednica. No, stilska je obilježenost riječi ipak najčešće rezultat međudjelovanja kontekstnih čimbenika, a ne svojstvo riječi samih po sebi. Stručni nazivi (primjerice botanički i zoološki) u rječnik su uvršteni prema načelu njihove čestoće i poznatosti u općem jeziku.

Napomene o strukturi rječnika i upute za uporabu

Izbor građe

Zamislivši ovaj rječnik kao praktičan priručnik, ograničili smo se na frekventniju građu, uglavnom na aktivan jezični fond. Stručna terminologija prisutna je u onoj mjeri u kojoj bi bila prisutna u jednojezičnom rječniku standardnoga opsega. U manjoj su mjeri – također u onoj u kojoj bi ih donijeli opći rječnici – u rječniku zastupljeni arhaizmi, poetizmi i povijesni nazivi koji egzistiraju kao dio aktivnoga jezičnoga fonda ili u njega ulaze. Jezik je sustav u stalnoj mijeni, a svaki, pa tako i ovaj rječnik, svojevrsno okamenjenje jedne etape jezičnoga kretanja. Izbor građe, njezina kvaliteta i opseg uvjetovan je postojećim i autorima dostupnim izvorima (jednojezični i dvojezični rječnici, elektronički korpusi). Uz drukčije bi tehničke preduvjete i izvore vjerojatno i ovako zamišljen rječnik izgledao znatno drukčije. Rječnik različite strukture i opsega – na primjer sinonimni rječnik koji bi uključio i velik dio pasivnoga jezičnoga fonda, ili građu povijesnih hrvatskih rječnika, kao i objasnidbeni rječnik sinonima u kojem bi se definiralo i razgraničilo značenje svih članova sinonimnih nizova određene natuknice – stvar je budućnosti.

Izbor natuknica

U izboru natuknice kriteriji su čestoća uporabe, stilska neutralnost, širina značenja, brojnost podznačenja (*zasoliti* ima prednost pred *osoliti*, jer uključuje i sinonimni niz koji *osoliti* nema). Kada za određeno značenje nema stilski neutralne ili standardne riječi, natuknica može biti i stilski obilježena, nestandardna ili neformalna riječ. Isto se odnosi na slučajeve kada je nestandardna, neformalna ili stilski obilježena riječ češća ili poznatija od standardne ili stilski neutralne riječi.

Nisu obrađeni svi članovi tvorbeno-značenjski povezanih skupina riječi, nego tvorbeno jednostavnije riječi. Sve etimološki povezane riječi nisu natuknica, jer bi to opteretilo strukturu rječnika i dovelo do pretjeranih ponavljanja. Stoga se, primjerice, u rječniku sustavno ne navode odnosni pridjevi kao natuknice, ako su natuknice imenice od kojih su izvedeni ti

pridjevi. Ako je obrađen pridjev koji izriče kvalitetu, u načelu je obrađena i odgovarajuća imenica.

Izbjegavale su se natuknice čiji bi sinonimni niz činile samo njihove tvorbene inačice. Ako je natuknica donesena iz drugih razloga, dio njezina sinonimnog niza mogu činiti i tvorbene inačice.

Prilozi tvorbeno povezani s pridjevima, kada je sinonimni priložni niz iz pridjevskoga potpuno predvidljiv, nisu posebnno obrađeni ako je obrađen pridjev. Takvi su prilozi ipak obrađeni ako neki članovi priložnoga sinonimnoga niza nisu predvidljivi na temelju pridjevskoga.

Prefigirani su glagoli i odgovarajući neprefigirani, s obzirom na raslojenost njihovih značenja, obrađivani neovisno jedan o drugomu. U slučaju svršenih i nesvršenih glagola povezanih sufiksalnim tvorbenim odnosima, obrađen je samo jedan glagol, a njegov se vidski parnjak upućuje na obrađeni.

Glagolske imenice nisu u načelu obrađivane ako je obrađen odgovarajući glagol. Donesene su kao natuknica ako se obrađuje neko njihovo posebno značenje nepredvidljivo iz obrade glagola.

Poredak sinonima u sinonimnim nizovima

Sinonimi u sinonimnim nizovima nisu poredani abecedno. U određivanju poretka nastojala se uzimati u obzir značenjska bliskost s natuknicom: riječi značenjski bliže natuknici načelno su smještene prije riječī značenjski udaljenijih od nje.

Izbjegavanje kružnosti

Jedan tip rječnika sinonima nerijetko je vrlo opsežan, što je uvjetovano kružnošću, odnosno ponavljanjem istih sinonimnih nizova u rječničkim člancima mnogih natuknica. Drugi tip izbjegava kružnost, ali je stoga opterećen složenim sustavom uputnica čija brojnost sužava preglednost i lako snalaženje. Prvi je tip rječnika korisnicima vrlo uporabljiv, jer se gotovo svaka riječ za koju se traži sinonim i pronađe kao natuknica. Ovaj rječnik pokušava spojiti dobre strane obaju tipova: donekle reducirati kružnost te sustavom uputnica i indeksom kao posebnim dijelom rječnika povećati uporabljivost. Uputnicama se povezuju i upotpunjuju sinonimni nizovi i njihovi dijelovi navedeni u sklopu različitih natuknica.

Rječnički dio i indeks

Pri traženju sinonima nekoj riječi najprije valja potražiti danu riječ u rječničkom dijelu. Ako se ona u tom dijelu ne pronađe kao natuknica, korisnik je može potražiti u indeksu. U indeksu se upućuje na rječnički članak u sklopu kojega se riječ pojavljuje u glavnom dijelu, osim ako se ne pojavljuju kao dio rječničkog članka koje druge natuknice. Natuknice iz glavnoga dijela nisu uvrštene u indeks, osim ako se ne pojavljuju kao dio rječničkog članka koje druge natuknice. U indeks nisu uvrštene ni riječi na koje se u glavnom dijelu samo upućuje, što podrazumijeva da se tamo nalaze i kao natuknica, kao u sljedećem primjeru:

isključivati imprf. *usp.* isključiti

Recipročnost sinonimnih odnosa

Prava sinonimija je recipročan odnos. Može se činiti da se u mnogim slučajevima to načelo ne poštuje. Razlog su tomu bliskoznačni odnosi. Kao prvi primjer može se uzeti odnos rodnih i vrsnih pojmova. Tako se pod rodnim pojmom nalaze njegovi vrsni pojmovi kad se rodni pojam u svakodnevnom jeziku rabi umjesto vrsnih. Ako se iz bilo kojega razloga vrsni pojam nađe kao natuknica, neće se u nizu naći njegov rodni pojam jer se vrsni pojam ne rabi umjesto rodnoga.

Drugi primjer prividnoga kršenja načela recipročnosti mogu ilustrirati slučajevi kada dio značenjskoga polja neke riječi x sugerira riječ y, a da riječ y svojim temeljnim značenjskim poljima ne sugerira riječ x. U tom slučaju se y može naći kao dio sinonimnoga niza pod natuknicom x, a x izostati pod y ako se y nađe kao natuknica.

Struktura rječničkoga članka

Iza natuknice pisane masnim slovima slijedi oznaka vrste riječi. Natuknicama jednostavnije semantičke strukture slijedi jedan sinonimni niz različita broja članova. Članovi sinonimnih nizova pisani su običnim tipom slova i međusobno odijeljeni zarezom. Točkom-zarezom odijeljeni su značenjski udaljeniji članovi istoga sinonimnoga niza. Višeznačnim riječima slijedi više sinonimnih nizova. Posebni su sinonimni nizovi unutar rječničkoga članka numerirani. Brojevi su pisani masnim slovima.

U različitim se sinonimnim nizovima u sklopu iste natuknice članovi mogu ponavljati, kao i unutar istoga niza kada su značenjski udaljeniji dijelovi niza jedni od drugih odvojeni točkom-zarezom. Ponavljanja takvoga tipa nastojala su se reducirati.

Sadržaj zagrada

Sadržaj zagrada unutar rječničkoga članka *pisan kurzivom* čine definicije, objašnjenja, ograničenja konteksta uporabe i primjeri uporabe. Kako je rječnik kombinacija kumulativnoga i objasnidbenoga, te obavijesti ne sadrže sve natuknice. Kada se značenja istoznačnica i bliskoznačnica natuknici bitno ne udaljuju od njezina značenja i kad se značenjske nijanse riječi u nizu ne ograničuju na bitno različite ili jasno odjeljive kontekste, odnosno kada kontekste nije moguće sažeto opisati ili razgraničiti, članovi sinonimnoga niza navode se kumulativno: nisu im dodana posebna objašnjenja, definicije ni primjeri uporabe.

Različitost kategorija unutar zagrada nije bilo moguće tehnički naznačiti zbog kompleksnosti grafičkoga sustava koji bi time uslijedio i izazvao slabiju čitljivost. Ovakav je tip rječnika u prvom redu namijenjen korisnicima s određenim stupnjem jezičnoga znanja, pa se razlikovanje definicije od primjera uporabe podrazumijeva i smatra neproblematičnim. Kurzivirani sadržaji zagrada mogu se odnositi na jednu riječ, na skupinu riječi, ili na cijeli sinonimni niz koji slijedi *iza* njih. Polje djelovanja sadržaja zagrada ograničuju tehnički znakovi: nova definicija/novi primjer, točka-zarez kao znak za značenjsko udaljavanje onoga što u nizu dolazi od prethodnih članova niza, ili broj koji označuje početak novoga sinonimnoga niza.

Sadržaji u zagradama stoje:

a. u posebno numeriranim sinonimnim nizovima gdje im je uloga razgraničenje značenjskih nijansi tih nizova:

> **strašilo** n **1** (~ *u polju*) plašilo **2** (*izgleda kao* ~) babaroga, bauk, vještica, nakaza, grdoba, nagrda, monstrum, grdosija, čudovište *usp.*, neman, izrod, utvara, avet, prikaza, priviđenje

b. u jednome sinonimnome nizu kad se značenje pojedinih riječi u njemu od ostalih bitno odmiče, tj. kad se konteksti uporabe jedinica u nizu bitnije razlikuju ili mogu zornije razdvojiti:

strog* adj. (~ *prema suradnicima*) oštar, nepopustljiv, nemilostiv, neumoljiv, nepokolebljiv, ozbiljan, krut, tvrd, ustrajan, uporan, odlučan, postojan, tvrdokoran, rigorozan, (~ *ton*) zapovjedan, zapovjednički, odlučan, hladan, leden, (~ *izraz lica*) ljut *usp.*

c. u sinonimnim nizovima u odnosu na koje je natuknica *x* općenitiji, nadređeni ili rodni pojam. Riječi se u nizu mogu odrediti kao vrste toga *x*-a, odnosno kao natuknici podređeni ili vrsni pojmovi:

putovanje n put, (~ *sa stručnom / sportskom / zabavnom svrhom*) ekskurzija, (~ *u istraživačke svrhe*) ekspedicija, (*kraće* ~) izlet, izlazak u prirodu, (~ *iz vjerskih pobuda*) hodočašće, (*maturalno* ~) nef. maturalac, (~ *umjetnika na gostovanjima*) turneja; ekspr. putešestvije

U prethodnom primjeru sadržaj u zagradama definira ono što slijedi iza njega. *Ekskurzija* i *ekspedicija* nisu svako putovanje, nego određena vrsta putovanja.

Stupanj jezičnoga znanja koji rječnik pretpostavlja uključuje i mogućnost prepoznavanja isključujućeg definiranja/objašnjenja od neisključujućeg naznačivanja konteksta uporabe. Neisključujuća ilustracija konteksta uporabe (primjer natuknice *strog*) dopušta naravno i mnoge druge srodne kontekste.

Sadržaj zagrada unutar rječničkoga članka pisan *običnim slovima* može biti:

a. riječ/skupina riječi kao neobavezni dio sintagme:

utakmica f **1** (sportski) susret, (sportsko) nadmetanje, borba, (*uzvratna* ~) uzvratni susret, revanš, nef. revanš-susret; nef. meč, tekma **2** (~ *u privredi*) konkurencija, natjecanje, nadmetanje, suparništvo, utrka, borba

Prema tome, mogući su sinonimi *utakmici sportski susret* i *susret*, *sportsko nadmetanje* i *nadmetanje*.

b. sastavnica manja od razine riječi – zagrade se upotrebljavaju radi uštede prostora u navođenju tvorbenih ili pravopisnih inačica:

ladica f nef. škafet(in)

U navedenom primjeru valja iščitati da su riječi *škafet* i *škafetin* u neformalnoj uporabi sinonimi riječi *ladica*.

c. gramatička dopuna natuknici ili članu sinonimnoga niza:

> **mariti** imprf. (~ *za koga / što*) hajati, držati do (koga/čega), voditi računa (o komu/čemu), stalo je (komu) do koga/čega, polagati (na što), davati puno/malo na što, voditi brigu, obazirati se, cijeniti *usp.*, (*uopće ne ~ za što*) briga (me) za to kao za lanjski snijeg; nef. fermati

Sadržaj zagrada također mogu biti:

a. kontekstualno zamjenjivi gramatički oblici:

> **što* 1** pron. (*imaš li ~*) nešto, (~ *(ti) je?*) nef. koji (ti) je vrag, (~ *ne dođeš*) zašto, zbog čega **2** [...]

Ti u *koji (ti) je vrag* u odgovarajućem je kontekstu zamjenjivo s *mi, mu, joj*, itd.

b. *se* u natuknicama sljedećega tipa:

> **blamirati (se)** imprf. i prf. (o)sramotiti (se), diskreditirati (se), degradirati, (o)blatiti, poniziti (se); nef. proslaviti se

Sadržaj zagrada pisan *masnim kurzivom* sintagme su, frazeološki izrazi i čvrste kolokacije:

> **besvijest** f **1** (*o stanju*) besvjesnost, nesvjestica, nesvijest, obeznanjenost, ošamućenost, bunilo, delirij, omama, omamljenost **2** (***do besvijesti***) bez mjere/kraja, neumjereno, beskrajno, u beskraj, previše, jako puno

Sintagme i frazeološki izrazi u zagradama pisani masnim kosim slovima doneseni u sklopu nosivih riječi zapravo funkcioniraju kao samostalna natuknica kojoj slijedi sinonimni niz. Na isti način obrađene su i čvrste kolokacije.

Sintagme i frazeološki izrazi u sinonimnim se nizovima donose ravnopravno s ostalim njegovim članovima. Načinom pisanja od ostalih se članova ne razlikuju. Frazeološki izrazi doneseni su u najčešćem gramatičkom obliku. Ovaj tip rječnika podrazumijeva da izvorni govornik i stranac određenoga stupnja jezičnog znanja znaju kako se frazeološki oblik mijenja kroz gramatički obrazac.

Kratice i odrednice

Razgraničenje formalne i neformalne uporabe

U rječniku je razgraničena formalna uporaba jezičnih jedinica od njihove neformalne uporabe. Stalna pokretljivost jezika uvjetuje i pokretljivost tih kategorija, pa to razgraničenje u mnogim slučajevima valja shvatiti relativno. Odrednicom *neformalno* (*nef.*) označene su razgovorne (kolokvijalne) riječi, regionalizmi koji ulaze u opću jezičnu uporabu, i svakodnevni vrlo česti žargonizmi uz koje se osjeća da nisu prikladni za opću uporabu u jeziku. Broj regionalizama i žargonizama ograničen je – kriterij uvrštavanja u rječnik njihova je čestoća i općepoznatost.

Terminologija

Među stručnim nazivima uvrštenima u rječnik najbrojniji su oni koji pripadaju botanici i zoologiji. Neki od tih naziva koji su potpuno uvriježeni u općoj jezičnoj uporabi i čije je značenje vrlo poznato nemaju odgovarajuću odrednicu. Odrednica je dodana manje poznatim nazivima, te onda kad se razgraničuje terminološka i opća uporaba.

Odrednice i stilska vrijednost jezičnih jedinica

Odrednice koje govore o stilskoj vrijednosti riječi ili jezične jedinice moraju se shvatiti samo uvjetno. Tako odrednica *ekspresivno* upućuje na potencijalnu emocionalnu obojenost i asocijativnost riječi koja se suprotstavlja sličnoznačnicama u kontekstima u kojima je važna isključivo razina objektivne informacije. Odrednica *pejorativno* upućuje na podrugljivu, podcjenjivačku obojenost riječi, koja se nerijetko prožima ironijom i sarkazmom.

Ove i slične odrednice (*ironično, šaljivo...*) upućuju samo na česte kontekste i situacije u kojima se mogu ostvariti određena značenja, ali naravno ne podrazumijevaju da se ta značenja moraju ostvariti. Bez konteksta te odrednice treba shvatiti uvjetno.

Mjesto kratica i odrednica u sklopu rječničkoga članka

Da bi se razgraničilo na koji element se kratica ili odrednica točno odnosi, potrebno je obratiti pozornost na njezino mjesto u rječničkom članku. Uzmimo kao primjer odrednicu *neformalno* Nalazi li se u zagradama, od-

nosi se na natuknicu te kazuje da je natuknica sama po sebi neformalna riječ, odnosno da je takva u jednom svojem značenju:

> **apaš** m (*nef.*) ološ, propalica, varalica, prevarant, ucjenjivač, kradljivac, džepar, bandit, nasilnik, razbojnik

Kratica izvan zagrada, kao u sljedećem primjeru, odnosi se na riječ koja joj slijedi, odnosno na niz koji joj slijedi:

> **astma** f nef. zaduha, zasip, sipnja

Riječi *astma*, dakle, neformalni su sinonimi *zaduha*, *zasip* i *sipnja*.

Riječ ili niz riječi iza odrednice *nef.* kojoj prethodi znak • na kraju rječničkoga članka neformalni je sinonim natuknici u ukupnosti njezinih značenja (primjer u odjeljku *Znakovi unutar rječničkoga članka*).

Odrednica *neformalno* iza točke-zareza na kraju jednoga (numeriranoga ili nenumeriranoga) sinonimnoga niza neformalna je inačica samo tom nizu:

> **batina** f **1** šiba, prut, štap, bat, šibljika, palica, motka, toljaga, kolac, šipka, (*vitka / tanka ~ za vezanje snopova / pletenje*) vitina, (*~ sa zadebljanjem na jednom kraju*) kijača, kijač; nef. budža, ćula, degenek **2** (*čekaju te batine*) udarac *usp.*, (***dobiti batine***) dobiti po nosu, dobiti šibom

Ako se odrednica *neformalno* nalazi unutar sinonimnoga niza ili na njegovu kraju, a prethodi joj zarez, znači da je riječ koja slijedi iza odrednice neformalna inačica riječi u nizu koja se nalazi ispred odrednice:

> **banka*** f novčani zavod, (*novčano-kreditna ustanova koja prikuplja novac od štednje / daje zajmove uz kamate*) štedionica, nef. štediona

Isti je sustav primijenjen i na ostale kratice i odrednice. Tako odrednica *arhaično* (*arh.*) iza znaka • na kraju rječničkoga članka znači da je riječ koja slijedi arhaizam za ukupnost značenja natuknice. Na kraju sinonimnoga niza (prethodi joj točka-zarez) znači da je riječ koja slijedi arhaizam riječima iz toga niza, a unutar niza (prethodi joj zarez) znači da je arhaizam u odnosu na riječ u nizu koja se nalazi ispred nje.

Uputnica "usporedi" (usp.) unutar sinonimnoga niza

Zbog izbjegavanja kružnosti neki sinonimni nizovi nisu doneseni u potpunosti. Kada je određeni sinonimni niz u sklopu koje natuknice nepotpun, a potpunije je donesen u sklopu neke druge natuknice, na tu se natuknicu

u okviru nepotpunoga sinonimnoga niza upućuje uputnicom *usp*. Uputnica se nalazi *iza* riječi na koju se upućuje:

diskusija f **1** (*žučna* ~) rasprava, pretresanje, razmatranje, razgovor, konverzacija, dijalog, debata, raspra, razmjena/borba mišljenja, (*pismena / usmena borba mišljenja o pitanjima od općeg interesa*) polemika **2** (*znanstvena* ~) konferencija *usp*.

Dakle, sinonimni niz *znanstvena diskusija, konferencija*... može se dopuniti elementima navedenim pod natuknicom *konferencija*.

Uputnica usp. na kraju ili na početku sinonimnih nizova ili rječničkih članaka

Uputnica *usp*. nalazi se *ispred* riječi na koju upućuje. Njome se upućuje:

a. na značenjski srodne sinonimne nizove:

divan adj. neobično lijep, lijep kao slika, krasan, prekrasan, prelijep, ne možeš ga se nagledati, bajan, sjajan, izvanredan, izniman, odličan, zanosan, očaravajući, čudesan *usp*., čaroban *usp*., božanski, nebeski, ekspr. nebesni, veličanstven, kolosalan; arh. divotan; *usp*. lijep

Sinonimni niz pridjeva *divan* može se, dakle, dopuniti nizovima navedenim pod natuknicama *čudesan*, *čaroban* i *lijep*.

b. na riječ iz iste tvorbene porodice kao i natuknica.

Na temelju se sinonimnih nizova obrađenih pod riječju na koju se upućuje mogu jednostavnim tvorbenim obrascima tvoriti daljnji članovi sinonimnoga niza dane natuknice. Najčešći su slučajevi takvih odrednica upućivanje s glagolskih imenica na glagole te upućivanje s priloga na odgovarajući pridjevski niz.

U rječničkim člancima glagolskih imenica uputnica naznačuje da se daljnji članovi sinonimnoga niza mogu tvoriti od riječi navedenih u glagolskim sinonimnim nizovima:

gomilanje n nagomilavanje, povećavanje, nabacivanje, skupljanje; *usp*. gomilati

Prilog se upućuje na obrađeni pridjev kada se priložni niz jednostavnim tvorbenim obrascem može izvesti iz pridjevskoga niza. Posebno su (uz opis konteksta ili primjer uporabe) navedeni elementi koji iz pridjevskoga niza nisu predvidljivi:

grbavo adv. *usp*. grbav; (*ispadati* ~) nezgodno, nepoželjno, neskladno

Uputnice s nesvršenih na svršene glagole ili sa svršenih na nesvršene

U slučaju svršenih i nesvršenih glagola povezanih sufiksalnim tvorbenim odnosima (tipa raspaljivati-raspaliti) potpunije je obrađen samo jedan glagol. Drugi je glagol upućen na onaj obrađeni ukoliko se u abecedi ne nalazi neposredno iza ili ispred njega:

hrsnuti prf. *usp.* hrskati

Uz uputnicu na vidski parnjak može slijediti i nepotpuna obrada, primjerice navođenje članova niza koji nisu automatski predvidljivi iz obrade vidskoga parnjaka, a mogu slijediti i tvorbene inačice natuknici:

iskazivati imprf. *usp.* iskazati; (~ *svoje stavove*) ispovijedati, (javno) iznositi, pronositi, propagirati, (~ *što posredovanjem koga drugoga*) stavljati (komu) riječi u usta, (~ *pred sudom*) svjedočiti

Znakovi unutar rječničkoga članka

*	Neke natuknice imaju zvjezdicu kao eksponent (**markirati***). Zvjezdica znači: a. da natuknica u nekom svojemu običnijem značenju (ili u više njih) nema sinonima. To je signal da sinonimni nizovi koji joj slijede ne iscrpljuju značenjsko polje te natuknice. b. da je sinonimni niz za neko od značenja natuknice donesen na nekom drugom mjestu.
ìzvesti[1]	Brojčanim eksponentom označeni su homonimi.
~	Tilda u primjerima i definicijama zamjenjuje natuknicu ukoliko se s njom potpuno podudara. U protivnom je ispisan odgovarajući gramatički oblik dane riječi.
...	Trotočje na kraju niza ili iza kojega člana niza znači: a. da se prema istom gramatičkom načelu može tvoriti još mnogo članova niza. U rječničkom članku natuknice *maksimalan* trotočje signalizira da se niz može nastaviti superlativima koji izriču izraženu kvalitetu ili svojstvo: **maksimalan** adj. najveći, najviši, najširi, najteži, najbrojniji, najizraženiji... b. da rečenica koja ilustrira kontekst uporabe nije završena: **moliti** imprf. **1** (~ *čašu vode*) tražiti, iskati, pitati, zahtijevati, (~ *administrativno tijelo*) obraćati se, podnositi zahtjev, (*ponizno / usrdno* ~) padati/pasti na koljena, hvatati za skut(e), preklinjati, zaklinjati, pasti ničice, nef. kumiti, (*dosađivati upornim molbama nastojeći što dobiti*) prositi, moljakati, prosjačiti, kamčiti, nef. fehtati; umoljavati **2** ~ **se** (~ *Bogu*) upućivati molitve, izgovarati/govoriti molitve **3** (***molim?***) nef. što je, (*molim (te) da...*) nef. ne bilo (ti) zapovjeđeno c. da se sinonimni niz može nastaviti dodavanjem članova koji označuju ostale vrste predmeta na koje natuknica upućuje: **oružje*** n (*ručno vatreno* ~) lako naoružanje, (*teško* ~) teško naoružanje, tenkovi, topovi..., (~ *s barutnim punjenjem*) vatreno oružje, top, puška *usp.*, revolver, pištolj..., (~ *bez eksplozivnih punjenja*) hladno oružje, nož *usp.*, mač *usp.*, sablja *usp.*, (***nuklearno*** ~) atomsko oružje, (*loše* ~) pej. gvožđurija, (*ukupnost oružja*) naoružanje

/	Kosa crta u primjerima uporabe i objašnjenjima znači i/ili. U sinonimnim nizovima upotrebljava se radi uštede prostora i odvaja zamjenjive članove sintagmi. *Zbijati/zbiti redove* u sljedećem primjeru znači da su izrazu *organizirati se* sinonimni izrazi *zbijati redove* i *zbiti redove*: **organizirati (se)** imprf. i prf. pripremati (se), pripremiti (se), povezivati (se), povezati (se), priređivati, prirediti, upriličivati, upriličiti; režirati, (~ *sam sebe*) samoorganizirati se, (~ *napad na koga u javnom životu*) orkestrirati, (~ *se*) pol. zbijati/zbiti redove, (~ *veći broj ljudi*) sastaviti Kosom crtom odvaja se više primjera uporabe u zagradama (ili ostali dodaci u zagradama): **alkohol*** m (*jednovalentni ~ u krvi/tkivu/mastima čovjeka i životinja*) kolesterol, kolesterin
•	Taj znak na kraju rječničkoga članka naznačuje da se neformalni ili kako drukčije obilježeni sinonimi natuknici odnose na sva njezina značenja, odnosno na sve unutar nje navedene sinonimne nizove: **prljav** adj. **1** nečist, uprljan, zaprljan, zamazan, zamusan, musav, brljav, zamrljan, umrljan, mrljav, upackan, zapackan, okaljan, ukaljan, blatnjav, blatan *usp.*, kaljav, kalan, glibav, neopran, neumiven, neuredan, aljkav, ne bi se oprao ni vodom ni sapunom; nef. šporkan, šlampav, aljkav, (~ *od sline*) slinav, balav, (*o kosi*) zamašćen, mastan, (*o vodi*) zagađen, onečišćen, (~ *od trunja*) natrunjen, trunjav, (~ *od prašine*) prašan, prašnjav, zaprašen, (~ *od izmeta*) posran, usran, govnav, (~ *od krvi*) krvav **2** (~ *postupak*) nepošten, nečastan *usp.*, nemoralan, nećudoredan, pokvaren *usp.*, odvratan, gnusan, gadan, svinjski, (*prljave riječi*) nepristojan, neukusan *usp.*, (~ *jezik*) zao *usp.*, pogan • nef. šporak
;	Točka-zarez nalazi se na kraju sinonimnoga niza ako se neformalni ili stilski obilježen sinonim odnosi samo na dio značenja natuknice, tj. na jedan određeni sinonimni niz. Dakle, *malokrvan* je neformalni sinonim samo prvom sinonimnom nizu natuknice *anemičan*: **anemičan** adj. **1** (*o osobama/licu*) slabokrvan, beskrvan, blijed, pepeljast, bijel; neživotan, beživotan; nef. malokrvan **2** (*o stvarima*) bezbojan, bijed, nedojmljiv, bezizražajan, neizrazit, neosebujan, beznačajan, slab, loš.

Popis kratica i odrednica upotrijebljenih u rječniku

adj. pridjev
adm. administracija
adv. prilog
anat. anatomija
arh. arhaizam, zastarjelica
astron. astronomija
bibl. biblijski
biol. biologija
bot. botanika
coll. kolektivan, zbirni
conj. veznik
def. gl. nepotpuni glagol
crk. crkveno
dem. deminutiv
ekspr. ekspresivno*
f ženski rod
fam. familijarno
fil. filozofija
film. filmski
fin. financije
geol. geologija
geom. geometrija
gram. gramatika
hebr. hebrejski
hip. hipokoristik
i sl. i slično
ideol. ideološki
imp. imperativ
imprf. nesvršeni glagol
inform. informatika
interj. uzvik
iron. ironično*
islam. islamski
jur. pravni izraz
kat. katolički
kem. kemija
knjiš. knjiški
komp. komparativ
l. lice
lingv. lingvistika
lov. lovstvo
m muški rod
mat. matematika
meton. metonimija
mit. mitologija
muz. muzika
n srednji rod
nef. neformalno*
npr. na primjer
num. broj
ob. obično
orij. orijentalno
part. čestica
*pej.** pejorativno
pj. pjesnički
pl. množina
pl. t. pluralia tantum
pol. politika
pom. pomorski
pošt. poštanski
pov. povijest, povijesni naziv
pravosl. pravoslavno
pren. preneseno značenje
prep. prijedlog
prf. svršeni glagol
pron. zamjenica
rel. religija
rj. rjeđe
sp. sport
šah. šah, šahovski
šalj. šaljivo*
tehn. tehnika
usp. usporedi*
v. vidi
vojn. vojni, vojnički
vulg. vulgarno
zool. zoologija

Napomene o kraticama označenim zvjezdicom (*) nalaze se u *Uputama za uporabu.*

Rječnik sinonima hrvatskog jezika

A

abdicirati imprf. i prf. odricati se, odreći se (prijestolja), povlačiti se, povući se; ostavljati, ostaviti (što), davati/dati ostavku

abdikacija f ostavka, zahvala, odreknuće, odreka, povlačenje, odstup, odstupanje

abeceda* f (*poredak slova ćiriličnoga pisma*) azbuka, (*poredak slova u starom grčkom pismu*) alfabet; nef. ABC

adaptacija f **1** (~ *na okolinu*) prilagođavanje, prilagodba, privikavanje, navikavanje, naviknutost, aklimatizacija, aklimatiziranje **2** (~ *stana / haljine*) prepravljanje, prepravak, preinačivanje, preinaka, preuređivanje, mijenjanje, promjena, preoblika, preoblikovanje, premodeliranje, prestrukturiranje, (~ *plana / zamisli*) transformiranje, transformacija, modificiranje, modifikacija, (~ *književnog djela*) prerad(b)a, prilagodba

adekvatan adj. (*adekvatna vrijednost*) odgovarajući, jednak, jednakovrijedan, podudaran, primjeren, prikladan, razuman, dovoljan, zadovoljavajući

administracija f **1** (*državna* ~) upravna vlast, izvršna vlast, uprava, upravljanje, direkcija **2** (*ići u administraciju po potvrdu*) ured, tajništvo, (*mjesto gdje radi referent*) referada **3** (~ *umara*) uredski poslovi **4** (~ *sporo radi*) činovništvo, činovnici

administrativni adj. upravni, izvršni, upravljački, direkcijski, regulacijski

adoracija f (~ *osobe*) obožavanje, (po)štovanje, idoliziranje, (~ *Boga*) slavljenje, štovanje, glorifikacija, uzdizanje, uzvisivanje

adresa* f (~ *na dopisu*) naslov, natpis, (*otiđi na njegovu adresu*) mjesto stanovanja, stan, kuća, boravište, prebivalište

adresirati imprf. i prf. **1** (~ *pismo*) pisati/napisati adresu, upućivati, uputiti, nasloviti, naslovljavati **2** (~ *prigovor komu*) namjenjivati, namijeniti, usmjeravati, usmjeriti, upućivati, uputiti

adverbijal m priložna oznaka, adverbna oznaka, priložna rečenica

advokat m **1** (~ *na sudu*) odvjetnik, (pravni) zastupnik, branitelj, opunomoćenik, povjerenik, posrednik; nef. pej. fiškal **2** (*zna govoriti, nemoj mu biti* ~) zastupnik, zaštitnik

advokatura f odvjetnički ured, advokatska kancelarija

***afera** f (*bučna* ~) skandal, incident, (nezgodan) događaj, sukob, spor

afiks m predmetak, prefiks; dometak, sufiks, nef. nastavak; umetak, infiks

afirmacija f 1 (~ *rečenoga*) potvrda, potvrđivanje, tvrdnja 2 (~ *u poslu*) uspjeh, uspijevanje, potvrđivanje, potvrđenost, priznanje, priznatost, ugled(nost)

afirmirati (se) imprf. i prf. potvrđivati (se), potvrditi (se), dokazivati (se), dokazati (se), uspijevati, uspjeti, postajati/ postati priznat

agencija* f ured, biro, predstavništvo, zastupstvo

agilan adj. okretan, brz, pokretan, vrijedan, radišan, marljiv *usp.*, spretan

agitirati* imprf. i prf. (~ *puno ljudi za organizaciju*) pridobivati, pridobiti, pokretati, pokrenuti, (~ *za koga na izborima*) pej. korteširati

agonija f muka *usp.*, patnja, velika bol, smrtni hropac, samrt, samrtnička borba, smrtna borba/bol, umiranje, nestajanje

agresivan adj. nasrtljiv, nasilan, napadački, ratoboran, ofenzivan; prodoran, nametljiv, ostentativan

akademski* adj. 1 (*akademsko predavanje*) akademijski, sveučilišni, univerzitetski, visokoškolski 2 (*akademsko istraživanje*) znanstven, učen, (*akademsko naklapanje*) apstraktan, teoretski

a kamoli a nekmoli, a gdjeli, a kakoli, (a) još manje

akcija f 1 (*značajna društvena* ~) djelovanje, rad, radnja, djelo, čin, pothvat *usp.*, operacija; pokret 2 (*kupiti akcije*) dionice, vrijednosni papiri, vrijednosnice, efekti

akcionar m dioničar

aklamacija f odobravanje, pljeskanje, pljesak, klicanje, usklik, uzvikivanje; jednoglasnost

ako conj. (*pogodbeni veznik*) ukoliko, (~ *i*) iako, makar, unatoč tomu što, i uz to što

***akord** m suzvuk, suzvučje; suglasje, sklad

akribija f (*znanstvena* ~) brižljivost, pomnja, pomnjivost, savjesnost, točnost

aksiom m apsolutna/bjelodana istina, samoistina, praistina, temeljno načelo, zakon

aktivan* adj. 1 (~ *član kluba*) djelatan, djelotvoran, poduzetan, radišan, produktivan 2 (*aktivni ljudi*) pokretan, vitalan, energičan, živ(ahan) 3 (*koji još nije u mirovini*) radno aktivan, u radnom odnosu, radno sposoban

aktivirati imprf. i prf. 1 uključivati, uključiti, stavljati/staviti u pokret, stavljati/ staviti u pogon, pokretati, pokrenuti, poticati, potaknuti *usp.*; upaliti, paliti, uključivati, uključiti 2 ~ **se** pokretati se, pokrenuti se, kretati, krenuti, uključivati se, uključiti se

aktivno adv. *usp.* aktivan; (~ *se odnositi prema čemu*) živo, sa zalaganjem, s marom, marljivo, vrijedno, radišno

aktivnost f 1 (*svakodnevne aktivnosti*) djelatnost, rad, posao, djelovanje, (*sumnjiva* ~) nef. rabota 2 (*odlikuje ga iznimna* ~) marljivost, poduzetnost, zainteresiranost, energičnost, energija 3 (*izvanškolske aktivnosti*) preokupacija, hobi, zanimacija, zanimanje, interes

akumulacija* f nakupljanje, skupljanje, koncentracija, koncentriranje

akutan adj. 1 (*akutna bolest*) žestok, nagao, silan, nezadrživ 2 (~ *problem*) neodgodiv, hitan, gorući

alat m 1 (*sav potreban* ~) oruđe, sprave, naprave, pribor, pomagala, instrumenti, sredstva 2 (*komad alata*) alatka

ali conj. (*imao je na umu velike stvari,* ~ *sve se izjalovilo*) a, no, a ipak, arh. nu, (*sve pokušavaju,* ~ *da ne bude uzalud*) samo; nef. ama

alkohol m alkoholno piće, žesta, (*jednovalentni* ~ *u krvi / tkivu / mastima čovjeka i životinja*) kolesterol, kolesterin

alternativna medicina* (*neki oblici alternativne medicine*) akupunktura, aromaterapija, homeopatija, naturopatija, osteopatija, refleksologija, liječenje domaćim lijekovima/travama

altruizam m požrtvovnost, nesebičnost, čovjekoljublje, čovječnost *usp.*, plemenitost

aluvij* m holocen

aluzija f (*neumjesna* ~) ciljanje, smjeranje, nagovještaj, nagovještavanje, upozoravanje, upozorenje, naznaka, natuknica, sugestija, prizvuk

amater* m neprofesionalac, nestručnjak, početnik, neznalica *usp.*, neznalac, neupućenik, laik, neposvećenik, diletant

amaterski* adj. neprofesionalan, početnički, nestručan, nestručnjački, neznalački, laički, diletantski

amaterstvo n amaterizam; neprofesionalnost, početništvo, nestručnost, nestručnjaštvo, diletantizam

ambicija f (~ *za postizanje visokog položaja*) pretenzija, pretencioznost, aspiracija, motivacija, poticaj, volja, pregalaštvo, poduzetništvo, želja za uspjehom, (*bolesna* ~) slavohleplje, slavoljublje, častoljublje, častohleplje, (~ *u ostvarivanju karijere*) karijerizam

ambiciozan adj. poduzetan; častoljubiv, slavohlepan, slavoljubiv, karijeristički, pretenciozan, preuzetan, neodmjeren, neumjeren

ambigvitet m **1** (~ *iskaza*) dvosmislenost, dvosmislica, višeznačnost, neodređenost, nejasnoća, enigmatičnost **2** (~ *razvitka pojava*) dvojakost, dvogubost

ambrozija f (*bot.*) limundžik

Amerika f Sjedinjene Američke Države, SAD, Novi svijet

Amerikanac* m (*tipičan* ~) Jenki

amfibija* f vodozemac

aminokiselina f asparagin

amnestija f pomilovanje, oslobađanje, oslobođenje, abolicija, milost; oprost, zaborav

amplituda* f (~ *djelovanja*) širina *usp.*, raspon, opseg, zahvat, prostranstvo

amputacija* f amputiranje, uklanjanje, odstranjivanje, odrezivanje, ablacija; okljaštrenje, kljaštrenje, sakaćenje, osakaćenje

amputirati* imprf. i prf. uklanjati, ukloniti; (o)kljaštriti, (o)sakatiti

analfabet m **1** (*koji ne zna čitati ni pisati*) nepismen, nepismenjak, slijep kod zdravih očiju **2** (~ *u poslu*) neznalica *usp.*, nestručnjak, nesposobnjaković *usp.*

anali* m pl. (*spisi*) ljetopisi, kronike, godišnjak, godišnjaci, almanah, kalendar

analiza* f raščlana, raščlamba, raščlanjivanje, rastavljanje, razdvajanje, odvajanje, ispitivanje, promatranje, razmatranje, istraživanje; studija, evaluacija, interpretacija, refleksija

analizirati imprf. i prf. proanalizirati, raščlanjivati, raščlaniti, rastavljati, rastaviti, ispitivati, ispitati, promatrati, promotriti, razmatrati, razmotriti, istraživati, istražiti, proučavati, proučiti, evaluirati, interpretirati

analogija* f sličnost *usp.*, nalikost; suglasnost, slaganje, podudarnost, podjednakost; istovrsnost

anarhičan adj. (*bez vlasti*) bezvlastan, bezakonski, (*u stanju nereda*) nesustavan, nesistematičan, kaotičan, nesređen, zbrkan, smušen

anarhija* f **1** (*stanje bez vlasti*) anarhizam, bezvlašće **2** (*stanje bez reda*) nered, kaos *usp.*, rasulo *usp.*, pometenost, pometnja, zbrka, zbrkanost, smušenost, konfuzija

anđeo m **1** (*duhovno biće*) Božji glasnik, (~ *višeg reda*) arhanđeo, (*šestokrili* ~) serafim, serafin, (~ *zaštitnik*) anđeo čuvar **2** (*o ljudima*) dobar čovjek, dobra duša, dobričina *usp.*, (*osoba koja strepi nad kim*) anđeo čuvar

anđeoski adj. **1** (*o izgledu / ljepoti*) božanski, božanstven *usp.*, savršen, čist **2** (*anđeosko biće*) nebeski, ekspr. nebesni; duhovni

aneksija f pripajanje, pripojenje, zauzimanje, zauzeće

anektirati imprf. i prf. (~ *tuđi državni teritorij*) pripajati, pripojiti, zauzimati, zauzeti

anemičan adj. **1** (*o osobama / licu*) slabokrvan, beskrvan, blijed, pepeljast, bijel; neživotan, beživotan; nef. malokrvan **2** (*o stvarima*) bezbojan, bijed, nedojmljiv, bezizražajan, neizrazit, neosebujan, beznačajan, slab, loš

anemija f 1 (*o bolesti*) slabokrvnost 2 (*o stanju*) slabost, nepokretnost, mrtvilo, kriza

animirati imprf. i prf. 1 (~ *onoga koji ne pokazuje znakove života*) oživljavati, oživiti 2 (~ *društvo*) zabavljati, zabaviti, razveseljavati, razveseliti, uveseljavati, poticati, potaknuti, (o)sokoliti 3 (~ *crtani film*) režirati, crtati, nacrtati, pro-izvoditi, proizvesti

animoznost f animozitet, odbojnost, netrpeljivost, kivnost, nesnošljivost, neprijateljstvo, mržnja *usp.*

anomalija f nepravilnost, neredovitost, odstupanje, iznimka, izuzetak, greška

anonimac m bezimenjak, nepoznati, bezimeni, (~ *koji je iznenada bezrazložno postao slavan*) onaj koji je došao niotkuda, lažna veličina, (~ *koji piše za koga*) čovjek od slame; nef. anonimus

ansambl* m (*kazališni* ~) trupa, družina, (*glazbeni* ~) sastav, skupina, grupa, orkestar

antagonistički adj. nepomirljiv, oprečan, suprotstavljen, protivnički, neprijateljski

antagonizam m oprečnost, sukobljavanje, suprotnost, suprotstavljenost, suparništvo, rivalstvo, neprijateljstvo, antipatija, protivljenje, otpor, opozicija

anticipirati imprf. i prf. 1 (~ *budućnost*) predviđati, predvidjeti, očekivati, predmnijeti, predmnijevati 2 (~ *u kakvu djelovanju*) prethoditi, prednjačiti (u čemu), preduhitriti (što)

antikvar m starinar, bukinist, (*trgovac starim i rabljenim predmetima*) staretinar, kramar

antipatičan adj. nesimpatičan, odbojan, gadan, mrzak, odvratan

antipatija f nesimpatija, odbojnost, odvratnost, averzija, antagonizam, mržnja

antiteza* f 1 (*teza i* ~) protivna tvrdnja 2 (*on je prava ~ svojem bratu*) opreka *usp.*, kontrast, suprotnost

anulirati imprf. i prf. poništavati, poništiti, brisati, izbrisati, zbrisati, ukidati, ukinuti, uništavati, uništiti, obustavljati, obustaviti

apaš m (*nef.*) ološ, propalica, varalica, prevarant, ucjenjivač, kradljivac, džepar, bandit, nasilnik, razbojnik

apatičan adj. otupio, nezainteresiran, bezvoljan, pasivan, letargičan, ravnodušan, indiferentan, nestrastven

apatija f apatičnost, otupjelost, nezainteresiranost, bezvoljnost, letargija, ravnodušnost, indiferentnost, nestrastvenost

apetit m 1 (~ *na jelo*) tek, ješnost, želja/potreba za jelom, (~ *na nejestive tvari*) alotriofagija 2 (~ *na uspjeh/na koga*) želja, strast, glad, požuda, pohlepa, pohota

aplaudirati imprf. i prf. (~ *u kazalištu*) pljeskati, pozdravljati, pozdraviti (pljeskom), (~ *čijim postupcima*) odobravati, odobriti, povlađivati, povladiti, (po)hvaliti, radovati se, obradovati se

apokalipsa f 1 (*bibl.*) objava, otkrivenje, objavljenje 2 (*to je bila prava ~*) katastrofa *usp.*, propast, strahota, smak svijeta, opći potop

apokrifan* adj. podmetnut, sumnjiva izvora, neprav, lažan

apolit m apatrid

apopleksija* f koma, moždani udar, moždana kap, izljev krvi u mozak, udar; nef. kap, kolap, šlag

apostolski* adj. (~ *nuncij*) papinski

apsolutan adj. 1 (*apsolutna ljepota*) savršen, potpun, cjelovit, perfektan, kompletan 2 (*apsolutna sloboda izražavanja*) neograničen, neuvjetovan, potpun, posvemašnji 3 (*apsolutna spoznaja/istina*) neovisan, samosvojan, samotvoran; siguran, čvrst, nedvojben, nesumnjiv, krajnji, potvrđen

apsolutno adv. *usp.* apsolutan; nedvojbeno, svakako *usp.*, nesumnjivo, posve, potpuno, nema sumnje, neupitno, naravno, bez daljnjega, sigurno

apsorbirati imprf. i prf. 1 (~ *tekućinu*) usisavati, usisati, upijati, upiti, primati, primiti, uvlačiti, uvući 2 (~ *običaje/navike*) prihvaćati, prihvatiti 3 (*hobi ih*

previše apsorbira) zaokupljati, zaokupiti, obuzimati, obuzeti; privlačiti, asimilirati

apsorpcija* f upijanje, usisavanje, primanje, prihvaćanje, uzimanje

apstinencija f odricanje, suzdržavanje, suzdržanost; izbjegavanje, odmicanje, odmak, nesudjelovanje

apstinent* m (~ *od alkohola*) nef. vodopija

apstraktan adj. (*koji se odnosi na pojmove*) konceptualan, pojmovni, misaon, mislen, (~ *pristup*) teorijski, intelektualan, filozofski, metafizički

arabica f (*arapsko pismo prilagođeno nearapskom jeziku*) aljamiado

arbun m (*vrsta ribe*) rumenac

arena* f **1** borilište; (*sportska* ~) igralište, ring, dvorana, stadion, teren **2** (~ *uzbudljivih događaja*) prostor, poprište

argument* m dokaz, razlog, činjenica, potkrepa, obrazloženje, (~ *za kakvo iznenađenje*) nef. džoker

arhaik m arh. arheozoik

arheolog m rj. starinar

arhitekt* m inženjer arhitekture, projektant (građevina), (~ *velikih pothvata*) tvorac, stvaralac, pokretač *usp.*

arhitektura* f **1** projektiranje (građevina), građevinarstvo **2** (~ *djela*) arhitektonika, struktura, ustroj, konstrukcija, stil

arhiva f arhivska građa, arhivalije

aritmetika f računstvo

arogancija f arogantnost, prepotencija, neljubaznost, oholost, napuhanost, nadutost, drskost, osornost, bahatost

arogantan adj. prepotentan, neljubazan, ohol, bahat, napuhan, nadut, drzak, osoran

artist* m akrobat, opsjenar, (~ *koji nastupa u cirkusu*) pej. cirkusant, (~ *koji okretno baca predmete*) žongler, (~ *na žici*) pelivan, ekspr. čovjek od gume

artistički adj. akrobatski, opsjenarski, žonglerski, pelivanski

artritis m upala zglobova, zglobobolja, kostobolja, (*bolest zglobova zbog nepravilne izmjene tvari*) ulozi, giht, podagra

as* m **1** (*sportski* ~) prvak, zvijezda **2** (~ *u kartama*) nef. kec

asembler m programski jezik, sakupljač, zbirnik, prisjetnik

asfalt m bitumen, (*voziti se na asfaltu*) cesta *usp.*

asimilacija* f stapanje, slijevanje, izjednačivanje, prilagodba, prilagođavanje, pretvaranje, pretvorba

asinkron adj. neistovremen, neistodoban, nepodudaran

asket m isposnik, trapljenik, pustinjak, (*indijski* ~ *koji ovladava tijelom*) fakir

asocijalan adj. neprilagođen, nedruštven, nedruževan, nedruželjubiv, nesocijalan, (*okrenut protiv društva*) protudruštven

aspekt* m **1** (*svi aspekti problema*) strana, perspektiva, obilježje, crta, oblik, vid **2** (~ *gledanja na stvari*) gledište *usp.*, stajalište, kut gledanja/promatranja

astma f nef. zaduha, zasip, sipnja

astmatičan adj. sipljiv, zaduhljiv

astralan adj. **1** (*koji se odnosi na zvijezde*) zvjezdan **2** (*o ljudima/pojavama*) nezemaljski, nestvaran *usp.*, bestjelesan, eteričan; sjajan, produhovljen, uzvišen

astrolog m zvjezdogatalac, arh. zvjezdoslovac

astrologija f zvjezdogatnja, arh. zvjezdoslovlje

astronaut m kozmonaut

astronom m zvjezdoznanac, zvjezdoznalac

astronomija f zvjezdoznanstvo, zvjezdoznalstvo

aterirati imprf. i prf. **1** (*o letjelicama*) spuštati se, spustiti se, prizemljivati se, prizemljiti se **2** (*nef.*) padati, pasti *usp.*

atlas* m (*školski* ~) knjiga zemljovida

atmosfera* f zračni prostor, arh. ozračje; raspoloženje, ugođaj, nef. štimung

atom* m 1 (*atomi s različitim brojem neutrona*) izotopi 2 (*zadnji atomi volje*) djelić, čestica, trunka

atrofija f (~ *organa/svojstva*) usahlost, sahnjenje, usahnuće, zlohranica, sušenje, nestajanje, kržljanje, zakržljalost, nestanak

auditivno adv. sluhom, uhom, po sluhu/uhu

auditorij m 1 (*prostorija*) predavaonica, slušaonica 2 (*nazočni u prostoriji*) slušateljstvo, slušači, publika

aukcija f licitacija, dražba, javna prodaja, nadmetanje; arh. jeftimba

aukcionar m dražbovatelj, licitator, nadmetač

aureola* f oreola, aura, nimbus, svetokrug, svjetlokrug, zlatokrug, kolobar

autentičan adj. izvoran, vjerodostojan, originalan, istinski, stvaran, pravi, istinit

autentičnost* f izvornost, vjerodostojnost, originalnost

autobus* m (*manji ~ u gradskom prijevozu*) omnibus; nef. bus

autohton adj. 1 (*o narodima*) starosjedilački 2 (*o biljkama*) samonikao, samorodan, izvoran

automat* m 1 robot 2 naprava, stroj, (*automatsko oružje*) laka strojnica, nef. šmajser

automatizirati* imprf. i prf. robotizirati

automatski adj. 1 (*automatska reakcija*) nesvjestan, nehotičan, nekontroliran, mehanički, instinktivan 2 (*automatska obrada podataka*) strojni, računalni, kompjutorski

automobil m kola, vozilo, (*elegantan osobni ~*) limuzina, (~ *s posebnim prostorom za prtljagu*) karavan, (~ *za više putnika*) kombi; nef. auto, rj. arh. samovoz

autopsija* f seciranje, sekcija, obdukcija, rasijecanje, rezanje; arh. razudba

autor m 1 (~ *umjetničkog djela*) tvorac, sastavljač, umjetnik, stvaralac, (~ *književnog djela*) pisac, pero, romanopisac, pjesnik, dramatičar, esejist, životopisac, biograf, (~ *glazbenog djela*) skladatelj, kompozitor, (~ *likovnog djela*) slikar, crtač, kipar, (~ *libreta*) libretist, (~ *članka u novinama*) novinar *usp.*, (~ *patenta*) izumitelj 2 (~ *svih nevolja*) začetnik, pokretač *usp.*, inicijator, uzrok, uzročnik, osnivač

autoritaran adj. (~ *režim*) neslobodan, imperativan, autokratski, diktatorski *usp.*, tiranski

autsajder m (*nef.*) postranik; neupućenik, nestručnjak; stranac *usp.*

avangarda* f predvodnici, predvodnica, prethodnica

avangardni* adj. prethodnički, predvodnički

averzija* f nesklonost, nenaklonost, odbojnost, odvratnost, mržnja *usp.*, gađenje, zaziranje

avitaminoza* f hipovitaminoza, (*nedostatak vitamina B2*) pelagra

azaleja f (bot.) sleč

B

babljača f (*bot.*) tustočel

bacati imprf. **1** *usp.* baciti **2** (*o sitnim predmetima koji lete*) frcati, vrcati **3** (~ *vatru: o vulkanu*) bljuvati, pljuvati, rigati **4** ~ **se** (~ *kamenjem*) gađati (se); (*biti nemiran*) koprcati se, (~ *nogama*) ritati se, (~ *psovkama / klevetama*) psovati, klevetati, opanjkavati, ogovarati *usp.*

baciti prf. **1** (~ *loptu iz ruke*) vrći, vrgnuti, zavitlati, ekspr. hitnuti, hititi, nef. šišnuti, zavrljačiti, (~ *od sebe*) odbaciti, (~ *jakim zamahom*) sunuti, zasunuti, nef. suknuti, (~ *na pod*) oboriti *usp.*, gurnuti, srušiti, (~ *s čega*) zbaciti, (~ *što povrh čega / na što*) nabaciti, (~ *na drugu stranu*) prebaciti, (~ *u što*) ubaciti, (~ *u veliku dubinu*) survati (se) *usp.*, strmoglaviti (se), (~ *na hrpu što sipko*) grnuti **2** (~ *koga / što kamo*) staviti, odložiti, spremiti, ostaviti, ukloniti, napustiti, maknuti, riješiti se, otjerati, istjerati, otpustiti **3** (~ *nepotrebno novac*) izdati, potrošiti *usp.* **4** (~ *hranu*) dati, staviti, metnuti, udijeliti **5** (~ *razglednicu*) poslati, odaslati, uputiti, otpremiti, impostirati **6** (~ *piće*) ostaviti se (čega), napustiti, ostaviti (što) **7** (~ *karte*) gatati; zaigrati (karte) **8** (~ *unatrag*) unazaditi **9** (~ *pjesmu*) zapjevati, (~ *partiju*) zaigrati **10** ~ **se** (*lisica se bacila na kokoš*) ustremiti se, navaliti (na koga), oboriti se, napasti (koga), jurnuti, potrčati, pojagmiti se (za čim); ekspr. naskočiti (na koga/što); (~ *na pod*) srušiti se **11** (~ *na posao*) dati se (na što), uhvatiti se (čega), prionuti, odati se, dati sve od sebe; koncentrirati se, zadubiti se

bačva f bure, (*velika* ~ *za vrenje piva*) vrionik, (*mala* ~) nef. bucanj, barilo; nef. lagav, lagva, lagvić, lagvar

bačvarija f (*radionica*) bačvarnica, nef. bačvara, (*zanat*) bačvarstvo

badem m nef. bajam, mandula, mendula

Badnjak m Badnji dan

badrljica f (*dio pera*) batrljica, patrljak, (*ispupčenje na koži ptice*) badrljika

bager m arh. jaružalo, (~ *za čišćenje riječnog dna*) gliboder

bagrem m (*stablo bagrema*) nef. agacija, akacija

bajs m (*nef.*) bas-tambura, berda, berde, begeš

bajuneta f bajunet, puščani nož; nef. bajonet, šiljbok, bod

baka* f nef. baba, nona

baklja f buktinja, zublja; luč, svjetlo, svjetlost, svjetionik, svjetiljka, iskra; ekspr. svjetilo

bakreno doba eneolitik, halkolitik, kuprolitik

bala f *ob. u pl.* (~ *iz nosa*) slina, šmrklja, šmrkalj, (~ *iz usta*) pljuvačka, ispljuvak; sluz, pjena

balansirati imprf. i prf. uravnoteži(va)-ti (se), (~ *između dviju mogućnosti*) kolebati se, biti nesiguran, (~ *u opasnom položaju*) biti/plesati na oštrici noža

balav adj. **1** (*balavo lice*) slinav, šmrkljiv, ljigav, sluzav, zamazan **2** (*još je ~, nef.*) nezreo, zelen, neiskusan, mlad

baliti imprf. **1** (*ispuštati bale*) sliniti, slinaviti, balaviti, cmizdriti; curiti **2** (*svašta ~, pej.*) lupati, valjati, trabunjati, brbljati *usp.*

balkon* m (~ *na krmi; najviši ~ u kazalištu*) galerija, (*natkrivena galerija unutar zgrade*) portik, (~ *zatvorenih bočnih strana*) lođa, (*natkriveni i ostakljeni ~ duž pročelja kuće*) veranda, (*izbočen zatvoren ~*) altana

balon* m bocun, demižon

balvan m **1** (*odsječeni ~*) trupac, greda, klada, brvno; stablo, drvo, deblo, (~ *za premošćavanje*) brv(no) **2** (*pravi je ~, pej.*) glupan *usp.*, tupan, tupavac, bukvan

bambus* m trskovača

banalan adj. običan, konvencionalan, nekreativan, nezanimljiv, bezličan, otrcan, uvijek jednak/isti, rutinski, stereotipan, bezvrijedan, jednostavan

banalno adv. *usp.* banalan; sve na isti kalup

banalnost f običnost, konvencionalnost, nekreativnost, nezanimljivost, bezličnost, otrcanost, rutina, stereotip(nost), bezvrijednost, jednostavnost

banda* f razbojnici, banditi, razbojnička družina, kriminalci, lopovi, odmetnici, ološ, rulja

banka* f novčani zavod, (*novčano-kreditna ustanova koja prikuplja novac od štednje/daje zajmove uz kamate*) štedionica, nef. štediona

bankrot m (~ *zbog prezaduženja*) stečaj, likvidacija poduzeća; propast *usp.*, slom, neuspjeh, pad, fijasko, gubitak

bankroter m stečajnik; gubitnik

bankrotirati imprf. i prf. (financijski) propadati/propasti, odlaziti/otići na bubanj, padati/pasti pod stečaj, doći/otići pod stečaj

bara f baruština, lokva, mlaka; blato, kal, kalište, blatište, glib, kaljuža, močvara, plošta; talog

barbarin m **1** (*pleme barbara*) barbar, divljak; stranac, tuđinac **2** (~ *na ulici*) vandal, huligan, razbijač, sirovina, primitivac, prostak *usp.*, čudovište

barbarski adj. **1** (*barbarsko pleme*) divlji, necivilizirán, primitivan **2** (~ *postupak*) brutalan, okrutan *usp.*, bestijalan, ubilački, uništavalački, nehuman

barbarstvo n **1** (~ *plemena*) divljaštvo, neciviliziranost, primitivizam **2** (~ *u kažnjavanju*) brutalnost, okrutnost *usp.*, bestijalnost, surovost, barbarizam **3** (~ *u ponašanju*) nekultura *usp.*, neodgojenost, neuljuđenost, divljaštvo

barbun m (*vrsta ribe*) trlja, trilja

barem part. (~ *deset ljudi*) bar, u najmanju ruku, najmanje, makar, arh. dajbudi, (*da ~...*) kad bi

barica f (*bot.*) gladica

barijera f **1** (*preskočiti barijeru*) ograda, pregrada, prečka, prepona **2** (~ *uspjehu*) prepreka *usp.*

barit m težac

barka f brodić, (~ *na jedra*) jedrilica *usp.*, (~ *ravna dna*) batana; *usp.* brod

barometar m tlakomjer

baršun m pliš; nef. samt, kadifa

barut m arh. prah

bastion m (*stari ~*) bedem, kula, grudobran, (~ *kulture*) tvrđava, uporište, predziđe

baš* adv. (~ *tako*) upravo, zaista, doista, ništa manje, (*nije ~ pametan*) sasvim, posve, u potpunosti, (~ *sam stigla*) upravo, sad, u ovom trenutku, tek što, nef. taman, (~ *u osam sati*) točno, upravo, (~ *ne bih kavu*) ipak, ustvari, (~ *je navalio*) što, ma baš, nef. ala, (*nitko, ~ nitko se nije usprotivio prijedlogu*) nef. ama, (~ *ne!*) upravo, nikako, ni govora, (~ *hoću!*) e da vidiš

baština* f **1** (*kulturna ~*) naslijeđe, spomenik, (*dobio je bogatu baštinu*) nasljedstvo *usp.* **2** (*vratiti se na baštinu*) zavičaj, rodni kraj, rodna gruda, postojbina, domovina **3** (*ponosan na baštinu svojih predaka*) tradicija, povijest, kultura, kulturna dobra, duhovna dobra, (*anonimna kulturna ~*) folklor

bat m (*o oruđu*) malj, mlat; nef. maca, tokmak

baterija* f džepna svjetiljka, (*~ u automobilu*) akumulator

batina f **1** šiba, prut, štap, bat, šibljika, palica, motka, toljaga, kolac, šipka, (*vitka/tanka ~ za vezanje snopova/pletenje*) vitina, (*~ sa zadebljanjem na jednom kraju*) kijača, kijač; nef. budža, ćula, degenek **2** (*čekaju te batine*) udarac *usp.*, (***dobiti batine***) dobiti po nosu, dobiti šibom

batinanje n udaranje, šibanje, mlaćenje, lemanje, tučnjava

batinaš m toljagaš, udarač

bauk m **1** (*~ u noći*) sablast, prikaza, utvara, strašilo, čudovište **2** (*to nije nikakav ~*) problem *usp.*, poteškoća

baviti se* imprf. **1** (*~ strojarstvom*) raditi (što), zanimati se (čime), poslovati **2** (*~ puno djetetom/muzikom*) posvećivati se (komu/čemu), zaokupljati se (kime/čime), provoditi vrijeme (s kim/čim), predavati se (komu/čemu), njegovati (koga/što), truditi se (oko koga/čega), mučiti se (oko koga/čega); motati se (oko koga/čega)

bavljenje n zanimanje, rad, posao; posvećivanje (čemu), zaokupljanje (čim), provođenje vremena (s kim/čim)

baza* f **1** (*~ zgrade/mišljenja*) osnova, fundament, podnožje, podloga, korijen, početak, izvor, temelj, (*~ neophodnih znanja*) (temeljni) fond, zaliha, zbirka **2** (*vojna ~*) sjedište, uporište, kamp, mjesto, lokacija **3** (*kem.*) lužina

bazga f nef. zova

bdjenje* n **1** (*cjelonoćno ~*) budnost, nespavanje, nesanica, besanica **2** (*~ nad kim*) stražarenje, čuvanje (koga) *usp.*, briga *usp.*

bdjeti imprf. **1** (*~ noćima*) biti budan, ne spavati/ležati, čuti, biti na nogama, ćućoriti, čučoriti, ćuviti; noću raditi **2** (*~ nad bolesnikom*) biti na oprezu, motriti, čuvati, paziti, štititi, držati na oku, brinuti se, voditi brigu (o komu/čemu) **3** (*~ u zasjedi*) vrebati; čekati, iščekivati; čuvati stražu, postaviti stražare; prisluškivati; informirati se; proučavati što

bečiti* imprf. (*~ oči*) razrogačivati, buljiti *usp.*

bedem m **1** (*gradski bedemi*) zid, zidine, kaštel, bastion, branik, zaštita **2** (*on im je ~*) zaštita *usp.*, zaštitnik, brana, obrana, sigurnost, branič

bedrenica f crni prišt, antraks, crkavac, prostrijel; nef. zlić, zalac

bedro n natkoljenica, stegno, (*~ životinje*) but; nef. butina

berač m s(a)kupljač, pobirač, zgrtač, sabirač, trgač, trgalac, (*~ grožđa*) nef. jemač

berba f branje, trganje, trgadba, nef. jematva; skupljanje, pobiranje (plodova); žetva

besadržajan adj. (*~ razgovor*) prazan, šupalj, jalov, štur; isprazan, besmislen

besciljan adj. **1** (*~ rad*) besmislen, nesvrhovit, nesvrsishodan, uzaludan, izlišan, suvišan, nepotreban **2** (*besciljna mladost*) neambiciozan, bez cilja, neusmjeren, izgubljen

besciljnost f **1** besmislenost, nesvrhovitost, uzaludnost, izlišnost, suvišnost, nepotrebnost **2** neambicioznost, neusmjerenost, izgubljenost

beskarakteran* adj. (*~ čovjek*) podao, nizak, ljigav, beskrupulozan, nezajažljiv, za sve sposoban, nečastan *usp.*, nef. pej. kurvanjski

beskičmenjak* m slabić *usp.*, krpa, štraca, beznačajnik, gmizavac, poltron, podlac, pokvarenjak *usp.*, oportunist, harlekin, povodljivac, ulizica *usp.*, udvorica, ljigavac, puzavac

beskičmenjaštvo* n beznačajnost, slabost, poltronstvo, beskarakternost, pokvarenost, povodljivost, ljigavost, udvornost, puzanje, puzavost, gmizavost

beskraj m nedogled, vječnost *usp.*, beskonačnost, dugotrajnost

beskrajan adj. 1 (*beskrajna muka*) beskonačan, bezgraničan, vječan 2 (*beskrajne šume*) ogroman, golem, neizmjeran *usp.*, prevelik, silan, jak, nesaglediv, neograničen, bezgraničan, neobuhvatan, nepregledan 3 (*beskrajni zadaci*) bezbrojan, mnogobrojan

beskrajno adv. *usp.* beskrajan; (~ *voljeti*) neopisivo, najjače, u najvećoj mjeri, silno, (*to traje* ~) beskonačno, u nedogled, bez kraja i konca, kao sedam gladnih godina

beskrvnost f bljedoća, bezbojnost, malokrvnost, anemičnost; mlakost, neizražajnost, slabašnost, neodlučnost

beskućnik m bezdomnik, siromah *usp.*, golać, goljo, bez krova nad glavom; vagabund, skitnica *usp.*, lutalica, probisvijet, potucalo, vucibatina, bitanga, protuha

besmisao m 1 (~ *postupaka*) besmislenost, bezrazložnost, apsurd, ludost, bizarnost 2 (*to što priča je* ~) besmislica *usp.*

besmislen* adj. (*besmisleni postupci / besmislene riječi*) nesmislen, nerazuman, neshvatljiv, neobjašnjiv, besadržajan, bezrazložan, apsurdan, protuslovan, nelogičan, nepovezan, promašen, blesav, lud, bezvezan, bez glave i repa, ni glave ni repa, daleko od pameti, izvan pameti, nepametan, čudan, nejasan, nesuvisao, bezuman, nebulozan, maglovit, prazan, bez temelja

besmislenost* f besmisao, nesmislenost, nerazumnost, neshvatljivost, neobjašnjivost, besadržajnost, bezrazložnost, apsurdnost, nelogičnost, čudnost, nejasnost, nesuvislost, bezumnost, nebuloznost, maglovitost, bestemeljnost

besmislica f koještarija, bezvezarija, ludost, glupost, apsurd, blesavoća, gluparija, glupa/proizvoljna/apsurdna ideja, nebuloza, nebuloznost, morska ideja, budalaština, naklapanje, lupetanje, lakrdija, drobljenje, pričam ti priču, trice i kučine, šuć-muć pa prolij, (*o besmislenoj djelatnosti*) nef. jojo, (~ *koju je netko izrekao*) pej. izvaljotina, bljuvotina

besmrtan adj. 1 (*besmrtna djela / besmrtne vrijednosti*) vječan, vjekovječan, trajan, stalan, postojan, nezaboravan, neumrli, neprolazan, dugotrajan, dugovječan, doživotan, svevremen, svevremenski, za sva vremena, neuništiv, neprolazan, neprekidan, neograničen, beskrajan, bezgraničan 2 (~ *pjesnik*) proslavljen, slavan, nezaboravan, vrhunski, poznat 3 (~ *izgovor*) uspio, spretan, izvanredan, vrijedan divljenja, dosjetljiv; (*nef.*) glup, neuspio, proziran, nikakav

besmrtnik m 1 (~ *iz mita*) bog, božanstvo 2 (*pjesnički* ~) velikan, heroj, genij 3 (*pravi je* ~, *iron.*) beznačajnik *usp.*, jadnik *usp.*

besplatno adv. bez plaće, bez naplate, bez naknade, na lijepe oči; nef. bez pare, gratis, badava, zabadava, džaba, mukte

besplodan adj. 1 (*besplodna zemlja*) jalov, nerodan, bez ploda, pust 2 (~ *razgovor*) nekoristan, beskoristan, uzaludan *usp.*, zaludan, prazan, nevrijedan

bespomoćan adj. 1 (*bespomoćna osoba*) slab, nemoćan, nejak, nezaštićen, iscrpljen, bolestan, izgubljen, sam, napušten, ostavljen; u neprilici, kao riba na suhom; žalostan, jadan, nevoljan 2 (~ *položaj*) beznadan *usp.*

bespomoćnost f slabost, nejakost, nemoć, nemoćnost, nezaštićenost, iscrpljenost, iznemoglost, očaj, bolesno stanje, izgubljenost, samoća, napuštenost, ostavljenost; žalost, jad, bijeda, nevolja, nedaća; beznađe, beznadnost

besposlen adj. bez posla, nezauzet (poslom), dokon, dokoličan, danguban; lijen *usp.*, nemaran, bezbrižan

besposlica f 1 (*živjeti u besposlici*) besposličenje, besposlenost, nezaposlenost, nerad, nedjelatnost, lijenost, ljenčarenje, dangubljenje, danguba, dokolica, dokonarija, dokonjaštvo, plandovanje, praznovanje, izležavanje, zurenje, traćenje vremena 2 (*o postupku*) sitnica *usp.*

bespredmetan adj. 1 (~ *rad*) bezrazložan, besmislen 2 (~ *govor*) promašen, deplasiran, neumjestan, neosnovan, suvišan, nepotreban, neutemeljen, uzaludan, ne-

koristan, nevrijedan, jalov, besmislen, nebitan, ništavan

besprijekoran adj. savršen *usp.*, (~ *život*) bezgrešan, neokaljan, čist *usp.*, čist kao zlato, ekspr. svet, (~ *stav*) primjeran, nepogrešiv

besprimjeran adj. (~ *čovjek*) jedinstven, unikatan, osobit, poseban, izniman, jedini; izvanredan, čudan *usp.*, neobičan, (~ *postupak*) nečuven

besprstost f adaktilija

bespuće n **1** (*stanje bespuća*) bezizlaznost, začarani krug, slijepa ulica, zbrkanost, pometnja, smetenost, lutanje, ošamućenost **2** (*moralno* ~) raspuštenost, raskalašenost, nemoral, razvrat **3** (*ovaj kraj je pravo* ~) nepreglednost, neprohodnost, besputnost, zloputnost, nedostupnost

bestidan adj. besraman, bezobrazan *usp.*, bezočan, nepošten, nečastan, pokvaren, sramotan, odvratan, gadan, oduran, bludan *usp.*

bestidnik m besramnik, bezobraznik, čovjek bez obraza, bezočnik, pokvarenjak, podlac, debelokožac, neuljudnik, nepoštenjak, prostak *usp.*, prljavi karakter, nef. šporki karakter; razvratnik, raskalašenik, bludnik, raspusnik, razularenik

bestidnost f besramnost, besraman čin, bezobrazluk, bezobraznost, bezobraština, bezočnost, debelokoštvo, neuljudnost, neuljuđenost, nepoštenje, pokvarenost, podlost; razvrat, razvratnost, blud, bludnost, porok, poročnost, raskalašenost, raspuštenost, razuzdanost, razularenost

bestraga adv. (*nestati* ~) u nepovrat, daleko, kamo god, bilo kamo

bestseler m uspješnica, hit

besvijest f **1** (*o stanju*) besvjesnost, nesvjestica, nesvijest, obeznanjenost, ošamućenost, bunilo, delirij, omama, omamljenost **2** (***do besvijesti***) bez mjere/kraja, neumjereno, beskrajno, u beskraj, previše, jako puno

besvjestan adj. nesvjestan, obeznanjen, zbunjen, bunovan, ošamućen, omamljen, uspavan, obamro, u komi

bevanda* f (*razvodnjeno vino*) kominjak

bezakonje n nezakonitost, nezakonje, bespravlje, bespravnost, bezvlašće, bezvlađe, nepravda, razuzdanost, nered, neporedak, zlodjelo, nasilje, zločin, prijestupništvo, anarhija, raspuštenost, kaos *usp.*

bezazlen adj. **1** (*bezazleno dijete*) prostodušan, prirodan, neopterećen, naivan, iskren, nevin, krotak, čist, nedužan, jednostavan, priprost, otvoren, neiskusan, lakovjeran **2** (~ *lijek*) neškodljiv, neopasan

bezazlenost f **1** prostodušnost, prostodušje, prirodnost, neopterećenost, naivnost, iskrenost, nevinost, krotkost, nedužnost, čestitost, jednostavnost, priprostost, otvorenost, neiskustvo, lakovjernost **2** neškodljivost, neopasnost

bezbojan adj. **1** (o *predmetima*) neobojen, akromatičan, bijel, izblijedio; mutan, siv, taman, neodređen **2** (*bezbojno lice*) blijed, bljedunjav, beskrvan, anemičan, nef. malokrvan, proziran **3** (~ *govor*) dosadan, bezličan, neizrazit, neizražajan, beživotan, mlak, slab, nedojmljiv, beskrvan

bezbožan adj. (~ *postupak*) grešan, opak, bez strahopoštovanja; ateističan, nevjernički, bezvjernički, bezbožnički, bogumrzak, nepobožan, neznabožački, otpadnički, protuvjeran, bogohulan, blasfemičan

bezbožnik m bogohulitelj, bogohulnik, bezvjernik, neznabožac, ateist; blasfemik

bezbožništvo n bezboštvo, bezvjerništvo, neznaboštvo, poganstvo, nepoznavanje Boga, bogohulstvo *usp.*; ateizam

bezbrad adj. ćosav, bezdlak

bezbrižan adj. **1** (~ *se odmara*) miran, spokojan, opušten, nezabrinut; slobodan, nezauzet, ekspr. kao ptica nebeska **2** (~ *je u radu*) nemaran, nehajan, površan, nepažljiv, neodgovoran, lakomislen, nepromišljen, ravnodušan, ležeran

bezbrižnost f **1** mirnoća, spokoj(nost), opuštenost, nezabrinutost, sloboda, nezauzetost **2** nemar(nost), nehaj(nost),

nepažljivost, neodgovornost, nebriga, površnost, lakomislenost, nepromišljenost, ravnodušnost, ležernost

bezbroj m (~ *problema*) mnoštvo, beskraj(nost), beskonačnost, neizmjernost, nebrojenost, neizbrojnost, neizbrojivost, ekspr. tušta i tma

bezbroj adv. nebrojeno (mnogo), previše, vrlo mnogo, (~ ***puta***) nebrojeno puta, vrlo mnogo puta, sto/stotinu puta, tisuću puta, milijun puta, milijardu puta, (~ ***puta***: *prema nekoj zadanoj mjeri; to će se isplatiti ~ puta*) stostruko

bezbrojan adj. nebrojen, neizbrojiv, neprebrojiv, neizmjeran, mnogobrojan, silan

bezdan m ponor, jama, grotlo, provalija, ambis, vrtlog

bezdušan adj. neosjetljiv, neosjećajan, bezosjećajan, bešćutan, tvrda srca, bezobziran, nehuman, nečovječan, nemilosrdan, okrutan, surov

bezdušnost f bezdušje, neosjetljivost, neosjećajnost, bezosjećajnost, bešćutnost, tvrdoća, bezobzirnost, nehumanost, nečovječnost, nemilosrdnost, okrutnost, surovost

bezglav* adj. (~ *potez*) brz, nepromišljen, lakouman, nagao; obezglavljen, bandoglav, smeten, zbunjen, smušen, glup, izbezumljen, sulud

bezglavo adv. *usp*. bezglav; (~ *lutati*) besciljno, smeteno, smušeno, pometeno, kao muha bez glave, suludo, sumanuto, (~ *ići u što*) bez pripreme, srljajući, grlom u jagode

bezgraničan adj. golem, ogroman, prevelik, beskrajan, beskonačan, neizmjeran, neograničen, nepregledan, neiscrpiv

bezgrebenke pl. (*zool.*) trčalice

bezimen adj. anoniman, nepoznat, neznan, nepotpisan, neimenovan, nespomenut, skriven, potajan, tajan

bezimenjak m anonimus

bezizlazan adj. pretežak, nerješiv, beznadan *usp.*, bezizgledan, (***bezizlazna situacija***) začarani/zatvoreni krug, mrtva točka, rj. iznudica

bezizražajan adj. neizražajan, bezbojan, blijed, štur, nedojmljiv; ravnodušan, neproziran, hladan, (~ *pogled*) staklast, voden, vodenast

bezličan adj. (~ *čovjek*) običan, blijed, nedojmljiv, neodređen, siv, bezbojan, osrednji, prosječan, (~ *govor*) jednolik, suhoparan, suh, monoton, bezizražajan, štur

bezličnost f običnost, bljedoća, nedojmljivost, neodređenost, sivoća, sivilo, sivost, bezbojnost, osrednjost, prosječnost; jednolikost, suhoparnost, suhoća, monotonost, bezizražajnost, šturost

beznačajan adj. **1** (*o karakteru*) beskarakteran, nekarakteran **2** (~ *problem*) nevažan, bez značenja, sporedan, nevrijedan spomena, neznatan, nevrijedan, bezvrijedan, neki, nekakav, efemeran, bez sadržaja, neizražen, neuočljiv, sitan, ništav(an), prnjav, tričav, nikakav, zadnja rupa na svirali

beznačajnik m bezvrijednik, svatković, ništavnik, pigmejac, sitna riba, (apsolutna) nula, ništa, ništica, ništavac, ništar, ništavilo, ništićević, nitko (i ništa), nitko od nikoga, prnjak, pozder; iron. besmrtnik, pej. ništarija, nikogović, funjara, nef. šuša, šuša-buša, lišina, niškoristi, pik-zibner

beznačajnost f **1** (*o karakteru*) beskarakternost **2** (*o stvarima / riječima*) beznačajnost, nevažnost, efemernost, sitnica, besmislica, trica, tričarija, tričavost, koještarija, mačji kašalj, ništa, ništavnost, ništavilo, jedno veliko ništa, bagatela

beznadan adj. **1** (~ *slučaj / beznadna situacija*) bezizgledan, nepopravljiv, nepovoljan, neostvariv, težak, nerješiv, bezizlazan, bespomoćan, izgubljen, neizlječiv, smrtan **2** (*beznadne misli*) očajan *usp.*, sve su (komu) lađe potonule **3** (~ *je u matematici*) loš, jadan, neučinkovit, neefektivan, neuspješan, strašan *usp.*

beznošci m pl. apodi

bezobličan adj. **1** (*još ~ proizvod*) neoblikovan, neuobličen, neiskristaliziran,

amorfan, neformiran, neodređen **2** (*bezoblična odjeća*) vrećast, širok, nepravilna oblika, deformiran **3** (*bezoblični pokreti*) neizrazit, jednoličan, monoton, bezličan **4** (*bezoblično strašilo*) nakazan, deformiran, nerazmjeran, neskladan, nezgrapan, nagrdan, čudovišan

bezobrazan adj. drzak, nametljiv, neosjetljiv, obijestan, nadut, ohol, nepristojan, neodgojen, neuljuđen, neciviliziran, bezobziran, neumjestan, raspušten, bezočan, bestidan, besraman, neslan, nevaljao, pokvaren, nizak, razvratan, prost

bezobrazluk m bezobraznost, bezobraština, drskost, nametljivost, neosjetljivost, obijesnost, nadutost, oholost, nepristojnost, bezobzirnost, neumjesnost, neumjesna šala, neodgojenost, nevaljalstvo, raspuštenost, bezočnost, bestidnost, besramnost, neprilično st, pokvarenost, razvratnost, neuljuđenost, neciviliziranost, prostakluk, svinjarija, sramota

bezobraznik m nevaljalac, nevaljalko, drznik, besramnik, bestidnik, bezočnik, pokvarenjak, galijot, nitkov, nitko i ništa, nitko od nikoga, ništavac, ništarija, rđa, mućak, baraba, hulja, bitanga, propalica, vucibatina, probisvijet, prostak, mamlaz, birtaš; nef. klipan, farabut

bezobziran adj. **1** (~ *čovjek*) drzak, nepažljiv, neobziran, beskrupulozan, debele kože **2** (*bezobzirno kažnjavanje*) grub, životinjski, brutalan, surov, osoran, bezdušan, ništa (komu) nije sveto, nepoštedan, nemilosrdan, nemilostiv, neumoljiv, nesmiljen

bezobzirnost f **1** drskost, nepažljivost, neobazrivost **2** grubost, brutalnost, surovost, osornost, bezdušnost, nepoštednost, nemilosrdnost, nemilostivost, neumoljivost, nesmiljenost, (~ *u politici*) makijavelizam

bezočan adj. besraman, bestidan *usp.*, podao, drzak, bezobrazan *usp.*, bezobziran *usp.*

bezočnost f besramnost, bestidnost, bezobrazluk, podlost, drskost, bezobraština

bezosjećajan adj. bez srca, tvrd/hladan kao stijena, hladan kao mramor, nemilostiv, bezdušan, bešćutan, grub, okrutan, surov, nemilostan, neumoljiv, krvoločan; neosjećajan, neemotivan, neosjetljiv, hladan, hladnokrvan, mrtav-hladan, ravnodušan

bezosjećajnost f nemilostivost, bezdušnost, bešćutnost, grubost, bezdušnost, okrutnost, nemilosnost, neumoljivost, surovost, krvoločnost; neosjećajnost, neosjetljivost, neemotivnost, hladnoća, hladnokrvnost, ravnodušnost

bezrazložan adj. (~ *strah*) nemotiviran, nerazložan, neutemeljen, bez temelja/motiva, bez pobude, nerazuman, neosnovan, neopravdan, neizazvan, iracionalan, nelogičan, (~ *ispad*) neumjestan, proizvoljan, pogrešan

bezuman adj. **1** (*o osobama*) lud *usp.*, neuman, ograničen, ošamućen, udaren, budalast, poremećen, skrenuo, slabouman, deficijentan, nerazuman, nerazborit, neinteligentan, nepromišljen, idiotski, apsurdan, bez daske u glavi; nef. ćaknut, čuknut, šuknut, šuk-šuk, leti-leti **2** (*o postupcima i sl.*) jogunast, uporan; suprotan/oprečan razumu, nerazborit, nerazuman, neshvatljiv, lud; nepovoljan, kriv

bezumlje n ludost, ludilo, glupost, nerazumnost, pretjeranost, glup postupak, budalaština, suludost, ludorija, udarenost, smetenost, poremećenost, praznoglavost, slaboumnost, mahnitost, ograničenost

bezuvjetan adj. (~ *odlazak*) ob(a)vezan, (*bezuvjetna predaja*) pun, potpun, kompletan, totalan, apsolutan, neograničen

bezveznjak m svakaković, kojekaković, nestručnjak, neznalica, nespretnjaković, nesposobnjaković *usp.*, glupan, budala *usp.*, gnjida; nef. bezveznik

bezvoljan adj. neraspoložen *usp.*, tužan *usp.*, žalostan *usp.*, utučen, sumoran, ravnodušan, slomljen, klonuo, beživotan, neaktivan, inertan, pasivan, apatičan; rj. nevoljan

bezvoljnost f neraspoloženje *usp.*, tuga *usp.*, žalost *usp.*, utučenost, sumornost, ravnodušnost, slomljenost, klonulost, beživotnost, neaktivnost, inertnost, pasivnost, apatičnost

bezvrijedan adj. nevrijedan (spomena), jadan, kukavan, bijedan, šaka jada, zanemariv, beznačajan, nekakav, ništav(an), prnjav, vražji, tričav, ne vrijedi ni (dvije) pare, ne vrijedi ni pišljiva boba, petparački, krajcarački, jeftin, pišljiv; nef. nikakav

bezvrijedno adv. *usp.* bezvrijedan; (*to je ~*) ništa s ničim, smućkaj pa prolij, ništa ne valja

bezvučan adj. (*lingv.*) afoničan, bezglasan

beženstvo n **1** (*svećeničko ~*) celibat **2** (*bračno stanje*) neoženjenost, ledičnost, agamija, bezbračnost

beživotan adj. **1** (*beživotno tijelo*) mrtav, nepokretan, ukočen **2** (*~ hod*) polagan, slab; nevitalan, neizražajan

bibanje n burkanje, ljuljanje, njihanje, valjanje, uzburkavanje, uznemirivanje, lelujanje, valičanje

bibati se imprf. (*o vodi*) burkati se, uzbibavati se, ljuljati se, njihati se, uzburkavati se, uznemiravati se, lelujati se, valičati se

Biblija f Sveto pismo

bicikl m (*~ s dva sjedala i četiri pedale*) tandem, (*težak/teretni ~*) kramp; rj. kotač, koturača, nef. točak

biciklist m arh. koturaš

bič m **1** (*~ za konje*) korbač, nef. kandžija; šibalo, šiba **2** (*~ sudbine*) kazna, zlo, napast, muka, pokora, nesreća *usp.*, nevolja

biće n **1** (*živo ~*) osoba, čovjek *usp.*, Božji stvor, stvorenje, stvor, životinja *usp.*, (*~ koje misli i djeluje*) fil. subjekt, (*strašno ~*) kreatura, skot, čudovište *usp.*, ništarija **2** (*~ stvari*) život, postojanje, bit, suština, bitnost; narav, ćud, karakter

biftek m **1** (*pečeni ~*) goveđi odrezak **2** (*dio mesa*) pisanica

bijeda f **1** (*život u bijedi*) siromaštvo *usp.* **2** (*duhovna ~*) ništavilo, ništavost, (*~ morala*) mizernost, niskost, nečasnost **3** (*ružna ~ nedužne osobe*) kleveta *usp.*, objeda **4** (*o novčanom iznosu*) malenkost, sitnica *usp.* **5** (*~ od čovjeka*) bijednik *usp.*, sitna duša, pej. guzičar

bijedan adj. **1** (*bijedno raspoloženje/ ~ izgled*) jadan, (vrlo) loš, tužan, nesretan, žalostan, nevoljan, slab, kržljav, bolestan **2** (*~ bez igdje ičega*) kukavan, siromašan, oskudan, u oskudici/bijedi/neimaštini, prnjav, sirotan, ubog, mizeran; prosjački **3** (*~ izgovor*) neuvjerljiv, neodrživ, ništav(an), nikakav **4** (*~ i pokvaren*) zao, podao, nizak, beskarakteran, mizeran **5** (*~ dobitak*) jadan, malen, sićušan, slab, mršav, oskudan, nizak, neznatan, beznačajan, bezvrijedan, ništav(an)

bijednik m **1** (*~ bez imovine*) siromah *usp.*, sirotinja, božjak, prosjak; nef. fukara **2** (*~ u mukama*) nesretnik, jadnik, kukavac, patnik, zlopatnik, očajnik *usp.*, mučenik; ekspr. kukavelj; nef. ubogi Lazar **3** (*zao ~*) sitna duša, bijeda od čovjeka, nitkov, kreatura, nečasnik, nitko (i ništa), nula, moralna nula/ništica, ništarija, krpa, dronjak, nevaljalac, pokvarenjak, nepoštenjak, propalica, vucibatina, probisvijet, rđa, ološ, mrcina; nef. fukara

bijedno adv. **1** *usp.* bijedan; (*~ živjeti*) siromašno, siromaški, oskudno, mizerno, prosjački, jadno, ubogo **2** (*~ se ponašati*) nečasno, pokvareno, beskarakterno, ništavno

bijeg m **1** (*~ od opasnosti*) bježanje, odmicanje, izmicanje, uzmicanje, povlačenje, trčanje, ustuk, (*paničan ~ velikog mnoštva*) stampedo; nef. kidanje, brisanje **2** (*~ od društva*) odmetništvo, otpadništvo, odbjeglost, (*~ od stvarnosti*) neprihvaćanje, izolacija, odmicanje, odmak

bijel adj. **1** (*bijelo lice*) bijele boje, bijele kože, blijed, bjeličast; snježan, mliječan, bezbojan, proziran, (*o licu: u naglašavanju ljepote*) kao porculan/alabaster **2**

(*bijela kosa*) sijed, srebrnast, srebren **3** (~ *papir*) čist, prazan, neispisan

bijeliti imprf. **1** (~ *na suncu*) blijedjeti, izbljeđivati; nef. žmariti **2** (*temeljito ~ sve oko sebe*) čistiti, prati

bijes m srdžba, srditost, ljutina, ljutnja, gnjev, razbješnjelost, afekt, uzbuđenje, pomama, oganj, vatra, jarost, bješnjenje, bjesnilo, pobjesnjelost, nabusitost, razjarenost, osornost, žestina, nasilnost, žuč, jed, grubost, prijekost, ludilo, podivljalost, mahnitost, srda, furija, (*veliki ~*) nef. huja; nef. ekspr. hršum, zor

bijesan adj. (~ *čovjek*) srdit, ljut, ljutit, gnjevljiv, gnjevan, jarostan, goropadan, mahnit, pobjesnio, žestok, divlji, bezuman, lud, sulud, sumanut, jarostan, razjaren, silovit, neobuzdan, strahovit, naprasan, izbezumljen, uzrujan, uzbuđen, prijek, nabusit, osoran, grub, bezobziran, (~ *od nemoći*) ljut kao pas u žeželju; ekspr. stekli

bilabijal m dvousnenik

bilingvizam m dvojezičnost, diglosija

bilo* n (*ne osjeća se ~*) puls, (~ *terena*) grb(in)a

bilo kakav pron. ikakav, nekakav, kakav bilo, kakav god, svejedno kakav, ma kakav, makar kakav, budikakav

biljeg* m **1** (~ *vremena*) znak, osobina, odlika, obilježje, oznaka, otisak, trag, žig **2** (~ *budućnosti*) predznak, znamenje **3** (~ *na ruci*) znamenka; modrica, mladež, ožiljak, mrlja, pjega

bilješka f pribilješka, zabilješka, zapis, primjedba, napomena, (popratno) objašnjenje, razjašnjenje, tumačenje, glosa, dopuna, obavijest, not(ic)a, anotacija, opaska, asocijacija, komentar, zapis, ispravak, (*bilješke na rubu teksta*) marginalije, (~ *ispod teksta*) nef. fusnota, (~ *na kraju knjige / teksta*) zaglavak

bilježiti imprf. (~ *na predavanju*) zapisivati, notirati, zabilježivati, upisivati, unositi, praviti/unositi bilješke, (~ *sve promašaje*) evidentirati, nabrajati, nef. praviti recke, (~ *pročitane stranice*) obilježavati, označavati, markirati, (~ ***kamerom***) snimati

bilježnica f knjižica, notes, blok, agenda, rokovnik, podsjetnik, (*tanka ~ za školske sastave*) zadaćnica, (~ *za unošenje nota*) kajdanka, (~ *s različitim bilješkama*) nef. svaštara, šalabahter, (~ *za vježbanje krasopisa*) pisanka, (~ *za crtanje*) crtanka, risanka; nef. teka

bilježnik m arh. notar; pisar

biljožder m biljojed, (*onaj koji jede travu*) travožder, travojed

binaran adj. udvojen, dvojan, dvočlan, dvojčan, dvojediničan, od dva dijela

birač m **1** (~ *na izborima*) glasač, rj. glasovatelj, (*poslušan ~*) glasačka mašina **2** (*onaj koji mnogo bira*) probirač, izbirač **3** (~ *u sportu*) izbornik, selektor

biranje n probiranje, odabiranje, izbor; *usp.* birati

birati imprf. **1** (~ *dugo u trgovini*) od(a)birati, probirati, izabirati, preglédati, izdvajati, odlučivati se, premišljati se, nećkati se **2** (~ *na izborima*) glasovati (za koga) *usp.* **3** (~ *odlazak na odmor*) odlučivati se, izabirati, više voljeti, biti za (što)

birokracija* f (*teško je srediti papire zbog birokracije*) birokratiziranje, nef. papirologija, (~ *kao proizvod želja političke klase*) politbirokracija

biseksualac m dvospolac

biser m **1** (*zrno bisera*) perla **2** (*te riječi su pravi ~*) glupost *usp.*, nečuvenost

biskup* m (~ *u glavnom gradu*) metropolit, (~ *podređen nadbiskupu*) sufragan

biskupija f dijeceza

bistar adj. **1** (*o vodi*) proziran, kristalan, transparentan, čist, nezamućen, (*o nebu*) jasan, vedar, blistav **2** (~ *dječak*) inteligentan, oštrouman, pronicav, iskričav, prodoran, pametan, razuman, mudar, (*biti ~*) imati dva zrna soli u glavi **3** (*sve je tu bistro*) jasan, jednostavan

bistrina f **1** bistroća, bistrost, bistrac, prozirnost, kristalnost, transparentnost, čistoća, nezamućenost **2** inteligencija, pamet, razum, um, oštroumnost, bistroumnost, prodornost, darovitost, znanje,

upućenost, sposobnost, talent **3** jasnoća, jednostavnost

bistriti imprf. **1** (~ *situaciju*) razbistravati, čistiti, razjašnjavati, razmrsivati, objašnjavati, pojašnjavati, raspetljavati, osvjetljavati, pretresati, prebirati **2** ~ **se** (*o vremenu*) razvedravati se, vedriti se, čistiti se, osvjetljavati se, svijetliti se

bistro adv. *usp.* bistar; (~ *misliti*) jasno, pametno, razumno, oštroumno, razgovijetno

bit f **1** (~ *problema*) glavna odlika, srž, sukus, poanta **2** (~ *svih stvari*) bitnost, bivstvo, priroda, suština, srž, jezgra, supstancija, esencija, hipostaza; nef. supstanca **3** (***u biti***) zapravo *usp.*

bitan adj. važan, (od) velike važnosti, od važnosti, (od) velikoga značenja, značajan, relevantan, glavni, nezaobilazan, nezanemariv, osnovni, suštinski, temeljni, materijalan, neophodan, najvažniji, pravi, istinski, karakterističan, životan, esencijalan, supstancijalan, meritoran, vitalan

biti* imprf. **1** (*bit će još ovakvih ljudi*) postojati, živjeti, opstojati, bivstvovati, egzistirati, naći se **2** (*tu je mnogo ljudi*) nalaziti se, živjeti, boraviti, stanovati, stajati, (~ *gdje aktivno ne sudjelujući*) pribivati, prisustvovati, nazočiti, (~ *vrlo dugo na jednom mjestu*) vjekovati **3** (*on je iz grada*) dolaziti, potjecati **4** (*to će sigurno* ~) dogoditi se, uslijediti, javiti se, doći, pokazati se **5** (***bilo pa prošlo***) bilo i prošlo, bilo nekoć, nekad bilo sad se spominjalo

bitno adv. *usp.* bitan; (~ *različit*) osjetno, znatno, istinski, vrlo, zaista, stvarno, (***nije*** ~) nije važno, ne smeta, ništa za to, nef. nema veze

bitnost f (~ *njegova dolaska*) važnost, značenje, značajnost, relevancija, relevantnost, nezaobilaznost, nezanemarivost, neophodnost, životnost, esencijalnost, meritornost, (~ *stvari*) bit *usp.*

bivati imprf. **1** (*svašta katkad biva*) događati se, zbivati se, dešavati se **2** (*bivao je sve slabiji*) postajati

bivši adj. prošli, negdašnji, nekadašnji, nekadanji, raniji, ondašnji, onodobni, prijašnji, protekli

bizam m američka ondatra, bizamski štakor

bizaran adj. (~ *izgled*/*skup*) čudan, ekscentričan, poseban, nekonvencionalan, neobičan, nesvakidašnji, netipičan, nenormalan, različit, jedinstven, iznenađujući, apsurdan

bjegunac m (*vojni* ~) dezerter; odmetnik, otpadnik, hajduk, uskok, (~ *preko granice*/*k drugoj strani*) prebjeg, izbjeglica; pej. pobjegulja

bjelančevine f pl. proteini

bjelanjak* m (*tučeni* ~ *za kolače*) snijeg

bjeličast adj. nabijel, mliječan, pepeljast, bjelkast, bijelosiv, bjelašan, bjeluškast, (*bjeličasta put*) bjelušan, nef. bjelolik

bjelina* f **1** (~ *puti*) bjeloća, (~ *dana*) bjelilo, svjetlost, jutarnja svjetlost **2** (~ *u kosi*) sjedina **3** (~ *u tekstu*) razmak, praznina

bjelokost f slonova kost, slonovača

bjelonog adj. (~ *pas*) putonog, putonogast

bjeloperka f (*vrsta ribe*) žutoperka, bodorka

bjeljika f (*tkivo između kore i srži drveta*) mezgra

bjesnilo n **1** (*životinja zaražena bjesnilom*) bjesnoća **2** (*viče u bjesnilu*) razgnjevljenost, razjarenost, bijes *usp.*, ludost

bjesnjeti imprf. biti izvan sebe, mahnitati, ludjeti, ludovati, divljati, goropaditi se, pjeniti se, kipjeti, raspomamljivati se, izlaziti iz kože, pucati od bijesa, škrgutati zubima, sipati vatru, razjarivati se, žestiti se, srditi se, ljutiti se, uzbuđivati se, vikati, praskati, vrištati, larmati, derati se, dernjati se, tutnjiti

bjesomučan adj. žestok *usp.*, sumanut, bijesan, lud, mahnit

bježati imprf. (~ *od potjere*/*opasnosti*) trčati (od koga/čega), kloniti se (koga/čega), izbjegavati (koga), udaljavati se, uklanjati se, povlačiti se, izmicati se, izvlačiti se, nestajati, iščezavati, (*bježi*

im) odmicati, izmicati, isklizavati, u(z) micati, (*bjesomučno* ~) trčati glavom bez obzira, sijevati, letjeti, migoljiti; nef. bjegati, kidati, klizati, hvatati maglu, brusiti pete, perjati, (*bježi!*) odlazi, gubi se, ostavi (koga) na miru, ne gnjavi (koga), dosadio si (komu); nef. tornjaj se, skini (mi) se

blag* adj. **1** (*o ljudima/postupcima*) nježan, mek, meka srca, topao, topla srca, dobroćudan, dobrostiv, milostiv, blagotvoran, blagodatan, dobrodušan, plemenit, mio, umjeren, ugodan, dobar, tih, miran, staložen, miroljubljiv, mirne ćudi, dobre naravi, obziran, suosjećajan, čovječan; smirujući, umirujući, utješan **2** (*blaga zima*) umjeren, topao, ugodan, mek **3** (*blaga hrana*) lagan, nezačinjen

blagajna* f kasa, (*namjenski novac*) fond, zaklada, riznica, (*državna* ~) komora, erar, fiskus; (~ *s vrijednim predmetima*) trezor, riznica, (*čelična ~ za vrijednosti*) sef; (~ *u kinu*) prodavaonica karata

blagajnik* m (~ *koji obilazi dužnike*) inkasator

blagdan m svetkovina; nef. svetac, svetak, (*dan obilježavanja svjetovnog događaja*) praznik *usp.*, neradni dan, (~ *sveca po kojem je tko dobio ime*) imendan

blago* n **1** (*držati ~ u kući*) novac, vrijednosti, dragocjenosti, zlato i srebro, bogatstvo, veliki imutak, trezor **2** (*kulturno* ~) dobro, riznica, (*jezično* ~) tezaurus **3** (~ *u staji*) stoka, živina, marva; nef. mal

blagoslivljati imprf. **1** (~ *oltar*) blagosi(v)ljati, davati blagoslov, posvećivati, prizvati Božju milost/zaštitu, (~ *Božje ime*) hvaliti, slaviti, veličati, uzdizati, štovati, poštovati **2** (~ *dan kad...*) biti zahvalan, zahvaljivati (za) **3** (~ *odluku*) podržavati, pristajati/biti uz, odobravati, davati pristanak, dopuštati, davati podršku

blagoslov* m (~ *kakva mjesta*) posvećenje, (*za to što traže ne može se dati* ~) pristanak, dopuštenje, odobrenje, podrška, (*prati ih* ~) dobre želje, sreća; nef. ekspr. halal

blagosloviti prf. *usp.* blagoslivljati

blagost f **1** (*ljudska osobina*) nježnost, toplina, ljubaznost, dobrodušnost, dobroćudnost, dobrostivost, mekoća, milostivost, blagotvornost, blagodatnost, plemenitost, miloća, umjerenost, ugodnost, milosrdnost, mirnoća, staloženost, miroljubivost, dobrota, dobra narav, obzirnost, suosjećajnost, čovječnost **2** (~ *zime*) umjerenost, toplota, ugodnost, mekoća **3** (~ *hrane*) nezačinjenost

blagostanje n bogatstvo, imućnost, zbrinutost, sigurnost, izobilje, obilje, med i mlijeko, arh. boljitak, obilnost, luksuz, luksuzan život, dobro, dobrobit, sreća, uspjeh, uspijevanje, napredak, prosperitet, procvat, cvjetanje, polet, zdravlje

blagovaonica f blagovalište, rj. objedovaonica; nef. tinel, trpezarija

blagozvučan adj. milozvučan, miloglasan, blagoglasan, harmoničan, melodičan, eufonijski, skladan, složan, ugodan, privlačan

blagozvučje n milozvučnost, blagoglasje, blagoglasnost, blagozvučnost, harmoničnost, eufonija, melodičnost, sklad(nost)

blamirati (se) imprf. i prf. (o)sramotiti (se), diskreditirati (se), degradirati, (o) blatiti, poniziti (se); nef. proslaviti se

blanja f (*vrsta blanje*) vjenčenjak; nef. hobl(a), hoblić, rende, strug

blatan adj. blatnjav, glibav, glibovit, kaljav, kalan, ukaljan, okaljan, zablaćen, muljav, muljevit, prljav, nečist, zamazan, zaprljan, mutan; močvaran, barovit, poplavan

blato* n **1** (*meka zemlja*) glib(ište), kal(ište), kalj, blatište, kaljuža, kaljužište, gnječkavica, mulj(aga), ustajala voda, latrina, talog; bljuzgavica, lapavica, ljapavica, nef. kačkavica **2** (~ *u društvu*) (društveno) dno, prljavština, niskost, porok, mulj

blatobran m štitnik

blažen adj. **1** (~ *od sreće*) presretan, sretan, ushićen, zanesen, uzvišen; (~ *san*) smiren, spokojan, (~ *čovjek*) predobar, svet **2** (*blažena budala*) glup, lud, tup

blažena f (*bot.*) čakalj

blaženo adv. *usp.* blažen; u blaženstvu, presretno, ushićeno

blaženstvo n ushit, ushićenje, zanos *usp.*, vječna sreća, milina, sreća, radost, presretnost, zadovoljstvo

blažiti imprf. (~ *teško stanje*) ublažavati, stišavati, umirivati, smirivati, poboljšavati, smanjivati, (~ *bolove*) smirivati, umirivati, obuzdavati, (~ *žeđ/glad*) tažiti, utažavati, gasiti; knjiš. galiti

bleka f blejanje, meket(anje), meka

blenda f (~ *na fotoaparatu*) zaslon, otvor

blesav adj. glup *usp.*, lud *usp.*, glupast, glupav, priglup, tup(ast), nedotupavan, budalast, šupljoglav, blentav, šašav, ošamućen, pobenavio, pobudalio, kratke/male pameti; nef. ćaknut, udaren, čuknut, šuknut, suludast, dobio macom po glavi, udarilo ga macom po glavi, ima ptičji mozak, nisu mu sve (koze) na broju

blesavac m blesavko, blesan, blesonja, blento, blentavac, tupan, glupan *usp.*, glupak, šašavac, budala *usp.*; nef. krumpir

blijed adj. **1** (*blijedo lice* / ~ *od straha*) bijel, bezbojan, bjelkast, bljedunjav, bljedolik, kao pepeo/kreč, alabasterski, pepelnosiv, pepeljast, beskrvan, anemičan, kao krpa, voštan, parafinski, kao smrt, vampirski, (*pomalo* ~) nablijed, ekspr. bljeđahan, (*blijede boje*) neizražajan, svijetao, pastelan, izblijedio, ispran, sumoran **2** (*blijedo svjetlo*) slab, bez sjaja, bljedunjav, loš **3** (~ *nastup*) bezizražajan, bezbojan, nedojmljiv, loš

blijedo* adv. *usp.* blijed; (~ *uvjeravati*) neuvjerljivo, neučinkovito, slabo, nepotkrijepljeno, neizrazito

blistati imprf. **1** (*posuđe blista*) (jako) sjati, sijati, sjajiti, svijetliti (se), svjetlucati, bliještati, ljeskati (se), odsjajivati (se), (~ *od sreće*) sijati, sjati, zračiti, sjajiti se, (~ *bjelinom*) bjelasati se **2** (*blistao je na ispitu*) sjati, briljirati, biti izvrstan/sjajan, proslaviti se, trijumfirati

blistav adj. **1** (*blistavi predmeti*) sjajan, blještav, svijetao, svjetleći, svjetlucav, bljeskutav, iskričav **2** (*blistava osoba*) briljantan, izvrstan, izvanredan, odličan, divan, osobit, uspješan, istaknut, slavan **3** (~ *urod*) bujan, raskošan, bogat, sjajan

blistavost f **1** svjetlost, sjaj, blijesak, bljesak, sjajnost **2** briljantnost, izvrsnost, izvanrednost, divota **3** uspješnost, bujnost, raskošnost, bogatstvo, sjaj

blizak adj. **1** (*o osobama/odnosima*) prisan, intiman, povjerljiv, pouzdan, pravi, istinski, iskren, povezan, vezan, kao prst i nokat; srodan, sličan, familijaran, obiteljski, rodbinski, srodnički, rođeni, neposredan, prijateljski, srdačan, svoj, domaći, dobro poznat **2** (*blisko mjesto*) obližnji, nedalek, okolni, susjedni, bliz, najbliži, arh. bližnji **3** (*problem mi je* ~) poznat, običan, vidljiv, očit, jednostavan **4** (*njegov bliski dolazak*) skori, skorašnji, nedalek, dogledan; nedavni

blizanci m pl. dvojci, nef. dvojčeki

blizina f **1** (~ *prijatelja*) bliskost, iskrenost, prisnost, srodnost, prijateljstvo, sličnost **2** (~ *dvaju objekata*) dodir, susjedstvo, kolokacija **3** (*u blizini*) susjedstvo, okolica; blizu *usp.*

blizu adv. **1** (*kuća je* ~) u blizini, nedaleko, jedan korak (do čega), na vidiku/pomolu, (*vrlo* ~) na dohvat ruke, pod nosom, pred vratima **2** (*imati* ~ *sto kilograma*) gotovo, skoro, nemalo, malone, nepunih, (~ *poginuše*) zamalo, umalo

blizu prep. pokraj, kod, uz

bližnji* adj. (*komunicira samo s bližnjima*) (duhovni) srodnici, srodne duše, prijatelji, obitelj, braća, suljudi

blok* m **1** (*školski* ~) notes, bilježnica *usp.*, crtanka, listovi **2** (~ *kuća*) niz, red, kompleks, sklop **3** (*politički* ~) savez, udruga; tabor **4** (~ *kamena*) komad

blokada f **1** (~ *grada*) zatvaranje, izoliranje, sankcije, pritisak, opsada, opsjedanje, opkoljavanje, opsadno stanje **2** (~ *računa*) obustava (isplaćivanja) **3** (~ *napretka*) zaprečivanje, sprečavanje, onemogućavanje, ometanje, smetnja, zapreka, prepreka, barijera, prekid

blud m razvrat(nost), neobuzdanost, bludnost, bludništvo, bludničenje, orgija, orgijanje, pohota, pohotnost, porok, poročnost, pokvarenost, razularenost, raspuštenost; nef. pej. kurvarluk

bludan adj. raskalašen, razvratan, pohotan, poročan, pokvaren, nemoralan, razularen, raspušten, sramotan, razuzdan, opscen, bestidan

bludnik m razvratnik, raspuštenik, raskalašenik, pohotljivac, grešnik

bljedilo n bljedoća, bezbojnost, anemičnost, beskrvnost

bljesak m 1 (~ *na nebu*) zasljepljujuće svjetlo, plamen, bljeskut, probljesak; munja 2 (~ *na prozoru*) bljeskanje, svjetlost, svjetlo, odsjaj, sjaj, odsjev, proplamsaj, odbljesak, probljesak, svjetlucanje, bliještanje, raskoš 3 (~ *oka*) brz/munjevit pogled, svjetlac 4 (***kao*** ~) brz, munjevit

bljeskalica f nef. fleš, blic

bljeskati (se) imprf. (*o ogrlici*) sjajiti se, odsijevati, odsjajivati, probljeskivati, plamtjeti, (*o munji*) sijevati

bljesnuti prf. 1 (~ *na nebu*) sijevnuti, ekspr. zažeći, zasjati, zasvjetlucati, sinuti, kresnuti 2 (*bljesnula je zamisao*) iskrsnuti, doći, pojaviti se, pasti na pamet, izbiti, planuti

blještavilo n 1 (~ *svjetla*) sjaj, svjetlost, svjetlucanje, bliještanje 2 (~ *dvora*) sjaj *usp.*, raskoš

bljutav adj. 1 (*bljutava juha*) bezokusan, bezukusan, neukusan, bez okusa, kao pijesak, neslan, bez soli, neosoljen, otužan, ustajao, odvratan 2 (*bljutavo ponašanje*) jadan, nizak, neugodan, otužan, ulagivački, ulizički, ljigav, sladunjav, sentimentalan

bljutavost f 1 (~ *hrane*) bljutavilo, bezukus(nost), neukus(nost), neslanost, neosoljenost, ustajalost, odvratnost 2 (~ *ponašanja*) neukus, niskost, otužnost, ulagivanje, ljigavost; sladunjavost, sentimentalnost

bobičav adj. ikričav

boca f (*staklena* ~) staklenka, rj. staklenica, (*plosnata* ~) pl(j)oska, (~ *od drveta*) čutura, (~ *kojom se gosti pozivaju na svadbu*) zdravica, (*staklena* ~ *trbušasta oblika*) tikvica, (*litrena* ~) litrenjača, litrenka, litrenjak, (~ *u kojoj se piće drži pod tlakom*) sifon, (~ *za vino izdužena grlića*) butelj(k)a, nef. botilja; nef. flaša, bocun, srča, (~ *u kojoj se održava toplina tekućine*) termosica, termos-boca

bockanje* n zadirkivanje, peckanje, izazivanje, ruganje, bodlja, šala, iskrenje; nef. zafrkavanje, zezanje

bockati imprf. 1 (*lagano bosti*) batkati 2 (~ *riječima*) zadirkivati, peckati, izazivati, dražiti, rugati se, podrugivati se, zbijati šalu, šaliti se; nef. brckati, pikati, zafrkavati, zezati

bočni adj. s boka, pobočni, postrani, sa strane, sporedan, krilni

bočno adv. pobočke, subočice, nef. porebarke

boća f nef. balota

boćalište n nef. zjog

boćati se imprf. nef. balotati se, (~ *loše*) franjati se, frenjati se

bod* m 1 (~ *u nozi*) probadanje, bockanje, žecanje, žalci, žiganje, nef. bodac 2 (~ *u sportu*) poen, nef. punat, (~ *u kartaškoj igri*) nef. punat, štih

bodlja f 1 (~ *ježa/ruže*) bodljika; trn, oštrac, drača, igla, iglica 2 (*verbalna* ~) bockanje *usp.*

bodljikav* adv. 1 (*o predmetima/biljkama*) bodljav, oštar, rj. dračav, (~ *poput ježa*) ježast 2 (~ *jezik*) peckav, zajedljiv

bo(h)em m rj. grabancijaš

Bog m Gospodin, Gospod, Stvoritelj, Tvorac, Svevišnji, Višnji, Svemogući, Svevideći, Sveznajući, Svedržeći, Otac, Bog Otac, Nebeski Otac, Stvoritelj neba i zemlje, dragi Bog; apsolutno biće, apsolut; hebr. Jehova, Jahve, Sabaot

bog m 1 (*mitološki* ~) božanstvo 2 (*lažni bogovi*) idol, kumir, zlatno tele 3 (~ *u društvu*) sila, vlast, moćnik, bog i batina

bogalj m 1 (*ekspr. nef.*) invalid 2 (*pravi* ~ *u poslu*) nesposobnjaković *usp.*, nespretnjaković, glupan

bogat* adj. **1** (~ *i moćan čovjek*) imućan, dobrostojeći, situiran, materijalno zbrinut/osiguran; nef. mogućan, potkožen, (*biti* ~) ležati na parama, biti pri novcu/parama, sjediti/ležati na novčanicama, jesti velikom žlicom, imati (novaca) u izobilju, imati pun džep, imati para kao blata/škalje, biti pun para **2** (*bogata žetva*) obilan, izobilan, obilat, izdašan, plodan, rodan, (~ *žitom*) žitorodan, (~ *ugljenom*) ugljonosan **3** (*bogato jelo*) hranjiv, mastan, začinjen, jak **4** (*bogata odjeća*) sjajan, dragocjen, ukrašen, luksuzan **5** (~ *stol*) pun (puncat), prepun, pretrpan

bogataš m imućnik, dobrostojeći (čovjek), (financijski) moćnik, mogul, oligarh, (~ *čije se bogatstvo mjeri milijunima / milijardama*) milijunaš, milijarder, (*vlasnik velike industrije*) magnat, (~ *koji se naglo obogatio*) tajkun, (~ *koji se obogatio u novije vrijeme*) skorojević, (*ob. o bogatašima na selu*) nef. gazda; pej. bogatun, gavan, paša, nef. kapitalist, imatnik, lovaš, parajlija

bogatiti se imprf. obogaćivati se, zarađivati, stjecati bogatstvo/novac, zgrtati novac, postajati imućan; nef. potkoživati se

bogato adv. *usp.* bogat; obilno, bogovski, opskrbljeno, kapitalistički, magnatski

bogatstvo n **1** (*materijalna dobra*) imućnost, imanje, imovina, blago, novac, dragocjenosti, posjed; nef. puna kesa **2** (*živjeti u bogatstvu*) blagostanje *usp.*, obilje, izobilje, izdašnost, med i mlijeko, nef. berićet **3** (~ *boja*) mnoštvo, sila; divota, sjaj

boginjav adj. kozičav, ospičav; nef. rohav, rošav

boginjavost f kozičavost, ospičavost; nef. rohavost, rošavost

bogohulstvo n bogohuljenje, blasfemija, profanacija, svetogrđe, bezbožništvo, pogrda, hula, huljenje, psovanje, vrijeđanje, bezočna grdnja

bogomolja f **1** crkva, Božja kuća, katedrala, bazilika, hram, (*mala* ~ *s jednim oltarom*) kapela, oratorij, (*kapelica ispod razine zemlje*) kripta, (*islamska* ~) džamija, mošeja, (*islamska* ~ *bez minareta*) mesdžid, (*židovska* ~) sinagoga, zbornica **2** (*tiha* ~) molitva, moljenje

Bogorodica f Majka Božja, Gospa, Djevica Marija, Blažena Djevica Marija, Djevica, Madona

bogoslovija f vjerska škola, sjemenište, seminar; teologija

bogoslužje n liturgija, obred, služba Božja, misa *usp.*, (*predvečernje* ~) večernjica, (~ *uoči velikih blagdana i posta*) bdjenje, vigilija

bogovski adj. sjajan, odličan, vrstan, izvrstan, izvanredan, (pre)bogat

bogumil m (*pov.*) pataren, krstjanin, bespopovac

boguugodan adj. bogougodan, Bogom dan, Božji miljenik

bogzna adv. tko zna, tko će znati, ne zna se

boja* f **1** obojenost, nef. farba, (~ *za zidove*) nef. pitura, (*prijelazna* ~) preljev, nijansa, ton, (*imati zdravu boju*) rumenilo, (~ *tona*) timbar, (*televizor u boji*) kolor **2** (*mijenjati stalno političke boje*) uvjerenje, stav, ponašanje, osobina

boja(disa)onica f nef. tangarija

bojati se imprf. **1** (~ *mraka*) plašiti se, strašiti se, pribojavati se, prepadati se, strahovati, zazirati (od koga/čega), strepjeti, strepiti; zepsti, drhtati, podrhtavati, tresti se, trzati se, prezati, ceptjeti, trepetati, lediti se, užasavati se, blijedjeti, klecati, bojati se kao žive vatre, steže se (komu) srce, premirati, (~ *malo*) pribojavati se, (~ *bez pravog razloga*) nef. paničariti **2** (*priđi, ne boj se*) ustručavati se, nemati petlje, biti slabe petlje • nef. cvikati, trtariti

bojažljiv adj. **1** (~ *u mraku*) plašljiv, strašljiv, predljiv, prezav, prepadljiv, uplašen, uznemiren, malodušan, kukavičan, kukavički, nejunački, plašljiv kao zec/miš, boji se svoje sjene **2** (*bojažljivo dijete*) plašljiv, stidljiv, sramežljiv, plah(ovit), tih

bojažljivost f **1** bojazan, plašljivost, strašljivost, strah, ustrašenost, uplašenost, malodušnost, uznemirenost, priboja-

vanje, strepnja, prezanje, drhtanje, trepetanje, zaziranje, zebnja; kukavištvo, kukavičluk **2** plašljivost, stidljivost, sramežljivost, plah(ovit)ost

bojište n poprište, fronta, bojno polje, ratište, borilište, razbojište, ratno područje, krvava arena; rj. razboj, ekspr. megdan

bojiti imprf. (~ *zidove*) ličiti, premazivati bojom, nef. piturati, krečiti, premazivati vapnom, nef. bijeliti; mazati, sjenčati, davati boju, poljepšavati, (*nanositi temeljnu boju*) nef. grundirati; nef. farbati

bojkot* m izbjegavanje, odbijanje, opstrukcija

bojni adj. bojovni, borbeni; rj. ubojni

bok* m **1** (~ *broda*) strana **2** (~ *brda*) padina, obronak, uzbrežje **3** (*doći s boka*) krilo, profil **4** (***na boku***) nef. nauznak

boks* m (*sport*) rj. šakanje

boksač m rj. šakač, (~ *teške kategorije*) teškaš, teškokategorac, teškokategornik; rj. borilac

bol* f **1** (*tjelesna* ~) bolest, boljka, patnja, tegoba, trpljenje, (*različiti doživljaji boli*) žiganje, sijevanje, probod, probadanje, grč, tištanje, trganje, štrecanje; mučnina, (~ *u glavi*) glavobolja, migrena (~ *u kostima / zglobovima*) kostobolja, (~ *u grudima*) grudobolja, (~ *zubi*) zubobolja, (~ *u trbuhu*) trbobolja, (*porođajni bolovi*) trudovi, (*lažni porođajni bolovi*) varalica **2** (~ *u duši*) muka, strepnja, patnja, tuga, (*ljubavna* ~) nef. dert **3** (*smrtna* ~) agonija *usp.*

bolan* adj. **1** (~ *u krevetu*) bolestan *usp.* **2** (~ *i uplakan*) u patnji, utučen, žalostan, tužan, ranjav **3** (*bolna tema*) mučan *usp.*, neugodan, žalostan

bolesnik m **1** pacijent, (~ *u ranama*) ranjenik, ozljeđeni(k), (*vječni* ~) boležljivac, (***umišljeni*** ~) hipohondar; rj. bolnik, bonik **2** (*suludi* ~) perverznjak, izopačenik

bolesno adv. *usp.* bolestan; (~ *uredan*) nenormalno, pretjerano, preko mjere, prekomjerno

bolest* f **1** (*teška* ~) oboljelost, bol, nemoć, slabost; boleština, (~ *u razvitku*) proces, (*zarazna* ~) zaraza, pošast, pobol, (*lakša* ~) nef. oboljenje; ekspr. boljka, boljetica **2** (~ *čistoće*) manija, opsjednutost (čime), opsesija *usp.*

bolestan adj. **1** (~ *je već dugo*) obolio (od čega), narušena zdravlja, bolan, slab *usp.*, nemoćan, potkopana/načeta zdravlja, načet bolešću; nef. unjkav, (*teško* ~) neizlječiv, na rubu groba, jednom nogom u grobu, život (komu) visi o koncu, između života i smrti; oštećen **2** (*već sam od toga* ~) sit, umoran (od čega) **3** (*bolesna zamisao*) nezdrav, truo; strašan, grozan, jeziv, jezovit, gadan, odvratan, zastrašujući, tjeskoban, patološki, morbidan

bolnica* f (~ *sa sveučilišnom praksom / istraživanjem*) klinika, (*psihijatrijska* ~) duševna bolnica, umobolnica, nef. ludnica, žuta kuća, (*pokretna vojna* ~) sanitet

bolovati imprf. biti bolestan, trpjeti bol, ležati, slabjeti, nestajati, venuti, kopnjeti; patiti, (*dugo* ~) vući bolest, (~ *povremeno pomalo*) pobolijevati

boljeti* imprf. **1** (*o različitim manifestacijama tjelesne boli*) probadati, peći, žeći, sijevati, štrecati, bridjeti, žacati, bockati, rezati, trgati, trnuti, (*jako* ~) pucati, otpadati **2** (*boli (koga) duša*) patiti, puca (komu) srce, para se (komu) srce

bolji adj. komp. *usp.* dobar; (*malo* ~ *od njega u tome*) jači

boljka* f (*to im je stalna* ~) bolna/slaba točka, osjetljiva točka, otvorena rana, bolno mjesto

bomba* f **1** (*ručna* ~) nef. kinderjaje, (*avionska* ~ *velike razorne snage*) nef. krmača **2** (*prava* ~) opasnost, eksploziv **3** (~ *u javnosti*) senzacija, novost, nečuvenost, skandal **4** (~ *loptom*) udarac

bombastičan adj. (~ *stil*) patetičan, pretjeran, hvastav, teško razumljiv, preuveličan, neprirodan, nenaravan, neumjeren, pretenciozan, emfatičan, zanesen, kićen, kitnjast, preukrašen, retoričan

bombastičnost f bombastika, patetičnost, pretjeranost, nerazumljivost, preuveličanost, preuveličavanje, neprirodnost, nenaravnost, pretencioznost, emfatičnost, zanesenost, kićenost, kitnjastost, retoričnost, retorika

bombon* m slatkiš, poslastica, (*uvijeni bomboni koji se bacaju u vrijeme karnevala*) konfeti, (~ *od smjese prženog šećera i mlijeka*) karamela, (*ušećereni* ~) kandit

bon* m (*papir za kupovinu*) kupon, doznaka, pov. točkica

bora f crta, brazda, nabor, pruga; nef. grešpa

borac m **1** (~ *na ratištu*) ratnik, vojnik, bojovnik, boritelj, suborac, (~ *u prvim redovima političke borbe*) jurišnik, (~ *sa zvijerima u starom Rimu*) gladijator, (*stari* ~) veteran, (~ *koji ustaje protiv čega*) ustanik, (~ *za slobodu*) slobodar **2** (~ *za siromašne/pravdu*) junak, zaštitnik; pobornik, zastupnik, pristalica, branitelj • ekspr. vitez

boravak m boravljenje, prebivanje, stanovanje, življenje

boravište n obitavalište, prebivalište, mjesto boravka, sjedište; stan, kuća, dom, nastamba, zavičaj (*stalno* ~) domicil, (*privremeno* ~) utočište, (~ *vladara*) rezidencija, dvor, dvorac, (*noćno/dnevno* ~) prenoćište *usp.*, danište, (~ *za odmor*) odmaralište, (*prastaro* ~) pradomovina

boraviti imprf. prebivati, obitavati, provoditi vrijeme, stanovati, živjeti, biti, ostajati, ostati, zadržavati se, zadržati se

borba f **1** (*nesmiljena* ~) bitka, arh. megdan, boj, nef. bojak, sudar, okršaj, (ratni) sukob, rat, vojna, ratovanje, vojevanje, tučnjava, dvoboj, krvljenje, klanje, (~ *riječima*) prepirka, svađa, raspra, rasprava; rivalstvo, (~ *pobunjenika protiv vlasti*) gerila, (~ *hladnim oružjem*) pov. sječa, (~ *za privilegije*) jagma, sukob, natezanje, nastojanje, povuci-potegni, (~ *neravnopravnih protivnika*) igra mačke i miša **2** (*odlična sportska* ~) utakmica, natjecanje, nadmetanje; nef. tekma **3** (~ *za preživljavanje*) zlopaćenje, baktanje, batrganje, napor

borben adj. ratoboran, bojovit, bojovan, nasrtljiv, svađalački, napadački, naprasit, žestok, ljut, oštar kao osica; hrabar, odvažan, srčan, smion

borbenost f ratobornost, bojovitost, bojovnost, nasrtljivost, svađalaštvo, naprasitost, žestina, ljutina; hrabrost, odvažnost, srčanost, smjelost

bordel m **1** (*mjesto u kojem se kupuje žensko društvo*) javna kuća, bludište, nef. kupleraj, kažin, kurvinjak **2** (*tamo vlada pravi* ~, *ekspr.*) nered, kaos, zbrka *usp.*

boriti se imprf. **1** (~ *u ratu*) voditi rat, ratovati, vojevati, odmjeravati snage, nastojati svladati (koga), ukrštati mačeve/koplja/rukavice, dijeliti megdan, lomiti koplja, sukobljavati se, (~ *nepomirljivo*) klati se (kao žuti mravi), (~ *mačem*) mačevati **2** (~ *s djecom*) tući se, biti se, mlatiti se, hrvati se, klati se, krviti se, sukobljavati se, prepirati se, svađati se *usp.*, nositi se **3** (~ *na terenu*) nadmetati se, natjecati se, odmjeravati snage **4** (~ *sa životnim teškoćama*) zlopatiti se, patiti se, nositi se, hrvati se, grcati (u čemu), kobeljati se, koprcati se; nastojati, pokušavati, ulagati napore; nef. deverati, tavoriti, kuburiti

bos adj. **1** (*bez ičega na nogama*) neobuven, bosonog, bez obuće/čarapa, bosih/golih nogu **2** (~ *konj*) nepotkovan

bosiljak m nef. murtela, murtila

bosonogost f **1** bosotinja, bosoća, neobuvenost, golonogost **2** nepotkovanost

bosti imprf. **1** (~ *nožem*) probadati, nabadati, probijati, smrtno ranjavati, klati, ozljeđivati **2** (~ *iglom tkaninu*) šiti, zabadati; nef. pikati **3** (~ *riječima*) dražiti, nadraživati, vrijeđati, zajedati; nef. pikati **4** ~ **se** (~ *rogovima*) bočiti se, (~ *pomalo rogovima*) roškati se, (~ *bajunetama*) ekspr. nef. šiljbočiti se

botanički vrt arboretum

botanika f arh. bilinarstvo, bilinstvo

božanstven adj. božanski, blistav, prelijep, anđeoski, nebeski, višnji, vječan

božićno drvce nef. jela, jelka, bor, borić

bračni adj. supružnički, supružinski, svadbeni, vjenčani, ženidbeni, udadbeni

brak m bračni život, bračne veze, bračno stanje, supružništvo, supružnička veza, udaja, ženidba, (*zakonski neformaliziran* ~) konkubinat, arh. priležništvo, suložništvo, naložništvo, pej. divlji brak, (~ *između osoba različitih nacionalnosti / državljanstava ili vjera*) epigamija

brana f **1** (~ *vodotoku*) pregrada, nasip, nef. prijeboj, gat, nef. zagat, zapor, vodojaža, (*nasip koji brani luku od valova*) valobran, (~ *koja se može dizati i spuštati*) splavnica, ustava, (~ *im zatvara put*) priječnica, baraža, barikada, prepona **2** (~ *za poravnavanje zemlje*) drljača, zubača, vlačilica, vlača **3** (~ *njegovu uspjehu*) prepreka *usp.*, smetnja, zapreka, pregrada **4** (*on im je* ~) branitelj *usp.*, zaštitnik, štit

branič m **1** (~ *obitelji*) branitelj *usp.* **2** (~ *u sportu*) nef. bek

branitelj m **1** (~ *nemoćnih*) branič, brana, zaštitnik, čuvar; tjelesni čuvar **2** (~ *pravednosti*) pokrovitelj, zagovornik, zagovaratelj, pobornik, borac, (~ *kakva nauka*) apologet **3** (~ *na sudu*) odvjetnik, advokat, obrana, pravni zastupnik, (~ *pravnih osoba*) pravobranitelj

braniti (se) imprf. **1** (~ *od zla / neprijatelja*) štititi (se), zaštićivati (se), čuvati (se), paziti (se), zaklanjati (se), skrivati (se), ne dati na se, zakriljivati, sprečavati štetan utjecaj, (~ *položaje na bojištu*) osiguravati **2** (~ *komu što*) zabranjivati, kratiti, uskraćivati, ne dopuštati, sprečavati; smetati **3** (~ *stranku na sudu*) (pravno) zastupati **4** (*uporno* ~ *svoje mišljenje*) zastupati, opravdavati, zagovarati **5** (~ *pred verbalnim napadima*) protiviti se, opirati se, opravdavati se, odupirati se, suzbijati

brašnav adj. brašnjav, posut brašnom, (*kao brašno*) brašnast, (*od brašna*) brašnen; sitan, u prahu

brašno* n (*posebno mljeveno bijelo* ~) nuler(ica), (*krupno* ~) prekrupa, nef. jarma, šrot

bratanac m bratjenac, nećak, sinovac; bratić, rođak, (*sin jednoga brata djeci drugoga brata*) nef. stričević

brati imprf. **1** (~ *jabuke*) otkidati, pobirati, skupljati, kupiti, (~ *grožđe*) trgati **2** (~ *slavu*) pobirati, dobivati, pribavljati, koristiti se

bratski adj. (~ *postupci prema bližnjima*) prijateljski, drugarski, ljubazan, filantropski, altruističan, (*o odnosima susjeda*) dobrosusjedski, (~ *zagrljaj*) nježan

bratstvo* n **1** (*o srodničkim odnosima*) bratska veza, bratski odnos, pobratimstvo, (*o osjećajima*) prijateljstvo, drugarstvo **2** (~ *trgovaca*) društvo, udruga *usp.*, savez, klub, (*kat.*) bratovština **3** (*više rodova istog prezimena, pov.*) fratrija, (*više obitelji u srodstvu, pov.*) nef. svojta, pleme

bravar m nef. šloser

bravo interj. dobro, odlično, izvrsno, fantastično, sjajno; nef. aferim

brazda* f **1** (*duboka* ~ *u zemlji*) udubina, rov, jarak, rascjep, (~ *za odvod vode*) prokop, kanal, žlijeb **2** (~ *vremena*) trag; crta **3** (~ *na licu*) bora; ogrebotina, ožiljak, brazgotina, (*uska* ~ *na koži nastala prirodnim putem*) strija **4** (~ *od kola*) kolotečina, vagaš • nef. griblja, razor

brazdast adj. brazdovit, izbrazdan

brazdati (se)* imprf. (*o licu*) borati (se), mežurati se

brazgotina f (*duboka* ~ *na licu*) ožiljak, (~ *od oštrog predmeta*) ogrebotina *usp.*, brazda

brbljanje n (*besmisleno* ~) brbljarije, govorkanje, besmislice, koještarije, reklakazala, (prazne) priče, bapske priče, ćakule, nef. fraške, trač(evi), glasine, naklapanje, preklapanje, pretresanje, blebetanje, ćeretanje, drobljenje, lupetanje, traćenje, lajanje, kokodak, tralala, tralalajka, (*bezbrižno* ~) ćaskanje, čavrljanje, (*bolesno* ~) trabunjanje, buncanje, benavljenje, brljanje, tlapnja, (*isprazno* ~) govorancija, trtljanje, tandrkanje, zveketanje, zvrndanje, praznorječivost, mlaćenje prazne slame

brbljati impf. (*besmisleno* ~) govoriti koješta/sve i svašta, brojiti, svirati, blebetati, naklapati, preklapati, pretresati, bubati, bubetati, frfljati, ćeretati, drobiti, lupati, lupetati, mlatiti, klaparati, klepetati, klapusati, prtljati, bljuzgati, baliti, brabonjati, trućati, trkeljati, trkljati, blablablakati, pričati tralalajke, blejati, kokodakati, lajati, kreketati, budaliti, tralalakati, mljeti, valjati, verglati, torokati, trubecati, drndati, drombuljati, balegati, bljezgariti, baljezgati, (~ *okolo*) razglašavati, razbubnjavati, širiti glasove/priče, (*besposleno* ~) ćaskati, čavrljati, ćakulati, nef. žlabrati, (*neprisebno* ~) trabunjati, buncati, benaviti, brljati, bulazniti, (*isprazno* ~) trtljati, tandrkati, zveketati, mlatiti praznu slamu; *usp.* razgovarati

brbljav adj. govorljiv *usp.*, slab na jeziku, duga jezika, jezičav, blebetav, ćeretav, lajav, lupetav, klepetav, laprdav, trtljav

brbljavo adv. *usp.* brbljav; brbljajući

brbljavac m brbljavko, brbljalo, razgovorljivac, govorljivac, baba, babuskara, verbalist, pričalo, pričalica, blebetalo, ćaskalo, čavrljalo, ćeretavac, ćeretalo, praznorječivac, praznorječković, praznopričalo, praznopričalica, naklapalo, preklapalo, lupetalo, klaparalo, klepetalo, papagaj, papiga, kreketalo, lajavac, laprdalo, laparalo, trtljavac, trtljalo, trabunjalo, tandrkalo, zvocalo, zveketalo, zvrndalo, čegrtalo, prtljalo, budala; ogovarač, klevetnik *usp.*

brbljavica f *usp.* brbljavac; pej. klepetuša, kreketuša, nef. alapača

brbljavost f govorljivost *usp.*, blebetavost, ćeretavost, lajavost, lupetavost, klepetavost, laprdavost, trtljavost, (*bolesna* ~) logoreja

brdo n **1** brijeg, gora, (*omanje* ~) uzvisina, brežuljak, glavica, hum, visoravan, zaravan, plato, obronak, (*s jedne strane izrazito strmo* ~) čuka **2** (~ *posuđa/ljudi*) gomila *usp.*, hrpa

brdovit adj. bregovit, brežuljkast, gorovit, neravan

brđanin m **1** (*osoba iz brdskih krajeva*) gorštak, planinac, alpinac, seljak, (~ *iz Dalmatinske zagore*) nef. morlak, vlaj **2** (*pravi je* ~) primitivac, prostak *usp.*, sirovina

brđanka f **1** (*obitavateljica brdskoga kraja*) gorštakinja, planinka; seljanka **2** (*bot.*) moravka

breculja f zujača, zujara, brekulja

bređa adj. (~ *krava*) steona, stelna, (~ *kobila*) ždrebna, (~ *ovca*) sjanjna, (~ *koza*) skozna, (~ *zečica*) zečna, (~ *divlja životinja*) skotna, (~ *svinja*) suprasna

brektati impf. **1** (*o autu*) bučati, tutnjati, dreždati **2** (~ *od umora*) stenjati, dahtati, soptati

breme* n **1** (~ *na leđima*) teret, (~ *na konju*) tovar, (~ *na ramenu/leđima*) naramak, (*uvijeno i zamotano* ~) zavežljaj, snop, svežanj, smotak, bala **2** (*čeka me novo* ~) opterećenje; obveza, dužnost, teškoća, briga

bren m (*bot.*) čepljez, brden, asfodel

bresina f (*bot.*) vrisić

brevijar m časoslov

brežuljak m breščić, brdašce, grič, brežić, briježak, uzvisina *usp.*, brijeg, (~ *pokriven travom*) hum; nef. ćuvik

brid m rub *usp.*, margina, (~ *noža*) oštrica, rez, (~ *kruha*) okrajak, (*uglađen* ~ *stakla*) nef. šlif, (~ *krova s kojeg se spuštaju strane*) sljeme

bridjeti* impf. **1** (~ *od hladnoće*) studjeti, mrznuti **2** (~ *od ugriza*) svrbjeti, peckati

briga* f **1** (~ *o kome*) skrb, (~ *oko bolesnika*) njega, liječenje, čuvanje (koga), bdjenje (nad kim), (*sve im je ostalo na brizi*) uzdržavanje, odgajanje, uzgajanje, nadgledanje, (*pretjerana* ~ *smeta*) pokroviteljstvo, (***imati koga na brizi***) imati koga za vratom/na vratu **2** (*u tom postupku je puno brige*) brižljivost, brižnost, mar, obazrivost, pažnja, naklonost **3** (~ *zbog bolesti*) glavobolja, uznemirenost, zabrinutost, zebnja, nemir, nespokoj(stvo), strah, muka, patnja, jad **4** (~ *za ustanovu*) nadzor, rukovođenje, zaštita **5** (*svakodnevne brige*) zaokuplje-

nost, preokupacija, (***zadnja*** ~) deveta/deseta briga, posljednja rupa na svirali

brijati* imprf. **1** (*o vjetru*) derati, strugati, udarati **2** ~ **se** (~ *temeljito*) kontrapelati

briljant m nef. alem

briljantan adj. izvanredan, izvrstan, sjajan, fantastičan, blistav, visokokvalitetan, vrhunski, nenadmašiv

brinuti se imprf. **1** (~ *za dijete*) skrbiti (se), voditi brigu, mariti, hajati, čuvati, paziti, njegovati, gledati na (koga/što), truditi se (oko koga/čega), mučiti se, zauzimati se, strepiti (zbog koga/čega) zepsti nad (kim), strahovati (za koga/što); hraniti, odgajati, uzdržavati, uzeti (koga) pod svoje okrilje, uzeti (koga) na dušu, pružiti (komu) zaštitu, štititi, zakriliti, (~ *oko imanja*) održavati (što), (~ *uvijek za sve*) misliti na sve **2** (~ *zbog budućnosti*) biti uznemiren, zabrinjavati se, uznemiravati se, biti u brizi, strahovati, plašiti se, bojati se, drhtati, strepjeti, sekirati (se); jesti se, ekspr. izjedati se, nef. žderati (se) **3** (~ *oko odgovornog posla*) truditi se (oko), ulagati trud, nastojati (oko); poduzimati, voditi računa (o čemu); poklanjati pozornost (čemu)

brisati imprf. **1** (~ *stol*) čistiti, trljati, trti, otirati, sušiti **2** (~ *s popisa*) izbacivati, uklanjati, udaljivati, precrtavati **3** (~ ***iz sjećanja***) zaboravljati *usp.* **4** (~ *sve pred sobom*) uništavati, ništiti **5** (~ *sve razlike*) izjednačivati, izjednačavati, poravnavati **6** (*brišite brzo!, nef.*) bježati, nestati, (*ne ~ od problema, nef.*) izbjegavati

britvica f lamela, (*sječivo s dvije oštrice*) nožić za brijanje, lamica, nef. žilet

brizgalica f štrcaljka, štrcalica; nef. šprica

brizgati imprf. šikljati, ključati, sukljati, kuljati, nadirati, pištati, izvirati, izbijati, istjecati, juriti, šibati, iskakati, frcati, špricati, štrcati

brižan adj. **1** (~ *pogled*) zabrinut, uznemiren, skrban, zaštitnički *usp.* **2** (~ *radnik*) brižljiv *usp.*, (~ *domaćin*) dobar, kućevan, čuvaran, štedljiv, rj. kućan

brižljiv adj. brižan, pomnjiv, poman, pažljiv, pozoran, oprezan, savjestan, marljiv, temeljit, precizan, pedantan

brižljivost f brižnost, briga, skrb, pomnja, pomnjivost, pomnost, pažljivost, pozornost, opreznost, savjesnost, marljivost, temeljitost, preciznost, pedantnost, pedanterija

brižnost f **1** zabrinutost, bojazan, zebnja, uznemirenost, briga **2** brižljivost *usp.*; kućevnost, čuvarnost

brkaš m (*bot.*) kršin, hrđobrada

brkati imprf. **1** (~ *pojmove*) miješati, mrsiti, ne razlikovati/lučiti, zamjenjivati, ne razdvajati, biti u zabuni, ne misliti logično, miješati/zbrajati kruške i jabuke, zbrajati babe i žabe **2** (~ *stvari po sobi*) preturati, prevrtati, premetati, miješati

brklja f **1** (~ *na cestovnom prijelazu*) rampa, malta, branik **2** (~ *za sušenje trave*) štrklja

brlog m **1** (*životinja u brlogu*) brložište; jazbina, log, lijegalo, rupa, kalište **2** (*valjati se u brlogu*) kaljuža, blato, (*živjeti u brlogu*) neuredno mjesto, rupa, svinjac, kokošinjac, jazbina, štenara, kapunjera; nef. pajzl

brljati imprf. **1** (~ *po kući*) premetati, kvariti, miješati, brkati *usp.* **2** (~ *sobu / ugled*) prljati, kaljati, mazati, sramotiti, tamniti, mračiti, mutiti, kvariti **3** (*nerazumljivo* ~) premetati/plesti jezikom, lomiti jezik

brljotina f **1** (~ *na papiru*) drljotina, škrabotina, žvrljotina, švrljotina **2** (~ *na zidu*) mrlja *usp.*, pjega

brnistra f žukva, žuka

brnjica f nagubac

brod* m plovilo, (*riječni* ~) lađa, bibl. arka, (*manji* ~) brodica, barka *usp.*, (~ *s jarbolom za krstarenje*) jahta, (*veći ~ na jedra*) jedrenjak *usp.*, (*teretni ~ oštre krme i obla pramca*) trabant, (~ *za prijevoz vozila / tereta*) trajekt, (*brzi ratni ~ velikog radijusa kretanja*) krstarica, (*ratni ~ naoružan topovima*) to-

povnjača, (~ *opremljen torpedima*) torpednjača, razarač, (*tip ratnog broda*) fregata, (~ *na vesla*) galija, (*teretni* ~) kargo, (*ribarski* ~) ribarica, (*ribarski ~ s mrežom*) koča, (*mali ribarski ~ na vesla s jednim jarbolom*) leut, (*ribarski ~ koji svjetlom skuplja ribe*) svjećarica, (~ *za lovljenje tuna*) tunolovac, (~ *za prijevoz žita*) žitarica, (~ *za tegljenje*) teglenica, tegljač, remorker, teglenik; nef. šlep, dereglija, (~ *za prijevoz tekućine*) tanker, (*teretni* ~) teretnjak, (*motorni* ~) motornjak, (~ *s pogonskim strojem na paru*) parobrod, parnjača, (~ *koji plovi pod vodom*) podmornica, (~ *za probijanje prolaza na zaleđenim plovnim putevima*) ledolomac, (~ *za pronalaženje/uklanjanje mina*) minolovac, (~ *namijenjen polaganju mina*) minopolagač, (~ *koji omogućuje slijetanje i uzlijetanje*) nosač zrakoplova/aviona, nosač helikoptera, (*drveni* ~) drijevo, plav, (*drveni ratni ~ na vesla*) šalupa, (~ *plitka gaza*) monitor, (*izvidnički* ~) arh. vedeta, (~ *za prijevoz pijeska s morskog dna*) pjeskarica, pržinarnica, salbunjara

brodar m lađar, brodoprijevoznik, splavar, (*veslač na čamcu*) nef. čamdžija, (*onaj koji prevozi skelom*) skelar, nef. skeledžija; nef. brodarac

brodarica* f (*mjesto gdje se nalaze brodogradilište/brodovi*) nef. barkanj

brodogradilište n nef. škver

brodolom* m **1** (~ *tvrtke*) uništenje, rušenje, slom, propast, havarija, neuspjeh **2** (*pravi ~ od stroja*) krntija, olupina

brodovlje n (*ratno* ~) mornarica, (*skupina brodova*) flota

broj* m **1** (~ *nezgoda*) suma, ukupnost, zbroj, količina, kvantiteta **2** (~ *cipela*) veličina **3** (*novi ~ časopisa*) primjerak, kopija, edicija **4** (*propisan ~ članova grupe*) kvorum

brojan adj. mnogobrojan, velik, silan

brojčani adj. numerički

brojilo n sat, mjerilo, (~ *potrošnje vode*) vodomjer, (~ *potrošnje plina*) plinomjer, (~ *potrošnje struje*) strujomjer

brojiti* imprf. **1** (~ *prisutne*) prebrojavati, prebrajati, izračunavati, zbrajati, nabrajati, kvantificirati, (*obitelj broji pet članova, nef.*) sadržavati, imati **2** (~ *se među čije prijatelje*) svrstavati se *usp.* **3** (*te se riječi ne broje*) vrijediti, imati značenje, značiti **4** (*prestani ~!*) pričati, govoriti, zanovijetati, brbljati *usp.*

brojka f znamenka; nef. cifra

brojnost f mnogobrojnost, zastupljenost, velika količina, veličina, velik broj

brokula f brokoli, kavulin, kaulin

bronca f arh. tuč

brončan adj. arh. tučan

bronh m dušnica, dušnjak, (*ogranci dušnika*) bronhije

broskva f koraba

brstiti imprf. **1** (~ *lišće*) otkidati, čupati, odgrizati **2** (~ *čiji imetak*) potkradati, krasti *usp.*

brtvilo n šuperilo, brtva, zaptivač

brundati* imprf. **1** (*o medvjedu*) mumljati **2** (*o ljudima*) gunđati, mumljati, mrmljati, munđati, rogoboriti, runjati, žaliti se, prigovarati, tužiti se, nef. brontulati; protestirati, buniti se *usp.*

brus m gladilo, gladilica, oštrilica, (~ *u obliku kotača koji se okreće oko osi*) tocilj, nef. tocilo; rj. oštrilo

brusiti* imprf. **1** (~ *nož*) oštriti, (~ *misli*) izoštravati **2** (~ *parket*) glačati, strugati, ravnati, izravnavati, (~ *staklenim papirom*) šmirglati **3** (~ *izraz*) usavršavati, dotjerivati **4** (~ ***jezik***) ogovarati *usp.*, olajavati **5** ~ **se** nadraživati (se), ljutiti (se) *usp.*

brutalan adj. okrutan, surov, neosjetljiv, grozan, divljački, nemilosrdan, grub, krvoločan, nesmiljen, neciviliziran, nehuman, neljudski, barbarski

brutalnost f okrutnost, surovost, neosjetljivost, grubost, divljaštvo, nemilosrdnost, krvoločnost, nesmiljenost, neciviliziranost, nehumanost, barbarstvo

brz* adj. **1** (*o osobama*) hitar, ekspeditivan, žustar, okretan, živ, živahan, pokretljiv, užurban, ubrzan, brzonog, lakonog, hitronog, kao zec/vjeverica, leteći,

neuhvatljiv, kao vjetar, tajfunski, kao munja/bljesak, munjevit, kao meteor, ekspr. krilat, krilonog, vilovit **2** (~ *odgovor*) trenutačan, ekspresan, hitan, prešan, žuran, nef. brzopotezan; brzoplet *usp.* **3** (~ *preokret situacije*) momentalan, nagao, strelovit, vratoloman, neočekivan, iznenadan, rapidan, munjevit, meteorski **4** (~ *u reakcijama/na riječima*) spreman, pripravan; plah, nepromišljen, prijek, prgav, svadljiv, brzoplet *usp.*, bezglav

brzina f **1** (~ *u poslu*) hitrina, hitrost, ekspeditivnost, žustrost, žustrina, okretnost, pokretljivost, užurbanost, ubrzanost, brzonogost, lakonogost, hitronogost, neuhvatljivost, živost, živahnost, hitnja, žurba, trka, jurnjava, munjevitost, ekspr. krilatost, krilonogost, vilovitost; trenutačnost, hitnost, prešnost, žurnost, ekspresnost, nef. brzopoteznost **2** (~ *izvođenja čega*) tempo, (*neočekivana* ~ *događaja*) rapidnost, iznenadnost, naglost, neočekivanost, naprasnost, nepredviđenost, munjevitost **3** (~ *u reakcijama*) spremnost, pripravnost; spretnost, snalažljivost; plahost, nepromišljenost, prijekost, prgavost, svadljivost, brzopletost, bezglavost • rj. brzost, brzoća

brzo adv. **1** *usp.* brz; (~ *trčati*) hitro, poletno, vatreno, žustro, žurno, bodro, čilo, u žurbi, žureći, produženim korakom, grabimice, kao raketa/strijela, u letu, strelovito, strelimice, munjevito, vrtoglavo, naglavce, koliko ga noge nose, punom parom, punim jedrima, svom snagom, (*brzo!*) trkom, trk, trči, (*vrlo* ~) za/u tren oka, u jedan tren, kao iz praćke; preko noći, od petka na subotu, na juriš, koliko udariš dlanom o dlan, na brzu ruku, nef. prije nego što kažeš keks/britva, u rekordnom roku, (~ *odlučiti*) odmah, jednim potezom, u jednom mahu, nef. skokom, (*riješiti što vrlo* ~) adm. po kratkom postupku, (~ *rasti*) kao iz vode, (~ *će se to saznati*) ubrzo, zakratko, (*o onome što bi trebalo ići sporo*) nef. na špiritijeru **2** (*uvijek* ~ *odgovori*) spremno, odmah, smjesta, neposredno, u trenu/sekundi, bez oklijevanja; promptno, hitno, užurbano, prešno, (*vrlo* ~ *govoriti*) kao navijen, bez prestanka/zastoja, ne prestajući/zastajući, (~ *i ne prekidajući*) u jednome dahu **3** (*dogoditi se* ~) odjednom; iznenada *usp.*, na brzinu/žurbu, za tren oka, preko noći, naglo, naprasno, na prepad, nepredviđeno; brzopotezno, najhitnije; nef. na hitac, na ho-ruk, frke-frke, na brzac/brzaka **4** (~ *se kretati po kući*) živo, živahno, okretno, hitro **5** (~ *i ne misleći*) nepromišljeno, neočekivano, brzopleto, bezglavo, na brzu ruku, žureći, trčeći, trkom, trkimice, utrkujući se, bez razmišljanja/pripreme, strelovito, munjevito, naprečac, prijeko, arh. namah, šeprtljavo, površno, zbrzano, brže bolje, na (brzu) brzinu, kao ovce na solilo, nef. navrat-nanos, nahitac; s neba pa u rebra, grlom u jagode

brzojav m **1** (*poruka*) telegram, brzojavka, (~ *u diplomatskoj razmjeni informacija*) depeša **2** (*uređaj*) telegraf

brzojaviti prf. telegrafirati, poslati brzojav/telegram/telegraf

brzoplet adj. (*brzopleta odluka*) nepromišljen, nagao, lakomislen, brz, bezglav, brzopletan, šeprtljav

brzopleto adv. *usp.* brzoplet; (~ *reagirati*) trčati kao ždrijebe pred rudo/na plot

brzopletost f nepromišljenost, brzina, naglost, lakomislenost, nerazmišljanje, bezglavost, brzopletnost, šeprtljavost

bubamara f nef. božja ovčica

bubant m bubalica, biflant, štreber

bubanj* m **1** (*mali starinski* ~ *u obliku metalne zdjele*) talambas, (*afrički* ~) tam-tam; ekspr. tambur, nef. doboš **2** (~ *u stroju*) valjak

bubati imprf. **1** (~ *koga po glavi*) udarati, lupati, tući *usp.*, bubetati, lemati, gruvati **2** (~ *gradivo*) štrebati, biflati, učiti napamet **3** (*svašta* ~ *okolo*) brbljati *usp.*

bubnjati imprf. **1** (~ *na koncertu*) nef. dobovati **2** (~ *u ušima*) udarati, lupati, odzvanjati, zvoniti, tući, kucati, brecati, tutnjiti, zujati

bubrenje n (~ *noge*) oticanje, nadimanje, napuhavanje, (~ *tijesta*) dizanje, uzdizanje, narastanje, (~ *u tijelu*) povećavanje, rast, pupanje, bujanje, širenje, debljanje

bubriti imprf. (*o dijelu tijela*) oticati, nadimati se, napuhavati se, bujati, (*o tijestu*) dizati se, uzdizati se, narastati, (~ *od hrane*) bujati, pupati, povećavati se, širiti se, rasti, debljati se

bubuljica f prišt(ić), akna, čir, papula, gnojni potkožnjak, nef. gnojavica, zdravica, čibuljica, čviljak, mozuljica, (*čepić na koži u kanalu žlijezde lojnice*) sujedica, nef. miteser

bucmast adj. (~ *u licu*) debeljuškast, pun, punašan, okrugao; nef. bublast, njokast, knedlast

bučan adj. hučan, glasan, buran, zaglušan, zaglušljiv, (*bučni prostori*) pun buke, šuman, (~ *smijeh*) grohotan

bučiti imprf. (*o ljudima*) dizati buku, derati se, galamiti, vikati, halabučiti, grajati, (*o predmetima*) klopotati, lupati, treštati, štropotati, ružiti, talambasati, (*o motoru*) brnčiti, brujati, (*o vodi / vjetru*) hučati, hujati, brujati, šumiti

bučno adv. *usp.* bučan; (*ovdje je jako* ~) kao na sajmu

bučnost f glasnost, galama, vika, graja, halabuka; klopotanje, lupa, lupanje, treska, treštanje, štropotanje, ruženje, talambasanje; hučanje, huka, hučnost, brujanje, burnost, šumnost, šumljenje, zaglušnost

budala f budalaš, glupan, glupak, blesavac, nerazumnik, blesavko, blesan, tupan, tupavko, tupavac, tupoglavac, bena, bedak, benavko, luđak, luda, ludonja, ludov, šašavac, šašavko, klipan, klokan, tikvan, blentavac, blento, tokmak, zvekan, idiot, kreten, slaboumnik; bezveznjak; naivac, naivčina; nef. šempija, norec, blekan, bukva, bukvan, duduk, norac, buzde, buzdo, bezjak, mona, moneško, lule, magarac, magare

budalast adj. glup(av), blesav, tup(av), benast, bedast, tupoglav, tupouman, lud *usp.*, ludast, sulud, šašav, blentav, blekast, idiotski, kretenski, slabouman, pun je pameti kao samar svile; luckast, neozbiljan

budalaština f glupost, ludost, ludorija, blesavoća, bedastoća, monada, blesavost, koještarija, tupost, tupavost, šašavost, ćaknutost, udarenost, čuknutost, šuknutost, suludastost, nerazumnost, idiotizam; beznačajna sitnica, besmislica, nef. norija; šala, nef. burgija

budaliti imprf. ludovati, ludirati se, benaviti, gluparati se, blesariti se; šaliti se, komedijati, zanovijetati; brbljati *usp.*; nef. štrapati, valjati, noriti, nef. pej. prdjeti

budan adj. **1** (~ *pratilac*) trijezan, trezven, pažljiv, pozoran, oprezan, brižan, svjestan, neumoran, okretan, živ **2** (*budna noć*) nesan, neprospavan

budilica f nef. vekerica, žvearin

buditi (se) imprf. **1** (~ *rano*) prekidati san, prestati spavati, predati, rasanjivati se, arh. razdramljivati se; ustajati, (~ *iz čudnog stanja*) trijezniti se, postajati svjestan, svijestiti se, osvješćivati se, dolaziti k sebi, pribirati se **2** (*o osjećajima*) oživljavati, uskrsavati, rađati se, nastajati, dolaziti, nadolaziti **3** (~ *narod*) pokretati, poticati, pobuđivati, uzbuđivati, uzbunjivati, aktivirati, stimulirati, provocirati

budno adv. *usp.* budan; (~ *pratiti*) budnim okom

budnost f **1** (*cjelonoćna* ~) nesanica, besanica, nespavanje, bdijenje **2** (~ *u radu*) pozornost, svjesnost, prisebnost, trijeznost, trezvenost, oprez(nost), obzirnost

budući adj. nadolazeći, nastupajući, dolazeći, sljedeći, idući, očekivani, budućnosni, perspektivan, (***buduće vrijeme***, *gram.*) futur

budućnost f **1** (*potvrditi se u budućnosti*) buduće vrijeme, vrijeme koje dolazi, sutrašnjica, sutra; poslije **2** (*tamo nema budućnosti*) život, (dobri) izgledi, napredak, prosperitet, perspektiva, nada, boljitak, uspjeh

buhač* m (*bot.*) vratić

bujadnica f bujas, vriština

bujan adj. **1** (*o rastu*) gust, narastao, razrastao, obilan, rodan, napredan, razvijen, (*o stablu*) lisnat, granat, (*o kosi*) grivast **2** (~ *stas*) jedar, razvijen, snažan **3** (~ *stil*) bogat, rječit, razrađen, ukrašen, raskošan

bujati imprf. **1** (*o biljkama*) rasti, cvjetati, cvasti, razvijati se, povećavati se, napredovati, jačati **2** (*o poslu*) jačati, razvijati se, prosperirati, napredovati, cvjetati **3** (*o vodi*) nadolaziti, narastati

buka f vika, galama, graja, dreka, cika *usp.*, skrika (i vika); huka, vreva, žamor, žagor; zaglušnost, (*velika* ~) halabuka; lom, lomljava, krš, lupa, lupanje, baraban, treska, tresak, topot(anje), klopot, klopotanje, štropot, zveket, zvečanje, breka, tutanj, tutnjava, orljava, prasak, trubnjava, štropot, šum, zvuk; smetnja, pometnja, strka, nemir, uzbuna, urnebes, nef. larma, džumbus, hučka, (***mnogo buke ni oko čega***) tresla se brda rodio se miš

bukač m vikač, psovač, grditelj, kričalo, svađalica, svađalac, kavgaš, smutljivac; nef. urlator, bundžija, galamdžija, larmadžija

buket m kitica, kita, stručak, bokor; ekspr. rukovet, nef. pušlek

buknuti prf. **1** (*o dijelu tijela*) oteći, narasti, nabubriti, zažariti se **2** (*o vatri*) planuti, raspaliti se, rasplamsati se, razgorjeti se, suknuti, užariti se **3** (*o sukobu*) rasplamsati se, izbiti, razviti se, (naglo) nastati, pojaviti se **4** (*buknuo je glas*) odjeknuti, pronijeti se, puknuti **5** (~ *od ljutine*) razdražiti se, razjariti se, naljutiti se

buktjeti imprf. **1** (*o vatri*) plamtjeti, plamsati, gorjeti, rasplamsavati se, sukljati **2** (*o sukobima*) razvijati se, razmahivati se **3** (*čelo mi bukti*) gorjeti, žariti se

bukvica* f (*bot.*) čistac

buldožer m razrivač

buljav adj. buljook, izbuljenih očiju

buljiti imprf. (*tupo / nepristojno* ~) glupo gledati, bečiti, blejati, zijati, zijevati, zazjavati, zuriti, piljiti; arh. gviriti

buna f **1** (~ *protiv vlasti*) pobuna, ustanak, odmetništvo, podigla se kuka i motika; nef. bunt, (~ *u kmetsko-vlastelinskim odnosima*) pov. punta(rija) **2** (~ *u okupljenom narodu*) metež, uzrujanost, uzbuđenje, smutnja, razdraženost, nemir, komešanje, vrenje, bura; protivljenje, otpor, revolt

bunar m zdenac, studenac, ekspr. kladenac; cisterna; čatrnja, (~ *za skupljanje kišnice u primorskim krajevima*) nef. gustijerna, gusterna, gustirna, rj. knjiš. kapnica

buncanje n bunilo, tlapnja, trabunjanje, benavljenje, brljanje; delirij, ludilo, mahnitost

buncati imprf. **1** (~ *u groznici*) tlapiti, besvjesno govoriti, govoriti u bunilu, biti u bunilu **2** (*svašta* ~) bulazniti, benaviti, trabunjati, lupetati, blebetati, brbljati *usp.*

bundeva* f tikva, buča; nef. tikvanja, peca, turkinja, (*velika* ~) misirnjača, misirka

bunilo n groznica, grozničavost, nesvijest, košmar, buncanje *usp.*; zanos *usp.*

buniti imprf. **1** (~ *cijeli grad*) podbunjivati, uzbunjivati, huškati, podbadati, uzrujavati, narušavati mir, uzbuđivati, poticati; nef. puntati **2** (~ *koga dok priča*) zbunjivati, ometati **3** ~ **se** (~ *u radu*) zbunjivati se, griješiti, praviti pogreške **4** (~ *protiv čega*) dizati bunu; protestirati, prosvjedovati, oponirati, opirati se, suprotstavljati se, prkositi, gunđati, brundati, galamiti, srditi se, bjesnjeti, ustajati protiv, protiviti se, odmetati se, hajdukovati; pej. dizati rogove

bunovan adj. **1** (~ *ujutro*) sanjiv, snen, pospan, nerasanjen, nerazbuđen, neprobuđen, mamuran **2** (~ *govor*) zbunjen, smeten, nepovezan, kao u bunilu, grozničav

bunovnost f **1** sanjivost, pospanost, nerasanjenost, nerazbuđenost, neprobuđenost, mamurnost, nef. mamurluk **2** zbunjenost, grozničavost

buntovan adj. tvrdoglav, neposlušan, jogunast, borben, bučan, izgrednički,

buntovnički, ustanički, pobunjenički, rebelski

buntovnik m pobunjenik, prevratnik, prekretnik, ustanik, odmetnik, otpadnik *usp.*, prosvjednik, rebel, (*odmetnik od turske vlasti*) pov. hajduk, uskok, (~ *koji izaziva druge*) provokator, nezadovoljnik; tvrdoglavac, samovoljnik; pov. puntar, nef. bundžija

bura* f **1** (~ *u narodu*) uzbuđenje, uznemirenje, nemir, uzrujanost, komešanje, buna, oluja **2** (*zima puna bure*) burin, vihor, orkan; nepogoda, oluja, nevrijeme, nevera

buran adj. **1** (*burno vrijeme*) vjetrovit, olujan, (*burno more*) uzburkan, valovit, nemiran **2** (~ *ispad / burna reakcija*) neobuzdan, uzrujan, uzbuđen, bučan, nagao, žestok, plahovit, (*burna atmosfera*) živ, uskovitlan, uzburkan, (~ *pljesak*) frenetičan, silovit

burkati se imprf. **1** (*o vodi*) komešati se, ljuljati se, bibati se, miješati se, uzburkavati se, talasati se **2** (*sve se burka u komu*) okretati se, kipjeti, uzbuđivati se, uznemiravati se

burleska* f parodija, travestija, knjiš. karikatura

burmut m nef. šnjofanac

businjak m (*bot.*) buhača

bušilica* f (*prsna* ~) vrtač, (~ *za arteške bunare*) sonda

bušinak m (*bot.*) oman

bušiti imprf. **1** (~ *rupu*) provrtati, svrdlati, vrtjeti, provrćivati, probijati, rupičati, rupčati, nef. lohati, probadati, prolaziti kroz; nef. burgijati **2** (~ *kartu*) poništavati, nef. cvikati

C

car m 1 arh. cesar 2 (~ *u svojem zanatu*) kralj *usp.*

carevati* imprf. 1 (*biti proširen*) vladati, dominirati, prevladavati 2 (~ *moćno u cijelom kraju*) kraljevati, baniti se, pašovati, imati moć, uzdizati se, gospodovati, razmetati se, bogovati; nef. drmati

carina f davanje *usp.*, porez; pov. harmica, mitarina, tridesetnica

carinarnica f pov. gabela, harmica, mitnica, malta, tridesetnica

carinik* m trošarinac, (~ *koji naplaćuje za što baždareno*) baždar

carski* adj. 1 imperatorski, (~ *ručak / carska priredba*) kraljevski, kneževski, veličanstven, majestetičan, sjajan, divan, izvrstan, odličan 2 (***carske mrvice***) carski drobljenac, nef. kajzeršmarn

carstvo* n carevina, imperij

cecelj m (*bot.*) kiselica

ceh* m (~ *trgovaca, pov.*) gilda, strukovno udruženje, (~ *u Turskom Carstvu*) esnaf

celer m nef. selen

cementirati* imprf. i prf. (~ *stanje stvari / razvoj situacije*) učvršćivati, učvrstiti, (za)lediti, skameniti, vezati

centrala* f 1 (~ *organizacije*) sjedište, središnjica, središnji ured, matica, pov. stolica 2 (*električna* ~) elektrana, (*atomska* ~) nuklearka

centralizirati imprf. i prf. usredišnjivati, usredišnjiti, koncentrirati, konsolidirati, kondenzirati, (~ *državu prema glavnom gradu*) metropolizirati

cerebralni adj. 1 (*cerebralna paraliza*) moždani, mozgovni 2 (~ *procesi*) misaoni, intelektualni

ceremonija(l) m obred, ritual, propisi, (*crk.*) obrednik

ceremonijalan adj. (~ *doček*) svečan; krut, formalan, formaliziran, služben, obredni, ritualan, (*pretjerano* ~) kićen, prenaglašen, razmetljiv

cesta f prometnica *usp.*, trasa, ulica *usp.*, put *usp.*, asfalt, (*krivudava ~ koja se uspinje*) serpentina, (*brza ~ sa zaustavnom trakom*) autoput, autocesta, autostrada

cestar m rj. putar

cicvara* f nef. gotovac

Ciganka f arh. Jeđupka

cigara* f (~ *od kubanskog duhana*) havana; arh. smotka, rj. tompus

cigareta f nef. dim, cigara, duvan, pljuga, šiljak

cigaretnik m usnik, cigarluk, sisak; nef. cigalin, cigariš, muštikla, cigaršpic, špicl, mundštik, čibuk, rj. cigarnjača, cigaruša

cih interj. ćiha, apćiha

cijanoza f modrenica

cijediti imprf. 1 (~ *limunov sok*) istiskivati, tiještiti, (~ *tkaninu*) izažimati, ožimati **2** (*propuštati tekućinu kroz što*) procjeđivati **3** (~ *koga*) iskorištavati, mučiti, (~ *komu što/koga*) iskorištavati (koga) *usp.*, izvlačiti (komu što) **4 ~ se** (*o vodi*) kapati, curiti, kliziti, teći

cijeđ f lužnica, lug, lukšija

cijelost f cjelota, netaknutost, nedirnutost, nenačetost, neoštećenost

cijeljeti imprf. zacjeljivati, zarastati

cijena* f **1** (~ *nakon odbitka popusta*) neto, (~ *poštanske marke u poštanskom prometu*) nominala **2** (*sve ima svoju cijenu*) vrijednost, tarifa **3** (*platio je za to previsoku cijenu*) žrtva; iznos *usp.*, ulog

cijeniti imprf. (*priznavati vrijednost*) poštovati, poštivati, štovati, uvažavati (koga/što), držati do (koga/čega), mariti (za koga/što), davati (puno/malo) na što, (*pretjerano* ~) uznositi, dizati, uzdizati, slaviti, hvaliti *usp.*, veličati, kovati (koga) u zvijezde

cijenjen adj. **1** (~ *stručnjak*) poštovan, ugledan, priznat, uvažavan, uvažen, viđen, utjecajan, autoritativan, prihvaćen, provjeren, (*biti vrlo* ~) visoko kotirati **2** (~ *predmet*) tražen, vrijedan, skup, rijedak

cijep* m **1** (*grančica za usađivanje*) navrt, kalem; nef. pelcer **2** (*štapovi za mlaćenje žita*) mlat

cijepati imprf. (~ *drva sjekirom*) sjeći, presijecati, komadati, rascjepljivati, odsijecati

cijepiti imprf. i prf. **1** (~ *voćku*) navrtati, navrnuti, okulirati, ucjepljivati, ucijepiti, nef. kalemiti, (*nanovo* ~) precijepiti **2 ~ se** (~ *protiv bolesti*) vakcinirati se

cijev* f (*odvodna* ~ *u obliku slova U*) sifon, (*limena okrugla* ~ *kroz koju izlazi dim u dimnjak*) čunak, sulundar, (~ *za puhanje*) puhalica, puhaljka, puhalo

cika f (~ *djece*) cilik, pocikivanje, cikot, vriskanje, vrisak, podvriskivanje, kliktanje, buka *usp.*, (~ *ptica*) cijuk, cvrkut

cikla f nef. rona

ciknuti* prf. (*proizvesti pištav glas*) zapištati, pociknuti; vrisnuti, podvrisnuti, kliknuti

ciktav adj. vrištav, pištav, cijukav, drečav, oštar

cilindar* m **1** (*geometrijsko tijelo*) valjak **2** (*dio petrolejke*) tub

cilj* m **1** (~ *pogotka*) meta, nišan, (~ *do kojeg se utrkuje*) nef. košija **2** (~ *čijih postupaka*) svrha, smisao, namjera, nakana, namisao; ishod **3** (*životni ciljevi*) namjera, želja, san, nastojanje **4** (~ *u nogometu*) vrata, gol **5** (~ *putovanja*) odredište, odredišno mjesto, destinacija; kraj

ciljati imprf. **1** (~ *prema meti/metu*) mjeriti, odmjeravati, nišaniti, uzimati na nišan, gađati, pucati, uperiti (oružje), (~ *daleko*) težiti *usp.* **2** (~ *riječima/postupcima*) aludirati, smjerati, usmjeravati, namjeravati

ciničan* adj. ironičan, skeptičan, sumnjičav, zajedljiv, podrugljiv, drzak, oštar na jeziku, satiričan, sarkastičan, mizantropski

ciničnost* f cinizam, ironičnost, skeptičnost, sumnjičavost, zajedljivost, podrugljivost, drskost, satiričnost, sarkastičnost

cinik* m pesimist, skeptik; mizantrop; bezočnik, drznik; podrugljivac, zajedljivac, zlobnik

cio adj. (*koji ima sve dijelove*) cijel, sav, čitav, potpun, ukupan, sveukupan, svekolik, cjelokupan, cjelovit, kompletan, zaokružen, nepodijeljen, nedirnut, neoštećen, (***cijelo vino***) nerazvodnjen, (*nakon sudara ostao je* ~) čitav *usp.*; nef. stopostotan

cipal m (*zool.*) skočac, glavaš

cipele* f pl. postole, (~ *s niskim gornjim dijelom*) polucipele, nef. plitke cipele, (~ *s gumenim potplatom*) gumiđonke, (*gumene* ~ *za zaštitu od blata*) kaljače, galoše, (*sportske* ~ *s čepovima na potpla-*

tima) kopačke, *(lagane ~ otvorene u gornjem dijelu)* mokasinke, *(~ sa zaoštrenim vrhom)* peštanske cipele, nef. špićoke, *(iznošene ~)* nef. kalavare, kalašture, *(lijevane skijaške ~)* pancerice, *(teške okovane ~)* okovanke *usp.*; *usp.* obuća

cirkulacija f **1** *(~ krvi)* kruženje, kolanje, optok **2** *(~ kapitala/robe)* optjecaj, kolanje, promet, rotacija, kruženje, okretanje *usp.*

cirkulirati imprf. i prf. teći, pokretati se, optjecati, kružiti, kolati, ići od usta do usta, ići od ruku do ruku/od jednoga do drugoga

cirkus* m **1** *(provoditi ~)* šala *usp.*, komedija, glupost, neozbiljnost, budalaština, cirkusijada, arlekinada; bruka, sramota **2** *(tamo vlada pravi ~)* zbrka *usp.*, kaos, pometnja, komešanje, nered

cisterna* f *(spremnik za kišnicu)* rezerv-oar, gusterna, nakapnica, šterna, čatrnja; nef. gustirna, gustijerna

civilizacija f *(~ društva)* uljudba; razvoj, progres, kultura, *(stare civilizacije)* društvo, zajednica, država, narod, način života

cizelirati imprf. i prf. *(~ površinu kipa)* ugladivati, ugladiti, obrađivati, obraditi, dotjerivati, dotjerati, usavršavati, usavršiti; *(~ na površinu)* gravirati, ugravirati

cjediljka f cjedilo; nef. škrova(da), šupljača

cjelina f *(~ svih pojava)* potpunost, ukupnost, zbroj, *(kompleksna ~)* sinteza

cjenik m koštovnik, tarifa

cjenkati se imprf. pogađati se; natezati se

cjepalo n drvocijep

cjèpanica* f **1** *(odcijepljeni komad drva)* klada(nj), *(~ koja gori)* glavnja **2** *(prosta osoba, nef.)* neotesanac, seljačina; glupan *usp.*, nedotupavko

cjepànica f *(plod voćke)* kalanka

cjepak adj. cjepljiv, kalav

cjepidlačenje n *(traženje beznačajnih sitnica)* cjepidlačarenje, zanovijetanje, dosađivanje, prigovaranje, sitničarenje, sitničavost, minucioznost, pedantnost, pedanterija, *(~ na novcu)* škrtarenje, tvrdičenje, nef. cicijašenje

cjepidlačiti imprf. *(tražiti beznačajne sitnice)* cjepidlačariti, zanovijetati, dosađivati (sitnicama), sitničariti, secirati, porcijašiti, biti sitničav, prigovarati; tražiti dlaku u jajetu, u malo gledati, tjerati mak na konac, *(~ na novcu)* škrtariti, tvrdičiti, nef. cicijašiti

cjepidlački adj. sitničav, sitničarski, nef. grajzlerski; pedantan, krut, ukočen

cjepidlaka m i f sitničavac, sitničar, zanovijetalo, nef. zakeralo, dosađivalo, gunđalo, pedant, perfekcionist, čistunac; škrtac *usp.*

cjepivo n vakcina

cjepkati* imprf. usitnjavati, rascjepkavati, dijeliti *usp.*

cjepljivost f cjepkost, kalavost

cjepotina f *(~ u drvu)* cjepotak, prosjeklina

cjevčica* f *(~ kojom se tekućina uvlači i izbacuje)* kapaljka, *(~ za čuvanje medicinskih preparata)* ampula, *(~ koja čisti tjelesne šupljine)* kateter, *(tanka ~)* kapilara, *(~ kojom se pije sok)* slamka

cjevovod* m *(~ za prijenos plina)* plinovod

col* m **1** *(mjera za dužinu)* arh. palac **2** *(stolarsko mjerilo)* multimetar, palačno mjerilo, palečnjak, metar; nef. colštok

crijep* m *(obli ~ na primorskim građevinama)* kupa, *(~ za zagrijavanje hladne posteljine)* nef. škaldalet(o)

crijepnja f peka, crepulja, pekva; nef. črepnja

crijevac m *(bot.)* mišjakinja

crijevo* n **1** *(~ tune)* ogrlji **2** *(~ kojim se pretače tekućina)* natega, *(jako ~ za gašenje vatre)* šmrk, *(gumeno ~ za polijevanje/crpenje vode)* nef. šlauh

crn adj. **1** *(u crnim tonovima: npr. o tkanini)* taman, mrk, zagasit, crnkast, nacrn, *(crne kose/dlake)* crnomanjast; nef. garav, čađav, kao čađa, moreto, ekspr. vran, galičast, *(o danu)* mračan, sumračan, tmuran, tmušan, tmast, *(~ od*

čađi) čađav, očađen, omrčen, (~ *u licu*) tamnoput, taman *usp.* (~ *od sunca*) opaljen, preplanuo (~ *od nečistoće*) prljav, zaprljan, blatan, (*vrlo* ~) kao tinta, tintast, kao ugljen, kao vrana **2** (*o raspoloženju*) tužan, težak, mučan, turoban, mračan, melankoličan, depresivan, beznadan, pesimističan **3** (*o humoru*) ciničan, bolestan, makabričan

crnčić* m (*o nakitu*) nef. moreto, morčić

crni* adj. (*uz vlastito ime u vokativu*) jadniče, nevoljniče

crnika f (*bot.*) česvina, česmina

crnina* f **1** (*crna boja*) crnilo, crnoća, vranilo **2** (*nositi crninu*) korota, žalobna odjeća, crno

crniti imprf. (~ *koga/što*) tamniti, mrčiti; garaviti; čađaviti; blatiti, ružiti, ocrnjivati, (~ *odjeću*) nef. tangati

crno adv. *usp.* crn; (~ *gledati*) pesimistično, sumorno

crno-bijelo adv. (*gledati* ~) u krajnostima, ili-ili, manihejski

crnjeti (se)* imprf. zacrnjivati se, čađavjeti, garavjeti, tamnjeti

crpka f **1** (*naprava za sisanje*) sisaljka, pumpa **2** (***benzinska*** ~) nef. pumpa

crpsti imprf. **1** (*izvlačiti tekućinu*) isisavati, sisati, izvlačiti, vući, vaditi, grabiti, prazniti **2** (~ *znanje*) upijati, piti **3** (~ *koga*) iscrpljivati, slabiti • nef. pumpati

crta* f **1** (*trag olovke*) linija, potez, pravac, (*zakrivljena ~ koja ne oblikuje kut, mat.*) krivulja, (~ *koja naznačuje pauzu između dijelova teksta*) povlaka, (~ *koja dijeli*) razmeđe, razdjelnica **2** (*trag oštrog predmeta*) pruga, brazda **3** (~ *bojišta*) bojni red, borbena linija **4** (*karakterna* ~) svojstvo, osobina, obilježje, oznaka, oblik

crtač* m (*loš* ~) črčkalo, (~ *stripova*) nef. striper

crtati imprf. **1** (~ *olovkom na papiru*) risati, (~ *osnovne obrise*) skicirati, krokirati, (~ *karikaturu*) karikirati, (~ *kojekako/u dosadi*) crtkarati, crtarati, (~ *bez smisla*) šarati, črčkati, črčkarati, (~ *projekt čega*) projektirati **2** (~ *prošle događaje*) ocrtavati, prikazivati, opisivati, pričati

crtež* m nacrt, skica; prikaz, slika, opis, slikarija, arabeska, (~ *dobiven precrtavanjem*) precrt, (~ *koji prikazuje smiješnu stranu osobe*) karikatura, (~ *izrađen olovkom/dlijetom*) grafika, (~ *načinjen kredom*) kreda, (~ *načinjen tušem*) tuš, (*lijep* ~) nef. upis, (*loš* ~) crtarija, škrabotina, drljotina, nef. špegac

crvati se* imprf. **1** (*o hrani*) kvariti se **2** (~ *od dosade*) truliti, gnjiljeti, gnjiti *usp.*

crven adj. (*o vinu*) rumen, rujan, (*o kosi*) riđ, riđast, crvenkast, žućkastocrven, plamen, bakrenast, bakren, arh. ekspr. rus; ljubičastocrven, grimizan, purpuran, skerletan, (*o licu*) pocrvenio, ružičast, rumen, rumenkast, zajapuren, zažaren, užaren, kao rak, kao paprika, kao krv, (*pomalo* ~) crvenkast, nacrven, nef. crvenjikav, (*o konju*) kulatast, (*o političkoj orijentaciji*) komunistički, socijalistički

crvenilo* n (~ *neba*) crven, crvena boja, (~ *zore*) rumenilo, ekspr. rumen, ruj, (~ *vina*) rujnost, (~ *kose*) riđost, (~ *lica*) rumenilo, zajapurenost, zažarenost, žar, nef. fumada

crvenokos adj. riđ(okos), nef. kukuruzni

crvenjeti (se) imprf. **1** (*postajati crven*) rumenjeti se **2** (~ *zbog čijeg ispada*) stidjeti se *usp.*

crvljiv adj. (~ *pršut*) gagričav, (*o plodu*) pišljiv, pušljiv, nef. pišiv; nef. grančav, bišiv

crvotočina* f **1** (*rupica od crva*) crvotoč **2** (*prah drva*) brš

crvuljak m apendiks

cupkanje n skakutanje, poskakivanje, skakanje, poigravanje, hopkanje, hopsanje

cupkati imprf. skakutati, poskakivati, sitno ići, hopkati, hopsati

curiti imprf. **1** (*o vodi*) kapati, (~ *kap po kap*) kapkati, nef. ekspr. kapkapati,

(*jače* ~) teći; kvasiti, mokriti **2** (*o posudi*) propuštati, puštati, biti probušen

cvat m **1** cvjetanje *usp*. **2** (~ *na stabljici žita*) klas

cvijet* m (~ *naroda*) najbolji, izabrani, elita, krema, (*umjetnost u cvijetu*) cvjetanje *usp*.

cvijetnjak* m (*okrugli* ~) rondela, rondo

cviliti* imprf. **1** (*o psu*) skičati **2** (~ *od tuge*) plakati, naricati, oplakivati (se), jadikovati, jaukati, uzdisati, žaliti, tužiti, tugovati **3** (*o vratima*) škripati

cvjetača f nef. karfiol, kaul, kavul

cvjetanje n cvat, cvatnja, cvijet; rast, procvat, razvoj; vrhunac, zenit, blagostanje

cvjetati imprf. **1** (*o cvijeću*) cvasti, rascvjetavati se, procvjetavati, arh. ekspr. cavtjeti, cvatjeti **2** (*o poslovima*) napredovati, uspijevati, razvijati se, bujati, rasti **3** (*o ljudima*) uživati *usp*.

cvjetić* m **1** cvijetak **2** (*tenorski ukras*) nef. fjoret

cvjetnice f pl. cvjetnjače, sjemenjače

cvoktati* imprf. coktati

cvrčak m (*red polukrilaša; u općem jeziku ~ je naziv za različite redove, vrste, rodove i porodice*); (*naziv porodice*) cikada, (*kukci iz reda ravnokrilaca*) šturak, poljski šturak, zrikavac, nef. popac, (*ravnokrilac iz porodice rovaca*) rovac, *usp*.

cvrljiti (se) imprf. **1** (*u vrelom ulju*) cvrčati, pržiti (se), (~ *mast*) čvariti, cvrijeti, žmariti **2** (*o drvu na vatri*) tinjati

Č

čačkalica f **1** (*o predmetu*) nef. štikadent **2** (*o osobi, nef.*) mršavac, mršavica *usp.*

čačkati imprf. **1** (*~ po zubima / nosu*) kop(k)ati, čistiti, strugati **2** (*~ u koga*) dirati, dirkati, izazivati (koga), bockati, povređivati (koga) **3** (*~ po čijoj prošlosti, nef.*) istraživati, tražiti, proučavati, iskapati, rovati (po čemu), čeprkati, kopati, kopkati, barkati **4** (*~ oko auta cijeli dan, nef.*) petljati, nekvalitetno raditi

čađa f gar(ež)

čađiti imprf. čađaviti, gariti, crniti, mrčiti

čahura* f **1** (*~ ličinke kukca*) kukuljica **2** (*~ vatrenoga oružja s kapislom / nabojem i metkom*) patrona, (*dio metka s barutnim punjenjem*) naboj

čaj* m **1** (*biljka*) čajevac **2** (*napitak od dijelova različitih biljaka*) uvarak

čak adv. **1** (*on je ~ drzak*) štoviše, dapače **2** (*~ **i/i ako/i da***) pa i, pa i ako, pa i da, sve i da, sve i ako

čama f praznina, nepokretnost, klonulost, samoća, nemir, jad, bol, tuga, nemoć, očaj(anje), beznađe, zdvojnost, mora; (bolna) dosada, ravnodušnost, tjeskoba, potištenost; učmalost, tromost, apatičnost, klonulost; ekspr. čamotinja

čamac m brodica, (*plitki omanji ~*) čun, nef. čunica, (*morski ~ na vesla*) kaić, pasara, (*lagani ~ obložen kožom*) kajak, (*~ sjevernoameričkih Indijanaca / sportski ~*) kanu, (*brzi motorni ~*) gliser, (*dug venecijanski ~*) gondola, (*~ koji se na otvorenu moru prevozi na velikom brodu*) šalupa, (*mali ~*) sandolina, (*~ kao dio konstrukcije mosta*) ponton; plovilo

čamiti imprf. čekati, samovati, venuti, očajavati, čeznuti, slabiti, biti bez živosti, ginuti, dreždati

čamotan adj. čaman, očajan *usp.*, usamljen, slab, klonuo, utučen

čangrizati imprf. prigovarati, zvocati, zanovijetati, gunđati, brundati, zajedati, podbadati, karati, koriti, kuditi, mučiti, gnjaviti; kukati, jadikovati

čangrizav adj. čangrižljiv, čandrljiv, dosadan, zajedljiv, svadljiv, gunđav

čarapa* f (*~ za nogu do koljena*) dokoljenica, dokoljenka, (*kratka ~ do iznad gležnja*) sokna, (*~ od sintetičkog materijala*) najlonka, najlon-čarapa, (*ženske čarape s gaćicama*) hulahupke, (*~ za polovinu stopala*) nazuvak, naglavak, (*~ bez stopala*) nanogvica, nef. štucna, (*~ do gležnja*) priglavak, (*debela vunena ~*) klašnja, (*komad tkanine u koji se umotava stopalo prije obuvanja opanaka*) obojak; nef. bičva, bječva

čarati imprf. bajati, vračati, opčinjavati, opsjenjivati, gatati; nef. bahoriti, coprati

čaroban adj. **1** (~ *izgled*) sjajan, prelijep, fascinantan, prekrasan, čudesan, bajkovit, neodoljiv, magičan, očaravajući, hipnotičan, briljantan, divan, krasan, zanosan, bajan, čaran **2** (*čarobne sile*) natprirodan, čudotvoran, čudan, čudnovat, tajanstven, magičan, magijski, bajoslovan, nestvaran, fantastičan, vilinski, vilovit, opsjenarski, vračarski, čarobnjački, vilenjački, vještičji, mandrakovski

čarobnjak m **1** (~ *s nadnaravnim moćima*) opsjenar, magičar, nef. mađioničar, čudotvorac, rj. čudotvornik, zadik, zadig, iluzionist, negromant; gatalac, vračar, vrač, vještac, vilenjak; mag, šaman, žrec **2** (~ *u trgovanju*) snalažljivac *usp.* • nef. čarobnik

čarolija* f **1** (*opsjenarova* ~) trik, magija, čarobnjaštvo, vradžbina, čini **2** (~ *trenutka*) čar, draž, ljepota, čarobnost, magija, milina, milje, ljupkost, divota, smilje i bosilje; tajna, zanos

časnik m (~ *u nekim vojskama*) oficir

čast* f **1** (*njihova ~ je neupitna*) časnost, dostojanstvo, etičnost, čestitost, poštenje, čistoća, moral, vrlina, odanost **2** (*uživati veliku ~ u društvu*) ugled, priznanje, uvažavanje, poštovanje, štovanje, slava, počast, hvala, korona, (*okaljana mu je* ~) obraz, reputacija, (dobro) ime **3** (*bila je ~ raditi s njima*) privilegij, zadovoljstvo, radost, veselje

častan adj. (~ *čovjek*) pošten *usp.*, čestit, (~ *postupak*) sportski, (~ *u društvu*) poštovan, štovan, ugledan, viđen, uvažen

častiti* imprf. i prf. **1** (*iskazati / iskazivati čast gostu*) (u)gostiti, ugošćivati, (na) hraniti **2** (~ *roditelje*) štovati, poštovati, hvaliti, slaviti, cijeniti **3 ~ se** gostiti se, uživati, blagovati, jesti *usp.*

častoljubiv adj. častohlepan

častoljubivost f častoljublje, častohlepnost, častohleplje

čaša* f (*veća ukrašena* ~) pehar, (~ *u vjerskom obredu*) kalež, (~ *za pivo / s drškom*) vrč, nef. krigla; nef. kupa, kupica, žmul, žmuo

čašica* f nef. bićerin, štampr(lek)

čaška f cvjetište

čavao m (~ *u obliku klina*) klinac, klinčir, zakiva; nef. brokva, brukva

čavlić m (~ *s velikom glavom za učvršćivanje papira*) pribadač; nef. rajsnadl, puntina

čedan adj. neporočan, čestit, bezgrešan, nevin, čist, nepokvaren, neuprljan, neokaljan, djevičanski; blag, skroman, stidljiv, krotak, sramežljiv, ponizan, nenametljiv, bojažljiv, iskren, otvoren, nedužan, bezazlen, prostodušan

čednost f neporočnost, čestitost, bezgrešnost, nevinost, djevičanstvo, netaknutost, čistoća, nepokvarenost, blagost, skromnost, stidljivost, krotkost, sramežljivost, poniznost, nenametljivost, bojažljivost, iskrenost, otvorenost, nedužnost, bezazlenost, prostodušnost

čegrtaljka f klepetalo, klopotac, škrebetaljka

čegrtati imprf. klepetati, klopotati, kloparati, škrebetati

Čeh* m (*pripadnik nacionalne manjine u hrvatskim krajevima*) nef. Pemac

čehati imprf. (~ *perje*) češljati, odjeljivati, dijeliti, skidati, čupati

čekanje n očekivanje, iščekivanje; neizvjesnost, nesigurnost; nada, slutnja

čekaonica* f (~ *ispred službene prostorije*) predsoblje, predvorje

čekati imprf. (~ *ispred trgovine*) stajati, ostati, (~ *koga / što*) očekivati, nadati se, biti spreman, (~ *koga dugo i nestrpljivo*) iščekivati, čekati kao Mesiju, načekati se, čekati i ne dočekati, čekati kao ozebao sunce, (*čekaj i vidjet ćeš*) biti strpljiv, pričekati, počekati (~ *u zaklonu*) pritajiti se, vrebati, (~ *u dosadi*) nef. visjeti, ćuviti, ćućoriti, čučoriti, (*što nas još čeka: o budućim događajima*) dolaziti, nef. predstojati, (*neposredno ~: o događaju*) visjeti u zraku

čekić m (*veliki* ~) bat, malj, mlat, (*veliki kovački* ~) nef. hamor, (*mali* ~) arh. kladivac, kladivo; nef. kalapač

čelik m kaljeno željezo; arh. nado, ocal, ocjel, ekspr. ljuto gvožđe

čelni* adj. prvi, vodeći, glavni

čelnik m voditelj, vođa, prvak, (~ *odjela / dijela ustanove*) pročelnik, vodeći funkcionar/službenik, (*onaj koji je na čelu neke službe u većoj organizaciji*) načelnik, (*osoba na čelu sela / zadruge i sl.*) glavar, glava *usp.*, poglavar, starješina; nef. šef

čelo* n (~ *kuće*) pročelje, fasada, prednja strana, (~ *o poretku*) prvi red, početak

čep* m zatvarač, zatiskač, (~ *od pluta*) plutić, (~ *za bačve*) vranj, (~ *na brodu*) klokun, (*pluteni* ~) šuvar, (*veliki drveni* ~) tap

čeprkati imprf. **1** (*o kokošima*) grepsti, kopkati **2** (~ *po prošlosti*) kopati, tražiti, pretraživati, istraživati **3** (~ *po kući*) raduckati

čerupati imprf. **1** (~ *perje*) čepušati, čupati, perušati, perušiti, perutati; nef. čihati **2** (~ *koga*) iskorištavati *usp.* **3** ~ **se** čupati se, čepušati se, tući se *usp.*

čest adj. učestao, frekventan, ponavljan, opetovan, gust, nerijedak; uobičajen, normalan

čestica* f **1** (~ *predmeta / pojave*) djelić, zrnce, molekula, atom **2** (*zemljišna* ~) parcela, komad **3** (*gram.*) partikula, riječca

čestika f (*bot.*) mošnjak

čestit adj. **1** (*čestita osoba*) častan, valjan, dobar, pošten, neporočan, pravedan, pravičan, nepokvaren, nepodmitljiv, primjeran, uzoran, ispravan, iskren, štovan, besprijekoran **2** (*čestiti uvjeti rada*) pristojan, dobar, solidan, prikladan, odgovarajući, primjeren • arh. haran

čestitati imprf. i prf. (za)željeti sreću, (po)željeti sreću; (po)hvaliti, odati priznanje

čestito adv. *usp.* čestit; (~ *se truditi*) solidno, dobro, jako, mnogo, pošteno, obilno

čestitost f časnost, valjanost, poštenje, neporočnost, krepost, moralna čistoća, moralnost, pravednost, pravičnost, nepokvarenost, nepodmitljivost, primjernost, uzornost, uzoritost, ispravnost, iskrenost, besprijekornost, čednost

često adv. učestalo, više/mnogo puta, višeput, višekratno, višestruko, ponavljajući se, počešće, češće, nerijetko, ne jednom, u mnogim prilikama/zgodama, svako malo, svako toliko, s vremena na vrijeme, (*vrlo* ~) nebrojeno puta, bezbroj puta

čestoća f učestalost, opetovanost, čestost, čestina, ponavljanje, gustoća, nerijetkost, frekvencija, frekventnost

češanj m režanj; nef. če(h)no, česno, česan

češati (se) imprf. grebati (se); strugati

češer m nef. šišarica, šišarka

češljaonica f frizerski salon, nef. frizeraj

češljati* imprf. **1** (~ *vunu*) grebenati, gargati, čupinjati; raspredati, razmrsivati, rastresati, čupkati **2** (~ *posvuda, nef.*) tražiti, pretraživati, pregledati, prolaziti

češljika f (*bot.*) iglenica, iglenjača

češljugar m konopljarka; nef. štiglić, štiglec

češnuti prf. očešati, strugnuti, ogrepsti

češnjak m nef. bijeli luk

četka* f (*široka* ~ *za pod*) voštilica, nef. bruškin, kefa, (~ *za posuđe*) sudoperka, perilak, (~ *na dršku za metenje / pranje*) nef. partviš

četkati imprf. nef. kefati, bruškinati

četverogub adj. četverojak

četverokut m tetragon, (*vrste četverokuta*) trapez, romb, romboid, pravokutnik, paralelogram, (*pravokutni lik s četirima jednakim stranama*) kvadrat, četvorina, (*pravokutni lik s po dvjema jednakim stranama*) pačetvorina

četveropreg* m (*raskošni* ~) kvadriga

četverostruk adj. četveroslojan

četvorni* adj. kvadratni

četvrt* f **1** (*stanovati u dobroj četvrti*) dio grada, nef. kvart **2** (~ *kruha*) četvrtina, nef. kvarat, frtalj, (~ *litre*) kvartin

čičak* m **1** (*biljka*) čkalj, stričak; nef. repuh, lopuh **2** (*dosadni* ~) nametljivac, priljepak

čilost f krepkost, krepkoća, arh. krepost, zdravlje, snaga, tjelesna snaga, jačina, jakost, žilavost, jedrost, svježina, odmornost, poletnost, živahnost, živost, bodrost, okretnost, hitrost, žustrina, vedrina, veselje, vatrenost

čim conj. **1** (*u vremenskom značenju: ~ su došli, posjetili su ih*) tek, tek što, netom, netom što; kad, odmah potom, nakon što **2** (*u uzročnom značenju: ~ su otišli, bilo im je dosadno*) budući da, jer, kad, zato što, zbog toga što, već zbog toga što, već zato što, stoga, već stoga, samim time što

čimbenik m činitelj, činilac, faktor, determinanta, činjenica, moment, element, dio, komponenta, sastojak, točka, pojedinost, aspekt, okolnost, stvar

čin* m **1** (*njegov ~ me čudi*) djelo, postupak, akt, činjenje, radnja, djelatnost **2** (*~ u hijerarhiji*) rang, položaj, stupanj

čini f pl. čari, čaranje, čarolije, magija, vradžbine, opsjena, opsjenarstvo, obmana, uroci; nef. coprije

činiti* imprf. **1** (*~ sve što je moguće*) raditi *usp.*, praviti, pokušavati, izvoditi **2** (*biti u odnosu dijelova i cjeline*) tvoriti, sačinjavati

činiti se imprf. **1** (*~ bolesnim / blesavim*) pretvarati se, praviti se, pričinjavati se, pričinjati se, prikazivati se, izigravati, umišljati sebi **2** (*čini se da je dobro / čini se da su otišli*) doimati se *usp.*, stjecati dojam; izgledati; reklo bi se, rekao bih

činovnik* m državni službenik, službenik, administrativac, (*pl.*) administracija, (*~ koji vodi poslovno dopisivanje poduzeća*) korespondent, (*~ koji se stalno seli*) nef. iron. kuferaš, (*okorjeli ~*) uredski štakor, nef. ćato

činjenica* f (*~ nasuprot izmišljotini*) stvarnost, realnost, istina, fakt, (*~ od koje se polazi u razmatranju drugih*) danost, datost, (*~ na temelju koje se zaključuje o postojanju druge*) indicija, (*navesti sve važne činjenice*) podatak, dokaz, potvrda, detalj, pojedinost, okolnost *usp.*, stvar, faktor, obavijest, element, sastavnica, (*~ koja umanjuje odgovornost za što*) olakotna/olakšavajuća okolnost, (*~ koja povećava odgovornost za što*) otežavajuća okolnost

činjenični adj. stvaran, realističan, istinit, zbiljski, faktičan, dokazni, pravi, točan, objektivan

činjeničnost f faktičnost, fakticitet

činjeništvo n faktografija

čio adj. čil, bodar, krepak, snažan, u snazi, jak, otporan, zdrav, žilav, jedar, svjež, odmoran, okretan, poletan, oran, živahan, živ, veseo, hitar, žustar, žestok, vatren, (*~ stariji čovjek*) uščuvan, (dobro) držeći, (*biti ~ u zrelijoj dobi*) dobro nositi godine

čir* m (*potkožni ~*) potkožnjak, furunkul; rj. vrijed

čist adj. **1** (*bez prljavštine*) nezaprljan, neuprljan, nezamrljan, opran, umiven, uredan, očišćen, (*o vodi / staklu*) bistar, proziran, sjajan, jasan, svijetao, (*potpuno ~*) (čist) kao suza, (*čista istina*) gol, živ, (*koji ne sadrži suvišne / loše sastojke*) bez primjese/mane, pročišćen, rafiniran, nepomućen, nenatrunjen, nepomiješan, nerazvodnjen, kao ulje **2** (*o poslu*) jasan, pošten, (*o moralu*) čedan *usp.*, neporočan, nevin, čestit, besprijekoran, neokaljan, bez ljage, (*o postupcima / namjerama*) pošten, častan, dobar, dobronamjeran, bezazlen; nekompromitiran, neumiješan, (*čista savjest*) miran

čistač m smetlar, pometač, spremač, perač, ribač, poljevač

čistilište n purgatorij

čistilo* n purgativ

čistina f čistac, ravnica, ravan, golet, polje, poljana, (*~ u šumi*) proplanak, livada(k), progal(in)a, krčevina, prolisina, (*~ izložena jaku vjetru*) vjetrometina

čistiti* imprf. **1** (*~ predmete vodom*) prati, ispirati, (*pranjem ~ lice*) umivati, miti, (*~ tijelo*) kupati, (*~ četkom*) četkati, ribati, (*~ krpom*) brisati, trljati, otirati,

polirati, (~ *metlom*) mesti, (~ *usisavačem prašinu*) usisavati, (~ *oštrim predmetom*) strugati, (~ *mrlje*) skidati, (~ *tepih / tkaninu mahanjem*) tresti, istresati, isprašivati, prašiti, (~ *unutrašnjost čega*) pročišćavati, pročišćivati, (~ *žitarice*) trijebiti, (~ *žito od pljeve na vjetru*) vijati, (*temeljito* ~) bijeliti, (~ *se od nametnika: od pticama*) prpošati se, prpati se **2** (~ *nepotrebne predmete iz sobe*) krčiti, raskrčivati **3** (~ *teren od neprijatelja*) oslobađati **4** (~ *vrijedne predmete, nef.*) krasti *usp.*

čistiti se* imprf. **1** prazniti se, oslobađati se **2** (*čisti se!, nef.*) gubiti se, odlaziti, sklanjati se

čisto* adv. *usp.* čist; (~ *mi je pred očima*) jasno, bistro, vedro, (*govori* ~) razgovijetno, razumljivo, (~ *lud / poludio*) načisto, potpuno, posve, totalno, u cijelosti

čistoća f **1** čistost, nezaprljanost, neuprljanost, nezamrljanost, umivenost, urednost, očišćenost; bistrina, prozirnost, sjaj, jasnoća, vedrina, svjetloća; pročišćenost, rafiniranost, nepomućenost, nepomiješanost, nerazvodnjenost, (*pretjerana* ~) čistunstvo **2** jasnoća; djevičanstvo, nedužnost, nevinost, bezgrešnost, neporočnost, uzornost, časnost, čednost; poštenje, dobronamjernost, bezazlenost; nekompromitiranost; mirnoća

čistokrvan* adj. rasni, punokrvan

čistunac* m (~ *u jeziku*) purist, antibarbarus, (~ *u moralu*) puritanac

čistunstvo n purizam; puritanstvo, puritanizam

čišćenje* n (~ *podova vodom*) pranje, (*kemijsko* ~ *bez upotrebe vode*) suho pranje, (~ *od grijeha*) lustracija, (~ *stana*) uređivanje, pospremanje, spremanje, dvorba; *usp.* čistiti, (*med.*) laksacija

čitanka* f (*zbirka biranih tekstova iz književnih / znanstvenih djela*) hrestomatija

čitatelj m čitalac; rj. čitač, arh. štilac

čitati* imprf. **1** (~ *teško / s mukom*) sricati, (*ovlaš* ~) listati, prelistavati; arh. ekspr. štiti **2** (~ *komu što iz očiju*) iščitavati, odgonetavati, pogađati, razumijevati, shvaćati, tumačiti, interpretirati, (~ *buduće događaje*) predviđati, (~ ***koga***) znati čije namjere, pogoditi čije misli, nef. kužiti **3** (~ ***komu lekciju***) držati lekciju, koriti, grditi, prekoravati (koga), pozivati na red **4** (*čitaj: posao je propao*) protumači, shvati, to znači, to jest, drugim riječima, to će reći

čitav adj. **1** (*sa svim dijelovima*) cio *usp.*, sav, potpun **2** (*vaza je ostala čitava*) neoštećen, nerazbijen, neokrnjen, nenačet, u jednom komadu, nedirnut, očuvan, sačuvan, cjelovit, cjelokupan, (~ *nakon nezgode*) neozlijeđen, bez ozljede, netaknut, nedirnut, nedodirnut, nepipnut, zdrav **3** (*nije* ~ *u glavi*) pametan *usp.*, bistar, zdrave pameti

čitljiv* adj. (*o rukopisu*) odgonetljiv, (*o tekstovima*) čitak, jasan, razumljiv, shvatljiv

članak* m **1** (~ *u knjizi / časopisu*) tekst, rad, znanstveni/stručni/pregledni rad, studija, rasprava, sastavak, osvrt, esej, spis, (*novinski* ~ *neodređene duljine*) napis, (*novinski* ~ *koji komentira politička zbivanja*) komentar, (*uvodni* ~ *u kakvoj publikaciji*) predgovor, proslov, uvodnik **2** (~ *biljke*) član, koljence, zglob, (~ *na tijelu*) gležanj, zglob, zglavak, (*kost u prstima ruke / noge*) falanga

člankast adj. zglavkast

čmar m anus; nef. šupak

čmarni adj. analni

čoha* f (~ *domaće izrade*) orij. šaj(a)k; nef. čoja, darovac

čoporativno adv. skupno, masovno, kolektivno, zajedno, svi zajedno; bezglavo, bez glave, nekontrolirano

čovječan adj. čovjekoljubiv, ljudski, plemenit *usp.*, samilostan, suosjećajan, meka srca, osjećajan, pun razumijevanja, human, nesebičan, požrtvovan, altruističan, dobrotvoran, filantropski, humanistički

čovječnost f čovjekoljublje, čovjekoljubivost, filantropija, altruizam, ljudskost, dobrota, (dobro) srce, plemenitost, samilost, samilosnost, suosjećajnost, veliko/

meko srce, razumijevanje, tolerancija, velikodušnost, nesebičnost, požrtvovnost, ljubav za bližnjega, bratoljublje, nježnost, humanost, humanitarnost

čovjek* m 1 ljudsko biće, ljudski stvor, osoba *usp.*, građanin, smrtnik, individua, individuum, ličnost, pojedinac, arh. posebnik, duša, živa duša, glava, čeljade, prilika; biće, stvor, stvorenje, pej. dvonožac, (~ *sumnjivih kvaliteta*) element, (*običan* ~) nef. pučanin, plebejac; nef. (h) insan 2 (*pravi si* ~) dobričina *usp.*, poštenjak 3 (*njezin* ~, *nef.*) suprug *usp.*, muž 4 (*svoj* ~) netko i nešto, nef. goso

čovjekolik adj. antropomorfan

čovjekoljub(ac)* m humanist, filantrop, altruist, nesebičnjak, milosrdnik, samaritanac

čovjekomrzac m mizantrop

čubar m (*bot.*) vrisak

čučati* imprf. 1 (*o položaju tijela*) šćućurivati se 2 (~ *u dosadi*) dosađivati se *usp.*, čamiti, gubiti vrijeme

čudak m osobenjak, ekscentrik, (čovjek) na svoju ruku, udaren mokrom krpom, original; usamljenik *usp.*; nef. rijetka ptica, otkačenjak, iščašenjak, arlekin, zasukanac, oriđinal, oriđino

čudan adj. neobičan, iznenađujući, začuđujući, stran, tuđ, nepoznat, netipičan, nekonvencionalan, ekstravagantan, ekscentričan, osebujan, poseban, neuobičajen, nesvakidašnji, kuriozan, neočekivan, različit, začudan, izniman, osobit, izuzetan, izvanredan, rijedak, besprimjeran, fantastičan, čudnovat, bizaran, nenormalan, nastran, nezgodan, sporan, nepojmljiv, neshvatljiv, nevjerojatan, neobjašnjiv, nerazjašnjiv, neobrazloživ, neopisiv, nerazumljiv, zakučast, zagonetan, zbunjujući, nejasan, tajanstven, misteriozan, čudački, na svoju ruku, smušen, (*čudna izgleda*) rj. čudolik; nef. otkačen, iščašen, zavrnut, uvrnut, navrnut, pomaknut, udaren, opaljen

čudaštvo n osobenjaštvo, ekscentričnost, originalnost, osebujnost; usamljeništvo; nef. arlekinstvo, iščašenjaštvo, zasukanstvo

čudesan adj. 1 (*o ljepoti čega*) prelijep, prekrasan, rajski, nebeski, izvrstan, izvanredan, zadivljujući, divan, osobit, veličanstven 2 (*o neobjašnjivim događajima*) natprirodan, nadnaravan, neobjašnjiv, bajkovit

čudesnost f 1 divota, krasota, izvrsnost, izvanrednost, osobitost, veličanstvenost 2 natprirodnost, bajkovitost

čuditi se* imprf. (~ *pretjerano*) iščuđavati se, iščuđivati se, širiti oči, buljiti/blejati kao tele u šarena/nova vrata, snebivati se, skandalizirati se, ne vjerovati svojim očima, to je da se čovjek prekriži lijevom rukom, (~ *čijoj upornosti*) diviti se *usp.*; biti iznenađen

čudnovatost f neobičnost, neuobičajenost, bizarnost, rijetkost, osobitost, nenormalnost, netipičnost, različitost, iznimnost, fantastičnost, nastranost, nepojmljivost, neshvatljivost, nevjerojatnost, neobjašnjivost

čudo n 1 (*nenaravna pojava*) fenomen, nevjerojatnost, igra prirode, neviđenost; čudovište *usp.* 2 (*izvoditi / praviti čuda*) ludost, glupost, budalaština; sve moguće, nemoguće stvari, sjajne stvari, nef. mirakul; uzrujavati se, biti uvrijeđen, bučati 3 (~ *svega i svačega*) puno, hrpa, mnoštvo, gomila

čudo adv. hrpa, gomila, sila, more, rijeka, mnogo, puno

čudotvoran adj. čaroban *usp.*, magičan, nadnaravan, čudesan, svemoguć, neograničen

čudovišan adj. 1 (~ *izgled*) grd(ob)an, nakazan, nagrđen, bezobličan, deformiran, nenormalan, abnormalan, izobličen, nakaradan, grdoban, strašan, grozan, morbidan, zastrašujući, monstrumski, monstruozan, sablastan, jeziv, odvratan, odbojan, ružan, bizaran, groteskan 2 (~ *postupak*) okrutan, surov, nesmiljen, bezdušan, divljački, nehuman, brutalan, barbarski, životinjski, zvjerski, bestijalan, dijaboličan, sotonski; grozan, strašan, zastrašujući, nečuven; skandalozan, besraman

čudovište n **1** (~ *iz bajke*) neman, nakaza, nakaznik, nakaznica, nakarada, grdoba, nagrda, rugoba, sablazan, monstrum, kreatura, čudo (prirode), frankenštajn, izrod, grdosija, grdobina, strašilo, prikaza, utvara, sablast; izmišljeno biće, mitsko biće, (*krilato* ~) zmaj, (*zamišljeno biće koje siše krv*) mora, (*morsko* ~) narval, (*mitološko vodeno* ~) bibl. Levijatan, (*višeglava vodena zmija*) mit. hidra, (~ *s lavljim raljama, zmajevim repom i tijelom koze*) mit. himera, (*žena sa zmijama na glavi*) mit. meduza, (~ *s likom čovjeka i glavom bika*) minotaur, (~ *lavljega tijela i ženske glave*) sfinga, (~ *koje proždire*) moloh, (*čovjek koji za puna mjeseca poprima izgled i ćud vuka*) vukodlak, likantrop, (*mrtvac koji noću ustaje*) vampir, (~ *s pasjom glavom*) psoglav(ac) **2** (*ponaša se kao* ~) zvijer, životinja, okrutnik, izrod, vrag, demon **3** (*biće golemih dimenzija*) div *usp.*

čuđenje n začuđenost, iznenađenje, iznenađenost, zapanjenost; divljenje

čulast adj. čulav, ćulav, čulat, čuljav, čuljat, čuljast

čunak* m (*čunasti dio tkalačkog stana*) cijevnjak, lađica, nef. čunjak

čunj* m **1** (*geom.*) stožac *usp.* **2** (~ *u kuglanju*) nef. kegla, cona

čunjosječnica f konika

čupati imprf. **1** (*što iz podloge*) izvlačiti, povlačiti, vaditi, guliti, (~ *travu*) plijeviti, opljevljivati, iskorjenjivati, (~ *listove*) brati, kidati, otkidati, trgati, (~ *grane*) lomiti, (~ *vunu*) razvlačiti, čihati, (~ *perje*) čerupati, čepušati, perušati, (~ *silom*) trzati, drpati, (~ *kljunom*) kljuvati; nef. pukati **2** ~ **se** (~ *zbog nevažnih sitnica*) svađati se *usp.*, sukobljavati se, tući se

čuperak m pramen, čup(a), busenčić, (~ *koji strši na tjemenu*) pero, nef. peneta, kuražfeder

čuti* imprf. i prf. **1** (~ *novosti*) doznati, (~ *što neodređeno*) načuti **2** (*to će se daleko* ~) odjeknuti **3** (~ *veliku bol, nef.*) osjećati **4** (***čuje se***) priča se, govori se, ljudi govore, (*čuj!*) slušaj, (*imp. čuj(te): kao neslaganje s čim*) ne bih rekao, ne znam (baš), nisam (baš) siguran, nemoj(te) tako, stani(te) malo, čekaj(te) malo, (*imp. čuj(te): kao poticaj na razmatranje svih okolnosti*) kad se sve uzme u obzir, ipak, na kraju krajeva, na koncu konca, tako je to, što se može **5** ~ **se** (~ *s kim*) telefonirati, kontaktirati, održavati kontakt, biti u kontaktu, razgovarati, komunicirati, dopisivati se

čutura f ploska

čuvanje n (~ *koga/čega*) zaštita, štićenje, paženje, bdijenje, pošteda; straža, nadzor (nad čim), (~ *reda*) održavanje, (~ *hrane/predmeta*) konzerviranje, ostavljanje, sklanjanje, pohrana, (~ *novca*) štednja, (~ *tajni*) diskrecija

čuvar* m (~ *objekata*) stražar, portir, pazitelj, kućepazitelj, nadstojnik, (~ *koji osigurava što da bude sigurno*) osiguratelj, (~ *reda*) redar, (~ *osoba*) zaštitnik, (~ *polja*) poljar, poljak, nef. pudar, (~ *stada*) pastir *usp.*, (*osobni* ~) tjelohranitelj, *usp.*

čuvati imprf. **1** (~ *koga/što*) brinuti se, voditi brigu, paziti, štititi, bdjeti (nad kim/čim), biti budan, držati (koga/što) na oku, imati (koga/što) na oku, strahovati; stražariti, držati stražu, nadgledati, nadzirati, (~ *s velikom pažnjom*) paziti kao kvočka piliće, gledati/paziti kao malo vode na dlanu/kao zjenicu oka, (~ *djecu*) arh. pjestovati **2** (~ *što za kasnije*) držati, spremati, spremiti, ostaviti, ostavljati, konzervirati **3** ~ **se** (~ *svakog zla*) paziti se, štititi se, zaštićivati se, biti na oprezu, izbjegavati, kloniti se, zaklanjati se, uklanjati se, sklanjati se

čvarak* m rj. ocvirak, žmara

čvor* m **1** (*rezultat vezanja/zamrsivanja*) uzao, petlja, zavezak, (*sitni* ~ *u tkanini/predivu*) očica; smotak, klupko **2** (~ *pod kožom/na koži*) kvrga, gvalja, zadebljanje, izraslina, čvoruga, nateklina, ispupčenost, izbočina; tumor **3** (*prometni* ~) čvorište, petlja, raskrsnica, raskrižje, križište; stjecište; nef. grop **4** (~ *na stablu*) koljence, nodium **5** (~ *složenih okolnosti*) petlja, zamršenost, susretište; problem

čvorak m nef. čvrlj, čvrljak

čvrga f čvoka, zvrčka; nef. frnjokula

čvrgnuti prf. kvrcnuti, čvrknuti, zvrčnuti

čvrst adj. **1** snažan, otporan, izdržljiv, postojan, solidan, tvrd, krut, žilav, tvrdokoran, trajan, željezan, čeličan, nepobjediv, prekaljen, kao stijena, nenarušiv; učvršćen *usp.*, (~ *bastion*) neosvojiv, (*koji se ne može probiti*) neprobojan, (*koji se ne da raskinuti*) neraskidiv, nerazrješiv, (*koji se ne može saviti*) nesavitljiv **2** (~ *karakter/čvrsta osoba*) stabilan, staložen, pouzdan, siguran, ozbiljan, povjerljiv, ustrajan, postojan, odlučan, kao stup, neslomljiv, nesavladiv, nesavitljiv, uporan, nepokolebljiv, nepopustljiv, nepovodljiv, nepriklonjiv, nepodmitljiv, (*vrlo* ~) kao kremen **3** (*čvrsta pojava/građa*) jak, snažan, krepak, jedar, nef. stamen, krupan, nabijen, pun, solidan **4** (*čvrsta odluka/politika*) konačan, nepromjenjiv, stalan, temeljit, dosljedan **5** (~ *dokaz*) neoboriv **6** (*čvrsta ruka*) željezna/čelična metla

čvrstina f **1** čvrstoća, snaga, otpornost, izdržljivost, postojanost, solidnost, tvrdoća, krutost, žilavost, tvrdokornost, trajnost, čeličnost, prekaljenost **2** stabilnost, odlučnost, staloženost, pouzdanost, sigurnost, ustrajnost, neslomljivost, nepokolebljivost, neuništivost **3** jačina, jakost, krepost, jedrina, krupnoća, nabijenost, solidnost **4** konačnost, nepromjenjivost, temeljitost, dosljednost, nepovodljivost, neprivoljivost

Ć

ćela f plješa, rj. prolisina, ekspr. mjesečina

ćelav adj. gole glave, plješiv; rj. ćulav

ćelavost f alopecija; *usp.* ćelav

ćelija* f zatvorska soba, (~ *za jednoga zatvorenika*) samica, (*samica bez svjetla*) mračara, (~ *u samostanu*) redovnička soba

ćud f 1 (*ne znati čiju* ~) karakter, temperament, značaj, narav, priroda, karakteristika, osobina; navika, nagon **2** (*za to je kriva njegova nestalna* ~) hirovitost, naglost, naprasitost; nef. mušice, bubice

ćudljiv adj. hirovit, nestalan, tvrdoglav, mušičav, prevrtljiv, nepredvidljiv, kapriciozan, jogunast, nepokoran, svojeglav, zadrt, durljiv, naprasit, prijek

ćudljivost f hirovitost, nestalnost, tvrdoglavost, mušičavost, prevrtljivost, nepredvidljivost, kaprecioznost, jogunstvo, nepokornost, svojeglavost, zadrtost, naprasitost, prijekost

ćuška f **1** (~ *po licu*) pljuska *usp.*, šamar **2** (*te riječi bile su prava* ~) sramota, blamaža, skandal, neugodnost

ćuškati imprf. **1** (~ *po licu*) pljuskati *usp.*, šamarati **2** (~ *nogom*) gurati, pogurkivati, tjerati, micati, premještati, odmicati

D

da* conj. **1** (*u izricanju vremena: već je dugo ~ ih nema*) otkako, otkad, kako, što **2** (*u izricanju uzroka: nije dobro ~ toliko piješ*) što, jer, zato što **3** (*u izricanju posljedice: pijan je ~ jedva hoda*) tako da, te, pa **4** (*u dopusnom kontekstu: idi ~ ti se i ne ide*) ma, makar, premda, iako **5** (*u odnosnom kontekstu: nema ništa ~ valja*) što, koji **6** (*u pogodbenom kontekstu: ~ imaju vremena, išli bi u kino*) kad (bi)

da part. (*za odobravanje / potvrđivanje*) jest, tako je, slažem se, može, prihvaćam, istina (je), moguće (je); nef. ja, (*za pojačano potvrđivanje*) upravo tako, kako da ne, naravno, razumije se, (*za izricanje želje*) neka

dafin m (*bot.*) zlolesina

dah* m **1** (*težak ~*) disanje, disaj, izdisanje, udisanje, dahtaj, sapa **2** (*o kretanju zraka*) dašak, ćuh, hak, propuhivanje, strujanje, vjetrić, ekspr. dušak **3** (*~ proljeća*) nagovještaj, trag, znak **4** (*~ cvijeća*) miris, vonj, smrad, zadah **5** (***u (jednom) dahu***) brzo, u jedan mah, u jednom potezu, ne prekidajući, bez prekidanja **6** (***bez daha***) mirno, tiho, tajno, pritajeno **7** (***(iz)gubiti ~***) zaostajati, zaostati; iznenaditi se, zapanjiti se **8** (***dolaziti/doći do daha***) hvatati/uhvatiti zrak, udahnuti; oporavljati se, oporaviti se, preuzeti inicijativu, preuzeti mah

dahnuti* prf. **1** (*osjetiti olakšanje*) predahnuti, opustiti se, odahnuti, doći k sebi **2** (*o vjetru*) puhnuti *usp.*, zapuhnuti

dahtanje n **1** hroptanje, soptanje, grcanje, krkljanje **2** brektanje, huktanje

dahtati imprf. **1** (*~ od napora*) teško disati, hroptati, soptati, (*doživljavati prekide disanja*) grcati, (*muklo ~ sa začepljenim grlom*) krkljati **2** (*o motoru*) huktati, brektati

daire f def

daj interj. (*~ dođi*) hajde; nef. dede(r)

dakle adv. prema tome, onda, stoga, zato, i zato, pa zato, kad je tako, ako nema druge

daktilograf m tipkač, strojopisač, pisač na stroju

daktilografija f strojopis

dalek adj. **1** (*daleki krajevi*) udaljen, nepoznat, stran, (*~ put*) dug **2** (*~ čovjek*) stran, tuđ, hladan, nesrdačan; nedokučiv, neshvatljiv **3** (*daleka prošlost*) udaljen, davni, dubok, davnašnji, pradavni

daleko adv. u daljini, na strani, izvan ruke, izvan kuće, u inozemstvu; u prošlosti, u budućnosti, (*~ odskočiti*) visoko,

u visinu, (*vrlo* ~) preko brda i dolina, nakraj/na kraju svijeta, bogu iza leđa/ za leđima, tamo gdje je bog rekao laku noć, tamo gdje je vrag rekao laku noć, (*čuti se vrlo* ~) nadaleko, (*protezati se vrlo* ~) unedogled

dalekovidan* adj. pronicav, oštrouman, dosjetljiv, pametan, vidovit; oprezan, pažljiv

dalekovidnost* f pronicavost, oštroumnost, dosjetljivost, vidovitost; opreznost, pažljivost

dalekozor m (~ *za jedno oko*) durbin, kanočal; nef. d(v)ogled, očalin

dalje* adv. 1 (*idi* ~) odavde, odanle, nef. ća; naprijed 2 (***držati se ~ od koga/ čega***) ne imati posla (s kim/čim), izbjegavati, ne miješati se

daljina f 1 (~ *između točaka u prostoru*) udaljenost, distanca, razmak, odmaknutost, (*najveća moguća* ~) dalečina, nepovrat, nedođija, nedostup, nedohod 2 (*muči ih njegova* ~) povučenost, osamljenost, hladnoća, distanciranost • pj. dalj

dalj(nj)i adj. sljedeći, idući, budući, (***bez daljnjega***) bez odgađanja, odmah; svakako, u svakom slučaju

dama* f 1 (*bila je to fina* ~) gospođa, žena 2 (*u šahu*) kraljica

dan* m obdanica, vidjelo, (***za dana***) po danu, dok se vidi, za vidjela/dnevnog svjetla, dok je dana

danas adv. ovoga/današnjega dana, u današnjem danu; u današnjici, u ovo vrijeme

današnjica f sadašnjost, ovovremenost, suvremenost

dan-danas adv. i danas, do dana današnjega, sve do danas, čak do danas, još uvijek

danguba* m 1 (*o ljudima*) besposličar, neradnik *usp.*, lijenčina, nef. niškoristi, zgubidan 2 (*o situacijama*) dangubljenje, dangubica, besposlica *usp.*, ljenčarenje, nerad, odmaranje, traćenje vremena

Danica f zvijezda zornjača, jutarnja zvijezda, Zornica, Venera

danju adv. po danu/vidjelu, obdan, dok se vidi

dapače adv. štoviše, čak, pače, pa i; arh. pače

dar m 1 poklon, (*odgovor na darovano*) uzdarje, (~ *prosjaku*) milodar, milostinja, milost, prilog, (~ *za zasluge*) nagrada, (~ *za protuzakonitu uslugu*) mito, potkupnina, (~ *konobaru*) napojnica, nef. bakšiš, tringeld, (*umjetnička zbirka kao* ~) donacija, (*značajan* ~ *crkvi/feudalcu*) nadarbina; nef. prezent 2 (*imati dara za crtanje*) nadarenost, obdarenost, darovitost, talent, sposobnost, smisao (za što), žica

darežljiv adj. (~ *čovjek*) široke ruke, velikodušan, galantan, plemenit, milosrdan, milostiv, dobrotvoran, gospodski, podašan, (*darežljiva zemlja*) izdašan, plodan

darežljivo adv. *usp.* darežljiv; (*davati* ~) izdašno, i šakom i kapom, punom šakom, ne žaleći

darežljivac m širokogrudnik, dobročinitelj, koka koja nese zlatna jaja

darežljivost f 1 širokogrudnost, velikodušnost, podašnost, dobrota, plemenitost, milosrdnost, milostivost, milosrđe, dobrotvornost, dobročinstvo, galantnost 2 izdašnost, plodnost

darivati imprf. darovati, davati na dar, poklanjati, obdarivati, podarivati, nadarivati, davati (s blagoslovom), udjeljivati, dijeliti, dodjeljivati

darovatelj m darivalac, darodavac, (~ *priloga*) prilagač, (~ *umjetničke zbirke*) donator, (~ *organa*) donor

darovit adj. nadaren, talentiran, obdaren, ingeniozan, briljantan, bistar, sposoban, oštrouman, vješt, okretan, (*biti* ~) imati nerv/žicu (za što), (*darovita osoba*) talent; nef. vudren, navudren, udren

darovitost f nadarenost, dar, talentiranost, talent, obdarenost, dispozicija, žica, sposobnost, smisao, duh, bistroća, oštroumnost, vještina, okretnost; *usp.* darovit

daska f 1 (~ *koja nosi težinu čega*) greda *usp.*, (*tanka i uska* ~ *za ograde*) letva,

prečka, vrljika, (~ *kakva se pribija na rogove krova*) žioka, nef. pajanta, (*šahovska ~*) ploča, (~ *za pod*) podnica, (~ *za most*) pomosnica, (*sastavni dio bačve*) duga, dužica, (*poprečna ~ na ljestvama*) prečka, (~ *dobivena lijepljenjem i prešanjem ivera*) iverica, (*male drvene daščice kojima se pokriva krov*) šindra, (~ *koja pojačava odraz pri skoku*) trambulin, (~ *kojom se otiskuje i usmjerava čamac*) štica, (*nekraćena ~ piljena od debla*) planka, nef. planjka, (~ *za poravnavanje*) ravnjača, raz **2** (*mršava ženska osoba, nef.*) mršavica **3** (***do daske***, *nef.*) najjače, silno, do kraja

daskanje n surfanje, surfing

daskaš m surfer

dati prf. **1** (~ *u ruke*) uručiti, izručiti, pružiti, predati, pustiti, prepustiti; dodati; dostaviti, isporučiti, (*dao bi sve onomu tko ih nađe*) ponuditi, (~ *komu što na korištenje*) staviti na raspolaganje, (~ *komu dio svoje imovine*) dodijeliti, pripisati, ustupiti, odstupiti, oporučiti, ostaviti (što kome), odrediti (što za koga), odreći se (čega u čiju korist), prodati, (~ *milostinju*) udijeliti, (~ *prilog*) priložiti, (~ *na poklon*) darovati, pokloniti, (~ *potvrdu*) izdati, (~ *komu mnogo briga / što za domaću zadaću*) zadati, (~ *u zajam*) pozajmiti, posuditi, (~ *silom*) utrpati, nef. utrapiti, (~ *mnogo puta i obilno*) nadavati se, (~ *nadu*) ekspr. uliti; nef. podati **2** (~ *bogate plodove*) uroditi, biti rodan **3** (~ *da se što uradi*) prepustiti, povjeriti (komu što), obvezati (koga čim), ponuditi (komu što) **4** (*imp. u kontekstu: daj(te)...*) stani(te), prestani(te), molim te (vas) nemoj(te); neće biti, pretjeruješ (pretjerujete), (*imp. u samostalnoj uporabi*) hajde(te), počni(te), požuri(te), idi(te)... **5** (~ *na popravak*) ostaviti, poslati, (~ *pravu sliku događaja*) prikazati, opisati, ocrtati, (~ ***(časnu) riječ***) jamčiti, (~ ***glavu***) jamčiti, biti siguran; dati život, puno uložiti, (~ ***na znanje***) objaviti, priopćiti, reći, obznaniti, (~ ***ostavku***) nef. odstupiti, (~ ***za koga***) udati, (~ ***ispit***) položiti, (~ ***nalog***) naložiti, zapovjediti, narediti, (~ ***dopuštenje***) dopustiti, dozvoliti, (~ ***mišljenje/sud***) reći, izreći, izraziti **6** ~ **se** (~ *oblikovati*) biti podatan, ne opirati se, (~ ***na što***) predati se (čemu), odati se, posvetiti se (čemu), intenzivno se baviti (čim), (***ne ~ se***) izdržati, ustrajati, opirati se, (~ ***u bijeg***) nàdati se, upustiti se, početi bježati, (~ ***na gore***: *o bolesti*) pogoršati se, uznapredovati, razviti se

datirati imprf. i prf. **1** (~ *spis*) staviti datum/nadnevak, odrediti/ubilježiti datum/nadnevak **2** (*to datira iz daleke prošlosti*) potjecati, dolaziti, trajati

datum* m nadnevak

davanje n (*ob. u pl.*) porez, namet, tribut, pov. nef. štibra, (~ *prilikom uvoza / izvoza*) carina *usp.*, (~ *kao dodatak osnovnom porezu*) prirez, (~ *po glavi*) pov. glavarina, (*administrativno ~*) taksa, pristojba, (~ *vazalne države / grada vladaru*) danak, (~ *nemuslimana u Turskom Carstvu*) harač, (~ *na potrošnu robu*) potrošarina, trošarina, (~ *na cestama i prometnicama*) cestarina, vozarina, putarina, pov. drumarina, (~ *pri prijelazu preko rijeke*) brodarina, mostarina, (~ *u mlinu*) mlinarina, ujam, ušur, (~ *vlasniku šume u drvima*) tovarnina, (~ *za sječu drva*) drvarina, (~ *po kolibi*) arh. kolibarina, (~ *na kuću*) kućarina, (~ *na kućno ognjište*) dimnica *usp.*, (~ *za crkvu*) lukno, (~ *za vodu*) vodarina, (~ *za pašu na tuđem pašnjaku*) travarina, (~ *u Turskom Carstvu na ledičnost*) glavnica, (~ *po pravilima islama u dobrotvorne svrhe*) zećat, zekat, (~ *prema veličini zemljišnog posjeda*) zemljarina, (~ *crkvi koje se kupi među vjernicima*) pobir, (~ *za pravo paše*) pov. pašarina; nef. dažbina

davati* imprf. **1** *usp.* dati **2** (~ *novac za što*) financirati, izdvajati (za što), poklanjati **3** (~ ***puno/ništa na što***) držati do (čega), polagati na (što), cijeniti (što), (pri)davati važnost (čemu), mariti (za koga/što) **4** ~ **se** (~ *čemu*) predavati se, posvećivati se (komu/čemu), prionuti (na što) *usp.*, žrtvovati se (za koga/što)

daviti imprf. **1** (~ *koga želeći ga ubiti*) gušiti **2** (~ *koga svojim pričama, nef.*)

mučiti, gnjaviti, iscrpljivati (koga), dosađivati (komu) **3 ~ se** (*~ u nedostatku zraka*) gušiti se, gubiti dah, teško disati

davni adj. drevni, prošli, star, nekadašnji, negdašnji, bivši, dalek

davnina f prošlost, starina, drevnost, prošlo vrijeme, davna/bivša vremena, pretpovijest; arh. pamet, (*od davnine*) od Adama i Eve

davno adv. (*to je bilo ~*) odavno, tko zna kad, bog te pitaj kad, (*~ je bilo bolje*) nekad, u ranija/prošla vremena, ranije, u prošlosti

daždevnjak m rj. salamandar

debeljko m debeljuško, debeljković, debeljaković, buco, bucko, buconja, (*~ velikog trbuha*) trbonja, pej. drempeš

debeljuca f debeljuša, buca, bucka

debeljuškast adj. debeljkast, okrugao, zaokružen, mekan, pupast; nef. dežmekast

debeo adj. **1** (*~ čovjek*) ugojen, gojan, nef. gojazan, tust, pretio, širok, mastan, salast, usaljen; korpulentan, krupan, nabijen, mesnat, zadebljao; pun, punačak, obao, okrugao, zaokrugljen, loptast; trom, težak, arh. rj. krut, (*prilično ~*) odebeo, podebeo, pozamašan, (*pomalo ~*) debeljuškast *usp.*, (*velikoga trbuha*) trbušast, trbonjast, nef. kuljav, (*o životinjama*) tust, utovljen, (*o nogama*) stupast, (*onizak i ~*) zdepast; nef. dežmekast, zbojit **2** (*debeli prihodi, nef.*) velik, obilan, vrlo visok **3** (*debelo blato*) gust **4** (***debele kože***) neosjetljiv, drzak, bestidan, besraman

deblo n stablo, rj. hrek, (*okresano i odsječeno ~*) trupac, (*okresano ~ za spuštanje u bunar*) trklja, (*srušeno ~ koje se povlači*) vlaka

debljati (se)* imprf. gojiti (se), uhranjivati (se), širiti se, krupnjeti, krupnjati, okrupnjavati, raskvasati se; pej. toviti se, masniti se, nef. debeliti (se)

debljina* f uhranjenost, gojnost, gojaznost, gojažljivost, punoća, zaokrugljenost, krupnoća, korpulentnost, nabijenost, mesnatost, ugojenost, pretilost, nef. pretlina, masnoća, salastost; pozamašnost, tromoća; *usp.* debeo

decidiran adj. odlučan, određen, neuvijen, eksplicitan

dečko* m **1** dječak, nef. šiparac, dijete; momak, mladić **2** (*njezin ~, nef.*) mladić, momak, dragi, dragan, partner

defenzivan* adj. obrambeni, zaštitni

deficitaran* adj. (*deficitarno poslovanje*) deficitan, u manjku/gubitku, manjkav, nedostatan, oskudan

defile m mimohod, rj. mimoprolaz, (*paradni konjanički ~*) kavalkada; svečana povorka

definicija* f (*~ pojma*) određenje, značenje, opis, interpretacija, pojašnjenje, tumačenje, determinacija

definiran adj. određen, determiniran, oblikovan, izrađen, razrađen, domišljen, isplaniran, opisan, objašnjen, utvrđen, nedvosmislen, jasan, uređen, sređen

definirati imprf. i prf. određivati, odrediti, točno opisivati/opisati, (jasno) prikazivati/prikazati, označavati, označiti, objašnjavati, objasniti, pojašnjavati, pojasniti, interpretirati, tumačiti, protumačiti, sređivati, srediti, uređivati, urediti

definitivan adj. konačan, neopoziv, siguran, finalan, ob(a)vezan, obligatoran

defloracija f razdjevičenje

deformacija f deformiranost, izobličenost, izobličenje, bezobličnost, nenormalnost, izopačenje, nakaznost; nateknutost, nabreknutost, uleknutost

deformirati (se) imprf. i prf. izobličivati (se), izobličavati (se), izobličiti (se), postajati/postati neskladan/nezgrapan, postajati/postati ružan, širiti se, kriviti se, izopačivati (se), izopačiti (se), unakazivati (se), unakaziti (se), (*o cipelama*) nef. šopati se, (*~ bubreći*) nef. krembljati se

degradacija* f snižavanje, smanjivanje, gubljenje časti, gubljenje položaja/stupnja, pogorša(va)nje, ponižavanje, poniženje

degutantan adj. gadan, odvratan *usp.*, odbojan, oduran, ružan, neukusan

dehidrirati imprf. i prf. sušiti se, osušivati se, osušiti se, sasušivati se, sasušiti se

dekadencija* f (~ *stvaralačkih snaga*) opadanje, nazadovanje, slabljenje, degeneracija

deklamacija* f recitacija, recitiranje; tirada, besadržajan govor, fraziranje

deklamatorski adj. recitatorski; teatralan, bombastičan, pretenciozan, retorički

deklarativan adj. iskazni, izrični; prazan, nestvaran, besadržajan

deklarirati imprf. i prf. očitovati, objavljivati, objaviti, izjavljivati, izjaviti, proglašavati, proglasiti, ustvrđivati, ustvrditi, razjašnjavati, razjasniti, (~ *na carini*) prijavljivati, prijaviti

deklasirati imprf. **1** (~ *iz pripadajuće klase*) isključivati, isključiti, odbacivati, odbaciti, izbacivati, izbaciti, degradirati **2** (*sp.*) poraziti

deklinacija* f **1** (~ *imenica*) sklonidba **2** (~ *bolesti*) popuštanje, slabljenje

deklinirati imprf. i prf. **1** (~ *imenice*) sklanjati **2** (~ *od meridijana*) nagibati se, nagnuti se, otklanjati se, otkloniti se, povlačiti se, povući se

dekomponirati imprf. i prf. razgrađivati, razgraditi, razvaljivati, razvaliti, rastavljati, rastaviti, uništavati, uništiti, dijeliti, podijeliti

dekoncentrirati imprf. i prf. odvlačiti/odvući pozornost, skretati/skrenuti pozornost, ometati, omesti, smetati, smesti

dekoracija f ukras, nakit, ukrašenost, kićenost, (~ *scene*) scenografija, scenski rekviziti; ukrašavanje, uresivanje

dekrešendo m diminuendo

delegirati imprf. i prf. odrediti, određivati, slati, izaslati, poslati, opunomoćivati, opunomoćiti

delikatan adj. **1** (*o osobama/materijalima*) osjetljiv, tankoćutan, fin, profinjen, istančan, krhak, lomljiv, zahtjevan **2** (~ *problem/delikatna situacija*) nezgodan, škakljiv, težak, kritičan, složen **3** (*to zahtijeva ~ postupak*) precizan, diplomatski, rafiniran, brižan

demoliran adj. uništen, razrušen, porušen, srušen, razoren, razvaljen

demolirati imprf. i prf. uništavati, uništiti, rušiti, razrušiti, porušiti, srušiti, razarati, razoriti, razvaljivati, razvaliti

demon* m **1** (~ *iz legende*) sotona, vrag, zao duh, pali anđeo **2** (*pravi je* ~) opak čovjek, zloduh, vrag, čudovište, zvijer, okrutnik, tiranin • nef. đavo

demonski adj. **1** (~ *duhovi*) sotonski, vražji, đavolski, pakleni, mračan **2** (~ *smijeh*) lud, manijakalan, nekontroliran, histeričan, (~ *postupak*) zao, opak, okrutan *usp.*

demonstrirati* imprf. i prf. pokazivati, pokazati *usp.*, manifestirati, prikazivati, prikazati, oprimjerivati, oprimjeriti

demoralizirati imprf. i prf. obeshrabrivati, obeshrabriti, plašiti, uplašiti, deprimirati, utući, slabiti, oslabiti, paralizirati

denacionalizacija* f odnarođivanje, odnarođenje

dental m zubnik, zubni suglasnik

denuncirati imprf. i prf. potkazivati, potkazati, prokazivati, prokazati, biti doušnik, dojavljivati, dojaviti, prijavljivati, prijaviti, dostavljati, dostaviti, tužakati, odavati, odati, izdavati, izdati, otkrivati, otkriti, optuživati, optužiti, uhoditi *usp.*; nef. cinkati, cinkariti, otkucavati, otkucati

depo* m **1** (~ *za popravak vagona i lokomotiva*) hangar, remiza **2** (~ *za vrijedne predmete u banci*) pretinac, sef

depresija* f **1** (*psihičko stanje*) potištenost, tjeskoba, klonulost, slabost, melankolija, deprimiranost; nef. koma **2** (*geol.*) ulegnuće

depresivan* adj. (~ *čovjek*) deprimiran, klonuo, potišten, tužan, utučen, nesretan, obeshrabren, (*depresivno raspoloženje*) melankoličan, tjeskoban, pesimističan, mračan, crn

deran m mangup, berekin, fakin, uličar, neposlušnik *usp.*, vragolan, obješenjak, mangup, bezobraznik; pej. derište, derle

derati imprf. **1** (*skidati kožu*) guliti **2** (~ *odjeću*) habati, rabiti, trošiti **3** (~ *papir*) trgati, kidati, parati, nef. drapati **4** (~ *koga*) iskorištavati *usp.*, izrabljivati **5** (*o vodi i sl.*) snažno nadirati, prodirati, teći; lokati, podlokavati, (*o vjetru*) udarati, puhati *usp.*

derati se* imprf. **1** (~ *na koga*) vikati, urlati, bečati, graktati, brecati se, otresati se, osijecati se, obrecati se **2** (*o djeci*) plakati, vikati, jaukati • pej. dernjati se, deračiti se

derivat* m izvedenica

desert m poslastica *usp.*, slastica, zaslađenje, zaslada, (*vrste deserta*) kolač *usp.*, voće, sladoled, kompot, voćna salata

desetljeće n decenij, dekada

desetoboj m dekatlon

desetogodišnji adj. desetljetni

deskriptivni adj. opisni

desni f pl. t. zubno meso, gingive

despotizam m despocija, autokracija, apsolutizam, totalitarizam, samodrštvo, samovlađe *usp.*, samovolja, nasilništvo, tiranija, despocija

destrukcija f razaranje, razorenje, rušenje, uništavanje, uništenje, ruiniranje, razgrađivanje, razbijanje

destruktivan adj. **1** (*destruktivni ljudi / ratovi*) razoran, rušilački, uništavački, kataklizmatičan, fatalan, smrtonosan, štetan **2** (*destruktivno ponašanje*) nekonstruktivan, negativan, neprijateljski, netrpeljiv, obeshrabrujući, antagonistički, rušilački

dešifrirati imprf. i prf. dekodirati, čitati, pročitati, iščitati, odgonetavati, odgonetnuti, razabirati, razabrati, otkrivati, otkriti

detalj m **1** (*navesti sve detalje*) pojedinost *usp.*, potankost **2** (*gnjaviti suvišnim detaljima*) sitnica, malenkost, nijansa, suvišnost, trivijalnost **3** (*u **detalje***) potpuno, iscrpno, pojedinačno, potanko, točku po točku, sve po redu, korak po korak, do u sitnice

detaljan adj. iscrpan, podroban, temeljit, potpun, precizan, u tančine, (do) u sitnice, sitničav

detaljno adv. *usp.* detaljan; potanko, do najmanjih sitnica; nef. natenane

detektirati imprf. i prf. opažati, opaziti, otkrivati, otkriti, prepoznavati, prepoznati, razotkrivati, razotkriti, identificirati

deterdžent m detergent, prašak (za pranje), tekućina za pranje, sredstvo za pranje/čišćenje

determinirati imprf. i prf. predodređivati, predodrediti, određivati, odrediti, zadavati, zadati, odlučivati, odlučiti, ustanovljavati, ustanoviti, uvjetovati, regulirati, omeđivati, omeđiti, ograničavati, ograničiti

deva f nef. ekspr. kamila

deverika f (*zool.*) silj, ploska

devijacija f **1** (~ *od putanje / običaja*) odmicanje, otklon, skretanje, odstupanje, varijacija, alteracija, fluktuacija, aberacija, neregularnost, anomalija, diskrepancija **2** (~ *u političkim stavovima*) promjena, preokret, skretanje, zastranjivanje

dezinfekcija f raskuživanje, rj. raskužba

dezorganizacija f pometnja, zbrka, nered, neorganiziranost; rastrojenost, raspuštenost, razulárenost, kaos

dezorijentacija f izgubljenost, nesnalaženje, zbunjenost, pometnja

dežurni adj. u službi, (~ *u domobranstvu*) službujući

didaktičan* adj. (~ *tekst*) poučan, informativan, pedagoški, prosvjetiteljski, moralistički, homiletički

difamirati imprf. i prf. (*javno* ~) ozloglašivati, ozloglasiti, klevetati, oklevetati *usp.*, objeđivati, obijediti, blatiti, oblatiti, ocrnjivati, ocrniti

diferencijacija* f razlikovanje, rastavljanje, odvajanje, izdvajanje, razdvajanje, razlučivanje, lučenje

diferencirati (se)* imprf. i prf. razlikovati (se), vidjeti razliku, uočavati/uočiti razliku, razdvajati (se), razdvojiti (se), odvajati (se), odvojiti (se)

difrakcija f ogib

difterija f nef. groznica, grlica

diftong m dvoglas

difuzija* f **1** (~ *tekućine*) širenje, razlijevanje **2** (~ *svjetlosnih zraka*) prostiranje, rasprostiranje, raspršivanje **3** (~ *molekula*) prodiranje **4** (~ *radio-programa*) emitiranje

digitalni* adj. (*digitalno računalo*) brojčani, numerički

dignuti prf. **1** (*pomaknuti koga / što s nižega položaja na viši*) dići, podići, podignuti, upraviti, pridignuti, nadignuti, nadići, odignuti, uzdignuti, uzdići, zadignuti, zadići, uznijeti, uzvisiti, (~ *što iz vodoravnog položaja*) uspraviti **2** (~ *zgradu*) izgraditi, sagraditi, sazidati, napraviti, konstruirati, (~ *šator*) razapeti, postaviti, (~ *zastavu*) razviti **3** (~ *novac u banci*) podići, preuzeti, uzeti **4** (~ *što s čega*) skinuti, maknuti **5** (~ *narod*) pobuniti, potaknuti, uzbuniti **6** (~ *koga ranu ujutro*) probuditi, izvući iz kreveta **7** (~ *cijenu*) povisiti, podignuti, (~ *neumjereno cijenu*) nabiti **8** (~ *komu sve što ima, nef.*) ukrasti *usp.* **9** (~ ***koga na trik,*** *nef.*) prevariti, obmanuti, (~ ***koga na noge***) podići, podignuti, odgojiti *usp.*, odnjegovati, othraniti, (~ ***jedra/sidro***) otići, otploviti, (~ ***ruke od čega***) ostaviti, napustiti, odustati, ne brinuti se (o komu/čemu), (~ ***glavu***) ohrabriti se, osokoliti se, (~ ***što iz pepela***) obnoviti, izgraditi, (~ ***ruku na koga***) udariti, (~ ***ruku na sebe***) pokušati samoubojstvo; ubiti se **10** ~ **se** (~ *sa stolice*) podići se, uspraviti se, ustati, pokrenuti se, premjestiti se, (*o životinjama*) propeti se, (*o vodi / tijestu*) nadoći, nabujati, (~ *iznad svakodnevnih briga*) uzvisiti se, uzdignuti se, uzletjeti, uznijeti se, vinuti se, ponijeti se **11** (~ *na društvenoj ljestvici*) pomaknuti se, popeti se, obogatiti se **12** (~ ***protiv koga***) usprotiviti se (komu), pobuniti se, suprotstaviti se (komu), dići bunu, dići glas (protiv koga), (~ ***iz mrtvih***) ustati, izliječiti se, oživjeti, ozdraviti, uskrsnuti, (~ *nakon uništenja*) uskrsnuti iz pepela

digraf m digram, dvoslov

digresija* f skretanje, zastranjivanje, udaljavanje/odmicanje od teme

dijabetes m šećerna bolest, nef. šećer

dijabetičar m nef. šećeraš

dijaboličan adj. (*dijabolične sile*) sotonski, đavolski, vražji, demonski, paklen, paklenski, (*dijabolični postupci*) opak, barbarski, monstruozan, proklet

dijabolično adv. dijabolički; *usp.* dijaboličan

dijafragma* f porozna stijenka, membrana, pregrada, folija, (*pregrada između prsne i trbušne šupljine*) ošit, poprečnica, nef. prečaga

dijagnoza* f **1** (~ *slučaja*) identifikacija, prepoznavanje, utvrđivanje **2** (*liječnikova početna* ~) mišljenje, prosudba, stav

dijagonala f rj. prokutnica, poprečnica, nef. prečac, prečica

dijagram m grafički prikaz, (~ *koji pokazuje odnos promjenjivih veličina jedne prema drugoj*) grafikon, (~ *koji prikazuje režim vjetrova*) ruža vjetrova

dijalekt m narječje, nestandardni jezik, lokalni jezični idiom, govor

dijalektologija f rj. narječoslovlje

dijamant* m dragi kamen, (*brušeni* ~) briljant; nef. alem

dijapazon* m (~ *ljudskog glasa*) opseg, raspon, (~ *sposobnosti / djelatnosti*) domet, doseg, širina, raspon, panoptikum

dijaspora f **1** (*hrvatska* ~ *u svijetu*) iseljeništvo, ekonomska/politička emigracija **2** (~ *naroda svuda po svijetu*) raspršenost, raštrkanost, raseljenje

dijeliti (se)* imprf. **1** (~ *na manje komade*) razdvajati (se), odvajati (se), odjeljivati (se), izdvajati (se), rastavljati (se), raščlanjivati (se), razdjeljivati (se), segmentirati (se), komadati, cjepkati, lučiti, (~ *u dva kraka*) račvati se, granati

se, (~ *na slojeve*) raslojavati (se), (~ *napola*) prepolovljavati (se) *usp.*, poloviti (se), (~ *na parcele*) parcelirati **2** (~ *se u mišljenju*) razlikovati se, razjedinjavati se, zavađati se **3** (~ *milostinju*) davati, udjeljivati, (~ *darežljivo*) davati i šakom i kapom

dijelni adj. partitivni

dijeljenje* n (*mat.*) divizija, dioba

dijete* n **1** ekspr. čedo, (*žensko* ~) kći, djevojčica, curica, mala, ekspr. pilica, (*slatka djevojčica*) nef. slatkica, (*malo odraslije žensko* ~) djevojčurak, nef. šiparica, klinka, (*muško* ~) sin, dječak, dječačić, dječarac, muškarčić, mali, mališan, mališ, švrćo, nef. malac, knjiš. djetić, (*dječak sklon kavgi*) iron. jarčić, (*malo odraslije muško* ~) dečko, dečkić, momčić, nef. šiparac, klinac, pikavac, (~ *u pubertetu*) pubertetlija, adolescent, (*jedino* ~) jedinac, jedinica, jedinče, (*prvorođeno* ~) prvorođenče, (*novorođeno* ~) prinova, novorođenče, dojenče, beba, djetešce, napršče, povojče, (*novorođenče manje težine od normalne*) nedostašce, (*malo* ~) nevinašce, (*nejako* ~) nejače, (~ *rođeno prije vremena*) nedonošče, (~ *nošeno duže nego što je normalno*) prenošče, (*razmaženo* ~) maza *usp.*, (~ *bez roditelja*) siroče, siročić, sirotan, (*nađeno* ~ *neznanih roditelja*) nahoče, nahod, (*vanbračno* ~) nef. mulac, fačuk, pej. kopile, kopilan, bastard, mulo, (~ *rođeno nakon očeve smrti*) posmrče, (*bezobrazno* ~) deran *usp.*, (~ *koje se dere*) drekavac, drekavica, (~ *staračkoga načina mišljenja/nastupa*) starmali; pej. balavac, slinavac, slinavko, šmrkavac, šmrkljivac, šmrkiša, balavander **2** (*ne budi* ~*!*) naivac, djetinjast čovjek

dikobraz m nef. bodljikavo prase

diktat* m **1** (~ *tajnici*) kazivanje/govorenje u pero **2** (~ *vlasti*) pritisak, prisila, ultimatum, zahtjev, naređenje, nalog, naredba, zapovijed, uputa

diktator m apsolutni vladar, autokrat, samodržac, silnik, samovladar, nedemokrat, despot, tiranin

diktatorski adj. autokratski, apsolutistički, totalitaran, samodržački, samovladarski, nedemokratski, despotski, tiranski, nasilan, samovoljan

diktatura f neograničena vlast/vladavina, autokracija, apsolutizam, totalitarizam, samodrštvo, samodržavlje, samovlada, nedemokracija, despotizam, tiranija, nasilništvo, nasilje, samovolja

diktirati imprf. i prf. **1** (~ *komu pismo*) govoriti/kazivati u pero **2** (~ *cijelom narodu*) nametati, nametnuti (svoju volju), zadavati, zadati, naređivati, narediti, zapovijedati, zapovjediti

dilema* f dvojba, nedoumica, težak izbor, teškoća, neprilika, nevolja

dim* m **1** (*zagušljiv* ~ *u zraku*) para, magla, isparenje **2** (*to je samo* ~) varka, privid **3** (*imaš li* ~*?, nef.*) cigareta *usp.*

dimenzija* f **1** (*veličine za mjerenje prostora koji zauzima tijelo*) izmjera, dužina, širina, visina, kapacitet, proporcija, (~ *vozila/stroja*) gabarit **2** (*stupanj razvoja čega*) veličina, razmjer, opseg, obujam, mjera **3** (*problem velikih* ~) značajnost, važnost **4** (*dodati novu dimenziju čemu*) strana, aspekt, element

dimiti (se)* imprf. **1** (~ *jako*) sukljati, kuljati, nadirati, izbijati, (*u daljini kao da nešto dimi*) pušiti se, isparavati, prašiti, (~ *meso*) sušiti **2** (*nemoj toliko* ~, *nef.*) pušiti

dimljen adj. (*dimljeni sir*) sušen, rj. dimljiv

dimnica f (*porez na kućno ognjište, pov.*) dimnjakovina, dimnjarina

dimnjačar m nef. špacakomin

dimnjak m nef. fumar, odžak

dimorfija f dimorfizam, dvoobličnost

dina f sipina; (*srpasta* ~) barhana

dinamičan adj. pokretljiv, živ, živahan, energičan, aktivan, vitalan, jak, snažan, učinkovit

dinamika* f dinamičnost, pokretljivost, živost, živahnost, promjenjivost, elan, energija, snaga, aktivnost, vitalnost

dinastija f **1** (*vladajuća* ~) vladarska kuća, vladajući dom, loza dinasta, kraljevska loza **2** (*mutna* ~) privilegirani/povlašteni sloj, klan, klika

dinja f nef. cata, melon, dulek, bostan, pipun

dio m **1** element, (~ *puta*) komad *usp.*, (~ *uplate*) obrok, (~ *kruha*) kriška, (~ *mesa / organa*) režanj, (~ *bijelog luka*) češanj *usp.*, (~ *bića*) čestica, sastavnica, komponenta, (~ *u poslu*) udjel, udio, (~ *ustanove*) odjel, odio, odsjek, (~ *teksta / knjige*) svezak, glava, poglavlje, odjeljak, odlomak, članak, isječak, (*cjelovit ~ većeg glazbenog djela*) stavak, (~ *stranke*) frakcija, (*lijevi ~ kuće*) strana, krilo, (~ *puta / ~ u izvedbi glazbenog djela koji sviraju instrumenti iste vrste*) dionica, (*razmjerni ~ u parlamentu*) zastupanost, (~ *prometnice*) sekcija, (~ *niza*) stupanj; nef. čest **2** (*preuzeti svoj dio u čemu*) udio

diple f pl. t. dvojnice, nef. dvogrla

diplomacija* f **1** (*djelatnost u državničkim odnosima*) ministarska služba, ministri; državništvo, međunarodni odnosi, međunarodna politika; pregovaranje, posredovanje **2** (*nedostaje im ~ u ponašanju*) taktičnost, osjetljivost, rafiniranost, pomirljivost, mudrost; lukavština, vještina, umješnost, okretnost

diplomat m **1** (*onaj koji se bavi diplomatskim poslovima različita ranga*) diplomatski predstavnik, veleposlanik, ambasador, arh. poklisar, izaslanik, poslanik, konzul, ataše, otpravnik poslova, (*najstariji / najugledniji član diplomatskog zbora*) doajen **2** (~ *u složenoj situaciji*) miritelj, posrednik, pregovarač, taktičar, političar, stručnjak za odnose s javnošću

diplomatski adj. **1** (~ *poslovi*) veleposlanički, ambasadorski, konzularni, (***diplomatsko predstavništvo***) konzulat, zastupstvo, (*niže diplomatsko predstavništvo jedne države u drugoj*) poslanstvo **2** (~ *nastup*) taktičan, oprezan, diskretan, uviđavan, lukav, prepreden, pametan, razuman, razložan

dirati imprf. **1** (~ *što / se / se čega prstima*) ticati, dodirivati, doticati (što), doticati (se čega), pipati, opipavati, tangirati, stavljati ruku, (~ *lagano*) dirkati, (*nespretno* ~) čeprkati, čačkati, (~ *koga erotski*) nef. šlatati, prpati **2** (~ *primjedbama*) zadirkivati, bockati, zadijevati, izazivati, peckati, dirkati, draškati, dražiti; napadati, povređivati, povrijediti, žalostiti, uznemirivati, potresati, vrijeđati **3** (*to me nimalo ne dira*) ticati se, doimati se *usp.*, zanimati *usp.* **4** (*ne ~ ni hranu ni piće*) okusiti, kušati, jesti, piti **5** (~ *temu*) spominjati, doticati se (čega), osvrtati se (na što), govoriti (o čemu), baviti se (čim), raspravljati, pretresati **6** (*ne ~ napravljeno*) mijenjati, preinačivati

direktiva f **1** (~ *za rad*) smjer, smjernica, nalog, naredba, uputa, naputak, preporuka **2** (~ *višega političkog organa nižemu*) naredba *usp.*, dekret, edikt

direktor* m **1** (~ *ustanove*) upravitelj, ravnatelj; nef. rukovoditelj, šef **2** (*vino necijepljene loze, nef.*) đikan

direktorski adj. upraviteljski, ravnateljski; nef. rukovoditeljski

dirigent m ravnatelj orkestrom, zborovođa

dirigirati imprf. **1** (~ *orkestrom*) upravljati, ravnati **2** (~ *svima oko sebe*) vladati, zapovijedati, naređivati, komandirati, upravljati, povlačiti konce, povlačiti/vući gudalo

dirljiv adj. ganutljiv, potresan, uzbudljiv, uzbuđujući, žalostiv, sjetan, tužan, melankoličan, tronutljiv

dirljivost f ganutljivost, potresnost, uzbudljivost, žalostivost, sjetnost, tuga, melankoličnost, tronutljivost

dirnuti prf. **1** *usp.* dirati; (~ *što / se / se čega prstima*) taknuti, taći, dodirnuti, dotaknuti (što), pipnuti, opipati, popipati, ganuti, očešati, okrznuti; čačnuti **2** (~ *riječju*) pecnuti, bocnuti, ubosti, zadjenuti, zakvačiti, dohvatiti, dotaknuti **3** (~ *koga duboko*) uznemiriti, uzbuditi, potresti, ražalostiti, ožalostiti, pogoditi, ganuti, kosnuti, tronuti, taknuti u srce, (~ *zajedljivim riječima*) pecnuti, nef. zakačiti

disati* imprf. udisati, izdisati, uvlačiti zrak, (*teško ~ nakon napora*) puhati, otpuhivati, (*teško i šumno* ~) hripati,

hropati, šištati, (~ *u snu uz hrapave šumove*) hrkati, (~ *od umora / kao pas*) dahtati, soptati, (~ *s ispruženim jezikom: o psima*) laptati

disciplina* f 1 (*pokoravanje pravilima ponašanja*) stega, red, poslušnost; nef. zapt 2 (~ *u radu*) samokontrola, vladanje sobom, strogost, točnost; ograničenje 3 (*kojoj disciplini to pripada*) grana, struka, područje, polje, znanstveno područje/polje, predmet istraživanja, specijalnost; nef. branša, fah

discipliniran* adj. uredan, poslušan, točan, marljiv

disciplinirati imprf. i prf. (do)tjerati u red, dovoditi/dovesti u red, (na)učiti disciplini, podvrgavati/podvrgnuti disciplini; nef. muštrati

disertacija f doktorska disertacija, doktorski rad, teza

disharmonija f nesuglasje, nesuglasnost, neslaganje, nesklad, neskladnost, disonancija, disonanca

disimilacija f razjednačavanje, razjednačivanje

disjunkcija* f protivnost, opreka *usp.*, suprotnost; isključenje, razdvajanje, razdruživanje

diskoteka* f disko-klub; nef. disko

diskreditacija* f 1 (*o djelovanju*) diskreditiranje, obeščašćivanje, osramoćivanje, sramoćenje, kvarenje reputacije 2 (*o stanju*) diskreditiranost, obeščašćenje, obeščašćenost, sramota

diskretan* adj. 1 (~ *u ophođenju*) pažljiv, obziran, oprezan *usp.*, smotren, umjeren, suzdržljiv, suzdržan, nenametljiv, taktičan 2 (*mat.*) odvojen, nepovezan, disjunktivan, različit

diskriminacija f (*rasna* ~) diskriminiranje, obespravljivanje, netolerancija, segregacija, aparthejd, bigoterija; nejednakost, nepravda, nepriznavanje

diskriminator m obespravljivač, nepravednik, segregacionist, bigot

diskurs* m 1 (*pisani* ~) tekst *usp.* 2 (*znanstveni / svakodnevni* ~) način/stil izlaganja, način, stil; dijalog, komunikacija, razgovor, govor, diskusija

diskusija f 1 (*žučna* ~) rasprava, pretresanje, razmatranje, razgovor, konverzacija, dijalog, debata, raspra, razmjena/borba mišljenja, (*pismena / usmena borba mišljenja o pitanjima od općeg interesa*) polemika 2 (*znanstvena* ~) konferencija *usp.*

diskutirati imprf. i prf. raspravljati, raspraviti (o čemu), pretresati, pretresti, protresati, protresti, razmatrati, razmotriti (što), debatirati, sporiti se, razmjenjivati/razmijeniti mišljenja, razgovarati (o čemu)

disperzija f raspršivanje, raspršenje, rasipanje, rasap, (~ *krute tvari u tekućini u kojoj nije topiva*) suspenzija

dispozicija* f 1 (~ *za slikarstvo*) dar, talent, nadarenost, (~ *prema bolestima*) sklonost, naklonjenost, naginjanje 2 (~ *vojske*) raspodjela, raspored, razmještaj 3 (~ *vlasti*) odluka, propis, nalog, odredba 4 (~ *novcem*) raspolaganje, raspoložba

disputant m raspravljač, pretresač, protivnik u prepirci

distinkcija f razlika *usp.*, razlikovanje, razdvajanje, odvajanje, razilaženje, odmicanje, udaljavanje, divergencija

distribucija f 1 (~ *po omjerima*) raspodjela, podjela, dijeljenje, razdioba, razdjeljivanje, razmještaj, razmještanje, razmještenost, raspoređenost, (~ *fonema*) raspored 2 (~ *robe*) dostava, dostavljanje, izdavanje, opskrba, opskrbljivanje

div m gorostas, golijat, orijaš, gromada, atlet, junak, ljudina, ljudeskara, gigant, titan, kolos, grdosija, neman, čudovište, nadčovjek, (~ *s jednim okom*) kiklop, (*stooki* ~) Argus; ekspr. džin, merzer

divan adj. neobično lijep, lijep kao slika, krasan, prekrasan, prelijep, ne možeš ga se nagledati, bajan, sjajan, izvanredan, izniman, odličan, zanosan, očaravajući, čudesan *usp.*, čaroban *usp.*, božanski, nebeski, ekspr. nebesni, veličanstven, kolosalan; arh. divotan; *usp.* lijep

diviti se imprf. veoma poštovati/cijeniti, voljeti, obožavati (koga), biti očaran; čuditi se

divka f kavovina, žitna kavovina, (~ *od ječma*) sladna kava, rj. ječmenjača

divlji adj. **1** (~ *u ponašanju*) primitivan, nekulturan, sirov, neuljuđen, balkanski, necivilizirani, neprosvijećen, nediscipliniran, neuredan, neobuzdan, razuzdan, grub, nagao, bijesan, lud, žestok, osoran, goropadan, naprasit, violentan, pomaman, mahnit, podivljao, divljački, surov, užasan, strašan, grozan **2** (*divlja djeca*) nemiran, bučan, neodgojen, grub, neotesan, neobuzdan **3** (*o životinjama*) nepripitomljen; neukrotiv, neukroćen (*o biljkama*) necijepljen, neoplemenjen **4** (*o krajevima*) pust, nenaseljen, prazan, neobrađen, neiskrčen, surov **5** (*divlja zamisao, nef.*) neobičan, fantastičan, neostvariv **6** (*divlja gradnja*) nezakonski, nelegalan, (urađen) neplanski, (sagrađen) bez dozvole

divljika f (*bot.*) konopljuša

divljina f **1** (*o kraju*) pustoš, neprohodnost, zabit, pust/neobrađen kraj, osama **2** *usp.* divlji

divokoza* f (~ *iz bajke*) zlatorog

divovski adj. golem, ogroman, kolosalan, orijaški, gigantski, neizmjeran, vrlo velik, snažan, atletski, gorostasan, titanski; ekspr. džinovski

dizajnirati imprf. i prf. uređivati, urediti, izrađivati, izraditi, oblikovati, kreirati, izmišljati, izmisliti, skicirati

dizalica f rj. dizalo, (~ *za podizanje krivo parkiranih automobila*) nef. pauk

dizalo* n **1** (~ *u zgradi*) lift **2** (*kotač za dizanje tereta*) kolotur

dizati imprf. *usp.* dignuti; (~ *se težeći u visinu*) stršati, stršiti

dizenterija f griža; arh. srdobolja

djeca f coll. *usp.* dijete; nejač, nejačad, pomladak, porod; ekspr. pilad, pilići, ptići, pej. djećurlija, drečadija, šmrkavci, balavurdija; nef. klinci, mularija

dječji adj. djetinji, (~ *glas*) nejak, tih

djed* m **1** (~ *prema unuku*) nef. nono, dida, dido **2** (*muškarac u visokim godinama, nef.*) starac *usp.*, star čovjek **3** (*pl. djedovi*) preci

djedovina f **1** (*naslijeđeno imanje*) djedovstvo, djedina, djedinstvo, nef. starina **2** (*rodni kraj*) zavičaj, domovina *usp.*, dom, postojbina

djelatan adj. (*djelatni službenik*) radni, aktivan, neumirovljen

djelatnik m **1** (*vrijedan* ~) radnik, službenik, zaposlenik, namještenik **2** (*ekspr.*) javni radnik, aktivist, marnik, trudbenik, poslenik, pregalac

djelatnost f **1** (*čovjekova* ~) djelovanje, rad, područje rada, akcija, aktivnost, poduzimanje, pothvat, (~ *koja zahtijeva potpun angažman*) preokupacija, obuzetost, zauzetost, (~ *usmjerena protiv koga*) pej. rabota **2** (*stručna* ~) posao, struka, polje rada

djelitelj* m (*mat.*) nazivnik; divizor

djelo n čin, postupak, rad, djelovanje; rukotvorina, tvorevina, proizvod, ostvaraj, učinak, (umjetničko) ostvarenje, umotvorina, (*sveukupno* ~) opus, stvaralaštvo, (~ *sastavljeno na temelju tuđih*) kompilacija, (*vrhunsko* ~) remekdjelo, (*iznimno* ~) podvig, junaštvo, (*zapaženo* ~ *vrijedno priznanja*) zasluga

djelomice adv. djelimice, dijelom, djelomično, u neku ruku, na neki način, parcijalno, nepotpuno, jednostrano

djelomičan adj. nepotpun, parcijalan, partikularan, jednostran

djelotvoran adj. uspješan, učinkovit, efikasan, efektivan *usp.*, plodonosan

djelotvornost f uspješnost, učinkovitost, efikasnost, efektivnost *usp.*, plodonosnost

djelovanje n **1** djelatnost *usp.* **2** (*neposredno* ~ *na koga*) utjecaj, dojam, poticaj, (*pozitivno* ~ *koje se osjeća kao strujanje*) dobre vibracije, (~ *kao buđenje volje*) nadahnuće, (~ *nagovorom na koga*) savjet, (*povratno/recipročno* ~) međudjelovanje

djelovati* imprf. **1** (~ *u javnom interesu*) raditi, postupati **2** (*dobro/loše* ~ *na*

koga) utjecati (na koga), imati utjecaj, odražavati se, imati učinak/posljedicu **3** (~ *pametno*) doimati se *usp*.

djeljati imprf. (*davati drvu oblik*) oblikovati, tanjiti, šiljiti

djeljenik m dividend

djetinjast adj. neozbiljan, nezreo, infantilan, nedorastao, lakomislen, budalast, razigran

djetinjasto adv. *usp*. djetinjast; djetinjski, kao dijete

djetinjiti* imprf. djetinjariti, biti djetinjast/neozbiljan, postajati djetinjast, govoriti besmislice

djeverka f jetrva

djevičanski adj. (*djevičanska priroda*) netaknut, nedirnut, iskonski, (*djevičansko ponašanje*) čist, čedan *usp*., nevin

djevojka f **1** (*mlada ženska osoba*) gospođica, ekspr. mladica, knjiš. djeva, moma, knjiš. arh. diklica, (~ *stasala za udaju*) udavača, (~ *koja namjerno privlači pažnju muškaraca*) namiguša, koketa, (*hip*.) djevojče, djevojčuljak, (~ *bez dostojanstva*) djevojčura, (*beznačajna* ~) nef. fufa, opajdara; nef. ženska, mačka, cura, frajla, puca, treba **2** (*stara* ~) usidjelica, nef. stara cura/frajla **3** (*njegova* ~) draga, zaručnica; ljubav, voljena, ljubljena; nef. cura, arh. ljuba **4** (*nef*.) kućna pomoćnica, služavka *usp*., (~ *koja dvori godinu dana, arh*.) godišnica, (~ ***za sve***) nef. štrapabuža

dlaka f (*na ljudskoj glavi*) kosa *usp*., vlas, (*na tijelu*) malja, čupa, nef. runja, ruta, (*svinjska/jazavčja* ~) čekinja, (*ovčja* ~) vuna, (*kozja* ~) nef. kostrijet, (~ *druge boje na čelu životnje*) lisa, palež, (*nježne dlake*) paperje, (~ *grive/konjskoga repa*) nef. struna

dlakav adj. (*pokriven dlakama*) maljav, maljast, maljičast, kosmat, rutav, nef. runjav, (*kovrčave dlake*) kudrav, čupav, kuštrav, (*o svinjama/jazavcima*) čekinjav, (*zarastao u brkove i bradu*) bradat, brkat

dlakavac m maljavac, rutavac, nef. runjavac; kudravac, čupavac, čupavko, nef. čušljavac, kuštravac

dlan m podlanica

dlijeto n rj. dubilo, dubač, probijač, (~ *kojim se izljebljuje drvo*) skoblja

do prep. (*u neposrednoj blizini*) kraj, pokraj, uz, blizu

do adv. **1** (*u značenju izuzimanja: nitko ~ mi*) jedino, samo **2** (*u značenju uzroka: ~ pića je to*) zbog **3** (*u značenju približne procjene: visok je ~ dva metra*) otprilike *usp*., oko

doba n **1** (~ *u razvoju Zemlje*) razdoblje, vrijeme *usp*., era, epoha, (~ *godine*) sezona **2** (*najljepše životno* ~) dob, godine, uzrast, starost

dobacivati imprf. **1** (~ *što do cilja*) bacati **2** (~ *svašta sugovorniku*) govoriti *usp*., upućivati, prepirati se, izmjenjivati (što s kim)

dobar* adj. **1** (*poželjnih osobina*) valjan, vrijedan, pristojan, pošten, koristan, uporabljiv, upotrebljiv, uspio, neloš, (*dobre duše*) dobrodušan, dobroćudan, dobrohotan *usp*., blag, blage ćudi, milostiv, ekspr. dobrostiv, čestit, duševan, plemenit, srdačan, dobra srca, meka srca, kao kruh, ne bi ni mrava zgazio, zlatan, (~ *poput sveca*) svet; nef. silan, (*dobra žetva*) bogat, unosan, obilan, povelik, znatan **2** (*dobra mogućnost*) povoljan, prihvatljiv **3** (~ *za što*) prikladan, pogodan, odgovarajući *usp*. **4** (~ *u čemu*) vrstan, valjan, izvrstan, odličan, savršen **5** (*dobrih osam sati/kilometara/kilograma*) oko; otprilike, više od **6** (~ ***tek!***) nef. u slast

dobaviti* prf. **1** (~ *proizvode/robu*) pribaviti, nabaviti, pronaći, opskrbiti se (čim) **2** (~ *što s police, nef*.) dohvatiti (što) *usp*., (~ *što bez muke*) dočepati se *usp*., domoći se (čega)

dobavljati imprf. *usp*. dobaviti; (~ *robu*) nabavljati; nef. lifrati

dobijesa **1** adv. (*dosadan je* ~) jako, veoma, vrlo, strašno, užasno **2** interj. dovraga, uvraga, navraga, dođavola, uđavola, kvragu

dobitak m **1** (~ *u poslu*) dobit, zarada *usp*., korist, ekspr. plijen, šićar, (*velik* ~)

mastan zalogaj **2** (~ *na lutriji*) zgoditak, izvučeni broj, dobitna kombinacija

dobiti* prf. **1** doći u posjed (čega), (~ *pismo*) primiti, (~ *sve što se želi*) dostići, postići, domoći se, (~ *iznenada položaj / zvanje*) uskočiti (kamo), (~ *čije povjerenje*) osvojiti, steći, zadobiti, pridobiti, (~ *velikim zalaganjem*) isposlovati, (~ *bez truda*) dobiti na tanjuru/pladnju/ na gotovo, (~ *najbolji dio*) pobrati vrhnje, (~ *nakon izloženosti utjecaju*) poprimiti, (*ponovno* ~) predobiti **2** (*o materijalnim dobrima: ~ puno novaca*) zaraditi, steći, zaslužiti, doći do, priskrbiti, namaknuti, (~ *uporno nastojeći svim sredstvima*) dočepati se (čega), domoći se (čega), dokopati se (čega), nef. ogrepsti se, (~ *molbama*) izmoliti, izmoljakati, nef. iskamčiti, (~ *silom / prijetnjama*) izvući *usp.*, izbiti, nef. iznuditi, (~ *što veliko*) zgrabiti/izvući mastan komad, (*snalažljivo* ~) nef. ušićariti, (~ *što oporučno*) naslijediti *usp.* **3** (~ *bolest*) navući, (~ *temperaturu*) zavatriti, nef. zakuriti **4** (~ ***otkaz***) biti otpušten s posla/iz službe, primiti/dobiti pakrački dekret, (~ ***na vrijednosti***) poskočiti/skočiti/dobiti u čijim očima

dobitnik m (~ *u natjecanju*) pobjednik, laureat, prvak, (*onaj koji stalno dobiva*) dobivalac

dobivati imprf. *usp.* dobiti

dobričina m poštenjak, poštenjačina, rj. poštenjaković, ljudina, naivac, naivnjak, prostodušnik, dobroćudnik, dobrohotnik, duša od čovjeka, čovjek dobre duše, dobra duša, (pravi) čovjek, čovjek dobra srca; ekspr. anđeo, svetac, iron. dobričak

dobro n **1** (*raditi za čije* ~) dobrobit, korist, napredak; dostignuće, postignuće **2** (*veliko poljoprivredno* ~) imanje *usp.*, imutak, posjed, zemlja

dobro adv. **1** *usp.* dobar; valjano, u redu, kako treba, kako bog zapovijeda **2** (~ *se naraditi*) prilično, podosta, dosta **3** (*kao izraz suglasnosti*) u redu, neka bude, da, (~ *je*) nef. nema zime **4** (*jako ~: kao odgovor na pitanje "kako si"*) nikad bolje, odlično **5** (~ *ste im kazali*) kako valja, potpuno, pravo, kako treba, pravilno; u redu, točno

dobroćudan adj. **1** (*o naravi*) dobrodušan, susretljiv, dobre naravi/duše, dobrih namjera, ni mrava ne bi zgazio, blag, dobar *usp.* **2** (*o tumorima*) benigni, bezopasan

dobrodošao adj. poželjan, željen, koristan, potreban, prihvatljiv, ugodan

dobrodošlica f srdačan doček, pozdrav, (*s dobrodošlicom*) raširenih ruku

dobrohotan adj. dobar, dobronamjeran, nezloban, dobroćudan, dobrodušan, duševan, plemenit, čovječan, dobra/otvorena srca, susretljiv, srdačan, ljubazan, dobrostiv, benevolentan, naklon, blagonaklon, naklonjen, prijateljski (raspoložen), roditeljski, (*biti* ~) imati/naći uvijek lijepu riječ (za svakoga)

dobrohotnost f dobronamjernost, nezlobnost, dobroćudnost, dobrodušnost, duševnost, plemenitost, dobrota *usp.*

dobrota f dobrodušnost, dobroćudnost, srdačnost, nesebičnost, prostodušnost, naklonost, blagonaklonost, plemenitost, dobro, čovjekoljublje, čovječnost, filantropija, altruizam, suosjećajnost, susretljivost, ljubaznost, blagost, dobrostivost, prijateljstvo, humanost, razumijevanje

dobrotom adv. (*način slanja pisama*) abreviman

dobrotvor m dobročinitelj, (*onaj koji iskazuje milosrđe*) milosrdnik, (*onaj koji daje priloge*) prilagač, (*zaštitnik koji pruža različitu pomoć*) pokrovitelj, protektor, nef. patron, (*pomagač znanosti / umjetnosti*) mecena, (*financijski pomagač priredbe / djelatnosti*) sponzor, (*onaj koji daje stipendiju*) stipenditor, (*onaj koji što daruje*) darodavac

dobrotvorni adj. (*dobrotvorne svrhe*) humanitaran, (~ *čin*) dobročiniteljski, milosrdan, darežljiv

dobrotvornost f dobročinstvo, dobro djelo, humanost, milosrdnost, dobrodušnost, čovjekoljublje, darežljivost; pokroviteljstvo, protektorat, patronat

dobrovoljac m dragovoljac, volonter

dobrovoljan adj. (~ *odlazak*) dragovoljan, svojevoljan, od svoje volje, (*dobrovoljni prilog*) novčana pomoć, pomoć u robi/novcu

dobrovoljno adv. drage volje, bez prisile, od svoje volje, milom, dragovoljno, svojevoljno, rado, spremno, uslužno, (~ *se prijaviti policiji*) sam, po svojoj volji, samoinicijativno

dočasnik* m (~ *u nekim vojskama*) podoficir, (*najniži dočasnički čin*) desetnik, pov. kaplar

doček m prijem, primanje u goste, prihvat, prihvaćanje

dočekati prf. **1** (~ *gosta*) izići (komu) u susret, izići pred koga, pozdraviti, sresti, primiti; sačekati, pričekati **2** (~ *svoju šansu*) naći priliku, naći mogućnost (za što) **3** (~ *nešto što se dugo čekalo*) doživjeti

dočepati se prf. **1** (~ *teškom mukom*) dokopati se, domoći se, doći do čega, steći, dobiti *usp.*, dobaviti **2** (~ *čega, pej.*) ugrabiti, zgrabiti, ščepati, dograbiti (se), dohvatiti (se), uhvatiti (se); prići (čemu)

doći prf. **1** (~ *do koje točke*) stići, prispjeti, dospjeti, pristignuti, doprijeti, (*došla su teška vremena*) nastupiti, (*slučajno* ~) pojaviti se, naići, (~ *nakratko komu*) navratiti, naići, posjetiti, (*naglo* ~) iskrsnuti, banuti, hrupiti, nahrupiti, dopasti (do koga/čega), (~ *trkom*) dotrčati, pritrčati, dojuriti, dobrzati, dohrliti, sjuriti se, strčati se, sletjeti se, slegnuti se, sleći se, zbjeći se, arh. doteći, (~ *komu u pomoć*) pritrčati, dohrliti, priteći, (~ *šetnjom*) došetati, (~ *bježeći*) dobježati, (~ *kao na krilima*) doletjeti; dojezditi, (~ *kao vjetrom nošen*) dohuktati, dohučati, dopiriti, (~ *lepršajući*) dolepršati, (~ *plivajući/plutajući*) doplivati, doplutati, (~ *naglo*: *o čemu negativnom*) udariti, naletjeti, (~ *puzeći/gmižući/mileći*) dopuzati, dopuziti, doglavinjati, dogmizati, domiljeti, (~ *s mukom/bez volje*) dovući se, dosmucati, dogrintati, domlitati, (~ *posrćući*) doteturati se, (~ *sopćući*) dosoptati, rj. dosopotati, (~ *vrlo polagano*) dogegati se, doklancati, (~ *praveći veliku buku*) dotandrkati, dokloparati, (~ *hramajući/posrćući*) dohramati, donjihati se, (~ *pomažući se rukama*) dobauljati, (~ *tiho*) došunjati se, došuljati se, (~ *zaobilaznim putevima*) dokrivudati, (~ *u velikom broju/kao mravi*) dovrvjeti, domiljeti, (~ *blizu kojoj točki*) približiti se, prići, primaknuti se, pristupiti, (~ *kamo/komu*) iron. nacrtati se, (~ *neplanirano kamo*) nanio je (koga) put, (~ *živjeti gdje*) doseliti se, naseliti se *usp.*, (~ *rano*) uraniti, (~ *kasno*) okasniti, zakasniti; pej. doklatiti se, doklatariti se, doskitati (se), dotepsti se **2** (*o događajima/situacijama*) nastati, dogoditi se, zbiti se, postati, pojaviti se **3** (~ ***do čega***) pribaviti, steći, dočepati se *usp.*

dodan* adj. **1** (*predmet* ~ *drugomu*) priložen, pričvršćen, privezan **2** (~ *u odnosu na postojeću masu*) dometnut, uvećan, povećan

dodatak* m (~ *čemu završenom*) prilog, pridodatak, adneks, dopuna, popuna, (~ *ugovoru*) aneks, (~ *propisa*) amandman, (~ *na kraju knjige*) apendiks, (*o stvarima*) dometak, (~ *koji produžuje kakvu napravu*) nastavak, (*o procesu*) dodavanje, dopunjavanje, (~ *u novcu*) doplata(k), (~ *na plaću*) povišica, (*suvišan* ~) višak, (*nepotreban* ~) štafaža, (*sporedan* ~) privjesak, apendiks, (~ *kosti/žilavog tkiva uz meso*) privaga, (*pikantan* ~ *priči*) začin

dodati* prf. **1** (~ *komu kruh*) pružiti, dati, dostaviti **2** (~ *u govoru*) dometnuti, pridodati, pridjenuti, pridati, primetnuti, ekspr. priklopiti, (~ *u razgovoru štogod nepotrebno*) staviti krpice, primiješati, natruniti, nef. prikrpiti **3** (~ *zbroju*) pribrojiti, nef. priračunati, (~ *što čemu/što uz što*) priložiti, nadodati, pridati, dometnuti, nadometnuti, pridometnuti, staviti, (~ *da ne bude praznina*) dopuniti, popuniti, nadopuniti, (~ *s različitih strana*) skupiti, (~ *tekstu*) dopisati, (~ *tiskanjem još primjeraka*) dotiskati, (~ *još novca*) doplatiti, nadoplatiti, (~ *u račun*) uračunati, (~ *dugovima*) povećati, uvećati, (~ *potrebnu svotu postojećoj količini kapitala*) dokapitalizirati, (*u konkretnom/apstraktnom smislu prinijeti čemu*) pridonijeti, (~ *u duljinu*)

produljiti, produžiti, (~ *u širinu*) proširiti, (~ *društvu još članova*) pridružiti, priključiti, (~ *sipanjem*) dosuti, (~ *lijevanjem*) doliti, nadoliti, (~ *točenjem*) dotočiti, (~ *pumpanjem*) dopumpati, (~ *gradnjom*) dograditi *usp.*, (~ *vezanjem*) nadovezati, (~ *spajajući*) pripojiti, združiti, priljubiti, (~ *miješajući*) umiješati, (~ *snimajući*) dosnimiti, nadosnimiti, (~ *sol*) dosuti, nadosuti, dosoliti, (~ *komu nadimak*) prišiti, prilijepiti, nef. pripetati, nazuntati

dodatni adj. dopunski, produžni, poseban, izvanredan, drugi, još koji, dalji, novopridodan; naknadan; nef. ekstra

dodavati imprf. *usp.* dodati

dodijeliti* prf. **1** (~ *što u skladu s kakvim pravilom*) dati, podariti; odrediti, doznačiti, asignirati, arh. dopitati, (~ *nagradu*) nagraditi, (~ *sudskom odlukom*) dosuditi, presuditi **2** (~ *komu odgovornost*) pripisati

dodir m **1** (~ *sa stvarnošću / ljudima*) doticaj, veza, spoj, kontakt, blizina, druženje, miješanje **2** (~ *ruke na čelu*) doticanje, doticaj, dodirivanje, (*osjetilo dodira*) opip

dodirivati* imprf. **1** (~ *što*) dirati *usp.* **2** ~ **se** (*o tijelima / predmetima*) doticati se, biti prislonjen/naslonjen, (~ *tijesno*) priljubljivati se, pripijati se **3** (*o pojmovima*) biti srodan/blizak, biti bliskoznačan, biti u blizini

dodirni adj. (*dodirna točka*) blizak, zajednički, granični

dodjeljivanje n dodjela, davanje, (~ *mjesta, dobara*) alokacija, (~ *krivnje*) pripisivanje, određivanje, naznačivanje

dodjeljivati imprf. *usp.* dodijeliti; (~ *novac iz budžeta*) nef. odvrnuti slavinu

dodvoravanje n (~ *komu*) dodvorba, laskanje, umiljavanje, pretjerano hvaljenje, oblijetanje, plesanje/trčkanje (oko koga), udvaranje, ugađanje, ulizivanje, ulagivanje, podilaženje (komu); pej. uvlačenje

dodvoravati se imprf. (~ *komu*) laskati, ugađati (komu), previše hvaliti (koga), pretjerivati u hvalama/pohvalama, umiljavati se (komu), gukati, oblijetati/plesati (oko koga), hopsati (oko koga), klanjati se, podilaziti, ulagivati se, ulizivati se (komu), lizati (komu) pete, ići (komu) niz dlaku, ulaskavati se, vrtjeti se, motati se (oko koga), praviti slatko lice, mahati/vrtjeti repom, udvoravati se; rj. ulagati se, pej. puzati, gmizati (pred kim), nef. udvarati se, vrtjeti repom, kaditi (komu), šeniti, lizati (komu) tabane, nef. pej. uvlačiti se (komu), zavlačiti se/podvlačiti se (komu) pod rep, uguzivati se

dodvoriti se prf. *usp.* dodvoravati se; prilizati se, podvući se (komu) pod kožu

događaj m zbivanje, događanje, rj. zbiće, (*proživljen* ~) doživljaj, (*neugodan / ugodan* ~) slučaj, zgoda, dogodovština, prigoda, prilika, iskustvo, okolnost, pojava, činjenica, stvar, (*manji / slučajan* ~) epizoda, (*manji* ~ *u odnosu na značajnije*) međuigra, (*nesretan* ~) udes, nemio slučaj, (*nezgodan* ~) incident, (*niz zamršenih događaja*) nef. epopeja, (*uzbudljiv* ~) nef. roman, (*slučajan* ~) igra slučaja, puki slučaj, (~ *vrlo snažna odjeka*) senzacija, oluja, (~ *kao primjer za kasnije*) presedan, (*kratak* ~) nef. storija, štorija

događati se imprf. *usp.* dogoditi se; zbivati se, slučivati se, dolaziti (do), nastajati, pojavljivati se, razvijati se, teći, odvijati se, odigravati se, (~ *redom*) zaredati, (~ *iznenada*) iskrsavati, snalaziti (koga), (~ *zahvaljujući slučaju / okolnostima*) ispadati; nef. dešavati se

doglavak m (*drvo preko kojeg se lože druga, nef.*) podglavnjak, poglavak

dogmatski* adj. doktrinaran, kanonski, ortodoksan, pravovjeran; autoritativan, kategoričan, odlučan, odrješit, određen, netolerantan

dogodine adv. nagodinu, iduće/sljedeće godine

dogoditi se prf. nastati, pojaviti se, biti, zbiti se, zgoditi se, slučiti se, odigrati se, doći, ostvariti se, proizići (iz čega), (~ *iznenada*) snaći (koga) *usp.*, (~ *slučajno*) omaknuti se, nef. zalomiti se, (*o čemu neugodnom*) izroditi se, nef. pri-

petiti se, (~ *više puta*) izdogađati se, (*u posebnim svezama: dogodio se skandal*) pući, (~ *neminovno: obično o smrti / kakvu zlu*) doći po svoje; nef. desiti se

dogorjeti prf. **1** (*o svijeći*) sagorjeti, izgorjeti, ugasiti se, nestati **2** (*o ljudima*) ugasiti se, umrijeti *usp.*

dogovaranje n (~ *o budućem djelovanju*) savjetovanje, sporazumijevanje, (*traženje zajedničkoga gledišta*) pogađanje, (~ *s teškoćama*) natezanje, (~ *u svim pojedinostima*) uglavljivanje

dogovarati se imprf. *usp.* dogovoriti se; sporazumijevati se, savjetovati se, razgovarati, (~ *s poteškoćama*) natezati se, lomiti se, (~ *potajno*) sašaptavati se *usp.*

dogovor m (*pismeni / usmeni* ~) sporazum *usp.*, (~ *na papiru sa zakonskom snagom*) ugovor, (~ *koji uzima u obzir interese svih strana*) nagodba, pogodba, akord, (*tajni* ~) komplot, dosluh, šurovanje, (*tajni* ~ *protiv koga*) zavjera, urota, (~ *prema kojemu onaj tko točno što pogodi dobiva novac*) oklada, (*u kući je bitan* ~) slaganje, sloga, sklad, suglasnost, sporazumijevanje, popuštanje, kompromis

dogovoran adj. sporazuman

dogovoriti prf. **1** (~ *prava i obveze*) utvrditi, ustanoviti, uglaviti, ugovoriti, ureći, zaključiti, perfektuirati; nef. utanačiti, (~ *između više mogućnosti*) odlučiti, odabrati, (~ *savez / suradnju*) sklopiti **2** ~ **se** (*naći zajednička gledišta*) složiti se, suglasiti se, usuglasiti se, uskladiti stavove, naći se (na čemu), (~ *popuštajući / s ustupcima*) pogoditi se, nagoditi se, (*postići sporazum odlukom / nagodbom / pogodbom*) sporazumjeti se, nagoditi se, pogoditi se, (~ *s kim suprotna mišljenja*) složiti se, naći zajednički jezik, pristati (na što)

dograditi prf. dozidati, prigraditi, nazidati, nadograditi

dogradnja f (*o procesu*) (na)dograđivanje, (*o rezultatu*) dograda

dogurati* prf. **1** (~ *oble predmete do određene točke*) dovaljati, dokotrljati **2** (***daleko*** ~, *nef.*) stići, doći, uspjeti *usp.*

dohodak m (*količina novca / vrijednosti koja se dobiva za rad u određenom vremenu*) prihod, zarada *usp.*, dobit(ak), korist, (*osobni* ~) plaća, naknada; nagrada *usp.*, (~ *nakon prestanka obavljanja profesionalnog posla*) mirovina, nef. penzija, (~ *pravne osobe na temelju vlasništva nad kapitalom / dobrima ili* ~ *od kapitala uložena u dioničko društvo*) renta, (*stalan mjesečni* ~ *cestara / lugara*) mjesečnica

dohvaćati imprf. *usp.* dohvatiti

dohvat m (~ *ruke*) domašaj, doseg, domak, domet, (~ *oka*) dogled

dohvatiti prf. **1** (*uzeti što pružajući ruku*) domašiti, dosegnuti, dokučiti (što), mašiti se (čega), doprijeti do, stići do, domaći se, uhvatiti, (~ *snažno / brzo*) dograbiti, zgrabiti, pograbiti, ščepati, (*ovlaš doći do čega i nakratko se zadržati na površini*) dotaknuti, dodirnuti, (~ *kukom*) zakačiti; nef. dobaviti **2** (*puščano zrno samo ga je dohvatilo*) okrznuti, uhvatiti **3** ~ **se** (~ *oružja / rada*) prihvatiti se, latiti se, uhvatiti se, prionuti (na što) *usp.*, (~ *hitro / snažno*) dočepati se, dokopati se, domoći se, uloviti

dohvatljiv adj. dohvatan, dosežljiv, na domašaju, dodirljiv

doimati se imprf. **1** (*duboko ih se doima njegova priča*) izazivati/ostavljati dojam, potresati, dirati, uznemiravati; impresionirati, (~ *pozitivnim odlikama / vrlinama*) imponirati **2** (~ *bolesnim*) činiti se, izgledati, djelovati, stvarati/ostavljati dojam

doista adv. i part. zaista, odista, zbilja, zbiljski, stvarno, baš, uistinu, istina, istinski, za istinu, svakako, bogami, bog i bogme, vidiš, eto vidiš, da; arh. prem; nef. nema što, što ne veliš/velite, vala, bo(g)me, borme, borami

dojam m senzacija, slika; nef. utisak

dojava f **1** (*tajna* ~) prijava, potkaz(ivanje), denuncijacija, optužba; rj. dostava, dostavljanje, (~ *tajnih podataka drugoj državi / ustanovi*) špijunaža, (~ *podataka o poslovnim tajnama*) industrijska špijunaža **2** (~ *u okviru službe / posebnog zadatka*) signal, vijest, znak, obavijest

dojaviti prf. javiti, prijaviti (komu što), obavijestiti (koga), izvijestiti

dojilja* f rj. dojkinja, nef. dojilica

dojmiti se prf. *usp.* doimati se

dojmljiv adj. uočljiv, snažan, primjetan, pamtljiv, efektan, (*snažno* ~) impresivan; nef. upečatljiv

dok conj. dočim, (*u vremenskoj rečenici: ~ su ovdje nećemo se svađati*) za vrijeme, dokle god, dokle; kad(a), (*u suprotnoj rečenici: on se muči ~ je ona nezainteresirana*) a

dokad(a) adv. dokle, koliko dugo, koliko vremena

dokasno adv. dokasna, do kasno navečer, do kasno u noć, do kasnih noćnih/večernjih sati

dokaz* m potvrda istinitosti, činjenica, (*~ koji podupire što*) potkrepa, (*pismeni dokument*) potvrda *usp.*, (*usmena izjava kao ~ u vezi s kojim pitanjem*) svjedočenje, ekspr. svjedočanstvo, (*~ o školskim ocjenama*) svjedodžba, (*predmet koji služi kao dokaz*) dokazalo

dokazati prf. **1** (*~ da je tko kriv*) iznijeti dokaz(e), pronaći dokaz(e), izvesti dokaz(e), dati dokaz(e), utvrditi, ustanoviti, nedvojbeno pokazati, uvjeriti (koga) u istinitost, potvrditi, svjedočiti, posvjedočiti, argumentirati, (*~ dokumentima*) dokumentirati, (*~ suprotno*) opovrgnuti **2 ~ se** (*~ svojim napornim radom*) opravdati povjerenje, potvrditi se, pokazati se, iskazati se, steći ugled, steći dobar glas, afirmirati se, postati netko/nešto, uspjeti *usp.*, (*~ učinivši časno djelo*) osvjetlati obraz

dokaziv adj. dokažljiv, potkrepljiv (dokazima)

dokazivati imprf. *usp.* dokazati; (*neuspješno ~*) tvrditi, uvjeravati (koga), (*~ da tko laže*) tjerati (koga) u laž

dokazivost f dokažljivost, potkrepljivost

dokinuti prf. **1** (*~ odluku, adm.*) prekinuti, ukinuti, zaustaviti, obustaviti **2** (*~ aktivnosti*) prekinuti, prestati (s čim), odustati od (čega)

dokolica f slobodno vrijeme; besposlica *usp.*, nerad *usp.*, neaktivnost, odmaranje

dokoličar m dokonjak, neradnik *usp.*, lijenčina, besposličar, besposlenjak; nef. zgubidan, nef. rj. dolčefarnjetist

dokotrljati se prf. (*o okruglim predmetima*) dovaljati se, (*o ljudima*) dovući se, doteturati, pomalo stići/dospjeti, stići/doći korak po korak, dogurati se

dokraja adv. sasvim, sve, bez ostatka, potpuno, posve, (*ispiti ~*) dodna, (*napuniti što ~*) do vrha

dokrajčiti prf. **1** (*~ poslove*) dokončati, okončati, završiti, dovršiti, obaviti, prestati, privesti koncu/kraju **2** (*~ koga*) uništiti, usmrtiti, ubiti; nef. dokusuriti

doktrinaran* adj. (*o ljudima*) dogmatičan, autoritativan, krut, dominantan, netolerantan, fanatičan, (*o planovima / zamislima*) nepraktičan, nepragmatičan, nerealističan, teoretski, hipotetički, spekulativan

doktrinarno adv. *usp.* doktrinaran; doktrinarski

dokučiti prf. **1** (*~ predmet nadohvat ruke*) dohvatiti *usp.*, dosegnuti, domašiti **2** (*~ što tko misli*) razumjeti, shvatiti, spoznati, pojmiti, objasniti, rekonstruirati, otkriti; nef. skužiti, prokljuviti

dokud(a) adv. (*u prostornom značenju*) dokle

dokument m isprava, službena isprava, legitimacija, iskaznica, službeni papir, povelja, dokaz, potvrda *usp.*, (*vjerodostojan ~*) svjedočanstvo, (*službeni dokumenti, pl.*) spis *usp.*, (*~ o stečenoj spremi / o zdravstvenom stanju*) svjedodžba, (*~ koji daje podatke na temelju šire evidencije*) izvadak, izvod, prijepis, (*~ koji sadrži podatke o teretima na nekretnini*) teretovnica, (*~ kojim se daje dokaz pravovaljanosti*) vjerodajnica, (*~ kojim se potvrđuje vlasništvo nad čim*) vlastovnica, (*~ o smrti*) smrtovnica, (*~ o upisu*) upisnica, (*~ kojim se tko upućuje liječniku specijalistu*) uputnica, (*~ koji se ispunjava prilikom ulaska u stranku / društvo*) pristupnica, (*~ o otpuštanju*)

otpusnica *usp.*, (~ *o svečanom obećanju*) pov. zavjernica, (*jednokratni ~ za putovanje*) nef. objava; nef. papir

dolazak m prispijeće, dospijeće, nailazak, pojava, pristizanje, stizanje, dolaženje, primicanje; arh. dolaz, došašće

dolaziti imprf. **1** *usp.* doći; stizati, (~ *pomalo: ob. o novcu*) pritjecati, kapati, (~ *u velikom broju*) nadirati, probijati se **2** (~ *u pohode*) ekspr. dohoditi **3** (~ ***k sebi***) svijestiti se, dolaziti k svijesti, vraćati se, buditi se **4** (*to dolazi na isto*) nema razlike, izlazi na isto, svejedno je

doličan adj. prikladan, dostojan, pristojan, odgovarajući, uputan, zgodan, primjeren, kakav se pristoji, u skladu s pristojnošću

doličnost f prikladnost, dostojnost, pristojnost, uputnost, zgodnost, primjerenost

dolijati prf. biti ulovljen/uhvaćen, došla maca na vratanca

dolikovati imprf. (*to ti ne dolikuje*) doličiti, odgovarati, pristajati (komu), biti primjeren, priličiti, pristojiti se, biti uputnim/zgodnim

dolina f nizina, ravan, ravnica, (~ *između bregova*) udolina, udolica, dol, dolac, dolinica, (*udolina ravnoga dna*) nef. uvala, (*uska / dublja ~*) dubodolina, prodol(ina), prodolica, proseka, klisura, (*duboka / prostrana ~ strmih strana*) kotlina, prijeboj

dolje adv. niže, naniže; na/prema jugu

dom* m **1** (~ *u kojem se živi*) kuća, stan, boravište, ognjište, krov, krov nad glavom, (*topli ~*) gnijezdo, utočište **2** (*o ljudima*) obitelj, obiteljski krug **3** (*o krajevima iz kojih tko potječe*) domovina *usp.*, rodni grad/kraj, zavičaj

domaći adj. **1** (*izrađen u kući*) kućni **2** (*o ponašanju*) narodni, pučki, naški **3** (*koji se odnosi na jedan kraj*) mjesni, lokalni, okolni, ovdašnji, knjiš. ovdješnji, ovostranski, zavičajni, domovinski, rodni, nef. amošnji, (*koji se odnosi na ovu zemlju*) tuzemni **4** (*o ugođaju*) obiteljski, ugodan, topao, familijaran, kućni

domaćica* f **1** (*osoba koja vodi kućanstvo*) kućanica, kućedomaćica, gospodarica; nef. gazdarica **2** (~ *proslave*) gostoprimateljica, (~ *na kakvoj priredbi*) hostesa **3** (~ *u zrakoplovu*) stjuardesa

domaćin* m (~ *kuće*) gospodar, rj. kućanin, stoloravnatelj, nef. kućegazda, (*naš večerašnji ~*) gostoprimac, gostitelj

domaćinstvo n **1** (~ *ima više članova*) kućanstvo, dom, kuća, obitelj **2** (*o ekonomskoj cjelini*) gospodarstvo

domamiti prf. namamiti, dovabiti, navabiti, privući, navući, zavesti, povući (za sobom)

domena f područje, polje, sfera, djelokrug, disciplina

dominacija f (*strana ~*) premoć, prevlast, supremacija, nadmoć, moć, autoritet; gospodarenje, gospodstvo; vlast, uprava

dominanta* f glavni motiv, glavna zamisao, osnovno svojstvo, temeljna značajka, osnovna osobina

dominikanac m nef. bijeli fratar

dominirati imprf. i prf. (*imati prevlast*) vladati, gospodariti, gospodovati; isticati se, izdizati se, nadmašivati, izdvajati se, prevladavati

domisliti prf. **1** (~ *do kraja ideju*) promisliti, oblikovati, uobličiti **2 ~ se** (~ *lukavu rješenju*) dosjetiti se, sjetiti se, spoznati, snaći se, smisliti, skrojiti, isplanirati, izmudriti; nef. ekspr. izventati

domišljanje n smišljanje, promišljanje; dosjećanje, snalaženje; dovijanje; *usp.* domišljati se

domišljati se imprf. (~ *čemu*) tražiti rješenje, smišljati, promišljati, nagađati, ne znati sigurno, pretpostavljati, naslućivati, pokušavati doznati (što), (~ *na sve načine izlazu iz neprilike*) dovijati se, snalaziti se, tražiti izlaz/rješenje; *usp.* domisliti se

domoći se prf. **1** (~ *čega radom i naporom*) postići, steći, dobiti (što) *usp.*, dokopati se, dočepati se **2** (~ *sela nakon dugog trčanja*) doći do (čega)

domoljub m rodoljub, patriot

domoljubiv adj. rodoljubiv, rodoljuban, patriotski

domoljublje n domoljubivost, rodoljublje, rodoljubivost, patriotizam, (*usko lokalno* ~) kampanilizam

domorodac m starosjedilac, prastanovnik, starinac, starovrijemac, pej. urođenik, (*pl.*) aborigini, (*ob. za australske domoroce*) Aborigini, Aboridžini, (*stanovnik kojeg mjesta prema onima koji nisu odatle*) mještanin, domaći/ovdašnji čovjek, zemljak, ekspr. našijenac, našinac

domovina f **1** (*zemlja kojoj čovjek po osjećajima/pravima pripada*) postojbina, zavičaj, dom, djedovina, rodni kraj, baština, rodna zemlja, zemlja rođenja/podrijetla, zemlja djedova/otaca, zemlja predaka; pj. gruda, rodna gruda, ekspr. domaja, arh. otadžbina **2** (~ *biljaka/životinja*) stanište, obitavalište, postojbina, podneblje

donedavni adj. nef. doskorašnji

donedavno adv. nef. doskora, doskoro

donekle adv. djelomično, djelomice, unekoliko, u nekoj/stanovitoj mjeri, do neke mjere, na neki način, barem nešto/malo, koliko-toliko

donijeti* prf. **1** (~ *predmete/vijesti*) uručiti (komu), predati, dati, prinijeti, prenijeti, (~ *u neki prostor*) unijeti, (*o vodi*) naplaviti, nanijeti, doplaviti, (~ *vukući*) dovući, (~ *robu na odredište*) dopremiti, (*službeno* ~) isporučiti, dostaviti **2** (~ *profit*) omogućiti dobit/zaradu; koristiti **3** (~ *uredbu/zakon*) objaviti, prihvatiti **4** (~ *bolest*) uzrokovati, izazvati, pobuditi **5** (~ *rod: o voćkama/usjevima*) roditi, uspjeti, (dobro) ponijeti **6** (~ ***na svijet***: *o ljudima*) roditi *usp.*, (*o životinjama*) ojanjiti, oždrijebiti, oteliti, okoziti, ojariti, okotiti *usp.*, omaciti, oštenití, oprasiti, ozečiti, izleći, (~ *dvoje*) oblizniti (se)

donle adv. donde, dotamo, do onog/tog mjesta

donositi imprf. *usp.* donijeti; (~ *na svijet*) (*o ljudima*) rađati, (*o ovcama/muflonima*) janjiti, (*o kozama/divokozama*) jariti, (*o kujama/mačkama*) kotiti, (*o kobilama/zebrama*) ždrijebiti, (*o psima*) šteniti, (*o kravama*) teliti, (*o medvjedima*) arh. medvjediti, (*o svinjama*) prasiti

dopadati se imprf. sviđati se, (*pogodno djelovati*) pogodovati, (*biti prikladan zahtjevu, ukusu/biti komu po volji*) odgovarati, prijati, (*osjećati ugodu zbog onoga što tko čini/govori*) goditi, laskati (komu/čemu)

dopadljiv adj. (oku) ugodan, privlačan, privlačljiv, lijep *usp.*, zgodan; mio, drag, umilan

dopasti* prf. **1** (~ *komu*) pripasti (komu), postati čiji **2** (~ *čega*) zapasti, biti pogođen (čim), upasti (u što), dobiti što, zaraditi **3** ~ **se** *usp.* dopadati se, (~ *komu*) svidjeti se, zapelo je (komu što) za oko

dopirati imprf. *usp.* doprijeti

dopis m (~ *jedne strane drugoj*) službeno pismo, (~ *za novine*) članak, (~ *jedne države drugoj s posebnim značenjem*) nota

doplata f nadoplata, nadoplaćivanje, (*iznos koji se uz redovna primanja uplaćuje u skladu s nekim zakonom*) doplatak

dopratiti prf. dovesti (koga), doći s kim, praviti društvo (komu); rj. popratiti

doprema f (~ *robe na odredište*) dopremanje, donošenje, (~ *prijevoznim sredstvom*) dovoženje, dovoz

doprijeti prf. **1** (~ *do mjesta/osobe*) doći do, stići do, dospjeti, dosegnuti (što), dohvatiti se (čega), (*dokle god pogled dopre*) segnuti, domašiti **2** (*o vijestima/zvukovima*) (pro)širiti se; *usp.* doći, dohvatiti

doprinos m **1** (~ *u radu/materijalnim dobrima/zamislima*) prilog, prinos, prinesak, tribut, kontribucija, udio, sudjelovanje, pomoć, potpora **2** (*obavezni* ~) namjensko izdvajanje, namjenska sredstva, (~ *građana za opće dobro*) samodoprinos

dopuna f dodatak, dometak, prilog, upotpunjenje, (~ *drugoj riječi u rečenici*) odredba

dopuniti prf. nadopuniti, dometnuti, dodati (što), pridati (što čemu), pridodati (što), popuniti, upotpuniti, kompletirati (što), priložiti (što čemu)

dopunski adj. dodatni, naknadan, pomoćni, (*dopunska jedinica*) vojn. doknadni

dopunjavati imprf. *usp.* dopuniti

dopustiti prf. (~ *izgradnju/provedbu novih planova*) omogućiti, suglasiti se (s čim), složiti se (s čim), pristati (na što), odobriti, sankcionirati, izići u susret, prihvatiti, dati slobodu, (~ *bez volje/istinskog slaganja*) otrpjeti, podnijeti, (~ *komu da iziđe na ispit*) pripustiti; nef. dati (komu) zeleno svjetlo, dozvoliti

dopuštati imprf. *usp.* dopustiti; (*dopuštam*) može biti, nemam ništa protiv, nije da nije, (~ *razvoj čega kad bi to trebalo spriječiti*) sjediti prekriženih ruku, ne reagirati

dopušten adj. odobren, prihvaćen; zakonski, legalan, nekažnjiv, ničim zabranjen, prihvatljiv; nef. dozvoljen

dopuštenje n odobrenje, pristanak, slaganje, suglasnost, privola, povlađivanje; dozvola, (~ *za iskorištavanje patenta/recepta*) licencija, nef. licenca, (~ *za ulazak u zemlju/prolazak preko zemlje*) viza, (~ *za ulazak/izlazak*) propusnica, (~ *za vođenje obrta*) obrtnica, (~ *za nošenje oružja*) oružni list; arh. pripust

doraditi prf. (*izraditi do kraja*) dotjerati, usavršiti, ugladiti; razraditi, proširiti, (*ukloniti pogreške*) poboljšati, popraviti, usavršiti

doručak m zajutrak; nef. marenda, fruštuk, frištik

doručkovati imprf. i prf. rj. zajutarkovati; nef. marendati, fruštukovati, frištikovati

dosad(a) adv. do ovog(a) časa/trena; rj. dojako, arh. dosele

dosada f jednoličnost, monotonija, praznina, nezanimljivost, zamornost, nesnosnost, nepodnošljivost; ekspr. čama, čamotinja

dosadan adj. nezanimljiv, neuzbudljiv, jednoličan, monoton, uspavljujući, opširan, spor, zamoran, nesnosan, nepodnošljiv, težak kao olovo, (~ *stil*) suhoparan, suh, (*koji izaziva dosadu svojim ponašanjem*) nametljiv, kao krpelj, nasrtljiv, nef. kao pjatula/stjenica, (*koji izaziva dosadu prigovaranjem*) čangrizav; nef. arh. dugočasan

dosaditi prf. dodijati, dojaditi (komu), prevršiti (svaku) mjeru, postati nepodnošljiv, postati otužan, dotužiti (komu), pretjerati, umoriti, zamoriti, zasititi, iscrpiti, namučiti, izgnjaviti, ugnjaviti, zagnjaviti (koga), (~ *do teškog podnošenja/izazivanja muke*) dogrdjeti, dozlogrditi (komu čime), dojaditi i bogu i ljudima, dotežati, smučiti se (komu/od čega), ogaditi se (komu), dogustjeti, prekipjeti (komu/od čega), prisjesti (komu), doći (komu) do vrata, popeti se (komu) do grla, izmrcvariti (koga), popeti se (komu) navrh glave/na tjeme, popeti se na glavu/na vrat (komu), doći (komu) navrh glave, izaći na nos, zgaditi se (komu), doći do grla, izići (komu) na mozak, nef. doguliti, dogustiti, (*dodijalo je* (*komu što*)) preko glave (je komu)

dosađivati imprf. **1** *usp.* dosaditi; (~ *komu*) dodijavati, smetati (komu), uznemirivati, biti neugodan, zlorabiti čije strpljenje/čiju strpljivost, sprečavati (koga u čemu), zanovijetati, proganjati, progoniti, mučiti, piliti, tupiti, orguljati, molestirati (koga), lijepiti se (kao krpelj/priljepak), nef. prišljamčivati se (komu), (~ *sitnicama*) cjepidlačiti *usp.*, (~ *dugim pričama*) probijati (komu čime) uši/glavu; nef. caktati, žilaviti, svrdlati, guslati, (~ *savjetima*) kljucati (koga) u mozak, soliti (komu) pamet/mozak, dijeliti (komu) recepte, zabadati (u koga), (~ *pitanjima*) salijetati, opsjedati **2 ~ se** (~ *po cijeli dan*) dangubiti, ljenčariti *usp.*, izležavati se, visjeti, (h)lapiti, čamiti, čučati, ćućoriti, truliti, cmariti se, prodavati zjake, zijevati, zvrjati; pej. crkavati, (~ *bez kraja i konca*) umirati od dosade

dosegnuti prf. 1 dohvatiti *usp.* 2 (*~ što uz napor*) dostići, postignuti, postići (što), doći do (čega), popeti se (do čega), izjednačiti se (s kim) 3 (*~ pogledom*) obuhvatiti, vidjeti, (*~ umom*) dokučiti, shvatiti, razumjeti

doseljenički adj. došljački, pridošlički, naseljenički, nastanjenički; useljenički, emigrantski

doseljenik m (*~ u gradu*) došljak *usp.*, pridošlica, pridošli, naseljenik, nastanjenik, (*~ iz druge države*) useljenik; emigrant

dosezati imprf. *usp.* dosegnuti

dosita adv. 1 (*~ se najesti*) do sitosti 2 (*~ se naraditi*) potpuno, do kraja, do umora/iscrpljenosti

dosjelost f nef. održaj

dosjetiti se prf. 1 (*dozvati u sjećanje*) prisjetiti se, sjetiti se (čega) *usp.*; osvijestiti se 2 (*~ u čemu je problem*) domisliti se, doviti se, shvatiti, pojmiti, pogoditi, sijevnuti (komu), pasti na pamet, sjetiti se, postalo je (komu) jasno, sinula je (komu) misao, upalila se (komu) lampica, (*umovanjem doći do spoznaje*) doumiti se

dosjetljiv adj. 1 (*koji lako pronađe rješenje*) domišljat, dovitljiv, snalažljiv, inventivan, oštrouman, iskričav, hitar, umješan, vješt, ingeniozan, sposoban, okretan, (*koji može što predvidjeti*) pronicav, dalekovidan, (*koji vodi računa o svojoj koristi*) lukav, prefrigan, prepreden, promućuran 2 (*dosjetljiva primjedba*) zabavan, duhovit, smiješan, komičan, šaljiv

dosjetljivac m lukavac, snalažljivac, dosjetljivko, dovitljivac, (*sklon dosjetljivostima u djelatnosti*) nef. kombinator; domišljan, (*~ sa smislom za humor*) šaljivac, šaljivčina

dosjetljivost f 1 domišljatost, dovitljivost, snalažljivost, inventivnost, oštroumnost, hitrina, umješnost, vještina, ingenioznost, okretnost; pronicavost, dalekovidnost; lukavost, prefriganost, prepredenost, promućurnost 2 zabavnost, duhovitost, šaljivost

doskočica f (*zajedljiva ~*) dosjetka, igra riječi, šala, primjedba, duhovitost; upadica; rj. prirječica, (*dobro smišljena ~*) lukavstvo, lukavština, zamka

doskočiti* prf. (*~ komu/čemu*) nadmudriti, zbuniti, obeshrabriti, razoružati (koga); prevariti, obmanuti, nasamariti (koga), stati/nagaziti (komu) na rep; nef. nasanjkati, nasukati, (*~ teškoj situaciji*) nadvladati, prevladati (što), izvući se, naći izlaz (iz čega), naći rješenje

doslovan adj. nemetaforičan, nefigurativan, pravi; od riječi do riječi, od slova do slova, ropski, (ropski) točan; rj. dorječan, nef. bukvalan

doslovno adv. *usp.* doslovan; (*to je ~ bilo tako*) doslovce, upravo, slovima, vjerovali ili ne, ništa nego

dosljedan* adj. (*ostati ~ u svojim stavovima*) postojan, ustrajan, čvrst, nepokolebljiv, konsekventan, načelan, principijelan, stalan, nepromjenjiv, vjeran

dosljednost* f postojanost, konsekventnost, rj. konsekvencija, ustrajnost, čvrstina, nepokolebljivost, načelnost, principijelnost, stalnost, nepromjenjivost, vjernost

dospjeti* prf. 1 (*~ do čega/kamo*) doći *usp.*, stići, pristići, prispjeti, stignuti; doprijeti, (*~ pod što*) potpasti 2 (*o voću i sl.*) dozreti, sazreti, prispjeti, razviti se 3 (*~ učiniti što*) stići, uspjeti, naći vremena (za što)

dosta adv. 1 (*onoliko koliko dostaje*) dovoljno, dostatno, koliko treba/odgovara, koliko je potrebno, u dovoljnoj količini, zadovoljavajuće, razumno, prihvatljivo 2 (*u većoj količini*) podosta, prilično, poprilično, znatno, dobrano, obilno, obilje, u izobilju, (prilično) puno, u (po) velikoj mjeri, do mile volje 3 (*uz prilog/pridjev: ~ lijep*) prilično, poprilično 4 (*na kraju iskaza: i ~*) i gotovo, i više ne treba, i više nije potrebno, i to je dovoljno, nef. i basta 5 (***~ mi je (čega)***) nemam (više) volje, sit sam (čega); nef. pun mi je kufer (svega)

dosta interj. prestani(te)!, stani(te)!; nef. stop

dostajati prf. biti dovoljno/dosta, biti koliko treba, udovoljavati potrebama/zahtjevima, zadovoljavati potrebe, trajati, dotjecati

dostatan adj. dovoljan, zadovoljavajući; čestit, izdašan, (~ *samome sebi*) samodovoljan

dostatno adv. dovoljno, u dovoljnoj mjeri, dosta *usp.*, koliko treba, uvrh glave

dostatnost f dovoljnost, dovoljna količina/mjera

dostava f **1** (~ *robe u kuću*) dostavljanje, doprema(nje), isporuka, isporučivanje, uručenje, transport, dovoz **2** (~ *osobe, rj.*) dojava *usp.*

dostaviti* prf. **1** (~ *robu*) dopremiti, isporučiti, uručiti, predati, dati, donijeti *usp.*, doznačiti, transportirati, dovesti, (~ *na vozilu / teretnoj životinji*) nef. dotjerati **2** (~ *koga*) denuncirati *usp.*

dostavljač m **1** (~ *obavijesti / robe*) kurir, brzoteča, raznosač, isporučitelj, uručitelj, (~ *pošte*) poštar *usp.* **2** (~ *osobe, rj.*) doušnik *usp.*

dostavljati imprf. *usp.* dostaviti

dostignuti prf. **1** (~ *koga*) dostići, sustići, sustignuti, stići, (~ *koga trčeći*) uloviti, uhvatiti **2** (~ *što*) doći do (čega), približiti se (čemu)

dostižan* adj. dostižljiv, dostiživ, dostupan, moguć, pristupačan, realan, ostvariv, (~ *spoznajom*) spoznatljiv

dostižnost f dostižljivost, dostiživost, pristupačnost, realnost, ostvarivost; spoznatljivost

dostojanstven adj. ugledan, častan, odmjeren, pošten, nesebičan, samozatajan, poštovan, pristojan, valjan, plemenit, uzvišen, samouvjeren, vrijedan

dostojanstvenik m uglednik *usp.*, (*najviši crkveni* ~) primas

dostojanstvo n dostojanstvenost, dostojanstveno držanje/ponašanje, čast, časnost, dignitet, obraz, ponos, ugled, odmjerenost, poštenje, nesebičnost, samozatajnost, pristojnost, samouvjerenost, vrijednost

dostupan adj. **1** (~ *kraj*) pristupačan, dohvatljiv, dostižan *usp.* **2** (~ *razumu*) shvatljiv, pojmljiv, razumljiv, objašnjiv, logičan, proničan, konkretan

dostupnost f pristupačnost, dohvatljivost, dostižnost; shvatljivost, pojmljivost, razumljivost, objašnjivost, logičnost, proničnost, konkretnost

Došašće n Advent

došljak m (~ *u nove krajeve*) doseljenik *usp.*, naseljenik, kolonist, (*onaj koji je tek došao*) pridošlica, stranac, (*nepoželjan* ~) uljez, (~ *iz zaleđa u očima primorca*) nef. vlaj, vlajkovac, (*onaj koji je došao tko zna otkud*) nef. pej. dotepenac, (*onaj koji se priženio*) nef. domazet, došljo, uljez, (*ovca naknadno priključena stadu*) nef. došla

dotad(a) adv. rj. dojako

dotaknuti (se) prf. **1** (~ *predmet / površinu*) dotaći, dirnuti, dodirnuti, pipnuti, brcnuti, (~ *u prolazu*) očešati se **2** (~ *u razgovoru*) spomenuti *usp.* **3** (*o aktivnostima*) započeti, krenuti s, početi s (čim)

dotjeran* adj. uređen, dorađen, sređen, elegantan, doveden u red, uglađen, poljepšan, kao iz kutije, ukrašen, urešen, uglačan, nakićen, kićen, nagizdan, gizdav, kitnjast, koketan, kicoški; nef. nalickan, nef. pej. nacifran, nalarfan, nakinđuren, nađinđan, napirlitan

dotjerati* prf. **1** (~ *stoku*) dognati, pritjerati, prignati **2** (~ ***daleko***) uspjeti, doprijeti, doći do, (puno) postići, postati uspješan; obogatiti se **3** (~ *stil*) stilizirati, doraditi, nef. uglačati, (~ *koga / što / se*) urediti (se), srediti (se), lijepo (se) odjenuti, dovesti (koga/što) u red, regulirati, poljepšati (se), uljepšati (se), ukrasiti (se), nakititi (se), nagizdati se, (~ *ukočeno*) ufitiljiti se; nef. našminkati (što), (~ *se pretjerano*) nalickati se, ulickati se, ulizati se, nacifrati se, nakinđuriti se, nađinđati se, napirlitati se; nef. nalarfati se, upicaniti se, zbigecati se, skockati se

dotrajalost f (~ *odjeće / predmeta*) pohabanost, iznošenost, izlizanost, iskrzanost, (~ *predmeta / ljudi*) istrošenost, upropa-

štenost, otrcanost, olinjalost, nef. ofucanost, (~ *ljudi*) ishlapjelost, otupjelost

dotrajao adj. pohaban, poderan, iznošen, izlizan, iskrzan, star; istrošen, islužen, upropašten, otrcan, derutan, trošan, olinjao, nef. ofucan; ishlapio, otupio; nef. iznađao

dotrajati prf. **1** (*biti dosta*) dostati, doteći **2** (*o predmetima / osobama pri kraju trajanja*) istrošiti se, uništiti se, iznositi se, poderati se, pohabati se, ofucati se, propasti, doći kraju/koncu, biti na izmaku/svršetku

dotući prf. **1** (~ *neprijatelja*) smlaviti, ubiti, utući, dokrajčiti, pobijediti *usp.*, poraziti, isjeći na komadiće, (~ *argumentima*) pobiti **2** (*pren.*) obeshrabriti, uništiti

doušnik m potkazivač, denuncijant, prijavljivač, prijavitelj, prokazivač, dostavljač, dojavljivač, dojavnik, doglasnik, rj. dojavitelj, obavještavač, odavalac, izdajica *usp.*, nef. cinkaroš, (*onaj koji prikuplja vojne / ekonomske tajne*) špijun, agent, trojanski konj; tajni agent, obavještajac, (~ *u vlastitim redovima*) krtica, (*onaj koji prisluškuje s doušničkim ciljevima*) prisluškivač, (*onaj koji tajno prati koga i skuplja podatke o njemu*) uhoda, (*pomagač njemačkim okupatorima u 2. sv. ratu*) kvisling; pej. žbir, nef. špicl, njuškalo

doušništvo n potkazivanje, denunciranje, denuncijacija, dojavljivanje, prijavljivanje, prokazivanje, špijuniranje, prisluškivanje, uhođenje; rj. dostavljanje, nef. cinkanje, njuškanje

dovde adv. do ovdje, do ovog(a) mjesta, (~ ***mi je***) muka mi je, zlo mi je, dosadilo mi je, dojadilo mi je

dovesti* prf. **1** (~ *do čega*) privesti, (~ *robu na odredište*) dopremiti, dostaviti, transportirati, prevesti, navesti; nef. napeljati **2** (~ *koga tamo gdje ne želi*) dovući, (~ *pred istražnoga suca*) predvesti, (~ *u policiju na saslušanje*) privesti, (~ *u bezizlaznu situaciju*) dovesti na mrtvu točku • nef. dopeljati

doviđenja interj. zbogom, (*pozdrav na ispraćaju*) sretan put, (*pozdrav onima koji ostaju*) sretan ostanak, (*pozdrav na kraju radijske emisije*) do slušanja/čuvenja; nef. adio, bog, ćao, baj-baj, pa-pa

dovoziti imprf. *usp.* dovesti; nef. dovažati, navažati

dovratak m dovratnik, vratnica, dovratnica; nef. štok, pervaz

doza f **1** (*dnevna ~ lijeka*) količina, mjera, porcija, kvantiteta **2** (~ *za čuvanje stvari*) kutija, posuda

dozivanje* n zov, poziv, (*jednokratno ~*) doziv

doznaka f isplatni nalog; svota/iznos (za isplatu)

doznati prf. (*doći do spoznaje*) saznati, dobiti obavijest/informaciju, uvidjeti, otkriti, dokučiti, ustanoviti, pronaći, razabrati, steći sliku (o čemu), čuti, dočuti, načuti, (*razmišljajući doći do spoznaje*) zaključiti, ocijeniti, (~ *s mukom od koga*) izvući, (~ *ulaženjem u bit*) proniknuti (u što), (~ *ulazeći u sitnice / upornim nastojanjem*) iščeprkati, ispipati, nef. iščačkati, prokljuvati, (~ *špijunskim metodama*) nef. pronjuškati; nef. nanjušiti, namirisati

dozreti prf. sazrjeti, prispjeti, stići (do/za), (*o ljudima*) stasati, odrasti *usp.*

doživjeti prf. (~ *visoke godine*) dočekati, poživjeti (do), (~ *radosti / muke*) izdržati, preživjeti, proživjeti, pretrpjeti, podnijeti *usp.*, iskusiti, (~ *snažno*) primiti/uzeti (što) k srcu

doživljaj* m (*ugodan / neugodan ~*) iskustvo, (*uzbudljivi doživljaji*) događaj, događanje, slučaj, zgoda, okolnost, zbivanje, epizoda, avantura, pustolovina

doživljavati imprf. *usp.* doživjeti

drag adj. **1** (~ *prijatelj*) mio, milen, voljen, ljubljen, obožavan, blizak, intiman **2** (*o dojmu koji tko ostavlja svojim izgledom / ponašanjem: drago dijete / draga osoba*) umiljat, umilan, ljubak, mazan, ugodan (oku), mio, milolik, lijep, divan, krasan, ljepuškast, dražestan, zgodan, meden, sladak, simpatičan, svidljiv, dopadljiv, privlačan, ugodan; ljubazan, prijateljski, (*koji odiše dragošću*) miloduh,

milodušan, (*draga pogleda*) milogled; ekspr. dobrostiv **3** (*o stvarima od vrijednosti*) vrijedan, cijenjen

drago adv. *usp.* drag; (*~ **mi je***) veseli me, milo mi je, (***kako ti** ~*) kako želiš, kako hoćeš

dragocjen adj. vrijedan, vrlo/iznimno važan, velike/iznimne vrijednosti, neprocjenjiv, skupocjen

dragocjenost f vrijednost, velika/iznimna vrijednost, neprocjenjivost, skupocjenost, (*pl.*) blago, vrijednosti, zlato, nakit, vrijedni predmeti

dragoljub m (*bot.*) mirisni katanac

dragost f milina, ugoda, umilnost, umiljatost, ljupkost, maznost, ugodnost, milolikost, dražest, simpatičnost, dopadljivost, privlačnost; ljubaznost; arh. dragota

dragulj m dragi kamen, (*proziran plavi / bijeli ~*) safir, (*najtvrđi ~*) dijamant *usp.*, (*~ zelene boje*) smaragd; nef. alem

dragušac m (*bot.*) kostriš

drama* f **1** dramsko/scensko djelo, kazališno djelo, kazališni komad, (*studirati dramu*) dramska/scenska umjetnost, dramsko pjesništvo; dramaturgija, (*~ smiješna sadržaja*) komedija, (*~ tragična sadržaja*) tragedija, (*~ s elementima tragedije i komedije*) tragikomedija, (*~ za televiziju / radio*) televizijska drama, radiodrama, (*~ za jednog glumca*) monodrama, (*srednjovjekovna ~ s tematikom iz života svetaca*) mirakul, (*~ u jednom činu*) jednočinka, aktovka, dramolet **2** (*~ na policijskoj postaji*) potresan/uzbudljiv događaj, potresna/uzbudljiva scena, (*to su bile prave drame, nef.*) zbrka, neprilika, nesuglasica, nered, kaos; senzacija, spektakl

dramatičan adj. uzbudljiv, neočekivan, nagao; napet, snažan, potresan

drastičan adj. ekstreman, radikalan, rigorozan, žestok, oštar

draškanje n draženje, poticanje, izazivanje; golicanje, škakljanje

draškati* imprf. **1** (*pomalo navoditi na aktivnost*) poticati *usp.*, izazivati, dražiti, nef. golicati **2** (*~ percem*) škakljati, golickati

draž f čar, dražest, dražesnost, privlačnost, ljepota, primamljivost, ugoda, ugodnost, milina, ljupkost, zavodljivost, zamamnost

dražiti imprf. **1** (*~ oči*) nadraživati, iritirati, podražavati **2** (*~ koga*) razdraživati, izazivati, nadraživati, nef. rajcati, uzbuđivati, paliti, potpaljivati, peckati, bockati, podbadati, navoditi, nagoniti, zadirkivati, srditi, ljutiti

drečav adj. napadan, drečeći, kričav, šaren, jak, jako obojen, neskladan, neukusan

drevni adj. prastar, pradavan, davnašnji, starodrevan, od pamtivijeka

drevnost f pradavnost, prastarost, starodrevnost, starina

drhtanje n **1** drhturenje, podrhtavanje, drhtavilo, drhtavica, (*jednokratno ~*) drhtaj, rj. drhat, (*~ od groznice / slabosti*) zimica, (*~ mišića / svjetla*) titranje, treptaj, treperenje, trepet, (*~ svjetla*) žmiganje, žmirkanje, (*jako ~*) tresenje, trešnja, (*~ u zraku / na vjetru*) lebdenje, lepršanje, treperenje, (*~ morskih valova*) bibanje, talasanje, (*~ tona pri pjevanju / sviranju*) tremolo, (*snažno ~ zemlje*) potres **2** (*~ pred kim*) strah, strepnja, nef. trtarenje **3** (*~ nad kim*) briga, strepnja, strah

drhtati imprf. **1** (*~ na hladnoći / vjetru*) drhtjeti, podrhtavati; lebdjeti, lepršati, (*jako ~*) tresti se, stajati na slabim nogama, (*lako ~: o površinama predmeta*) drhturiti, titrati, treptati, trepetati, treperiti, ceptjeti, (*o svjetlu*) žmigati, žmirkati **2** (*~ pred kim*) bojati se (koga), strahovati, strepiti (pred kim), nef. trtariti **3** (*~ nad kim*) brinuti se, strepiti (nad kim), bojati se (za koga), tresti se (nad kim)

drhtav adj. ustreptao, treperav, titrav, lelujav, lepršav; usplahiren, plašljiv, u strahu, (*~ glas koji dolazi iz stisnuta grla*) nef. prozukao

drhtavica f drhtanje *usp.*, groznica, tresavica; hladnoća, zebnja

drhtavo adv. *usp.* drhtav; podrhtavajući, dršćući, tresući se, trepereći, isprekidano

drhtulja f (*vrsta ribe*) torpedo

drijemati imprf. biti u polusnu, predati se polusnu, kunjati, pridremkivati, spavuckati, dremucati, dremuckati; spavati, izležavati se; nef. čmavati

driješiti imprf. **1** (~ *vreću*) odvezivati, razvezivati, razrješavati, razuzlavati **2** (~ *od grijeha*) oslobađati

drljati* imprf. **1** branati, nef. vlačiti **2** (~ *vozilom po braniku*) grepsti, strugati **3** (*ružno* ~) piskarati, škrabati; *usp.* pisati

drmati (se) imprf. **1** tresti (se), potresati (se), ljuljati (se), klimati (se), (~ *u vožnji*) druskati, nef. drocati se, (~ *s prekidima*) protresati (se), drmusati (se), (~ *pod kim*) treskati, truckati, (~ *kao klatno sata*) klatiti se **2** (*taj ovdje drma, nef.*) odlučivati, zapovijedati *usp.*, voditi/imati glavnu riječ

drmnuti prf. **1** *usp.* drmati; zatresti, stresti, potresti **2** (~ *koga*) udariti *usp.*, tresnuti, lupiti, bubnuti

drndati imprf. **1** (*o zvukovima*) zvrndati, kloparati, klopotati, štropotati, tandrkati, drmusati, (*nevješto* ~ *na instrumentu, pej.*) svirati *usp.* **2** (*o ljudima:* ~ *po cijeli dan*) dosađivati, zanovijetati, prigovarati *usp.* **3** ~ **se** (~ *u vožnji*) drmusati se, drmati se, klopotati, tandrkati

drndav adj. zvrndav, kloparav, štropotav, tandrkav, klopotav; drmusav, treskav

drobiti imprf. **1** sitniti, tucati, razbijati, usitnjavati, mrviti, runiti, mlaviti, mrskati, (~ *koru oraha / lješnjaka*) krckati **2** (*svašta* ~, *pej.*) drombuljati, žrvnjati, lupetati, brbljati *usp.*, naklapati, pričati **3** ~ **se** mrviti se, rasipati se, osipati se, sipati se

droga* f (*tvar koja vodi ovisnosti*) narkotik, opijat, opojno sredstvo, (*vrste droge*) opijum, nef. oki, hašiš nef. haš, marihuana, heroin, kokain, nef. koka, LSD, morfij..., (~ *koja se uzima pušenjem*) nef. trava, (*lakša* ~) nef. džoint, (~ *koja se daje injekcijom*) nef. fiks

drogirati se imprf. i prf. uživati drogu, nef. fiksati se

drombulje f pl. (*vrsta glazbala*) brunda

drombuljast adj. (*debelih usana*) lalokan, lalokaš

dronjak* m **1** derotina, poderotina, poderina, prodor, krpa, (*o starom / odrpanom komadu tkanine / odjeći: ob. pl.*) dronje, krpe, prnje, prnjci, tralje, cunje, lapat, nef. rite, (*oko njega samo nepotrebni dronjci*) starež, tranje, trice, tričarije **2** (*o ljudima*) bijednik, jadnik, krpa, ništarija

dronjavac m dronjo, dronjavko, odrpanac, poderanac, prnjavac, prnjavko, pohabanac, pohabanko, štracun, štraco; nef. ofucanac, ritavac

dronjavost f odrpanost, prnjavost, poderanost, traljavost; dotrajalost, dronj(k)astost, otrcanost, pohabanost; nef. ritavost, ofucanost

drop m trop, kom(ina)

drozga f troska, šljaka, zgura, leš

drpanje n **1** (*vučenje nekontroliranim potezima*) potezanje, kidanje, deranje, trganje; drpež, krađa **2** (*nef. pej.*) pipanje, diranje, dodirivanje, štipanje • ekspr. drpačina

drpati imprf. **1** (*vući nekontroliranim potezima*) potezati, kidati, derati, (~ *komu što, nef. pej.*) krasti **2** (~ *koga, nef. pej.*) pipati, dirati, dodirivati, štipati • ekspr. drapuljati

drpnuti prf. **1** (~ *nekontroliranom kretnjom*) povući, trgnuti, potegnuti, (~ *što: nef. pej.*) ukrasti *usp.* **2** (~ *koga: nef. pej.*) pipnuti, štipnuti

drsko adv. *usp.* drzak; grubo, bezobzirno, bezobrazno, neodgojeno, nepristojno, neuljudno, bestidno, bezočno; nef. drzovito

drskost f drskoća, impertinentnost, impertinencija, bezobrazluk, bezobraznost, bezočnost, neuljudnost, nepristojnost, neodgojenost, pretjerana sloboda, grubost; prkos, hrabrost; nef. drzovitost

drug* m (~ *u mukama*) sudrug, supatnik, (*vjerni* ~) pratilac, (~ *s kojim se dijele nesretni trenuci*) plačidrug, (~ *s kojim se dijele sretni trenuci*) rj. pjevidrug, (~ *iz škole*) parnjak, (~ *s posla*) kolega,

suradnik, partner, ortak, (~ *iz kafića*) poznanik, (*izvanredan* ~) drugarčina, (*veoma bliska osoba*) prijatelj *usp*.; nef. drugar, pajdaš, kompanjon, jaran

drugačije adv. drukčije, na drugi način, različito; rj. drugojačije, arh. inače, (~ *rečeno*) drukčije rečeno, drugim riječima, (~ *suditi*) gledati drugim očima, uzimati drugačije razloge

drugačiji adj. drukčiji, različit, različan, nejednak, drugi, na drugo brdo tkan, (*on je u svemu* ~) neobičan, apartan, osebujan; rj. drugojačiji, drugojak

drugamo adv. drugud(a), u drugom smjeru, na drugu stranu, na drugo mjesto

drugarica f *usp*. drug; dem. hip. družica, (~ *po godinama*) vršnjakinja; nef. druga

drugarski adj. prijateljski, odan, iskren, privržen; suradnički, kolegijalan; nef. pajdaški, kompanjonski, jaranski

drugarstvo n drugovanje, druženje, prijateljstvo, prijateljevanje, suradništvo, privrženost, odanost; nef. pajdaštvo, jaranstvo

drugi* adj. 1 (*koji se razlikuje od spomenutoga*) drugačiji *usp*., različit, (*to je nešto drugo*) to je drugi par rukava/ postola, nef. stoto 2 (*o neodređenim osobama / predmetima: to mogu i drugi*) ostali, preostali, svi, ma koji, koji bilo, bez obzira tko, tko god, knjiš. ini 3 (*koji nisu svoji / kojih nema ili ih ne bi trebalo biti*) strani, tuđi, neprisutni, nepoželjni

drugorazredan adj. (~ *problem*) sporedan *usp*., (~ *igrač*) lošiji, slabiji, loš, slab, prosječan; druge klase, drugoga reda

drugostupanjski adj. drugomolbeni, nef. drugostepeni

društven adj. 1 (*koji voli društvo*) druželjubiv, socijalan, druževan, komunikativan, pristupačan, razgovorljiv, pričljiv, otvoren 2 (*društveni život*) zajednički, opći, javni

društvenost f druželjubivost, socijalnost, druževost, druželjublje, komunikativnost, pristupačnost, razgovorljivost, otvorenost

društvo n 1 (*interesi cijelog društva*) zajednica *usp*., narod, ljudi, javnost, populacija 2 (*skup povezan djelatnošću / interesima*) udruga *usp*., klub, družba, nef. udruženje 3 (*okupljeno* ~) skup, skupina, družina, nef. kompanija, (~ *sa sebičnim interesima / moći u upravljanju javnim poslovima*) klan, klika, koterija, mafija, (*skup ljudi u kojem se netko kreće*) sredina, okolina, milje, ambijent; prijatelji, poznanici, kolege, (*mlađe* ~) nef. klapa, škvadra, (*loše* ~) nef. pej. rulja

družina* f 1 (*kazališna* ~) trupa, ansambl 2 (~ *za stolom*) društvo *usp*., skup, grupa, ljudi 3 (*razbojnička* ~) skupina, banda *usp*.

družiti se imprf. sastajati se, susretati se, izlaziti, održavati veze, biti u vezi/ kontaktu (s kim), komunicirati, prijateljevati, drugovati, slagati se; nef. pariti se

drven* adj. 1 (*nalik drvu: o voću npr*.) drvenast 2 (*o osobama*) ukočen, krut, bezosjećajan, neosjetljiv; neokretan, nesnalažljiv, nespretan

drveno adv. ukočeno, beživotno, usiljeno, kao drvo, poput drva

drvo* n 1 (~ *za vrata*) građa, (~ *za zimu*) ogrjev, (*tvrdo hrastovo* ~ *za gradnju brodova*) tik, (*nasitno iscijepano* ~ *za potpalu*) sitnina 2 (*prolistalo* ~) stablo, (*račvasto* ~) soha, rasoha

drvorez m rezbarija; ksilografija

drzak adj. bezobrazan, neuljudan, neuglađen, nepristojan, grub, nasilan, sirov, bezobziran, bezočan, bestidan, besraman, debele kože, obijestan, izazivački, osoran, prkosan, nasrtljiv, osion, impertinentan; nef. drzovit

drznik m bezobraznik *usp*., bezočnik, bezobzirnjak, nasrtljivac, nasilnik, prkosnik, grubijan

držak m (*dio oruđa / oružja koji se drži u ruci*) držalo, držaljka, nasad, topor, upor(k)a, nef. držalica, (~ *kose*) nef. rucelj, (*dio pera*) nef. štilo, (*dio koji se hvata rukom u sprave / ladice / torbe*) ručica,

ručka, rukodrž, (*dio kundaka puške / kundak pištolja*) rukohvat, hvatište, (*dio mača koji se drži u ruci*) balčak, (*dio pluga koji se drži u ruci*) rukunice, (*dio posude*) uho, drška, (*dio dodan na veći sud koji se nosi*) rukatka, (*~ biča*) bičalj(e), bičalja, bičal(j)ica, bičalo

držanje n (*neobično ~*) vladanje, ponašanje, stav, odnos, ophođenje, nastup, postupak, (*~ u konkurentskoj utakmici*) gard, (*usiljeno ~*) poza

držati* imprf. **1** (*čvrsto ~*) imati u ruci/rukama, uhvatiti rukom, obuhvatiti, (*~ krovnu konstrukciju*) nositi, (*~ što da ne padne*) podupirati, pridržavati **2** (*~ koga / što*) imati, posjedovati, vladati (čim), upravljati (čim); njegovati (koga), brinuti se, imati (koga) na brizi, čuvati, paziti **3** (*~ da je što pametno*) misliti, smatrati, nalaziti **4** (***~ do koga/do čega***) cijeniti, poštovati, uvažavati, mariti *usp.* **5 ~ se** (*~ za rukohvat*) pridržavati se, prihvatiti se, (*~ jedva na nogama*) održavati se, stajati, ostajati

držati se* imprf. **1** (*~ koga / čega*) slijediti, biti uz (koga/što), pridržavati se (koga/čega), hvatati se (koga/čega), biti vjeran (komu/čemu), ostajati uz (koga/što), oslanjati se na (koga/što), (*~ pravila*) poštovati (što) *usp.* **2** (*~ neobično*) vladati se, ponašati se, postupati, ophoditi se **3** (***~ visoko***) praviti se važan, biti umišljen

država* f (*političko-pravna upravna organizacija*) zemlja, (*~ velikog utjecaja*) sila *usp.*, (*~ različitih oblika organizacije*) kraljevstvo, monarhija, vojvodstvo, republika, federacija, (*~ podložna drugoj*) satelit

državljanin m građanin, stanovnik, glasač; rj. podanik

državnost* f samostalnost, suverenost, suverenitet, organizacija vlasti

dubina* f **1** (*~ mora*) dno, najdublji/najudaljeniji dio, (*brodovi su nestali u plavim dubinama*) more, ocean **2** (*o načinu mišljenja*) oštroumnost, svestranost, temeljitost, pronicavost, mudrost, pamet, razumijevanje, intuicija, (*o duhovnim proizvodima*) ozbiljnost, težina, važnost, kompleksnost, složenost

dubinski* adj. (*~ istražiti*) temeljito, ozbiljno, svestrano, podrobno, s razumijevanjem

dubler m (*~ u filmu / kazalištu*) dvojnik, kaskader

dubok adj. **1** (*duboka jama*) beskrajan, neizmjeran, bezdan, (*prilično ~*) podubok **2** (*~ glas*) snažan, rezonantan, sonoran, bas **3** (*duboka noć*) kasan, mračan, taman, poodmakao, (*duboka tajna*) misteriozan, opskuran, ezoteričan, enigmatičan, skriven, velik **4** (*duboki osjećaji*) snažan, istinski, jak, čvrst, snažan, intenzivan, (*ostavio je ~ dojam*) snažan **5** (*duboka misao*) dubokouman, prodoran

duboko adv. *usp.* dubok; (*~ uvrijeđen*) veoma, vrlo, jako, snažno, neizmjerno, (*~ voljeti*) iz dubine srca, svim srcem, svom dušom

dubrovački adj. ekspr. raguzejski

duda f varak, varalica; nef. cuc(l)a, ćuća, ćućin

duet* m (*pjevanje / sviranje udvoje*) duo, dvopjev

dug adj. **1** (*o predmetima / vremenu*) dugačak, (*prilično ~*) podugačak, podug, odug, poduži, oduži, (*naglo otišao u duljinu*) izduljen, izdužen, tanak, visok, nef. dugonjav, (*duga vrata*) dugovrat, (*dugih prstiju*) dugoprst(an), (*dulji nego širi*) duguljast **2** (*veće duljine od očekivane*) dugotrajan, predug, opsežan, opširan, maratonski, beskrajan

dug m (*~ u novcu*) zajam, novčana obveza, pozajmljeni iznos, tribut, (*svi dugovi i obveze nekog poduzeća*) pasiva, (*~ prema domovini*) obveza, dužnost, moralna obveza

dugo adv. *usp.* dug; (*~ sam o tome mislio*) dugotrajno, danima, satima, tjednima, mjesecima, godinama; beskonačno, beskrajno, stoljećima, stalno, vječno, pravu/cijelu vječnost, unedogled, (*čekati vrlo ~*) do sudnjega dana

dugotrajan adj. dugogodišnji, dugovječan, dug, trajan, vjekovni, star, nepromjenjiv, postojan, neprestan, ukorijenjen, nesavladiv; dalekosežan, dugoročan; danguban, zanovijetan

dugovati imprf. biti dužan, biti u minusu, (~ *komu novac*) nef. visjeti

duh* m 1 (*zdrav* ~) duša, psiha, duhovnost, ego, svijest, moć mišljenja/spoznaje, životna snaga 2 (*njegov stvaralački* ~) karakter, temperament, kvaliteta, sklonost 3 (~ *vremena*) načelo, težnja, stanje, opće/temeljno svojstvo, prevladavajuća sila, tendencija 4 (*imati duha*) duhovitost, smisao za humor 5 (***duhovi prošlosti***) utvara, sablast, priviđenje, (*vodeni ~, mit.*) vodenjak

duhan* m (*krijumčareni/hercegovački sitno rezani* ~) škija, (~ *za šmrkanje*) nef. šnjofanac, (*domaći panonski* ~) baguš

duhovit adj. 1 (*koji ima smisla za humor / ispunjen humorom*) smiješan, zabavan, veseo, pun duha, iskričav, domišljat, ingeniozan 2 (*koji je svjež u zamislima*) hitra duha, dosjetljiv *usp.*, okretan, dovitljiv, (*biti* ~) imati duha

duhovitost f 1 (*pričati duhovitosti*) dosjetljivost, dosjetka, vic 2 (~ *primjedbe*) šaljivost, veselost, zabavnost

duhovni* adj. 1 (~ *život*) duševni, psihički, unutrašnji, intelektualni 2 (*duhovno biće*) astralan, bestjelesan, netjelesan, nematerijalan, neopipljiv 3 (*duhovno djelovanje*) crkveni, vjerski, pobožan, konfesionalni

duljina* f 1 (*razmak između dviju točaka*) nef. dužina 2 (~ *dana*) trajanje, dugo trajanje 3 (~ *glasa*) kvantiteta

duljiti imprf. 1 (*neću* ~) otezati, odugovlačiti, razvlačiti, odgađati, opširno pričati, nadugačko i naširoko pripovijedati 2 (~ *tkaninu*) dužiti, produljivati, produžavati

dupin m delfin, pliskavica

dupsti imprf. 1 (~ *nožem / dlijetom praviti udubinu*) udubljivati, kopati, prokopavati, usijecati, (*praviti otvor bušilicom*) bušiti, probušivati, (*praviti otvor oštrim predmetom*) probijati, kopati, (*praviti otvor svrdlom*) svrdlati, (~ *žlijeb*) žlijebiti 2 (~ *temu*) produbljivati

duriti se imprf. 1 (~ *na čije primjedbe*) biti uvrijeđen, vrijeđati se, ljutiti se, srditi se, mrštiti se, ekspr. frčati 2 (~ *komu*) gaditi se *usp.*

duša* f 1 (*čovjekova* ~) nutrina, unutrašnjost, psiha, psihički život, istinsko biće, moralne sposobnosti, umne sposobnosti; svijest, osjećaji, stanje duha, savjest; karakter, narav, ćud 2 (*pisati s dušom*) osjećaj, nadahnuće, živost, energija 3 (~ *projekta*) bit, jezgra, srce, središte, pokretačka sila, pokretač, motor 4 (*selo s nekoliko duša, pov.*) ukućanin, stanovnik, osoba, čeljade, čovjek

duševan adj. 1 (*u vezi s unutarnjim stanjem duše*) duhovan, psihički 2 (*o ljudima, nef.*) plemenit *usp.*

dušnica f bronh

duž prep. dužinom, uzduž, poduž

dužiti imprf. 1 (~ *što*) duljiti *usp.* 2 (~ *koga*) potraživati (što od koga), biti vjerovnikom

dužnik* m (~ *oslobođen duga asignacijom*) asignat

dužnosnik* m funkcionar, visoki službenik, ministar

dužnost f 1 (*ono što se mora učiniti*) ob(a)veza, obligacija, zadatak, zadaća, posao, (*neugodne / opterećujuće dužnosti*) ekspr. okovi, uze; nef. zaduženje 2 (*stupiti na novu* ~) služba, posao, odgovornost, obveza

dva* num. (~ ***po dva***) vojn. na parove

dvanaesnik m duodenum

dvoboj m 1 (*izazivati na* ~) duel, nef. arh. megdan 2 (*novinski* ~) polemika, prepirka 3 (*ratni* ~) borba *usp.*, bitka

dvojak adj. dvovrstan, dvolik, ambivalentan, podvojen, podijeljen; nef. dvogub

dvojba f nedoumica, dilema, kolebanje, sumnja, aporija, sumnjanje, dvoumljenje, nesigurnost, neodlučnost

dvojina f dual

dvojiti imprf. sumnjati, ne vjerovati, kolebati se, biti u nedoumici/u dilemi; nef. dvoumiti se

dvojka f (*o predmetu*) nef. dvica

dvojni adj. (*ostvaren od dviju osoba / sastavljen od dvaju predmeta*) binaran, dvostruk, udvojen, dvočlan, dvojak

dvojnost* f dvostrukost, dvojstvo, dvojno jedinstvo, rj. dvojstvenost, dvoobličje, dvoobličnost, dualnost, dualitet, dihotomija

dvoličan adj. licemjeran, himben, neiskren, prevrtljiv, nepouzdan, prijetvoran, nepošten, lažan, faličan, hipokritičan, hipokritski, farizejski, bizantinski, podao, podmukao, ulizički

dvoličnost f dvoličje, licemjerje, licemjernost, hipokrizija, farizejstvo, bizantinizam, bizantinstvo, pretvaranje, hinjenje, himba, neiskrenost, prijetvornost, prevrtljivost, nepoštenje, podmuklost, podlost, laskanje, ulagivanje, ulizištvo

dvoličnjak m licemjer, hipokrit, farizej, (*nestalna osoba*) prevrtljivac, (*onaj koji se pretvara*) prijetvornik, pretvaralo, (~ *spreman na teška podmetanja*) podlac *usp.*, podmuklica, spletkar, pokvarenjak *usp.*, (~ *koji laska drugome s lošim namjerama*) laskavac, ulizica *usp.*; rj. dvoličnik

dvopek m prepečenac, nef. baškot

dvor* m 1 (*carski* ~) dvorac, palača, grad, kula, burg, zamak, (*knežev / papinski* ~) kurija 2 (*ljudi koji žive oko vladara na dvoru*) dvorani, dvorska svita 3 (*nef.*) dvorište

dvorana* f (~ *kružna tlocrta*) nef. rotonda, rotunda, (*tvornička* ~ *s određenom namjenom*) hala, nef. sala, (~ *u kojoj zasjeda vijeće*) vijećnica, (~ *za prodaju / izlaganje predmeta*) salon, (~ *za plesove*) nef. plesnjak, (*velika, svečana* ~) aula

dvorba* f (~ *kod starije gospođe*) posluživanje, podvorba; posluga

dvorište n nef. dvor, avlija, (*unutrašnje* ~ *antičke palače*) peristil, kolonada, (*zemlja oko kuće*) okućnica

dvoriti imprf. 1 (~ *kod stola*) posluživati, servirati; nef. služiti 2 (~ *u stanu*) uređivati, spremati, pospremati, čistiti

dvosmislen adj. dvoznačan, ambigvitetan, neodređen, nejasan, kolebljiv, nesiguran, neizvjestan, dvostruk, problematičan, enigmatičan, zagonetan, alegoričan, dvojben

dvosmislenost f neodređenost, ambigvitet, dvoznačnost, nejasnost, nejasnoća, kolebljivost, nesigurnost, neizvjesnost, dvostrukost, problematičnost, enigmatičnost, zagonetnost, nerazumljivost, alegoričnost, alegorika, amfibolija, dvojbenost

dvostruk* adj. 1 (*dvostruka zaštita*) udvojen, podvojen, udvostručen 2 (*nef.*) dvojak, dvovrstan; nef. dvogub, dupli

dvoženstvo n bigamija

dvoženac m bigamist

Dž

džem m (*gusto ukuhana smjesa*) marmelada, pekmez, (*ukuhano voće sa šećerom*) slatko

džemper m pulover, (~ *na kopčanje*) vesta

džentlemenski adj. uglađen, plemenit, častan, otmjen, uljudan *usp.*

džuboks m glazbeni automat, muzička kutija

džungla f **1** tropska/močvarna šuma, guštara, divljina **2** (~ *od papira*) hrpa, nered, zbrka *usp.*, kaos

Đ

đikati imprf. (*ekspr.*) izrastati, naglo rasti, šiknuti u vis

đipati imprf. **1** (*neumorno* ~) skakati, poskakivati, trčati **2** (~ *kao lud*) divljati, ludovati, mamenijati (se); nef. đapati se

điplti prf. *usp.* đipati; đipnuti, skoknuti, skočiti, (~ *preko čega*) preskočiti

E

edikt m (~ *vlasti*) naredba, naređenje, zapovijed, propis; dekret, proglas, objava, oglas

efekt* m **1** (~ *rada*) rezultat, učinak, ishod, posljedica, posljedak; djelotvornost **2** (*duhovit ~ na sceni*) geg, fjoritura, (*vanjski efekti bez sadržaja*) ekspr. pirotehnika

efektan adj. (*efektna boja*) uočljiv, dojmljiv, napadan; (~ *govor*) učinkovit, djelotvoran, uvjerljiv

efektivan adj. **1** (~ *postupak/čovjek*) učinkovit, djelotvoran, uspješan, sposoban, djelatan, kompetentan, koristan, produktivan, uporabljiv **2** (~ *rad*) učinjen, izvršen **3** (*efektivna cijena*) stvaran, realan, pravi

efektivnost* f učinkovitost, djelotvornost, uspješnost, sposobnost, djelovanje, kompetencija, korisnost, produktivnost, uporabljivost

egoist m (*onaj koji je obuzet svojim egom*) egoman, (*onaj koji radi za sebe, a na štetu drugih*) sebičnjak, (*onaj koji je usmjeren na svoje ja*) egocentrik, (*onaj koji voli samo sebe*) samoljubac, (*izrazit ~*) egotist, (*onaj koji misli samo na svoju korist*) koristoljubac *usp.*

egoizam m sebičnost, sebičje, samoživost, egoističnost; egocentričnost; samoljublje, samoljubivost, (*kult samoga sebe*) egolatrija

egzaktan adj. (~ *podatak*) točan, istinit, vjeran istini, potpun, određen, provjerljiv, dokaziv, precizan, korektan

egzaltiran adj. (~ *u ponašanju*) uzbuđen, preuzbuđen, ponesen, zanesen, oduševljen, ushićen; razdražen

egzekutivan adj. (*egzekutivni postupci*) izvršni; prisilni, ovršni

egzistirati imprf. i prf. (~ *na kojem prostoru*) živjeti, postojati, opstojati, opstati, bivati, biti, (~ *u sve gorim uvjetima*) održavati se, održati se, izdržavati, izdržati, preživljavati, preživjeti, prehranjivati se, prehraniti se, ostajati/ostati živ

egzodus m **1** (*masovni* ~) iseljenje, iseljivanje, odlazak, odlaženje, napuštanje, istupanje, istup **2** (*bibl.*) izlazak

egzotičan adj. **1** (*egzotično voće*) tropski, uvozni, stran **2** (*egzotični krajevi/egzotična odjeća*) stran, tuđ, neobičan, nepoznat, rijedak, različit, ekstravagantan, bizaran, impresivan, misteriozan

ekavizirati imprf. i prf. poekavljivati, poekaviti

ekipa f **1** (~ *stručnjaka*) tim, skupina, grupa, družina **2** (*sportska* ~) momčad *usp.*

ekipni* adj. (*ekipno djelovanje*) timski, skupni, grupni, zajednički, (~ *sport*) momčadski

ekloga f bukolika

ekonomičnost f (~ *u kućanstvu*) štedljivost, čuvarnost, ekonomika, štednja, racionalnost, razumno/dobro raspolaganje, (~ *posla*) isplativost, unosnost

ekonomski* adj. 1 (~ *odnosi*) gospodarski, gospodarstveni, privredni, proizvodni, financijski, monetarni, komercijalni, tržišni, razvojni 2 (~ *potez*) unosan, isplativ, probitačan, profitabilan, solventan

ekran* m zaslon, (~ *kompjutora*) monitor, (~ *za projekciju filma*) projekcijsko platno, (~ *koji štiti od čega*) štitnik, štit

ekscentričan* adj. čudan, neobičan, stran, ćudljiv, osebujan, jedinstven, nekonvencionalan, kapriciozan; nastran, neuravnotežen, pomaknut

eksces m ispad, izgred; nesuzdržljivost, pretjeranost, neumjerenost

ekskomunicirati imprf. i prf. (~ *iz zajednice/crkve*) izopćavati, izopćiti, isključivati, isključiti, proklinjati, prokleti, baciti anatemu, (~ *iz društva, nef.*) izbacivati, izbaciti

ekspanzija* f (*politička* ~) širenje, proširenje, rastezanje, osvajanje, nadiranje, (~ *proizvodnje*) razvijanje, povećanje, uvećanje

ekspedicija f 1 (~ *sa znanstvenim ciljevima*) putovanje, istraživanje, istraživačko putovanje, pothvat, misija, projekt; otpravljanje, slanje 2 (*članovi ekspedicije*) istraživačka skupina, istraživački sastav

ekspedirati imprf. i prf. 1 (~ *stvari*) otpremati, otpremiti, odašiljati, odaslati, slati, poslati, otpravljati, otpraviti 2 (~ *koga, nef.*) tjerati, otjerati, najurivati, najuriti

eksperiment m pokus, proba, istraživanje, promatranje, ispitivanje, studija, pilot-studija, analiza, test, testiranje; nef. ogled

ekspert m 1 (~ *u čemu*) stručnjak, znalac, poznavatelj, upućenik 2 (*davatelj stručnog mišljenja*) vještak

eksplicirati imprf. i prf. objašnjavati, objasniti, pojašnjavati, pojasniti, izlagati, izložiti, izricati, izreći, tumačiti, protumačiti, interpretirati

eksplicitan adj. 1 (*eksplicitne upute*) izričit, jasan, kristalno/potpuno jasan, nedvojben, određen, izravan, nedvoznačan, protumačen; očit, očigledan 2 (*eksplicitna kritika*) otvoren, neskriven, izrečen, iskazan, izravan

eksplikacija f objašnjavanje, objašnjenje, pojašnjavanje, pojašnjenje, razjašnjavanje, razjašnjenje, izlaganje, tumačenje

eksploatacija f (~ *osoba*) izrabljivanje, iskorištavanje, ugnjetavanje, tlačenje, (~ *dobara*) korištenje, iskorištavanje, iskorišćivanje

eksploatator m izrabljivač, ugnjetavač, ugnjetač, tlačitelj; korisnik, iskorištavač, iskorišćivač, (~ *države*) osvajač, okupator, kolonizator

eksploatirati imprf. i prf. (~ *osobe*) izrabljivati, izrabiti, iskorištavati, iskoristiti, ugnjetavati, tlačiti, (~ *naftu*) iskorištavati, iskorišćivati, koristiti, iskoristiti

eksplodirati imprf. i prf. 1 (*o stvarima koje sadrže eksploziv*) rasprsnuti se (u komadiće), odletjeti/otići u zrak, prasnuti, prsnuti, prolomiti se 2 (*o osjećajima/pojavama i sl.*) planuti, razbješnjeti se, razgnjeviti se; izbijati, izbiti, provaljivati, provaliti 3 (*o broju čega*) (dramatično) narasti, dramatično se povećati, proširiti se

eksplozija f 1 (~ *bombe*) rasprsnuće, detonacija, prasak, tutanj 2 (~ *sreće/bijesa*) provala, navala; izljev, erupcija 3 (~ *populacije*) nagli/brzi porast, nekontrolirani porast • nef. bum

eksploziv* m (~ *u posebnom oklopu*) mina, nef. lagum

eksploziv m (*lingv.*) praskavac

eksplozivan* adj. 1 (*eksplozivna tvar*) rasprskavajući, razoran, razarajući, pra-

skav **2** (*eksplozivna reakcija*) žestok, nagao, nekontroliran, buran **3** (*eksplozivna situacija*) kritičan, opasan, zapaljiv, napet

ekspozicija* f (~ *teksta*) uvod *usp.*, polazište, pristup

ekstaza* f zanos *usp.*, opijenost, blaženstvo, ushit, ushićenje, sedmo nebo, pomama, afekt, delirij, euforija

ekstravagancija f pretjeranost, napadnost, neuobičajenost, neobičnost, čudnovatost, odstupanje; ekshibicionizam

ekstravagantan adj. (*ekstravagantna odjeća*) pretjeran, napadan, neobičan, neuobičajen, čudan, čudnovat; ekshibicionistički; skup, moderan

ekstremist m radikalist, radikal(ac); nef. pretjeranac, ultraš

ekstremizam m neumjerenost, neumjerenjaštvo, radikalizam, fanatičnost

ekvator* m polutnik

ekvivalencija f istovrijednost, istost, jednakost, identičnost, podudarnost, međuzamjenjivost

ekvivalentan adj. istovrijedan, istoznačan, jednak, isti, podudaran

elan m polet, zanos, vitalnost, živost, energija, duh, ushit, oduševljenje, zamah

elastičan adj. **1** (*o materijalima*) rastezljiv; gibak, savitljiv, pružljiv, proteglјiv, protežan, ispruživ **2** (*o osobama*) prilagodljiv, fleksibilan, snalažljiv

elastika f gumilastika; nef. lastik, lastiš

elegancija f otmjenost, dotjeranost, profinjenost, sklad(nost), finoća, uglađenost, izvrsnost, ljepota

elegantan adj. **1** (*o ljudima/odjeći*) ukusan, pun stila, otmjen, dotjeran, profinjen, skladan, graciozan, izvrstan, lijep, krasan, rafiniran, odmjeren, ekskluzivan, odabran; nef. šik, feš **2** (*o postupku*) spretan *usp.*

elektrana f električna centrala, arh. munjara, (~ *na vjetar*) vjetroelektrana

elektrifikacijski adj. svjetlovodni

elektrizirati* imprf. i prf. (~ *situaciju*) podjarivati, podjariti, dražiti, razdraživati, uzbuđivati, uzbuditi, napinjati, napeti; nef. naelektrizirati

element* m **1** (*nerastavljiva tvar*) arh. počelo **2** (*ono od čega je sastavljena veća cjelina*) dio, djelić, sastavnica, sastavni dio, komponenta **3** (*osnovni pojam*) izvor, počelo, početak, uzrok, (~ *bez kojeg se ne može*) karika koja nedostaje **4** (*kuhinjski* ~) ormarić, polica, štednjak, sudoper, hladnjak...

elementaran adj. (*elementarno znanje/elementarna činjenica*) osnovni, uvodni, temeljni, fundamentalan, jednostavan, najjednostavniji, nesložen, početni, prvotni; prirodni, iskonski

eliminacija* f (~ *štetnih pojava*) uklanjanje, (~ *iz natjecanja*) isključivanje, isključenje, odstranjivanje, odstranjenje, izbacivanje, izbačenje, (~ *s jednadžbama, mat.*) kraćenje, ukidanje

eliminacijski adj. isključni, izlučni

eliminirati imprf. i prf. uklanjati, ukloniti, udaljavati, udaljiti, odstranjivati, odstraniti, izbacivati, izbaciti; odbacivati, odbaciti, isključivati, isključiti

elita f izabrani, izabranici, odabrani, najbolji, probrano društvo, najistaknutiji, najvredniji, najugledniji, uglednici, odličnici, cvijet; aristokracija, patriciji, magnati, visoko društvo, mondeno društvo, nef. džet-set; nef. krema

elitni adj. (*elitno društvo*) izabran, odabran, probran, najbolji, odličan, ugledan, otmjen

elokvencija f (~ *u govoru*) rječitost, okretnost, dojmljivost, verbalna snaga

elokventan adj. rječit, govorljiv, uvjerljiv, govornički spretan/uvjerljiv, dojmljiva izraza/izričaja

emancipacija* f oslobađanje, oslobođenje, osamostaljivanje, osamostaljenje

eminencija f uzoritost, preuzvišenost

eminentan adj. istaknut, vrstan, izvrstan, prominentan, ugledan, veoma poznat, cijenjen, priznat; uzoran, arh. uzorit

emisija* f (~ *svjetlosti*) odašiljanje, (~ *novčanica*) izdavanje

emulzija* f (*tekućina s kapljicama druge*) rj. mlječina

endemični adj. 1 (*o biljkama / životinjama*) endemski, mjesni, udomaćen, domaći 2 (*o bolestima*) endemijski

energičan adj. 1 (~ *zahtjev*) odlučan, odrješit, snažan, jak, određen 2 (~ *čovjek*) aktivan, poduzetan, živ, živahan, poletan, vitalan, neumoran

energija* f (*čovjekova* ~) snaga, moć, jakost, živost, vitalnost, život, polet, entuzijazam, elan, vatra; učinkovitost, upornost, izdržljivost, odlučnost, odrješitost, (~ *u tijelu*) naboj

eno interj. gle!, gledaj(te)! vidi(te)!

entitet m 1 (*fil.*) biće, pojava, element 2 (*sadržajni dio cjeline*) pojedinačnost, pojedinost, sastavnica, element *usp.*

entuzijast m ushićenik, zanesenjak, zaljubljenik, ljubitelj, sljedbenik, (*vatreni* ~) manijak

entuzijazam m oduševljenje, ushit, zanos, zanesenost, žar, žudnja, strast, želja, polet

epidemija* f pošast, širenje, povećanje, jačanje, val, najezda

epiderma f pokožica, pousmina

epifiza f (*endokrina žlijezda na stražnjem zidu treće moždane komore*) rj. žirka

epigramski adj. sažet, kratak, koncizan, domišljat, dosjetljiv, duhovit, peckav, zajedljiv

epilepsija f padavica

epileptičar m epileptik, padavičar

epilog* m zaglavak, pogovor

epitaf m nadgrobnica

epizodni* adj. (~ *događaj*) sporedan, uzgredan, nebitan, nevažan, kratkotrajan, prolazan

epohalan adj. odlučujući, presudan, prijelomni, iznimne važnosti, značajan

epruveta f arh. kušalica

erozija* f 1 (~ *zemaljske kore*) izjedanje, izlokavanje, podlokavanje, izglodavanje, slabljenje 2 (~ *zbog atmosferskih pojava*) razaranje, oštećenje 3 (~ *moralnih načela*) propadanje, nestajanje, rušenje, kvarenje, slabljenje

erupcija f 1 (~ *vulkana*) provala, prodor, riganje 2 (~ *bijesa*) izljev, nalet, navala, provala, eksplozija, požar

eruptivan adj. vulkanski, eksplozivan *usp.*

esencija* f 1 (~ *svijeta*) bitnost, bit, bivstvo, fundamentalnost, srž, jezgra, srce, suština, glavno 2 (*voćna* ~) ekstrakt, koncentrat, tinktura

eskalacija f eskaliranje, proširivanje, proširenje, jačanje, pojačavanje, intenziviranje

eskalirati imprf. i prf. pojačavati se, pojačati se, proširivati se, proširiti se, rasti, narasti, povećavati se, povećati se, razvijati se, razviti se

etablirati imprf. i prf. postavljati, postaviti, namještati, namjestiti, smještati, smjestiti, osnivati, osnovati, utemeljivati, utemeljiti, učvršćivati, učvrstiti

etimološki adj. etimologijski, (~ *pravopis*) korijenski, morfo(no)loški, arh. organički

Etiopija f arh. Abesinija

etnicitet m narodnosnost

etnički adj. narodnosni

eufemistički adv. ublaženo, ublažavajući

eufonija f blagoglasje, skladoglasje, suzvučje, blagozvučnost, milozvučnost, sklad *usp.*

eunuh m uškopljenik, škopac; nef. ekspr. hadum

eventualan adj. pretpostavljiv, moguć, možebitan

eventualno adv. (*u samostalnoj uporabi ili kao odgovor na čiji iskaz*) možda, moguće, moglo bi biti, (*ako* ~ *vidim...*) slučajno, kojim slučajem, (*u izricanju nesigurnih okolnosti / uvjeta za ostvarenje čega*) pod uvjetom da..., ako..., možda

evidencija* f 1 (~ *broja članova*) popis; popisivanje, bilježenje; pregled, nadzor 2 (~ *zemljišta / zemljišnih parcela*) katastar

evocirati imprf. i prf. (~ *prošlost*) dozivati/dozvati (u svijest), buditi, pobuđivati, pobuditi, probuditi, prizivati, prizvati, oživljavati, oživjeti, prisjećati se, prisjetiti se

evokacija f izazivanje, dozivanje (u svijest), prizivanje, pobuđivanje, buđenje, oživljavanje; spiritizam, dozivanje duhova

evolucija* f **1** (~ *živih bića*) razvitak, razvoj, postajanje, nastajanje **2** (~ *u društvu*) kretanje, mijenjanje, preobrazba

evoluirati imprf. i prf. razvijati se, razviti se, rasti, narasti, mijenjati se, promijeniti se

ezoteričan adj. **1** (*ezoterično umijeće*) tajan, tajnovit, mističan, skrovit, skriven, zatvoren, nedostupan, unutarnji **2** (*o napisanom*) nerazumljiv, teško razumljiv, nečitljiv

ezoteričnost f **1** ezoterija, tajnovitost, skrovitost, mističnost, zatvorenost, nedostupnost **2** nerazumljivost, nečitljivost

F

fagot m rj. arh. surla

faktograf m rj. činjeničar

faktor* m 1 (~ *razvitka*) činitelj, čimbenik, činilac, pokretač, tvorac, pokretna snaga, uzrok, uvjet 2 (*važna osoba, nef.*) nef. faktotum

familijaran adj. 1 (~ *muškarac*) obiteljski 2 (*o ponašanju / atmosferi*) prisan, neposredan, neusiljen, jednostavan, neformalan, prijateljski, povjerljiv, domaći, opušten 3 (~ *s problemom / osobom*) upoznat, blizak, prisan

fanatičan adj. slijepo odan/zanesen, zagrižen, zaslijepljen, zaluđen, zanesenjački, strastven, opsjednut, fetišistički

fanatik m zanesenjak *usp.*, zaluđenik, manijak, zelot

fanatizam m fanatičnost, zaluđenost, zanesenost, zanesenjaštvo, slijepa odanost, opsjednutost

fantast m sanjar, maštalac, zanesenjak *usp.*, vizionar, osobenjak

fantastičan adj. 1 (~ *događaj*) čudesan, nerealan, nestvaran, imaginaran, izmišljen, izmaštan, maštovit, bajoslovan, nemoguć, neostvariv, himeričan, nevjerojatan 2 (*film je* ~) izvanredan, izniman, odličan, izvrstan, prekrasan, čaroban, divan, prvoklasan, vrlo vrijedan

fantom m 1 (*opasni* ~) manijak *usp.* 2 (*o slikama / apsurdnim idejama*) prikaza, sablast, duh, sjena, utvara, priviđenje, fantazma, fantazam

fantomski* adj. 1 (*o pojavama / bićima*) sablastan, tajanstven, zastrašujući 2 (*fantomska tvrtka*) nepostojeći, izmišljen, papirnat

fasada* f 1 (~ *kuće*) pročelje, lice, fronta 2 (~ *mirnoće*) privid(nost), lažni izgled, vanjština, vanjski izgled

fascinantan adj. očaravajući, čaroban, općinjavajući, oduševljavajući, zanosan, božanstven, sjajan, neodoljiv, privlačan, predivan

fascinirati imprf. i prf. očaravati, očarati, općinjavati, općiniti, opsjenjivati, opsjeniti, oduševljavati, oduševiti, zanositi, zanijeti, privlačiti, privući, obuzimati, obuzeti

fatalan adj. sudbonosan, sudbinski, neizbježiv, neminovan, odlučujući, prijeloman, kritičan; koban, poguban, razoran, smrtonosan, letalan, ubitačan

fatalistički adv. pomireno, rezignirano, pasivno, pesimistično, pesimistički

fauna f životinjski svijet, životinjsko carstvo, životinje

favorit* m (*obiteljski* ~) ljubimac, miljenik, maza, štićenik

favorizirati imprf. i prf. štititi, zaštićivati, podupirati, poduprijeti, davati/dati prednost, pomagati, pomoći, ići (komu) na ruku

faza* f **1** (~ *u razvoju*) etapa, (razvojni) stupanj, stadij, razdoblje, period, vremenski odsječak, vrijeme, dio, (~ *u ostvarivanju čega*) krug, nef. tura **2** (~ *potrebna za promjenu smjera gibanja*) titraj, period

fazan m gnjetao

feferon m ljuta papričica

feljton m podlistak

fenomen m pojava; rijetkost *usp.*, neobičnost, izuzetak, iznimka, iznimnost

fenomenalan adj. izuzetan, izvanredan, izniman, jedinstven, rijedak, neobičan, nesvakodnevan, neviđen, nečuven, senzacionalan, čudesan

fenjer m nef. lampaš

festival m **1** (*glazbeni* ~) umjetnička smotra/priredba, izvedba **2** (*pravi* ~ *povodom čega*) svetkovina, svečanost

fetiš* m (*o predmetu*) talisman, amulet, (*o ideji*) fiksacija *usp.*

fibula f **1** (~ *za spajanje odjeće*) kopča, gvozdac, prеđica, spona, igla **2** (*med.*) lišnjača, cjevanica, lisna kost

figura* f **1** (*skladna* ~) oblik, stas, tijelo, lik, silueta **2** (*naslikana / isklesana* ~ *čovjeka*) prikaz, slika, crtež, skulptura **3** (*pjesnička* ~) pjesnički ukras, trop, metafora, poredba, slika, slikovit izraz, alegorija, analogija, anadiploza, apostrofa, asonanca, aliteracija, anafora, epifora, hijazam, gradacija, klimaks, simbol

fijuk* m (*zvuk biča*) zvizd, zvizg, zvižd

fikcija* f izmišljotina, izmišljeno, umišljaj, umišljeno, utvara, nestvarnost, privid, bajka, neistina, fantazija

fiksacija* f fiks-ideja, opsesija, opsjednutost, obuzetost, manija, fetiš

fiksirati* imprf. i prf. **1** (~ *predmet / vrijeme sastanka*) dogovarati, dogovoriti, utvrđivati, utvrditi, ustaljivati, ustaliti, učvršćivati, učvrstiti **2** (~ *pogled*) usredotočivati, usredotočiti, piljiti, zapiljiti se **3** ~ **se** (~ *za što*) vezivati se, vezati se, ovisiti (o čemu), ne odstupati, ne odstupiti (od čega)

fiktivan adj. nestvaran, nerealan, nepostojeći, izmišljen, neistinit, prividan, pretpostavljen, fikcijski

filistar m licemjer, samozadovoljnik, ograničenjak, malograđanin; nef. purger, klajnbirger

filistarski adj. licemjeran, samozadovoljan, ograničen, malograđanski; nef. klajnbirgerski

film* m sedma umjetnost, pokretne slike, (~ *kao zapis stvarnosti*) dokumentarni film, dokumentarac, (~ *s fikcijskim sadržajima*) igrani film, arh. umjetnički film, (~ *s animacijom*) animirani/crtani film, nef. crtić, (*s kriminalističkim sadržajima*) kriminalistički film, nef. krimić, triler, (~ *koji opisuje događaje s američkog Divljeg zapada*) vestern, kaubojski film, nef. kaubojac, (~ *s jezivim elementima*) film strave, horor, (*filmska predigra*) kratki film, žurnal; rj. slikopis

filmofil m filmoljubac

filolog* m (*usko usmjeren* ~) pej. korjenodubac

filozofija f arh. mudroslovlje

filozofski adj. (*koji se odnosi na filozofiju kao znanstvenu disciplinu*) filozofijski, (~ *način izražavanja*) visokoparan, mudrujući, mudroslovni

filtar* m prokapnik, pročistač, cjedilo

filtrirati imprf. i prf. **1** (~ *vodu*) cijediti, procjeđivati, procijediti; čistiti, pročišćavati, pročistiti, očistiti **2** (~ *svjetlosne zrake*) zadržavati, zadržati

fin adj. **1** (*fina tkanina*) gladak, mekan, lagan, prozračan, probran, (~ *pijesak*) sitan, (~ *lim*) tanak, latičast, (~ *rad*) kvalitetan, odličan, prvoklasan, prelijep, rijedak; precizan **2** (*o ljudima*) uglađen, profinjen, pristojan, uljudan, kulturan, odgojen; dražestan, lijep, mio, krasan; nježan, krhak, osjetljiv, preosjetljiv **3** (~ *ukus*) istančan, izbrušen, izoštren, iznijansiran, znalački **4** (*o hrani, nef.*) ukusan, odličan, izvanredan

financijer m novčar, bankar; ulagač, investitor

financirati imprf. i prf. **1** (~ *što*) ulagati, uložiti (u što) **2** (~ *koga*) novčano podupirati/poduprijeti, kreditirati, pomagati, potpomagati, pomoći

finesa f **1** (*značenjska* ~) nijansa, tanana razlika **2** (~ *u ponašanju*) finoća *usp.*

fino adv. **1** *usp.* fin, (~ *se ponašati*) lijepo, pristojno, uglađeno, uljudno, obzirno **2** (~ *se osramotiti*) prilično, valjano, čestito, svojski, dobrano

finoća f **1** (~ *tkanine*) glatkoća, mekoća, prozračnost, (~ *zrna*) sitnoća, (~ *lima*) tankoća, latičastost, (~ *rada*) kvaliteta, prvoklasnost, ljepota, rijetkost; preciznost **2** (~ *u ponašanju*) uglađenost, nef. šlif, profinjenost, pristojnost, finesa, kultura, rafiniranost, uljudnost, obzirnost; istančanost, tankoćutnost, suptilnost, rafiniranost, osjetljivost, (~ *pokreta*) dražest, ljepota, milina, ljupkost, (~ *osobe*) nježnost, krhkost, osjetljivost, preosjetljivost **3** (~ *ukusa*) istančanost, izbrušenost, izoštrenost, iznijansiranost **4** (~ *zlata*) čistoća

fisija f (~ *atomske jezgre*) cijepanje, dioba, razbijanje

fitoterapija f herbalizam

fizički* adj. (~ *napor*) tjelesni, (~ *svijet*) materijalan, konkretan, opipljiv, vidljiv, stvaran, tvaran

fizionomija f **1** (*pamtljiva* ~) crte lica, lice, izraz lica, značajka, značaj **2** (~ *tvrtke*) oblik, forma, profil

flamingo m (*zool.*) plamenac

flegmatičan adj. (~ *po naravi*) hladnokrvan, ravnodušan, hladan, smiren, miran, nerazdraživ, (*flegmatični učenici*) apatičan, nezainteresiran, pasivan, neaktivan, letargičan, indolentan, trom, nemaran, gluh i slijep

flegmatičnost f hladnokrvnost, ravnodušnost, hladnoća, smirenost, mirnoća, nerazdraživost; apatičnost, nezainteresiranost, pasivnost, letargičnost, neaktivnost, indolentnost, tromost, nemarnost

fleksibilan adj. **1** (*o materijalu*) savitljiv, pregibljiv, elastičan, gibak *usp.* **2** (*o stavovima / ponašanju*) prilagodljiv, promjenjiv, otvoren, pristupačan

fleksija f (*lingv.*) promjena, fuzija

flora f biljni svijet/život, biljno carstvo, biljni pokrov/pokrivač, bilje

flota f **1** (*ukupnost brodova*) brodovlje, mornarica, (*kombinacija manjih ratnih brodova*) flotila **2** (*zračna* ~) zrakoplovstvo

fluid m **1** (*o tvarima*) tekućina, sok, izlučina; plin, plinovita tvar **2** (~ *struji oko osobe, nef.*) privlačnost *usp.*

fluktuacija f **1** (*o vodi*) strujanje, pritjecanje i otjecanje, plima i oseka **2** (*o cijenama / broju čega*) promjena, mijenjanje, nepostojanost, nestabilnost, kolebljivost, (po)rast i pad, snizivanje i povisivanje, sniženje i povišenje

fluktuirati imprf. i prf. **1** (*o vodi*) strujati, pritjecati, otjecati **2** (*o cijenama / broju*) rasti i padati, porasti i pasti, mijenjati se, promijeniti se, oscilirati, varirati, izmjenjivati se, izmijeniti se

fluvijalan adj. nanesen; riječni

fobija f (bolestan/iracionalan) strah *usp.*, opsesivan strah; averzija, odvratnost, odbojnost

fond* m **1** (*stočni* ~) potencijal, zaliha, rezerva, materijalna snaga **2** (~ *za budućnost*) sredstva, novac, kapital, izvori; gotovina, ušteđevina, zaliha, blago, fundus

fonem m glas

fonetika f arh. glasoslovlje

fontana* f vodoskok, (~ *u orijentalnom stilu*) šedrvan

forma f **1** (~ *objekta / bića*) oblik, lik, izgled, izvanjskost, vanjština, stas, kip, struktura, (*vanjska* ~ *bez sadržaja*) šminka **2** (~ *za davanje oblika čemu*) kalup, model **3** (*ne zadovoljiti formu*) pravila ponašanja/ophođenja, dobro ponašanje/ophođenje, manira **4** (*dobra fizička* ~) (fizičko/psihičko) stanje, zdravlje, izdržljivost, otpornost, kondicija, spremnost,

(***biti u formi***) biti u (dobroj) kondiciji, nef. biti fit

formalan adj. **1** (~ *dokument / formalna procedura*) propisan, po formi, služben, formalno organiziran, priznat, registriran, institucionaliziran, standardan, legalan; uobičajen, (*vrlo* ~) ceremonijalan **2** (*formalna isprika*); vanjski, izvanjski; usiljen, neiskren, hladan, površan, reda radi

formalnost f **1** (*obaviti formalnosti*) konvencionalnost, formalno/uobičajeno pravilo, službeni/nužni postupak, procedura **2** (*to su samo formalnosti, nef.*) nevažnost, nebitnost, sitnica

format m (~ *slike / knjige*) veličina, proporcija, oblik

formirati imprf. i prf. **1** (~ *novu udrugu*) osnivati, osnovati, utemeljivati, temeljiti, utemeljiti, stvarati, stvoriti, graditi, izgraditi **2** (~ *što riječima*) oblikovati, davati/dati oblik, uobličavati, uobličiti **3** (~ *dječje stavove / sposobnosti*) razvijati, razviti, izgrađivati, izgraditi, (~ *djecu*) podučavati, podučiti, obrazovati, školovati, trenirati, instruirati

formula* f (~ *izgovorena u gatanju*) gatka

formulirati imprf. i prf. **1** (~ *pravila*) oblikovati, uobličivati, uobličiti, razrađivati, razraditi, stvarati, stvoriti, utvrđivati, utvrditi, zadavati, zadati **2** (~ *pismeno*) pisati, napisati, zapisivati, zapisati, sastavljati, sastaviti, (~ *usmeno*) izražavati, izraziti, artikulirati, verbalizirati, izgovarati, izgovoriti, reći, kazati

forsirati* imprf. i prf. **1** (~ *nova pravila / osobu*) veoma podupirati/podržavati, veoma se zalagati (za koga/što); nametati, nametnuti (što), siliti, prisiljavati, prisiliti (koga na što) **2** (~ *promjene*) požurivati, požuriti, tjerati na (što)

fosil* m **1** (~ *organizma*) okamina, petrefakt, ostatak, sačuvani ostatak, relikt **2** (*pravi je ~, nef. pej.*) okamina, starac, starica

fotogeničan adj. kamera ga voli, zahvalan za snimanje, lijep na fotografiji/snimci

fotografija f snimka, nef. snimak, (*letimična ~ / u prolazu*) fotozapis, (*razvijena i fiksirana ~ na kojoj su svijetla mjesta raspoređena obratno rasporedu u prirodi*) negativ, (~ *kopirana s negativa*) pozitiv, (~ *spektra*) spektogram; nef. slika, fotka, kipec, arh. svjetlopis

fotografirati imprf. i prf. snimati, snimiti, bilježiti (kamerom), zabilježiti (kamerom); ekspr. ovjekovječiti, nef. slikati, uslikati, udariti na kipec

fotokopija f preslika, kopija

fotokopiraonica f fotokopirnica, kopirnica; nef. fotokopiraona

fragilan adj. (*o predmetima*) lomljiv, lako lomljiv, osjetljiv, fin, (*o osobama*) krhak, nježan *usp.*, osjetljiv, fin, ekspr. loman

francuski ključ nef. francuz

franjevac* m (*ogranci franjevaca*) kapucini, mala braća, konventualci, trećoredci, (~ *u Bosni*) nef. ujak; nef. franciskan

frcati imprf. (*o iskrama*) iskakati, izbijati, prštati, iskriti, prskati, padati, bacati; nef. vrcati

frizer m rj. češljač, vlasuljar

frizura* f (*kosa ošišana na nulu*) nef. nulerica, (*ženska ~ vrlo kratko pošišana*) nef. tifusnica; nef. friz

frntast adj. (*o nosu*) prćast, frnj(k)ast

frustracija f frustriranost, nezadovoljstvo, gorčina, razočaranost, ljutnja

fuj interj. bljak, pi

fundamentalni adj. osnovni, glavni, temeljni, najvažniji, najbitniji, najveći, primaran, prvi, ključni, središnji, konstitutivan, esencijalan, nezaobilazan, nužan

fundiran adj. **1** (*fundirana građevina*) s temeljem/osnovom, utemeljen **2** (~ *razlog / dokaz*) utemeljen, argumentiran, osnovan, zasnovan

fundirati imprf. i prf. **1** (*o ustanovama*) temeljiti, utemeljiti, udariti temelj, osnivati, osnovati **2** (~ *iskaz*) potkrijepiti dokazima/dokumentima, dokumentirati, argumentirati, zasnivati, zasnovati

funkcija* f (~ *u tvrtki*) djelatnost, rad, zadatak, zadaća, djelovanje, svrha; služba, poziv, posao, dužnost, položaj, odgovornost; uloga

funkcionalan adj. praktičan, uporabljiv, upotrebljiv, svrhovit, svrsishodan, koristan, racionalan

funkcionirati imprf. i prf. **1** (*o strojevima/ sredstvima*) biti ispravan, raditi, ići kako valja, djelovati; nef. šljakati **2** (*fotelja funkcionira kao krevet*) služiti (kao), igrati ulogu (čega), biti umjesto (čega)

furiozan adj. bijesan, jarostan, mahnit, pomahnitao, lud, poludio, pomaman, divlji, podivljao, silovit, uzavreo, žestok, goropadan

futrola f kutija *usp.*, navlaka, (~ *sablje / mača / noža*) korice, tok, (~ *noža*) nožnice, (~ *za naočale / pera*) etui, pernica

fuzija* f stapanje, slijevanje, spajanje, amalgamiranje, udruživanje, udruženje, združivanje, združenje, ujedinjavanje, ujedinjenje

fuzionirati imprf. i prf. stapati, stopiti, slijevati, sliti, spajati, spojiti, sastavljati, sastaviti, amalgamirati, ujedinjavati, ujediniti, udruživati, udružiti, združivati, združiti

G

gaće f pl. t. **1** (*o rublju*) gaćice, (*tijesne ~ bez nogavica*) sliperice, (*muške malo dulje ~*) bokserice, (*duge muške ~*) nef. gege, (*~ s otvorenom stražnjom stranom*) tanga; nef. mudante **2** (*dio odjeće, nef.*) hlače *usp.*

gaćnik m svitnjak, gatnjak; nef. učkur

gadan adj. **1** (*~ izgled / gadno lice*) ružan, grd, neugledan, odbojan, mrzak, odvratan, ogavan, rugoban, gnusan, gadljiv, oduran, nakazan **2** (*~ suparnik*) zao, opak, nepošten, podao, pokvaren, opasan **3** (*~ položaj*) pretežak, strašan, grd, prenepovoljan

gaditi imprf. **1** (*~ komu što*) ogađivati, ispunjavati gađenjem; prljati, onečišćivati, zagađivati **2 ~ se** (*~ komu*) biti odvratan/odbojan, biti mučan, osjećati odvratnost/odbojnost/mučninu, gnušati se, gr(u)stiti se, duriti se, zazirati (od čega), groziti se, zgranjivati se, užasavati se, mučiti se, muka je (komu), zlo je (komu), diže se (komu) utroba/želudac, prevrće se (komu) utroba/želudac

gadljivo adv. (*~ gledati jelo*) s odvratnošću, s gađenjem/mučninom, s neugodom

gadno adv. **1** *usp.* gadan; (*~ postupiti*) odvratno, odurno, ogavno **2** (*~ se umoriti, nef.*) jako, veoma, vrlo, grdno, temeljito

gadost f gadarija, odvratnost, niskost, nepoštenje, podlost, opakost, ogavnost, gnusoba, gnusnost, prljavština, grdoba

gađati imprf. **1** (*~ iz vatrenoga oružja*) pucati; ciljati, nišaniti, (*~ vatrom iz mitraljeza*) mitraljirati, (*~ raketama*) raketirati, (*~ strijelom*) strijeljati **2** (*~ loptom u mrežu*) pucati, šutirati, ciljati, ubacivati **3 ~ se** (*~ kamenjem*) bacati, hitati, (*~ kamenčićima iz praćke*) praćkati se **4** (*~ novcem*) razmetati se, razbacivati se (čime), bacati, uludo trošiti (što), (*~ riječima*) dobacivati, brbljati **5** (*~ grudama snijega*) grudati se

gađenje n odvratnost, mučnina, muka, zlo, gnušanje *usp.*, neugoda

gaf m nesmotrenost, pogreška, pogrešan korak, loš/nesmotren/glup potez, glupost

gaj m lug, šumica, šumarak, bosket; nef. mladikovina

gajdaš m dudaš

gajde* f pl. t. (*istarske ~*) roženice

Galaktika f Mliječni put, Kumovska slama

galamiti imprf. **1** (*~ da sve odzvanja*) vikati, razvikati se, larmati, grajati, drečati, derati se, derati grlo; ekspr. razvaliti žvale **2** (*~ protiv čega*) buniti se *usp.*, prosvjedovati, protestirati **3** (*~ o svojoj*

vrijednosti) hvaliti se, razmetati se *usp.*, praviti se važan

galantar m galanterist, torbar, pokućarac, pokućar; rj. galanter

gamad f pl. 1 (*štetni kukci*) žohari, stjenice, uši 2 (*o ljudima*) nepoštenjaci, ološ, bijednici, nevaljalci, gadovi, žgadija; ekspr. pogan

gangrena f (~ *tkiva*) odumiranje, obamiranje, truljenje (tkiva), nekroza, vučac

ganuće n ganutost, samilost, dirnutost, tronutost, potresenost, raznježenost, osjetljivost, sjeta, tuga, uzbuđenje

ganuti prf. 1 (~ *koga* / ~*se zbog čije priče*) potresti (se), dirnuti, tronuti, uzbuditi (se), ražalostiti (se), razmekšati (se), raznježiti (se); nef. raspekmeziti se 2 (~ *rukom koga*) dodirnuti, dotaknuti, taknuti, (~ *što dalje od sebe*) maknuti (što) *usp.*, pokrenuti

ganutljiv adj. 1 (~ *čovjek*) osjetljiv *usp.*, osjećajan, sažaljiv, samilostan, nježan 2 (~ *govor*) dirljiv *usp.*, uzbudljiv, potresan

ganutljivost f 1 (*njegova* ~) osjetljivost, osjećajnost, sažaljivost, samilost, nježnost 2 (~ *govora*) dirljivost, uzbudljivost, potresnost

garancija f 1 (~ *uspjeha*) jamstvo, sigurnost, jamčenje 2 (*o novcu*) jamčevina 3 (~ *za novokupljeni proizvod, nef.*) jamstveni list, jamstvo, garantni list

garderoba* f 1 (~ *na kolodvoru*) prtljažnica, ostava, odlagalište; rj. rušnica 2 (*raskošna* ~) odjeća *usp.*

gargaše f pl. t. gargače, grebača, greben; nef. ogreb

garo m (*životinja crne dlake*) garov, garonja, galeša; ekspr. cigo

gasiti imprf. 1 (~ *svijeću* / *svjetlo*) trnuti, isključivati, prekidati 2 (~ *žeđ*) utišavati, ublažavati, napajati, piti *usp.* 3 ~ **se** (*o svjetlu*) trnuti se, slabiti, gubiti sjaj, blijedjeti, zalaziti, nestajati 4 (*o životu* / *ljudima*) gasnuti, gubiti se, nestajati, prolaziti, odumirati, umirati

gastronomija* f kult hrane; birana hrana; kuharstvo, kulinarsko/kuharsko umijeće

gat m 1 (~ *za vodu*) ustava 2 (~ *u luci*) pristanište, mol, pristan; nef. muo, mulo; lukobran, kamena brana

gatati* imprf. čarati *usp.*, vračati *usp.*

gavun m (*zool.*) brofun; nef. zeleniš, oliga

gaziti* imprf. 1 (*odlučno* ~) stupati; *usp.* hodati, (*bučno* ~ *u hodu*) toptati, (~ *sitnim koracima*) tapkati, pipati, (~ *po blatu*) gac(k)ati, gnjecati, šljap(k)ati, (~ *nabijajući podlogu*) tabati, poravnavati 2 (~ *cvijeće*) gnječiti, čepati, uništavati, (~ *grožđe u bačvi*) nabijati, tiskati, muljati, gnječiti 3 (~ *rijeku*) prelaziti 4 (~ *koga* / *čija prava*) tlačiti, ugnjetavati, moriti; kršiti, narušavati, ignorirati

gdje conj. i adv. (*vidim* ~ *dolazi*) kako, da, (~ *ću to znati*) na koji način, kako, otkud(a), nef. kamo, (*u vremenskim rečenicama*) kad(a)

gegati se imprf. klatiti se, klimati (se), vući se, teturati; nef. vagati (se)

genealogija f rodoslovlje, rodovnik, rodoslov, povijest predaka, povijest krvne linije

generacija f naraštaj, godište, dobna skupina; vršnjak, vršnjakinja, vršnjaci; ekspr. pokoljenje

generacijski adj. naraštajni, vršnjački

generalni adj. 1 (~ *zakoni*) opći, općenit, sveopći, (~ *zapovjednici*) glavni, vrhovni 2 (*generalna procjena*) općenit, približan, uopćen, širok; završni, zaključni

generalije f pl. t. 1 (~ *u osobnoj iskaznici*) osobni podaci, personalije 2 (*nespecifične* ~) opći podaci

generalizacija* f uopćavanje, uopćenje, poopćavanje, poopćenje, poopćenost, uopćenost

generator* m (~ *izmjenične struje*) alternator

genij m 1 (*on je pravi* ~) stvaralac, intelekt, mozak, arh. veleum, (*geniji koji su stvarali povijest*) velikan; nef. genijalac 2 (*unutrašnji* ~) duševna snaga, intelektualna snaga, duh, nadarenost, kreativna snaga

genijalan adj. (~ *umjetnik* / *genijalno djelo*) izniman, izvanredan, iznimno na-

daren/talentiran, briljantan, majstorski, neponovljiv, izvanserijski, neviđen, inventivan, maštovit, kreativan, sposoban, silan, velik

genitalije f pl. t. spolni organi, spolovila

genocid m (*~ nad narodom*) istrebljivanje, istrebljenje, iskorjenjivanje, iskorjenjenje, (*~ nad Židovima u 2. svjetskom ratu*) holokaust

geodet m (*onaj koji mjeri parcele*) geometar, nef. mjernik, arh. zemljomjer, (*onaj koji bilo što mjeri*) mjeritelj

georgina f (*bot.*) dalija

gerila* f (*borba odreda izvan redovne vojske*) četovanje, hajdukovanje

geslo n lozinka, deviza, krilatica, parola, misao vodilja, životna filozofija, načelo, uvjerenje, kredo, moto, maksima, pravilo, aksiom

gibak adj. (*o materijalima*) elastičan, gibljiv, povitljiv, savitljiv, fleksibilan, prutak, prilagodljiv, rastezljiv, mek, podatljiv, podašan, podatan, (*o ljudima*) fleksibilan, pokretljiv, okretan, spretan

gibati imprf. **1** (*~ što/čime*) kretati, pokretati, micati, pomicati **2** (*gibaj(te), nef.*) bježati **3** **~ se** (*~ u mjestu*) micati se, ići, kretati se, pokretati se, pomicati se, razgibavati se; ljuljati se, savijati, povijati se, (*~ uvijajući tijelom*) ugibati se

gimnastičar m tjelovježbač, vježbač; arh. gombalac, gombač

gingivitis m upala desni; nef. zazubice

ginuti imprf. **1** (*~ u ratu*) pogibati, umirati *usp.* **2** (*~ za čim/zbog čega*) venuti, sahnuti, jesti se, sušiti se, nestajati, žalostiti se, čeznuti, patiti, hlepiti, žudjeti (za čim), kidati se (zbog čega) **3** (***ne gine (komu) što***) ne možeš mimoići/zaobići/izbjeći, moraš, sigurno (ti) je, ne može (ti) izmaknuti

gipkost f (*o materijalima*) elastičnost, gibljivost, povitljivost, savitljivost, fleksibilnost, prutkost, prilagodljivost, rastezljivost, mekoća, podatljivost, podašnost, podatnost, (*o ljudima*) fleksibilnost, pokretljivost, okretnost, spretnost, živahnost, žustrost

girica f (*zool.*) gira, manula, menula

glacijacija f zaleđivanje, zaleđenje, oledba

glacijal m ledeno doba

glačalo n nef. pegla, sumpreš

glačaonica f nef. pegleraj

glačarica f nef. peglačica, peglarica

glačati imprf. **1** (*~ tkaninu*) ravnati, izravnavati; nef. peglati, sumprešati, sumprešavati **2** (*~ iskaz*) dotjerivati, usavršavati, poboljšavati

glad f **1** (*višesatna ~*) izgladnjelost, potreba za hranom, pregladnjelost, (*velika ~*) vučja glad, (*~ od koje se umire*) ekspr. gladomora **2** (*u zemlji vlada opća ~*) nestašica, oskudica, nejedica, bijeda, siromaštvo **3** (*silna ~ za čim/kim*) potreba, strast, žudnja, pohlepa, pohota, težnja, želja, potraga

gladak adj. **1** (*glatka površina*) ravan, izravnan, uglačan, izbrušen, brušen, (*~ kao zrcalo*) zrcalan **2** (*glatke ruke*) mek, nježan, (*pokriven ledom*) klizav, zaleđen **3** (*~ izlaz iz situacije*) lak, jednostavan **4** (*glatka laž*) okretan, vješt, lukav, snalažljiv **5** (*~ stil*) tečan, neusiljen, dotjeran, tekući

gladan adj. **1** (*koji osjeća potrebu za hranom*) izgladnio *usp.*, pregladnio, iscrpljen, ispošćen, (*veoma ~*) mrtav gladan, (*napola ~*) nesit, (*koji se ne može najesti*) nezasitan, proždrljiv, (*biti vrlo ~*) umirati/skapavati od gladi; siromašan, željan **2** (*gladna hrana*) nekaloričan, nezasitan, suviše lak/probavljiv **3** (*~ uspjeha/novca*) željan, nezasitan, pohlepan, gramziv, ekspr. pohotan (na što)

gladiola f rj. sabljičica

gladiti imprf. **1** (*~ podlogu*) brusiti, ravnati, izravnavati, poravnavati **2** (*~ čelo*) prelaziti prstima, milovati, maziti **3** (*~ nesporazume*) rješavati, izravnavati, ublažavati, smirivati, stišavati

gladovati* imprf. **1** izgladnjivati, staviti zube na policu/klin, (*suzdržavati se od hrane*) postiti, (*o isposnicima*) isposničiti **2** (*~ žarko za čim*) žudjeti, čeznuti, željeti *usp.* **3** (*~ u svemu*) oskudijevati, nemati ništa, biti siromašan/puki siromah

glagolski vid aspekt

glas* m 1 (*rekao je to neobičnim glasom*) ton, način govora 2 (*o njima nema glasa*) novost, vijest, obavijest 3 (***dobar ~***) ugled, ime, reputacija, (***uživati dobar ~***) biti od glasa, biti na (dobrom) glasu, steći glas, imati dobru reputaciju, (***biti na lošem glasu***) biti ozloglašen, biti poznat po lošem, ne uživati dobar glas, (***~ naroda***) javno mnijenje, mišljenje, stav, volja, želja, osjećaj, (***bez glasa***) bezglasan, atonalan, atoničan, zanijemio, utihnuo, nijem; zapanjen, skamenjen, zaprepašten, (***pravo glasa***) pravo odlučivanja/biranja, (*nemati gdje glasa*) pravo mišljenja/govora, utjecaj

glasan adj. 1 (*koji se može čuti*) čujan, zvučan 2 (*vrlo ~*) zvučan, zvonak, sonoran; preglasan, bučan, jak, snažan, prodoran, grlat, glasit, (*~ kao grom*) gromoglasan, treštav, gromovit, urnebesan 3 (*glasna misao*) izgovoren, iznesen, (is) kazan; otvoren, javni

glasanje* n oglašavanje, javljanje, (*~ mačke*) m(i)jaukanje, (*~ gusaka*) frčanje, (*~ gusaka / vrana*) gaka(nje), (*~ kokošiju*) kokodakanje, (*~ pijetlova*) kokot(anje), kukurijekanje, kukurikanje, (*~ pileta*) pijuk(anje), (*~ grlica*) gugut(anje), grgut(anje), (*~ golubova*) guka(nje), (*~ sove*) huka(nje), (*~ žabe*) kreket(anje), (*~ kukavice*) kukanje, (*~ koze*) meket(anje), (*~ ovce*) blejanje, bleka, (*~ krave*) muka(nje), (*~ magarca*) revanje, (*~ konja*) rzanje, (*prodorno ~ konja*) njiska(nje), njisak, (*~ životinja u ljubavnom zanosu*) zov

glasati se imprf. javljati se, oglašavati se, glasiti se, davati glas; odzvanjati, (*o sireni*) tuliti, (*~ sa začepljenim grlom*) krkljati, (*o mačkama*) mijaukati, (*~ zadovoljno: o mačkama*) presti, (*o psima*) lajati, (*~ od tuge / boli: o psima*) skvičati, skričati, (*o guskama*) gakati, frčati, (*o guskama / vranama*) gakati, (*o gavranima / vranama*) graktati, (*o kokošima*) kokodakati, kvocati, kokotati, rakoliti se, (*o pijetlovima*) kokotati, kukuri(je) kati, (*o pilićima*) pijukati, (*o purama*) pućkati, pućpurikati, (*o ćukovima*) ćukati, (*o pticama pjevicama*) pjevati, pjevuckati, cvrkutati, (*o vrapcima*) živ(ži) kati, žvrgoljiti, (*o grlicama / golubovima*) gugutati, grgutati, gukati, (*o slavujima*) biglisati, (*o sovama*) hukati, (*o kosovima*) zviždati, (*o djetlićima*) kliktati, (*o žabama*) kreketati, regetati, (*o kukavicama*) kukati, (*o kozama*) meketati, beketati, (*o govedima*) mukati, (*o ovcama*) blejati, blekati, (*o svinjama*) groktati, roktati, kruliti, (*o magarcima*) revati, njakati, (*o konjima*) rzati, frktati, (*~ prodorno: o konjima*) njiskati, njištati, (*o volovima / lavovima*) rikati, (*o medvjedima*) mumljati, (*o zmijama*) šištati, siktati, psikati, (*~ prodorno / oštro*) cvrčati, zvrčati, zvrčiti

glasina* f 1 (*glasine kruže mjestom*) govorkanje, nepouzdana/lažna vijest, rekla-kazala, trač, priča, fama, izmišljotina, brbljanje *usp.* 2 (*snažna ~, pej.*) glasurda

glasiti* imprf. (***~ na koga***) biti naslovljen/adresiran (na koga), biti upućen (komu)

glasnik m 1 (*~ koji donosi vijest*) glasonoša, vjesnik, teklič, nef. arh. ulak, pismonoša, brzoteča, skoroteča, kurir, objavljivač; izaslanik, raznosač (vijesti) 2 (*~ novih pogleda*) vjesnik, navjestitelj, nagovjestitelj, nagovještač, preteča 3 (*onaj koji čita obavijesti uz bubanj*) bubnjar, vikač, izvikivač, nef. pozivar, telal 4 (*mjesečni ~ stranke*) list, glasilo; nef. organ

glasno adv. 1 *usp.* glasan; (*tako da se čuje*) čujno, naglas; javno, otvoreno, da svi čuju 2 (*govoriti neugodno ~*) preglasno, punim glasom, iz svega glasa, na sav glas, na sva usta, bučno; nef. izglasa, (*vrlo ~*) koliko (koga) grlo nosi, iz petnih žila

glasnogovornik m 1 (*~ ustanove*) izvjestitelj, portparol 2 (*~ ideje*) zagovornik *usp.*, (*njegov odani ~, pej.*) vikač, nef. galamdžija, truba

glasovanje n biranje, (*~ kojim se izravno odlučuje o prihvaćanju / odbacivanju čega*) referendum, (*~ obojenim kuglicama*) balotaža

glasovati imprf. (~ *na izborima*) birati, davati glas, davati povjerenje; nef. glasati

glasovnica f glasački listić

glatko adv. *usp*. gladak; (~ *odgovarati / učiniti*) spremno, bez problema, izvrsno, dobro, lako, jednostavno, slobodno, (***ide*** ~) bez problema/poteškoća, nesmetano, nef. kao podmazano, kao po loju; nef. tečno, glat

glava* f **1** (*dio tijela*) nef. ćiverica, ćuba, tintara, tikva(nja), bundeva, (~ *ravna na tjemenu*) prakljača, pratljača, tavica, (*ćelava* ~) ćelavica, (~ *kupusa*) glavica **2** (*imati glavu za što*) um, razum, pamet *usp*. **3** (~ *čega*) poglavar *usp*., glavar, vođa *usp*., čelo, (~ *ustanove*) ravnatelj, direktor, predstojnik, (~ *projekta*) voditelj, nositelj, (~ *države*) predsjednik, (~ *odbora*) predsjedatelj; nef. šef **4** (*platiti po glavi*) osoba, pojedinac, čovjek, čeljade **5** (~ *knjige*) poglavlje, dio, odjeljak **6** (~ *medalje / novca*) avers

glavašica f (*zool*.) čovječja ribica

glavešina m (*nef*.) nef. kaponja, budža, budžovan, velika zvjerka; rj. glavonja

glavina* f (*dio sedla / samara*) glavar

glavni adj. (~ *problem / glavna osoba*) ključni, bitan, osnovni, temeljni, stožerni, prvi, najveći, najvažniji, središnji, centralni, primaran, vodeći, najznačajniji, najznatniji, najistaknutiji, najugledniji, dominantan, magistralan, vrhovni, najviši, velik, udarni, (~ *svjedok*) krunski, (*od velikog značenja za život*) životni, odlučujući, odsudan, (***biti*** ~) voditi glavnu riječ, igrati glavnu ulogu, biti prva violina, svirati prvu violinu

glavni grad ekspr. prijestolnica, arh. stolica

glavnina f većina, majoritet, (naj)veći dio/broj, glavni dio; nef. gro

glavobolja* f **1** (*jaka* ~ *praćena mučninom*) migrena **2** (*poslovi zadaju glavobolju*) briga, muka, patnja, neugodnost, neugoda, nevolja, problem

glavoč m (*zool*.) peš

glavulja f (*bot*.) mračnica

glazba f **1** (*moderna / klasična* ~) muzika, (*čudna* ~ *u ušima*) melodija, arija, ritam **2** (***limena*** ~) puhački orkestar

glazbalo n glazbeni/muzički instrument, instrument; arh. glazbilo

glazbeni adj. **1** (*glazbena akademija*) muzički **2** (*koji ima sluha*) muzikalan

glazbenik m muzičar; kompozitor, svirač, pjevač, izvođač, (*putujući* ~ *u srednjem vijeku*) trubadur, (~ *u orkestru*) nef. orkestraš

glazirati* imprf. i prf. cakliti, pocakliti, gleđiti, pogleđiti, emajlirati, prevlačiti, prevući

glazura* f **1** (~ *kojom se prevlače keramički proizvodi / metali*) cakl(ov)ina, ocaklina, gleđ, emajl, prevlaka; pokorica, pokosnica, (~ *na zubima*) caklina **2** (*dati glazuru proslavi*) sjaj, uglađenost, blistavost, blještavilo

gle interj. gledaj, pazi, vidi; vidi, vidi; pazi, pazi; vidi ti (koga), pazi (ti) (koga), tko bi rekao, ma nemoj(te), ništa manje, ohoho; nef. nu

gledalište* n (*uzdignuto* ~) tribina

gledatelj m (~ *prizora na ulici*) promatrač, motritelj, nef. motrilac, rj. gledač, (~ *prisutan kod važnog događaja*) očevidac, svjedok, (~ *igre*) navijač, nef. kibic

gledati imprf. **1** (~ *pozorno*) promatrati, motriti, zadržavati pogled na komu/čemu, pratiti očima/pogledom, (~ *radi utvrđivanja promjena*) opservirati, (~ *okolo / iza sebe*) osvrtati se, poglédati, ogledati se, ogledavati se, (~ *kroz mali otvor*) viriti, provirivati, (~ *od glave do pete*) odmjeravati, mjerkati, razgledati, nef. razgledavati, (~ *nepomično / nepristojno*) buljiti, piljiti, zuriti (u koga), fiksirati (koga), nef. skrozirati (koga), (~ *s namjerom da se napadne*) vrebati, (~ *plašljivo*) ekspr. zvjerati, (~ *krajičkom oka*) zirkati, pogletkivati, (~ *znatiželjno*) kriviti/iskrivljivati vrat, (~ *tako da se sijeku smjerovi jednoga i drugoga oka*) zrikati, škiljiti, (~ *na sve strane*) zrakati, (*glupo* ~) zijevati, zijati, nef. blejati, (*oštro* ~) strijeljati (koga) pogledom/očima, šibati/sijevati

očima, (~ *unaokolo*) kružiti očima, šarati očima, lutati/šetati pogledom, (~ *bez prestanka*) ne skidati oka/očiju (s koga/čega), (~ *sjajnih očiju*) žagriti, (~ *koga sa simpatijom*) nef. škica(va)ti, (~ *igru / koga sa simpatijom*) nef. kibicirati, (~ *se sa simpatijom*) očijukati, (~ *požudno koga*) proždirati/gutati očima **2** (~ ***ispod oka***) potajno/krišom promatrati, biti nepovjerljiv, (***poprijeko*** ~) ne mariti, ne trpjeti (koga/što), (***rado*** ~) biti sklon (komu/čemu), (***krivo*** ~) ne trpjeti, ne podnositi (koga), imati što protiv (koga), zamjerati (komu što), (~ ***sa strane***) ne miješati se, (~ ***crno/kroz crne naočale***) biti pesimist, (~ ***svoj interes***) vući sebi/na svoju stranu, vući vodu na svoj mlin **3** (~ *na što pozitivno / negativno*) odnositi se (prema čemu), smatrati, misliti **4** (*prozor gleda na ulicu*) biti okrenut/usmjeren **5** (~ *da se sve uradi na vrijeme*) nastojati, pokušavati, truditi se **6** (~ *blago*) paziti na što, nadgledati

glede adv. što se tiče (koga/čega), povodom, u povodu, u pogledu (čega), u odnosu na (koga/što), u odnosu prema (komu/čemu), u vezi s (kim/čim)

gledište n stajalište, motrište, perspektiva; stav, mišljenje, mnijenje, uvjerenje, pogled (na svijet), nazor, svjetonazor, gledanje, pozicija, polazište, shvaćanje, razumijevanje, aspekt; nef. stanovište

gležanj m (*zglob koji spaja stopalo i potkoljeničnu kost*) tarzus, članak, zastoplje, nef. čukalj

glib m **1** (ljepljivo/gusto) blato *usp.*, kal **2** (*ljudski* ~) polusvijet, ološ *usp.*, propalice

glibav adj. (~ *put*) blatan, blatnjav, ukaljan, uprljan, glibovit, glib(lj)iv, kalan, raskvašen, barovit, nečist, prljav, zamazan

glista* f nef. guja(vica)

globalan adj. **1** (*globalna rješenja*) općenit, opći, sveopći, sveobuhvatan, svjetski, općesvjetski, univerzalan, međunarodni, planetaran **2** (*poput globusa*) okrugao *usp.*, zaokružen, sferičan

glodač m nef. frezer

glodati imprf. **1** (~ *zubima što*) strugati, oglabati, hrdati, jesti do kosti, nef. cupegati **2** (*nešto iznutra glođe drvo*) nagrizati, izjedati, gristi, uništavati **3** ~ **se** ne trpjeti se, gložiti se, biti u nesnošljivosti/svađi, svađati se *usp.*, pregoniti se

glodnuti prf. glocnuti, gricnuti, uzeti; nef. ekspr. šćapiti

glomazan adj. prevelik, (pre)golem, nespretan, neprikladan, kabast, nezgrapan, ogroman, velik, debeo

gluh* adj. **1** (*malo* ~) nagluh, tvrd na ušima **2** (*gluha tišina*) bezglasan, vrlo tih, dubok, potpun, posvemašnji **3** (~ ***na sve***) neumoljiv, tvrd, nedokaziv, (***praviti se*** ~) ne obazirati se (na što), ne dati si dokazati, ne htjeti čuti

gluma* f **1** (~ *na sceni*) glumljenje, pej. glumatanje, (*rutinska* ~) pej. šmira **2** (*to je samo* ~) pretvaranje, licemjernost, himba, prijetvornost, prenemaganje *usp.*, predstava

glumac m **1** (~ *na sceni*) dramski/scenski umjetnik, interpret, (~ *u dramama*) dramski glumac, karakterni glumac, (~ *u komedijama*) komičar, pej. komedijant, (~ *u tragedijama*) traged, tragičar, (~ *na filmu*) filmski glumac, filmska zvijezda, (*kazališni* ~) nef. kazalištarac, (~ *s pretjeranim gestama / loš* ~) glumatalo, nef. ekspr. glumator, (~ *koji neprirodno govori ulogu*) deklamator, (*beznačajan / osrednji / loš* ~) pej. glumčić, (*dojmljiv* ~) nef. glumčina **2** (*pravi je* ~) pretvaralo, komedijant, veseljak *usp.*

glumiti imprf. **1** (~ *u drami*) imati ulogu, igrati/tumačiti ulogu, igrati u predstavi/na filmu, (~ *koji lik*) igrati, tumačiti, utjelovljivati, oličavati, prikazivati, (*prenaglašeno / loše* ~) pej. glumatati, (~ *bez osobitog zalaganja*) markirati **2** (~ *koga / što / pred kim*) pretvarati se, prikazivati se, predstavljati se (lažno), igrati, izdavati se, izigravati, blefirati, prenemagati se *usp.*; obmanjivati, varati *usp.*

glup adj. (~ *čovjek*) zaostao, tup, ograničen, neinteligentan, stupidan, tupav, tupoglav, praznoglav, glupav, priglup, nedotupavan, nerazborit, nepametan,

udaren, zvekast, šenut, pomaknut, bezglav, blesav, budalast, bedast, blažen, majmunski, glup kao majmun; lud, sulud, slabouman, nesposoban, smeten, smušen, nije čitav, fali mu (jedna) daska u glavi, bez daske u glavi, tup kao sjekira, glup koliko je težak, glup/tup kao panj/ponoć, čuje kako trava raste, da nema nosa travu bi pasao, ima cicvaru u glavi; nef. debilan, imbecilan, kretenski, kretenast, tikvanski, (~ *propust*) nepromišljen, nerazuman, neshvatljiv, neumjestan, besmislen, nezgodan, neugodan, apsurdan, nezamisliv

glupača f *usp.* glupan; nef. pej. gusk(ic)a, gusketina

glupan m blesan, blesavac, praznoglavac, prazna glava/tikva, praznoglavić, praznoglavko, šupljoglavac, bedak, glupak, glupavko, smetenjak, smušenjak, tupan, tupavac, tupoglavac, tupavko, budala, budalaš, luda, ludačina, tvrda glava, matun, mamlaz; slaboumnik, debil; nesposobnjaković, nespretnjaković, neznalica, som, tikva, tikvan, šuša, zatucanac, bolvan, balvan, šmokljan, bukva, bukvan, klada, tukac, bena, bluna, zvekan, mulac, tutlek, glupčina, glupačina, tuluman; nef. pej. konj, telac, tele, ovan, majmun, orangutan, lajbek, cukun, idiot, kreten, krele, krelac, panj, cjepanica, ćuk, ćutuk, buzdovan, tumplek, buzdo, topuz, topuzina, govedo, vol, volić, volina, magarac, životinja, kretenčina, debilčina

gluparati se imprf. (*pej.*) zamlaćivati se, praviti budalu od sebe, praviti/činiti gluposti, glupariti se, najesti se ludih gljiva, (~ *praveći ružne geste/grimase*) kreveljiti se, *usp.*, nef. glupirati se, majmunirati

glupjeti imprf. blesavjeti, tupjeti, oglupljivati; djetinjiti

glupost f **1** (*osobina onoga koji je glup*) blesavost, blesavoća, ograničenost, tupost, tupavost, tupoglavost, nerazumnost, budalastost, praznoglavost, ludost, slaboumnost, slaboumlje, bezumlje, neznanje, glupavost, šašavost, priglupost, smušenost, smetenost; nef. kretenstvo, kretenizam, (*o postupcima/tvrdnjama*) nečuvenost, biser, gluparija, (~ *kao stanje duha*) glupaštvo, glupaština, glupotinja **2** (*ne izvodi gluposti*) nepromišljenost, nerazboritost, besmislica, besmislenost, budalaština, ludorija, prenemaganje, nedostojnost, komedija, (*velika* ~) majmunarija, nef. kerefeka **3** (~ *čijega položaja*) neprikladnost, nepriličnost, proturječnost, neshvatljivost

glušiti imprf. zaglušivati, oglušivati

gmaz m reptil, (*pl.*) gušteri, zmije, kornjače, krokodili; nef. gmizavac

gmizati* imprf. **1** (*o kretanju*) plaziti, laziti, puzati, miljeti, vući se, gmaziti; arh. gamziti **2** (~ *pred kim, pej.*) ponižavati se, puziti, puzati, ulizivati se, dodvoravati se *usp.*

gnijezditi se imprf. **1** (*o pticama*) savijati gnijezdo **2** (~ *na krevetu*) ugnježđivati se, meškoljiti se, vrpoljiti se, namještati se

gnojivo* n (~ *od biljnih otpadaka*) kompost, gnoj mješanac

gnušanje n gađenje, odvratnost, odbojnost, muka, zgražanje, zazor, zaziranje

gnjavator m dosadnjaković, nametljivac *usp.*, pijavica, zabadalo, zanovijetalo, mučitelj; nef. davež, pilež, stjenica, čimavica, picajzl

gnjavaža f gnjavljenje, mučenje, muka, dosađivanje, masaža, ekspr. piljenje, davež

gnjaviti imprf. **1** (~ *koga*) dosađivati (komu), uznemiravati, mučiti, tlačiti, kinjiti, umarati (koga), najahati, najašiti, nasjesti (na koga), inzistirati, tupiti, kljucati (komu), krcati orahe (komu) na glavi, piti (komu) krv (na slamku/pamuk), derati (koga) naživo; ekspr. masirati (koga), kojonavati (koga), nef. klistirati, šegati, pasirati, peglati, zakerati **2** (~ *što, nef.*) mijesiti, gaziti, gnječiti, gužvati **3** ~ **se** gubiti vrijeme, dangubiti, zanovijetati se, baktati se, petljati se, mučiti se; patiti se, natezati se, navlačiti se (s kim/čim); imati brige, preganjati se, skakati na sve strane; nef. džapati se, gombati se

gnjecav adj. ljepljiv; vlažan, raskvašen, mekan

gnječiti imprf. mijesiti, trti, pritiskati, gaziti, tlačiti, oblikovati, (~ *među prstima*) nef. gnjec(k)ati, (~ *u bezličnu masu*) ekspr. drembljati, (~ *grožđe/masline*) tiještiti, cijediti, muljati, nef. drucati; nef. gnjaviti

gnjilost f 1 (~ *mase*) gnjiloća, ekspr. gnjiloba 2 (*gnjili dio ploda*) gnjilina, gnjilotina

gnjio adj. 1 (*o predmetima*) sagnjio, truo, raspadnut, propao, (*djelomično* ~) natruo, nagnjio 2 (*o ljudima*) lijen *usp.*, nepokretan, nepoduzetan, trom, mlitav, bolestan; pokvaren, loš

gnjiti imprf. gnjiljeti, gnjiliti, trunuti, truliti, truljeti, raspadati se, crvati se

gn(j)usan adj. (~ *postupak*) odvratan, nizak, gadan, ljigav, ružan, prostački, mrzak, (~ *izgled, rj.*) nečist, prljav *usp.*, neuredan

gn(j)usnost f gadarija, gnusoba, odvratnost, niskost, gadnost, ljigavost, ružnoća, prostaštvo, prljavština, nečistoća, sramota, bljuvotina

godina f arh. ljeto, proljeće, nef. kvrga

godišnjak m godišnji zbornik, godišnje izdanje, godišnja edicija, almanah, anali, ljetopis, kalendar

godišnje adv. na godinu, u/po godini, svake godine

godišnjica f (~ *braka*) obljetnica, jubilej, (*crkvena* ~) god(ovina), zbor, nef. kirvaj

godište* n 1 (*moje* ~) generacija, naraštaj, godina, razred, dobna skupina, (*koje je on* ~) godina rođenja 2 (*o vinu*) berba

goditi imprf. prijati, dopadati se, sviđati se, odgovarati, biti po volji/ukusu, biti ugodan, (*godilo (im) je*) dobro (im) je palo; nef. pasati

gojenac* m pitomac, (~ ***konvikta***) nef. konviktorac, konviktaš

gojenje* n gojidba, (~ *svinja*) tov(ljenje), uzgoj, hranjenje

gojiti imprf. 1 (~ *biljke*) uzgajati 2 (~ *djecu, nef.*) odgajati *usp.* 3 (~ *životinje*) toviti, hraniti, debljati, pitati 4 ~ **se** debljati se *usp.*

gol adj. 1 (*bez odjeće*) neodjeven, neobučen, nepokriven, bez ičega (na sebi), bez odjeće, obnažen, nag, ekspr. gol golcat, u Evinu/Adamovu kostimu, kao od majke rođen, kako ga je mati rodila; svučen, razgolićen, razodjeven, otkriven, (*skoro* ~) gološav, rj. golušav, nef. goluždrav, (*osjeća se kao* ~) nezaštićen, bespomoćan, slab, ranjiv, izložen 2 (*goli brijeg*) neobrastao, nepošumljen, ogolio, bez drveća/grmlja, bez trave; arh. plješiv 3 (*gola žica*) neizoliran, neomotan, bez omotača 4 (***gola istina***) čist, neskriven, pravi, očigledan, neukrašen, jednostavan

golem adj. ogroman, prevelik, neizmjeran, nemjerljiv, neizmjerljiv, bezmjeran, neslućen, neslućenih razmjera, horendan, velik kao mlinski kamen, beskrajan, enorman, divovski, mamutski, gigantski, kolosalan, astronomski, silan, strašan, strahovit; prostran, širok; glomazan *usp.*, neprikladan; mnogobrojan

golemost f ogromnost, pretjerana veličina, neizmjernost, nemjerljivost, neizmjerljivost, bezmjernost, neslućenost, neslućeni razmjeri, horendnost, beskrajnost, enormnost, divovska/mamutska/gigantska veličina, kolosalnost; glomaznost; neprikladnost

golet f bezgorica, čistina, vjetrometina, brisani prostor; rj. goleš, golina, golija, goletija

golijen f cjevanica, goljenjača, goljenična kost; nef. cijepac, gnjat

goloća f golotinja, golost, nagost, gološavost, golušavost, neodjevenost, neobuvenost, nepokrivenost, otkrivenost, razgolićenost, ogoljelost; *usp.* gol

goloruk adj. nenaoružan, golih ruku, nezaštićen; rj. praznoruk

golotinja f 1 goloća *usp.* 2 (*prava* ~) oskudica, oskudnost, bijeda, neimaština, siromaštvo, sirotinja

golub* m (*vrsta goluba*) selac, jamar

gomila f 1 (~ *papira*) hrpa, hrpetina, mnoštvo, množina, brdo, čudo, (sva)

sila, poplava, kup(a), nef. štos, masa; nakupina, naslaga, aglomerat **2** (*čudna ~ ljudi*) svjetina *usp.*

gomilanje n nagomilavanje, povećavanje, nabacivanje, skupljanje, zgrtanje, zbijanje; *usp.* gomilati

gomilati imprf. **1** (*~ na hrpu*) slagati, natrpavati, trpati, nanositi, odlagati **2** (*~ novac*) skupljati, nakupljati, zgrtati **3 ~ se** povećavati se, uvećavati se, rasti, umnažati se, namnažati se, nakupljati se, taložiti se, rojiti se

gomolj m podanak, (*korijen nekih biljaka*) gomoljika

gongorizam m kultizam, manirizam

gonitelj m (*~ ljudi*) progonitelj, (*pl.*) potjera, (*onaj koji sudjeluje u hajci*) gonič, pogonič, nef. hajkač, rj. hajkaš, (*~ stoke*) gonič, tjerač, tjeratelj, tjeralac, rj. knjiš. gončin, (*~ volova*) volar, (*~ mazgi*) mazgar, (*~ goveda u američkim prostranstvima*) kauboj; nef. gonilac

goniti imprf. **1** (*~ stoku na pašu*) tjerati, izgoniti, (*~ na niže mjesto*) zgoniti, (*~ preko čega*) pregoniti, (*~ bez cilja / smjera*) gonjati, ganjati, natjerivati, (*~ čovjeka*) progoniti, ići u potjeru, voditi hajku, juriti, sprovoditi, nasilno odvoditi, protjerivati, izbacivati, odgoniti, (*~ organizirano / prema zasjedi*) hajkati, (*~ koga riječju "marš"*) marširati **2** (*~ koga / što što brzo odmiče*) vitlati, juriti, trčati (za kim/čim), hitro ići, voziti (za kim/čim), slijediti, salijetati (koga), ići u stopu za kim, biti komu za petama **3** (*~ koga na što*) nagoniti, natjerivati, natjeravati (na što), nef. mamuzati, prisiljavati, siliti, primoravati, zahtijevati (što od koga); nagovarati, navoditi, poticati, ubrzavati **4** (*~ neraspoloženje*) rastjerivati, razbijati **5** (*~ na smijeh*) tjerati, (*~ sreću, ekspr.*) tražiti (što), juriti (za čim) **6 ~ se** (*o životinjama*) tjerati se, pariti se, sparivati se **7** (*o ljudima*) sporiti se, svađati se, juriti se, ganjati se, gložiti se, suditi se, parničiti se, preganjati se

gonoreja f kapavac, nef. triper

gorak adj. **1** (*~ kao pelin*) žuk, ekspr. grk, kao žuč, (*o kavi / čaju*) nezaslađen, (*pomalo ~*) nagorak, ogorak, gorkast, gorčast, ekspr. nagrk; nef. žuhak **2** (*~ život*) turoban, tužan, žalostan, bolan, čemeran; mučan, pretežak, težak, (*~ ton*) ogorčen, jedak, zajedljiv

gorčati imprf. **1** (*postajati gorak*) ekspr. grknuti **2** (*~ komu život*) zagorčavati, otežavati

gorčik m (*bot.*) kosavac

gorčika f (*bot.*) skrbozubac

gorčina f **1** (*~ pelina*) žukost, ekspr. grkost, grkoća **2** (*životna ~*) tegoba, potištenost, utučenost, tuga, bol, čemer, žuč, (*osjećati gorčinu*) ogorčenost, uvrijeđenost, povrijeđenost, jetkost

gore adv. (*ide prema ~*) uvis, nagore, (*to je ~*) iznad, ponad, poviše, naviše, (*~ u tekstu*) prije, naprijed

gore-dolje adv. besciljno, bez cilja, tamo-amo

gorjeti imprf. **1** (*o zapaljivim predmetima*) izgarati, sagorijevati, (*snažno ~*) buktjeti, plamtjeti, plamsati, (*~ slabo / bez plamena*) tinjati, dimiti **2** (*o izvorima svjetlosti*) svijetliti, davati svjetlo, osvjetljavati, (*o uređajima*) raditi **3** (*o osobi / dijelu tijela*) biti u groznici/vatri, plamtjeti, plamsati, izgarati, kipjeti; žariti, žeći, peći, paliti, bridjeti **4** (*~ za kim / čim*) čeznuti, žudjeti, željeti *usp.*, patiti, biti gladan (čega) **5** (***ne gori kuća***) ne gori pod noktima/petama, ne treba žuriti, nema žurbe, polako

gorko adv. *usp.* gorak; ogorčeno, s gorčinom, mučno, teško, (***~ plakati/se kajati***) veoma, vrlo, neizmjerno, neutješno

gorkoslad m (*bot.*) paskvica, razvodnjak

Gospina trava obična pljuskavica, krvavac, kantarion

gorući adj. **1** (*~ obraz / pogled*) vreo, vatren, strastan, zažaren, žarki **2** (*~ problem*) važan, hitan, žuran, akutan

gorušica f **1** (*bot.*) slačica **2** (*začin od gorušice*) senf, muštarda, gorčica, knjiš. slačica **3** (*muči ih ~*) žgaravica, ljutina, kiselina u želucu

gospodariti imprf. **1** (*~ čime*) vladati, zapovijedati, upravljati, imati/držati u

vlasti, držati (koga/što) pod petama; držati (koga) na uzdama, nadgledati, nadzirati, (*tu gospodari nered*) gospodovati, biti proširen, prevladavati, dominirati **2** (~ *dobro / loše sa sredstvima*) ekonomizirati

gospodarstveni adj. privredni; ekonomski

gospodarstvenik m privrednik; ekonomist

gospodarstvo* n **1** (*veliko* ~) imanje, zemljišni posjed, posjed, dobro, nef. gazdinstvo, (~ *za uzgoj jedne kulture / pojedinih životinja*) farma, (*kolektivno ~ u Sovjetskom Savezu*) kolhoz **2** (*uspješno državno* ~) privreda; ekonomija

gospodin m (*pravi* ~) uglađen/pristojan/dostojanstven čovjek, kavalir, aristokrat, nef. kaputaš, (*onaj koji se odlikuje dostojanstvenim ponašanjem*) pov. gospar, (*u obraćanju*) nef. gospon, šjor, prijatelj, kum, majstor, meštar, (*u dječjem obraćanju*) barba, stric, striko

gospodski adj. fin, profinjen, uglađen, otmjen, dostojanstven, plemenit, gospodstven; bogat, častan, raskošan; ponosan, ohol, autoritativan

gospodstvo* n **1** (~ *u ponašanju*) dostojanstvo, otmjenost, finoća, uglađenost; pej. gospoštija, gospoština **2** (~ *kuće*) raskoš, obilje, udobnost, kultiviranost **3** (~ *nad gradovima*) vladavina, vladanje, vlast

gospođa* f dama, (~ *u obraćanju*) nef. šinjora, šjora

gospođica* f (*u obraćanju*) nef. šinjorina, sinjorina

gost m **1** (~ *u kući*) posjetitelj *usp.*, posjetilac, (*slučajni* ~) namjernik, putnik namjernik, (~ *pozvan na svečanost*) uzvanik, (~ *na svadbi*) svat, (~ *koji gdje konači*) konačar **2** (*na moru je tisuće stranih gostiju*) (strani/domaći) turist, stranac, izletnik

gostionica f lokal, (~ *uz cestu*) oštarija, (*vrlo jednostavna* ~) krčma, (*ugostiteljski objekt s potpunim obrocima*) restoran, konoba, podrum, taverna, (~ *u kojoj je glavno piće pivo*) pivnica, (*ugostiteljski objekt s talijanskim specijalitetima*) picerija, (*ugostiteljsko mjesto u tvornicama / školama*) kantina, menza, zalogajnica, (*prostor u koji se svraća na okrepu*) svratište, odmorište, (*manji ugostiteljski objekt*) bistro, bife, nef. kafić, (*ugostiteljski objekt pretežito s pićima*) kavana, (~ *uz cestu*) pov. konak, oštarija, krajputašica, (*ugostiteljsko mjesto gdje se služi piće*) arh. točionica, (~ *u kojoj se služi samo vino*) vinarnica, vinotočje, (*priprosto ugostiteljsko mjesto*) nef. pej. birc, birtija, bircuz, betula, špelunka, pajzl, prčvarnica, tandara; nef. gostiona, mehana

gostioničar m ugostitelj, (*vlasnik krčme*) krčmar, oštar, pej. birtijaš, (*vlasnik svratišta*) svratištar, (*vlasnik pivnice*) pivničar, (*vlasnik kavane*) kavanar, (*točitelj pića za šankom*) pipničar

gostiti imprf. **1** (~ *koga*) častiti jelom/pićem, primiti u goste, posluživati, dvoriti **2** ~ **se** hraniti se, častiti se, jesti, piti, blagovati, uživati u hrani/piću, sladiti se, ugoditi si, slaviti, pirovati, (~ *pretjerano*) bančiti, pijančiti, nef. frajati, šenlučiti, lumpati

gostoljubljiv adj. gostoljuban, srdačan, ljubazan; rj. dočekljiv

gostoljubljivost f gostoljublje, gostoprimstvo, srdačno primanje, ljubaznost, susretljivost, srdačnost; rj. dočekljivost

gošća f **1** (~ *u kući*) posjetiteljica, (*slučajna* ~) namjernica, (~ *pozvana na svečanost*) uzvanica **2** (~ *na moru*) turistica, turistkinja, izletnica

goštica f (*bot.*) kostrika

gotov adj. **1** (~ *posao*) završen, svršen, dovršen, okončan, potpun, dotjeran, (~ *plan*) izrađen, urađen, učinjen, napravljen, uređen, (~ *ručak*) skuhan, priređen, spremljen, pripravljen, dogotovljen **2** (*jesi li konačno* ~) spreman *usp.* **3** (~ *je nakon tog događaja, nef.*) uništen, propao, jadan

gotovina f gotov novac, gotovo, banknote, apoeni, nef. keš, kešovina; bogatstvo *usp.*, novac

gotovo adv. (~ *je nastradao*) zamalo, umalo, skoro, mal(o)ne, maltene, za-

malo/umalo da ne/nije, samo što ne/nije, (*plati pa* ~) (i) gotova stvar/priča, (i) Bog te veselio

govedo n krava; bik; vol; tele, (*mlađe* ~) goveče, (*neke pasmine goveda*) zebu, banteng, gajal, gaur, jak, bivol, boškarin, podolac

govor m **1** (*ljudski* ~) sporazumijevanje, komunikacija, diskurs; živa riječ; način izražavanja, artikulacija, izgovor, dikcija **2** (*neverbalni* ~) geste; grimase; mimika **3** (~ *čijeg kraja*) idiom; narječje, dijalekt, jezik, (~ *grada*) vernikular, (~ *pojedinca*) idiolekt **4** (~ *jedne osobe*) monolog, (~ *pred javnošću*) javna riječ, istup, izlaganje, obraćanje, govorenje, zborenje, arh. ekspr. zbor, (~ *o svemu i svačemu*) pričanje, pripovijedanje, (*svečani* ~) ekspr. besjeda, (*uvodni* ~) riječ, ekspr. proslov, (*nadgrobni* ~) slovo, (*završni* ~ *branitelja na sudu*) pledoaje, (*obredni* ~) propovijed *usp.*, (*dug/dosadan* ~) pej. govorancija, litanija, naklapanje, (*kratak/beznačajan* ~) govorčić, (*predugačak/izvrstan* ~) govorčina, (*prazan* ~) brbljarija, blebetanje

govoriti* imprf. **1** izgovarati, artikulirati; pričati, obraćati se (komu), izjavljivati, tvrditi, pripovijedati, kazivati, šalj. pjevati, ekspr. glagoljati, glagoljiti, (~ *komu tko zapisuje*) diktirati, kazivati u pero, (~ *u brzini/prolazu*) dobacivati, (~ *o svemu i svačemu*) ekspr. zboriti, zbor zboriti, besjediti, (*govorim ti*) nef. velim, (~ *tiho/tajno*) ćućuriti, (*dulje* ~) nef. divaniti, (~ *naširoko/kićeno*) nef. vesti, (~ *pred javnošću*) držati govor, (~ *stereotipno kao na mitingu*) mitingovati, parolašiti, (~ *beskrajno*) ne znati se zaustaviti, (~ *dugo s namjerom da se tko pridobije*) držati propovijed, (~ *dosadno/uvijek isto*) brbljati *usp.*, raspredati, pričati Markove konake, zanovijetati, pjevati istu pjesmu, preživakavati, preživati, iron. gudjeti, guditi, tamburati, trubiti, tralalakati, lupetati, dipliti, sviriti, mlatiti praznu slamu, (~ *uzalud*) bacati riječi u vjetar, govoriti u vjetar, trošiti riječi, govoriti u prazno, (~ *o problemu sa svih strana*) izlagati, razlagati, objašnjavati, iznositi, (~ *brzo poznajući dobro predmet*) vaditi/sipati kao iz rukava, (~ *brzo*) brzati, (~ *brzo/uvijek isto*) verglati, (~ *napamet*) recitirati, deklamirati, (~ *svoje tajne*) povjeravati, otkrivati, ispovijedati, priznavati, (~ *s teškoćama*) mucati, zamuckivati, zapinjati, zaplitati jezikom, štucati, nef. njucati, (*nježno* ~) tepati, gugutati, (*tiho* ~) šaputati, šaptati, (*nerazumljivo* ~) mrmljati, frfljati, nef. munđati, (~ *sporo/nerazgovijetno*) žvakati, (~ *s neslaganjem/ljutito*) gunđati, režati, (~ *otvoreno neugodne stvari*) kresati u brk, (~ *kroz nos*) hunjkati, nef. unjkati, njunjoriti, (~ *kao zmija*) šištati, siktati, (~ *zvonkim glasom*) žuboriti, (~ *kao vrabac*) cvrkutati, (~ *kao muha*) zujati, (~ *kao koza*) meketati, (~ *promuklim glasom*) režati, (~ *kao konj*) rzati, (~ *sa smetnjama u izgovaranju z i s*) šušk(et)ati, (~ *teško izgovarajući glasove c/z/s*) nef. fuflati, fufljati, (~ *sebi u bradu*) mumljati, (~ *kao medvjed*) brundati, (~ *piskavo-promuklim glasom*) kr(ij)eštati, (~ *visokim/tankim glasom*) mijaukati, (~ *slog po slog*) sricati, (*jedva* ~) cijediti, (~ *s teškoćama u disanju*) grcati, (~ *nejasno/nesigurno*) zapletati/plesti jezikom, plesti, (~ *nekontrolirano*) mlatiti jezikom, (~ *poučavajući*) docirati, mudrovati, (~ *isprazno*) frazirati, pej. preseravati se, (~ *sa stranim naglaskom*) zanositi, (~ *bez veze*) dosađivati, gnjaviti, probijati glavu (komu), pej. gakati, lajati, laprdati, (~ *stalno*) pej. mljeti, drobiti, drombuljati, žrvnjati, (~ *drukčije nego prije*) pjevati drugu pjesmu, udariti u druge žice, (~ *o čemu neprilično*) udarati u krive žice, (~ *otvoreno*) nazivati stvari njihovim imenom, (*lijepo/izražajno* ~) krasnosloviti; nef. spikati **2** (*kratko ću s njim* ~) razgovarati *usp.* **3** (*ne govorim tebi, već njemu*) obraćati se (komu), oslovljavati (koga), (~ *komu ti*) nef. tikati **4** (~ *koji jezik*) znati, (*slabo* ~ *koji jezik*) natucati **5** (***ne treba* ~**) što ćeš govoriti, nemoj (mi) govoriti, jasno je, razumije se, ne treba trošiti riječi, (***nešto mi govori...***) čini mi se, slutim, naslućujem

govorkanje n (*ob. pl.*) glasine, brbljarije, brbljanje *usp.*, ogovaranje *usp.*, priče, tračevi; nef. ćakule

govorkati imprf. (~ *okolo*) prepričavati, prenositi, pronositi glasove, brbljati, šuškati, (~ *o kome*) ogovarati (koga) *usp.*; nef. ćakulati

govorljiv adj. (*kojemu ne nedostaje riječi*) rječit, elokventan, (*koji puno/rado priča*) pričljiv, raspričan, razgovorljiv, glasan, grlat, jezičav, (*koji puno govori o nevažnom*) brbljav *usp.*, (*koji vrlo lijepo govori*) krasnorječiv *usp.*, ekspr. glagoljiv, blagoglagoljiv, blagorječiv

govorljivac m pričalica, pričalo, brbljavac *usp.*, frazer, (~ *o već poznatim temama*) preživač

govorljivica f pričalica, brbljavica *usp.*; nef. govoruša

govorljivost f rječitost, pričljivost, raspričanost, razgovorljivost, glasnoća, grlatost, brbljavost, jezičavost; ekspr. krasnorječivost, ljeporječivost, slatkorječivost, glagoljivost, blagoglagoljivost, blagorječivost, nef. žbatula

govornica* f 1 telefonska govornica, javni telefon 2 (*podignuta* ~) tribina

govornik* m (*dobar* ~) retor, orator, tribun, besjednik, (~ *koji govori zbog proučavanja svojstava govora*) govoritelj, (~ *koji govori prije drugoga*) predgovornik, (~ *koji govori puno/bez smisla*) frazer, praznorječivac, parolaš, (~ *koji lijepo govori*) krasnorječivac, ljeporječivac; nef. govordžija

govorništvo n retorika, govorničko umijeće, govornička vještina, rječitost, krasnorječivost, elokvencija

gozba f čašćenje, gošćenje, pir(ovanje), svečani objed/ručak/večera, proslava, uživanje, (~ *u čiju čast*) banket, (~ *s previše jela*) nef. krkancija, krkanluk, žderačina, (~ *na tuđi račun*) nef. muktaševina, (~ *u čast pokojnika*) karmine, nef. podušje, daća; ekspr. teferič

grabežljivac m 1 (*o ljudima*) pohlepnik, lakomac, gramzivac, nezasitnik, srebroljubac, jastreb, kobac, otimač *usp.* 2 (*o životinjama*) zvijer

grabežljivost f pohlepnost, pohlepa, lakomost, gramzivost, nezasitnost, otimanje, srebroljupstvo, pljačkaštvo, pljačkanje, glad

grabiti imprf. 1 (~ *što čime*) hvatati, dohvaćati, vaditi, zahvaćati, (~ *što iz dubine*) crpsti 2 (~ *komu silom što iz ruke*) otimati, čupati, trgati, krasti, jagmiti se 3 (~ *čvrstim korakom*) hitati, juriti, žuriti 4 ~ **se** (~ *za što/oko čega*) otimati se, jagmiti se, natezati se

grablje f pl. t. zubača

graciozan adj. dražestan, ljubak, skladan, umiljat; vitak, tanak, elegantan, gibak

grad* m (*veliki* ~) velegrad, (*najveći* ~ *države*) metropola, (~ *s lokalnom samoupravom*) pov. komuna, municipij, (*manji* ~ *orijentalnog stila*) nef. varoš(ica), kasaba, (*veći* ~ *orijentalnog stila*) šeher, (*zaostao manji* ~) pej. palanka, (*tvrdi* ~) nef. ekspr. tvrđa

gradilište* n građevinska parcela, radilište, nef. plac

graditelj m 1 (~ *zgrade*) građevinar, arhitekt; majstor 2 (~ *društva*) ekspr. pregalac, neimar • nef. gradilac

graditeljstvo n arhitektura; građevinarstvo; ekspr. neimarstvo

graditi imprf. 1 (~ *objekte*) podizati, dizati, zidati, izgrađivati, sagrađivati, (*dodatno* ~ *na čemu/uz što*) doziđivati, dozidavati, dograđivati, (~ *štogod slično građevini*) praviti, izrađivati, stvarati, (~ *mostove*) mostiti 2 ~ **se** (~ *nevješt, nef.*) praviti se *usp*.

gradski* adj. urbani

gradsko poglavarstvo gradska uprava, magistrat

građa f 1 (~ *od koje je što sazdano*) materija(l), tvorivo, gradivo, nef. sastav, (*drvena* ~) nef. japija, (~ *Zemljine kore*) tektonika 2 (~ *za članak*) dokumenti, rukopisi, podaci, knjige, monografije, časopisi 3 (~ *tijela*) konstrukcija, struktura, ustroj(stvo), sastav

građanin m 1 (~ *države*) državljanin 2 (*mnogo građana skupilo se na trgu*) stanovnik, osoba, čovjek

građanski* adj. (*koji ne pripada vladi*) nevladin

građanstvo n **1** (*sve ~ je na trgu*) građani, stanovnici, puk, narod, (*~ u odnosu na seljaštvo*) rj. buržoazija **2** (*dobiti ~*) državljanstvo **3** (*jedan od triju staleža, pov.*) građanski stalež, pučanstvo, puk

građevina f objekt, zdanje; zgrada, neboder, kuća *usp.*, most; konstrukcija, (*velika/raskošna ~ za vladare*) palača, (*~ koja se gradi*) gradnja, (*jednostavna ~ za privremeni boravak*) nastamba, (*priprosta ~ uz tor*) torarica

grafički adv. crtežom, crtežima, dijagramski, dijagramom, slikovno

grafomanija f skribomanija

grah* m (*mladi ~ u ovojnici*) mahune, (*vrsta graha*) trešnjevac, trešnjovac, (*~ **poljak***) grahor, sjekirica; nef. fažol, bažul(j), (***neće ~ u kašiku***) nema sreće, nema zarade/dobiti, nema koristi

grahorast adj. zelenkastosiv, zelenosiv

graja f uzvici, povici, buka *usp.*, romor, vika, krika, galama, halabuka, huka, žamor, žagor, dreka, urnebes, tutnjava

grajati imprf. bučati, brujati, vikati, derati se, galamiti, halabučiti, talabučiti; žamoriti, žagoriti, žuboriti; nef. larmati

graktati imprf. **1** (*~ kao vrana / gavran*) grakati **2** (*~ bez razloga, pej.*) vikati, kriještati, derati se, nef. drečati; buniti se, negodovati, prigovarati (komu) *usp.*

gramatičar m arh. slovničar

gramatički* adj. (*~ red riječi*) ispravan, (jezično) dobar/prihvatljiv, točan

gramatika f **1** (*proučavanje jezičnog sustava/knjiga koja ga opisuje*) arh. slovnica **2** (*~ postupaka*) sustav, red, zakonitost

gramofonska ploča (*~ s po jednom pjesmom sa svake strane*) nef. singlica, singl, singl-ploča, (*~ s više pjesama sa svake strane*) rj. dugosvirajuća ploča, nef. longplejka

grana* f **1** (*manja ~ koja se odvaja od veće*) ogranak, (*mlada ~*) izdanak, mladica, omlad, (*mlada ~ pri zemlji*) dozemak, (*suha ~ za potpalu*) suharak **2** (*ne znam kojoj grani taj tekst pripada*) struka, disciplina *usp.* **3** (*ta ~ naših srodnika je u inozemstvu*) odvjetak

grananje n razgranavanje, rast, širenje, povećavanje, napredovanje, napredak; odvajanje; *usp.* granati se

granati se imprf. **1** (*o stablu*) razgranavati se, širiti se, puštati grane **2** (*o ustanovama/zamislima*) dobivati/praviti ogranke, širiti se, povećavati se **3** (*~ na različite strane*) račvati se, rašljati se, odvajati se, razdvajati se, razilaziti se

granica f **1** (*pregled putovnice na granici*) (granični) prijelaz, nef. grana; ničija zemlja, (*~ između imanja*) međa(š), arh. razvod, (*~ koja ih razdvaja*) crta, linija, prag, (*vremenska ~ između dvaju razdoblja*) razmeđe, razmeđa **2** (*~ podnošljivosti*) rub, kraj, svršetak, konac, (*krajnja ~*) krov, gornja točka, limit, (*granična vrijednost*) mat. limes **3** (*to ima svoje granice*) ograničenje, okvir, limit, granična vrijednost, (*to prelazi sve granice*) mjera, (*~ izdržljivosti*) prag, tolerancija **4** (*pov.*) Vojna krajina, Krajina

graničar* m pov. krajišnik

graničiti imprf. **1** (*imanje im graniči s njegovim*) dodirivati se, međašiti, mediti, naslanjati se (na što) **2** (*to graniči s glupošću*) biti blizak (čemu), nalikovati (na što), ići prema (čemu)

granični* adj. **1** (*~ stupanj bolesti*) krajnji, posljednji, završni **2** (*~ slučaj*) dvojbeni **3** (*granične točke*) dodirni, susjedni

granulacija f **1** (*oblikovanje u zrna*) uzrnjivanje **2** (*~ tvari*) zrnatost

granuti prf. ogranuti, sinuti, izići, pojaviti se, zasjati, obasjati, zasvijetliti, svanuti

gravitacija* f sila teže

gravitirati* imprf. (*~ prema komu/čemu*) težiti, naginjati, primicati se, kretati se, stremiti

grba f izbočina, ispupčenje, neravnina, kvrga, zadebljanje, (*ružna i velika ~*) grbina, (*~ na leđima s naslagama masnoće*) nef. validža

grbav adj. 1 (~ *čovjek*) zgrbljen, pogrbljen, povijen, potuljen, pognut, zguren, gobav, ekspr. gurav, (~ *nos*) kvrgav 2 (~ *teren*) neravan, izbočen, izbokan, izjaružan; nef. džombast, džombovit

grbavac m zgurenjak; ekspr. guravac, pej. grbonja, nef. grbeša

grbavjeti imprf. zguravati se, guriti se, s(a)vijati se, povijati se, savijati/povijati leđa, nepravilno stajati/hodati/sjediti, grbiti se, kriviti se, iskrivljivati se, priginjati se, sagibati se, grčiti se

grbavo adv. *usp.* grbav; (*ispadati* ~) nezgodno, nepoželjno, neskladno

grbavost f 1 (~ *osobe*) zgrbljenost, pogrbljenost, povijenost, pognutost, zgurenost, gobavost, guravost; zgrčenost; kvrgavost 2 (~ *terena*) neravnost, izbočenost, izjaružanost; nef. džombastost, džombovitost

grč* m (~ *u male djece*) nef. fras, šklopci, zahlipci

grčevit* adj. (~ *pokušaj*) naporan, napregnut, težak; nagao, rastrzan

grčevito adv. u grču, s grčem; usp. grčevit; (~ ***se držati čega***) ne ispuštati, ne napuštati, hvatati se (za što), tražiti izlaz/spas (u čemu)

grčiti imprf. 1 (~ *lice u nelagodi*) borati, mrštiti, stezati, skupljati 2 ~ **se** (~ *na podu*) savijati se, previjati se

grdan adj. 1 (*grdna nevolja*) velik, golem, ogroman, težak, silovit, tegoban, neprilučan, neugodan 2 (~ *izgled, nef. ekspr.*) nagrđen, ružan, strašan, gadan, neskladan

grditi imprf. 1 (~ *koga*) karati, koriti, prekoravati, kuditi, ružiti, kritizirati (koga), zamjerati, prigovarati (komu), osuđivati, psovati (koga), upućivati (komu) zamjerke/prijekore, predbacivati (komu što), ribati, pozivati (koga) na red, čitati/držati (komu) lekciju, čitati (komu) bukvicu, govoriti (komu) svašta, predavati, držati (komu) prodiku, prodikovati, čitati (komu) propovijed, prati komu glavu/uši, nabijati (komu) što na nos, grditi na pasja kola, sasipati vatru na koga, (*blago* ~) nef. špotati, (*jako* ~) bacati drvlje i kamenje (na koga); nef. prati, ribati, fregati, kefati, sapunati, šmirglati, peglati 2 (~ *što, rj.*) nagrđivati, ružniti

grdno adv. (~ *se umoriti*) vrlo, jako, veoma; neugodno, neizmjerno

grdnja f prijekor, prekoravanje, karanje, korenje, pokuda, kuđenje, ribanje, ruženje, nef. jezikova juha; pogrda, psovka, uvreda

grdoba f 1 (*o osobama*) nakaza, nagrda, karikatura, promašaj, rugoba, strašilo, kramp; čudovište *usp.*, čudo, neman, izrod, monstrum, grdosija 2 (*o kvalitetama*) ružnoća, gadnost, odvratnost, rugoba

grdobina f (*zool.*) vukodlak, hudobina, nef. rošpo

greben* m hrbat, grbina

grebenati imprf. (~ *vunu*) gargašati, češljati, raščešljavati, vlačiti, čistiti, (~ *lan*) riljati

grecizirati imprf. i prf. rj. pogrčivati, pogrčiti

greda* f daska, (~ *koja nosi dio građevine*) nef. štanga, (*poprečna* ~) poprečnica, prečka, rebro, traverza, (*stropna* ~) tavanica, (*kose grede krovne konstrukcije*) rogovi, (~ *koja na drvenim gradnjama zatvara vijenac*) vjenčanica, (*uzdužna* ~ *u brodskom dnu*) kobilica

grejpfrut m rj. limunika

grepsti imprf. strugati, češati, sastrugavati, čeprkati, drljati, (*pomalo/lagano* ~) grebuckati, grepkati; nef. grebati

greška f 1 (*ljudska* ~) pogreška *usp.* 2 (~ *na čemu*) nedostatak, mana, neispravnost, defekt, anomalija, nef. feler

greškom adv. pogrešno; zbog greške

grgeč m (*zool.*) kostriš, ostrič

grgljati imprf. (~ *vodom u grlu*) glogotati

grijač m (*sprava za zagrijavanje zatvorenih prostora*) grijalica, (*grijalica koja ispuhuje zrak*) kalorifer

grijanje n zagrijavanje, ugrijavanje, utopljavanje, parenje; *usp.* grijati

grijati imprf. 1 (~ *što*) z(a)grijavati, topliti, utopljavati, ugrijavati, podgrija-

vati, (*činiti mlakim*) mlačiti, (~ *parom / vrelom vodom*) pariti **2 ~ se** (~ *kraj vatre*) ugrijavati se, zagrijavati se, utopljavati se, topliti se

grijeh m (*ljudski* ~) sagrješenje, prijestup, pogreška, neispravnost, grehota

griješiti imprf. **1** (~ *u odnosu na vjerske zapovijedi*) živjeti u grijehu, činiti grijeh **2** (~ *u procjeni*) varati se, buniti se, zbunjivati se, ne biti u pravu, promašivati

grimiz m purpur, porfir; nef. sk(e)rlet

grinje f pl. krpelj, svrabac, nef. pregljevi

gripa f rj. influenca

gristi* imprf. **1** (*pas grize*) ugrizati, (*pomalo* ~) grickati, griskati, grizuckati, žvakati, jesti, (~ *koru drveća*) hrdati **2** (~ *sve oko sebe, nef.*) napadati, mučiti, ujedati, jediti, kinjiti, čemeriti, zagorčivati **3** (*o tvarima*) štipati, ujedati, nagrizati, izjedati **4 ~ se** (~ *u sebi*) izjedati se, mučiti se, prekoravati se, jediti se, hvatati se za glavu, (*njih dvojica stalno se grizu*) ujedati se, gložiti se, svađati se

griva* f (*dio grive koji pada konju niz čelo između ušiju*) perčin

griznuti prf. (*malo ~ što*) gricnuti, ugristi, zagristi, otkinuti, (~ *nešto za ručak*) pojesti

grizotina f **1** (~ *na tijelu*) ugriz, trag ugriza **2** (~ *kruške*) ogrizina, ogrizak

grižnja savjesti grizodušje, samoprijekor, kajanje *usp.*

grkljan m larinks

grkljanski adj. laringalan

grkokatolik m nef. unijat

grlat adj. **1** (*koji se dobro čuje*) glasan, bučan, snažna/jaka glasa, snažna grla; rječit **2** (*koji je snažan samo na riječima*) bučan, razmetljiv *usp.*, nametljiv

grlato adv. glasno, bučno, jako, snažno, (*pej.*) vikački, bukački, razmetljivo

grlce n **1** (*prednji dio vrata*) ekspr. groce, (*malo / usko grlo; dio boce*) grlić, grljak, grlanjak **2** (*slab glas*) glasić

grlovođa f (*nef.*) nef. počimalja

grm m žbun; ekspr. grmen, nef. homar, kukrica

grmjeti imprf. **1** (*vani grmi*) tutnjiti, praskati, pucati, treštati, prolamati se, oriti se **2** (~ *na sav glas*) vikati *usp.*, derati se

grmljavina f **1** (~ *groma*) grmljava, praskanje, prasak, prolamanje, prolom, lomljava, gromot, huka **2** (~ *topova*) tutnjav(in)a, tutanj, tutnjanje **3** (~ *koraka*) tresak, buka, topot

grmlje n šiblje, šipražje, šiprag, (*bodljikavo* ~) nef. ostruga; rj. grmljak, grmeč

grmolik adj. grmušast, (*obrastao grmljem*) grmovit, rj. grmljast

grmuša f (*zool.*) volić

grnalo n ručna ralica

grob* m posljednje počivalište, vječni dom, vječna kuća, (*mjesto u koje se polažu posmrtni ostaci*) raka, jama, (*ozidani* ~) grobnica, (*grobnica pod zemljom*) kripta, nekropola, (*velika faraonska grobnica*) piramida, (*zajednički ~ većeg broja ljudi*) kosturnica, (~ *oblikovan po stranama od zemlje*) humak, (*znatno izdignut / uzdignut humak*) mogila, tumul(us), (*simboličan* ~) cenotaf

grobar m ukopnik

grobni adj. **1** (*koji se odnosi na groblje*) grobljanski, (*koji se odnosi na grobište*) grobišni **2** (***grobna tišina***) potpun, nijem, gluh, mrtvački, kao u grobu

groblje n posljednje počivalište, (~ *bez svih potrebnih objekata*) grobište, (*više grobova zajedno*) grobovlje, (*muslimansko* ~) mezarje, mezarluk, (~ *iz starijih vremena*) nekropola; nef. cintor

grom m prasak, (*svjetlo koje prati* ~) sijevanje, munja, (*čuje se nešto kao* ~) tresak, trijesak, grmljavina

gromada f brdo, grdosija, komadina, div *usp.*

gromadan adj. masivan, glomazan, ogroman, golem, (~ *čovjek*) kao od stijene odvaljen, gorostasan, orijaški, divovski

gromak adj. zvučan, glasan, sonoran, jak, snažan, bučan, kao grom, gromovit, gromoglasan

gromobran m arh. munjovod

groš* m **1** (*to je samo ~, nef.*) mala vrijednost, sitan novac, mala para; sitnica **2** (***za svoj ~***) za svoj račun, u svojem interesu

groteskan adj. (*~ izgled*) bizaran, čudan, stran, neprirodan, zastrašujući, nezamisliv, apsurdan, ekstravagantan, (*~ oblik*) neproporcionalan, deformiran, izobličen

groza f jeza, jezovitost, strava, strahota, strahovitost, stravičnost, užas, odvratnost, grozota; ekspr. grozomora

grozan adj. (*~ događaj*) jeziv, jezovit, strašan, zastrašujući, stravičan, užasan, grozomoran, potresan, nevjerojatan, neugodan, (*grozno dijete*) zločest, neodgojen, nepristojan

groziti se imprf. **1** (*~ čega*) bojati se; grstiti se, gaditi se **2** (*~ komu*) prijetiti *usp.*

groznica f (*drži ih ~*) vrućica, povišena temperatura, tresavica, drhtavica, (*~ koja dugo traje*) nef. pasjača, (*govoriti kao u groznici*) ludilo, uzbuđenje, uzrujanost, (***španjolska ~***) španjolska gripa, španjolka, nef. španjola; ekspr. ognjica, nef. zimnica

grozničav* adj. (*~ pokušaj*) gorljiv, zdušan, revan, vatren, žarki, nestrpljiv, užurban, uzbuđen, uzrujan

grozničavost f (*~ u radu*) gorljivost, zdušnost, revnost, vatrenost, nestrpljivost, užurbanost, žurba, uzbuđenje, uzrujanost

grožđe* n (*muljano ~*) trkulj

grožđice f pl. suho grožđe, suhice; rj. sušak

grub adj. **1** (*o ljudima/postupcima*) neosjetljiv, tvrd, nekulturan, bez kulture/manira, neuljudan, neciviliziran, neuljuđen, nepristojan, ružan, neuglađen, nerafiniran, neljubazan, neotesan, osoran, opor, otresit, odrješit, nabusit, bahat, neugodan, rogobatan, oštar, neodgojen, uvredljiv, bezobziran, bešćutan, prost, nasilan, kaubojski, revolveraški, rabijatan, bjesomučan, žestok, surov, okrutan; pej. sirov, nef. grez **2** (*o tkaninama/plohama*) hrapav, oštar, tvrd, neravan, sirov, (*grubo oruđe*) jednostavan, nedorađen, nedotjeran, primitivan, (*grubo zrno*) krupan **3** (*~ plan*) ovlašan, okvirni, nabačen, približan, tek skiciran/zacrtan/naznačen, nedotjeran, nerazrađen **4** (*~ propust*) ozbiljan, velik, krupan, opasan, strašan **5** (*grubo buđenje*) neugodan, iznenadan, neočekivan, nasilan

grubijan m prostak *usp.*, neotesanac *usp.*, kauboj, baraba; nef. horjat

grubijanstvo n prostaštvo, neotesanost; nef. horjatstvo

grubo adv. *usp.* grub; (*~ prikazati*) ovlaš, okvirno, ugrubo

grubost f **1** *usp.* grub; (*~ u ponašanju*) neosjetljivost, nekultura, nekulturnost, neodgojenost, neciviliziranost, neuglađenost, nerafiniranost, neuljuđenost, nepristojnost, neotesanost, osornost, otresitost, nabusitost, neugodnost, rogobatnost, bezobzirnost, neuljudnost, primitivnost, prostaštvo, grubijanstvo, surovost, okrutnost; pej. sirovost, nef. grezost **2** (*o tkaninama/plohama*) gruboća, hrapavost, oštrina, tvrdoća, neravnina, neravnost, zrnatost; jednostavnost, robusnost, nedorađenost

gruda* f (*~ blata*) čapor, čačak

grudast adj. grudav, u grudama/grudicama, zgrudan, grumenjav, grumenjast, zgrušan; skrutnut

grudi f pl. prsa, prsni koš, (*ženske ~*) dojke, prsa, književ. njedra, nef. sise, cice; ekspr. grud, nef. prsi

grudica f grumenčić, grumičak, grumešak, (*~ krvi*) ugrušak, usirak, tromb, nef. grumuljica, (*~ prašine/dlaka*) mačka, skoba

grudnjak m prsluk; rj. pršnjak, nef. ređipet, brusthalter, buzenhalter

grumen m (*~ čega sipkoga*) gruda *usp.*, (*mali ~*) vavoljak, (*veći ~*) nef. grota

grupa* f (*radna ~*) skup(ina), ekipa, tim, (*velika ~ organizirana prema kakvim planovima*) grupacija, (*~ unutar političke stranke*) frakcija, (*zatvorena/privilegirana ~ povezana zajedničkim interesima*) kasta, (*utjecajna ~ u biračkom/*

glasačkom tijelu) lobi, (~ *koju povezuju zajednički pogledi)* strana, (~ *solidarno povezana stilom života)* komuna, (~ *ljudi na okupu)* kolo, (*velika ~ naroda)* vojska, matica, rijeka, (*neorganizirana ~*) čopor, svjetina *usp.*, (*sumnjiva ~*) klika *usp.*, (~ *ovaca)* stado, (~ *ptica)* jato, (~ *goveda)* krdo, (~ *pčela)* roj, (*glazbena ili pjevačka ~*) sastav, bend

grupašenje* n (~ *unutar političke organizacije, nef.*) frakcionaštvo

grupirati (se) imprf. i prf. dijeliti (se), podijeliti (se), svrstavati (se), svrstati (se), razvrstavati (se), razvrstati (se), (*stvarati grupe unutar organizacija radi vlastitih interesa)* nef. grupašiti

grupno adv. skupno, u skupini/grupi

grušati se imprf. zgrušavati se, ugrušavati se, grudati se

guba f **1** (*zarazna bolest)* lepra **2** (*vrsta gljive)* trud

gubav adj. (*zaražen gubom)* leprozan, (*o biljkama)* zaražen, obolio, (*o ovcama)* šugav

gubitak m (*materijalni ~*) šteta, izgubljeno, propalo, manjak, rasip, rastep, propast *usp.*, (~ *na težini robe zbog gubitka vlage/osipanja)* kalo, rasap, sasušak, (~ *u vrijednosti/upotrebljivosti)* kvar, (*ukupni gubici)* pasiva, (~ *prava)* lišenost, lišavanje, (*mogući ~*) rizik, (*višak izdataka prema primicima)* deficit

gubiti* imprf. ostajati bez (koga/čega), zaboravljati, (~ *u poslu)* ne uspijevati, malo zarađivati, biti na gubitku, trpjeti gubitak, (~ ***kontrolu***) gubiti živce, gubiti prisebnost, gubiti tlo pod nogama, zbunjivati se

gubiti se imprf. **1** (~ *u daljini)* nestajati, odlaziti, (*gubi se!*) nestajati s očiju, pej. tornjati se **2** (*sve više se gubi)* zaboravljati, seniliti

gubitnik* m bankroter, (*onaj koji posluje s gubicima)* nef. gubitaš

gudač* m violinist, arh. guslač; violist; violončelist; kontrabasist

gudura f dubok usjek, uska dolina, tjesnac, kanjon, klanac, vododerina, klisura

gugut m **1** (~ *goluba)* gugutanje, grgut **2** (*ljubavni ~*) tepanje, nježne riječi, nježnosti, maženje

gulidba f **1** (~ *ploda)* ljuštenje, lupljenje, komidba, komušanje, kominjanje; deranje **2** (~ *ljudi)* iskorištavanje *usp.*

guliti imprf. **1** (~ *jabuku/šibu)* skidati koru, zguljivati, ljuštiti, lupiti; komiti, komušati, kominjati, (~ *iz zemlje)* čupati, plijeviti, (~ *životinju)* derati, (~ *krastu)* ljuspati, (~ *trljajući)* ruljiti **2** (~ *koga, nef.*) iskorištavati *usp.* **3 ~ se** (*o koži)* perutati se, prhutati se, opadati, skidati se

gumica* f (~ *za brisanje)* brisalo, brisaljka, brisalica

gumno n nef. vršaj

gunđalo n gunđalica, zanovijetalo, mrmljalo, brundalo

gunđati imprf. **1** (*tiho ~*) mrmljati, mrmoriti, prigovarati, žamoriti, (*bijesno ~*) režati **2** (*stalno ~*) negodovati (protiv), prigovarati, rogoboriti, buniti se, protiviti se, brundati, čangrizati, grintati, ljutiti se, zanovijetati, jadikovati, duriti se • rj. gundrati, nef. roptati, runjati

gungula f metež, vreva, nemir, nered, strka, stiska, gužva, galama, buka, pometnja, skrika i vika; nef. kraval

gurati imprf. **1** (~ *kamo)* uguravati, utjeravati, utiskivati, nabijati, trpati, ubacivati, stavljati, metati, (~ *u stranu)* micati, pomicati, nef. rivati, (~ *od sebe)* odgurivati, odguravati, odmicati, udaljavati, odbijati, odbacivati, tjerati, goniti, ćuškati, (~ *koga iz kakva prostora)* izgurivati, izguravati, (~ *pomalo)* gurkati, (~ *čamac motkom)* štičiti, (~ *nasilu)* siliti **2** (~ *kakvu ideju)* potpomagati, poticati, zagovarati, krčiti put; pospješivati, ubrzavati **3 ~ se** (~ *u gomili)* tiskati se, probijati se, provlačiti se **4** (~ *kroz život, nef.*) probijati se, ići, napredovati, izlaziti na kraj, sastavljati kraj s krajem, (~ *laktovima)* laktašiti; juriti za uspjehom/položajem, praviti karijeru, juriti za karijerom, ekspr. kopitati se

gurman m sladokusac, nef. bonkulović

gurnuti prf. 1 *usp.* gurati 2 (~ *stvari u ormar*) ugurati, ubaciti, staviti, metnuti, tisnuti, uvaljati, (~ *koga*) pogurati, pogurnuti, ruknuti 3 (~ *koga u nepriliku*) navesti, nagnati, natjerati, (~ ***u grob***) otjerati u smrt, pospješiti/ubrzati (čiju) smrt, (~ ***nos u što***) biti znatiželjan, pokazati znatiželju

gusar m morski razbojnik; nef. pirat

gusjeničar* m traktor; tegljač; tenk

guslati imprf. 1 (*svirati u gusle*) gudjeti, guditi, (*svirati u gusle obilazeći sela*) guslariti 2 (*dosadno ~, nef.*) dosađivati, ponavljati se, govoriti uvijek isto, trubiti

gust* adj. (*gusta magla*) neprobojan, neproziran, mogao bi/možeš (što) nožem rezati, (*gusta tvar*) zbijen, koncentriran, (*gusto vino*) kompaktan, kao ulje, (~ *tekst*) sažet

gustiš m 1 (*neprohodan ~*) guštara, guštik, čestar, šiprag, šipražje, šikara, šiblje, šaš, (*mediteranski ~*) makija, (*glogov ~*) gložjak, (~ *u koji se divljač sklanja od nepogoda*) branjevina, remiza 2 (~ *u jelu / piću*) talog *usp.*

guša* f (~ *kokoši/ptice*) volja, (*o bolesti*) struma

gušiti imprf. 1 (*guši me plač*) ugušivati, zagušivati 2 (~ *aktivnost*) onemogućivati, sprečavati, zabranjivati, zatirati • rj. dušiti

gušter* m (*primorski bjelkasti ~*) macaklin, nef. tarantula

gušterača f pankreas, rj. želudnjača

gutati* imprf. (~ *glasove*) izostavljati, (~ *svaku riječ*) upijati, piti, uvlačiti

gutljaj* m (*ono što se odjednom može srknuti*) srk

guturalan adj. grlen

guverner* m (~ *pokrajine, pov.*) upravitelj, namjesnik, (~ *u Turskom Carstvu*) paša

gužva f 1 (~ *na ulici*) gužvanje, stiska, tiska(nje), guranje, navala, ekspr. tišma; gomila, svjetina, rulja, mravinjak, (~ *u radnom vremenu*) usko grlo, (*prometna ~*) zagušenje, nef. špica, krkljanac, (~ *oko čega*) sukob, jagma, nef. frka 2 (*odjednom je došlo do gužve*) zbrka *usp.*, metež, strka, nered, vašar, pometnja, komešanje, vreva, buka, dreka, vika, huka, graja, gungula, kavga, lom, krš, lupa, treska, šušmur 3 (*zgučena lopta*) guka, guta, gvalja, rj. gvala

gužvati (se)* imprf. nabirati (se), gnječiti (se), (~ *u tijesnom prostoru*) stiskati (se), gurati (se), nabijati se

gvoždice f pl. t. nef. bren-škare

H

hajati imprf. (~ *za koga / što*) mariti, brinuti se (za koga/što), obraćati pozornost/pažnju (na koga/što), poklanjati pozornost/pažnju (komu/čemu); nef. abada(va)ti

hajde **1** (*2. l. def. gl., za poticanje: ~ dođi*) daj, de, nef. dede(r), dederte, (*za dopuštanje prije rečenog: ~ kad ti kažeš*) neka bude, može biti, dobro, hajdede, nef. ajdede, (*kao izraz čuđenja: ma ~*) daj, ne može biti, ne bi se reklo, ne bih rekao **2** (*hajdemo*) hajdmo, nef. (h)ajmo, (*hajdete*) hajte, nef. ajte • nef. ajde

hajdučija f **1** (*bivanje hajdukom*) hajdukovanje, hajduštvo, odmetništvo **2** (~ *u djelovanju, ekspr.*) nepoštenje, nečasnost, nekorektnost; otimanje, pljačkanje, otimačina, razbojništvo, nasilništvo

hajduk* m odmetnik, otpadnik *usp.*, pljačkaš, razbojnik, (~ *islamske vjere u Turskom Carstvu*) kesedžija, krdžalija

hajka* f **1** (~ *na nedužnog čovjeka*) gonjenje, progon, potjera, lov **2** (~ *u novinama*) napad, huškanje, javna/naručena kritika, javno/naručeno prokazivanje

hajkati imprf. **1** (~ *u lovu*) tjerati, goniti **2** (~ *koga*) progoniti, napadati, biti u potjeri (za kim), podizati buku (protiv koga), javno/naručeno kritizirati, javno prokazivati (koga)

halucinacija f privid, priviđenje, osjetilna obmana, iluzija, zamišljanje, plod mašte, vizija, fantazija, san, varka, delirij, fantazma, (~ *u pustinji*) fatamorgana, miraž

halucinantan adj. prividan, snoviđajan, zamišljen, iluzoran, delirijski, fantazmagoričan, nepriseban

halucinirati imprf. i prf. fantazirati, sanjati, buncati, bulazniti, biti u deliriju, zamišljati, zamisliti, imati vizije

haljina f oprava, (*svečana ~*) toaleta, (*vjenčana ~*) vjenčanica, (*s rukavima: do koljena / dulja ~ s pojasom*) dolama, (*jednostavna i široka ~*) halja, (~ *slična košulji*) tunika, (*jutarnja kućna ~*) negliže, (*kućna ~*) nef. šlafrok, (*muško redovničko odijelo*) habit, (*duga svećenička ~*) mantija, riza, (~ *vladara / sudaca*) talar, (*benediktinska ~*) škapular, (*gornja ~ građana u starom Rimu*) toga, (*obojena ~ Rimljanki*) pala; nef. vešta

hamajlija f amulet, talisman, uročica, fetiš, (*riječi iz svetih knjiga*) zapis; nef. amajlija

harati imprf. **1** (~ *sve unaokolo*) uništavati, pustošiti, rušiti, razarati, ruinirati **2** (*sve ~ komu*) pljačkati, otimati **3** (*o bolestima*) vladati

hardver m očvrsje, strojevina, sklopovlje

havarija f (*brodska* ~) brodolom, (*životna* ~) nesreća, tragedija, nezgoda, neuspjeh; šteta, oštećenje

Helada f stara Grčka, antička Grčka

helikopter m rj. vrtolet

heljda f nef. hajd(in)a

hemoroidi m pl. šuljevi, rj. krvavnica

hendikepiran adj. **1** (~ *u čemu*) neravnopravan, prikraćen; onemogućen, spriječen **2** (~ *u razvoju*) zaostao *usp.*, nerazvijen, invalidan

hepatitis m upala jetre

heraldika f rj. grboslovlje

hermafrodit m ekspr. dvospolac, rj. polutan

hermetičan adj. (~ *poklopac*) nepropustan, (~ *tekst*) (potpuno) zatvoren, nerazumljiv, neshvatljiv, nedostupan, nepristupačan, teško čitljiv

hermetičnost f nepropusnost; (potpuna) zatvorenost, nerazumljivost, neshvatljivost, nedostupnost, nepristupačnost, teška čitljivost

hernija f nef. bruh, kila, raskid

heroina f **1** (~ *koja ih je spasila*) junakinja, hrabra žena, primjer, sjajan primjer **2** (~ *na pozornici*) diva, zvijezda, primadona, (*u književnom djelu*) protagonistkinja

heroj m **1** (~ *bitke*) junak, prvi čovjek, pobjednik; velikan **2** (~ *tinejdžera*) idol, ideal, uzor

herpes m lišaj, nef. perutac, pljuskavica, jaglina, kosopasica

heterogen adj. **1** (*heterogenih dijelova*) raznorodan, nejednak, nesličan, sav različit, raznolik, nekonzistentan **2** (*heterogeni materijali*) nejedinstven, različit, nepodudaran

hibiskus m (*bot.*) sljezolika

hibrid m križanac, mješanac, nef. bastard

hibridan adj. križan, miješan, polutanski

hidroavion m arh. hidroplan

hidroelektrana f hidrocentrala

higijena* f čistoća, urednost, javno zdravlje, zdrava okolina, sanitarne mjere

higijenski adj. zdravstveni, sanitarni

hijat m (*gram.*) zijev

hijena f (*o životinji*) nef. šakal, (*o osobi*) lešinar *usp.*

hijerarhija* f (*društvena* ~) poredak, stupnjevanje, redanje, starješinstvo, (~ *u vojsci*) podređenost, nadređenost, ustroj činova, (~ *vlasti*) piramida

himba f pretvaranje, prijetvornost, licemjerje, dvoličnost, neiskrenost, hina, hinjenje, hipokrizija, laž, obmana, obmanjivanje, lukavstvo

himbeno adv. licemjerno, prijetvorno, dvolično, neiskreno, hineći, hinjeno

himen m knjiš. čednjak, djevičnjak

himeričan adj. neostvariv, izmaštan; nejasan, nedorečen, nedomišljen; sablastan

himnički adj. svečan, uzvišen; prigodan

hiniti imprf. pretvarati se, izigravati, praviti se, glumiti, licemjeriti, lagati

hiperboličan* adj. pretjeran, uveličan, preuveličan, prejak

hipertonija f povišen krvni tlak, visoki krvni tlak

hipnotički adj. (*hipnotičko djelovanje*) omamljujući, uspavljujući

hipnotizirati* imprf. i prf. (~ *sve šarmom, nef.*) opčinjavati, opčiniti, očaravati, očarati, oduševljavati, oduševiti, zaluđivati, zaluditi, fascinirati, magnetizirati

hipokoristik m odmilica, umiljenica

hipotalamus m (*med.*) podbrežje

hipoteka f (~ *na nekretninu*) založno pravo, arh. zalog

hipotetičan adj. (~ *zahtjev*) pretpostavljen, predmnijevan, moguć, teorijski; nef. spekulativan

hipoteza f (*radna* ~) predmnjeva, teorem, teza, teorija, sud, postulat, aksiom, premisa, (*to je zasad samo* ~) pretpostavka, domišljanje, domišljaj, nef. spekulacija

hipotoničar m nef. niskotlakaš

hipotonija f nizak krvni tlak

hir m svojeglavost, tvrdoglavost, tvrdoglavljenje, ćudljivost, hirovitost, samovolja, obijest, mušica, iznenadan/nenadan prohtjev, inaćenje, inat, kapric(a); nef. luna

hirovit adj. svojeglav, tvrdoglav, svojevoljan, samovoljan, obijestan, mušičav, ćudljiv, nepredvidljiv, prohtjevan, inatljiv, kapriciozan, vjetrenjast, nepostojan, prevrtljiv

histeričan adj. (*histerična reakcija*) nekontroliran, živčan, nervozan, mahnit, paničan, nerazuman, lud, delirijski

histerija f histeričnost, neuravnoteženost, poremećenost, mahnitost, delirij

histerizirati imprf. i prf. **1** (~ *nakon potresne vijesti*) biti izvan sebe, biti u afektu, (iz)gubiti kontrolu, paničariti, mahnitati **2** (~ *za čim/kim, nef.*) ludovati, (silno) težiti *usp.*

historiografija f (*bavljenje prošlošću/pisanje o prošlosti*) nef. historija, arh. povjesnica

hitac m pucanj; pogodak; metak, zrno, tane; vatra, paljba; arh. oganj, nef. kuršum

hitan adj. žuran, urgentan, neodgodiv, gorući, neophodan, nužan, neizbježan, neizostavan, bezodvlačan, promptan, prijek; nef. prešan

hitar adj. (~ *u poslu*) brz *usp.*, hrli, okretan, lakonog, hitronog, žustar, spretan, vješt, dosjetljiv; živ, živahan, (~ *u mišljenju*) hitromislen, brzomislen, strelovit

hitno adv. neodgodivo, bez odgađanja, odmah, prešno, žurno, urgentno; važno, potrebno, (*poslati pismo* ~) žurno, ekspres, promptno; nef. neodloživo

hitnja f (~ *u grad*) hitanje, žurba, žurenje, trka, trčanje, (*to zahtijeva hitnju*) brzina, hitnost, užurbanost; nef. preša, frka

hitrina f hitrost, hitroća, hrlost, brzina, žurba, okretnost, lakonogost, hitronogost, žustrost, živost, živahnost; spretnost, vještina, dosjetljivost

hlače f pl. t. (~ *od pamučnog platna krojene po uzoru na odjeću trapera*) traperice, džins, nef. rebatinke, farmerice, farmerke, (~ *do koljena*) bermude, (*kraće* ~) kapri(ce), (~ *marke Levi Strauss*) levisice, (~ *od samta*) nef. samterice, (~ *široke u gornjem dijelu*) nef. čakšire, (~ *u orijentalnom stilu*) dimije, šalvare, (*široke pod koljenima stegnute* ~) pumperice, (~ *s trakama koje ih pridržavaju*) tregerice; nef. gaće

hladan adj. **1** (*veoma* ~) studen, kao led, leden, ledeničav, mrazan, mrzao, mrazovit; promrzao, ozebao, prozebao; zimski, (*pomalo* ~) prohladan, hladnjikav, svjež, (*emocionalno* ~) neosjetljiv, leden, frigidan **2** (~ *na sve oko sebe*) hladnokrvan, ravnodušan, neosjetljiv, nezainteresiran, indiferentan, flegmatičan, miran, pribran, nepomičan, neuznemiren, neutralan, (~ *doček*) suzdržan, distanciran, nesrdačan, suh, kiseo, neljubazan, negostoljubiv, neprijateljski

hladetina f želatina, žele; knjiš. drhtalica, nef. mrzletina, lučevina, pihtije, piktije

hladiti* imprf. **1** (~ *koga/što*) rashlađivati, ohlađivati **2** (*piće ih hladi*) osvježavati **3** (~ *svoj bijes*) smirivati, umirivati, stišavati **4** ~ **se** (*bijes se hladi/hlade se od svega toga*) stišavati se, smirivati se, smanjivati se, gubiti se

hladno adv. **1** *usp.* hladan; studeno, ledeno, mrzlo **2** (~ *gledati na stvari*) ravnodušno, suzdržano, bez uzbuđenja **3** (~ *dočekati*) suzdržano, nesrdačno, distancirano, neljubazno, ledeno, neprijateljski, (~ *odgovoriti*) suho, kiselo

hladnoća f **1** (*o vremenskim prilikama*) studen, ekspr. stud, mrzlina, zima, mraz, led, ciča (zima) **2** (~ *u odlučujućem trenutku*) smirenost, mirnoća, staloženost, prisebnost (duha), odmjerenost **3** (~ *domaćina*) suzdržanost, nesrdačnost, distanciranost, ravnodušnost, suhoća, neljubaznost, neprijateljstvo; bešćutnost

hladnokrvan* adj. (~ *u kritičnoj situaciji*) hladan, hladne glave/krvi, miran, smiren, spokojan, pribran, sabran, priseban, staložen; neosjetljiv, ravnodušan, flegmatičan, indiferentan, nezainteresiran, (*ostati* ~) sačuvati hladnu glavu; nef. hladan kao špricer

hladnokrvnost f hladnoća, mir(noća), hladna glava/krv, smirenost, spokojnost, pribranost, sabranost, prisebnost, staloženost, samosvladavanje; neosjetljivost, ravnodušnost, flegmatičnost, indiferentnost, neutralnost, nezainteresiranost

hladnjak m **1** (~ *u kuhinji*) hladionik, nef. frižider, (~ *automobila*) radijator **2** (*rj.*) sjenica *usp.*, zaklon

hladovit adj. sjenovit, zasjenjen, u hladovini, pun hlada/sjene, (*okrenut od sunca*) osojan

hlap m (*vrsta raka*) rarog, prug

hlapiti imprf. **1** ishlapljivati, nef. vjetriti, izvjetravati **2** (*nef.*) dosađivati se, *usp.*

hlepjeti imprf. hlepiti, žudjeti, (žarko) željeti *usp.*, čeznuti

hobotnica f oktopod, polip; rj. osmoručac, nef. mrkač

hoćeš-nećeš adv. (*nema prisile*, ~) ako nećeš ne moraš, ako hoćeš u redu – ako nećeš također, (~ *nastradat ćemo*) htio ne htio, htjeli ne htjeli, kako god bilo, kako god se uzme, s koje god strane, i ovako i onako, u svakom slučaju, svakako, (~, *ideš*) mora se, ne može se izbjeći, neizbježno je, milom ili silom, u svakom slučaju, na kraju

hod m **1** (*brz*/*odlučan* ~) hodanje, koračanje, korak, kretanje, pješačenje, lokomocija, (*radi razonode*) šetnja, (~ *kao u patke*) pačji hod, geganje **2** (~ *stroja*) rad, funkcioniranje, djelovanje **3** (~ *umjetnosti*/*vremena, nef.*) kretanje, tijek, tok, razvoj **4** (***prazan*** **~**) neiskorištenost kapaciteta/stroja, nepotreban/uzaludan rad, (*prazan* ~ *automobilskog motora*) nef. ler

hodati imprf. **1** kretati se, ići (pješke), pomicati se, micati se, koračati, pješačiti, stupati, tabančiti, hoditi, (~ *sitnim koracima*) skakutati, (~ *daleko*/*dugo*) nahodati se, (~ *radi odmora*/*razonode*) šet(k)ati, šetuckati, ići na zrak, nef. korzirati, špartati, (*teško*/*umorno* ~) klipsati, vući se, vući noge/korak, valjati se, (~ *oslanjajući se više na jednu nogu*) nabadati, (~ *i teško dižući stopalo*) lapati, šljapati, vući noge, (~ *trapavo*) trapati, (~ *oprezno*) ići nogu pred nogu, (~ *vrlo polagano*) ići s noge na nogu, (~ *sitnim koracima gazeći cijelim stopalom*) tapkati, (~ *po blatu*) gacati, gaziti *usp.*, (~ *kao patka*) gegati se, (~ *lijevo-desno*) šarati **2** (*o strojevima, nef.*) funkcionirati, raditi **3** (*3. l. sg.: hoda, nef.*) biti u redu, ići

hodnik m prolaz, koridor, kuloar, (~ *u stanu*) predsoblje, (~ *u rudniku koji spaja odijeljena okna*) galerija, nef. ganjak, (*podzemni* ~ *sa svodovima i ćelijama*) kripta, (~ *sa stupovima*) peristil

hodočasnik m poklonik, ekspr. romar, (*onaj koji pohodi islamska sveta mjesta*) hadžija

hodulje f pl. t. (*štapovi s prečkama za stopala za hodanje iznad tla*) štule, ćoze, gazare, (*pomagalo za hodanje koje se smješta pod pazuh*) štake

hokus-pokus adv. abrakadabra

homogen adj. **1** (*homogenih dijelova*) istovrstan, iste vrste, istorodan, iste/slične prirode, sličan, jednak, ujednačen, jedinstven, konzistentan **2** (*homogeni materijali*) usporediv, sličan, analogan, odgovarajući, paralelan, korelativan

homogenizacija f homogeniziranje, ujednačavanje

homogenost f istovrsnost, istorodnost, jednakost, sličnost, ujednačenost, jedinstvenost, konzistentnost; usporedivost, analognost, paralelnost, korelativnost

homograf m istopisnica

homoseksualac m (*o ženskim osobama*) lezbijka; nef. homić, peder, topli brat, tetka, kekez

honorarno adv. dodatno, prekovremeno, izvan radnog vremena, izvan redovitog posla; nef. fuš, tezga, (*raditi* ~) imati tezgu

hopla part. i interj. hop; (*za izražavanje nevjerice*) ma daj, nije valjda, neće biti, zar (baš) tako

hopsati imprf. **1** (~ *po cesti*) poskakivati, skakutati; odskakivati **2** (~ *oko koga*) plesati, trčati (oko koga), dodvoravati se *usp.*, ulagivati se (komu)

horizontala f vodoravnica

horizontalan adj. vodoravan, paralelan; ravan, položen

hostija f (*ravan / savijen list od prhka tijesta*) holip, oblija

hotimice adv. hotimično, namjerno, s namjerom/nakanom, svojom voljom, voljno, svjesno, znajući, hoteći, htijući, navlaš; ekspr. hotice, jur. s predumišljajem

hotimičnost f namjernost, voljnost, svjesnost, zamišljenost, promišljenost, isplaniranost, intencionalnost

hrabar adj. (~ *postupak*) odvažan, smion, čvrst, srčan, neustrašiv, junačan, nepopustljiv, nepokolebljiv, odlučan, borben, muški, junački, herojski, viteški, lavljeg(a) srca, (~ *nastup*) samouvjeren, samopouzdan, odrješit, otvoren, slobodan, (*previše* ~) vratoloman, pustolovan, presmion, nepromišljen, rizičan; drzak, izazovan, (*biti* ~) imati petlju, biti jake petlje, imati srca (za što), (~ *je*) nije (komu) srce u peti; nef. kuražan

hrabrenje n ohrabrivanje, poticanje, poticaj, pobuda, sokoljenje; podržavanje, nagovaranje, podbadanje, potpomaganje

hrabriti imprf. ohrabrivati, junačiti, sokoliti, bodriti, stimulirati, davati (komu) krila; podržavati, poticati, nagovarati, podbadati, podjarivati, pobuđivati; nef. drukati

hrabrost f smjelost, smionost, srčanost, odvažnost, odlučnost, nepokolebljivost, neustrašivost, sloboda, prisutnost duha, borbenost, junaštvo, herojstvo, heroizam, viteštvo; vratolomnost, pustolovnost, neustrašivost, drskost, nepromišljenost; usp. hrabar

hram m bogomolja *usp*., crkva, (~ *posvećen svim bogovima*) panteon

hramati imprf. šepati, nef. šepesati, nabadati, ćopati, ćotati, nef. pej. šantati, krivati, (*pomalo* ~) nef. šepuckati, nef. pej. šantuckati

hrana f (~ *potrebna za život*) jelo *usp*.; namirnice, živež, prehrana, hranidba, živežne namirnice, arh. žitak, košta, životne namirnice, nef. provijant; prehrambeni proizvodi, hranjive tvari, obroci, (*najnužnija* ~) ekspr. kruh, (*ono što može poslužiti kao* ~) jestivo, jestvina, (~ *spremljena za zimu*) zimnica, (~ *sa životinjskim mastima*) mrs, (*čudotvorna nebeska* ~) mana, (~ *koja bogovima daje besmrtnost*) ambrozija, (*kemijska* ~) galofak, (*dječja* ~) nef. papica, (*stočna* ~) krma, krmivo, (*stočna* ~ *koja se pase*) paša, (*stočna* ~ *koja se kiseli u silosu*) silaža, (*sječena stočna* ~) sječka(lica), (~ *koja se brsti*) brst, brstiš, brstina, (~ *za svinje / loša* ~) napoj, splačine, spirine, pomije, (~ *za put*) popudbina, poputnica, nef. poputnina, zaira, (*hranjiva tvar*) hranivo; nef. iće, klopa, nafaka

hranilište* n (~ *gdje se postavlja sol za divljač zimi*) solilo, solište

hranitelj m uzdržavatelj, nef. hranilac

hraniti* imprf. **1** (*davati komu hranu u usta*) pitati, (~ *malo dijete mlijekom*) dojiti, (~ *se mlijekom*) sisati, (~ *izjelicu*) puniti tripu (komu), (~ *životinje*) krmiti, (~ *stoku u staji*) polagati, bacati (komu), (~ *s namjerom da se životinja ugoji*) gojiti, toviti, utovljivati, (~ *izravnim guranjem hrane u ždrijelo*) kljukati, šopati **2** (~ *nadom*) krijepiti, hrabriti, ohrabrivati, poticati **3** (~ *koga nemoćnog*) uzdržavati, odgajati, othranjivati, imati (koga) na hrani

hranjenje n hranidba, prehrana, nef. ishrana, (~ *do potrebne težine*) tov(ljenje)

hranjiv* adj. (*koji brzo zasićuje*) zasitan

hrapav adj. 1 (*hrapava površina*) neravan, ispupčen, udubljen, oštar, grub, nedotjeran, oštećen, tvrd, drpav, ispucao, nef. pej. drapljav **2** (~ *glas*) promukao, nef. razderan

hrast* m (*crni* ~) cer, (*o nekim vrstama*) nef. đer; ekspr. dub

hrastelj m (*bot.*) prakica

hrđa f nef. rđa, ruzina

hrđati imprf. oksidirati, nef. rđati

hrđav adj. zahrđao; nef. rđav, ruzinav

hrlina f (*bot.*) orlovac

hrom adj. šepav, nef. cotav, ćopav, kljakav; nef. pej. šantav, krivonog

hromost f hromoća, šepavost, nef. cotavost, ćopavost, kljakavost; nef. pej. šantavost

hropnja f hropljenje, hroptanje, hripnja, hripanje, sipnja, (~ *u borbi sa smrću*) hropac

hroptati imprf. hripati, krkljati

hrskati imprf. (~ *jedući*) hrustati, hruskati, hrstati; pucketati

hrskav adj. hrustav, hrstav, prhak; nef. reš

hrsnuti prf. *usp.* hrskati

hrušt m nef. kebar

hrvač m atlet, nef. pelivan

Hrvatska f pov. ekspr. Kroacija

hrvati se imprf. **1** (~ *nastojeći oboriti protivnika*) nef. jačati se **2** (~ *s teškoćama*) boriti se, nositi se, mučiti se, izlaziti na kraj, suprotstavljati se • nef. rvati se

ht(i)jenje n namjera, želja *usp.*, volja

htjeti* imprf. **1** (~ *što učiniti*) namjeravati, željeti, imati volju/želju, biti voljan, odlučiti, reflektirati (na što), biti odlučan; biti suglasan, slagati se, (*silno ~ što učiniti*) nef. naperiti se **2** (*hoće on i popiti*) običavati, imati naviku, znati **3** (*hoće ga karta*) ići

hudoba f **1** (*raditi hudobe*) nepodopština, nevaljalština, zlo **2** (*prava je ~*) nečista sila, vrag *usp.*

hujati imprf. (*o vjetru / vodi*) hujiti, hučati, huktati

huk(a) f hujanje, hučanje, huktanje, šumljenje, udaranje

huliti imprf. (~ *na koga*) omalovažavati, psovati *usp.*, vrijeđati, grditi

huljenje n hula, omalovažavanje, psovka *usp.*, psovanje, vrijeđanje, grđenje

human adj. (~ *postupak*) čovječan, čovjekoljubiv, filantropski, plemenit, velikodušan, suosjećajan, samilostan, pun razumijevanja, (*humane zajednice*) čovječanski, ljudski

humanitarni adj. dobročiniteljski, dobrotvorni, karitativan

humanizirati se imprf. i prf. očovječivati se, očovječiti se, oplemenjivati se, oplemeniti se

humanost f čovječnost, ljudskost, čovjekoljubivost, filantropija, plemenitost, velikodušnost, suosjećajnost, samilost, razumijevanje, tankoćutnost, bogobojaznost

humor* m (*razoružavajući ~*) smisao za šalu, komičnost, komika, šala, šaljenje, vic

humorističan adj. (~ *stil*) smiješan, komičan, šaljiv, duhovit, zabavan, veseo, dosjetljiv; rj. humoran

huškač m podbadač, podjarivač, izazivač, pokretač *usp.*, potpaljivač

hvala* f **1** (~ *njegovih djela*) hvaljenje, pohvala, apologija, uzdizanje, slavljenje, slava *usp.*, veličanje, isticanje, priznanje, odobravanje, (*uživati veliku hvalu*) čast, slava, (*pretjerana ~*) idolatrija, iron. hvalospjev, (*pismeni izraz hvale za što učinjeno*) pohvalnica, (*pretjerana ~ samoga sebe*) hvastanje, razmetanje, samohvala, (*neiskrena ~*) laska **2** (*to im je ~ za sve što rade*) zahvala, zahvalnost, priznanje, satisfakcija

hvalitelj* m pljeskač, odobravatelj, povlađivač, (*pretjerani ~*) panegiričar; nef. klaker

hvaliti imprf. **1** (~ *koga / što*) obasipati hvalom, veličati, uzdizati, uznositi, slaviti, isticati, cijeniti, (*jako ~*) pjevati, opjevavati, pjevati (komu) hvalospjeve, kovati/dizati (koga) u zvijezde, uzdizati (koga) do neba, dizati (koga) na pijedestal, puna su (komu) usta (koga), govoriti u superlativima (o komu/čemu), obožavati, glorificirati **2** ~ **se** isticati se; razmetati se *usp.*

hvalospjev m **1** (~ *u čast vladaru*) svečana pjesma, himna, oda, (~ *religioznog sadržaja*) psalam **2** (~ *pretpostavljenom*) pretjerana pohvala; dodvoravanje, ulagivanje, slavopojka *usp.*

hvat m (*jedinica za mjerenje drva*) arh. klaftar

hvatač* m (~ *za skidanje posude s vatre*) nef. ćapin

hvatalo n (*dječja igra*) lovice

hvatati imprf. **1** (~ *rukama*) uzimati, primati, držati, zadržavati, dočekivati, obu-

hvaćati, (~ *brzo/hitro*) grabiti, (~ *kvačilom/kukom*) kvačiti **2** (~ *koga*) loviti, spopadati **3** (*hvata ih strah*) obuzimati, prožimati, preplavljivati, spopadati, osvajati, savladavati, obavijati, (~ *koga velikom snagom: o kakvu osjećaju*) proždirati

hvatati se imprf. **1** (*prašina se hvata*) prihvaćati se, primati se, lijepiti se, priljubljivati se **2** (~ *koga*) nametati se, dosađivati (komu), lijepiti se (za koga), trčati (za kim) **3** (~ *čega*) uzimati (što), služiti se (čime), upotrebljavati (što), primati se **4** (*posvuda se hvataju*) tražiti se, loviti se, mimoilaziti se

I

i* conj. **1** (*tri ~ tri su šest*) više, plus **2** (*ne poznajem nikoga tko zna ~ nešto o tome*) bar(em), makar, (*kao intenzifikator u dijalogu koji pojačava značenje iskazanoga: ~ doći ćemo*) baš, nego što, da znate da

iako conj. (*~ su nam dragi, ljuti smo na njih*) premda, makar (da), mada, ako i, i pokraj toga što, i usto što; arh. akoprem

ičiji adj. (*u značenju najneodređenije posvojnosti: ne znam je li ičije dijete tu*) bilo čiji, čiji god, ma čiji

ići* imprf. **1** hodati, kretati se, pokretati se, napredovati, arh. ekspr. gresti, nef. hoditi, (*o vozilima*) voziti, letjeti, ploviti, (*~ autobusom*) voziti se, putovati, (*~ s jednog mjesta na drugo*) micati se, pomicati se, (*~ sve brže k čemu*) prilaziti, dolaziti (k), primicati se, (*~ od kuće*) polaziti, (*~ pješke*) pješačiti, apostolski putovati, ekspr. tabanati, tabančiti, gaziti (*~ korak po korak*) koračati, ekspr. kročiti, (*~ tiho/laganim korakom*) koracati, mjeriti, (*~ veoma brzim korakom*) opružiti korak, juriti *usp.*, hrliti, letjeti, ekspr. grabiti, (*~ sitnim koracima*) prebirati nogama, (*~ kasom*) kasati, (*~ složno u maršu/vojničkim korakom*) stupati, marširati, ekspr. kresati, (*~ u krug/zaobilazno*) kolati, kružiti, (*~ unaokolo/poprijeko*) krstariti, (*~ s naporom*) gurati, čep(uk)ati, (*~ bez cilja*) ekspr. kotrljati se, (*~ kao na štakama*) badati, nabadati, (*~ umorno*) klima(ra)ti, klipsati, (*~ na jednu stranu*) udarati, okrenuti, obrnuti, (*~ kao bez pameti*) srljati, (*~ neodlučno*) švagati, gegati se, mlitati, (*~ vrlo polako*) vući se kao puž, puzati **2** (*~ za kim*) slijediti, pratiti (koga), ići čijim stopama, (*~ dalje*) nastaviti, nastavljati, produžiti, produživati, (*produžiti hod*) proslijediti (za), (*~ na fakultet*) polaziti, pohađati (što) **3** (*o mehanizmima*) raditi, funkcionirati **4** (*o procesima*) razvijati se, teći, napredovati, prolaziti, protjecati, bježati, letjeti; širiti se **5** (*~ za kakvim ciljem*) težiti (čemu/za čim), nastojati, željeti (što), ekspr. stremiti (za čim) **6** (*cesta ide sve do mora*) protezati se, voditi, pružati se **7** (*knjiga ide na regal*) imati mjesto, pripadati, biti smješten, nalaziti se, ležati **8** (*crveno i plavo ne idu*) spadati, pripadati, slagati se, podudarati se, dobro odgovarati (jedan drugome) **9** (*o dvjema osobama: oni idu*) hodati, družiti se, izlaziti, biti zajedno **10** (*škola mu ide*) napredovati, uspijevati, razvijati se **11** (*to ide Ivanu/Ivana*) ticati se, biti usmjeren, biti namijenjen **12** (*dobro/loše ~: o robi*) prodavati se, imati prođu, nestajati **13** (*~ na druge mjere*) poduzimati, primjenjivati, imati

u planu **14** (~ *za čim*) imati na umu, misliti na (što), voditi računa (o čemu), ne smetnuti (što) s uma, (***tako to ide***) razvijati se, odvijati se, događati se, zbivati se, (***ne ide (komu) što***) uspijevati, polaziti/ići za rukom

ideal m **1** (~ *ljepote*) savršenstvo, savršena slika/vizija, uzor, prototip **2** (*životni ideali*) težnja, želja, cilj, ambicija; načelo, moralno/etičko načelo

idealan adj. **1** (*idealna ljepota*) savršen, besprijekoran, uzoran, apsolutan, potpun, primjeran, klasičan, sjajan, divan, najbolji, najljepši, najpovoljniji **2** (~ *svijet*) nestvaran, utopijski, imaginaran, romantičan, fantastičan

idealist* m utopist, sanjar, vizionar, zanesenjak, romantičar; poštenjak, naivac, naivčina, bezazlenjak

idealizirati* imprf. i prf. uzvisivati, uzvisiti, uljepšavati, uljepšati, poetizirati, zanositi se, zanijeti se, (*pripisati komu božanska svojstva*) obogotvoriti

ideja* f **1** (~ *stola*) pojam, predodžba **2** (*imati stalno nove / loše / dobre ideje*) zamisao, nadahnuće, poticaj, prijedlog, projekcija, nacrt, plan, (*neostvariva* ~) utopija, (*reci im svoje ideje o tome*) mišljenje, pogled, gledište, prosudba, vjerovanje, zaključak, načelo **3** (*prvotna ~ je bila otvoriti trgovinu*) nakana, naum, namjera, cilj, plan

identičan adj. (potpuno) isti, jedan te isti, istovjetan, jednak, potpuno jednak

identičnost f istovjetnost, jednakost

identificirati (se) imprf. i prf. **1** (~ *koga / što / se s kim / čim*) poistovjećivati (se), poistovjetiti (se), izjednačavati (se), izjednačiti (se), smatrati (se) istovjetnim, imitirati, patiti od empatije **2** (~ *truplo / osobu*) utvrđivati/utvrditi identitet, dokazivati/dokazati identitet, prepoznavati, prepoznati, raspoznavati, raspoznati, imenovati **3** (~ *uz pomoć osobne iskaznice*) legitimirati (se), dati podatke

identifikacija f (~ *dvaju predmeta*) izjednačavanje, poistovjećivanje, (~ *osobe*) identificiranje, utvrđivanje identiteta, prepoznavanje, raspoznavanje, imenovanje

identitet* m **1** (*utvrditi ~ osobe*) ime i prezime **2** (*kao da je izgubio* ~) osobnost, ja, ego, posebnost, karakter **3** (~ *njihovih interesa*) istost, istovjetnost, jednakost, zamjenjivost, bliskost, blizina

idila* f **1** (*idilična pjesma*) bukolika; pastorala, ekloga **2** (*uživati u zemaljskoj idili*) sklad, sreća, suglasnost, suglasje, harmoničnost, idiličan/nepomućen život, savršen/divan/romantičan trenutak, raj (na zemlji), rajski vrt, Arkadija

idiličan adj. (~ *život*) skladan, harmoničan, sretan, miran, nepomućen, divan, romantičan, savršen, pastoralan, arkadijski, ladanjski

idiom* m **1** (~ *kojeg kraja*) govor, narječje, dijalekt, jezik **2** (*neprozirni* ~) frazem, fraza, izričaj **3** (*arhaični* ~) izraz, izražavanje, stil, govor, način govora, uporaba jezika; nef. frazeologija

idiomatika* f frazeologija, skup fraza, skup izraza/uzrečica/poslovica

idiosinkrazija f **1** (~ *na lijekove*) preosjetljivost, alergija **2** (~ *prema komu, nef.*) odbojnost, nesnošljivost, odvratnost (prema komu), alergičnost (na koga)

idiotizam m **1** (*med.*) idiotija, slaboumnost **2** (*smisliti pravi* ~) velika glupost, blesavoća, besmislica, glupa zamisao; ekspr. idiotstvo

idol* m **1** (*klanjati se idolima*) lažni bog; kumir, fetiš, totem; slika, kip **2** (~ *publike*) miljenik, ljubimac, obožavani, heroj

idolopoklonstvo n **1** (~ *predmeta kojima se pripisuju božanske moći*) idolatrija, štovanje idola, štovanje slika/kipova, fetišizam, kumirstvo, neznaboštvo; nef. poganstvo, hereza **2** (~ *njegove publike*) obožavanje, uzdizanje, ljubav

igdje* adv. bilo gdje, gdjegod, ma/makar gdje

igla* f (*šivaća* ~) šivatica, šivatka, (~ *koja služi učvršćivanju*) učvrsnica, (~ *koja služi kao kopča*) sigurnica, nef. ziherica, (~ *za pribadanje*) pribadača *usp.*

igličav adj. (*nalik iglici*) igličast, (*nalik igli*) iglast, iglav

ignorancija f **1** (*vlada potpuna ~ o toj kulturi*) neupućenost, nepoznavanje, neznanje **2** (*~ u odnosu na koga*) prezir, nemar, neobaziranje, zanemarivanje, ignoriranje, podcjenjivanje

ignorirati imprf. i prf. (*~ primjedbe*) ne obazirati se, ne obazreti se (na što), ne uzimati/uzeti (što) u obzir, ne poklanjati/ pokloniti pozornost (čemu), ne (po)slušati, ne pokoravati/pokoriti se, ići dalje, odbacivati, odbaciti, odbijati, odbiti, zapostavljati, zapostaviti, zanemarivati, zanemariti, izostavljati, izostaviti, stavljati/staviti na stranu, ne htjeti znati (za koga/što), prezirati, prezreti, bojkotirati, defenestrirati, prijeći preko čega, ne mariti (za koga/što), praviti se gluh, sjediti na ušima, praviti se slijep, zatvoriti oči, (*~ čije riječi*) pas laje vjetar nosi, (*~ bivše prijatelje*) gledati kroz (koga), praviti se da (tko) ne postoji, okretati (komu) leđa, nef. ne zarezivati (koga)

igra* f **1** (*~ u prirodi*) igranje, zabava, razonoda, rekreacija, uživanje **2** (*ob. u pl., sp.*) natjecanje, partija, utakmica **3** (*~ u kazalištu/na filmu*) gluma, nastup, izvedba **4** (*podmukla ~*) smicalica, spletka, intriga, plan, namjera, postupak **5** (*brza ~ svjetlosti/sjena*) treperenje, izmjena, kretanje, pokretanje **6** (***~ na sreću***) lutrija, loto, tombola, nagradna igra

igrač* m (*sp.*) sportaš, natjecatelj, (*vezni ~ u nogometu*) spojka, (*loš ~*) nef. šah. pacer

igralište* n (*nogometno ~*) teren

igrati* imprf. **1** (*o dvjema momčadima*) natjecati se, sastajati se, nastupati protiv **2** (*o pokretanju u mjestu*) skakati, poskakivati, pokretati se, micati se, treperiti, titrati, poigravati **3** (*~ u kinu*) prikazivati se, davati se **4** (*~ Hamleta*) glumiti, igrati ulogu, utjelovljivati

igrati se* imprf. **1** (*~ političara*) glumiti, izigravati, praviti se **2** (*ne radi, već se igra*) zabavljati se, šaliti se, uživati **3** (*~ s kim*) šaliti se, zabavljati se, loptati se (s kim), zavlačiti (koga) **4** (*~ životom*) kockati se, stavljati (što) na kocku, riskirati

ih interj. (*u dijalogu za izricanje neslaganja s izrečenim*) ma daj, ma nemoj, nije valjda, (*u dijalogu kao potvrda i pojačavanje tuđih riječi*) itekako, još kako/ koliko, nego što, da samo znaš, no

ijedan pron. ma i jedan, barem jedan, makar jedan, makar koji, ikoji, ikakav, itko, ma/makar koji

ikad(a) adv. ma kad(a), makar kad(a), bilo kad(a), kad bilo; ijednom, ijedanput; nef. igda

ikakav adj. **1** (*kad bi ovdje bio ~ nož...*) kakav bilo/god, bilo kakav, makar kakav **2** (*o nepostojanju ravnoga po kakvoći: hoće li se naći ~*) ijedan *usp.*

ikamo adv. bilo kamo, kamo god, makar/ ma kamo

ikavizirati imprf. i prf. poikavljivati, poikaviti

ikoliko adv. (*za dio količine u dopusnom značenju*) ma/makar koliko, bilo koliko, koliko god, makar malo, išta

ikonoborac m ikonoklast, kipoborac

ikra f mrijest, (*~ morske ribe*) nef. butarga, (*~ nekih riba priređena za jelo*) kavijar

ikud(a) adv. (*za označavanje bilo kojeg smjera*) bilo kuda, kud(a) bilo, makar/ ma kuda

ilegalan adj. (*ilegalno djelovanje*) nezakonit, protuzakonit, nedopušten, zabranjen, ilegitiman, sankcioniran; neprijavljen, na crno, tajan, podzemni, krijumčarski

ilegalno adv. *usp.* ilegalan; kriomice, potajno

ili* conj. (*u označavanju više načina da se što kaže*) odnosno, drugim riječima, drukčije/drugačije rečeno, to jest; nef. iliti, (***~ ovako, ~ onako***) kako bude, kako ispadne

ilovača f žutulja, žuta zemlja, (*očišćena ~*) glina, (*pečena glina kao materijal*) terakota, (*pečena i pocakljena glina*) majolika, (*porculanska glina*) kaolin, porculanača; nef. gnjila

ilustracija* f **1** (~ *uz tekst*) slika, crtež, skica, ukras **2** (~ *teorije*) komentar, dodatak, objašnjenje, primjer, tipičan primjer, oprimjerenje; sličnost, analogija

ilustrirati* imprf. i prf. **1** (~ *knjigu*) ukrašavati, ukrasiti, oslikavati, oslikati, dodavati/dodati crteže, dopunjavati/dopuniti (crtežima), umjetnički opremiti **2** (~ *rečeno*) razjašnjavati, razjasniti, objašnjavati, objasniti, pojašnjavati, pojasniti, tumačiti, rastumačiti, osvjetljavati, osvijetliti, (~ *primjerom*) oprimjeriti

iluzija* f (*živjeti u iluzijama*) varka, zavaravanje, privid, pričin, obmana, samoobmana, opsjena, sablast, lažna nada, lažni dojam, kriva prosudba, greška, umišljaj, mjehur od sapunice

iluzoran adj. varljiv, varav, lažan, prividan, zamišljen, nestvaran, imaginaran, izmaštan, nepostojeći, nerealan, neostvariv, snoviđajan

imalo adv. **1** (*u pogodbenim rečenicama: ako ima ~ pameti...*) bar(em) malo, makar malo **2** (*u rečenicama s negacijom: nema nade da bol ~ popusti*) i najmanje, išta

imanentan* adj. urođen, unutarnji, svojstven, bitan, u biti, neodvojiv, neotuđiv

imanje n **1** (*nepregledno zemljišno ~*) posjed *usp.*, vlasništvo, dobro, poljoprivredno dobro, gospodarstvo, zemlja, zemljište; arh. baština, nef. stečevina, tečevina, stanje, (*veliko poljoprivredno ~ s biljnim kulturama*) plantaža, (~ *slobodnih seljaka*) alodij, (*zemlja s kućom i gospodarskim zgrada*ma) majur, salaš, stan **2** (*sve što tko ima*) imovina *usp.* • arh. žitak

imati* imprf. **1** (~ *koga / što*) posjedovati, držati (u posjedu), biti posjednik, biti u posjedu (čega), biti vlasnik, imati u vlasništvu, uživati, raspolagati (čime), (~ *previše čega dobroga*) (imati) kao ciganka meda, (~ *kao sastavni dio / određenu količinu čega*) sadržavati, sadržati **2** (*stan ima tri sobe*) sastojati se od, uključivati, obuhvaćati **3** (~ *bistru glavu / sreće*) odlikovati se (čime), biti obdaren (čime), raspolagati (čime), uživati (što), biti okružen (čime) **4** (~ *s kim puno nevolja*) proći kroz (što), doživjeti, proživjeti, pretrpjeti, propatiti **5** (~ *što na sebi*) nositi, biti odjeven, biti u (čemu) **6** (~ *potrebu*) biti obuzet (čime), osjećati (što), težiti (za čim) **7** (~ *što učiniti*) trebati, morati; namjeravati, htjeti, željeti **8** (*ima pravde*) postojati, egzistirati, biti, nalaziti se **9** (~ *pedeset godina*) navršavati **10** (~ *koga*) biti u intimnim odnosima, voditi ljubav, nef. spavati (s kim)

ime* n **1** (*pravo ~ stvari*) naziv, (~ *djela*) naslov, (*naziv pridodan komu uz ~*) nadimak, (*umjetničko ~*) pseudonim, (*obiteljsko ~*) prezime **2** (*lingv.*) imenska riječ, nomen, imenica, pridjev, zamjenica, broj **3** (*uništiti / okaljati čije ~*) glas, ugled, čast, slava, dostojanstvo, reputacija; rod **4** (***veliko ~***) uglednik *usp.*; poznata osoba, zvijezda

imendan m arh. godovno

imenični adj. adnominalni

imenik* m (~ *bilja*) popis, katalog, registar; (~ *adresa*) adresar; rj. imenar

imenovan adj. (~ *po poznatoj osobi*) nazvan; kršten, (*pozvan imenom*) oslovljen, (*problem je ~*) naznačen, (*nasljednik je ~*) određen, postavljen, izabran, odabran, nominiran, (*počinitelj je ~*) identificiran, specificiran

imenovati imprf. i prf. **1** (~ *koga / što*) nazivati, nazvati, davati/dati ime, navoditi/navesti ime, davati/dati naziv, davati/dati nadimak; nef. nadjenuti ime, prozivati, prozvati; nominirati, (~ *nadimak*) pridjenuti, nef. prilijepiti, prišiti, (~ *na krštenju*) krstiti, (~ *drugim imenom*) preimenovati, ekspr. prekrstiti, (*obraćati / obratiti se komu imenom*) oslovljavati, osloviti, (~ *suradnike*) spominjati, spomenuti, navoditi, navesti **2** (~ *koga ravnateljem / nasljednikom*) postavljati, postaviti, određivati, odrediti, izabirati, izabrati, nominirati, proglasiti, ustoličiti **3** (~ *kriminalca*) identificirati, specificirati

imigracija f nastanjivanje, nastanjenje, useljenje; imigranti, doseljenici, useljenici, useljeništvo, naseljenici

imigrant m doseljenik, useljenik, naseljenik, stranac

imigrirati imprf. i prf. (~ *u drugu državu*) useljavati se, useliti se, nastanjivati se, nastaniti se, naseljavati se, naseliti se, doseljavati se, doseliti se

imitacija f **1** (~ *uzora*) oponašanje, imitiranje, nasljedovanje, epigonstvo, ugledanje, povođenje **2** (~ *originala*) kopija, reprodukcija; falsifikat, krivotvorina, patvorina, (*pojedinačan primjerak falsificirana predmeta*) nef. lažnjak

imitator m oponašatelj, nasljedovatelj; falsifikator, krivotvoritelj, (~ *umjetničke škole*) epigon, (~ *tuđih riječi*) papagaj; pej. majmun

imitirati imprf. i prf. **1** (~ *koga / što*) oponašati, nasljedovati, kopirati, slijediti (koga/što), slijediti čiji primjer, ići čijim stopama, povoditi se (za kim), ugledati se (u koga), (*loše* ~) patvoriti, nef. paštroćati, (~ *koga kao majmun*) izigravati, glumiti, ekspr. majmunisati **2** (~ *umjetničko djelo*) kopirati, reproducirati; krivotvoriti, patvoriti

imobiliziranje* n (*privremeno ~ jednog organa*) suspenzija

imovina f imetak, imutak, imanje *usp.*, dobra, vlasništvo, baština, posjed, bogatstvo, blago, (***nepokretna*** ~) nekretnina, (***pokretna*** ~) pokretnina, inventar, rj. iskretnina, (*zarađena / stečena* ~) tečevina, stečevina, nef. stanje, (~ *koju donosi žena od roditeljske kuće*) miraz *usp.*, (*teško stečena* ~) ekspr. muka; nef. mal

imovinski adj. (*koji se odnosi na imanje i imovinu*) imovni, (*koji se odnosi na posjedovanje*) posjedovni, (*koji se odnosi na vlasništvo*) vlasnički

imperativ m zapovjedni način

imperativni adj. **1** (~ *ton*) zapovjednički, zapovjedni, zapovijedajući, autoritativan, autokratski **2** (~ *zadatak*) neotklonjiv, neizbježiv, neizbježan, neminovan, bitan, hitan

imperativno adv. *usp.* imperativan; (~ *reći*) zapovjednički, zapovjedno

implementirati* imprf. i prf. **1** (~ *kao kulturu: o biljkama*) uzgajati, uzgojiti **2** (~ *novi plan*) primjenjivati, primijeniti, izvoditi, izvesti, izvršavati, izvršiti, realizirati

implicitan adj. neizravan, prešutan, posredan; samorazumljiv

impotencija f impotentnost, spolna nemoć, rj. slabomoćnost, (*stvaralačka* ~) nesposobnost, nemoć, neproduktivnost, nekreativnost

impotentan adj. spolno nemoćan, rj. slabomoćan; nesposoban, nemoćan, neproduktivan, nekreativan, klonuo

impozantan adj. veličanstven, veleban, veličajan, ogroman, silan, dojmljiv, naočit, sjajan, čudesan, zadivljujući

impresija f **1** (*osobna* ~) dojam; osjećaj, vjerovanje, mišljenje, misao, intuicija **2** (*neposredno doživljeno*) osjet

impresionirati imprf. i prf. (~ *koga*) zadivljivati, zadiviti, opčinjavati, opčiniti, oduševljavati, oduševiti, snažno se doimati/dojmiti, uzbuđivati, uzbuditi, pokretati, pokrenuti, inspirirati (koga), utjecati (na koga)

impuls* m (~ *za djelovanje*) pobuda, poticaj, inspiracija, motivacija, uzrok, pokretač; uzbuđenje, podražaj, titraj

impulzivan adj. (~ *postupak*) brz, nagao, spontan, nagonski, neplaniran, nepromišljen, trenutan, (*impulzivna osoba*) spontan, nagao, nestrpljiv, instinktivan, strastan, emocionalan

inače* adv. **1** (*čuvaj se, možeš nastradati*) u protivnom/suprotnom **2** (~ *to ne radim*) obično, većinom, u drugim/normalnim okolnostima **3** (*ima li ~ što novo*) uz to, osim toga/ovoga

inačica f dubleta, varijanta

inat m prkos *usp.*, (***kao za*** ~) kao za pakost

inauguracija f (~ *na visoki položaj*) ustoličenje, investitura, (~ *ustanove*) svečano otvaranje/otvorenje

inauguralan adj. inauguracijski, pristupni, nastupni, uvodni

inaugurirati imprf. i prf. **1** (*postaviti na kakav položaj*) ustoličiti, proglašavati, proglasiti, (~ *vladara mažući ga posve-*

ćenim uljem) pov. pomazati **2** (~ *ustanovu)* svečano/službeno otvoriti **3** (~ *nove poglede)* navještavati, navijestiti, uvoditi, uvesti, započinjati, započeti

incest m rodoskvrnuće

incident m **1** (~ *u gostionici)* izgred, ispad, sukob, konflikt, (~ *iz života)* nemio/nezgodan slučaj/događaj, nemila pojava/okolnost **2** (~ *u razgovoru)* upadica

inćun m brgljun

indeks* m (~ *pojmova)* popis, registar, kazalo; *(broj koji ukazuje na promjene)* pokazatelj

indicija* f **1** *(optužen na temelju indicija)* činjenica *usp.*, dokaz **2** (~ *nesreće)* predznak, znak

indiferentan adj. (~ *prema čemu)* nezainteresiran (za što), ravnodušan (prema čemu), hladan, neutralan

indikativan adj. signifikantan, znakovit, simptomatičan, rječit

individualan adj. **1** (~ *problem)* osobni, pojedinačni **2** *(svojstven jednoj individui)* osebujan, poseban, vlastit, različit, tipičan, originalan, jedinstven

individualist m nekonformist, slobodan duh, ekscentrik, usamljenik *usp.*

individualno adv. *usp.* individualan; zasebno, pojedinačno, odvojeno, neovisno, samo za sebe, jedan po jedan

individualnost f osobnost, personalnost, personalitet, ličnost, karakter; osebujnost, posebnost, originalnost, jedinstvenost

individuum* m **1** individua, pojedinac, čovjek *usp.*, osoba **2** (~ *živog svijeta)* organizam, jedinka **3** *(tamo neki ~, pej.)* sumnjivac, tip, spodoba

indolencija f indolentnost, nemar, nemarnost, nehaj, nehajnost, nebriga, nebrižnost, sporost, tromost, lijenost, letargija

inducirati* imprf. i prf. (~ *koga)* elektrizirati, frustrirati, podizati/podići temperaturu (komu), napinjati, napeti, aktivirati, pokretati, pokrenuti

inertan* adj. nepoduzetan, nepokretan, neaktivan, statičan, pasivan, trom, mlitav, učmao, lijen, ravnodušan, nezainteresiran, indolentan, nemaran, nehajan, spor, usporen, letargičan

inertnost f inercija, nepokretnost, nepokretljivost, negibljivost, nedjelatnost, nedjelovanje, neaktivnost, pasivnost, tromost, učmalost, ravnodušnost, nezainteresiranost, letargija, letargičnost, indolencija, nemar(nost), nehaj(nost), sporost, usporenost, lijenost

infaman adj. nečastan, prljav, podao, podmukao *usp.*, nizak

infamija f infamnost, nečasnost, prljavost, podlost, podmuklost, niskost

infantilan adj. djetinjast, djetinji, nezreo, zelen, naivan; nef. bebast

infantilnost f djetinjastost, nezrelost, naivnost

inferioran adj. slabiji, slab, niži, lošiji, subordiniran, podređen, manje vrijednosti, manje vrijedan, druge klase, drugoklasan

inferiornost f inferioran položaj, podređenost, subordiniranost, manja vrijednost, drugoklasnost

inficirati (se) imprf. i prf. zaražavati (se), zaraziti (se), okužavati (se), okužiti (se), *(o rani)* gnojiti se, zagnojiti se

informacija f **1** (~ *o čemu)* obavijest *usp.*, podatak, dojava **2** *(ob. u pl.)* poruka, izvještaj; novost, vijest; spoznaja **3** *(inform.)* elementarna obavijest

informatičar* m (~ *koji izrađuje računalne programe)* programer

ingeniozan adj. **1** (~ *znanstvenik)* veleuman, genijalan, kreativan, originalan, inventivan, nadaren, talentiran, oštrouman, pametan, snalažljiv, dosjetljiv, dovitljiv **2** *(sa smislom za humor)* duhovit

ingenioznost f veleumnost, genijalnost, kreativnost, originalnost, inventivnost, nadarenost, darovitost, talent, oštroumnost, snalažljivost, dosjetljivost, dovitljivost; duhovitost

ingerencija f *(biti izvan čije ingerencije)* ovlast, utjecaj, polje utjecaja, djelokrug, kompetencija

inhalirati imprf. i prf. (~ *paru*) udisati, disati, udahnuti, dahnuti, uvlačiti, uvući

inherentan adj. (*inherentne osobine ličnosti*) urođen, svojstven, prirođen, vlastit, u krvi, naslijeđen, unutarnji, intrinzičan, prirodan, naravan, nerazdvojiv

inhibicija* f **1** (~ *doživljaja*) kočenje, smetnja, zapreka, zadržavanje, zaustavljanje, sprečavanje, potiskivanje **2** (~ *svojstava ličnosti*) vlastitost, urođenost, prirođenost, nerazdvojivost, inherencija

inicijali* m pl. (*stilizirana početna slova imena i prezimena na posteljini i sl.*) monogram; arh. rubrika

inicijativa f (*uvijek spremni za inicijativu*) pobuda, poticaj, pokretanje, poduzimanje, početak, prvi korak, (*osoba puna inicijative*) poduzetnost, samostalnost, pokretljivost, dinamičnost, originalnost, kreativnost

inicirati imprf. i prf. pokretati, pokrenuti, započinjati, započeti, davati/dati pobudu/poticaj, poticati, potaknuti, napraviti prvi korak

inkasirati imprf. i prf. (~ *novac za uslugu/robu*) naplaćivati, naplatiti, prikupljati, prikupiti, ubirati, ubrati

inkluzija* f obuhvaćanje, uključivanje, uključenje, inkorporacija, sadržavanje, sadržanost

inkomodacija f dosađivanje, smetanje, smetnja, uznemirivanje

inkorporirati imprf. i prf. (~ *u veću cjelinu*) uključivati, uključiti, uklapati, uklopiti, unositi, unijeti, ugrađivati, ugraditi, pripajati, pripojiti, ujedinjavati, ujediniti

inovacija f obnova, modernizacija, promjena, nova metoda, novost, novina, izum, preoblika, preobrazba, preobražaj

inovirati imprf. i prf. obnavljati, obnoviti, modernizirati, mijenjati, promijeniti, preoblikovati, preobražavati, preobraziti

inozemni adj. (~ *krajevi*) stran, tuđi, (~ *poslovi*) vanjski; nef. zagranični

inozemstvo n (strani) svijet, strane/tuđe zemlje, iseljeništvo, tuđina, tuđinština, nef. tuđinstvo

inscenacija* f kulise, scenografija

insert m umetak; (*filmski* ~) odlomak, izvadak

insinuacija f podmetanje, kleveta *usp.*, klevetanje, izmišljotina

insinuirati imprf. i prf. (~ *komu što loše*) podmetati, podmetnuti, (o)klevetati, izmišljati, izmisliti

inspekcija* f nadgled(avanje), nadzor, pregled, provjera, kontrola, ispitivanje

inspektor m nadzornik, nadziratelj, nadglednik, kontrolor, (~ *koji pregledava službene knjige*) revizor

inspektorat m nadgledništvo, nadzorništvo

inspiracija f (*umjetnička* ~) nadahnuće, poticaj, pobuda, ohrabrenje, stimulans, motivacija, zanos, oduševljenje, stvaralački polet; muza; sjajna zamisao/ideja, svijetli trenutak, obasjanje, prosvjetljenje, prosjaj, (*djelu nedostaje* ~) kreativnost, originalnost, inventivnost, genijalnost, vizija

inspirirati (se) imprf. i prf. nadahnjivati (se), nadahnuti (se), oduševljavati (se), oduševiti (se), udahnjivati/udahnuti zanos, ispunjati/ispuniti (koga) stvaralačkom snagom, poticati, potaknuti, pokretati, pokrenuti, zanositi (se), zanijeti (se)

instinkt m **1** (~ *za samoodržanjem*) nagon, poticaj, poriv **2** (~ *ih ne vara*) intuicija, predosjećaj, slutnja, šesto čulo

instinktivan adj. automatski, refleksan, mehanički, nesvjestan, spontan, nagonski, impulzivan, intuitivan, nehotičan, nenamjeran; urođen, prirođen, inherentan, prirodan, nekontroliran, nenaučen

institucija f **1** ustanova, institut, zavod, organizacija, udruga, tijelo; bolnica, duševna bolnica; zatvor **2** (~ *slobodnih izbora*) zakon, propis, uredba, pravilo, običaj, tradicija, (*ustaljena navika:* ~ *sastanaka subotom*) običaj

instruktor m (~ *letenja*) podučavatelj, (~ *u satovima bilo kakve poduke*) učitelj *usp.*

instrument* m **1** (*glazbeni* ~) glazbalo **2** (~ *s pravnim djelovanjem*) propis, isprava, dokument **3** (*biti čiji* ~) oruđe, sredstvo *usp.*

integralist* m (~ *koji teži uklapanju više nacija u jednu*) centralist, (~ *u objašnjavanju Svetog pisma*) fundamentalist

integritet m **1** (~ *teritorija*) ukupnost, cjelovitost, cjelokupnost, cjelina, integralnost **2** (*mentalni* ~) potpunost, neokrnjenost, besprijekornost, (*osobno poštenje*) dosljednost, neovisnost, striktna načela, etičnost

intelektualac m (*pl.*) inteligencija *usp.*, umni radnik, (*osoba s visokom stručnom spremom*) nef. fakultetlija; rj. inteligent

intelektualni adj. (*intelektualni rad*) misaoni, duhovan, mentalni; umni

inteligencija* f **1** (*ljudi visoke inteligencije*) razum, um, intelekt, pamet, bistrina, oštroumnost, pronicavost, umna sposobnost, shvaćanje, brzina shvaćanja, rasuđivanje, razumijevanje, snalažljivost **2** (~ *u društvu*) intelektualci, umni radnici, visokonaobraženi, arh. umlje

inteligentan adj. pametan, bistar, pronicav, razuman, uman, oštrouman; prosvijetljen, obrazovan

inteligibilan adj. nadosjetilan, razumski, pojmovni

intencija f namjera, nakana, naum, cilj, smjeranje, želja, htijenje

intenzitet* m snaga, moć, jakost, jačina, sila, žestina, veličina

intenzivan* adj. **1** (~ *napad*) snažan, jak, silan, (*intenzivno učenje*) naporan, iscrpljujući, dubinski, koncentriran **2** (~ *porast*) značajan, znatan, velik, bujan

intenzivirati (se) imprf. i prf. pojačavati (se), pojačati (se), povećavati (se), povećati (se), produbljivati (se), produbiti (se), pooštravati (se), pooštriti (se), proširivati (se), proširiti (se), rasti, porasti, učestati

intenzivno adv. *usp.* intenzivan; (*učiti vrlo* ~) svim silama, najviše što je moguće, nef. da se sve praši, u svih šesnaest

interes m **1** (~ *za glazbu*) zanimanje, radoznalost **2** (*vidjeti u čemu svoj* ~) korist, probitak, dobro

interfiks m spojnik

intermeco* m **1** (*glazbeni* ~) međuigra, međučin, umetak **2** (~ *u razgovoru, nef.*) upadica, komentar

interpretacija f **1** (~ *postavki*) objašnjavanje, objašnjenje, pojašnjenje, tumačenje, eksplikacija, analiza, (*različita* ~ *poruke*) razumijevanje, čitanje **2** (~ *scenskoga djela*) izvedba, izvođenje; gluma; pjevanje; sviranje

interpretirati imprf. i prf. **1** objašnjavati, objasniti, pojašnjavati, pojasniti, (pro)tumačiti, eksplicirati, analizirati; razumijevati; razumjeti, čitati **2** izvoditi, izvesti; glumiti; pjevati, otpjevati; svirati, odsvirati

interpunkcija f (*skup znakova*) pravopisni znakovi, razgodci, (*znakovi pojedinačno*) točka, dvotočka, dvotočje, zarez, točka-zarez, upitnik, uskličnik, crta, zagrade

interval* m razmak; (~ *između dvaju predavanja*) međuvrijeme, međuprostor, stanka, pauza, predah

intervencija f **1** (~ *u proces*) upad(anje), miješanje, mijenjanje, (~ *mirovnih snaga*) angažman, djelovanje, posredovanje, uplitanje, pomoć **2** (*javljanje za riječ*) istup, (*dodatna* ~ *nakon nejasne izjave*) objašnjenje, ispravak, podatak, izlaganje **3** (*kirurška* ~) zahvat

intervenirati imprf. i prf. **1** (~ *u proces*) (u)miješati se, upletati se, uplesti se, upadati, upasti, (*o mirovnim snagama*) angažirati se, djelovati, posredovati, (*ob. o policiji*) uredovati **2** javljati se za riječ, istupati, istupiti

intima* f **1** (*neotuđiva ljudska* ~) intimnost, duševni svijet, duša, psiha, unutrašnjost; spolnost **2** (*štititi intimu*) privatnost, privatni život, osobnost, intimnost

intiman* adj. 1 (*intimno stanje*) unutarnji, unutrašnji, skrovit, duševni, psihički 2 (*intimni detalji iz dnevnika*) privatan, osoban, tajan, povjerljiv 3 (~ *prijatelj*) prisan, najprisniji, najbliži, blizak 4 (*intimna atmosfera*) topao, prijateljski, ugodan, neslužben, neformalan

intimno adv. *usp.* intiman; (~ *vjerovati*) u sebi, duboko, u dubini duše

intonirati imprf. i prf. 1 (~ *himnu*) zasvirati, zapjevati 2 (~ *razgovor*) davati/dati ton, usmjeriti

introspekcija f samopromatranje, samoopažanje, samoispitivanje, samoanaliza

intuicija* f (*to im govori* ~) instinkt, šesto čulo; predosjećaj, slutnja; ženska logika, (*imati dobru intuiciju*) nef. imati njuha/nosa, imati šesto čulo, imati špurijus

invalid m ekspr. nef. bogalj

inventivan adj. (~ *umjetnik/projekt*) domišljat, dosjetljiv, ingeniozan, maštovit, kreativan, izumiteljski, istraživački, sposoban, pronicav, originalan, inovativan, nadaren, talentiran

inventivnost f invencija, domišljatost, dosjetljivost, kreativnost, maštovitost, mašta, originalnost, inovativnost, inspiracija, nadarenost, talent, talentiranost

inverzija* f (~ *događaja*) obrat, (pre)okretanje, preokrenutost, izvrnuće

investicija f (~ *u proizvodnju*) ulaganje, ulog, kapital, novac, uloženo, uložena sredstva

investirati imprf. i prf. ulagati, uložiti, plasirati (novac), (~ *u neko poslovanje po kratkom postupku*) nef. upumpati

invokacija f 1 (~ *pjesme*) uvod, uvođenje 2 (~ *muza*) priziv(anje), zaziv(anje), nadahnjivanje, nadahnuće

inzistirati imprf. i prf. 1 (~ *na svojim zahtjevima*) ustrajavati, ustrajati, ne popuštati/popustiti, biti odlučan, ne priznavati/priznati (što) kao odgovor, nastojati 2 (~ *na istinitosti svoje priče*) ustrajavati, ustrajati, držati se, ostati kod, tvrditi, ponavljati, isticati

inženjerija f (*vojn.*) pov. opkoparstvo

iole adv. (*da ima* ~ *razuma*) ikoliko, imalo, išta, uopće, u najmanjoj mjeri, bar(em)/makar malo, barem nešto, ma imalo

ipak* adv. (*umorni su,* ~ *će doći*) unatoč tomu/svemu, usprkos tomu/svemu, usuprot tomu/svemu, (i) uz(a) sve (to), i na sve (to), i sa svim tim, makar da, bez obzira na to/sve, opet, svejedno; nef. isto, (*to je* ~ *dosta daleko*) kad se sve uzme u obzir, kad se pravo uzme, ako ćemo pravo, na koncu konca, s druge strane, srećom *usp.*

iris m (*bot.*) perunika

iritacija* f (~ *kože*) draženje, nadraživanje, podraživanje; nadraženost, upala

ironičan adj. podrugljiv *usp.*, podsmješljiv, zajedljiv; satiričan, sarkastičan

ironija* f (*blaga* ~) podsmijeh *usp.*, podrugljivost, podrugivanje, (*zlobna* ~) sarkazam, sarkastičnost, zajedljivost, (~ *sudbine*) paradoks, igra slučaja

Irska f ekspr. Zeleni/Smaragdni otok

iscijediti prf. 1 (~ *krpu*) ocijediti, (~ *sok iz voća*) istisnuti, (~ *određenu količinu tekućine*) nacijediti, (~ *tkaninu do kraja*) izažeti, ožeti, (~ *tkaninu okretanjem/uvijanjem*) ižmikati, (~ *tijeskom*) isprešati 2 (~ *sve snage iz sebe*) isisati, izvući, dati; umoriti se, iscrpsti se

iscjedak* m ocjedina, (*tjelesni* ~) sekret, izlučina, nef. lučevina

iscrpan adj. temeljit, podroban, detaljan, potpun, opširan, svestran, točan

iscrpina f ekstrakt

iscrpljen adj. premoren, umoran, slab, posustao, klonuo, istrošen, izmučen, iznemogao, onemoćao, malaksao, oslabio, izmoren, izmožden, ispijen, iscijeđen (kao limun), suh, (~ *radom*) izrađen, (*vrlo* ~) polumrtav, ni živ ni mrtav; nef. ispumpan

iscrpljenost f premorenost, umor, slabost, posustalost, klonulost, istrošenost, izmučenost, iznemoglost, onemoćalost, malaksalost, slabost, oslabjelost, izmorenost, izmoždenost, oronulost, svenulost,

(~ *od starosti / trajne bolesti*) marazam; nef. ispumpanost

iscrpljivati imprf. *usp.* iscrpsti

iscrpno adv. *usp.* iscrpan; (~ *sve ispripovjediti*) do sitnica, do u sitnice, potpuno, u potpunosti, u tančine

iscrpsti prf. **1** (~ *tekućinu*) isušiti, pocrpsti, isisati, nef. ispumpati, išmrkati, (~ *sve iz zemlje*) izvući, istrošiti, iskoristiti, (~ *rudu*) iskopati, (~ *sve zalihe*) iscrpiti, potrošiti, isprazniti, (~ *sve teme*) prodiskutirati, proanalizirati, protresti, pretresti, nef. iživakati, prožvakati **2** (~ *koga*) umoriti, premoriti, izmoriti, izmučiti, izmoždití, ispiti, smlaviti, (~ *žeđu*) ižedniti, (~ *glađu*) izgladniti **3** ~ **se** umoriti se, premoriti se, izmoriti se, oslabiti, onemoćati, izmoždití se, posustati, izgubiti snagu, ostati bez daha; iżednjeti, izgladnjeti; istrošiti se, potrošiti se, izraditi se, presahnuti, nestati, (*o zemlji*) izroditi se; nef. ispumpati se

iscrtati* prf. išarati, precrtati, iskrižati, (~ *tkaninu da bude prugasta*) isprugati, (~ *vodoravne i okomite crte*) linirati

iseliti se prf. emigrirati, preseliti se, otići, otkazati stan, napustiti boravište, (~ *na sve strane*) raseliti se

iseljenik m emigrant, emigracija, (*pl.*) dijaspora, (~ *koji se vratio u zemlju*) povratnik

ishlapio adj. **1** (*o tekućini*) ispario **2** (*o ljudima, iron. pej.*) senilan, star *usp.*, zaboravan

ishlapjeti prf. **1** ishlapiti, ispariti, izdušiti; nef. izvjetriti, žvampiti **2** poseniliti

isipati imprf. izasipati, prosipati

isisati prf. **1** (~ *tekućinu*) posisati, ispiti, iscrpsti, izvući, (~ *iz boce*) nef. pocuclati **2** (~ *koga*) iscrpiti, iscrpsti, iscijediti, osiromašiti, lišiti snage

isjeckati* prf. (~ *meso*) iskosati

iskaliti* prf. **1** (~ *svoj bijes*) istresti, izbaciti, izliti, dati oduška (čemu), (~ *bijes nepristojno / neopravdano*) istresti gaće na koga **2** ~ **se** izvikati se, istresti se, otresti se (na koga), svašta (komu) izgovoriti, osuti paljbu na koga, dati si oduška, izbjesnjeti se, osloboditi se; nef. istutnjiti se, istutnjati se, izritati se

iskaljivati imprf. *usp.* iskaliti

iskaz m **1** (*sve što je izrečeno*) izjava, tvrdnja, formulacija, rečenica, riječ, sintagma, izričaj, tekst **2** (~ *čijeg držanja*) gesta, izraz, znak **3** (~ *troškova*) podatak, statistika

iskazan adj. izrečen, rečen, izjavljen, objavljen, oblikovan, formuliran, definiran, određen, formiran

iskazati prf. **1** izreći, reći *usp.*, izraziti, izgovoriti, iznijeti, doreći, priopćiti, izjaviti, objaviti, očitovati se; prijaviti, posvjedočiti **2** (~ *milost*) učiniti **3** ~ **se** dokazati se *usp.*, istaknuti se

iskazivati imprf. *usp.* iskazati; (~ *svoje stavove*) ispovijedati, (javno) iznositi, pronositi, propagirati, (~ *što posredovanjem koga drugoga*) stavljati (komu) riječi u usta, (~ *pred sudom*) svjedočiti

iskaznica f (~ *za utvrđivanje identiteta*) nef. legitimacija

iskidati prf. **1** (~ *papir*) pokidati, rastrgati, rastrgnuti, potrgati, strgati, istrgati, razderati, poderati, izderati, isparati, iskomadati, raskomadati, izdrapati, izdrpati **2** ~ **se** (~ *od napora*) preopteretiti se, izmoriti se, izmučiti se, umoriti se, satrti se, rastrgati se, rastrgnuti se, raspolutiti se; nef. ekspr. iskilaviti se **3** (~ *od smijeha*) zgrčiti se, saviti se, nef. umrijeti

iskipjeti prf. prekipjeti, navrijeti, izbiti, šiknuti, išikljati, ispariti, pokuhati, isukljati, nef. isključati, iskuljati

iskititi* prf. **1** (~ *kuću*) nakititi *usp.*, ukrasiti *usp.* **2** (~ *ispričano, nef. ekspr.*) dodati (što čemu), pretjerati (u čemu)

isključeno adv. nemoguće, nikako, ne dolazi u obzir, nema govora, ne *usp.*

isključiti* prf. **1** (~ *koga sa sastanka*) udaljiti, odstraniti, izbaciti, maknuti, izuzeti, ukloniti, (~ *iz crkve / društva*) ekskomunicirati, izopćiti, anatemizirati, (~ *točku s dnevnog reda*) izostaviti, (~ *iz članstva*) isčlaniti **2** (~ *ideju kao neprihvatljivu*) odbaciti, izuzeti, ne prihvatiti **3** (~ *električnu energiju*) pre-

kinuti, ugasiti, iskopčati, nef. ištekati; oduzeti **4 ~ se** (~ *iz diskusije*) povući se, udaljiti se, maknuti se; osamiti se **5** (*o strojevima*) prestati raditi, prekinuti rad, zaustaviti se

isključiv adj. (~ *čovjek*) nepopustljiv, uporan, svojeglav, tvrdoglav *usp.*, tvrdokoran, zadrt, nesnošljiv, nepomirljiv, netolerantan, na svoju ruku, (*isključivo mišljenje*) ekskluzivan

isključivati imprf. *usp.* isključiti

isključivost f nepopustljivost, upornost, svojeglavost, tvrdoglavost, tvrdokornost, zadrtost, nesnošljivost, nepomirljivost, netolerancija, uskost; ekskluzivnost

isključni* adj. (*isključna rečenica, lingv.*) ekskluzivni

isključivati prf. iskljucati

iskočiti* prf. (*iznenada ~*) izbiti, nametnuti se, naglo se pojaviti, izletjeti, banuti, (~ *iz ležišta klizanjem*) iskliznuti

iskolačiti prf. (~ *oči*) razrogačiti, izbuljiti, izvaliti, izbečiti, zakolačiti (očima)

iskon m prapočetak, prapočelo, izvor, podrijetlo, pamtivijek, prapovijest

iskonski adj. prvobitan, prastar, davnašnji, prethistorijski, pretpovijesni, samorodan, samodjelatan, autogen; urođen

iskop m **1** (~ *u zemlji*) iskopina, rov, udubina, jama *usp.*, rupa *usp.* **2** (*početi s iskopom*) iskopavanje, vađenje; ekshumacija

iskopati* prf. otkopati; izvaditi (*dosta ~*) nakopati, (~ *iz groba*) ekshumirati, (~ *rov oko čega*) opkopati, (~ *strojem koji ruje*) izrovati, (~ *rilom*) izrovati, (~ *rupu u drvu oštrim oruđem*) izdupsti, izvrtjeti, nef. izdubiti, (~ *noktima*) iščeprkati, izgrepsti, (~ *istinu, nef.*) pronaći, naći, otkriti, izvući, nef. iščeprkati

iskopavati imprf. *usp.* iskopati; nef. iskapati

iskopina f **1** iskop *usp.* **2** (*arheološke iskopine*) nalaz(ište)

iskoračiti prf. (~ *iz kolone*) istupiti, izići *usp.*

iskorijeniti prf. (~ *narode / ideje*) zatrti, istrijebiti, potamaniti, utamaniti, uništiti *usp.*, zatrijeti

iskoristiti prf. **1** (~ *prirodna bogatstva*) upotrijebiti, uporabiti, iscrpsti, izvući korist, izvući vrijednost, okoristiti se *usp.*, (~ *sve svoje snage*) napregnuti, (~ *priliku*) ekspr. ulučiti (što) **2** (*ružno ~ koga*) poslužiti se (kime), zloupotrijebiti, prevariti (koga), (*materijalno ~*) opljačkati, oštetiti, izrabiti, iscijediti, izmamiti, izmoljakati, iskamčiti (komu što), oglobiti (koga), ekspr. oderati, pej. oguliti (koga), nef. očerupati, operušati, opelješiti (koga) **3** (~ *što rečeno*) uhvatiti (koga) za riječ

iskorištavač m (~ *dobara*) korisnik, (~ *ljudi*) izrabljivač, zelenaš *usp.*, pijavica

iskorištavački adj. korisnički; izrabljivački, zelenaški

iskorištavanje n **1** (~ *materijalnih dobara*) korištenje, uporaba, izvlačenje koristi/vrijednosti **2** (~ *osobe*) pljačkanje, pljačka, otimanje, izrabljivanje, deranje, gulidba; nef. ekspr. guljačina, nef. perušanje, pelješenje, pumpanje

iskorištavati imprf. *usp.* iskoristiti; (~ *ono što samo sebe isplaćuje*) amortizirati, (~ *koga financijski*) pljačkati, izrabljivati, oštećivati, previše naplaćivati, otimati (komu što), kamčiti, uhvatiti se za čije vime, biti na čijem vimenu; nef. perušati, čerupati, čepušati, derati, cijediti, pelješiti, strići, pumpati, musti, guliti (koga)

iskorjenjitelj m istrebitelj, istrebljivač, zatornik, uništavač, uništavatelj, tamanitelj, utamanitelj

iskorjenjiv adj. istrebljiv, utamanljiv, izbrisiv, uklonjiv, uništiv

iskorjenjivati imprf. *usp.* iskorijeniti

iskosa adv. rj. iskosice, (*gledati ~*) poprijeko, is(po)prijeka, sa strane, iskraja, zboka; prijekorno; sumnjičavo, s mržnjom, zazorno

iskositi (se)* prf. ukositi (se), izviti se, (~ *glavu u stranu*) iskrenuti, (*postaviti*

što bočno) izbočiti (se), (*naći se poprijeko čega*) ispoprijеčiti se

iskra* f (~ *u očima*) sjaj, plamen, žar, (~ *svjetla*) tračak, žižak

iskraja adv. 1 (*s malo udaljenijeg mjesta*) poizdalje, izdalje 2 (*sa skrivenog mjesta*) iz zapećka, iz zakutka/prikrajka 3 (*gledati* ~) iskosa *usp.*

iskrasti se prf. išuljati se, odšuljati se, izvući se, izmaknuti (se), izmigoljiti (se), odmiljeti, izgubiti se, kradom/krišom pobjeći, kriomice otići; nef. šmugnuti, odmagliti

iskrcati prf. 1 (~ *teret*) istovariti, izbaciti, skinuti, (~ *kiper*) iskipati 2 ~ **se** (~ *iz broda*) sići, (~ *iz zrakoplova/autobusa*) izići

iskren adj. (~ *odgovor/karakter*) otvoren, istinoljubiv, nelicemjeran, neprijetvoran, naivan, što na srcu to na jeziku, (~ *prijatelj*) pošten, vjeran, pravi, (~ *čovjek*) čestit, otvorena knjiga

iskreno adv. *usp.* iskren; otvoreno, iz duše, po duši/istini, odsrca, srdačno, (*reći* ~) u lice/brk, (~ *djelovati*) otvorenih karata, (~ ***govoreći/rečeno***) ruku na srce

iskrenuti prf. 1 (~ *predmet*) preokrenuti, okrenuti, prevrnuti, izvrnuti 2 (~ *dio tijela*) iščašiti, uganuti, izvinuti, izviti, iskriviti, istegnuti, izvrnuti, uvrnuti, nef. ušinuti 3 (~ *piće*) ispiti 4 (~ *planove/zamisli*) iznevjeriti, napustiti, promijeniti 5 ~ **se** prevrnuti se, preokrenuti se, izvrnuti se, (*o zglobu*) razglaviti se, izglobiti se

iskrenje* n (~ *među njima*) bockanje *usp.*, razmirice, prepirke, svađa

iskretati imprf. *usp.* iskrenuti

iskriviti* prf. 1 (~ *predmet/se*) saviti (se), poviti (se), zakriviti (se), izviti (se), (~ *lice ružnom grimasom*) iskesiti (se) 2 (~ *misli/riječi/činjenice*) izopačiti, izvrnuti, pokvariti, promijeniti, pogrešno protumačiti; nef. izokrenuti

iskrižati prf. 1 (~ *sve napisano*) precrtati, prekrižiti 2 ~ **se** (~ *u različitim smjerovima*) presjeći se

iskúpiti prf. 1 (~ *koga*) dati otkupninu, platiti otkupninu, otkupiti 2 ~ **se** (~ *za što učinjeno*) popraviti, ublažiti (što), opravdati se, (~ *od grijeha*) okajati, dobiti oprost, osloboditi se, spasiti se, izbaviti se

iskupljenje n 1 (~ *koga*) otkup(ljenje) 2 (~ *duše*) izbavljenje, oslobođenje, spasenje, oprost • arh. iskup

iskupljivati imprf. *usp.* iskúpiti

iskusan adj. vješt (u čemu), upućen (u što), upoznat (s čim), naviknut (na što), vičan (čemu), umješan; nef. pečen

iskusiti prf. doživjeti, proživjeti, spoznati, osjetiti, kušati, proći (kakvu) školu, omirisati, pretrpjeti, podnijeti *usp.*, (~ *što neugodno*) opeći se *usp.*; nef. okusiti

iskustven adj. empirijski

iskustvo n 1 (~ *svijeta*) doživljaj *usp.*, doživljavanje, spoznaja, spoznavanje, (*znanje temeljeno na iskustvu*) empirija 2 (*imati u čemu veliko* ~) znanje, praksa, praktično znanje, vještina, poznavanje, upoznatost, razumijevanje, kontakt (s čim), (~ *stečeno u životu*) škola, životna škola; arh. nauk 3 (*vrlo uzbudljivo* ~) pustolovina, avantura, slučaj, epizoda, događaj, događanje, okolnost

iskušati prf. 1 (~ *koga*) provjeriti, ispitati, staviti na kušnju 2 (~ *što*) probati *usp.*

iskušavanje n 1 (~ *koga*) provjera, ispitivanje, kušnja 2 (~ *proizvoda*) proba, isprobavanje

iskušavati imprf. *usp.* iskušati

iskvariti (se) prf. pokvariti (se) *usp.*, izopačiti (se), uništiti (se), pervertirati

islam m pov. muhamedanstvo

islamizirati imprf. i prf. poislamljivati, poislamiti, pov. nef. (po)turčiti

ismijati prf. 1 (~ *koga/što*) izvrgnuti (koga) ruglu/podsmijehu, izrugati, iskarikirati, podsmjehnuti se, narugati/izrugati se (komu/čemu), izviždati, nef. isfućkati, persiflirati, napraviti budalu (od koga) 2 ~ **se** (~ *do mile volje*) nasmijati se

ispaćen adj. napaćen, izmučen, paćenički, patnički

ispad* m istup, incident, izgred, povreda reda, nasilnički čin, (*manji~*) eskapada

ispaliti* prf. (~ *mnogo metaka*) sasuti

isparavati imprf. transpirirati

ispasti* prf. **1** (*to je ispalo loše*) pokazati se, dogoditi se, zbiti se, izići **2** (*iznenada je odnekud ispao*) pojaviti se *usp.*, doći **3** (~ *u utrci*) otpasti

ispaštanje n okajavanje, kajanje, pokora, patnja

ispaštati imprf. **1** (~ *zlo djelo*) okajavati, iskupljivati **2** (~ *zbog čega*) trpjeti, patiti, plaćati, odgovarati, snositi posljedice, kusati, gutati, jesti ono što se zamijesilo, plaćati/otplaćivati dugove

ispeći se prf. (~ *na suncu*) ispržiti se, izgorjeti, dobiti opekotine; nef. speći se

ispijati imprf. *usp.* ispiti

ispiliti prf. (~ *daske*) izrezati, razrezati, (~ *dosta čega*) napiliti

ispiraljka f irigator, klistir, (~ *za suđe*) ispirač

ispiranje* n med. irigacija; *usp.* ispirati (se)

ispirati (se) imprf. prati (se) *usp.*, čistiti (se), pročišćavati, (~ *grlo*) grgljati, (~ *usta držeći tekućinu u njima*) mućkati

ispis* m prijepis, bilješka, (~ *iz teksta*) izvadak, ekscerpt

ispisati* prf. **1** (~ *što iz veće cjeline*) ekscerpirati **2** (~ *tekst*) sročiti, napisati, sastaviti **3** (~ *što nečitljivim znakovima*) išarati **4** (~ *na pisaču*) nef. isprintati

ispit m **1** (~ *u školi*) provjera znanja, (*pismeni ~*) test, (*pismeni ~ na visokoškolskoj ustanovi*) klauzura, (~ *na visokoškolskoj ustanovi iz dijela građe*) kolokvij, (~ *sposobnosti za rad na televiziji/radiju*) audicija **2** (~ *savjesti*) provjera(vanje), kušnja

ispitati* prf. **1** (~ *u školi*) provjeriti/utvrditi znanje, provjeriti/utvrditi sposobnost, (~ *više učenika*) propitati, (*temeljito ~*) nef. prorešetati, izrešetati, (~ *u istražnom postupku*) preslušati, saslušati **2** (~ *čiju hrabrost*) isprobati, iskušati **3** (~ *djelovanje lijeka*) istražiti, analizirati, proučiti, promotriti, ustanoviti; opipati (bilo/puls), izvidjeti, (~ *situaciju na terenu*) snimiti, (~ *još jednom*) preispitati

ispiti prf. **1** (~ *čašu do dna*) iskapiti, isprazniti, istrusiti, popiti *usp.*, nef. eksirati **2** (~ *koga*) iscrpsti, uništiti, obesnažiti

ispitivački adv. upitno, znatiželjno, ispitujući

ispitivanje n **1** (~ *znanja*) ispit, provjera, provjeravanje, utvrđivanje **2** (~ *hrabrosti*) proba, kušnja **3** (~ *lijeka*) analiza, proučavanje, istraživanje, (~ *mišljenja za novine*) anketa

ispitivati imprf. *usp.* ispitati; iskušavati, (*temeljito ~*) rešetati, staviti na rešeto; propitkivati, ispipavati

isplaćivati imprf. *usp.* isplatiti

isplákati prf. **1** (~ *posudu vodom*) isprati, proprati, (~ *se*) tuširati se, otuširati se **2** (~ *reljef*) podlokati, podriti

isplata* f (~ *duga*) plaćanje, isplaćivanje, namirenje, namira, nadoknada, podmirenje, poravnanje, izravnanje; vraćanje, povrat, (*djelomična ~*) akontacija

isplatiti prf. **1** (~ *sve dužnicima*) platiti, nadoknaditi, podmiriti dug, izravnati račun, nagraditi, (~ *putem banke/pošte*) doznačiti, (~ *u gotovini*) dati na ruke/ruku, (*potpuno ~*) amortizirati **2** ~ **se** (*ne zna se hoće li se posao ~*) pokriti troškove, podmiriti troškove, dati korist, donijeti dobitak, nef. rentirati se, (*višestruko se ~*) pozlatiti se, (*ne isplati se tugovati*) imati smisla/koristi, biti smislen/koristan

ispod* prep. niže, podno (čega), (~ *koljena*) pod (čim)

ispolac m (*lopatica za ispljuskivanje vode*) crpac, šešula, puljarka, nef. palj

isporučitelj m (~ *robe na veliko*) dobavljač, nabavljač; nef. liferant

isporučiti prf. predati, dostaviti, uručiti, izručiti, poslati; nef. lifrati

ispostava f podružnica, poslovnica, filijala, ekspozitura, ured, biro

ispostaviti prf. **1** (~ *račun*) izdati, dostaviti **2** ~ **se** (~ *tek nakon nekoliko dana*)

pokazati se, potvrditi se, otkriti se, izići na vidjelo, obistiniti se

ispotaje adv. **1** (~ *se dogovarati*) potajno, tajno, potajice **2** (~ *udariti*) iza leđa, iz zasjede, podmuklo

ispovijed f **1** (*tužna* ~) priča, pripovijest, (~ *pogrešaka*) ispovijedanje, priznavanje, priznanje, očitovanje **2** (*arh.*) vjeroispovijest, konfesija

ispovjediti (se)* prf. **1** očistiti se od grijeha, (~ *pred smrt*) preporučiti dušu Bogu **2** (~ *sve dugo prešućivano*) povjeriti se (komu), olakšati dušu; ispričati, ispripovjediti, ispripovijedati

isprašivač m mlatilo, mlatilica; rj. isprašač, nef. klofer, batipan

isprašiti* prf. **1** (~ *dijete zbog nestašluka, nef.*) istući *usp.*, izmlatiti, nabiti **2** (~ *koga na ulicu, nef.*) istjerati, otjerati, izbaciti, najuriti

ispratiti* prf. (~ *robu*) otpratiti, otpremiti, poslati, (~ *gosta/pokojnika*) otpratiti, oprostiti se (s kim) *usp.*

ispravan adj. **1** (*o strojevima*) nepokvaren, u pogonu **2** (*o ljudima*) valjan, dobar, pošten, pravedan, pravičan **3** (*temeljen na pravilima*: ~ *postupak*) pravilan, opravdan, prikladan, podoban, umjestan, prihvatljiv **4** (*temeljen na činjenicama:* ~ *odgovor*) točan, istinit, precizan, utemeljen

ispraviti* prf. **1** (~ *savijen predmet*) izravnati, poravnati, uspraviti **2** (~ *pogreške*) popraviti, odstraniti, korigirati, poboljšati, pročistiti **3** ~ **se** uspraviti se, ustati *usp.*

ispravljati imprf. *usp.* ispraviti; (~ *jezično tekstove*) lektorirati

ispravnost f **1** (~ *stroja*) nepokvarenost, rad, funkcioniranje **2** (~ *osobe*) poštenje, valjanost, pravednost, pravičnost **3** (~ *postupka*) pravilnost, prikladnost, umjesnost, opravdanost **4** (~ *rezultata*) točnost, egzaktnost

isprazan adj. **1** (*isprazna osoba*) površan, prazan, nevrijedan; tašt **2** (*isprazna očekivanja*) prazan, neutemeljen, neosnovan, uzaludan, besmislen

isprazniti* prf. **1** (~ *sadržaj iz čega*) izbaciti, izvaditi, (~ *čašu*) iskapiti, ispiti, izliti, (~ *vreću*) izasuti, isuti, prosuti, (~ *vodu iz bačve*) ispustiti **2** (~ *prostoriju*) napustiti; osloboditi; očistiti, raskrčiti **3** ~ **se** istrošiti se, iscrpsti se

isprazno adv. *usp.* isprazan; bez smisla, besmisleno, bez svrhe/pokrića; uzalud; nef. naslatko

ispraznost f **1** (~ *osobe*) površnost, nevrijednost; taština, (~ *u govoru*) brbljanje *usp.*, mlaćenje prazne slame **2** (~ *očekivanja*) neutemeljenost, neosnovanost, uzaludnost, besmislenost

ispražnjavati imprf. *usp.* isprazniti; ispražnjivati, prazniti

isprćiti prf. (~ *usne*) izbaciti, ispućiti, napućiti, naprčiti, izbočiti, naškubiti

ispred prep. (*ide* ~ *svih*) pred, na čelu (čega), (*po redu je* ~ *nas*) prije

ispregnuti prf. ispreći, raspregnuti, skinuti jaram, osloboditi jarma, nef. izjarmiti

isprekidano adv. na prekide, s prekidima, sa stankama/zastojima

isprekrižati prf. **1** (~ *što u svim smjerovima*) isprecrtati, precrtati, iskrižati **2** (~ *više dijelova jedne preko drugih*) složiti u(na)križ, ispresijecati, isprekrštati

ispremetati prf. isprevrtati, ispremiješati, isprevrnuti, prevrnuti, izvrnuti, okrenuti, ispremještati, premjestiti, oboriti, maknuti, razbacati

ispremiješan adj. **1** (~ *redoslijed*) pomiješan, promijenjen **2** (~ *plan*) zbrkan *usp.*, smušen

ispreplesti prf. uplesti, zaplesti, zamrsiti, pomiješati, ispremiješati, povezati

isprepleten adj. zamršen *usp.*, zapleten; pomiješan, povezan

ispričati prf. **1** (*iznijeti usmeno u cjelini*) ispripovijedati, ispripovjediti, pripovjediti, izložiti, (~ *pročitano*) prepričati, (*završiti pričanje*) rj. dopričati, (~ *što dosadno*) odgudititi **2** (~ *koga/što/se*) opravdati (se), pružiti/dati ispriku, zamoliti za ispriku/oprost; nef. pardonirati

isprika* f 1 (*iskrena* ~) opravdanje, mol-ba za oprost, žaljenje; nef. kavatina, škuža 2 (*loša* ~) izgovor, izlika, opravdanje

isprositi* prf. 1 (*proseći dobiti što*) isprosjačiti, zaraditi na štapu 2 (*dobiti stalnim molbama, pej.*) izmoliti, izmoljakati 3 (~ *djevojku*) prstenovati

isprovocirati prf. 1 (*lako ih je* ~) izazvati, uzbuditi, uznemiriti, naljutiti *usp.*, razljutiti, oneraspoložiti, izbaciti/izvesti iz takta 2 (*taj postupak isprovocirao je nemir*) izazvati, uzrokovati, proizvesti, dovesti do (čega), dati povoda (čemu), p(r)obuditi (što) 3 (~ *porođaj*) pospješiti, (umjetno) izazvati

isprsiti se* prf. 1 (~ *oholo*) istaknuti/izbaciti prsa, podići glavu, uspraviti se, ispriječiti se, ustobočiti se, naduti se 2 (*pokazati se velikodušnim, nef.*) biti galantan/kavalir, sve platiti, platiti velik iznos

ispružiti prf. 1 (~ *ruke/noge*) protegnuti, istegnuti, pružiti, ispraviti 2 ~ **se** (~ *na kauču*) izvaliti se *usp.*, leći, (~ *svom dužinom*) raspružiti se 3 (~ *na cesti*) srušiti se, opružiti se, pasti, prostrijeti se, tresnuti

(i)sprva adv. otprve, otprva, u/na početku, najprije, ispočetka, u prvi tren/prvom trenu

ispuhati prf. 1 (~ *prašinu*) izbaciti, istresti, očistiti, (~ *pirenjem*) ispiriti 2 ~ **se** odahnuti, smiriti se *usp.*

ispuniti prf. 1 (~ *što prazno*) napuniti, dopuniti, nadopuniti; zauzeti, zaposjesti, (~ *upitnik*) popuniti, (~ *brašnom/pijeskom*) nasuti, zasuti, (~ *vodom*) naliti, natopiti, (*prekomjerno* ~ *čvrstom tvari*) natrpati 2 (~ *normu*) ostvariti, izvršiti, realizirati, oživotvoriti, dovršiti, (~ *obećanje*) održati riječ, (~ *čiju molbu*) izići (komu) u susret, uslišati, uslišiti, (~ *uvjete*) zadovoljiti 3 (~ *formular*) upisati podatke 4 ~ **se** napuniti se, dopuniti se, nadopuniti se 5 (~ *osjećajima/brigama*) prožeti se, biti pun (čega), mnogo proživjeti/doživjeti

ispunjavati imprf. *usp.* ispuniti; ispunjati

ispunjen adj. pun *usp.*, napunjen, (*previše* ~) prepun, natovaren, krcat; *usp.* ispuniti

ispunjiv adj. ostvariv, izvršiv; *usp.* ispuniti

ispupčen adj. izbočen, (*s grbama/kvrgama/čvorugama*) grbav, kvrgav, čvorugav, (*s istaknutim trbuhom/bokovima*) trbušast, bokat

ispupčenost f izbočenost; grbavost, kvrgavost, čvorugavost; trbušastost, bokatost; ispupčina *usp.*

ispupčina f ispupčenje, izbočina, izbočenje, divertikula; ispupčenost *usp.*; nos, rog, trbuh, (~ *na leđima/ruci/čelu*) grba, kvrga, čvoruga, (~ *mekog tkiva*) oteklina *usp.*, (~ *na zgradi*) istaka, nef. erker; dogradа, nadzida, (~ *terena*) grbina, (~ *u moru, opasnost ribarskom brodu*) saular

ispupčiti (se) prf. izbočiti (se), izdignuti (se), istaknuti (se), izbaciti, istrćiti se, stršati

ispustiti* prf. 1 (~ *što iz teksta*) izostaviti 2 (~ *uspjeh/sreću*) propustiti, izgubiti 3 (~ *tekućinu iz čega*) izliti, isprazniti (što) 4 (~ *porub suknje*) odšiti; produljiti (što)

ispušnik m ispušna cijev, nef. auspuh

ispuštanje* n (~ *riječi*) elipsa

ispuštati imprf. *usp.* ispustiti

istakati imprf. *usp.* istočiti

istaknut adj. 1 (~ *dio rečenice*) naglašen, podvučen, obilježen, označen 2 (~ *pojedinac*) značajan, zaslužan, izdvojen, poznat, glasovit, prominentan, cijenjen, poštovan, viđen, zapažen; u prvom planu, (~ *uspjesima*) uspješan *usp.*, (~ *hrabrošću*) hrabar, odvažan, (~ *dostojanstvom*) dostojanstven, častan, ugledan 3 (*o pojavama/promjenama*) vidljiv, uočljiv, osjetan

istaknuti prf. 1 (~ *koga/što*) (posebno/naročito) izdvojiti, (~ *koga naveliko*) uveličati, uzdići, (~ *rečeno*) naglasiti, akcentuirati, apostrofirati, podvući, podcrtati, označiti, (*previše* ~) prenaglasiti 2 (~ *zastavu*) izvjesiti 3 (~ *na vlasištu*) istršati 4 ~ **se** (~ *postupcima/osobinama*) izdvo-

jiti se, pokazati se, upasti u oči, privući pozornost; odlikovati se, doći do izražaja, nametnuti se, iskočiti, odskočiti, (~ *čim pozitivnim*) prednjačiti, biti prvi/među prvima

Istanbul m knjiš. pov. Stambol, pov. Carigrad

istanjiti prf. 1 (~ *što*) stanjiti, utanjiti 2 ~ **se** otančati, istrošiti se; omršavjeti, smršaviti *usp.*, (~ *jako*) ekspr. sasušiti se, upresti se, usukati se, (*o zalihama*) smanjiti se, potrošiti se

istapati imprf. *usp.* istopiti

isteći prf. 1 (~ *u jačem mlazu*) izliti se, sliti se, istočiti, (~ *polagano / kap po kap*) iscuriti, iskapati 2 (*o vremenu / rokovima*) proći, završiti (se), svršiti (se)

istezati imprf. 1 (~ *iz rupe*) izvlačiti, vaditi, potezati 2 (~ *tkaninu*) rastezati, razvlačiti, vući, širiti, pružati

isti adj. 1 (*dvije iste tkanine*) istovjetan, taj, upravo taj, pej. ide u isti koš; jednak, identičan, vrlo sličan, preslikan, (~ ***istacati**, nef.*) potpuno isti, pljunuti (taj/on), kao pljunut, (*iste snage / intenziteta*) nesmanjen 2 (*razriješen istoga posla, adm.*) taj; spomenuti

isticati prf. *usp.* istaknuti; (~ *se po rangu / položaju*) biti/stajati u prvim redovima, (~ *se časnim djelima*) svjetlati obraz

istina f 1 (~ *u čijim riječima*) istinitost, točnost, činjeničnost, činjenica, korektnost, poštenje 2 (~ *je katkad čudnija od mašte*) zbilja, stvarnost, realnost 3 (*citirati staru istinu*) izreka, izričaj, mudrost, maksima, aforizam, sentencija

istina part. (~, *puno su učinili za njih*) doista, zaista, stvarno, uistinu, doduše, istinabog, mora se priznati

istinit adj. (~ *iskaz / istinito svjedočenje*) točan, dokaziv, provjerljiv, ne(o)sporan, pouzdan, neupitan, nepobitan, neopovrgljiv, neoboriv, neporeciv, nesumnjiv, autentičan, činjeničan, faktičan, iskustven, siguran, (~ *zaključak*) pravilan, ispravan, (~ *događaj*) stvaran, zbiljski, postojeći, realan

istinitost f točnost, dokazivost, provjerljivost, ne(o)spornost, pouzdanost, neupitnost, nepobitnost, neopovrgljivost, neporecivost, nesumnjivost, autentičnost, činjeničnost, faktičnost, očiglednost, opipljivost, iskustvenost, sigurnost; pravilnost, ispravnost, stvarnost, realnost

istinski adj. (~ *prijatelj*) pravi *usp.*, (~ *nauk*) ortodoksan, (~ *život*) stvaran *usp.*, zbiljski

istisnuti prf. 1 (~ *koga / što odakle*) izgurati, odgurati, izbaciti, istjerati *usp.*, maknuti, (~ *s položaja*) izbaciti iz sedla 2 (~ *sok iz čega*) iscijediti, istiještiti 3 (~ *jedva riječ*) izgovoriti *usp.*

istjecati imprf. *usp.* isteći

istjerati prf. (~ *koga odakle*) otjerati, izbaciti, udaljiti, ukloniti, odstraniti, istisnuti *usp.*, potisnuti, izbaciti na ulicu, odbaciti, prognati, izgnati, protjerati, (~ *guranjem*) izgurati, (~ *kao nedostojnog*) izopćiti; ekspr. najuriti, izjuriti, nef. ispiriti, isprašiti, (~ ***pravdu***) izboriti (se), postići

istjerivati imprf. *usp.* istjerati; istjeravati

istočiti prf. 1 (~ *tekućinu*) izliti 2 (*o drvu u kojem je crv*) rastočiti, izbušiti, izgristi

istočni* adj. (~ ***grijeh***) prvotni, prvi, iskonski, prapočetni

istodoban adj. istovremen, paralelan, podudaran, simultan, povezan, združen, prateći

istodobno adv. *usp.* istodoban; u isto vrijeme, u isti mah, arh. adm. podjedno, u to vrijeme, ujedno, zajedno, dotle; najedanput, najednom, nef. najedared, (~ *govoriti*) svi odjednom, uglas

istodobnost f istovremenost, paralelnost, podudarnost, simultanost, sinkronija, suvremenost, povezanost, združenost

istomišljenik m sličnomišljenik, sumišljenik

istopiti prf. 1 (~ *što*) rastopiti, otopiti 2 ~ **se** (*o snijegu*) rastopiti se, otopiti se, (*o čemu apstraktnom*) izgubiti se, iščeznuti, nestati *usp.*

istovar m istovarivanje, iskrcaj, iskrcavanje

istraga f (~ *na zahtjev javnog tužitelja*) prikupljanje dokaza, istražni postupak, (~ *o kaznenom/prekršajnom činu*) izviđaj

istražitelj m 1 istražni sudac 2 (*privatni* ~) detektiv, agent, nef. njuškalo

istražiti prf. (~ *pojavu/svojstva čega*) ispitati, provjeriti, proučiti, prostudirati, upoznati, dublje ući (u što), staviti pod povećalo, izvidjeti, pretresti; uočiti, promotriti, utvrditi, analizirati, opisati, izmjeriti, popisati; prikupiti podatke (o čemu); provesti istragu; nef. pronjuškati, pročačkati, pročeprkati

istraživač m proučavatelj, proučavalac, ispitivač, tragalac, tragatelj; znanstvenik; rj. arh. ispitivalac, pitalac

istraživanje n ispitivanje, provjera, proučavanje, studij, izviđanje; uočavanje, utvrđivanje, analiza, opis, mjerenje, popisivanje; prikupljanje podataka, raspitivanje, traganje (za čim) (~ *sondom*) sondaža; istraga

istraživati imprf. *usp.* istražiti; tragati (za čim), kopati, prekopavati (po čemu), nef. čačkati, čeprkati, (~ *sondom*) sondirati, (~ *kakav slučaj s poteškoćama*) pipati (u mraku); ekspr. njuškati, šnjofati

istrčati se prf. 1 (~ *do mile volje*) natrčati se 2 (~ *u razgovor*) upasti, umiješati se, (~ *s mišljenjem*) zaletjeti se *usp.*

istrebljivati imprf. *usp.* istrijebiti

istresaljka f slamotres

istresti* prf. 1 (~ *brašno/šećer*) izasuti, prosuti, izbaciti, (~ *na sve strane*) rastresti, rasuti 2 (~ *tepih*) ispršiti, očistiti

istrgati prf. (~ *na komade*) potrgati, poderati, iskidati, rastrgati, razderati, (~ *iz čega*) izvaditi, iščupati, izvući

istrgnuti prf. 1 (~ *što iz čega*) iščupati, iskinuti, izvući, uzeti 2 ~ **se** (~ *bolesti/alkoholu*) osloboditi se (čega), odbaciti (što), izmaknuti se, oteti se (čemu)

istrijebiti* prf. (~ *ljude*) uništiti *usp.*, iskorijeniti, zatrti, utamaniti, potamaniti, ukloniti, (~ *uz prolijevanje krvi*) iskrviti, (~ *životinje lovljenjem*) izloviti

Istroromani m pl. Istrioti

Istrorumunj m Ćić

istrošen adj. 1 (*o predmetima*) dotrajao *usp.*, poderan, izrabljen, neupotrebljiv, neuporabljiv; otrcan, star 2 (*o ljudima*) oronuo, iscrpljen, onemoćao, star *usp.*

istrošiti prf. 1 (~ *sve zalihe*) potrošiti, upotrijebiti, iscrpsti, (~ *što rabljenjem*) izrabiti, poderati, (~ *svu snagu*) izgubiti, istrošiti se *usp.*, (~ *sve adute u igri*) izigrati 2 ~ **se** (~ *kupujući*) dati puno novaca, potrošiti silu novca 3 (~ *radom*) iscrpsti se, iznemoći, dati svoje, oslabiti, onemoćati, utanjiti se, nef. ispucati se 4 (~ *od uporabe*) poderati se, dotrajati, odslužiti, izrabiti se, izlizati se, istrti se, pohabati se, otrcati se, odrpati se, nef. ofucati se

istrunuti prf. istruliti, sagnjiti, izgnjiti, raspasti se

istući prf. (~ *djecu*) pretući, natući, nalupati, izlupati, prebiti (na mrtvo ime), isprebijati, izubijati, namlatiti, izmlatiti, premlatiti, izudarati, izbatinati, izbubati, izbubetati, izgruvati, propustiti kroz ruke/šake, namjestiti/poravnati/polomiti (komu) rebra, namjestiti (komu) kosti, nef. ubiti boga (u kome), napraviti od koga paprikaš, (*u prijetnji*) sasuti/nabiti zube u grlo, (~ *šibom*) išibati, (~ *batinom*) izbatinati, (~ *po tabanima*) potkovati, (~ *štapom*) slomiti/prebiti/prelomiti štap nad kim, (*dati više pljusaka za redom*) ispljuskati, ispljeskati, išćuškati, išamarati, (~ *po stražnjici*) dati po turu; nef. izdevetati, izlemati, ispršiti

istup m 1 (~ *u javnosti*) nastup, pojava, izlazak 2 (*slušati čiji* ~) izjava, riječ, govor 3 (~ *iz stranke*) istupanje, iščlanjenje, napuštanje

istupiti prf. 1 (~ *iz kolone/reda*) izaći, izići *usp.*, iskoračiti 2 (~ *iz stranke*) iščlaniti se, ispisati se, napustiti (koga/što)

Isus m Isus Krist, Krist, Sin Božji, Sin, Isukrst, Nazarećanin, Otkupitelj, Iskupitelj, Spasitelj; nef. Jezus

isusovac m jezuit

isušiti se* prf. (*o rani*) zasušiti, (*o zemlji*) presušiti

išaran adj. iscrtan, iskrižan, prošaran, (~ *žilicama*) žiličast, čupast

iščekivati imprf. čekati *usp.*, očekivati; slutiti, nadati se, (*željno* ~) čekati (koga/što) kao ozebao sunce

iščeznuti prf. nestati *usp.*, izgubiti se, nestati iz/s vida, prestati, proći, (naglo) otići; nef. izdimiti, iščiljeti

iščupati* prf. izvući *usp.*, čupnuti, zguliti, izguliti, (*naglo* ~ *iz ruke*) istrgnuti

išta pron. bar (ne)što, bilo što, što god, bar malo, imalo

itekako* adv. (~ *se namučiti*) veoma, vrlo, vrlo mnogo/jako, još koliko/kako, (~ *uspješniji od koga*) kudikamo, itekoliko, puno, mnogo, veoma, jako, znatno, izraženo, (~ *su uspjeli*) bez problema, kao ništa, nef. kao veliki

itko pron. 1 (*u značenju dopuštanja bar jedne mogućnosti: o osobama*) bar jedan/neki, makar tko, tko god, bar(em) tko 2 (*u niječnim konstrukcijama: nije bilo nade da se* ~ *pojavi*) bilo tko

ivančica f (*bot.*) revan, ivica, petrovski cvijet, volovsko oko

Ivanje n nef. Ivandan

iver m iverak, trijeska, okresina, grančica, komadić, (~ *od borovine*) luč(evina), (*iverje za potpaljivanje vatre*) potpala

iza prep. 1 (~ *tebe / zida*) straga, odostraga, odzada, za, s druge strane 2 (*doći ću* ~ *tebe, nef.*) nakon, poslije, za

izabran adj. izdvojen, istaknut, biran, probran, odabran

izabrati prf. 1 (~ *što između više predmeta*) od(a)brati, odvojiti, uzeti, odlučiti se, opredijeliti se, rj. izbrati, (~ *najbolje*) probrati, (~ *koga opet u isto zvanje*) reizabrati 2 (~ *opunomoćenika*) odlučiti se (za koga), prikloniti se (komu)

izaglasa adv. vičući, s vikom, uz viku

iz(a)gnati prf. 1 (*o stoci*) istjerati, pustiti, izvesti, otjerati, odagnati, izbaciti 2 (*učiniti izgnanikom*) prognati, protjerati

izaslanik m poslanik, poklisar, zastupnik *usp.*, zamjenik, delegat, emisar, (*papin* ~) legat, papinski nuncij, (~ *s posebnim političkim / vojnim zadacima*) misionar, (~ *treće države*) diplomatski predstavnik, (*Božji* ~) vjerovjesnik

izaslanstvo n izaslanici, delegacija, delegati, poslanici, poklisari, emisari, deputacija, (~ *s posebnim zadacima*) misija, poslanstvo, poslanje

izasuti prf. (~ *brašno / šećer*) isuti, istresti, prosuti, isprazniti, (*malo* ~) odasuti

izazivač m uzročnik *usp.*, poticatelj, dražitelj, smutljivac, provokator, podbadač

izazivanje n izazov, draženje, razdraživanje zadirkivanje, provokacija, provociranje, poticanje; *usp.* izazivati

izazivati imprf. 1 (~ *koga na što*) poticati, provocirati, zadirkivati, dirati, dražiti, bockati, čarkati, peckati, razdraživati, ljutiti, mučiti, podbadati, podjarivati, huškati, huckati, nef. uckati, pobunjivati, buniti; nagovarati, nef. štucigati, zavoditi, mamiti, nef. vrtjeti repom; poticati; šaliti se (s kim), (~ *koga da što kaže*) navoditi, pozivati, vući/potezati (koga) za jezik, (~ *nevolje*) prizivati vraga 2 (~ *smetnje*) pobuđivati, uzrokovati, stvarati, imati za posljedicu, uvjetovati

izazovan adj. 1 (~ *odgovor*) izazivački, drzak, provokativan 2 (*izazovna haljina*) zavodljiv, smion, napadan, privlačan

izazvati prf. *usp.* izazivati; (~ *posljedice*) nef. uroditi (čim), (~ *na dvoboj*) baciti (komu) rukavicu, (~ *kakvo zlo*) zamijesiti (kašu), potpaliti, raspiriti, prouzročiti nevolju/neprilike, ekspr. podžeći

izbaciti* prf. 1 (~ *koga iz kuće / društva*) udaljiti, otjerati, istjerati, odstraniti, isključiti (iz čega), izdvojiti, pokazati (komu) vrata, baciti, (~ *s posla, ekspr.*) otpustiti *usp.*, pej. najuriti, (~ *koga guranjem*) izgurati, istisnuti, (~ *koga grubo*) ekspr. dati nogom u tur, (~ *nepotrebne stvari*) maknuti, ukloniti, (~ *što čišćenjem*) iščistiti, (~ *leteće tijelo*) lansirati 2 (~ *na koži*) izbiti, izići, osuti se, (~ *u obliku mjehurića*) ispušiti 3 (~ *iz telefonske veze*) isključiti 4 (~ *teret*) istovariti, iskrcati, (~ *utrpano*) istrpati, (~ *na obalu plavljenjem*) isplaviti, (~ *kamen iz praćke*) praćnuti, (~ *tekućinu štrcanjem*) ištrcati, (~ *iz grla kašljući*) iskašljati,

(~ *pljujući*) ispljunuti, (~ *riganjem/povraćanjem*) izrigati, ispovraćati

izbacivač m istjerivač, (~ *u lokalu*) redar

izbacivati imprf. *usp.* izbaciti; (~ *vatru*) rigati, bljuvati

izbalansirati prf. **1** (*dovesti u ravnotežu prema osovini*) centrirati **2** (~ *terete*) uravnotežiti **3** (~ *sve probleme, nef.*) srediti, riješiti, dovesti u red, uskladiti

izbavitelj m spasilac, izbavilac, osloboditelj; ekspr. Mesija

izbaviti (se) prf. (~ *od koga/čega*) osloboditi (se), spasiti (se) *usp.*, oteti (se), otrgnuti (se) (od čega/čemu), izvući (se) iz škripca, iznijeti cijelu kožu; nef. izvaditi (koga iz čega)

izbezumiti (se) prf. izluditi, sluditi, izgubiti pamet, pomahnitati, pobjesnjeti, razbješnjeti se, razbjesniti (koga), dokraja (se) zbuniti, smutiti (se), biti izvan sebe, sići s pameti; nef. raspametiti se

izbezumljen adj. sumanut, bezuman, nepriseban, izludio, pomahnitao, pobjesnio, izvan sebe, smućen, izluđen, bijesan, lud, pao je (komu) mrak na oči

izbezumljivati (se) imprf. *usp.* izbezumiti (se)

izbijač m provrta

izbijanje n nastajanje, pojavljivanje, nadolaženje, probijanje, rast; nicanje, vrvljenje, (~ *bolesti*) provala, (~ *vode/krvi*) nef. ključanje, kuljanje

izbijati* imprf. **1** (*o pojavama*) nastajati, pojavljivati se, javljati se, dolaziti, nadolaziti, nailaziti, rađati se, izranjati, počinjati, (*o biljkama*) probijati se, rasti, nicati, (*o dimu*) sukljati, kuljati, nadirati, izlaziti, (*o osjećajima*) navirati, provirati; zračiti, odisati (čime), (~ *sa svih strana*) prštati, izvirati, provirati, navirati, vrvjeti, provaljivati, šikljati, frcati; nef. ključati **2** (*o kucanju sata*) otkucavati, biti

izbirljiv adj. probirljiv, probirački, izbirački

izbirljivac m probirljivac, izbirač, probirač

izbiti prf. *usp.* izbijati; (~ *iskru udarom o kremen*) ukresati, (~ *klin*) istisnuti, (~ *koga*) istući, išibati, prebiti, izlupati, izmlatiti, (~ *komu što iz glave*) odgovoriti, razuvjeriti (koga)

izbjeći prf. (~ *koga/komu*) rj. izbjegnuti, ukloniti se, skloniti se (od koga/pred kim), umaknuti, pobjeći (komu/od čega), izvući se (iz čega/od čega), zavarati trag(ove); ignorirati (koga), (~ *obveze/odgovor*) zaboraviti, zanemariti, nef. ekspr. izvrdati

izbjegavati imprf. *usp.* izbjeći; (~ *jasne odgovore*) nef. mutljati, šeprtljati, (*jako ~ koga*) uklanjati se, ugibati se (komu/čemu), okretati lice (od koga), bježati kao đavo od križa, bježati kao vrag od tamjana, bježati (od koga) kao od kuge, (~ *rizik*) ići nasigurno, (~ *obveze*) zabušavati, otezati (s čim), nef. švindlati

izbjeglica m (*pl.*) zbjeg, (*onaj koji je prebjegao preko granice/na drugu stranu*) prebjeg, (*prebjeg iz krajeva pod turskom vlašću*) uskok, (*onaj koji se nalazi u progonstvu ili je prognan iz stalnog prebivališta*) prognanik, izgnanik, (~ *s azilom u stranoj zemlji*) azilant, (~ *u zapadnim zemljama poslije 2. svjetskog rata*) raseljena osoba

izbjeglištvo n prognaništvo, progonstvo, prognanstvo, izgnaništvo, izgnanstvo; izbjeglice, prognanici, izgnanici; tuđina, inozemstvo

izblijedjeti* prf. (~ *u sjećanju*) nestati, iščeznuti, izgubiti se, zaboraviti

izbliza adv. izbliže(ga), izblizu

izblijeđivati imprf. *usp.* izblijedjeti

izbor* m **1** (~ *pravog kandidata*) biranje, odabir, odabiranje, izabiranje, selekcija, selektiranje, (~ *gorih/najgorih*) negativna selekcija **2** (*ima li drugog izbora*) opcija, mogućnost, alternativa, odgovor, izlaz **3** (~ *robe*) asortiman, (*dobar ~ u trgovini/restoranu*) ponuda, sadržaj, jelovnik, meni; zbirka

izboriti (se) prf. (~ *za što*) postići (što), (~ *što u ratu/bitci*) izvojevati, (~ *parnicom*) isparničiti, isparbiti

izbrbljati (se) prf. ispričati/reći nadušak, izgovoriti/izreći kao napamet, zbrzati, izletjelo je (komu što), izdati se *usp.*; nef. izlanuti, lanuti, izvaliti, izverglati, odverglati, izblebetati, istrtljati, istrabunjati; *usp.* reći

izbrisati* prf. **1** (*očistiti brišući*) obrisati, prebrisati, istrljati, istrti, (~ *stružući*) istrugati, (~ *češući*) iščešati **2** (~ *napisano*) precrtati, prekrižiti, poništiti

izbrojiti prf. **1** (~ *novac do kraja*) pobrojiti, prebrojiti, (~ *i izdvojiti*) odbrojiti, (~ *novac, nef.*) isplatiti, odbrojiti **2** (~ *sve po redu*) navesti, spomenuti, nabrojiti

izbrusiti prf. **1** (~ *predmete*) naoštriti; izgladiti, ugladiti **2** (~ *metodu*) doraditi, usavršiti, izgladiti, dotjerati **3** ~ **se** (~ *u poslu*) izvještiti se, poboljšati se, steći iskustvo; nef. uvještiti se

izdaja f izdajstvo, petokolonaštvo, (*raširena djelatnost*) izdajništvo, (~ *protiv države i naroda*) veleizdaja, (~ *vjernosti*) nevjera, nevjernost, (~ *tajne*) odavanje, (*kršenje vjere / vlastite riječi*) vjerolomstvo, vjerolomnost, iznevjeravanje

izdajica m izdajnik, petokolonaš, nevjernik, dvoličnjak, varalica, podmuklica, podlac, dvostruki igrač, doušnik, unutrašnji neprijatelj, kvisling, vjerolomnik, veleizdajica, Juda, (~ *u školi*) nef. tužibaba

izdajnički adj. petokolonaški, kvislinški, vjeroloman, nevjeran, dvoličan, podmukao *usp.*, podao, nepošten, nepouzdan, prevrtljiv, varav

izdajništvo n izdaja *usp.*, podmuklost, podlost, dvoličnost, nepoštenje, nepouzdanost, prevrtljivost, varavost

izdaleka* adv. (*govoriti o temi* ~) izdaljega, neizravno, zaobilazno, indirektno, nedirektno, okolišajući, s okolišanjem, posredno, nef. izokola, ispodalje, (*došao je* ~: *u narodnim pričama*) preko sedam gora/mora

izdanak m **1** (~ *stabla*) grančica, mladica, šiba, prutić, mladika, hvoja; obnožak, (~ *loze*) vriježa, vršika, (*mladi* ~ *bez kore*) izbojak, pup, (~ *koji raste uz glavni*) zaperak, isperak, pero **2** (~ *svojeg naroda*) potomak, odvjetak, sin

izdanje n (~ *knjige / časopisa*) edicija, naklada

izdatak m trošak, potrošak, rashod

izdati* prf. **1** (~ *prijatelja*) iznevjeriti, prevariti, ostaviti (koga) na cjedilu, pogaziti (zadanu) riječ, napustiti, odbaciti, (~ *koga neprijatelju*) otkriti, denuncirati *usp.*, (~ *koga podmuklo*) zabiti (komu) nož u leđa **2** (~ *tajnu*) odati, otkriti, zareći se, izbrbljati (se) **3** (~ *knjigu*) objaviti *usp.*, objelodaniti **4** (~ *sobu, nef.*) iznajmiti *usp.* **5** ~ **se** (~ *nepromišljeno*) odati se, otkriti se, izbrbljati (se), izreći/reći sve, odati namjere/planove, zaletjeti se, zatrčati se, izreći se, otići predaleko; pej. zinuti

izdavač m nakladnik, naklada, editor; rj. arh. izdavatelj

izdavački adj. nakladni, nakladnički, izdavalački

izdavaštvo n nakladništvo, objavljivanje knjiga, distribucija/raspačavanje knjiga, rj. izdavalaštvo, (~ *u vlastitoj nakladi*) iron. samizdat

izdavati imprf. *usp.* izdati

izderati prf. **1** (~ *odjeću*) pohabati, izlizati, istrošiti, poderati, razderati **2** (~ *glas*) promuknuti, postati hrapav **3** ~ **se** (~ *na koga*) zagalamiti, istresti se, otresti se (na koga), viknuti

izdignuti prf. **1** (~ *što*) izdići, podignuti, podići **2** (~ *koga*) uzdignuti, uzdići, uzvisiti, istaknuti, pohvaliti **3** ~ **se** (~ *u poslu / iznad čega*) napredovati *usp.*

izdisaj m **1** (*o onome što se izdahne*) izdah **2** (*pren.*) smrt, umiranje, nestajanje; svršetak, kraj, konac, (***na izdisaju***) na samrti, na samrtnoj postelji; na zalasku, pred propašću, pred nestajanjem/nestankom, na svršetku/kraju, na koncu

izdisati* imprf. biti na samrti, umirati *usp.*, ispuštati dušu; nestajati, iščezavati

izdizati imprf. *usp.* izdignuti

izdrobiti prf. zdrobiti, izmrviti, usitniti, (~ *sitno tucalom*) natucati, istucati, stucati

izdržati prf. **1** (*morati puno toga* ~) podnijeti *usp.*, pretrpjeti, otrpjeti, prepatiti, progutati, preživjeti, prebroditi, svladati, prenijeti preko glave, stisnuti zube, ne dati se, (*ne mogu ~ a da ne kažem*) odoljeti, s(a)vladati se, strpjeti se, obuzdati se, oduprijeti se, (*moraš ~ po svaku cijenu*) ustrajati, ne popustiti, ostati/biti ustrajan/čvrst, (~ *prva iskušenja*) pregrmjeti prvu vatru **2** (*o predmetima*) trajati, potrajati • nef. izdurati

izdržljiv adj. ustrajan, otporan, rezistentan, čvrst, očvrsnuo, prekaljen, jak, snažan, postojan, trajan, žilav, durašan, trpežan; nepokoran

izdržljivost f ustrajnost, otpornost, rezistencija, rezistentnost, čvrstoća, prekaljenost, postojanost, opstojnost, stalnost, trajnost, žilavost, durašnost, nepokornost

izdušiti (se) prf. (*o balonu/zračnici*) ispuhati se

izdvajanje n **1** (~ *iz skupine*) odvajanje, odjeljivanje, (~ *potrebnoga*) izabiranje, odabir(anje), (~ *iz bučne gomile*) osamljivanje, (~ *po iznimnim kvalitetama*) isticanje **2** (~ *štetnih tvari*) uklanjanje, micanje **3** (~ *novca u fondove*) davanje

izdvajati imprf. *usp.* izdvojiti; (~ *med i maslo centrifugalnom spravom*) vrcati

izdvojiti prf. **1** (~ *iz cjeline/od ostalih*) odvojiti, odijeliti, isključiti, apstrahirati, izlučiti, staviti na stranu, (~ *potrebno*) izabrati, odabrati **2** (~ *štetne tvari*) ukloniti, maknuti **3** (~ *u fondove*) dati **4** ~ **se** (~ *iz bučne gomile*) odvojiti se, odmaknuti se, osamiti se, isključiti se, izolirati se, (~ *iznimnim kvalitetama*) istaknuti se *usp.*

izglačati prf. **1** (~ *odjeću*) izravnati, poravnati, izgladiti; nef. ispeglati, sumprešati **2** (~ *izraz*) dotjerati, izbrusiti

izgladiti prf. **1** izglačati *usp.* **2** (~ *nesuglasice*) riješiti, srediti, ukloniti, smiriti

izgladnio adj. gladan *usp.*, neuhranjen, mršav, omršavio, slab, oslabio, iscrpljen, anoreksičan

izgladnjelost f glad *usp.*, neuhranjenost, mršavost, omršavjelost, slabost, oslabjelost, iscrpljenost

izgladnjeti* prf. ogladnjeti, smršavjeti, omršavjeti, oslabjeti, iznemoći, obnemoći, osušiti se; nef. ekspr. ispostiti se

izglađivati imprf. *usp.* izgladiti

izgled[1] m (~ *poslovnog čovjeka*) vanjština, pojavnost, vanjske oznake, obličje, držanje tijela, habitus, izvanjskost; ekspr. zor

izgled[2] m (*nema izgleda za uspjeh*) mogućnost, prilika, nada, šansa

izgledati imprf. **1** (*dobro* ~) doimati se, ostavljati dojam, činiti se, (*izgleda da...*) čini se, reklo bi se

izgnjaviti (se) prf. **1** izmučiti (se), izmoriti (se), namučiti (se), (~ *koga pričom*) dosaditi (komu) **2** (~ *što*) izgnječiti

izgon m **1** (~ *koga odakle*) protjerivanje, istjerivanje, progon **2** (~ *stoke na pašnjak*) tjeranje, gonjenje, premještanje

izgoniti imprf. *usp.* iz(a)gnati; izganjati

izgorjeti* prf. **1** sagorjeti, (~ *malo/na jednom kraju*) nagorjeti, (~ *od žege: o biljkama*) sasušiti se, osušiti se, uvenuti, (*o koži*) ispeći se, opeći se **2** (~ *u planovima/željama, nef.*) propasti, nestati, izgubiti se, ugasiti se, umrijeti

izgovarati imprf. **1** *usp.* izgovoriti; (~ *teško riječi stranoga jezika*) lomiti jezik, (~ *slovo po slovo/slog po slog*) sricati, (~ *glas "r" s nedovoljnim brojem titraja/u predjelu mekog nepca/grleno*) račlati, rašlati, (~ *kroz zube*) cijediti **2** ~ **se** (~ *zbog neobavljena posla*) ispričavati se, pravdati se, opravdavati se, izvlačiti se, izvrdavati, vrdati, izmotavati se; nef. vaditi se

izgovoriti prf. **1** (~ *što u jednom dahu*) reći *usp.*, izreći, izraziti, priopćiti, artikulirati, iskazati, kazati, (~ *naglo*) istresti, pobjegla je (komu) riječ iz usta, (~ *bez voljnog poticaja*) oteti se s usana, izletjeti iz usta, (~ *mnogo na brzinu*) sasuti, (~ *kao napamet naučeno*) izde-

klamirati, odrecitirati, (~ *sve po redu*) izredati, (~ *u bijesu*) prosiktati, (*jedva* ~) istisnuti, prevaliti preko jezika/zuba **2 ~ se** (~ *nevješto*) *usp.* izgovarati se; opravdati se, ispričati se; izvući se

izgraditi prf. 1 (~ *što*) sagraditi *usp.*, podignuti, (~ *planove*) stvoriti, konstruirati, oblikovati, sastaviti, izraditi, načiniti; stvoriti, ustrojiti, strukturirati, ustanoviti **2** (~ *koga*) obrazovati, školovati, odgojiti, osposobiti, postaviti na noge

izgradnja f građenje, izgrađivanje, zidanje, podizanje; stvaranje, organiziranje

izgrađen adj. **1** (*objekt je* ~) sagrađen, sazidan, podignut, završen; sastavljen, konstruiran, stvoren, oblikovan **2** (*izgrađena osoba*) zreo, potpun, cjelovit

izgrađivati imprf. *usp.* izgraditi

izgrditi prf. **1** (~ *koga*) iskoriti, iskarati, (oštro) ukoriti *usp.*, izružiti, nef. iskefati **2** (*učiniti grdim*) nagrditi, unakaziti

izgrednički adj. nasilnički, nasilan *usp.*, razuzdan

izgubiti prf. **1** (~ *koga/što*) ostati bez (koga/čega), (~ *nešto što se imalo*) ispustiti iz ruke/ruku, propustiti, potratiti, (~ *kontrolu nad čim*) ispustiti iz šaka, (*privremeno* ~) zagubiti, zametnuti, zabaciti, (~ *sve redom*) pogubiti **2** (~ *na kartama/partiju*) pretrpjeti gubitak/poraz, doživjeti neuspjeh, (~ *ne osvojivši nijedan bod*) iron. dobiti krumpir, (~ *novac na kocki*) proigrati *usp.*, (~ *u nadmetanju*) izvući tanji kraj, (~ *sve*) pasti na nulu **3** (~ *vrijednost: o novcu*) devalvirati **4** (~ *vrijeme*) potrošiti, p(r)otratiti, prodangubiti, nef. ekspr. proćerdati **5 ~ se** (~ *krišom*) nestati, iščeznuti, izmiliti, nef. ispariti, dignuti rep, (~ *iz vida*) izmaknuti, izmaći, (~ *kao ptica*) prhnuti, (~ *kao oblak*) rasplinuti se, (~ *postupno*) ekspr. zamrijeti, izblijedjeti, (*o raspoloženju*) splasnuti, (~ *u planini*) zalutati *usp.*, odlutati, (~ *bez traga*) u zemlju propasti, otići bez traga, zameo se (komu) trag **6** (~ *u govoru*) zbuniti se, smesti se

izgubljen adj. **1** (*o predmetima*) zametnut, zagubljen, zabačen, nestao **2** (*o prilikama/mogućnostima*) propušten, propao, nestao, nepovratan, zanemaren, uludo potrošen/utrošen **3** (*o potezima*) besciljan, osuđen na propast **4** (*o ljudima*) dezorijentiran, zalutao, odlutao, odsutan, nestao, propao, uništen, bespomoćan; rastresen, tko zna gdje, negdje drugdje, (~ ***slučaj***) beznadan, bespomoćan, jadan, propao **5** (*o običajima/civilizacijama/tradicijama*) nestao, prošao, iskorijenjen, mrtav, zaboravljen

izgubljenost f dezorijentiranost, nesnalaženje, bespomoćnost, beznađe, beznadnost; *usp.* izgubljen

izići prf. izaći, (~ *korakom*) iskoračiti, (~ *iz prijevoznog sredstva*) iskrcati se, (~ *iz stranke*) istupiti, otići, napustiti (što), (~ *iz vida*) nestati, udaljiti se, otići, (~ *iz klopke/s mukom*) izvući se, (~ *iz ropstva*) osloboditi se, otarasiti se, (~ *iz zemlje*) niknuti, izbiti, (~ *iznenada*) iskrsnuti, banuti, hrupiti, (~ *kroz smetnje/prepreke*) probiti se, (~ *kao iz vreće*) ispasti, (~ *skokom*) iskočiti, (~ *trčeći*) istrčati, (~ *jureći*) izjuriti, (~ *leteći*) izletjeti, (~ *potiho/kradom*) iskrasti se, izgubiti se, (~ *šuljajući se*) išuljati se, (~ *kotrljajući se*) iskotrljati se, (~ *plazeći*) isplaziti, (~ *puzeći/mileći/gmižući*) ispuzati, izmiljeti, izmiliti, izgmizati, (~ *šetajući*) išetati, (~ *na konju*) izjahati, (~ *plivajući*) isplivati, (~ *plutajući*) isplutati, (~ *iz pristaništa na pučinu*) isploviti, (~ *jedreći*) izjedriti, (~ *iz dubine vode*) izroniti, (*o vodi*) izliti se, isteći, iscuriti, (~ *preko ruba lonca*) prekipjeti, iskipjeti, (*o suncu*) granuti, sinuti, pojaviti se, (~ *iz običaja*) nef. izobičajiti se, (~ ***na svjetlo dana***) pokazati se, pojaviti se, otkriti se

izigrati prf. **1** (~ *sve adute*) istrošiti, baciti, izbaciti **2** (~ *koga*) podvaliti, podmetnuti (komu što), prevariti (koga), nasamariti, navući, prijeći, nadmudriti, nasaditi, iznevjeriti, pej. namagarčiti, prevesti žedna preko vode, nef. iron. nasanjkati, (~ *pravila/zakon*) ne držati se (čega), prekršiti, zaobići **3 ~ se** (~ *do mile volje*) naigrati se **4** (~ *u postupcima*)

prevariti se, kompromitirati se, osramotiti se, izgubiti dobar glas

izjaloviti prf. 1 (*o životinji*) pobaciti, pometnuti, ne donijeti plod 2 ~ **se** (*o planovima/namjerama*) propasti, ne uspjeti, ne ostvariti se, pasti u vodu 3 (*o zemlji/ljudima/životinjama*) ne dati ploda, ne moći dati ploda, zakržljati

izjava f 1 iskaz, očitovanje, izjašnjavanje; objašnjenje, (*nagla/bijesna* ~) izljev, (~ *na sudu*) svjedočenje, (~ *o odgovornosti za što*) priznanje, (~ *isprazna/otrcana*) floskula, tlapnja, besmislica 2 (~ *za javnost*) priopćenje; saopćenje, proglas, proklamacija, objava, (*pismena politička* ~) adresa

izjaviti prf. (*oblikovati riječima*) reći, izreći, kazati, iskazati, iznijeti, očitovati se, dati izjavu, (~ *pod zakletvom*) (po)svjedočiti, (~ *za javnost*) priopćiti, saopćiti

izjeden* adj. (~ *od kiseline*) nagrizen, izgrizen, rastočen, uništen

izjednačiti prf. 1 (~ *sve razlike*) poravnati, izravnati, izgladiti, uravnotežiti, (~ *koga s kim*) poistovjetiti, staviti (koga) u istu vreću (s kim) 2 ~ **se** (~ *s kim: npr. u sposobnostima*) dorasti (komu), dostići (koga), držati/uhvatiti korak s kim

izjednačivati imprf. *usp.* izjednačiti

izjelica m (*onaj koji uživa u obilnom jelu*) jelac, (*onaj koji jede s uživanjem*) sladokusac, rj. slatkojeđa, (*onaj koji neumjereno jede*) gladnica, gladnik, nezasitnik, halapljivac, proždrljivac, proždrljivko, proždirač, žderonja, žderalica, svežder, vuk, nabidrob, (*onaj koji jede mnogo kruha*) nef. kruhožder, (~ *mesa*) nef. mesožder; nef. izješa, nesit, požderuh, gladuš, gladnuš, gladonja

izjesti prf. 1 (~ *sve*) pojesti *usp.*, nahraniti se 2 (~ *drvo*) rastočiti, izgristi 3 (~ *koga*) izmučiti, izgnjaviti

izjutra adv. jutrom

izlagač* m izlagatelj, referent, predavač, govornik

izlaganje* n 1 (~ *činjenica*) iznošenje, prikazivanje, objašnjavanje, tumačenje, opis, osvjetljavanje 2 (*javno* ~) govor, predavanje, referat, (*kratko* ~) priopćenje, saopćenje

izlagati* imprf. 1 otkrivati, isticati, izvrgavati 2 (~ *slušateljima*) iznositi, predavati, referirati, objašnjavati, razjašnjavati, tumačiti; govoriti 3 ~ **se** (~ *napadima*) otkrivati se, prepuštati se, isticati se, dolaziti na udar (čega)

izlaz m 1 (*stražnji* ~) vrata; otvor; prolaz 2 (~ *na teren*) izlaženje, izlazak, odlazak 3 (~ *iz mučne situacije*) rješenje, mogućnost rješenja, pomoć, spas *usp.*, način

izlazak m 1 (~ *sunca*) izlaženje, rađanje, pojavljivanje, pojava, probljesak, svitanje, (~ *pred publiku*) nastup 2 (~ *knjige*) pojavljivanje, objavljivanje, objava, izdavanje 3 (*bibl.*) egzodus

izlaziti imprf. *usp.* izići; (~ *na svjetlo dana*) pojavljivati se, izbijati *usp.*, pokazivati se, izranjati, pomaljati se, (~ *u gomili*) nef. sukljati

izleći se* prf. 1 (*o pilićima*) ispiliti se, izvaliti se, probljuvati ljusku, (~ *iz čahure*) iščahuriti se 2 (*pren.*) nastati *usp.*, dogoditi se, razviti se

izlet* m ekskurzija, putovanje, (~ *u prirodu uz jelo i piće*) piknik

izletjeti prf. 1 (~ *iz čega*) izići *usp.*, (~ *kao na krilima*) istrčati, izjuriti, (~ *iz škole*) odletjeti, biti izbačen/udaljen, ekspr. biti najuren; pojaviti se, iskrsnuti, hrupiti 2 (~ *s čim u govoru*) zbrzati, zaletjeti se, izbrbljati (se) *usp.*, omaknuti se

izliječiti prf. 1 (~ *koga*) ekspr. iscijeliti, rj. ozdraviti, (~ *komu rane*) nef. izvidati, (*donekle* ~) zaliječiti 2 ~ **se** ozdraviti *usp.*, (*o ranama*) zacijeliti, zarasti

izlijepiti* prf. (~ *sve redom*) zalijepiti, polijepiti, ulijepiti, slijepiti

izlijetati imprf. *usp.* izletjeti

izlijevanje n (~ *rijeke iz korita*) istjecanje, otjecanje, (*jednokratno* ~) izljev

izlijevati imprf. *usp.* izliti

izlika f (*uvjerljiva/neuvjerljiva* ~) izgovor, opravdanje, isprika, pokriće, alibi, pretekst; izvlačenje; nef. vrdanje, izvrdavanje, izvijanje, slalom, smokvin list

izliti prf. 1 (~ *iz posude*) istočiti, isprazniti, (~ *iz jedne posude u drugu*) preliti, pretočiti, razliti, rastočiti, (*naglo* ~) sručiti 2 (~ *skulpturu*) odliti, saliti 3 ~ **se** (*o rijeci*) poplaviti, isteći/izići iz korita, sliti se, preliti se, (~ *kipeći*) prekipjeti, prevreti, kipnuti, pokipjeti

izlog* m (*manji* ~ *unutar trgovine*) vitrina

izlokati prf. (*o vodi*) izderati, izdupsti, podlokati, prolokati, izriti, probiti

izlovljavati imprf. izlovljivati, prazniti, trijebiti, pustošiti

izložak m eksponat, izloženi predmet, (*izbor izložaka iz fundusa muzeja*) postav

izložiti* prf. 1 (~ *kožu čemu*) otkriti, ostaviti nezaštićenim, pokazati, istaknuti, izvrgnuti, (~ *suncu*) osunčati, (~ *zračenju*) ozračiti 2 (~ *slušateljima*) iznijeti, objasniti, razjasniti; reći, ispredavati, izreferirati, (*sustavno* ~) razložiti, (~ *u općim crtama*) nabaciti 3 ~ **se** (~ *čemu*) eksponirati se, doći na udar (čega), izvrgnuti se, (~ *smrtnoj opasnosti*) staviti/metnuti/gurnuti glavu u torbu, igrati se glavom

izlučina f sekret, (*gusta* ~ *iz nosa*) nef. šmrkalj, šmrklja, (~ *u infekciji/bolesti*) katar

izlučivanje n lučenje, apstrakcija

izljevnik m (~ *na tijelu posude*) sisak, nos

izmamiti prf. 1 (~ *što od koga*) izvući, izmoliti, isprositi, izmoljakati, izvabiti, izmusti, izvrtjeti, iscijediti, (~ *pritiskom*) iznuditi, (~ *lukavstvom lisice*) izlisičiti; nef. ekspr. izventati, nef. iskamčiti 2 (~ *koga kamo*) izvući, privući 3 (~ *čije suze*) izazvati

izmamljivač* m (~ *novca*) nef. mamipara

izmamljivati imprf. *usp.* izmamiti; (*uporno* ~ *što od koga*) najahati (na koga), (~ *novac*) ekspr. cijediti, pej. musti, nef. žicati, drančiti, dramčiti

između* prep. među, (~ ***dvije vatre***) između čekića i nakovnja; nef. sred

izmet m 1 smeće, nečistoća, pogan, izmetine, fekalije, nef. drek, govno, sraćka, (*ljudski* ~) stolica, nečist, (~ *u dječjem govoru*) kak(ic)a, (*stočni* ~) gnoj, (~ *životinje*) rj. gnus, (*goveđi* ~) balega, (*konjski* ~) krkalo, (~ *ovaca/koza*) brabonjci, (~ *sitnih kukaca na bilju*) izmetak, (~ *miša*) mišjak, miševina, mišinjak, (~ *psa*) pasjak, (~ *ptica i kokoši*) nef. šporkica 2 (*o ljudima*) izrod, ološ

izmetnuti prf. 1 (~ *plod*) pometnuti, pobaciti, izbaciti; nef. izvrgnuti, izvrći 2 ~ **se** (~ *u što loše*) iskvariti se, pokvariti se, izroditi se 3 (~ *u što drugo*) pretvoriti se, preobličiti se

izmicati* imprf. 1 (~ *komu iz vida*) gubiti se, odlaziti, nestajati, prolaziti 2 ~ **se** (~ *komu/čemu*) uklanjati se, izbjegavati, (~ *obavezama*) izvlačiti se, izbjegavati (što), migoljiti, zabušavati

izmiješati prf. pomiješati, promiješati, (*iznova* ~) premiješati, (~ *mikserom*) izmiksati, (~ *se: o stanovništvu*) prošarati se

izmisliti* prf. 1 (~ *fantastične priče*) izmaštati, iznaći, smisliti, iznjedriti, izmozgati, iskonstruirati, isfabricirati, konstruirati, izmudriti, izmudrovati, isisati iz prsta/prstiju/malog prsta 2 (~ *novu laž*) lagati *usp.*, slagati 3 (~ *parni stroj, nef.*) izumiti, izumjeti, patentirati • arh. ishitriti

izmišljati imprf. *usp.* izmisliti; imati bujnu maštu, sisati iz (malog) prsta

izmišljen adj. *usp.* izmisliti; (~ *za novo radno mjesto*) novokomponiran, izvučen iz rukava, pao s neba

izmišljotina f laž *usp.*, neistina, izmišljaj, konstrukcija, bajka, prazna priča, lažna mudrost, mudrolija, budalaština, (*fantastična* ~) maštarija, fantazija, (*novinska* ~) patka; pej. gatka, nef. fabula, fjaba

izmjena f 1 (~ *oblika*) promjena *usp.*, mijena, preoblika, preinaka, prerad(b)a, preobražaj, preobrazba 2 (~ *rukovodećih struktura*) smjena, smjenjivanje, zamjena, zamjenjivanje

izmjeničan adj. (*izmjenična ponavljanja*) periodičan, povremen; nestalan, promjenjiv, (*izmjenično propitivanje*) naizmjeničan, (*izmjenična vatra*) dvosmjeran

izmjenično adv. *usp.* izmjeničan; (*raditi ~*) sad jedan sad drugi, čas jedan čas drugi, na smjenu, smjenjujući se

izmjenjivati se imprf. (*~ na funkciji*) odmjenjivati se, smjenjivati se, rotirati

izmjeriti* prf. (*~ dužinu, širinu i visinu*) premjeriti, (*~ vodeći računa o odnosima veličina*) razmjeriti, (*~ dubinu sondom*) sondirati, (*~ koga / što*) izvagati, odvagati, procijeniti

izmoliti* prf. (*~ ponizno*) isprositi, namoliti, (*~ uporno / zanovijetanjem*) izvući, izmamiti *usp.*

izmoriti (se) prf. iscrpsti (se) *usp.*, iznemoći, umoriti (se), (*~ do potpunog gubitka snage*) izmoždititi (se), izmrcvariti (se), (*~ dosađivanjem*) namučiti (se), izmučiti (se) *usp.*

izmotavati imprf. **1** (*~ što*) izvlačiti, ispetljavati, nef. izmatati **2 ~ se** (*~ pred zadacima*) izvlačiti se, ispetljavati se, izmicati se, izbjegavati (što), bježati (od čega), služiti se trikovima/smicalicama; prenemagati se, izgovarati se, izvoditi bijesne gliste; nef. izvoditi/praviti ceremonije, hvatati na krivine, izvoditi krivine, ševrdati

izmučiti (se) prf. namučiti (se) *usp.*, izmoriti (se), iscrpsti (se), izlomiti se, prebiti se, izmrcvariti (se), (*~ koga dosađivanjem*) izgnjaviti, nagnjaviti, izmoriti, zamoriti, iznervirati, izjesti; nef. izmasirati, ispilati, udaviti, pridaviti

iznad prep. nad, ponad, povrh, vrh, više, poviše, rj. svrh, arh. čelo, (*to je ~ svake mjere*) preko

iznajmiti prf. dati u/pod najam; nef. izdati

iznemogao adj. klonuo, malaksao, oslabio, slab, onemoćao, obnemogao, nemoćan, iscrpljen *usp.*, (*vrlo ~*) polumrtav, (*o vojnicima, pov.*) marod

iznemoglost f klonulost, malaksalost, oslabjelost, slabost, onemoćalost, nemoćnost, nemoć, iscrpljenost *usp.*

iznenada adv. iznenadno, neočekivano, nenadano, mimo očekivanja, nepredviđeno, najednom, najedanput, odjednom, odjedanput, čudom, iz čista mira, bez priprave, nenajavljeno, naglo, brzo *usp.*, naprasno, neslućeno, naprečac, vrtoglavo, brzopleto, nepromišljeno, s neba pa u rebra, kao grom iz vedra neba, (*o onome što se dogodi kao neumjesno / neskladno*) iznebuha, rj. ekspr. iznebušice, iznebuške, nef. najedared

iznenadan adj. neočekivan, nenadan, nepredviđen, nepredvidljiv, iznenađujući, nenajavljen, preran, slučajan, nehotičan, nenamjeran, spontan, nagao, brz, neslućen, naprasan, brzoplet, nepromišljen, vrtoglav, zapanjujući

iznenaditi (se) prf. **1** (*~ neobičnim ponašanjem*) začuditi (se), zbuniti (se), prenuti se, pasti na tjeme, osupnuti (se), zaprepastiti (se), zapanjiti (se), preneraziti (se), zgranuti (se), zabezeknuti (se), zaskočiti (koga), prepasti (se), skameniti se, oboriti (koga) s nogu, ekspr. pasti na tur **2** (*~ na djelu*) zateći, uhvatiti, uloviti, prepasti, zaskočiti

iznenadnost f neočekivanost, nenadanost, nepredviđenost, nenajavljenost, slučajnost, nehotičnost, nenamjernost, spontanost, naglost, brzina, naprasnost, vrtoglavost, brzopletost, nepromišljenost, neslućenost

iznenađen adj. zatečen, nepripremljen, nepripravan, začuđen, zbunjen, zaprepašten, zapanjen, preneražen, zgranut, zabezeknut, skamenjen, kao vodom poliven

iznenađenje* n iznenađenost, zatečenost, nepripremljenost, začuđenost, zbunjenost, zaprepaštenje, zapanjenost, preneraženost, zgranutost, zabezeknutost; neočekivanost, nef. bum

iznenađivati imprf. *usp.* iznenaditi

iznevjeriti prf. **1** (*~ koga / čije povjerenje*) pogaziti riječ, prekršiti obećanje, izdati, prevariti, razočarati (koga), okrenuti (komu) leđa **2** (*~ u poslu*) zakazati

iznijeti* prf. **1** (*~ stvari iz sobe*) odnijeti, udaljiti, premjestiti **2** (*~ jelo na stol*) poslužiti, servirati **3** (*~ svoje mišljenje*)

priopćiti, saopćiti, iskazati, izraziti, reći, izreći, objaviti, izložiti, objasniti, rastumačiti, protumačiti, artikulirati

izniknuti prf. 1 (*o biljkama*) iznići, niknuti, proklijati 2 (*o pojavama*) iskrsnuti, pojaviti se *usp.*

izniman* adj. (*različit od drugih*) izvanredan, izuzetan, rijedak, poseban, osobit, neobičan, nesvakidašnji

iznimka f izuzetak, fenomen, (~ *među većinom*) crna ovca, bijela vrana

iznos m svota, suma, količina, zbroj; nef. cifra; novac, cijena, (*jednokratni ~ kao dio otplate koja se obavlja u više dijelova*) obrok, rata, (~ *uložen u što*) ulog, (~ *određen otprilike*) paušal, (*uplaćeni ~ viši od potrebnoga*) preplata, (~ *za pokriće gubitka*) dotacija, (~ *uplaćen u banku*) ulog, (~ *uplaćen na račun*) valutacija, (*jednokratno uplaćen ~*) uplata, (~ *za isplatu*) doznaka, (~ *koji se plaća na uložen / pozajmljen novac*) kamata, (~ *koji se uplaćuje za članstvo*) članarina, (~ *koji se uplaćuje za sudjelovanje na skupu*) kotizacija, (~ *koji se plaća za pristupanje društvu / stranci*) pristupnina, (~ *koji se plaća za školovanje*) školarina, (~ *koji se plaća na potrošnu robu*) trošarina, (~ *za upis*) upisnina, (~ *koji se plaća za odstupljeno*) odstupnina, (~ *za otkup čega*) otkupnina, (~ *koji se daje komu za izdržavanje*) alimentacija, (~ *koji traži onaj koji je komu štogod posudio*) tražbina, potraživanje

iznositi* imprf. 1 *usp.* iznijeti 2 (~ *cipele / odjeću*) istrošiti, izlizati, poderati, izderati, nef. isfucati 3 (*o cijenama*) stajati, vrijediti • nef. iznašati

iznutrica f rj. ponutrica

izobličen adj. deformiran, poružnio, ružan, pokvaren, unakažen, iznakažen, iskrivljen, nagrđen, herav, izopačen; nabubrio, narastao; nef. krembljav, raskrembljan

izobličiti (se) prf. poružniti, poružnjeti, iskriviti (se), izopačiti (se), pokvariti (se), oštetiti (se), deformirati (se), unakaziti (se)

izolacija* f (~ *osoba*) odvajanje, odvojenost, povlačenje, povučenost, izdvajanje, izdvojenje, izlučenje, odjeljivanje, odijeljenost, ograđivanje, osamljivanje, samoća, usamljenost, nedostatak kontakta; getoizacija, (~ *samoga sebe*) samoizolacija, (*privremena ~ pacijenata / sportaša*) karantena, lazaret

izoliran* adj. (~ *čovjek*) odvojen, izdvojen, odijeljen, sam (za sebe), osamljen, usamljen *usp.*

izolirati (se)* imprf. i prf. odvajati (se), odvojiti (se), izdvajati (se), izdvojiti (se), odjeljivati (se), odijeliti (se), odijeliti se kineskim zidom, osamljivati se, osamiti se, živjeti povučeno, udaljiti se od ljudi, ne izlaziti iz kuće, zatvoriti se/živjeti među četiri zida, zakopati se u kuću, zabiti se u kuću, ne izlaziti iz svoje ljušture, zatvarati se u svoju ljušturu; nef. izopćiti

izopačen adj. iskrivljen, pokvaren, iskvaren, izobličen, izvrnut, ružan, nakazan, nastran, bolestan, nenormalan, perverzan, protuprirodan, sablažnjiv, čudan, nepravilan

izopačenost f izopačenje, iskrivljenost, pokvarenost, iskvarenost, izobličenost, izvrnutost, ružnoća, nakaznost, nastranost, bolest, nenormalnost, nepravilnost, perverzija, perverznost, perverznjaštvo, protuprirodnost, sablažnjivost, razvrat; mazohizam, sadizam; sodomija

izopačiti (se)* prf. pokvariti (se), iskvariti (se), pervertirati, iskriviti (se), izobličiti (se), izvrnuti (se), poružniti (koga/što), (*postati ružan*) poružnjeti; unakaziti (se)

izopćenik m isključenik; usamljenik *usp.*, samotnik

izopćenost f (~ *iz crkve / organizirane zajednice*) izopćenje, anatema, isključenost, isključenje

izorati prf. 1 (~ *zemlju*) poorati, uzorati 2 ~ **se** (~ *po licu, ekspr.*) naborati se *usp.*

izoravati imprf. *usp.* izorati

izostajati imprf. (~ *sa sastanka*) izbivati, odsustvovati, (*o pojavama / stvarima*) nedostajati, ne postojati/biti tu, manj-

kati, (~ *iz škole*) bježati, nef. markirati, pica(va)ti

izostanak m **1** (~ *s radnog mjesta*) nedolazak, odsutnost, neprisutnost **2** (~ *dobre volje*) nepostojanje, nedostajanje, pomanjkanje, manjak, nemanje

izostati prf. *usp.* izostajati

izostaviti prf. (~ *koga/koga pozvati*) zaobići, propustiti, izbjeći, (~ *što zbog nedovoljne pozornosti*) previdjeti, (~ *zbog nemara*) zanemariti, (~ *dijelove čega*) ispustiti, preskočiti

izostavnik m apostrof

izračunati prf. **1** (~ *troškove*) obračunati, proračunati, sračunati, iskalkulirati; zbrojiti, oduzeti, pomnožiti, podijeliti, (~ *iznos u drugoj valuti*) preračunati **2** (~ *što učiniti*) smisliti, isplanirati, zaključiti

izrada f (*o procesu*) izrađivanje, (*o učinku / kakvoći*) izradba, (*luksuzna ~ proizvoda*) izvedba

izraditi prf. **1** (~ *predmet*) oblikovati, napraviti, proizvesti, formirati; ostvariti; razraditi, (~ *djeljanjem*) izdjeljati, (~ *rezbarenjem*) izrezbariti, (~ *rezanjem*) izrezati, (~ *tkanjem*) otkati, (~ *pletenjem*) oplesti, isplesti, splesti, (~ *predenjem*) opresti, ispresti, (*tesarski* ~) nef. skrojiti **2** (~ *koga, nef.*) podvaliti (komu), prevariti (koga) *usp.* **3 ~ se** (~ *teškim poslovima*) iscrpsti se *usp.*, istrošiti se, izmučiti se

izraslina f **1** (~ *na koži*) izraslica, ispupčina, ispupčenje, kvrga, čvrga, mjehurić, plik, (*duguljasta ~ na koži*) papila, (*sitna ~ na jeziku*) afte, nef. jašterica, (~ *na sluznom dijelu tkiva*) polip, (~ *na površini organskog tkiva*) izrast(ak), prirastak, izraštaj, tvrdina, nef. divlje meso, priraslica, (*prstenasta* ~) protuberanc(ij)a; rj. naraštaj **2** (*manja ~ biljke*) isperak, zaperak, izdanak, izbojak, ovršak

izravan adj. **1** (*izravna cesta*) nezaobilazan, najkraći **2** (~ *pristup / zahtjev*) direktan, neposredan, otvoren, bez okolišanja, jasan, pošten, eksplicitan; oči u oči, osoban

izravnati prf. **1** poravnati, naravnati, (~ *gazeći*) izgaziti, utabati, nabiti **2** (~ *stavove*) izjednačiti, ujednačiti, uravnotežiti **3** (~ *dugove*) prebiti, srediti račune, razračunati se, obračunati se

izravno adv. *usp.* izravan; bez okolišanja, ne okolišajući, neposredno, direktno, frontalno, otvoreno, neuvijeno, konkretno, (lice) u lice, (oči) u oči, u brk, čelom o čelo, nezaobilazno, jasno, ravno, (*doznati što* ~) iz prve ruke

izraz* m **1** (~ *misli / osjećaja*) očitovanje, pokazivanje, iskazivanje, naznaka, znak, odraz, (*spontan* ~) samoizražavanje, (*jezični* ~) riječ, sintagma, izričaj, izreka, lokucija, rečenica, artikulacija, verbalizacija, (~ *koji ništa ne znači*) fraza, šuplja/prazna fraza **2** (*tužan ~ lica*) izgled, ekspresija **3** (~ *dobre volje*) postupak, čin, gesta • rj. izražaj

izrazit adj. **1** (~ *predstavnik svoje vrste*) prepoznatljiv, očit, očigledan, nedvosmislen, jasan, tipičan, prototipan **2** (~ *nedostatak*) istaknut, naglašen, snažan, jak, dojmljiv, velik, uočljiv

izraziti (se) prf. **1** (~ *jasno*) očitovati (se), reći *usp.*, reći svoje mišljenje, iskazati, verbalizirati, izreći, izgovoriti, oblikovati **2** (~ *svojim držanjem*) pokazati, prikazati, predočiti, odraziti

izrazito adv. jasno, naglašeno, istaknuto, tipično, (~ *dobar / loš*) vrlo, veoma, jako

izražajan adj. ekspresivan, dojmljiv, jak, snažan

izražavati (se) imprf. *usp.* izraziti (se)

izreciv adj. iskaziv, izraziv, izgovorljiv, opisiv

izreći prf. reći *usp.*, iskazati, izraziti, izgovoriti, doreći, formulirati, artikulirati, (*jedva* ~) sročiti, (~ *kao da je napisano*) očitati, (*nesvjesno* ~) izbrbljati *usp.*, pej. izlajati; (~ *presudu*) objaviti, proglasiti, obznaniti

izredati prf. poredati, ponizati, nanizati, (~ *se*) obredati se

izreka f izričaj, iskaz, (*mudra* ~) mudrost, poslovica, sentencija, gnoma, misao, pouka

izrezati* prf. **1** (~ *oštrim predmetom*) razrezati, odijeliti, podijeliti, (~ *škarama*) istrići, rastrići, (~ *tkaninu/papir na komadiće*) istrickati, izrezuckati, usitniti, (~ *dovoljnu količinu čega*) narezati **2** (~ *što u drvetu*) izdupsti, izraditi, isjeći, izrezbariti, gravirati

izricati imprf. *usp.* izreći

izričito adv. jasno, nedvosmisleno, izrijekom, poimenično, taksativno

izrod m **1** (*o ljudima*) odrod, odmet, nečovjek, bestidnik, besramnik, pokvarenjak *usp.*, degenerik, ološ, gad, bezdušnik, mućak, podlac, skot, stoka, ništa, nitko i ništa, mrcina, sramota, pseto, pej. govnar **2** (*o raslinju, nef.*) korov *usp.*

izroditi prf. **1** (~ *više djece*) izrađati, poroditi **2** ~ **se** (*o zemlji*) iscrpsti se, istrošiti se, ne biti rodan **3** (*postati gori od predaka*) odroditi se, pokvariti se, iskvariti se, izmetnuti se, izopačiti se, degenerirati, podbaciti, pogoršati se, propasti **4** (*može se svašta negativno ~*) dogoditi se, nastati, stvoriti se, okrenuti se, izvesti se

izum m **1** (*tehnički ~*) pronalazak, otkriće (*epohalni ~*) iznašašće, patent **2** (*njegov drski ~*) izmišljotina, domišljotina, laž *usp.*

izumirati imprf. *usp.* izumrijeti

izumitelj m pronalazač, inovator, nef. izumilac

izumiti prf. izumjeti, pronaći, otkriti; arh. iznaći, nef. izmisliti

izumrijeti prf. nestati, poumirati, ugasiti se, zatrti se, iskorijeniti se, utrti se, (*o rodu/lozi*) nef. ugasila se (komu) svijeća

izuzetan adj. **1** (~ *slučaj*) izniman, neobičan, neuobičajen, izvanredan, osobit, rijedak, zanimljiv, svoj **2** (*istaknut dobrim osobinama*) odličan, izvrstan, najbolji, najljepši, najpovoljniji; takav se ne rađa svaki dan, takvoga majka ne rađa (svaki dan)

izuzeti prf. (~ *iz cjeline*) izdvojiti, isključiti, izostaviti, apstrahirati, otkloniti, odbiti, ne uzeti u obzir

izuzetno adv. **1** (*to se događa ~*) iznimno, rijetko, neredovito, nečesto, u rijetkim/iznimnim prilikama/zgodama, prigodice, ovdje-ondje, tu i tamo **2** (~ *dobar/pošten*) iznimno, izvanredno, natprosječno, neobično, nevjerojatno, osobito, vrlo

izuzimanje* n *usp.* izuzeti; (~ *od zakona*) eksteritorijalnost, nepovredivost, nepotpadanje (pod zakon), nezahvaćenost (zakonom)

izuzimati imprf. *usp.* izuzeti

izvadak m **1** (~ *iz opere*) odlomak, (~ *iz teksta*) ekstrakt, (*o čemu manje vrijednom istrgnutu iz cjeline*) pej. istržak **2** (*dokument nastao na temelju šire evidencije*) izvod, prijepis; izvještaj

izvaditi prf. **1** (~ *manji dio iz čega*) odvaditi, (~ *koga/što iz unutrašnjosti čega*) izvući, iznijeti, (~ *što s neočekivana mjesta*) pronaći, nef. ispuknuti, (~ *mač iz korica*) isukati, (~ *čačkajući*) iščačkati, (~ *čeprkajući*) iščeprkati, (~ *grebući*) izgrebati, (~ *čupanjem*) iščupati, (~ *jakim trzajem*) istrgnuti, (~ *kopajući*) iskopati, otkopati, (~ *iz zemlje orući*) izorati, (~ *što veliko iz zemlje*) izvaliti, (~ *iz vode*) izroniti, (~ *sve redom*) povaditi, (~ *sve crpenjem*) pocrpsti **2** (~ ***potvrdu***) dobiti **3** (~ *iz nevolje, nef.*) izbaviti *usp.*, osloboditi, spasiti, (~ *iz kluba*) ispisati, isčlaniti

izvaliti prf. **1** (~ *kamen/panj/stablo*) izvaditi, iščupati, srušiti, prevrnuti, (~ *oči*) iskolačiti *usp.* **2** (*što neumjesno, nef.*) bubnuti, lanuti, izbrbljati (se) *usp.* **3** ~ **se** (~ *na krevetu*) ispružiti se, rastegnuti se, protegnuti se, raširiti se, zavaliti se, (~ *svi redom*) razlegnuti se, povaliti se **4** (*o piletu*) izleći se *usp.*

izvan prep. nef. van

izvana prep. rj. zdvora

izvanbračni adj. (*o djetetu*) nezakonit

izvanpartijski adj. nepartijski, nef. vanpartijski

izvanredan adj. **1** (~ *predmet/izvanredna osoba*) poseban, osobit, izvrstan, odličan, savršen, vrhunski, blistav, sjajan, fin, profinjen, rijedak, vrlo zanimljiv, neobičan, veličanstven, spektakularan,

(~ *talent*) natprosječan, neprosječan, istaknut, obdaren; izabran **2** (*izvanredno predavanje / izvanredne prilike*) izvan rasporeda, izvan programa, neredovit, neuobičajen, poseban **3** (~ *poziv na sastanak*) neočekivan, iznenadan

izvanredno adv. *usp*. izvanredan; (*osjećati se* ~) odlično, izvrsno, savršeno, izuzetno, posebno, (*događati se* ~) neredovito

izvanjskost f **1** (~ *stvari*) vanjština, vanjski izgled/dojam **2** (*okrenutost vanjskomu*) ekstrovertiranost

izvedba* f (~ *u radu uređaja*) izvođenje, provođenje, ispunjavanje, performancija, performanca, (~ *nasilja*) provedba, provođenje, primjena, (~ *na sceni*) performansa; produkcija

ìzvesti¹* prf. **1** (~ *koga iz kuće*) odvesti, udaljiti, (~ *silom / iz čega lošega*) izvući **2** (~ *svoju namjeru*) ostvariti, provesti, (~ *što odlično*) uraditi, izraditi, učiniti, izvršiti, obaviti, (~ *što vrlo spretno*) izmanevrirati **3** (~ *što u kazalištu*) postaviti, (~ *operu / predstavu prvi put*) praizvesti

ìzvesti²* prf. **1** (~ *automobilom*) odvesti, udaljiti, premjestiti **2** (~ *robu u inozemstvo*) eksportirati, otpremiti, prodati

ìzvēsti³ prf. (*ukrasiti vezom*) nef. rakamati

izvidjeti* prf. (~ *teren*) ispitati, proučiti, istražiti, snimiti, (~ *raspoloženje naroda*) opipati puls, doznati, saznati

izvidnik* m predvodnica, (*vojnik* ~) izviđač, (*član omladinske organizacije koja organizira izlete u prirodu*) skaut, pov. izviđač

izviđati imprf. *usp*. izvidjeti

izvijestiti prf. obavijestiti (koga o čemu), javiti (komu što), upoznati (koga s čim), referirati, podnijeti izvještaj/referat

izvikati se prf. navikati se, izgalamiti se, izgrmjeti se, (~ *na koga*) izderati se; nef. ispraskati se

izviti se* prf. **1** (*promijeniti ravan oblik*) izvinuti se, iskriviti se, saviti se **2** (~ *iz čega, pren.*) izići, izvući se, osloboditi se; pojaviti se

izvješće n izvještaj, (*pismeno* ~) referat, (*dopisnikovo* ~) tekst, članak, dopis, priopćenje, (~ *pretpostavljenom / službeno* ~) raport, (~ *na temelju obavijesti s terena*) reportaža, (~ *u diplomaciji i politici*) memorandum, memoar

izvlačiti imprf. *usp*. izvući

izvlačenje* n (~ *novaca od koga*) iznuđivanje, nef. iznuda, (~ *od obaveza*) izmotavanje, nef. izmotancija; *usp*. izvući

izvlaštenje n (*jur.*) izvlazba, eksproprijacija

izvoditi imprf. *usp*. izvesti¹; (~ *gluposti / besmislice*) raditi, činiti, praviti, provoditi

izvođač* m izvoditelj, reproduktivni umjetnik, glumac, pjevač, svirač, (~ *skladbe kojoj je ujedno i autor*) kantautor, (~ *narodne glazbe*) nef. narodnjak, (~ *zabavne glazbe*) nef. zabavnjak, (~ *ozbiljne glazbe*) nef. ozbiljnjak

izvor* m **1** vrelo, vrutak, vir, studenac, zdenac, ekspr. knjiš. kladenac, nef. ubao, (~ *mineralne vode*) slatina, (~ *ljekovite vode*) kupelj, (*vruć* ~ *koji izbacuje vodu uvis*) gejzir, (*prirodni izvori tople vode*) termalno vrelo, terme, toplice, nef. vrućica, (~ *na morskom dnu*) vrulja, (~ *bočate vode*) slanica, (*podvodni* ~) nef. oko **2** (~ *svih nevolja*) uzrok, korijen, postanak, porijeklo, početak, začetak, prauzrok, praizvor, izvorište, ishodište, kolijevka, matica, polazište, klica, korijen, žarište, leglo, tvornica; crpilište, (~ *zarade*) (zlatni) rudnik, nef. majdan, (*nepresušni* ~ *prihoda*) krava muzara; ekspr. rj. istočnik **3** (*korišteni izvori*) vrelo, materijal, materija, građa, dokumenti, dokumentacija, podaci, tekstovi, spisi

izvorni adj. **1** (~ *tekst*) originalni, autentičan, prvotni; osebujni **2** (~ *poriv*) primarni, prirodni, samobitni, samonikli, samorodni

izvornik m original, (*rukom pisan* ~) autograf

izvoz m eksport

izvoziti imprf. *usp*. izvesti²

izvoznik m eksporter

izvrgnuti* prf. **1** (~ *koga/se opasnosti*) izložiti (se) **2** (~ *plod, nef.*) izmetnuti, pobaciti *usp.*

izvrnut adj. naopak, posuvraćen, preokrenut, prevrnut; izokrenut, okrenut, izmijenjen

izvrnuti* prf. **1** (~ *na drugu stranu*) prevrnuti, preokrenuti, (*ono što je gore postaviti dolje*) nef. izokrenuti **2** (~ *rečeno*) izmijeniti, promijeniti, iskvariti, iskriviti, (~ *istinu*) slagati **3** ~ **se** (~ *preko glave*) prevrnuti se, okrenuti se, (~ *na krevetu*) leći *usp.*

izvrsnost f izvanrednost, izuzetnost, posebnost, osobitost, iznimnost, odličnost, savršenost, blistavost, nenadmašivost, nenatkriljivost, kolosalnost, rijetkost

izvrstan adj. odličan *usp.*, izvanredan, osobit, poseban, savršen, blistav, sjajan, prekrasan, najbolji, najljepši, nenadmašiv, nenatkriljiv, kolosalan, bogovski, odabran, rijedak, prvorazredan; nef. famozan, super, krvav, lud

izvršavati imprf. *usp.* izvršiti

izvršitelj m (~ *sudbenih odluka*) egzekutor, (~ *ovrhe*) ovrhovoditelj, (*poslušni ~ čijih naredbi*) slijepo oruđe; nef. izvršilac

izvršiti prf. obaviti, učiniti, ostvariti, provesti, izvesti, napraviti, okončati, realizirati, (~ *kakav čin*) počiniti

izvrtanje n prevrtanje, preokretanje, izokretanje, okretanje; mijenjanje, promjena; kvarenje, iskrivljivanje, (~ *istine pomoću sofizma*) sofistika

izvrtati imprf. *usp.* izvrnuti

izvući* prf. **1** (~ *koga/što iz dubine*) izvaditi, iznijeti, (~ *što zametnuto/zaboravljeno*) iskopati, (~ *koga iz lošeg društva*) izvesti, (~ *tekućinu sisanjem*) isisati, (~ *plodnu vodu*) aspirirati, (~ *mlijeko dojenjem*) izdojiti, (~ *čupanjem*) iščupati, (~ *iz teksta*) izdvojiti, ekscerpirati **2** (~ *što od koga*) dobiti, izmoliti, smotati, nef. ogrepsti se, izmućkati, smutiti, izmuvati, iskamčiti, (~ *nasilu, nef.*) iznuditi, izmamiti, oteti, silom uzeti, isforsirati, (~ *suze*) izmamiti, izazvati **3** ~ **se** (~ *odakle*) izići *usp.*, (~ *tiho odakle*) iskrasti se, (~ *iz teška položaja*) osloboditi se (čega), spasiti se, izmaknuti se, izbaviti se, ukloniti se, pobjeći (od čega), dočekati se na noge; ekspr. isplivati, nef. škapulati se, (~ *spretno*) iskoprcati se, izmotati se, izmigoljiti, promigoljiti; nef. ekspr. izvrdati (što), nef. iskobeljati se

iživjeti (se) prf. **1** dati (si) oduška **2** (*o zamislima/planovima*) izgubiti snagu/polet, zastarjeti

iživljavati se imprf. **1** *usp.* iživjeti (se) **2** (~ *na kome*) mučiti (koga) *usp.*, rugati se (komu) *usp.*

ižlijebiti* prf. (~ *cijev vatrenog oružja*) naolučiti

ižlijebljen adj. (*o cijevima oružja*) naoklis, žljebast

ižljebljivati imprf. *usp.* ižlijebiti

J

ja* pron. (*njegovo* ~) jastvo, ego, identitet, osobnost, ličnost, individualnost, personalnost, karakter

jabučica* f **1** (*dio lica pod okom*) jagodica, (*ispupčenje u grlu muškarca*) Adamova jabuka **2** (*završetak drška mača*) jabuka **3** (*dio prsta*) jagodica, jastučac, jastučak

jabuka* f (~ *bez okusa*) krumpirača, (~ *hrapave kore*) nef. kožara, lederica

jabukovača* f (*piće od jabuka*) jabučnjak, jabukovica

jačati (se) imprf. **1** snažiti (se), osnaživati (se), krijepiti (se), popravljati se, ojačavati, čeličiti se, kaliti se, čvrsnuti, očvršćivati, osvježavati (se), hraniti (se), hrabriti (se), rasti; hrvati se, boriti se **2** (~ *čiju argumentaciju dokazima*) podupirati, osnaživati, podržavati

jad m **1** (*snašao ga* ~) nevolja, zlo, nesreća, briga, muka, poteškoća, siromaštvo, bijeda **2** (~ *u duši*) patnja, (duševna) bol, tuga, žalost, depresija, čemer, gorčina, pelin, melankolija, agonija

jadan adj. **1** (~ *čovjek / jadni životni uvjeti*) bijedan, sirot, ubog, siromašan, sirotinjski, mizeran, nesretan, nevoljan, žalostan, tužan, utučen, turoban, bolan, kukavan, prten, očajan, bespomoćan, nemoćan, beznadan, za žaljenje; bez igdje ičega/ikoga; ekspr. jadovan, jadovit, deran, žalosna mu majka **2** (~ *pokušaj*) ništavan, neuspješan, nevrijedan, bezvrijedan, beznačajan, uzaludan, propao **3** (***jadna mu majka***) teško njemu, jadan on

jadikovati imprf. (~ *zbog čega*) jadati se, žaliti se, tužiti se, kukati, lamentirati, plakati, naricati, jaditi, jadovati, ajmekati, grintati, tužiti se na sudbinu, proklinjati sudbinu, (*pretjerano* ~) lelekati, kmečati, kmecati; nef. jamrati, vajkati se

jadikovka f **1** (*pjesma kojom se žali za čim*) tužbalica *usp.* **2** (*iskazivanje tuge*) žalovanje, tugovanje, lamentacija, jadikovanje, jadovanje, kukanje, vaj; pej. kuknjava, žalopojka

jadnik m **1** (*osoba u nevolji*) nesretnik, patnik, nevoljnik, nevolja, bespomoćnik, bijednik, kukavnik, kukavac, (sinja) kukavica, sirotinja, siromah, siromašak, sirotan, tužnik, mizerija, prosjak, ubogar, potreba; nef. bogac, kukavelj, rđa **2** (*osoba vrijedna prezira*) beznačajnik, bezvrijednik, nesposobnjaković, nespretnjaković, nestručnjak, neznalica, nitko i ništa, bijeda od čovjeka, pogrda, ništarija, mizerija; iron. besmrtnik, pej. jado

jadno adv. *usp.* jadan; bijedno, kukavno, žalosno, nevoljno, siromašno, siromaški, mizerno

jagma f **1** (~ *oko mjesta u autobusu*) otimanje, guranje, grabljenje, navala, žurba, natjecanje **2** (~ *čije imovine*) pljačka *usp.*, grabež, otimanje, otimačina

jagmiti se imprf. otimati se (za što/oko čega), navaljivati, gurati se, mamiti se, grabiti se (za što/oko čega), natjecati se

jagušac m (*bot.*) laktac

jahaonica f jašionica, manež, konjaničko vježbalište

jahati imprf. **1** (~ *na konju*) jašiti, (~ *u galopu*) galopirati, ekspr. jezditi, (~ *do mile volje*) najahati se, najašiti se **2** (~ *narod*) tlačiti, ugnjetavati, mučiti

jaje* n **1** (*pokvareno* ~) mućak, (~ *na kojem leži kvočka*) nasad, polog, probirak, (~ *iz kojeg se ništa ne izleže*) bistrac, čistak, (~ *manje od drugih*) pronosak, (*šareno uskrsno* ~) pisanica **2** (*muška spolna žlijezda*) sjemenik **3** (***kukavičje*** ~) podmetnuto, podmetanje, podvala, zmijsko jaje

jajnik m ovarij

jak adj. **1** (*koji se ističe fizičkom jakošću*) snažan, kao od brijega odvaljen, čvrst, žilav, otporan, izdržljiv, krepak, moćan, pouzdan, siguran, nesavladiv, nepobjediv, silan, čeličan, knjiš. jaklen, (~ *u borbi s nedaćama*) hrabar, odlučan, nepokolebljiv, neslomiv, karakteran, neustrašiv, energičan, žestok, (*jaka podrška navijača*) snažan, odan, vjeran, entuzijastičan, vatren, (~ *argument*) uvjerljiv, utemeljen, s težinom, valjan, (*vrlo* ~: *npr. o boli*) strašan *usp.*, (*jake građe*) jedar, čvrste građe, stamen, kršan, arh. tučan, jak kao tuč; gojazan, debeo, (*o nogama koje podsjećaju na stup*) stupast **2** (~ *u društvu*) moćan, utjecajan, sposoban, ugledan **3** (*jako jelo*) težak, prezačinjen, (~ *miris*) oštar, intenzivan, (*jaka smjesa*) koncentriran, nerazrijeđen, (*jaka boja*) jasan, živ, jarki *usp.*

jako adv. **1** *usp.* jak; (~ *udarati*) snažno, oštro, nef. da se sve praši, sve u šesnaest, gadno **2** (~ *voljeti / mrziti*) vrlo *usp.*, veoma, svojski, pošteno, dobro, žestoko, nef. propisno, (~ *plakati*) gorko, (~ *obuzet panikom*) bezgranično, bezumno, do ludila, ekspr. nasmrt, (~ *hvaliti*) na sva usta

jakost f jačina, snaga, moć, sila, čvrstoća, žilavost, otpornost, izdržljivost, pouzdanost, postojanost, sigurnost, nesavladivost, čeličnost; knjiš. jaklenost, zor

jalov adj. **1** (*o biljkama*) neplodan, nerodan, (*o životinjama*) uštrojen, uškopljen, ujalovljen, kastriran, (*o ljudima*) neplodan, sterilan **2** (*o zamislima / razgovorima*) besmislen, uzaludan, nekreativan, neproduktivan, nedjelotvoran, nekoristan, besplodan, sterilan, prazan

jalovina f **1** (*sve što je jalovo*) jalovinje, (*jalova osoba*) jalovac, jalovica **2** (*otpadni materijal nakon izdvajanja rude taljenjem*) šljaka, drozga, troska, zgura

jalovost f **1** neplodnost, nerodnost; sterilnost, sterilitet **2** besmislenost, uzaludnost, besplodnost, nekorisnost, nekreativnost, neproduktivnost, neplodonosnost, oskudnost, praznina, (*verbalna* ~) masturbacija

jama f **1** (~ *na cesti*) rupa, rov, iskop(ina), trap, udubljenje, udubina, kanal, graba, provalija, (*izrivena* ~) nef. rovača, (~ *dobivena bušenjem*) bušotina, (~ *nastala eksplozijom*) krater, (*bezdana* ~) ponor, provalija, bezdan, grotlo, (*prirodna* ~ *u kamenu / stijeni / brdu*) špilja, pećina, (~ *u kraškom tlu*) šupljina, nef. fojba, (*duboka* ~ *u kraškom terenu*) vrtača, golubnjača, golubinka, golubnjak, nef. oduh, (~ *u zemlji za čuvanje gomoljastog povrća*) trap, (~ *u kojoj se čuva snijeg za razne potrebe*) snjež(a)nica **2** (~ *u rudniku*) okno, šaht **3** (*leži u mračnoj jami*) grob *usp.*, raka

jamac m žirant, potpisnik

jamčiti imprf. (~ *za koga / komu što*) garantirati, žirirati, biti žirant, osiguravati, zajamčivati, preuzimati/primati odgovornost, odgovarati (za koga/što), štititi, obećavati, davati riječ/jamstvo, svjedočiti, posvjedočivati, (*čvrsto* ~) metnuti/staviti ruku u vatru (za koga/što), (~ *da je što istina*) potvrđivati, nimalo ne sumnjati, biti potpuno siguran, kleti se, davati glavu

jamica* f (~ *na licu*) rupica, rj. prolisina

jamstveni adj. garantni

jamstvo n **1** (*čvrsto* ~) garancija, odgovornost, obaveza, osiguranje, čvrsto obećanje **2** (*o novcu*) jamčevina, polog, kau-cija

jantar m ambra, nef. ćilibar

janje* n (*mlado ovce*) ekspr. jaganjac, nef. janjac, (~ *od godinu dana*) šilježe, (*muško* ~ *od godinu dana*) šiljeg

jao interj. joj, avaj, ajme, kuku, vaj, zlo i naopako, teško (komu), nesreća, vrlo (je) loše

jarak m prokop, rov, prorov, kanal, (~ *duž puta*) graba, (~ *koji nastaje povlačenjem stabala / debla u šumi*) jaža, jaruga, suvaja

jaram* m **1** (~ *za stoku*) nef. roga, klato **2** (~ *obaveza*) teret, breme, opterećenje, težina **3** (*tuđinski* ~) tlačenje, ugnjetavanje, tiranija, ropstvo **4** (~ *u brodarstvu*) igo

jarbol m književ. katarka

jare n kozlić, kozle

jarki adj. **1** (*o bojama*) izrazit, živ, jasan, sjajan, svijetao, blistav, jak **2** (*o vremenskim prilikama*) vreo, vruć *usp*., žarki

jarko adv. *usp*. jarki; (~ *željeti*) žarko, vatreno, silno

jarkocrven adj. karmin

jarosno adv. raspaljeno, gnjevno, s gnjevom, u gnjevu, srdito, žestoko, bijesno, ljut(it)o, zlovoljno

jar(ost) f raspaljenost, gnjev, srdžba, žestina, bijes, ljutnja, zlovolja

jasan adj. **1** (~ *problem*) razumljiv, shvatljiv, pojmljiv, spoznatljiv, pristupačan, pregledan, nesumnjiv, neosporan, bjelodan, očit, vidljiv, očigledan, očevidan, zoran, opipljiv, određen, neposredan, (*jasne namjere*) otvoren, neskriven, neprikriven, nedvosmislen, javan, ostentativan, (~ *odgovor*) nedvosmislen, jednoznačan, (*vrlo* ~) kao kristal, kristalno/savršeno jasan, jasan kao sunce, (*sa svim komponentama*) precizan, podroban, detaljan, (*već* ~ *rezultat utakmice*) vidljiv, riješen, odlučen, (~ *glas*) razumljiv, razgovijetan **2** (~ *dan / jasna voda*) bistar, vedar, čist, svijetao, proziran, kristalan, prozračan **3** (~ *mjesec*) svijetao, sjajan, blistav

jasmin m nef. česmin, skrobotovina

jasno adv. *usp*. jasan; (*posve* ~) čisto i bistro, (~ *govoriti*) razumljivo, razgovijetno, otvoreno, neposredno, nedvosmisleno, pošteno

jasnoća f **1** (~ *problema / iskaza*) jasnost, nedvosmislenost, otvorenost, uočljivost, vidljivost, očitost, očiglednost, zornost, bjelodanost, opipljivost, razgovijetnost, razumljivost, shvatljivost, pojmljivost, određenost, pristupačnost **2** (~ *jezera*) bistrina, čistoća, prozirnost **3** (~ *sunca*) sjaj, svjetlo, blistavost

jastog m prug

jastreb m nef. labar

jastrebljak m (*bot*.) surjan

jastučnica f nef. intimela

jastuk* m (*veliki* ~) nef. pjumin, (*sve što se stavlja pod glavu*) uzglavlje, podglavlje, rj. uzglavnica; nef. kušin, vanjkuš

jauk m **1** (*glasan* ~ *u tami*) krik, vapaj, vrisak, lelek, urlik **2** (*o procesu*) jaukanje, plač, plakanje, ridanje, naricanje, zapomaganje, kuknjava, zavijanje

jaukati imprf. ridati, kukati, jadikovati, zapomagati, lelekati, naricati, vrištati, vriskati, vapiti, (*pretjerano* ~) kao da (koga) živa deru, vijati kao vuk, zavijati

java f budnost; zbilja, stvarnost, realnost, (***izbiti na javu***) izići na vidjelo/na javnost, otkriti se

javiti prf. **1** (~ *komu što*) obavijestiti, izvijestiti (koga o čemu), priopćiti, najaviti, objaviti, oglasiti, poručiti, navijestiti **2** ~ **se** (~ *poštom*) pisati, napisati, (~ *telefonom*) telefonirati, nazvati, (~ *tiho*) oglasiti se, dati glasa od sebe, odazvati se **3** (*uvijek se ljubazno javi*) pozdraviti **4** (~ *iznenada: o pojavama*) pokazati se, pojaviti se, doći, nastati *usp*., iskrsnuti, dogoditi se, zbiti se

javni adj. **1** (~ *grijeh*) poznat, općepoznat, općenito/svima poznat, neskriven, vidljiv, otvoren, očit, očevidan **2** (*javna pri-*

redba) otvoren, pristupačan svakomu/svima **3** (~ *interesi/poslovi*) općinski, državni, gradski, građanski, društveni, narodni, općenarodni, zajednički, za sve, za javnu uporabu **4** (***javna kuća***) bordel *usp.*

javno adv. *usp.* javni; (~ *pokazati simpatije*) otvoreno, neskriveno, (~ *ocrnjivati*) pred svijetom/svima, pred javnošću, u javnosti, pred licem javnosti, svima/svijetu na vidiku

javnost f **1** (~ *djelovanja*) otvorenost, otkrivenost **2** (*široka* ~) javno mnijenje, javno mišljenje; građani, narod, ljudi, publika, općinstvo, forum

ječam m osjača

ječati imprf. **1** (~ *od boli/tuge: o ljudima*) stenjati, uzdisati, jecati, jaukati **2** (*o zvukovima*) odjekivati, odzvanjati, razlijegati se, oriti se, prolamati se, rezonirati, zvučati, zvečati, brujati, (*gromoglasno* ~) treštati, grmjeti, tutnjiti, (*muklo* ~) nef. šobotati, šobonjiti

ječmenac m ječmičak; nef. jačmen, jačmičak, ječmen, ječmić

jed m ogorčenost, ojađenost, gorčina, ozlojeđenost, pakost, zajedljivost, zloba; ekspr. žuč, otrov

jedak* adj. (*jetka primjedba*) zajedljiv, pakostan, zloban, otrovan, zao, žučljiv, ogorčen, gorak, trpak, oštar, srdit, ljut

jedan pron. (~ *je došao i obratio im se*) neki, netko, čovjek, neki čovjek

jedar adj. čvrst, krepak, čio, zdrav, solidan, izdržljiv, otporan, jak, snažan, u naponu snage, krupan, razvijen, nabrekao, nabubrio, sočan, napuhan, pun, nabijen, širok, debeo

jedenje* n (*obilno* ~) pej. žderanje, krkanluk; *usp.* jesti

jedini adj. (~ *je došao*) samo jedan, samo on, sam, sam za sebe, sam samcat; ekspr. jedincat

jedinica* f **1** (~ *skupa*) dio, djelić, sastavnica, čestica, element, komponenta, segment **2** (*o ocjeni*) nedovoljan, nef. as, kec, kolac, drugi red, cvika, kulja; pad **3** (*radna ~/za posebne zadatke*) skupina, grupa **4** (~ *koja izviđa, vojn.*) izvidnica, (*manja vojna* ~) vod, (*veća vojna* ~) trupa, (*vojna ~ jačine ob. triju satnija kopnene vojske*) bataljun, (~ *od četiri bataljuna u vojsci Habsburške Monarhije*) regimenta, puk, pukovnija, (*velika vojna ~ s više divizija*) korpus, (~ *od dva/tri puka/više bataljuna*) brigada, (*najveća združena vojna* ~) divizija, (*najveća ~ u sastavu divizije*) pukovnija, (*velika borbena ~ rimske vojske*) legija, (*posljednja ~ u kretanju veće*) zaštitnica, zalaznica, (*organizacija od jedne/više* ~) formacija, postrojba, (~ *s privremenom zadaćom*) odred *usp.*, (*vojne jedinice na motornim vozilima*) motorizacija

jedinka f pojedinac, pojedinačno biće, individuum, individua, (*proučavana ~ s posebnim svojstvima*) primjerak, (~ *živoga svijeta*) organizam

jedino adv. (~ *tebi to mogu reći*) samo, isključivo, ekskluzivno; arh. rj. ciglo

jedinstven adj. **1** (*jedinstveno područje*) nedjeljiv, cjelovit, monolitan **2** (*jedinstvena ekonomska politika*) zajednički, opći, jednak, isti/jednak za sve, ujednačen **3** (*jedinstveni iskazi svih prisutnih*) ujedinjen, podjednak, sukladan, skladan, složan, suglasan, usuglašen, istolik, jednodušan, jednoglasan, nepodijeljen **4** (~ *primjerak poštenjaka*) neuobičajen, osobit, rijedak, bez premca, nema (komu) para, neusporediv, neobičan, nenadmašan, izuzetan, neponovljiv, izvanredan, posljednji, unikatan, originalan, usamljen slučaj, izniman slučaj, (~ *primjerak*) unikat

jedinstveno adv. **1** (~ *raspoređena sredstva*) svuda jednako, ujednačeno **2** (*nastupiti* ~) skupno, skupa, ujedinjeno, kao jedan, zajedno, zajednički **3** (~ *se ponašati*) iznimno, izuzetno, nenadmašno, neuobičajeno, neobično, (*to je* ~) toga nigdje nema

jedinstvo n (*njihova snaga je u jedinstvu*) zajedništvo, sjedinjenost, ujedinjenost, stopljenost, nedjeljivost, savez, suradnja, povezanost, (*živjeti u jedinstvu*) sloga, složnost, suglasje, sklad, harmonija, harmoničnost, jednodušnost,

jednoglasnost, prijateljstvo, konsenzus, solidarnost, nepodijeljenost

jednačenje* n (~ *suglasnika*) asimilacija

jednak adj. isti, na dlaku/vlas isti, u potpunosti takav, baš takav, pod konac isti, nije đavo nego vrag, nije šija nego vrat; podudaran, istolik, (~ *likom*) ekspr. jednolik, (~ *po pravima*) ravnopravan, na ravnoj nozi (s kim), (~ *ili sličan: o geometrijskim likovima*) sukladan, (~ *po svojstvu / osobini*) nef. ravan

jednako adv. **1** (~ *se može tvrditi i za njih*) isto tako, bez razlike, u istoj/jednakoj mjeri, (*učini to* ~) na isti način **2** (*što god učiniš, njima je* ~) svejedno *usp.* **3** (~ *tako se veselio i njima*) isto tako/toliko, ništa/ne manje **4** (~ *se dere*, *nef.*) stalno, neprekidno, neprestano

jednakost f **1** (~ *njihovih svojstava*) istost, podudarnost, identičnost, paralelnost, homogenost, istorodnost, istovrsnost, izravnanost, poravnanost **2** (~ *među ljudima*) ravnopravnost, iste/jednake mogućnosti, istost prava/dužnosti, pravda, pravednost, (~ *u sastavu čega*) paritet(nost), jednak udio

jednina f singular

jednobojan adj. monokromatski

jednoboštvo n monoteizam

jednobožac m monoteist

jednoglasno* adv. (*muz.*) unisono

jednoličan adj. (*o izlaganju / izgledu čega*) jednolik, monoton, nedinamičan, bez dinamike/promjene, nepromjenjiv, uvijek/stalno isti, u istom tonu, nezanimljiv, neinteresantan, neuzbudljiv, dosadan, zamoran, mehanički, rutinski

jednoličnost f (~ *posla*) monotonija, nezanimljivost, nedinamičnost, nedostatak novoga, ponavljanje, istost, uniformnost, rutina, nedostatak interesa/uzbuđenja, dosada, zamor, zamornost, (~ *glasa*) isti ton, nepromjenjiva intonacija

jednom adv. **1** (*o onome što se dogodilo bez ponavljanja*) jedanput, jednokratno, nef. jedared, rj. jednoć, (~ *i nikad više*) jedan jedini put **2** (~ *je i nama išlo bolje*) prije, svojedobno, nekada, nekoć (davno), u prošlosti, tad(a), davno, ekspr. negda, (~ *ćete doći*) jednog dana, kad-tad *usp.*, kadli tadli; rj. jednoć

jednomuštvo n monoandrija

jednoslov m monograf

jednostaničan adj. plazmodijalan

jednostavan adj. **1** (~ *mehanizam*) nesložen, nekompliciran, nef. prost, (*jednostavne tvari*) nepomiješan, neizmiješan, čist, elementaran **2** (~ *problem / zadatak*) (lako) shvatljiv, lak, razumljiv, spoznatljiv, rješiv, izvršiv, izvediv, jasan, nekompliciran, savladiv, (*koji se lako pamti*) pamtljiv **3** (*jednostavna haljina*) jednostavnih linija, jednostavnog kroja, strog, običan, nepretenciozan, nenapadan, neukrašen, bez ukrasa, neurešen, skroman, nenametljiv **4** (*jednostavna djevojka*) prirodan, neposredan, običan, neusiljen, skroman, iskren, prostodušan, naivan, bezazlen, djetinjast, neiskusan, neuk

jednostavno adv. **1** *usp.* jednostavan; lako kao Očenaš **2** (~ *živjeti*) skromno, umjereno, ne trošeći, bez luksuza/velikih zahtjeva **3** (*toga* ~ *veseli*) tek tako, onako, naprosto, ekspr. prosto naprosto **4** (~ *ne znam što napraviti*) stvarno, doista, zaista, upravo, čisto, doslovno, u pravom/punom smislu; nef. prosto

jednostavnost f **1** (~ *mehanizma*) nesloženost, nekompliciranost, (~ *tvari*) nepomiješanost, neizmiješanost, čistoća, elementarnost **2** (~ *problema / zadatka*) shvatljivost, razumljivost, rješivost, izvršivost, izvedivost, jasnoća, lakoća, nekompliciranost, savladivost **3** (~ *odjeće*) običnost, nepretencioznost, nenapadnost, neukrašenost, neurešenost, skromnost **4** (~ *čijeg nastupa*) prirodnost, naravnost, pristupačnost, neusiljenost, nenamještenost, skromnost, iskrenost, bezazlenost, prostodušnost, naivnost, djetinjastost

jednostran adj. unilateralan; neobjektivan, pristran *usp.*, nepotpun, polovičan

jednosveščan adj. jednotoman, jednoknjižan

jednoženstvo n monogamija

jedrenjak* m (*ribarski ~ s pokrivenim pramcem*) gajeta, (*trgovački ~*) kliper, karaka, (*četverojarbolni ~ sličan karaki*) karakun, (*~ s tri ili više jarbola*) bark; barkantina, bark-beštija, škuna-bark; *usp.* brod

jedrilica* f brodica, (*motorna ~ s kabinom*) krstaš; *usp.* brod

jedrina f čvrstoća, čilost, krepkost, punoća, širina, poletnost, zdravlje, solidnost, izdržljivost, otpornost

jedriti* imprf. (*~ protiv vjetra*) lavirati, bordžirati; *usp.* ploviti

jedro n (*ukupnost jedara*) ekspr. jedrilje; ekspr. jedrilo

jedva adv. **1** (*~ izdržati napade*) (teškom) mukom, s naporom, teško, (*~ čekati*) nestrpljivo, (*~ pisati*) silom, preko volje, s mukom, teškom mukom, na jedvite jade, tek tako **2** (*prošlo je ~ nekoliko mjeseci*) najviše, u najboljem/najgorem slučaju

jeftin adj. **1** (*jeftina odjeća*) povoljan, pristupačan, umjeren, po popularnoj/niskoj cijeni, za svaki džep, (*vrlo ~*) bescjen, (skoro) besplatan, petparački, krajcarački, (*~ napravljen: o filmu*) niskobudžetni **2** (*jeftino objašnjenje*) slab, loš, bez vrijednosti, beznačajan, ništavan, neuvjerljiv, banalan **3** (*~ ukus / jeftino ponašanje, nef. pej.*) nizak, prizeman, vulgaran, prost, prostački, neslan, neukusan, seljački, nepristojan

jeftino adv. *usp.* jeftin; nef. badava, zabadava, (*prodati vrlo ~*) u bescjenje, nizašto, nizašta, po najnižoj cijeni, ispod cijene, za male/sitne pare, za bagatelu, budzašto, pošto-zašto, pošto poto, pošto bilo

jeftinoća f niske cijene, nef. ekspr. jeftilin, džabaluk

jeka f eho, odjek(ivanje), odbijanje zvuka, odlijeganje, razlijeganje, refleksija, (*slabija ~*) pajeka; ekspr. odzvuk, rj. jek

jeknuti prf. **1** (*bolno ~*) zaječati, zastenjati **2** (*~ brdima*) odjeknuti, zazvučati

jelenjak m (*zool.*) rogač

jelo* n (*u kući nema ništa za ~*) hrana *usp.*, (*jela u različitim dijelovima dana*) doručak, užina, nef. marenda, ručak, objed, večera; obrok, (*~ prije glavnoga*) predjelo, (*jedno ~ u okviru ručka*) posluženje, ekspr. podvorba, (*posebno pripremljeno ukusno ~*) specijalitet, (*velika količina jela*) ekspr. krkanluk, (*kašasto ~*) papica, (*loše ~*) nef. paštroć, (*~ od divljači*) divljač, rj. divljačina; nef. spiza

jelovina f nef. čam(ovina)

jelovnik m meni, karta

jenjati imprf. i prf. (*o nepogodama/boli i sl.*) slabiti, oslabiti, popuštati, popustiti, stišavati se, stišati se, splašnjavati, splasnuti, opadati, opasti, prestajati, prestati, nestajati, nestati

jer conj. budući da, zato što, zbog toga što; arh. jerbo, nef. zašto, pošto

jesenji adj. jesenski, (*~ usjevi*) ozimi

jest interj. (*kao potvrdna reakcija na sugovornikove riječi*) da, istina je, tako je, (*u ironičnom kontekstu:* ***ma ~***) ne može biti, nemoguće je, nikako, nipošto, ne dolazi u obzir

jesti imprf. **1** hraniti se, konzumirati (hranu), blagovati, gostiti se, častiti se, (*~ objed*) objedovati, (*~ za ručak/doručak/užinu/večeru*) ručati, doručkovati, užinati, nef. marendati, večerati, (*slatko ~*) lizati prste, (*~ žlicom obilno/slasno*) kusati, (*~ premećući po ustima*) žvakati, (*~ meso s kostiju*) glodati, nef. brstiti, (*~ pomalo*) grickati, gristi, (*~ lagano i s užitkom*) jeduckati, (*obilno i slasno ~*) mastiti brk, jesti velikom žlicom, nef. njupati, ekspr. krkati, (*~ kljunom/zrno po zrno*) kljucati, zobati, (*~ neumjereno/prebrzo*) trpati se, trpati si (što) u usta, šalj. tamaniti, čistiti, gutati, nef. pej. kljukati se, šopati, žderati, proždirati, hrdati, klopati, mazati, puniti trbuh, nef. ekspr. puniti tripu, (*~ bez teka*) probirati, izabirati, mrljati, (*~ proizvodeći zvukove*) mljaskati, (*~ mrsnu hranu*) mrsiti se, (*u obraćanju djeci*) papati, papiti, (*~ na paši*) pasti **2 ~ se** (*~ zbog čega*) gristi se, žderati se, izjedati se, mučiti se, ljutiti se, uzrujavati se, gutati; nef. njupati se

jetko adv. (*~ se oglasiti*) zajedljivo, pakosno, zlobno, otrovno, žučljivo, ogorčeno, gorko, oštro, srdito, ljutito

jetra f nef. džigerica

jeza f **1** (~ *prolazi kožom*) srsi, žmarci, ježuri, trnci, studen, nef. mravci **2** (*obuzima ih* ~) strah, užas, groza, drhtanje, drhtavica, drhtaj, studen, hladan znoj, podilaze (koga) trnci/srsi

jezernica f (*bot.*) palaška

jezero* n (*umjetno ~ za uzgoj ribe*) ribnjak, (~ *ledenjačkog porijekla*) morsko oko, nef. oko

jezgra* f (~ *problema*) nukleus, središte, srce, duša, srž, bit, esencijalnost, suština, bitni/glavni dio, osnovni dio, glavna točka, sredina, sadržaj

jezgrovit adj. sažet, pregnantan, zgusnut, lapidaran, kratak, zbijen, koncizan; sadržajan, snažan, bitan, važan, izrazit

jezičac* m **1** (~ *vage*) jezičak, kazaljka, (~ *zvona*) batić, (~ *u pisku*) lapak **2** (~ *u grlu*) resica, epiglotis

jezičav adj. jezičljiv, oštar, duga/oštra jezika, oštar/okretan na jeziku, govorljiv, brbljav, nef. pej. lajav; (*biti* ~) imati veliku jezičinu

jezičavac f jezičara, jezičavka, blebetalo, blebetavac, blebetuša, brbljivac, brbljavica, svađalica, pakosnik, pakosnica; nef. pej. lajavac, lajavica, alapača, nadžak-baba

jezik* m **1** (*opak* ~) jezičina, jezičetina **2** (*čudan mu je* ~) govor, verbalno izražavanje, način govora, idiom, dijalekt, (~ *profesionalnog kruga*) žargon, (~ *manjeg kruga, ob. mladeži*) šatra, (***prirodni*** ~) živi jezik

jezikoslovac m lingvist, filolog, (~ *koji sve svodi na normu*) normativac; nef. jezičar

jezikoslovlje n lingvistika, jezikoslovstvo, filologija; arh. jezikoznanstvo

jeziv adj. **1** (~ *događaj*) stravičan, zastrašujući, užasan, grozan, strašan, šokantan, jezovit; tragičan, potresan **2** (~ *ormar*, *nef.*) neskladan, ružan *usp.*

jezivost f **1** (~ *događaja*) stravičnost, užas(nost), grozota, šokantnost, jezovitost; tragičnost, potresnost **2** (*nef.*) neskladnost, ružnoća

ježiti se imprf. **1** (~ *od straha*) ježuriti se, dobivati ježure, drhtati, trnuti, kostriješiti se, podilaze/prolaze (koga) srsi/trnci, podilazi/prolazi (koga) jeza **2** (*o kosi/perju*) kostriješiti se, kostrušiti se, dizati se

jogunast adj. samovoljan, svojeglav, tvrdoglav, ćudljiv, obijestan, uporan, svadljiv, ljut, prgav

joguniti se imprf. odupirati se, prkositi, protiviti se, inatiti se, uzjogunjivati se

još* adv. (*treba ~ dodati*) k tomu, uz to, usto, (~ *kao dijete bio je izniman*) već, (~ *i on je tu*) čak, štoviše, (*što* ~) što hoćeš, što bi htio, ne može, nema (više), svašta, koješta; nef. jošte

jugo n južnjak, jugovina, nef. širok(o), šilok(o)

juha* f (*gusta* ~) ujušak, nef. čorba, (~ *s ukuhanim kruhom*) nef. panada, (~ *bez začina/ukusa*) bućkuriš, splačina

junački adj. hrabar, junačan, smion, odvažan, neustrašiv, izdržljiv, herojski, lavovski

junak m **1** (*hrabar čovjek*) heroj, ljudina, bećar, sokol, lav, zmaj, borac, rj. zatočnik, ekspr. vitez, arslan, nef. delija, (~ *mladeži*) idol, uzor **2** (~ *književnog djela*) lik, figura, protagonist

junaštvo n **1** (*o osobini*) hrabrost, smionost, smjelost, odvažnost, borbenost **2** (*izvesti pravo* ~) junačko/herojsko djelo, junački/herojski čin, podvig, pothvat

juriš m navala, napad(aj), nalet, najezda, udar

juriti imprf. **1** (*o ljudima*) trčati, žuriti (se), hitati, prolijetati, letjeti, prašiti, lomiti vrat, juriti kao da (koga) vile nose, (~ *na konju*) jezditi, galopirati, nef. šišati, (*nepromišljeno ~ u neprilike*) trčati pred rudo, (*bezglavo* ~) srljati, zalijetati se, nagliti **2** (~ *koga*) trčati (za kim/čim), loviti, tjerati, goniti, ganjati, naganjati, natjerivati, tražiti (koga), (~ *žene*) osvajati, zavoditi

jurnuti prf. **1** (*naglo* ~) pojuriti, potrčati, poletjeti, zaletjeti se, jurišati, zagrabiti, požuriti, pohitati, stuštiti se **2** (~ *na koga*) navaliti, nasrnuti, ustremiti se, stropoštati se, survati se, strmoglaviti se

jurnjava f **1** (~ *po gradu*) jurenje, trčanje, trka, natjeravanje, utrkivanje **2** (*opća* ~) nered, užurbanost, metež, strka, pometnja, kaos

jutro n **1** prijepodne, dopodne, (*rano* ~) zora, svanuće, svitanje, granuće, osvit, aurora **2** (~ *zemlje*) ral, nef. ralo

K

kabao m čabar, vjedro, nef. škaf

kabinet* m **1** (~ *za rad*) radna soba **2** državni vrh, vlada, ministri, ministarsko vijeće

kaciga f šljem

kaćiperka f pomodarka, gizdavica, gizdelinka, nef. gizdavuša; precioza; koketa, namiguša, vrcka, vrckica, iron. picmilka

kaćiperstvo n pomodarstvo, gizdanje

kadli conj. (*za isticanje neočekivanoga*) a ono, (a) kad tamo, kad ono, kadno, kad najednom, a kad to

kad-tad adv. danas-sutra, prije ili poslije/kasnije, jednom, jednoga dana, kadlitadli

kadulja f žalfija, kuš, slavulja; nef. perušina

kajanje n pokajanje, skrušenost, (~ *zbog učinjene pogreške*) žaljenje, tugovanje, grižnja savjesti, (~ *grijeha*) okajavanje, ispaštanje, pokora, iskupljivanje

kajati se imprf. žaliti, tugovati (zbog čega), uvidjeti pogrešku, (~ *kad je već kasno*) tući se po glavi, nef. tucati glavom, (~ *bez prestanka*) nakajati se, (~ *lažno*) posipati glavu pepelom, posipati se pepelom, (~ *zbog grijeha*) okajavati, ispaštati

kajgana f nef. cvrće, uljevača, pražetina

kakav* pron. (*donijet će ~ poklon*) nekakav, neki, (~ *sam, takav sam*) takav (sam) po prirodi, ne mogu (možeš...) biti drukčiji, (***ma kakvi***) ni/nema govora, ne može, ništa od toga, ne dolazi u obzir, nef. nema teorije

kaki m japanska jabuka

kako* conj. (*došao je ~ bi ih vidio*) da, (~ *sam zakasnio, nisam ih sreo*) budući da, jer, zato što, (~ *smo to rekli, otišao je*) čim

kako god bilo kako, svejedno kako

kako kad nejednako, promjenjivo, prema prilici/prilikama, sporadično, na dane, kako koji dan

kalibar* m (~ *u svojem poslu, nef.*) talent, kvaliteta, stručnjak, istaknut/sposoban/vrhunski stručnjak, autoritet, majstor

kalk* m (*fraza iz stranog jezika*) prevedenica, arh. pakovak

kalkulacija f (~ *troškova*) proračun, predračun, procjena, prosudba, (~ *usmjerena na izvlačenje koristi*) špekulacija

kalkulator m digitron, računač

kalkulirati imprf. i prf. računati, izračunavati, izračunati, proračunavati, proračunati, procjenjivati, procijeniti, prosuđivati, prosuditi

kalong m indonezijski šišmiš

kaloper m (*bot.*) nef. božja plahtica

kalup m 1 (~ *za slova/novac*) matrica; rj. matica, (~ *za kolače*) nef. modl, (~ *od lima/drveta za izradu istovjetnih predmeta*) šablona, tvorilo 2 (*kalupi mišljenja*) oblik, forma, način, model, uzorak, matrica, šablona

Kalvarija f Golgota

kalja f bosanski lonac

kaljati (se) imprf. 1 (~ *sve po kući*) blatiti (se), prljati (se) *usp.*, mrljati (se), brložiti se 2 (~ *čiji ugled/ime*) ocrnjivati, sramotiti *usp.*, krnjiti

kamčiti imprf. (~ *što od koga*) izvlačiti, iznuđivati, moljakati, moliti, prositi, tražiti, iskorištavati (koga) *usp.*

kamen m 1 stijena, (*visoka strma gromada*) hridina, ekspr. hrid, (*kamenito tlo*) krš, kamenjar, ekspr. kam, (*čvrst* ~) kamen živac, živi kamen, stanac, kremen, rožnjak, (~ *u konstrukciji kamene kuće*) zubac, (~ *pogodan za obradu*) mramor, (*velik obao* ~) valut, (*morskom vodom uglačan* ~) valutak, valutica, oblutak, (***granični*** ~) graničnjak, graničnik, međaš *usp.*, (***rubni*** ~) rubnjak 2 (*vrlo vrijedan* ~) dragi kamen, dragulj *usp.* 3 (~ *kojim se provjerava zlato*) kušač, arh. kamen kušnje

kamenčić m kamečak, kamičak, piljak

kamenica f oštriga

kameničak m (*bot.*) modar

kamenit* adj. (~ *predio*) stjenovit, krševit, kraški, neravan, neprohodan, divlji, brdovit, hrapav

kamenolom m nef. kava, nef. pov. majdan

kamenjar m 1 (*područje s malo zemlje*) kamenito tlo, škripina, krš, arh. kras 2 (*nef.*) kraški krajevi

kamenje n stijenje, (*krupno/oštro* ~ *u tlu*) nef. grota

kamera f fotografski aparat, fotoaparat, filmska kamera, (***skrivena*** ~) nef. špijunka

kamilica f titrica, nef. kamomila

kamin m ognjište, rj. ložište

kamion* m teretnjak, teretno vozilo, (*manji* ~) kamionet, (~ *s pokretnim dijelom za prijevoz sipkog tereta*) kiper, (*veliki* ~) tegljač, šleper, (~ *sa spremnikom za tekućine*) autocisterna

kamiš m nef. čibuk

kamogod adv. (*idi* ~) bilo kamo, nekamo

kamoli conj. nekmoli

kamp* m (*vojnički* ~) logor, tabor, bivak

kampanja* f pohod, borba, boj, bitka; djelovanje, akcija

kamuflaža f (~ *položaja*) prikrivanje, prerušavanje, maskiranje, skrivanje, (~ *činjenica*) lažno prikazivanje, izvrtanje, okretanje

kamuflažni* adj. maskirni

kanal* m (~ *za vodu*) prokop, prorov, dovodnik, odvodnik, (~ *kojim vijesti dolaze do njih*) put, prolaz, (*mreža cijevnih kanala*) kanalizacija, (***govorni*** ~) glasovni kanal

kandidat m (*za to mjesto ima više kandidata*) pristupnik, aspirant, prijavljenik, podnositelj molbe, molitelj, konkurent, predloženik

kandilo n uljanica

kandirati imprf. i prf. ušećerivati, šećeriti, ušećeriti

kanon* m norma, zakon, mjerilo, pravilo

kanjac m (*vrsta ribe*) pirka

kanjon m 1 (*riječni* ~) sutjeska, riječna dolina 2 (~ *u brdima*) prolaz *usp.*

kao conj. i adv. (*lijep* ~ *on*) poput (koga); nef. kano, kô

kao što 1 (*učini* ~ *ti kažem*) kako, tako kako, onako kako 2 (*ona je* ~ *joj je bila majka*) kakav, takav kakav

kaos* m (~ *na cesti*) nered, rasap, rasulo *usp.*, raspad, neorganiziranost, improvizacija, zbrka, pometnja, metež, krš, lom, konfuzija, labirint, džungla, stihija, anarhija, bezvlađe, bezumlje, rastrojstvo, ludilo, ludnica, karneval, ne zna se ni tko drobi ni tko kusa

kaotičan adj. nesređen, neuređen, zbrkan, neorganiziran, ispremiješan, pomiješan, konfuzan, stihijski, anarhičan, labirintski, zbrda-zdola, bez glave i repa

kap f **1** (~ *vode*) kaplja, (*velika ~ znoja*) graška, (*kapi vodene pare na travi*) rosa **2** (~ *dobrote / ljubavi*) malo, mrvica, suza **3** (*nef.*) moždani udar, srčani udar

kapa* f (~ *bez zaslona / oboda*) beret(k)a, francuska kapa, (~ *od kože / krzna*) šubara, (~ *sa šiltom*) nef. šilterica, (~ *za malu djecu kojom se štiti tjeme*) nef. poculica, škufija, (*mala ženska ~ ukrašena dukatima: dio gradske kršćanske nošnje u zemljama Turskog Carstva*) tepeluk, (~ *biskupa / episkopa*) mitra, (~ *sa štitnikom u obliku obruča*) nef. šildkapa, (*svečana ~ od krzna / ratnička ~*) kalpak, (~ *pravoslavnih svećenika*) kamilavka, (~ *uz srbijansku narodnu nošnju*) šajkača, (~ *sefardskih Židovki*) tukado, (*vojnička ~*) tanjurača, ravnjača, nef. šapka, telerica, (~ *koja se nosi ispod druge*) potkapa, (***kapu dolje***) svaka čast, bravo, izvrsno, odlično

kapacitet m **1** (~ *dvorane*) prostor, veličina, dimenzije, proporcije, zapremnina **2** (~ *pogona*) količina proizvoda **3** (*imati ~ za kakav projekt*) sposobnost, potencijal, kompetencija, snaga, mudrost, inteligencija, talent, mozak, glava **4** (~ *na svojem području*) bistra glava, veliki um, stručnjak; nef. lumen

kapital m (*posjedovati veliki ~*) novac, (novčana) sredstva, novčana svota, gotov novac, gotovina, bogatstvo, imetak, dobit, vrijednosti, zalihe, rezerve, (~ *u koji nisu uračunate kamate*) glavnica, nef. keš

kapitalist* m rj. glavničar, (*krupni ~*) magnat, (*nef.*) bogataš *usp.*

kapitalizam* m rj. glavničarstvo

kapitalizirati* imprf. i prf. rj. glavničiti, uglavničiti

kapitulacija f (~ *neprijatelja*) predaja, prekid borbe, (~ *u borbi s problemom*) predavanje, odustajanje, poraz

kapitulirati imprf. i prf. predavati se, predati se, priznavati/priznati poraz, padati/pasti na koljena, prekidati/prekinuti borbu, objavljivati/objaviti kapitulaciju; odustajati, odustati, ustuknuti, ustuknjivati

kapuljača* f (~ *na jakni*) kukuljica

kaput* m (*gornji dio muškog odijela*) sako, (*proljetni ~*) ogrtač, (*kratki ~*) haljetak, (~ *od krzna*) bunda, (~ *od perzijske janjadi*) perzijaner, perzer, (*kratak seljački ~*) zobun, (*kratak ~ koji su nosili jakobinci*) karmanjola, (*otraga produžen, naprijed otvoren ~*) žaket, (~ *ukrašen gajtanima: dio gradske i narodne nošnje*) pov. surka, (*dug vojnički ~*) mundir

karakter m **1** (*čovjekov ~*) značaj, osobnost, priroda, ćud, narav, kov, bit, psihički lik, temperament, individualnost **2** moralna snaga, poštenje, čast, (*osoba od karaktera*) dosljedan/postojan čovjek, poštenjak **3** (~ *pojave*) obilježje, svojstvo, karakteristika *usp.*, (prava/istinska) priroda, značaj

karakterističan adj. (~ *postupak / proizvod*) svojstven, osobit, osebujan, poseban, tipičan; reprezentativan

karakteristika f **1** (*ta je ~ vrijedna prezira*) (bitna/tipična) oznaka, (bitno/tipično) svojstvo, odlika, arh. odličje, obilježje, osobina, značajka, kvaliteta, karakter, (karakterna) crta, vlastitost, vlasnost, (*skup ~ kakve profesije / ustanove*) profil, (*vanjska ~ djela / razdoblja*) kolorit **2** (*pisana ~ čijeg djelovanja*) mišljenje, izjava, sud, ocjena

karanfil m nef. gariful, garoful, klinčić

karbonizirati imprf. i prf. pougljenjivati, pougljeniti, pougljivati, pougljiti, ugljeniti

karcinom m rak, maligni tumor

kardinal m arh. stožernik

karijera f **1** (*misliti samo na karijeru*) uspjeh (u poslu), napredak, (***napraviti karijeru***) uspjeti u poslu **2** (*znanstvena ~*) zanimanje, zvanje, profesija, posao, životni poziv, profesionalni put

karijerist m (*onaj koji je spreman sve učiniti za karijeru*) prodana duša, (*onaj koji se gura na sve načine*) laktaš, arivist, skorojević

karijerizam m laktaštvo, laktašenje, arivizam, lov na položaje

karika* f 1 (~ *u lancu*) kolut, alka, prsten, nef. biočug, (~ *na pušci / kao ukras na tijelu*) nef. grivna 2 (~ *koja spaja*) spojnica, spoj, spona 3 (*veoma važna* ~) jedinica, element, podatak, činjenica

karikaturalan adj. (~ *opis*) iskrivljen, smiješan, nakaradan, nakazan, burleskan

karišik m (~ *narodnih melodija*) potpuri, splet

karitativan adj. (*o djelatnostima / postupcima*) dobrotvoran, milosrdan

karneval* m 1 (*razdoblje prije korizme*) poklade, nef. mesopust, fašnik, maškare, pust(ina) 2 (*tamo vlada pravi* ~) zbrka, nered, rasulo, gužva, metež, kaos *usp.*; ruglo

karnevalski adj. pokladni, nef. pustni

karta* f 1 (*poslati komu kartu*) dopisnica, razglednica 2 (~ *s kojom se kamo ulazi*) ulaznica, kupon 3 (*jaka igraća* ~) adut, (*najjača* ~) as 4 (***osobna*** ~) osobna iskaznica, identifikacijska isprava, nef. legitimacija, (***posljednja*** ~) posljednja mogućnost

karter m (~ *motora*) ležište, korito

karton* m ljepenka, (~ *za izolaciju prevučen katranom*) ter, ter-papir

kartončić* m (~ *u kartoteci*) kartica, uložak

kasan* adj. (~ *dolazak*) netočan, nepravodoban, (*koji pripada kasnoj noći*) kasnonoćan, (~ *gost*) zakasnio, okasnio; ekspr. pozan

kasica f štedna kasica, kasica prasica, škrabica, škrinjica

kasniti imprf. zakašnjavati, zakašnjivati, okašnjavati, ne dolaziti na vrijeme, dolaziti/kretati kasno, biti u zakašnjenju, imati zakašnjenje, zabaviti se, zadržati se; ekspr. pozniti

kasno* adv. 1 *usp.* kasan; (*dolaze uvijek* ~) u zadnjoj minuti, pet do dvanaest, na kraju, u neko doba 2 (*radili smo sinoć do* ~) prekovremeno, u kasne večernje sate, do kasnih (večernjih)/sitnih sati, do kasno u noć, do ranih jutarnjih sati, do u neko doba noći, u gluho doba noći 3 (~ *je za pomoć*) prekasno, (~ ***je***) sad je gotovo, više ne vrijedi, prošla baba s kolačima, kasno je doći popodne na misu

kastrirati imprf. i prf. 1 (*o životinjama; nef. i o ljudima*) škopiti, uškopiti, štrojiti, uštrojiti, rj. jaloviti, ujaloviti, utući 2 (~ *čiju inventivnost*) onemogućavati, onemogućiti, suzbijati, suzbiti, uništavati, uništiti

kaša* f (~ *od krumpira / povrća*) pire, (*voćna* ~) pulpa

kašalj* m (*grčevit hripav* ~) hripavac, veliki kašalj, nef. magareći kašalj

kašast adj. židak, mekan, polukrut

kašljati imprf. (*teško* ~) hripati, (*pomalo* ~) kašljucati, (*izbacivati zrak kroz nosnu šupljinu*) kihati, (*jako* ~) nef. tesati

kašnjenje n zakašnjavanje, okašnjavanje; ekspr. požnjenje

kat m 1 (*živi na drugom katu*) etaža, nef. pod, boj 2 (*dva kata torte / drva*) sloj, red

katakomba* f (*mračna* ~) tunel, pothodnik, podrum

katalog m 1 (~ *knjiga*) popis, klasifikacija, registar, zbirka, (~ *učenika*) dnevnik, imenik, prozivnik 2 (~ *izložbe*) vodič, brošura, prigodno izdanje, knjižica

katalpe f pl. (*bot.*) trubače

katapult* m (*stroj za izbacivanje kamena*) balista, (~ *u karijeri*) odskočna daska

katapultirati imprf. i prf. izbacivati, izbaciti, bacati, baciti, lansirati; uzdizati se, uzdići se

katar* m upala sluznice, (~ *želuca*) gastritis

katarakt m (*mjesto gdje je voda u rijeci / potoku vrlo brza*) brzac, brzak, brzica, brzić, brzik, matica

katarakta f siva mrena

katarza f pročišćenje, očišćenje, duhovna ravnoteža, smirenje

katastrofa f 1 (*zbivanja su dovela do katastrofe*) propast, slom, tragedija, kataklizma, smak svijeta, apokalipsa, uništenje, velika nesreća/nevolja, koban događaj, (*vodena* ~) poplava, potop, po-

vodanj **2** (~ *u drami*) preokret **3** (*nastup mu je bio prava ~, nef.*) slom, veliki neuspjeh, poraz, propast, fijasko, debakl; nef. užas

katastrofalan adj. **1** (~ *događaj*) tragičan, koban, kataklizmičan; strašan, porazan, užasan, poguban **2** (~ *rezultat*) vrlo loš, strašan *usp*.

katedra* f (*na sastanku je cijela ~*) predavači, predavački zbor, (*profesorska ~ na sveučilištu*) profesura

katedrala f prvostolnica, stolnica, prvostolna crkva, stolna crkva, prijestolna/saborna crkva

katedralni adj. prvostolni, stolni

kategoričan adj. odlučan, bezuvjetan, određen, izričit, nesumnjiv, eksplicitan, nedvosmislen, apsolutan, izravan

kategorija* f **1** (*pojmovi iste kategorije*) klasa, vrsta, razred, red, tip, skupina, grupa **2** (~ *vremena*) pojam, poimanje **3** (~ *u borilačkim sportovima*) skupina

katkad(a) adv. kadgod, ponekad, povremeno, nekad(a), koji put, po koji put, kadikad(a), tu i tamo, ovdje-ondje, neki put, pogdjekad(a), kojekad(a), kadšto, pokadšto, pokatkad(a), gdjegdje, od vremena do vremena, s vremena na vrijeme, od zgode do zgode, zgodimice, od prilike do prilike, od prigode do prigode, od slučaja do slučaja, prigod(im)ice, časomice, na mahove, u navratima, svako toliko, na valove, povremeno, ovda-onda, (~ *učiti*) kampanjski

katoličanstvo n **1** (*o vjeroispovijesti*) katolicizam **2** (*o ljudima*) katolici, katolički svijet

katolizacija* f (*o procesu*) katoličenje, pokatoličavanje

katran m rj. ter, arh. paklina

katunar m bačijaš

kauzalnost f kauzalitet, uzročnost

kava* f (~ *s mlijekom*) bijela kava, (*napitak od samljevene kave*) crna kava, turska kava, (~ *od žitarica*) divka *usp*., (*vrsta crne kave s mlijekom i pjenom*) kapuciner, nef. kapučino

kavalir m **1** (~ *prema damama*) gospodin, džentlmen **2** (~ *u plesnoj školi*) plesni partner **3** (*djevojčini kavaliri*) udvarač, obožavatelj

kavez* m **1** (*nastamba za male životinje*) krletka, nef. gajba, kobača **2** (*prostor/okolina bez slobode*) zatvor *usp*., izolacija

kazalište n teatar, scena, arh. glumište, (*malo ~ sa šarolikim programom*) kabaret, (~ *s programom plesnih/glazbenih predstava*) varijete, (~ *apsurda*) antiteatar, (*antičko ~*) amfiteatar, (~ ***sjena***: *jedan od oblika*) pov. karađoz

kazalo n sadržaj, pregled sadržaja, indeks; direktorij

kazaljka f nef. cajger, švera

kazati prf. reći *usp*., izraziti, izjaviti, priopćiti, obznaniti, ispričati, ispripovjediti, spomenuti, imenovati; napisati, (~ *svima*) razglasiti *usp*., objelodaniti, (~ *komu da ode*) narediti, zapovjediti, (*već sam kazao kako će biti*) pogoditi, predvidjeti

kazivanje* n govorenje, pripovijedanje; *usp*. kazati

kazivati imprf. *usp*. kazati

kazna f kaznena mjera, (*novčana ~*) globa, penal, (*disciplinska ~ za nepokoravanje propisima*) ukor, (*najslabija ~ za što*) opomena, (*represivna mjera u državnim odnosima*) sankcija, (~ *za grijehe*) pokora, (*zatvorska ~*) zatvor, robija; ekspr. križ, kazan, arh. pedepsa, nef. kaštiga, kastiga

kazneni* adj. (*o kamatama*) zatezni

kazniti prf. **1** (~ *prema zakonima/propisima*) podvrgnuti kazni, izreći kaznu, osuditi, (~ *sankcijama*) sankcionirati **2** (~ *koga ukorom/riječima*) ukoriti *usp*., izgrditi, kritizirati, opomenuti, dati (komu) po repu, (*oštro ~*) slomiti/prelomiti/prebiti štap nad kim **3** (*novčano ~*) oglobiti, penalizirati, udariti po džepu/kesi, nef. ekspr. ošišati, oderati • arh. pedepsati, nef. kaštigati

kažnjavati imprf. *usp*. kazniti; (~ *samoga sebe*) samokažnjavati

kažnjen* adj. (*zasluženo* ~) stigla je (koga) Božja ruka

kažnjenik m zatvorenik, zarobljenik, uhapšenik, osuđenik, robijaš, uznik, sužanj

kažnjiv adj. zabranjen, nedopušten, ilegalan, neoprostiv

keramika* f (*porozna* ~ *za izradu ukrasnih predmeta*) kamenina

kesten* m (*pitomi* ~) nef. maron, marun

kicoš m gizdelin, gizdavac, šminker, pomodar, fićfirić, gospodičić, dendi, vjetrogonja, vrkoč; nef. đilkoš, frajer, laf

kicoški adj. gizdelinski, gizdavo, šminkerski, dendijevski, ekspr. kaćiperski; nef. đilkoški, frajerski, laf(ov)ski

kićen adj. ukrašen, nakićen, okićen, gizdav, nagizdan, opremljen, raskošan, bogat, luksuzan, cifrast, ušminkan, (*pretjerano* ~) galoniran, nakinđuren

kićenje n ukrašavanje, uljepšavanje, gizda, (*pretjerano* ~) kinđurenje

kidati imprf. **1** (~ *zubima/oruđem*) raskidati, trgati, komadati, lomiti, kršiti, prelamati, razdirati, derati, čupati, (~ *veze*) prekidati **2** (~ *brzo kamo, nef.*) bježati, trčati, gubiti se, nestajati

kifla f rj. roščić, nef. kifl

kikiriki m rj. orašac

kilavica f (*bot.*) priputnica

kim m (*bot.*) kumin

Kina f arh. Kitaj

kino m i n kinematograf, kino-dvorana, rj. slikokaz, (~ *u kojem se filmovi gledaju iz automobila*) auto-kino

kinoteka f filmski arhiv; zbirka filmova

kip m **1** statua, skulptura, (~ *koji prikazuje gornji dio tijela*) bista, poprsje, torzo, (~ *koji se štuje kao božanstvo*) kumir, simulakrum, (~ *u kapelici/zidu*) poklonac **2** (*zavodljiv* ~, *ekspr.*) tijelo, stas, figura

kipar m skulptor, (~ *koji izrađuje spomenike*) nef. spomeničar

kiparstvo n plastika, plastična umjetnost, skulptura

kipjeti imprf. **1** (*o tekućini*) vreti, kuhati, ključati **2** (~ *od bijesa*) bjesnjeti, vreti, kuhati, siktati, pjeniti se, furiti se, nosom parati oblake, ljutiti se *usp.*

kirurg* m (*vojni* ~) pov. ranarnik, (*pej.*) mesar

kisati (se) imprf. (*o tijestu*) uzdizati se, dizati se

kiselica f **1** mineralna voda, kisela voda; nef. kiseljak **2** (*bot.*) šćav, štavelj

kiseliti (se) imprf. ukiseljivati (se), kisnuti, (*o vinu*) kvasiti se, ciknuti, octiti se, kvariti se

kiselo mlijeko* (~ *male gustoće*) kefir

kiselost f aciditet

kiseo* adj. **1** (*o vinu/voću*) opor, rezak, ljut, (*malo* ~) nakiseo **2** (~ *izraz lica*) neraspoložen, neveseo, mrzovoljan, zlovoljan, snužden, namršten, (~ *doček*) neljubazan, nesusretljiv, nesrdačan, hladan, neprijateljski

kiša* f **1** (*vrlo jaka* ~) pljusak, slap, prolom oblaka, poplava, (*sitna* ~) rosulja, sipeća kiša, (~ *pomiješana sa snijegom/ledom*) susnježica, sugradica, babini jarci, slota; nef. lapavica; ekspr. dažd **2** (~ *novca/ljudi*) obilje *usp.*, mnoštvo, sila

kišiti imprf. padati, (*jako* ~) pljuštati, pljuskati, lijevati, liti, obarati se, udarati, padati kao iz kabla, nebo se otvorilo, nef. šibati, šišati, (*sitno* ~) sipiti, kliziti, rominjati, romoniti, rositi, škropiti, prokapavati, propadati, sliniti, glagoljiti, ekspr. daždjeti

kišomjer m ombrometar, pluviometar

kitica f **1** (~ *cvijeća*) kita, stručak, buketić **2** (~ *pjesme*) strofa

kititi (se) imprf. ukrašavati (se), krasiti (se), uljepšavati (se), poljepšavati (se), dotjerivati (se), resiti (se), ušminkati se, cifrati (se), (~ *što gajtanima/rojtama*) galonirati, (~ *preko mjere*) kinđuriti (se)

kitničar f modist

kivan adj. **1** (~ *zbog čijeg postupka*) gnjevan, bijesan, srdit, ljutit, raspaljen, mahnit, podivljao **2** (~ *zbog čijeg*

uspjeha) zavidan, jalan, ljubomoran, zloban, neprijateljski

klada f **1** (*komad drva za loženje*) kladanj, cjepanica **2** (*o ljudima*) glupan *usp.*, budala *usp.*, tupoglavac

klamfa f (~ *za spajanje greda*) kuka, pijavica

klanac m tjesnac, ždrijelo, (*uzak* ~) progaz; nef. žvalo

klanjati imprf. **1** (~ *po propisima islama*) moliti **2** ~ **se** (~ *do zemlje*) naginjati se, saginjati se, sagibati se **3** (~ *pretpostavljenima*) dodvoravati se *usp.*, ulizivati se, ulagivati se, pokoravati se

klanje* n (~ *u ratu*) pokolj, krvoproliće, klaonica, (~ *svinja*) svinjokolja, nef. kolinje

klasičan* adj. **1** (*klasična djela*) uzoran, izvrstan, primjeran, odličan, najbolji, prvorazredan, majstorski **2** (~ *primjer*) tipičan, standardan, uobičajen, arhetipski, prototipan **3** (*klasična arhitektura*) helenski, grčki, atički, rimski, latinski **4** (~ *dizajn*) jednostavan, harmoničan, elegantan, simetričan; nesuvremen, nemoderan, zastario

klasično* adv. *usp.* klasičan; (~ *se ponašati, nef.*) obično, kao obično/uvijek, uobičajeno, standardno

klasificirati imprf. i prf. svrstavati, svrstati, razvrstavati, razvrstati, sortirati, grupirati

klasika f **1** antika, antička kultura, grčka/rimska kultura **2** (*to djelo je* ~) velika/iznimna vrijednost, remek-djelo **3** (*to je već postala ~, nef.*) navika, običaj, uobičajenost

klati* imprf. **1** (*o tijesnom odjevnom predmetu*) tištiti, stezati, stiskati, žuljati, gnjaviti **2** ~ **se** (~ *stalno*) boriti se, sukobljavati se, prepirati se, svađati se *usp.*, rivalizirati

klatno n **1** (~ *u zvoncu*) brence, klepac **2** njihalo

klauzula f (~ *zakona/ugovora*) uvjet, ograničenje, ograda, odlučna pojedinost; odredba, uglavak, točka, član; nef. caka, kvaka, začkoljica

klavir m glasovir, rj. pijano, (~ *kraće gradnje*) pijanino

klek(inj)a f (*bot.*) borovica, smrekinja; nef. smrčika, smreka

klenovina f (*drvo klena*) nef. kunovina

klepati imprf. **1** (~ *sječivo kose*) otkivati, oštriti, (~ *mlinski kamen*) izravnavati **2** (~ *stihove s mukom, pej.*) sklepavati, krpati, sastavljati, slagati

klesar m nef. kamenorezac

kleti imprf. **1** (~ *sve redom*) proklinjati (koga), bacati kletvu (na koga) **2** (*stalno nepristojno* ~) psovati *usp.*, grditi, huliti **3** ~ **se** (~ *čim*) zaklinjati se, prisezati

kletvenik m vazal, (*onaj koji se obvezao da će što učiniti, arh.*) arh. zatočnik

kleveta f objeda, bijeda, potvora, (lažna) glasina, (neosnovana) optužba, opanjkavanje, ocrnjivanje, ogovaranje *usp.*, insinuacija, pogrda, (~ *u pisanom obliku*) paskvil

klevetati imprf. objeđivati, optuživati, ocrnjivati, slikati (koga) crnim/najcrnjim bojama, okrivljivati, panjkati, opanjkavati, ogovarati, ozloglašavati, bacati se kamenom (na koga), kuditi, bacati ljagu (na koga), omalovažavati, podcjenjivati, sramotiti, nagrđivati, naruživati, prokazivati, prljati, o(b)lajavati, vući (koga) po blatu, povlačiti, pljuvati (po komu), napadati, vrijeđati, sumnjičiti (koga), pripisivati, podmetati (komu što), lagati, opadati

klevetnik m objeditelj, objeđivač, ogovarač, ogovaratelj, opadač, tračer, brbljavac, ocrnjivač, opanjkivač, panjkač, panjkalo, klevetalo, kuditelj, podmetač, hulitelj; arh. potvoritelj, rj. opadnik

klica* f **1** (~ *života*) zametak, embrio, embrij **2** (~ *sukoba*) početak, začetak, ishodište, izvor *usp.*, nastanak, naznaka **3** (~ *biljke*) izdanak **4** (*štetne klice*) bakterija, mikrob, bacil

klicati imprf. **1** (~ *od radosti*) kliktati, uzvikivati, usklikivati **2** (~ *komu*) kliktati (komu), pozdravljati, odobravati, hrabriti, bodriti, podržavati (koga)

klijati imprf. puštati klice, proklijavati, izbijati; nicati, razvijati se, pupati, nastajati

klijent* m korisnik usluge, stalni posjetitelj, stranka, mušterija, (~ *trgovaca*) kupac, (~ *ugostiteljskog objekta*) gost, (*pl.*) klijentela

klijenut f (~ *organa*) uzetost

kliješta* n pl. t. 1 (~ *za više operacija*) kombinirke, (~ *za krcanje oraha i sl.*) krcaljka, (~ *za pritezanje obruča na bačvi*) nef. fascug, (~ *kojima se pričvršćuju matice*) papagajke, papige 2 (*dio tijela raka*) štipaljka

klijetka f srčana komora

klika f sumnjivo društvo, sumnjiva družina, klan, mafija, dinastija, koterija, ceh, pej. kompanija, bratija, banda, (*dvorska* ~) kamarila

klikaški adj. klanovski, mafijaški

klima f 1 (*mediteranska* ~) vremenske prilike, klimatski uvjeti, podneblje, priroda, (~ *u konkretnom podneblju*) mikroklima, (~ *s jugom*) jugovina, južina 2 (*radna* ~) atmosfera, ozračje, raspoloženje, ugođaj, stanje, okolnosti

klimaks m 1 (~ *sukoba*) vrhunac *usp.* 2 (*stilska figura*) gradacija

klimakterij m rj. precvijet

klimati (se) imprf. (*o predmetima*) ljuljati (se), (~ *u hodu*) teturati se, tresti se, drmati se, klecati, gegati se, posrtati; nef. cimati se

klimav* adj. 1 (~ *predmet*) raskliman, nepričvršćen, pomičan, nestabilan, otkvačen, demontiran 2 (~ *hod*) gegav, patkast, kolebljiv, (~ *podatak / klimavo objašnjenje*) labav, slab, loš, neuvjerljiv, nesiguran, nepouzdan, na nesigurnim nogama, siguran kao vrbov klin; nef. cimav

klin* m (*veliki drveni ~ za rastavljanje / kalanje*) tap, (*spojni ~ na kolima / plugu*) zavor(anj), (~ *kojim se što zaglavljuje*) zaglavak, (~ *za kalanje debla*) nef. zagvozda

klinč* m (*stanje u kojem se ništa ne događa*) spletenost, smetenost, zauzlanost, nezbivanje

klinčić* m (*o začinu*) karanfilić

klistir* m (*tekućina za pražnjenje crijeva*) klizma, uljev(ak)

kliše(j) m 1 (~ *za izradu većeg broja otisaka*) predložak, obrazac, model *usp.*, kalup, negativ 2 (~ *u govoru*) formula, otrcana fraza

klitoris m dražica, nef. sikilj

klizak adj. 1 (*na kojem se lako kliže*) sklizak, (*na kojem se kliže kao na podlozi*) sklizav; uglačan, podmazan 2 (*kliska situacija*) nesiguran, nestalan, nestabilan, kolebljiv

klizati (se) imprf. sklizati (se), omicati se, (*lagano* ~) kliziti

kliziti imprf. 1 *usp.* klizati (se) 2 (*vrijeme klizi*) teći, protjecati, prolaziti, ići, izmicati 3 (~ *očima / rukom preko čega*) prelaziti (ovlaš), letjeti (preko), lako doticati (što)

klobučar m šeširdžija

klokan m 1 (*zool.*) ekspr. kengur 2 (*o ljudima, pej.*) nespretnjaković, dosadnjaković, nametljivac, budala *usp.*

klokot(anje) m brbot, brborenje, brbukanje, brbutanje, žubor(enje), šum(ljenje), mrmor, romon, grgolj, grgot(anje), rj. grgut

klokotati imprf. (*o vodi*) šumjeti, šumiti, žuboriti, grgoljiti, brbotati, brboljiti, brbukati, brbutati, mrmoriti, romoriti, glogoljiti, grgotati, grgoriti, krčati, šuštati

klonirati* imprf. i prf. rasađivati, rasaditi

kloniti se imprf. (~ *osobe / opasnosti*) izbjegavati (koga/što), čuvati se (koga/čega), držati se po strani, držati se daleko, zazirati (od koga/čega)

klonulost f klonuće, slabost, oslabjelost, nemoć, iznemoglost, malaksalost, posustalost, umor(nost), zamor, zamorenost, nemoćnost, izmučenost, iscrpljenost, istrošenost, mlitavost, atonija, opuštenost; bezvoljnost, turobnost, snuždenost

klonuo adj. slab, nemoćan, umoran, zamoren, malaksao, posustao, izmoren, izmučen, iscrpljen, istrošen, mlitav,

atoničan, opušten; bezvoljan, turoban, snužden

klonuti prf. pokleknuti, malaksati, izgubiti snagu, umoriti se, zastati, oslabiti *usp.*, onemoćati, iznemoći, posrnuti, pasti, obeshrabriti se, podleći (čemu), (~ *duhom*) predati se, popustiti, pasti u beznađe, izgubiti volju za životom

kloparati imprf. (*o zvuku kola koja idu po neravnu terenu*) tandrkati, tandarati, klopotati, rondati, (*o zvuku sličnu udaranju drva o drvo*) klepetati, (*o zvuku koji nastaje udaranjem dvaju tvrdih predmeta jednoga o drugi*) kloptati, (*o isprekidanu lupanju / udaranju*) luparati, (*o zvuku sličnu udaranju po metalnoj ploči*) zveketati, (*o zvuku sličnu grebanju po površini čega*) čegrtati

klopka f **1** (~ *za vuka*) stupica, gvožđa, kljusa, klonja, lovka, hvatalica, nef. pruglo, (~ *za hvatanje ptica*) ošca, (~ *za miševe*) mišolovka, (*ljepljiva* ~ *za muhe*) muholovka, (*u obliku omče / petlje*) zamka **2** (~ *za nedužnog čovjeka*) zamka, zasjeda, škripac, prijevara, neugoda, mamac; nef. trapula

klub* m (*sportski* ~ *koji igra u prvoj ligi*) prvoligaš, (*sportski* ~ *koji igra u drugoj ligi*) drugoligaš

klupa* f (~ *za batinanje*) nef. dereš, (~ *za klečanje / molitvu*) klecalo, (*mala* ~ *za podmetanje*) tovjelica, nef. šamrl, šamrla; nef. banak

klupko* n **1** (*zamršeno* ~) koloplet, čvor, petlja, preplet, zaplet, splet, smotak **2** (*srašteni plod sjemenske šećerne repe*) kvržica, sraslac

ključ* m **1** (~ *za problem / razumijevanje*) rješenje, odgovor, objašnjenje, uputa, naputak, šifra **2** (*naprava za pucanje*) mužar, prangija **3** (*nemirno mjesto u vodi*) vrtlog *usp.*

kljukati imprf. **1** (~ *životinju*) šopati **2** (~ *koga nezdravim idejama*) indoktrinirati (koga), propagirati (što), utuvljivati (komu što) u glavu **3** (~ *hranu u usta, pej.*) trpati

kmet* m (~ *koji je stekao slobodu*) oslobođenik, slobodnjak

knjiga* f (*nove knjige*) naslov, izdanje, monografija, rasprava, rad, zbornik, priručnik, udžbenik, roman, zbirka..., (*dječja* ~ *čiji su glavni dio slike*) slikovnica, ilustracija, (~ *za učenje osnovnoga*) početnica, (~ *za vježbanje*) vježbenica, (~ *za ponavljanje gradiva*) repetitorij, (~ *za skupljanje maraka i sl.*) album, (~ *zakona*) zakonik, (~ *kao uspomena na značajan događaj / osobu*) spomenica, (*peta* ~ *sabranih djela*) svezak, (*duga / dosadna* ~) pej. kobasica, (~ *u lošem stanju*) nef. kupus, kupusara, salata; rj. arh. libar

knjigoljubac m knjiški moljac

knjigovođa m nef. računovođa, računarac, rj. režiser, arh. računar

književnica f spisateljica, literatica, literatkinja; pjesnikinja, prozaistica, romansijerka, novelistica, dramatičarka, komediografkinja, komediografica, tragičarka, tragetkinja

književnik m pisac, literat, spisatelj, pero, čovjek od pera, (*dobar* ~) majstor od pera, lak na peru, (~ *beletristike*) beletrist, (~ *koji piše pjesme*) pjesnik *usp.*, (~ *koji piše prozu*) prozaik, prozaist, romanopisac, romansijer, pripovjedač, novelist, (*koji piše putopise*) putopisac, (*dramski pisac*) dramatičar, komediograf, tragičar

književnost f literatura, umjetnost riječi; pjesništvo, poezija, proza, dramska književnost, (*lijepa* ~) beletristika

knjižnica f biblioteka

knjižničar m bibliotekar

koagulacija f **1** (~ *krvi*) zgrušavanje **2** (~ *otopina*) taloženje, skrutnjivanje, skrutnjavanje, skrućivanje

koala f crnonosi medvjedak

kob f (*takva mu je* ~) usud, sudbina, zla sudbina, udes, nesreća, zla sreća

kobac m (*zool.*) ekspr. kraguj, nef. labar

koban adj. (*kobna nezgoda*) sudbonosan, fatalan, smrtan, smrtonosan; neizbježan, neminovan; zlokoban, nesretan, (~ *trenutak*) kritičan, odlučujući, najvažniji

kobasica* f (~ *od fino mljevena mesa*) hrenovka, (~ *od svinjske jetre*) jetrenica, (~ *kojoj je osnovni sastojak krv*) krvavica, nef. krvenica, ćurka, (*krvavica s kukuruznim brašnom*) djevenica, (*sušena ~ s crvenom paprikom*) kulen, nef. kulin, (*punjen svinjski želudac ili dvanaestnik*) švargl, (*mala ~ u janjećem / ovčjem crijevu*) nef. luganika, (~ *dobivena tiještenjem*) tlačenica, nef. presvuršt, (~ *za pečenje*) pečenica, (*debela kratka ~ od fino mljevena mesa*) safalada, (~ *od ovčjeg / goveđeg mesa*) orij. sudžuk, (*vrsta tanke kobasice*) debrecinka, (*lovačka ~*) nef. jegerica

kobila* f (*arapska ~*) bedevija

kocka* f **1** (*geometrijsko tijelo*) kubus, heksaedar, (*nef.*) kvadrat **2** (~ *ga dovodi na prosjački štap*) kockanje, hazard, hazardne igre, igre na sreću, (***staviti sve na kocku***) hazardirati, riskirati, ići/igrati na sreću, (~ ***je bačena***) odlučeno je, svršeno je **3** (*dobitnik se određuje kockom*) ždrijeb **4** (~ *kao motiv na čemu*) karo, šahovski motiv, šahovnica, nef. santrač

kockar m hazarder, igrač na sreću, kartaš

kockarnica f igračnica, kasino, kartašnica

kockarski adj. hazarderski

kockast adj. **1** (*o tkanini*) kariran, nef. na kocke **2** (*o predmetima*) kvadratast, nef. četvrtast

kočanj* m **1** (*klip kukuruza bez zrna*) šepurina, kukuruzina, okomak, klipina, čokanj, otučak, patur(ic)a, nef. štručina, okomalja, (*peteljka grozda bez bobica*) ozobina **2** (~ *duhana*) struk

kočija* f (*raskošna ~ s poslugom*) ekipaža, fijaker, (*laka polupokrivena ~ koju vuče jedan konj*) kabriolet, (~ *na opruge*) nef. karetin; nef. karoca

kočijaš* m fijakerist, nef. rabadžija

kočenje* n (~ *dijela tijela*) ukočenost, odrvenjelost, ukrućivanje, ukrućenost, oduzetost

kočiti* imprf. **1** (*o prijevoznim sredstvima*) usporavati, usporivati, zaustavljati (se), nef. bremzati **2** (~ *koga u napretku / nove metode*) zadržavati, sputavati, usporavati, sprečavati, obuzdavati, otežavati (komu što), smetati (komu u čemu), obustavljati (što), zauzdavati **3** ~ **se** (~ *od straha*) drvenjeti (se), lediti se, postajati ukočen, ukipljivati se, ukrućivati se, skrućivati se **4** (~ *oholo*) oholiti se, praviti se važan, napuhavati se, prsiti se, razmetati se *usp.*; nef. uštogljivati se

kočnica f **1** (~ *automobila*) nef. bremza, (~ *na zaprežnim kolima*) zavor(nica), zapinjač, zapor, nef. mačka **2** (~ *uspjehu*) prepreka, zapreka, smetnja, brana, otežavač, usporavač

kod* m **1** (*sustav znakova s komunikacijskom svrhom*) signal **2** (*nerazumljivi ~*) tajno pismo, kodirana poruka, ključ, šifra

kod prep. pokraj, pored, kraj, uz, blizu, u blizini, pri; u

kodeks* m (*pravni ~*) načela, pravila, zakoni, kanon, norma

kodificirati imprf. i prf. uzakonjivati, uzakoniti, normirati

kodirati imprf. i prf. šifrirati

koegzistencija f suživot, supostojanje, suživljenje

koincidencija f koincidentnost, (*do susreta je došlo koincidencijom*) slučajna podudarnost, slučaj, slučajnost, igra slučaja, (~ *dvaju zbivanja*) istodobnost, podudaranje, podudarnost

kojekakav adj. **1** (*imao je kojekakvih problema*) svakakav, svakovrstan, raznovrstan, različit, razni **2** (*pozivaju kojekakve poznanike, pej.*) problematičan, sumnjiv, loš, razni, svakakav

kojekako adv. **1** (*ponaša se ~*) svakako, različito, svakojako, na sve načine **2** (~ *preživljavati*) teško, nekako, jedva, problematično, s mukom

kojekud(a) adv. (*stvari su razbacane ~*) posvud(a), na sve strane, bez reda

koješta pron. **1** (*čuti ~ na predavanju*) štošta, svašta, razne stvari, sve i svašta, svašta i ništa, što sve ne **2** (*ne pričaj ~*) koještarije; *usp.* koještarija

koještarija f besmislica, beznačajna sitnica, beznačajnost, koješta, bezvezarija, budalaština, glupost, trice i kučine, što god, makar što; nef. kajgodarija

koketirati imprf. **1** (*privlačiti čiju pažnju*) očijukati, namigivati **2** (~ *s politikom*) bacati udice • nef. flertovati

kokos m kokosov orah

kokoš* f **1** (~ *koja leži na jajima*) kvočka, (~ *koja redovito nese jaja*) nesilica, nosilica, rj. nosilja, (*sivobijela* ~) biserka, perlinka, perlika, morka, morska kokoš, misirka **2** (*o glupoj pričljivoj osobi*) kvočka, glupača; brbljavica, naklapalo, dosadnjakuša

kokošinjac m **1** (*nastamba za kokoši*) kokošinjak, peradnjak; nef. kapunjera, kokošarnik, (*nastamba za uzgoj peradi*) peradarnik, (*mjesto za uzgoj pilića*) pilićnjak **2** (*neuredno mjesto*) rupa, svinjac, jazbina, pećina, štenara, brlog, nef. ćumez

kola n pl. t. **1** (*kupili su nova* ~) automobil, auto, osobni automobil **2** (~ *u vlaku*) vagon, osobni vagon **3** (*okovana seljačka* ~) tarnice, (*zaprežna* ~) taljige, (~ *sa zapregom konja / mazgi*) nef. kar

kolac m **1** kijak, motka, štap, brklja, (~ *za podupiranje biljaka*) pritka, taklja, trklja, nef. rozg(v)a, (~ *kao dio plota*) proštac, (~ *u ogradi*) vrljika, nef. direk, parmak **2** (*neprolazna ocjena, nef.*) jedinica *usp.*

kolač* m (~ *okrugla oblika s preljevom / kremom*) torta, (~ *s medom*) medenjak, (*mali slastičarski* ~) minjon, (*suhi kolut od bijelog brašna, nef.*) nef. turta, (*tanko pečeno zaslađeno tijesto*) nef. vafl(a), (*slani* ~ *punjen npr. sirom*) pogačica, (*prigodni okrugli* ~ *za Uskrs*) nef. pogača, pinca, (*okrugli* ~ *koji se priprema o pokladama*) krafna *usp.*, (~ *od savijena tijesta*) savijača *usp.*, (~ *od kukuruznog brašna*) bazlamača, zlijevanka, (~ *od dizanog tijesta*) napuhnjača, buhtl, (~ *pokriven mrvicama od kokosa / oraha i sl.*) čupavac, (~ *od naslaganih listova tijesta s različitim nadjevom*) pita, *usp.*; poslastica, slastica

kolaps m malaksalost, slabost, gubitak svijesti; propast *usp.*, slom

kolebanje n **1** (~ *u mišljenju*) dvojenje, dvoumljenje, oklijevanje, krzmanje, ustezanje, kolebljivost, neodlučnost, balans **2** (~ *vrijednosti*) fluktuacija, oscilacija

kolebati imprf. **1** (*o vrijednostima*) varirati, oscilirati, fluktuirati **2** ~ **se** (~ *u stavovima*) dvojiti, dvoumiti se, oklijevati *usp.*, predomišljati se, krzmati, biti neodlučan, balansirati, lomiti se, mijenjati mišljenje/odluke, pisati pa brisati, otezati, sumnjati, biti mučen nedoumicom/sumnjom, sustezati se, ustručavati se; nef. peći se na gradelama

kolebljiv adj. nesiguran, nestalan, nepouzdan, nepostojan, promjenjiv, neodlučan, sumnjičav, podvojen, prevrtljiv, kunktatorski, varljiv, nepoduzetan, mlitav, trom, mlak; vrludav, krzmav, plašljiv, kolebav, malodušan, uzdrman, drhtav, mucav

kolebljivac m nestalnik, neodlučnik, prevrtljivac, kunktator, oklijevalo, zatezalo, krzmalo, nećkalo

kolebljivost f kolebanje *usp.*, neodlučnost, nestalnost, nepostojanost, dvojba, dvoumljenje, nedoumica, oklijevanje, nesigurnost, sumnjičavost, sustezanje, otezanje, zatezanje, krzmanje, ustručavanje, podvojenost, kunktatorstvo, kompromiserstvo, nagodbenjaštvo

kolega m (*školski* ~) drug, sudrug, (~ *na poslu*) suradnik, (~ *po struci*) nef. strukovnjak

kolektiv m radna zajednica/jedinica, radni kolege; društvo, zajednica

kolerik m naprasnik, žučljivac, prgavac; nef. čovjek nagle krvi

koliba f baraka, kućerak *usp.*, kućica, (*suhozidna* ~ *u primorskim krajevima*) poljarica, nef. bunja, kažun, (~ *od dasaka*) daščara, brvnara, (~ *u vinogradu*) klijet, (~ *bez dimnjaka*) pušara, (*stara dotrajala* ~) straćara

kolica n pl. t. (*dječja* ~) nef. karoca, (***ručna*** ~) tačke, (***nosačka*** ~) nef. kar(ijola)

količina f kvantiteta, kvantum; veličina, težina, volumen, (*određena ~ knjiga je u skladištu*) broj, stanovit/određen broj, veći broj, nekoliko, puno, mnogo, (*~ novca*) iznos, suma, značajan iznos, (*~ upisanih studenata*) kvota, broj; arh. kolikoća, knjiš. kolikojstvo

količnik m kvocijent

kolijevka* f **1** krevetić, (*~ za dojenče koja se može ljuljati*) zipka **2** (*~ svega zla*) početak, počelo, ishodište, izvor *usp.*; domovina, zavičaj

koliko* adv. (*~ košta*) nef. pošto (je), (*~ (tko) hoće*) do mile volje, koliko je (koga) volja, po miloj volji, (*~ **toliko***) barem nešto, barem malo, (*~ **god***) ma koliko, bez obzira (na to) koliko

kolobar m **1** (*~ svjetla/dima*) obruč, prsten, krug, kolo, kolut *usp.*, (*višebojni ~ oko Sunca i Mjeseca*) korona **2** (*~ oko glave sveca*) aureola *usp.* **3** (*kolobari oko očiju*) podočnjaci

kolokvijalni adj. razgovorni, govorni

kolonija f **1** (*o državama*) nesuverena država, posjed; protektorat, pej. satelit **2** (*~ iseljenika u gradu*) zajednica, naselje, naseobina **3** (*~ skakavaca*) mnoštvo, koncentriranost, okupljenost

kolotečina f (*~ događaja*) rutina, svakodnevnost

kolotoč m (*bot.*) veliki volujak

kolovoz m august

kolut* m krug, kružnica, obruč, prsten, kolo, kolobar, (*metalni ~ za provlačenje konopca za vuču tereta*) nef. žaba, (*~ preko glave*) okret, nef. tombola

kolutati imprf. kružiti, (*~ očima*) okretati, prevrtati, rj. valjati; negodovati, prenemagati se, afektirati

koljeno* n **1** (*dio savijen pod nekim kutom, tehn.*) zgib, pregib, čvor **2** (*~ u klasifikaciji biljnog svijeta*) stablo, tip **3** (*nisu iz istog koljena*) podrijetlo, pleme, rod, (***s koljena na ~***) s naraštaja na naraštaj, s generacije na generaciju, s oca na sina

komad m **1** (*~ čaše/kruha*) dio, segment, odlomak, fragment, čestica, odsječak, nef. kus, (*narezan ~ po cijelom presjeku*) ploška, (*manji ~*) komadić, djelić, nef. bokun, (*izrezan komadić novina*) izrezak, nef. isječak, (*najmanji ~ mrvljive tvari*) mrv(ic)a, (*manji ~ dodan čemu cjelovitom*) krpica, (*~ oštećenog predmeta*) okrnjak, (*~ čega slomljenog*) krhotina *usp.*, (*~ čega okrznutog*) okrzlina, (*~ izrezan preko središta ukriž*) kriška, nef. feta, šnita (*prženi ~ kruha*) prženica, nef. friganica, (*odgrizeni ~*) odgrizak, (*~ čega što se može staviti u usta*) zalogaj, (*~ nastao rezanjem*) režanj, izrezak, odrezak, (*~ nastao striženjem*) ostrižak, (*~ dobiven brušenjem*) izbrusak, (*~ čega krutog/nesipkog*) grumen; nef. peča **2** (*kupovati komade čega*) primjerak, jedinica, sastavnica **3** (*kazališni ~*) djelo; drama *usp.*, komedija, tragedija; opera, opereta... **4** (*pravi ~, nef.*) zgodna osoba, (***~ čovjeka**, nef.*) kršan/naočit čovjek

komadati imprf. **1** raskomadavati, (*~ kruh*) rezati, dijeliti, lomiti, trgati, (*~ sjekirom*) sjeći, cijepati, (*~ tkaninu*) kidati, (*~ na četvrtine*) četveriti, (*~ na djeliće*) sitniti, drobiti **2** (*~ lovinu*) razdirati, čupati, gristi **3** (*~ teritorij*) dijeliti, razbijati, rastavljati; nef. pej. čerečiti, raščerečivati

komanda* f **1** (*~ pretpostavljenog*) naredba, zapovijed, nalog, smjernica, uputa, direktiva **2** (*preuzeti komandu*) zapovijedanje, pravo zapovijedanja, zapovjedništvo **3** (*središnja ~*) zapovjedništvo

komandirati imprf. i prf. zapovijedati, zapovjediti; voditi, upravljati, vladati, gospodariti, imati pod komandom/kontrolom

kombinacija f **1** (*~ mogućnosti/boja*) sklop, spoj, veza, savez; smjesa; sklapanje, spajanje, slaganje, vezivanje, udruživanje, sjedinjavanje, sjedinjenje, (*~ dvaju brojeva*) odabir **2** (*u glavi mu se vrte razne kombinacije*) plan, zamisao, ideja, domišljanje, spekulacija **3** (*~ za otvaranje brave*) šifra

kombinirati imprf. i prf. **1** (*~ pojmove/ideje*) vezati, vezivati, povezivati, pove-

zati, slagati, složiti, sklapati, sklopiti, spajati, spojiti, sjedinjivati, sjedinjavati, sjediniti; odabirati **2** (~ *najpovoljnije rješenje*) planirati, tražiti, zamišljati, domišljati se, smišljati, smisliti, spekulirati

komedija f **1** humoristični/šaljivi/smiješni komad, komedija situacija, satira, glazbena komedija, šaljiva opera, (*komad s apsurdnim šaljivim situacijama*) lakrdija, (*komad s grubim šalama*) farsa, (*komad s pretjerano forsiranom šaljivošću*) burleska, (*šaljivi kraći komad s melodijama*) vodvilj, (*manja* ~) šaljiva igra **2** (*nastala je prava* ~) smijeh, smijurija, zbrka *usp.*, natezanje, smušena situacija, smušenost, mirakul

komentar* m **1** (~ *na marginama teksta*) tumačenje, objašnjenje, pojašnjenje, bilješka, anotacija; dodatak knjizi, tumač, kritičke napomene/primjedbe **2** (*novinski* ~) osvrt *usp.*, primjedba, mišljenje, gledište, izjava

komentirati imprf. i prf. davati/dati komentar, izražavati/izraziti mišljenje, osvrtati se, osvrnuti se (na što), reći (što) o (čemu); govoriti, reći, primjećivati, primijetiti, dodavati, dodati

komešanje n previranje, miješanje, motanje, vrpoljenje; gužva, nemir, uzbuđenje, buna

komešati se imprf. miješati se, pokretati se, gibati se, motati se, vrpoljiti se; uznemirivati se, uzbuđivati se, buniti se

komet m repatica, zvijezda repatica

komfor m **1** (~ *stana*) udobnost **2** (~ *u ponašanju*) opuštenost, ležernost, komocija

komforan adj. **1** (~ *stan*) udoban, namješten, uređen, opremljen, luksuzan **2** (~ *životni stil*) ležeran, opušten, bezbrižan, komotan

komidba f (~ *kukuruza*) komljenje, komušanje, gulidba, ljuštenje

komisija f **1** (~ *za provedbu plana*) povjerenstvo **2** (*prodaja u komisiji*) posredništvo, posrednička trgovina, komision

komisijski* adj. (*komisijska prodaja*) posrednički, komisionski, konsignacijski

komorika f (*bot.*) zelenika

komotan adj. **1** (~ *džemper*) udoban *usp.*, širok, prostran; obilat **2** (*komotna osoba*) bezbrižan, ležeran, opušten, spor

komotno adv. *usp.* komotan; u papučama

komovica f (*vrsta rakije*) lozovača, komovača, drop(ov)ica, dropulja, drožđenka, drožđenica; nef. loza

kompaktan adj. **1** (*kompaktna masa*) zbijen, čvrst, stiješnjen, gust **2** (~ *govor / stil*) jezgrovit, sažet, koncizan, zbijen, potpun, zaokružen, cjelovit, jedinstven, sastavljen

komparacija f **1** (~ *dviju pojava*) usporedba, uspoređivanje **2** (~ *pridjeva*) stupnjevanje

komparirati imprf. i prf. uspoređivati, usporediti; stupnjevati

kompas m busola

kompatibilan adj. spojiv, suglasan, u skladu, skladan *usp.*, sukladan, u harmoniji, dopustiv

kompatibilnost f spojivost, suglasnost, usuglašenost, sklad *usp.*, sukladnost, harmoničnost, harmonija

kompenzacija f **1** (~ *za gubitak*) naknada, nadoknada, odšteta, nadomjestak **2** (~ *dugova*) prebijanje, prijeboj

kompetencija f **1** (~ *ustanove*) djelokrug, ovlast, pravo odlučivanja, mjerodavnost, pozvanost, nef. nadležnost **2** (~ *u struci*) kompetentnost, stručnost, sposobnost, pozvanost, stručna provjerenost/priznatost, vještina, kvalificiranost, kvalifikacija

kompetentan adj. meritoran, mjerodavan, ovlašten; stručan, sposoban, pozvan, priznat, provjeren, kvalificiran, osposobljen, specijalistički

kompleks* m **1** (~ *objekata*) sklop, splet, sustav, struktura, mreža, trakt, skup **2** (*osobni kompleksi*) opsesija, fobija, fiksacija, preokupacija

kompleksan adj. **1** (~ *problem*) složen, zamršen, zapetljan, zapleten, težak, kompliciran, nerazumljiv, nerješiv, enigmatičan **2** (*kompleksne mjere*) globalan, cjelokupan, ukupan

komplet* m garnitura, servis, serija, set

kompletirati imprf. i prf. (~ *seriju časopisa*) upotpunjavati, upotpuniti, dopunjavati, dopuniti

komplikacija f teškoća, poteškoća, zaplet(aj), neprilika, nevolja *usp.*; pogoršanje

kompliment m pohvala, hvala, laska(nje), priznanje, povoljno mišljenje

komponirati imprf. i prf. **1** (~ *glazbeno djelo*) skladati, (*popratiti tekst notama*) uglazbljivati, uglazbiti, ukajditi **2** (~ *izlaganje*) slagati, složiti, sastavljati, sastaviti, formulirati, pisati, napisati

kompozicija* f **1** (~ *djela*) struktura, ustroj, sklop, konstitucija, konfiguracija; raspored, aranžman **2** (~ *vagona*) poredak, red, niz **3** (~ *tvari*) sastav, spoj, smjesa, mješavina

kompresija* f (*o procesu*) zbijanje, stezanje, stiskanje, tlačenje, stlačivanje, (*o kvaliteti*) zbijenost, stlačenost

kompromiserstvo n nagodbenjaštvo, kolebljivost *usp.*

kompromitiran adj. osramoćen, obrukan, nepošten, nečastan *usp.*, ne bi se oprao ni vodom ni sapunom

kompromitirati (se) imprf. i prf. sramotiti (se), osramotiti (se) *usp.*, brukati (se), obrukati (se), (iz)gubiti povjerenje; nef. šporkati karte

komunalni adj. (~ *radovi*) općinski, mjesni

komunicirati imprf. i prf. kontaktirati *usp.*, biti u vezi/kontaktu, održavati vezu/kontakt, održavati odnose; razgovarati, govoriti, dopisivati se, telefonirati, razmjenjivati/razmijeniti misli, razmjenjivati/razmijeniti poglede, davati/dati informacije, primati/primiti informacije, ophoditi se, općiti, družiti se, (*o vozilima*) prometovati

komunikacija f (*međuljudska* ~) prijenos informacija, sporazumijevanje, konverzacija *usp.*, općenje, razgovor, kontakt, veza, (~ *cestom*) prometna veza, (*o procesu*) komuniciranje; *usp.* komunicirati

komunikativan adj. **1** (*o osobama*) otvoren, pristupačan, govorljiv, razgovorljiv **2** (*o sadržajima*) razumljiv *usp.*

komunist* m (*član Komunističke partije*) nef. partijac, pej. komunjara

konac* m nit, žica, (*konci sastavljeni upredanjem*) pređa, predivo, (~ *kao sastavni dio tkanja*) vlakno, (~ *za šivanje obuće*) dretva, (*pamučni jak* ~ *za mreže*) kotun

konačan adj. (*konačna odluka*) neopoziv, posljednji, definitivan, krajnji, zaključni, završni, finalan, (*konačna suma*) ograničen, izračunljiv, izbrojiv

konačno adv. *usp.* konačan; (~ *stići*) napokon, najzad, naposljetku, najposlije, na koncu (konca), na kraju (krajeva)

koncentracija* f **1** (~ *vojske*) skupljanje, okupljanje, nagomilavanje, zbijanje, zgušćivanje **2** (~ *na čitanje*) usredotočenost, usredotočenje, pribranost, usmjerenost pažnja, fokusiranje **3** (~ *kapitala*) gomilanje, povećavanje, centralizacija, centraliziranje **4** (*veća* ~ *čega u smjesi*) koncentrat; zastupljenost

koncentrat* m zbitak, (~ *rajčice*) nef. konšerva

koncentrirati imprf. i prf. skupljati, skupiti, usredotočavati, usredotočiti, okupljati, okupiti, nagomilavati, nagomilati, zbijati, zbiti, zgušnjavati, zgusnuti, fokusirati, centralizirati

koncentrirati se imprf. i prf. usredotočavati se, usredotočiti se, skoncentrirati se, sabirati/sabrati misli, sabrati se, usmjeravati se, usmjeriti se, prikovati pažnju (na što), pribirati se, pribrati se

koncepcija* f (~ *budućeg rada*) koncept, plan, nacrt, skica, shema, (*početna* ~) zamisao, ideja, shvaćanje, predodžba

koncipirati imprf. i prf. zamišljati, zamisliti, planirati, isplanirati, kombinirati, iskombinirati, skicirati

kondenzacija* f zgušnjavanje, zgušćivanje, sažimanje, sabijanje, zbijanje

kondenzirati (se) imprf. i prf. zgušnjavati se, zgusnuti se, zbijati se, zbiti se, sažimati, sažeti

kondom m prezervativ, nef. kuton, goldun

konferencija f kongres, skup, simpozij, savjetovanje, seminar, vijećanje, (znanstvena) diskusija, sastanak *usp.*, dogovor, (~ *za tisak*) nef. presica

konfeti* m pl. (*sitni kružići kojima se posiplje na proslavama*) korijandoli

konflikt m sukob *usp.*, raspra, spor, nesuglasice, nesporazum, prepirka, svađa *usp.*

konfrontacija f **1** (~ *s istinom*) suočenje, suočavanje, sučeljenje, sučeljavanje, suprotstavljanje **2** (~ *s nevoljama*) sukob, borba, sudar, sraz

konfuzija f (~ *u radu*) zbrka *usp.*, pometnja, smušenost, zbunjenost, smetenost, smućenost, dezorijentacija, nered, kaos

konfuzno adv. (*govoriti* ~) zbrkano, smeteno, zbunjeno, smušeno, nesuvislo

konglomerat m **1** (*sedimentna stijena*) valutičnjak **2** (~ *svega i svačega*) smjesa, nakupina, mješavina

konkretan adj. **1** (~ *dokaz*) stvaran, osjetilan, realan, postojeći, dodirljiv, opipljiv, neizmišljen **2** (~ *prijedlog*) jasan, jasno zacrtan/zamišljen, određen, neprijeporan

konkurencija f (*na tom polju je oštra* ~) suparništvo, nadmetanje, natjecanje, borba, rivalstvo, (*doživljava ga kao konkurenciju*) suparnik, protivnik, rival

konkurirati imprf. i prf. **1** (~ *komu*) natjecati se, nadmetati se (s kim), biti konkurent/konkurencija, rivalizirati **2** (~ *u natječajnom postupku*) natjecati se, prijavljivati se/prijaviti se na natječaj

konobar m poslužitelj, pipničar, barmen, točitelj

konop m konopac, uže, nef. štrik, (*tanak* ~) špaga, uzica, rj. uza, (*predena/pletena vrpca za porubljivanje odjeće*) gajtan, (*dug i uzak komad tkanine*) vrpca, (~ *od čelika na brodovima*) kabel, (*dugi* ~ *s omčom za hvatanje stoke*) laso, (*ribarski* ~ *provučen kroz oka na krajevima mreže*) mozak, (~ *koji skreće jato tuna prema mreži*) odmet, (*donji* ~ *na žičari*) vlakač, (~ *za preskakanje*) vijača, (~ *od lika*) ličina, (~ *za dizanje jedra*) potegača, (*dio konopca oko vrata životinja*) ogrljak

konoplja f nef. bjelojka

konotacija* f suznačenje, asocijacija, implikacija, sugestija, aluzija

konspirativan adj. (~ *rad*) tajan, prevratnički, zavjernički, urotnički

konstatacija f tvrdnja, izjava, iskaz; zaključak

konstatirati imprf. i prf. tvrditi, utvrđivati, utvrditi, ustanovljivati, ustanoviti

konstitucija* f (*ljudi čvrste konstitucije*) građa, rast, stas, sazdanost, fizičko stanje, psihičko stanje, zdravlje, zdravstveno stanje, kondicija

konstruirati imprf. i prf. (~ *stroj*) sastavljati, sastaviti, slagati, složiti, izumljivati, izumiti, izrađivati, izraditi, proizvoditi, proizvesti, modelirati, (~ *plan*) formulirati, sastavljati, sastaviti, skicirati, oblikovati, uobličivati, uobličiti

konstrukcija f **1** (~ *mosta*) gradnja, ustrojstvo, struktura; građenje, konstruiranje, izradba, podizanje, sastavljanje **2** (*to je samo njegova* ~) neistina, izmišljotina, laž *usp.*, samovoljno tumačenje, samovoljna interpretacija, **3** (*nejasna* ~ *budućnosti*) vizija *usp.*

kontaktirati imprf. i prf. biti u vezi/kontaktu, imati kontakta, sretati se/susresti se (s kim), održavati veze; komunicirati *usp.*, čuti se (s kim), (~ *koga*) uspostavljati/uspostaviti vezu (s kim), doći/stupiti u kontakt (s kim)

kontaminacija f **1** (~ *povrća*) zatrovanost, onečišćenje **2** (~ *dviju stvari*) spajanje *usp.*, spoj, miješanje

kontekst m **1** (*izvući riječ iz konteksta*) tekst, iskaz, referencijski okvir, kontekstualni odnos, tematski sklop **2** (~ *povijesnih događaja*) okolnosti, uvjeti; stanje (stvari), situacija, okružje; povezanost, suvislost, logička veza

kontemplacija f (samo)promatranje, (samo)poniranje, (samo)promišljanje,

(samo)razmatranje, meditacija, razmišljanje, umovanje

kontradikcija f proturječje, protuslovlje, negacija, nekonzistencija, drveno željezo

kontraindikativan adj. protuznakovit

kontrapod m protunožac

kontrast m suprotnost, oprečnost, odudaranje, nepodudarnost; opozit, antiteza

kontrašpijunaža f kontraobavještajna služba

kontrirati imprf. i prf. (~ *suparnicima*) opirati se, oduprijeti se, suprotstavljati se, suprotstaviti se, protusloviti, proturječiti, doskočiti, uzvraćati, uzvratiti (komu)

kontrola* f **1** (~ *kakvoće proizvoda*) provjera, ispitivanje, pregled, obilaženje, obilazak, nadzor *usp.*, (~ *rada u ustanovama/organizacijama*) revizija **2** (*imati kontrolu na nekom polju*) moć, prevlast, autoritet, jurisdikcija

kontrolirati imprf. i prf. **1** ispitivati, ispitati, nadgledati, provjeravati, provjeriti, pregledavati, pregledati, nadzirati, (*stalno* ~) sjediti (komu) za vratom, visjeti (komu nad glavom), (~ *cijene*) ograničavati, ograničiti, limitirati, obuzdavati, obuzdati, (~ *promet*) regulirati **2** (~ *događaje*) upravljati, vladati (kim/čim), voditi, biti odgovoran (za što), imati moć/prevlast/uvid, držati sve konce/uzde u svojim rukama, (~ *što s pravom monopola*) monopolizirati **3** ~ **se** obuzdavati se, obuzdati se, kočiti se

kontuzija f natuk, nagnječenje, nagnječina, modrica, hematom, nef. šljiva, zgnječenje, naboj, natisak, otvrdnuće, izubijanost

konveksan adj. izbočen, ispupčen

konvencija* f (~ *koje se svi pridržavaju*) pravilo, protokol, kod, formalnost, običaj, tradicija, praksa

konverzacija f razgovor, komunikacija, *usp.* dijalog; diskusija, rasprava, raspra, razmjena mišljenja

konverzija* f **1** (~ *na što novo*) prelazak, prelaženje, preobraćenje, obrat **2** (~ *valute drugom*) zamjena, pretvaranje, (***izvršiti konverziju***) zamijeniti/promijeniti valutu/novac

konzervativac m staromodnik, tradicionalist; desničar, reakcionar, natražnjak, nazadnjak, starovolja, starovrijemac, mračnjak; nef. konzerva, naftalinac

konzervativan adj. **1** (~ *u shvaćanjima*) staromodan, zastario, starinski, tradicionalan, tradicionalistički, patrijarhalan, oprezan, nepromjenjiv, nenapredan, reakcionaran, ograničen, borniran, natražan, nazadan; plete kotac kao otac **2** (*politički* ~) desničarski, reakcionaran; tradicionalist

konzervatizam m staromodnost, zastarjelost, tradicionalnost, tradicionalizam, pasatizam, nepromjenjivost, nenaprednost, reakcionarstvo, natražnjaštvo, nazadnjaštvo, reakcija; desničarstvo

konzumirati imprf. i prf. (~ *jelo i piće*) jesti *usp.*, pojesti *usp.*, piti *usp.*, popiti *usp.*, ispiti, trošiti, potrošiti

konj* m **1** (*mali jahaći* ~) poni, (*neuškopljen* ~) pastuh, ždrijebac, (*slab/mršav* ~) kljuse, raga, (*jahaći* ~) ekspr. parip, at, (*jak teretni* ~) bedevija, (~ *bijelac*) bjelaš, nef. đogat, đogo, (~ *riđe boje*) riđan, kulaš, (~ *mrke boje*) mrko(v), mrkalj, mrkan, (~ *crne dlake*) vranac, (*tamnoriđi* ~) dorat, dorin, dor(k)o, dorija, (*siv* ~) zelenko, (~ *sa šarenim pjegama*) čilaš, žerav, (~ *izrazito velikih šara*) šarac, (~ *sive dlake*) nef. ždral, (*pjegav* ~) pjegaš, pirgo(nja), (~ *svijetlih kopita*) putalj, (~ *u sportu*) grlo, (~ *izvježban za kas*) kasač, (*divlji* ~ *u sjevernoameričkim prerijama*) mustang, (*neobično brz* ~) vilenjak, (~ *nakon što navrši dvije godine*) paruče **2** (*nogari za piljenje*) koza, jarac **3** (*šahovska figura, nef.*) skakač **4** (*tehn.*) konjska snaga **5** (*o osobama, pej. nef.*) glupan *usp.*, budala, nerazumnik

konjanik* m jahač, (~ *na konjskim trkama*) džokej, (*u vojsci u Habsburškoj Monarhiji*) husar

konjica f konjaništvo, arh. rj. kavalerija

konjički* adj. (*koji se odnosi na konjaništvo*) konjanički, arh. rj. kavalerijski

konjušar m konjar, timaritelj, nef. čikoš

kooperacija* f suradnja, zajednički/udruženi rad, zajedničko djelovanje, timski rad; sudjelovanje

koordinacija* f (~ *stavova*) usklađenost, usklađivanje, (~ *rečenica*) parataksa, nezavisnost

koordinirati imprf. i prf. (~ *rad*) usklađivati, uskladiti, organizirati, uređivati, urediti, korelirati, aranžirati

kopača f nef. štihača, ašov

kopati imprf. **1** prekopavati, (~ *oko biljaka*) okopavati, okapati, (~ *pritiskujući oruđe nogom*) nef. riljati, (~ *iz zemlje*) iskopavati, (~ *rilom*) rovati, izrivati, nef. riti, (~ *rupu u drvetu*) dupsti, (~ *noktima*) čeprkati, čačkati, (~ *štihačom*) nef. štihati **2** (~ *po čijoj prošlosti*) pretraživati, istraživati, proučavati

kopča f spona, spojka, spojnica, pritegača, (*predmet koji što pričvršćuje*) pričvršćivač, (~ *za spajanje spisa*) spajalica, (~ *s dva dijela od kojih jedan ulazi u drugi*) druker, (~ *za kosu*) ukosnica, nef. šnala, (~ *za kosu/odjeću s iglom/polugom*) nef. španga, (~ *na odjeći/pojasu*) zavojak, arh. pređica, zaponac

kopija f **1** (~ *dokumenta*) preslika, prijepis, duplikat, faksimil, fotokopija **2** (~ *umjetničkog djela*) imitacija, reprodukcija, replika, odljevak; plagijat, krivotvorina **3** (~ *tiskane stvari*) primjerak, egzemplar

kopiraonica f kopirnica, nef. kopiraona

kopitac m (*bot.*) kaljužnica

koplje* n **1** (~ *bez šiljka: o oružju*) džilit, darda, (*kratko ~ za bacanje*) harba **2** (~ *za zastavu*) stijeg, kopljača, motka

kopneni adj. suhozemni; cestovni, željeznički

kopnjeti imprf. **1** (*o snijegu*) otapati se, topiti se, nestajati **2** (*o osobama*) gasiti se, slabjeti, bolovati, venuti, nestajati

koprcati se imprf. **1** (*o pokretanju tijela*) bacakati se, batrgati se, otimati se, prevrtati se, oslobađati se, izbavljati se, iskakati, (*o ribama*) praćakati se **2** (~ *u nedaćama, nef.*) mučiti se *usp.*, izvlačiti se (iz čega)

koprena f **1** (~ *na licu*) veo, (~ *šešira koja pokriva dio lica*) šlajer, (*vrlo duga ~ uz vjenčanicu*) nef. šlep, (*muslimanska ~*) zar, zavitak **2** (~ *oko događaja*) tajna, tajanstvenost, tajnovitost, šutnja; zastor, pokrivač

kora* f (*tanka ~ na površini čega*) korica, tjena *usp.*, (~ *dinje i lubenice*) koruba, (*vanjski dio kore drva*) lub, (~ *na površini mlijeka*) skorup

koračati imprf. ići *usp.*, hodati, ići korak po korak, (*lagano i tiho ~*) koracati, (~ *u koloni*) stupati, marširati, defilirati; ekspr. kročiti

koračnica f marš

korak* m **1** koračaj, (*način hodanja*) hod, tempo, brzina; noga **2** (*promišljen/važan ~*) postupak, čin

koralj m ekspr. merdžan

korekcija f (~ *teksta*) ispravljanje, ispravak, popravak, korektura

korektan adj. **1** (~ *odgovor*) točan, istinit, ispravan, pravilan, u redu **2** (*korektno ponašanje*) pravi, prihvatljiv, priličan, uredan, uljudan, pristojan, odgovarajući, običajan; pošten, pravedan

korelacija f povezanost, suodnos, uzajamni odnos, uzajamnost, međuovisnost, međuzavisnost, interakcija, veza, odnos

korelativan adj. međuovisan, suodnosan, povezan

korespondencija f **1** (~ *s prijateljima*) dopisivanje, prepiska, pisanje/razmjena pisama **2** (*urediti korespondenciju*) pisma, dopisi, zbirka pisama, pošta **3** (~ *dviju stvari*) sličnost, podudarnost, podudaranje, slaganje, nalikovanje

korijen* m **1** (~ *stabla*) žile, (~ *krumpira*) gomolj **2** (~ *njegovih nevolja*) početak, ishodište, izvor *usp.*, izvorište, osnova, (*njegovi korijeni*) podrijetlo, porijeklo **3** (~ *jednadžbe*) rješenje **4** (*gram.*) rj. radikal, (~ *riječi iz kojeg se izvode svi ostali oblici*) etimon

korist f 1 (*vidjeti ~ kakve mjere*) rezultat, korisnost, svrhovitost, pogodnost, podesnost, iskoristivost, upotrebljivost, unosnost, isplativost, probitak, probitačnost, pomoć 2 (*ostvariti materijalnu ~*) prihod, dobitak, dobit, zarada; dobrobit, probitak • ekspr. uhar, nef. fajda, vajda, berićet(nost)

koristan adj. (*~ savjet*) iskoristiv, dobar, potreban, upotrebljiv, uporabljiv, prikladan, pogodan, podesan, praktičan, dobrodošao, odgovarajući, zlata vrijedan, (*~ posao*) svrhovit *usp.*, probitačan, unosan, isplativ; nef. berićetan

koristiti imprf. 1 (*to koristi zdravlju*) pomagati, donositi korist, pogodovati, ići u prilog, služiti, donositi rezultate, arh. ekspr. pruditi 2 (*~ koga / što*) upotrebljavati, uporabljivati, rabiti, primjenjivati, iskorištavati, iskorišćivati, trošiti 3 **~ se** (*~ oruđem*) upotrebljavati, rabiti (što), služiti se (čime) 4 (*~ svojim položajem*) izvlačiti/vući korist (iz čega), imati korist, stjecati dobit, zarađivati, nef. vajditi

koristoljubac m materijalist, sebičnjak, egoist, srebroljubac, kalkulant, nef. račundžija, matematičar

korito* n (*zavojito ~ rijeke*) meandar, (*~ vode tekućice*) vodotok, vodotijek, (*suho ~ rijeke*) nef. vadija, (*strmo ~ potoka*) struga, (*~ potoka koji je presušio*) sušac, suhopotočina, (*~ za hranu ugrađeno u zid*) valov

kormilo n nef. timun

kornjača f nef. čančara

korodirati* imprf. i prf. 1 (*o procesima u tkivu*) nagrizati, nagristi, izjedati, izjesti 2 (*o površini metala*) hrđati, nef. rđati, zahrđati, nef. zarđati

korov m drač, bujad, kukolj, travurina, travuljina, urodica; rj. haluga, nef. izrod

korozija f 1 (*~ metala*) nagrizanje, razaranje, hrđanje, rđanje, (*~ tkiva*) izjedanje 2 (*~ društva*) raspadanje, rastakanje, hrđanje, nef. rđanje

korporativno adv. u korporaciji, (*~ nastupiti*) zajedno, skupno, zajednički

korumpirati imprf. i prf. (*~ koga*) potkupljivati, potkupiti, kupovati, kupiti, mititi, podmićivati, podmititi, potplaćivati, potplatiti

korupcija f potkupljivanje, kupovanje, podmićivanje, potplaćivanje; potkupljivost, podmitljivost, pokvarenost, kriminal, (*politička ~ nenovčane prirode*) klijentilizam

korupcionaš m potkupljivač, podmićivač; potkupljivac, podmitljivac

korupcionaški adj. potkupljivački, potplaćivački, podmićivački

kos adj. (*kosa crta*) nagnut, ukošen, neravan, kriv, nakriv(ljen), (*s jakim nagibom u odnosu na podlogu*) strm(enit), nizbrdit, vrletan, okomit, vertikalan, uspravan; nef. naheren

kosa[1] f (*blago kosa površina brijega*) pad(ina), obronak, strana, listra, nagib, ukošenje, kosina, laz, slaz, nizbrdica, spust, uzbrdica, kosa/strma ravan, (*jače kosa površina brijega*) strmina, ekspr. strmen, greben, rebar, vrlet, presrt, (*~ s koje se odronjava zemlja*) strmac, (*prostrana ~*) usjelina, (*~ s koje se oborine slijevaju u rijeku*) slijev

kosa[2] f vlasi, (*neukrotiva ~*) ekspr. čekinja, (*bujna ~*) nef. konistra, pej. griva, (*vrlo kratka ~ koja strši*) jež, (*neuredna ~*) iron. svračje gnijezdo, (*~ vezana na tjemenu*) konjski rep, (*pletenica kose*) kečka, nef. perčin, (*~ vezana u repiće*) kik(ic)e, (*sijeda ~*) sijede vlasi, sjedine, ekspr. srebro, inje

kosidba f košenje, košnja, žetva

kositar m (*rastaljeni ~*) lem, nef. cin; nef. kalaj

kositi* imprf. 1 (*~ sve pred sobom*) uništavati, ubijati, odnositi 2 **~ se** (*~ s čijim načelima*) sudarati se, sukobljavati se, odudarati

kositriti imprf. nef. kalajisati

kosmat adj. 1 (*obrastao kosom*) kosat 2 (*obrastao dlakom*) dlakav *usp.*, runjav

kosnuti prf. (*to ga je duboko kosnulo*) pogoditi, rastužiti, ražalostiti, dirnuti, ganuti, izazvati tugu/bol/žalost (u koga), dojmiti se bolno (koga)

kosodrvina f klekovina

kosti* f pl. posmrtni/zemni ostaci

kostimiran* adj. preobučen, maskiran, zakrinkan

kostobolja* f (*poremećaj izmjene minerala*) rahitis, (*bolest zglobova i vena*) podagra, vučac, nef. giht, ulozi

kostriješiti se imprf. **1** (~ *od straha: o dlaci*) ježiti se *usp*., rogušiti se **2** (~ *zbog sitnica*) ljutiti se *usp*.

kostrika f (*bot*.) veprina, šimširka, ježevina

kostur* m **1** (*ljudski* ~) koštani sustav, kosti, ekspr. skelet **2** (~ *projekta*) skica, nacrt, oris, naznaka, grub prikaz **3** (*pravi je* ~, *nef*.) mršavac *usp*.

košara* f (*duboka pletena* ~) koš, sepet, sprtva, (*mala* ~ *od luba drveta za voće*) lubura, nef. kubura, (*veća* ~ *za tovarenje na konja/nošenje*) nef. krošnja, (~ *za boce*) nef. gajba, (*široka* ~ *za lovljenje ribe*) panar, (~ *od šiblja/žice za lovljenje ribe*) vrša, nef. krošnja; nef. korpa, konistra

košarica* f kotarica, (~ *od drvene kore*) nef. lubura; nef. korpica

koščica f košćica, (*riblja* ~) drača

košćela f (*bot*.) koprivić, nef. ladonja

košmar m **1** (*noćni* ~) mora, bunilo *usp*. **2** (*pravi* ~) strava, jeza, užas, tortura, teror, horor; zbrka

košnica f **1** pčelinjak, knjiš. ulište, (*pletena* ~ *čunjasta oblika*) trn(j)ka, trmka, vrš(i)kara **2** gužva, vreva, mnoštvo, zbrka, pometnja

koštan m (*bot*.) kostrva

koštica f nef. košpica, špica

koštunjača f **1** (*koštunjav plod*) koštunica **2** (*mršava osoba*) mršavica, nef. pej. daska

košulja f (*ženska* ~) bluza, (*kraća vezena* ~, *dio narodne nošnje*) oplećak, (*misna svećenička* ~) alba; nef. rubača

košuljica* f **1** (~ *oko ploda*) ovojnica *usp*., ovoj, opna, tjena, tjenica, (~ *u majčinoj utrobi*) placenta, (*zmijska* ~) svlak, pokožica **2** (~ *za spise i sl*.) omot, navlaka, omotač, (~ *za lijekove u prahu*) kapsula

košutovina f (*bot*.) pasji zub

kotač* m (~ *za dizanje tereta*) kolotur, (~ *u obliku ploče*) kotur, (*vodenički* ~) nef. kolo, (~ *za regulaciju kretanja stroja*) zamašnjak

kotao* m (~ *od bakra*) bakrač, (*zemljani* ~) kotluša, lopiža; nef. kazan, bronzin

kotlet* m (*komad mesa s rebrom*) kare, nef. karmenadl, (*svinjski kotleti pirjani u kotlu*) kotlovina

kotlokrp(a) m nef. drotar

kotrljati (se) imprf. **1** (*o okruglim predmetima*) koturati se, kovrljati se, valjati (se), rulati (se), okretati (se), prevrtati (se) **2** (*o vremenu/suzama*) protjecati, ići, teći, curiti, (~ *u hodu*) gegati se, (*o poslu/planovima*) pomalo napredovati, pomalo se razvijati

kotur m (~ *za namatanje pređe*) kalem, kanura, špula; nef. mosur, čunak

koturača* f koloturnik

koturaljke f pl. nef. rolšue

kovač m (*vrsta ribe*) sampjero

kovačnica f viganj

kovanica f **1** novčić, (*pl*.) kovani novac, sitan novac; nef. para, groš **2** (*lingv*.) neologizam, tvorenica

kovati* imprf. (~ *nove planove*) stvarati, oblikovati, smišljati, pripremati, izmišljati, raditi, izrađivati

kovčeg m (~ *za putovanje*) nef. kofer, kufer, valiža, (*drveni* ~) sanduk, škrinja, arka, nef. kašun, (*mali* ~ *za toaletne potrepštine*) neseser, (***mrtvački*** ~) lijes, kapsa, nef. mrtvački sanduk, (*mrtvački* ~ *u starim kulturama*) sarkofag, (*otvoreni mrtvački* ~ *po islamskim običajima*) tabut

kovilje n (*bot*.) stipa

kovina f metal, arh. kov, (*neke vrste kovine*) bakar, kositar, olovo, nikal, čelik, (*plemenita* ~) zlato, srebro, platina, (*crna* ~) mangan, željezo

kovrča f uvojak, vitica, zavojak; nef. lokna, frčka, rica

kovrčav adj. kovrčast, ukovrčan, uvijen, valovit; u uvojcima, u kovrčama, u valovima, (*o dlaci psa*) kudrav, grurav,

(*izrazito* ~) kuštrav; nef. frčkav, frčkast, u frčkama/loknama, rudlav, rudast, ricast

kovrčavost f kovrčastost, ukovrčanost, uvijenost, valovitost; kudravost, guravost; kuštravost, razbarušenost; nef. frčkavost, frčkastost, rudlavost, rudastost, ricastost

kovrčati imprf. uvijati, nef. frkati, ondulirati

koza* f 1 (*mlada* ~) jarica 2 (~ *za piljenje*) jarac, konj, kozlić 3 (*pej.*) glupača

kozice f pl. t. vodene kozice, male boginje, vodene ospice, varičele

kozjetina f kozjevina, (*meso jarca*) jarčevina, (*meso jareta/kozleta*) jaretina, kozletina

kozji* adj. jareći, jarčji, (***kozja brada***) jareća/jarčja brada

kozlić m 1 (*mlado koze*) jarić, nef. prč 2 (~ *za preskakanje*) jarac, konj 3 (*nogari za piljenje*) koza *usp.*

kozmetičar* m (~ *koji šminka*) visažist

kozmetički* adj. (~ *pribor*) toaletni

kozmetika* f (*svakodnevna* ~) njegovanje, uljepšavanje, dotjerivanje, (*skupa* ~) kozmetička sredstva, šminka

kozmopolit m građanin svijeta

koža* f 1 (~ *nekih životinja pokrivena dlakom*) krzno *usp.*, (*ovojnica tijela zmije*) košuljica *usp.*, (~ *životinja oštre dlake*) kostrijet, (~ *koze*) kozina, (~ *koja se ljušti*) ljuspa, (*zrnasto obrađena* ~ *za obuću/uvez i sl.*) šagren, (*jareća* ~ *za obuću/galanteriju*) ševro, (*fina kozja/ovčja* ~ *za galanteriju*) safijan 2 (~ *na pečenom mesu*) korica

kožar m (*štavitelj kože*) nef. tabač

kračun m 1 (~ *na vratima*) zasun(ak), zasunka, paočanica, zaponac, zasovnica, zapor, zavor(anj), zavornica, prijevor(nica), šip, svornjak; nef. rigl, reza, mandal(ica) 2 (*vrsta gljive*) pokrovača

kraćenje n 1 (~ *čega*) skraćivanje, potkraćivanje, rezanje, podrezivanje 2 (~ *čega komu*) uskraćivanje, odbijanje

kradeno n (*ukradeni predmet*) ukradevina

kradljivac m lopov, tat, lupež, (*veliki* ~) otimač, pljačkaš, (~ *koji provaljuje u kuće*) provalnik, (~ *iz džepova*) džepar, džepokradica, (*sitni* ~) kokošar, (~ *konja*) konjokradica, (~ *s bolesnom strašću*) kleptoman; nef. dugoprstić, brzoprstić, hitroprstić, nef. ekspr. hrsuz, kradiša, arh. šljaker

kradom adv. krišom, potajno, potajice, iz potaje, u potaji, tajom, tajno, skriveno, tajomice, krijući, kriomice, kradimice, kradomice, neopazice, (po)skrivečke, (po)skrivećki, bez ičijeg znanja, šutke, furtim, iza leđa, ispod žita; nef. pokrimice

krađa f otimanje, otimačina, pljačka, grabež, pljačkanje, otuđenje, prisvajanje, (~ *iz džepova*) džeparenje, (~ *velikih razmjera*) pohara, (*protupravno pribavljanje imovinske koristi u službi/poduzeću i sl.*) pronevjera, (*prisvajanje tuđeg vlasništva koje je povjereno na čuvanje*) utaja; ekspr. lopovluk, lopovština; lupeštvo, lupeština; arh. tadbina, tatbina

krafna f pokladnica, nef. krafn, krofna

kraj* prep. 1 (*sjedi* ~ *njih*) pokraj, kod, uz, pored, arh. čelo, pri, blizu, u blizini 2 (~ *ovakve situacije ne mogu raditi*) u, zbog, radi 3 (*došao je* ~ *svih problema*) unatoč, nasuprot, usprkos, bez obzira na, i uz, i pokraj/pored, uza sve

kraj[1] m 1 (*taj* ~ *je opasan*) područje, predio, predjel, krajolik, okružje, okolina, mjesto, prostor, strana, regija, zona, sektor; naselje, kut, (~ *koji gravitira većem mjestu*) krajina 2 (~ *haljine*) rub, porub, opšiv, (~ *olovke*) vrh, ostatak, (~ *papira*) margina, okrajak, (~ *kruha/kolača*) okrajak, krajičak, (~ *kolone*) rep, začelje

kraj[2] m 1 (~ *djelovanja*) svršetak, završetak, dovršetak, konac, dočetak; arh. svrha, (~ *čega što je imalo uzlaznu liniju*) zalaz, suton, (~ *umjetničkog djela*) finale, klimaks, kulminacija, epilog, (~ *radnog vremena*) nef. fajrunt, (***na kraju snaga***) izmak 2 (*ne vidim* ~ *problemima*) pre-

stanak, rješenje, solucija, rasplet, ishod, izlaz, rezultat **3** (*vidi svoj* ~) nestajanje, smrt, umiranje; poraz, uništenje, zalaz **4** (***na kraju***) na koncu, nakon svega, na kraju krajeva

krajem adv. koncem, potkraj, pretkraj, pri/na kraju, na koncu, pod konac

krajnost f (*sav je u krajnostima*) oprečnost, suprotnost, ekstrem

krajnje adv. **1** (~ *dobar*) izuzetno, iznimno, potpuno, sasvim, do kraja **2** (*to je bilo* ~) najviše, najdalje, najgore, najbolje...

krajnji adj. **1** (*krajnja opasnost*) skrajnji, prevelik, ogroman, izniman, izvanredan, maksimalan, ekstreman, radikalan, drastičan, neobičan, nekompromisan **2** (~ *s desne strane*) posljednji, na kraju, zadnji, rubni, (~ *rezultat*) konačan *usp.*, posljednji

krajolik m pejzaž, predjel, kraj, *usp.*, krajobraz, priroda

krakat adj. dugonog, nogat, dugoruk, štrkljast, rodat, izdužen, visok i mršav

krakatost f dugonogost, nogatost, dugorukost, štrkljastost, rodatost, izduženost

kralj* m (~ *u svom poslu*) car, prvi, najbolji, najistaknutiji, najkvalitetniji, vrhunski; monopolist

kraljevstvo n kraljevina, monarhija

kralježak m pršljen, knjiš. kraliješ

kralježnica f hrptenjača, hrptenica, nef. kičma, (*donji dio kralježnice*) križa

krasena f (*bot.*) bršaka

krasiti imprf. **1** (~ *odjeću*) ukrašavati, uljepšavati, dotjerivati, dovoditi u red **2** (*krasi ih dobrota*) resiti, odlikovati, služiti (komu) na čast, činiti skladnim/harmoničnim

krasnorječiv adj. krasnorjek, slatkorječiv, milorječiv, govorljiv, rječit, sladak na jeziku, ekspr. gladan bi ga čovjek slušao, ekspr. nef. blagoglagoljiv, nef. ljeporječiv

krasopis m kaligrafija, lijepo pisanje

krasota f divota, ljepota *usp.*, blistavost, sjaj, ljupkost, milina

krasta f (~ *na rani koja zacjeljuje*) korica, (*mala* ~) perućac, perutac

krastača f gubavica

krastavac m nef. kukumar

krasti imprf. **1** (~ *komu što*) otimati, uzimati tuđe, prisvajati, (*redovito* ~ *komu što*) potkradati (koga), (*pomalo* ~) kraduckati, brstiti, (*nemilice* ~) pljačkati *usp.*, (~ *na vagi*) zakidati, varati; nef. dizati (komu što), čistiti; pej. drpati **2** ~ **se** prikradati se, šunjati se, iskradati se

krasuljica f (*bot.*) krbuljica

kratak adj. **1** (~ *po duljini*) nevelik, nedug, mali, malen, (~ *po trajanju*) kratkotrajan, kratka vijeka, kratka daha, kratkovječan, malovječan, kratkoročan, privremen, prolazan, nestalan, ograničen **2** (*kratke nogavice*) prekratak, premalen **3** (~ *osvrt / kratka rečenica*) sažet, jezgrovit, koncizan, kompaktan, zbijen, stegnut, (*kratka verzija*) skraćen, (*vrlo* ~*: o izvještaju*) telegrafski **4** (~ *put*) izravan, direktan, nezaobilazan **5** (*prilog im je nešto* ~*, nef.*) oskudan, slab, nedostatan, nedovoljan, neprikladan, nizak

krater* m (~ *vulkana*) ekspr. grotlo, ždrijelo, žvalo

kratica f skraćenica, abrevijacija, muz. abrevijatura

kratiti imprf. **1** (~ *suknju*) skraćivati, potkraćivati, smanjivati, (~ *sijekući*) podsijecati, (~ *rezanjem*) podrezivati **2** (~ *komu najosnovnije*) uskraćivati, braniti, zabranjivati

kratkoća f **1** (~ *vremena / trajanja čega*) nevelikost, ograničenost, kratkotrajnost, kratkovječnost, kratkoročnost, privremenost, prolaznost, nestalnost **2** (~ *osvrta / rečenice*) sažetost, jezgrovitost, konciznost, kompaktnost, zbijenost, stegnutost **3** (~ *sredstava, nef.*) oskudnost, nedostatnost, nedovoljnost, neprikladnost

kratkovidnost f **1** (*med.*) miopija **2** (*nesposobnost predviđanja događaja*) nevidovitost

krava* f **1** (~ *koja se nije telila*) junica, (~ *koja se muze / daje puno mlijeka*) muzara, muznica **2** (*pej.*) glupača, *usp.*; zlobnica

kravačac m (*bot.*) magareći trn

kravarica f (*bot.*) crvena djetelina

kravata f arh. hrvatka, samovez, nef. rj. okovratnik

kravojac m (*bot.*) divlja anđelika

kreacija f (*neponovljiva* ~) ostvaraj, djelo, stvaralaštvo, umjetničko djelo, (umjetnički) proizvod, remek-djelo; izum, (***modna*** ~) moda, dizajn; odjeća, haljina, šešir...

kreativan adj. inventivan, imaginativan, originalan, stvaralački, vizionarski, darovit, nadaren, talentiran, ingeniozan, produktivan

kreativnost f inventivnost, imaginativnost, originalnost, stvaralačka snaga/moć/duh, stvaralaštvo, vizionarstvo, darovitost, dar, talent, ingenioznost, produktivnost

kreator m (~ *kostima*) stilist, dizajner, kostimograf, (~ *zbivanja/nevolja*) inicijator, pokretač, začetnik, generator, autor, tvorac, stvaratelj, izumitelj

kreda* f (*mekana i sipka* ~) milovka, talk; nef. federvajs

kreirati imprf. i prf. (~ *predmet/projekt*) stvarati, stvoriti, ostvarivati, ostvariti, generirati, proizvoditi, proizvesti, izmišljati, izmisliti, inicirati, konstruirati, graditi, sagraditi, razvijati, razviti, formirati, (~ *odjeću*) dizajnirati

kremen m kvarc

krenuti prf. **1** (~ *dalje*) poći, pokrenuti se, maknuti se, pomaknuti se, uputiti se, zaputiti se, otputiti se, nef. otpraviti se, otisnuti se, poteći, potegnuti, udariti, otići, otputovati, (~ *za kim*) pristati, (~ *brzo*) potrčati, poletjeti, pojuriti, (~ *pješice*) uzeti put pod noge, (~ *okolišno*) nef. zaokoliti, (~ *korakom*) zakoračiti, ekspr. pokročiti **2** (*krenula je trgovina*) poći, početi, razvijati se, napredovati, postati uspješan, stati na noge

krepak adj. **1** (*o osobi*) jak *usp.*, čvrst, zdrav, dobrodržeći, čio, (*biti* ~) dobro se držati, (*krepka rečenica*) živahan, poletan, svjež **2** (~ *napitak*) okrepljujući, osnažujući

kresati imprf. **1** (~ *grane*) potkresavati, podrezivati, podsijecati, rezati, odsijecati, orezivati, obrezivati, odrezivati, čistiti, uklanjati, ogoljavati, tesati; rj. kljaštriti, (*puno* ~) nakresati se **2** (~ *primanja*) smanjivati, reducirati **3** (~ *komu što*) govoriti u lice/brk

kresivo n ognjilo, kremen; nef. ocilo

kreštav* adj. prodoran, hrapav, (*kao kad cikću pilići*) ciktav, (*kao kad voda šišti*) šištav, (*kao kad što pucketa*) praskav

kretanje n micanje, pomicanje, pokret(anje), gibanje, kinetika, hod(anje), pogon, pomak, kretnja, živahnost, živost, uzburkanost, promjena, premještanje, promet, (*polubrzo* ~ *konja*) kas, (~ *u mjestu*) ljuljanje, (*lagano/sporo* ~) mrdanje, (~ *kao u njihala*) klaćenje, (~ *u sjedenju/ležanju*) meškoljenje, (*brzo* ~) trčanje, jurenje, jurnjava, (~ *stroja*) hod, rad; pogon, (*pozitivno* ~) napredak

Kreta f pov. Kandija

kretati imprf. **1** (~ *prema/k(a) komu/čemu*) polaziti, uputiti se, odlaziti, ići *usp.* **2** ~ **se** pomicati se, micati se, gibati se, pokretati se, odlaziti, mrdati se, (*puno se kreću*) hodati, pješačiti, šetati, trčati, (~ *besciljno*) vrzmati se, (~ *u raznim smjerovima*) krstariti, obilaziti, tumarati, lutati, vrtjeti se, krivudati, vrludati, ekspr. krivuljati, (~ *u krug*) kružiti, (~ *kasom*) kas(k)ati, (~ *u svim smjerovima bez reda*) komešati se *usp.*, (~ *polagano i oprezno*) brojiti korake, (~ *vrlo sporo*) vući se, miljeti, militi, (~ *ritmički u određenu smjeru*) strujiti, strujati, (~ *uvijajući se*) migoljiti **3** (*tlak zraka se kreće*) mijenjati se, varirati **4** (~ *u određenim društvenim krugovima*) živjeti, biti, ophoditi se

kreveljiti se imprf. bečiti se, bekeljiti se, kesiti se, beljiti se

krevet m **1** (*odmarati se na krevetu*) postelja, ležaj *usp.*, počivalište, (*različite vrste kreveta*) dupli krevet, pomoćni krevet, poljski krevet, vodeni krevet, viseći krevet, visaljka, (*dječji* ~) krevetac, krevetić **2** (*misliti samo na* ~) seks, intimnost, seksualni odnos

krezub adj. bezub, krnjav, krezav; nef. škrbav

krezubost f bezubost, krnjavost, krezavost; nef. škrbavost

krhak adj. **1** (~ *predmet*) lomljiv, loman, fragilan **2** (*krhka osoba*) slab, osjetljiv, nježan *usp.*, hipersenzibilan, delikatan, neotporan, loman; nestabilan

krhkost f **1** krhkoća, lomljivost, lomnost, fragilnost **2** osjetljivost, nježnost, slabost, hipersenzibilnost, delikatnost, neotpornost

krhotina f lomatak, komadić, komad, rj. krnjadak, (~ *krute cjeline*) okršak, krš, (~ *stakla*) srča, staklovina, (~ *porculanskog posuđa*) hrbina, (~ *granate/metka*) šrapnel, šplíter, rj. rbak, rbina, prskotina, nef. geler, (~ *zuba*) okrnjak, krnjutak, krnja(k), krnjadak, krnjatak, krnjetak, škrb(in)a

kričavost f drečavost, šarenilo, napadnost, jarka obojenost, nesklad

krijesnica f **1** (*zool.*) svjetlica, svijetnjak, svitac **2** (*bot.*) ravan **3** (*ukras koji baca iskre*) prskalica

krijumčar m crnoburzijanac; nef. švercer, žmugler, žmukl(j)ar, šmugler

krijumčarenje n krijumčarstvo, crnoburzijanstvo, crno tržište, crna burza; nef. šverc(anje), škija, promičba, nef. pej. kontrabanda

krijumčariti imprf. crnoburzijančiti, nef. švercati

krika f **1** (~ *djece*) kričanje, vikanje, vriska(nje), deranje, povici, povika, nef. krika i skrika **2** (*bot.*) krivičica

kriknuti prf. vrisnuti, jauknuti, zavapiti, urliknuti, ispustiti krik

krilo* n **1** (~ *prozora*) kapak, (*prozorsko ~ od pomičnih dijelova*) rebrenice, žaluzine, žaluzije, nef. šalaporke, grilje, škure, (~ *zgrade*) bočni dio, bok; trakt **2** (*njihati u krilu*) naručje, skut, (***u krilu koga/čega***) pod okriljem

kriminal m (~ *u društvu*) zločin, nedjelo, nasilje, kriminalan čin, kažnjivo djelo, (~ *u porastu*) kriminalitet, povreda zakona, delinkvencija, prekršaji, ilegalne radnje, korupcija, mafijaštvo, mafijašenje

kriminalac m zločinac, zlikovac, delinkvent, prijestupnik *usp.*, krivac *usp.*, počinitelj, bandit, nitkov, provalnik; mafijaš, gangster

kriminalan adj. **1** (~ *čin*) zločinački, protuzakonit, ilegalan, kažnjiv, delinkventan, mafijaški **2** (~ *tekst, nef.*) loš, užasan, očajan, nikakav, katastrofalan, nevrijedan, strašan *usp.*

kriminalistički film/roman nef. krimić

krinka f **1** (*predmet za pokrivanje očiju i nosa*) krabulja, maska, obrazina, nef. čuvida **2** (*to ponašanje je samo ~*) pretvaranje, licemjerje, maska *usp.*

kriptomerija f (*bot.*) japanski cedar

kristal* m (*tijelo pravilnog unutarnjeg rasporeda čestica*) arh. ekspr. ledac, vedrac, (*bijeli ~ topiv u vodi*) alaun, stipsa, kiseli kamen, arh. kocelj

kristalan adj. (*kristalna voda*) proziran, čist, bistar, jasan *usp.*, (*koji ima strukturu nalik onoj kristala*) kristalast, (*koji se može oblikovati u kristal*) kristaličan

kristalizirati se imprf. **1** (~ *mijenjajući strukturu tvari*) lediti se, zgušnjavati se **2** (*o prilikama/situaciji*) razjašnjavati se, izbistravati se, izbistriti se, oblikovati se, utvrđivati se

kriterij m mjerilo, standard, norma, model, pravilo, načelo, princip, zakon

kriti imprf. **1** (~ *što*) s(a)krivati, prikrivati, tajiti, zatajivati, prešućivati, šutjeti (o čemu), sklanjati, zataškavati (što), zametnuti trag (čemu), držati (što) pod ključem, (~ *svjetlo*) zastirati, pokrivati, (*zemlja krije mnoga blaga*) sadržavati, imati, čuvati **2 ~ se** s(a)krivati se, zaklanjati se; biti/živjeti/prebivati u potaji, (~ *pod velom*) pokrivati/sakrivati lice

kritičan adj. **1** (~ *trenutak*) opasan, rizičan, krizni, ozbiljan, presudan, krizni, odsudan, riskantan, pogibeljan, smrtno opasan, blizu propasti/sloma; odlučujući, važan **2** (*iznimno je ~*) prekritičan, hiperkritičan; sitničav, nedobronamjeran **3** (*kritična temperatura*) granični

kritičar* m (~ *situacije na terenu*) analitičar, interpret, prosuđivač, prikazivač, evaluator, komentator, (~ *djela*) prikazivač, ocjenjivač, recenzent, prosuditelj, prosuđivač; pisac kritike, (*likovni* ~) nef. likovnjak, (*zlonamjerni* ~) kritizer, kuditelj, osuđivač; arh. kritik

kritički adv. (~ *se osvrnuti na što*) ocjenjivački, analitički, prosuđivački, evaluatorski, recenzentski, komentatorski; strogo, podrobno, temeljito, (~ *gledati samoga sebe*) samokritički

kritika f **1** (~ *djela*) ocjena, prosudba (čega), sud (o čemu), (*pismena* ~) recenzija, prikaz, kritički esej, osvrt, (*žučljiva/zajedljiva* ~) dijatriba, pamflet, paskvil, (*o postupku*) ocjenjivanje, prosuđivanje, prikazivanje, (*zlonamjerna* ~) kritizerstvo **2** (*oštra* ~ *čijeg ponašanja*) kuđenje, prigovor, prijekor *usp.*, pokuda

kritizirati imprf. i prf. podvrgnuti kritici, prigovarati *usp.*, nalaziti loše strane (komu/čemu), ne odobravati (komu što), zanovijetati, kuditi (koga/što), (~ *vrlo oštro u pisanu obliku*) pokapati, pokopati; prosuđivati, prosuditi, ocjenjivati, ocijeniti

kriv* adj. **1** (*kriva crta*) neravan, zakrivljen, iskrivljen, savijen, svinut, zavinut, uvinut, (~ *kao kuka*) kukast, (*čovjek kriva lika*) nagnut, pognut, pogrbljen, zgrčen, nakrivljen, nef. naheren, (*krivih nogu*) krivonog **2** (~ *odgovor*) pogrešan, promašen, netočan, neistinit, lažan; nezadovoljavajući, manjkav, neprecizan, neegzaktan, nekorektan, nepravilan, neispravan, loš, neumjestan, nepogodan, neprikladan **3** (*nije* ~ *za svoje postupke*) odgovoran **4** (***biti u krivu***) nemati pravo, misliti/zaključivati/govoriti kako nije, pogrešno misliti, pogrešno zaključivati/govoriti

krivac* m odgovorna osoba, (~ *za izgred*) izgrednik, (~ *za prijestup*) prijestupnik, prekršitelj (zakona), (~ *za najteža krivična djela*) zločinac *usp.*, kriminalac, (~ *za propast čega*) pren. grobar

kriviti (se) imprf. **1** (~ *za što*) okrivljivati (se), optuživati (se), smatrati (se) odgovornim/krivim, bacati krivicu (na koga), teretiti, osuđivati, objeđivati (se), ekspr. tovariti krivicu (na koga) **2** (~ *zbog težine tereta*) s(a)vijati (se), izvijati (se), iskrivljivati (se), priginjati se, povijati (se), previjati (se) **3** (~ *iz sveg glasa*) derati se, kričati, vikati *usp.*

krivnja f krivica, (~ *za slučaj*) odgovornost, pogreška, (*zajednička* ~) sukrivnja

krivo adv. **1** (*slika stoji* ~) nakrivljeno, koso **2** (~ *govoriš*) pogrešno, netočno, neistinito, neispravno, nepravo, lažno; nepravedno **3** (~ (*mi*)*je*) žao (mi) je, nije (mi) drago

krivokletnik m rj. krivoprisežnik

krivolov m lovokrađa, arh. tatbina, tadbina

krivolovac m lovokradica, nef. zvjerokradica, raubšicer

krivotvoren adj. (~ *novac*) falsificiran, patvoren, lažan; pogrešan, (~ *dokaz*) neistinit, lažan; nef. falš

krivotvorenje n falsificiranje, patvorenje, lažiranje, (*umjereno* ~ *čega*) preinačavanje, preinaka, (~ *istine*) okretanje, izvrtanje; laž *usp.*

krivotvorina f **1** (*o predmetima*) patvorina, falsifikat, imitacija, plagijat, lažnjak, nef. varak **2** (*o riječima*) neistina, laž *usp.*

krivotvoritelj m falsifikator, patvoritelj, imitator, plagijator

krivotvoriti imprf. i prf. (~ *novac/dokumente*) falsificirati, patvoriti, kopirati, prekopirati, imitirati, plagirati, nef. paštroćati, (~ *mišljenje*) fabricirati, umjetno stvoriti, (~ *istinu*) iskrivljivati, iskriviti, lagati, izmišljati, izmisliti, (*u određenoj mjeri* ~ *što napisano*) prepravljati, prepraviti, nef. frizirati

krivovjeran adj. nepravovjeran, neortodoksan, (*sklon vjeri/vjerskim pogledima koji su s gledišta druge vjere označeni kao krivi*) heretičan, pej. nevjeran, (*koji pripada drugoj vjeri*) heterodoksan, inovjeran, (*koji je u otpadništvu od crkvene zajednice*) šizmatičan, shizmatičan, (*koji štuje slike/kipove*) idolatrijski, nezna-

božački, (*protivan katoličanstvu / judaizmu, pov.*) poganski, mnogobožački, (*sklon stvaranju sekti*) sektaški, (*svojstven otpadnicima*) otpadnički, apostatičan, (*odijeljen od triju glavnih protestantskih zajednica*) disidentski, (*koji se odrekao od religije / vjerovanja*) ateistički, bezbožan, bezbožnički

krivovjerje n (*vjera / vjerski pogledi s gledišta druge vjere označeni kao krivi*) krivovjerstvo, hereza, pej. nevjera, (*pripadanje drugoj vjeri*) heterodoksija, inovjerje, (*otpadništvo od crkvene zajednice*) šizma, shizma, raskol, rascjep, (*štovanje slika / kipova*) idolatrija, idolopoklonstvo, neznaboštvo, (*vjera protivna katoličanstvu / judaizmu, pov.*) poganstvo, mnogoboštvo, (*stvaranje i pojava sekti*) sektaštvo, sektašenje, (*čin otpadnika*) apostaz(ij)a, otpadništvo, (*odjeljivanje od triju glavnih protestantskih zajednica, pov.*) disidentstvo, (*odricanje od religije / vjerovanja*) ateizam, bezboštvo, bezbožništvo, bezbožnost, krivoboštvo

krivovjernik m krivovjerac, heretik, pej. nevjernik, inovjerac, inovjernik, shizmatik, šizmatik, raskolnik, idolopoklonik, neznabožac, poganin, mnogobožac, sektaš, apostata, otpadnik, disident, ateist, bezbožnik

krivudav adj. (~ *put*) okukast, zavojit, zavojast, serpentinast, vijugav, vitičast, izvijen, neravan, kriv

krivulja f kriva crta, zavijutak, nef. vijuga, (~ *po kojoj se kreću nebeska tijela*) putanja, orbita, (~ *koja čini niz uvojaka oko jedne točke*) spirala, (~ *drugog stupnja*) parabola, (*vrsta krivulje u matematici*) provodnica, (~ *koja pokazuje smjer magnetskog / električnog polja*) silnica, (~ *u obliku četverokrake zvijezde*) asteroida

kriza f **1** (~ *u gospodarstvu*) stagnacija, depresija, poremećaj, recesija, neaktivnost, usporavanje; nezaposlenost, siromašenje, ekonomska kriza, teško stanje, nezadovoljstvo, (*financijska* ~) katastrofa, opasnost, teškoća, poteškoća; kritična/odlučujuća točka, klimaks, kulminacija **2** (~ ***morala***) dekadencija, nemoral *usp.*

krizma f sveta potvrda, sakrament potvrde, potvrda; nef. firma, berma

krizmati (se) imprf. i prf. nef. firmati (se), bermati (se)

križ m **1** (*znak kojim se što označuje*) križić, (~ *s Isusovim likom*) raspelo, rj. raspeće, (~ *na prsima misionara*) pektoral, naprsnik, (***kukasti*** ~) svastika **2** (*to je moj* ~) breme, muka *usp.*, patnja *usp.*, pokora, kazna • nef. ekspr. krst

križalina f (*bot.*) klobučac

križati imprf. **1** (~ *odlomke teksta*) precrtavati, izbacivati **2** (~ *biljke / životinje*) pariti (različite vrste), arh. polutačiti **3** ~ **se** (*o cestama*) ukrštati se, ukrštavati se, sjeći se **4** (*rel.*) krstiti se, (~ ***se lijevom rukom***) čuditi se, snebivati se

križatica f (*bot.*) prostrel, krstasta strišara

krnj adj. **1** (~ *zub*) oštećen, odbijen, odlomljen; nef. škrbav **2** (~ *podatak*) nepotpun *usp.*, parcijalan, djelomičan, nedovršen, nedostatan, nedovoljan, nedorađen

kroatizacija f (*o činu*) kroatiziranje, pohrvaćivanje, pohrvaćenje, (*o stanju*) pohrvaćenost, kroatiziranost

kroatizirati (se) imprf. i prf. pohrvaćivati (se), pohrvatiti (se)

krojač* m šivač, (~ *odjeće od grubog sukna*) pov. abadžija, terzija, (~ *koji samo krpa odjeću*) krpar, (*loš* ~) nef. krpo, (*kazališni* ~) kostimer, (~ *tuđe sudbine /* ~ *koji samo kroji*) krojitelj; nef. krojilac, šnajder

krojačica f šivačica; arh. švelja, švalja, nef. šnajderica, šilica

krokodil m ekspr. aligator

kronika* f (~ *događaja*) registar, popis; ljetopis, anali, kalendar, dnevnik; arhiv; povijest, priča, vremeplov

kronologija* f (~ *nemilih događaja*) redoslijed, red, niz, sukcesija, sekvencija, serija

kronološki adj. po redoslijedu/kronologiji, po redu; sekvencijalan, progresivan, serijski, uređen, povijesni

kronometar m štoperica

krotak adj. blage naravi, stidljiv, smjeran, nježan, tih, umilan, pokoran, popustljiv, dobrodušan, bezazlen, pitom, miran, plah; ekspr. kao janje/košuta, janjeći

krotitelj m ukrotitelj, krotilac, dreser

krotiti imprf. 1 ukroćivati, dresirati, (~ *divlju životinju*) pripitomljavati, (~ *tvrdoglavoga*) pokoravati, lomiti (volju) 2 (~ *pravu narav*) potiskivati, suzbijati, smirivati

krotkost f blagost, stidljivost, smjernost, nježnost, umilnost, umiljatost, pokornost, popustljivost, mekoća, pitomost, dobrodušnost, mirnoća, plahost, bezazlenost, ekspr. janjeća ćud

krov* m (*slamnati ~ seoske kuće*) šop, nef. streha, (~ *koji natkriva otvoren prostor, npr. na terasama*) štekat, (*polukuglast / kuglast ~*) kupola, rj. kuba, kube, lukovica

krović* m (*bot.*) rančić

krpa* f 1 (~ *za krpljenje*) zakrpa 2 (*o odjeći*) dronjak *usp.*, odrtina, (*stare krpe*) nef. krama 3 (*pej.*) beščasnik, bijednik, jadnik, ništarija, pokvarenjak *usp.*

krpanje n 1 (~ *odjeće*) popravljanje, stavljanje zakrpa, zatvaranje rupa, (*stalno ~*) krpež, (~ *koga, nef.*) zašivanje, zatvaranje rana 2 (~ *loše učinjenog*) popravljanje, poboljšavanje 3 (~ *u životu*) snalaženje, vezanje/sastavljanje kraja s krajem, zlopaćenje, mučenje • nef. krpljenje

krparija f krpanje, krparenje, krpež, petljanje, petljanija, petljancija, klepotina, prčkarija, črčkarija, nestručnost; nef. fušeraj

krpati imprf. 1 (~ *odjeću*) krpiti, stavljati zakrpe, popravljati, zatvarati rupe, nef. štopati, (~ *gume*) vulkanizirati, (~ ***koga***, *nef.*) zašivati, zatvarati rane 2 (~ *loše učinjeno*) popravljati, poboljšavati 3 ~ **se** (~ *nekako*) snalaziti se, zlopatiti se *usp.*

krpelj m nef. škl(j)opac

krplja f (*podmetač za obuću za hodanje po snijegu*) ćoza

krsni list nef. krštenica

krstiti* imprf. i prf. 1 imenovati, (~ *drugim imenom, nef.*) nazivati, nazvati, (~ *koga čime, pej.*) kojekako/pogrdno nazivati/nazvati, pridijevati/pridjenuti koješta 2 (*nemoj me stalno ~*) dokazivati (komu što), uvjeravati (koga u što) *usp.* 3 ~ **se** križati se, (***ne dati se*** ~) biti nedokaziv, ne dati si dokazati, biti gluh za dokaze/argumente, tvrdoglaviti se, inatiti se

krstovnica f (*bot.*) potočarka

krš* m 1 (*o predjelu*) kamenjar, stjenjak, timor, kamen, rj. griža, arh. kras, (*prostor bez paše*) pustopašica 2 (~ *starih stvari*) olupine, ostaci, krhotine, (~ *od rušenja*) šut 3 (*pravi ~ u sobi, nef.*) nered, zbrka, kaos *usp.*

kršan adj. 1 (~ *mladić*) snažan, jak, čvrst, krepak, kao od stijene odlomljen/odvaljen, stasit, plećat, razvijen, naočit, čio, zdrav 2 (~ *teren, ekspr.*) kraški, krševit, kamenit, stjenovit

kršiti imprf. 1 (~ *što tvrdo*) lomiti, slamati, kidati, čepati 2 (~ *pravila / ugovor*) gaziti, odbacivati, ogriješiti se (o što), ne poštovati (što), krivo postupati, raditi protiv (čega)

krštenje n krst, (*proslava obreda krštenja*) krstitke

krt adj. (*koji se lako raspada / lomi*) lomljiv *usp.*, raspadljiv; mrvljiv, drobljiv, krhak, suh, (*krto meso*) nemastan

krt(ica) f 1 (*zool.*) nef. krtovinac 2 (~ *u čijim redovima*) špijun, dojavljivač, doušnik *usp.* 3 (*o osobama koje puno rade*) marljivac *usp.*

krtičnjak m krtovina, nef. krtovinac

krucijalan adj. najvažniji, glavni, središnji, centralni, temeljan, osnovni, esencijalan, odlučujući, vitalan

krug* m 1 (*u krugu tvornice*) zatvoren/ograničen prostor, okružje, okolina, blizina 2 (*kretati se u različitim krugovima*) društvo, grupa, skupina, zajednica 3 (*nešto okrugla oblika*) prsten, obruč, kolobar, kružnica, kugla, vijenac, vitica, (*nepravilan ~*) krumpir 4 (*polarni ~*) polarnik, arh. stožernik 5 (*napraviti ~ oko*

grada) šetnja, vožnja, nef. tura **6** (~ *razgovora / izborni* ~) nef. runda

kruh* m **1** (*različite vrste kruha*) bijeli kruh, crni kruh, raženi kruh, pšenični kruh, pšeničnjak, pšeničnik, kukuruzni kruh, kukuružnjak *usp.*, proseni kruh, prosenjak, prosenica, francuski kruh, nef. francuz, (*okrugli pšenični* ~ *obično od beskvasnog tijesta*) pogača *usp.*, (~ *od cjelovitog brašna*) graham, (*beskvasni* ~) maces, maca, (*trajni* ~ *kao osnova za sendvič*) tost, (*drugi put pečen* ~) prepečenac, dvopek *usp.* **2** (*nemam za* ~) hrana, prehrana, živežne namirnice, najnužnije **3** (*imati svoj* ~) posao, zanimanje, plaća • ekspr. hljeb

kruliti imprf. (~ *u želucu*) krčati, nef. kruljiti, burljati

krumpir* m (*mladi proljetni* ~) proljećar; nef. krtola

kruna* f **1** korona, (*trostrana papinska* ~) tijara, (*ukras u obliku prednjeg dijela krune*) dijadem(a) **2** (~ *simboličkoga značenja*) vijenac, ukras **3** (~ *njegova rada*) vrhunac, zenit, cvijet, najbolji ishod/kraj

krunica f nef. ružarij, brojanice, čislo, patrice, očenaši

krúniti imprf. runiti, komiti, odvajati; mrviti, sitniti, ljuštiti

krupan* adj. **1** (~ *po obujmu / površini*) velik, golem, ogroman, širok, pozamašan, zamašan, oveći **2** (*o tijelu*) jak, snažan, korpulentan, razvijen, robustan; nabijen, težak, debeo, okrugao **3** (~ *problem*) težak, ozbiljan, znatan, (~ *pothvat*) važan, značajan, velik

krupica* f nef. griz, prekrupa

krupno adv. *usp.* krupan; (~ *odrezati*) na velike komade, u većim komadima, (~ *govoriti*) duboko

krupnoća f krupnina, krupnost, korpulencija, korpulentnost, razvijenost, robusnost, veličina, debljina, težina

krut adj. **1** (*kruta smjesa*) nepodatljiv, tvrd, stvrdnut **2** (*kruto tijelo*) neelastičan, ukočen, ukrućen, negibak, negibljiv, nesavitljiv, nerastegljiv, nepokretljiv **3** (~ *u ponašanju*) suzdržan, strog, nepopustljiv, tvrdoglav *usp.*, zadrt *usp.*, neprilagodljiv, zategnut; oštar, okrutan, nemilosrdan, (~ *pozdrav*) usiljen, ukočen *usp.*, uštogljen

krutost f **1** (~ *smjese*) tvrdoća, stvrdnutost, nepodatljivost **2** (~ *tijela*) neelastičnost, ukočenost, ukrućenost, negipkost, negibljivost, nesavitljivost, nerastegljivost, nepokretljivost **3** (~ *u ponašanju*) suzdržanost, strogost, nepopustljivost, neprilagodljivost; oštrina, okrutnost, nemilosrdnost; usiljenost, ukočenost, uštogljenost

kružiti imprf. **1** (~ *oko bunara*) opisivati kružnicu, obilaziti **2** (~ *bez cilja*) krstariti, ići (u)okolo, šestariti **3** (*priče kruže*) kolati, cirkulirati, pronositi se, širiti se

kružni adj. cirkularan, okrugao *usp.*, (~ ***tok***) rotor

krv* f **1** (*ljudi iste krvi*) rod, koljeno, loza; porod, obitelj, pleme, soj, rasa, pasmina, podrijetlo, srodstvo, svojta **2** (*imati vrelu* ~) temperament, narav, ćud, priroda, osjećaj **3** (*dogodila se* ~) krvoproliće, prolijevanje krvi, pokolj, smrt, tragedija

krvariti* imprf. (*teško* ~ *cijeli život*) trpjeti, mučiti se, podnositi muke/patnje, patiti *usp.*, zlopatiti se, žrtvovati se *usp.*, podnositi žrtve

krvav* adj. **1** (~ *posao*) pretežak, prenaporan, neizdrživ, mukotrpan, težak **2** (*krvava knjiga, nef.*) izvrstan *usp.*, fantastičan, odličan

krvavo* adv. (~ *zarađivati*) s mukom, pateći se, preteško, prenaporno, teško, naporno (~ *platiti pogrešku*) skupo

krvni* adj. **1** (~ *neprijatelj*) smrtni, do smrti **2** (*krvna veza*) srodnički, rodbinski

krvnički* adv. (*postupati* ~) okrutno, bezdušno, krvoločno, mesarski, ubilački, zvjerski, nemilosrdno, nesmiljeno, homicidno, genocidno

krvnik m **1** (*izvršitelj smrtne kazne*) egzekutor, ekspr. dželat, (*njegov* ~ *leži u zatvoru*) ubojica, razbojnik, mučitelj *usp.* **2** (*bot.*) lastavina

krvoločan adj. (~ *neprijatelj*) krvožedan, okrutan *usp.*, surov, grozan, nesmiljen, divlji, zvjerski; ekspr. krvolok

krvopija m **1** nasilnik, mučitelj, zlostavljač, (*onaj koji iskorištava drugoga*) rj. krvopilac, (*dosadni* ~) dosadnjaković, napasnik, nametljivac *usp.* **2** (*nef.*) vampir

krzno* n (~ *kune*) kunovina, (~ *lisice*) lisica, (~ *samura*) samurovina, (~ *bizamskog štakora*) bizam, ondatra, (*skupocjeno janjeće* ~) astrahan, karakul

kržljav adj. **1** (~ *dječačić* / *kržljava biljka*) nerazvijen, slab, zaostao u rastu, mali, sitan, sićušan, mršav, slabunjav, nejak **2** (~ *prihod*) oskudan, slab, nedostatan, nedovoljan, premalen, nikakav, bezvrijedan • rj. kršljav

kržljavost f **1** (~ *biljke* / *osobe*) zakržljalost, nerazvijenost, slabost, zaostalost u rastu, sićušnost, mršavost, slabunjavost, nejakost **2** (~ *prihoda*) oskudnost, nedostatnost, nedovoljnost, beznačajnost, bezvrijednost • rj. kršljavost

kubik m kubični/kubni metar

kucanje* n (*o zvuku*) kucaj, otkucaj

kucati imprf. **1** (*o satu*) otkucavati, udarati, tući, (*lagano* ~) kuckati, tiktakati **2** (*o srcu* / *bilu*) lupati, udarati, pulsirati **3** (~ *na stroju*, *nef.*) tipkati

kuća f **1** (~ *za stanovanje*) zgrada, obiteljska kuća, kuća u nizu, stojna kuća, (*prizemna* ~) prizemnica, (~ *na kat*) katnica, (~ *na više katova*) višekatnica, (~ *na uglu ulice*) uglenica, uglara, (*udobna* / *samostalna* / *velika* ~ *s vrtom*) vila, (~ *ob. za privremeni boravak*) nastamba, (*primitivna* ~ *ukopana u zemlju*) zemunica, (~ *od drvene građe*) brvnara, drvenjara, nef. drvenjača, (~ *na kolju*) sojenica, sušnica, (*seoska* ~ *s kosturom od pruća ozidana glinom*) košara, (*kamena* ~ *pokrivena daskom*) nef. tahtara, (*zidana* ~) zidanica, (*seoska kamena prizemna* ~) polača, (~ *pokrivena kamenim pločama*) ploča, (~ *u primorskim krajevima*) arh. dvori, (*nesigurna* ~) čardak ni na nebu ni na zemlji, (~ *za odmor*) vikendica, (*raskošna* ~ *za ljetni odmor*) ljetnikovac, (*mala* / *niska* ~) prizemljuša, (*mala* ~ *od lošeg materijala*) koliba *usp.*, kućerak *usp.*, (*ružna* ~) sandučara, kasarna, (*stara dotrajala* ~) straćara; *usp.* građevina **2** (*on je u svojoj kući*) dom, nef. konak; stan, boravište, krov, krov nad glavom, prag, ognjište, sklonište, utočište **3** (~ *Marićevih*) obitelj, obiteljska loza, loza, rod, krv, klan, pleme, dinastija, (*što će na to reći* ~) ukućani, obiteljski krug, kućanstvo, bližnji **4** (~ *je dobila novog direktora*, *nef.*) ustanova, tvrtka, poduzeće, firma **5** (***ne gori*** ~) ne treba se žuriti, ne treba biti nestrpljiv/nervozan, ima vremena, (treba raditi) polako i smireno

kućerak m potleuša, potleušica, straćara, koliba *usp.*, (~ *nečist od dima*) pej. čađara, čađavica

kući adv. (*ići* ~) doma, (***piši*** ~ ***propalo***, *nef.*) ništa od toga, propala zamisao/ideja

kućica* f **1** (*pasja* ~) kusnica, psetarnica, štenara **2** (~ *u formularu*) kvadratić, rubrika **3** (*vanjski dio čega koji dijelove drži zajedno*) kućište, obočje

kućiti se imprf. stvarati domaćinstvo, domiti se, savijati gnijezdo, opremati se

kućni adj. (*kućna atmosfera*) domaći, intiman, obiteljski, (*kućna haljina*) nef. za po kući, za po doma, pokućni, (~ *poslovi*) kućanski, (*kućna životinja*) kućni ljubimac

kud(a)* adv. (*kao korelativ*: ~ *je bolesna*, ~ *siromašna*) i ... i, ne samo što ... već, osim što ... i, nef. em ... em

kuditelj m prigovarač, koritelj, osuđivač, kritizer; nef. kudilac

kuditi imprf. prigovarati (komu što) *usp.*, kritizirati *usp.*, koriti, ocrnjivati, osuđivati, (*oštro* ~) ribati, (*iznositi laži o kome*) klevetati *usp.*; ekspr. huliti

kudravac m kovrčavac, nef. kudronja, (*pas kudrave dlake*) kudrov

kuđenje n kudnja, prigovaranje, kritiziranje, korenje, ribanje, osuđivanje, klevetanje, ekspr. huljenje, ekspr. rj. kudba

kuga f **1** (*o bolesti*) nef. čuma, morija, kuma **2** (*to je prava* ~) zlo, užas, pošast, katastrofa, pomor, nevolja

kugav adj. nef. čumav

kugla* f 1 (~ *oblikovana od snijega*) gruda 2 (~ *ga je pogodila*) zrno, metak, hitac, tane

kuhalo n rešo, (*planinarsko ~ na špirit*) primus

kuhano adv. lešo

kuharstvo n (*umijeće spremanja hrane*) kuhanje, (*način priređivanja jela*) kuhinja, (*vještina pripravljanja biranih jela*) kulinarstvo

kuhati* imprf. 1 (~ *ručak*) spremati, pripremati, priređivati, pripravljati, variti, nef. praviti (jelo), gotoviti, zgotovljavati, (~ *na laganoj vatri*) nef. ekspr. krčkati, (~ *u pari*) pirjati, nef. dunstati, (*prelijevati vrelom vodom*) blanširati, pariti (~ *na mornarski*) marinirati, (~ *što tako da postane sastavni dio smjese*) ukuhavati, (~ *jelo loše*) paštroćati, (*pripremati hranu na žaru*) peći 2 (*voda kuha* / ~ *od bijesa*) vreti, ključati, pjeniti se 3 (~ *što mutno*) pripremati, spremati, snovati, smišljati, mutiti, spletkariti 4 (~ *koga*) varati, obmanjivati 5 ~ **se** (~ *na suncu*) peći se, gorjeti, topiti se, izgarati

kuhinja* f (*javna* ~) pov. menza

kuja f (*ženka psa*) nef. kusa

kuka f klin, kvaka, (~ *za vuču*) fuljač, (*dio vješalice*) klinčanica, (*dvokraka / trokraka ~ na konopu kojim se što dohvaća*) skoba, mačak, mačka, (*mesarska* ~) čengele, nef. čengija, čengel, čengela; nef. čivija, čuklja, čukalj, hakl

kukac m insekt, (*nepoželjni kukci*) gamad; nef. baja

kukanje n 1 (*neutješno* ~) plakanje, naricanje, jaukanje, (*otegnuto* ~) kuknjava 2 (*stalno nepotrebno* ~) jadikovanje, jadanje, čangrizanje, nezadovoljstvo, žalba, nef. grintanje 3 (~ *za kim*) žaljenje, oplakivanje, tuženje, ekspr. bugarenje, rj. jadovanje

kukati* imprf. 1 (*neutješno* ~) plakati, naricati, jaukati 2 (*stalno ~ ni zbog čega*) tužiti se, jadati se, jadikovati, prigovarati, čangrizati, nef. grintati 3 (~ *za kim*) žaliti, oplakivati, tužiti, ekspr. bugariti, rj. jadovati

kukavnost f jad, bijeda, bijedno stanje, sirotinja, siromaštvo, kukavelj, nesreća, nevolja, ništavnost, neuspješnost, beznačajnost

kukcojed m (*ob. u pl.*) kukcožder; (pl.) ježevi, krtice, rovke

kukičati imprf. kačkati, nef. heklati

kukuri(je)kati imprf. kokotati

kukma f ćuba, nef. kapor

kukrika f (*bot.*) crni grab

kukuruzana f (*mjesto za sušenje i pohranu kukuruza*) kukuruznica, koš, nef. čardak

kukuruzovina f (*posječene stabljike kukuruza*) kukuruzinac, šašljika, tršljika, (*listovi s kukuruznog klipa*) komušina, šaša, perušina, rj. tuluzovina

kukuružnjak m kukuruzni kruh, proha; nef. kuružnjak, proja, prova

kula f 1 (~ *za obranu*) zidina, utvrda, toranj, kaštel, stražarnica, promatračnica; arh. turanj 2 (*šah. nef.*) top

kulminirati imprf. i prf. intenzivirati se, zaoštravati se, zaoštriti se, eksplodirati; rj. vrhuniti

kult m 1 (*neobičan mistični* ~) obred, vjerovanje, vjera, sekta, sljedba, crkva 2 (~ *osobe*) štovanje, poštovanje, obožavanje, idolizacija

kultivirati imprf. 1 (~ *biljke*) njegovati, uzgajati, saditi, rasađivati, proizvoditi 2 (~ *novu metodu*) širiti, njegovati, razvijati 3 (~ *koga / se*) odgajati, učiti (se) ponašanju, prosvjetljivati (se), obogaćivati (se), razvijati (se), poboljšavati (se), uljuđivati (se), civilizirati (se), trenirati (se)

kultni adj. 1 (~ *predmeti*) obredni 2 (~ *film / kultna momčad*) proslavljen, slavan, uspješan, slavljen, iznimno poznat, priznat

kultura* f 1 (*pripadaju različitim kulturama*) civilizacija, religija, način života, sredina, podneblje, porijeklo; običaj, navika 2 (*osoba iznimne kulture*) duhovni razvitak, odgoj, odgojenost, obrazovanje, obrazovanost, prosviječenost, kultiviranost, civiliziranost, erudicija, pro-

finjenost, uglađenost, sofisticiranost, ukus, dobar ukus, finoća **3** (~ *žitarica*) uzgoj, uzgajanje, kultivacija, obrađivanje, obrada; usjev, (~ *samo jedne vrste usjeva*) monokultura **4** (~ *za potrebe istraživanja*) mikroorganizam

kulturan* adj. (*kulturna osoba*) duhovno razvijen, prosvijećen, obrazovan, izobražen, kultiviran, učen, profinjen, rafiniran, sofisticiran, fin, civiliziran, uljuđen, uljudan, pristojan, svjetski

kuma* f (*u prijateljskom oslovljavanju*) prija

kumulirati (se) imprf. i prf. gomilati (se), nagomilavati (se), nagomilati (se), nakupljati (se), nakupiti (se), zbrajati (se), zbrojiti (se)

kundak* m usad(nik), (~ *starinske puške*) nef. tepeluk

kupac* m (~ *na veliko*) prekupac, (~ *koji kupuje od uzgajivača radi prodaje naveliko*) nakupac

kupalište n **1** (*kupališni prostor uz more / rijeku*) plaža, (*zatvoreno / otvoreno* ~) bazen, (*mjesto gdje je vađen riječni pijesak*) šoderica, (*orijentalno ~ s toplom vodom / parom*) hamam **2** (*zdravstvena ustanova*) toplice **3** (*javne prostorije za kupanje*) nef. kupatilo • nef. banj(a)

kupaonica f (*prostorija za umivanje*) umivaonica; nef. kupaona, kupatilo, banj(a)

kupati (se) imprf. (~ *u kadi*) prati (se), osvježavati (se), polijevati (se) vodom, (~ *u moru*) plivati, brčkati se; nef. banjati (se)

kupelj f kupka

kupiti imprf. **1** (~ *što*) skupljati, pribirati, nakupljati, ubirati; sazivati, okupljati, (~ *na hrpu / gomilu*) gomilati, nagomilavati, nanositi, grtati, zgrtati, slagati, (~ *pabirke*) pabirčiti, pobirati, (~ *s poda*) dizati, uklanjati, čistiti **2** ~ **se** skupljati se, stiskati se, smanjivati se, sužavati se **3** (*odmah se kupi!*) bježati, odlaziti, ići

kúpiti prf. **1** (~ *robu*) platiti, nef. uzeti, pazariti, (~ *sve i svašta*) pokupovati, nakupovati, (~ *od onoga koji preprodaje*) prekupiti, (~ *brzo*) razgrabiti, domoći se (čega), (~ *kartu*) izvaditi, (*dobiti u vlasništvo nešto što ne mora biti namijenjeno prodaji*) otkupiti **2** (~ *koga, pej.*) potplatiti, podmititi *usp.*, (~ *lijepim riječima*) pridobiti, zavarati, nef. obraditi, obrlatiti

kupovati imprf. *usp.* kúpiti

kupovina f (*jednokratan čin*) kupnja, (*o procesu*) kupovanje, (~ *na organiziranim putovanjima*) nef. šoping

kupovni* adj. kupljen, iz trgovine, industrijski

kupus m nef. zelje

kurentni* adj. optjecajni, prometni

kuriozitet m neobičnost, neočekivanost, čudo, čudnost, čudnovatost, novina, rijetkost, fenomen, iznimnost, ekscentričnost, idiosinkrazija, devijacija, aberacija

kurir m **1** (~ *koji prenosi poštu / obavijesti*) teklić, glasonoša, glasnik *usp.*, (~ *u vojsci*) ordonans **2** (*službenik koji prima i raznosi poštu*) dostavljač, raznosač pošte, poštar

kurirski adj. teklićki, teklički, pismonošin, glasonoški, brzotečki, skorotečki, objavljivački; izaslanički; dostavljački, raznosački

kusast adj. kus(at), kusav; prekratak, (~ *pas*) bezrep

kušač m (*profesionalni* ~) degustator, (*slučajni* ~) kušalac

kušanje n **1** (~ *jela / pića*) proba, probanje, degustacija **2** (~ *čega opasnog*) pokušavanje, pokušaj, proba

kušati imprf. i prf. **1** (~ *jelo / piće*) probati, nef. gustirati, (*profesionalno* ~) degustirati **2** (~ *što učiniti*) pokušavati, pokušati, probati, oprobati, usuđivati se, usuditi se **3** (*svašta* ~) iskusiti *usp.*, doživljavati, doživjeti **4** (~ *koga*) iskušavati, iskušati, provjeravati, provjeriti

kušnja f **1** (~ *savjesti*) ispit(ivanje), iskušavanje, provjera; izazov, iskušenje, napast **2** (*ratne kušnje*) nevolja, nesreća, zlo, neprilika

kuštrav adj. kovrčav, valovit, kudrav, rudlav, čupav; čuperkast, čuperast, čuperav, čuperan; razbarušen, nepočešljan, raščupan, neuredan

kut* m **1** (*u jednom kutu Slavonije*) dio, područje, mjesto, regija **2** (*zabačeno / skriveno mjesto*) ugao, rupa, prikrajak, potaja, zaklon, nef. budžak, ćošak **3** (~ *koji nastaje kada se isti predmet promatra s dviju različitih točaka*) paralaksa

kutak m kutić, zakutak, zapećak, utočište; skrovište, (*u kutku duše*) dubina

kutija* f doza, sprem(n)ica, škrinjica, (~ *za čuvanje vrijednih stvari*) kaseta, (~ *s pregradama*) regalčić, formica, (~ *za milodare*) škrabica, (~ *za olovke i sl.*) pernica, (~ *za naočale*) etui, (*zaštitna ~ cilindrična oblika za različite predmete*) patrona, (~ *za cigarete sa zaklopcem*) tabakera, tabakijera, (~ *za pisma / poštu i sl.*) sandučić *usp.*, (~ *za puder*) pudrijera, nef. puderdoza; nef. škatula

kužiti imprf. zaražavati, zarazivati, trovati, onečišćavati; širiti se, opasno djelovati

kužnjak m (*bot.*) tatula

kvačica f **1** (~ *za rublje*) štipaljka, štipalica, (~ *s jednim pokretnim dijelom*) žabica **2** (~ *na slovu*) dijakritički znak

kvačilo n spojka, nef. kuplung

kvalificiran adj. (~ *liječnik*) diplomirani, osposobljen, izučen, obrazovan, sposoban, kompetentan, iskusan, s praksom

kvalificirati (se)* imprf. i prf. **1** (~ *za natjecanje*) plasirati se, boriti se, izboriti se **2** (~ *za stolara*) osposobljavati (se), osposobiti (se), obrazovati (se), školovati (se), (~ *za novi posao*) prekvalificirati (se)

kvalifikacija* f **1** (*pozitivna ~*) kvalificiranje, određivanje, određenje, vrednovanje, ocjena, mišljenje **2** (*nemati potrebne kvalifikacije*) stručna sprema, obrazovanje, obrazovanost, škola, osposobljenost, izučenost, osposobljavanje, svojstvo **3** (~ *u sportu*) izlučno natjecanje, plasman, plasiranje

kvaliteta f **1** (~ *robe*) kakvoća, vrsnoća, razina/stupanj kakvoće/vrsnoće, standard, razina, vrsta, tip **2** (*imati dobrih ~*) osobina, odlika, atribut, karakterna crta, (*materijal odlične kvalitete*) svojstvo, značajka, karakteristika, obilježje, atribut; narav, priroda **3** (*njegova ~ je priznata*) kvalitetnost, odličnost, vrsnost, izvrsnost, vrijednost, nadarenost, dar, talent • ekspr. kakojstvo

kvalitetan adj. (~ *posao / kvalitetna osoba*) vrstan, vrijedan, valjan, probran, izvrstan, odličan, prvoklasan, prve klase, briljantan, sjajan, superioran, kompetentan, sposoban, vješt, majstorski, dobar; temeljit, dobro izveden, (*kvalitetno vino*) sortan

kvantifikacija f rj. pokoličenje

kvantifikator m količnik, rj. količitelj, pokoličitelj

kvantitativan adj. količinski

kvantiteta* f **1** količina *usp.*, kolikoća **2** (~ *u metrici*) duljina sloga

kvar m **1** (~ *na automobilu*) smetnja u mehanizmu, zastoj (u radu stroja), nedostatak, slaba točka, greška; nef. defekt **2** (*gubitak u vrijednosti*) šteta

kvarenje n kvarež, propadanje, truljenje, trulež, zaudaranje

kvariti imprf. **1** (~ *što*) oštećivati, izopačivati, alterirati, uništavati, upropaštavati, rušiti, remetiti, nagrđivati, prasiti, brljati *usp.*, (~ *koga*) loše utjecati (na koga), trovati, zavoditi, odvoditi na krivi put, (~ *komu kakvu dobru zamisao*) bacati klipove, zabadati trn u zdravu nogu, (~ *cjelinu čega čineći ga nepotpunim*) sakatiti **2** ~ **se** (*o hrani / piću*) kiseliti se, crvati se, kisnuti, (*o kruhu*) postajati ustajao/užežen, pljesniviti, (*o jelu*) odstajati, (*o mlijeku*) siriti se, grušati se, (*o masnoćama*) postajati užegnut **3** (*o vremenskim prilikama*) pogoršavati se, oblačiti se, mračiti se, smračivati se **4** (*o osobama / vrijednostima*) postajati gori/loš, iskvarivati se, trovati se, degradirati, propadati, srozavati se, padati, opadati **5** (*o strojevima*) nef. rikavati

kvas(ac) m pjenica, nef. germa

kvasiti imprf. **1** (~ *površinu čega*) natapati, vlažiti, navlaživati, močiti, namakati, plakati, rositi, polijevati, prskati, zalijevati; navodnjavati, nef. topiti, (*more kvasi obalu*) močiti, zapljuskivati, plakati **2** (~ *u posudi*) potapati,

topiti, umakati, močiti, plakati, držati potopljeno, držati u vodi **3 ~ se** močiti se, polijevati se, prskati se, topiti se (malo/polako)

kvrcati imprf. (~ *po glavi*) čvrgati, lupkati

kvrčiti se imprf. stiskati se, skupljati se, kovrčiti se, uvijati se, kutriti se

kvrga f **1** (~ *na stablu*) zadebljanje, čvor(natost), (~ *na tijelu/u tijelu*) čvoruga, tvrdina, zadebljanje, odebljanje, izbočina, izraslina **2** (*ima već mnogo ~, nef.*) godina *usp.*

kvrgav adj. kvrgast, čvornat, čvorav, čvorast, čvorugav, čvorovit, neravan, zadebljao, odebljao, grbav, grbast

kvrgavost f kvrgastost, čvornatost, čvoravost, čvorastost, čvorugavost, čvorovitost, neravnost, zadebljalost, odebljalost, grbavost, grbastost

L

labav adj. **1** (~ *konopac*) nenategnut, nezategnut, nenapet, nef. loker **2** (~ *kolac*) neučvršćen, klimav, raskliman, razljuljan, olabavljen, (*na labavim nogama*) drhtav, nesiguran, mlitav, klimav, mlohav **3** (*labavo prijateljstvo*) slab, jadan, nesiguran, nepostojan, nepouzdan, kolebljiv, ništavan, nevrijedan, labilan *usp.*; mlitav, popustljiv

labavost f **1** (~ *konopca*) nenategnutost, nezategnutost, nenapetost **2** (~ *kolca*) neučvršćenost, klimavost, mlohavost, razljuljanost, olabavljenost **3** (~ *veza*) slabost, jadnost, nesigurnost, nepostojanost, nepouzdanost, kolebljivost, ništavnost, bezvrijednost; mlitavost, popustljivost

labijal m usnenik, usneni suglasnik

labijalni adj. usneni

labilan adj. **1** (*o osobama*) neuravnotežen, mentalno nestabilan, nestabilan, nestaložen; labav, nestalan, kolebljiv, nepostojan, promjenjiv, kapriciozan, nepredvidljiv **2** (*o predmetima / cijenama*) neučvršćen, neuglavljen, neustaljen, nesiguran, nestabilan, promjenjiv, varijabilan, nepredvidljiv

labirint* m (*o situaciji*) zapletenost, zamršenost, zbrka, kaos, konfuzija, džungla, enigma, zagonetka, problem, (~ *prometnica*) složena/zamršena mreža

labirintski adj. zapleten, složen, zamršen, zbrkan, konfuzan, enigmatski, zagonetan, problematičan; zavojit, prepleten, meandarski

labudski adj. (*koji pripada labudu*) labudov, (*koji pripada / svojstven je svim labudovima*) labuđi

ladica f nef. škafet(in)

lađa* f (*uzdužni dio crkve*) brod

lagan* adj. **1** lak *usp.*, (*lagano pitanje*) jednostavan, rješiv, shvatljiv, (*lagana vožnja*) spor **2** (*lagana hrana*) nemastan, nezačinjen, nekaloričan, lako probavljiv

lagano adv. **1** (~ *ići naprijed*) polagano, polako, bez žurbe/hitnje, malo pomalo, korak po korak, stopu po stopu, sporo, usporeno, ne hitajući, postupno, ekspr. lagačko, lagašno; (*oznaka tempa, muz.*) adagio **2** (~ *hodati*) ne dodirujući zemlju, lakim korakom, kao bez težine, kao na krilima, blago, lako, tiho, ispotiha, nečujno, (~ *me boli glava*) malo, slabo, neznatno

lagati imprf. govoriti laž/laži, govoriti neistinu, izvrtati istinu, izmišljati, varati, obmanjivati, opsjenjivati, dovoditi u zabludu, udaljavati se od istine, izmicati se istini, izvlačiti se, varati, vrdati, krivotvoriti/prekrojavati istinu, griješiti se o istinu, obilaziti/zaobilaziti istinu, fa-

bricirati činjenice, magliti, pričati priču/priče, pričati bajke, začinjati (što), bacati (komu) prašinu u oči, mazati (komu) oči, spletkariti *usp.*, (~ *bez srama*) lagati u oči, masno lagati; griješiti dušu, biti nepravedan, petljati, muljati, (~ *uljepšavajući što*) preuveličavati, dotjerivati, lakirati, (*na jednu lažnu tvrdnju dodavati još*) soliti, papriti; nef. šarati, folirati, fulirati, farbati, fopati, mazati, prodavati muda pod bubrege

lagodan adj. (~ *život*) ugodan, udoban, neopterećen, opušten, bezbrižan, gladak

laički* adj. **1** (~ *stalež*) svjetovni, svjetovnjački **2** (~ *postupci*) nestručnjački, nestručan, neupućen, neprofesionalan, amaterski, neznalački

laik* m **1** (*onaj koji ne pripada svećeničkom staležu*) svjetovnjak **2** (*pravi* ~ *u poslu*) amater *usp.*, nestručnjak

lajanje n **1** (~ *psa*) lavež; štektanje, zavijanje, cviljenje, cvilež, sk(v)ičanje, skričanje **2** (*njihovo dosadno* ~) brbljanje *usp.*

lajati imprf. **1** (*isprekidano i često* ~) štektati, (*otegnuto* ~) zavijati, arlaukati, (*bolno* ~) cviljeti, cviliti, sk(v)ičati, skričati, (~ *do mile volje*) nalajati se **2** (*o ljudima, pej.*) blebetati, brbljati *usp.*, ogovarati; vikati, derati se

lajtmotiv m (~ *književnog djela*) provodni/glavni motiv, osnovni motiv, (~ *njegova izlaganja*) misao vodilja, glavna tema

lak m arh. pokost

lak adj. **1** (~ *predmet*) lagan, male/neznatne težine, bez težine, kao pero/pahulja/peruška, pahuljast, (*laka odjeća*) tanak, prozračan, ljetni **2** (~ *hod*) lagan, polagan, usporen, spor; živahan; tih, mek, oprezan; ekspr. srneći **3** (~ *dodir*) blag, nježan, neosjetan, jedva primjetan **4** (*laka zadaća*) nenaporan, neopterećujući, lako izvediv; podnošljiv, umjeren, prihvatljiv, nezahtjevan, (~ *tekst*) lagan, jednostavan, jasan, razumljiv, shvatljiv, nekompliciran, nesložen; nije nikakav problem, nije nikakva/velika mudrost, ne zahtijeva ni najmanji napor, dječja igra, mačji kašalj **5** (~ ***na jeziku***) brz, hitar, žustar, neoprezan, nepažljiv, neobziran

lakirer m arh. pokostar

laknuti prf. (*laknulo im je*) odlanuti, osjetiti olakšanje, olakšati (dušu), umiriti se, smiriti se, osloboditi se briga, smanjiti/ublažiti tegobe, razveseliti se, razvedriti se, pao je (komu) kamen sa srca

lako adv. **1** (*on je* ~ *uspio*) s lakoćom, bez poteškoća/problema, jednostavno, bez (po) muke, ni po muke, (kao) od šale, igrajući se, (*sve ide* ~) kao po loju, ekspr. lasno, nef. kao podmazano, (~ *proći kroz što*) (proći) kao kroz sir **2** (~ *ukoriti*) slabo, malo, blago, neznatno, (~ *hodati*) nečujno, tiho, lagano, polagano, usporeno, sporo; oprezno; brzo, hitro, žustro **3** (~ *prevući*) tanko, malo, slabo, neznatno, ovlaš **4** (~ ***tebi (njemu...)***) nemaš poteškoća/problema, dobro (ti) je, (~ ***za to***) (to) nije problem, (to) nije bitno, (to) se može zanemariti

lakoća f **1** (~ *pisanja*) vještina, uvježbanost, (~ *pokreta*) spretnost, okretnost **2** (~ *zadatka*) nenapornost, laka izvedivost; podnošljivost, prihvatljivost, nezahtjevnost, (~ *teksta*) jednostavnost, jasnoća, razumljivost, shvatljivost, nekompliciranost, nesloženost, ekspr. lasnost, rj. lakost, (*o osjećaju*) lagoda, ugodnost, udobnost, (***s lakoćom***) bez problema, lijevom rukom; *usp.* lak

lakomislen adj. lakouman, nepromišljen, brz, neozbiljan, vijoglav, vjetropirast, nepredvidljiv, neobziran, nestalan, površan, (*biti* ~) pustiti mozak na pašu, glavu u vjetar, ništa ne misliti, biti lake pameti

lakomislenost f lakoumnost, nepromišljenost, neozbiljnost, vijoglavost, vjetropirastost, nepredvidljivost, neobzirnost, nestalnost, površnost

lakomiti se imprf. grabiti se (za što), otimati se (o što), jagmiti se, gramziti

lakonski adv. sažeto, jezgrovito, kratko, koncizno, kratko i jasno

lakotnik m (*bot.*) zajik

lakrdija* f (*stalno izvoditi lakrdije*) šala, komedija, farsa, pošalica, dosjetka, smi-

jurija, vragolija, podvala, besmislica, budalaština, gluparija, ludost; nef. burgija

lakrdijaš m komedijaš, komedijant, šaljivac, šaljivčina, veseljak, zabavljač, vragolan, obješenjak, spadalo, glumac, cirkusant, pelivan; bena, budala, luda, klaun, pajac, harlekin, šarlatan, skurilnjak; nef. burgijaš

lakrdijati imprf. lakrdijašiti, komedijati, komedijašiti, šaliti se; budaliti, benaviti se; nef. burgijati

laksativ m purgativ

lakše adv. *usp.* lako; (~ ***malo!***) smiri(te) se; govori(te) tiše; ne tako brzo, ne žuri(te) toliko

lamati imprf. (~ *rukama*) mahati, mlatiti, ekspr. lamatati (čim), (~ *ruke*) kršiti, širiti

lanac m **1** (*metalni* ~) karike, niz karika, (~ *oko vrata*) nef. kadena, (~ *za psa*) nef. korlat, (*velik* ~) veriga, nef. sindžir, (~ *o koji se vješa lonac na ognjištu*) verignjača, nef. komoštra, (~ *na nogama*) okovi, negve, nef. bukagije, (~ *za kotač*) zavor, zavoranj, (~ *za vučenje*) potegača **2** (~ *događaja*) slijed, niz, sklop, red, sekvencija, skup **3** (***u lancima***) neslobodno, u ropstvu, u okovima/negvama

lančano adv. povezano, jedno za drugim, susljedno

lane n ekspr. knjiš. jelenče, srnče

lanen adj. prten

lani adv. prošle/lanjske godine, protekle godine

lansirati* imprf. i prf. (~ *u javnost*) puštati, pustiti, davati, dati, pronositi, pronijeti, stavljati, staviti, razglašavati, razglasiti

lanjski adj. prošlogodišnji

lapor m tupina, (*mekan žućkast* ~) muljika, muljevina

lasica* f (~ *koja se može izvježbati za lov na kuniće*) vretna

laskav adj. (~ *ton*) pohvalan, slatkorječiv, (*pretjerano* ~) sladak, ulizički *usp.*, ulagivački, dodvorički

lastik(a) f (*rastezljiva traka od tanke gume*) lastiš

laštilo n pasta za obuću; nef. patina, viks

laštiti imprf. polirati, ulašćivati, svjetlati, osvjetlavati, usvjetljivati, (~ *cipele*) nef. patinati; nef. glancati, luštrati, viksati

latentan adj. (*latentna sklonost*) nevidljiv, skriven, neuočljiv, prikriven, pritajen; tajan; nerazvijen, neaktivan, pasivan, neostvaren, moguć

latica* f (*bot.*) divlja zob, nef. ovsik

latiti se prf. (~ *pisanja*) dohvatiti se, prihvatiti se, primiti se, uhvatiti se, baciti se, prionuti (na što), početi, započeti (što)

lavanda f rj. despik

lavina f **1** (~ *zemlje/snježna* ~) usov, snježna gromada, plaz, odron **2** (~ *napada*) bujica, sila, kiša, navala, mnoštvo

lavor m umivaonik, nef. kain

laz(ina) f oplaza, plaz, oplazak, proplanak, ponikvica, prolisina, oklinak, lastva

laž f neistina, izmišljotina, netočnost, neistinita/kriva tvrdnja, izmišljena priča, priča, bajka, pričam ti priču, magla, udaljavanje od istine, krivotvorenje istine, okretanje/izvrtanje istine, konstrukcija, dezinformacija, krivotvorina, fikcija, mit, makinacija, izum, spletka *usp.*, (*očita* ~) masna laž, (~ *s dijelovima istine*) poluistina, (*sklon je lažima*) izmišljanje, pretjerivanje, mudrolija, maštarija, lažljivost, laganje, lovačka priča, prodavanje magle; prevara, varanje, varka, obmana, prijetvornost; nef. petljavina, pej. lagarija

lažan adj. **1** (~ *iskaz*) protivan istini, neistinit, netočan, pogrešan, krivotvoren, falsificiran, neispravan, izmišljen; nestvaran, nepostojeći **2** (*lažni prijatelj*) neiskren, prijetvoran, himben, licemjeran, dvoličan, podmukao, nepouzdan, nesiguran, prevrtljiv, tobožnji; lažljiv, (*lažni liječnik*) samozvani, nazovi **3** (*lažne trepavice/lažno srebro*) umjetan, kriv **4** (*lažna nada*) varljiv, varav, prijevarni, obmanjiv

lažljivac m lažac, lažljivko, izmišljač; varalica, prevarant, podvaljivač; nef. folirant, (*teški* ~) masni/nepopravljivi lažljivac, lažonja, trokapić; nef. lažovčina, oberlažac, oberlažov, paralaža

lažno adv. *usp*. lažan; (~ *svjedočiti*) neistinito, krivo, protivno istini, daleko od istine, lažući

lebdjeti imprf. **1** (~ *na vjetru*) lelujati, ljuljati se, drhtati, titrati, lepršati **2** (*planovi im lebde u zraku*) klimati se, nemati čvrst temelj/podlogu, ne biti na čvrstu tlu

lecnuti se prf. trgnuti se, stresti se, štrecnuti se; rj. ekspr. lednuti

leći prf. **1** legnuti, pružiti se, opružiti se, ispružiti se, protegnuti se, izvrnuti se, rastegnuti se, zavaliti se, izvaliti se, (***ići*** ~) ići spavati, ići na spavanje **2** (~ *naglo/padajući*) srušiti se, oboriti se, svaliti se, sručiti se, prostrijeti se, skljokati se **3** (***ne lezi vraže***) kad tamo, eto zla, na nesreću

lêći* imprf. (~ *mlade*) lov. grmčiti, (~ *piliće*) ležati na jajima

led* m **1** studen, hladnoća, (~ *na lišću*) mraz, inje, slana, striješ, smrznuta rosa, (*tanak / klizav* ~) gladac, (~ *nepokriven snijegom*) vedrac, (*tanak* ~ *na površini vode*) pokorica, (*tanak* ~ *na cesti*) poledica, klizavica, (~ *koji pomalo steže*) sumrazica **2** (*pada* ~) tuča *usp*. **3** (***staviti na*** ~) udaljiti, ukloniti, staviti izvan pogona, odgoditi, odložiti, zaustaviti

ledenjak m glečer

ledina f cjelica, livada, (~ *obrasla sitnom travom*) utrina, tratina, rudina, (*prostor u šumi bez stabala*) čistina *usp*.

lediti se imprf. **1** (*zemlja se ledi*) mrznuti, pretvarati se u led, postajati leden, smrzavati se, zamrzavati se, mraziti, (*vani se ledi*) hvata se led/mraz, (*o dijelovima tijela*) hladiti se, zepsti, trnuti **2** (~ *od straha / muke*) kočiti se, groziti se, zgražati se

leđa n pl. t. hrbat, hrptenica, hrptenjača, (*sav teret im je na leđima*) grbača, pleća; vrat, (*gornji dio* ~ *s lopaticama*) pleća, (~ *ormara*) leđna/zadnja strana, (~ *planine*) grbina, (***podmetnuti*** ~) preuzeti/ponijeti (glavni) teret; nef. kosti

leđni adj. hrpteni; plećni

legalan adj. (~ *postupak*) zakonit, zakonski, u skladu sa zakonom, dopušten (zakonom), pravovaljan, prihvatljiv; legitiman, utemeljen na zakonu

legalizirati imprf. i prf. ozakonjivati, ozakoniti, ovjerovljavati, ovjeroviti

legalnost f (~ *postupka*) zakonitost, usklađenost sa zakonom, dopuštenost, pravovaljanost, prihvatljivost; legitimnost, utemeljenost na zakonu

legenda* f **1** (*narodna* ~) predaja, predajna priča, priča, mit, saga, bajka **2** (*ona je postala* ~) zvijezda, nef. star, superstar **3** (~ *u atlasu*) tumač znakova

legendaran adj. **1** (*legendarni likovi*) predajni, mitski, bajkovit, bajoslovan, zamišljen, izmišljen, nevjerojatan, fantastičan, nepostojeći, fikcijski, himeričan, (*koji može postati* ~) mitotvoran **2** (*legendarna ličnost*) slavan, znamenit, proslavljen, općepoznat, zapamćen, besmrtan

legura f slitina

lekcija f **1** (~ *u školi*) predavanje, sat, nastavni sat, obučavanje, poduka; nastavna jedinica, jedinica gradiva **2** (*to vam je bolna* ~, *nef.*) pouka, opomena, upozorenje, (*oštra* ~) prijekor *usp*.

leksikograf m rj. rječničar

leksikon m pojmovnik

lemilo n lemilica, lemnik, nef. letkolm

lemiti imprf. nef. lotati

lemprika f (*bot.*) lopočika

lepeza f **1** (~ *za hlađenje*) mahalica **2** (~ *tonova*) raspon, paleta, nijanse, šarolikost, širina, dijapazon

leprozorij m gubavilište

lepršanje n **1** (~ *na vjetru*) lelujanje, vijorenje, njihanje, ljuljanje, drhtanje, treperenje; lahorenje; klaćenje, lamatanje **2** (~ *krilima*) lepet(anje), mahanje

lepršati imprf. **1** (~ *na vjetru*: *o zastavi npr.*) lelujati se, viti se, vijoriti (se), ekspr. vihoriti (se), povijati se, njihati se, ljuljati se, drhtati, treperiti, (~ *kao*

pokrenut lahorom) lahoriti, (~ *zbog širine)* nef. lambikati, zvonikati, (~ *viseći)* klatiti se, lamatati **2** (~ *krilima)* mahati, lepetati, lelujati

lepršav* adj. (~ *nastup / lepršavo izlaganje)* dopadljiv, svidljiv, lagan, neopterećujući, pitak; živahan, vedar, poletan, razigran, okretan

lepršavost f dopadljivost, svidljivost, pitkost, lakoća, ekspr. lakota; živahnost, vedrina, poletnost, razigranost, okretnost

leptir* m (*vrsta leptira)* glogovnjak, glogovac

leptir-mašna f nef. leptirka

leš m mrtvo tijelo, mrtvac *usp.*, truplo, trupina, rj. knjiš. kadaver, (~ *uginule životinje)* lešina, strvina, ekspr. strv, crkotina, mrcina, lešina, nef. krepalina

lešinar* m (*koji izvlači korist iz tuđe nevolje)* strvinar, šakal, hijena, zelenaš *usp.*

let m (*o procesu)* letenje, (~ *s neke točke)* polijetanje, (~ *između dviju točaka)* prelijetanje, prelet, (*akrobatski ~ avionom)* luping, (~ *ukrug)* kruženje, (~ *uz udaranje krilima)* lepršanje, (~ *u raznim smjerovima)* krstarenje; jedrenje, plovidba

letargija* f (*zapasti u letargiju)* mrtvilo, nepokretnost, nedjelatnost, neaktivnost, tromost, beživotnost, bezvoljnost, inercija, flegmatičnost, apatija, pasivnost, pospanost

letjelica f svemirska letjelica, (~ *za prijevoz putnika)* zrakoplov *usp.*, (~ *s propelerom na vertikalnoj osi)* helikopter

letjeti imprf. **1** (~ *ukrug)* kružiti, (~ *iznad čega)* nadlijetati, prelijetati, (~ *s čujnim zamasima krilima)* lepršati *usp.*, (~ *u raznim smjerovima)* krstariti, (~ *oko čega)* oblijetati; jedriti, ploviti, viti se **2** (~ *u Pariz)* putovati/ići zrakoplovom; pilotirati **3** (*vrijeme leti)* juriti, prolaziti, nestajati, (*trkači lete pokraj nas)* hitati, juriti, trčati (kao vjetar), žuriti se **4** (~ *s posla, nef.)* biti izbačen/otpušten, dobiti otkaz

leukemija f rj. bjelokrvnost

ležaj m **1** (*vrste ležaja)* krevet *usp.*, postelja, ležaljka, nef. šezlon, kauč, počivaljka, sofa, divan, kanape, otoman, prostirka, (~ *na opruge)* nef. šušta, federmadrac; ekspr. ložnica, rj. lijegalo, nef. jatak, (*naći ~ gdje)* prenoćište, noćište, konak **2** (~ *koji drži pokretne dijelove čega)* ležište, oslonac, (~ *osovine)* nef. lager

ležati imprf. **1** (~ *na krevetu)* počivati, mirovati, ispružiti se, (~ *ugodno se odmarajući)* lješkariti, (*dugo ~)* izležavati se, (~ *u povijenu položaju: o psima)* kutriti **2** (~ *na groblju)* počivati, biti pokopan **3** (~ *doživotno)* izdržavati kaznu, biti u zatvoru **4** (*lijenčina koja stalno ~)* ljenčariti *usp.*, parazitirati, dangubiti, muktašiti **5** (*o zemljopisnim odredištima)* nalaziti se, prostirati se, biti smješten **6** (***to (mi) leži***) ide (mi) od ruke, ide (mi) dobro, za to imam smisla, u to se razumijem, u tome sam dobar, (***što leži ne bježi***) sigurno je, dogovoreno je

ležećke adv. ležeći, položke

ležeran adj. (~ *u ophođenju)* neopterećen, neukočen, opušten, neusiljen, prirodan, nonšalantan, nehajan, nef. neuštirkan, neuštogljen; komotan, bezbrižan, neozbiljan

ležernost f neopterećenost, neukočenost, opuštenost, neusiljenost, prirodnost, nonšalantnost, nehajnost, lakoća, nef. neuštirkanost, neuštogljenost, (~ *u preuzimanju obaveza)* komotnost, komocija, polagan tempo, bezbrižnost, neozbiljnost

liberalan* adj. (~ *odnos prema čemu)* slobodouman, bez predrasuda, nesputan predrasudama, napredan, tolerantan, širok, širokih vidika, otvoren, slobodarski; progresivan, reformatorski

liberalizam m slobodoumnost, slobodoumlje, slobodno mišljenje, sloboda mišljenja, tolerancija, tolerantnost, otvorenost, širina, progresivnost, slobodarstvo

liberalizirati imprf. i prf. demokratizirati, otvarati, otvoriti, osiguravati/osigurati slobodu mišljenja, osiguravati/osi-

gurati privatnu inicijativu, osiguravati/osigurati prava pojedinca, reformirati

lice* n 1 (~ *sa strane*) profil, (*imati lijepo/pravilno* ~) crte lica, fizionomija, arh. hip. lišce, nef. njuškica, (*nepomično* ~) maska, (*ružno* ~) pej. njuška, pasjača, mutrija; nef. faca 2 (~ *zgrade*) pročelje, fasada, prednja strana, prednji plan, (*prednji plan slike*) rj. opređe, (~ *kovanice*) glava, avers 3 (***licem u*** ~) oči u oči, suočavajući se, sučeljavajući se; biti suočen/sučeljen

licemjer m hipokrit, pretvaralo, varalica, himbenik, podlac, dvoličnjak *usp.*, osoba s dva lica, prijetvornik, prijetvorica, simulant, podmuklica, nezahvalnik, dvostruki igrač, bogomoljac, farizej

licemjeran adj. dvoličan, prijetvoran, pretvoriv, hipokritski, hipokritičan, neiskren, lažan, nepošten, podmukao, podao, nezahvalan, himben, sladak, sladunjav, farizejski

licemjerje n licemjernost, hipokrizija, hipokritičnost, pretvaranje, himba, podlost, dvoličnost, prijetvornost, pretvorivost, neiskrenost, nepoštenje, himbenost, farizejstvo

licitar m medičar, kolačar

ličinka f larva, nef. pupa, (~ *leptira*) gusjenica

ličnost f 1 (*čovjek jake ličnosti*) osobnost, personalnost, personalitet, osobni identitet, karakter, karizma 2 (*slavna* ~) osoba, pojedinac, čovjek, poznato ime, znamenita osoba, uglednik

lignit m drveni ugljen

lignja f nef. kalamar

lijana f penjačica, povijuša

liječenje n terapija, iscjeljivanje, kura, (medicinski) tretman, obrada, njega, medicina, (~ *određenom metodom*) terapija, (~ *kao organizirana djelatnost medicine*) kurativa, (~ *vodom*) hidroterapija, (~ *zrakom*) aeroterapija, (~ *pokretima*) kineziterapija, (~ *djelovanjem kristala*) kristaloterapija, (~ *koje se temelji na djelovanju morske vode*) talasoterapija, (~ *travama*) travarstvo, (~ *različitim oblicima mehaničke energije*) mehanoterapija, (~ *domaćim lijekovima*) vidanje, (~ *toplinom/masažom/kupelji*) fizioterapija, fizikalna terapija; šalj. vraštvo

liječiti imprf. (~ *komu rane*) iscjeljivati, cijeliti, (~ *domaćim lijekovima*) vidati, (~ *u bolnici*) hospitalizirati, (*pomalo* ~) zaliječivati, (~ *rukom*) rj. rukopolagati, (~ *od poroka*) odvikavati

liječnik m (*onaj koji se bavi medicinom*) medicinar, (*osoba koja liječi rane*) vidar, ranarnik, (*ob. za onoga koji liječi rane*) ekspr. iscjelitelj, rj. ozdravljivač, (*onaj koji liječi ljekovitim biljem*) travar, biljar, (*onaj koji provodi terapiju*) terapeut, lječitelj, (*glavni* ~/*upravitelj bolničkog odjela*) primarijus, (~ *na stažu*) stažist; nef. doktor, arh. vrač

lijeha f gredica, (*niz lijeha natkriven plastikom*) plastenik

lijek m 1 ljekovito sredstvo, ljekoviti pripravak, preparat, medikament, (~ *za ranu*) melem, (~ *za jačanje*) tonikum, (~ *koji ne šteti i ne pomaže*) sveta vodica, (~ *za otrov*) protuotrov, utuk, (*tipovi lijeka*) tablete, kapsule, sirup, mast, krema, gel, sprej, kapi, antibiotik; ljekoviti prašak, ljekovita trava, (~ *za sve bolesti*) panaceja, iron. svelijek; nef. ljekarija, arh. medicina, šalj. vraštvo 2 (~ *za situaciju*) rješenje, solucija, izlaz, pomoć

lijen adj. neradin, neradišan, nemaran, trom, spor, nepokretan, mlitav, gnjio, nepoduzetan, besposlen, neradnički; pasivan, inertan, apatičan, flegmatičan, indiferentan; blago onome čiji/čija nije, kao donji žrvanj

lijenost f nerad, neradinost, nemar, nemarnost, besposlica, dokolica, sporost, nepokretnost, tromost, mlitavost, mrtvilo, gnjiloća, parložina, nepoduzetnost; pasivnost, inertnost, apatičnost, flegmatičnost, indiferentnost, (~ *u odnosu prema djelovanju u društvu*) oblomovština

lijep adj. 1 (*lijepa pojava: o estetskom doživljaju*) oku ugodan, dobra izgleda, skladan, dopadljiv, zgodan, atraktivan, privlačan, šarmantan, fin, elegantan

usp., ukusan, dražestan, ljubak, stasit, naočit, pristao, imaš (koga) što i vidjeti, rj. ljepolik, (*vrlo* ~) krasan, divan *usp.*, prekrasan, predivan, zanosan, kao san, (*prilično* ~) ljepuškast, ljepušan; ekspr. ubav, nef. izgledan, sladak **2** (~ *dan*) sunčan, topao, ugodan **3** (~ *postupak*) vrijedan pozornosti/divljenja, prikladan, odgovarajući, rafiniran, plemenit, dobar, (*lijepi maniri*) fin, profinjen, pristojan, uljudan **4** (*lijepa igra*) kvalitetan, zanimljiv, interesantan, dobro izveden **5** (~ *iznos*) povelik, poveći, velik, znatan **6** (*lijepa mogućnost*) povoljan, dobar, poželjan, odličan, izvrstan, (~ *plan*) inventivan, odličan, obećavajući, poticajan

lijepak m muholovka

lijepiti imprf. **1** (~ *papire*) spajati ljepilom, zaljepljivati, (~ *što na što*) naljepljivati **2** ~ **se** prianjati, (~ *za koga*) pratiti koga u stopu, dosađivati (komu) *usp.*; priljubljivati se, pripijati se

lijevak* m (~ *za spuštanje kukuruza u žrvanj*) paprica; nef. pirija

lijevati* imprf. **1** (~ *u što*) ulijevati, (~ *u kalup*) liti, (~ *što iz veće posude/spremnika u manju*) točiti, (~ *iz jedne posude u drugu*) prelijevati, (~ *dodatno*) dolijevati, (*točiti vino po pravilima krčme*) krčmariti, natakati **2** (*o kiši*) pljuštati, pljuštiti, padati kao iz kabla

lijevo adv. nalijevo, na lijevu stranu, na lijevoj strani, (**~-desno**) ovamo-onamo, na sve strane, amo-tamo, sad ovdje sad ondje

lik* m **1** (~ *u mraku*) figura, pojava, obličje, silueta; osoba, prilika, spodoba **2** (~ *u umjetničkom djelu*) protagonist, junak, figura, osoba; uloga, (*negativan* ~) negativac, (*pozitivan* ~) pozitivac

liko n rafija

likovati imprf. trijumfirati, naslađivati se, radovati se, veseliti se *usp.*, (~ *zbog čije nesreće*) zluradovati se

likovno adv. (~ *izraziti*) likovima, slikama, crtežima, vizualno

likvidacija* f (~ *stanovništva*) uništavanje, uništenje, smaknuće, eliminacija, iskorjenjivanje, istrebljivanje, istrebljenje, (~ *postupaka/mjera*) uklanjanje, ukidanje

likvidirati imprf. i prf. **1** (~ *neprijatelja*) uništavati, uništiti, ubijati, ubiti, smicati, smaknuti, eliminirati, istrijebiti, istrebljivati, iskorjenjivati, iskorijeniti, dokrajčivati, dokrajčiti, uklanjati, ukloniti, obračunavati/obračunati se (s kim) **2** (~ *poduzeće*) ukidati, ukinuti, dokidati, dokinuti, zatvarati, zatvoriti

lim m nef. pleh

limenka f konzerva

limfa f rj. mezgra

limitator m ograničavač

limun m nef. citrona, arh. ekspr. četrun

lingula f lapak, grleni zalistak

linija* f **1** (~ *na papiru*) crta, pravac, potez; redak, red, (~ *koja ograničava geometrijsko tijelo*) strana **2** (*linije odjeće/lika*) kontura, oblik, osjenak **3** (*razdvaja ih tanka* ~) međa, granica, granična linija/crta, crta razdvajanja, razmak **4** (*autobusna* ~) prometni put, prometna veza, put, (*telefonska* ~) vod **5** (*držati se uvijek iste linije*) načela, principi, uvjerenja, smjer, politički stav/smjer, kurs, ruta **6** (*nova* ~ *kućanskih aparata*) program, garnitura, komplet, serija; izbor, vrsta, tip **7** (*vitka* ~) figura; vitkost, (*čuvati liniju*) čuvati vitkost/figuru, izbjegavati debljanje **8** (~ ***fronte***) bojni red, bojišnica, fronta, vatrena linija, položaj, (***u krajnjoj liniji***) konačno, na kraju (krajeva), na koncu (konca), napokon, (***linijom manjeg otpora***) najlakšim načinom/putem, izbjegavajući (po)teškoće

linjati se imprf. **1** mitariti se, (*gubiti kosu*) ćelavjeti, (*o tkanini koja gubi dlaku*) lizati se, (~ *zbog svraba*) ekspr. šugavjeti, (*o ovci*) runjati se **2** (*o idejama/izgledu*) fucati se, trošiti se, kvariti se

lipanj m juni

lira* f (~ *na trolejbusu*) trola

lisnica f novčanik, nef. geldtašn, takuin, (*ministar bez lisnice*) portfelj

list* m **1** (*suho lišće*) sušanj, šušanj **2** (*tamo je nekakav* ~) papir, (*velik* ~) nef. plahta, (*u knjizi nedostaje* ~) dvije

stranice, (*smotan ~ papirusa*) svitak **3** (*dnevni ~*) novine *usp.* **4** (*dobiti ~, ekspr.*) pismo *usp.* **5** (***okrenuti (novi) ~***) početi/krenuti ispočetka/iznova, početi što drugo; promijeniti se, postati nova/druga osoba

listati imprf. **1** (*o biljkama*) zelenjeti **2** (*~ knjigu*) prebirati, nef. prevrtati; letimično/ovlaš/površno čitati **3 ~ se** (*tijesto se lista*) razdvajati se, pucati

listić m listak, (*~ u klađenjima i sl.*) nef. tiket, (*~ metala*) lamela

listopad m oktobar

lišaj* m (*bolest kože*) liken

lišiti prf. **1** (*~ koga povlastica*) uzeti (što od koga), oduzeti, uskratiti (komu što), spriječiti, zapriječiti (koga u čemu), (*~ vlasničkog prava/vlasništva*) izvlastiti, eksproprirati, izvršiti izvlaštenje/ eksproprijaciju, razvlastiti, (*~ koga slobode*) zatvoriti, uhititi, (*~ koga sumnje*) osloboditi **2 ~ se** (*~ svega nepotrebnog*) odreći se, rasteretiti se, osloboditi se, uskratiti (sebi što)

literatura f **1** književnost *usp.* **2** (*ispitna ~*) popis knjiga/radova/članaka, (*~ na kraju članka*) bibliografija, popis literature, referencije

livada f (*veliki prostor pod travom*) livadište, (*njegovana otvorena površina*) travnjak, rj. travnik, (*~ koja se kosi*) sjenokoša, koševina, (*travnata površina za napasanje stoke*) pašnjak, pasište, trava, (*gorski pašnjak*) nef. suvat, (*neobrađeno zemljište*) ledina *usp.*, (*~ na rubu šume/u šumi*) proplanak, čistina *usp.*, ravan, zaravan, (*~ uz rijeku*) luka, (*općinska/zajednička ~*) arh. utrina, gmajna; poljana, polje *usp.*; arh. baština

lobotomija f pranje mozga, indoktrinacija

ločina f (*bot.*) lavlji zub

logičan adj. (*~ potez*) razuman, uman, racionalan, smislen, inteligentan, pametan, zdravorazumski, koherentan, konzistentan, neproturječan, organiziran, jasan, s glavom i repom, promišljen; održiv, obranjiv, (*~ ishod*) vjerojatan, najvjerojatniji, očekivan, za očekivati, predvidljiv, očigledan

logičnost f razumnost, umnost, racionalnost, inteligentnost, zdrav razum, smislenost, koherentnost, konzistentnost, neproturječnost, organiziranost, jasnoća, logika, glava i rep, promišljenost; vjerojatnost, očekivanost, predvidljivost, očiglednost

logika* f **1** dedukcijska znanost, dijalektika **2** (*ne znam ima li tu logike*) razum, mudrost, razboritost, smisao, zdrav razum, logičnost *usp.* **3** (*ne može se pratiti njegova ~*) razmišljanje, argumentacija, način mišljenja/zaključivanja, lanac mišljenja

logistika* f opskrbništvo

logor m tabor, kamp, konačište, bogov, prihvatilište, (*vojnički/alpinistički ~ pod otvorenim nebom*) bivak, (*vojnički ~*) kvartir, nef. lager

lojalan adj. (*~ pokretu/ideji/prijatelju*) vjeran, odan, privržen; častan, pošten; postojan, nepromjenjiv, stabilan, pouzdan

lojalnost f vjernost, odanost, privrženost, iskrenost, časnost, poštenje; postojanost, nepromjenjivost, stabilnost, pouzdanost

lokal* m (*~ u kojem se pružaju različite usluge*) salon, (*~ ugostiteljskog tipa*) gostionica *usp.*

lokalizirati imprf. i prf. **1** (*~ širenje bolesti*) ograničavati, ograničiti, suzbijati, suzbiti, zaustavljati, zaustaviti **2** (*~ se blizu mora*) smještati (se), smjestiti (se), zauzimati/zauzeti položaj, (*~ izvor nevolja*) otkrivati, otkriti, pronalaziti, pronaći, nalaziti, naći, identificirati, detektirati, ulaziti/ući u trag (čemu)

lokarda f (*zool.*) plavica

lokomotiva* f (*~ na paru*) parnjača, parostroj, parni stroj, stroj na paru

lokot m nef. ekspr. katanac

lola m bekrija, bećar; pijanica *usp.*

lolati imprf. bekrijati, bećariti, opijati se *usp.*, pijančiti *usp.*

lom m 1 (~ *dijela tijela*) prijelom *usp.*, (*pregledati ~*) slomljeno mjesto, (*o procesu*) lomljenje, slamanje, kršenje 2 (~ *među njima*) sukob, svađa, prekid, raskid, razdor, nesloga 3 (*u stanu je pravi ~*) nered, kaos, zbrka, gužva 4 (*čuje se ~*) lomljava, lomnjava, lomljenje, tresak, lupa(nje), štropot, škripa, prasak, tandrk 5 (~ *svjetlosti*) refrakcija

lomiti imprf. 1 (~ *suhi kruh*) otkidati, dijeliti, trgati, komadati, kidati, (~ *grane*) kršiti; uništavati, gaziti 2 (~ *koga*) vršiti pritisak (na koga), slamati, slabiti, demoralizirati, uništavati, prisiljavati 3 ~ **se** (*keramika se lomi*) pucati, prelamati se, razbijati se, (*sve se lomi na komu*) prebijati se, (*srce se lomi*) kidati se, parati se 4 (~ *u izboru*) mučiti se, prisiljavati se, biti neodlučan, dvoumiti se, premišljati se

lomljiv adj. (~ *materijal*) loman, krt, fragilan, raspadljiv, tanak, fin

lonac m nef. bronzin, pot, (~ ***za cvijeće***) žardinjera, žardinijera, nef. pitar, saksija, tegla

lončanica f sobna biljka

longeta f udlaga

longitudinalan adj. dužinski

lopata* f (*drvena ~ kojom se vadi kruh iz krušne peći*) lopar, (~ *za vijanje žita*) vijača, (~ *na vodeničkom kolu*) nef. kašika

lopatar m (*zool.*) lanjac

lopatica* f 1 (~ *za smeće*) nef. škovacera 2 (*anat.*) plećka

lopoč m (*bot.*) lokvanj, plutnjak

lopov m kradljivac *usp.*, tat, lupež, prepredenjak *usp.*, lukavac, lisica, nevaljalac; varalica, prevarant, lopuža, nepoštenjak

lopta* f (~ *od krpe*) krpenjača, (~ *u fizioterapiji*) medicinka; nef. balun, balon

lopušnik m (*bot.*) toričina

lopuža m lopovčina, lopovina, lupežina, lupeščina, pljačkaš, kradljivčina; *usp.* lopov

loš adj. 1 (~ *predmet*) nekvalitetan, niskokvalitetan, niske kvalitete, nevrijedan, nezadovoljavajući, neuporabljiv, neupotrebljiv, manjkav, šepav, nevaljao, neuspio, traljav, (~ *pjesnik*) netalentiran, drugorazredan, trećerazredan, trećega/četvrtoga reda, jadan, slab, bezvrijedan, (~ *učenik*) nesposoban, drugoredaš, (*loša ocjena*) negativan, (*vrlo ~*) (ništa) ne valja, (ništa) ne vrijedi, smućkaj pa prolij, ni pas s maslom ne bi pojeo, ubij bože, bijedan, ekspr. očajan, grozan, strašan, (~ *stručnjak*) slab, nekvalitetan, nestručan, iron. malo jači, opasan, (*o onima kojima je pisanje posao*) polupismen, (~ *tekst*) nepismen 2 (*to je loša navika*) štetan, opasan, nezdrav; destruktivan, rušilački, otrovan 3 (~ *posao*/*loša zarada*) neunosan, slab 4 (~ *zaključak*) nepravilan, netočan, nevaljao, nelogičan; nepovoljan, neprihvatljiv, (*loša metoda*) neprikladan, neadekvatan, nepogodan, loše/slabo odabran, neuspješan, nedjelotvoran 5 (~ *čovjek*) zao, zločest, zloban, opak, pokvaren, podmukao, nepošten, opasan, neugodan, (*voditi ~ život*) pogrešan, nemoralan, grešan 6 (~ *provod*) nezadovoljavajući, neugodan, strašan, (~ *ishod*) neslavan 7 (*loše vrijeme*) kišovit, vlažan, olujan, neugodan, (*loša vremena*) nepovoljan, težak, složen, nesretan • nef. nikakav, rđav

loše adv. *usp.* loš; iron. prekrasno, divno, krasno, (~ *raditi*) slabo, površno, lijevom rukom, (~ *se ponašati*) krivo, zlo, nevaljalo, pokvareno, (~ *proći*) jadno, neuspješno, traljavo, nef. šugavo, (*vrlo ~: kao odgovor na pitanje "kako si"*) bijedno, slabo, nikako, (***nije ~***) u redu je, zadovoljava, može proći, prolazi, srednje, tako-tako; jako/vrlo dobro, nikad bolje, neočekivano dobro, odlično, (*krenuti ~*) zlo, po vragu, (~ *je* (*komu*)) muka je (komu), zlo je (komu)

lov m 1 (~ *divljači*) lovljenje, odstrel; hvatanje, gonjenje, potjera, hajka, (*cjelokupna djelatnost u vezi s lovom*) lovstvo, (~ *na visoku divljač u Africi*) safari 2 (*u torbi mu je sav ~*) lovina, ulov, plijen

lovac* m (~ *na krznaše*) traper

loviti imprf. 1 (~ *životinje*) hvatati, ubijati, (~ *kriminalce*) slijediti, progoniti,

(~ *ribu*) nef. pecati **2** (~ *djevojku/mladića, nef.*) tražiti, vrebati, nef. faćkati

lovočuvar m lovopazitelj

loza f **1** vinova loza, trs, čokot, (~ *koja stvara hlad*) odrina, sjenica, pergola, baras, barda, vjenjak, (*divlja* ~) vinjika, nef. vinjaga **2** (*ugledna* ~) obitelj, rod, obiteljska grana, naraštaji, srodnici, srodstvo

ložionica f (~ *s kotlovima*) kotlovnica; nef. ložiona

ložiti imprf. (~ *vatru*) potpaljivati, paliti, raspirivati, piriti, poticati, održavati (vatru), dodavati gorivo/drva, (~ *uvijek zimi*) grijati, nef. kuriti

lubenica* f (*jedna od vrsta lubenice*) mramorka; nef. bostan, čentrun, pipun

lubin m brancin, vučak

lucidan adj. **1** (~ *čovjek*) oštrouman, dubokouman, bistar, inteligentan, pronicav **2** (*lucidna zamisao*) sjajan, odličan, izvrstan *usp.*; nef. lud

luckast adj. (~ *postupak*) pomaknut, sulud, budalast, smeten; nestašan, razdragan, razigran, neformalan; neobičan, neočekivan; nef. lulav, šuk-šuk, leti-leti, drmnut, opaljen, udaren, lupnut, munjen, nakrivo nasađen, udaren mokrom krpom (po glavi)

luckastost f suludost, budalastost, pomaknutost, smetenost; nestašnost, razdraganost, razigranost, neformalnost; neobičnost, neočekivanost; nef. žuta minuta, lulavost, drmnutost, opaljenost, udarenost, lupnutost, munjenost

lud adj. **1** (~ *od bijesa*) poludio, pomahnitao, nef. raspamećen, izvan sebe, izbezumljen, nepriseban, žestok, razjaren, mahnit, sumanut, bezuman, pomaman, nerazborit, bezglav, neuračunljiv, neubrojiv, neuravnotežen, nestaložen, nesređen, histeričan **2** (*nef.*) umno poremećen, umobolan, umno nerazvijen, slabouman, ograničen, nef. nenormalan, najeo se bunika, najeo se ludih gljiva, nisu mu svi kotači u glavi/na mjestu, nije sav svoj, nije pri svojoj/zdravoj pameti, plitke pameti, vrana mu popila pamet, fali mu jedna daska u glavi, udaren (mokrom krpom), glup *usp.*, tupoglav, ošinut, drmnut, ćaknut, šuknut, (*pomalo/napola* ~) sulud, luckast *usp.*, nef. lulav, blesav *usp.*, budalast *usp.*, šašav, šenuo, šenut, uvrnut **3** (*luda zamisao*) neočekivan, neshvatljiv, neobičan, neprilišan, neodmjeren, stran, nerealan, nelogičan, besmislen, apsurdan, bizaran; blesav, glup, budalast, idiotski, (*luda zabava*) divlji, veseo, raskalašen, (*luda haljina*) neobičan, pretjeran, (*ludi događaji*) besmislen, bez smisla, zbrkan, neshvatljiv, (*luda ljubav*) strastan, nekontroliran, divlji, neograničen, (~ *prijedlog, nef.*) izvrstan, odličan, dobar, sjajan, lucidan **4** (~ ***za kim/čim***) opčinjen, zanesen, odan, zaljubljen, zagrijan **5** (***kao lud***: *trčati kao* ~) koliko (koga) noge nose, kao vjetar/tane, nezaustavljivo, vrlo brzo, (*raditi kao* ~) vrlo mnogo, bez prestanka, neprestano, prekomjerno, naporno, i dan i noć

ludilo n **1** (*obuzelo ga je* ~) ludost *usp.*; bijes, srdžba, pomama **2** (~ *događaja*) besmislenost, nekontroliranost, bezumlje

ludo adv. **1** *usp.* lud **2** (~ *voljeti*) strasno, neizmjerno, beskrajno, silno, divlje, odano, do krajnjih granica, u najvećoj mjeri, ekspr. luđački **3** (~ *se odjenuti, nef.*) odlično, izvrsno, izvanredno, vrlo dobro/lijepo; originalno, neponovljivo; neprilično, neodmjereno

ludorija f (*izvoditi ludorije*) nestašluk, vragolija, komedija, šala, ludost *usp.*, nepodopština, besmislica, budalaština; glupost, ludost, mahnitost, bezumlje

ludost f **1** (~ *je obuzela koga*) ludilo, bezumnost, raspamećenost, neprisebnost, nerazumnost, nerazboritost, izbezumljenost, mahnitost, pomahnitalost, mahnitanje, pomama, bezglavost, neuračunljivost, neubrojivost, histerija; podivljalost, divljanje, bijes, bjesnilo, (*pokazivati znakove ludosti*) umna poremećenost, duševna bolest, neuravnoteženost, psihopatija, psihoza, slaboumnost, slaboumlje, slaboumništvo, nef. nenormalnost; tupavost, priglupost; nef. pej. drmnutost, ćaknutost, šuknutost; suludost, luckastost, blesavost, blesavoća, budalastost, šašavost, šenutost, nef. lulavost **2** (*izvodi*

same ludosti) glupost, budalaština, blesavština, blesavoća, bedastoća, ludorija, ludovanje, šala, komedija, lakrdija, vragolija, koještarija, nonsens, čudo, svašta **3** (*taj postupak bio je prava* ~) glupost, nezrelost, lakoumnost, nepromišljenost, nepažnja, neodgovornost, besmisao, besmislenost, apsurd

ludovati imprf. **1** (~ *u bolesti*) činiti/izvoditi/raditi ludosti, nerazumno se ponašati, ponašati se kao lud; budalašiti, budaliti, (~ *po zabavama*) raditi ludosti/ludorije, izvoditi ludosti/ludorije, biti raspušten/neobuzdan, (~ *po kući*) bjesnjeti, mahnitati, divljati, (~ *do mile volje*) naludovati se **2** (*zabavlja ih ludujući*) izvoditi komedije, šaliti se, komedijati, lakrdijati, biti nestašan, vragolati se, nef. ludirati se **3** (~ *za kim / čim*) zanositi se (kim/čim), biti zagrijan (za koga/što), biti opsjednut (kim/čim), biti zaljubljen (u koga), žudjeti (za kim/čim) • rj. luditi, nef. šiziti

luđak m luda, iron. karneval, (*nef.*) duševni bolesnik, umobolnik, (*umno nerazvijen*) slaboumnik, (*onaj koji nerazumno postupa*) budala *usp.*, bezumnik, (*onaj koji nekontrolirano postupa*) bjesomučnik, goropadnik, mahnitac, mahnitaš, nef. bjesnov, mahnitov; ekspr. ludaš, ludov, ludonja

luk m (*crveni* ~, *nef.*) nef. kapula, (*bijeli* ~, *nef.*) češnjak

luka* f **1** pristanište, gat *usp.*, (*prirodno pristanište za čamce / splavi / skele na rijeci*) palučak, (~ *za manje brodove*) marina, (*zimska* ~) zimovnik, (*mjesto gdje se brod zaustavlja uz upotrebu sidra*) sidrište; nef. porat **2** (***mirna*** ~) utočište *usp.*, pribježište

lukav adj. prepreden, prefrigan, kao lisica; snalažljiv, spretan, domišljat, okretan, smišljen, proračunat, sračunat, hitar; mudar, filozofski; sklon varkama, dvoličan, neiskren, prijetvoran, nevaljao, podmukao, nepošten, podao, licemjeran, lopovski, tatski; ekspr. lupeški, nef. premazan/namazan svim mastima

lukavac m prepredenjak *usp.*, prefriganac, lukavko, lisica, lisac, vidra, lopov; snalažljivac, dovitljivac, (*onaj koji spretno izvrće činjenice*) nef. žongler; ekspr. lupež, nef. liska

lukavost f prepredenost, prefriganost; snalažljivost, sklonost varkama, lukavstvo *usp.*, spretnost, domišljatost, okretnost, hitrost; dvoličnost, neiskrenost, prijetvornost, podmuklost, podlost, licemjerje

lukavstvo n lukavština, mudrost, lukavost *usp.*, podvala, prijevara, lopovština, vragolija, ludorija, majstorija *usp.*, makinacija, šala, psina, spletka, smutnja, smicalica, podmetanje, prevara; nef. marifetluk

luksuz m **1** (~ *u kući*) raskoš, sjaj, bogatstvo, obilje **2** (*to nije potreba, nego* ~) nepotrebnost, nebitnost, višak, rastrošnost

lula f nef. pipa

lumbago m križobolja, nef. heksenšus

lunatizam m **1** mjesečarstvo, hodanje u snu **2** (*nepopravljiv* ~, *pej.*) hodanje u/po oblacima, zidanje kula u zraku, držanje glave u oblacima

lupa(nje) n lupnjava, lom, lomnjava, udaranje, razbijanje, (~ *predmeta od kovine*) zveket, zveka, (~ *kljunom*) kljucanje, (~ *srca*) kucanje, (~ *bila*) pulsiranje, (~ *kola po neravnom terenu*) tandrk(anje), zvrndanje

lupati imprf. **1** udarati, bučati, topotati; razbijati, (~ *predmetima od kovine*) zveketati, kloparati, bahtati, (~ *kljunom*) kljucati, kljuvati, (*o srcu*) kucati, (~ *kao oštećen stroj*) škrebetati, (*o kotačima / predmetima koji padaju / ruše se*) štropotati, (*o zvuku kola na ulici*) tutnjiti, tutnjati **2** (~ *koga*) udarati, tući, biti, mlatiti, šamarati, nef. lemati, devetati, voštiti, (~ *koga riječima*) napadati, vrijeđati **3** (*svašta* ~) blebetati, benaviti, brbljati *usp.*; nef. lupetati

lupiti prf. *usp.* lupati; (*svašta* ~) izvaliti, bubnuti, blebnuti

lupkati imprf. kvrcati, davati čvoke/čvrge/zvrčke, (~ *po ramenima*) tapšati, (~ *poravnavajući*) tapkati

lutanje n skitanje, skitnja, lunjanje, tumaranje, potucanje, krstarenje, švrljanje, šaranje, vrzmanje, vršljanje, klatarenje, prebijanje po svijetu, cunjanje, rj. gurbet; arh. ludnja, pej. skitaranje, nef. šalabazanje, basanje, čergarenje, (*bezbrižno* ~) šetnja, šetanje, putovanje; *usp.* lutati

lutati imprf. **1** (~ *tražeći put*) ići ovamo-onamo, ne nalaziti puta, biti izgubljen, gubiti se, ne snalaziti se, zabluđivati **2** (*besciljno* ~) lunjati, skitati se, potucati se, povlačiti se, prebijati se, vući se, tumarati, krstariti, švrljati, šarati, ići od nemila do nedraga, prolaziti staze i bogaze, vrzmati se, vršljati, vrludati, cunjati; arh. bluditi, nef. motati se, muvati se, šalabazati, bazati, bavrljati, basrljati, ševrdati, zvrcati, pej. motljati se, klatariti se, potepati se, tepsti se, povlačiti se, smucati se, vucarati se, (*bezbrižno* ~) nef. landrati, (~ *od kuće do kuće*) obijati pragove **3** (~ *u poslu*) tražiti se, tražiti svoj put, ne snalaziti se, biti nesiguran, (~ *ne nalazeći odgovora*) tapkati/pipati po mraku

lutka* f **1** (*dječja* ~) beba, (~ *kao zaštitni znak*) maskota, (~ *koja se spaljuje na posljednji dan karnevala*) krnje **2** (*on je samo njihova* ~) figura, marioneta *usp.* **3** (~ *u krojačkom salonu*) krojački model, figura trupa

lutnja f leut, lauta, (*velika* ~ *s dvama setovima žica*) arcilutnja

lužnjak m nef. medunac, blagun

Lj

lječilište n sanatorij, (~ *na izvoru tople vode*) toplice, ljekovito kupalište, nef. banja, ilidža

ljekarna f apoteka

ljekarnica f apotekarica, apotekarka, farmaceutkinja; nef. magistra

ljekovit* adj. meleman; zdrav

ljenčarenje n besposličenje, besposlenost, nerad, dokoličenje, dokolica, odmaranje, dangubljenje, plandovanje, izležavanje, leškarenje, gubljenje/traćenje vremena, trošenje vremena (uludo), gotovanstvo, parazitstvo, nekorisnost, zurenje u prazno, prikraćivanje/ubijanje vremena, mlaćenje prazne slame, trla baba lan da joj prođe dan; ekspr. muktašenje, hladovanje, nef. luftiranje, nef. ekspr. džabalučenje, džabaluk

ljenčariti imprf. dangubiti, besposlič(ar)iti, dokoličiti, predati se dokolici, odmarati se, ne raditi, sjediti (skrštenih ruku), izvlačiti se, zadržavati se, plandovati, gotovaniti, izležavati se, spavati, ispružiti sve četiri, ležati, leškariti, cmariti se, truliti, gubiti/tratiti vrijeme, trošiti vrijeme (uludo), krasti vrijeme, krasti bogu dane, prčkati, živjeti kao parazit, parazitirati, biti nekoristan/komotan, živjeti na tuđi račun, zuriti u prazno, hladovati, brojiti zvijezde, prikraćivati/ubijati vrijeme, mlatiti praznu slamu, dignuti sve četiri u zrak, prodavati zjake, trla baba lan da joj prođe dan, (~ *hodajući okolo*) skitati, lutati, motati se, basati, zanovijetati, zijevati, vucarati se; ekspr. muktašiti, nef. ekspr. džabalučiti, badavdžiti, nef. luftirati, (h)lapiti, zjakati, blejati, zijati, nef. pej. crkavati, preseravati se, oguzivati se, guzati se

ljepika f (*bot.*) lepen

ljepilo* n (*gnjecava smjesa za spajanje i zaptivanje*) kit, lijep, (~ *dobiveno od životinjske kože i kostiju*) tutkalo, (~ *za brkove, brade i perike*) mastiks

ljepljiv* adj. (~ *kao tijesto*) tjestast, (*gusto* ~) viskozan, (~ *kao smola*) smolast, (*o blatu*) gnjecav

ljepota f (~ *mladosti*) skladnost, lijep/skladan izgled, atraktivnost, privlačnost, dopadljivost, dražest, šarm, naočitost, rj. uglednost, praznik za oko, (~ *oblika*) pravilnost, harmoničnost, simetričnost, (*iznimna* ~) krasota *usp.*; nef. estetika

ljepotan m krasotan, Apolon, kicoš, gizdelin, gizdavac, šarmer; knjiš. krasnik

ljepotica f krasotica, gracija, nimfa, sirena, vila, (*slatkasta* ~) lutka; šarmerka, zavodnica, fatalna žena, božica, Venera

ljesa f (*ograda zaprežnih kola*) nef. šarage, gatre

ljeskati se imprf. svjetlucati se *usp.*, svijetliti, (~ *pomalo*) ljeskutati se; nef. fluorescirati

ljestve* f pl. t. (~ *koje se mogu produživati*) rastegače, (*visoke ~ s kojih se prati kretanje tuna*) tunara, tunera, trata, (*teške drvene ~ na gradilištima*) skele; nef. skale, lojtra

ljestvica f **1** (~ *različitih tonova*) skala, raspon, niz **2** (*uočljiva ~*) gradacija, postupnost, prijelaz

ljevač* m (~ *zvona*) zvonar

ljevak m nef. trafter, šuvak

ljevičarstvo n ljevičarenje; gošizam

ljiga(vac) m glista, beskičmenjak, gnjida, gmizavac, ulizica *usp.*, dodvorica, prišipetlja, sitna duša, nizak karakter, dosadnjaković, nametljivac, krpelj, podmuklica, podlac, pej. lignjun, (*onaj koji će sve učiniti za sitnicu*) nef. grebator

ljiljan m ekspr. lijer, krin

ljosnuti prf. tresnuti, opružiti se, pružiti se, pasti *usp.*, pasti koliko je (tko) dug i širok

ljubak adj. umilan, umiljat, ugodan, mio, drag, dražestan, ljepuškast, sladak, mazan, simpatičan, lijep; ekspr. ubav

ljubav f **1** zaljubljenost, strasna privrženost/odanost, privlačnost, strast, intimnost, obožavanje; sklonost, interes; briga, toplina, prijateljstvo, drugarstvo, bratski osjećaj, milosrđe, humanost **2** (*u obraćanju osobi*) dragi, draga, voljeni, voljena, ljubljeni, ljubljena, srce, duša

ljubavni roman nef. ljubić, hercroman

ljubavnica f ljuba, draga, dragana, prijateljica, milosnica, (~ *oženjena muškarca / žena koja s kim nevjenčano živi*) priležnica, suložnica, naložnica, konkubina, (~ *s izvanbračnom vezom*) preljubnica, (~ *osobe iz visokog društva*) metresa; arh. ljubovca, nef. inoča, švalerka

ljubavnik m dragan, dragi, milosnik, prijatelj, ljubaznik, suložnik, priležnik; osvajač, (*s izvanbračnom vezom*) preljubnik; nef. pej. švaler, laf

ljubazan adj. srdačan, susretljiv, dočekljiv, spreman pomoći, uljudan *usp.*, uslužan, ugodan u ophođenju, pun razumijevanja, prijateljski, topao, ugodan, mio, usrdan, otvoren, dobroćudan, (*pretjerano ~*) sladak, sladunjav; nef. prijazan

ljubaznost f srdačnost, susretljivost, dočekljivost, uljudnost, uslužnost, razumijevanje, prijateljstvo, toplina, usrdnost, otvorenost, dobroćudnost; nef. prijaznost

ljubica f nef. fijolica

ljubičast adj. lila

ljubimac m miljenik, idol, heroj, favorit, obožavani; mezimac, maza, rj. milosnik, nef. minjon, proteže

ljubitelj m (~ *umjetnosti*) poklonik, entuzijast, privrženik, pristaša, prijatelj, zaljubljenik, oduševljenik, obožavatelj *usp.*, simpatizer, (*pasionirani ~ muzike*) nef. meloman

ljubiti imprf. **1** cjelivati; nef. pej. cmakati, cvaliti, žvaliti **2** (*odano ~*) voljeti; poštovati; slijediti

ljubljen adj. obožavan, voljen, mio, drag, omiljen

ljubovati imprf. zabavljati se, družiti se; voditi ljubav; pej. vući se (s kim), vukljati se, nef. ašikovati

ljudina m junak *usp.*, nesebičnjak, dobričina *usp.*, poštenjak, poštenjačina, (*jak ~*) ljudeskara, mrgan, nef. mrga, (*o starijem čovjeku*) djedina; ekspr. jakota, čovječina, nef. peča

ljudožder m kanibal, antropofag; krvoločnik, krvopija, zločinac

ljudski adj. čovječji, čovječanski, (~ *postupak*) human *usp.*, čovječan, plemenit, suosjećajan; pošten, pravi, čestit

ljuljačka f **1** (*viseća naprava za ljuljanje*) njihaljka, ljuljaška, (*daska za ljuljanje*) nef. klackalica **2** stolica za ljuljanje

ljuljanje n **1** njihanje, osciliranje, oscilacija, zibanje, klima(ta)nje, drmanje, tresenje, komešanje, burkanje, gibanje, klaćenje, lebđenje, lepršanje, drhtanje, podrhtavanje, drhturenje, titranje, treperenje; ljulj(uš)kanje, nananje, nunanje **2** posrtanje, teturanje

ljuljati (se) imprf. 1 njihati (se), balansirati, oscilirati, zibati (se), gibati (se), klatiti (se), lebdjeti *usp.*, lepršati *usp.*, (*o čemu učvršćenu*) klima(ta)ti (se), drmati (se), tresti (se), (*o vodi na vjetru*) komešati se, burkati se, (*lagano ~: o lišću*) drhtati, podrhtavati, titrati, drhturiti, (*lagano / nježno ~ koga*) ljulj(uš)kati, nanati, nunati 2 (*~ se u hodu*) posrtati, teturati, klatiti se

ljupkost f ljupkoća, dražest, umilnost, umiljatost, miloća, maznost, čar, draž, ljepuškastost, ljepota, skladnost, gracija, milovidnost

ljuska f ovojnica, omotač, opna, pokožica, kora, (*~ graha*) grahorovina, (*~ jaja / nekih plodova*) lupina, (*~ na vanjskom tkivu ribe*) krljušt

ljuštenje* n (*~ kukuruza*) ljuštidba, komušanje

ljuštilac m ljuštitelj, gulitelj, komitelj

ljuštiti* imprf. 1 komušati, komati; perušati, perutati 2 **~ se** (*o koži*) perutati se, prhutati se

ljut* adj. 1 (*pomalo ~*) naljut, ljutkast 2 (*~ čovjek*) ljutit, zlovoljan, mrzovoljan, nakrivo nasađen, neraspoložen, uzrujan, sumoran, mrgodan, mrk, smrknut, namrgođen, razdražen, razdražljiv, nabusit, naduren, durljiv, osoran, oštar, strog, hud, svadljiv, prgav, prkosan, žučljiv, otrovan, jedak, zajedljiv, ozlojeđen, srdit, gnjevan, gnjevljiv, ogorčen, bijesan, jarostan, raspaljen, izvan sebe, razjaren, pomaman, neumoljiv, žestok, nagao, prijek, ljut kao poskok; nef. prčevit 3 (*ljuta zima*) oštar *usp.*, jak, žestok

ljutica f (*prava je ~*) paprica, grizlica, (*porodica otrovnih zmija, pl.*) cjevozubice

ljutika f (*bot.*) luk kozjak

ljutiti (se) imprf. srditi (se), razljućivati se, rasrđivati (se), gnjeviti (se), dosađivati (komu), uznemirivati (se), uzrujavati (se), žestiti (se), brusiti (se), rogušiti se, kostriješiti se, mračiti se, mrštiti (se), dražiti, nadraživati (se), podjarivati, podbadati, izazivati, jediti (se), uspaljivati se, razjarivati se, duriti se, puhati (od bijesa), kipjeti (od bijesa) *usp.*, (*~ na koga*) imati koga u nosu, spustiti nos (na koga), (*~ ispuštajući zrak kroz nosnice*) ekspr. frktati

ljutnja f (*drži ih ~*) srdžba, srditost, rj. srdnja, nezadovoljstvo, neraspoloženost, neraspoloženje, mrzovoljnost, ljutina, ljutitost, ljutost, uzrujanost, zlovolja, zlovoljnost, razdraženost, razdražljivost, nadurenost, osornost, svadljivost, prgavost, nabusitost, žučljivost, otrovnost, jetkost, zajedljivost, ozlojeđenost, razjarenost, gnjevnost, gnjev, jar, jarost, bijes, jed, bjesnoća, pomamnost, raspaljenost, pizma, neumoljivost, žestina, naglost

ljuto adv. *usp.* ljut; ljutito, (*~ se razočarati*) gadno, grdno, žestoko, silno, vrlo, veoma

M

ma 1 conj. a, ali, no, samo, premda, (~ ***tko***) bilo tko, tko god, (~ ***što***) bilo što, što god, (~ ***kako***) bilo kako, kako god, (~ ***gdje***) bilo gdje, gdje god, (~ ***kuda***) bilo kuda, kuda god, (~ *i nastradao*) makar i, pa i **2** part. (*u samostalnoj upotrebi kao komentar kojim se što odbija/niječe;* ~ ***kakvi***) ma nemoj, ma kakvi, da ne bi, ah, ma daj/pusti/ostavi, nikako, ni u kojem slučaju, ne dolazi u obzir, nema govora, ni govora, (~ ***nemoj(te)***) nije moguće, nemoguće, nevjerojatno, nije valjda, (*na početku iskaza kao znak čuđenja/iznenađenja/pitanja:* ~ *baš nije pri sebi*) nef. ama

mač* m (*tanak ~ s kuglicom na vrhu*) floret, rapir, (*kratak široki ~ okovan srebrom*) pala, (*dugačak i širok dvosjekli ~*) paloš

mačevalac m (*onaj koji se služi floretom*) floretaš, (*onaj koji se služi sabljom*) sabljaš; rj. mačaš

mačka* f **1** (~ *koja dobro lovi*) lovica, (*neke vrste mačke*) domaća mačka, obična mačka, angorska mačka, perzijska mačka, sijamska mačka **2** (*nef.*) zgodna žena

maćuhica f (*bot.*) daninoć

madež m znamenka, nef. mladež, ben

madrac* m (~ *ispunjen slamom*) slamarica, rj. slamnjača, (~ *ispunjen perjem*) perina, (*sportski ~*) strunjača; nef. dušek

magarac m **1** (*o životinji*) osao, sivac, sivonja, magare, tovar, kenjac, rj. ušonja, njakalo **2** (*o osobama*) samovoljnik, neposlušnik, tvrdoglavac, šmokljan, nespretnjaković; bena, glupan, budala, bedak, zvekan; prostak, prostačina

magare n **1** (*mlado magarca*) pule, (*mali magarac*) magarčić, oslić, sivčić, tovarić, tovarčić, (***pojeo vuk*** ~) nikome ništa **2** (*o ljudima*) budala *usp.*, tvrdoglavac *usp.*

magičan adj. **1** (*magične moći*) natprirodan, nadnaravan, okultan, misteriozan, tajanstven, demonski, magijski **2** (~ *pogled*) čaroban, neodoljiv, općinjavajući, magnetičan, magnetski, privlačan, šarmantan **3** (~ *izgled*) prelijep, prekrasan, sjajan, krasan, divan, odličan

magično adv. *usp.* magičan; (~ *gledati*) čarobno, neodoljivo, općinjavajuće, magnetično, magnetski, privlačno, šarmantno

magija f **1** (*baviti se magijom*) čarolija, čaranje, bajanje, vračanje, općinjavanje, opsjenjivanje, gatanje; spiritizam, čarobnjaštvo, čudo, okultizam, (~ *za nanošenje zla*) crna magija, negromancija, nekromancija, čini, uroci, (~ *za pobjeđivanje zla*) bijela magija; magična formula; vudu; nef. čarka, bahorenje, copranje **2** (~ *riječi*) čarolija *usp.*, divota, krasota

magistralan adj. 1 (~ *projekt*) glavni *usp.* 2 (*magistralna izvedba*) vrhunski, majstorski, izvrstan, sjajan *usp.*

magla* f 1 (~ *pred očima*) sumaglica, maglica, omaglica, izmaglica; polumrak, tmurnost, tmina, oblak, dim; mutnoća, nejasnost, zamućenost 2 (*to što govori je* ~) nejasnoća, neodređenost, nejasnost, zamršenost, zbrka, konfuzija; laž, neistina

maglovit adj. 1 (*pun magle / u magli*) obavijen maglom, zamagljen, mutan, zamućen, tmuran, tmuo, mračan, nejasan, magličast, sumagličast, izmagličast 2 (~ *zaključak*) mutan, neodređen, nejasan, zbrkan, zamagljen, zbunjen, (~ *pogled*) smućen, zamućen, pijan

maglovito adv. *usp.* maglovit; (~ *se prisjećati*) nejasno, mutno, slabo

mahati imprf. 1 (~ *na sve strane*) vitlati, mlatarati, razmahivati, (~ *od sebe*) odmahivati, (~ *krilima proizvodeći zvuk*) lepetati, lepršati, (~ *zastavom na vjetru*) vijoriti 2 (~ *uspjesima / odlikovanjima*) razmahivati se, zveckati, praviti se važan, razmetati se *usp.*

mahnit adj. lud *usp.*, sulud, sumanut, bijesan, pomaman, neukrotiv

mahnitost f ludost *usp.*, suludost, sumanutost, bijes, pomama, neukrotivost

mahom adv. 1 (~ *svi*) odreda, u većini, većinom; odmah, odjednom *usp.* 2 (~ *su odsutni*) obično, uglavnom, (po)najčešće, ponajviše

mahovina* f (*vrsta lisnate mahovine*) busenjača, vlasak; nef. mašina

mahunarke f pl. leguminoze, lepirnjače

majčin adj. majkin, materin; (***majčina dušica***) timijan

majčinski adj. materinski, materinji; odan, zaštitnički *usp.*, topao, nježan *usp.*, brižan

majestetičan adj. veličanstven, grandiozan, kraljevski, carski, kneževski, monumentalan, impresivan, uzvišen, dostojanstven

majka* f mati, roditeljica, fam. mama, (~ *siromašnih*) zaštitnica, pomagačica

majmun* m primat, (*neke vrste majmuna*) babun, kapucin, lemur, maki, makaki, tamarin, mandril, pavijan, prstaš, orangutan; pej. jopac

major m (*čin u hrvatskoj vojsci*) bojnik

majstor* m 1 majstor obrtnik 2 (~ *u kakvoj vještini*) stručnjak *usp*, ekspert, profesionalac, maestro, as, virtuoz, čudotvorac; matador 3 (~ *za pronalaženje izgovora*) snalažljivac *usp.*, diplomat, taktizer, lukavac, spretnik, vještak, stručnjak, velemajstor, lisica • nef. meštar, maher

majstorija f 1 (~ *izvedbe*) majstorstvo, majstorski postupak/djelo, majstorska izrada, (majstorska) vještina, virtuoznost, virtuozitet 2 (*podla* ~) lukavstvo, vještina, dovitljivost, prevara, podvala, trik, malverzacija, muljaža, muljanje, muljatorski postupak, nalaženje rupa u zakonu; nef. majstorluk, maheraj

majstorski adj. (*majstorska izvedba*) profesionalan, odličan, izvrstan, savršen, bravurozan, virtuozan, maestralan, vrhunski, stručnjački, prvoklasan, superioran, ekspertan, stručan, dotjeran, vješt, spretan, kvalificiran, iskusan

makar 1 conj. i adv. (~ *nešto*) bar(em), najmanje 2 conj. (~ *se boji, došao je*) iako, premda, mada, makar da, nek(a), (*reći ću im* ~ *me napali*) pa i ako, sve kad bi, pa baš i kad bi, čak i da, nef. taman 3 (*dio općih zamjenica i priloga:* ~ ***tko***) bilo tko, ma tko, (~ ***gdje***) bilo gdje, ma gdje

maketar m modelar

maknuti prf. 1 (~ *što*) pomaknuti, odmaknuti, izmaknuti; gurnuti, ganuti, ukloniti, skloniti, udaljiti, premjestiti, izbrisati, (~ *na stranu*) odstraniti, (~ *koga grubo*) otjerati, nef. šupirati, (~ *s položaja*) otpustiti, smijeniti 2 ~ **se** (~ *s mjesta*) krenuti, poći, pokrenuti se, pomaknuti se, premjestiti se; skloniti se, ukloniti se, izmaknuti se, izbjeći (što), povući se, (*makni se!*) nef. tamo se; nef. mrdnuti se

makovica f m (*bot.*) rožinac

maksimalan adj. najveći, najviši, najširi, najteži, najbrojniji, najizraženiji...

malaksati prf. smalaksati, posustati, oslabiti, klonuti, pokleknuti, umoriti se, pasti, padati s nogu

mali adj. **1** (~ *predmet*) malen, sitan, neznatan, ekspr. droban; malih mjera, male duljine/širine/visine, omanji, omalen, nevelik; umanjen, smanjen; neprimjetan, neuočljiv, (*kad se pokazuje / uspoređuje s čim*) tolišan, ovolišan, (*vrlo* ~) minijaturan, mini, mikroskopski; man(j)ušan, malašan, malešan, malečak, malacak, sićušan, patuljast, pigmejski, liliputanski, džepni, manji od makova zrna, (*vrlo ~: kad se pokazuje*) nef. onolicni, ovolicni **2** (~ *za svoje godine*) premalen, nerazvijen, nizak, onizak, kržljav; maloljetan **3** (~ *u odnosu na obveze*) nesposoban, nemoćan, nedorastao, (*biti ~ za što*) ne biti čemu dorastao, nemati za što sredstava/snage/mogućnosti **4** (~ *problem*) sitan, trivijalan, nevažan, nebitan, neznačajan, beznačajan, jednostavan, lako rješiv, ništavan, (~ *čovjek*) običan, prosječan, jednostavan, skroman **5** (*u službi imenice*) dječak, dečkić, dečko, mališ(an), dijete *usp.*; nef. limać

maligni adj. zloćudan, opak, poguban

malignost f malignitet, zloćudnost

Mali Uskrs Bijela nedjelja

malko adv. (*vrlo / veoma malo*) mrvu, mrvicu, suzu, trohu, zrno, trunku, nešto, (*u pokazivanju*) nef. ovolicno; nef. malkice, malčice, zeru, zericu

malo* adv. **1** (~ *im je to što su dobili*) nedostatno, nedovoljno, prstohvat, prstovet, može se izbrojiti na prste jedne ruke, nema ni za prste jedne ruke, dva zrna; nef. knap, (*vrlo* ~) malko *usp.*, (*kiša ~ pada*) slabo, (*sasvim* ~) kao kap vode u more, (*kad se uspoređuje / pokazuje*) tolišno, (~ *je umoran*) unekoliko, donekle, pomalo, ponešto, (~ *ljudi*) mali broj, šaka, šaku, šačica, šačicu, (*bio je samo ~ bolji*) za slamku **2** (~ *će trajati*) kratko, koji čas, (*svrati* ~) nakratko **3** (~ ***da/što/ne/te***) zamalo, umalo, malne, malone, skoro, gotovo, (~ ***što***) rijetko što, malošto, malo toga, (~ ***tko***) ponetko, rijetki, rijetko koji, samo neki/nekoliko, (***svako*** ~) često, malo-malo, malo pa, svaki čas, neprekidno, stalno, (***samo*** ~) oprostite, dopustite, nef. pardon, dozvolite

malo-pomalo adv. (*napredovati* ~) pomalo, umjereno, postupno, polagano, pedalj po pedalj, stopu po stopu; nef. mic po mic

malodušan adj. nesamopouzdan, neustrajan, obeshrabren, prestrašen, plašljiv, bezvoljan, slab

malodušje n malodušnost, defetizam, nesamopouzdanost, neustrajnost, posustajanje, strah, klonulost, demoraliziranost, slabost

maloposjednik m sitnoposjednik

maloprije adv. maločas, prije koji čas, nedavno

mamac m **1** (~ *za životinju*) mamilo, vab(ac), (~ *za ribu*) ješka, (*metalni predmet kao ~ za ribu*) varak, blinker; nef. meka, mekač, omeka **2** (~ *za čovjeka*) klopka, zamka; napast *usp.*; primamljivost, zavodljivost

mamitelj m **1** (~ *lijepim riječima*) primamljivač, privlačitelj, navoditelj, nagovarač, očaravatelj, pridobivatelj **2** (~ *novaca*) iznuđivač, prosjak, moljakalo

mamiti imprf. **1** (~ *koga lijepim riječima*) primamljivati, privlačiti, zavoditi, navoditi, očaravati, nagovarati, pridobivati, vrbovati, (~ *životinje*) vabiti, privlačiti mamcem/mekom **2** (~ *što od koga*) izvlačiti, iznuđivati, prositi, prosjačiti, moljakati, cijediti, kamčiti, nef. drančiti, cinca(ri)ti, žica(ri)ti

mamutovac m (*bot.*) sekvoja

mana f (~ *osobe*) nedostatak, porok, loša osobina, greška, pogreška, mrlja, slabost; neispravnost, kvar

mandragora f (*bot.*) alrauna, bunovina, okoločep

manevar m **1** (~ *vojnih jedinica*) vježbe, pokret, operacija, premještanje, kretanje **2** (*lukavi* ~) strategija, taktika, manipulacija, vještina, lukavstvo, varka, trik, podvala, smicalica, spletka

manevrirati imprf. **1** (*o vojnim jedinicama*) izvoditi manevar, vježbati, po-

kretati se, premještati se **2** (~ *strojem*) pokretati, upravljati, (*u jedrenju*) nef. bordžirati **3** (~ *u poslu*) manipulirati, planirati

manifestacija f **1** (~ *zla*) izražavanje, pokazivanje, očitovanje, demonstracija, iskazivanje, pojava **2** (~ *na otvorenom*) priredba, predstava *usp.*, događaj; demonstracija, protest, prosvjed

manija f **1** (*o psihičkom stanju*) psihoza, poremećenost, ludost, histerija, (*neki tipovi manije*) kleptomanija, piromanija, erotomanija, dipsomanija, dromomanija **2** (~ *čistoće*) opsjednutost, strast, fetišizam, preokupacija

manijak m luđak, psihotičar, duševni bolesnik, fantom; fanatik *usp.*, entuzijast

manipulirati imprf. **1** (~ *kim*) upravljati, kontrolirati (koga/što), usmjeravati, iskorištavati, okretati (koga) oko maloga prsta, povlačiti konce **2** (~ *strojem*) rukovati, upotrebljavati, baratati

manira f **1** (*pl.*) ponašanje, ophođenje, način ponašanja/ophođenja, uglađenost, lijepo ponašanje, dobar odgoj, odgojenost; loš odgoj, nepristojno ponašanje, neodgoj(enost) **2** (~ *umjetničkog djela*) stil, način, forma

manirizam* m (~ *u umjetničkom postupku*) afektacija, usiljenost, neprirodnost, oponašanje, jednoličnost

manšeta f orukvica, orukavlje; rj. posuvratak, nef. polša

manjak m (~ *hranjivih tvari*) nedostatak, nedovoljnost, pomanjkanje, oskudica, siromaštvo, nemanje, nepostojanje, nepotpunost, (~ *prihoda nad rashodima*) deficit; šteta

manje* adv. (*mat.*) minus, (~**-više**) više-manje, otprilike, tu negdje, tako nekako

manjkav adj. nedostatan, nedovoljan *usp.*, oskudan, nepotpun, nezadovoljavajući; nesavršen, slab, nesposoban, s manama/(po)greškama, s nedostacima; nesolidan, defektan, deficijentan, oštećen

mapa f **1** (*orijentirati se s mapom*) karta, zemljovid; plan grada **2** (~ *za papire/spise*) fascikl, korice, omot, košuljica, košulja

marelica f nef. kajsija

marginalan adj. nebitan, nevažan, beznačajan, periferan, rubni, uzgredan, sporedan, mali

marginalizirati imprf. i prf. potisnuti, potiskivati (u drugi plan), zanemarivati, zanemariti, zaobilaziti, zaobići, ignorirati, prešućivati, prešutjeti, onemogućavati, onemogućiti

marioneta f (*služi im kao* ~) lutka, vazal, oruđe, sredstvo (u čijim rukama), robot, automat, klon, figura, statist, štafaža, čovjek od slame, sluga, poslušnik *usp.*, pijun (u čijim rukama), pion, lakaj, zombi; beznačajnik

mariti imprf. (~ *za koga/što*) hajati, držati do (koga/čega), voditi računa (o komu/čemu), stalo je (komu) do koga/čega, polagati (na što), davati puno/malo na što, voditi brigu, obazirati se, cijeniti *usp.*, (*uopće ne* ~ *za što*) briga (me) za to kao za lanjski snijeg; nef. fermati

markantan adj. (*markantno lice*) izražajan, skladan, naočit; uočljiv, primjetljiv, zapamtljiv

markirati* imprf. i prf. **1** (~ *bitna mjesta u tekstu*) označavati, označiti, obilježavati, obilježiti, podcrtavati, podcrtati, (~ *stavom tijela gdje je divljač: o lovačkom psu*) nef. fermati **2** (~ *s posla*) izostajati, izostati, izbjegavati, izbjeći, zabušavati **3** (~ *igrača u sportu*) zaprečivati, zapriječiti

marljiv adj. radin, radišan, vrijedan, revan, gorljiv, agilan, poduzetan, maran, poslen, ustrajan, savjestan, pažljiv, usrdan, predan, neumoran, požrtvovan, brižljiv, brižan, skrban, točan, kao krtica/mrav, trudoljubiv; nef. revnostan

marljivac m samoprijegornik, marnik, mrav, krtica, vrijednik, trudbenik, (*onaj koji neumorno radi na općem interesu*) ekspr. pregalac; nef. radiša, kopač

marljivo adv. *usp.* marljiv; s voljom

marljivost f radinost, radišnost, vrednoća, revnost, gorljivost, mar(nost), nastojanje, trud, rad, ustrajnost, savje-

snost, pažljivost, usrdnost, predanost, neumornost, brižljivost, brižnost, skrb, točnost, pomnja, briga, volja, poduzetnost, agilnost, trudoljublje, trudoljubivost; nef. revnosnost

masa* f **1** (~ *ljudi*) mnoštvo, velika količina, gomila *usp.*, hrpa, brdo, sila, svjetina, poplava, kup **2** (*široke narodne mase, pol.*) široki slojevi, obični ljudi, radnička klasa, proletarijat **3** (*neprepoznatljiva* ~) bezobličnost **4** (~ *za pripremu kolača*) smjesa

masivan adj. robustan, krupan, glomazan, jak, čvrst, otporan, velik, golem, ogroman, težak, trom; gromadan, neoblikovan

maska* f **1** (~ *za lice*) krinka, obrazina, krabulja, nef. čuvida, (*konjska ~ s otvorima za oči*) peča **2** (*to ponašanje je samo* ~) pretvaranje, licemjerje, himba, igra, gluma, kamuflaža, prikrivanje, privid(nost), fasada, varka, krinka

maskirati (se) imprf. i prf. prerušavati (se), prerušiti (se), kamuflirati (se), zakamuflirati (se), zakrabuljiti (se), prikrivati (se), prikriti (se), skrivati (se), sakriti (se), pretvarati se, preodijevati (se), preodjenuti (se), zaodjenuti (se)

maslačak m radič

maslina f nef. uljika

maslinast adj. sivozelen, smeđezelen

masnoća f (~ *u tkivu životinja i biljaka*) mast, (*masne naslage u tijelu čovjeka*) salo, (~ *u tkivu nekih životinja*) loj, (~ *izdvojena iz mlijeka*) maslac, nef. putar (*biljna masnoća koja služi kao namaz*) margarin, (~ *dobivena topljenjem maslaca / loja*) maslo, (~ *koja se cijedi prilikom pečenja mesa*) moca, moča, pretop, (~ *za podmazivanje*) maz(ivo), ulje

mason m slobodni zidar, framason

masonstvo n masonerija, slobodno zidarstvo

masovni adj. skupni, mnogobrojan, (*masovna pojava*) proširen, opći, popularan, (~ *prosvjed*) opći, općenarodni, jedinstven, jednoglasan, plebiscitaran, (*masovna umjetnost*) neoriginalan, nef. konfekcijski

masovno adv. u masama, mnogobrojno, čoporativno *usp.*, hrpimice, na hrpe, u gomilama, u mnoštvu, vagonski, vagonima, na vagone

mast* f (~ *za opekline*) vazelin, (~ *koja se topi kad se prave čvarci*) čvara, nef. čmara, žmara

mastan* adj. **1** (*o predmetima*) zamašćen, mrsan, omašćen, umašćen; uljast **2** (*o ljudima*) debeo, uhranjen, ugojen **3** (*masna zarada, nef.*) visok, velik, pozamašan

mastiti* imprf. **1** (~ *plohu*) podmazivati; zamašćivati **2** ~ **se** (*o koži*) zamašćivati se, prljati se; sjajiti se, presijavati se

mašice f pl. vatralj, nef. mokete

mašinerija f **1** (~ *stroja*) mehanizam, unutrašnji uređaj, oprema **2** (*društvena* ~) organizacija, struktura, sistem, aparat, mašina, kanali

maškara f krabulja; nef. čuvida

maškaranje n (*karnevalsko* ~) maskiranje, maškarada

mašta f **1** (*neiscrpna* ~) fantazija, imaginacija, moć zamišljanja/predočavanja, kreativnost, (*prepustiti se mašti*) sanjarenje, san, snivanje, fantazija **2** (*taj događaj nije stvarnost, već* ~) sanjarija, sanja, san, maštanje, fantazija, iluzija, vizija, zanos, neostvariva/nerealna zamisao, kuća od karata, himera, tlapnja

maštati imprf. fantazirati, zamišljati, sanjariti, sanjati, snatriti, zanositi se snovima, predati/predavati se mašti, biti u svom svijetu, graditi kule u oblacima, biti izgubljen u mislima, ploviti u mislima, obmanjivati se, (*isprazno* ~) tlapiti

maštovit adj. (~ *zaključak / maštovita osoba*) nadahnut, inventivan, kreativan, imaginativan, bajkovit, nerealan, neobičan, (*maštovita haljina*) originalan, nesvakodnevan, ukrašen, ekstravagantan

maštovitost f nadahnutost, inventivnost, kreativnost, imaginativnost; originalnost, nesvakodnevnost, bajkovitost, nerealnost, neobičnost; ukrašenost, ekstravagantnost

matematičar m 1 (*onaj koji se bavi matematikom*) arh. matematik 2 (*pravi je ~, nef.*) proračunata osoba, nef. račundžija

materija f 1 (*čvrsta ~*) tvar, supstanc(ij)a, masa, (*to je od stabilne materije*) materijal *usp.* 2 (*~ djela*) predmet, tema, sadržaj, supstanc(ij)a 3 (*~ za daljnji rad*) materijal, građa, podaci, spisi, izvori

materijal m 1 građa, gradivo, tvorivo, materija, (*~ za sirovine/poluproizvode*) repromaterijal, (*~ uzet iz prirode*) sirovina 2 (*uredski ~*) pribor, oprema 3 (*pisani ~*) dokumenti, spisi, izvori *usp.*, korpus, isprave; nef. štof 4 (*vojn.*) ljudstvo, ljudi, ljudski potencijal

materijalizam* m koristoljublje, koristoljubljivost, sebičnost, egoističnost, egoizam, srebroljublje

maternica f uterus

matica* f 1 (*snažna ~ rijeke*) glavna struja 2 (*~ ustanove*) središnjica, centrala, matična kuća, (*~ svih nevolja*) izvor, ishodište, početak, počelo, središnja točka 3 (*strojni element s navojima u unutrašnjosti*) matični vijak, zavrtanj, navrtka 4 (*podatak zapisan u matici*) matična knjiga, registar, arh. protokol

matičnjak m (*bot.*) pčelinja ljubica

matovilac m (*bot.*) repušac

matura f ispit zrelosti, (***mala** ~, pov.*) niži tečajni ispit, (***velika** ~, pov.*) viši tečajni ispit

maza f mezimče, mezimica, mezimac, mamina maza, majčin sin, ljubimac *usp.*; razmaženjak, razmaženko

mazati (se) imprf. 1 (*~ kremom*) premazivati (se), prevlačiti/trljati, (*~ mašću*) mastiti (se), (*~ sapunom*) sapunati (se), (*~ blatom*) kaljati (se), prljati (se) *usp.*, (*~ po cijeli dan, nef.*) šminkati (se), dotjerivati (se) 2 (*~ po platnu/papiru*) mrljati, mrčiti, šarati, packati, brljati, drljati 3 (*~ se/koga bez milosti, nef.*) tući *usp.*, udarati, mlatiti 4 (*bezočno ~, nef.*) mazati komu oči, lagati *usp.*

maziti imprf. 1 (*~ dijete*) milovati, dragati, gladiti, gladiti (koga) perom; tetošiti (koga), ugađati (komu), postupati suviše obzirno, nositi (koga) na rukama, biti prepopustljiv/preblag, razmazivati, kvariti, (*~ riječima*) tepati 2 **~ se** grliti se, ljubiti se, voljeti se, milovati se, umiljavati se

mazohizam m algolagnija

medalja f (*~ za zasluge*) odlikovanje *usp.*, odličje, (*komad nakita*) medaljon

medenika f (*bot.*) pčelinjak

medica f nef. gverc

medić m (*bot.*) mrtva kopriva

medij m 1 (*~ u komunikaciji*) sredstvo, način, kanal, instrument, forma, supstancija, materijal, organ 2 (*onaj koji je u vezi s onostranim*) spiritist, spiritualist, negromant 3 (*~ života*) sredina, okolina, životni uvjeti, okolnosti, ambijent, milje

medijski rat borba mišljenja, propaganda, argumentacija

mediokritet m prosječnjak, prosječnik, ograničenjak

meditacija f kontemplacija, poniranje u sebe/u misli, koncentracija, refleksija, (*nef.*) razmišljanje *usp.*

meditativan adj. kontemplativan, refleksivan, misaon, mislilački

Mediteran m Sredozemno more, (*o zemljama*) Sredozemlje

mediteranski adj. sredozemni

meditirati* imprf. i prf. uranjati/uroniti u sebe, zadubljivati se/zadubiti se (u misli), razmišljati, prepuštati se/prepustiti se mislima, predavati se/predati se mislima, koncentrirati se, (*nef.*) duboko razmišljati (o čemu)

medoglavka f (*bot.*) srebrna pilica

meduza f (*zool.*) morski klobuk

medvjed* m (*neke vrste medvjeda*) sjeverni/bijeli medvjed, mrki medvjed, crni medvjed, američki crni medvjed, azijski crni medvjed, grizli, kodijak, panda

međaš m kamen međaš, granični kamen, graničnjak, graničnik, medašnik; nef. mejaš; granica *usp.*

među prep. između, (*~ **ostalim***) među inim, uz ostalo, između ostalog, usto,

usput, (~ ***sobom***) jedan s drugim, jedni s drugima, (~ ***nama***) u povjerenju

međučin m međuigra, intermezzo, (~ *crkvenih prikazanja*) interludij

međunarodni adj. internacionalni, međudržavni, globalni, kozmopolitski, interkontinentalni, međukontinentalni, univerzalni, opći, generalni

međusoban adj. uzajaman, recipročan, obostran, zajednički, izmjeničan

međutim adv. (*obećao je, ~ nije to izvršio*) ipak, ali, dok, (*očekivali smo poziv, ~ pojavio se osobno*) a kad tamo, a ovamo, a u isto vrijeme, u isto doba, ujedno, uto

megalomanija f grandomanija, neumjerenost, pretjerivanje

mehanički adj. **1** (~ *pogon*) automatski, automatiziran, programiran, kompjutoriziran, upravljan strojem/strojno **2** (~ *postupak*) instinktivan, nepromišljen, nesvjestan, automatski, (~ *dio posla*) rutinski, tehnički, (~ *govor*) papagajski

mehanizacija f **1** (~ *poduzeća*) strojevi, opremljenost (strojevima) **2** (*o procesu*) mehaniziranje

mehanizirati* imprf. i prf. (~ *postupak*) automatizirati

mek* adj. **1** (*o predmetima*) mekan, ekspr. mekušan; elastičan, rastezljiv, gibljiv, ugibljiv, (*meka zemlja*) spužvast, rastresit, prhak, krt, (*o tjelesnoj građi*) pupast, (~ *kao baršun*) baršunast, (~ *kao tijesto*) tjestast, (~ *kao vuna*) vunast, (~ *kao spužva*) spužvast, (~ *kao pahulja*) pahuljast, pahuljav, (*meke ruke*) nježan, gladak, (*meke puti*) mekoputan, (*mekog runa*) mekorun, (~ *glas*) blag, ugodan, nježan, mio, (~ *korak*) lagan, lak, gibak, tih, nečujan **2** (~ *čovjek*) osjećajan, popustljiv, mek kao pamuk, meka srca, nježan, mio, milosrdan, suosjećajan, velikodušan, dobar, osjetljiv, tankoćutan, mekoćutan; pomirljiv, tolerantan; neborben, neodlučan, slab

mekač m (*mekani dio kruha*) pupa

mekinje f pl. rj. posije, trice

meko* adv. *usp.* mek, (~ *postupati*) blago, popustljivo, pomirljivo, obzirno

mekoća f **1** (*o predmetima*) mekanost, ekspr. mekušnost; elastičnost, gibljivost, (~ *zemlje*) spužvastost, rastresitost, prhkost, krtost, (~ *glasa*) blagost, ugodnost, nježnost, miloća, (~ *puti*) mekoputnost, (~ *koraka*) lakoća, gipkost, nečujnost **2** (~ *u postupcima*) osjećajnost, popustljivost, nježnost, milosrdnost, milosrđe, suosjećajnost, velikodušnost, dobrota, osjetljivost, tankoćutnost, mekoćutnost; pomirljivost, tolerantnost, tolerancija; neborbenost, neodlučnost, slabost • nef. mekota

mekšati imprf. omekšavati, razmekšavati, (~ *se*) smekšavati se

melankoličan adj. sjetan, zamišljen, nujan, potišten, malodušan, snužden, pokunjen, klonuo duhom, čeznutljiv, turoban, deprimiran, sumoran, tmuran, mrk, mračan, smrknut, pesimističan, tužan, nesretan

melankolija f sjeta, sjetnost, zamišljenost, nujnost, potištenost, malodušnost, snuždenost, pokunjenost, klonulost duhom, čeznutljivost, turobnost, deprimiranost, depresija, tmurnost, sumornost, smrknutost, pesimizam, tuga, bezvoljnost

melodičan adj. harmoničan, blagozvučan, milozvučan, skladan, uhu ugodan, melodiozan, pjevan

melodičnost f harmoničnost, blagozvučnost, milozvučnost, sklad, melodioznost

melodija f pjesma, glazba, refren, ritam, tema, arija, napjev, slijed tonova, niz zvukova, (~ *bez vrijednosti*) tralala, (~ *u govoru/jeziku*) melodika; nef. melos, kanat

melodramatičnost f sentimentalnost, patetičnost, patetika, pretjerana emocionalnost, sladunjavost; teatralnost, pretjeranost; nef. srceparateljnost, srcedrapateljnost, pej. slinavost

melodramatski adj. melodramatičan, melodramski, patetičan, preemocionalan, presentimentalan, sladunjav; teatralan, pretjeran; nef. srceparateljni, srcedrapajući, srcedrapateljni, pej. slinav

memoari m pl. sjećanja, reminiscencije, dnevnik, dnevnici, kronike, anali, autobiografija, životna priča

menstruacija f mjesečnica, menstruacijski/mjesečni ciklus, periodičko krvarenje, mjesečno pranje; nef. perioda, menzes, menga

mentalitet m misaoni sklop, mentalni ustroj, duh, duša, karakter, osobnost, psihologija, nazori, pogled na svijet, svojstvo, nef. štih

mentalni adj. duševni, duhovni, misaoni, umni, intelektualni, apstraktan, nesvjestan, pojmovni, konceptualan, teorijski

mentor m voditelj, nastavnik, učitelj, savjetodavac, savjetnik, tutor, odgojitelj, pedagog

meridijan* m podnevnik

mesar* m **1** (*o osobi neljudskih postupaka*) mučitelj *usp.*, krvnik, okrutnik, krvoločnik **2** (*operaciju je izveo pravi ~, pej.*) kirurg

meso* n **1** (*goveđe ~*) govedina, (*ovčje ~*) ovčetina, bravetina, (*sušeno ovčje/bravlje ~*) kastradina, pastrma, (*kozje ~*) kozjetina *usp.*, (*ovneće ~*) ovnovina, (*janjeće ~*) janjetina, (*juneće ~*) junetina, (*svinjsko ~*) svinjetina, prasetina, nef. krmetina, (*pileće ~*) piletina, (*pureće ~*) puretina, nef. tučetina, (*konjsko ~*) konjetina, (*teleće ~*) teletina, (*~ guske*) guščetina, (*~ kunića*) kunićevina, (*zečje ~*) zečevina, zečetina, (*pačje ~*) pačetina, (*srneće ~*) srnetina, (*~ tune*) tunjevina, tunovina, tunina, (*žilavo ~*) žlundra, (*oprljeno ~*) prljetina, prljevina, prljotina, (*~ bez kosti*) samo meso, (*dimljeno ~: ob. kao zimska hrana*) smok, (*krto ~*) nef. pupa **2** (*~ voćnih plodova*) pulpa, srčika **3** (***topovsko meso***) topovska hrana

mesti imprf. **1** (*~ metlom*) izmetati, pometati, čistiti *usp.*, (*~ sve nepoželjne*) uklanjati, micati, tjerati, goniti, čistiti **2** (*o snijegu*) zasipati, jako padati, (*o vjetru*) vitlati, kovitlati, odnositi

metabolizam m izmjena tvari

metafizički* adj. nadosjetilan, nadnaravan, nadstvaran, izvaniskustven, transcendentalan, netjelesan, nematerijalan, duhovni, spekulativan, nadčulan, intelektualan, idealan, univerzalan, vječan; apstraktan, nestvaran, filozofski, teorijski; bitan, temeljni, fundamentalan

metaforičan adj. figurativan, slikovit, nedoslovan, prenesen, alegoričan, alegorijski, simboličan, amblematski

metajezik m pajezik

metak m tane, zrno, hitac, kugla, naboj, projektil, (*punjenje za vatreno oružje*) streljivo, municija, patrona, (*vrsta artiljerijskog zrna sa željeznim i olovnim kuglicama*) šrapnel; nef. kuršum

metati imprf. stavljati, postavljati, polagati, smještati, slagati, (*~ u što*) umetati, (*~ bez reda*) bacati, nabacivati, (*~ na silu*) gurati, (*~ na sigurno mjesto*) spremati, pohranjivati, (*~ da ne smeta*) sklanjati, (*~ na brzinu/silom*) trpati

meteor m nef. zvijezda padalica

meteorit m (*kameni ~*) aerolit

meteorolog m sinoptičar

metlica* f (*~ kojom se namještaj čisti od prašine*) pahalica, otprašnik, pahaljka, peruška

metnuti prf. *usp.* metati; (*~ šešir*) staviti *usp.*

metoda f način, sredstvo, pristup, oblik, proces, procedura, postupak, sistem, sustav, praksa, tehnika, put, stil, plan, shema, pravilo, program

metodičan adj. (*~ pristup*) sustavan, sistematski, strukturiran, ustrojen, organiziran, uređen, planski, logičan, uredan, isplaniran, promišljen, precizan, detaljan, minuciozan

metro m podzemna željeznica

metropola f glavni grad, industrijsko/kulturno središte, prijestolnica

mežurati se imprf. smežuravati se, mreškati se, borati se, brazdati se

micati (se) imprf. *usp.* maknuti (se); pomicati (se), kretati se *usp.*, (*~ prepreke*) krčiti, (*~ sve nepoželjno*) mesti, uklanjati, (*~ besciljno na ograničenu prostoru*) vrzmati se, (*~ nastojeći izići*) migoljiti se, (*~ na svaku stranu kao u mra-

vinjaku) komešati se, (~ *pri sjedenju/ ležanju*) vrpoljiti se, (~ *uvijajući se*) koprcati se, (~ *živo na sve strane*) vrdati, (~ *u dosadi/nervozi*) meškoljiti se, gnijezditi se, (*nametljivo ~ bokovima*) nef. vrcati, (~ *ušima: o mazgi/konju*) strići ušima

mijenjati* imprf. **1** (~ *koga/što*) preobražavati, preinačivati, preobličivati, preokretati, izvrtati, preustrojavati, prestrukturirati, reorganizirati, restrukturirati, reformirati, prilagođavati, adaptirati, prerađivati, prepravljati, (~ *zakon novinama*) novelirati, (~ *prijašnji stav*) revidirati, (*drastično ~ stavove*) ići iz krajnosti u krajnost, (~ *redoslijed/oblik*) permutirati, varirati, (~ *stan*) zamjenjivati, nadomještati, uzimati drugo, (~ *odjeću*) presvlačiti se, preoblačiti se, (~ *sličice*) razmjenjivati, izmjenjivati, (~ *novac za sitniji*) sitniti, (~ *što za što*) nef. trampiti, đorati, (~ *vlasnika*) ići od ruke do ruke, (~ *glas*) mutirati, (~ *dlaku/perje*) linjati se, mitariti se, (*lingv.*) deklinirati, konjugirati **2 ~ se** (*sve se mijenja*) transformirati se, preobražavati se, preobličivati se, pretvarati se, prometati se, preporađati se, fluktuirati, pomicati se, kretati se, (~ *nabolje*) poboljšavati se, (~ *nagore*) pogoršavati se, (~ *u licu*) blijedjeti, crvenjeti, stidjeti se *usp.*, (~ *djelovanjem kemijskih procesa: o rudama*) korodirati

mijesiti imprf. **1** (~ *što*) gnječiti, miješati, oblikovati, uobličivati; praviti kolače, (~ *dajući čemu valjkast oblik*) valjati **2** (~ *koga*) izlagati pritisku, podvrgavati svojoj volji, nagovarati, nef. obrađivati (koga)

miješalica f mješač, (*kućanski električni aparat*) mikser

miješan adj. pomiješan, izmiješan, mješovit, sastavljen, kombiniran, spojen, stopljen; hibridan, križan, (*miješana sredina*) višeetnički, višenacionalan

miješati* imprf. **1** sastavljati, spajati, dodavati (jedno drugomu), stapati, kombinirati, amalgamirati, sintetizirati, (~ *tresući*) mućkati, (~ *mikserom*) miksati, (~ *vrste*) križati; sparivati; prometati, mutiti **2** (~ *pojmove*) zamjenjivati, brkati **3 ~ se** imprf. (~ *u što*) biti upleten (u što), dirati, zadirati (u što), baviti se (čim), sudjelovati (u čemu), imati gdje svoje prste, (~ *bez potrebe*) plesti se, upletati se, petljati se, ulaziti (u što), ubacivati se, upuštati se, motati se, gurati nos, zabadati nos (u što/kamo), zabijati nos, zabadati kljun (u što), zavlačiti/ zabadati (u što) svoje prste, nef. pačati se, voditi tuđu brigu, gledati tuđa posla, mesti pred tuđim pragom/vratima, biti svakoj krpi/vreći zakrpa, biti svakom loncu poklopac, (~ *na silu*) trpati se, prtiti se, (*ne ~*) gledati svoja posla, gledati (što) prekriženih ruku, (~ *sa svojim vršnjacima*) družiti se, izlaziti, spajati se, ženiti se

mikroorganizam* m mikrob; praživotinja, gljivica, plijesan, rikecija, (*parazitski ~, izazivač bolesti*) virus, (*mikroskopski jednostanični ~*) bakterija, klica

mikroskop m sitnozor

mikroskopski adj. sitnozorski, premalen, sićušan, veoma malen, mikroskopski sitan, neznatan, nezamjetljiv, neopaziv, nevidljiv, neprimjetan, nerazberiv

milava f (*bot.*) šašuljica

milijardama adv. (*dolaziti ~*) na milijarde, milijardski, u velikim/golemim količinama, neizbrojivo, milijunima, na milijune, milijunski

milijardu puta milijun puta, bezbroj puta, nebrojeno mnogo puta

milina f **1** (*obuzela ih je ~*) zadovoljstvo, ugoda, ugodnost, dragost, razdraganost, radost, užitak, uživanje, divota, ushićenje, ushit, ushićenost, slast, med, naslada, blaženstvo, ljubav; ekspr. milje, milinje **2** (~ *osobe*) draž *usp.*, ljupkost, ljepota

militarizacija f militariziranje, povojničivanje, povojačivanje, povojničenje, naoružavanje, (~ *mora*) navalizacija

militarizirati* imprf. i prf. povojničivati, povojničiti, povojačivati, povojačiti, vojnički organizirati, (~ *snage na moru*) navalizirati

milo adv. *usp.* mio; (~ *koga gledati*) umilno, ljupko, ljubazno

milodar m milostinja, dar iz milosrđa, dar prosjaku/siromahu, dobrovoljni prilog, (~ *u crkvi*) nef. lemozina; nef. sadaka

miloduh m (*bot.*) sipan, izop

milosrdan adj. milostiv, dobra/meka srca, velika/široka srca, samilostan, sućutan, suosjećajan, sažaljiv, samaritanski, bolećiv, tankoćutan, mekoćutan, plemenit, blag, dobrotvoran, darežljiv, velikodušan

milosrđe n sažaljenje, samilost, smilovanje, sućut, milost, suosjećanje, suosjećajnost, sažaljivost, dobrota, milosrdnost, samaritanstvo, milostivost, blagost, plemenitost, opraštanje, dobrotvornost, darežljivost, velikodušnost, širokogrudnost, nesebičnost, benevolentnost, benevolencija, karitas, ljubav prema bližnjemu, filantropija, altruizam, humanost, pažljivost, dobrota/mekoća srca, ljubav, sklonost, dobrohotnost, dobrostivost, dobra volja

milost f **1** (*uživati čiju* ~) naklonost, povjerenje, pažnja, briga, zaštita, zaštitništvo, pomoć, podrška, pokroviteljstvo, patronat; okrilje, ljubaznost, sklonost, prijateljstvo, ljubav; nef. aman **2** milosrđe *usp.*; milodar *usp.* **3** (~ *Božja*) dar, čudo, (nadnaravno) djelo **4** (*tražiti* ~ *na sudu*) pomilovanje, oprost, oproštaj, oslobođenje od kazne **5** (***na ~ i nemilost*** (*izložen čemu*)) bez zaštite/obrane, u ovisnosti (o kome), u (čijoj) kontroli

milovanje n draganje, maženje, glađenje, tetošenje, nježno diranje/dodirivanje, ugađanje; umiljavanje; udvaranje, ljubljenje, ljubakanje

mimički adv. mimikom, znakovima, gestama, bez riječi

mimo prep. **1** (*ići* ~ *prozora*) pokraj, kraj, pored, uz **2** (*to je* ~ *pravila*) izvan, protivno, u suprotnosti; nasuprot, unatoč

mimoići prf. **1** (~ *koga/što*) zaobići, zanemariti, izbjeći, ne spomenuti/uzeti u obzir, minuti, promašiti **2** ~ **se** (~ *s kim*) ne susresti/sresti se, ne vidjeti se, otići u različitim/suprotnim smjerovima, ekspr. minuti (kraj koga)

miner m dinamitaš, nef. lagumaš

mineralogija f arh. rudstvo

minijaturan adj. sitan, sićušan, patuljast, umanjen, smanjen, stanjen, džepni, liliputanski, mikroskopski *usp.*; nef. mini

minimalan adj. **1** (~ *dohodak*) najmanji (mogući), najsitniji, beznačajan, najbeznačajniji, neznatan, najneznatniji, simboličan **2** (~ *uvjeti za izbor*) nužan, najnužniji, potreban, najpotrebniji

minimum m (*svesti na* ~) najmanja količina, najmanja mjera/veličina, najniža razina, donja granica

minirati imprf. i prf. **1** (~ *kuću*) raznositi, raznijeti, razarati, razoriti, rušiti, razrušiti, (~ *teren*) polagati/položiti mine; nef. lagumati **2** (~ *čije planove*) uništavati, uništiti, kvariti, pokvariti, sprečavati, spriječiti, osujećivati, osujetiti

ministar m čelnik vladina resora, (~ *u vladi nekih zemalja*) sekretar

ministarstvo n arh. komitet

minoran adj. **1** (~ *pjesnik*) beznačajan, neznačajan, manje važan, nevažan, malo poznat, nepoznat, mali, manji, loš, lošiji, slabiji, sporedan, inferioran, drugorazredan, trećerazredan, subalteran; nef. bezvezan **2** (~ *problem*) mali, nevelik, nevažan, beznačajan, zanemariv, neznatan, nebitan, uzgredan, trivijalan, tričav

minuciozan adj. (*minuciozna izrada*) precizan, istančan, iznijansiran, podroban, detaljan, točan, pomnjiv, u detalje/tančine, u sitnice

minuta* f (*pričekati samo minutu*) čas, moment, trenutak, časak, kratko vrijeme, sekunda, (***za minutu-dvije***) za čas/tren, u vrlo kratko vrijeme, vrlo skoro, odmah, u sekundi/trenu, dok trepneš

minuti* prf. **1** (*sve lijepo je minulo*) proći, nestati, otići, izgubiti se, prestati, proteći, isteći, (*bol je minula/vjetar je minuo*) stišati se, smiriti se, utihnuti, utišati se, izgubiti se, prestati **2** (~ *kraj*

koga bez pozdrava, ekspr.) proći, proletjeti, mimoići se (s kim) • rj. izminuti

mio adj. drag *usp.*, ugodan; (***do mile volje***) koliko se hoće/želi, do sita, koliko je komu drago, koliko želja/volja traži

mir* m **1** (~ *svuda u okolici*) mirnoća, tišina, mir i tišina, spokojnost, nepomućenost; muk, zatišje; bezvjetrina, bonaca; mirovanje, nekretanje, statičnost, statika, nepokretnost, nepromjenjivost, mrtvilo **2** (~ *mu se odražava na licu*) mirnoća, duševna sređenost, duševni mir, mirno stanje duha, ravnoteža, uravnoteženost, spokoj(nost), smirenost, prisebnost, prìsutnost duha, (duševna) ravnoteža, stabilnost, staloženost, postojanost, hladnokrvnost, treznoća, trezvenost, (*umornom treba* ~) odmor, počinak, predah, stanka **3** (~ *u njihovim odnosima*) sloga, slaganje, harmonija, prijateljstvo, red, red i mir, normalni odnosi, dobra volja, mirnoća, miroljubivost, neagresivnost, nenasilje, (*u prostoriji je zavladao* ~) tajac, muk, bezglasje, (~ *na ratištu*) prekid/obustava vatre, primirje **4** (***pustiti (koga) na miru***) dati (komu) mira, ne uznemirivati (koga), ne dosađivati (komu), ne smetati (komu), (***iz čista mira***) bez povoda/razloga, tek tako, (***sklopiti*** ~) potpisati mirovni sporazum, (***vječni*** ~) pokoj, mir Božji

mir interj. (~ *u učionici!*) tišina, prestani(te) pričati/razgovarati, prestani(te) praviti buku, ni riječi (više!)

miran adj. **1** (*mirna površina vode*) neuzbiban, neuzburkan, bez valova, nepokretan, nepomućen, gladak, ravan, kao ulje, (*mirno vrijeme*) bez vjetra, stabilan, vedar, blag, ugodan **2** (*ostao je na to* ~) hladnokrvan, hladan, pribran, sabran, priseban, smiren, sređen, staložen, uravnotežen, neuzrujan, neuzbuđen, spokojan, ravnodušan; nepokretan, nepomičan; blage naravi/ćudi, (~ *u očekivanju čega*) strpljiv, hladnokrvan, (*mirno dijete*) tih, šutljiv, nečujan, bešuman, krotak, poslušan, (*pretjerano* ~) ni živ se ne čuje, ekspr. rahat **3** (*provesti* ~ *vikend*) bez buke/zvukova, bez uzbuđenja, u miru **4** (***mirne duše***) čiste savjesti, lako, jednostavno

miraz m nef. donos, dota, sprema, oprema, prćija

miraždžijka f (*nef.*) nef. dotarica, prćijašica

miris m **1** mirisno isparenje, ekspr. kad, (*veoma ugodan* ~) miloduh, miomiris, (*neugodan* ~) zadah *usp.*, bazd, vonj, (~ *ruma*) aroma, (~ *izgorenoga*) gorevina, gorjelina, paljevina, (*osjetilo mirisa*) njuh **2** (*novi* ~ *u kolekciji*) parfem, mirisna vodica, kolonjska voda **3** (~ *nasilja*) atmosfera, ozračje, duh, ambijent, trag, emanacija, isijavanje, izbijanje, asocijacija, podsjećanje

mirisan adj. ugodna mirisa, mirisav, mirišljav, aromatičan, (*intenzivno i ugodno* ~) miomirisan, milodušan

mirisati* imprf. **1** iron. njušiti, njuškati, (*dobro* ~) širiti (ugodan) miris, aromatizirati, ekspr. kaditi **2** (~ *na što/po čemu*) odisati (čim) **3** (~ *na nepravdu, nef.*) izgledati (kao), podsjećati (na što), biti sličan (čemu), osjećati se **4** (*uspjeh (komu) miriše, nef.*) htjeti, željeti (što), mariti, težiti (za čim), nalaziti čara (u čemu), nalaziti što privlačnim **5** ~ **se** stavljati parfem

mirisavka f (*bot.*) zlatno koljeno

miriti imprf. **1** (~ *zaraćene strane*) pacificirati, uspostavljati/vraćati mir/slogu, pomirivati (koga s kim), zalagati se za mir, posredovati, smirivati, udobrovoljavati **2** ~ **se** (~ *sa sudbinom*) prihvaćati, predavati se, pomirivati se, slijegati ramenima, ne opirati se, presta(ja)ti se opirati, (~ *s gubitkom*) prežaliti, zaboraviti, (~ *s čim neugodnim*) gutati žabe, (~ *s kim*) prestati ratovati, prekidati sukobe/nesuglasice, izmirivati se, pomirivati se

mirno adv. **1** (~ *postupati*) s mirom, bez nervoze, hladnokrvno, ravnodušno, pribrano, sabrano, smireno, prisebno, tiho, neuzrujano, neuzbuđeno, spokojno, mirne/čiste savjesti **2** (*provesti* ~ *dan*) u miru, bez uzbuđenja, bez buke/zvukova **3** (~ ***spavati***) biti/živjeti čiste savjesti,

imati čistu savjest, nemati ništa na savjesti, nemati opterećenja/briga

miroljubiv adj. (~ *postupak*) neratoboran, mirotvoran, pacifistički, feačanski; pomirljiv, miran *usp.*, dobroćudan, tih, blag, (*miroljubivi odnosi*) prijateljski

mirotvorac m pacifist, miroljubac, miroljubivac, miritelj, mirotvor, ekspr. mironosac, (*izigravati mirotvorca*) mahati maslinovom grančicom

mirotvorstvo n pacifizam, osuda nasilja/rata, miroljupstvo, miriteljstvo; ekspr. mironoštvo

mirovati imprf. **1** (~ *zbog bolesti*) ne (po)kretati/gibati se, ne hodati, ležati, počivati, ne naprezati se/izlagati se naporima **2** (*trenutno na poslu svi miruju*) ne raditi/poduzimati ništa, (*situacija miruje*) ne mijenjati se, biti isti/postojan

mirovina* f (*invalidska* ~) invalidnina; nef. penzija

mirovinski adj. nef. penzijski

mirta f (*bot.*) mrča, nef. mrtva

misa* f služba Božja, bogoslužje, liturgija, kat. euharistijsko slavlje, (*svečana ~ koju služi viši crkveni dostojanstvenik*) pontifikal, (~ *za mrtve*) misa zadušnica, zadušnica, crna misa, rekvijem, (*služba u pravoslavnoj crkvi za mrtve*) parastos, podušje, (*večernja* ~) večernjica, (*večernja služba u pravoslavnoj crkvi*) povečerje, (~ *koja se služi o ponoći u noći s Badnjaka na Božić*) po(l)noćka

misao* f **1** (*izgubljen u mislima*) mišljenje, razmišljanje, rasuđivanje, razbijanje glave, umovanje, mozganje, kontemplacija, meditacija, introspekcija **2** (*došla im je sjajna* ~) zamisao, pomisao, primisao, spoznaja, ideja, plan, (*osnovna* ~) okosnica, (*mračna* ~) slutnja, naslućivanje, (*luckasta* ~) mušica, buba **3** (*oduvijek ga je vodila ta* ~) ideja, uvjerenje, shvaćanje, mišljenje, mnijenje, pogled, nazor; naum, namjera, nakana, želja **4** (*humanistička / liberalna* ~) doktrina, znanost, nauk, (*mudra* ~) maksima, (*glavna* ~) crvena nit, (~ *koja se skriveno provlači kroz neko djelo*) tendencija, (*glavna ~ na kraju čega*) poanta **5** (~ *o prošlim događajima*) sjećanje, reminiscencija

misija* f **1** (*ispunjena* ~) zadatak, zadaća, poslanje, poslanstvo, povijesna/sudbinska zadaća, pothvat, poziv, uloga, vokacija, cilj, zvanje, posao, obveza, dužnost **2** (*mirovna* ~) izaslanstvo, delegacija, poslanstvo, poslanje **3** (~ *za spas djece*) humanitarna djelatnost, humanitarno djelovanje

mislilac m (*moralna i intelektualna snaga društva*) intelektualac, (*onaj koji promišlja opće zakone prirode / društva*) filozof, (*onaj koji uspostavlja teoriju*) teoretičar, arh. teoretik, (*prosvijetljen čovjek*) mudrac, rj. mag, iron. orakul, (*onaj koji unapređuje svojim znanjem*) učenjak, naučenjak, (*lažni* ~) pametnjaković, mudrijaš, filozof, pametnik, Rodinov "Mislilac", (*za skupinu ljudi koji se prave mudrima*) trust mozgova; rj. umnik; nef. mozak, intelekt, fiškal

misliti imprf. **1** (~ *o čemu*) rasuđivati, prosuđivati, suditi, zaključivati, oblikovati misao, stvarati pojmove; razmišljati, vrtjeti po glavi, smišljati, promišljati, meditirati, (*napeto* ~) razbijati glavu (čime/oko čega), umovati, biti izgubljen u mislima, koncentrirati se, nef. mozgati, mućkati glavom; nef. kontati, dumati, (*ponekad ~ o čemu*) vrtjeti (se) po glavi/pameti, motati se po glavi/pameti, prolaziti glavom, držati na umu, imati u vidu, (*dobro / brzo* ~) nef. rade (komu) vijuge, ima vijugu **2** (~ *i na to*) nositi/imati u mislima, imati na umu, držati/imati na/u pameti; sjetiti se, sjećati se, prisjećati se, prisjetiti se, dozvati/dozivati u sjećanje **3** (~ *kako bi bilo u drukčijim prilikama*) zamišljati, predočavati, vizualizirati, sanjati **4** (~ *da će ipak doći*) smatrati/držati (mogućim), držati (mogućim), pretpostavljati, biti mišljenja, očekivati, vjerovati **5** (~ *ići kući*) namjeravati, smjerati, kaniti, imati plan/u planu **6** (~ *komu zlo*) željeti, **7** (~ ***svojom glavom***) biti neovisan, ne predavati se utjecajima, (***tko bi to mislio***) tko bi se tomu nadao, tko bi to mogao zamisliti/očekivati • arh. mniti

misterij m (*to je ostalo* ~) tajna, zagonetka, enigma, pitanje, zatvorena knjiga, neistraženo područje, terra incognita; svetost, otajstvo

misteriozan adj. (*misteriozne pojave*) tajanstven, tajnovit, zagonetan, enigmatičan, nedokučiv, nepronicav, neshvatljiv, neprobojan, nepristupačan, nerazumljiv, neobjašnjiv, neobjašnjen, nerazjašnjiv, nerazjašnjen, bezdan, nerješiv, neriješen, mračan, taman, ezoteričan, zakučast, nepoznat, neviđen, natprirodan, mističan, stran, bizaran

mističan adj. **1** (*mistično iskustvo*) mistički, paranormalan, transcendentalan, natprirodan, onostran, okultan, metafizički **2** (*mistični događaji*) tajanstven, zagonetan, nerazjašnjen, nerazjašnjiv, neobjašnjen, neobjašnjiv, misteriozan *usp.* **3** (~ *obred*) otajstven, simboličan, metaforičan, alegorijski

mistika f misticizam, okultizam

mišica* f nadlaktica, nef. miška

mišić* m (~ *čija vlakna stvaraju obruč oko tjelesnog otvora*) zatvarač, sfinkter, (~ *odmicač*) abduktor, (~ *primicač*) aduktor; nef. muskul, ribić

mišićav adj. muskulozan, razvijen, jak, snažan; nef. nabildan

mišićje n muskulatura

mišjak m (*bot.*) pasji jezik

mišljenje n **1** (*imati svoje ~ o čemu*) mnijenje, stav, stajalište, razmišljanje, shvaćanje, uvjerenje, poimanje, nazor, pogled, gledište, odnos, linija, pretpostavka, teorija, prosudba, predodžba, pojam, (*kraće oblikovano* ~) zapažanje, (~ *na kojem se temelje čiji postupci*) rezon; *usp.* misliti **2** (*pismeno* ~) prosudba, stav, prosudba, zaključak, ocjena, recenzija

mit* m **1** (*junaci mitova*) predaja, legenda, saga, bajka, priča, pripovijetka **2** (*to je samo* ~) preuveličavanje, izmišljotina, glas(ina), tvorevina mašte, neistina, laž

mititi imprf. potkupljivati, podmićivati, potplaćivati, davati mito

mitologija* f (~ *drevnih naroda*) mitovi, legende, narodne predaje/priče/pripovijetke

mjed f nef. mesing, (*arh.*) bakar

mjehur* m (~ *na vodi*) klobuk, balon, klopac, (~ *na koži*) plik

mjehuriti se imprf. klobučiti se, bućiti se

mjenjač* m (*čovjek koji što mijenja*) izmjenjivač

mjera* f **1** (*odrediti mjere čega*) veličina, dimenzije, proporcije, masa, zapremnina, kapacitet, obujam, količina, težina, opseg, razmjer, područje, doseg, (*količina izmjerene robe*) nef. vaga, (*mala ~ voća*) mjerica, posuda **2** (~ *uspjeha tvrtke*) mjerilo, pokazivač, kriterij, test, ljestvica, skala, kamen kušnje **3** (*stroge mjere*) radnja, čin, akcija, korak, postupak, procedura, (*zakonske mjere*) uredba, zakon, propis, pravilo, rezolucija, (*kaznene mjere*) sankcija, (*zaštitne mjere*) zaštitni mehanizam **4** (*točetvrtinska* ~) metar, takt **5** (*učiniti što s mjerom*) umjerenost, odmjerenost, granica, ograničenje, kontrola, (~ *podnošljivosti*) granica, rub, kraj, krajnja točka, (***znati/imati mjeru***) znati granicu/način, biti umjeren, znati prestati (s čim), (***prevršiti/izgubiti mjeru***) prijeći granicu (čega), izgubiti kontrolu, biti/postati neumjeren

mjerenje n *usp.* mjeriti; (*ukupnost rezultata mjerenja*) izmjera, (*djelatnost mjerenja*) mjeriteljstvo, (*državno ~ zemlje*) baždar

mjerilo n **1** (*pomagalo za mjerenje*) mjerač, dozator, (~ *za struju*) brojilo *usp.* **2** (~ *uspjeha*) mjera *usp.*, kriterij

mjeritelj mjerač, baždar, metrolog

mjeriti imprf. **1** utvrđivati veličinu/težinu/visinu/jačinu, vagati, računati, izračunavati, određivati (mjeru), prosuđivati, suditi, procjenjivati, ocjenjivati, odmjeravati, (~ *vodeći računa o odnosima veličina*) razmjeravati, (~ *odoka*) odmjeravati, (~ *udaljenost koracima*) brojiti korake, (~ *škrto*) dijeliti/mjeriti/davati kao sveto ulje, (~ *na parcele*) parcelirati **2**

(~ *riječi*) (pažljivo) birati/odabirati, razmišljati (o čemu) **3** (~ *pogledom*) odmjeravati, gledati, mjerkati, gledati od glave do pete **4 ~ se** (~ *s kim/čim*) uspoređivati se, moći se usporediti, biti jednak/ravan (komu/čemu), izjednačivati se, biti (komu) par; nef. ravnati se (s kim)

mjesec m ekspr. luna

mjesečar m **1** (*onaj koji pati od mjesečarstva*) somnambul **2** (*onaj koji je zanesen nemogućim vizijama*) sanjar, zanesenjak *usp.*, nerealist

Mjesečev* adj. (*Mjesečeva godina*) lunaran

mjesni adj. (~ *ured*) lokalni, područni, regionalan, gradski, seoski, (*mjesna trgovina*) iz susjedstva/blizine, u susjedstvu/blizini

mjestimice adv. mjestimično, ovdje-ondje, tu i tamo, i ovdje i ondje, nef. i simo i tamo, gdjegdje, negdje, ponegdje, na nekim mjestima, sporadično

mjesto n **1** (~ *na kojem se nalaze*) prostor, površina, teren, teritorij, predio, kraj, lokacija, lokalitet, položaj, pozicija; okolina, scena, ambijent, (*vrlo ograničeno* ~) točka, (*dobro ~ na ljestvici*) plasman, poredak, klasifikacija, uspjeh **2** (*kako se zove to* ~) grad, gradić, trgovište, selo, seoce, naseobina, naselje, lokalitet, područje, regija **3** (*dobio je dobro* ~) posao, radno mjesto, namještenje, služba, položaj **4** (~ *u loži*) sjedalo, sjedalica, sjedište, (*slobodno* ~) nef. plac, (~ *u gledalištu gdje se stoji*) stajanje

mješanac m (~ *s roditeljima različitih rasa*) melez, (~ *crne i bijele rase*) mulat, (*o životinji/biljci*) križanac, hibrid, nef. bastard, (*onaj koji je ostao na pola puta*) polutan, pej. bastard

mješina* f (~ *za vodu*) mijeh

mještanin m sumještanin, stanovnik, domaći čovjek, zemljak, (*stanovnik sela u odnosu prema drugomu stanovniku*) suseljanin, (*stanovnik grada u odnosu prema drugomu stanovniku*) sugrađanin, (~ *od starine*) starinac, starosjedilac, domorodac

mlaćenica f nef. stepka

mlad* adj. malodoban, maloljetan, nepunoljetan, golobrad, kao rosa; na pragu života, neiskusan, nedorastao, nerazvijen, zelen, nezreo, nedozreo, poletan, naivan; mladalački *usp.*, (*suviše* ~) žut oko kljuna, još mu ide mlijeko iz usta; nef. slinav, balav, ekspr. mlađan

mladenački adj. (~ *izgled*) mlađahan, mladalački, mladolik, djevojački, mladićki, mladački, živahan, svjež, mlad, aktivan, žustar, čio, veseo, razigran, (*svojstven tinejdžerima*) tinejdžerski

mladenka f mlada, nevjesta, nef. špoža

mladić m **1** momak, mladac, ekspr. momče, momčić, momčina, nef. bećar, (~ *do 19 godina*) nef. tinejdžer, (*neiskusan/zelen* ~) žutokljunac, golobradac, golobradić, pej. podraslić, mladunac, balavac, balavander, arh. ekspr. junoša, (*razmaženi* ~) pej. gospodičić, (*naočit* ~) nef. laf, (*mladići*) nef. momčadija; nef. frajer, tip, faca, facer, kit **2** (*njezin* ~) momak, dragan, dragi, ljubav, voljeni, ljubljeni

mladost* f **1** (*doba života*) mladi dani, mlade godine, proljeće života, tinejdžerske godine; mladenaštvo, adolescencija, pubertet, djevojaštvo, mladićstvo, momaštvo **2** (*okupila se silna* ~) mladi, djevojke, djevojčad, mladići, mladež, omladina, mlađarija, adolescenti, tinejdžeri, pubertetlije, pomladak **3** (*njegova ~ odgovor je za neuspjeh u pothvatu*) nezrelost, neiskustvo, neiskusnost, malodobnost

mladoženja m mladenac, ženik, momak, nef. đuvegija

mladunče n mlado, mladunac

mlađ(ak) m mlad Mjesec, prva četvrt

mlađi adj. komp. *usp.* mlad; podređen, (~ *asistent*) niži, (*uz prezime*) junior

mlat(ilo) n **1** (~ *za žito*) cijep(ac) **2** (~ *za prašinu*) isprašivač *usp.*

mlaz m šikljaj, štrcaj; snop, struja

mlijeko* n (*kuhano* ~) varenika, (~ *u vimenu nakon dolaska mladunaca na svijet*) grušalina, gruševina, mljezivo, (*ugrušano* ~) grušalina, skuta

mlin* m (~ *za kavu i sl.*) mlinac, mlinčić, (~ *za žitarice na vodi*) mlinica, vodenica, (~ *na potoku*) potočara, (~ *za ručno okretanje*) žrvanj, (~ *na vjetar*) vjetrenjača, (~ *na lopate*) lopatar, (~ *za kamen*) drobilica, (~ *na paru*) parnjača, paromlin

mlinar* m (~ *u vodenici*) vodeničar

mlitav adj. mlohav, opušten, trom, labav, nenapet, mekan, malaksao, drhtav, slab, klonuo, bez čvrstine/čilosti/volje, neaktivan, inertan, težak, beživotan, bez života, umoran, neodlučan, bezvoljan, apatičan, letargičan, lijen, pospan, mlak, nef. šonjav

mlitavost f mlohavost, opuštenost, tromost, labavost, nenapetost, mekanost, malaksalost, drhtavost, slaboća, klonulost, neaktivnost, inertnost, težina, beživotnost, umor, neodlučnost, bezvoljnost, apatičnost, letargičnost, letargija, lijenost, pospanost, mlakost, (~ *mišića*) atonija

mlivnjak m (*bot.*) medvjetka, opernik

mlječika f (*bot.*) zmijsko mlijeko

mljeti* imprf. (~ *u žrvnju*) žrvnjati

mnogi adj. (~ *su došli*) mnogobrojni, brojni, mnoštvo, mnogo, množina, velik broj, u velikom broju, toliki, itekoliki

mnogo adv. 1 (*ima ~ njih*) puno, mnoštvo, toliko, kao mrava, kao kusih/kusatih pasa, kao pljeve/pijeska, obilno *usp.*, nef. masu, sijaset, (*od njega je ~ stariji*) znatno, uvelike, daleko, (*to se je isplatilo ~ puta*) bezbroj puta, sedmerostruko 2 (*vrlo ~*) itekoliko, obilno, u velikim količinama, (mali) vagon, napretek, nebrojeno, čudo, cijelo čudo, sila, kao korova, na lopate, kao mekinja, bog te pita koliko, (*ovdje je vrlo ~ ljudi za ovaj prostor*) suviše, previše, isuviše

mnoštvo n 1 (~ *je nagrnulo*) mnogo/puno ljudi, masa, gomila, hrpa, (sva) sila, svijet, jato, vojska, rijeka, more, poplava, ljudstvo, narod, puk, svjetina, horda, silesija 2 (~ *ideja*) množina, bezbroj, veliki broj, cijeli niz/red, more, bujica, lavina, navala; nef. silu, masu, sijaset

množenik m multiplikand, faktor

množenje n 1 (~ *neprilika*) umnožavanje, povećavanje, nagomilavanje, proširivanje, rast 2 (~ *živih bića*) porast broja, reprodukcija, razmnožavanje, umnožavanje, rasplod, plođenje, rasplođivanje

množina f 1 (~ *problema*) mnoštvo *usp.*, velika količina; umnoženost, razmnoženost 2 (*imenica u množini*) plural

množinski adj. (~ *oblik glagola*) pluralni

množitelj m multiplikator, nef. množilac

množiti* imprf. 1 (~ *nevolje*) umnožavati, povećavati, nagomilavati, proširivati 2 ~ **se** razmnožavati se, rađati se, ploditi se, obnavljati/širiti vrstu; umnožavati se, umnažati se, (~ *brzo*) nicati kao gljive poslije kiše, nef. hiljaditi se, (*o životinjama*) pej. kotiti se, nakoćivati se

moavke f pl. (*zool.*) dinornis

mobilizirati imprf. i prf. 1 (~ *zbog ratnog stanja*) pozivati/pozvati u vojsku, novačiti, skupljati/skupiti (vojsku), rasporediti, raspoređivati, organizirati, pripremati, pripremiti, (~ *za novac*) vrbovati 2 (~ *sve snage*) angažirati, pokretati, pokrenuti, poticati, potaknuti, okupljati, okupiti

močvara f močvarište, močalina, pištalina, rit; bara *usp.*, baruština, tršćak

močvaran adj. barovit, blatan *usp.*, kalan, vlažan, glibav, kaljužast, slatinast

moć f 1 (~ *uočavanja*) sposobnost, snaga, mogućnost, potencijal, kompetencija, (*seksualna ~*) potencija, (*neograničena ~*) svemoć *usp.* 2 (*vojna ~*) snaga, sila, kapacitet, potencijal; energija 3 (~ *nad kim*) kontrola, vlast, vladanje, dominacija, autoritet, prevlast, nadmoć, premoć, komanda, utjecaj 4 (*imati ~ za takav korak*) ovlast, ovlaštenje, pravo, dozvola, dopuštenje, autoritet 5 (~ *argumentacije*) uvjerljivost; uvjeravanje, razuvjeravanje; elokvencija

moćan adj. 1 (*moćna izgleda*) jak, snažan, velik, silan, golem, čio, krepak, kršan, žilav, otporan, izdržljiv, čvrst, ustrajan, robustan, energičan, nepopustljiv; dojmljiv, markantan, istaknut 2 (~ *u*

društvu) utjecajan, dominantan, gospodujući, uspješan, (~ *razlog*) jak, uvjerljiv, dobar **3** (*nef.*) u snazi, potentan

moći imprf. i prf. biti u stanju/mogućnosti, imati mogućnosti/sposobnosti/uvjeta, imati snage/moći (za što), biti kadar, (***može!***) u redu je, sve je u redu, slažem se, nema problema, neka bude tako

moćnik* m krupna riba, velika zvjerka, (*financijski* ~) magnat, kapitalist, bogataš *usp.*, (~ *čiji se postupci ne mogu prozreti*) ekspr. šaman; ekspr. velmoža, nef. budža, budžovan, drmator, glavešina, kaponja

moda f opći ukus, (~ *igranja nogometa*) običaj, praksa, popularnost, omiljenost, obljubljenost, ugled; način, (***biti u modi***) biti popularan/aktualan, (***izići iz mode***) prestati biti popularan

model* m **1** (~ *za izradu proizvoda*) uzor(ak), obrazac, ogled, kalup, mustra, predložak, pokusni primjerak, (~ *za izradu većeg broja otisaka*) kliše, (~ *građevine*) maketa, reprodukcija, plastični lik, (~ *odjeće*) kroj, fazona, oblik, (~ *u prirodnoj veličini koji služi za simuliranje*) gabarit **2** (~ *na pisti*) fotomodel, maneken

moderan adj. **1** (~ *stil odjeće*) nov, po/u modi, u duhu vremena, u trendu, općenito prihvaćen, raširen; pomodan, monden, elegantan, otmjen **2** (~ *život*) suvremen, današnji, sadašnji, novovjekovan, tekući, u toku/kolanju

modernizirati imprf. i prf. osuvremenjivati, osuvremeniti, (u)činiti modernim, uvoditi/uvesti novu tehniku, renovirati, preuređivati, preurediti, obnavljati, obnoviti, remodelirati, osvježavati, osvježiti; dovoditi/dovesti u sklad s vremenom, uvoditi/uvesti moderan duh

modificirati imprf. i prf. preinačivati, preinačiti, preoblikovati, preobličiti, davati/dati nov oblik, mijenjati, promijeniti *usp.*, izmijeniti, prilagođavati, prilagoditi, adaptirati

modifikacija f preinačivanje, preinačenje, preoblika, preoblikovanje, promjena *usp.*, izmjena, prilagodba, adaptacija, preosmišljavanje, premodeliranje

modrica f **1** (~ *na tijelu*) hematom, masnica, (~ *pod okom*) šljiva; nef. plavica, crnjavka, možnej, mozulije, mozulj(ic)a, možulj **2** (*bot.*) mišje uho

modrulja f (*zool.*) morska lastavica

moguć adj. (~ *razvoj događaja*) potencijalan, vjerojatan, zamisliv, predočiv, pretpostavljiv, možebitan, eventualan; stvaran, realan, postojeći, shvatljiv, pojmljiv, (~ *cilj*) izvediv, izvodljiv, izvršiv, provediv, ostvariv, ostvarljiv, ispunjiv, postiživ, dostižan, (*koji postoji samo kao mogućnost*) virtualan

mogućnost f **1** (*ne vidjeti bolju* ~) rješenje, opcija, izlaz, (*pronaći* ~ *za djelovanje*) prilika, zgoda, pogodnost, (*nema druge mogućnosti*) izbor, mogućnost izbora, (*druga* ~) alternativa **2** (~ *uspjeha je ograničena*) vjerojatnost, vjerojatnoća, eventualnost, možebitnost, izgled (za što), šansa, nada (u što), potencija, potencijalnost; ostvarenje, postignuće **3** (*mogućnosti radne skupine*) sposobnost, kapacitet, dar; dostiživost, postiživost, (~ *govora*) moć, dar

mokar adj. (*mokro tlo*) natopljen, navlažen, vlažan, ovlažen, orošen, rosan, nakvašen, skvašen, poliven; močvaran, neosušen, vodnjikav, vodenast, voden; pokisao, kao pijevac, (*mokro vrijeme*) kišovit, kišan, južni, vlažan, (~ *od znoja*) oznojen

mokračica f (*bot.*) mužica

mokrina f mokroća, natopljenost, navlaženost, ovlaženost, nakvašenost, močvarnost; vlaga, vlažnost, kišovitost; oznojenost, pokislost

mokriti imprf. urinirati; nef. vulg. pišati, šorati

molba f **1** (*pismeni dokument*) zamolba, arh. zamolnica, zahtjev, (*kolektivna* ~) peticija, (***podnijeti molbu***) (pre)dati zahtjev/prijavu, prijaviti se **2** (~ *za malo kruha*) moljenje, prosidba, prošnja, iskanje, (*uporna i dosadna* ~) moljakanje, obijanje pragova • arh. prozba

molećivo adv. moleći, molilački; molbom; pokorno, skrušeno, smjerno

moliti imprf. **1** (~ *čašu vode*) tražiti, iskati, pitati, zahtijevati, (~ *administrativno*

tijelo) obraćati se, podnositi zahtjev, (*ponizno/usrdno* ~) padati/pasti na koljena, hvatati za skut(e), preklinjati, zaklinjati, pasti ničice, nef. kumiti, (*dosađivati upornim molbama nastojeći što dobiti*) prositi, moljakati, prosjačiti, kamčiti, nef. fehtati; umoljavati **2** ~ **se** (~ *Bogu*) upućivati molitve, izgovarati/govoriti molitve **3** (***molim?***) nef. što je, (*molim (te) da...*) nef. ne bilo (ti) zapovjeđeno

moljac m nef. tarac

momčad f **1** (*sportska* ~) ekipa, tim, sastav, (~ *koja je trenutno na terenu*) postava, (~ *predstavnica države*) reprezentacija **2** (*brodska* ~) posada, ljudstvo

monoftong m jednoglas

monolitan adj. cjelovit, nedjeljiv, jedinstven; čvrst, zbijen, kompaktan

monolog m rj. samogovor

moral m **1** (~ *u društvu*) načela (o dobru i zlu), moralna načela, načela/norme ponašanja, ćudoređe, etika, etos, skrupule; moralnost *usp.* **2** (*borbeni* ~) spremnost, svijest, volja, samopouzdanje, hrabrost, borbenost

moralan adj. (~ *postupak*) ćudoredan, etički, pun vrlina, krepostan, pošten, skrupulozan, častan, čestit, pristojan; pravedan, pravičan; pravilan, ispravan, dobar, doličan, (*moralna podrška*) psihološki, emocionalan, mentalan

moralnost f moral *usp.*, ćudorednost, etičnost, moralno vladanje, dobrota, krepost, poštenje, čast, časnost, čestitost, pristojnost; pravednost, pravičnost; ispravnost, čistoća

morati imprf. (~ *što učiniti*) biti obvezan/dužan, imati dužnost/obvezu, (*u bezličnoj uporabi s infinitivom: mora se snalaziti*) treba, potrebno je, (***mora da je***) bit će da je, zacijelo je, vjerojatno je, (***mora biti***) pouzdano/sigurno je, tako je

moratorij m mirovanje, mrtva sezona, prijekid djelovanja, zamrzavanje, odgoda, obustava, suspenzija

morbidan adj. bolestan *usp.*, nezdrav, patološki, nenormalan, nastran, čudovišan *usp.*; mračan, crn, tjeskoban, sumoran

more* n **1** (*velika morska masa između kontinenata*) ocean, (~ *izmiješano velikom količinom riječne vode*) mut, (*otvoreno* ~) pučina **2** (~ *ljudi*) rijeka, sila, masa, mnoštvo *usp.*

morfologija* f (*gram.*) oblikoslovlje

mornar m (~ *ratne mornarice*) nef. arh. marinac, matroz, (*običan član morske posade*) momak, (*onaj koji po zanimanju plovi morem*) pomorac, nautičar, (*onaj koji ploveći istražuje daleke krajeve i mora*) moreplovac

mornarički adj. pomorski, nautički

mornarski adj. marinski, arh. matroski

most* m **1** (*daska/greda koja premošćuje potok*) brv(no), (~ *koji premošćuje doline*) vijadukt, (*željeznički ~ nad cestom*) nadvožnjak, (~ *orijentalne gradnje*) ćuprija, (~ *koji visi*) viseći most; prijelaz **2** (~ *među narodima*) veza, poveznica, spona, spoj

mošt m mlado vino; nef. mast, šira

motati imprf. **1** (~ *konac*) smatati, obavijati, svijati, namotavati, namatati, (~ *čim oko čega*) okretati, kružiti, (~ *cigaretu*) uvijati, zavijati, vrtjeti **2** (~ *koga, nef.*) obmanjivati, manipulirati, zbunjivati, varati, zavaravati, lagati, petljati, raditi spletke, spletkariti **3** ~ **se** (~ *oko čega*) vrtjeti se, okretati se; obavijati se, (~ *u glavi*) mantati se, magliti se, (~ *oko koga*) dodvoravati se, ulagivati se, ulizivati se, (~ *uokolo*) vrzmati se *usp.*, nef. motljati se, (~ *u što*) plesti se, miješati se (u što) *usp.*

motiv* m **1** (~ *na platnu*) prizor, slika, šara, ornament, (*ornament u obliku ruže*) rozeta, (*motivi književnog djela*) motivika **2** (~ *čijeg djelovanja*) motivacija, razlog, pokretač, uzrok, svrha, cilj, pobuda, poticaj, stimulans

motivirati imprf. i prf. **1** (~ *koga da piše*) poticati, potaknuti, davati/dati poticaj, pokretati, pokrenuti, navoditi, navesti, stimulirati, nadahnjivati, nadahnuti, inspirirati, pomagati, pomoći, nagovarati, nagovoriti, djelovati (na koga); oduševljavati, oduševiti **2** (~ *svoje djelovanje*)

obrazlagati, obrazložiti, utemeljivati, utemeljiti

motocikl m motorkotač, (*vrsta malog motocikla*) moped; nef. motor

motociklist* m (*onaj koji vozi motor*) motorist

motociklizam m motoristika

mozak* m **1** (*imati dobar* ~) intelekt, pamet, razbor, razum, um, inteligencija, glava; snaga mišljenja/razmišljanja, rasudna moć **2** (*veliki mozgovi prošlosti*) stvaralac, genij, mislilac *usp.*, um, znanstvenik, učen čovjek, enciklopedist **3** (~ *našeg projekta*) osmišljavač, voditelj, vođa, pokretač, duša

možda adv. moguće (je), nije isključeno, valjda, vjerojatno, može biti da, dajbudi

moždani udar izljev krvi u mozak, nef. kap

moždina f medula; koštana srž

mračan adj. **1** (*mračna ulica/mračno nebo*) taman, bez svjetlosti, neosvijetljen, mrkli, potamnio, mutan, sumoran, tmuran, ekspr. sur, tmur, tmuo, tmušan, tmušav, crn, crnkast, sumračan, mrk, zagasit, oblačan; noćni, (~ *prostor*) zamračen, neosvijetljen, slabo osvijetljen **2** (~ *pogled/čovjek*) smrknut, namršten, mrk, sumoran, turoban, sjetan, natmuren, tmuran, tmur, nujan, tmičan, deprimiran, pesimističan, težak, neveseo, ljutit, ojađen, crn, očajan, neutješan; neraspoložen, ozlovoljen, zlovoljan, grub **3** (*mračne sile*) vražji, sotonski, pakleni, nečist, zao, opskuran, okultan, nepoznat, nejasan, nerazjašnjen, nerazumljiv, mutan, misteriozan, mističan, tajan(stven), sumnjiv, skrovit **4** (*mračna proročanstva*) zlokoban, zloguk, katastrofičan, crn

mračiti se imprf. **1** (*vani se mrači*) smrkavati se, mrknuti, tonuti u mrak, spuštati se, dolaziti, sutoniti se, (*nebo se mrači*) natmurivati se, naoblačivati se, tamnjeti, tmuriti se **2** (*on se polako mrači*) oneraspoloživati se, ljutiti se *usp.*, smrkavati se, mrštiti se **3** (*um se mrači*) pomračivati se, gubiti razum, gubiti moć rasuđivanja, ludjeti

mrak m **1** (*vani je* ~) tama, tmina, tmica, (mrkla) noć, noćno doba, mrklina, mrčava, nevidjelica, ekspr. tma; polumrak, polutama, (*stanje bez Mjesečeve svjetlosti*) pomrčina, (*potpuni* ~) mrkli mrak, mrak kao u rogu, (*tmina u zatvorenom prostoru*) ekspr. tmuša, (~ *kao posljedica iznenadna nestanka svjetla*) pomračenje, pomračenost, (*vječni* ~) tamni vilajet, smrt **2** (*u toj zabiti vlada pravi* ~) mračnjaštvo, noć, tama, neznanje, neprosviječenost, neobaviještenost, neobrazovanost, zaostalost, zatucanost, natražnjaštvo, dogmatičnost **3** (*vidjeti samo* ~ *oko sebe*) tuga, žalost, tmurnost, sumornost, jad, čamotinja **4** (*to područje je za njih još potpun* ~) nepoznanica, nejasnoća, tama; neistraživost, nespoznatljivost, nedostupnost

mrav* m (~ *koji radi*) radnik

mrena* f (~ *na oku*) katarakta

mreža* f **1** (~ *za ribolov na moru*) listara, (*dvokrilna povlačna* ~) koča, popona, (~ *za lov tuna*) trata, (*plutajuća* ~ *za lov plave ribe*) plivarica, (~ *koja se vuče po dnu*) potegača, braganja, (~ *od čvrstih konaca*) pređa **2** (~ *prometnica*) sustav, sistem, splet, organizacija, struktura, sklop, skup

mrežnica f retina

mrkva f nef. karota

mrlja* f **1** (~ *na odjeći*) nečistoća, brljotina; nef. fleka, maća, packa, packarija, (~ *na gubici životinje*) brnja, (~ *na čijoj prošlosti*) ljaga, nečist trag, neprilićnost, sramota, nedostatak, mana **2** pjega; madež, znak, znamenka, točka, mjestašce, komadić

mrmljanje n (*čuje se tiho* ~) žamor, žagor, mrmor(enje), mumljanje, gunđanje

mrsiti imprf. **1** (~ *konce*) zapletati, isprepletati, zamrsivati, zamršivati, zaplitati **2** (~ *komu račune*) remetiti, poremećivati, kvariti **3** (~ *sebi u bradu*) mrmljati, gunđati

mršav adj. **1** (~ *čovjek*) slab, slabašan, neuhranjen, ispijen, suh (kao vreteno),

suhonjav, asteničan, žilav, tanak, tankih rebara, usukan, nerazvijen, žgoljav, kržljav, koščat, koštunjav; vitak, (*vrlo* ~) (sama) kost i koža, kao suha grana, ravan kao daska, ispale mu lopate, kao da je od gladi utekao, broje se (komu) rebra, prilijepio se (komu) trbuh za leđa, izgleda kao sjena, kao kostur, tanak kao trlica, kao da nije slana okusio; nef. pothranjen, (*visok i* ~) trkljast, štrkljast, (*o životinji koja se ne može udebljati*) neutovljiv, (~ *ručak*) postan, nemastan, bezmesni **2** (~ *urod/mršava godina*) siromašan *usp.*, oskudan, nedostatan, slab

mršavac m mršavko, šiljo, dugajlija, kost i koža, sušac, koštunjavac, koštunjavko, žilavac, žilavko, žgoljavac, žgoljavko, žgoljo, kržljavac, kržljavko, (~ *tankih nogu*) tankonožac, (*visoki* ~) ekspr. hrt, partviš; nef. čačkalica, kostur, živi mrtvac

mršavica f *usp.* mršavac; koštunjavica, žgoljavica, kržljavica; nef. daska, štanga

mršavjeti imprf. mršaviti, slabiti, gubiti na težini, stanjivati se, tanjiti se, smanjivati se, topiti se, kopnjeti, blijedjeti, žutjeti, propadati, nestajati, sušiti se, sahnuti, venuti

mršavljenje n gubljenje težine, slabljenje, stanjivanje, kopnjenje, propadanje, nestajanje; *usp.* mršavjeti

mršavost f **1** neuhranjenost, slabost, slabašnost, oslabjelost, omršavjelost, ispijenost, suhoća, suhonjavost, žilavost, usukanost, nerazvijenost, žgoljavost, kržljavost, koščatost, trkljastost, štrkljastost, prozirnost, slabunjavost; nef. pothranjenost; neutovljivost; posnost, nemasnost, bezmesnost, oskudnost **2** neznatnost, oskudnost; jalovost, neplodnost, nerodnost, neunosnost

mrštiti se imprf. nabirati lice/čelo, (~ *u ljutnji*) mrgoditi se, namrgođivati se, mrko gledati, tmuriti se, mračiti se, mrknuti, gledati prijekim okom, ne odobravati, biti nezadovoljan; prćiti usne

mrtav adj. **1** (*o osobi*) umro, preminuo, pokojni; ubijen, poginuo; neživ, bez života, ugasnuo, (*biti* ~) (biti) nogama naprijed, (~ *rođen*) mrtvorođen, (*o životinji*) uginuo, crknut, (*o biljci*) uvenuo, suh, (*o izvoru*) presušio, presahnuo **2** (*kao* ~) bez živosti, neaktivan, mlitav, obamro, ukočen, omamljen, umrtvljen, trom; izmoren, iscrpljen, gotov **3** (*mrtva boja*) taman, mutan, mrk, bez sjaja, dosadan, (~ *kraj*) pust, nenaseljen, (~ *kapital*) neuložen, neiskorišten, pust, jalov **4** (*koji nije u funkciji*) izvan upotrebe, pokvaren; neaktivan, nedjelatan **5** (~ *pijan/umoran*) vrlo, veoma, silno

mrtvac m mrtvi, mrtvo tijelo, truplo, leš *usp.*, grob, (*u individualiziranom i suosjećajnom kontekstu*) pokojni(k), preminuli, umrli, (~ *u nasilnoj smrti*) poginuli, (~ *koji se utopio*) utopljenik, (*onaj koji se sam ubio*) samoubojica

mrtvački* adj. (~ *izgled*) vrlo blijed, mršav, izmučen, (*mrtvačka atmosfera*) grobni, grobljanski, pogrebni, sumoran, tužan; ozbiljan, svečan

mrtvarina* f (*nadoknada za ukapanje pokojnika*) nef. mrtvina

mrtvilo n **1** (~ *u tijelu*) malaksalost, klonulost, bezvoljnost, apatija, letargija, drijemež, nepokretnost, mlitavost, lijenost, umor, obamrlost, zamrlost, umrtvljenost **2** (*u gradu vlada* ~) monotonija, jednoličnost, dosada, nedogađanje, nezbivanje, zimski san, ustajalost, učmalost, parložina, žabokrečina; (gluha) tišina, gluhoća

mrtvo adv. *usp.* mrtav; (*osjećati se* ~) tromo, beživotno, nepokretno, bez života/živosti/energije, neaktivno, mlitavo, obamrlo, omamljeno, umrtvljeno; izmoreno, iscrpljeno, gotovo

mrvice f pl. (~ *za pohanje*) nef. prezle, (*to su samo* ~) ostaci, odlomci, komadići

mrzak adj. (~ *neprijatelj*) nemio, omražen; odbojan, odvratan, proklet, gadan, ogavan, gnjusan, nesnosan, oduran, grozan, strašan, vrlo neugodan

mrziti imprf. (~ *koga/što*) nenavidjeti, nositi mržnju u srcu, osjećati mržnju/gađenje/odvratnost, gaditi se, gnušati se; ne moći (koga/što) smisliti, ne podnositi, ne voljeti (koga/što), ne sviđati se, rj. navidjeti, imati (koga) na zubu, imati pik

na koga/što, (*silno (ga) mrzi*) utopio bi (koga) u žlici/čaši vode, ne može (koga) štampanog vidjeti

mrzovolja f zlovolja, loša volja, loše raspoloženje, mrgodnost, namrgođenost, turobnost, natmurenost, neraspoloženje, neraspoloženost, nezadovoljstvo, ljutnja, gnjev; nef. fota

mrzovoljnik m zlovoljnik, mrgodljivac, natmurenko, grintavac, čangrizalo, čangrizavac, brundalo, mrgud, zagrižljivac; nef. griz(l)ica, namćor

mržnja f (~ *prema komu / čemu*) (bolesno) neprijateljstvo, odbojnost, nenaklonost, animoznost, nesklonost, mrskoća, mrskost, netrpljenje, odijum, averzija, zluradost, zloba, zlobnost, nenavidnost, zlopamćenje, omraza, pizma, (~ *prema pripadnosti vlastitom narodu*) samomržnja; rj. mrzost

mucanje n zamuckivanje, zaplitanje jezikom, sricanje, natucanje, (~ *u neprilici*) nef. tuc-muc; nef. pentanje

mucati imprf. zaplitati jezikom, zamuckivati, sricati, natucati, zapinjati; nef. pentati

mucavac m mucalo, zamuckivalo, tepavac, tepalo

mučan adj. (*mučno iskustvo*) težak, tegoban, neugodan, opasan, ozbiljan, nemio, naporan, bolan, gorak, tvrd, da (komu) pozli, (~ *put*) trnovit, (~ *pothvat*) pretežak, naporan, prenaporan, teško podnošljiv, nepodnošljiv, neizdrživ, nesnosan, mukotrpan, prožet trpljenjem/mukom, krvav, nepojmljiv; ekspr. ubitačan

mučenje n maltretiranje, maltretacija, zlostavljanje, gnjavljenje, gnjavaža; muka *usp.*, (~ *sakaćenjem*) mutilacija; nef. tortura, maltretaža

mučilo n sprava za mučenje, (*vrste sprave za mučenje*) škrip, španjolska čizma

mučitelj m zlostavljač, tlačitelj, tlačilac, tamničar, ugnjeta(va)č, izrabljivač, nasilnik, sadist, gazitelj, krvopija, tiranin, krvnik, mesar, ekspr. dželat; gnjavator *usp.*

mučiti imprf. **1** (~ *koga nesmiljeno*) zlostavljati, terorizirati, tiranizirati, trti, stezati, šibati, ponižavati, iživljavati se (na kome), jahati, gaziti, gnječiti, mrcvariti, maltretirati, derati koga naživo, vaditi (komu) mast, stavljati/baciti na muke, udariti na muke, zadavati muke, tlačiti, šikanirati, kinjiti, protjerivati kroz iglene uši, peći (koga) na laganoj/tihoj vatri, brijati nasuho, vaditi (komu) dušu, vaditi/sisati (komu) krv na pamuk, piti (komu) krv na slamku, nef. trapiti **2** (*o različitim osjećajima*) tištiti, pritiskati, progoniti, moriti, zadavati brige/bol, gnjaviti, peći, boljeti, žderati, jesti, gristi, razdirati, žuljati; to (koga) žulja, to (komu) ne da mira **3** (~ *koga primjedbama*) smetati, dosađivati *usp.*, uznemirivati, gnjaviti, gristi, zaokupljati, opsjedati, zadirkivati, rugati se (komu), izrugivati se (s kim); ekspr. daviti **4** ~ **se** trpjeti, patiti se, zlopatiti se, hrvati se, stradati, biti na mukama, podnositi bol/patnju/muku, gristi se, peći se na tihoj vatri, teško/zlo živjeti, teško podnositi (što), biti opterećen (čim), vući, gnjaviti se, baktati se, petljati se, natezati se, nositi se, boriti se, stenjati, batrgati se, bacakati se, koprcati se, kidati se, lomiti se, kilaviti se, teliti se, ekspr. kinjiti se, trčati bos po trnju, pištati kao zmija u procjepu, svijati se kao zmija na trnu, kupati se u znoju, (~ *vrlo*) nositi svoj križ, podnositi žrtve, nef. muku mučiti, trapiti se, (~ *radeći*) truditi se, teško raditi, umarati se, zamarati se, naprezati se, satirati se, izgarati, ubijati se, argatirati; ekspr. rintati, grbačiti, dirinčiti, tegliti, kulučiti, grbiti se (nad čim), jesti krvav kruh, jesti kruh u znoju lica svoga; nef. crnčiti, (~ *nastojeći preživjeti*) tavoriti, životariti, sastavljati kraj s krajem, petljati, snalaziti se *usp.*, ekspr. crkavati, kuburiti, (~ *u neugodnoj situaciji*) nef. gutati žilete **5** (*muči se (komu) od čega*) muka je (komu), zlo je (komu) (od čega), gadi se (komu što)

mučnina f muka, zlo, gađenje, (~ *u vožnji brodom*) morska bolest; neugoda, neugodnost

mudrovanje n (*slušati čije* ~) mudrijašenje, umovanje, pametovanje, filozofiranje, izigravanje pameti; prigovaranje, prigovor, primjedba; razmišljanje, su-

đenje, rasuđivanje, (*isprazno* ~) nef. skolastika

mudrovati imprf. pametovati, umovati, mudrijašiti, filozofirati, praviti se pametan/mudar, izigravati pamet/mudrost, pokusati svu mudrost žlicom, popiti svu pamet svijeta, nef. palamunditi, stavljati primjedbe, soliti (komu) pamet, patiti od pameti, praviti se važan, prodavati/ prosipati pamet, prigovarati, gnjaviti, visokoparno govoriti, isprazno govoriti, držati propovijedi; razmišljati, rasuđivati, suditi

muka f **1** (*prolaziti kroz muke*) mučenje, patnja *usp.*, paćenje, agonija, stradanje, hod po mukama, tegoba, nevolja, nesreća, nedaća, zlopaćenje, trpljenje, križ, pokora, zlo, golgota, jad, briga, glavobolja, neugoda, neugodnost, smetnja, teškoća, poteškoća, bijeda, nužda, oskudica; kazna, ispaštanje; bol, tuga, strepnja; tortura, mrcvarenje, šikaniranje; trud, naprezanje, napor, težak rad, (*velike muke*) Tantalove muke, Sizifove muke; nef. kubura **2** (~ *u želucu*) mučnina *usp.*

mukao adj. **1** (~ *glas / zvuk*) prigušen, zatomljen, tup, potmuo, tmuo **2** (*mukla bol*) podmukao, potmuo, tup

mukotrpno adv. trpeći muke, s mukom/ (po)teškoćama, uz napore, mučno, preteško, teško

mula* f (*križanac između pastuha i magarice*) mazga

multipliciran adj. umnožen, umnogostručen

multiplikand m množenik

murva f (*o stablu*) dud, (*o plodu*) dudinj(k)a

musliman m pov. muhamedanac, (~ *u Bosni*) pov. Turčin

muškarac m muško, (*pl.*) nef. jaki/jači spol, (*pravi* ~) nef. mačo, muškadur, muškardin

muškarača f muškobanja, amazonka

muškarački adj. neženstven, nef. muškobanjast

mutan adj. **1** (*mutno staklo*) neproziran, neprovidan, nedovoljno proziran, zamućen, zatamnjen, mliječan, zamagljen, nejasan, (*mutne oči*) tužan, zlovoljan, (*mutno vrijeme*) oblačan, maglovit, sumoran, taman, mračan, (*mutna boja*) brljav **2** (~ *postupak*) nejasan, tajanstven, neodređen, čudan, sumnjiv, opasan, (*mutne misli*) zbrkan, rastresen, nesređen, nesabran

mutež* m (*o postupku*) petljanje, mućkanje, lov u mutnom; nef. mutljavina, mutljanje, muljavina, muljanje, munđanje, šverc

mutikaša m smutljivac, spletkar, mutivoda, prevarant, prepredenjak, nef. muljator

mutiti imprf. **1** (~ *vodu*) zamućivati, smućivati, miješati **2** (~ *čije planove*) kvariti, remetiti, osujećivati, narušavati, rušiti, smućivati, uznemirivati; spletkariti **3** (*on naveliko muti*) pronalaziti rupe u zakonu, loviti u mutnom, petljati, mućkati; nef. muljati, munđati, mutljati, švercati **4** (~ *komu, nef.*) udvarati se (komu) *usp.* **5** ~ **se** zamućivati se, tamnjeti; oneraspoloživati se

mutno adv. *usp.* mutan; (~ *se izražavati*) nerazumljivo, nejasno, nesuvislo, (~ *poslovati*) muteći, zamućujući, nepošteno

muzej* m (~ *skulptura*) gliptoteka, (~ *slikarstva*) pinakoteka

muzište n muzilište, (~ *za ovce u primorskim krajevima od suhozida*) nef. mrgar

muz(i)lica f nef. kravljača

mužar* m stupa, nef. avan

mužnja f muzenje, (*jednokratna* ~) nef. podo

N

na* prep. (*pisar ~ općini*) arh. pri

nabava f nabavljanje, pribavljanje, dobava, alokacija, dobavljanje, priskrbljivanje, opskrba, opskrbljivanje, aprovizacija, kupovanje, stjecanje, (~ *hrane*) nef. spiza, šperceraj; nef. nabavka

nabaviti prf. doći do (čega), doći u posjed (čega), pribaviti, dobaviti, priskrbiti, steći *usp.*, namaknuti, namaći, osigurati (si), smoći, pronaći, dopremiti, dobaviti, kupiti (što), opskrbiti se, snabdjeti se, opremiti se (čime), zaraditi, isposlovati, donijeti, (~ *dokumente*) izvaditi, (~ *automobil*) motorizirati se, (~ *sebi veliku količinu čega*) zgrnuti, nahvatati se, skupiti

nabavljač m dobavljač, pribavljač, kupac, opskrbljivač, snabdjevač, isporučitelj *usp.*, trgovac *usp.*

nabavljati imprf. *usp.* nabaviti

nabijati imprf. *usp.* nabiti; (~ *rahlo sijeno*) gnjesti

nabirati imprf. **1** presavijati, stvarati nabore, plisirati, (~ *tkaninu*) nef. cigati, faltati, grešpati, (~ *usta / obrve*) skupljati **2** ~ **se** dobivati nabore, (*o vodi / tkanini*) mreškati se, namreškavati se, mrskati se, skupljati se, (*o licu*) borati se, dobivati bore, brazdati se, nef. gužvati se; mrštiti se

nabiti prf. **1** (~ *što na/u što*) nagurati, ugurati, zgurati, utrpati; nasilu staviti, natiskati, utiskati, stijesniti, (~ *na što šiljato*) nabosti, (~ *pušku*) napuniti (streljivom), (~ *na držalo*) naglaviti, nasaditi, (~ *sukno*) uvaljati, (~ *cijenu*) neumjereno podići, (~ *kapu / šešir*) nataknuti, natаći, natući, navući **2** (~ *zemlju*) sabiti, (~ *nogu*) ozlijediti, natući, utruditi, ubiti noge, udariti se **3** ~ **se** (~ *neumjereno*) najesti se *usp.*, udebljati se, ugojiti se; očvrsnuti, ojačati **4** (~ *prilikom pada*) natući se, ozlijediti se, udariti se, (~ *tako da nema vanjskih znakova*) nef. umerati se **5** (~ *komu*) nametnuti se *usp.* **6** (~ *na malom prostoru*) nagurati se, natrpati se, zbiti se, natisnuti se; sjatiti se

nabolje adv. prema/ka boljemu, od gorega na bolje, od gorega ka boljemu, s poboljšanjima, uz poboljšanje, poboljšavajući se, (*ići* ~) poboljšavati se

nabor m **1** (~ *na tkanini*) pregib, presavijutak, (~ *koji se može širiti*) nef. falta, grešpa **2** (~ *na licu*) bora, brazda, crta, (*ružan ~ na licu*) ruga, (~ *na vodi / sitan ~ na licu*) mreška, namreškanost; neravnina, (~ *kore velikog mozga*) vijuga

naborati se prf. (i)zborati se, nabrati se, dobiti bore, smežurati se, namežu-

rati se, izbrazdati se, namreškati se, namrskati se, ekspr. isfetati se, izorati se, (~ *sitnim borama*) isprutati se, nef. zbrčkati se

nabrajati imprf. *usp.* nabrojiti

nabrati prf. **1** (~ *tkaninu/se*) *usp.* nabirati **2** (~ *dosta jabuka*) ubrati, pobrati, prikupiti, (~ *dosta grožđa*) natrgati, (~ *dosta trave*) načupati **3** ~ **se** (*o tkanini*) nef. nafaltati se, nagrešpati se, (*o licu*) naborati se *usp.*

nabrojiti prf. (~ *sve važne čimbenike*) izredati, nanizati, navesti/spomenuti (redom), (~ *sve prisutne*) pobrojiti, izbrojiti

nabujati prf. **1** nadoći, rj. nadoići, dignuti se, dići se, nadignuti se, nadići se, podignuti se, podići se, povećati obujam, uskisnuti, nabubriti, nabuhnuti, raskvasati se, narasti, povećati se, uvećati se, (*previše* ~: *o tijestu*) prekisnuti, prekisati **2** (*ruka je nabujala*) nateći *usp.* **3** (*aktivnosti su nabujale*) narasti *usp.*, uzeti maha

nacija* f narod *usp.*; zajednica, država, zemlja, kraljevstvo, carstvo, republika, konfederacija, zajednica država

nacijepati prf. iscijepati

nacionalistički adj. šovinistički, ksenofobičan; patriotski, domoljuban, rodoljuban

nacionalizacija f (~ *privatne imovine*) podruštvljivanje, podruštvovljivanje, podruštvljenje, socijalizacija, podržavljivanje, podržavljenje

nacionalizam m patriotizam, rodoljublje, (*nezdravi* ~) šovinizam, ksenofobija

nacionalizirati imprf. i prf. podruštvljivati, podruštvovljivati, podruštvoviti, podruštveniti, socijalizirati, podržavljivati, podržaviti, (~ *zemlju privatnika radi stvaranja velikih kolektiva*) kolektivizirati

nacionalni adj. **1** (~ *nasuprot lokalnom*) javni, građanski, državni, federalni, vladin; općedržavni, općenarodni, opći, općeproširen, posvudašnji, (*nacionalna banka*) narodni *usp.* **2** (~ *kao suprotnost internacionalnom*) domaći, unutarnji, unutrašnji, interni

nacrt m **1** (~ *projekta*) skica, shema, (preliminarni) plan, (preliminarni) crtež, (preliminarni) prikaz, (preliminarna) verzija, pregled, raspored, obris, glavne crte; prijedlog, koncepcija, sinopsis, (~ *zgrade*) horizontalni prikaz, plan, (~ *zakona*) polazni/pripremni tekst, projekt, (~ *onoga što se šije*) kroj **2** (~ *pismenog rada*) sažetak, apstrakt, nacrtak, rezime, kratak sadržaj/prikaz, kostur

nacrtati prf. narisati, naslikati, ucrtati, (~ *u glavnim crtama*) skicirati, prikazati, (~ *portret*) portretirati, (~ *ružno*) našarati, nadrljati, izdrljati, načrčkati, nažvrljati, načvrljati

načelno adv. **1** (~ *je tako*) općenito, u općim crtama, u pravilu/biti, uglavnom, teorijski, u načelu, okvirno, grubo gledano **2** (~ *postupati*) dosljedno, principijelno, konsekventno

načelo n **1** (~ *teorije*) princip, pravilo, zlatno pravilo, zakon, zasada, nauk, filozofija, ideja, ideologija, istina, teorija, osnova, polazište, polazna točka/misao, vodeća ideja, baza, bit, postavka, pretpostavka, (*sažeto* ~) slogan *usp.* (*temeljna kršćanska načela*) polog vjere **2** (*čovjek visokih načela*) moral, moralni kodeks, etika, etički kodeks, poštenje, čestitost, pravednost, pravičnost, čast, osjećaj časti, čvrst stav, svijest; stajalište, gledište **3** (***u načelu***) u principu, uglavnom, općenito, načelno *usp.*

načet* adj. (*načeta boca*) otvoren, odčepljen, (~ *predmet*) okrnjen, oštećen, narušen, nepotpun, (~ *bolešću*) zahvaćen, dotaknut

načeti prf. **1** (~ *bocu/što neotvoreno*) otvoriti, odčepiti, početi upotrebljavati/piti/jesti, (~ *krušku/jabuku*) zagristi, (~ *zdravlje*) oštetiti, narušiti **2** (~ ***temu***) dotaknuti, započeti, početi govoriti (o čemu)

način m **1** (~ *rješavanja problema*) metoda, metoda rada, postupak, oblik postupka, put, pristup, sistem, tehnika, procedura, metodologija, praksa, običaj, manira, stil, arh. slog, modalitet **2**

(*nema drugog načina*) izlaz, rješenje, mogućnost (rješenja), sredstvo, lijek **3** (***na svoj ~***) u svojem stilu, (***na sve načine***) svim sredstvima/silama, pod svaku cijenu, (***na neki ~***) u neku ruku

načinjati imprf. *usp.* načeti; načimati

načuditi se prf. iščuditi se

naći prf. **1** (~ *razlog čemu*) pronaći, iznaći, otkriti, utvrditi, vidjeti, uvidjeti, postati svjestan (čega), shvatiti, zaključiti, primijetiti, pogoditi; doći u posjed, nabaviti, dobiti, steći, (~ *pipanjem*) napipati, (~ *njušenjem*) nanjušiti, (~ *slučajno koga*) naići (na koga/što), naletjeti (na koga/što), zateći (koga gdje), nabasati (na koga), (~ *podatak s mukom*) nef. iščeprkati, iščupati, (~ *smrt*) doživjeti **2** (~ *za potrebno*) smatrati, držati, shvatiti (kao) **3 ~ se** (~ *gdje*) zateći se, zadesiti se, obresti se, dospjeti, biti (gdje), pojaviti se, stvoriti se; nef. obreti se, (~ *u neprilici*) naći se u nebranom grožđu, (~ *u tešku položaju*) naći se između dva žrvnja, naći se između dvije vatre/između čekića i nakovnja **4** (~ *s kim*) sastati se, susresti se, sresti se **5** (~ *na rješenju dobru za obje strane*) dogovoriti se, naći zajedničko mišljenje

nada f (*pun nade u pobjedu*) nadanje, uzdanje, ufanje, očekivanje, iščekivanje, priželjkivanje, želja, težnja, teženje, čežnja, san, vjera, vjerovanje, pouzdanje, uvjerenje, optimizam; predviđanje, slutnja, naslućivanje, predosjećaj, nagovještaj, (~ *nakon duge neizvjesnosti*) svjetlo na kraju tunela, (*neostvariva ~*) iluzija, (*osoba u koju se može pouzdati*) uzdanica

nadahnuto adv. (*govoriti ~*) poneseno, zaneseno, ushićeno, s nadahnućem/duhom, sa zanosom/ushitom, inspirirano; kreativno, originalno, inventivno, stvaralački

nadarbina f beneficij, prebenda

nadasve adv. (~ *je pametan*) iznad svega, iznimno, izvanredno, više od svega

nadati se imprf. (~ *da će sve ispasti dobro*) biti pun nade, živjeti u nadi, imati nade/nadu, polagati nadu (u što), očekivati, iščekivati, priželjkivati, željeti, težiti, sanjati, vjerovati, imati vjeru, držati, pretpostavljati, pouzdavati se, uzdati se, ufati se; biti uvjeren/siguran, oslanjati se, računati (na što); predviđati, slutiti, naslućivati, (~ *uzaludno vraćanju duga i sl.*) zapisati na led

nadesno adv. udesno, na desnu stranu

nadglasati prf. **1** (~ *koga u govoru*) nadjačati, nadvikati, nadgovoriti *usp.*, ušutkati; prigušiti (čiju viku), (~ *koga pjevajući*) natpjevati **2** (~ *u parlamentu*) majorizirati, pobijediti brojem glasova

nadglasavanje n **1** nadjačavanje, nadvikivanje; prigušivanje; natpjevavanje **2** majoriziranje, majorizacija

nadglasavati imprf. *usp.* nadglasati

nadgledati imprf. nadzirati, obavljati nadgled/nadzor, kontrolirati, inspicirati, pratiti, provjeravati, držati oko (na komu/čemu), držati (koga) pod paskom, biti odgovoran (za koga/što), promatrati (pažljivo), motriti, pregledati, voditi, paziti, čuvati, (~ *u patroli*) patrolirati

nadgledni adj. (*nadgledna služba*) nadzorni, kontrolni, za nadgled/nadzor, za kontrolu/praćenje

nadgovoriti prf. (~ *koga*) natpričati, nadglasati, imati posljednju riječ, biti bolji na riječima, nadbrbljati; nef. nadlajati

nàdīći prf. **1** (~ *koga u čemu*) nadmašiti *usp.* **2** (~ *što*) prevladati, nadvladati, svladati, prerasti, uzdići se (iznad čega/nad što)

nàdići (se) prf. nadignuti se, podići (se), uzdići se, (*o suhom lišću / slami*) našušuriti se, (*o tijestu*) nabujati *usp.*

nadijevati* imprf. **1** (~ *na što*) navlačiti, nabijati **2** (~ *kokoš*) puniti, napunjati, ispunjati, nef. filati, (~ *meso slaninom / češnjakom*) nef. špikati

nadilaziti imprf. *usp.* nadići; (*to nadilazi njihove snage*) prelaziti, premašivati, biti veći, ići preko, (~ *koga u čemu*) nadmašivati *usp.*, nadvladavati, nadvisivati

nadimak m rj. prišivak, prišvarak

nadimati se imprf. napuhavati se, napuhivati se, puniti se zrakom/plinom,

povećavati se, rasti, napinjati se; oticati; bubriti, pupati; nef. napumpavati se, pumpati se

nadiranje n (~ *stihije*) nadolazak, nadolaženje, navala, nahrupljivanje; pritjecanje, pritjecaj, priljev

nadizati (se) imprf. *usp*. nadići (se)

nadlanica f rj. zadlanica

nadliška f (*bot.*) bunovina

nadmašiti prf. (~ *koga u čemu*) nadići, nadvisiti, uzdići se (nad koga/što), premašiti, premahnuti, nadvladati, prevladati, s(a)vladati, pobijediti *usp.*, zasjeniti, prerasti, prijeći, prestići, preteći, preskočiti, prekoračiti, rj. nadgornjati, nadskočiti, biti bolji/jači/veći, biti nadmoćniji/premoćniji, zadjenuti (koga) za pojas, natkriliti, natkroviti, (~ *umom / mudrošću*) nadmudriti *usp.*, (~ *koga snagom*) nadjačati, (~ *bukom sve ostalo*) zaglušiti, (~ *koga riječima*) nadgovoriti *usp.*, (~ *koga u igri*) nadigrati, (~ *koga u laganju*) nadlagati, (~ *koga u pjesmi*) natpjevati • nef. prešišati, šiti

nadmoć f nadmoćnost, premoć, prevlast, prevaga, superiornost, supremacija, dominacija, dominantnost; prevalencija, prednost, prvenstvo, pretežnost; moć, vlast, snaga, istaknutost

nadmoćan adj. superioran, premoćan, bolji, jači, bolje kvalitete/klase, iskusniji, vještiji, (~ *položaj*) viši, višega stupnja, (~ *brojem*) pretežan, (*nadmoćno ponašanje*) dominantan, arogantan, bahat, ohol, uznosit, snobovski, omalovažavajući, nadut, umišljen; pokroviteljski

nadmudriti prf. doskočiti (komu), prijeći, obmanuti, nasamariti, navesti (koga) na tanak led, zavesti, izigrati, izlukaviti (koga), namjestiti, smjestiti, podvaliti (komu), mudro/lukavo prevariti, prevariti mudrošću/lukavstvom, nadigrati (koga), uhvatiti u zamku, prevesti žedna preko vode; nef. izvozati, preveslati

nadničar m napoličar, bezemljaš, arh. čifčija

nadnijeti se prf. (~ *nad koga / što*) nagnuti se, nadviti se, saviti se, (~ *odozgo*) natkriliti, zakloniti, (*crni oblaci nadnijeli su se nad grad*) prijetiti

na(do)knada f odšteta *usp.*, namir, bonifikacija, regres, zadovoljština, uzvrat, vraćanje troškova, refundacija, protuvrijednost, kompenzacija, poravnanje gubitka/troška; novac, nagrada, (~ *prilikom odlaska u mirovinu*) otpremnina, (~ *za kakvu potrebu*) namira, namirenje, (*kmetova ~ vlastelinu za uživanje zemlje*) pov. gornica, (~ *za pretrpljenu štetu*) osigurnina, (~ *u slučaju štete osiguranoj stranci*) osiguranje, (~ *za uhvaćenu štetnu životinju*) pov. taglija, (~ *za korištenje čega*) najam

na(do)knaditi prf. doknaditi, dati nadoknadu/naknadu, obeštetiti, odštetiti, kompenzirati, namiriti (štetu/dugovanja), dati zadovoljštinu, izravnati (troškove/dugovanja), vratiti, platiti, isplatiti, podmiriti, nadomjestiti, popuniti, odraditi

nadolje adv. naniže, niže, prema dolje, niz strminu; nef. nizdol

nadomak adv. i prep. blizu *usp.*, na pragu (čega), nadohvat; rj. napomol

nadomjestak m zamjena, nadomještaj, surogat; rezervni dio, rezerva, (~ *za ljudski organ*) proteza; arh. zamjenica

nadstojnik m **1** (~ *kuće*) pazikuća, kućepazitelj, održavatelj kuće/zgrade, nef. domar, hausmajstor; čuvar, vratar **2** (*osoba na čelu čega*) poglavar, starješina

nadugo adv. nadugačko, opširno, podrobno, detaljno, u detalje/sitnice; predugo, preopširno, bez kraja i konca, nadugo i naširoko

nadušak adv. (*popiti* ~) naiskap, u (jednom) gutljaju, nef. na eks, (*reći* ~) u (jednom) dahu, naizust; brzo, bez stanke/pauze/zastajkivanja

nadut adj. **1** (*o predmetima / dijelu tijela*) napuhan, napuhnut, napet, tvrd; punašan, baburast; povećan, narastao, nabuhao, podbuhao, nabrekao, otekao, natekao, otečen, natečen **2** (*o ljudima*) umišljen *usp.*, ohol

nadutost f **1** (~ *predmeta / dijela tijela*) napuhanost, napuhnutost, napetost, tvrdoća; punašnost; nabuhlost, podbuhlost, nabreklost, otečenost, natečenost **2** (*njihova* ~) oholost, umišljenost *usp.*

nadvratak m nadvratnik, nadvratna/nadvojna greda, bolta, svod, nef. ćemer, nadboj, nadvoj

nadzor m (*o djelatnosti*) nadgled, nadziranje, nadgledanje, paska, promatranje, kontrola *usp.*, praćenje, provjera, provjeravanje, pregledavanje, pregled, inspekcija; briga, zaštita, čuvanje, (*o službi*) nadzorništvo, nadgledništvo, nadzorna/nadgledna služba, nadzornik *usp.*; nef. prismotra

nadzornik* m nadglednik, nadziratelj, kontrolor, revizor, inspektor, čuvar, pazitelj; upravitelj, poslovođa, (~ *zidara*) nef. palir

nafta f zemno ulje, crno zlato, rj. petrolej

naganjati se imprf. **1** (*o djeci*) nagoniti se, natjeravati se, natjerivati se, loviti se, juriti (se), divljati **2** (~ *u dogovorima*) mučiti se, loviti se, ne moći se naći, mučno pregovarati

nagao adj. (~ *potez*) iznenadan, neočekivan, brz, nepromišljen, prenagljen, neobuzdan, vrtoglav, impulzivan, vratoloman, brzoplet, nepažljiv, neoprezan, nerazborit, lakouman; kao grom iz vedra neba, (~ *čovjek*) nepromišljen, neobuzdan, nemiran, neuhvatljiv, nepredvidljiv, naprasit, goropadan, nabusit, raspaljiv, osoran, prijek, žestok, silovit, vatren, plah(ovit), razdražljiv, srdljiv, svadljiv, svađalački, ćudljiv

nagaziti prf. **1** (~ *na što*) stati, (*nespretno* ~) natrapati, (~ *na što oštro*) nabosti se, ubosti se, nef. upiknuti se **2** (*slučajno* ~ *na koga*) naići *usp.*, nabasati

naginjati imprf. **1** (~ *što / se*) ukošavati (se), nakrivljivati (se), nakretati (se), kositi (se); s(a)vijati (se), povijati se, priginjati se **2** (~ *komu / čemu*) biti sklon, osjećati sklonost/privlačnost, imati sklonost (prema komu/čemu), inklinirati, priklanjati se, težiti (čemu), pokazivati tendenciju (prema komu/čemu), biti privučen (čime), gravitirati (prema čemu), slijediti, simpatizirati, voljeti (koga/što); graničiti (s čim), prelaziti (u što)

naglasak m **1** (~ *na prvom slogu*) akcent, udar, (*vrste naglasaka*) dugouzlazni naglasak, dugosilazni naglasak, kratkouzlazni naglasak, kratkosilazni naglasak; cirkumfleks, akut, (*zabilježiti* ~ *na vokalu*) znak naglaska **2** (*kod njih se osjeća strani* ~) izgovor, intonacija, artikulacija

naglasiti prf. (~ *riječi na papiru*) staviti/odrediti naglasak, označiti naglaskom, istaknuti vokal, akcentirati, (*posebno* ~ *posljednju rečenicu*) istaknuti, istaći, podvući, podcrtati, akcentirati, apostrofirati, dati važnost (čemu), nef. potencirati

naglasni adj. akcenatski

naglašavanje n naglašivanje, akcentiranje, isticanje (vokala); naglasak, emfaza

naglašen adj. istaknut, akcentuiran, akcentiran, podvučen, podcrtan, toničan; *usp.* naglasiti

naglavce adv. **1** (*nemoj s tim* ~) na brzinu, brzopleto, brzo *usp.*, vrlo brzo, brže bolje, s neba pa u rebra, grlom u jagode, bezglavo, nef. navrat-nanos, (*sve radi* ~) naopako *usp.* **2** (*padati* ~) glavačke, strmoglavo, strmoglav(i)ce, naopako, naopačke, preokrenuto, obrnuto, okrenuto, stubokom, nef. tumbe

naglédati se imprf. (~ *za kim*) pogledavati, navirivati se, izvijati vrat, pogletkivati

naglost f (~ *poteza*) iznenadnost, nenadanost, vrtoglavost, brzina, nepromišljenost, impulzivnost, vratolomnost, brzopletost, nepažljivost, nestrpljenje, neopreznost, nerazboritost, lakoumnost; hitnja, žurba, žurnost; prenagljenost, nagljenje, (*nezgodna* ~ *u ponašanju*) prenagljenost, neobuzdanost, nepredvidljivost, nepromišljenost, ćudljivost, naprasitost, goropadnost, nabusitost, osornost, prijekost, plahovitost, jarost, prgavost, žestina, silovitost

nagon m instinkt, poriv, zov, poticaj, pobuda, (~ *za održanjem na životu*) samoodržanje

nagore adv. prema/ka goremu, od boljega na gore/ka goremu, s pogoršanjima, uz pogoršavanje, pogoršavajući se, (***ići ~***) pogoršavati se

nagovarač m nagovaratelj, poticatelj, nukatelj, podbadač, podjarivač, izazivač, pokretač, podbunjivač, huškač, potpirivač, podjarivač

nagovarati imprf. *usp.* nagovoriti; snubiti; nef. obrađivati, mijesiti, puntati

nagovijestiti prf. (~ *odlazak*) dati naslutiti, spomenuti, napomenuti, nabaciti, natuknuti, naznačiti, rj. nahrcnuti, najaviti, objaviti, obznaniti, signalizirati, dati na znanje; ekspr. navijestiti

nagovjestitelj m nagovještač, najavljivač, navjestitelj, vjesnik, pretkazivač, proricatelj, prorok *usp.*, (~ *čega lošeg*) ptica zloslutnica

nagovješćivati imprf. nagovještavati, davati naslutiti, spominjati, nabacivati, napominjati, najavljivati, objavljivati, obznanjivati, signalizirati; ekspr. navješćivati

nagovoriti prf. (~ *koga*) uvjeriti (koga u što), navesti (koga na što), privoljeti, pridobiti, sklonuti, umoliti, potaknuti, podbosti, pobuditi (što kod koga), nadahnuti (koga čim), navući (koga na što), privoljeti (koga na što), pridobiti (koga za što), zavesti (koga čim), nahuškati, namamiti, uloviti u svoju mrežu, navabiti, vrbovati, skuhati, zaludjeti, natjerati (na što); nef. natentati, napuntati, napućkati

nagrada f **1** priznanje, dar, poklon, (*glavna* ~) dobitak, zgoditak, premija **2** (*novčana* ~) naknada, plaća *usp.*, zarada, dohodak, (~ *za trud preko cijene usluge*) napojnica *usp.*, (~ *komu za protuzakonitu uslugu*) mito, potkupnina, nef. narukvica

nagrditi prf. **1** (~ *lijepu stvar / se*) poružniti, proružnjeti se, naružiti, okaljati (se), učiniti/napraviti ružnim, pokvariti (se), narušiti, deformirati (se), izobličiti (se), unakaziti (se), okrnjiti, oštetiti (se), osakatiti, upropastiti (se), uništiti (se), unakaziti (se) **2** (~ *koga*) ocrniti, oklevetati, osramotiti **3** (~ *koga zbog nepristojnog ponašanja*) izgrditi, prekoriti, ukoriti *usp.*

nagristi prf. **1** (~ *s kraja*) odgristi, zagristi, načeti **2** (*o kiselini*) izgristi, (*o crvu*) razjesti, rastočiti

nagrnuti prf. **1** (~ *kamenje na gomilu*) zgrnuti, nabacati, nabaciti, nahitati, navrnuti **2** (~ *u kuću*) jurnuti (u gomili/mnoštvu), navaliti, nahrupiti, hrupiti, srućiti se, grnuti, sjuriti (se), banuti, upasti, naići

nahraniti prf. (~ *biljke do najpovoljnije mjere*) prihraniti, (~ *se*) najesti se *usp.*, (~ *malo dijete*) napitati, (~ *novorođenče mlijekom*) nadojiti, podojiti, (~ *stoku na paši*) napasti

nahuškati prf. podbosti, nagovoriti *usp.*, podjariti, zavaditi, pobuniti, isprovocirati, razdražiti, izazvati sukob/mržnju, raspiriti sukob/mržnju, (~ *psa na koga*) nahuckati

naići prf. **1** (*naišao je iznenada*) doći, stići, pojaviti se, iskrsnuti; navratiti, navrnuti, svratiti; naletjeti, natrčati, nagaziti, (~ *na probleme*) suočiti se, sukobiti se **2** (~ *slučajno na koga / što*) namjeriti se, naletjeti, nagaziti; sresti, susresti, arh. sastati (koga), (~ *bez želje / namjere na koga*) natrapati, nef. nabasati

naiva f naivna umjetnost

naivac* m lakovjernik, dijete, (*nepopravljiv* ~) naivčina

naivan adj. lakovjeran, bezazlen, nesumnjičav, iskren, otvoren, prirodan, prostodušan, nedužan, nevin, neupućen, djetinjast, neiskusan, nezreo, zelen; priglup, budalast, kao da je veslo sisao, (*nije* (*tko*) ~) nije veslo sisao, (*o ženskoj osobi*) kao sveta Bona, (*o muškoj osobi*) kao sveti Lojzek, (***praviti se ~***) izigravati nevinašce

naivnost f lakovjernost, bezazlenost, nesumnjičavost, iskrenost, otvorenost, prirodnost, prostodušnost, nedužnost, nevinost, neupućenost, djetinjastost, neiskusnost, nezrelost; priglupost, budalastost

naizgled adv. (~ *je sve u redu*) naoko, kako izgleda, po izgledu, čini se, kako

se čini, prividno, na prvi pogled, ostavlja se dojam (da)

naizmjen(i)ce adv. (*odlazili su tamo ~*) izmjenjujući se, izmjenično, izmjenice, na smjenu, smjenjujući se, jedan iza drugoga/za drugim, sad jedan sad drugi, jedan pa drugi, uzastopce, uzastopno

najam m (*privremena upotreba čega uz ugovorenu cijenu*) zakup, (*plaćati visok ~*) najamnina *usp.*, (*~ zemljišnog posjeda*) arenda

najamnina f **1** najam, (*~ za stan*) stanarina, (*novac za privremenu uporabu imanja*) zakupnina **2** (*o plaći*) nadnica

najava f **1** (*~ čega novoga*) objava, nagovještaj, nagovještenje, navještaj, navještenje, nagovijest, naznaka, znak, trag, indicija; upozorenje **2** (*~ nastupa*) obavijest, vijest, napomena

najesti se prf. nahraniti se, nasititi se, zasititi se, utažiti glad, zadovoljiti se, namiriti se, omastiti brk, (*~ za ručkom*) nef. naručati se, (*~ za večerom*) nef. navečerati se, (*~ čega što se srče*) nasrkati se, (*ob. o djeci*) napapati se; nef. omrsiti se, naklopati se, nacopati se, napupati se, nagumati se, nakresati se, nabiti se, natrpati se, natovariti se, natući se, naguliti se, nabubati se, nagruvati se, nakljukati se, nakusati se, pej. nažderati se, nakrkati se, nahrdati se, nažmokati se

naježiti se prf. **1** (*o koži*) naježuriti se, (*naježio se od straha*) protrnuti, zadrhtati, prošli su (koga) trnci/mravci **2** (*o životinji / dlakama / perju*) nakostriješiti se, nakostrušiti se, narogušiti se, dignuti se

najnužniji adj. najpotrebniji, prijeko potreban, elementaran, najosnovniji, osnovni; ekspr. nasušni, zgoljni, goli

najprije adv. (*~ ih je pozdravio*) prvo, na početku, (*~ se nisu dobro snalazili*) (i) sprva, na početku

najviše adv. rj. najvećma

najvjerojatnije adv. zasigurno, posigurno, s velikom vjerojatnošću, prilično sigurno

nakašljati se prf. zakašljati; pročistiti grlo

nakazan adj. nagrdan, grd, grdoban, nagrđen, nakaradan, izobličen, bezobličan, grozan, strašan, užasan, ružan, nenormalan, čudovišan *usp.*, monstruozan

nakit m (*~ koji se nosi na vratu*) ogrlica *usp.*, (*~ koji se nosi oko ruke*) narukvica *usp.*, (*~ na prstu*) prsten *usp.*, (*~ u / na uhu*) naušnica *usp.*, (*zlatni ~*) zlato, zlatnina, (*previše je nakita po kući*) ukrasni predmeti, ukrasi, drangulije

nakititi (se) prf. okititi (se), iskititi (se), ukrasiti (se), uljepšati (se), poljepšati (se), uresiti (se), dotjerati (se), (*~ što gajtanima / rojtama*) galonirati, (*~ preko mjere*) nef. nakinđuriti (se), nađinđati (se), načičkati (se)

naklon m rj. poklon, (*~ s prigibanjem koljena*) nef. kniks; padanje ničice/na koljena; pozdrav *usp.*

nakloniti se prf. (*~ komu*) pokloniti se, pognuti glavu, prignuti koljena, arh. prikleknuti, napraviti kniks; iskazati poštovanje, odati priznanje, priznati vlast; *usp.* pozdraviti

naknadni adj. (*~ trošak*) dodatni *usp.*, (*naknadna obavijest*) kasniji, (*naknadna bolest*) sekundaran

nakon što poslije nego, kad; nef. pošto

nakratko* adv. **1** (*svratio je ~*) načas, časkom, na kratko vrijeme, na trenutak/ moment **2** (*~ ošišan*) kratko

nakriviti (se) prf. nagnuti (se), zanijeti se, iskriviti (se), ukositi (se), nakositi (se), nakrenuti (se), iskrenuti (se); nef. naheriti (se)

nakrivljen adj. nagnut, iskrivljen, kriv, neravan, ukošen, nakošen, kos, položen, nakrenut, iskrenut; nef. naheren

nakrivljeno adv. *usp.* nakrivljen; nakrivo, ukrivo, ukoso; nef. nahero

nakrivljivati (se) imprf. *usp.* nakriviti se; nakrivljavati (se)

nakrkač(k)e adv. (*nositi koga ~*) nakrkač, krkački, na leđima

nakupina f naslaga, (*geol./tehn.*) aglomerat, (*~ kamenja*) hrpa, gomila *usp.*, (*kruta ~*) krutina

nakupiti prf. **1** (*~ svega i svačega*) s(a)kupiti, sabrati, prikupiti, dovući, navući, domoći se, pribaviti, nabrati, na-

smoći, privrijediti; napuniti, naslagati, nagomilati, natrpati, pretrpati, zakrčiti, zgrnuti; (~ *pabirčenjem*) napabirčiti, (~ *grabljama*) nagrabljati, (~ *materijalnih dobara*) steći; postati imućan, obogatiti se *usp*., navući se (čega) **2** ~ **se** (*nakupilo se svakakva svijeta*) s(a)kupiti se *usp*., nagomilati se, stvoriti se, namnožiti se, povećati se, (~ *taloženjem*) nataložiti se, pasti na dno, (*nakupilo se prašine*) nahvatati se, (~ *čega, ekspr.*) nabrati se, nagrabiti se

nakupljanje n usp. nakupiti; (*geol.*) aglomeracija

nalazište n (~ *rude / zlata*) ležište, naslaga, rudnik

nalaziti se imprf. (~ *gdje*) biti, biti smješten; sastajati se, susretati se; ekspr. nahoditi se

naleći prf. poklopiti, najahati, najašiti, (~ *na gornju stranu čega*) pripasti, upasti, (*naglo* ~ *na što*) navaliti *usp*., nagrnuti, (~ *na stol*) nasloniti se, osloniti se

nalet m **1** dolet, dolijetanje, dolazak, nastup, nailazak, zamah, struja, matica, jurenje, trka, trčanje, skok, (~ *vjetra*) zapuh, nef. reful **2** (~ *neprijatelja*) napad *usp*., udar

naličje n poleđina, pozadina; suprotnost, kontrarnost, antiteza; negativnost, neugodnost, mana, (~ *novca*) revers, pismo, (***lice i*** ~) obje strane medalje, dobre i loše strane

nalijegati imprf. *usp*. naleći; (*dobro* ~ *na svoje mjesto*) pristajati, padati

nalikovati imprf. (~ *na oca*) sličiti, naličiti, biti sličan/nalik, biti na koga, podsjećati na (koga/što), izgledati kao (tko/što), (*naslijediti čije osobine / izgled*) uvrgnuti se, nef. umetnuti se, prometnuti se, (*to mi nalikuje na nepravdu*) izgledati kao (što), podsjećati (na što), nef. mirisati

naliti prf. **1** (~ *vodu u bocu*) natočiti, uliti, utočiti, (~ *bocu*) napuniti, ispuniti, popuniti **2** (~ *se, nef.*) opiti se *usp*.

nalogodavac m naredbodavac, (~ *za poslove*) komintent, (~ *na temelju ugovora*) mandator

naložiti prf. **1** (~ *vatru*) zapaliti, podložiti, potpaliti **2** (~ *komu što*) narediti *usp*., zapovjediti

nalutati se prf. naskitati se, nalunjati se, nabazati se, natumarati se, nakrstariti se, našvrljati se, naklatariti se, ekspr. nabazdalikati se, nef. namotati se, namuvati se, nabavrljati se

naljepnica f samoljepljiva sličica; etiketa, vinjeta, (~ *osobi*) prišivak

naljutiti (se) prf. razljutiti (se), ozlovoljiti, oneraspoložiti (se), isprovocirati (koga), podbosti (koga), uzrujati (se), iznervirati (se), nanervirati (se), poživčaniti, rasrditi (se), razbjesniti (koga), razbješnjeti se, zapjeniti se, razjariti (se), raspaliti (se), ražestiti (se), lupiti šakom po stolu, planuti, uskipjeti, prekipjeti (komu), razgnjeviti (se), razdražiti (se), pozelenjeti, iskočiti iz kože, izaći/izići iz kože, istjerati (koga) iz kože, izbaciti (koga) iz takta, najediti (se), pomamiti se, poludjeti, razgoropaditi se; biti pogođen, naduriti se, namrštiti se *usp*., nakostriješiti se, narogušiti se, ozlovoljiti se, uvrijediti (se), ozlojediti (koga), ogorčiti (se), naoštriti se, zagrmjeti, uznemiriti (se), uzbuditi (se), zauzeti obrambeni stav, uzbuniti (se); nef. iživcirati (se), naživcirati (se), podići tlak (komu), raspigati se, infotati se

namalo adv. (*prodavati* ~) jedinično, pojedinačno, u malim količinama; nef. nasitno

namazati* prf. **1** (~ *podlogu*) premazati, izmazati, podmazati, prevući (čime), zamazati, (*zaštititi mazivom*) podmazati **2** ~ **se** (~ *prejako, nef.*) našminkati se *usp*.

nametljiv adj. dosadan, nasrtljiv, saletljiv, napastan, iritantan, napadan; nezvan, nepozvan, neželjen

nametljivac m napasnik, uljez, nezvan/nepoželjan gost, dosađivač, dosadnjaković, dosadnik, smetalo, gnjavator *usp*., priljepak, čičak, nasrtljivac, krvopija, ekspr. kobac, rj. arh. nametnik, (~ *koji iskazuje brigu*) dušobrižnik; nef. ekspr. gnjavež, davež

nametnut adj. zadan, propisan (pravilima), preskriptivan

nametnuti prf. **1** (~ *stvari na hrpu*) nabaciti, metnuti, složiti **2** (~ *komu svoja pravila*) zadati, dati silom, propisati (što), narediti (komu što), opteretiti (koga čime), navaliti (što na koga), udariti (komu što), prisiliti (koga na što), (~ *ustav jednostranim aktom*) oktroirati, (~ *koga / komu što*) ekspr. nef. natandrčiti **3 ~ se** (~ *komu*) prilijepiti se, natovariti se, ugurati se, nagurati se, nabiti se, utrpati se, doći nepozvan, narinuti se, uvaliti se, dosađivati, pasti/sjesti/popeti se komu na vrat, nef. okačiti se (kome) o vrat, zalijepiti se, prilijepiti se (za koga), prisisati se (komu), (~ *kao gost*) nef. nabiti se na pirun; ekspr. nef. natandrčiti se, nef. prikrpiti se, prišlepati se, prišiti se, naturiti se, prikačiti se, prikeljiti se, (~ *svojim znanjem*) istaknuti se, odskočiti, upasti u oči **4** (*odgovor se nametnuo*) doći/pojaviti se sam od sebe

namignuti prf. žmirnuti, mignuti, dati znak/signal okom, dati mig; nef. signalizirati

namijeniti prf. (~ *komu što / za što*) odrediti, pripremiti (što za koga/što), ostaviti (komu što), planirati dati (komu što), (~ *komu što poslije svoje smrti*) namrijeti, ostaviti (u nasljedstvo) *usp.*, (~ *u znak poštovanja*: *npr. knjigu*) posvetiti

namirisati prf. **1** (~ *koga / što izdaleka*) osjetiti njuhom/po mirisu, nanjušiti **2** (~ *dijete*) (na)parfimirati, poprskati/poškropiti mirisom, nanijeti/staviti miris/parfem, (~ *ugodnim mirisom*) ekspr. okaditi **3** (~ *nevolju*) osjetiti, predosjetiti, naslutiti, posumnjati; nef. nanjušiti **4 ~ se** (na)parfimirati se, (~ *pretjerano*) nef. nafrakati se

namiriti prf. **1** (~ *dug*) podmiriti, isplatiti, platiti, vratiti, na(do)knaditi *usp.*, srediti (račun), ispuniti (novčanu) obvezu, (~ *sve poslove*) obaviti, završiti **2 ~ se** zadovoljiti (potrebe), opskrbiti se, osigurati se, dobiti sve potrebno; najesti se *usp.*; napiti se

namjehuriti se prf. naklobučiti se, nabučiti se, nadići se

namjenski adj. (*namjenska sredstva*) predodređen, namijenjen

namjenjivati imprf. *usp.* namijeniti

namjera f nakana, odluka, zamisao, naum, namisao, primisao, misao, intencija, umišljaj, volja, odluka, cilj, svrha, želja, težnja, teženje, ht(i)jenje, meta, nišan, aspiracija, ambicija, plan, smišljanje, promišljaj, (*zla* ~) jur. predumišljaj

namjeran* adj. (~ *udarac*) hotimičan, voljan, svjestan, smjeran, namjerno izveden, nakanjen, zamišljen, promišljen, (unaprijed) smišljen, proračunat, unaprijed pripremljen, (is)planiran; arh. nakan

namjeravati imprf. kaniti, nakanjivati, imati namjeru/nakanu, htjeti, smjerati, planirati, imati u planu/na umu, dolaziti na pomisao, pomišljati, misliti, namišljati, odlučiti, naumiti, ciljati, (*znam što namjeravaš reći*) ciljati (na što), aludirati, nišaniti, gađati

namjesnik* m (~ *u provincijama rimske države, pov.*) prokonzul, (*onaj koji vlada mjesto kralja*) regent, (~ *u crkvi*) vikar

namjestiti prf. **1** (~ *što tako kako treba*) postaviti, staviti, položiti, (~ *što u što*) umetnuti, (~ *da što naliježe*) nef. podesiti, pripasati, (~ *haljinu*) poravnati, izravnati, povući, (~ *krevet*) napraviti, prostrijeti, (~ *sve redom*) ponamještati, (~ *slomljenu ruku*) naravnati; nef. narihtati, naštelati **2** (~ *sve u stanu*) urediti, popuniti, spremiti, pospremiti, složiti, aranžirati, ukrasiti, uresiti, (~ *stan / sobu*) opremiti namještajem, kupiti namještaj **3** (~ *koga*) zaposliti, uposliti, uzeti/primiti u službu, primiti na posao, dati zaposlenje/službu/radno mjesto, angažirati, uključiti **4** (~ *rezultat utakmice*) režirati, lažirati **5** (~ *komu, nef.*) podmetnuti, podvaliti, zapržiti (komu) čorbu **6 ~ se** (~ *u naslonjaču*) smjestiti se, zavaliti se, (~ *udobno gdje*) ugnijezditi se, (~ *za fotografiranje*) pozirati, postaviti se **7** (~ *nakon dugoga čekanja na posao*) zaposliti se, uposliti se, naći posao/radno mjesto/službu, stupiti na posao

namještaj m pokućstvo, posoblje, pokretna imovina, pokretnina; nef. stvari

namještanje* n (~ *instrumenta/stroja*) nef. reglaža, (~ *nepovoljnih okolnosti komu*) montaža, nef. štelanje

namješten adj. **1** (*stalno* ~) zaposlen, u službi/radnom odnosu **2** (~ *stan*) opremljen, uređen, s pokućstvom **3** (~ *postupak*) montiran, falsificiran, nelegalan, neispravan

namrštiti se prf. namrgoditi se, nabrati čelo/obrve, pogledati nezadovoljno/prijekim okom, smrknuti se, smrknuti lice, smračiti se, natmuriti se, natuštiti se, stuštiti se, naljutiti se *usp.*, oneraspoložiti se; nef. namusiti se, ukiseliti se

namrtvo adv. do iznemoglosti, do kraja/smrti

namrviti prf. nadrobiti; posuti mrvicama, rasuti mrvice, (~ *u što*) udrobiti

namučiti (se) prf. izmučiti (se), napatiti (se), naraditi se, izmoriti (se), umoriti (se), preznojiti se, zamoriti (se), iscrpsti (se), prekinuti se, pretrgnuti se, pretegnuti se, izgnjaviti (se), nagnjaviti (se), izmaltretirati (se), zadati muke, (~ *jako*) posijedjeti od muke, ispustiti dušu, natopiti (što) suzama, ekspr. propišati krv; nef. izlomiti se

nanijeti* prf. **1** (~ *na jedno mjesto*) donijeti, prikupiti, nakupiti, (*o vodi*) naplaviti, nagomilati, donijeti/ostaviti za sobom, (*put ga je nanio ovamo*) dovesti, donijeti, navesti **2** (~ *na platno*) staviti, namazati, ucrtati, (~ *kremu trljajući*) utrljati, (~ *nemarno što žitko*) natrackati **3** (*to im je nanijelo mnogo boli*) zadati, pričiniti, uzrokovati, prouzrokovati

nanišaniti prf. naciljati, uzeti/staviti na nišan, naći cilj

nanogvica f nef. štucna

nanos* m naslaga, (*snježni* ~) zamet, zapuh, zasip, nef. smet, (*ono što voda donese*) naplavina, plavina, namet, sediment, poloj, aluvij, naplavak, (~ *na dnu vode*) mulj

nanositi imprf. *usp.* nanijeti; (~ *žalost*) žalostiti

naoblaka f naoblačenje, naoblačenost, oblačnost

naoblačiti se prf. smrknuti se, smračiti se, natmuriti se, potamnjeti, natuštiti se, stuštiti se, zastrti se, prekriti se oblacima, zamagliti se, (*naoblačilo se*) nebo se zatvorilo

naočale f pl. t. (~ *koje se drže na nosu s pomoću posebne kvačice*) cviker, nef. očalin, (*optičko pomagalo za vid koje se prinosi očima*) lornjon, nef. cviker, (*optičko staklo za jedno oko*) monokl; nef. očale, cvikeri

naočnjak m (*dio konjske opreme*) nef. klapna

naokolo adv. **1** (~ *mnogo ljudi*) uokolo, sa svih strana, okružujući, posvuda **2** (*ne ide prečicom, već* ~) zaobilazno, zaobilaznicom, okolnim/duljim putem, knjiš. izokola

naopako adv. **1** (*stajati* ~) naopačke, preokrenuto, izvrnuto **2** (*sve radi* ~) krivo, pogrešno, suprotno (od valjanog), kako ne valja/treba, naglavce, (*sve je krenulo* ~) krenula kola nizbrdo, nef. pošlo magare nizastranu

naoružati prf. oboružati

naoštriti prf. **1** (~ *nož*) nabrusiti, izoštriti, zaoštriti, (~ *olovku*) zašiljiti **2** ~ **se** (~ *u napadačkom stavu*) nabrusiti se, nakostriješiti se, naroguši se, naljutiti se; spremiti se; ekspr. nabrijati se **3** (~ *na što, nef.*) zaželjeti, poželjeti

naovamo adv. (*od renesanse* ~) pa dalje, do danas, dosad, do sada

napabirčiti prf. napaljetkovati, skupiti/nakupiti zbrda-zdola, sastaviti od svega i svačega, nef. napoperkovati

napad* m **1** (*neprijateljski* ~) juriš, nahrup(ljenje), nasrt(aj), upad, navala, nalet, zaskok, agresija, atak, ofenziva *usp.*, udar(ac), inzult, (*iznenadan* ~) prepad, nef. mina, bomba, (~ *kao odgovor na* ~) protunapad **2** (*tekst je shvaćen kao* ~) kritika, kuđenje, grdnja, prijekor, ukor, uvreda, (*oštar verbalni* ~) bombardiranje, zasipanje (čime), nef. kanonada **3** (~ *kašlja*) napadaj, (~ *bolesti*) inzult, nastup, udar

napadač m agresor, nef. zavojevač; nasrtljivac; protivnik; kritičar, (*ulični* ~) kri-

minalac, pljačkaš, (*napadači sa skrivenog mjesta*) zasjeda, busija, (~ *u sportu*) navalni igrač, navala

napadati imprf. **1** (~ *na koga*) nasrtati, jurišati, navaljivati, udarati (na koga), nalijetati, obarati se (na koga), prelaziti u napad, atakirati, spopadati **2** (~ *riječima*) kritizirati, grditi, otvoriti/osuti paljbu na koga, koriti, pokazivati neprijateljstvo, vrijeđati, izazivati, osporavati, pobijati, (*žestoko* ~) bacati drvlje i kamenje na koga **3** (*o bolesti*) zahvaćati, utjecati, imati utjecaja (na što); inficirati, zaražavati **4** (*o zamislima*) obuzimati, spopadati, padati na pamet

napamet adv. **1** (*govori pjesmu* ~) naučeno, iz glave, naizust, bez gledanja/čitanja **2** (*kritizira ih* ~) neutemeljeno, neprovjereno, bez temelja/razloga, bez dokaza; naslijepo, nef. ćoravo, nasumce, (*to ne možeš raditi* ~) bez razmišljanja/plana, otprilike, olako, odoka, kako bilo, naslijepo, nasumce, zbrda-zdola, površno, nemarno

napast f **1** (*oduprijeti se napasti*) kušnja, iskušenje, kamen kušnje, grijeh, sablazan, (~ *za kupce*) vabac, mamac, meka, poziv, magnet, primamljivost, privlačnost, atraktivnost, zavodljivost, čar, draž; stupica, zamka **2** (*on je prava* ~) napasnik, napasnica, dosadnjaković, dosadnjakinja, smetalo; neugodnost, smetnja; vrag, nesreća

napasti prf. *usp.* napadati; (~ *koga oštro*) dočekati na nož, dočekati (koga) na krv i nož, sasuti na koga vatru, oboriti se na koga, iskopati (komu) oči, izliti/iskaliti/prosuti žuč, nef. ekspr. ostrviti se (na koga), (*verbalno žestoko* ~ *koga*) skočiti (komu) za vrat/u oči, (~ *koga kritikom*) nef. nataknuti

napastovati imprf. **1** iskušavati, dovoditi u napast/kušnju, opsjedati, zavoditi, mamiti **2** (*neumorno koga* ~ *zahtjevima*) dosađivati, dodijavati (komu), uznemirivati, gnjaviti, salijetati, mučiti (koga), ne dati (komu) mira, piti (komu) krv **3** (*seksualno* ~) silovati

napet adj. **1** (*napeto uže*) zategnut, nategnut, (*napeti mišići*) ukočen, napregnut, tvrd, čvrst **2** (*napeta atmosfera*) zategnut, neopušten, problematičan, težak, neprijateljski **3** (~ *čovjek*) nervozan, razdražljiv, pod pritiskom, preopterećen, uzrujan, uznemiren, nemiran, (*vrlo* ~) napet kao puška; nef. živčan **4** (~ *film/trenutak*) uzbudljiv, uznemirujući, potresan

napeti prf. **1** (~ *uže*) nategnuti, zategnuti, (~ *mišiće*) ukočiti, napregnuti, učvrstiti, istaknuti, (~ *dio naprave/stroja*) naviti **2** (~ *pozornost*) napregnuti, usredotočiti **3** ~ **se** (~ *svim silama*) napregnuti se, zapeti, truditi se *usp.*, pokušavati; nategnuti se

napeto adv. *usp.* napet; (~ *pratiti što se događa*) napregnuto, s iščekivanjem, s (velikom) pozornošću, pozorno

napetost f **1** (~ *užeta*) zategnutost, nategnutost, (~ *mišića*) napregnutost, ukočenost, čvrstina, tonus **2** (~ *u odnosima*) zategnutost, tenzija, tonus, neprijateljstvo **3** (~ *živaca*) nervoza, stres, razdražljivost, preopterećenost, nemir, uzrujanost, uznemirenost; nef. živčanost

napinjati imprf. *usp.* napeti; (~ *oprugu sata*) navijati

napisati prf. staviti/baciti na papir, sastaviti, sročiti, složiti, zabilježiti, zapisati, ispisati, (~ *pjesnički tekst*) ispjevati, spjevati, (~ *na stroju*) otipkati, (~ *još nešto*) dopisati, pripisati, dodati, (*ružno* ~) izdrljati, načrčkati, nažvrljati, našvrljati, načvrljati, naškrabati, namrčiti, izmrčiti, našvrakati, (~ *otpravak*) otpraviti

napjevati se prf. ispjevati se

naplaćivač m inkasator

naplatak m oplatnica, kolni vijenac; nef. ratkapa

naplatiti prf. **1** uzeti/primiti novac, inkasirati, zaračunati, zacijeniti, nef. utjerati/izbiti paru, (~ *carinu*) ocariniti, (~ *komu globu*) oglobiti, (*izdati fakturu*) fakturirati, (~ *dug/porez*) utjerati, ubrati, prikupiti, (~ *komu što pretjerano*) udariti (komu) visoku cijenu, nef. opaliti cijenu, rebnuti, udariti po džepu, oderati, oguliti, oljuštiti (koga), oderati

kožu s leđa (komu), odrapiti, opaliti, ostrići **2** (~ *ček*) unovčiti **3** (~ *komu za sve učinjeno*) osvetiti se *usp.*

napoj* m splačine, (*hrana za svinje*) nef. spirine, pomije, bizgulje

napojiti prf. **1** (~ *koga*) dati piće, napiti, ugasiti (komu) žeđ, (~ *zemlju*) navodniti, natopiti **2** ~ **se** napiti se, nef. nažljembati se, (~ *srčući*) nasrkati se, (~ *dojeći*) nadojiti se, (~ *sisajući*) nasisati se; ispuniti se, napuniti se

napojnica f nef. manča, bakšiš, trin(k)-geld

napokon part. (*opameti se* ~) konačno, najzad, već jednom, na koncu (konca), na kraju, najposlije, naposljetku

napola* adv. (*dijeliti* ~) popola, na dva jednaka dijela

napomena f (*to je bila samo usputna* ~) primjedba, zamjedba, pripomena, komentar, opaska, objekcija, izjava; prigovor, ispravak, (~ *uz tekst*) bilješka *usp.*, objašnjenje, tumačenje

napomenuti prf. pripomenuti, spomenuti, reći, izjaviti, primijetiti, svratiti/skrenuti pozornost/pažnju, upozoriti, ukazati (na što), dati objašnjenje/opasku, dopuniti, ispraviti, dati dopunu/ispravak, prigovoriti, staviti prigovor, komentirati, (*okolišno* ~) natuknuti, metnuti (komu) bubu u uho, naznačiti, nabaciti, nef. zvrcnuti

napor m trud, naprezanje, premor, štrapac, upinjanje, opterećenje, težak rad/posao, ekspr. kuluk, tlaka, dirinčenje; nastojanje, ustrajnost, pregnuće, volja, snaga, izdržljivost; muka, borba, briga, patnja

naporan adj. težak, opterećujući, zamoran, mučan, tegoban, teretan, utrudjen; dosadan; arh. trudan

naposljetku adv. **1** (~ *sve priznati*) na kraju/koncu, nakon svega, napokon *usp.* **2** (~ *to je najvažnije*) napokon, najzad, konačno, najposlije, uostalom, zapravo, na koncu (konca), na kraju (krajeva), kad se sve zbroji/sabere, kad se sve uzme u obzir, nakon svega

napraviti* prf. **1** učiniti, uraditi *usp.*, izvesti, stvoriti, izraditi, načiniti, spremiti, urediti, prirediti, smisliti, skovati, ostvariti; oblikovati, uobličiti, formirati; izumiti, pronaći, iznaći, (~ *kuću*) sagraditi, izgraditi, podići, dići, projektirati, (~ *što od različitih dijelova*) sastaviti, (~ *jelo, nef.*) prirediti, pripremiti, skuhati, pripraviti, (~ *komplikacije/gužvu*) stvoriti, izazvati, prouzročiti, uzrokovati, proizvesti, pobuditi, zametnuti, zamijesiti, počiniti, učiniti **2** (~ *se blesav*) praviti se, pretvarati se, glumiti (koga/što)

napredak m (~ *u radu*) napredovanje, korak naprijed, progres, odmicanje, pomak, pomicanje, uzdizanje, pozitivno kretanje, uspjeh, prosperitet, poboljšanje, promjena na bolje, oporavak, boljitak, usavršenje, rast, razvoj, porast, povećanje, uvećanje, dostignuće, polet, blagostanje, (*nagli* ~ *proizvodnje*) skok

napredan adj. **1** (*napredni pogledi*) progresivan, naprednjački, reformatorski, reformistički, slobodouman, inovativan, okrenut budućnosti, smion, poduzetan; moderan, suvremen, visokorazvijen, vrhunski, na visokom stupnju, prosperitetan, (*napredni tečaj*) višega stupnja, nef. viši **2** (*napredno dijete*) razvijen, zdrav, narastao; iznadprosječan

napredovati imprf. **1** (*kolona napreduje*) pomicati/kretati se naprijed, ići dalje/naprijed, kotrljati se, postizati napredak, praviti korak naprijed, pomicati se, odmicati, udaljivati se, primicati se, približavati se, (~ *izostavivši neke stupnjeve/faze*) preskočiti (što); rasti, razvijati se, bujati, cvjetati, unapređivati se, poboljšavati se, uspijevati, popravljati se, usavršavati se, živnuti, poći, krenuti, povoljno se razvijati, ići dobrim smjerom, prosperirati, uspijevati, ići uzlaznom linijom, uzdizati se, izdizati se, osovljavati se, (*bolest je napredovala*) pogoršavati se, (pro)širiti se, uznapredovati, (*naglo* ~) zahuktavati se **2** (~ *u službi*) imati uspjeha, uspijevati, prosperirati, ići/poći naprijed, penjati se, uspinjati se, izdizati se, uzdizati se,

uzdignuti se, biti promaknut/unaprijeđen, avansirati

napričati prf. **1** (~ *svega i svačega*) napuniti uši (komu), nabrbljati, izgovoriti, napripovijedati, natrabunjati, natrućati, (~ *neistine*) nalagati, nabajati, nadrobiti, udrobiti, nalajati, namljeti **2** ~ **se** narazgovarati se, izrazgovarati se, napripovijedati se; nef. nadivaniti se, izdivaniti se, naklafrati se, pej. nalajati se

naprijed* adv. (*oni su tamo* ~) ispred, pred, sprijeda, na čelu, (*gledati* ~) u buduće/budućnost, ispred sebe, (*sat ide* ~) brzo, prebrzo, brže nego što treba, netočno, (*kao dopuštenje onomu tko kuca*) uđi(te), slobodno

naprotiv* adv. (*baš* ~!) nasuprot, baš/upravo suprotno, baš/upravo nije tako; arh. usuprot

naprstak m **1** (*navlaka na prstu*) napršnjak **2** (*bot.*) pustikara

naprtnjača f uprtnjača, ruksak, ranac, (~ *s ukrasom od teleće kože*) telećak

napuhan adj. **1** (*o predmetima*) nadut *usp.* **2** (*o ljudima*) umišljen *usp.* **3** (*napuhana vijest*) uveličan, preuveličan, pretjeran, prenapuhan, umišljenko

napuhanac m umišljenik, umišljenko, pozer; nef. naduvenko, utvaralo, utvara

napuhati (se) prf. **1** (*o predmetima / dijelu tijela*) napuhnuti (se), naduti se, napeti se; povećati (se), narasti, nateći *usp.* **2** (*o ljudima*) uzoholiti se *usp.* **3** (~ *svoje uspjehe*) uveličati, preuveličati, pretjerati, dramatizirati, prehvaliti, nerealno prikazati, prikazati većim/važnijim, razglasiti

napuhivati (se) imprf. *usp.* napuhati (se); napuhavati (se)

napuklina f napuknuće, pukotina, raspuklina, rascjep, prijelom; nef. naprslina

napuniti prf. **1** (~ *prostor stvarima / se čime*) ispuniti *usp.*, (~ *se iznutra*) zapuniti se, (~ *što preko mjere*) prepuniti, nabiti, natiskati, nagurati, sabiti, nagruvati, zgruvati, (~ *zrakom / vodom pomoću pumpe*) nef. napumpati, (~ *paprike*) nef. nafilati **2** (~ *deset godina*) navršiti, nef. prevaliti

napustiti prf. **1** (~ *grad*) ostaviti, otići (iz/od/s/čega), otputovati, izići, istupiti, odstupiti, povući se, udaljiti se, isprazniti, osloboditi, nestati, reći doviđenja, baciti preko palube **2** (~ *prijatelja u nevolji*) ostaviti, zanemariti, odbaciti, okrenuti leđa (komu), ostaviti (koga) na cjedilu/pod vodom, iznevjeriti, zapustiti (koga), odvojiti se, udaljiti se (od koga/čega), otići (od koga), prepustiti (koga) sudbini, (~ *koga nepopravljivog*) dignuti ruke od koga, (~ *kakvu djelatnost / naviku*) prestati (s čim), učiniti kraj (čemu), objesiti (što) o klin, dići ruke (od čega), odustati (od čega), odbaciti (što), suzdržati se, odreći se, okaniti se, osloboditi se (čega), (~ *lošu zamisao*) izbiti iz glave, nef. bataliti

napušten adj. ostavljen, prazan, pust, zanemaren, odbačen, iznevjeren, prepušten sudbini/sam sebi, sam, osamljen, bez igdje ikoga

naracija f pripovijedanje, pričanje, izlaganje, prikazivanje, prikaz, opisivanje, iznošenje

naramenica* f epoleta, (*naramenice koje pridržavaju hlače*) nef. hozentregeri, tirake, (~ *koja drži torbu na leđima*) nef. uprta(č)

naranča* f (*mala / gorka* ~) limunika

narančada f oranžada

narasti prf. **1** (*o ljudima*) izrasti, porasti, odrasti, stasati, razviti se, protegnuti se, izdužiti se, pružiti se (u visinu), (*naglo* ~) nef. iždžikljati, (~ *pomalo*) ponarasti, poodrasti **2** (*o biljkama*) izniknuti, razviti se, buknuti, nabujati, sunuti uvis, šiknuti, (~ *nakon udarca*: *o dijelu tijela*) nateći *usp.*, (*o vodi / tijestu*) nabujati *usp.*, nadoći **3** (*nevolje / aktivnosti su narasle*) povećati se, proširiti se, raširiti se, rastegnuti se, razviti se, pojačati se, umnožiti se, namnožiti se, nabujati, postati bujan/bogat/razgranat, intenzivirati se, (*vrlo snažno* ~) eskalirati

naravno adv. prirodno, svakako, dakako, (pa) dabo(g)me, nedvojbeno, jasno, logično, razumljivo, razumije se, kako ne, nego što/kako, jest, svakako, baš tako,

naravna stvar, to se zna; arh. naravski, nef. dašto, jašta

narcisa f (*bot.*) sunovrat

naredba f nalog, naređenje, zapovijed, zapovijest, komanda, odluka *usp.*, dekret, edikt, proglas, odredba, rješenje, uputa, naputak, zadatak, propis, zakon, pravilo, diktat, akt, nef. ukaz, (~ *donesena s visokog mjesta*) pov. patent, (~ *da se što ne smije činiti*) zabrana *usp.*, (*normativni akt državne uprave kojim se reguliraju zakonske odredbe*) uredba, (~ *višega političkoga organa nižemu*) direktiva, (*neizravna* ~) mig, znak

narediti prf. (~ *komu što*) naložiti, zapovjediti, dati nalog/zapovijed, komandirati, dati dekret/edikt/proglas, propisati, uputiti, odrediti, zahtijevati (što od koga), (~ *neizravno*) dati mig/znak, (~ *da se što ne smije*) zabraniti *usp.*

narednik* m pov. vodnik

naređivati imprf. *usp.* narediti

narkoza f potpuna anestezija

naročito adv. **1** (~ *pametan*) osobito, posebno, vrlo, veoma **2** (*ide tamo* ~ *da zaradi*) s namjerom/ciljem, samo zato, navlaš; baš, upravo, pogotovo, još više, ponajprije *usp.*

narod m ljudi, nacija; stanovništvo, žitelji, građanstvo, građani, državljani, populacija, društvo, (*običan* ~) svijet, običan svijet, obični ljudi, široki slojevi, mnoštvo, mase, ljudstvo, puk, pučanstvo, čeljad, općinstvo, javnost, nef. raja; svjetina *usp.*, (*radni* ~, *pov.*) radni ljudi, (***sav*** ~) svi *usp.*

narodni adj. **1** (~ *interesi*) nacionalni *usp.* **2** (*narodna zabava*) pučki, narodski, pristupačan, popularan, folklorni, jednostavan, priprost, plebejski, za narod/puk, omilio narodu/puku, (*narodno jelo*) domaći

narodnost f **1** (*upisati* ~ *u formular*) nacionalnost, pripadnost naciji/narodu **2** (*pov.*) etnička skupina/grupa, nacionalna manjina

naručje n naručaj, (***pasti (komu) u*** ~) pasti (komu) u zagrljaj, pasti (komu) na grudi/prsa

narukvica f nef. braćolet, grivna

narušavati imprf. (~ *kućni red*) narušivati, remetiti, ometati, pomućivati, kvariti, ne držati se (čega), ne poštovati/uvažavati (što), (~ *zdravlje*) slabiti, kvariti, oštećivati

narušen adj. pomućen, poremećen, ometen, zasmetan, pokvaren

narušiti prf. *usp.* narušavati

nasad m sad, zasad, (*posađeno bilje za presađivanje*) rasad, nef. flanci

nasamo adv. (*razgovarati* ~) u četiri oka, licem u lice, iza zatvorenih vrata, među četiri zida, bez drugih, bez publike; povjerljivo; u tajnosti, tajno

naseliti prf. **1** (~ *koga gdje*) nastaniti, (~ *koje područje*) napučiti, zaposjesti, (~ *nenastanjena područja*) kolonizirati, (~ *previše stanovništva*) prenaseliti, prenapučiti **2** ~ **se** nastaniti se, doseliti se, doći (gdje) živjeti, smjestiti se, skućiti se, useliti se, unajmiti/kupiti stan, (~ *trajno*) udomaćiti se, pustiti korijene; pej. doklatiti se, doklatariti se, doskitati (se), dotepsti se, (~ *u veliku broju*) pej. nakotiti se

naseljavati imprf. *usp.* naseliti; naseljivati

naseljen adj. nastanjen; napučen, zaposjednut; koloniziran, (~ *prevelikim brojem ljudi*) prenaseljen, gusto naseljen/napučen, prenapučen, mnogoljudan

naseljenik m kolonist

naseljenost f nastanjenost, broj stanovnika, (*gusta* ~) prenaseljenost, napučenost, prenapučenost, mnogoljudnost

nasilan* adj. (~ *u postupcima*) divlji, žestok, silovit, silan, grub, jak, nagao, naprasit, goropadan, agresivan, nekontroliran, neobuzdan, nesputan, pomaman, bijesan, prijek; okrutan, nemilostan, rabijatan, brahijalan, surov, divljački, bezobziran, životinjski; razoran, pogubam, zatoran; krvoločan, ubilački, manijački; napadački, nasilnički, tiranski, despotski

nasilnik m despot, autokrat, tiranin *usp.*, samodržac, samovoljnik, strahovladar, silnik; tlačitelj, porobljivač, podjarmlji-

vač, ugnjetavač, mučitelj *usp.*, gonič robova, batinaš, bičevatelj, bič, revolveraš, razbojnik *usp.*, krvnik *usp.*, katil, glavosjek, krvopija; naprasnik, baraba, goropadnik, mahnitac, nesuzdržljivac, (*obavljač fizičkoga političkoga nasilja*) terorist; ekspr. nef. hajduk, siledžija, kundačar, zulumćar, kabadahija, arslan

nasilu adv. (*smijati se ~*) silom, bez volje, nevoljko, nerado, protiv (čije) volje, nedobrovoljno, prisilno, podsilu, uz moranje/primoravanje, morajući, pod silom, nef. pod moraš, (*~ što dobiti*) nasilno, uz silu, sileći (koga), prisiljavajući (koga)

nasilje n **1** (*~ nad stanovništvom*) teror, prisila, prisiljavanje, sila, silništvo, nasilništvo, bezakonje, tiranija, strahovlada, tlačenje, porobljivanje, zlostavljanje, ugnjetavanje, podjarmljivanje, batinanje, bičevanje, razbojništvo, razbojstvo, zločin *usp.*, pogrom; surovost, okrutnost, divljaštvo, nečovještvo, brutalnost; nef. zulum **2** (*građevina je ~ prema dobrom ukusu*) uvreda, napad, pogrda, ruglo, prekršaj

nasjeći prf. (*~ dosta granja*) isjeći, posjeći

nasjesti prf. **1** (*o predmetima*) leći, uglaviti se **2** (*nasjeo je na to*) nasaditi se, prevariti se, zagristi mamac/udicu/meku, pasti na meku/lijepak, progutati udicu, upasti u klopku, nasukati se, nagaziti na vilinsko kolo, pasti na štos

naslanjati (se) imprf. (*~ na zid*) prislanjati (se), oslanjati (se), postavljati (što uz što), opirati se, odupirati se (o što), podupirati se, dodirivati se (čega), imati oslonac (u čemu), biti oslonjen (na što), (*~ u hodu na štap*) poštapati se, (*ta misao se naslanja na prethodnu*) nastavljati se (na što), biti povezan/u vezi (s čim)

naslijediti prf. baštiniti, dobiti (u naslijeđe), dobiti oporukom/oporučno; nastaviti *usp.*, preuzeti

naslikati prf. (*~ što*) narisati, prikazati slikom/slikovno, nacrtati *usp.*, (*~ portret*) portretirati, (*~ loše*) namazati, načrčkati, (*nef.*) fotografirati, snimiti

nasloniti (se) prf. *usp.* naslanjati (se); (*~ na laktove*) nalaktiti se, (*~ rukama na bokove*) podbočiti se, (*~ nešto veoma teško na što drugo/se svom težinom*) navaliti (se)

naslonjač m fotelja

naslonjenica f (*gram.*) enklitika, zanaglasnica

naslov m **1** (*~ djela*) naziv, ime *usp.*; natpis, (*~ ispod glavnog naslova*) podnaslov, (*istaknut dio teksta*) međunaslov, (*~ iznad glavnog naslova*) nadnaslov **2** (*njegov novi ~*) adresa *usp.* **3** (*~ magistra*) titula **4** (*~ prvaka*) prvo mjesto

naslućivati imprf. (*~ da se nešto sprema*) slutiti, predosjećati, osjećati, vidjeti nejasno/kroz maglu, biti nejasno svjestan (čega), nazirati, razabirati, predviđati, pretpostavljati, početi sumnjati, sumnjati, nagađati, zamišljati, mirisati, (*nešto se naslućuje*) nešto visi u zraku, (*ne vidi se dobro, već samo naslućuje*) ocrtavati se, nazirati se; nef. njušiti

nasljedni* adj. (*o bolestima*) hereditaran

nasljednik m baštinik, (*~ čijih obveza/prava*) pravni sljednik, (*~ prijestolja*) prijestolonasljednik

nasljedstvo n ostavština, rj. posmrtnina, naslijeđeno imanje/dobro/posjed, imutak, posjed, nef. ostavina, (*~ po ocu/djedu*) očevina, djedovina, nef. babaluk, ćaćevina, (*kulturna dobra*) naslijeđe, baština

nasljeđivanje n baštinjenje, preuzimanje, (*~ bolesti*) prenošenje s koljena na koljeno, nef. genetika

nasmijati prf. **1** (*~ koga*) zasmijati, izazvati smijeh, razveseliti *usp.* **2 ~ se** zasmijati se, osmjehnuti se, nasmiješiti se, razvući usne u osmijeh, (*~ glasno/naglo*) prasnuti u smijeh, udariti u smijeh, (*~ jako*) nasmijati se grohotom/iz sveg grla, uhvatiti se za želudac (od smijeha), (*~ ružno*) nef. pej. naceriti se, isceriti se, nakreveljiti se, iskesiti se, (*~ zbog čije nespretnosti*) podrugnuti se, narugati se, podsmjehnuti se, ismijati (koga)

nasrtljivost f 1 (~ *susjeda*) nametljivost, nametanje, dosada, dosađivanje, saletljivost, napasnost, iritantnost, agresivnost, gnjavljenje, napadanje 2 (~ *neprijatelja*) nasilnost, silovitost, žestina, agresivnost

nastajati imprf. *usp.* nastati

nastanak m nastajanje, postanak, postanje, geneza, pojava, pojavljivanje, početak, početna/nulta točka, podrijetlo, porijeklo, izvor(ište), izbijanje, nicanje, korijen(i), sjeme, zora, rađanje, rođenje

nastati prf. (~ *ni iz čega*) postati, stvoriti se, oblikovati se, formirati se, razviti se, zametnuti se, začeti se, roditi se, pojaviti se, izviti se, doći (na svijet), niknuti, nići, proklijati, isklijati, izleći se, izići, izbiti, iskrsnuti, dogoditi se, slučiti se, desiti se, početi, započeti, osvanuti, ostvariti se, proizići (iz čega), imati porijeklo/korijen/izvor (u čemu), (po)javiti se, poteći (od čega), (~ *poslije čega*) uslijediti, (*o čemu neočekivanom*) iščahuriti se, (~ *vrlo naglo*) puknuti, pući

nastava f obrazovanje, (~ *je danas do tri*) školski/nastavni satovi, obuka, poduka, nef. škola; izlaganje, (*oblici fakultetske nastave*) predavanja, vježbe, seminari

nastavak* m 1 (~ *razgovora*) produžetak, produženje, produljenje, nastavljanje 2 (*novi* ~ *serije*) epizoda

nastaviti prf. 1 (~ *raditi*) opet (za)početi, ići dalje, produžiti, produljiti, proslijediti, (~ *čiju djelatnost*) produžiti, voditi dalje, poći/ići čijim stopama, naslijediti 2 (~ *kakav predmet*) produžiti, nadometnuti, nadodati, nadostaviti 3 ~ **se** produžiti se, (~ *na čije riječi*) nadovezati se, (~ *do današnjih dana*) trajati, protegnuti se, pružiti se, ići

nastavnik m učitelj *usp.*, po(d)učavatelj, predavač, pedagog, prosvjetni radnik, rj. prosvjetnik, nef. prosvjetar, (~ *srednje škole*) profesor, (~ *kojem je povjerena briga o jednom razredu*) razrednik, (~ *praktičar za strane jezike na visokim školama*) lektor, (*nastavnici jednoga predmeta na sveučilištu*) katedra; arh. nef. školnik

nastojati imprf. (~ *oko čega*) truditi se, pokušavati, ulagati napore/trud, raditi (na čemu), ići za (čim), zalagati se, težiti *usp.*, nef. gristi, (*jako* ~) naprijeti se, naprezati se, trsiti se, upinjati se (iz petnih žila), poduzimati/činiti sve, navaliti, izgarati, nef. paštriti se, grebati se, (~ *užurbano oko koga/čega*) ustrčati se, rastrčati se, nef. razletjeti se, (*neuspješno* ~) ići glavom kroza zid, (~ *svim silama biti bolji od koga*) ekspr. preganjati se (s kim)

nastradati prf. 1 (*smrtno* ~) stradati, poginuti *usp.*, umrijeti *usp.*, (~ *svi redom*) postradati, (*biti ozlijeđen*) unesrećiti se 2 (~ *mnogo puta u nepovoljnim okolnostima*) upasti u nevolju, propasti, nasukati se, zaglibiti, zaglaviti, doživjeti nesreću/nevolju, biti loše sreće, loše proći, doživjeti/pretrpjeti neuspjeh, pretrpjeti štetu, biti na šteti/gubitku, izvući deblji kraj, loše se provesti, zlo proći, vidjeti svoga sveca/Boga, doživjeti neugodnosti, biti žrtva prevare/podvale, platiti, prevariti se, izigrati se, pogriješiti, nasjesti, nef. pasti (na što), zagristi mamac/udicu/meku, upasti u klopku, upasti u živi pijesak, (~ *od požara*) pogorjeti, požeći; nef. obrati bostan, biti frigan, povući mačka za rep, nadrapati, nadrljati, nagrabusiti, nafrkati, nagrajisati, nahrdati, nabelajisati

nastrugati prf. naribati, (~ *dosta sira*) izribati, (~ *pilom*) napiliti

nastupati imprf. 1 (~ *odlučno*) držati se, ponašati se, ophoditi se, ostavljati dojam; napadati, navaljivati, napredovati 2 (~ *u javnosti*) pojavljivati se, izlaziti pred javnost/publiku, javno govoriti 3 (*nastupaju nova vremena*) dolaziti, stizati 4 (*nastupa uskoro u novoj tvrtki*) počinjati raditi, biti primljen u službu

nasuprot 1 adv. (*nije hladno – baš* ~) naprotiv, baš obratno/suprotno 2 prep. (*kuća je* ~ *bolnici*) naspram, na suprotnoj strani, arh. suprot; prema; sučelice; arh. protiv

naširoko adv. 1 (*polje se prostire* ~) široko, nadaleko 2 (~ *razglabati*) opširno, podrobno, potanko, nadugačko, (***nadu-***

gačko i ~) u detalje, s mnogo detalja, sa silnim detaljima, bez kraja i konca

naškoditi prf. (~ *komu izmišljenom pričom*) naštetiti, nauditi, štetno djelovati, učiniti/nanijeti štetu, nanijeti nepravdu/zlo, povrijediti *usp.*, napakostiti, potkovati opanke, nef. zapapriti, zasoliti (komu), skuhati (komu) poparu, (~ *podmuklo komu*) podmetnuti nogu (komu), baciti (komu) klipove pod noge, podapeti nogu (komu), zabiti (komu) do balčaka, nef. počkaliti, podškaliti (koga)

našminkati (se) prf. **1** (~ *za izlazak*) staviti/nanijeti šminku, nef. namazati (se), napiturati se **2** (~ *motor, nef.*) dotjerati *usp.*

natapati imprf. *usp.* natopiti; (~ *u lugu*) lužiti

natašte adv. nagladno, naprazno, na prazan želudac

nateći prf. (*o tkivu*) oteći, zadebljati, povećati obujam, povećati se, nabujati, nabreknuti, nabreći, nabubriti, nabuhnuti, podbuhnuti, napupati, narasti, napuhati se, naduti se

natega(ča) f potegača, teglica

natekao adj. otekao, zadebljan, nabujao, nabreknut, nabubren, nabuhnuo, podbuhao, napupao, narastao

naticati imprf. **1** (*o tkivu*) *usp.* nateći **2** (~ *šešir na glavu*) stavljati; *usp.* staviti

natiskati prf. **1** (~ *stvari/vreću*) nabiti *usp.*, natrpati, natisnuti, napuniti *usp.* **2** (~ *dosta knjiga*) nef. naštampati

natiskivati imprf. *usp.* natiskati; natiskavati

natjecanje n nadmetanje, borba, agonistika; rivalstvo, konkurencija, (~ *u izravnoj borbi*) dvoboj, megdan, ekspr. kreševo, mezevo, ožeži-opleti, (*sportsko ~*) utakmica, susret, igra, turnir, (~ *za naslov prvaka*) prvenstvo, (~ *u znanju*) test, kviz; nef. takmičenje

natjecatelj m sudionik (natjecanja), nef. takmičar, aspirant, (~ *koji nije favorit*) autsajder, (*protivnik u natjecanju*) takmac *usp.*, konkurent

natjecati se imprf. **1** biti suparnik/rival, (~ *u sportu*) boriti se, nef. dijeliti megdan s kim, (~ *s kim u kakvoj vještini*) nadmetati se, odmjeravati se, mjeriti se, rivalizirati (s kim), konkurirati (komu), ogledati se, okušati se, iskušavati se, boriti se, natjerivati se, pregoniti se, utrkivati se, (~ *s kim u lukavstvu/mudrosti*) nadmudrivati se, (~ *nastojeći po svaku cijenu biti bolji*) ekspr. preganjati se (s kim); nef. takmičiti se **2** (~ *za radno mjesto*) konkurirati, javljati/prijaviti se na natječaj

natjerati prf. **1** (~ *koga kamo*) nagnati; dognati, ugnati, potisnuti, zatjerati **2** (~ *koga na što*) nagnati, navesti, primorati, prisiliti *usp.*, pritisnuti

natopiti (se)* prf. namočiti (se), smočiti (se), stopiti (se), nakvasiti (se), pokvasiti (se), skvasiti (se), zamočiti, umočiti, potopiti, utopiti, uroniti, (~ *malo*) navlažiti (se), ovlažiti (se), upiti se, prodrijeti u, prožeti (se), (*dobro ~ zemlju/biljke*) zaliti, navodniti, napojiti, (~ *kruh u mlijeko*) nadrobiti, (~ *dosta masti*) rastopiti

natovariti prf. **1** (~ *teret/kola)* nakrcati, utovariti, napuniti, navaliti **2** (~ *previše)* natrpati, nagomilati, nabaciti, napuniti, prepuniti **3** (~ *komu što)* opteretiti, preopteretiti (koga čim), naprtiti, uprtiti, uvaliti, nametnuti (komu što), objesiti (komu što) o vrat, (~ *komu svašta loše, nef.)* pripisati, oklevetati (koga) *usp.*, (~ *brigu na glavu)* nakopati si (na glavu), preuzeti nepotrebnu obvezu, uvaliti se (u što), navaliti (što) na sebe **4** ~ se natrpati se, opteretiti se, naprtiti se, *(previše ~)* pretovariti se, preprtiti se, previše ponijeti/nositi

natprirodan adj. (*o silama/pojavama*) nadnaravan, vrhunaravan, onostran, paranormalan, parapsihološki, izvanzemaljski, nadzemaljski, nadljudski, onostrani, nezemaljski, astralan, nebeski, s drugog svijeta, magičan, mističan, nestvaran, sablastan, neobičan, izuzetan, čudan, čudesan, tajanstven, neobjašnjiv, nevjerojatan

natrag adv. nazad, (*ne gledati ~*) unatrag, unazad, (*ne može se više ~*) na početak, u početno/prvotno stanje, u prošlost, (*sve*

ide ~) nagore, loše, u lošem smjeru, natraške, rakovim korakom, nazadujući

natrljati prf. natrti; istrljati, izmasirati, namazati

natuknica f **1** (~ *u rječniku*) nef. odrednica, lema, štihvort, (~ *glumca*) nef. šlagvort **2** (~ *nesreće*) nagovještaj, naznaka, signal

naturalizirati imprf. i prf. **1** (~ *strance*) davati/dati (komu) državljanstvo **2** (~ *ideje*) udomaćivati, udomaćiti **3** ~ **se** udomaćivati se, udomaćiti se, postajati/postati domaćim, prilagođavati se, prilagoditi se; primati/primiti državljanstvo, postajati/postati državljaninom

naučiti prf. **1** steći/dobiti znanje/iskustvo, izučiti (što), ovladati (čime), s(a)vladati (što), osposobiti (se), upoznati (što), otkriti tajnu (čega), ekspr. osvojiti (što), shvatiti, razumjeti, upiti, nef. pokupiti, (~ *ulažući vrijeme/napor*) z(a)grijati stolicu, (~ *dobro svoj posao*) ispeći zanat, (~ *što od malena*) usisati s majčinim mlijekom, (*temeljito* ~) nef. prožvakati gradivo, (~ *napamet*) nef. nabubati, nabiflati, (~ *što izvan redovne obuke*) priučiti se **2** (~ *koga*) podučiti, nef. izdrilati, (~ *koga izravnom podukom*) uliti (komu što) u glavu, (~ *koga na red*) naviknuti, uputiti, prisiliti **3** (~ *se/koga na sve*) naviknuti (se) *usp.*, priviknuti (se), priučiti (se)

naučnički adj. pov. nef. šegrtski

naučnik m pov. učenik u privredi, nef. šegrt

nauk m **1** naučavanje, škola, školovanje; savjet, pouka, poučavanje **2** načelo, maksima, kanon, dogma, doktrina, ideologija, filozofija, religija; nef. učenje

naukovanje n pov. nef. šegrtovanje

naušnica f (~ *u obliku Amora*) amoret, amorić; nef. minđuša; rinčica

nauštrb adv. na štetu/račun (čega), na gubitak

nauživati se prf. (~ *čega*) zadovoljiti se, ne tražiti više, nasititi se, utažiti glad/žeđ (za čim), zadovoljiti apetit, ispuniti/zadovoljiti želje, nasladiti se, (~ *dosta u životu*) naživjeti se, (~ *do mile volje*) izdovoljiti se, (~ *prekomjerno*) zasititi se; naludovati se, (~ *veseleći se*) naveseliti se, naradovati se, (~ *gledanjem*) nagledati se; arh. užiti

navala* f **1** (*neprijateljska* ~) najezda, napad *usp.*, juriš, nalet, nahrupljenje, provala, prodor, invazija, upad, prepad, ofenziva, zauzimanje, zaposjednuće **2** (~ *siromašnih*) nailazak, navir, dolazak, ulazak, pritisak, (snažno) nastupanje, stjecanje, arh. tečenje, slijevanje, navala, stiska; plima

navaliti prf. **1** (~ *u kuću*) jurnuti, pojuriti, sunuti, naglo/masovno naići, nahrupiti, nagrnuti, ruknuti, nadrijeti, prodrijeti, navrijeti, nasrnuti, jurišati, gr(u)nuti, naletjeti, nagužvati se, natisnuti se, srljati, nagnuti **2** (~ *na koga*) nasrnuti, srnuti, jurnuti, udariti, baciti se, oboriti se, ustremiti se, okomiti se (na koga), napasti, pritisnuti (koga), zasipati (koga čim), sručiti se, (~ *na jelo*) baciti se, naklopiti se, krkati, (~ *na posao*) prionuti, uprijeti, zapeti, naleći **3** (~ *na koga htijući što postići*) spopasti, salijetati (koga), naleći (na koga), pritijesniti (koga), dosađivati (komu), obrlaćivati, moliti, moljakati, nagovarati (koga), (~ *na koga dosađujući mu*) nef. napopastiti se **4** (~ *što na što/koga*) natovariti *usp.*, naprtiti, (~ *komu što*) podmetnuti, pripisati (komu što), oklevetati (koga) *usp.* **5** (~ *s čim*) ustrajati, dosađivati, gnjaviti, biti uporan, ustrajno nastojati, zapeti, zadrijeti **6** (~ *se na vrata*) nasloniti se *usp.*

naveliko adv. puno, silno, nef. na kamare/klaftare, (*lagati* ~) uvelike, sve u šesnaest, nef. nadebelo

navesti prf. **1** (~ *što u kojem smjeru*) skrenuti, navrnuti **2** (~ *koga na djelovanje*) nagovoriti *usp.*, naputiti, navući, privoljeti (koga na što), pridobiti (koga za što), zavesti (koga čim), namamiti, nadahnuti, potaknuti, podbosti (koga), (~ *koga da što kaže*) povući za jezik, (~ *koga na kupnju*) nef. napeljati **3** (~ *što u tekstu/govoru*) spomenuti, citirati, reći, naznačiti, iznijeti, pozvati se (na što), podastrijeti, (~ *jedan dobar razlog*) imenovati, odrediti, izreći, (~ *sve*

redom) nabrojiti, pobrojiti, (~ *što pojedinačno)* specificirati

navigacija* f plovidba, navigavanje

navijati* imprf. (~ *za prijedlog)* zalagati se, podržavati, pružati podršku, potpomagati, (~ *za koga)* držati (čiju/komu) stranu, biti na (čijoj) strani, podupirati, podržavati, sokoliti, štititi, (~ *u sportu)* nef. drukati

navika f navada, stečena sklonost, ustaljena/stalna sklonost, običaj, uzus, šablona, način života, naviklost, naviknutost, rutina, uobičajenost, vladanje, pravilo, praksa, moda, naginjanje, ustaljenje, *(loša ~)* ovisnost, slaba strana, slabost, opsjednutost, opsesija, (~ *iz narodnog života)* nef. hadet, adet; nef. nauka

navikavati (se) imprf. *usp.* naviknuti (se)

naviknut adj. (~ *na što)* priviknut, naučen, vičan, učen, pomiren, upoznat, suživljen, srođen (s čim); neosjetljiv (na što), otporan, imun, okorio

naviknuti (se) prf. (~ *na koga/što)* navići (se), priviknuti (se), privići (se), navaditi se, steći naviku, obiknuti se, naučiti (se), priučiti (se), suživjeti se, ući/prijeći u krv, upoznati (se), (~ *potpuno na koga/ što)* sroditi se (s kim/čim), (~ *na iznenađenja/poraze)* nef. pretplatiti se, (~ *na novi kraj)* prilagoditi se, aklimatizirati se, (~ *treningom/vježbom)* nef. istrenirati se, (~ *na što neugodno)* okorjeti, otvrdnuti, oguglati, naučiti se kao magare na batine, pomiriti se (s čim), (~ *na što dobro)* nef. namečiti se; nef. sviknuti se

navirati imprf. nadirati, prodirati, vrvjeti, kuljati, šikljati, nadolaziti, pritjecati, izbijati, istjecati, prelijevati se; navaljivati, nahrupljivati, nagrnjivati, slijevati se

naviše adv. *(ptica leti ~)* prema gore, nagore, nef. uzgor

navlaka* f (~ *za pokrivač)* šlifer

navod m **1** (~ *u tekstu)* citat **2** *(njegov ~ nije točan)* iskaz, izjava, očitovanje, tvrdnja, rečenica

navoditi imprf. *usp.* navesti

navodni adj. (~ *prijatelj)* tobožnji, pretpostavljen, takozvani, upitan, sumnjiv, prividan, lažan, pod navodnicima, narečeni, (~ *liječnik)* nazoviliječnik, nadriliječnik; nef. vajni

navodnik m navodni znak

navodno adv. tobože; kaže se/tvrdi se; po izgledu; nef. kobajagi, vajno

navodnjavanje n navodnjivanje, irigacija, dovođenje vode

navodnjavati imprf. navodnjivati, dovoditi vodu, natapati, kvasiti *usp.*

navoz* m dok, vlaka

navratiti prf. **1** (~ *k prijatelju)* svratiti, doći nakratko, obići (koga), posjetiti (usput/nakratko), skočiti, skoknuti, trknuti, naići, zaviriti, naviriti, svrnuti, navrnuti; nef. zavratiti **2** (~ *tok vode)* skrenuti *usp.*, dovesti, odvesti, navrnuti

navrijeti prf. *usp.* navirati

navući* prf. **1** (~ *rukavice)* staviti, metnuti, (~ *što preko glave)* obući, (~ *na nogu)* obuti, (~ *šešir/kapu)* nataknuti, nabiti, natući, staviti, *(neukusno ~ što)* nef. nakatančiti, načokeriti, natakariti **2** (~ *mnogo stvari)* nakupiti *usp.* **3** (~ *koga na što)* navesti *usp.*

nazadak m nazadovanje, zaostajanje, pogorša(va)nje, smanjenje, smanjivanje, stanjivanje, opadanje, slabljenje, oslabljenje, popuštanje, snižavanje, sniženje, kriza, rušenje, propadanje, slom, neuspjeh, recesija, regres(ija), rj. zastoj, negativan razvoj, kržljanje, stagnacija

nazadan adj. natražan, retrogradan, neprogresivan, zaostao *usp.*

nazadovati imprf. zaostajati, pogoršavati se, smanjivati se, stanjivati se, ne širiti se, ne napredovati, opadati, padati, ići natrag/nazad, ići natraške/lošim smjerom, ići nizbrdo, napredovati kao rak, biti u krizi, ne uspijevati, pošla kola nizbrdo, slabiti, kržljati, propadati, popuštati, rušiti se, nestajati, iščezavati; nef. šepati, škripiti

nazal m nosnik, nosni glas

nazdraviti prf. izreći/održati zdravicu, zaželjeti sreću, (~ *s čašama u ruci)* (po)dići čašu, kucnuti se; zaliti (što)

nazdravlje interj. uzdravlje, živjeli

naznačiti prf. naglasiti, istaknuti, obilježiti, odrediti, reći, (*okvirno* ~) skicirati, nef. dati samo kostur

nazoviliječnik m nadriliječnik

nazupčan adj. nazubljen, reckav, izrezuckan

nazupčati prf. nazubiti, izrezuckati

nazuvač m nazuvnik, nazuvak, obuvača, žlica za cipele

nažalost adv. na nesreću; žalibože

nažigač m užigač, upaljivač

nažuljati prf. nažuljiti, nabiti, naribati, napraviti žulj

ne* (*kao odgovor*) nikako, isključeno, nipošto, nizašto, ne dolazi u obzir, ma kakvi, ni za sav svijet/živu glavu, ni za živoga boga, ni na koji način, ni u kojem slučaju, ni da mi (tko) plati, ni po koju cijenu, ni pomisli (o tome), ni govora, nema govora, vraga; nikad; nisam, nisi..., (*kao zabrana*) nemoj(te), (***ali*** ~) ništa od toga, propalo je, izjalovilo se, nef. jok, (***zašto da*** ~) moguće je, što da ne, nema razloga da ne/nije

neaktivan adj. nedjelatan, pasivan, nedjelotvoran, nepoduzetan, neradišan, neproduktivan, (*radno* ~) umirovljen; nezaposlen; nepokretan, nepomičan, kao panj, neenergičan, neradan, trom, inertan, lijen, indolentan, uspavan, letargičan, pasatistički, (*biti* ~) stajati prekriženih/skrštenih ruku

neaktivnost f nedjelovanje, nečinjenje, nečinidba, pasivnost, neradišnost, nedjelatnost, nedjelotvornost, nepoduzetnost, neproduktivnost; umirovljenost; nezaposlenost; nepokretnost, nepomičnost, neenergičnost, neradnost, tromost, inertnost, lijenost, indolentnost, uspavanost, letargija, pasatizam

nebitak m nebiće, nepostojeće, neopstojeće, neegzistirajuće

nebitan adj. (~ *razlog*) nevažan, neznačajan, beznačajan, tričav, ništav(an), neznatan, nevrijedan, sporedan, sporedna/nevelika značenja, male važnosti, manje važan, izvan teme/interesa, neutjecajan, sitan, uzgredan, popratan, podređen, drugorazredan, dodatan, sekundaran, marginalan, irelevantan, zanemariv, rubni, mali, minoran, trivijalan, inferioran

nebo* n **1** ekspr. plavet(nilo), modrina; nebesa; kapa nebeska, (~ *kakvo se vidi okom*) nebeski svod **2** (*duše na nebu*) raj *usp.* **3** (*dio iznad čega*) natkrovlje, svod; nebnica, baldahin **4** (***do neba***) veoma mnogo, jako, silno, beskrajno, pretjerano, preko mjere, neumjereno, odviše, previše

nečasnost f nepoštenje, nečestitost, beščasnost, beščašće, pokvarenost, prljavština, nevaljanost, nevaljalstvo, nevaljalština, opačina, nepravednost, sramotnost, podlost, podmuklost, perfidija, pakost, pakosnost, zloba, niskost, nedostojnost, bezobrazluk, kompromitiranost; nef. nitkovluk

nečastan adj. nepošten, beščastan, nevaljao, nepravedan, pokvaren, neispravan, prljav, nepravičan, sramotan *usp.*, bestidan *usp.*, podao, podmukao, infaman, perfidan, pakostan, zloban, nizak, beskarakteran, spletkarski, rovarski, huljski; bez dostojanstva/ugleda, prljavih ruku, sklon prevari, neviteški, nedostojan, bezobrazan, kompromitiran

nečist adj. **1** prljav *usp.* **2** (*nečista skica*) nedotjeran, neizgrađen, poluzavršen, nejasan

nečistoća f prljavština, prljavost, zapuštenost, nedotjeranost, raspuštenost, musavost, nečist, smeće, otpaci, nered, izmet *usp.*, izmetina, (*manja* ~) nef. šporkica, (~ *u naslagama na koži čovjeka*) plis, gera, rafa

nečujnost f prigušenost, slaba čujnost, tišina

nećak* m (*bratov sin drugoj braći*) bratanac, sinovac, (*sestrin sin drugoj sestri / bratu*) sestrić, sestričić

neću* (***neće mi se***) nemam volje, ne da mi se, nisam raspoložen/motiviran, (***neće (me)***, *nef.*) ne ide mi (od ruke), nemam sreće, nije mi sklon(o), ne voli me, zaobilazi me, izbjegava me

nedavni adj. donedavni, dojučerašnji; nov, recentan; maloprijašnji; nef. skorašnji

nedavno adv. prije neki/koji dan, neki dan, prije kratkog vremena; malo prije, maločas, netom, tek; nef. tu, skoro

nedefiniran adj. neodređen, ni riba ni meso, prijelazan, neoblikovan, neizrađen, nerazrađen, nedomišljen, neisplaniran, neopisan, neobjašnjen, neutvrđen, neuglavljen, nedogovoren, neugovoren, dvosmislen, nejasan, neuređen, nesređen

nedefiniranost f neodređenost, prijelaznost, neoblikovanost, neizrađenost, nerazrađenost, neisplaniranost, nedomišljenost, neopisanost, neobjašnjenost, neutvrđenost, dvosmislenost, nejasnost, neuređenost, nesređenost

nedemokratski* adv. jednopartijski, neparlamentarno, (*odlučiti* ~) samovoljno, samozvano

nedirnut adj. nedodirnut, nedotaknut, netaknut, prvobitan, iskonski, sačuvan, nezahvaćen, nenačet, negažen; djevičanski, intaktan; nepromijenjen; cio *usp.*

nedirnutost f nedodirnutost, nedotaknutost, netaknutost, prvobitnost, iskonski oblik, prvobitno stanje, sačuvanost, nezahvaćenost, nenačetost, negaženost; intaktnost; nepromijenjenost; cijelost

nediscipliniran* adj. neposlušan, neuredan, netočan

nediscipliniranost* f neposlušnost, neurednost, netočnost

nedjeljiv adj. (*nedjeljiva cjelina*) nerazdjeljiv, nepodjeljiv, neodjeljiv, neodvojiv, nerazdvojiv, nerastavljiv, neraščlanjiv, nerazlomljiv, neraskidiv, nerazlučiv, (*o plodu/drvu*) necjepak

nedjeljivost f nerazdjeljivost, nepodjeljivost, neodjeljivost, neodvojivost, nerazdvojivost, nerastavljivost, neraščlanjivost, nerazlomljivost, neraskidivost, nerazlučivost; necjepkost

nedostajati imprf. **1** (~ *na sastanku*) manjkati, ne biti prisutan, ne biti tu/na mjestu **2** (*nedostaje sredstava*) ponestajati, biti malo/manje, biti u maloj količini/broju, oskudijevati (u čemu), nemati, nemati čega dovoljno • nef. faliti

nedostatak m **1** (~ *uređaja*) greška, pogreška, neispravnost, defekt, slabost, manjkavost, mana *usp.*, negativnost **2** (~ *novca*) pomanjkanje, nestašica, oskudica, suša, manjak, nemanje, nepostojanje, odsutnost, nef. minus, stiska, (~ *vremena*) vremenski tjesnac, nef. stiska, (~ *vode*) bezvodica, (~ *morala*) nef. kriza

nedoumica f dvoumljenje, sumnja, kolebanje, kolebljivost, dilema, neizvjesnost, neodlučnost, nesigurnost

nedovoljan adj. **1** (~ *u količini/kvaliteti*) nedostatan, nezadovoljavajući, oskudan, preoskudan, malen, premalen, nizak, prenizak, slab, preslab, rijedak, prerijedak, manjkav, ograničen, bijedan, mršav, neznatan, jedan kao nijedan; nef. kratak, (~ *u broju*) malobrojan, nebrojan **2** (*ocjena u školi*) jedinica *usp.*, negativna ocjena

nedovoljnost f nedostatnost, nezadovoljavanje, (pre)oskudnost, manjak, ograničenost, bijeda, mršavost, neznatnost, nedostatak; malobrojnost, nebrojnost

nedvosmislen adj. jednoznačan, neambigvitetan, određen, jasan, otvoren, nekolebljiv, siguran, neproblematičan, neenigmatičan, nezagonetan, nedvojben, nedvouman, proziran

nedvosmislenost f jednoznačnost, neambigvitetnost, određenost, jasnoća, otvorenost, nekolebljivost, sigurnost, neproblematičnost, neenigmatičnost, nezagonetnost, nedvojbenost, nedvoumnost, prozirnost

neevidentiran adj. neregistriran, nezapisan, nezabilježen, neupisan, neproknjižen, nezaveden

neformalan adj. **1** (*neformalna procedura/organizacija*) nepropisan, izvan forme/formalnog postupka, neslužben, neslužbeno organiziran, formalno neorganiziran, neregistriran, neinstitucionaliziran, nestandardan, neobvezatan **2** (~ *u ophođenju*) neposredan, prisan, jednostavan, familijaran, opušten

neformalnost f **1** (~ *procedure*) nepropisanost, neslužbenost, neregistriranost, neinstitucionaliziranost, nestandardnost, neobvezatnost **2** (~ *u ophođenju*) neposrednost, prisnost, jednostavnost, familijarnost, opuštenost

nefunkcionalan adj. neracionalan, nepraktičan, neuporabljiv, neupotrebljiv, nesvrsishodan, nekoristan

nefunkcionalnost f neracionalnost, nepraktičnost, neuporabljivost, neupotrebljivost, nesvrsishodnost, nekorisnost

negacija* f nijek(anje), poricanje, odbijanje, odbacivanje, opovrgavanje; nef. odricanje, (*to je ~ svih njegovih ciljeva*) pobijanje, osporavanje, nepriznavanje; antiteza, protuslovlje

negativan adj. **1** (*~ ishod*) nepovoljan, loš, slab, neprihvatljiv **2** (*~ odgovor*) niječan; nef. odričan, odrečan

negativnost f loša/slaba/negativna strana, slabo/loše mjesto, nepovoljnost, neprihvatljivost, slabost, nedostatak, mana, manjkavost

negator* m osporavatelj *usp*., (*~ tradicije/ustaljenih načela*) nihilist

neglaziran adj. (*o riži*) nepoliran

nego conj. **1** (*boji se više ~ on*) no (tko), od (koga/čega) **2** (*nije došao on, ~ ona*) već, no, (*nitko drugi nije došao ~ on*) do, osim; izuzev, izuzevši, (*prije ~ dođeš*) negoli **3** adv. (*~ slušaj*) međutim, sada, a sada **4** (***nije ~***: *kao reakcija na pretjeranu/neopravdanu tvrdnju*) koješta, (baš) svašta, pazi/ma da ne bi, gle molim te, kako ne

negodovati imprf. mrštiti se, protiviti se, buniti se, prosvjedovati, kolutati očima, prevrtati očima (kao svraka na jugovini), frktati

negotovinski* adv. virmanski, virmanom

nehotice adv. nehotimice, nehotimično, bez namjere, nenamjerno, nevoljno, slučajno

nehotičan adj. nehotimičan, nenamjeran, nenamjeravan, protiv vlastite volje, nevoljan, slučajan, nesmišljen, nesračunat, nesvjestan, neplaniran, nepromišljen, refleksni, mehanički, automatski, šablonski

nehotičnost f nehotimičnost, nenamjernost, nenamjeravanost, nevoljnost, slučajnost, nesmišljenost, nesračunatost, nesvjesnost, neplaniranost, nepromišljenost, refleksnost, automatizam, mehanika

neinteligentan adj. nerazuman, neuman, nepametan, ne baš bistar, nepronicav; neprosvijetljen, neobrazovan, (*~ pogled*) nef. telast, teleći

neinteligentno adv. *usp*. neinteligentan; kao guske u magli

neinventivan adj. nedomišljat, neingeniozan, nemaštovit, nenadahnut, nekreativan, sterilan, neimaginativan, nesposoban, neoriginalan, rutin(er)ski, neinovativan, konvencionalan, nezanimljiv, nenadaren, netalentiran

neiscrpan adj. nepresušan, neiscrpljiv, nepotrošiv, beskrajan, neograničen, ničim ograničen, neizmjeran, bezgraničan, golem, prevelik, velik, bez dna/granica/kraja, dubok, bogat, obilan, neprestan, trajan, neuništiv; neumoran

neiskazan adj. neizgovoren, neizrečen, (*~ riječima, već drugim sustavima znakova*) neverbalan, bezrječan

neiskorjenjiv adj. neistrebljiv, neuništiv *usp*., vječan, neutamanjiv; ukorijenjen, uvriježen; duboka/čvrsta korijena

neiskren adj. **1** (*~ čovjek/postupak*) nečastan, nepošten, podmukao, licemjeran, prijetvoran, dvoličan, himben, s dva lica, varav, izdajnički, lažljiv, prepreden, neistinoljubiv, prevrtljiv, lukav, (*~ prijatelj*) nevjeran, nelojalan, navodni, tobožnji, lažan **2** (*~ odgovor*) okolišni, mutan, neistinit, krivudav, prikriven, spletkarski

neiskrenost f **1** nečasnost, nepoštenje, podmuklost, prijetvornost, dvoličnost, himbenost, dva lica, varavost, izdajništvo, laž, lažljivost, prepredenost, neistinoljubivost, prevrtljivost, lukavost; licemjerje, nevjernost, nelojalnost **2** mutnoća, neistinitost, prikrivenost, okolišanje

neiskusan adj. (*~ u poslu*) nevješt, neupućen (u što), neupoznat (s čim), nenaviknut (na što), nesrođen (s čim), nevičan (čemu), neuk, svjež, nesnalažljiv, smeten, kao ćorav, neizvježban, neuvježban, neobučen, nepodučavan, nekvalificiran,

neosposobljen, početnički, pučkoškolski, (~ *u životnim zamkama*) nezreo, mlad, zelen, žutokljunac, zelembać, pubertetlija, naivan, prostodušan, bezazlen, bojažljiv, neodlučan; nef. balav

neiskustven adj. prediskustven, apriorán

neiskustvo n neiskusnost, nevještost, nevještina, neupućenost (u što), neupoznatost (s čim), nenaviknutost (na što), nesrođenost (s čim), nevičnost (čemu), nepoznavanje (čega), neukost, neumijeće, neumjenje, neznanje, nesnalažljivost, smetenost, nespretnost, neizvježbanost, neuvježbanost, neobučenost, nedoučenost, nepodučavanost, nekvalificiranost, neosposobljenost; nezrelost, nedozrelost, mladost, naivnost, prostodušnost, bezazlenost; nef. balavost

neiskušan adj. (~ *stroj*) neispitan, neisproban, neoproban, neprokušan, neprovjeren, neproučen, nov

neispisan adj. (~ *papir*) prazan, čist, (~ *ček*) neispunjen, nepopunjen, bjanko, (~ *stih*) nesročen, nenapisan

neispravan adj. **1** (*o strojevima*) pokvaren, izvan uporabe/upotrebe **2** (~ *odgovor*) kriv *usp.*, pogrešan, netočan, nepravilan **3** (~ *čovjek*) nepošten, nevaljao, nečastan *usp.*

neistodoban adj. neistovremen, raznovremen, (vremenski) nepodudaran, (vremenski) neusklađen, asinkron

neizbježan adj. (~ *kraj*) neminovan, neizbježiv, neumitan, sasvim siguran/pouzdan, nužan, nezaobilazan, neotklonjiv, neuklonjiv, neumoljiv, fatalan, predodređen, određen, sudbinski, suđen, sudbonosan, koban, nemilosrdan, nezaustavljiv, nezadrživ, neopoziv, konačan; vrlo važan, bitan, neophodan, obavezan, potreban, neizostavan

neizbježnost f neizbježivost, neminovnost, neumitnost, apsolutna sigurnost/pouzdanost, nužnost, nezaobilaznost, neotklonjivost, neuklonjivost, fatalnost, predodređenost, određenost, sudbina, kob, neumoljivost, nemilosrdnost, nezaustavljivost, nezadrživost, neopozivost, konačnost; velika važnost, bitnost, neophodnost

neizgrađen adj. (~ *u mislima*) nedorađen, neizrađen, nedotjeran, nedomišljen, nedovršen, neisplaniran, (~ *kao osoba*) nepotpun, necjelovit, nedorastao, neodrastao, mlad

neizlječiv adj. **1** (*neizlječiva bolest*) neiscjeljiv, nezacjeljiv, neliječiv, neprebolan; smrtonosan, smrtan, fatalan, koban **2** (*neizlječivi pijanica*) nepopravljiv, beznadan, okorjeli, nepromjenjiv, očajan; nef. teški

neizmjeran adj. nemjerljiv, neizmjerljiv, bez mjere/granica, pregolem, beskrajan, beskonačan, neograničen, nelimitiran, prostran, nesaglediv, nedogledan, nezamisliv, bezgraničan, bez kraja, dugotrajan, bez završetka, nezavršiv, neproračunljiv, neizračunljiv, neprocjenjiv, neodrediv, neizvjestan, neizbrojiv, nebrojen, bezbrojan, bezdan, opsežan, opširan, dug, znatan, priličan, ekstenzivan; vrlo velik, golem, ogroman, nepregledan, neiscrpljiv; neizdrživ, prejak, pretežak, prevelik, silan

neizmjerno adv. *usp.* neizmjeran; (~ *se radovati*) silno, jako, pretjerano; kud i kamo

neizravan adj. (~ *put*) nedirektan, indirektan, posredan, zaobilazan, okolišan, okolni; zavinut, zavojit, vijugav, krivudav, (~ *pristup/zahtjev*) posredan, s okolišanjem, udaljen od predmeta, pun digresija, zaobilazan, uvijen, razvučen, rastegnut, dalek, preopširan, (*neizravna uvreda*) dvosmislen, dvoznačan, vrdav, aludiran, aluzivan, prikriven, skriven, skrovit, kradomičan, mutan, nejasan, neeksplicitan, perifrastičan, nepošten

neizravno adv. *usp.* neizravan; (~ *odgovoriti*) okolišno, okolišeći, izdaleka, poizdalje, okolo; nef. izokola

nejasan adj. **1** (~ *postupak*) nerazumljiv, neshvatljiv, neobjašnjiv, nerazjašnjiv, nepojmljiv, nepristupačan, neuhvatljiv, nespoznatljiv, zamršen, zapleten, zakučast, zakukuljen, pobrkan, zbrkan, maglovit, zamagljen, sumnjiv, (~ *slučaj*) nerazjašnjen, neobrazložen, neispitan,

nerasvijetljen, taman **2** (~ *govor*) nerazgovijetan, nerazumljiv, neartikuliran, neuhvatljiv, smeten, zbunjen, konfuzan, besmislen, somnambulan, nebulozan, ekspr. nemušt; višesmislen, dvosmislen, pitijski, tajanstven, zakučast, uvijen, zakukuljen, zamumuljen **3** (*nejasni obrisi*) magličan, magličav, maglovit, mračan, taman, mutan, tajanstven, amorfan, bezobličan, neodređen **4** (~ *opis*) neprecizan, približan, aproksimativan, ni veži ni drijeŝi, nepodroban, nepomnjiv, neegzaktan, netočan, dvosmislen, neodređen, nesuvisao, (~ *plan*) loše uređen, nepregledan **5** (*rezultat je još* ~) neriješen, neodlučen, otvoren, neizvjestan, nesiguran, nepoznat, nepredvidljiv, nevidljiv

nejasno adv. *usp*. nejasan; (*vidjeti* ~) kao kroz maglu/san, kao u snu, (*samo u naznakama*) zakukuljeno, zamumuljeno

nejasnoća f **1** (~ *postupka*) nejasnost, dvosmislenost, nerazumljivost, neobjašnjivost, neshvatljivost, nepojmljivost, nespoznatljivost, zamršenost, zapletenost, zagonetnost, zagonetka, zakučastost, zakukuljenost, pobrkanost, zbrka; nerazjašnjenost, neobrazloženost, neispitanost, nerasvijetljenost **2** (~ *govora*) nerazgovijetnost, nerazumljivost, neuhvatljivost, nebuloznost **3** (~ *obrisa*) maglenost, magličavost, mračnost, mutnoća, tajanstvenost, tajna, amorfnost, bezobličnost, neodređenost **4** (~ *opisa*) nepreciznost, neegzaktnost, netočnost, dvosmislenost, aproksimativnost **5** (~ *rezultata*) neriješenost, neodlučenost, otvorenost

nejednako adv. (~ *raspodijeliti*) neravnomjerno, nejednoliko, neujednačeno, nepravedno, kako komu

nejednakost f **1** (~ *svojstava*) neistost, nepodudarnost, neidentičnost, nehomogenost, neistorodnost, neistovrsnost, neravnomjernost, nejednolikost, neujednačenost, razilaženje, mimoilaženje, različitost; nepravilnost **2** (~ *među ljudima*) neravnopravnost, nepravda, nepravednost

nek(a)* conj. **1** (*rekao mu je* ~ *dođe*) da **2** (*u dopusnom kontekstu:* ~ *je neobičan, drag nam je*) makar *usp*. **3** (*u pogodbenom kontekstu:* ~ *dođe i vidjet će nas*) ako, samo/jedino ako **4** adv. part. (*pa* ~ *si došao, možeš i otići*) ne smeta, uz(a) sve to, (~, *pusti je*) ma **5** (~ ***je i ...***) pa i da je, i kad bi bio, sve i da je **6** (~ ***ga***) pusti (ga), ostavi (ga), u redu je, dobro je

nekad(a) adv. **1** (~ *je bilo bolje*) negda, prije, ranije, u svoje vrijeme, davno, jednom davno, nekoć, jednoć, svojedobno, svojevremeno, u svoje vrijeme, u (davnoj) prošlosti; nef. prvo **2** (*dođi* ~) kadikad, ponekad, neki put, katkad *usp.*; jednom, jednom prilikom

nekakav* pron. **1** (*da je imati* ~ *posao*) neki, bilo kakav, ma kakav, jedan **2** (***nije*** ~, *nef.*) neki, poseban, dobar, osobit, vrijedan, kvalitetan

nekako* adv. **1** (*ide* ~) kako-tako, koliko-toliko, još nekako, malo bolje **2** (~ *tih dana*) otprilike *usp*., približno

nekamo adv. nef. nekuda, negdje

neki* pron. **1** (*imaju li neku primjedbu?*) koji, ma/bilo koji, jedan, pokoji, poneki, nekoji, (*zaustavio ga je* ~ *čovjek*) stanovit, nekakav **2** (*uhvatio ga* ~ *bijes*) neodređen, nejasan **3** (***nije*** ~) nekakav *usp*. **4** (*baš si* ~) čudan, tamo neki, ni za što

nekidan adv. prije koji dan, prije nekoliko dana

nekoliko* adv. (~ *osoba*) nekolicina, nef. par, (~ *puta*) dva-tri puta, pet-šest puta, nef. par puta

nekompetentan adj. nemeritoran, nemjerodavan, neovlašten, nestručan, nesposoban, nepozvan, nepriznat, neprovjeren, nekvalificiran

nekomunikativan adj. **1** (*o osobama*) zatvoren, šutljiv, mučaljiv, negovorljiv, nerazgovorljiv, nepristupačan, sapet, zapet, zavezan **2** (*o sadržajima*) nerazumljiv, neshvatljiv, nedostupan

nekorektan adj. **1** (*nekorektno ponašanje*) neprihvatljiv, neprikladan, neodgovarajući, nepošten, nečastan, nef. nefer **2** (~ *odgovor*) kriv *usp.*

nekorektnost f **1** neprihvatljivost, neprikladnost, nepoštenje, nečasnost **2** netočnost, neistinitost, neispravnost

nekoristan adj. 1 (~ *predmet/savjet*) neiskoristiv, neprimjenjiv, nepotreban, neupotrebljiv, neuporabljiv, nef. škart, nepogodan, bez svrhe, loš; nezamisliv 2 (~ *posao*) neunosan, neisplativ, neproduktivan, kontraproduktivan, neprofitabilan, nekomercijalan, nerentabilan, nesvrsishodan, neprobitačan, uzaludan, promašen, nizašto, isprazan, jalov, neplodan, tričav, ništav(an), bezuspješan, neuspio 3 (~ *igrač*) nevrijedan, loš, bez učinka/vrijednosti, nesposoban, nekompetentan

nekorisnost f 1 neiskoristivost, neprimjenjivost, nepotrebnost, neupotrebljivost, neuporabljivost, nepogodnost, nesvrhovitost 2 neunosnost, neisplativost, neproduktivnost, neprofitabilnost, nekomercijalnost, nerentabilnost, nesvrsishodnost, neprobitačnost, uzaludnost, promašenost, ispraznost, jalovost, neplodnost, tričavost, ništavnost, bezuspješnost, neuspjelost, neplodnost 3 nevrijednost, nesposobnost, nekompetentnost

nekreativac m masturbant, sterilac, pej. škopac

nekrofilija f nekromanija

nekrotizam m hapaks

nekršćanin m arh. ekspr. nekrst

nekultura f nekulturnost, nepristojnost, nedoličnost, neciviliziranost, neuljudnost, neuljuđenost, neodgoj(enost), neotesanost, neuglađenost, drskost, osornost, bezobraznost, bezobrazluk, bezobraština, bestidnost, nepoštovanje, besramnost, grubost, prostaštvo, grubijanština, sirovost, zaostalost, primitivnost, prostota, barbarstvo, divljaštvo, ekspr. divljačina, vulgarnost, neprofinjenost, nesofisticiranost, neukus, loš ukus, neobrazovanje, neobrazovanost, neprosvijećenost, nekultiviranost

nekulturan adj. nepristojan, nedoličan, neprilićan, nedostojan, neumjestan, neprikladan, nevaljao, neučtiv, neuljudan, neuslužan, nezgodan, neciviliziran, neuljuđen, neodgojen, loše odgojen, bez manira/poštovanja, priprost, neuglađen, drzak, bezobrazan, neotesan, uvredljiv, neugodan, sramotan, besraman, prost (kao šlapa), prostački, seljački, čobanski, govedarski, govedski, vulgaran, sirov, grub, osoran, otresit, oštar, primitivan, divlji, da nema nosa travu bi pasao; neuk, nenaobražen; nef. grez, neprijazan; negalantan, negospodski, nedamski, neviteški, nedžentlmenski, neplemenit, neotmjen, neprofinjen, nerafiniran; neobrazovan, neprosvijećen, nekultiviran, kočijaški, kuharički

nelojalan adj. nevjeran, neiskren, nečastan, nepošten, (*nelojalna konkurencija*) nezakonit, nezakonski, ilegalan

neljubazan adj. nesusretljiv, neuljudan, neuslužan, negostoljubiv, neugodan u ophođenju, neprijateljski, neuviđavan, hladan, odbojan, nef. ne bi (koga) ni moketama taknuo, nepristupačan, preko volje, nabusit, osoran, neotesan, grub, nepristojan, nekulturan *usp.*; nef. neprijazan

neljubaznost f nesusretljivost, neuljudnost, neuslužnost, negostoljubivost, neprijateljstvo, hladnoća, odbojnost, nepristupačnost, neugodnost, nabusitost, osornost, neotesanost, grubost, nepristojnost, nekultura *usp.*; nef. neprijaznost

nemar m nebriga, nemanje brige, nemarnost, nebrižnost, nebrižljivost, nepažnja, nehaj(nost), nehajanje, nepozornost, nepomnja, nepomnost, nepomnjivost, površnost, nesavjesnost, netemeljitost, neobzirnost, neobaziranje, nezainteresiranost, zanemarivanje (dužnosti), zapuštanje (dužnosti), propust, omalovažavanje; neurednost, ležernost, bezbrižnost, komotnost, lakomislenost, lakoumnost, nepromišljenost, raspuštenost, ravnodušnost, lijenost, sporost; nef. šlampavost, aljkavost, javašluk

nemaran adj. nebrižan, nebrižljiv, nehajan, nonšalantan, nepažljiv, nepomnjiv, nepoman, nezainteresiran, ravnodušan, bezbrižan, površan, nesavjestan, netemeljit, neobziran, neuredan, zapušten, nesmotren, bezobziran, ležeran, komotan, lakomislen, lakouman, nepromišljen, raspušten, ravnodušan, lijen, spor; nef. šlampav, aljkav

nemarnica f nehajnica, neurednica; nef. aljkavica, šlampavica, pej. šporkulja

nemarnik m nemarnjak, nehajnik, bezobzirnik; traljavac *usp.*; nef. šlampavac, aljkavac

nemati* imprf. **1** (~ *baš ništa*) ne imati/posjedovati, ne raspolagati (čim), ne biti vlasnik/posjednik (čega), biti bez (čega), oskudijevati (u čemu), osjećati pomanjkanje (čega), trpjeti nestašicu/ oskudicu **2** (~ *dovoljno*) nedostajati, ponestati, uzmanjkati, manjkati; nef. faliti **3** (*njega nema ovdje*) ne biti prisutan, ne doći, izostati, ne naći se (gdje); biti izgubljen, nestati, umrijeti

nemilice adv. **1** (~ *udarati*) nemilosrdno, bez milosti, bezdušno, nemilo, nesmiljeno, nemilosno, žestoko **2** (~ *trošiti*) naveliko, neštedi(mi)ce, nepoštedno, ne štedeći, bez mjere, mnogo, obilno, šakom i kapom, rastrošno, rasipno, rasipnički

nemir m **1** (~ *u duši*) nespokoj(stvo), nespokojnost, nepokoj, uznemirenost, uznemirenje, uzbuđenje, usplahirenost, zabrinutost, nelagoda, tjeskoba, brižnost, briga, strepnja; nestaloženost **2** (~ *u obitelji*) nesloga, neslaganje, razilaženje, nesklad, razmirice, nesuglasice, sporenje, gloženje, trzavice, razdor, potres, sukob, svađa **3** (~ *u učionici*) buka, galama, vika, buna, nemirnost, nered **4** (~ *mora*) uzburkanost, uskomešanost, bibanje, talasanje **5** (*nemiri na ulici*) sukob, prosvjed, protest, borba, buna, pobuna, uzbuna, ustanak, (~ *u okupljenom narodu*) uznemirenost, uznemirenje, nezadovoljstvo, uzrujanost, uzbuđenje, uzbuđenost; gungula, galama, previranje, komešanje, vrenje, gužva, metež, pomutnja, smutnja

nemiran adj. **1** (~ *zbog nesretnih događaja*) nespokojan, uznemiren, uzbuđen, zabrinut, tjeskoban, brižan, onespokojen, nestaložen **2** (*nemirno more*) uzburkan, uskomešan, uzbiban, ustalasan **3** (*nemirno dijete*) neposlušan, nestašan, vragolast, živ(ahan), prpošan, kao živa, aktivan, bujnog temperamenta, žive naravi, zaigran, neukrotiv, neobuzdan, nepokoran, nedisciplinirán, zločest, tvrdoglav, mangupski

nemoguć adj. **1** (~ *pothvat/cilj*) neostvariv, nerealan, neprovediv, teško izvediv, neizvediv, neizvodiv, neizvršiv, pretežak, nezamisliv, nedostižan **2** (*nemoguća osoba*) nepodnošljiv *usp.*, težak

nemoguće adv. *usp.* nemoguć; (*u nevjerici*) nije valjda, ne vjerujem, nije vrag

nemoj* ne!, ne čini to, (*kao izraz čuđenja/nevjerice na riječi sugovornika:* ***ma*** ~) nije istina, ne vjerujem, nije moguće, nevjerojatno, nije valjda, nikako, ne dolazi u obzir, ma/pazi da ne bi, kako (da) ne; nef. malo sutra

nemoral m nemoralnost, pokvarenost, razvrat(nost), iskvarenost, nećudoređe, neetičnost, nepoštenje, nečasnost, nekreposnost, nepristojnost, nedoličnost, moralni pad, kriza morala, prljavština, bespuće

nemoralan adj. nećudoredan, neetički, nekr(ij)epostan, nepošten, nečastan, nizak, nepristojan; nepravedan, nepravičan; nepravilan, neispravan, loš, nedoličan, pokvaren, iskvaren, poročan, amoralan

nenačelan adj. neprincipijelan

nena(do)knadiv adj. nenadomjestiv, (~ *gubitak*) bolan, težak

nenaglašen* adj. (*nenaglašene riječi*) atoničan

nenamješten adj. **1** (~ *stan*) neopremljen, neuređen, bez pokućstva, prazan **2** (~ *postupak*) nemontiran, nefalsificiran, legalan, ispravan **3** (~ *susret*) slučajan, neisplaniran, nedogovoren **4** (*još je* ~) nezaposlen, bez službe/posla

nenaoružan adj. goloruk, golih šaka

nenarušen adj. (~ *mir*) nepomućen, sačuvan, očuvan, neporemećen, nepokvaren

nenormalan adj. **1** (*nenormalno ponašanje*) a(b)normalan, nastran, lud; čudački, ekscentričan, svojstven, osebujan, kuriozan, devijantan, divergentan, različit, naročit, atipičan, nepravilan, sumnjiv, dvojben, (~ *izgled*) nakazan, izobličen; nezdrav, bolestan, nerazvijen, zaostao **2** (*nenormalne okolnosti*) izvanredan, izuzetan, izniman, poseban, atipičan, neuobičajen, neobičan,

rijedak, neredovit, stran, tuđ, nepoznat; čudan, čudnovat, neočekivan, izvanredan **3** (*nenormalna procedura*) nepropisan, protupropisan, neregularan, iregularan

nenormalnost f **1** abnormalnost, nastranost, aberacija, odstupanje; ludost **2** ekscentričnost, svojstvenost, osebujnost, devijantnost, divergentnost, različitost, naročitost, atipičnost, dvojbenost, sumnjivost, nepravilnost; nakaznost, izobličenost; bolest, nerazvijenost, zaostalost **3** izvanrednost, izuzetnost, iznimnost, posebnost; neuobičajenost, neobičnost, rijetkost, neredovitost, nepoznatost; čudnovatost, neočekivanost; nepropisnost, protupropisnost, neregularnost

neob(a)vezan adj. (~ *predmet/postupak*) neobvezatan, neobligatan, prepušten izboru, izborni, alternativan, fakultativan, dobrovoljan

neobaviješten adj. neinformiran, neupoznat (s čim), neupućen (u što)

neobaviještenost f neinformiranost, neupoznatost (s čim), neupućenost (u što), neznanje

neobrađen* adj. (~ *poliranjem*) neispoliran, (~ *brušenjem*) nebrušen, (*neobrađeno zemljište*) zapušten, pust

neobuzdan adj. neukrotiv, nepokoran, nef. rogat, nediscipliniran, neposlušan, tvrdoglav, nesavladiv, teško savladiv, nemiran *usp.*, nagao, neupokoriv, svojeglav, prkosan, izazovan, drzak, samovoljan, tvrdoglav, uporan, ćudljiv, hirovit, mušičav, buntovan, vatren, žestok, jak, obijestan, bijesan *usp.*, divlji, razuzdan, nef. ludovijast, neposlušan, nestašan, vragolast, živ(ahan)

neobuzdanost f neukrotivost, nepokornost, nef. rogatost, nediscipliniranost, neposlušnost, tvrdoglavost, nesavladivost, nemir, naglost, svojeglavost, samovolja, svojevoljnost, svojevolja, prkos, drskost, tvrdoglavost, upornost, ćudljivost, hirovitost, mušičavost, buntovnost, vatrenost, žestina, obijesnost, razuzdanost, neposlušnost, nestašnost, vragolastost, živost, živahnost

neodlučen adj. (~ *rezultat utakmice*) nef. neriješen

neodlučno adv. (*držati se* ~) kolebljivo, nesigurno, nepoduzetno, plašljivo, malodušno; nef. kao seoska mlada

neodmjeren adj. (~ *postupak*) nekontroliran, bez mjere/kontrole, nepromišljen, nestaložen

neodobravanje n neslaganje (s čim), neprihvaćanje (čega), nepristajanje (uz što), odbijanje (čega)

neodoljiv adj. (*neodoljiva ljepota*) fascinantan, očaravajući, čaroban, pun čara, privlačan, neobično privlačan/zanimljiv, uzbudljiv, zanosan, zamaman, zavodljiv, zarazan, draškav, (*koji dovodi u napast*) napastan, napasnički

neodređen adj. dvosmislen, nesiguran, nekonačan, neograničen, beskrajan, nedefiniran, nedefinirljiv, neprecizan, približan, arbitraran, nejasan *usp.*, taman, u naznakama; bezličan, bezobličan, amorfan, (*o boji*) šućmurast; nef. ni kuhan/frigan ni pečen, ni slan ni papren, ni amo ni tamo, ni majka ni maćeha (kome), ni(ti) smrdi ni(ti) miriše, ni jedno ni drugo, ni riba ni meso, ni ovo ni ono, ni gore ni dolje, ni jedno ni drugo, ni amo ni tamo, ni lijevo ni desno, ni na nebu ni na zemlji

neologizam m novotvorenica

neopisiv adj. neizreciv, neizraziv, neiskaziv, nepriopćiv, silan, ogroman, zapanjujući, beskrajan, golem, neizmjeran, vrlo velik, izvanredan, izuzetan, osobit, neobičan, nemoguć, nevjerojatan

neoprezan adj. nepažljiv, nepromišljen, nesmotren, neumjeren, neobziran, bezobziran, loše odvagan, brz, nagao, brzoplet, prenagljen, lakomislen, lakouman, neodgovoran, nemaran, vjetrenjast, vjetropirast, nerazuman, nerazborit, nespretan, bezglav, vratoloman

neoprezno adv. *usp.* neoprezan; rizično, hazardski, kockarski, kladilački

neopreznost f nepažljivost, nepromišljenost, nesmotrenost, neumjerenost, bezobzirnost, neuviđavnost, brzina, brzopletost, naglost, prenagljenost, la-

komislenost, lakoumnost, neodgovornost, vjetrenjastost, nerazumnost, nerazboritost, nespretnost, bezglavost

neoriginalan adj. 1 (*neoriginalno djelo*) neizvoran, šablonski, šabloniziran, po šabloni, po kalupu, ukalupljen, suhoparan, naštancan, kao naštancan, već viđen, neinventivan *usp.*, eklektički 2 (~ *potez*) svakodnevan, svakidašnji, običan

neosjetljiv adj. hladan, hladnokrvan, ravnodušan, indiferentan, apatičan, neranjiv, otporan, gluh (na što), ravno mu je sve do mora; neganut, nepokrenut, nedirnut, neosjećajan, tvrda srca, bezosjećajan, bešćutan, bezdušan, (*emocionalno / seksualno* ~) frigidan, leden, (*biti* ~ *na uvrede / prijekore*) imati debelu/tvrdu kožu

neosjetljivost f 1 (~ *u odnosu na sve oko sebe*) hladnoća, hladnokrvnost, ravnodušnost, indiferentnost, apatičnost, otpornost, neosjećajnost, tvrdoća srca, bezosjećajnost, bešćutnost, bezdušnost, debela koža, otvrdnuće, (*spolna* ~) hladnoća, frigidnost 2 (~ *na bol*) analgezija, analgija, otupjelost, tupost, obamrlost, omamljenost, umrtvljenost

neostvaren adj. neozbiljen, nerealiziran, neizveden, neučinjen, nenapravljen, (~ *u pisanom obliku*) nenapisan, (~ *kao slika / crtež*) nenaslikan, nenacrtan, (*napisan, ali* ~) mrtvo slovo na papiru, papirnat

neotesanac m balavac, žutokljunac, balonja, šmrkavac, dripac, nevaljalac, klipan, bandit, grubijan, baraba, barbar, hulja, prostak *usp.*, divljak, neandertalac, krapinac, divljačina, sirovina, balkanac; pej. nef. lopov, konjina, medvjed, majmun, mandril, troglodit, horjat, mamlaz, šmokljan, buzdovan, čoban(in), čobančina

neotporan adj. nježan, slab *usp.*, slabašan, osjetljiv, nejak, krhak, slabunjav, boležljiv, kržljav, iscrpljen, bez snage, nježna/slaba zdravlja, sklon bolesti, mekoputan

neotpornost f nježnost, osjetljivost, slabost, slabašnost, nejakost, krhkost, slabunjavost, boležljivost, kržljavost, iscrpljenost, mekoputnost

neotuđiv adj. nepovrediv, neprekršiv, nenarušiv, neoduzimljiv, neprijeporan, svet, sakrosanktan, inherentan, nedodirljiv, ekspr. neprikosnoven

neozbiljan adj. 1 (~ *prijedlog*) nepromišljen, neodvagan, površan, neseriozan, nerazuman *usp.*, tričav, isprazan, ništavan, budalast, besmislen 2 (~ *znanstvenik*) nevrijedan, bezvrijedan, bez vrijednosti, nevažan, sitan, bez dostojanstva 3 (*neozbiljna osoba*) neodgovoran, nepouzdan, nesiguran, brljav, nepostojan, prevrtljiv, lakouman, lakomislen, nepromišljen, nezreo, nagao, nesmotren, vratoloman, bezbrižan, površan, bezglav, mangupski, vragolanski, budalast, šašav, mušičav, hirovit, vjetrenjast, vjetrogonjast, vjetropiran, (*neozbiljna primjedba*) šaljiv, nef. vickast

neozbiljnost f 1 nepromišljenost, neodvaganost, površnost, neserioznost, nerazumnost, tričavost, ispraznost, ništavnost, budalastost, besmislenost 2 nevrijednost, bezvrijednost, nevažnost 3 neodgovornost, nepouzdanost, brljavost, nepostojanost, prevrtljivost, lakoumnost, lakomislenost, nepromišljenost, nezrelost, naglost, nesmotrenost, bezbrižnost, površnost, bezglavost, mangupstvo, vragolanstvo, budalastost, šašavost, šaljivost, nef. vickastost, mušičavost, hirovitost, vjetrenjastost, vjetrogonjastost, vjetropirnost

neozlijeđen adj. čitav, zdrav i čitav, neranjen, netaknut, (~ *metkom*) nepogođen, neustrijeljen, nenastrijeljen

neparnoprstaši m pl. lihoprstaši; tapiri, konji, nosorozi

nepismenost f 1 (*nepoznavanje pisma*) analfabetizam 2 (~ *stila*) loša kvaliteta, niska kultura, nepismenjaštvo

nepitan adj. neupitan, nezapitan

neplaćen adj. nenamiren, nepodmiren, neisplaćen, nevraćen

neplemenit adj. 1 (*neplemenita roda*) neplemenitaški, neplemićki, pučki, plebejski, nizak, jednostavan 2 (*neplemе-*

nita duša) nemilostiv, nebogobojazan, nesažaljiv, nesažalan, nemilosrdan, nečovjekoljubiv, nehuman, okrutan; loš, nedostojanstven, sraman

nepobitan adj. neosporiv, neosporan, neprijeporan, neoboriv, apodiktičan, neporeciv, neopovrgljiv, neupitan, nije u pitanju, izvan sumnje/dvojbe, neproblematičan, nesumnjiv, nedvojben, dokazan, jasan (kao dan/sunce), istinit, siguran, očit

nepobitnost f neosporivost, neospornost, neprijepornost, neoborivost, apodiktičnost, neporecivost, neopovrgljivost, neupitnost, nesumnjivost, nedvojbenost, neproblematičnost, dokazanost, jasnoća, istinitost, sigurnost, očitost

nepobjediv adj. nes(a)vladiv, nepokoriv, neslomljiv, neosvojiv, neranjiv, nepovrediv, neukrotiv, nerazoriv, neuništiv, vječan, neotklonjiv, znatno nadmoćan, nesvladan, nepotučen, postojan, golem, prejak, čvrst *usp.*, jak *usp.*

nepobjedivost f nes(a)vladivost, nepokorivost, neslomljivost, neosvojivost, neranjivost, nepovredivost, neukrotivost, nerazorivost, neuništivost, neotklonjivost, nadmoćnost, nesvladanost, nepotučenost, postojanost, prejakost, čvrstoća, jačina

nepodnošljiv adj. nepodnosiv, neizdrž(lj)iv, nesnosan, užasan, strašan, neprobavljiv, silan, velik, težak, neprihvatljiv, dosadan, nemoguć, (~ *mi je*) ne mogu ga sažvakati/podnijeti, ne mogu ga vidjeti/smisliti (živog)

nepodnošljivo adv. *usp.* nepodnošljiv; (*postaje* ~) dogorjelo je do nokata

nepodnošljivost f nepodnosivost, neizdrživost, neizdržljivost, nesnosnost, užasnost, neprobavljivost, silina, težina, neprihvatljivost

nepogodan adj. neprikladan, nepovoljan, nezgodan, neodgovarajući, neprimjeren, neprihvatljiv, loš, (*koji nije kome po volji*) nepoćudan, nepodoban

nepogodnost f neprikladnost, nepovoljnost, nezgodnost, neprimjerenost, neprihvatljivost; nepoćudnost, nepodobnost

nepokolebljivac m nef. kremenjak, upornjak

nepokretan* adj. **1** (~*je već dugo*) vezan za postelju, onemoćao **2** (*nepokretna lopta*) miran, u stanju mirovanja, (*nepokretna zvijezda*) stajaći **3** (*stoji tamo* ~) nepomičan, posve miran, kao kip/prikovan, na mjestu, paraliziran, smrznut, skamenjen, beživotan, bez života, kao mrtav, (*sav je* ~) statičan, nedinamičan, nepoduzetan, nepokretljiv, slabo pokretljiv, trom, bezvoljan, bez energije/inicijative, inertan, učmao, neinventivan, lijen

nepokretnost f **1** vezanost za postelju, onemoćalost **2** nepomičnost, paraliziranost, smrznutost, skamenjenost, beživotnost; nepoduzetnost, nepokretljivost, tromost, bezvoljnost, inertnost, učmalost, neinventivnost, lijenost; imobilizam, imobilnost, nekretanje

neporažen adj. nepobijeđen

neposlušnik m samovoljnik, nepokornik, nevaljalac, tvrdoglavac, nestaško, zvrk, zloćko, tepac, fakinčić, vragolan, baraba, drznik, mangup, huncut, berekin, nesreća, deran, derle, derište, šeret; nef. ugursuz, mulac, magarac, prokletinja

neposlušnost f neposluh, nestašnost, nevaljalstvo, nevaljalština, vragolastost, živahnost, neukrotivost, neobuzdanost, nepokornost, nediscipliniranost, samovoljnost, samovolja, tvrdoglavost, svojeglavost, upornost, opiranje, prkos, prkošenje, mušičavost, ćudljivost, hirovitost

neposredno adv. izravno, direktno, iz prve ruke, na licu mjesta; otvoreno, prirodno, srdačno, ljubazno, prijateljski

nepostojanost f nestalnost, promjenjivost, nesigurnost, nestabilnost, kolebljivost, nepouzdanost, nedosljednost, nepredvidljivost, površnost, prevrtljivost, ćudljivost, svojeglavost, vjetropirstvo, slabost, labilnost

nepostojanje n **1** (*fil.*) neegzistencija, neegzistiranje, nebivanje **2** (~ *dobre volje*) nemanje, nedostatak, (~ *okusa i mirisa*) neutralnost

nepotkupljiv adj. nepodmitljiv, nepotplativ; pošten *usp.*

nepotpun adj. **1** (*nepotpuna zadaća*) nekompletan, krnj, ograničen, nedovršen, nezavršen, nedorađen, nedorečen, neoblikovan, neuobličen, nesvršen, neurađen, nenapravljen, neizvršen, neizveden, nerazvijen, nezreo, nedotjeran, djelomičan, polovičan, necjelovit, nedostatan, nedovoljan, ekspr. sakat; nef. šepav **2** (~ *predmet*) oštećen, manjkav, načet **3** (*tekst je* ~) skraćen, osakaćen **4** (~ *pravni sustav*) fragmentaran, u odlomcima, defektan, invalidan

nepotreban adj. suvišan, nekoristan, beskoristan, bez koristi, neuporabljiv, uzaludan, besplodan, bespredmetan, izlišan, zališan, redundantan, zalihostan; nebitan, nevažan, sporedan, bezvrijedan; ničim izazvan, bez povoda, bezrazložan, neželjen, nepoželjan, štetan, ne(za)tražen, nezvan, neumjestan, nametljiv

nepotrebnost f suvišnost, nekorisnost, beskorisnost, neuporabljivost, uzaludnost, besplodnost, bespredmetnost, izlišnost, redundancija, zalihosnost; nebitnost, nevažnost, sporednost, bezvrijednost; neizazvanost, bezrazložnost, neželjenost, nepoželjnost, štetnost, ne(za)traženost, nezvanost, neumjesnost, nametljivost

nepoznanica* f enigma, tajna *usp.*, zagonetka, neispisan list

nepoznat adj. **1** (*nepoznati rezultati testa*) neotkriven, neobjavljen, neizrečen, neizvjestan, neutvrđen, nejasan, neodređen **2** (~ *donator*) neznan, nerazotkriven, neidentificiran, neimenovan, bezimen, anoniman, tajanstven **3** (*nepoznati krajevi*) neistražen, neproučen, neispitan, stran, tuđ, dalek, neobičan; ljudska noga nije ondje kročila/stupila **4** (~ *umjetnik*) bezimen, anoniman, slabo poznat, neistaknut, marginalan, necijenjen, nepriznat, neopjevan, ne(pro)slavljen, neslavan **5** (*ta djelatnost je ovdje nepoznata*) neuobičajen, neprakticiran, neprovođen, neobavljan, nevršen, neobičan, rijedak

nepozvan adj. **1** (~ *u goste*) nezvan, nef. padobranac; nedobrodošao, neželjen, nepoželjan **2** (~ *na tom polju*) neovlašten, nestručan

nepraktičan adj. **1** (~ *predmet*) nekoristan, neprimjenjiv, neprikladan *usp.*, nepogodan, nefunkcionalan *usp.*, kompliciran, složen **2** (~ *čovjek*) nesnalažljiv; neposlovan; nerealističan, nepragmatičan

nepravda f (*u društvu vlada* ~) nepravednost, nepravičnost, bezakonje, krivda, grijeh, (~ *u izboru kandidata*) pristranost, jednostranost, nepoštenost, nepoštenje, predrasude, protekcionaštvo, favoriziranje, (*nanesena mu je* ~) šteta, zlo; uvreda, prekršaj

nepravedno adv. nepravično, nepošteno, nečasno, nefer, maćehinski, (*postupati* ~) nekom majka, a nekom maćeha

nepravilan adj. **1** (*nepravilne crte lica*) neproporcionalan, nerazmjeran, nesimetričan, (*nepravilne linije*) neravan, nejednak, iskidan, isprekidan, svinut, zavinut; anomalan **2** (*nepravilni dolasci*) neredovit, izniman, neregularan, isprekidan, na mahove, povremen, neuredan **3** (~ *puls*) neujednačen, neravnomjeran, promjenjiv, isprekidan, nestalan, nejednolik, nejednoličan **4** (~ *korak*) pogrešan, kriv, nepropisan, protupropisan **5** (~ *odgovor*) neispravan, netočan, nekorektan, pogrešan, kriv, promašen

nepravilnost f **1** neproporcionalnost, nerazmjernost, nesimetričnost; neravnost, nejednakost, iskidanost, isprekidanost, svinutost, zavinutost; anomalija **2** neredovitost, neregularnost, povremenost **3** neujednačenost, neravnoteža, debalans, neravnomjernost, promjenjivost, nestalnost, nejednolikost, nejednoličnost, (~ *u kucanju srca*) aritmija **4** pogrešnost, pogreška, nepropisnost, protupropisnost **5** neispravnost, netočnost, nekorektnost, promašenost

neprecizan adj. neodređen *usp.*, nedefiniran *usp.*, nejasan *usp.*, naznačen, nabačen, grub, skiciran, skicozan, samo zacrtan

neprestano adv. neprestance, neprekidno, stalno *usp.*, danonoćno, uvijek, bez prestanka/prekida, bez zastoja/predaha, svejednako, jednako, ustopice, sveudilj, nef. sveđ(er), (~ *gledati*) netremice, (~ *i brzo*) iz trena u tren, iz časa u čas; nef. non-stop

nepretenciozan adj. nepreuzetan, neambiciozan, skroman, bez ambicija/zahtjeva

neprijatelj* m **1** (*on im je veliki* ~) ekspr. zlotvor, krvnik, dželat, (*ljuti* ~) ekspr. dušmanin, (*svakoga promatra kao neprijatelja*) protivnik *usp.*, antagonist; arh. vrag **2** (*ta pojava je ~ dobru*) šteta, nesreća, bolest

neprijateljski adj. (~ *doček*) neljubazan *usp.*, suzdržan; protivnički, antagonistički, zaraćen, (~ *postupak*) ekspr. dušmanski, krvnički, dželatski

neprijateljstvo* n **1** (*pokazuju ~ prema njemu*) nesnošljivost, netrpeljivost, antagonizam, averzija, mržnja, zloba, kivnost, pakost, otpor, nesloga, nesklad, mimoilaženje **2** (*suočio se s neprijateljstvom gomile*) ratobornost, agresivnost, bijes, zlonamjernost **3** (*prekid neprijateljstva među zaraćenim stranama*) ratni sukob, rat, bitka, borba, (~ *među državama bez upotrebe oružja*) hladni rat, (*živjeti u neprijateljstvu*) zavada, svađa, ljutnja, (*veliko* ~) krv i nož, (*biti u neprijateljstvu*) biti na ratnoj nozi

neprikladan adj. **1** (*predmet ~ za kakvu svrhu*) neodgovarajući, neadekvatan, neprimjeren, nepraktičan, nezgrapan, inkompatibilan, nepogodan *usp.*, neuporabljiv, defektan, nepotpun, manjkav, nekompletan **2** (*neprikladna količina*) nedovoljan, nedostatan, premalen, ograničen, oskudan, nezadovoljavajući, neprihvatljiv **3** (~ *za taj posao*) neefikasan, neefektan, nestručan, nevješt, nespretan, pipav, nesposoban; nepodoban, nedostojan; nezamisliv **4** (~ *komentar / odgovor*) neumjestan, nedoličan, neprimjeren, nezgodan, nepoželjan, nepristao, neodgovarajući, neuputan, nepreporučljiv, u nevrijeme, netaktičan, nerazborit, nepromišljen, nekulturan *usp.*, nepristojan, nepriličan, netočan, pogrešan, promašen, nesretan, nepravi

neprikriven adj. neskriven, nesuzdržan, nesuzbijen; otvoren, vidljiv, izražen, iskazan, izrečen

neprilika f (*doživljavati neprilike*) teškoća, poteškoća, problem, nezgodna situacija, neugodnost, nepogodnost, nepovoljna okolnost, nezgoda, arh. nepogoda, nezgodnost, nelagoda, smetnja, zapreka, gnjavaža, zavrzlama, petljan(c)ija, petljavina, incident, nevolja, tegoba, gorko iskustvo, nesreća, nef. sos, (*biti / naći se u neprilici*) biti na muci, naći se na sto muka, gori (komu) pod tabanima/petama

neprirodan* adj. **1** (*protivan zakonitostima prirode*) protuprirodan **2** (*lice mu je dobilo neprirodnu boju*) neobičan, čudan, čudnovat **3** (~ *osmijeh / neprirodno ponašanje*) nenaravan, usiljen, namješten, glumljen, preglumljen, nategnut, isforsiran, hinjen, neiskren, umjetan, lažan, ukočen, krut, u grču, napet, pretjeran, teatralan, afektiran, artificijelan, kaćiperski; nef. izvještačen, uštogljen

neprirodnost f **1** protuprirodnost **2** neobičnost, čudnovatost **3** usiljenost, namještenost, gluma, afektiranje, nategnutost, isforsiranost, hinjenost, lažnost, ukočenost, napetost, pretjeranost, pretjerivanje, teatralnost, prenemaganje, pretvaranje, neiskrenost, hinjenje, neprirodno/nenaravno držanje; nef. uštogljenost, izvještačenost

nepriseban adj. izbezumljen, izvan sebe, nepribran, nesvjestan (svojih postupaka), besvjestan, u bunilu/transu

nepristojan adj. nedoličan, nepriličan, neumjestan, nedostojan, bezobziran, bezobrazan *usp.*, bestidan, neodgojen, neuglađen, nekulturan *usp.*, neuljudan, sirov, prost, sočan, mastan, neslan, frivolan, sablažnjiv, prostački, vulgaran

nepristojnost f nedoličnost, nepriličnost, neumjesnost, nedostojnost, bezobzirnost, bezobrazluk *usp.*, bestidnost, neodgojenost, neuglađenost, nekultura *usp.*, pomanjkanje takta, neuljudnost,

sirovost, prostota, sablažnjivost, prostakluk, prostaštvo, vulgarnost

nepristupačan adj. 1 (~ *kraj*) nedostupan, nepristupan, nedohodan, besputan, Bogu iza leđa/za leđima, Bogu iza nogu, (tamo) gdje je Bog rekao laku noć, (~ *put*) neprolazan, neprohodan, vratoloman, neprelaziv, (*nepristupačne daljine*) neizmjeran, nedostižan, nedosežan, nedosegljiv, nedohvatan, nedohvatljiv, nedostiživ, bezdan 2 (~ *čovjek*) zatvoren, nekomunikativan *usp.*, nedruštven, odbojan, nejasan *usp.*, tajanstven; neprilagodljiv, nef. uglat

nepristupačnost f 1 nedostupnost, nepristupnost, nedohodnost, besputnost, neprolaznost, neprohodnost, vratolomnost, neprelazivost, neizmjernost, nedostižnost, nedosežnost, nedosegljivost, nedohvatnost, nedohvatljivost, nedostiživost, bezdanost 2 zatvorenost, nekomunikativnost, nedruštvenost, odbojnost, nejasnost, tajanstvenost

neprofitni* adj. neprosperitetan

nepropisan adj. nepravilan, protupropisan, neregularan, nelegalan, ilegalan, ilegitiman, nezakonit, nezakonski, protuzakonit, protupravni, protivan zakonu/pravu, nedopušten, nepriznat, zabranjen, kažnjiv, utuživ, (~ *glasački listić*) nevažeći, (*nepropisna gradnja*) bespravan, protupravan

nepropisnost f nepravilnost, protupropisnost, neregularnost, nelegalnost, ilegalnost, ilegitimnost, nezakonitost, protuzakonitost, nedopuštenost, kažnjivost, utuživost, bespravlje, bespravnost, protupravnost

nepropustan adj. (*koji ne propušta kišu*) nepromočiv, vodootporan, (*o ventilu koji ne omogućuje strujanje zraka / plina*) neprodušan, (*kroz koji tekućina ne može slobodno teći*) neprotočan

neracionalan adj. (~ *u trošenju*) neumjeren, neekonomičan, neštedljiv, nečuvaran, pretjeran, rastrošan, (~ *plan*) nepraktičan, nerealističan, nepragmatičan, loše zamišljen, nesvrhovit, neuputan, neprihvatljiv, preopsežan, prevelik, preskup

nerad m neradništvo, neaktivnost, nedjelatnost, nedjelovanje, odmaranje, odmor, ljenčarenje *usp.*, lijenost *usp.*, besposlica *usp.*, traćenje vremena, danguba, tromost, dokolica, dokonost, izležavanje, mlaćenje prazne slame; nef. muktašenje, zabušavanje, švindleraj

neradnički adj. besposličarski, besposlenjački, lijen *usp.*, gotovanski, dokoličarski, parazitski, trutovski; nef. zabušantski, markirantski, badavadžijski, muktaški

neradnik m besposličar, besposlenjak, lijenčina, lijenština, ljenivac, danguba, zgubidan, gotovan, nemarnik, mlitavac, dokoličar, dokonik, dokonjak, parazit, čankoliz, skitnica, skitalo, basalo, protuha, tumaralo; nef. zabušant, švindler, markirant, badavadžija, muktaš, muktadžija, niškoristi, zgubidan, lijena buba, mrtvopuhalo, luftinšpektor, nef. ekspr. hajlaz, trut(ina), panj, klada, nef. pej. ljenčuga, crkotina, mrcina

nerado adv. protiv/preko volje, s malo volje, nevoljko, teška srca, preko srca, s mukom, bezvoljno, bez volje, preko/protiv svoje volje, nevoljno, bez radosti, nelagodno, ustežući se, oklijevajući, jedva jedvice

nerafiniran* adj. (*nerafinirano ulje*) nepročišćen

neraspoložen adj. loše/zle volje, zlovoljan, nezadovoljan, mrzovoljan, ozbiljan, šutljiv, potišten, neveseo, nujan, indisponiran, mračan, natmuren, tmuran, smrknut, mrk, turoban, sumoran, snužden, pokunjen, pokisao, bezvoljan *usp.*, utučen, tužan *usp.*, depresivan; zagrižljiv, mrgodan, namrgođen, namršten, natušten, potmuo, narogušen, nakostriješen, razdražljiv, raspaljiv, žučljiv, ljut(it), srdit, kiseo, otresit, osoran, neljubazan, svadljiv, gunđav, čangrizav, nef. namćor; nije (komu) do šale, teško je (komu) pri duši/srcu, kao poliven hladnom vodom, (*biti bezrazložno* ~) ustati na lijevu nogu; nesklon, neprijateljski raspoložen

neraspoloženje n (o)neraspoloženost, oneraspoloženje, loše raspoloženje, loša/

zla volja, zlovolja, zlovoljnost, nezadovoljstvo, mrzovolja, potištenost, neveselost, nujnost, indisponiranost, mračnost, natmurenost, tmurnost, turobnost, sumornost, ekspr. splin, smrknutost, mrklina, mrkost, pokunjenost, pokislost, bezvoljnost *usp.*, utučenost, tuga *usp.*, depresivnost; zagrižljivost, mrgodnost, namrgođenost, namrštenost, naroguše-nost, nakostriješenost, razdražljivost, raspaljivost, žučljivost, ljutnja, ljutitost, srditost, kiselost, otresitost, osornost, neljubaznost, svadljivost, gunđavost, čangrizavost; nesklonost, neprijateljsko raspoloženje

neravan* adj. (~ *teren*) brdovit, kamenit; grbav; čačkovit, (~ *put*) razrovan, pun rupa, razlokan, (*neravna površina*) izbrazdan, izbočen, udubljen, iskrivljen, savijen, rebrast

nerazdvojan adj. (*nerazdvojni prijatelji*) nerazdruživ, neodvojiv, nerazdvojiv, vjeran, odan, privržen (komu), prisan, intiman, kao prst i nokat, (*biti* ~) (biti) kuhan i pečen (s kim), stalno se družiti

nerazuman adj. nerazborit, nepametan, neozbiljan, loše promišljen/odvagan, nelogičan, alogičan, nerealan, iracionalan, bezuman *usp.*, besmislen, nesvrhovit, neoprezan *usp.*, nepreporučljiv, neuputan, neumjestan, pogrešan, budalast, glup

nerazumijevanje n (~ *okoline*) neshvaćanje, neprihvaćanje, netolerancija, odbijanje; nezanimanje, nezainteresiranost

nerazumljiv adj. **1** (*nerazumljiva teorija*) neshvatljiv, pretežak, prekompliciran, prekompleksan, presložen, hermetičan, ezoteričan **2** (~ *postupak*) neshvatljiv, neproničan, nedokučiv, nejasan *usp.*, nelogičan, izvanspoznajni, nedostupan spoznaji, zbunjujući, zagonetan; nezamisliv, (*to je potpuno nerazumljivo*) špansko selo **3** (*nerazumljiva pogreška*) nerazuman, nepredvidljiv, nemoguć, čudan

nerazumljivost f **1** neshvatljivost, neuhvatljivost, prekompliciranost, prekompleksnost, presloženost, hermetičnost **2** neproničnost, nedokučivost, nejasnost, nelogičnost, zagonetnost, nezamislivost **3** nerazumnost, nepredvidljivost

nerazumnost f nerazboritost, nepametnost, nepromišljenost, neodmjerenost, nelogičnost, iracionalnost, bezumnost, bezumlje, besmislenost, nesvrhovitost, neopreznost *usp.*, nepreporučljivost, neuputnost, neumjesnost, budalastost, ludost, glupost

nerealan adj. **1** (~ *zahtjev*) pretjeran, teško ostvariv, neostvariv, neprovediv, neizvediv, nerazuman, loše procijenjen, nemoguć *usp.*, irealan, nezbiljski, nestvaran, nepostojeći, neutemeljen, zamišljen, apsurdan, nelogičan **2** (*nerealni događaji*) nestvaran *usp.*, izmišljen

nered m **1** (~ *u kući*) neurednost, nesređenost, prljavština, nečistoća, zapuštenost, svinjac, kaos, krš, trpanac **2** (*stvarati ~ na javnom mjestu*) metež, zbrka, idi mi - dođi mi, pomutnja, pometnja, graja, nemir *usp.*, pobuna, gužva, džungla, zabuna, gungula, tučnjava, izgred, pakao, darmar, urnebes, lom, krš, rusvaj

neregularan* adj. neredovan, nepravilan, nepropisan, (*o vojnim formacijama*) paravojni

nerješiv adj. (~ *problem*) neotklonjiv, nepremostiv, nesavladiv, pretežak, prekompliciran, (~ *slučaj*) neistraživ, nerazmrsiv, nerasppletljiv

nerodica f (*višegodišnja* ~) bibl. sedam gladnih krava

nerotkinja f bezdjetka, pej. jalovica

nesavršenost f nesavršenstvo, nepotpunost, manjkavost, mana, nedostatak, mrlja, loša strana, slabost, defektnost; pogreška, pogrešivost

nesiguran adj. **1** (~ *ishod* / *nesigurna budućnost*) neizvjestan, nepoznat, nejasan *usp.*, pod (velikim) znakom pitanja; u zraku, nepredvidljiv, neustanovljiv, neodrediv, upitan, riskantan, rizičan, (*to je jako nesigurno*) ni na nebu ni na zemlji, dim na vjetru, na vrbi svirala **2** (*nesigurne vrijednosti* / *nesigurno vrijeme*) nestalan, promjenjiv, nestabilan, kolebljiv, nepostojan **3** (~ *argument*) nepouzdan, klimav, labav, sumnjiv, dvojben,

poreciv, oboriv, opovrgljiv **4** (*nesigurna osoba*) plašljiv, bojažljiv, neodlučan, ni veži ni drješi, plah, bez samopouzdanja, preskroman, ranjiv, podložan, nestabilan; nepouzdan, nestalan, kolebljiv, (po)kolebljiv, nedosljedan, lakomislen, nepostojan, prevrtljiv, neozbiljan *usp.*, (~ *hod*) teturav, (*biti* ~) stajati na staklenim nogama, (~ *odgovor*) neodlučan, s oklijevanjem, krzmav, zabrinut, sumnjičav **5** (~ *teren*) (s)klizak, opasan, poguban **6** (*nesigurno mjesto*) nezaštićen, slabo zaštićen, u opasnosti, izložen, nezaklonjen, otvoren, nečuvan, nepažen, nezakriljen, izvrgnut, rizičan, neobranjiv, nebranjiv

nesigurnost f **1** (~ *ishoda*) neizvjesnost, nepredvidljivost, neustanovljivost, neodredivost, nepoznatost, nejasnost, upitnost, riskantnost **2** (*u njegovu nastupu vidljiva je* ~) neodlučnost, nedostatak samopouzdanja, plašljivost, bojažljivost, plahost, preskromnost, ranjivost, podložnost; oklijevanje, krzmanje **3** (*tu ima još nekih nesigurnosti*) sumnja, dilema, dvojba, (neriješen) problem, problematičnost; *usp.* nesiguran

nesklad m neskladnost, nerazmjer, nerazmjernost, disproporcija, diskrepancija, asimetrija, disharmonija, aritmija, kakofonija, neslaganje, nesuglasje, neusklađenost, nesklapnost, razrožnost, neprimjerenost, nejednakost, različitost *usp.*, proturječje, proturječnost; nesloga, svađa, razdor

neskladan adj. (~ *odnos*) nepravilan, nepravilno raspoređen, neharmoničan, disharmoničan, disproporcionalan, kakofoničan, neusklađen, nesklapan, nerazmjeran, asimetričan, nejednak, neprimjeren, prevelik, premalen, različit, neusuglašen, razrožan, nef. razrok; drečav, (~ *izraz*) stilski loš, nespretan, loše oblikovan/sastavljen, (~ *predmet*) nepraktičan, bezobličan, pamflast, (*o neskladnom velikom predmetu*) mastodont; nesložan, posvađen

nesklon adj. nenaklonjen, neprijateljski raspoložen, nesuosjećajan, nedobrodušan, nedobronamjeran, nedobrohotan, nesusretljiv, neblagonaklon, (*prilike su nam nesklone*) nepovoljan, nezgodan, nepogodan, (~ *što učiniti*) nespreman, neraspoložen, protivan, nef. nerad, (~ *novomu*) nef. neprijemčiv

nesklonost f nenaklonjenost, neprijateljsko raspoloženje, nesuosjećajnost, nedobrodušnost, nedobronamjernost, nedobrohotnost, nesusretljivost, neblagonaklonost; nepovoljnost, nezgodnost, nepogodnost; nespremnost, neraspoloženost, protivnost, nef. neradost, (~ *novomu*) nef. neprijemčivost

neslobodan adj. potlačen, robovski, ropski, podanički, pokornički, potlačenički, uznički, zatvorski, vazalski, kao pas na lancu; zavisan, zavezan, ograničen, kontroliran

nesloga f (~ *oko bitnih pitanja*) neslaganje, nesložnost, razilaženje, mimoilaženje, raskorak, različitost mišljenja/stavova, nesklad, nesuglasnost, nesuglasica, nesuglasje, nesporazum, razmirica, gloženje, trzavice, razdor, konflikt, spor, (~ *zvukova*) neusuglašenost, neusklađenost, nesklad(nost), neharmoničnost

neslužben adj. **1** (*neslužbena informacija*) privatan, neformalan, kuloarski, nepotvrđen, nepotkrijepljen, nedokazan, nevjerodostojan, neautentičan; slučajan, usputni, sumnjiv **2** (~ *pregovarač*) neovlašten, neopunomoćen, nepriznat, neodobren

nesnalaženje n (~ *u vremenu/prostoru*) dezorijentacija, dezorijentiranost, izgubljenost, (~ *u poslu*) zbunjenost, smetenost, nesnalažljivost, nesposobnost *usp.*

nespojiv adj. (*te dvije stvari su nespojive*) inkompatibilan, nesastavljiv, nezdruživ, neuskladiv, neusporediv, kao nebo i zemlja, nepomirljiv, potpuno/posve različit, suprotan, oprečan, protivan, neskladan, protuslovan, nekomplementaran, kontradiktoran, proturječan, disparatan, u sukobu/koliziji, krivo sparen/spojen, u raskoraku, različitih nazora/mišljenja, kao dan i noć, kao pas i mačka, (*načela nespojiva s djelovanjem*) različit od (čega), (dijametralno) suprotan od (čega), u raskoraku s (čim)

nesporazum m **1** (~ *u komunikaciji*) krivo razumijevanje/shvaćanje, pogrešno tumačenje, kriva/pogrešna interpretacija, krivo/pogrešno čitanje, kriv/pogrešan dojam, kriva/pogrešna prosudba, pogreška, zabuna, zbrka, neshvaćanje **2** (*među njima stalno dolazi do nesporazuma*) sukob mišljenja, razilaženje, spor, prepirka, rječkanje, neslaganje, nesloga *usp.*, raskol, rascjep; knjiš. nesporazumak

nesposoban adj. (~ *za taj posao*) bez sposobnosti, nekompetentan *usp.*, bez učinka, nekadar, neučinkovit, neefikasan, neprikladan *usp.*, neuporabljiv, bez uvjeta, nedorastao (čemu), neosposobljen, nekvalificiran, neopremljen, nepripremljen, neobučen, nevješt, nespretan *usp.*; pej. nikakav

nesposobnost f nekompetencija, nekadrost, neučinkovitost, neefikasnost, neprikladnost, neuporabljivost, nedostatak uvjeta, nedoraslost (čemu), neosposobljenost, nekvalificiranost, neumijeće, neopremljenost, nepripremljenost, neobučenost, nevještost, nevještina, nespretnost *usp.*, nesnalaženje, (*tjelesna* ~) nemoć(nost), slabost, smetnja, (*spolna* ~) impotencija *usp.*, (*potpuna* ~ *razložnog djelovanja*) stupor

nesposobnjak(ović) m neznalica, amater, analfabet, bezveznjak *usp.*; nespretnjak(ović), smušenjak, petljanac, petljavac, spetljanac, spetljanko, sapetinja, zavezana vreća, zavezanko, lijevi, šonjo, šeprtlja, buzdo, buzde, slon, klokan, smetenjak, trapavac, trapavko, tipavac, tipavko, kilavac, kilavko, bogalj, šmokljan, tikvan, zvekan, kojekaković, nef. ekspr. hadum, (~ *tvrde glave*) nef. pacer, zevzek, kizle, trotl, tutle, tutlek; nef. pej. kile, kilonja, čampić, dedak, mamlaz, zdrkanac, posranac, sroljo

nespreman adj. (*to ga je zateklo nespremna*) nepripremljen, nepripravan, nepripravljen, nepriređen, zatečen

nespremno adv. *usp.* nespreman; grlom u jagode, nef. na paf, na blef

nespretan adj. **1** (~ *u poslu*) neokretan, nevješt, neumješan, loših refleksa, šeprtljav, trapav, prtljav, sapet, teške ruke, s dvije lijeve ruke, kao slon u trgovini porculanom, slonovski, ukočen, bespomoćan, neiskusan, usporen, nesposoban; nef. zauzlan, zavezan, neumješan, šonjav, (~ *u pronalaženju izlaza/ rješenja*) nesnalažljiv, zbunjen, smušen *usp.*, spor **2** (~ *komad namještaja*) glomazan, rogobatan, robustan, nerazmjeran, težak, nepokretan; nepogodan, neprikladan **3** (~ *hod*) nezgrapan, klampav, rogobatan, trom, trapav, medvjedast, medvjeđi **4** (~ *izraz*) rogobatan, grub, nagrdan, stilski loš, nesklapan, neumjestan, neodgovarajući, nesretan, (~ *u izrazu*) nef. mutav, (~ *odgovor*) neumjestan, nesnalažljiv, netaktičan

nespretnost f **1** neokretnost, nevještost, neumješnost, loši refleksi, šeprtljavost, prtljavost, teška ruka, dvije lijeve ruke, ukočenost, usporenost, sporost, nesposobnost, bespomoćnost, neiskusnost, neiskustvo, neumijeće, nesnalaženje, nesnalažljivost, zbunjenost, nef. neumješnost, zauzlanost, pej. kilavost **2** glomaznost, rogobatnost, težina, nepokretnost; nepogodnost, neprikladnost **3** nezgrapnost, tromost, trapavost, medvjedastost **4** nagrdnost, nesklapnost; neumjesnost, nesnalažljivost, netaktičnost, petljanje, petljan(c)ija

nesreća f **1** (*prati ih* ~) loša/zla sreća, ekspr. zlosreća, zlosretnost, zla sudbina/ kob, loš/zao udes, udarci sudbine, nedaća, neprilika, nužda, neuspjeh, šteta, gubitak, zlo, jad, bijeda, patnja, muka, velika kušnja, bol, bolest, gorka čaša, crni dani, bič sudbine, nef. peh, pegula, baksuz, baksuzluk, smola, maler, belaj, (*velika* ~) kataklizma, katastrofa, tragedija, prokletstvo, nef. prokletinja, zlo i naopako, propast, pošast, slom, brodolom, havarija, pogibelj, užas, strahota, sudnji dan, smak/propast svijeta, strašni sud, nef. kijamet **2** (*automobilska* ~, *nef.*) nezgoda, nesretan slučaj, nef. udes **3** (*ta* ~ *nikoga ne sluša*) nevaljalac, nevaljalko, nesretnik, nesretnica, mangup, neodgovornik, vrag, jadnik, budala, nef. rđa

nesrećom adv. na nesreću, po nesreći, nesretnim slučajem, stjecajem nesretnih okolnosti, u zao čas, kao za pakost

nesretan adj. **1** (*izgleda* ~) tužan, jadan *usp.*, utučen, potišten, tmuran, sumoran, smrknut, mračan, deprimiran, očajan, malodušan, pokunjen, snužden, nezadovoljan, klonuo duhom, kukavan, žalostan *usp.*, neutješan, nevoljan, (*vrlo* ~) sit života, (*baš je nekako* ~) bez sreće, loše/zle sreće, zlosretan **2** (*nesretne okolnosti*) nepovoljan, zlosretan, nemio, proklet, poguban, koban **3** (~ *predznak*) zloguk, zloslutan **4** (~ *izbor riječi*) nespretan *usp.*, neprikladan *usp.*

nesretnik m jadnik *usp.*, nevoljnik, sirotan, sirotinja, nesrećko, mučenik, očajnik, prokletnik; iron. veselnik, ekspr. zlosretnik, zlokobnik, nef. baksuz(nik), pehist, smola, pegula(n)

nestabilan adj. **1** (*nestabilni nogari*) klimav, poljuljan, pred padom, ruševan **2** (~ *korak*) nesiguran, teturav, slab, nemoćan, mlitav, drhtav, (*biti* ~) biti na staklenim nogama **3** (*nestabilne cijene*) promjenjiv, nestalan, kolebljiv, varijabilan, neustaljen, nepostojan, u rastu i padu, (*o vlasti*) svrzljiv **4** (*emocionalno* ~) labilan, nepostojan, nesiguran, nepouzdan, nepredvidljiv, mušičav, hirovit

nestajanje n nestanak, iščezavanje, iščeznuće, propadanje, propast, opadanje, osipanje, izmak, (~ *loze/roda*) gašenje, utrnuće; *usp.* nestajati

nestajati* imprf. **1** (~ *u mraku*) iščezavati, izmicati, gubiti se (iz vida), izmicati pogledu, udaljivati se, odmicati, odlaziti **2** (*ta vrsta polako nestaje*) izumirati, odumirati, iskorjenjivati se, istrebljivati se, gubiti se, iščezavati, (~ *u bolesti*) slabjeti, gubiti snagu, mršavjeti, tančati, malaksavati, kopnjeti, venuti, propadati, gasiti se, gasnuti, sahnuti, presušivati, ići kraju, umirati, izdisati, ginuti, ugibati, pogibati, prestajati postojati, više ne biti, (*o sjećanjima/uspomenama*) blijedjeti, izblijeđivati, rasplinjavati se, padati u zaborav, gubiti se, gasiti se, tamnjeti, rasplinjavati se, osipati se, zalaziti, (*stari običaji nestaju*) izumirati, (*bol nestaje*) prolaziti, jenjavati, (*plamen nestaje*) dotrajavati, dogorijevati, (*bogatstvo nestaje*) smanjivati se, osipati se, (*o novcu/jelu*) trošiti se, nef. ekspr. harčiti se

nestašnost f vragolija, vragolanstvo, nepodopština, fakinarija, šala, manguparija, mangupstvo, obješenjaštvo; razigranost, zaigranost, nemir, neobuzdanost, živost, obijest; nef. nestašluk, mangupluk, šeretluk, ludorija, ludiranje, otkačenjaštvo, nef. pej. huncutarija, magareština

nestati* prf. *usp.* nestajati; izgubiti se, iščeznuti, otići s vidika, pretvoriti se u dim, otići u dim, izgubiti se bez traga i glasa, otići bez traga/bestraga, netragom nestati, propasti kao u mutnu vodu, ne zna se kamo, ni traga ni glasa, zameo se (komu) trag, progutala (koga) noć/pomrčina, pojeo (koga) mrak, pojela (koga) pomrčina, pasti u zaborav, (~ *iz javnosti*) sići s pozornice, (*neprimjetno* ~) prohujati, izvjetriti, okopnjeti, iskopnjeti, istopiti se, izblijedjeti, osuti se, srušiti se, (~ *s političke scene*) otići na smetlište historije/povijesti, (~ *u krađi*) nef. dobiti noge, (~ *pod djelovanjem plime*) otplinuti

nestrpljenje n (*griješi zbog nestrpljenja*) nestrpljivost, prenagljenost, nepromišljenost, brzopletost, brzina, (*čekati s nestrpljenjem*) uzbuđenje, uzbuđenost, gorljivost, impulzivnost, nemir, nervoza, napetost

nestrpljiv adj. (~ *da ih konačno sretne*) ne može dočekati, na iglama, željan, gorljiv; impulzivan, nemiran, nervozan, napet; nef. svrabljiv

nestrpljivac m nef. živac, brzić, hitrik

nestručan adj. (~ *za posao*) bez stručnosti, neosposobljen, nesposoban, nekvalificiran, nekompetentan, nevješt, neobrazovan (za što), neprikladan, neizvježban, neobučen, nepodučavan, amaterski *usp.*, (*koji se lažno prikazuje stručnim*) parastručan

nestvaran adj. nezbiljski, nerealan, irealan, prividan, izmišljen, zamišljen, ima-

ginaran, fiktivan, nepostojeći, umišljen, himeričan, plod mašte/tlapnje, fantastičan, mitski, bajoslovan, fantazmagoričan, opsjenarski, iluzoran, varav, iz bajke, bajkovit, snoviđajan, sablastan, snovid, snovit, snolik, natprirodan *usp.*, astralan; tobožnji, lažan

nesuglasica f **1** (~ *u obitelji*) spor, prepirka, prepiranje, dokazivanje, argument, raspra, razmirica, prijepor, rječkanje, oštra/burna diskusija, borba mišljenja, debata, raspravljanje, oštre riječi, svađa, konflikt, sukob, (*imati nesuglasice s kim*) imati račune **2** (~ *u načinu mišljenja*) nesuglasje (mišljenja), nesuglasnost, neslaganje (mišljenja), razlika u mišljenju, nespojivost mišljenja, neslaganje naravi, disparitet, disparatnost, nesloga *usp.* **3** (*u nesuglasici s običajima*) neslaganje, nesklad, nepostojanje sklada, raskorak, razilaženje, razroŭnost

nesumnjiv adj. siguran, nedvojben, izvjestan, pouzdan, istinit, čvrst, priznat, određen, jasan, očit, nedvosmislen, neproblematičan, neprijeporan, nesporan, nepobitan *usp.*

nesumnjivo adv. *usp.* nesumnjiv; bez sumnje, bez dvojbe, jamačno, zacijelo, nema zbora

nesumnjivost f sigurnost, nedvojbenost, izvjesnost, pouzdanost, istinitost, priznatost, određenost, jasnoća, očitost, nedvosmislenost, neproblematičnost, neprijepornost, nespornost, nepobitnost *usp.*

nesustavno adv. (~ *raditi*) bez reda/sustava, nesistematično, neusklađeno, napreskok(ce), s preskakanjima

nesuvisao adj. (~ *govor*) nepovezan, nerazumljiv, nejasan, zbrkan, isprekidan, smeten, smušen, zbunjen, nesređen, poremećen, konfuzan, nelogičan, nerazborit, besmislen *usp.*

nesuvislo adv. *usp.* nesuvisao; kao u bunilu

nesuvislost f nepovezanost, nerazumljivost, nejasnoća, zbrkanost, isprekidanost, smetenost, smušenost, zbunjenost, nesređenost, poremećenost, konfuznost, nelogičnost, nerazboritost, besmislenost *usp.*

nesvakidašnji adj. (~ *događaj*) nesvakodnevan, nesvakidanji, nesvagdanji, izniman, rijedak, neobičan, neuobičajen, čudan *usp.*

nesvijest f nesvjestica, besvijest, gubitak svijesti, kolaps, onesviještenost, arh. nesvjesnost; koma, komatozno stanje

nesvjesno adv. automatski, nagonski, nehotice, nehotično

nesvjesnost f onesviještenost, ošamućenost, omamljenost, nesvijest *usp.*, apatičnost, nezainteresiranost, odsutnost duha; instinktivnost, refleksnost, prirođenost, inherentnost, podsvjesnost, latentnost, skrovitost, neizraženost; nehotičnost *usp.*

nešto* pron. (*u priložnoj službi*: *kupio je ~ kruha*) malo, mala količina, (~ *je zabrinut*) malo, pomalo, donekle, u nekoj mjeri, (*kupio je ~ zemlje, nef.*) komadić, malen/neugledan dio

netko* pron. (*da bar ~ dođe*) bilo/ma tko, tkogod, tko, jedan, (***postati*** ~) postati važan/ugledan, steći glas

neto* adj. čista cijena, čist prihod, (~ *zarada*) čist, (*dobiti novac* ~) na ruku

netolerancija f netolerantnost, nesnošljivost, zagrižljivost, netrpeljivost, isključivost, uskogrudnost, neliberalnost, uskost (pogleda), ograničenost (pogleda/horizonata), opterećenost predrasudama, zadrtost, pristranost, provincijalnost, zaostalost, šovinizam, ksenofobija, seksizam, homofobija

netolerantan adj. nesnošljiv, zagrižljiv, netrpeljiv, isključiv, uskogrudan, neliberalan, uzak, ograničen, ograničenih/uskih pogleda, uskih horizonata, opterećen predrasudama, zadrt, pristran, pokrajinski, provincijalan, zaostao, šovinistički, ksenofobičan, seksistički, homofobičan

neudaljiv adj. nesklonjiv, nesmjenjiv, (~ *s vlasti*) nesvrzljiv

neugledan adj. **1** (*neugledna izgleda*) neprivlačan, jednostavan, neuočljiv, nef. neupadljiv, priprost, običan, bez čara/

draži/zanimljivosti, bezbojan, nesimpatičan, antipatičan, odbojan, ružan, nef. lijevi, (~ *stan*) skroman, (*neugledna odjeća*) nelijep, star, izlizan **2** (~ *u društvu*) beznačajan, nepoznat, nevažan, neznatan, bez znanja i zvanja

neuglednost f **1** neprivlačnost, jednostavnost, neuočljivost, nef. neupadljivost, priprostost, običnost, nedostatak čara/draži/zanimljivosti, bezbojnost, nesimpatičnost, antipatičnost, odbojnost, ružnoća; skromnost; neljepota, starost, izlizanost **2** beznačajnost, nepoznatost, nevažnost, neznatnost

neugodan adj. **1** (*neugodno pitanje*) neprilićan, nezgodan, neprihvatljiv, nepovoljan, zazoran, uznemirujući, uvredljiv, nemio, nelagodan **2** (~ *miris*) loš, odvratan, odbojan, gadan, ružan, gnjusan, ogavan, nepodnošljiv, škodljiv **3** (~ *čovjek*) težak, naporan, teške prirode, napastan, dosadan, nepodnošljiv, svadljiv, nedokaziv, iritantan, sekantan, odbojan, nesimpatičan, antipatičan, bezobrazan, nerado viđen, nedrag, nevoljen, mrzak, omražen, zazoran, neprijazan, zamoran, otužan • nef. neprijatan

neugodnost f**1** (*doživjeti mnogo neugodnosti*) neugoda, neprilika, nelagoda, nelagodnost, nelagodno stanje, nevolja, (*strašna* ~) muka *usp.*, flit, gorka čaša **2** (~ *pitanja*) nepriličnost, nezgodnost, neprihvatljivost, uvredljivost **3** (~ *mirisa*) odvratnost, odbojnost, gadnost, ružnoća, gnjusnost, ogavnost, nepodnošljivost, škodljivost **4** (~ *takvog ponašanja*) napasnost, nepodnošljivost, neukus, sekantnost, odbojnost, nesimpatičnost, antipatičnost, iritantnost, bezobraznost, mrskost, zamornost, otužnost • nef. neprijatnost

neugođen adj. (~ *klavir*) nef. nenaštiman, raštiman

neuk adj. bez znanja, neobrazovan, nenaobražen, neprosvijećen, neškolovan, neučen, nepo(d)učavan, nenačitan; nepismen, zaostao; nevješt, neupućen, neobaviješten, slijep kod zdravih očiju, neiskusan, nesposoban

neukost f neobrazovanost, nenaobraženost, neprosvijećenost, neškolovanost, neučenost, nepo(d)učavanost, nenačitanost; nepismenost, zaostalost; nevještost, neupućenost, neiskusnost, nesposobnost

neukrotiv adj. divlji *usp.*, neobuzdan, nemiran *usp.*, (*o kosi*) nepodatan, nepodatljiv, stršav

neukus m **1** (~ *hrane*) bezukusnost, nedostatak/pomanjkanje okusa, loš/neugodan okus, netečnost, bljutavost, otužnost, vodnjikavost, neslanost, nezačinjenost **2** (~ *vica*) vulgarnost, sirovost, prostaštvo, odvratnost **3** (~ *odjeće*) maškarnost, šarenost, jeftinoća, drečavost, neukusna nakićenost, napadnost, ekspr. šaka u oko **4** (~ *ponašanja*) nepristojnost, neumjesnost, nedoličnost, neuljudnost, neodgojenost, nekultura, grubost, nezgrapnost, prostota, nekultiviranost, sirovost **5** (~ *primjedbi*) nepristojnost, bezobzirnost, neugodnost, uvredljivost, neprikladnost, nedelikatnost, netaktičnost, nediplomatičnost, neotesanost; glupost, glupavost, blesavost

neukusan adj. **1** (*neukusna hrana*) bezukusan, bez okusa, loša/neugodna okusa, bez teka, netečan, bljutav, otužan, vodnjikav, neslan, nezačinjen, prazan, (*o plodu*) tikvast **2** (~ *vic*) vulgaran, sirov, odvratan, prostački, neslan, nef. mastan **3** (*neukusna odjeća*) maškaran, šaren, jeftin, drečav, neukusno nakićen, napadan, prost, nef. šebig **4** (*neukusno ponašanje*) nepristojan, neumjestan, neumjeren, nedoličan, neprilićan, deplasiran, neuljudan, neodgojen, nekulturan, grub, nezgrapan, uvredljiv, prost, nekultiviran, sirov, prljav **5** (*neukusne primjedbe*) nepristojan, bezobziran, neugodan, uvredljiv, neprikladan, nedelikatan, netaktičan, nediplomatičan, neotesan, (to) ne bi ni pas s maslom pojeo; glup, glupav, blesav

neumjeren adj. **1** (*neumjereno trošenje*) pretjeran, prevelik, bez mjere, neodmjeren, nekontroliran, rasipan, grandomanski, megalomanski, neukusan, pej. faraonski **2** (~ *u ponašanju*) nesuzdržljiv, buran, žestok, vrlo temperamentan, silan, jak, naprasit, buran, ekstreman, neobuzdan, bez uzda, razuzdan, nepokoran,

divlji, raskalašen, nepromišljen, impulzivan, lud, pomaman; nesavladiv, nenadglediv, neukrotiv, neukroćen, nesprečiv, nespriječen; ekstravagantan, skandalozan, neuravnotežen, (~ *u težnji za materijalnim*) nezasitan, pohlepan *usp.*

neumjereno adv. *usp.* neumjeren; preko svake mjere

neumjerenost f **1** (~ *u trošenju*) pretjeranost, neodmjerenost, nekontroliranost, rasipnost, grandomanija, megalomanija, pej. faraonstvo **2** (~ *u ponašanju*) burnost, žestina, temperamentnost, silina, naprasitost, burnost, ekstremnost, neobuzdanost, razuzdanost, nepokornost, raskalašenost, nepromišljenost, impulzivnost, ludost, pomamnost; nesavladivost, nenadgledivost, neukrotivost, neukroćenost, nesprečivost, nespriječenost; ekstravagantnost, skandaloznost; nezasitnost, pohlepa, pohlepnost, (~ *u zastupanju kakva shvaćanja*) radikalizam, radikalstvo

neumoljiv adj. **1** (~ *u svojoj odluci*) nepopustljiv, beskompromisan, nepokolebljiv, odlučan, nedokaziv, nepristupačan, gluh/slijep na sve, (~ *drukčijem mišljenju*), intranzingentan, (*biti* ~) tjerati mak na konac, (*neumoljiva smrt*) neizbježiv, neumitan **2** (*u odnosu na čije želje / molbe*) strog, krut, oštar, striktan, odlučan, ustrajan, uporan **3** (~ *prema zatvorenicima*) nemilosrdan, neljudski, nesmiljen, okrutan *usp.*

neumoljivost f **1** nepopustljivost, beskompromisnost, nepokolebljivost, odlučnost, nedokazivost, nepristupačnost, intranzingentnost; neizbježivost, neumitnost **2** strogost, krutost, striktnost, ustrajnost, upornost **3** nemilosrdnost, neljudskost, okrutnost *usp.*

neuništiv adj. **1** (*o objektima / ljudima*) nerazoriv, nerazrušiv, neiskorjenjiv, izdržljiv, neskršiv, neslomljiv, otporan, željezni, neiscrpan *usp.*, nepobjediv *usp.*, (*o odjeći*) nepoderiv, nerazderiv, nepotrošiv **2** (*o vrijednostima*) trajan *usp.*, vječan

neuništivost f **1** nerazorivost, nerazrušivost, neiskorjenjivost, izdržljivost, neskršivost, neslomljivost, otpornost, neiscrpnost, nepobjedivost *usp.*; nepoderivost, nerazderivost, nepotrošivost **2** trajnost *usp.*, vječnost

neupućen adj. neposlan, neodaslan; neobaviješten, neinformiran; neiskusan, nevješt, početnički

neuračunljiv adj. neuračunjiv, neuravnotežen, (duševno) nestabilan, abnormalan, nenormalan, sulud, poremećen, lud *usp.*, nef. lud sto gradi; jur. neubrojiv

neuračunljivost f neuračunjivost, neuravnoteženost, duševna nestabilnost/neravnoteža, abnormalnost, nenormalnost, suludost, poremećenost, ludost *usp.*, (*duševni poremećaj koji ne omogućuje pravnu odgovornost*) jur. neubrojivost

neuredan adj. **1** (~ *izgled*) neuređen, nesređen, nedotjeran, površan, nemaran, šlampast, zapušten, neopran, zamazan, nečist, zaprljan, prljav, nef. aljkav; raskuštran, raščupan, nepočešljan, kuštrav, izgužvan, navoran, (*vrlo ~ prostor*) kao staja/štala, kao svinjac; nef. šlampast, šlampav **2** (~ *san*) poremećen, nemiran **3** (*neuredne kontrole*) neredovit, nepravilan *usp.*, nesavjestan, netočan **4** (*neuredna dokumentacija*) nesređen, loše uređen, bez sistema, pobrkan, doveden u nered, dezorganiziran, kaotičan, zbrkan, nabacan, razbacan, raspacan

neurednost f **1** neuređenost, nesređenost, nedotjeranost, površnost, nemar(nost), zapuštenost, neopranost, zamazanost, nečistoća, zaprljanost, prljavost, nef. aljkavost; raskuštranost, raščupanost, nepočešljanost, izgužvanost, navoranost; nef. šlampastost, šlampavost **2** poremećenost, nemirnost **3** neredovitost, nepravilnost, nesavjesnost, netočnost **4** loša uređenost, nesređenost, nesistematičnost, pobrkanost, nered, dezorganiziranost, dezorganizacija, kaotičnost, zbrka(nost), nabacanost, razbacanost, raspacanost

neurotik m neurotičar; živac, živčenjak; nef. nervčik

neuroza f neurastenija, nef. živčanost

neusidren adj. neukotvljen

neuspjeh m (~ *u poslu*) nepovoljan/negativan ishod, loš rezultat, gubitak, bankrot, izgubljena bitka, poraz, podbačaj, nizbrdica, nazadak *usp.*, nesreća *usp.*, (*potpun* ~) fijasko, promašaj, (~ *pokušaja*) neuspješnost, bezuspješnost, neuspjelost, uzaludnost, jalovost, manjkavost, tričavost, ništavnost, bezvrijednost, nevrijednost, beskorisnost, promašenost, neefikasnost, neučinkovitost, nedjelotvornost

neuspješan adj. (~ *pokušaj*) bezuspješan, neuspio, uzaludan, jalov, manjkav, tričav, ništavan, bezvrijedan, nevrijedan, beskoristan, promašen, porazan, ni za što, bez učinka, neučinkovit, neefikasan, nedjelotvoran

neutaživ adj. neugasiv, neutoljiv, nezadovoljiv; neutišan, neutolan, silan *usp.*

neutemeljen adj. (*neutemeljena optužba*) neosnovan, bestemeljan, bez osnove/temelja, nezasnovan, neargumentiran, bezrazložan, nerazložan, nefundiran, besmislen, neosnovan na dokazima/argumentima/činjenicama, izmišljen, lažan, iracionalan, nerazuman, nerazborit, apsurdan, glup, smiješan, komičan; neumjestan, promašen; nef. napametan

neutemeljenost f neosnovanost, bestemeljnost, nedostatak osnove/temelja, nezasnovanost, neargumentiranost, bezrazložnost, nerazložnost, nefundiranost, besmislenost, neosnovanost na činjenicama, neosnovanost na dokazima/argumentima, izmišljenost, lažnost, iracionalnost, nerazumnost, nerazboritost, apsurdnost, glupost, komičnost; neumjesnost, promašenost; nef. napametnost

neutralan* adj. **1** (*neutralni promatrači*) nepristran, objektivan, izvanstranački, bez predrasuda, neumiješan, neupleten, nezapleten, neuvučen, neuključen, pravedan; ravnodušan; povučen, hladan **2** (*o boji*) neodređen, bež, siv, boje pijeska, blijed, pepeljast, izblijedio **3** (*bot.*) bespolan, aseksualan

neutralnost* f **1** neutralan stav, nemiješanje, nepristranost, objektivnost, izvanstranačje, neuvučenost, neumiješanost, nezapletenost, neupletenost, neuključenost, pravednost; ravnodušnost, povučenost, hladnoća **2** neodređenost **3** bespolnost, aseksualnost

neuvjerljiv adj. (~ *izgovor*) loš, loše smišljen, slab, blijed, proziran, labav, nespretan, smiješan, nelogičan, sumnjiv, dvojben, osporiv, nevjerodostojan, nedojmljiv, nevjerojatan, nerealan; beživotan, papirnat

neuvjerljivost f nespretnost, slabost, bljedoća, prozirnost, labavost, nelogičnost, sumnjivost, dvojbenost, osporivost, nevjerodostojnost, nedojmljivost, nevjerojatnost, nerealnost; beživotnost, papirnatost

neuzvraćen adj. (*o ljubavi*) jednostran

nevidljiv adj. (*nevidljiva mrlja*) neprimjetan, neprimjetljiv, nezamjetljiv, neopaziv, neuočljiv, neupadljiv, nerazberiv, (~ *pokret rukom*) neosjetan, neprimijećen, neviđen, neuočen, skriven, sakriven, potajan, (~ *udio u poslu*) beznačajan, neznatan, tričav, bez značenja, zanemariv, (~ *ishod*) nepredvidljiv, nejasan *usp.*, neizvjestan

nevidljivo adv. *usp.* nevidljiv; neopazice

nevin adj. **1** (~ *zatvorenik*) nedužan, pravedan, prav, čist, ni kriv ni dužan, ni luk jeo ni luk mirisao, (stradao) na pravdi Boga, bez krivnje, nepravedno optužen, rj. nekriv **2** (~ *pogled*) bezazlen, naivan, nedužan, iskren, neiskusan, nepokvaren **3** (*bez seksualnih iskustava*) čedan *usp.*

nevinost f **1** nedužnost, pravednost **2** čistoća; bezazlenost, naivnost, iskrenost, neiskustvo, nepokvarenost **3** čednost *usp.*

nevjera f **1** (*bračna* ~) preljub, brakolomstvo; prevara, izdaja **2** (*pokazati nevjeru u odnosu na čiji iskaz*) nevjerovanje, sumnja, sumnjanje, dvojba, skepsa, skeptičnost, nesigurnost, nepovjerenje, nef. nevjerica **3** (*o vjeri drugih, pej.*) tuđa/kriva vjera

nevjernik m **1** (*onaj koji ne može povjerovati u što*) sumnjičavac *usp.*, skeptik

2 (*onaj koji ne priznaje vjeru*) ateist, bezvjerac, bezvjernik, bezbožac, bezbožnik, neznabožac, bogohulnik 3 (*pripadnik tuđe vjere, pej.; ~ islama u Turskom Carstvu*) kaurin, đaur, (*vjernik mnogobožačke religije*) mnogobožac, pov. poganin 4 (*prekršitelj bračne vjernosti*) brakolomac, preljubnik, (*koji se općenito ne drži obveza*) vjerolomnik, izdajnik, prevarnik

nevjerojatan adj. 1 (~ *događaj*) slabo vjerojatan, za ne povjerovati, nezamisliv, nemoguć, neočekivan, neobičan, čudan *usp.* 2 (~ *potez*) iznenađujući, senzacionalan, neviđen, nečuven, nepojmljiv, bez presedana, strašan, (~ *po dobrim svojstvima*) izniman, izuzetan, izvanredan, izvrstan, odličan, majstorski, vrhunski, savršen, čudesan, začudan, divan, prekrasan, divotan, zapanjujući

nevolja f 1 (*prolazio je kroz svakakve nevolje*) zlo, nesreća, jad, jad i čemer, nedaća, bijeda, siromaštvo, patnja, muka, živa muka, čemer, nef. rđa, tortura, briga, tegoba, bol, trpljenje, (po)teškoća, neprilika, neugodnost, problemi, komplikacije, okapanje, nef. vjetar u provu, (*svakakva* ~) trista jada, zlo i naopako, tuga i žalost; nef. prpa 2 (*natjerala ih je ~ na to*) nužda *usp.*, potreba, sila 3 (*nevolju je bolje pustiti na miru*) jadnik *usp.*, nesretnik, siromašak, sirotinja, golotinja

nevremenski adj. izvanvremenski, nadvremenski

nevrijeme n 1 (~ *na moru*) nepogoda, ružno vrijeme, olujna kiša, oluja, (*snježno* ~) mećava, vijavica, snježna oluja, (*oluja na moru slabijeg intenziteta*) nef. nevera, (*manja nevera*) nef. neverin, (~ *na moru s vjetrom*) bura, nalet vjetra, orkanski vjetar, orkan, nef. fortunal 2 (~ *za što*) nezgodno vrijeme/doba, loš/zao čas, nef. nevakat

nezaboravan adj. nezaboravljen, trajan, vječan; nepreboljen; izvanredan, veličanstven, sjajan

nezadovoljan adj. (~ *rezultatom*) razočaran, ozlovoljen, frustriran, ogorčen, (~ *tuđim uspjesima*) ljubomoran, jalan, kivan, (~ *svojim izgledom*) iskompleksiran, (~ *pogled*) prijekoran, (*izgledati nešto* ~) neraspoložen *usp.*, ljutit, uvrijeđen, gnjevan, nesretan *usp.*

nezadovoljen* adj. (*nezadovoljena norma*) neispunjen, neizvršen

nezadovoljnik m mrzovoljnik, natmurenko, namrštenko, brundalo, mrgud, neljubaznik, svadljivac, napržica, osornik; bezvoljnik, nevoljnik; nef. namćor, ljutica, žestica, grizica, njurgavac, zanovijetalo

nezahvaćen adj. neobuhvaćen; nedodirnut, nedirnut, nedotaknut

nezahvalan adj. 1 (~ *čovjek*) neharan, nehajan, nepristojan, (*biti* ~) dobro vraćati zlim, nef. proliti/ritnuti muzlicu 2 (~ *posao*) težak, neugodan, nezgodan, nelagodan, mučan

nezamotan adj. (~ *paket*) neomotan, neumotan; neobvezan

nezapaljiv adj. neupaljiv, nesagoriv, neizgoriv

nezapažen adj. (~ *nastup*) bez odjeka, neprimijećen, nezamijećen; neopažen, neviđen; nezanimljiv, običan

nezaštićen adj. nesiguran *usp.*, (~ *od vlage*) neizoliran, neobložen, nepresvučen, neobučen, gol; neopremljen

nezatomljiv adj. neprigušiv, neugušiv, nezadrživ

nezavršen adj. nepotpun *usp.*, (~ *proizvod*) nedorađen, neizrađen, nedotjeran, nedomišljen, neusavršen, nerafiniran, neobdjelan, neporubljen, neopšiven

nezgodan adj. neugodan *usp.*, neprikladan *usp.*, nepodoban, nepriličan, nepogodan, nekulturan *usp.*, nespretan, kompliciran, težak, nepovoljan, (*u ~ trenutak*) u zao čas, u nevrijeme, u zlo doba

nezgodno adv. *usp.* nezgodan; (~ *je*) nije ugodno, ne priliči, nije prikladno

neznalica f neznalac, ignorant, neupućenik, neobavještenik, samozvanac, amater *usp.*, diletant, šarlatan, analfabet, šupljoglavac, praznoglavac, sirotinja, jadnik *usp.*, smušenjak; nef. ekspr. ka-

libar, neznajša, kojekaković, štagod, truba

neznano adv. (~ *gdje*) tko zna gdje, u nigdini, u nigdinu, u nepoznatom, u nepoznatu

neznatan adj. neosjetan, neuočljiv, malen, sitan, nebitan, neznačajan, beznačajan

nezreo adj. (~ *plod*) nedozreo, zelen, zelena jabuka, nerazvijen, neoblikovan, nepotpun, (*nezrela osoba*) mlad, neiskusan, neodrastao, djetinjast, budalast, u pelenama, (*mlad i* ~) žutokljunac, (*nezreli posao*) površan, loš, amaterski

neženja m samac, momak, stari momak, agamist

nicati imprf. izbijati, klijati, pupati, puštati mladice, klicati, provirivati, rasti, izrastati; nastajati, pojavljivati se, pokazivati se, ukazivati se, stvarati se, pomaljati se, rađati se

nigdina f nedođija

nigdje* adv. ni na nebu ni na zemlji, (~ ***ništa***) nema ničega/ništa, ništa se ne događa, (~ (*ga*) *nema*) nema (ga) ni od korova

nihilizam* m skeptičnost, negativizam, cinizam, odbijanje, neprihvaćanje, nepriznavanje, odreknuće, nijekanje, negiranje

nijansa f finesa, fina/neosjetna razlika, sitnica; tananost, preljev, prijelaz, ton, paleta

nije* (***da*** ~ (***koga/čega***)) da nema, kad (koga) ne bi bilo, da se ne nađe, da nije prisutan

nijekati imprf. negirati, poricati, osporavati, sporiti

nijem adj. **1** (~ *od rođenja*) ekspr. nemušt, nef. pej. mutav **2** (*stoji tamo* ~ *od zaprepaštenja*) bezglasan, zamukao, zanijemio, šutljiv, bez glasa/riječi, ne dajući glasa (od sebe), tih, miran, okružen šutnjom; nečujan, pust

nikad(a) adv. nijedanput, nijednom; nef. na sveto nigdarjevo, kad na vrbi rodi grožđe, kad vrba grožđem rodi, ni živ ni mrtav

nikako adv. nipošto, nemoguće, podnipošto, ni na koji način, ni u kojem slučaju, ni pod kojim uvjetima, ne dolazi u obzir, nema govora, ni govora, ni lud, ni da poludim, ni za živu glavu, ni živ ni mrtav, ni da me (tko) ubije, ni po koju cijenu, nema te cijene, ni da mi (tko) plati, nizašto na svijetu, ni u snu, ni za sve blago (ovoga) svijeta, ni za živoga boga, bože sačuvaj, ta, nef. nema teorije, taman posla, ni u ludilu, jest vraga!, (*kao zabrana,* ~*!*) nef. ništa, (*kao odgovor na pitanje: kako si?*) loše, slabo, ko vrag u malo vode

niknuti prf. *usp.* nicati

nikoji pron. nijedan, nikakav

nikuda* adv. (***neće*** ~) ostaje, ne putuje, ne odlazi; čvrst je, ne miče se, neće se rasklimati; nef. nikamo, ni u goru ni u vodu

nimalo adv. ni najmanje, ni u najmanjoj mjeri, ni za malo/najmanje, niukoliko, nikoliko, ništa, ni zrna/trunke, ni koliko je crno ispod nokta, ni za vlas, (*u prostornom smislu*) ni za pedalj, (*za to* ~ *ne marim*) rj. nipošto

nimfa* f (*morska* ~) sirena

niodakle adv. (*nema* ~ *pomoći*) niotkud(a), niotkle, ni s koje strane, ni s kojega mjesta; nef. niotkale, odnikud(a)

nirvana* f utrnuće, kraj, prestanak; blaženstvo, (potpuni) mir, mirnoća, spokojnost, nepomućenost, raj, nebo, zaborav, prosvjetljenje, prosvjećenje

nisko adv. *usp.* nizak; (*ptice lete* ~) blizu tla/zemlje, (*postupiti* ~) podlo, nečasno, podmuklo, (*to je prilično* ~ *na društvenoj ljestvici*) necijenjeno, nevažno, nebitno

ništav adj. **1** (~ *dokument*) poništen, ništetan, bez vrijednosti **2** (~ *posao*) ništavan, bijedan *usp.*, beznačajan, neznačajan, nebitan *usp.*, isprazan, bezvrijedan, nevrijedan, nekoristan *usp.*, uzaludan; sićušan, neznatan; prazan, šupalj; pej. nikakav

nit f **1** konac, končić, vlakno; tanka žila, žica, pređa, predivo, prelo, vlas, uzičica, (*neobrađeno vlakno od prerade konoplje/lana*) kučina, (*poprečna* ~ *utkana u osnovu*) potka, (*vrlo tanka* ~) paučina, (~ *s udicom na kraju*) povraz, nef. tunja,

(*srebrna ~ kao ukras na odjeći*) srma **2** (*~ u pričanju*) slijed, tijek, misao, tok misli, predmet (razgovora), tema, trag **3** (*čvrsta ~ ih veže*) savez, veza, spojnica

niz m **1** (*~ bisera*) knjiš. niza, nef. niska **2** (*~ ljudi*) red *usp.*, slijed, redoslijed; lanac; povorka, (*~ tonova zajedničke boje*) registar, (*~ pojava*) repertoar, (*~ jezičnih jedinica*) sekvencija, sekvenca, (*~ pojava/stvari koje slijede jedna za drugom*) serija **3** (*u nizu radova*) više, (***cijeli ~***) mnogo, puno, hrpa, sila

niz* prep. (*piliti ~ plohu*) poduž, uzduž, po dužini, nef. nuz

nizak* adj. **1** (*~ čovjek*) malen, mali *usp.*, nef. metar i žilet, (*prilično ~*) onizak, nevisok; kratkonog **2** (*~ prinos*) loš, slab, oskudan, skroman, nevelik, nedovoljan, nedostatan, manjkav, sitan, malen, siromašan, škrt, (*~ ukus*) bulevarski **3** (*niske cijene*) umjeren, prihvatljiv, razuman **4** (*~ udarac, pej.*) nečastan *usp.*, nemoralan *usp.*, pokvaren, podao, bezobrazan *usp.*, beskarakteran, svinjski, smradan, bijedan **5** (*niži organizmi*) slabije razvijen, (*niži u hijerarhiji*) mlađi

nizati* imprf. (*~ predmete*) redati, slagati; nabrajati, brojiti, (*~ psovke*) dijeliti, (*~ pobjede*) dobivati, postizati, (*nižu mi se slike pred očima*) pojavljivati se, nastajati

nizbrdica f kosina, padina, strmina

nizbrdo adv. nizbrdice, rj. nizastranu, (*poslovi idu ~*) sve gore i gore

nizdlaku adv. (*~ komu*) odobravajući, slažući se, pristajući (uz što), ulagujući se, povlađujući

nizinski adj. ravničarski, dolinski, ravan, nisko položen, u razini mora/zemlje

nizvodno adv. nizvodu, nizvodice, tokom rijeke, uz tok

noć f mrak *usp.*, (*duboka ~*) gluho doba, (***laku ~!***) nef. dobra noć!

noćas adv. (*~ je bilo hladno*) prošle/protekle noći, (*~ će biti toplije, nef.*) ove noći

noćenje n nef. konak

noćni* adj. mračan *usp.*, (***noćna posuda***) nef. tuta, vrčina, kahlica, lonka, bukalin

noću adv. u/po noći, obnoć

nogomet* m (*~ za zabavu/bez čvrstih pravila; mali ~*) nef. hakl, nogač

nogometaš* m (*~ iz zabave*) nef. hakler

nojevska politika zatvaranje očiju, zabijanje glave u pijesak

nomad* m **1** (*o osobi koja često mijenja mjesto boravka*) selilac; putujući, leteći, vječni putnik, putnik lutalac, lutalica, skitnica, tramper, ptica selica, čergar, čergaš **2** (*o stočaru*) nomadski stočar

nominalni adj. nazivni, naslovni, titularni

norma* f pravilo, propis, mjerilo, kriterij, standard, uzorak, obrazac, uzor; zakonitost (ponašanja), putokaz, (*ukupnost onoga što se normira*) normativa, (*ukupnost normi koje određuju granice kvalitete čega*) normativ

normalan adj. **1** (*normalna reakcija*) uobičajen, običan, svakodnevni, tipičan, redovit, regularan, pravilan, propisan; naravan, prirodan, prirođen, (*koji ni po čemu ne odudara*) opći, prosječan, standardan, osrednji **2** (*~ čovjek*) uravnotežen, priseban, psihički zdrav; nef. zdrav

normalizacija f (*~ stanja*) smirivanje, vraćanje u normalne okvire

normalnost f **1** uobičajenost, običnost, svakodnevnost, tipičnost, redovitost, pravilnost, propisnost, regularnost; naravnost, prirodnost, prirođenost; općost, prosječnost, standardnost, osrednjost **2** uravnoteženost, prisebnost, psihičko zdravlje

normiranje n normizacija, propisivanje, (*određivanje standarda*) standardizacija, standardiziranje

nos* m (*veliki ~*) nef. surla

nosač* m (*~ tereta*) bremenaš, (*službeni ~ s ručnim kolicima*) pov. služnik; arh. trhonoša

nosiljka* f (*~ za dva nosača koji idu jedan za drugim*) traglj(ač)e, tralje, (*~ za ručno prenošenje bolesnika*) nosila

nositi* imprf. **1** (*~ amo-tamo*) nosati, (*~ otkuda/kamo*) odnositi, donositi,

iznositi, unositi, transportirati, prenositi, prinositi; predavati, uručivati, (~ *težak teret*) tegliti; nef. šlepati **2** (~ *zelenu haljinu / ljetne cipele*) imati na sebi, biti obučen (u što), oblačiti, biti obuven, odijevati se (u što), obuvati se, (*to se nosi ovoga ljeta*) biti moderan/u modi, nef. biti in **3** (*nosi u sebi svoje osjećaje*) imati, čuvati, njegovati, pothranjivati, (~ *duboko u sebi*), rj. nutriti, (~ *opasnost u sebi*) imati, sadržavati, uključivati, pokazivati znakove **4** (~ *jaja*) nesti **5** ~ **se** (~ *s čim*) podnositi, trpjeti, izdržavati, boriti se, držati se, hrvati se, patiti, stradati, sukobljavati se, bolovati

nosnica* f (~ *životinje*) nozdrva

nota f arh. kajda

nov adj. 1 (~ *predmet*) novoizrađen, novonastao, novootkriven, novopronađen, novoizmišljen, tek izumljen, novodošao, novomodeliran, novokomponiran, bez prethodnika, nepoznat, neviđen; netrošen, nerabljen, neupotrebljavan, nov novcat, ispod čekića, netaknut, neoštećen; svjež; mlad, (*iz novijeg vremena*) novovjeki, moderan, suvremen, današnji, recentan, nedavni, skorašnji, (~ *patriot*) nef. iron. novopečeni, (*osjećati se kao* ~) novorođen, (~ *u čemu*) neiskusan, neprilagođen **2** (~ *u odnosu na ono do sada*) drugačiji, drugi, promijenjen, novoimenovan, novopostavljen **3** (*jedan od novijih susreta*) nedavni, skorašnji, svjež

novac* m **1** (*to je velik* ~) svota, iznos *usp.*, bogatstvo, (~ *kao protuvrijednost za što oštećeno / izgubljeno*) nadoknada *usp.*, (~ *kao oblik*) moneta, (*zakonito sredstvo plaćanja u određenoj državi*) valuta, (~ *stabilne vrijednosti*) zdrava/čvrsta valuta, (~ *druge zemlje*) devize, (~ *za održavanje života*) egzistencijalni minimum, (~ *dan kome za uslugu mimo zakona*) mito, (*sitan* ~) sitniš *usp.*, (*beznačajan* ~) bagatela, (*nemati nimalo novaca*) prebijena para, nef. kinta, (~ *koji se plaća ucjenjivaču*) reket, (*teško zarađen* ~) krvava para, (*potajno prikupljen* ~) crni fond, (*gotov* ~) gotovina *usp.*, nef. keš(ovina) **2** (*komad kovanog novca*) novčić, usp. **3** (*nije sve u novcu*) materijalna/financijska sredstva, bogatstvo, blago, imućnost, imanje • nef. pare, lova, šoldi, penezi

novačenje n (~ *u vojsku*) regrutacija; arh. stavnja, nef. leva

novačiti imprf. regrutirati, vojničiti, mobilizirati *usp.*; arh. vojačiti

novački adj. regrutski; pripravnički, praksistički; stažistički, naučnički; novodošljački, pridošlički; iskušenički

novak m **1** (*vojnik tek uzet u vojsku*) regrut **2** (*osoba koja je počela raditi*) pripravnik, aspirant, praksist, početnik *usp.*, (~ *u činovničkoj službi*) vježbenik, pripravnik, praktikant, naučnik *usp.*, (*sudski pripravnik*) arh. prislušnik, (*onaj koji neplaćeno obavlja što radi usavršavanja*) volonter, (*liječnik* ~) stažist, (~ *u stranci / organizaciji*) novi član, novodošljak, pridošlica, novajlija, (*redovnički* ~) iskušenik, klerik, novic

novčani adj. monetarni, financijski

novčanica f banknota, papirnat novac, nef. stotica

novčano adv. (~ *pomagati*) financijski, materijalno, novcem, u novcu, pomoću novca

novčar m bankar

novčarstvo* n bankarstvo, bankovno poslovanje; ulaganje, financiranje, kupovanje

novčić m kovanica, (*bakreni* ~) bakrenjak, (*zlatni* ~) zlatnik, (*srebrni* ~) srebrnjak, (*bakreni* ~, *pov.*) solad, soldo; nef. lipa

novinar m žurnalist, (*pl.*) tisak, (~ *sa stalnom rubrikom u novinama*) kolumnist, rubričar, (~ *koji komentira političke događaje*) komentator, (~ *koji se javlja iz drugog mjesta*) dopisnik, korespondent, (*pisac uvodnika*) uvodničar, (~ *koji izvještava s mjesta događaja*) reporter, izvjestitelj, (~ *koji traga za senzacijama*) senzacionalist, (*loš* ~) pej. novinarčić, piskaralo, škrabalo

novinarstvo n žurnalistika, žurnalizam

novine f pl. t. **1** periodika, časopis, publikacija, list, revija, tisak, nef. štampa; novinstvo, (~ *koje izlaze svaki dan*) dnevnik, dnevni list, (~ *koje izlaze*

jednom tjedno) tjednik, (~ *koje izlaze jednom u dva tjedna*) polumjesečnik, (~ *koje izlaze jednom mjesečno*) mjesečnik, (~ *koje izlaze ujutro*) jutarnji list, (~ *koje izlaze navečer*) večernji list, večernjak, (~ *za objavljivanje stavova kakve organizacije*) glasilo, (*periodično objavljen izvještaj o radu kakve organizacije, društva*) bilten, (*modne* ~) modni list/časopis, (~ *usmjerena sadržaja*) ilustrirani list, magazin, nef. žurnal, (~ *za zabavu*) zabavnik, (~ *koje ugađaju lošem ukusu*) žuti/bulevarski tisak, žuta/bulevarska štampa, nef. tračblat, (~ *koje bezobzirnostima podižu nakladu*) nef. revolverski list, revolverblat, (~ *velikog formata s jednostavnim tekstom*) tabloid **2** (*zamotati što u* ~) novinski papir

novost f **1** (~ *u društvu*) novina, nova pojava, promjena, pronalazak **2** (*modna* ~) novitet, posljednji krik, nef. must have, in; pej. novotarija **3** (*pl., o TV-emisiji*) vijesti

nož* m (~ *koji naglo iskače iz korica na pritisak*) skakavac, (*operativni* ~) skalpel, (*dug dvosjekli* ~) pov. handžar, (*zakrivljen* ~ *koji se nosi za pojasom*) pov. jatagan, (~ *kojim se obrađuje kopito prije potkivanja*) kopitnjak, (*veliki* ~ *za obrezivanje granja/loze*) kosijer, sječivo, rezač, (~ *koji se stavlja na pušku*) bajuneta *usp.*, (~ *s dvije oštrice sječiva*) bodež, ekspr. kama, nef. bod, bodac, (*mali* ~) lamela, britvica, perorez, nef. periš, (*džepni* ~) nef. čakija, (*savijeni* ~ *s dugom drškom za rezanje granja*) kosor, (*mali džepni* ~ *ručne izrade*) škljoca, nef. temperin; nef. ekspr. kustura

nudist m naturist, nef. golać

nuditi imprf. **1** (~ *komu što*) nuđati, davati, davati ponudu, pružati, predavati, (~ *robu jeftino*) prodavati, (~ *savjete*) dijeliti, sugerirati, iznositi, nabacivati, (~ *dugo/uporno*) nutkati **2** ~ **se** (~ *za odgovoran posao*) javljati se dobrovoljno, davati pomoć/usluge, volontirati, biti na usluzi, staviti se na raspolaganje, davati se, (*nudi mu se dobra prilika*) pružati se

nugat m mandolat, rj. bademnjak

nuklearni adj. atomski

nula f **1** (*nepostojanje količine*) ništica **2** (*o osobama*) beznačajnik *usp.*, bijednik *usp.*, (*o stvarima*) bezvrijednost, ništavnost, sitnica

nužan adj. **1** (~ *za opstanak*) nuždan, neophodan, neizostavan, prijeko potreban, vrlo važan/bitan, životni, temeljni, vitalan, spasonosan **2** (*takav ishod je* ~) neizbježan, neminovan, nezaobilazan, obavezan, neotklonjiv, siguran, nedvojben; sudbonosan, koban, neumoljiv, nemilosrdan; prisilan, prinudan

nužda f **1** (*nije stvar izbora, nego* ~) prijeka potreba, nužnost, neophodnost, neizbježnost, nezaobilaznost, neminovnost, neodgodivost, zakonitost **2** (*u nuždi se čovjek svega sjeti*) nevolja, škripac, muka, tuga i žalost; nestašica, neimaština, siromaštvo, oskudica, bijeda, suša

nužno adv. *usp.* nužan; (~ *potrebno*) prijeko, bezuvjetno, neizbježno

Nj

njegovateljica* f medicinska sestra, bolničarka, sestra, patronažna sestra, (~ *djeteta*) dadilja, arh. pjestinja

njegovati imprf. **1** (~ *bolesnika / dijete*) brinuti se *usp.*, dvoriti, paziti, arh. pjestovati, (~ *konja*) timariti, (~ *lice*) dotjerivati, uljepšavati **2** (~ *djelatnost*) poticati, unapređivati, stimulirati, raditi (na čemu), razvijati (što), ne zaboravljati, održavati, obrađivati

njemak m pej. mutavac

njemoća f nijemost, zanijemjelost, nef. ekspr. njemota, pej. mutavost

nježan adj. **1** (~ *prema komu*) blag, mek, pažljiv, obziran, dobar, brižan, osjećajan, usrdan, senzitivan; profinjen, delikatan, tankoćutan; majčinski, očinski **2** (~ *je, brzo se prehladi*) osjetljiv *usp.*, krhak, gracilan, krhke/nježne konstrukcije, neizdržljiv, neotporan, loman, fragilan, slab, slabašan, (*pretjerano* ~) mimoza, (*vrlo* ~) filigranski, fin, tanak, proziran kao sjena, paučinast, pahuljast, pahuljav, paperjast, (*o djevojačkom stasu*) tanka kao jasika/trska

nježnost f **1** blagost, mekoća, pažljivost, obzirnost, dobrota, brižnost, osjećajnost, usrdnost, senzitivnost; profinjenost, delikatnost, tankoćutnost **2** osjetljivost, neotpornost, neizdržljivost, krhkost, lomnost, slabost

njihalo n njihalica; arh. kladivo, nef. šetalica, klatno, pendul, penduo

njuška f **1** (*dio glave životinje*) gubica; pej. labrnja, ekspr. nef. gubac, nef. njokalica, čun(j)ka **2** (*pej.*) lice *usp.* **3** (*dio koji se na čemu ističe*) izbočina, šiljak, kljun, nos

njuškati imprf. njušiti, mirisati, (~ *okolo, pej.*) istraživati, zagledati, pregledavati, biti znatiželjan, miješati se, raspitivati se; nef. šnjofati

O

oba num. coll. obojica, obadva, obadvojica

obala f kopno, kraj, žalo, (*šljunkovita ~*) igalo, (*prostor uz obalu*) priobalje, (*pojas kopna uz more*) primorje, (*uređeni prostor za kupanje uz more*) plaža, (*pjeskovita površina uz obalu*) prud, sprud, rj. sipar, (*morska ~ kao šetalište / ~ u gradskoj luci*) riva, (*obzidana ~*) pristan, (*dio obale za pristajanje brodova*) pristanište *usp.*; arh. brijeg, obrežje

òbaliti prf. obalaviti, zabal(av)iti, ubaliti

obarač m okidač, otponac, zaponac; nef. oroz, kokot

obarati imprf. *usp.* oboriti

ob(a)vezan adj. (*~ pregled*) obvezatan, obligatan obligatoran, neizbježan, neminovan, neizostavan, nezaobilazan; propisan, nametnut, (*~ što učiniti*) dužan, pozvan

ob(a)vezno adv. usp. ob(a)vezan; silom, pod moraš

obavijesni adj. informacijski, priopćajni

obavijest f informacija, priopćenje, priopćaj, saopćenje, podatak; vijest, novost, (*javna ~ o čemu*) objava *usp.*, proglas, (*~ o budućem događaju*) najava, oglas *usp.*, (*~ kojom se poziva na sudjelovanje u čemu*) pozivnica, (*~ o prekršaju*) prijava, (*~ o stanju jedinice*) vojn. prijavak, raport, (*~ u službenoj prepisci ministarstava vanjskih poslova / država*) nota, (*službena ~ visokoga državnoga tijela*) komunike(j), (*kratka pismena ~*) memorandum

obavijestiti prf. **1** (*~ koga*) informirati, priopćiti, saopćiti, javiti (što kome), upoznati (koga s čim), pružiti obavijest/informaciju, dati na znanje, izvijestiti, provući (komu) što kroz uši, (*~ koga o čemu budućem*) najaviti (što) **2 ~ se** informirati se, zatražiti obavijest/informaciju, raspitati se, propitati se, dobiti obavijest/informaciju, dobivati/dobiti podatke, upućivati se, uputiti se, razvidjeti, steći uvid

òbaviti prf. *usp.* obavljati; odraditi, uraditi *usp.*

obàviti (se) prf. obviti, omotati (se), saviti (se) (oko čega), obuhvatiti, opsegnuti, obgrliti, zagrliti *usp.*, (*~ čahurom*) začahuriti se

obavijesnost f informativnost

obavještavač m informator; doušnik *usp.*, (*obavještajni službenik*) obavještajac

obavještavati imprf. *usp.* obavijestiti; obavješćivati, (*~ o svemu*) polagati (komu) račune

obavljati imprf. (*~ svoju dužnost*) činiti, izvoditi, vršiti, raditi *usp.*; iron. ordinirati

obećanje n (zadana/dana) riječ, vjera, obaveza, uvjeravanje, (*čvrsto* ~) časna riječ, (*svečano* ~) zavjet, zakletva

obećati prf. dati/zadati riječ, dati časnu riječ, dati/zadati vjeru, zajamčiti, uvjeriti, dati/pružiti nadu, najaviti, tvrditi, ob(a) vezati se, (~ *svečano*) zakleti se, zavjetovati se, zareći se, zavjeriti se; arh. obreći

obećavajući adj. perspektivan, nef. izgledan

obećavati imprf. *usp.* obećati; (~ *nemoguće*) graditi kule od karata, (~ *puno, a ne ispuniti obećanja*) uvečer trista ujutro ništa, obećanje ludom radovanje, (*pripravnik puno obećava*) ostavljati (vrlo) dobar dojam, puno najavljivati

obeskličiti prf. otkličiti, (~ *prostorije / rublje*) raskužiti, (~ *kirurške instrumente*) sterilizirati, (~ *ranu*) dezinficirati

obezvrijediti* prf. **1** (~ *što dostojno poštovanja*) profanirati **2** (~ *snagu propisa*) staviti izvan snage, obeskrijepiti, ukinuti, dokinuti, poništiti, nef. obesnažiti

običaj* m (~ *im je ići u kino subotom*) navika *usp.*, navada, institucija, praksa, tradicija, pravilo, (*puki* ~) formalnost • nef. užanca, uzanca, adet, klasika

običan* adj. (*bez izrazitih obilježja*) svakodnevan, svakida(š)nji, stalan, uobičajen, raširen, najrašireniji; jednostavan, skroman, srednji, osrednji, podnošljiv, nije bogzna što, nije ne znam što, ništa naročito, srednje ruke, srednja žalost, ništa osobito, prosječan; nemaštovit, nenadahnut, neinventivan, nekreativan, neimaginativan, neukrašen, neoriginalan, otrcan, banalan

običavati imprf. imati običaj/praksu, prakticirati

obično adv. *usp.* običan; najviše, ponajviše, većinom, najčešće, u pravilu, redovno

običnost f svakodnevnost, svakida(š)njost, uobičajenost, raširenost; osrednjost, sredina, podnošljivost, srednja žalost, jednostavnost, prosječnost; nemaštovitost, nenadahnutost, neinventivnost, nekreativnost, neimaginativnost, neukrašenost, neoriginalnost; otrcanost, banalnost

obići prf. **1** (~ *auto*) zaobići, (~ *ploveći*) oploviti, (~ *trčeći*) optrčati, obletjeti, (~ *veselo*) obigrati **2** (~ *koga nepoželjnog*) zaobići, izbjeći **3** (~ *mnogo svijeta*) proputovati, proći, prohodati, prijeći, prokrstariti, razgledati, istražiti, (~ *skijući se*) proskitati, prolutati, (~ *javnost: o vijesti*) procirkulirati **4** (~ *rodbinu / pacijenta*) posjetiti *usp.*

obilan adj. izobilan, bogat, obilat, izdašan, plodan; pun, prepun, preobilan, prebogat, raskošan, bogovski, (~ *dobitak*) unosan, velik, ekspr. mastan, nef. debeo

obilazak m **1** (~ *grada*) razgledavanje, razgled(anje); obilaženje **2** (~ *postrojbi*) kontrola *usp.*

obilaziti imprf. *usp.* obići; (~ *koga*) ekspr. pohoditi, pohađati, (*ići zaobilaznim putem*) arh. okolišati

obilno adv. *usp.* obilan; mnogo *usp.*, dosta, u obilju/izobilju, nef. izobila; napretek, pretjerano, preko mjere, (~ *zarađivati*) nef. masno, (~ *davati*) objema rukama

obilovati imprf. (~ *čime*) biti prepun, imati u izobilju/na pretek, biti okružen/ zahvaćen, vrvjeti (čime), prelijevati se, biti bogat (čime), plivati (u čemu), plivati kao bubreg u loju, živjeti kao mali car; odlikovati se, isticati se

obilje n obilnost, izobilnost, izobilje, velika količina, mnoštvo, sila, kiša, obilatost, izdašnost, plodnost; preobilnost, preobilje, prebogatost, raskoš; pretek, bogatstvo *usp.*, neiscrpnost, nepresušnost, bezbroj, beskraj, (***u obilju***) u slasti i lasti, (*imati čega u obilju*) kao vode

obilježje n **1** (~ *na putu*) znak *usp.*, oznaka, biljeg, pečat, žig, (*vrlo nepoželjno* ~) stigma **2** (~ *kakve stvari*) karakteristika *usp.*, karakter *usp.*, bitna odlika, značajka, svojstvo, odlika, osobina, (*osnovno ~ stečeno navikom*) druga priroda

obitelj* f (*njegova brojna* ~) rodbina, nef. familija, porodica, (*ženina djevojačka ~ mužu*) nef. tazbina, babaluk, (*pren.*) zajednica, savez

obiteljski* adj. (~ *čovjek*) nef. familijaran, porodični

objasniti prf. protumačiti, obrazložiti, artikulirati, razjasniti, p(r)ojasniti, razložiti, rastumačiti, potkrijepiti, osvijetliti, rasvijetliti, baciti svjetlo (na što), unijeti svjetlo (u što), rasplesti, odgonetnuti, razmrsiti, razbistriti, raspetljati, raspraviti, prevesti, (~ *pomoću primjera*) oprimjeriti; opravdati

objašnjenje n (~ *zadatka*) tumačenje, razjašnjenje, naputak, pojašnjenje, rasvjetljenje, rasplitanje, (*imati dobro ~ svojeg postupka*) obrazloženje, opravdanje, izgovor

objašnjiv adj. protumačiv, razjašnjiv, shvatljiv, razumljiv *usp.*, pojašnjiv, obrazloživ

objava* f **1** (~ *stečaja*) javna obavijest, oglas, priopćenje, obznana, proglas *usp.*, (*kojim se potiče na kupnju/potrošnju*) reklama *usp.*, (~ *u crkvi o budućem braku*) napovijed **2** (~ *čega novoga*) najava *usp.*

objaviti prf. **1** (~ *svima reforme*) oglasiti, proglasiti, objelodaniti, razglasiti *usp.*, razaslati, raširiti, proširiti, priopćiti, saopćiti, iznijeti, izložiti, dati na znanje, iznijeti na javu/javnost/sunce, pustiti u svijet, najaviti, otkriti, razotkriti, obavijestiti, navijestiti, javiti, izjaviti, informirati, reći, kazati, upoznati, (~ *nepovoljnu tajnu*) iznijeti djelo na vidjelo **2** (~ *knjigu*) tiskati, publicirati, izdati, ekspr. objelodaniti, arh. na svijet (iz) dati, (~ *nepotrebnu knjigu*) nef. oknjižiti (što), (~ *natječaj*) raspisati

objavljivati imprf. *usp.* objaviti; (~ *veće djelo u manjim cjelinama*) pej. krčmariti

obje num. obadvije

objedovati imprf. i prf. ručati, ručavati

objekt* m (*gram.*) arh. podmet

objektiv* m (~ *s dugom žarišnom duljinom*) teleobjektiv

objektivacija f postvarenje, postvarivanje, popredmećenje, popredmećivanje, opredmećivanje, opredmećenje

objesiti* prf. **1** izvjesiti, zavjesiti, (~ *sve redom*) povješati; pričvrstiti, zakvačiti; nef. okačiti **2 ~ se** oneraspoložiti se, namrgoditi se, namrštiti se

oblačan adj. tmuran, naoblačen, natmuren, natušten, mračan, smrknut, sumoran

oblačiti (se)[1] imprf. *usp.* obući (se)

oblačiti se[2] imprf. smrkavati se, mračiti se, smračivati se, natmurivati se, tamnjeti, tuštiti se, zastirati se, prekrivati se oblacima, zamagljivati se

oblagati imprf. *usp.* obložiti; (~ *organe izvana*) ovijati

oblak* m (*visoki vlaknasti bjeličasti oblaci: samo pl.*) cirusi, ovčice, janjići, kovrčice, (~ *sive boje iz kojega pada zrnast snijeg/rosulja*) stratus, (~ *koji nebu daje valovit izgled*) visoki humnjak, altokumulus, (*izbrazdan ~ iz roda srednjih oblaka*) visoki vitrak, altostratus

oblata f nef. oblanda

oblik* m forma, reljef, konfiguracija, struktura, pojavnost, pojava, obličje, vanjština, izgled, izvanjskost, lik, figura, slika, obris, vid, tip, vrsta, (~ *u koji se nešto ulijeva da dobije željeni izgled*) kalup, (~ *haljine*) kroj, (*srodni ~*) varijetet, (~ *i građa organizama/površine Zemlje*) biol. geol. morfologija

oblikotvoran adj. formativan

oblikovan adj. uobličen, formiran, artikuliran, profiliran, napravljen, stvoren, sređen, uređen, dotjeran, završen

oblikovanost f uobličenost, formiranost, artikulacija, artikuliranost, profiliranost, sređenost, uređenost, dotjeranost, završenost

oblikovatelj m oblikovalac, uobličitelj

oblikovati (se) imprf. i prf. uobličavati (se), uobličivati (se), uobličiti (se), davati/dati oblik, formirati (se), oformiti (se), strukturirati (se), nastajati, nastati, (~ *po modelu*) modelirati, kalupiti, (~ *u određenom stilu*) stilizirati, (~ *stručnjake/se kao stručnjak*) profilirati (se), (~ *plan*) materijalizirati, (~ *usijano željezo*) kovati, modelirati, (~ *u kalupu*) ukalupljivati, (~ *tesanjem*) (o)tesati, (~ *brkove vrteći*) sukati

obližnji adj. nedalek, okolni, susjedni, blizak

obložiti prf. **1** (~ *ranu*) previti *usp.*; omotati, obaviti **2** (~ *čvrstim materijalom*) prekriti, (~ *presvlakom*) presvući, (~ *lakom*) prevući, (~ *papirom*) oblijepiti, (~ *kovanim plemenitim metalom*) okovati, (~ *furnirom*) furnirati, (~ *pločama*) opločiti, (~ *oplatom*) oplatiti, (~ *što da bi bilo stabilnije*) pojačati, (~ *čim pletenim*) oplesti, (~ *se vapnom*) ovapnjeti, zakrečiti, (~ *zidom*) ozidati

oblučje n (~ *na sedlu*) obluk, jabuka, zaglavak

obnavljanje* n (~ *umjetničkog djela*) restauracija

obnavljati imprf. *usp.* obnoviti

obnova f obnavljanje, (*duhovna* ~) preporod *usp.*, (~ *rada časopisa*) oživljavanje, (~ *umjetničkog djela*) restauracija, (~ *pokreta / ideje*) revitalizacija, revitaliziranje, (~ *nestalog*) reinkarnacija, (*uvođenje novoga duha*) modernizacija, moderniziranje

obnoviti prf. (~ *zgrade*) popraviti, renovirati, rekonstrurati, preurediti, modernizirati, nanovo sagraditi, dignuti/dići iz pepela, dotjerati, prilagoditi, (~ *časopis*) oživjeti, opet pokrenuti, (~ *umjetnička djela*) restaurirati, (~ *stare ideje / emocije*) podgrijati, osvježiti, (~ *stare običaje*) vratiti, opet uspostaviti/uvesti, (~ *na zgarištu*) dići iz pepela, (~ *se*) preporoditi se

obogatiti* prf. **1** (~ *znanje*) povećati, proširiti, oploditi, razviti, usavršiti, unaprijediti **2** ~ **se** steći (što) *usp.*, okoristiti se *usp.*, nakupiti (što/se čega), doći na zelenu granu, materijalno ojačati, potkožiti se, napuniti džepove, nef. napraviti pare, (*obogatio se*) pala je (komu) sjekira u med, (~ *nepošteno*) nagrabiti se, nahvatati se, namlatiti se (para), napljačkati se, naplijeniti se, upljačkati, (*popraviti donekle imovno stanje*) pomoći se, potpomoći se; nef. opariti se, opernatiti se, ogazditi se

obojak m nef. šuferica

oboje num. coll. obadvoje

obojenost* f (~ *pigmentom*) pigmentacija

obojiti* prf. (~ *crvenim*) narumeniti, (~ *u plavo*) zaplaviti, (~ *zidove*) oličiti, okrečiti; nef. ofarbati, pobojati, obojadisati

oboriti prf. **1** (~ *stablo*) srušiti, svaliti, povaliti, obaliti, prevaliti, strovaliti, prevrnuti, položiti, (~ *koga*) nokautirati, saplesti, podmetnuti nogu (komu), baciti, skinuti (koga) s nogu **2** (~ *na ispitu*) srušiti, (~ *onoga tko je na vlasti*) svrgnuti *usp.*, smijeniti **3** (~ *cijenu*) sniziti, spustiti **4** (~ *optužbu*) opovrgnuti, osporiti, pobiti (dokaze/tvrdnju) *usp.*

obožavanje n ljubav *usp.*, oduševljenje, zanesenost, divljenje, zanos, vatrena privrženost/odanost, duboko poštovanje, štovanje, adoracija, apoteoza, veličanje, uzdizanje, (~ *države*) statolatrija, (~ *filmskih zvijezda*) divizam

obožavatelj m obožavalac, poklonik, ljubitelj *usp.*, vatreni pristaša, privrženik, vatreni udvarač, (*djevojčin* ~) udvarač, (*djevojčin* ~ *s dobrim izgledima*) nef. herckandidat

obožavati imprf. štovati, duboko poštovati; silno voljeti, vatreno pristajati, diviti se, idolizirati, adorirati, divinirati

obračun m **1** stanje blagajne, saldo, (*godišnji* ~) račun *usp.*, (*konačni* ~ *poslovanja i budžeta*) rebalans, (~ *vrijednosti čega*) izračun **2** (~ *na ulici*) sukob *usp.*

obraćanje* n (~ *drugih u svoju vjeru*) prozelitizam; (*svečano* ~ *državnom poglavaru*) adresa

obraćati (se) imprf. *usp.* obratiti (se)

obraćenik m preobraćenik, konvertit, (*gorljivi novi* ~) prozelit

obrad(b)a f **1** (~ *tla*) obrađivanje, (~ *čega polugotovog*) oblikovanje, usavršavanje, (~ *problema*) razrada, razradba, (*pismena* ~) elaborat, (~ *terena*) priprema(nje), istraživanje **2** (~ *koga, nef.*) nagovaranje, uvjeravanje, pridobivanje, privola, pritisak

obraditi* prf. oblikovati, pripremiti; protumačiti, (~ *podrobno*) razraditi, razviti, (~ *blanjom*) izblanjati, (~ *podlogu jetkanjem*) najetkati, (~ *djeljanjem sa svih strana*) obdjeljati, (~ *tucanjem*) otucati

obradiv* adj. (*o zemlji*) nef. ziratan

obrađivati imprf. *usp.* obraditi; (~ *zemlju tanjuračom*) tanjurati, (~ *drvo bradvom*) tesati, (~ *tokarskim strojem*) točiti, (~ *zemlju*) težati, nef. ziratiti

obrana* f **1** branjenje, zaštita *usp.*, otpor, opiranje, (*oružana* ~) oružani otpor, (~ *samoga sebe*) samoobrana, (~ *kao radnja većih razmjera*) defenziva **2** (~ *na sudu*) branitelj *usp.* **3** (~ *od optužbi*) opravda(va)nje, pravdanje, (~ *gluposti*) opravdanje, apologija, hvala, pohvala, (*vješta* ~ *u sporu*) parada

obraniti (se)* prf. **1** (~ *od čega*) otkloniti opasnost, zaštititi (se), zakloniti (se), osigurati (se) **2** (~ *od optužbe*) opravdati se, o(du)prijeti se, usprotiviti se, suzbiti

obrastao adj. prekriven, pokriven, (~ *u bradu*) zarastao, (~ *maljama*) zarutavio, (~ *travom*) travnat, rj. travan

obrat* m preokret(anje), okret(anje), promjena, prijelomnica, zaokret, (~ *sudbine*) peripetija

obrati prf. pobrati, ubrati; poskidati, skinuti

obratište n (*mat.*) infleksija

obratiti (se) prf. **1** (~ *u mišljenju / vjeri*) preobratiti (se), preokrenuti (se), pretvoriti (se), prijeći na drugu stranu, promijeniti (se), odreći se (čega), okrenuti (se), skrenuti, okrenuti kožuh, prevrnuti kabanicu, konvertirati, prevjeriti, iznevjeriti (što), presumititi se, nef. presaldumiti **2** (~ *komu*) osloviti (koga), pozvati, zazvati, apostrofirati, stupiti u kontakt/vezu (s kim), (~ *komu javnim zahtjevom*) apelirati, (~ *komu titulom*) titulirati, (~ *vapijući*) zavapiti; nef. nagovoriti (koga)

obratno adv. (*raditi sve* ~) suprotno, obrnutim redom, od kraja prema početku

obrazac m **1** (*ispuniti* ~) formular, tiskanica, blanketa, (~ *za narudžbe*) narudžbenica, (~ *za prijavu*) prijavnica, (~ *za odjavu*) odjavnica, (~ *porezna prijavnica*) pov. nef. valovnica **2** (~ *ophođenja*) uobičajen uzorak/način, običaj, kalup, model, uzor, shema, šablona, kliše **3** (~ *prema kojem se što radi*) model *usp.*, (~ *za deklinaciju*) paradigma

obrazovan adj. školovan, učen, prosvijećen, dobro potkovan, izobražen, naobražen, educiran, obučen, izučen, stručan, (*fakultetski* ~) visokoobrazovan, (*onaj koji je mnogo pročitao*) načitan, (~ *čovjek*) čovjek od knjige; kulturan

obrazovanje n naobrazba, naobraženost, obrazovanost, školovanje, školovanost, izobraženost, učenost, prosvijećenost, potkovanost, visokoobrazovanost, načitanost, znanje, ukupnost znanja, edukacija, stručnost; nastava, (~ *sa specijalnim ciljem u obliku tečaja*) izobrazba, (~ *na visokoj školi*) studiranje, studij; učenje, naukovanje, poučavanje, osposobljavanje, usavršavanje, specijalizacija, instruiranje; kultura

obrazovati (se) imprf. i prf. **1** školovati (se), izobražavati (se), izobraziti (se), educirati (se), prosvjećivati (se), polaziti/pohađati škole, derati klupu, opismenjavati (se), opismeniti (se), (po)slati (koga) u škole, učiti, naučiti, poučavati, poučiti, obučavati, obučiti, izučavati, izučiti, proizvoditi/proizvesti (stručnjaka), osposobljavati (se), osposobiti (se), usavršavati se, usavršiti se, specijalizirati se, potkovati se, (~ *nakon redovnog školovanja*) nadoškolovati se, doškolovati se, (~*koga koga do kraja*) iškolovati; nef. učiti knjigu, štrebati **2** (~ *kakav predmet, nef.*) načiniti, stvoriti *usp.*

obrazovni adj. (~ *film*) odgojni, školski, prosvjetni, nastavni, (~ *postupak*) poučan, edukativan

obrecnuti se prf. (~ *grubo na koga*) odbrusiti, okositi se, okomiti se, obrisati (koga); nef. osjeći se

obrednik* m obredna knjiga; ritual, ceremonijal

obrezivanje* n cirkumcizija, (~ *u islamskoj tradiciji*) nef. sunećenje, sunet

obrijati* prf. (*temeljito* ~) izbrijati

obris m kontura, oris, ocrt, silueta, nejasan lik, sjena, osjenak, prisjenak, oblik, profil

obrisati prf. izbrisati, prebrisati, pobrisati; otrti, (~ *nos*) useknuti; osušiti, očistiti *usp.*

obročno adv. u ratama/obrocima, na rate

obrojčiti prf. paginirati

obrok m **1** doručak, ručak, objed, večera; hrana, (~ *između dvaju većih*) međuobrok, užina, (~ *između doručka i ručka*) nef. marenda, gablec, (*lagani hladni* ~) zakuska, zalogaj, (*hladni* ~ *od suhomesnatih proizvoda*) narezak, nef. meze, (~ *za jednu osobu*) porcija, (*obilan* ~) nef. pjatula **2** (*mjesečni* ~ *za uplatu*) rata, otplata, dio, iznos

obronak m strana, padina, nagib, kosa *usp.*, kosina, (*strm* ~) nizbrdica, strmina, strmenjak, pad, vrlet, litica, strmopuz, nef. urvina, rvina, (~ *koji se blago spušta do rijeke/potoka*) pristran(ak)

obrt m obrtništvo, zanatstvo, zanat, (~ *prema industriji*) mala privreda

obrtnik m majstor, zanatlija, (~ *koji radi predmete svojom rukom*) rukodjelac, (*izrađivač upotrebnih predmeta ukrašenih na orijentalni način*) kujundžija

obruč* m **1** kolut, (*manji* ~ *za pritezanje*) okov, grivna, (*željezni* ~ *na kotaču*) šina **2** (~ *oko neprijatelja*) okruženje, opkola, opkoljenost, opsada, opsjednutost

obručnjak* m (*pomagalo za izradu udubina u drvu*) kusa, nef. krumpajsel

obrušiti se* prf. (*smanjiti brzinu leta*) pikirati

obùčen adj. odjeven, zaogrnut, navučen

obučiti prf. uvježbati, izvježbati, školovati, obrazovati *usp.*

obuća* f (*čvršća obično kožna* ~ *koja pokriva stopalo i eventualno gležanj*) cipele *usp.*, postole, (~ *do koljena/preko*) čizme, (*teške čizme*) škornje, (*ljetna otvorena* ~) sandale *usp.*, (*kućna* ~) papuče, (~ *otvorene pete*) natikače, nef. cavate, (~ *s drvenim potplatom*) klompe, drvenjaci, nanule, (*kožnata indijanska* ~) mokasin(k)e, (*sportska lagana* ~) tenisice, (*sportska* ~ *za lakoatletske discipline*) sprinterice, (*kožnata lagana* ~ *koja se priteže remenjem*) opanci; rj. obuvalo

obući (se) prf. odjenuti (se), zaodjenuti (se), navući (što), pokriti se, (~ *u kostim*) kostimirati (se), (~ *u novu odjeću*) presvući (se), (~ *laganije nego što treba*) razljetiti se, golacati se, golatati se, (~ *pretjerano elegantno*) uparaditi (se), ukrasiti (se), (~ *u toplu odjeću*) utopliti (se), ušuškati (se), zabundati (se), nef. zamotati (se)

obuhvaćati imprf. *usp.* obuhvatiti; (*šume obuhvaćaju stotine kilometara*) obasizati, obasezati, opsezati, (~ *tokom*) optakati, (*zakon i njih obuhvaća*) uključivati *usp.*

obuhvatiti prf. **1** (~ *cijelo područje*) zahvatiti *usp.*, (~ *koga*) zagrliti *usp.*, obgrliti, obujmiti, obaviti, (~ *odozdo*) poduhvatiti, (~ *što nogama*) objahati, (~ *kao okvirom/krugom*) uokviriti, zaokružiti, (~ *pojmovima*) upojmiti, (~ *sa svih strana*) prekriliti, ophititi **2** (*izlaganje je obuhvatilo nekoliko tema*) sadržavati, uključiti • rj. obuzeti

obujam m volumen, zapremina, istisnuće, (~ *izražena u litrama*) litraža • nef. obim

obujmljiv adj. obuhvatan

obuka* f obučavanje, nastava *usp.*, poduka, (*vojna* ~ *kojom se postiže apsolutna disciplina*) dril

obustava f **1** (~ *dostave*) obustavljanje, prekid(anje), (~ *odluke*) opoziv(anje), poništenje, ukidanje, ukinuće, (~ *u primanjima*) odbitak **2** (~ ***vatre***) primirje, (~ ***rada***) štrajk

obustaviti prf. zaustaviti (što), prekinuti (što/s čime), staviti točku na što, (~ ***rad***) štrajkati, biti u štrajku, provoditi štrajk

obuti (se) prf. navući, nazuti (što)

obzir m (~ *prema komu*) obzirnost, razumijevanje, uviđavnost, uvažavanje, pažnja *usp.*, poštovanje, skrupula; nef. obazrivost

obzor* m **1** (*prostor obuhvaćen pogledom*) obzorje, vidokrug **2** (*prividna granica neba i Zemlje*) horizont

ocat* m (*vinski* ~) kvasina; nef. sirće

ocijeniti* prf. (~ *situaciju*) procijeniti, prosuditi, promotriti, razmotriti, sagledati, (pro)analizirati, odmjeriti, izmjeriti, odvagati, odvagnuti, izvagati, odrediti

ocjena f **1** (~ *čije djelatnosti*) procjena, (vrijednosni) sud, prosudba, rasuda, mišljenje (o čemu); ocjenjivanje, (~ *djela*) recenzija, kritička ocjena, kritički prikaz, prikaz, kritika, (*podaci o službovanju*) karakteristika, referencija, referenca **2** (*negativna* ~) jedinica *usp*., (*pozitivne ocjene*) dvojka, nef. dvica, trojka, nef. trica, četvorka, nef. četvrtica, (*najviša* ~) petica, odličan

ocjenjivanje* n ocjena *usp*., (*sustavno/ pravilno* ~) dokimologija

ocjenjivati imprf. *usp*. ocijeniti; (~ *koga gledajući ga*) mjeriti (koga) pogledom

očaj m **1** (*obuzima ih* ~) beznađe, beznadnost, zdvojnost, očaja(va)nje, nevolja, nesreća, jad, bijeda, bezizglednost, bezizlaznost, bezizlazje, teškoća, nepovoljnost, izgubljenost; bespomoćnost, utučenost, neutješnost, čama, čamotinja **2** (*predstava je bila pravi* ~) užas, strava, jeza, strahota, grozota, mrak; nef. strava i užas

očajan adj. **1** (~ *čovjek*) bespomoćan, zdvojan, desperatan, nesretan, nevoljan, bijedan, izgubljen, utučen, čamotan, (*očajna situacija*) bijedan, beznadan, bezizgledan, bezizlazan, težak, nepovoljan **2** (~ *glumac*) beznadan, loš, vrlo loš, strašan *usp*.

očajavati imprf. zdvajati, gubiti nadu, padati u beznađe, biti izgubljen, prepuštati se očaju, čamiti

očajnik m beznadnik, bespomoćnik, zdvojnik, nesretnik *usp*., nevoljnik, bijednik *usp*., prokletnik, ukletnik, desperater; nef. desperados

očajno adv. *usp*. očajan; (*nef*.) vrlo loše, strašno, ništa ne valja, ubij bože, za plakati, (to je) za bogu plakati

očaran adj. zadivljen, fasciniran, oduševljen, ushićen, zanesen *usp*., opčinjen, zatravljen, zaveden, opijen, ponesen, osvojen, začaran, ošamućen, omamljen

očarati prf. zadiviti, fascinirati, hipnotizirati, oduševiti, ushititi, udiviti, zabljesnuti, pridobiti, opčiniti, zavesti, ponijeti, osvojiti, začarati *usp*., zatraviti, ošamutiti, omamiti

očekivati imprf. čekati *usp*., nadati se, vjerovati, priželjkivati, željeti, računati (na što)

očerupati prf. **1** (~ *kokoš*) operušati, očupati, očehati **2** (*nef*.) iskoristiti *usp*., okrasti

očetkati prf. iščetkati, nef. okefati

očevid m uviđaj, izviđaj, vještačenje

očistiti* prf. (~ *stan*) počistiti, spremiti, pospremiti, urediti, dovesti u red, (~ *podove*) oribati, oprati, obrisati, istrljati, istrti, ispolirati, (~ *tepih*) istresti, isprašiti, otresti, stresti, otprašiti, strusiti, (~ *lice*) umiti, (~ *metlom*) pomesti, omesti, (~ *četkom*) iščetkati, očetkati, oribati, (~ *usisavačem prašinu*) usisati, (~ *od prašine*) oprašiti, opahati, (~ *oštrim predmetom*) ostrugati, istrugati, (~ *mrlje*) skinuti, (*čišćenjem izbaciti/ ukloniti što*) iščistiti, (~ *što sa sebe*) ščistiti, sprati, (~ *unutrašnjost čega*) pročistiti, (~ *od nepotrebnih predmeta*) raskrčiti, osloboditi, (~ *što od nepoželjnih sastojaka*) probrati, (~ *trijebeći*) prebrati, otrijebiti, istrijebiti, pretrijebiti, odvojiti, odabrati, (~ *perje kao ptica*) proprpošati, (~ *od mina*) razminirati, (~ *od korova*) oplijeviti, (~ *od pljeve*) ovijati, opljeviti; isprazniti, (*nef*.) pokrasti

očit adj. (jasno) vidljiv, prisutan, prezentan, očigledan, bjelodan, očevidan, evidentan, flagrantan, jasan, otvoren, nesumnjiv, nedvojben, opipljiv, razvidan, razumljiv, shvatljiv, zoran, eklatantan

očito adv. *usp*. očit; naočigled

očitost f vidljivost, prisutnost, prezentnost, očiglednost, očevidnost, zor(nost), jasnoća, nesumnjivost, razvidnost, razumljivost, shvatljivost, eklatantnost

očitovanje n *usp*. očitovati; (*službeno ~ o kojem važnom pitanju*) plebiscit, (*slobodno ~ vlastitoga svjetonazora*) sloboda savjesti

očitovati imprf. i prf. **1** (~ *sklonost prema čemu*) iskazivati, iskazati, izjavljivati, izjaviti, izražavati, izraziti, pokazivati, pokazati, otkrivati, otkriti, iznositi, iznijeti, manifestirati **2** ~ **se** (~ *za mirno rješenje*) izjašnjavati se, izjasniti se, stavljati/staviti karte na stol, otvoriti karte

očnica f orbita

odabran adj. (*odabrani gosti*) izabran, biran, probran, poseban, izdvojen, najbolji; sortiran, prebran

odakle* adv. (~ *je došao*) otkuda

odan adj. **1** (~ *prijatelj*) vjeran *usp.*, (~ *dužnostima*) predan, privržen, požrtvovan, posvećen, (*strasno ~ čemu*) zagrižen, (*nastao u odanosti: o tekstovima*) homagijalan **2** (*odana tajna*) izdan, ispričan, rečen, (*odani član tajne organizacije*) izdan, prokazan, denunciran

odande adv. odonud(a); nef. otamo, odanle, odotamo

odanost* f vjernost *usp.*, predanost, privrženost, požrtvovnost, posvećenost, zagriženost, homagijalnost

odaslati prf. (~ *poštu*) poslati *usp.*, uputiti, otpremiti, (~ *koga s kakvom misijom*) izaslati, delegirati, (~ *elektromagnetske valove*) emitirati

odati prf. **1** (~ *što*) izdati, iznijeti u javnost, dati na vidjelo, razglasiti, objaviti, objelodaniti, (~ *koga*) izdati, prokazati, denuncirati *usp.*, (~ *tajnu*) izdati *usp.*, otkriti **2** (~ *priznanje*) izraziti, iskazati; priznati **3 ~ se** (~ *nesvjesno*) otkriti se, otkriti papke, izdati se, izreći se, izlanuti (se), izbrbljati (se), izblebetati **4** (~ *porocima/užitku*) predati se, prepustiti se, (~ *kocki*) prokockati se, (~ *piću*) propiti se, (~ *kartama*) prokartati se, (~ *lagodnom životu*) probarabiti se, probećariti se

odavati imprf. **1** *usp.* odati **2** (*izraz lica odaje nezadovoljstvo*) pokazivati, izražavati, ostavljati dojam, signalizirati

odavde adv. odovuda, nef. odavle

odavno adv. odavna, već dugo/dulje, poodavno, otkad; oduvijek *usp.*

odbaciti prf. **1** (~ *sve nepotrebno*) odgurnuti, maknuti, odmaknuti, ukloniti, izbaciti, isključiti, izdvojiti, izostaviti, eliminirati, baciti u koš, vezati mačku o rep, (~ *zbog kvalitete*) deklasirati, nef. škartirati, (~ *koga grubo*) napustiti, ostaviti, zanemariti *usp.*, odbiti, odgurnuti, zatvoriti (komu) vrata, baciti (koga) za plot, gurnuti (koga) nogom, otjerati, prezreti, poniziti, riješiti se (koga) *usp.* **2** (~ *predloženo*) odbiti, otkloniti, ne prihvatiti/usvojiti, ne primiti, ne uzeti u obzir, ne uzeti u razmatranje/postupak, ne pristati (na što), (~ *zakon/skupinu kojoj se pripada*) odmetnuti se *usp.*

odbačen adj. odgurnut, uklonjen, izbačen, otjeran, isključen, izdvojen, izostavljen, eliminiran, bačen u staro željezo, nef. škartiran; napušten, zanemaren, u kutu, bačen za plot, prezren, ponižen; neprihvaćen, neusvojen, odbijen

odbijanje* n (~ *zahtjeva*) adm. uskrata, (~ *u novcu*) odbitak, (~ *od tla*) odskakanje, odboj, odskok

odbijati* imprf. *usp.* odbiti; (*neuvjerljivo* ~) nećkati se, (~ *se od zrcala*) zrcaliti se

odbiti prf. **1** (~ *komad od kamena*) odvaliti, otkinuti, (~ *komadić*) otkrhnuti **2** (~ *udarac*) zadržati, otkloniti, spriječiti, potisnuti, (~ *udarac/napad u sportu*) parirati **3** (~ *prijedlog*) odbaciti *usp.*, (~ *komu ono što traži/što mu pripada*) ne dati/dopustiti, ne htjeti ni čuti, uskratiti, zabraniti *usp.*, (~ *ponuđeno*) ne prihvatiti, reći ne, odmahnuti glavom, (~ *dobru ponudu*) odreći se (čega), zahvaliti (se), (~ *izvršiti naredbu*) otkazati poslušnost **4** (~ *u računu*) oduzeti, ustegnuti, ne uračunati **5** (~ *optužbe*) opovrgnuti, pobiti *usp.*, (~ *od zamisli*) odvratiti, odgovoriti, (~ *napad*) suzbiti, (~ *dijete od mlijeka*) odviknuti, odučiti, (~ *na plesu*) dati košaru/košaricu **6 ~ se** (~ *pri padu na tlo*) odskočiti, (~ *pri udarcu u tvrdu podlogu: o zrnu*) rikošetirati, (~ *kao bljesak*) odraziti se, odbljesnuti

odbojnik* m (~ *tramvajskih kola*) nef. pu(l)fer

odbor* m (~ *u različitim organizacijama/institucijama*) komitet

odčepiti prf. (~ *bocu*) otvoriti, (~ *cijev*) nef. prokrkljati

odgađati imprf. pomicati/produživati rok, prolongirati, oklijevati (s čim) *usp.*, ostavljati za kasnije, odugovlačiti, duljiti, oduljivati, otezati, zadržavati, usporavati, zatezati, zavlačiti, razvlačiti,

rastezati, vući, ne završavati, gurati pod tepih, muljati, dobivati na vremenu, vrdati, uvijati, vući (koga) za nos, povlačiti (koga), nef. sanjkati (koga), (~ *rješavanje čega*) bježati od problema, (~ *važenje čega*) suspendirati, (*sve odbija*) neće ni da čuje; nef. odlagati

odgajatelj m arh. uzgajatelj, uzgojitelj

odgajati imprf. (~ *dijete*) podizati, brinuti se, njegovati, hraniti, izvoditi na put, (po)dizati/postavljati (koga) na noge, spremati za život, davati (komu) kruh u ruke, voditi na pravi put; uljuđivati, upristojivati; nef. gojiti

odgoda f odgađanje, pomicanje/produženje roka, prolongiranje, oklijevanje, odugovlačenje, razvlačenje, odmicanje, prekid, (~ *pravnog procesa*) neprocesuiranje, (~ *roka plaćanja*) moratorij; nef. odlaganje

odgoditi prf. *usp.* odgađati; ostaviti po strani, staviti na stranu, (~ *odluku za kasnije*) prespavati

odgoj m odgajanje, edukacija

odgojitelj m odgajatelj, učitelj *usp.*, (~ *u internatu*) prefekt

odgojiteljica f odgajateljica, učiteljica, (*kućna* ~) guvernanta, dadilja

odgojiti* prf. **1** *usp.* odgajati; dignuti na noge, arh. uzgojiti, (*strogo* ~) nef. otesati, istesati **2** (~ *biljku*) uzgojiti

odgonetnuti prf. dešifrirati *usp.*, pogoditi, riješiti (zagonetku), odmotati klupko, raspetljati (što), shvatiti *usp.*

odgovarajući adj. adekvatan, (~ *savjet*) koristan *usp.*, (*odgovarajuće mjesto za odmor*) pogodan *usp.*, (~ *uvjeti*) povoljan *usp.*, (~ *kojoj prigodi*) prigodan, (~ *svrsi*) svrhovit *usp.*, (~ *poklon za koga*) prikladan, zgodan, pravi *usp.*, dobar, kao stvoren (za koga/što), primjeren, shodan, (~ *s obzirom na stavove*) podoban, poćudan, pravi, (~ *uzrastu*) primjeren, pristao, (*odgovarajuća nagrada*) zadovoljavajući, pristojan, dobar, dovoljan, priličan, (*biti ~ u odnosu na očekivanja*) nečemu sličiti; nef. taman

odgovarati imprf. **1** (~ *na upit*) davati odgovor, odvraćati, uzvraćati, (~ *na izlaganje*) replicirati, prihvaćati riječ, (~ *pismom*) otpisivati, (~ *pjesmom na pjesmu*) otpjevavati **2** (~ *kakvoj namjeni*) pristajati, priličiti, biti prikladan/dobar, biti pogodan/zgodan, (~ *po dimenzijama*) prileći, (~ *izgledom potpuno čemu*) biti jednak, (*nove okolnosti potpuno im odgovaraju*) ići naruku, razvijati se povoljno (za koga), (*to odgovara onomu što smo mislili*) podudarati se, slagati se, biti u skladu (s čim), biti u duhu (čega), nef. pasati; sviđati se, (*to (komu) ne odgovara*) nef. to (komu) smrdi **3** (~ *za svoja nedjela*) biti odgovoran, snositi odgovornost/posljedice (za što), ispaštati *usp.* **4** (~ *za koga/što, npr. u smislu kvalitete*) jamčiti *usp.*

odgovor m **1** (*nema odgovora na dopise*) reakcija, uzvrat, odjek, (~ *na govor suprotne strane*) replika, (~ *na dozivanje*) od(a)ziv, (*administrativni ~ s istodobnim rješenjem traženja*) otpravak, (~ *na napad*) protunapad, (~ *na djelovanje*) protudjelovanje; rj. otpovijed **2** (~ *za sve probleme*) rješenje *usp.*

odgovoriti prf. **1** *usp.* odgovarati; (~ *na pismo*) otpisati, (*oštro* ~) odbrusiti, odrezati, odsjeći, kresnuti, (~ *odmah*) ispaliti kao iz puške **2** (*ne ~ na provokacije*) reagirati, (~ *na poziv*) odazvati se, (~ *na pozdrav*) otpozdraviti, odzdraviti **3** (~ *koga od lošeg nauma*) odvratiti, odbiti, pokolebati, izbiti (komu što) iz glave

odigrati* prf. (~ *ulogu*) odglumiti, protumačiti, izvesti

odijelo* n (*muško jednoredno* ~) smoking, (*svečano crno* ~) frak, (*radno* ~) kombinezon, (*žensko* ~) komplet, (~ *umjetnika na sceni*) kostim, (*usko krojeno ~ u 19. st.*) kveker, (*službeno ~ propisana izgleda*) uniforma *usp.*, (*astronautsko/ronilačko* ~) skafandar, (*žensko ~: kaput i suknja*) ansambl, (*mornarsko* ~) nef. marinera; *usp.* odjeća

odijevanje n oblačenje, toaleta

odio m **1** (~ *ustanove*) odjel, odsjek, sekcija, pododsjek, dio, stanica **2** (~ *u vlaku*) odjeljak *usp.*

odjeća f garderoba, (*dvodijelna/trodijelna ~ s hlačama/sakoom i prslukom*) odi-

jelo *usp.*, (*jednodijelna ženska* ~) haljina *usp.*, (~ *za zaštitu od zimske hladnoće*) kaput *usp.*, (*svečana* ~) toaleta, (*svečana staleška* ~) pov. odora, (~ *domaće izrade*) nošnja, (*loša* ~) prnje, krpe, štraca, (*strojno pletena* ~) trikotaža, (*napadna* ~) perje, (*svečana* ~ *za služenje mise*) ornat, (~ *vojnika/službenika*) uniforma *usp.*, (*civilna* ~) civil, (~ *za presvlačenje*) presvlaka, preobuka, (*udavačina* ~) oprema; ekspr. haljine, ruho, rj. nosivo, nef. roba, krpice, krpe

odjednom adv. **1** (~ *povikati bez povoda*) odjedanput, najednom, najedanput, ujedanput, umah, iznenada *usp.*, iznenadno, neočekivano, naglo, naprečac, nenadano, s neba pa u rebra, neslućeno, bez najave, preko noći, brzo *usp.* **2** (*oba su ustala* ~) istodobno, istovremeno, u isto vrijeme, u isti čas/mah, mahom, zajedno

odjek m **1** (*mukli* ~ *njihovih glasova*) jeka *usp.* **2** (*izazvati snažan* ~ *u javnosti*) rezonanc(ij)a, odzvuk, zanimanje, interes, utjecaj; odziv, odgovor

odjeknuti prf. razleći se, razlegnuti se, jeknuti, zaječati, zazvoniti, odzvoniti, zaoriti se, prolomiti se, zazvučati, zazvečati, zabrujati, zatreštati; prodrijeti, proširiti se, raširiti se

odjeljak m **1** (~ *u vlaku*) odio, pregradak, nef. kupe **2** (~ *teksta*) odlomak *usp.*, (~ *u knjigovodstvu*) stavka, (*najniža podjela u proračunu u knjigovodstvu*) pozicija

odlazak m (~ *od koga*) odlaženje, napuštanje, (~ *sa službenog položaja*) ostavka, (~ *s kolodvora je točno u podne*) polazak

odlaziti* imprf. *usp.* otići; pej. kupiti prnje, (*odlazi!*) smjesta idi, napolje, van, marš; nef. kupi se, tornjaj se, gubi/vuci (mi) se ispred očiju, sikter

odletjeti* prf. poletjeti, otprhnuti, (~ *lepršajući / lelujajući*) odlepršati, prhnuti, odlelujati, (~ *uvis*) uzletjeti, (~ *na razne strane*) razletjeti se, (*vrijeme je odletjelo*) prohujati, pobjeći, nestati

odličan adj. **1** izvrstan *usp.*, optimalan, izuzetan *usp.*, najpovoljniji, izvanredan *usp.*, fantastičan *usp.*, majstorski, veličanstven, savršen, velik, sjajan, prvorazredan, bez konkurencije, najbolji, natprosječan, glasovit, istaknut *usp.*; nef. perfektan, strašan, super, za pet, nije iz špila **2** (*najviša ocjena*) petica, arh. odlika

odlično adv. *usp.* odličan; nef. pjesma, (~ *raditi*) kako treba, po pravilima, kako se mora, valjano, (~ *se razvija / ide*) nef. kao namazano, kao po loju, (~ *se osjećati*) kao riba u vodi, (~ *raditi*) nef. kao puška, (*odlično!*) izvrsno, sjajno, nef. gala

odlijevati se imprf. otjecati, odvirati

odlikovanje n orden, red, (~ *u obliku značke*) odličje, (~ *oko vrata*) medalja, kolajna, (~ *kao sjećanje na važan događaj*) spomenica, (~ *u obliku pločice s reljefom*) plaketa, (*pren.*) priznanje, nagrada, počast, čast, korona

odlomak m **1** (~ *teksta*) fragment, ulomak, odjeljak, odsječak, pasus, pasaž(a), sekvenc(ij)a, izvadak, (~ *spisa / skladbe*) razdio, (~ *zakonskog teksta*) paragraf, stavak **2** (~ *staroga teksta*) ostatak, fragment, (~ *čvrstog materijala*) krhotina **3** (~ *veće cjeline*) dio *usp.*, komad *usp.*

odlučan adj. **1** (~ *u svojim stavovima*) čvrst (kao stijena), siguran, nepokolebljiv, samouvjeren, rezolutan, decidiran, apodiktičan, energičan, ustrajan, uporan, tvrdokoran, postojan, hrabar *usp.*, odrješit, nepopustljiv, neustrašiv, (~ *ton*) odsječan, (~ *što učiniti*) nef. riješen, namjeran **2** (*odlučna bitka za ishod rata*) odlučujući, prijeloman, presudan

odlučiti prf. **1** (~ *u čiju korist*) donijeti odluku, decidirati, baciti kocku, reći posljednju riječ; presuditi, donijeti presudu **2** (*o tome odlučuje hrabrost*) biti odlučan/presudan, igrati odlučnu/presudnu ulogu **3** (~ *otići kamo*) nakaniti, smjerati **4** ~ **se** (~ *za što*) opredijeliti se, prikloniti se; nef. riješiti se, (~ *nakon poteškoća / oklijevanja*) prelomiti se, (~ *na brzinu*) prenagliti, potrčati, nef. ishitriti, (~ *za jednu od više zamisli*) optirati, pledirati, izabrati *usp.*

odlučivati imprf. *usp.* odlučiti; (~ *s potpunom moći*) imati u ruci i škare i su-

kno, (~ *se za jednu od dvije mogućnosti*) premišljati se

odlučno adv. *usp.* odlučan; (~ *odgovoriti*) jasno; bez dvoumice, ne dvoumeći, nedvoumno, bez krzmanja, ne krzmajući, bez oklijevanja, ne oklijevajući, nedvosmisleno

odlučnost f **1** nepokolebljivost, čvrstoća, samouvjerenost, rezolutnost, decidiranost, energičnost, ustrajnost, upornost, tvrdokornost, postojanost, hrabrost, odrješitost, neustrašivost, srčanost; nef. riješenost, namjernost **2** prijelomnost, presudnost

odluka f **1** (~ *da prestane piti*) odlučna/čvrsta namjera, odlučnost, nef. riješenost, (*u glavi im se stvarala* ~) zaključak, namisao **2** (~ *suda*) presuda *usp.*, rješenje, dekret, (*sudska* ~ *o nesudjelovanju*) izuzeće, (~ *vrhovne vlasti*) akt, nef. ukaz, (~ *državne uprave kojom se reguliraju zakonske odredbe*) uredba, (~ *kojom se komu što službeno naređuje*) nalog, naredba *usp.*, (~ *bez onoga koga se tiče*) račun bez krčmara, (~ *skupa/tijela u pismenom obliku kojom se reguliraju zahtjevi/gledišta*) rezolucija, (*neizmjenjiva* ~) posljednja riječ, (*unaprijed stvorena* ~ *o nekom kriminalnom djelu*) predumišljaj *usp.* **3** (*još se ne vidi konačna* ~ *diskusije*) ishod, rezultat *usp.*, završetak

odljev m **1** (*odljeveni predmet*) lijev, odljevak, (*izduženi odljevak*) šipka **2** (*o postupku*) odlijevanje, (~ *vode*) otjecanje **3** (~ *kadrova*) odlaženje, odlazak, (~ *sredstava*) smanjenje, smanjivanje, trošenje

odmah adv. **1** (*ne može čekati, mora se učiniti* ~) smjesta, isti čas, ovaj čas, ovog trenutka/časa, istoga trenutka/časa, u (ovom) trenutku/času, u hipu, u ovaj čas, iz istih/tih stopa, arh. ovčas, (~ *što učiniti*) ni časa počasiti; arh. namah, knjiš. umah, arh. ončas, nef. očas **2** (~ *potom*) začas, učas, za jedan/tili čas, netom, nef. očas **3** (~ *odgovoriti*) smjesta, za/u tren oka, što bi dlanom o dlan pljesnuo, što trepneš okom, u tren oka, što pljesneš rukom o ruku, ni pet ni šest, kao iz puške, bez premišljanja/dvojenja/krzmanja, vrlo brzo, brzo *usp.*, (*bolest je* ~ *nestala*) kao rukom (odnesen)

odmalena adv. od malih nogu, od djetinjstva

odmaralište* n (~ *za ljetne praznike*) ljetovalište, (~ *za zimovanje*) zimovalište, (*mjesto za odmor putnika*) odmorište

odmarati se imprf. mirovati, počivati, opuštati se, pauzirati, uzimati/imati pauzu, predahnjivati, odahnjivati, dokoličiti, ljenčariti, (~ *u hladu*) plandovati, hladovati, (~ *na krevetu*) ležati, spavati, ispružiti se, (~ *dugo u krevetu*) izležavati se, (~ *ljeti*) ljetovati, (~ *zimi*) zimovati

odmetništvo n otpadništvo, bijeg, dezerterstvo, buna *usp.*

odmetnuti se prf. pobuniti se *usp.*; pobjeći, prebjeći, dezertirati; odvrgnuti se, odvrći se, odbaciti (koga/što), sukobiti se, (~ *od svojeg roda*) odroditi se, izmetnuti se; nef. otpaditi se

odmor m odmaranje, počivanje, počinak, mir, spokoj, smirenje, opuštanje, mirovanje, tišina, san, noćni počinak; dokolica, ljenčarenje; rekreacija, zabava, razonoda, osvježenje, okrepa, oporavak, relaksacija; praznici; prekid rada, zastoj, zastanak, zastajanje, zaustavljanje, zadržavanje, pauza, predah, stanka, odahnuće, nef. počivka, odušak, (*slobodno vrijeme prema pravilima o službenim dužnostima*) dopust, (*duži školski* ~) praznici, ferije, (~ *ljeti/zimi*) ljetovanje, zimovanje, (*tjedni* ~) vikend, (~ *u pola utakmice*) poluvrijeme, (*dan odmora u Židova*) šabat, šabes, (*ritmički* ~) cezura

odmoran adj. okrijepljen, osvježen, svjež, oran, snažan, ispavan

odmoriti se prf. *usp.* odmarati se; povratiti snagu, počinuti, otpočinuti, naspavati se, ispavati se, odspavati, osvježiti se, okrijepiti se, obnoviti se, (~ *prilikom trčanja*) predahnuti, odahnuti, ispuhati se, doći do daha, prekinuti na neko vrijeme, (*o zemlji*) preležati

odmotati (se) prf. odviti (se), razmotati

(se), izmotati, razviti (se), raspetljati (se), odsukati (se)

odmotavati (se) imprf. *usp.* odmotati (se); odmatati (se)

odnedavno adv. odnedavna, odnekidan; nef. odskora, odskoro

odnekuda adv. odnekle

odnijeti* prf. **1** (~ *s kojeg mjesta*) udaljiti, maknuti, premjestiti, (~ *u raznim smjerovima*) raznijeti, rastjerati, pomesti, (~ *vukući*) odvući **2** (*odnio im je sve što su imali*) uzeti, oteti, ukrasti

odnos* m **1** (~ *među osobama*) veza *usp.*, odnošaj, (*pozitivan ~ prema čemu*) stav, mišljenje *usp.*, ponašanje *usp.*, držanje, gledanje, (~ *između dviju pojava*) veza, relacija, povezanost, suodnos, međuodnos, zavisnost, ovisnost, (*utvrđeni ~ dviju valuta u odnosu prema nekoj trećoj mjeri*) paritet **2** (~ *dviju veličina*) razmjer *usp.* • arh. odnošaj

odnositi imprf. *usp.* odnijeti

odnositi se imprf. **1** (*to se odnosi na njegovu izjavu*) imati veze, biti u vezi/relaciji, ticati se *usp.* **2** (~ *prema komu pristojno*) postupati *usp.*, ponašati se

odobravanje n povlađivanje, prihvaćanje, slaganje, pristajanje, pristanak *usp.*, suglasnost *usp.*, potvrđivanje, dopuštanje, (*javno izraženo ~*) manifestacija, demonstracija

odobravati imprf. *usp.* odobriti; biti za (što), povlađivati (komu), sekundirati, podržavati *usp.*, pej. kimati glavom

odobrenje* n (~ *čina niže vlasti od više vlasti*) sankcija

odobriti prf. (~ *sredstva*) dodijeliti, dati zeleno svjetlo (za što), (~ *objekt za uporabu / stazu za natjecanje*) kolaudirati, (~ *čiji prijedlog*) dati svoj glas (za što), pristati (na što/uz koga/što), složiti se, suglasiti se, prihvatiti, dopustiti, potvrditi, povladiti, amenovati, (~ *čije postupke*) aplaudirati (čemu) usp., dati komu za pravo

odobrovoljiti (se) prf. oraspoložiti (se), raspoložiti (se), udobrovoljiti (se), razmekšati (se), raskraviti se, otkraviti se, razveseliti (se) *usp.*, razvedriti (se), raznježiti (se), nef. raspekmeziti se

odozdo adv. iz žablje perspektive; rj. zdola, odispod, nef. ozdo, ozdol(a)

odozgo(r) adv. s visoka, iz ptičje perspektive

odrastao adj. stasao, sazreo, dozreo, zreo, razvijen, velik, punoljetan, gotov, samostalan, osamostaljen, s kruhom u rukama

odrastati imprf. *usp.* odrasti; ekspr. pernatiti, (*o mladićima*) brkatiti

odrasti prf. narasti, stasati, dozreti, sazreti, razviti se, porasti, stati na svoje noge, izići iz pelena, dorasti (do koplja), ojačati, opernatiti, osamostaliti se *usp.*, (*o djevojčicama*) zadjevojčiti se, nef. zacuriti se, (*o dječacima*) zamomčiti se, (*naglo ~*) iždikati

odraz m **1** (~ *u vodi*) slika, (~ *stanja u društvu*) (živa) ogledalo, slika, (*slika kao ~ druge*) paslika, (*izravan ~*) preslika, (*svjetlost što se odbija od kakve površine*) odbljesak, odsjaj, odsjev, refleks(ija) **2** (*loš ~ njegovih namjera*) posljedica *usp.*, protuučinak, učinak *usp.*; izraz **3** (~ *u sportu*) odskok

odražavati (se)* imprf. odbijati (se), odbljeskivati (se), reflektirati (se), zrcaliti se; odskakivati

odreći se prf. **1** (~ *koga*) ne priznavati, zatajiti, izbrisati, prekrižiti (koga), zaboraviti, napustiti **2** (~ *svih povlastica*) napustiti, ostaviti, odbiti (što), prekrižiti, odustati (od čega), zahvaliti se (na čemu), (~ *čega u čiju korist*) ustupiti, dati *usp.*, (~ *pića*) apstinirati

odred* m (~ *u domobranstvu*) zdrug, (~ *koji nadgleda područje*) patrola

odrediti prf. **1** (~ *smjer vjetra*) utvrditi, definirati, ustanoviti, (~ *što za pravi čas*) tempirati, (~ *podrobno: npr. uvjete za što*) specificirati **2** (~ *što treba raditi*) odlučiti, propisati, narediti *usp.*, naložiti, (~ *porez / cijenu*) odmjeriti, udariti, nametnuti, razrezati, (~ *kaznu*) dosuditi **3** (~ *što za koga*) namijeniti *usp.*, dodijeliti, (~ *unaprijed*) predodrediti, predvidjeti **4** (~ *za upravitelja*) imenovati *usp.*

odred(lj)iv* adj. (*odredljiva vrijednost*) izračunljiv, proračunljiv, procjenjiv, tak-

sativan, (~ *slijed događaja*) predvidljiv *usp.*

određen adj. **1** (~ *uzrok bolesti*) utvrđen, dijagnosticiran, definiran, ustanovljen, jasan, nedvosmislen, pouzdan, nesumnjiv, (~ *u svojim granicama*) ograničen **2** (~ *zakonom*) propisan, naređen **3** (~ *za koga*) namijenjen, (*unaprijed* ~) predodređen, predviđen, poznat, (~ *sudbinom*) suđen, zapisan, pisan **4** (~ *voditelj projekta*) imenovan **5** (*tu ima određenih nejasnoća*) neki, stanovit, izvjestan

određivati imprf. *usp.* odrediti

odrezak* m **1** (*svinjski ~ pečen u kotlu*) kotlovina, (*okrugli/ovalni* ~) medaljon; nef. šnicl **2** (*dio kakva papira koji se odvaja*) kupon, (~ *čekovne uplatnice*) temeljnica

odrezati* prf. (*malo ~ gornje/vanjske dijelove*) podrezati, srezati, orezati, skresati, potkresati, rj. okljaštriti, (~ *grozd grožđa*) ubrati, (*malo* ~) prirezati, (~ *glavu jednim potezom*) odrubiti, ekspr. srubiti, (*naglo* ~) nef. otfikariti; odvojiti, izdvojiti, izolirati

odricati se imprf. *usp.* odreći se

odrpan adj. prnjav, poderan, u prnjama/krpama, drapav, dronjav, traljav, otrcan, izlizan, pohaban, bijedan, prosjački; nef. izdrpan, ofucan

odrpanac m odrpanko, prnjavac, prnjavko, poderanac, poderanko, drapavac, draponja, dronjavac, drotar, bijednik, jadnik, prosjak; nef. bogec, pej. ušljivac

održavati* imprf. **1** (~ *sastanke*) imati, priređivati, organizirati **2** (~ *kuću*) brinuti se, čuvati, držati, obnavljati, (~ *stalno*) perpetuirati, (~ *redovito motorna vozila*) servisirati **3 ~ se** opstajati, trajati, ne dati se, (*konferencija se upravo održava*) događati se, odvijati se, biti

odsad adv. nadalje, unaprijed, ubuduće, odskora, odskoro, od danas, od ovoga časa/trenutka; rj. odjako, arh. odsele, odslije

odsjeći* prf. (~ *suvišne grane*) o(t)kresati, potkresati, skresati, podsjeći, kresnuti, (~ *ružno/pretjerano*) okljaštriti, (~ *glavu*) odrubiti, ekspr. srubiti; odvojiti, rastaviti

odskakati imprf. **1** (*o krevetu*) nef. federirati **2** (~ *po svojstvima od koga/čega*) odudarati *usp.*, razlikovati se *usp.*, isticati se

odskočiti* prf. *usp.* odskakati; (~ *od podloge*) odbaciti se, odraziti se

odskočnica f trambulin

odslušati* prf. (~ *ponovno*) preslušati

odspavati prf. prileći, odrijemati, prodrijemati; nef. prokunjati

odstajati* prf. (*pripravak mora malo* ~) odležati

odsutan adj. **1** (*mnogo je odsutnih*) neprisutan, nenazočan, rj. izočan, (*stalno ~ kad bi negdje trebao biti*) neuhvatljiv **2** (~ ***duhom***) rastresen, nekoncentriran, rasijan, kao da je pao s neba

odsutnost f **1** (~ *nekolicine na sastanku*) neprisutnost, nenazočnost, rj. izočnost, nebivanje, izostanak, izostajanje, izbivanje **2** (~ *dobrih svojstava*) nepostojanje, nemanje **3** (~ ***duhom***) rastresenost, nekoncentriranost, rasijanost • arh. odsuće

odsvirati* prf. (~ *rutinski što*) nef. odverglati, (*reći komu sve potrebno*) nef. odguditi

odšteta f obeštećenje, na(do)knada, nadoknađivanje, (~ *za ubijenoga*) krvarina, krvnina, (*ratna* ~) reparacija

odštetni* adj. reparacijski, reparativni

odudarati imprf. izdvajati se, isticati se, odskakati, iskakati, razlikovati se, kontrapunktirati, stršati, biti u opreci/kontradikciji, distonirati, biti crna ovca, biti kao vrana među golubovima

odumiranje* n (~ *pojedinih dijelova tkiva*) nekroza

odupirati se imprf. *usp.* oduprijeti se; pokazivati zube, (~ *vremenu*) prkositi vremenu, ostajati mlad, (~ *bez razloga*) joguniti se

oduprijeti se prf. **1** (~ *o kakav predmet*) osloniti se *usp.* **2** (~ *nepravdi*) oprijeti se, otprijeti se, pružiti otpor, usprotiviti se,

suprotstaviti se, ne popustiti, odoljeti, izdržati, ustrajati, nef. istrajati, biti otporan, otimati se, pokazati zube (komu), ustati (protiv koga/čega) *usp.*, zaustaviti, spriječiti, omesti, obraniti (se), (~ *žustro čijem mišljenju / izjavi*) skočiti, (~ *čemu bez razloga*) uzjoguniti se

odustajati imprf. *usp.* odustati

odustati prf. napustiti *usp.*, ostaviti (se), odreći se, okaniti se, baciti, (od)baciti, reterirati, povući se, uzmaknuti, dignuti ruke (od čega), ne brinuti se (o komu/ čemu), (~ *od borbe*) baciti koplje u trnje, ostaviti barjak, (~ *od započeta posla*) ostati/stati na pola puta, (~ *pred težinom čega*) pokleknuti pred teškoćama, (~ *od žalbe*) povući (što), poništiti

oduševiti (se) prf. zadiviti (se), ushititi (se), očarati (se), začarati, zanijeti (se), nadahnuti (se), potaknuti *usp.*, zagrijati (se), pasti u vatru, zapaliti (se), osvojiti, zaraziti (se), zainteresirati (se), razdragati (se), razveseliti (se), obradovati (se), (~ *prebrzo*) pojuriti

oduševljen adj. zadivljen, ushićen, očaran, začaran, zanesen, nadahnut, potaknut, zapaljen, zagrijan, u vatri, zaražen, zainteresiran, razdragan, obradovan, frenetičan, buran

oduševljenje n zadivljenost, divljenje, ushit, ushićenje, ushićenost, zanos *usp.*, strast *usp.*, entuzijazam, euforija, razdraganost, radost, zadovoljstvo *usp.*, (*javno glasno iskazano* ~) ovacije

oduvijek adv. od pamtivijeka, odiskona, otkako/otkad je svijeta i vijeka, od davnina, od davnih vremena, od postanka svijeta, otkad (tko) zna za sebe, otkad (tko) pamti, odavno *usp.*; ekspr. odvajkada

oduzeti* prf. **1** (~ *komu što*) uzeti, zgrabiti, odnijeti, prisvojiti, lišiti, oteti, ukrasti, istrgnuti, zaplijeniti, konfiscirati, odvesti; uskratiti, ustegnuti; nef. drpiti, jamiti, šćapiti, zdipiti, (~ *aktom sudske / državne vlasti*) eksproprirati, (~ *teritorij*) osvojiti, (~ *oružje*) razoružati, (~ *pravo*) uskratiti, (~ *materijalna dobra u ratu*) rekvirirati **2** (~ *sve nepotrebno*) izdvojiti, izvaditi, (~ *grabeći*) odgrabiti, (~ *broj*) odbiti **3 ~ se** paralizirati se *usp.*, ukočiti se

oduživanje n vraćanje, uzvraćanje, revanš; *usp.* odužiti se

odužiti se prf. **1** (~ *komu*) uzvratiti *usp.*, vratiti (komu što), vratiti dug, revanširati se, uzvratiti dar/uslugu, otplatiti, platiti, naknaditi **2** (~ *komu za nedjelo, nef.*) osvetiti se *usp.* **3** (*o vremenu*) oduljiti se, potrajati, produžiti se, otegnuti se, razvući se

odvajanje n razdvajanje, rastavljanje, odjeljivanje, dijeljenje, raščlanjivanje, razdruživanje, razlučivanje, rastanak, rastajanje, razlaz, razilaženje, (~ *supružnika*) rastava *usp.*; izdvajanje, podjela, separacija, secesija, secesionizam; sortiranje, klasifikacija, klasiranje; odsijecanje, odcjepljenje, amputacija

odvajati imprf. *usp.* odvojiti

odvaljati (se) prf. otkotrljati se, (~ *niz strminu*) strmoglaviti (se)

odvesti* prf. (~ *na više mjesta*) razvesti, (~ *koga sa sobom*) nef. pokupiti, pobrati

odvezati prf. razvezati, odriješiti, razdriješiti, raspetljati, otpetljati, odvrsti; osloboditi, pustiti, otpustiti, odvojiti

odvijač m odvrtač; rj. izvojac; nef. izvijač, šrafciger, kacavida

odvijati (se) imprf. **1** *usp.* odviti (se) **2** (*sve se je odvijalo vrlo brzo*) događati se *usp.*, zbivati se, dešavati se

odviknuti (se) prf. odvići (se), odučiti (se), odbiti (se), prestati (s čim), odreći se (čega), napustiti (što)

odviti (se) prf. odmotati (se) *usp.*, odvrnuti (se), olabaviti (se), otpustiti (se), (~ *što odvijačem*) nef. odšarafiti, odvidati

odvod m **1** (~ *vode ne funkcionira*) odvođenje, otjecanje, odlijevanje, odljev, (~ *od većeg vodenog toka kojim se voda usmjerava u željenu smjeru*) jaz, (~ *vode iz korita rijeke*) derivacija **2** (*ono što pomaže pri odvođenju*) odvodnik, cijev, ispust, slivnik, kanal

odvoditi imprf. *usp.* odvesti; (~ *vodu*) odvodnjavati

odvojen adj. (*odvojene prostorije*) zaseban, odjelit, odijeljen, nepovezan, (~ *ulaz*) poseban, zaseban; zatvoren, (~ *od društva*)

osamljen, samotan, odvojen od svijeta, ekspr. živ zakopan, (~ *od ostatka svijeta: o mjestu*) osamljen, samotan, na osami, Bogu iza leđa/za leđima, Bogu iza nogu, (tamo) gdje je Bog rekao laku noć

odvojeno adv. *usp.* odvojen; (*svakoga je pitao* ~) posebno, zasebice, ponaosob, pojedinačno, napose, nasamo, rastavljeno; nef. baška, obaška

odvojenost f razdvojenost, odijeljenost, razdijeljenost, zasebnost, odjelitost, nepovezanost; razjedinjenost

odvojiti prf. **1** (~ *što od čega/se od čega*) rastaviti (se), rastati se, odijeliti (se), podijeliti (se), razdijeliti (se), razlučiti (se), razdvojiti (se), separirati (se), prekinuti (se), razjediniti (se), (~ *zavezano*) odvezati *usp.*, (*o žbuci i sl.*) otpasti, (~ *zakvačeno*) otkvačiti (se), (~ *cijepanjem*) odcijepiti (se), (~ *pileći*) otpiliti, (~ *kidanjem*) otkinuti (se), otrgnuti (se), (~ *lomljenjem*) odlomiti (se), odbiti se, frknuti, (~ *dio kamena udarcem*) otući, (~ *sijekući*) odsjeći *usp.*, (~ *režući*) odrezati *usp.*, amputirati, (~ *upotrebom sile*) odvaliti (se), (~ *priraslo*) odlubiti (se), otpučiti (se), odlijepiti (se), (~ *što mrvljivo*) odmrviti, okruniti, (~ *koga od obitelji/prijatelja*) odvući **2** (~ *dva prostora*) pregraditi, (~ *pregradnim zidom*) prezidati **3** (~ *novac za što*) izdvojiti, staviti na stranu, sačuvati, (~ *po poželjnim svojstvima*) probrati, (~ *dobre predmete od lošijih*) sortirati, klasirati, (~ *primjese iz žita*) istrijebiti **4** ~ **se** (~ *od koga*) otići (od koga), rastati se (s kim) *usp.*, rastaviti se, napustiti, (~ *od društva*) izdvojiti se, osamiti se, uvući se u sebe, odmaknuti se

odvojiv adj. odjeljiv, rastavljiv, razdjeljiv, razlučiv, razdvojiv, odlubljiv, odljepljiv; *usp.* odvojiti

odvratan adj. oduran, gnjusan, ogavan, strašan, grozan, užasan, gadan *usp.*, degutantan, (~ *mi je*) mrzak, ne mogu (koga) očima vidjeti, ne mogu (koga) smisliti

odvratnost f (~ *kakve stvari*) odurnost, gnjusnost, gnjusoba, ogavnost, groza, užas, gad(n)ost, (*osjetiti* ~) gađenje, zazor, gnušanje, zgražanje, averzija, mržnja, groza

odzad(a) adv. odostrag(a), odstraga

ofenziva f kampanja, vojna, ekspr. velenapad; napredovanje, nastupanje, napad *usp.*, navala, najezda, pohod

ogaditi (se) prf. (~ *što*) zaprljati, onečistiti, zagaditi, (~ *komu/komu što*) zgaditi, ogrstiti (se); omrznuti, izići (komu) iz volje

ogladnjeti* prf. (*jako* ~) pregladnjeti, izgladnjeti; nef. umrijeti od gladi

oglas m objava, najava, anonsa, priopćenje, obavijest *usp.*, reklama, plakat

oglasiti prf. **1** (~ *što u novinama*) dati/objaviti oglas, najaviti, objaviti *usp.*, reklamirati **2** ~ **se** (*ni da se oglasi*) dati/pustiti glasa od sebe, javiti se, začuti se, progovoriti *usp.*, reagirati, reći (što), napisati (što), odazvati se **3** (*o životinjama*) *usp.* glasati se

oglašavati imprf. *usp.* oglasiti; oglašivati, (~ *se prvim glasovima: o djeci*) gukati

ogled* m (~ *u novinama*) esej, prikaz, komentar

ogledalo n zrcalo, (~ *na motornom vozilu koje omogućuje promatranje iza vozila*) retrovizor, (*sobno* ~ *ugrađeno u ormarić*) psiha; nef. špigl

oglodati prf. izglodati, ogristi; nef. obrstiti

ogluha f kontumacija; nedolazak, neposluh

oglupavjeti prf. oglupjeti, zaglupjeti, otupjeti, zatupjeti, pobudaliti, pobenaviti, oplićati, poludjeti *usp.*

oglušiti se prf. (~ *na čije riječi*) napraviti se gluh, ne odazvati se, ne reagirati, zažmiriti na jedno oko, ne poslušati; nef. napraviti se lud/blesav

ognjičina f (*bot.*) škrbinka

ognjište n **1** kamin *usp.*, ložište, (*prenosivo ribarsko* ~) fugera; nef. komin **2** (*vratiti se na svoje* ~) rodna kuća, dom, zavičaj, postojbina, domovina; kućanstvo, domaćinstvo, obitelj, rod, koljeno, loza; arh. oganj, (***ugasiti*** ~) zatrti rod/lozu

ogorčen adj. ozlojeđen, zatrovan, otrovan, jedak, žučan, zagrižen, rasrđen, srdit, pun negodovanja, indigniran, ljutit *usp.*, (*vrlo* ~) da (ga) zmija ujede otrovala bi se; nepopustljiv, žestok, ustrajan

ogorčenost f ogorčenje, ozlojeđenost, jetkost, zatrovanost, otrovnost, žučnost, zagriženost, rasrđenost, srditost, srdžba, indigniranost, gnjev, ljutnja, nabrušenost; nepopustljivost, žestina, ustrajnost

ogorčiti (se) prf. ozlojediti, zatrovati (se), razgnjeviti (se), rasrditi (se), razdražiti (se), razljutiti (se), nabrusiti (se), naljutiti (se) *usp.*

ogorčivati (se) imprf. *usp.* ogorčiti (se); ogorčavati (se)

ogovarač m ogovaratelj, klevetnik *usp.*, brbljavac *usp.*, (*pl.*) zli jezici

ogovaranje n ogovor, ocrnjivanje, oblagivanje, olajavanje, kleveta(nje), klevetništvo, objeđivanje, objeda, opadanje, opadaštvo, kuđenje, potvora, (*sitno* ~) trač, tračevi, rekla-kazala, brbljanje, govorkanje, priča, šuškanje, šušur, opričica, pronošenje glasova, babaluk, babarije, bapska posla; nef. tračeraj, šporki jezik/jezici

ogovarateljica f brbljavica *usp.*, klevetnica; nef. tračerica, tračbaba

ogovarati imprf. govorkati (o kome), ocrnjivati, opadati, olajavati, klevetati *usp.*, panjkati, potvarati, ozloglašavati, ozloglašivati, kuditi, imati prljav jezik, brusiti jezik, oštriti/brusiti zube (na kome), uzeti (koga) na zub, tračati, brbljati koješta, pričati priče, vješati prljavo rublje, sramotiti

ograda* f **1** (~ *koja onemogućuje prilaz čemu*) pregrada, (*drvena* ~) taraba, (~ *od grmlja / šiblja*) živa ograda, živica, živičnjak; nef. vrzina, (*zidana* ~) zid, (~ *od kolaca*) palisada, (~ *od gusto prepletena granja*) pleter, (*pletena* ~) plot, (~ *za skupljanje konja pred utrku*) padok, (~ *na rubu ceste / mosta*) parapet, (~ *oko bunara*) santrač, (~ *od kamena između polja*) gromača, mocira, (*stubišna* ~ *sa stupićima*) balustrada, priručje **2** (*tvrditi što bez* ~) rezerva, sumnja, suzdržavanje, suzdržanost

ograditi* prf. **1** (~ *zidom*) obzidati, (~ *svoje dvorište*) okružiti, omeđiti, (~ *plotom*) oplotiti, (~ *se od svijeta*) ograditi se Kineskim zidom **2** ~ **se** (~ *od čega*) distancirati se, odmaknuti se

ogranak* m **1** (~ *koji se račva*) krak, rukavac, grana **2** (~ *banke*) podružnica, odjel, filijala, sekcija, odvojak

ograničavati imprf. *usp.* ograničiti

ograničivač m omeđivač, terminator

ograničen adj. **1** (~ *izbor*) uzak, sužen, konačan, mali, određen, (*ograničene zalihe*) iscrp(lj)iv, izmjer(lj)iv, (~ *u mogućnosti djelovanja*) sputanih/vezanih ruku **2** (~ *čovjek*) zatucan, zalupan, uskih vidika, uzak, skučen, ne vidi dalje od prsta pred nosom, zaglupljen, priglup *usp.*, glup, pileće/kokošje pameti; nef. zauzlan, s klapnama, parohijski

ograničenost f **1** ograničenje, uskost, suženost, konačnost, određenost; iscrp(lj)ivost, izmjer(lj)ivost, (~ *na jedno područje*) lokalnost, (~ *djelovanja*) nemogućnost **2** zaglupjelost, zatucanost, zalupanost, uski vidici, duhovno siromaštvo, priglupost, glupost, pileća/kokošja pamet; nef. zauzlanost, parohijstvo

ograničenje n restrikcija; ograničenost *usp.*; (~ *opsega*), sužavanje; *usp.* ograničiti

ograničiti prf. **1** omeđiti, postaviti granicu, odrediti/utvrditi granicu/mjeru, limitirati, suziti, stegnuti, smanjiti, stisnuti, skučiti, zaustaviti, suzbiti, onemogućiti, usporiti, vezati, zadržati, (~ *uvjetima*) uvjetovati, kondicionirati, (~ *na željenu mjeru*) moderirati, umjeriti, svesti na pravu mjeru, (~ *slobodu odlučivanja*) vezati komu ruke, (~ *mogućnost govora*) vezati komu jezik/usta, (~ *komu slobodu*) zaulariti, (~ *čije vidike*) zaklamati, bornirati **2** ~ **se** postaviti si granicu; svladati se, suzdržati se, zaustaviti se, zadržati se

ogrebotina f oguljotina, ranica, nef. šfriz, (*dublja* ~) brazgotina, oderotina, (~ *na ravnoj površini materijala*) šprung; *usp.* rana

ogrepsti prf. **1** ogrebati, (~ *površinu kože*) zaparati, zaguliti, oguliti, očešati, okr-

znuti, (~ *duboko*) oderati, (~ *zakorjelo*) ostrugati **2** (~ *vunu*) ogrebenati, raščešljati, očistiti **3** ~ **se** zaparati kožu, zaguliti/oguliti kožu **4** (~ *za što*, *nef.*) izvući (komu što) *usp.*, dobiti, postići

ogrjev m ogrjevni materijal, (*vrste ogrjeva*) ugljen, drvo, loživo ulje, gorivo

ogrlica* f **1** (*nakit oko vrata u obliku sitnih karika*) kolajna, lančić, nef. kolana, (*nakit kao dio narodne nošnje*) nef. đerdan, (~ *od nanizanih različitih kuglica/kamenčića*) niska; nef. struka **2** (*svećenička* ~) kolar **3** (*obojeni krug oko vrata životinje*) ogrljak, korlat, okovratnik

ogrnuti (se) prf. prebaciti, zaogrnuti, nabaciti (što), zagrnuti se (čime), pokriti (se), omotati (što/se čim), obući (se), nositi; zakloniti (se), skriti (se)

ogrtač* m plašt, (~ *purpurne boje*) purpur, (~ *za zaštitu od kiše/vjetra*) kabanica, šuštavac, nef. šuškavac, (~ *s prorezom za ruke*) pelerina, (*velik vuneni* ~: *dio nošnje Indijanaca*) pončo, (*proljetni/jesenski* ~) mantil, (*jesenski* ~ *posebnoga kroja*) ulster, (*zimski* ~) kaput *usp.*, (~ *koji se oblači nakon kupanja*) penjoar, nef. bademantil, (~ *od ovčje kože s runom iznutra*) kožuh, kožun, (*dugački* ~ *od janjeće kože*) opaklija, (*kraći* ~ *domaće izrade*) gunj(ac), (~ *od tanke tkanine*) balonac, nef. baloner, (*lagan nepromočiv muški* ~) hubertus, (*radni* ~) nef. kuta; rj. ogrnjač

ogrtati (se) imprf. *usp.* ogrnuti (se)

oguliti prf. **1** skinuti koru, zguliti, oljuštiti, sljuštiti, olupiti, okomušati, okominjati, ogoli(ti)ti, (~ *kožu životinji*) oderati, zderati, (~ *trljajući*) oruljiti, (~ *kožu na dijelu tijela*) ogrepsti (se), ogrebati (se), ozlijediti (se) **2** (~ *koga*) oderati, opljačkati, iskoristiti, izrabiti, previše naplatiti, oteti (komu što); nef. operušati, opelješiti, oljuštiti, ostrići (koga), odrapiti, rebnuti, udariti po džepu, nabiti (komu) banak **3** ~ **se** (*o koži*) skinuti se, operutati se, opasti

ohladiti prf. **1** rashladiti; politi (koga) hladnom vodom, ugasiti (čiji) zanos, (~ *malo*) prohladiti, (~ *previše*) prehladiti **2** ~ **se** (*izgubiti toplinu*) rashladiti se, ohladnjeti, prohladiti se, prehladiti se; osvježiti se **3** (~ *nakon provale bijesa*) smiriti se, umiriti se, stišati ljutnju/bijes; postati ravnodušan/nezainteresiran, izgubiti zanimanje/polet/oduševljenje

ohol adj. umišljen *usp.*, bahat, kočoperan, našepuren, samodopadljiv, gizdav

ohrabriti (se) prf. obodriti, uliti (komu) hrabrost/snagu/volju, osokoliti (se), osnažiti (se), podignuti (komu) moral, potaknuti *usp.*, podbosti, osmjeliti (se), ojunačiti (se), razjunačiti se, usuditi se, osloboditi se, dignuti/podići glavu/šiju, dobiti krila, narasla su (komu) krila, omogućiti (komu) da poleti, uznijeti (se); utješiti (se) *usp.*, (~ *neočekivano*) uskopitnuti se; nef. prokuražiti se, okuražiti se

ojačati prf. **1** (~ *nakon sloma*) očvrsnuti, okrijepiti se, popraviti se, oporaviti se, pomoći se, osoviti se, ustati, stati na noge, ozdraviti, osnažiti (se), dobiti/povratiti snagu, prikupiti snagu, oživjeti, pojačati (se), očeličiti, prekaliti se, okrilatiti (se), (*malo* ~ *uz pomoć hrane/pića*) potkrijepiti se, (*o biljkama*) razgranati se, učvrstiti se, pustiti žile **2** (~ *podlogu*) učvrstiti *usp.*

okameniti se prf. **1** (*postati okamina*) skameniti se, petrificirati se, fosilizirati se **2** (~ *na mjestu od straha*) skameniti se, ukočiti se, odrvenjeti, zaprepastiti se *usp.*, uplašiti se *usp.* **3** (~ *sa svojim stavovima u nekom prošlom vremenu*) petrificirati se, mumificirati se, ne prilagođavati/prilagoditi se, okoštati, umrtviti se

oklevetati prf. obijediti, (neutemeljeno) optužiti, (lažno) okriviti, ocrniti, oblatiti, difamirati, omraziti, potvoriti, srozati, iznijeti neistinu/objedu, osumnjičiti, baciti sjenu (na koga), umanjiti (čiju) vrijednost, nalajati (što na koga), baciti ljagu (na koga), izvikati, omalovažiti, podcijeniti, osramotiti *usp.*, zaprljati, iskuditi, nagrditi, naružiti, prokazati (koga), baciti se kamenom na koga, ozloglasiti, iznijeti (koga) na zao glas, nadjenuti (komu što), označiti, degradirati, diskreditirati, opanjkati, otračati, olajati, oblajati, popljuvati,

napasti, uvrijediti, obeščastiti (koga), natovariti, podmetnuti, navaliti, pripisati (komu što); nef. prišiti, prikrpiti, prilijepiti (komu što), prišiti/prikačiti (komu) rep, pripetati, nazuntati, arh. potvorititi

oklijevanje n odgađanje, odgoda *usp.*, kolebanje, zatezanje, krzmanje, premišljanje, neodlučnost, nevoljkost, nedoumica, sumnja, dvojenje, suzdržljivost, sustezanje, nećkanje, skanjivanje, libljenje, hoću-neću, hamletizam

oklijevati imprf. odgađati *usp.*, kolebati se *usp.*, krzmati se, premišljati se, nef. dvoumiti se, žvakati, suzdržavati se, sustezati se, ustezati se, nećkati se, skanjivati se, libiti se, ustručavati se, zaobilaziti, biti oprezan, obilaziti kao mačak/mačka oko vruće kaše, okolišati *usp.*; nef. trte-mrte

oklop* m omotač, (~ *školjke / morskih puževa*) ljuštura, školjka, (~ *radi zaštite od ranjavanja*) pancir, (*zaštitni ~ topa*) rame

oklopiti prf. okovati, blindirati

oko* prep. **1** (*obuhvatiti ~ struka*) okolo **2** (~ *Nove godine*) o **3** (*sporiti se ~ čega*) zbog, radi, u povodu

oko* n **1** (*organ vida*) rj. vidjelo **2** (*oka na mreži, ob. pl.*) okašce, okce, očica, šupljika

okolčati prf. zakolčiti

okoliš m okolica, predio *usp.*, (*zaštita okoliša*) sredina

okolišati imprf. obilaziti, zaobilaziti, zaobilaziti činjenice, vrdati *usp.*, izbjegavati odgovor/jasnoću, odugovlačiti, odgađati, taktizirati, dobivati na vremenu, oklijevati *usp.*, obilaziti kao mačka/mačak oko vruće kaše, mutiti, uvijati, izmotavati se; nef. muljati, petljati, prtljati, zavijati

okolnost f prilika, situacija, stanje, okvir, položaj, slučaj, događaj, činjenica, (*otežavajuća ~*) hendikep, (*ukupnost okolnosti*) mikrosituacija, (*u* (*tim*) *okolnostima*) u svjetlu (čega)

okolo adv. **1** (*raspituje se svuda ~*) unaokolo, (po)svuda, (~ ***naokolo***) ukrug, uokrug, (*govoriti / razglašavati ~ naokolo*) kojekomu, kojekuda, i ovomu i onomu, na sve strane, i lijevo i desno **2** (*govoriti ~*) zaobilazno, neizravno *usp.*

okomica f vertikala

okomiti se prf. (~ *oštrim riječima na koga*) ustremiti se, nasrnuti, navaliti *usp.*, oboriti se

okomito adv. okomice, vertikalno, uspravno *usp.*

okoristiti se prf. iskoristiti (što), (~ *dobro*) obogatiti se *usp.*, profitirati, zaraditi, pomoći se, (~ *vrebajući povoljnu priliku*) nef. u(ši)ćariti, (~ *u neskladu sa zaslugama*) pokupiti kajmak; nef. omastiti se, omrsiti se

okorištavati se imprf. *usp.* okoristiti se; okorišćivati se

okotiti prf. donijeti (na svijet) *usp.*, (~ *mnogo mladunčadi*) nakotiti, pokotiti

okov* m (*okovi za noge, pov.*) kugle, negve, lanci, verige, sindžiri; arh. uza, uze

okovanke f pl. cokule, gojzerice; rj. klopci, nef. bakandže

okrenuti* prf. **1** (~ *predmet na drugu stranu*) obrnuti, preokrenuti, preobrnuti, prevrnuti *usp.*, izvrnuti, zavrtjeti, (~ *lopatom*) pregrnuti, (~ *slavinu*) odvrnuti, zavrnuti, (~ *travu vilama*) prekrenuti, (~ *stražnji kraj*) zaokrenuti, zanijeti, (~ *tako da što bude u potpunoj suprotnosti s prethodnim položajem*) izokrenuti **2** (~ *biljku prema svjetlu*) usmjeriti, (~ *nadesno*) skrenuti, promijeniti smjer **3** (*potpuno ~ prijašnje stavove*) preokrenuti, preinačiti, preobraziti, promijeniti, iskriviti, (~ *koga potpuno na svoju stranu*) preobratiti, zanijeti, pridobiti *usp.*, obrlatiti **4** (~ ***naopako***) pokvariti *usp.*, poremetiti **5 ~ se** (~ *oko osi*) rotirati, obrnuti se, zavrtjeti se **6** (~ *za sobom*) osvrnuti se, pogledati **7** (~ *na cesti*) zaokrenuti, skrenuti **8** (~ *natrag*) vratiti se, povratiti se • nef. vrnuti (se)

okresan adj. ćulav, ogolio, gol; potkresan

okret(aj) m zavrtaj, vrtnja; okretanje *usp.*, (*potpun ~ čega okruglog*) valj, (~ *kao baletna figura*) pirueta; nef. obrtaj; promjena, preokret, obrat

okretan adj. **1** brz *usp.*, žustar, živ *usp.*, hitar, lak, spretan *usp.* **2** vješt *usp.*, snalažljiv, domišljat

okretanje* n (~ *oko osi*) obrtanje, rotacija, vrćenje, okret(aj) *usp.*, (~ *na drugu stranu*) preokret(anje), promjena, promjena (smjera), zaokret(anje), skretanje, (~ *čega okruglog*) valjanje, koturanje, kotrljanje, (~ *u glavi*) vrtoglavica, (~ *vode i zraka*) vrtlog *usp.*, (~ *novca*) kruženje, optjecaj, tečaj, rotacija, kolanje, cirkulacija, kretanje, obrtanje, promet, ulaganje, transakcije, kupoprodaja

okretati imprf. *usp.* okrenuti; vrtjeti, prevrtati, (~ *naglavce*) ekspr. tumbati, (~ *listove knjige*) listati, (~ *što okruglo*) valjati (se), koturati (se), kotrljati (se), (~ ***očima***) kolutati očima, ljutiti se, mrgoditi se, zgražati se

okretište n okretnica, (~ *lokomotiva / vagona koje zahtijeva manevar*) triangl

okrnjiti prf. (~ *predmet*) okrhnuti, odlomiti, zalomiti se, oštetiti; nagrditi, osakatiti, okljaštriti, (~ *čiji ugled*) ugroziti, smanjiti

okrug m krug, (~ *manji od gradske općine*) kotar, kvart

okrugao adj. **1** (*o predmetima*) obao, kuglast, ovalan, okruglast, zaokrugljen, zaobljen, zaokružen, kružan, cikličan, prstenast, loptast, valjkast, jajolik, jajast, eliptičan, zrnast, žirolik, bačvast, trbušast, bremenit, tikvast, bundevast, jabučast, jagodast, kruškolik, kruškast, mjehurast, valjuškast, globalan; cirkularan **2** (~ *čovjek*) pun, punašak, popunjen, debeljuškast, debeo *usp.*, (~ *u licu*) bucmast *usp.* **3** (*okrugli iznos*) zaokružen

okruglina f zaokruženost, okruglost, oblost, zaobljenost, oblina, loptastost

okruniti* prf. **1** (~ *se kao car*) zacariti se **2** (~ *vijencem*) ovjenčati, (~ *ukrasnim materijalom*) ukrasiti *usp.*

okrutan adj. nemilosrdan, neljudski, nečovječan, nehuman, antihuman, grub, sirov, bez smilovanja, nemilostiv, nesmiljen, bez srca i duše, bez milosti, bezosjećajan, bezdušan, bešćutan, nesažaljiv, neumoljiv, neuslišljiv, bezobziran, oštar, nemio, brutalan, zao, opak, surov, divlji, divljački, barbarski, necivilizian, životinjski, paklenski, demonski, grozan, odvratan, strašan, sadistički, krvoločan, krvnički, zločinački, zvjerski, vučji

okrutnik m bezdušnik, bešćutnik, bezosjećajnik, bezobzirnik, nemilosrdnik, izrod, krvoločnik, zločinac *usp.*, zvijer, nečovjek; pej. marva

okrutnost f nemilosrdnost, neljudskost, nečovještvo, nečovječnost, nehumanost, grubost, sirovost, nesmiljenost, bezosjećajnost, bezdušnost, bešćutnost, nesažaljivost, neumoljivost, nemilost, surovost, bezobzirnost, sadizam, demonizam, krvoločnost, krvništvo, zločin(stvo), zvjerstvo, životinjstvo, divljaštvo, brutalnost, barbarstvo, nasilje; nef. pasjaluk

okružen* adj. opkoljen, obgrljen, obuhvaćen

okružnica f cirkular, cirkularno pismo

Oktobarska revolucija Ruska revolucija, Oktobar, pov. ekspr. Veliki Oktobar, Crveni Oktobar

okućiti se prf. skućiti se, udomiti se, smjestiti se, steći kuću/stan; osnovati obitelj, vjenčati se *usp.*

okulist m oftalmolog, nef. očni liječnik

okupacija f zauzimanje, zauzeće, zaposjedanje, zaposjednuće, osvajanje, osvojenje, (~ *kolonije*) kolonizacija

okupiran adj. osvojen, zaposjednut, zauzet, prisvojen, neoslobođen; koloniziran

okupljalište n sakupljalište, sastajalište *usp.*, zborište, saborište, (*javno* ~) tribina

okušati se prf. (~ *s kim u snazi*) ogledati se, odmjeriti se, oprobati se, natjecati se *usp.*

okužiti prf. zakužiti, otrovati, zagaditi

okvir* m **1** (~ *u kojem su vrata*) dovratak *usp.*, (~ *bicikla*) nef. rama, (~ *prozora*) oplata, nef. ćerčivo, (~ *za sliku*) nef. ram, (~ *pile*) kostur **2** (~ *vatrenog oružja*) oplata, šaržer; nef. magazin **3** (*treba*

razmotriti ~ djelovanja) prilike, okolnosti *usp.*, ambijent; opseg, djelokrug, domet **4** *(u okviru dopuštenog)* granica, polje, područje, sklop

okvirni* adj. približan, opći, u glavnim crtama

olako adv. nepromišljeno, neodgovorno, neozbiljno, na brzinu, u žurbi, na brzu ruku, brzopleto, nabrzo, površno; nef. ofrlje, na brzaka

olakotan adj. *(olakotne okolnosti)* olakšavajući

olakšanje n *(osjetiti ~)* rasterećenje, oterećenje, odušak, *(~ boli)* ublaženje, umirenje, smirenje, smanjenje, popuštanje; okrepljenje, melem za dušu, *(naglo ~)* pražnjenje; rj. olakšica

olakšati prf. *(~ komu tegobe)* smanjiti, ublažiti, odteretiti, otprtiti, rasteretiti, smanjiti teret, pomoći, priteći (komu) u pomoć, *(~ **dušu**)* rasteretiti se, ispovjediti se, izjadati se, dati (sebi) oduška, laknuti *usp.*

oleandar m rj. leander, liander

ološ m bagra, šljam, (društveni) talog/glib, rulja, (prosta) svjetina, gamad, fukara, klatež, nitkovi, gadovi, podlaci, lopovi, propalice, banda, klika, mafija, podzemlje, skupljeno s kolca i konopca, od zla oca a od gore majke; nef. bagaža, žgadija, nef. pej. ciganija, ciganluk

olovka f pisalo, pisalica, *(~ s uloškom i kuglicom na vrhu)* kemijska olovka, nef. penkala, *(~ s kemijskim punjenjem)* flomaster, *(~ sa spremištem i patronama s tintom)* nalivpero; nef. pisaljka

oltar m žrtvenik

omama f omamljenost, ošamućenost, odsutnost/neprisutnost duha, vrtoglavica, nesvjestica, zanos *usp.*

omekšati (se) prf. **1** *(~ u vodi)* razmekšati (se), smekšati (se), *(o koži)* omlitavjeti, omlohaviti, *(postati meke puti)* omekoputiti **2** *(o vremenu)* ojužiti, zatopliti *usp.* **3** raznježiti (se), udobrovoljiti (se), odobrovoljiti (se), oraspoložiti (se), ublažiti (se), popustiti; dirnuti *usp.*

omiljeti prf. *(~ komu)* umiliti se, ući/zaći pod kožu, ući u volju (komu), steći (čiju) naklonost; nef. smiliti se

omogućiti prf. osigurati uvjete, dati/pružiti mogućnost, prokrčiti/probiti/pripremiti put, otvoriti vrata/put, *(~ komu ono što želi / što je zamislio)* priuštiti, *(~ djelovanjem)* proizvesti

omot* m *(~ knjige)* ovitak, korice, uvez, povez

omotnica f pismo, omot, nef. koverta, kuverta, *(tvrda ~ za spise)* fascikl, mapa

omražen adj. mrzak *usp.*, omrznut, nevoljen

onda* adv. **1** *(~ kad je sve bilo kako valja)* tad(a) **2** *(~ se je on nasmijao)* poslije (toga), nakon toga, tada

onemogućavati imprf. *usp.* onemogućiti; onemogućivati, postavljati klipove pod noge, ekspr. korlatiti

onemogućiti prf. *(~ čiju djelatnost)* spriječiti, omesti, osujetiti, zakočiti, zapriječiti, prepriječiti, sputati, ograničiti, poremetiti, suzbiti, zaustaviti, zadržati, stati (čemu) na put, obuzdati, svezati, zavezati, skučiti, pokvariti/pomrsiti (komu) račune, otežati, zabraniti *usp.*, *(~ što u početku)* presjeći/podsjeći korijenje, posjeći u korijenu, *(~ što pravom veta)* vetirati, *(~ koga)* neutralizirati, hendikepirati, onesposobiti *usp.*, vezati (komu) ruke, stati (komu) na put, osujetiti (komu planove), zamrsiti (komu) konce, pokvariti (komu) račune, pritjerati/stjerati (koga) u kut, dovesti (koga) u škripac, skresati (komu) rogove, podapeti (komu) nogu, potkresati (komu) krila, zapečatiti (komu) sudbinu, *(~ potpuno koga tako da nestane)* uništiti, odstrijeliti, *(~ koga u zlim namjerama)* stati zlu na put

onesposobiti prf. *(~ koga fizički)* teško ozlijediti, obogaljiti, osakatiti, ohromiti, paralizirati; onemogućiti *usp.*, pobijediti, zaustaviti; nef. izbaciti iz stroja, staviti (komu) muda u procjep, uškopiti

onesposobljavati imprf. *usp.* onesposobiti; onesposobljivati

onesvijestiti se prf. pasti u nesvijest, izgubiti svijest, ne znati za se, obeznaniti se, kolabirati, pasti u kolaps, malaksavati, malaksati, ošamutiti se, obamrijeti, premrijeti

onesvještavati se imprf. *usp.* onesvijestiti se; onesvješćivati se

onostran adj. od drugoga/onoga svijeta, s one strane, zagrobni; nadnaravan, natprirodan

opadanje* n pad(anje), snižavanje, sniženje, smanjivanje, smanjenje, spuštanje, slabljenje, antiklimaks, (~ *ekonomske moći*) recesija, (~ *snage / intenziteta*) regresija

opak* adj. **1** (~ *čovjek*) zao *usp.*, dijaboličan *usp.*, (*opaka zima*) žestok, oštar **2** (*opaka bolest*) strašan, okrutan, surov, smrtonosan, koban, poguban, ubitačan, težak, opasan, ozbiljan, neizlječiv

opaliti* prf. **1** (~ *iz puške*) zapucati, ispaliti, puknuti, okinuti, povući okidač, omaknuti, dernuti, prasnuti, grunuti, skresati, zagrmjeti, sasuti/prosuti vatru; arh. ukresati, uždìti, nef. zažeći **2** (~ *kakav predmet*) opržiti, opeći, pecnuti, zapeći, ožeći, nagorjeti, ofuriti, pripaliti, spaliti, spržiti, (~ *površinski*) oprljiti, osmuditi **3** (~ *koga čime*) udariti *usp.*, tresnuti, zviznuti; nef. pricvrljiti (komu što)

opasan adj. **1** (~ *pothvat*) riskantan, rizičan, (*opasna situacija*) prijeteći, zabrinjavajući, zabrinjujući, (~ *čovjek*) opak, zao *usp.*, zloglasan, (*opasna bolest*) opak *usp.*, (*opasna izraslina*) zloćud(an), (*opasne tvari*) štetan, škodljiv, (*vrlo* ~) koban, fatalan, strašan, visokorizičan, pogibeljan, poguban, smrtonosan, ubitačan, razoran, samoubilački, samoubojstven, (~ *čovjek*) vuk u ovčjoj koži **2** (~ *radnik, iron.*) loš *usp.*

opasati* prf. (~ *što*) pripasati, (~ *pregaču*) rj. zapregnuti, (~ *s donje strane*) potpasati

opasno adv. *usp.* opasan; (*ovdje je* (*za koga*) *opasno*) gori (komu) tlo pod nogama; nef. gusto

opasnost f prijetnja, zlo, (*nepredvidljiva* ~) rizik, (*velika* ~) pogibelj, omča oko vrata, bomba, bure baruta, (*stalna* ~) Damoklov mač, (*biti u opasnosti*) visi (komu) mač nad glavom, visi o koncu/niti/dlaci, nef. visi kao luster, (*upasti u* ~) naći se u vrši, ući u vršu

općenit* adj. (~ *problem*) načelan, generalan, opći *usp.*, uopćen, širok, raširen, rasprostranjen, (*usmjeren na više osoba*) neosoban

općenito adv. *usp.* općenit; (~ *je dobar*) inače, sve u svemu, ovako

općenitost f načelnost, generalnost, uopćenost, širina, raširenost, rasprostranjenost, posvudašnjost; neosobnost

općepoznat adj. svima znan, (opće)prihvaćen, očigledan, notoran, nepisan, vladajući, opći *usp.*

opći adj. **1** (~ *problemi*) sveopći, općeljudski, zajednički, skupni, javni, narodni, općenarodni, općepoznat, općinski, svagdašnji, općenit *usp.*, (*kojega ima posvuda / koji je proširen*) sveopći *usp.*, (~ *pojmovi / opće stvari*) univerzalije **2** (~ *dojmovi su pozitivni*) osnovni, glavni, bitni

općina* f općinska uprava, gradska vijećnica

opeći (se) prf. **1** opržiti (se), opaliti (se) *usp.*, ožeći (se), speći (se), (~ *vrelom parom*) opariti (se), spariti, (~ *kipućom vodom*) ošuriti (se), ofuriti (se), spuriti (se) **2** (~ *u životu*) opeći prste, opržiti se, iskusiti što neugodno, uvjeriti se na svojoj koži, život je (koga) podučio

opeka f cigla, nef. matun, tikul

opeklina f opekotina, ožegotina, ožeg(lina), oprljotina, ogorjelina; *usp.* ozljeda

operacija* f zahvat, kirurški zahvat, kirurška intervencija, intervencija, nož

opet adv. ponovno, iznova, ispočetka, nanovo, opetovano, još jednom/jedanput, i ovom prilikom, i ovaj put, kao (i) prije; rj. iznovice

opijati (se) imprf. *usp.* opiti (se); odavati se piću, pijančevati, pijančiti, bekrijati, terevenčiti; ekspr. opajati (se), pej. lokati, cugati, nef. iron. drvariti

opipljiv adj. dodirljiv, dohvatljiv, primjetljiv, očit *usp.*, stvaran, materijalan, konkretan *usp.*

opipni adj. dodirni, taktilan

opis m prikaz, predočenje; opisivanje, deskripcija, perifraza, ocrtavanje, crtanje,

prikazivanje, predočavanje, (*vrlo dugačak* ~) saga

opisati prf. ocrtati, orisati, oslikati, prikazati, predočiti, stvoriti sliku, dočarati, (~ *po bitnim odlikama*) okarakterizirati, naznačiti bitne odlike, (~ *u pjesmi*) opjevati

opisni* adj. perifrastičan

opiti (se) prf. **1** (~ *alkoholom*) napiti (se), napojiti (se), alkoholizirati (se), odati se alkoholu, ošamutiti, (~ *malo*) gucnuti, podnapiti se, uhvatilo je (koga) piće, povući, potegnuti, (~ *svi redom*) izopijati se; nef. nacugati se, nalokati se, naliti se, naroljati se, natreskati se, nacvrcati se, biti pod gasom, nakresati se, naljoskati se, nadudučiti se, nadućkati se, naljoljati se, nakititi se, oblokati se, nalemati se, našljokati se, nadipliti se, nasrkati se, natočiti se, nažvokati se **2** (~ *kakvom idejom*) zanijeti (se) *usp.*

opkoliti prf. okružiti, opsjesti, podsjesti, opasati, izvršiti opsadu, stegnuti/stisnuti obruč (oko čega)

oplakivati imprf. **1** (~ *koga*) žaliti (za kim) *usp.* **2** (*o vodi*) plakati, plaviti, zapljuskivati, udarati (o što), mlatati, ispirati, teći uz, prati

oplata* f (~ *zidova*) obloga, lamperija

oplaz m (*neoran dio brda preko kojega se prelazi*) plaz, laz

oploditi* prf. (~ *biljku prenošenjem peluda*) oprašiti, (~ *životinju*) nabrеđati

opljačkati prf. orobiti, oplijeniti, porobiti, pokrasti, osvojiti, oteti, ugrabiti, razvući, opustošiti, poharati, (~ *sve redom*) popljačkati, nef. poharčiti, (~ *koga*) oglobiti (koga), oplindrati, prevrnuti (komu) džepove, ukrasti (komu što) *usp.*; nef. operušati, opujati

opojan adj. (*opojno sredstvo*) narkotičan, uspavljiv, omamljujući, (~ *pogled*) zanosan *usp.*

opomena f upozorenje, ukor, prijekor *usp.*, primjedba, (*pismena* ~ *o pridržavanju roka*) pospješnica, požurnica

opomenuti prf. upozoriti, ukoriti, kritizirati, primijetiti, prigovoriti *usp.*, (~ *na što*) skrenuti pažnju/pozornost, nef. ukazati, (~ *podižući glas*) podviknuti

opor adj. **1** (*oporo piće*) trpak, oštar, nagorak, gorak, grk, nakiseo **2** (~ *glas*) hrapav, promukao, (~ *ton*) oštar, otresit, grub *usp.*, surov, neugodan, jedak, ljut, žestok, zajedljiv, zagrižljiv

oporavak m oporavljanje, ozdravljenje, izlječenje, ekspr. iscjeljenje, okrepljivanje, okrepljenje, rekonvalescencija, nef. rekuperacija; poboljšanje, napredak *usp.*

oporaviti se prf. prikupiti snagu, okrijepiti se, ojačati *usp.*, pomoći se, ozdraviti, povratiti zdravlje, pridići se, pridignuti se, ustati, stati na noge, povratiti se, popraviti se, regenerirati se, pomladiti se, doći na zelenu granu, doći k sebi, doći do zraka, uhvatiti zraka, živnuti, oživjeti, (~ *malo od bolesti*) prizdraviti, nef. kovarnuti; udebljati se *usp.*; nef. rekuperati se, refati se

oporba f **1** (*politička* ~) opozicija **2** (~ *čijem mišljenju*) opiranje, otpor, protivljenje, suprotstavljanje, neslaganje, opozicija

oporbenjak m (*pripadnik političke oporbe*) opozicionar, opozicionalac, (*onaj koji se stalno sukobljava*) pravdaš

oporost f trpkost, oštrina, nagorkost, gorčina, grkost, nakiselost, grubost, neugodnost, jetkost, ljutina, žestina, zajedljivost, zagrižljivost

oporuka f testament, posljednja volja/želja; rj. ostavština, arh. zavještaj

opoziv* m (~ *propisa*) ukinuće, poništenje; opozivanje, ukidanje, poništavanje, povlačenje

opraštati imprf. *usp.* oprostiti; praštati

oprati (se) prf. **1** okupati se, ispljuskati (se), oplakati (se), istuširati (se), (~ *što iznutra*) isprati, isplakati, (~ *ribanjem*) izribati, (~ *nečistoću s površine*) s(a)prati, (~ *ruke/lice*) umiti, osvježiti se, (~ *brzo/malo*) p(r)oprati, preprati, isplahnuti, poplahnuti, propustiti kroz vodu, (~ *još jednom*) preprati, (~ *bijelo rublje*) izbijeliti **2** (~ *koga, nef.*) ukoriti *usp.* **3** (~ *od optužbi*) opravdati se *usp.*

opravdanje n (~ *za što*) isprika *usp.*; obrazloženje, objašnjenje

opravdati* prf. **1** (~ *svoju odluku*) obrazložiti, objasniti, obraniti, utemeljiti **2** ~ **se** (~ *uvjerljivim riječima*) obraniti se, oprati se, skinuti odgovornost sa sebe, iskupiti se, ispričati se *usp.*, izgovoriti se

oprečan adj. (~ *svim njegovim stavovima*) protivan, koji se kosi (s čim), neuskladiv, potpuno različit, proturječan *usp.*, suprotan, dihotoman, dijametralan, kontrastan, kontraran, disparatan, razrožan, nespojiv; obratan, obrnut

opreka f opozicija, oprečnost, dihotomija, protivnost, protivština, neuskladivost, potpuna različitost/razlika, proturječnost, proturječje *usp.*, suprotnost, antiteza, suprotan smisao, kontrast(nost), disjunkcija; obratnost, obrnutost

oprema* f pribor, sprema, naprave, sprave, aparatura, (*djevojčina ~ koja se dobiva pred udaju*) miraz, nef. sprema, dota, (*konjska ~*) orma, (~ *scene*) scenerija, skalamerija, kompaserija

opremiti (se) prf. opskrbiti (se), snabdjeti (se), nabaviti (potrebno), spremiti (se), (~ *unaprijed čim*) providjeti, (~ *tekst*) popratiti (čim), dodati (što), (~ *strojevima*) mehanizirati (se), (~ *motornim vozilima*) motorizirati (se)

oprez m opreznost, pažnja, pažljivost, pozornost, pomnja, obzirnost, diskrecija, budnost, promišljenost, suzdržanost, rezerviranost, nepovjerljivost, nepovjerenje, sumnjičavost, oklijevanje, razboritost, mudrost, odmjerenost, takt, taktičnost, umjerenost, (~ ***je majka mudrosti***) dobar je strah komu ga je Bog dao; nef. obazrivost, smotrenost

oprezan adj. pažljiv, pomnjiv, obziran, diskretan, taktičan, budan, promišljen, suzdržljiv, suzdržan, rezerviran, nepovjerljiv, sumnjičav, razborit, mudar, odmjeren, umjeren, (*biti ~*) puhati na hladno, (*budi ~*) pazi što radiš, (*budi ~ u izjavama*) zidovi imaju uši, šuma/polje ima uši; nef. obazriv, smotren

oprost m **1** (~ *grijeha*) oproštenje, razrješenje, odrješenje, praštanje, oslobođenje, oslobađanje, izbavljenje; zaborav; nef. oproštaj **2** (~ *kazne*) amnestija *usp.*, (~ *najviše državne vlasti*) abolicija

oprostiti prf. **1** (~ *komu sve učinjeno*) prijeći preko čega, pomiriti se (s čim), razriješiti, osloboditi (koga krivnje), zaboraviti (čiju krivnju), progledati (komu) kroz prste, (~ *komu kaznu*) pomilovati, poštedjeti, (~ *komu grijehe*) otpustiti, odriješiti, prostiti, (~ *dugove*) otpisati; nef. ekspr. halaliti **2** (*oprosti!*) pardon, ispričavam se, nef. škužati **3** ~ **se** (~ *s kim*) pozdraviti se, rastati se, reći (komu) doviđenja/zbogom, napustiti, ostaviti, ispratiti (koga), (~ *od koga / čega zauvijek*) reći (komu/čemu) laku noć/zbogom **4** (~ *od zamišljenog*) odustati (od čega), napustiti (što)

opruga f (elastično) pero, (*lisnata ~*) gibanj; arh. pruglo, nef. feder, šušta

opservatorij* m zvjezdarnica, planetarij

opsesija f opsjednutost, obuzetost, preokupacija, bolest, fiksna ideja, fiks-ideja, manija, fetiš

opsjednut adj. začaran *usp.*; (*bolesno ~*) manijakalan, (~ *bolešću / zdravljem*) hipohondričan

opsjena f obmana, sljeparija; varanje, varka, pre(ij)vara *usp.*, zabluda, privid, pričin, (~ *samoga sebe*) samoobmana; nef. zasjena

opsjenar* m (*onaj koji se bavi vještinom davanja pogrešnih podataka osjetilima*) iluzionist, (*onaj koji se bavi tajnim znanjima*) okultist, (*onaj koji izvodi radnje koje ostavljaju dojam natprirodnih*) čarobnjak *usp.*, magičar, (*loš ~*) šarlatan; nef. švarckinstler

opsjenarski adj. iluzionistički, okultistički, čarobnjački, mistički, tajanstven

opsjenarstvo n iluzionizam, okultizam, čarobnjaštvo

opskrbiti (se) prf. **1** nabaviti (što) *usp.*, osigurati (se), (~ *oružjem*) naoružati (se), oboružati (se) **2** (~ *koga svim potrebnim*) zbrinuti, situirati (se), opremiti (se), snabdjeti (se), obdariti (koga čim)

opskrbnik m opskrbljivač, nabavljač *usp.*, (~ *u vojsci*) intendant, logističar

opskrbništvo n logistika, intendantura

opskurant m mračnjak, mrakač

opsluživati* imprf. (~ *koga uslugama iz svoje djelatnosti*) nef. servisirati

opstati prf. (~ *unatoč svim nevoljama*) preživjeti, održati se, očuvati se, oduprijeti se, ostati; arh. obastati

opširan adj. opsežan, širok, velik, iscrpan, razvučen, epski, preopširan, dosadan; nef. obiman

opširno adv. *usp.* opširan; nadugo, udugo

opterećenje* n (*maksimalno dopušteno* ~) nosivost, (*psihičko* ~) nef. trauma

opterećivati imprf. *usp.* opteretiti; biti teret, biti (komu) kamen na vratu, sjediti (komu) kao kamen na vratu

opteretiti (se)* prf. **1** prebaciti (teret) na koga, natovariti, zatrpati (se), natovariti (komu što) na leđa, navaliti (što na koga), natovariti (komu što) o vrat, zadati (komu) glavobolju, uprtiti, upregnuti (koga), zasjesti (komu) na grbaču/vrat, preopteretiti (se), pretovariti (se), ekspr. obremeniti, (~ *koga porezom*) ekspr. udariti namet na vilajet **2** (~ *ionako napetu situaciju*) otežati, zaoštriti

optimist m životoljubac, veseljak, (*koji vjeruje da svijet uvijek može biti bolji*) meliorist, (*biti* ~) gledati svijet kroz ljubičaste naočale; nef. pozitivac

optimističan adj. veseo *usp.*, (~ *zaključak, iron.*) nadobudan, naivan

optimizam m vjera u budućnost, životna radost, vedrina, veselje *usp.*

optužba f **1** (~ *u postupku*) nef. tužba, (*dokument kojim se obrazlaže* ~) optužnica **2** optuživanje, okrivljivanje, (*verbalna* ~) kleveta *usp.*

optuženi(k) m okrivljenik, nef. tuženi; počinitelj, počinilac; osumnjičenik; pritvorenik; rj. suđenik

optužiti prf. **1** (~ *koga za što*) okriviti, osumnjičiti, upisati (komu što) u grijeh, baciti krivicu/krivnju na koga, opteretiti (koga), staviti teret (na koga), natovariti (komu što) na glavu, (*teško* ~) sotonizirati, nabiti na glogov kolac **2** (~ *na sudu*) podići optužbu, osuditi *usp.*, osumnjičiti, baciti sjenu (na koga)

opunomoćenik m punomoćnik, mandatar, prokurator, zastupnik *usp.*, povjerenik, (~ *koji zastupa svoju državu u drugoj*) predstavnik

opunomoćitelj m mandator

opus* m djela, sabrana djela

opustiti se prf. **1** (~ *nakon napora*) smiriti se, umiriti se, odmoriti se, uljuljkati se, relaksirati se, osloboditi se, otkočiti se, postati ležeran/opušten/neukočen, nef. raskraviti se **2** (~ *u nebrizi*) postati nemaran, ulijeniti se, uljuljati se, ekspr. uparložiti se **3** (*o koži / dijelu tijela*) omlitavjeti, omlohavjeti, olabavjeti, (~ *ružno: o koži*) izvjesiti se, otromboljiti se

opustošiti prf. poharati, razoriti, srušiti, razrušiti, razvaliti, uništiti *usp.*, upropastiti, opljačkati, porobiti, opustiti, raseliti, isprazniti, popaliti

opušak m arh. rj. dogarak, dogorak; nef. čik, pikavac, čepac

opuštati se imprf. *usp.* opustiti se

orada f (*vrsta ribe*) komarča, lovrata, podlanica, zlatva

oralno adv. ustima, na/kroz usta

oraščić* m muškatni orašac

orati imprf. uzoravati, brazdati, brazditi, plužiti

oratorij* m (*glazbena kompozicija*) pasija

organet m organin; nef. vergl(ec)

organizacija f **1** (~ *skupa uzima dosta vremena*) organiziranje, pripremanje **2** (~ *ustanove je kaotična*) ustroj(stvo), struktura, uređenje, sustav **3** (*humanitarna* ~) udruga *usp.*, društvo, (~ *za zaštitu radničkih prava*) sindikat

organizator m pripremač, priređivač, aranžer, koordinator, usklađivač, (~ *koji kreativno upravlja poduzećem*) menadžer, menedžer

organizirati (se) imprf. i prf. pripremati (se), pripremiti (se), povezivati (se), povezati (se), priređivati, prirediti, upriličivati, upriličiti; režirati, (~ *sam sebe*) samoorganizirati se, (~ *napad na koga*

u javnom životu) orkestrirati, (~ *se*) pol. zbijati/zbiti redove, (~ *veći broj ljudi*) sastaviti

origano m (*bot.*) mravinac

originalan adj. **1** (~ *tekst*) izvoran, (~ *umjetnik*) svoj, (~ *sustav*) neponovljiv, jedinstven *usp.*, osebujan, (još) neviđen, (*originalna zamisao*) svjež; čist, prirodan, pravi **2** (~ *nastup*) nesvakidašnji, nesvakodnevan, nečuven, neviđen, neobičan, ekscentričan, osobit; nef. štosan, otkačen, opaljen, iščašen

originalnost f **1** izvornost, neponovljivost, jedinstvenost, osebujnost; čistoća, prirodnost **2** (*nef.*) nesvakidašnjost, nesvakodnevnost, nečuvenost, neobičnost, ekscentričnost, osobitost; nef. štosnost, otkačenost, opaljenost, iščašenost

Orijent m Istok

orijentacija* f (~ *u prostoru*) snalaženje, (~ *na izvoz*) orijentiranost, usmjeravanje, usmjerenost, opredjeljenje

orijentalan adj. istočnjački

orijentir m smjerokaz, pokazatelj smjera, putokaz, orijentacija

orijentirati imprf. i prf. **1** (~ *koga prema cilju*) usmjeravati, usmjeriti **2** ~ **se** (~ *dobro / loše*) snalaziti se, snaći se, (~ *prema istoku*) okretati se, okrenuti se, usmjeravati se, usmjeriti se

orkestar* m (*uniformirani ~ / ~u kavani*) arh. nef. kapela, (~ *na otvorenom*) glazba, muzika, (~ *u lokalu*) živa muzika, (*promenadni* ~) limena glazba, nef. pleh-muzika, placmuzika

ormar* m (*nizak ~ s ladicama*) komoda, (*kuhinjski* ~) kredenc, (*ostakljeni* ~) vitrina, (*kombinacija otvorenih i zatvorenih odjeljaka*) regal

ormarić* m (~ *za rublje*) šemizet, (*oglasni ~ na zidu*) vitrina; nef. kantunal

oronulost f dotrajalost, trošnost, slabost, istrošenost, iznemoglost, obnemoglost, ostarjelost, ocvalost, onemoćalost; pej. olinjalost

oronuo adj. propao, dotrajao, istrošen, trošan, slab, oslabio, iznemogao, obnemogao, ostario, ocvao, onemoćao; pej. olinjao, ofucan, ekspr. grohnuo, nef. ruknuo

oronuti prf. propasti, istrošiti se, dotrajati, oslabiti, onemoćati, iznemoći, obnemoći, iscijediti se, ostarjeti, ocvasti; pej. olinjati se, ofucati se, ekspr. grohnuti, nef. ruknuti

oružar* m puškar

oružje* n (*ručno vatreno* ~) lako naoružanje, (*teško* ~) teško naoružanje, tenkovi, topovi..., (~ *s barutnim punjenjem*) vatreno oružje, top, puška *usp.*, revolver, pištolj..., (~ *bez eksplozivnih punjenja*) hladno oružje, nož *usp.*, mač *usp.*, sablja *usp.*, (***nuklearno*** ~) atomsko oružje, (*loše* ~) pej. gvožđurija, (*ukupnost oružja*) naoružanje

osamostaliti se prf. steći svoj kruh, doći do svoga kruha, stati na (svoje/vlastite) noge, steći zanat/zanimanje/posao, izići iz povoja, odrasti *usp.*

oscilacija f njihanje, titraj, titranje, ljuljanje, treptanje; neujednačenost, variranje, kolebanje, promjena

oscilirati imprf. i prf. njihati se, zanjihati se, ljuljati se, zaljuljati se, titrati, zatitrati, treptati, zatreptati, varirati, kolebati se

osedlati* prf. (*staviti samar*) osamariti

osiguranje* n (*potpuno ~ vozila*) kasko

osigurati (se)* prf. **1** (~ *granice*) zaštititi (se) *usp.*, (~ *zidove*) učvrstiti, (~ *svim potrebnim*) opskrbiti se **2** (~ *komu da će se što dogoditi*) zajamčiti, zagarantirati, potvrditi

osim adv. doli, nego, ništa drugo do, ništa nego, izuzimajući, izuzev(ši), samo, jedino; rj. svrh, arh. izim, nef. van

osinica f (*bot.*) drijas

osip* m (~ *na dječjem tjemenu*) tjemenica, (~ *izazvan alergijom*) alergijski osip, (~ *inficiranih izbočenja*) gnojni osip

osipati (se) imprf. *usp.* osuti (se); osipavati se

osiromašenje* n (~ *stanovništva*) pauperizacija

osiromašiti* prf. (materijalno) propasti, sve izgubiti, ostati bez svega, osirotje-

ti, pauperizirati, doći/dotjerati do prosjačkog štapa, doći/dotjerati/spasti na prosjački štap, pasti na niske grane, ogoljeti, raskućiti se, ekspr. ostati bez gaća, odnijeti gaće na štapu, (~ *zalihe*) iscrpsti, isprazniti, sve potrošiti

osjećaj m **1** emocija, čuvstvo, osjet, duševno stanje, reakcija, senzacija, dijatriba, (*različiti osjećaji*) ljubav, mržnja, radost, tuga, strah, (*potpuno je bez osjećaja*) srce, duša **2** (*neodređen ~ da će se što dogoditi*) predosjećaj, predosjećanje, slutnja, njuh, nos, intuicija; nef. špurijus

osjećajan adj. emocionalan, emotivan, afektivan, tankoćutan, suosjećajan, čuvstven, lirski, osjetljiv *usp.*, bolećiv, senzibilan, topao, nježan, senzitivan, temperamentan, strastan, senzualan, čulan; dirljiv, (*pretjerano ~*) sentimentalan *usp.*, nef. cmizdrav, srcedrapateljan

osjećajnost f emocionalnost, emotivnost, afektivnost, suptilnost, tankoćutnost, čuvstvenost, sentiment, osjetljivost, senzibilnost, senzibilitet, toplina, nježnost, sentimentalnost, senzitivnost, temperamentnost, strasnost, senzualnost, čulnost; dirljivost; melodramatičnost, tugaljivost, bolećivost, plačevnost; nef. cmizdravost, srcedrapateljnost

osjećati imprf. **1** (~ *ljubav / mržnju*) ćutjeti **2** (~ *da će se što dogoditi*) slutiti, naslućivati, predosjećati, predviđati; nef. mirisati, njušiti, pipati

osjenčati prf. šrafirati

osjetilo n senzor, arh. ćutilo, nef. čulo, sjetilo, (*vrste osjetila*) vid, sluh, opip, miris, okus

osjetljiv adj. **1** (*koji reagira na podražaj*) receptivan, primljiv **2** (~ *na tuđu nevolju*) ganutljiv, samilostan, sažaljiv, nježan, osjećajan *usp.*, tankoćutan, meka srca, senzibilan, tana(ha)n, istančan, profinjen, suptilan, emotivan, delikatan, ranjiv, raznježiv, plačljiv, žalostiv, mekan, pekmezast, (~ *na novac*) slab, (~ *na uvrede*) uvredljiv, (~ *na bockanje*) razdražljiv, rasrdljiv, (~ *na hladnoću*) nježan *usp.*, boležljiv, (~ *na svoj ugled*) tašt *usp.*

osjetljivost f **1** receptivnost, primljivost **2** nježnost *usp.*, tankoćutnost, meko srce, senzibilnost, tana(h)nost, istančanost, profinjenost, suptilnost, delikatnost, ranjivost, raznježivost, plačljivost, mekanost, pekmezastost; slabost; uvredljivost, razdražljivost; nježnost, boležljivost

oskvrnuće n profanacija, svetogrđe, obeščašćenje

oskvrnuti prf. **1** (~ *što*) profanirati, uprljati, okaljati, onečistiti, opoganiti, unerediti, oštetiti **2** (~ *koga*) obeščastiti, silovati, obljubiti

oslabiti prf. **1** oslabjeti, obnemoći, umanjiti (se), smanjiti (se), splasnuti, opasti, (*o boli*) utišati se, nestati, prestati, popustiti, jenjati, (*o svjetlu*) prigušiti se, (*o zvuku*) zamrijeti, izgubiti se, nestati, (*o oduševljenju*) splasnuti; olabaviti **2** (*naglo fizički ~*) izgubiti snagu, oslabjeti, omlitavjeti, onemoćati, iscrpsti se, iscrpiti se, istrošiti se, propasti *usp.*, iznemoći, zanemoći, onemoćati, posustati, dati se, predati se, podleći (čemu), klonuti *usp.*, izdala je (koga) snaga, smršaviti *usp.*, omršavjeti, razboljeti se *usp.*, ostarjeti *usp.*, (~ *od ležanja*) uležati se, zaležati se

oslanjati se imprf. *usp.* osloniti se; (~ *na štap*) poštapati se, (~ *na čemu*) biti zasnovan/temeljen na čemu, počivati (na čemu)

oslić m nef. mol

oslijepiti* prf. (~ *na trenutak*) obnevidjeti, (~ *na jedno oko*) oćoraviti

oslobađanje* n (*koga od kakve dužnosti*) pošteda, (~ *ispunjenja kakve obaveze*) abandon

oslobađati imprf. *usp.* osloboditi; (~ *tlo od kamenja / makije*) krčiti, (~ *se koga / čega uz velike muke*) otimati se (komu/čemu)

osloboditi (se) prf. **1** pustiti iz zatvora, izbaviti (se), spasiti (se), izvući (se), pobjeći, istrgnuti se, izmaknuti se, oteti se (čemu), izvojevati/izboriti slobodu, raskinuti okove ropstva; nef. ekspr. iščupati (se); emancipirati se (~ *kazne*) po-

milovati *usp.*, (~ *koga krivnje*) oprostiti (komu) *usp.*, (~ *okova*) otkovati, (~ *što zakvačeno*) otkvačiti, (~ *se vlasti*) skinuti/stresti jaram, pobjeći/otkinuti se s lanca, (~ *korlata*) raskorlatiti, (~ *obruča / stega*) razobručiti, (~ *ulara*) razulariti, (~ *zavezanoga*) odvezati *usp.*, (~ *tereta*) o(d)teretiti (se), rasteretiti se, riješiti se (čega), skinuti (što) s pleća/vrata, pao je (komu) teret sa srca, spavati mirnim snom, (~ *koga briga*) odvaliti (komu) kamen/teret sa srca, (~ *koga ovisnosti o drogi*) nef. skinuti (koga) s droge **2** (~ *pristup*) otvoriti vrata, prokrčiti, prolomiti (put), osigurati prolaz **3** (~ *se koga*) otarasiti se, otresti se, riješiti se (koga/čega), raskrstiti (s kim), skinuti/stresti koga s vrata, (~ *nevolje*) skinuti bijedu s vrata, svanulo je (komu), pao je (komu) kamen sa srca, (~ *koga obveze za zadužene stvari*) razdužiti, (~ *dojma*) oteti se (čemu), (~ *i poduzeti što*) ohrabriti se *usp.*

oslon(ac) m **1** (*predmet za oslanjanje*) podupirač, potporanj, držač, podloga, (*dio stolice za naslanjanje leđa*) naslon **2** (*oni su im* ~) pomoć, podrška, potpora, desna ruka, zaleđe, zapleće, uporište, sigurnost, stup; iron. poštapalica

osloniti prf. **1** nasloniti, (~ *što o kolac*) podbočiti, (~ *što na što drugo tako da se to stavi ispod*) poduprijeti (što čim) *usp.* **2** ~ **se** nasloniti se, poduprijeti se, o(du)prijeti se, pridržati se, (~ *rukom o što*) podbočiti se, (~ *laktom držeći glavu u dlanovima*) podnimiti se **3** (~ *na koga*) računati na koga, računati na čiju pomoć/podršku, uzdati se, pouzdati se, nadati se, vjerovati (u što), očekivati (što)

osmerokut m oktogon

osmijeh* m smiješak, (*zloban* ~) podsmijeh; *usp.* smijeh

osmisliti prf. (~ *što*) udahnuti dušu čemu, kreirati, isplanirati, stvoriti *usp.*

osnivač m osnivatelj, rj. osnovatelj, utemeljivač, utemeljitelj, tvorac, pokretač, ustanovitelj, začetnik *usp.*

osnova f temelj *usp.*, podloga, baza, korijen; osnovna zamisao/misao, okosnica, (*materijalna* ~ *čega*) supstrat, (~ *geometrijskog tijela*) osnovica, (*trajna* ~ *stvari*) fil. hipostaza, (~ *znanja*) nef. katekizam

osnovni adj. temeljni, fundamentalan, esencijalan, bazni; početni, ishodišni, elementaran, supstancijalan; bitan, glavni; iskonski, prirodan; lak, jednostavan

osoba f čovjek *usp.*, ljudsko biće, čeljade; lik, (*božanska* ~) rel. hipostaza, (*važna* ~) nef. faca, (*antipatična* ~) nef. gubica, njuška

osoban adj. (~ *problem*) intiman, personalan, privatan, individualan, vlastit, subjektivan, naročit, osebujan; prisan, povjerljiv; nef. ličan

osobina f (*imati dobrih* ~) odlika, strana, crta, karakteristika *usp.*, značajka, obilježje, svojstvo *usp.*; priroda, narav, ćud

osobit adj. osebujan, poseban, specijalan, naročit, apartan, izdvojen, svojstven, vlastit, originalan, pekulijaran; čudan *usp.*, neobičan, na svoju ruku, neuobičajen, rijedak, jedinstven, izuzetan, izvanredan; izvrstan *usp.*; nef. osoben

osobitost f osebujnost, posebnost, specijalnost, naročitost, svojstvenost, originalnost, pekulijarnost; čudnost, neobičnost, neuobičajenost, rijetkost, jedinstvenost, izuzetnost, izvanrednost; izvrsnost *usp.*; nef. osobenost

osoblje n personal

osobno adv. *usp.* osoban; (*došao je* ~) glavom i bradom, glavom, on sam, (*moraš to učiniti* ~) sam

osovina* f os, aksa; sile osovine/osi, osovinske sile

ospičav adj. kozičav, boginjav; nef. rohav, rošav

osporavatelj m poricatelj, opovrgivač, pobijač, odbacivač, negator

osporen adj. opovrgnut, pobijen, porečen, odbačen, oboren, negiran, zanijekan, odbijen

osposobiti (se) prf. dorasti (čemu), razviti se, naučiti (što), izvježbati (se), školovati (se), (~ *bolesnika*) rehabilitirati

osposobljavanje* n (~ *bolesnih osoba za normalan život*) rehabilitacija

osposobljavati (se) imprf. *usp*. osposobiti se; osposobljivati (se)

osramotiti (se) prf. nanijeti (komu) sramotu, obrukati (se), kompromitirati (se), oklevetati (koga), izgubiti dobar glas, pokvariti (komu) ugled, poniziti (se), izvrgnuti (koga) sramoti, obeščastiti (koga), ispasti budala, navući (si) sramotu na vrat, valjati se u blatu, pasti na najniže grane, biti bez obraza i časti, okaljati (se), okaljati obraz, oblatiti (se), izblatiti, baciti ljagu (na koga), prikovati za stup srama, (~ *zauvijek*) udariti žig sramote

ostajati imprf. *usp*. ostati

ostak m (*bot.*) svinjak

ostarjeti prf. ostariti, ući/zaći/doći u godine, ocvasti, posijedjeti, osijedjeti, pobijeljeti, izgubiti svježinu, oronuti *usp*., uvenuti, svenuti, postarati se, oslabiti, onemoćati, obnemoći, srušiti se, porušiti se, pej. ofucati se, olinjati se, šalj. ruknuti, (~ *dobivajući svojstva babe*) zbabiti se, (~ *suviše za što*) prestarjeti, (*o odjeći*) izlizati se, iznositi se, otrcati se *usp*.

ostatak m **1** preostali dio, preostatak, ostalo, pretek; trag, spomen, tračak, (~ *stare knjige*) fragment, (~ *iz davnih vremena*) relikt, (~ *koji nitko neće*) remažulj, (*beskoristan* ~) otpadak *usp*., (~ *robe koji se vraća izdavaču*) remitenda, (*neobavljeni dio*) zaostatak, (~ *epohe u kojoj je što nastalo*) preživak, (~ *krila/čega amputiranog*) patrljak, (~ *zakržljalog organa*) rudiment, (~ *tkanine nakon krojenja*) ostrižak, (~ *neprodana materijala*) nef. restl, (~ *plodova na polju*) pabirak, paljetak, (*namjerno ostavljen ~ jela*) stidak, (~ *sitnoga novca*) sitniš, izvratak, nef. kusur; arh. ostanak **2** (*mat.*) razlika *usp.*

ostati prf. **1** zadržati se, biti, stanovati *usp*., produžiti boravak; nef. stâti **2** (~ *za kim/čim u vremenu/prostoru*) zaostati, (~ *ostalo je još malo vremena*) preostati **3** (~ *uvijek isti*) ne promijeniti se, trajati, ne propasti, odoljeti (vremenu); opstati, (~ *iznenađen*) naći se, zateći se **4** (~ *kao trag*) vidjeti se, poznavati se **5** (~ ***pri svome***) ne promijeniti mišljenje, ostati u uvjerenju

ostaviti prf. **1** (~ *što gdje*) odložiti, položiti (na stranu), staviti (na stranu), metnuti; zaboraviti, (~ *što na sigurnom mjestu*) pohraniti, deponirati **2** (~ *koga*) napustiti *usp*., oprostiti se (s kim), otarasiti se (koga), (~ *koga daleko iza sebe*) odmaknuti se, udaljiti se **3** (~ *komu što*) prepustiti, ustupiti (komu što), dati (u nasljedstvo), ostaviti u nasljeđe/nasljedstvo, namrijeti, odrediti, namijeniti, oporučiti, zapisati, ekspr. zavještati **4** (~ *što/se čega*) okaniti se, odreći se, odustati *usp*., kloniti se čega, izbjeći što, otrgnuti se (od čega), stati, prestati (s čim), proći se, manuti se (čega), okrenuti se (od čega), osloboditi se, otresti se (čega), zanemariti (što), pustiti (što) kraju; nef. raščistiti (s čim), bataliti (što), (*ostavi to*) ruke k sebi; pusti na stranu, nije vrijedno spomena, nije važno, nef. pusti

ostavka f odreka, odstup, demisija

ostavljati imprf. *usp*. ostaviti

ostruga* f mamuza

ostvaritelj m realizator, provoditelj, ovršitelj

ostvariti (se) prf. realizirati, postići *usp*., izvršiti, izvesti, obaviti, učiniti, *usp*., provesti (u djelo/život), stvoriti, ozbiljiti (se), oživotvoriti (se), ispuniti (se), obistiniti (se), (~ *borbom*) izboriti, (~ *uz odricanja*) priuštiti, (~ *u praksi*) primijeniti, provesti

ostvarivati (se) imprf. *usp*. ostvariti (se); (~ *uspjehe/neuspjehe*) nizati, redati

osuditi prf. **1** (~ *koga u procesu*) donijeti presudu, dokazati (komu) krivicu, optužiti, presuditi, odlučiti, (~ *na robiju*) baciti u okove, (~ *izdvajanjem / prokletstvom*) anatemizirati, prokleti *usp*. **2** (~ *čije postupke*) pokuditi, kritizirati, ekspr. proskribirati, žigosati

osušiti (se)* prf. posušiti (se), sasušiti (se), isušiti (se), presahnuti, (*malo* ~) prosušiti (se), (~ *i prekriti mreškama: o*

koži lica/kori) smežurati se, *(o biljkama)* uvenuti *usp.*, sparložiti se, sparušiti se, sasušiti se, spržiti se, zaparložiti se

osuti prf. **1** *(~ koga optužbama)* obasuti, posuti, zasuti, zatrpati, *(~ **vatrom**)* otvoriti paljbu **2 ~ se** prekriti se, izbiti, pojaviti se, *(žilicama/sitnim borama)* isprutati se, *(~ prištevima)* oprištavjeti **3** *(o objektima/zemlji)* raspasti se, razdrobiti se, otpasti, otkinuti se, odvojiti se, *(~ u trunje)* otruniti se, *(~ u sitnim česticama)* usitniti se, oruniti se **4** *(društvo se polako osulo)* nestati *usp.*, raspasti se

osvajač* m **1** pljačkaš *usp.*, otimač *usp.*, *(pl.)* pej. horda; nef. zavojevač **2** ljubavnik *usp.*

osvajanje* n **1** *(~ teritorija)* zauzimanje, zauzeće, zaposjedanje, zaposjednuće **2** *(~ osobe)* zavođenje, udvaranje, pridobivanje

osvajati imprf. *usp.* osvojiti; *(polako ~)* puštati pipke

osvećivati se imprf. *usp.* osvetiti se; *(pogreške mu se osvećuju)* obijati se (komu) o glavu

osveta f odmazda, uzvrat, revanš, vraćanje istom mjerom, vraćanje (komu) milo za drago, oko za oko, zub za zub

osvetiti se prf. **1** *(~ komu za sve što je učinio)* uzvratiti, revanširati se, naplatiti, vratiti (komu) milo za drago, vratiti istom mjerom, vratiti zlom za zlo, vratiti zlo zlim, vratiti žao za sramotu, vratiti/dati šilo za ognjilo; nef. zapapriti (komu), priuštiti si (koga), odužiti se; rj. odmazditi **2** *(drsko ponašanje će im se ~)* ispaštati *usp.*, loše proći, biti kažnjen

osvetoljubiv adj. osvetljiv, zlopamtljiv

osvetoljubivac m zlopamtilo

osvijestiti (se) prf. **1** *(~ nakon gubitka svijesti)* povratiti (koga/se) k svijesti, povratiti se, doći k sebi, privesti svijesti, dozvati (koga) svijesti, razabrati se, probuditi (se), razbistriti se **2** *(~ konačno nakon nerazumnog ponašanja)* uvidjeti/spoznati (pogreške), postati svjestan (čega), pribrati se, razabrati se, progledati, probuditi se, odsanjati, sresti se s pameću, dozvati se pameti, opametiti se, urazumiti (se) *usp.*, rastrijezniti se, otrijezniti se, trgnuti se, prenuti se, izgubiti iluzije, doći k sebi, skinuti (komu) mrak/koprenu s očiju, pao je (komu) veo s očiju, povratiti se iz zanosa/opijenosti

osvijetliti prf. **1** *(~ prostoriju)* rasvijetliti, obasjati, ozariti, iluminirati, prosuti svjetlost (na koga/što), *(obasjati zrakama)* rj. ozračiti, *(~ što dajući mu zlatan sjaj)* pozlatiti **2** *(~ slučaj)* razriješiti, riješiti *usp.*, razotkriti, istražiti

osvještavati imprf. *usp.* osvijestiti; osvješćivati

osvjetljivati imprf. *usp.* osvijetliti; osvjetljavati

osvježenje n *(~ nakon napora)* okrepa, okrepljenje, osvježujuće jelo/piće, odmaranje, odmor, *(~ prostora)* vjetrenje, provjetravanje, rashlađivanje, rashlađenje

osvježiti (se) prf. **1** *(~ vodom)* rashladiti (se), ohladiti (se), umiti (se), *(~ pićem/jelom)* okrijepiti (se), oživjeti, *(~ znanja)* obnoviti **2** *(jutros je osvježilo)* zahladnjeti *usp.*

osvojiti* prf. **1** zauzeti *usp.*, okupirati, umarširati, pokoriti *usp.*, ovladati (čime), pobijediti, *(ponovno ~)* rekuperirati, *(~ od protivnika)* zarobiti, oduzeti, zadobiti, steći, *(~ u ratu)* dobiti na sablji **2** *(~ koga)* šarmirati, očarati, zarobiti, pridobiti

osvrnuti se prf. **1** *(~ za kim)* okrenuti se, okrenuti glavu, obazreti se, pogledati, posvetiti pozornost (čemu), obratiti pažnju/pozornost (na što), uzeti u obzir **2** *(~ na što u novinama)* komentirati, prikazati, dotaknuti; podsjetiti se

osvrt m komentar, kritika, prikaz, *(tekstualni ~ na aktualna zbivanja)* kozerija, *(novinski ~ namijenjen širem krugu čitalaca)* feljton, podlistak

osvrtati se imprf. *usp.* osvrnuti se

ošamutiti (se) prf. *(~ pićem)* opiti (se) *usp.*, omamiti, udariti u glavu, uzbuditi se *usp.*, uzdrmati (se), pomutiti svijest, zbuniti (se); nef. grogirati

ošišati (se) prf. skratiti (si) kosu, *(~ donekle)* podšišati (se), *(previše ~ koga)* nef. potkusiti, oštrigati, *(~ ovcu)* ostrići

oštar* adj. **1** (~ *predmet*) naoštren, zaoštren, izoštren, zašiljen, šilja(s)t, (*oštra sablja*) bridak **2** (*oštra zima*) žestok, težak, neugodan, nemilosrdan, jak, vrlo hladan, strašan, mučan, surov, ekspr. pasji **3** (~ *odgovor*) strog, odsječan, neljubazan, opor, žučan, ljut, srdit, prijek, bridak, zubat, opasan **4** (~ *napad*) ubojit, žestok, surov **5** (*oštra slika*) izoštren, jasan **6** (~ *zvuk*) prodoran, rezak **7** (~ *okus*) opor *usp.*, ljut, papren

oštećen adj. (~ *predmet*) otkrhnut, zalomljen, okrznut; oskvrnut; izglodan, (*oštećena stranka*) na šteti, na gubitku, (~ *auto*) udaren, ogreban, razbijen; iskrzan

oštećivati imprf. *usp.* oštetiti; (~ *na površini*) krhati, (~ *što sveto*) skrnaviti

oštetiti (se) prf. nanijeti/pričiniti štetu, (~ *auto*) udariti (se), razbiti (se), (~ *odlomivši djelić čega*) okrnjiti (se) *usp.*, (~ *čim oštrim*) ogrebati (se), (~ *odjeću na rubovima od nošenja*) iskrzati (se), (~ *glodanjem*) izglodati, (~ *original*) dirnuti, taknuti, (djelomično) izmijeniti, (~ *na površini*) nef. zakačiti, (~ *djelomično lomljenjem*) otkrhnuti (se), zalomiti (se), zakršiti (se), (~ *udarcem metalnu posudu*) otući, (*malo* ~) okrznuti, (~ *kiselinom / kakvom tvari koja nagriza*) projesti se, progristi se, (~ *što sveto*) oskvrnuti *usp.*

oštrica* f (*bot.*) šaš

oštrilo* n šiljilo

oštrina f **1** naoštrenost, zaoštrenost, zašiljenost, šilja(s)tost; britkost, britkoća **2** žestina, težina, neugodnost, nemilosrdnost, jačina, okrutnost, surovost **3** strogost, odsječnost, neljubaznost, zubatost **4** ubojitost, surovost **5** izoštrenost, jasnoća **6** prodornost **7** ljutina, paprenost

oštriti imprf. **1** naoštravati, izoštravati, izoštrivati, (~ *brusom*) brusiti, (~ *tociljem*) tociljati, (~ *olovku*) šiljiti, (~ *brke*) uvijati, nef. fitiljiti **2** (~ *za što*) pripremati se, pripravljati se

oštropelutka f (*bot.*) godijerka

otac* m **1** fam. tata, ekspr. roditelj; nef. babo, ćaća, japa, pape **2** (*o svećenicima redovnicima*) pater

otad(a) adv. odonda

otapalo n rastvarač

otapati (se)* imprf. **1** odmrzavati (se), razmrzavati (se), odleđivati (se), kraviti se, otkravljivati se, raskravljivati se, otpuštati, omekšavati se, (*o snijegu*) topiti se, kopnjeti, rastapati se, raskvašavati se **2** (~ *krutu tvar u tekućini*) topiti (se), razmućivati (se), razgrađivati (se), nef. rastvarati se (u čemu)

oteklina f nateklina, nateknuće, napuhnuće, zadebljanje, kvrga, ispupčina, otvrdnuće, (~ *od nakupljene tekućine*) edem, (~ *u organizmu*) nabuhlina, emfizem, (*tvrda* ~) tvrdina, (~ *izazvana trenjem / znojenjem*) nef. vuk; ekspr. nabreklina, nef. otok, buhtl

oteti prf. **1** nasilu oduzeti/uzeti/odnijeti, ugrabiti, ukrasti *usp.*, prisvojiti, uzurpirati, prigrabiti, zgrabiti, ujagmiti, opljačkati *usp.*, (~ *sve komu*) oguliti (koga) *usp.*, (~ *sve redom*) pootimati, razgrabiti, (~ *oteto natrag*) preoteti **2** (~ *koga radi ucjene*) kidnapirati **3** ~ **se** (~ *bolesti*) osloboditi se, oduprijeti se, oprijeti se, izmaknuti se **4** (*otelo mi se*) izletjeti, omaknuti se, izbrbljati

otežati prf. *usp.* otežavati

otežavajući adj. otegotan

otežavati* imprf. komplicirati, zamrsivati, petljati, zapetljavati, usložnjavati, od(ne)magati

otići prf. **1** udaljiti se, poći, otputovati *usp.*, otputiti se (kamo), podići sidro, otisnuti se, pokrenuti se, krenuti, uputiti se, maknuti se, odmaknuti se, odmaći se, odvojiti se, ukloniti se, uzmaknuti *usp.*, skloniti se, povući se, osuti se, napustiti, ostaviti (koga/što), nestati, pokupiti se, nef. pobrati se; iseliti, (~ *s položaja*) sići, odstupiti, (~ *pješke*) otpješačiti, (~ *žurno*) odjuriti, otrčati, pobjeći *usp.*, (~ *prijevoznim sredstvom*) odvesti se, (~ *avionom*) odletjeti, (~ *brodom*) otploviti *usp.*, (~ *jašući*) odjahati, ekspr. odjezditi, (~ *skakućući*) odskakutati, (~ *šetajući*) odšetati, (~ *kotrljajući se*) otkotrljati se, (~ *plivajući*) otplivati, (~ *plutajući*) otplutati, (~ *cupkajući*) odcupkati, (~ *kasom*) otkasati, (~ *teturajući se*) oteturati, (~ *gegajući se*) odgegati,

(~ *hramajući*) othramati, otkobeljati se, nef. odšepati, pej. odšantati, (~ *vukući noge*) odmlitati, otklipsati, odglavinjati, (~ *besciljno*) odlutati, odlunjati, odbasati, odšvrljati, odvrljati, (*neprimijećeno* ~) odšuljati se, izgubiti se, iskrasti se, izmaknuti, izmigoljiti, odmiljeti, nef. šmugnuti, odmagliti, (~ *bez utjecaja volje*: *o mislima*) odlutati, (~ *živjeti drugdje*) odseliti (se), preseliti se **2** (*sve dobro je odavno otišlo*) proći *usp.* **3** (*nepovratno je otišao*) umrijeti *usp.*, poginuti *usp.* **4** (~ *komu*) posjetiti (koga) *usp.*

otimač m pljačkaš, razbojnik *usp.*, kradljivac *usp.*, prisvajatelj, prisvojitelj, prisvajač, uzurpator, grabitelj, grabežljivac, gulikoža, derikoža, (*onaj koji je izvršio otmicu*) otmičar

otimanje n jagma, jagmljenje, krađa *usp.*, (*neumjereno* ~) otimačina, pljačka *usp.*, grabež, grabljenje, razbojstvo, hajdučija

otimati imprf. **1** *usp.* oteti **2** ~ **se** (~ *oko čega*) natezati se, boriti se, pograbiti se, uhvatiti se, pojagmiti se, naskočiti (na što), nef. džapati se, (~ *oko čega sitnog / beznačajnog*) glodati golu kost

otisak m **1** (~ *stopala*) trag, plantogram **2** (~ *prospekta*) primjerak *usp.*, (*prvi tiskani* ~) arhetip, (*poseban* ~ *članka iz časopisa / knjige*) separat (~ *predmeta načinjen radi reprodukcije*) negativ, (~ *predloška na drugu podlogu*) pretisak

otisnuti prf. **1** (~ *nekoliko primjeraka*) otiskati, nef. odštampati, (~ *još*) dotiskati **2** ~ **se** (~ *od obale*) otploviti *usp.*; odgurnuti se, odrinuti se, udaljiti se, odmaknuti se, (~ *od zemlje*) odbiti se, odskočiti, odbaciti se, odraziti se **3** (~ *u nepoznato*) otići, krenuti, otputovati, otploviti, odletjeti; početi (s čim)

otjerati prf. potjerati *usp.*, rastjerati, otpraviti, odbaciti *usp.*, izgnati, (~ *grubo s posla*) otpustiti (koga) *usp.*, izbaciti

otkad(a) adv. **1** (~ *su došli nema mira*) otkako **2** (*nakon iskaza da se je nešto dogodilo u prošlosti*) odavno *usp.* **3** (*kao izraz nevjerice*) otkud

otkazati prf. **1** dati otkaz, otpustiti *usp.*, (~ *ugovor*) raskinuti, opozvati **2** (*o mehanizmima*) pokvariti se, stati

otkidati (se) imprf. *usp.* otkinuti (se); (~ *kljunom*), čvakati, (~ *pomalo prstima*) čupati, štipati, (~ *izdanke biljaka*) zakidati

otkinuti (se) prf. otrgnuti (se), odlomiti (se), odvojiti (se), odijeliti (se), (~ *malo*) štrbnuti, šupnuti, štipnuti, (~ *zubima*) odgristi; nef. otfikariti

otklanjati* imprf. *usp.* otkloniti; (~ *od čega*) odstupati, pokazivati otklon

otklon m skretanje, odstup(anje), nef. vinklanje; devijacija *usp.*

otkloniti prf. odbaciti *usp.*, odbiti *usp.*, odvratiti, odstraniti, suzbiti, udaljiti *usp.*, odmaknuti, (~ *što negativno*) stati zlu na put, doskočiti zlu, naći lijeka (za što)

otkriti* prf. **1** (~ *pokriveno*) raskriti, razotkriti, razgrnuti, odgrnuti, raskukuljiti, (~ *dio tijela*) obnažiti, svući se, (~ *poklopljeno*) otklopiti, (~ *detektorom*) detektirati **2** (~ *u razgovoru*) doznati *usp.*, (~ *što istražujući*) nef. ispipati, iščačkati, prokopkati, pronjušiti, (~ *koga*) pronaći, ući u trag (komu/čemu), (~ *pomnjivim traganjem / slučajno*) napipati; vidjeti, opaziti, (~ *čije loše namjere*) raskrinkati (koga), (~ *istinu*) spoznati (što) *usp.*, dokučiti, puknuti (komu) pred očima, izići na vidjelo, (~ *svoje prave namjere*) pokazati, (~ *čije namjere*) nef. provaliti **3** (~ *nepoznate krajeve*) pronaći, osvojiti, istražiti; izumiti, (~ ***Ameriku***) pronaći toplu vodu, soliti more **4** (~ *komu što u razgovoru*) reći *usp.*, kazati, (~ *tajnu*) povjeriti, odati, izdati *usp.* **5** ~ **se** (~ *neočekivanom izjavom*) izdati se *usp.*, izlanuti se, zareći se, očitovati (se), objelodaniti, otvoriti se, razotkriti se, pokazati karte, staviti karte na stol, dignuti/skinuti masku s lica, iznijeti na vidjelo/svjetlo dana, (~ *svoje misli do kraja*) ogolititi, (~ *mnogo brbljajući*) izbrbljati se *usp.*

otkrivati imprf. *usp.* otkriti; biti na tragu čemu

otmjen adj. uglađen, elegantan *usp.*, gospodski, fin, salonski, dostojanstven, plemenit, uzvišen, subliman, plemićki, (*otmjeno ljetovalište*) monden(ski), svjetski

otmjenost f uglađenost, elegancija, finoća, dostojanstvenost, plemenitost, uzvišenost; mondenost

otočje n arhipelag

otok* m (~ *otok*) ada, (*mali* ~) nef. školj, (*otoci gledani s kopna*) prekomorje, (~ *koraljne građe*) atol

otopina f nef. rastopina, rastvor

otopiti prf. *usp*. otapati; (~ *što zapečeno*) odmočiti (se), otpustiti (se)

otpad* m nef. šrot, bofl; *usp*. otpadak

otpadak m pomet, škart, (~ *nakon tesanja drveta*) iver, (~ *drva pri blanjanju*) blanjevina, talašika, šuška, (~ *sijena / slame*) ogrizina, (~ *pri turpijanju drva / metala*) opiljak, (~ *nakon piljenja*) piljevina *usp*., (~ *nakon struganja*) strugotina, ostružina, (~ *nakon prosijavanja žita*) ošuljak, (*pl.*) ostaci, smeće *usp*., otpad, beskorisno, suvišno

otpadnički adj. apostatski, disidentski, raskolnički, shizmatski, šizmatski, šizmatički, sektaški, nevjernički; pej. renegatski

otpadnik m apostata, disident, odmetnik, buntovnik *usp*., bjegunac; pljačkaš, razbojnik, hajduk *usp*., (~ *od crkvene zajednice*) raskolnik, šizmatik, shizmatik, nevjernik; pej. renegat

otpadništvo n apostaz(ij)a, disidentstvo, odmetništvo, buntovništvo, (~ *od crkvene zajednice*) raskol(ništvo), rascjep, šizma, shizma, sektašenje, sektaštvo; pej. regenatstvo

otparati prf. odšiti, rašiti

otpisati* prf. poništiti, izostaviti, (~ *zbog zastarjelosti*) nef. rashodovati, (~ *koga*) napustiti, odbaciti, otpustiti, zanemariti, prekrižiti, baciti u staro željezo, nef. otpiliti

otpjevati* prf. ispjevati, nef. otkantati

otploviti prf. isploviti, otisnuti se (od kraja), odbroditi, dignuti jedra/sidro, (~ *jedreći*) odjedriti, (~ *veslajući*) odveslati, (~ *plutajući*) otplutati; nef. otpustiti se od kraja

otpor m odupiranje, rezistencija; protivljenje, suprotstavljanje, (~ *oprečnim djelovanjem*) protudjelovanje, (~ *materijala*) otpornost, (*mehaničko svojstvo čvrstih tijela*) tvrdoća, (~ *noge prilikom prenošenja tjelesne težine*) upor, (~ *u društvenim odnosima*) resantiman

otporan adj. rezistentan, izdržljiv, snažan, jak *usp*., čvrst, ustrajan, (~ *na vatru*) vatrostalan

otpornost f rezistencija, rezistentnost, otpor *usp*., izdržljivost, snaga, jakost *usp*., čvrstoća, ustrajnost

otpremnik m špediter, (~ *vlakova*) nef. otpravnik

otpremništvo n špedicija, nef. otpravništvo

otprije adv. odranije

otprilike adv. i part. (~ *sto gostiju*) približno, (nešto) oko, okolo, blizu, po prilici, kakvih, nekih, nekakvih, svojih, nekako, do, recimo; nef. negdje, jedno, (~ *1998*) tamo, tu negdje, oko, (*procijeniti* ~) odoka, ovlaš, pogledom, paušalno, osjekom, sve poprijeko, uzduž i poprijeko, naslijepo, nef. na ćoravo, (*raditi* ~) napamet *usp*., (*to je ~ tako*) takoreći, gotovo, uglavnom

otpusnica f otpusni list, otpusno pismo

otpustiti* prf. **1** (~ *što zavezano / stegnuto*) olabaviti, razlabaviti, popustiti, opustiti, raspustiti, oslabiti, osloboditi, nef. razmrdati, (~ *okretanjem čega oko osi*) odvrnuti, (~ *što zakočeno*) otkočiti **2** (~ *koga*) dati otkaz, otkazati komu, (*grubo ~ iz službe*) najuriti, otjerati, izbaciti s posla, riješiti se, otresti se (koga), izbaciti (koga) na ulicu, marširati, otkazati (komu) milost, baciti (koga) u nemilost; nef. dati (komu) nogu, dati pakrački dekret, škartirati (koga), otpraviti

otputovati prf. otići (na put) *usp*., otputiti se, zaputiti se, nef. zapucati, (~ *na kraći put*) skočiti, maknuti se, pomaknuti se, nef. zbrcnuti se, (~ *avionom*) odletjeti, (~ *brodom*) otploviti *usp*., (~ *autom / biciklom*) odvesti se

otrcan adj. **1** (*otrcana odjeća*) iznošen, izlizan, pohaban, istrošen, dotrajao, prnjav, dronjav, dronj(k)ast, poderan, izderan, ostario, štracast, traljav; star,

bijedan, jadan, nef. ofucan, ritav **2** (*otrcani postupci*) dosadan, šablonski, nezanimljiv, običan, neoriginalan, već viđen; nef. olinjao, (*otrcane fraze*) banalan, šupalj, prazan, glup

otrcanost f **1** iznošenost, izlizanost, pohabanost, istrošenost, dotrajalost, prnjavost, dronjavost, dronj(k)astost, poderanost, izderanost, ostarjelost, štracastost, traljavost; starost; nef. ofucanost, ritavost **2** nezanimljivost, neoriginalnost, dosada, šabloniziranost, ukalupljenost, nef. olinjalost

otrcati se prf. **1** (*o odjeći*) iznositi se, izlizati se, pohabati se, istrošiti se, dotrajati, poderati se, izderati se, izritati se, ostarjeti; nef. ofucati se, škonkvašati se **2** (*o postupcima / pojavama*) šablonizirati se, ukalupiti se

otresti se* prf. (~ *na koga*) okositi se, iskositi se, podviknuti, viknuti

otrežnjivati (se) imprf. *usp.* otrijezniti (se); otrežnjavati (se)

otrijezniti (se) prf. **1** (~ *od alkohola*) rastrijezniti (se), istrijezniti (se) **2** (~ *od iluzija*) osvijestiti (se) *usp.*, urazumiti se, doći k sebi

otrov m **1** (~ *patogenih organizama*) toksin, (*vrlo jak smrtonosni* ~) strihinin, (*smrtonosni* ~ *otrovne biljke*) kukuta, (~ *za miševe*) mišomor, (~ *koji nadražuje dišne organe / oči*) suzavac **2** (*te riječi bile su pravi* ~) pakost, zloba *usp.*, jed *usp.*

otrovan adj. **1** toksičan, opasan, (*o gljivama*) nejestiv **2** (~ *jezik*) zloban, zao, oštar, nedobronamjeran

otrovanje n intoksikacija, trovanje, (~ *krvi zaraznim klicama*) sepsa

otud(a) adv. **1** (~ *je došao*) odatle **2** (*kao komentar na kraju čega*) zato, dakle, prema tome, slijedi (da)

otuđenje n **1** (~ *sredstava*) krađa *usp.*, prisvajanje, oduzimanje; prodaja, prodavanje **2** (~ *od koga*) udaljavanje, alijenacija, odnarođenje, odrođenje

otuđiti prf. **1** (~ *kakav predmet*) ukrasti *usp.*, prisvojiti, oduzeti; prodati **2** ~ **se** (~ *od koga*) udaljiti se, postati dalek (komu), osamiti se, izolirati se, odalečiti se, (~ *od naroda*) odnaroditi (se), (~ *od obitelji / domovine*) odroditi (se); odbaciti (koga)

otuđivati se imprf. *usp.* otuđiti se; tuđiti se

otvarati imprf. *usp.* otvoriti

otvor* m rupa *usp.*, šupljina, prozor, prolaz, (~ *cijevi / crijeva*) usta, (~ *u palubi za teret*) grotlo, (~ *na vrhu vulkana*) krater *usp.*, (~ *topovske cijevi*) ekspr. ždrijelo, (~ *kanalizacije*) šaht, (~ *organa*) anat. vratnica, (~ *igle*) ušice, (*uski* ~ *za ubacivanje novaca*) prorez, (~ *u brani / nasipu*) propust, (~ *između čestica tvari*) pora, (~ *koji omogućuje pogled u što*) okno, (~ *ograde / tora*) struga, (~ *u drvetu*) duplja, (*velik* ~ *nastao u čemu*) prodor, proboj, prolom, provala, (*manji* ~ *u čemu drvenom*) prosjek

otvoren* adj. **1** (*širom* ~) rastvoren **2** (*otvoreno mjesto*) nezaklonjen, nezaštićen, neograđen, prolazan; nezauzet, slobodan **3** (~ *napad*) javni, (~ *pogledu*) izložen, pristupačan, (~ *pred javnošću*) prononsiran **4** (~ *čovjek*) iskren, komunikativan, bez dlake na jeziku, (~ *odgovor*) neuvijen, iskren, prostodušan, pošten, odrješit, nedvosmislen, neposredan, nesputan, (*otvorene namjere*) neskriven, neprikriven, jasan

otvoreno adv. *usp.* otvoren; (~ *odgovoriti*) iskreno, bez oklijevanja, bez okolišanja/uvijanja; u lice/brk, u oči, (~ *pokazati osjećaje*) pred Bogom i ljudima

otvorenost f **1** rastvorenost **2** nezaklonjenost, nezaštićenost, neograđenost; nezauzetost **3** izloženost, pristupačnost; prononsiranost **4** iskrenost, komunikativnost; neuvijenost, poštenje, odrješitost, nedvosmislenost, prostodušnost, neposrednost, nesputanost; neskrivenost, neprikrivenost, jasnoća

otvoriti* prf. **1** (~ *ključem*) otključati, (~ *malo vrata*) odškrinuti, (~ *vrata zatvorena kračunom*) otkračunati, nef. odmandaliti, (~ *zakopčano*) otkopčati, otpučiti, raspučiti, raskopčati, (~ *zamotano*) odmotati, odviti, (~ *zapakirano*) raspakirati, (~ *širom što*) rastvoriti, ra-

skriliti, (~ *začepljeno*) odčepiti, (~ *zapečaćeno*) otpečatiti, (~ *sklopljeno*) rasklopiti, (~ *pokriveno*) otkriti, (~ *pomaknuvši malo na obje strane*) razmaknuti, (~ *širom oči*) raširiti, razrogačiti, nef. raspečiti, (~ *usta*) zinuti, (~ *neugodno usta*) nef. razjapiti, (~ *do rastavljanja dijelova od kojih je što sastavljeno*) razglaviti; nef. otprti **2** (~ *zub*) probušiti, (~ *zid*) probiti, (~ *dinju*) načeti **3** (~ *put*) probiti, prokrčiti, osloboditi, (*svečano ~ ustanovu / objekt*) prerezati vrpcu **4** (~ *diskusiju*) početi *usp.*, pokrenuti; uspostaviti, osnovati **5 ~ se** (*o zrelom plodu*) raširiti se, raspuknuti se, puknuti, pući **6** (~ *u razgovoru*) povjeriti se *usp.*, otkriti se, otvoriti dušu, otvoriti srce

ovamo adv. nef. amo

ovan* m brav, (~ *neuškopljen za priplod*) praz, (~ ***predvodnik***) ugič

ovca* f (~ *guste / kovrčave vune*) ruda, (*vrsta ovce posebno kvalitetne vune*) merino-ovca, (*jalova* ~) jalovica, (*divlja* ~) muflon

ovdje adv. tu; nef. ovamo, (**~ *(mi) se popelo/~ (mi) sjedi***) dosadilo (mi) je, dodijalo (mi) je, ugnjavilo (me) je, popelo (mi) se na glavu, smučilo (mi) se, ogadilo (mi) se

ovisan adj. (~ *o uvjetima*) zavisan, uvjetovan *usp.*, (*uzajamno* ~) međuovisan, međuzavisan, (~ *o komu*) nesamostalan, neslobodan, podređen, zarobljen

ovisiti imprf. (*to ovisi o mnogim čimbenicima*) zavisiti, biti uvjetovan (čime), (~ *o drugima*) zavisiti, biti nesamostalan/ podređen, živjeti na čijem izdržavanju, jesti tuđi kruh, jesti tuđim zubima, biti nekom na grbači, biti u čijoj vlasti; ne moći bez (koga/čega), robovati (komu/ čemu)

ovisnik m rob (navike), (~ *o drogi*) narkoman, nef. drogeraš, drogaš, džanki, (~ *o morfiju*) morfinist, (~ *o alkoholu*) alkoholičar, (~ *o radu*) radoholičar

ovisno adv. *usp.* ovisan; (~ *o prilikama*) s obzirom na (što), u skladu s (čim)

ovisnost f zavisnost, uvjetovanost, kondicionalnost; nesamostalnost, nesloboda, podređenost, (~ *o drogi/alkoholu*) ovisništvo, (*o drogi*) narkomanija, narkomanstvo, (*krajnja faza ovisnosti o drogi*) džanki

ovladati prf. **1** (~ *širokim područjem*) zauzeti (što) *usp.* **2** (*strah je ovladao narodom*) uzeti maha, obuzeti, osvojiti, spopasti **3** (~ *kakvom vještinom*) naučiti (što) *usp.*, svladati (što)

ovlast f pravo (na što) *usp.*, ovlaštenje; punomoć(je), oponumoćenje, (~ *za sklapanje poslova u tuđe ime*) zastupništvo, (~ *u brodarstvu*) brevet

ovlastiti prf. opunomoćiti, dati punomoć; dati komu odriješene ruke, dopustiti, dozvoliti, odobriti, (*fin.* i *pol.*) akreditirati

ovlašćivati imprf. *usp.* ovlastiti

ovlaš(no) adv. uzgred(no), uzgredice, letimično, površno *usp.*, nemarno, mimogred, usput

ovlašten adj. opunomoćen; kompetentan, pozvan, nef. nadležan, mjerodavan, (~ *za davanje naloga*) nalogodavan, (~ *za davanje naredbi*) naredbodavan

ovlažiti (se) prf. navlažiti (se), poprskati (se), poškropiti (se), okvasiti (se), pokvasiti (se), oškropiti (se), (~ *rosom*) orositi (se), zarositi (se), porositi (se), (*o čelu/ rukama*) oznojiti se *usp.*, (*o staklu*) zapariti se, zamagliti se, (*upiti vlagu*) povući; *usp.* politi

ovojnica f opna, membrana, ovoj, košuljica *usp.*, čahura, plašt, omotač, površina, površinski sloj, (~ *pluća*) pleura, (~ *koja pokriva trbušnu šupljinu*) potrbušnica, (~ *velikog mozga*) kora, korteks, (*embrijska* ~) amnion, vodenjak, (~ *zametka i ploda svih kralježnjaka*) amnij, (~ *krumpira*) ljuska, kora, (~ *jaja / nekih plodova*) lupina, (~ *zrnatih plodova*) kožica, (~ *koja povezuje zametak s maternicom*) nef. čupanica, (~ *zmijskog tijela*) košuljica *usp.*

ovozemaljski adj. ovostrani, ovozemni, ovozemski, ovosvjetski, stvaran *usp.*

ovratnik m nef. kragna, kolar, okovratnik, jaka

ovraž m (*bot.*) jagnjevac

ovrhovoditelj m egzekutor; nef. kutor

ovsenica f (*bot.*) pahovka

ovsik m (*bot.*) stoklasa

ozbiljan* adj. **1** (~ *u vođenju poslova*) seriozan, zreo, promišljen, odgovoran, pouzdan, siguran, sređen, staložen, (~ *u proučavanju*) studiozan, (*ozbiljne namjere*) istinski, pravi, stvaran **2** (~ *izraz lica / ton*) zamišljen, neraspoložen *usp.*, hladan, služben, poslovan, oštar, (*ozbiljna bolest*) opasan, opak *usp.*, (~ *propust*) velik, znatan, težak, značajan, važan

ozbiljno adv. *usp.* ozbiljan; bez šale, (*to je dosta* ~) nema tu šale, vrag odnio šalu

ozbiljnost f **1** serioznost, promišljenost, odgovornost, pouzdanost, sigurnost, sređenost **2** zamišljenost, neraspoloženost, neraspoloženje, hladnoća; veličina, težina, značajnost

ozdraviti prf. **1** (~ *nakon bolesti*) preboljeti, pobijediti bolest, izliječiti se, oporaviti se, biti bolje, odbolovati, prebolovati, preležati, ojačati, ustati, dignuti se, pridići se, povratiti se, (*donekle* ~) prizdraviti, (~ *nakon opake bolesti*) otrgnuti se smrti, dignuti se/vratiti se iz mrtvih, oživjeti, uskrsnuti **2** (~ *koga, rj.*) izliječiti *usp.*

ozeblina f promrzlina, mrazotina; rj. rujba, nef. buganac

ozlijediti (se) prf. raniti (se) *usp.*, aficirati, slomiti (što), (*zadobiti mnogo udaraca*) natući se, izubijati se, (~ *fatalno*) onesposobiti (se)

ozloglašen adj. na zlu glasu, poznat/razvikan po zlu, ocrnjen, žigosan, diskreditiran, notoran

ozljeda f pozljeda, rana *usp*, trauma, (~ *udarcem*) uboj, nagnječenje, (~ *iglom*) ubod, (~ *od vatre*) opeklina *usp.*, (*trajna* ~ *kao rezultat dugotrajne bolesti*) oštećenje, (~ *na stopalu nastala od trenja*) žulj

ozljeđivati imprf. *usp.* ozlijediti; (~ *bolno mjesto*) vrijeđati, nadraživati, nanositi bol

označavanje* n obilježavanje, markiranje, isticanje, (~ *pečatom*) pečaćenje, žigosanje, konsignacija, (~ *stranica brojevima*) paginacija

označiti prf. **1** (~ *što*) markirati, obilježiti, istaknuti, signirati, (~ *zarezivanjem*) zarezati, nef. šenjati, (~ *zasijecajući*) zasjeći, (~ *trasu*) trasirati, (~ *kraj čega*) omeđiti, ograničiti (što) **2** (~ *koga kako*) okarakterizirati, imenovati, identificirati, staviti etiketu, oklevetati *usp.*, žigosati *usp.*

označivač m označitelj, obilježivač

oznojen adj. znojan, znojav, orošen kapljicama znoja, (*vrlo* ~) u goloj vodi; nef. potan

oznojiti se prf. **1** (~ *od vrućine*) obliti se znojem, orositi se kapljicama znoja, uznojiti se, zaznojiti se, ovlažiti se, (~ *jako*) okupati se u znoju, preznojiti se, iznojiti se, nef. ispotiti se; napregnuti se, umoriti se **2** (*o staklu*) zamutiti se *usp.*

ozon m ozonski omotač

ozorina* f (*bot.*) knjiš. šipakčić, nef. šipčić

ožbukati prf. nef. inkartati

oženiti (se) prf. vjenčati se *usp.*, (~ *loše*) stati na ludi kamen, (~ *svi redom*) poženiti se, (~ *siromašnu osobu*) uzeti golu kost

oživiti prf. (~ *koga / što*) obnoviti, osnažiti, probuditi/dići iz mrtvih, animirati, reanimirati, (~ *što*) ekspr. uskrisiti, (~ *koga različitim sredstvima*) okrijepiti, razveseliti, preporoditi, (~ *trgovinu*) uspostaviti, (*ponovno* ~) revitalizirati, (~ *kakvu zamisao / plan*) oživotvoriti, provesti u život, (~ *diskusiju*) potaknuti, raspiriti, raspaliti, ohrabriti

oživjeti prf. podići se/ustati iz mrtvih, vratiti se u život, vratiti se s onog(a) svijeta, pokazati znakove života, probuditi se, ekspr. uskrsnuti; obnoviti se, osvježiti se, ojačati, razdrmati se, pokrenuti se, povratiti se, živnuti, oporaviti se, zaživjeti, preporoditi se, pomladiti se, (~ *u kakvu mediju*) reinkarnirati se, (*o čemu vrlo lošem*) povampiriti se

oživljavanje* n (~ *obamrlog organizma*) reanimacija, (~ *čega nestalog*) reinkarnacija

oživljavati imprf. *usp.* oživiti i oživjeti

ožujak m mart

P

pa* **1** conj. (*došao je Ivan, ~ njegov prijatelj*) (a) onda, (a) zatim, te, nato **2** (*trude se ~ ništa*) ali, a ipak, unatoč tome, a i uz to, a opet **3** part. (*~ da i ode*) (pa) makar, čak i da, (*samostalno s upitnom intonacijom*: *~ ?*) da i, i što onda, a onda, i što je bilo, (*~ ipak*) unatoč svemu, unatoč tome, uz sve to, pri svemu tome

pabirčiti imprf. paljetkovati, kupiti ostatke/pabirke, skupljati sitnice/ostatke/pabirke, poperkavati, (*sastavljati što iz drugih izvora*) kompilirati

pad* m **1** (*~ na neravnom putu*) padanje, pokliznuće, okliznuće, iskliznuće, gubitak ravnoteže, posrnuće, (*~ predmeta s krova*) rušenje, (*~ zemlje s brijega*) odron, (*dubok ~*) ekspr. sunovrat **2** (*~ razine čega*) opadanje, (*~ vrijednosti robe*) smanjenje, opadanje, gubitak, sniženje, (*~ cijene jedne valute izražen u jedinicama druge*) deprecijacija, (*~ vrijednosti valute prema odluci glavne banke/vlade*) devalvacija **3** (*~ na testu*) negativna ocjena, jedinica *usp.*, neuspjeh, fijasko **4** (*~ starog društvenog sustava*) slom, propast, nestanak, raspad; kapitulacija, predaja **5** (*blagi ~ zemljišta*) nagib, kosina, strmina, kosa *usp.*, padina, nagnutost, ukošenost

padalica* f (*ona koja pada u trans*) rusaljka

padaline f pl. oborine, atmosferilije, (*vrste padalina*) kiša, snijeg, susnježica, tuča; nef. padavine

padati imprf. *usp.* pasti; (*o zanimanju za što/snazi*) opadati, slabiti, (*~ od umora*) rušiti se, zavaljivati se, (*~ odvaljujući se od brijega*) odronjavati se, odronjivati se, (*o čemu trusnom*) stresati se (s čega), trusiti se, (*o kiši*) kišiti *usp.*, (*o snijegu*) sniježiti *usp.*

paf interj. puf

pahulja* f **1** (*~ na ptičjem tijelu*) paperje **2** (*bot.*) mačica

pajac* m (*vrsta igračke*) makako

pakao* m **1** vječno prokletstvo, paklena vatra, (*otići u ~*) rel. islam. džehenem **2** (*boravak tamo bio je pravi ~*) užas, strava, jeza, groza, patnja, muka; pandemonij

pakiranje n **1** *usp.* pakirati **2** ambalaža, omot, (*četvrtasta kutija*) tetrapak; nef. pakovanje, pakung

pakirati imprf. **1** (*~ proizvode*) upakiravati, umotavati, zamotavati, povezivati, vezati, stavljati u ambalažu, slagati, spremati, (*~ vakuumski*) vakuumizirati, vakuumirati **2** (*~ komu kakvo djelo*) teretiti (koga čim), podmetati (komu što) **3 ~ se** (*~ za odlazak*) spremati se (za put), spremati kofere, (*ovdje je opasno,*

treba se brzo ~) otići, pobjeći, nestati • nef. pakovati

pakirni adj. ambalažni, omotni

paklen adj. 1 (*paklena vrućina*) nepodnošljiv, neizdrživ, užasan, jeziv, prevelik, prejak, žestok 2 (*paklene misli*) dijaboličan, morbidan, demonski, vražji, sotonski, opak, zao, užasan, strašan

pakleno adv. *usp*. paklen; kao u paklu, paklenski

pakostiti imprf. praviti/raditi pakosti, raditi (komu što) za inat, štetiti, zlobiti se, biti zloban, zlo misliti; nef. škoditi, uditi, burgijati

palac* m (~ *kotača*) žbica, pero, nef. parmak

palača* f dvorac, dvor, (*rimska vladarska* ~) aula

palačinka f nef. prevrta

palatal m nepčanik, nepčani suglasnik

palatalni adj. nepčani

palčić m carić, strijež, živični palčić/strijež, trtak, grmuša

palenta f žganci; nef. pura, kačamak

Palestina f bibl. Obećana zemlja, (~ *s Jeruzalemom i Kristovim grobom*) pov. Sveta zemlja

palica f 1 (*duže tanje drvo: npr. za podupiranje*) motka, tačka, taklja, nef. šprulja, (*račvasta* ~) soha, (~ *kojom se otiskuje/usmjerava čamac*) štica, (*drvena* ~ *s kukom na vrhu*) čaklja, pritka, (*kratka* ~) močica, (*motka na kojoj se nose bačve*) rukatka, (*motka kojom se s unutrašnje strane zatvaraju vrata*) zavratnica, (*oduži komad drveta zašiljen s jedne strane*) kolac, (*metalna* ~) šipka, (~ *za šibanje*) šiba, prut, batina, (~ *koju trkači predaju jedan drugom*) štafeta, (*policijska* ~) nef. pendrek, (~ *za nošenje čabra*) čabrenica 2 (*pomoć pri hodanju*) štap *usp.*, štapić

paliti* imprf. 1 (~ *svijeću*) upaljivati, užigati, nagarati, spaljivati, (~ *dlake*) prljiti, smuditi 2 (*sunce pali po licu*) peći, žeći, žariti, pržiti 3 (*o okusu*) gristi, peckati 4 (~ *koga*) raspaljivati, oduševljavati, uzbuđivati 5 (*ne znam pali li taktika, nef.*) uspijevati *usp*. 6 (***pali!***) pucaj 7 ~ **se** (*o svjetlosti*) upaljivati se, užigati se; svijetliti, sijati, (*o buđenju jakih osjećaja*) uzbuđivati se, zagrijavati se, oduševljavati se

paluba* f (*djelomična* ~ *na brodu ispod najdonje potpune*) platforma; nef. kuverta

paljba f pucanje, pucnjava, vatra, hitci, plotun, salva, (*brza/uzastopna* ~) rafal, (*topovska* ~) kanonada, topovske salve

paljevina f požar, palež; podmetanje/izazivanje požara

pamćenje n memorija, sjećanje, rj. pamet

pamet* f mudrost, razum, um, zdrav razum, razumnost, razbor, razboritost, um(nost), misaonost, prosudbena/spoznajna moć, zrelo rasuđivanje, lako shvaćanje, inteligencija, oštroumnost, oštroumlje, pronicavost, dubokoumnost, dubokoumlje, dubina, promišljenost, sabranost, dalekovidnost, vidovitost, mozak, glava, sol u glavi; učenost, znanje; darovitost, nadarenost, (***naknadna*** ~) pamet generala poslije bitke, (~ ***u glavu!***) budi pametan, dobro razmisli, pazi što radiš; nef. kliker

pametan adj. mudar, razuman, razborit, uman, oštrouman, inteligentan, dubokouman, bistrouman, dubokomislen, pronicav, bistrovidan, bistar, svjestan, snalažljiv, hitromislen, misaono bogat, dalekovidan, vidovit, darovit, sposoban, vješt, obrazovan, prosvijećen, sveznao, bistra glava, (~ *odgovor*) promišljen, filozofski, oprezan, trijezan, razložan, poučan, (*biti* ~) imati (zrno/dva zrna) soli u glavi, brzo misliti, nef. imati brzo paljenje, (***nisam*** ~) ne znam, ne mogu reći, ne mogu odlučiti/ocijeniti, u dvojbi sam; nef. čitav (u glavi)

pametno adv. *usp*. pametan; blizu pameti, (~ *je/nije* ~) nef. ima/nema rezona

pamflet m dijatriba, paskvil

pamtiti imprf. držati na/u pameti, držati u pamćenju, utiskivati u pamćenje, ne zaboravljati, memorirati, zapamćivati, upamćivati, držati/imati u glavi, sjećati

se *usp.*, (*dobro* ~) urezalo/usjeklo/zarezalo se (komu što) u pamet/dušu; nef. pametovati, rj. tuviti

pamuk* m (*o biljci*) pamučika; nef. bumbak

pandža f kandža, nokat, čaporak, (~ *na stražnjem dijelu ptičje noge*) ostruga; nef. čampra

panično adv. u panici, s panikom, paničarski, prestravljeno, bezglavo, izbezumljeno

panorama f **1** (~ *Opatije*) krajolik; vidik, pogled **2** (~ *poslijeratnih zbivanja*) pregled, sintetički pregled, sinteza, prikaz

panslavizam m sveslavenstvo

pantera* **f** (*u mn., potporodica porodice mačaka*) lav, tigar, jaguar, leopard

panj* m **1** (~ *otpiljenog stabla*) šuljak, rj. hrek **2** (~ *za cijepanje drva*) drvocijep **3** (~ *loze*) trs • nef. ćutuk, ćutak

papa m Sveti Otac, (Njegova) Svetost

papar m nef. biber

papir* m (~ *s crtama koji se podmeće pod drugi*) podmetač, (~ *s linijama koji se podmeće pod drugi*) transparent, (~ *za pakete*) omot, pakpapir, (*vrlo tanak* ~) pelir, (*debeli kožasti* ~) pergament, pergamentni papir, (~ *sa zaglavljem*) memorandum; nef. karta

papirić* m cedulj(ic)a, (~ *kao pomoć učenicima*) nef. šalabahter

paprat f (*bot.*) bujad

paprenjača f (*bot.*) paprenjak

papršnjak m janjeća koljenica, zaponac

papuča* f **1** (~ *s drvenim potplatom*) nanula, nef. šlapa, (~ *s pletenim potplatom*) špagerica **2** (~ *za ulazak u vozilo*) ispust

papučica f pedala, podnožnik

par* m dvoje; mladić i djevojka, (*dvoje koji složno rade*) tandem

parafini m pl. alkani

parafraza f prepričavanje, preformulacija, preformuliranje, opis(ivanje) drugim riječima

paralelan adj. usporedan; istodoban, istovremen, usklađen, sinkroniziran; isti

paralelnost f paralelizam, usporednost, istodobnost, istovremenost, usklađenost, sinkroniziranost; istost

paralelogram m pačetvorina

paraliza f **1** (~ *tijela*) oduzetost, uzetost, kljenut, (*dječja* ~) poliomijelitis **2** (~ *duha*) zakočenost, ukočenost, nesposobnost

paraliziran adj. uzet, oduzet, nemoćan

paralizirati (se)* imprf. i prf. **1** (~ *zbog čijeg postupka*) skameniti se, (u)kočiti se, oduzeti se, zaprepaštavati (se), zaprepastiti (se), blokirati (se) **2** (~ *čije djelovanje*) sprečavati, spriječiti, onemogućavati, onemogućiti, onesposobljavati, onesposobiti, slaviti, oslabiti

paran adj. djeljiv s dva, (~ *broj*) arh. tahi; u paru

parangal m nef. struk(ovi)

paranoičan adj. paranoidan; psihotičan, agresivan, nepovjerljiv

paranoja f manija proganjanja, sumahnitost; paranoidna psihoza, paranoidna shizofrenija

parati imprf. **1** (~ *tkaninu*) rašivati, poriti, raskrajati, kidati, raskidati, derati, razdirati; rezati **2** (~ *komu srce*) žalostiti, rastuživati (koga), zadavati/nanositi bol

paravan m **1** pokretni zaslon, zaslon(ac), zaklon, španjolski zid, prijeboj, pregrada, zastor **2** (~ *za mutne poslove*) kulisa

parazit m **1** (*o organizmima koji crpe sastojke drugih / o osobama*) nametnik **2** (*o osobama*) neradnik *usp.*, gotovan

parazitski adj. nametnički; suvišan, beskoristan, neradnički *usp.*; nametljiv

parenje n sparivanje, tjeranje (~ *dlakave životinje*) nef. frč, (*planirano* ~ *životinje koje se pripisuje mužjaku*) skok, tir, opasivanje

parfumerija f rj. mirisnica

parirati* imprf. i prf. (~ *komu*) davati/dati kontru, doskočiti komu, pobijati/pobiti čije tvrdnje, oponirati, spretno se izvlačiti/izvući

pariti se imprf. tjerati se, bucati, krtožiti, (*o domaćoj peradi*) kopunati

park m perivoj, cvijetnjak, (gradski) vrt, nef. đardin, šetnica, (*~ za uzgoj i izlaganje biljaka*) botanički vrt, (*pejzažni ~*) engleski park, (*~ s pravilno oblikovanim zelenilom*) francuski park, (*zasađena površina*) sad

parlament m sabor; narodna skupština

parložina f **1** (*isušena ~*) parlog, zapušteno polje/zemljište, zapuštena zemlja **2** (*živjeti u parložini*) žabokrečina, zabit *usp.* **3** (*opustiti se u parložini*) nedjelovanje, neaktivnost, mrtvilo, lijenost *usp.*

parnica f spor, sudski proces, proces, parničenje, sudska rasprava; arh. parba

parodija* f karikatura, burleska, mimikrija, travestija, satira, farsa, paskvil(a), iskrivljivanje, karikiranje, nagrđivanje

parodirati imprf. i prf. karikirati, travestirati, iskrivljivati, ismijavati, rugati se *usp.*

parotida f zaušna žlijezda, podušna žlijezda

parter* m **1** (*donje gledalište u kazalištu / kinu*) parket **2** (*stanovati na parteru*) međukat, mezanin; razizemlje

partija* f (*kratka šahovska ~*) minijatura

pas m ekspr. pseto; nef. cucak, nef. pej. pašče, džukac, džukela

pasiv m trpno stanje

pasivan* adj. neaktivan, nedjelatan, nepoduzetan, neradan, nedjelotvoran, trom, lijen, nepokretljiv; miran, pomiren, hladnokrvan, bezvoljan, ravnodušan

pasivnost f neaktivnost, nedjelatnost, nedjelovanje, nepoduzetnost, nepoduzimanje, nerad, nedjelotvornost, povlačenje, tromost, lijenost, nepokretljivost, čekanje, iščekivanje, nesuprotstavljanje, fatalizam, rezignacija; mirnoća, pomirenost, hladnokrvnost, bezvoljnost, ravnodušnost

pasmina f soj, nef. rasa

paspalj* m pozder

pasta* f (*zubna ~*) nef. kaladont, (*~ za cipele*) laštilo, nef. patina

pasti* prf. **1** (*~ na tlo*) srušiti se, (o)pružiti se, ispružiti se, izgubiti ravnotežu, prevaliti se, obaliti se, svaliti se, spotaknuti se, kliznuti, okliznuti se *usp.*, pokliznuti se; nef. opasti, (*zvučno ~*) tresnuti, ljosnuti, pljesnuti, grohnuti, pružiti se kao proštac, aterirati, (*naglo ~*) poljubiti ledinu, (*~ kao pokošen*) prostrijeti se, pružiti se, (*~ svi redom*) popadati, (*~ s velike strmine*) survati se *usp.*, (*~ s bukom*) stropoštati se, skljokati se, skljusiti se, (*~ svom težinom*) strovaliti se, oboriti se, (*~ na glavu / u dubinu*) strmoglaviti se, sunovratiti se, (*o pokrivaču / naramenici*) spasti *usp.*, spuznuti, kliznuti, (*~ zbog atmosferskih utjecaja: o kamenju / zemlji*) odroniti se, (*glava je od umora pala na grudi*) klonuti, (*~ na koljena*) kleknuti **2** (*o lišću / razini vode*) opasti, (*o mraku / noći / kiši / magli*) spustiti se, (*o rosi / magli*) prostrijeti se, leći na zemlju, pokriti (zemlju), (*~ u velikoj količini: o kiši / snijegu*) napadati, nasuti, namesti, (*naglo ~: o kiši*) srućiti se, prolomiti se, (*o kapi vode*) kapnuti, (*o noći*) zanoćati, (*o suncu*) zaći, zapasti, nestati (za horizontom) **3** (*~ u ratu*) poginuti *usp.* **4** (*kralj je pao*) biti svrgnut/zbačen/srušen, (*~ s višeg društvenog položaja*) nef. sletjeti, (*grad je pao*) biti osvojen/zaposjednut/zauzet **5** (*o kupovnoj moći*) opasti, smanjiti se, oslabiti, reducirati se, (*o cijenama*) sniziti se, spustiti se **6** (*~ na ispitu*) ne proći, nef. pljusnuti, ljosnuti **7** (*pao je u posljednje vrijeme*) oslabiti, malaksati, propasti, (*~ u moralnom smislu*) pokvariti se *usp.* **8** (*o pogledu*) zaustaviti se, zadržati se **9** (*pao je dogovor / pala je odluka*) dogoditi se, biti zaključen/objavljen/donesen, pojaviti se **10** (*pala je pjesma*) (za)početi, začuti se **11** (*~ pod čiju vlast*) podlegnuti, doći/dopasti šaka, pasti ruku/šaka, doći (komu) u šake, pasti (komu) u ruke/šake, (*~ pod čiji utjecaj*) podlegnuti (čemu), povesti se (za kim)

pâsti* imprf. **1** (*~ do sitosti*) napasti se **2** (*~ stoku*) napasati, voditi na pašu **3** (*pasti oči*) pomnjivo motriti, promatrati, analizirati

pastir* m čobanin, čuvar stoke/stada, (*~ goveda*) govedar, (*~ gusaka*) guščar, (*~ koza*) kozar, (*~ ovaca*) ovčar, (*~ svinja*) svinjar

pastrn(j)ak m (*bot.*) paškanat

pastrva f nef. pastrmka, pastrvka

pastuh m ždrijebac, rj. ajgir

paša f napasanje, pasenje; pašnjak, pasište, ispaša

pašanac m svak, nef. pašenog

patentni zatvarač smičak, patent, nef. ciferšlus, cif

patetika f patetičnost, zanos *usp.*, ushit, strastveno oduševljenje, (*suvišna* ~) pompa

patiti imprf. **1** (~ *zbog neprilika/se*) trpjeti, mučiti se *usp.*, podnositi muke, stradati, nef. stradavati, zlopatiti se, izdržavati, podnositi, stenjati, krvariti, (*vidljivo* ~) gutati suze, (~ *zbog čega učinjenog*) ispaštati, (~ *od glavobolje*) bolovati, podnositi/trpjeti bol, trpjeti/podnositi jade/muku, (~ *od tvrdoglavosti*) imati manu **2** (~ *za kim/čim*) čeznuti, hlepiti (za kim/čim), krvari/puca (komu) srce, boli (koga) duša; osjećati bol, žalostiti se, jadovati

patka f **1** (*o životinji*) ekspr. plovka, nef. raca **2** (***novinska*** ~) izmišljotina *usp.*, lažna vijest

patlidžan m nef. balancana, melancana

patnički adj. (~ *život*) stradalnički, mučenički; mukotrpan, pretežak

patnik m paćenik, patilac, bolnik; zlopatnik, nevoljnik, jadnik *usp.*, mučenik; stradalac, stradalnik, (~ *kojem je izgorjela kuća*) pogorjelac

patnja f paćenje, muka *usp.*, mučenje, trpljenje, ispaštanje, izdržavanje, podnošenje (boli/muke), bol, jad, nevolja, patništvo, paćeništvo, mučeništvo, stradanje, stradalništvo, trnov vijenac, strahota, agonija, golgota, kalvarija, križ, martirij, pakao, (~ *za čim prošlim/nestalim*) nostalgija

patrola f izvidnica, ophodnja

patrolirati imprf. i prf. izviđati, izvidjeti, ophoditi, nadzirati, nadgledati, obilaziti, obići, (~ *morem*) krstariti

patuljak* m čovječuljak, pedalj muža lakat brade, pigmej(ac); beznačajnik, ništko i ništa; pej. kepec, gnom, prcoljak, prconjak, pršmoljak, trtak, kržljavac, kržljavko

patuljastost f patuljast rast, nanizam

paušalno adv. (~ *odrediti*) otprilike *usp.*, odoka, površno, *usp.*, (~ *osuditi*) sve poprijeko, uzduž i poprijeko, upoprijeko, osjekom

pavet(ina) f (*bot.*) pavit(ina), šeputljika

paviljon* m (~ *različitih oblika u parku*) glorijeta, trijem, vidikovac, hram, (*mali vrtni* ~) sjenica *usp.*

pavinac m (*bot.*) prisadnik

paziti imprf. **1** (~ *što se događa*) pratiti, motriti, promatrati, gledati, biti koncentriran/usredotočen, pogletkivati; slušati, osluškivati **2** (~ *na sigurnost čega*) stražariti, nadzirati, nadgledati, kontrolirati, držati/imati na oku, uzeti na oko, ne gubiti iz vida, čuvati (koga/što), pratiti svaki korak, pratiti u stopu, brinuti se, njegovati **3** ~ **se** (~ *nevolje*) čuvati se, biti oprezan, izbjegavati (što), kloniti se (čega) **4** (*obitelj se pazi*) živjeti u slozi, slagati se, voljeti se, biti blizak

pažljiv adj. **1** (~ *u ophođenju*) susretljiv, ljubazan, srdačan, prijateljski, uslužan, obziran, kulturan, galantan, fin, skrupulozan **2** (~ *u poslu*) pozoran *usp.*

pažljivo adv. *usp.* pažljiv; (*vrlo* ~ *gledati*) netremice, (~ *gledati/slušati*) napeto, pomnjivo, bez prekida, ne trepnuvši, otvorenih usta/očiju, otvorenim ustima/očima, zadubljeno, uneseno, udubljeno, stalno

pažnja f **1** (*godi im* ~ *gostoprimaca*) susretljivost, ljubaznost, uslužnost, pažljivost, kulturnost, obzir(nost), uvažavanje **2** (*pažnja!*) oprez, pazi(te), slušaj(te), pozor, arh. posluh **3** (*slušati s pažnjom*) pozornost *usp.*

pčela* f (~ *koja daje med*) medarica, (~ *koja nosi jajašca*) matica, (~ *koja skuplja nektar*) radilica, (*pčelinji mužjak*) trut

pčelarica f (*zool.*) žura

pčelarstvo n apikultura

pecivo* n (*hrskavo slano* ~) kreker, (*okruglo* ~ *od bijelog brašna s četverokrakim ukrasom*) kajzerica, (~ *u obliku pletenice*

posuto makom) makovica, (~ *posvećeno blagdanu*) nef. kolač, (*nepravilno ~ od bijeloga brašna*) nef. šlapica, (~ *u obliku polumjeseca*) roščić, nef. kiflica, (*savijeno ~ u obliku osmice*) perec, (~ *od prepletena tijesta*) pletenica, (~ *posuto solju*) slanac, (*uzduž razrezano ~*) žemlja, žemička, (~ *okrugla oblika*) hljepčić, zemička, nef. panin

peckav adj. zajedljiv, bockav, podrugljiv, šaljiv, izazivački, (~ *jezik*) bridak

pečat m **1** (~ *na papiru*) žig, nef. štambilj, (~ *koji reproducira potpis*) faksimil, (*tvornički ~ na proizvodu*) zaštitni znak, (~ *na predmetima od plemenitog metala*) nef. punca **2** (~ *sjete*) trag, teret, otisak, znak, obilježje, žig, nef. timbar **3** (*sramotni ~*) sramota usp., stigma

pečatiti imprf. udarati/stavljati pečat, udarati/stavljati žig, pečatirati, rj. žigosati, stigmatizirati, (~ *predmet od plemenitoga metala*) nef. puncirati; nef. štambiljati

pečenka* f **1** (*o jelu*) pečeno meso, rj. pečenica, nef. pečenje, (*goveđa pečenica*) pržolica **2** (*meso s obaju strana svinjske hrptenice / životinja određena za pečenje*) pečenica

pečenjak m (*pečeni klip kukuruza*) pečenac, purenjak

pečenjarnica* f ćevabdžinica; nef. pečenjara

peć* f (~ *za kuhanje*) štednjak, (~ *na naftu*) nef. naftarica, (~ *u kojoj se pali vapno*) vapnenica, (~ *za pečenje kukuruza*) pečenjar(nic)a, (*krušna ~*) krušnica

peći* imprf. **1** (*sunce peče*) žeći, paliti, žariti, pržiti **2** (*ogrebotina peče*) gristi, nagrizati, žeći, bridjeti, gorjeti, boljeti, (*začin peče*) gristi **3** (*ne peče ih savjest*) mučiti, progoniti, ne dati mira, gristi, tištiti **4** ~ **se** (~ *na vrućini*) pržiti se, topiti se, kuhati se, izgarati; nef. frigati se

pećnica f nef. rerna, ror

pedagog m nastavnik *usp.*, učitelj *usp.*; nef. arh. školnik

pedagoški* adv. (~ *postupati*) odgojno

pehar m **1** (*posuda za piće*) vrč *usp.* **2** (*pobjednikov ~*) kup, trofej, pokal

pejsmejker m stimulator rada srca, rj. srč(a)nik

pelegrina f (*vrsta školjke, nef.*) nef. kapapijera, Jakovljeva kapica

pelikan m (*zool.*) nesit

pelud m cvjetni prah, polen

penis m spolovilo, ud(o)

penjati se imprf. **1** (~ *na zid*) peti se, uspinjati se, popinjati se, podizati se, dizati se, uzlaziti, (~ *s mukom*) verati se, nef. pentrati se, (*biljka se penje*) ići uvis, pružati se uvis **2** (*o temperaturi*) rasti, povisivati se, (*o proizvodnji*) razvijati se, napredovati, povećavati se, granati se, razgranavati se, (~ *u društvu*) uzdizati se, uspijevati

pepelnica* f (*gljivice na biljkama*) medljika

Pepelnica f Čista srijeda

pepeljara f pepelnica, nef. čikobernica

pepeljast adj. pepeljav, pepeljastosiv, pepelnosiv, sivkast, (*o kosi*) tamnoplav

pepeo m **1** lug, (~ *kojim se zapreće žar*) rj. zapret, (*vruć ~*) prpa, prpor, lužnica **2** (*ne zna se gdje im je ~*) posmrtni ostaci, mrtvo tijelo, prah

peraja* f (~ *ribe*) arh. plitva

percepcija f osjetilni doživljaj, opažaj, opažanje, zor, uočavanje, primjećivanje, poimanje, shvaćanje

percipirati imprf. i prf. opažati, opaziti, uočavati, uočiti, primjećivati, primijetiti, poimati, pojmiti, shvaćati, shvatiti

perfekcionist m pedant, sitničavac, zanovijetalo, picajzla; cjepidlaka *usp.*

perforacija f **1** (*o procesu*) bušenje, probijanje, provrtanje, (*o rezultatu*) rupa, probušotina, provrtotina **2** (*med.*) puknuće, prsnuće

perforirati (se) imprf. i prf. probijati (se), probiti (se), bušiti (se), probušiti (se), provrtati; pucati, puknuti, prskati, prsnuti

pergament* m pergamena, nef. kvijer, (~ *na kojem je preko izbrisanog napisan novi tekst*) palimpsest

periferija* f 1 (*živjeti na periferiji*) predgrađe 2 (*na periferiji događaja*) kraj, margina, rub

perika f vlasulja, (*manja ~ koja pokriva dio vlasišta*) tupe

perilica f peraćica, nef. vešmašina

perina f (*o pokrivaču*) rj. pernica, nef. blazina, dunja

periodički adv. (*računati ~*) na razdoblja/periode, u periodima

perje* n (*fino ~*) paperje, pahulj(ic)e

perkusionist m rj. udaraljkaš

pernatiti imprf. perjatiti, perjati

peronica f (*bot.*) kukavac

peršin m nef. petrusim(en), petrosimul

perunika f (*bot.*) nef. sablja

perut m prhut

pesimist m zloslutnik, zlokobnik, mračnjak, ekspr. crnogleđa, pej. kukuvija, (*~ koji najavljuje katastrofe*) katastrofičar, (*~ koji najavljuje krize*) iron. krizolog, (*biti ~*) gledati (svijet) kroz crne naočale

pesimističan adj. mračan, crn, zloslutan, zlokoban, beznadan, sumoran, deprimiran

pesimizam m beznađe, beznadnost, zloslutnja, sumornost, sumnja, deprimiranost; nef. mrak

petarda* f praskalica, (*sitna ~*) žabica

peteljka f stapka

peterokut m pentagon

petlja* f 1 čvor *usp.* 2 (*~ kojom se što steže*) omča, (*~ za provlačenje vrpce/konca*) omčica, zaponka, ušica 3 (*mjesto na kojem se vraća put*) zavrtnica 4 (*~ riječnog toka*) zavijutak, meandar

petljati imprf. 1 (*~ niti*) zapetljavati, zauzlavati, mrsiti 2 (*Ivana ne treba u to ~*) miješati, plesti, uplitati, uključivati 3 (*reći otvoreno, a ne ~*) izvlačiti se, zaobilaziti, okolišati, zamuckivati, mucati; brbljati, muljati, mutiti, motati, lagati, šarati 4 (*~ nespretno oko naprave*) prtljati *usp.* 5 (*~ s kim*) potajno se dogovarati, sudjelovati u komplotima, šurovati, munđati 6 (*~ pomalo*) snalaziti se *usp.* 7 **~ se** (*~ po kući*) vrtjeti se, motati se, plesti se, muvati se, koprcati se 8 (*~ u što*) miješati se *usp.*, upuštati se

petljavac m nespretnjak(ović), nesposobnjak(ović) *usp.*, petljanac, šeprtlja, smokvar, nadrimajstor; nef. pej. fušer

petoboj m pentatlon

Petoknjižje n hebr. Tora

petrolejka f (*~ domaće izrade sa slabim svjetlom*) ćora; nef. lumeta

petrovac m (*bot.*) šćulac, matar

piće n napitak, rj. napoj, (*~ od tekućine iz voća/biljaka*) sok, (*bezalkoholno ~*) osvježavajuće piće/napitak, (*alkoholno ~*) alkohol, žestoko piće, jako/teško piće, (*alkoholno ~ sa šećerom/sokovima/bojama/aromama*) liker, (*blago/neukusno ~*) pišalina, pišok(ic)a; nef. pijača, pilo, (*~ za put*), popudbina, poputnica, nef. poputnina

pijan adj. 1 (*pod djelovanjem alkohola*) opijen, napit, alkoholiziran, uhvatilo (koga) piće, (*napola ~*) pripit *usp.*, (*potpuno ~*) pijan kao čep, pijan kao (majka) zemlja/smuk, mrtav pijan, nef. mortus pijan, (*biti ~*) biti pri piću; ekspr. vinen, nef. nakresan, naroljan, (*pijani koraci*) klimav, nesiguran, nestabilan, teturav 2 (*~ od sreće*) omamljen, izvan sebe, zanesen, opijen, ošamućen, ushićen, uzbuđen; ekspr. pjan

pijanac m pijanica, alkoholičar, lola *usp.*, lump; nef. alkić, popilica, lokalo, cuger, cugoš, čuturaš, rakijaš, mokri brat, bevanja, pej. ispičutura, pijandura, pijančina

pijančiti imprf. pijančevati, bančiti, lolati *usp.*, opijati se, piti *usp.*; nef. lumpovati, lumpati

pijanist m glasovirač, klavirist

pijanka f pijanče(va)nje, bančenje, bakanal(ije), orgije; nef. terevenka, lumperaj

pijanstvo n 1 (*stanje osobe pod utjecajem alkohola*) alkoholizam, pijančevanje; pijanost, opijenost, napitost, alkoholiziranost, pripitost, supijanost, zagrijanost, nacvrc(k)anost, ekspr. vinenost, nef. nakresanost, naroljanost 2 (*~ od sreće*)

omamljenost, zanos *usp.*, zanesenost, opijenost, ushićenost, ushit, uzbuđenje

pijavica* f (*središte orkana*) ošmrk; tromba

pijesak* m pješčara, (~ *s morskog dna*) pržina

pijetao* m pijevac, (*uškopljeni* ~) kopun; nef. kokot, oroz

pikantan* adj. **1** (*pikantno jelo*) dobro začinjen, oštar, jak, ljut, rezak **2** (*pikantna pojedinost*) intrigantan, zanimljiv, neobičan, delikatan, (~ *komentar*) škakljiv, golicav, lascivan; peckav, zajedljiv, duhovit

pila* f (*motorna* ~) nef. motorka, (*ručna* ~) nef. šegac, (*strojna* ~ *za uzdužno rezanje drvenih trupaca*) jarmača, gater; nef. žaga

pilar m nef. žagač

piliti imprf. **1** (~ *drvo*) nef. pilati, šegati **2** (~ *koga*) dosađivati (komu) *usp.*

pilot* m **1** (~ *u sportu*) letač **2** (~ *koji vodi brodove u luku*) peljar

piljevina f pilovina, prpa, strugotina, blanjevina; nef. pilotina, šuška, (*sitni ostaci željeza*) opiljci, pospa, pržina

pinceta f hvataljka, štipaljka

pipeta f kapaljka

pirika f troskot, nef. pir(evina)

pisac m **1** (~ *teksta*) autor, potpisnik, (*loš* ~) škrabalo, piskaralo, skribant, skribent, (~ *koji se odlikuje stilom*) stilist; (~ *teksta za pjesme koje se izvode*) tekstopisac **2** (*profesionalni* ~) književnik *usp.*

pisač m nef. printer, štampač

pisak* m usnik, (~ *na gajdama*) nef. rog

pisanje* n (*loše* ~) makulatura, nef. piskaranje, pisanija, drljotina, škrabanje, čřčkanje; (*pretjerana potreba za pisanjem*) skribomanija, grafomanija

pisar m arh. notar, (*niži administrativni službenik*) pov. perovođa; nef. ćato

pisarnica f urudžbeni zapisnik

pisati* imprf. držati pero u ruci; sastavljati, stvarati, (~ *sve što se kaže*) zapisivati, bilježiti, (*mnogo* ~) proliti mnogo tinte, (~ *pjesme*) ekspr. pjevati, stihovati, (*početi* ~) prihvatiti se/latiti se pera, uzeti pero u ruke, (*prestati* ~) zabosti pero u ledinu, (*lijepo* ~) kititi, (*loše* ~) piskarati, črčka(ra)ti, drljati, mrčiti papir, škrabati, šarati, čvrljati, švrljati, žvrljati, (*to tu piše*) nef. stajati, (*nemoj im više* ~) slati pisma

piskav* adj. (~ *glas*) visok, pištav, piskutav, siktav, vrištav, kreštav, prodoran, oštar; nef. tanak, (***piskavi suglasnici***) sibilanti, piskavci

pismen* adj. (*pismena potvrda*) pisan, napisan

pismeno adv. *usp.* pismen; tekstualno, tekstom

pismo* n **1** (~ *majci*) ekspr. list, arh. knjiga, (~ *općega sadržaja / većem broju ljudi; apostolsko* ~ *u Novom zavjetu*) pov. poslanica, (*službeno* ~ *većem broju osoba*) okružnica *usp.* **2** (*službeno* ~) dopis, isprava, potvrda, podnesak, predstavka **3** slova, grafija, (*sustav grafičkih znakova*: *grčko / latinsko* ~ *od velikih slova*) majuskula, (*grčko / latinsko* ~ *od malih slova*) minuskula, (***slikovno*** ~) piktogram, piktografija

pismo-glava f (*vrsta igre*) krajcarica

pismohrana f arhiv

pismovni* adj. (~ *papir*) listovni

pismoznanac m pismoznalac, pismenik

pistacija f pistač, pistać

pištalica f (*zool.*) agrič, crna čiopa, zidna lastavica

pištati imprf. **1** (*o životinjama*) piskati, cičati, skvičati, (*isprekidano* ~) piskutati **2** (*o vodi*) prštati, štrcati **3** zviždati *usp.*

pištolj m revolver, (*starinski* ~ *na kremen*) samokres, (~ *junaka vesterna*) kolt

pita* f (*vrsta pite*) nef. maslenjača, mas(le)nica (~ *sa sirom i jajima*) bazlamača, slijevka, uljevuša, razvaruša

pitak adj. (*o vodi*) pijaći, pitan, (*o vinu*) ukusan, dobar

pitanje n **1** upit **2** (~ *manjina*) problem, tema, stanje **3** (*tu ima još puno pita-*

nja) nedoumica, nepoznanica, nejasnoća, sumnja, neriješena stvar, neriješen problem, otvoreno pitanje **4** (*u pitanju je...*) radi se o, riječ je o

pitati imprf. **1** (~ *neobične stvari*) tražiti odgovor, postavljati pitanja, (*stalno* ~) zapitkivati, ispitkivati, propitkivati **2** (~ *matematiku*) ispitivati, provjeravati znanje **3** (~ *za koga*) zanimati se, interesirati se (za koga), raspitivati se, obavještavati se (o komu) **4** (~ *puno novaca*) tražiti, moliti, zahtijevati, potraživati **5** (~ *u vezi s neriješenim slučajem*) istraživati, nef. njuškati, sumnjati **6** ~ **se** (~ *što im to treba*) ne znati, biti u nedoumici, čuditi se

piti imprf. **1** (~ *vodu*) ispijati, napajati se, gasiti žeđ, konzumirati, (~ *u malim gutljajima*) pijuckati, guckati, (~ *slamkom*) sisati, (~ *zamasima jezika: o psu*) laptati, (*glasno* ~ *malo otvorenim usnama*) srkati, (~ *naglo*) ljuštiti, pej. lokati, (~ *velikim gutljajima*) ekspr. žljembati, (~ *iz boce*) potezati **2** (*zemlja pije vodu*) upijati **3** (~ *previše alkoholna pića*) opijati se *usp*., odavati se piću/opijanju, dati se na piće, pijančiti, pijančevati, bekrijati, bančiti; nef. cugati, bumbiti, cvrcati, nef. pej. lokati, šljokati, (~ *neumjereno rakiju*) rakijašiti

pitom adj. **1** (*pitoma životinja*) pripitomljen, domaći, (*o biljkama*) kultiviran, oplemenjen; uzgojen **2** (*pitoma osoba*) krotak, poslušan, dobroćudan, miran, blage naravi, plah; ljubazan, pristupačan **3** (~ *okoliš*) kultiviran, blage klime, obrađen

pitomac m gojenac, odgajanik, (~ *iz doma*) nef. domac, (~ *vojne/pomorske škole*) kadet, (~ *sjemeništa*) sjemeništarac

pivo n nef. piva, pivce, bira

pjega f mrlja, nef. fleka (~ *na površini jaja*) muzga, (*mala* ~) nef. piknja

pjegav adj. pirgast, pirgav, (*pjegavo jaje*) muzgav

pjena* f mjehurići, (*morska* ~) stiva

pjeniti se imprf. **1** (~ *malo*) pjenušiti se, (*o moru*) uzburkavati se, uznemirivati se, burkati se **2** (~ *od bijesa*) bješnjeti, kuhati,

pjenušac m nef. šampanjac

pjeskar m pješčar, (*onaj koji vadi pijesak s morskoga dna*) pržinar

pjeskovit adj. šljunkovit

pjesma* f **1** pjev(anje), (*dosadna* ~) tralalajka, (*narodna* ~) nef. narodnjak, (*turbofolk* ~) cajka, (*laka* ~ *s pripjevom*) šlager, (~ *kojom se uspavljuje dijete*) uspavanka, (~ *kojom se žali za kim*) tužbalica *usp*., (*jednoglasna/dvoglasna* ~ *jednostavne melodije*) popijevka, (~ *uz kolo/poskakivanje*) poskočica, (*svadbena* ~) svatovac, (~ *koja se pjeva pod prozorom djevojke*) serenada, podoknica, (~ *u scenskom djelu*) song (~ *popraćena glazbom*) skladba, kompozicija **2** (*književno djelo*) stihovi, ekspr. pjesmotvor; pej. pjesmuljak • arh. pjesan

pjesmarica* f (*petrarkistička* ~) kanconijer

pjesnički adj. poetski, poetičan, lirski, slikovit, prenesen, metaforičan, kićen

pjesnik m pjesmotvor(ac), stihotvorac, ekspr. poeta, versifikator, rapsod, bard, (~ *koji piše lirsku poeziju*) lirik, liričar, (~ *epske poezije*) epik, epičar, (~ *idealizirane viteške ljubavi*) trubadur, (*anonimni* ~ *hrvatskih pjesama prije najstarijih poznatih pjesnika*) začinjavac; književnik; pej. stihoklepac

pjesništvo n poezija, pjesnička umjetnost, pjevanje, pjesmotvorstvo, stihotvorstvo, versifikacija, (*lirsko* ~) lirika, (*epsko* ~) epika; pej. stihoklepstvo

pješački* adj. (~ *bataljun*) pov. hodni

pješak* m (~ *u šahu*) pijun, nef. pion, (*šahovski* ~ *na slobodnoj liniji*) slobodnjak

pješaštvo n infanterija, (~ *u vojsci SFRJ i Kraljevine Jugoslavije*) pješadija; nef. prašinari

pješice adv. pješke, hodajući; nef. na noge, cipelcugom

pjev m pjevanje, pjesma, (*potih* ~) pjevušenje, (*ptičji* ~) cvrkut, ćurlik, (*lijep ptičji* ~) nef. gorgeđi; ekspr. poj(anje)

pjevač* m arh. pojac, (~ *narodne glazbe*) nef. narodnjak, (~ *zabavne glazbe*) nef. zabavnjak, (~ *šansona*) šansonjer, (~ *srednjovjekovni provansalski* ~) trubadur, (*putujući* ~ *u staroj Grčkoj*) rapsod, (~ *u sinagogi*) kantor

pjevajući* adv. (*učiniti što* ~) bez problema/brige, lako, s lakoćom, zatvorenih očiju; s radošću/veseljem, radosno, veselo

pjevalište n pijevnica, kor

pjevan adj. melodičan *usp.*, melodiozan; pjevljiv

pjevati* imprf. **1** (~ *tiho / ispod glasa*) pjevušiti, pjevuckati, (~ *tiho, zaobljenim usnama*) fućkati, (*monotono* ~) otezati, tuliti, (~ *gangu / iz sveg glasa bez dinamike*) gangati, (~ *u falsetu*) kvirilirati, (~ *u krivom tonu*) distonirati, nef. falširati, (~ *drugi glas*) sekundirati, (~ *tužne pjesme*) davoriti, tužiti, (~ *preglasno / neskladno*) pej. grak(t)ati, urlati, revati, zavijati; nef. kantati, ekspr. pojati **2** (*o pticama*) cvrkutati, (*o vrapcima*) živkati, (*o slavujima*) biglisati **3** (~ *koga*) slaviti, hvaliti *usp.*, veličati

plač m **1** plakanje, oplakivanje, cviljenje, suze, (*grčevit glasan* ~) jecaj, jecanje, naricanje, jauk(anje), lelek(anje), ridanje, (~ *dojenčadi*) kmečanje, kmecanje, kmeka, cmeketanje, pej. kenjkanje, (*stalan prividan* ~) šmrcanje, cmizdrenje, cendranje, cičanje, kenjkanje, grintanje, slinjenje, (*glasan* ~) pej. deranje, dernjava, dernjanje, deračina, vrištanje, vriskanje, kričanje, tuljenje, revanje, bečanje **2** jadikovanje, jadanje, tugovanje, tužaljka, kukanje, žaljenje, bugarenje, suze, uzdisanje

plačljiv adj. suzan, uplakan, zaplakan, u suzama; plačevan, plačan, jecav, grcav, tužan, sentimentalan, bolećiv, tugaljiv, melodramatski, melodramatičan

plačljivac m plač(ljiv)ko, kmecavac, kmecalo, kmečavac, kmečalo, kenjkavac, kenjkalo, šmrcavac, cmizdravac, cendravac, cendralo, grintavac, grintalo, tulilo, revalo, bečalo, cvilidreta

plačljivost f suznost, uplakanost, zaplakanost, plačevnost, plačnost; tuga, sentimentalnost, bolećivost, tugaljivost, melodramatičnost

plaća f naknada, (novčana) nagrada, zarada *usp.*, dohodak *usp.*, beriva, prihod, primanja, primitak, (~ *po ugovoru: ob. za intelektualni rad*) honorar, (~ *u naturi*) deputat, (~ *utvrđena kazališnim ugovorom o angažmanu*) gaža, (*niska* ~) nef. crkavica

plaćanje n isplaćivanje, naknađivanje, nagrađivanje, namirivanje, podmirivanje, izmirivanje, vraćanje (duga), otplata, (*podmirivanje duga preko posebnih ustanova*) kliring, (~ *računa*) namira, podmirenje

plaćati imprf. isplaćivati (koga/što), davati novac/naknadu/nagradu, naknađivati, nagrađivati, namirivati, podmirivati, otkupljivati, vraćati (dug), odužívati se, snositi trošak/troškove, podmirivati račun/račune, mašati se džepa, drriješiti kesu, (~ *kao sponzor*) sponzorirati

plaćenik m **1** (*o vojniku*) najamnik **2** (*on je* ~ *stranke, pej.*) prodana duša, poslušnik *usp.*

pladanj m poslužavnik, plitica; nef. taca, tacna, gvantijera

plahta f nef. lancun

plakati imprf. **1** suziti, roniti suze, lijevati/prolijevati suze, oplakivati, cviliti, cviljeti, (*jako* ~) naricati, roniti gorke suze, plivati u suzama, grcati/gušiti se u suzama, plakati kao ljuta/kišna godina, ridati, jaukati, lelekati, (*isprekidano / grčevito* ~) jecati, (*o dojenčadi / maloj djeci*) kmečati, kmecati, cmeketati, pištati, (*stalno / bez povoda / prividno* ~) cmizdriti, cendrati, šmrcati, cičati, kenjkati, grintati, sliniti, (*glasno* ~) pej. derati se, drečati, dernjati se, deračiti se, vrištati, vriskati, kričati, tuliti, revati, bečati **2** jadikovati *usp.*, kukati *usp.*, tugovati, žaliti *usp.*, tužiti se, uzdisati

plamen m **1** (*veliki* ~ *u daljini*) oganj, vatra, požar, proplamsaj, plamsaj, ekspr. plam, (*mali* ~ *koji stalno gori*) žižak **2** (~ *u očima*) vatra *usp.* **3** (~ *na nebu*) svjetlost, bljesak, osvjetljenje **4** (*u plamenu osjećaja*) strast, zanos, vatra, žar, ushićenje, uzbuđenje

plamenjača f (~ *vinove loze*) peronospora, nef. maća, glavnica, bastra, (~ *višega bilja*) žitna rđa, snijet

plan m **1** (*arhitektonski* ~) projekt, nacrt, crtež, prikaz, skica, shema **2** (*dugoročni* ~ *rada*) program, redoslijed; mjere, postupak, zadaci, strategija, (*prvobitan* ~) koncepcija, koncept, zamisao, (*detaljan* ~ *nekog događaja*) scenarij, (~ *rada kao slijed radnji*) nef. hodogram, (~ *političke akcije*) iron. hodometar, slikopis, (*nerealan* ~) mjehur od sapunice, (~ *osuđen od početka na propast*) mrtvorođenje, (~ *utemeljenja udruge*) zamisao, ideja, cilj, namjera, nakana, (*lukav* ~) račun(ica), kombinacija **3** (~ *sjednice*) tijek, tok, (~ *predavanja*) red, raspored **4** (***američki*** ~, *film.*) amerikan

planetoid m asteroid

plani(n)ka f (*bot.*) maginja

planina* f (~ *srednje visine*) gora, (~ *bez visoravni/grebena*) masiv, planinski masiv, (*osamljena* ~ *odijeljena od planinskog lanca*) mosor, (*planinski masiv koji nastaje spuštanjem strana duž rasjeda*) timbar, (*strma/kamenita/teško prohodna* ~) vrlet, (*područje visokih planina*) visočje

planinar m penjač, (~ *se penje na visoke planine*) alpinist

planinarstvo n alpinizam

planinski adj. (~ *kraj*) brdski, brđanski, gorovit, gorštački, (*planinsko bilje*) gorski

planiran* adj. (~ *pothvat*) isplaniran, namjeran, namjeravan, naumljen, smišljen, zamišljen, zacrtan, zadan, određen

planirati* imprf. namjeravati, imati namjere, kaniti, smjerati; proračunavati, promišljati, smišljati, kombinirati, koncipirati, projektirati, kovati (planove), snovati, zasnivati, nef. gruntati

planuti prf. **1** (*o vatri*) razgorjeti se, raspaliti se, buknuti, usplamtjeti, proplamtjeti, (*o suncu*) sinuti, zasvijetliti, bljesnuti, zasjati **2** (~ *u licu*) porumenjeti, zacrvenjeti se, pocrvenjeti, zažariti se, buknuti, obliti se rumenilom **3** (*možda će* ~ *kad čuju novosti*) uzavreti, uskipjeti, buknuti, prasnuti, ražestiti se, izgubiti vlast nad sobom, razljutiti se, naljutiti se *usp.*, uzbuditi se **4** (*o različitim artiklima, nef.*) rasprodati se, nestati, potrošiti se

plast m (~ *složen oko stupa/kolca*) stog, stožina, (~ *složen bez stožera*) kamara, (~ *od okresana granja s lišćem*) lisnik

plastiti imprf. sadijevati (sijeno), stožiti

plašiti imprf. **1** (~ *koga*) strašiti, zastrašivati, obeshrabrivati, demoralizirati, tjerati (komu) strah u kosti **2** ~ **se** bojati se *usp.*, strašiti se

plašljiv adj. strašljiv, bojažljiv, malodušan, slab, paničan; bogobojazan, skrušen, nježan, blag

plašljivac m strašljivac, bojažljivac, bojažljivko, kukavica, kukavac, malodušnik, paničar, slabić *usp.*, zec, stisnipetlja, podvirep; nef. strina, tremaš, trta(ro)š, smrzle, šonjo

platforma* f podij; visoravan, zaravanak, (~ *duž kolosijeka na željezničkoj stanici*) peron

platiti prf. **1** *usp.* plaćati; vratiti dugove, pokriti dugove, izravnati/namiriti račune, srediti račune, nef. potkusuriti, (~ *posljednju ratu*) otplatiti (što), (~ *za honorarni rad*) honorirati, (~ *kauciju*) kaucirati, (~ *kaparu*) kapariti, (~ *komu za učinjenu štetu*) na(do)knaditi *usp.*, (~ *sve redom*) poplaćati, (~ *velike iznose*) naplaćati, izdužiti se, nef. žboršati, (*što* ~ *više nego što treba*) preplatiti, nef. isprsiti se; nef. pljunuti novac **2** (*to se ne može ničim* ~) kompenzirati, vratiti **3** (~ *za nedjela*) snositi posljedice, biti kažnjen, okajati (što), iskupiti, ispaštati, patiti

platonski adj. duhovni, nečulni, nespolni; apstraktan, idealan

plav* adj. boje mora/neba, nebeskoplav, morskoplav, azuran, (*o boji mora*) sinji, (*zagasita nijansa traga od udarca npr.*) modar, (*pomalo* ~) plavičast, plavkast, (*o boji kose*) svijetao, pepeljast, (*o boji kose sličnoj slami*) slamna(s)t

plavet(nilo) n plavetnost, plavilo, plavina, nebeska boja, azur, rj. hazur, modrina, modrilo

plavilo* n (*sredstvo*) modrilo

plavokos adj. blond, svjetlokos, zlatokos, iron. žutokos, nef. žutanjak, žućko

plavuša f blondin(k)a, plavojka, plavka

plemenit* adj. (*o moralnim osobinama*) čovjekoljubiv, čovječan *usp.*, human, pošten, častan, velikodušan, darežljiv *usp.*, nesebičan, altruističan, širokogrudan, široke duše, nef. duševan, milosrdan, samilostan, sućutan, milostiv, dobrostiv, dobar, uzvišen, otmjen, dostojanstven, blag, plemićki, plemenitaški, viteški

plemenitost f čovjekoljubivost, čovječnost *usp.*, humanost, poštenje, časnost, velikodušnost, darežljivost *usp.*, nesebičnost, širokogrudnost, nef. duševnost, milosrdnost, samilost, samilosnost, sućut, milostivost, dobrota, dobrostivost, uzvišenost, otmjenost, dostojanstvenost, blagost, viteštvo

plemenski adj. tribalistički

plemić m aristokrat, čovjek plave krvi, velikodostojnik, vlastelin, pov. gospar, (*pripadnik visokog plemstva*) velikaš, grof, knez, (~ *od dobra roda*) koljenović, kućić, (*pripadnik višeg plemstva u Engleskoj*) lord, (*pripadnik visokoga plemstva u hrvatsko-ugarskom pravu*) magnat, (*pripadnik gradske aristokracije*) patricij, (*mladi* ~ *u službi na dvoru*) paž

plemstvo n plemići, aristokracija, vlastela, velikaši, magnati, plava krv; *usp.* plemić

ples m (*svečani društveni* ~) bal, (~ *pod maskama*) krabuljni ples, reduta, maskenbal, nef. kostimbal, (*maturalni* ~) nef. maturalac, (*neke vrste plesa*) valcer, tango, fokstrot, polka, dvokorak, rumba, samba, mambo, fandango, flamenko, mazurka, bolero, kankan, rock, twist, ča-ča-ča, menuet, šimi, galop, kazačok, trbušni ples, kadrila, arh. četvorka, (*vrsta narodnoga plesa*) kolo, (*grčko narodno kolo*) sirtaki, (*narodni* ~) nef. tanac; nef. čaga

plesač* m baletan

plesati imprf. prebirati koracima, cupkati, (~ *sitno*) nef. vesti; nef. tancati, balati, čagati

plesti* imprf. **1** (~ *iglom/kukicom*) nef. štrikati, (~ *gnijezdo*) savijati **2** (~ *komu što iza leđa*) smišljati, snovati, spremati, pripremati, spletkariti **3** ~ **se** (~ *oko stabla*) obavijati se, penjati se, (~ *oko koga*) motati se **4** (~ *u što*) miješati se *usp.* **5** (~ *u govoru*) zapinjati, zamuckivati

pletač* m (*pomagalo pri pletenju*) nef. ler

pletaćica f (*o stroju*) pletač, nef. štrikerica

pletenka f (*opletena veća posuda*) pletara, demižon, balon; nef. demižana, demižonka, (*o košari*) pletara

pleura f plućna opna/ovojnica, porebrica

plićak m pličina, (~ *u moru odijeljen pješčanim sprudom od pučine*) laguna, (*plitko mjesto koje se može prijeći gaženjem*) gaz, brod

plijen m prisvojeno, oteto, opljačkano, grabež, otimačina, pljačka, ekspr. šićar; ulov, (*ekspr.*) dobitak

plima* f (~ *osjećaja*) bujica, struja, val, provala, nalet, navala, izljev

pliska f (*zool.*) pastirica

plivati* imprf. **1** održavati se na vodi, (~ *bez usmjerenog voljnog kretanja*) plutati, (~ *ispod vode*) roniti **2** (~ *u čemu*) obilovati *usp.*

ploča* f **1** (*veća* ~ *za izlaganje*) pano, (*šahovska* ~) šahovnica, (~ *od koje se sastavlja/kojom se oblaže peć*) kalj, (~ *štednjaka*) plak, (*školska* ~) nef. tabla **2** (*ravna površina zemlje*) ravnjak, plošnjak

pločnik* m nogostup, trotoar, pješačka staza, (~ *od neobrađena obla kamenja*) nef. kaldrma

plod m **1** (~ *bez ovojnice*) golica, (*suhi* ~ *koji se kala*) kalavac, (*zakržljao* ~) šuljak, (~ *s jednom sjemenkom*) roška, (~ *koji ostane na polju nakon žetve*) pabirak, (~ *koji puca pri pečenju*) pucanac, pucavac **2** (~ *u utrobi*) zametak *usp.* **3** (~ *rada*) rezultat, proizvod, žetva, trud, znoj

plodan adj. 1 (*plodna zemlja*) rodan, plodonosan, izdašan, bogat, darežljiv, (~ *urod*) obilan, (~ *žitom*) žitorodan, žitonosan; nef. berićetan 2 (~ *rad*) uspješan, unosan, koristan, plodotvoran; produktivan, proizvodan

plodina f (*žitna bolest*) glavnica

plodnost f 1 rodnost, plodonosnost, izdašnost, bogatstvo, darežljivost; obilnost; žitorodnost, žitonosnost; nef. berićetnost, pretlina 2 uspješnost, unosnost, korisnost, plodotvornost; produktivnost, proizvodnost

plojka* f (*mesnati dio lista*) lamina

plosnat adj. spljošten, ravan; prignječen

plovak* m (*komad grede kao ~*) gredina

plovan* adj. brodiv

plovidba f plovljenje, brođenje, krstarenje, (~ *jedrilicom*) jedrenje; ekspr. plov

plovilo n brod *usp.*, čamac *usp.*, (~ *od povezanih trupaca*) splav, (~ *za prijevoz preko rijeke vezano užetom*) skela

ploviti imprf. 1 (~ *morem u jahti/većem brodu*) krstariti, broditi, brodariti, (~ *brodom na jedra*) jedriti *usp.*, (~ *na splavi/skeli*) splavariti, skelariti 2 (~ *u mislima*) lutati, kretati se, prolaziti, maštati usp., fantazirati, sanjati

plućica f (*o jelu*) utrobica

plug* m (~ *za bescijevnu drenažu*) krtičnjak, (~ *za ogrtanje krumpira*) ogrtač; nef. ralo

plutača f bova, (~ *sa zvučnim signalom*) zviždača

pluto n čepovina

pljačka f pljačkanje, otimanje, otimačina, krađa *usp.*, pohara, haranje, provala, grabež, plijen, deračina, pustošenje, razbojništvo; arh. jagma, nef. harač

pljačkaš m otimač *usp.*, osvajač, porobljivač, razbojnik *usp.*, zelenaš *usp.*, lopov, hajduk, (*vojnik koji pljačka poginule/ranjene*) maroder

pljačkati imprf. otimati, grabiti, krasti, nasilno prisvajati, plijeniti, robiti, porobljivati, porobljavati, pustošiti, (~ *koga*) iskorištavati *usp.*, pelješiti, nef. perušati; nef. raubati, haračiti

pljesak m aplauz, pljeskanje; odobravanje, povlađivanje, hvaljenje, pohvala, oduševljenje, ovacije

pljenidba f zapljena, ovrha, rubačina

pljesniv adj. nef. grančav

pljoštica f stidna uš, pjatula; nef. picajzl(a)

pljuska f šamar, ćuška, zaušnica, arh. priušnica, priušak, (~ *dlanom*) zadlanica, zadlanak; nef. pl(j)eska, triska

pljuskati imprf. 1 (~ *udarajući u stijene: o vodi*) zapljuskivati, oplahivati 2 (*o kiši*) pljuštati, lijevati, polijevati, liti, padati/lijevati kao iz kabla, nebo se otvorilo 3 (~ *koga*) šamarati, ćuškati, zaušivati; nef. pleskati, triskati 4 ~ **se** (~ *vodom*) polijevati se

pljusnuti prf. 1 *usp.* pljuskati, (~ *u vodu*) čapnuti, (~ *koga*) prilijepiti/zalijepiti pljusku/šamar, dati preko nosa, zaušiti 2 (~ *na ispitu*) pasti, ne proći

pljuvačka f ispljuvak

poameričiti prf. amerikanizirati

pobaciti prf. abortirati, prekidati/prekinuti trudnoću, pometnuti, izjaloviti, nef. izmetnuti, izvrgnuti

pobačaj m abortus, prekid trudnoće, pometnuće, nef. izvrgnuće, izmetnuće

pobijanje n opovrgavanje, opovrgnuće, poricanje, osporavanje, osporenje, negiranje, nijekanje, obaranje

pobijati imprf. *usp.* pobiti

pobijediti prf. (~ *koga*) odnijeti/izvojevati pobjedu, požeti pobjedu, nadvladati, nadmašiti *usp.*, nadjačati, poraziti, dobiti, pomesti, s(a)vladati, matirati, podčiniti, podložiti, podjarmiti, baciti na koljena, ostati na megdanu, pobosti zastavu, zaustaviti, baciti (koga) na leđa, (~ *koga s lakoćom u natjecanju/borbi mišljenja*) uzeti mjeru komu, (~ *koga boljom igrom*) nadigrati, (*nadmoćno ~*) trijumfirati, nokautirati, pregaziti, uništiti, upropastiti, potući, dotući, slomiti, skršiti, razbiti, smlaviti, satrti, zgromiti; nef. rasturiti (koga), (~ *u verbalnom nadmetanju*) nef. srezati, (~ *dobivši većinu glasova*) preglasati (koga), (~ *strah*)

oslobođiti se (čega), nadvladati, svladati (što), spriječiti, suzbiti, otkloniti; nef. srediti, urediti

pobiti prf. 1 (~ *sve redom*) poubijati, potući, pomlatiti, umlatiti, uništiti 2 (~ *dokaze / sve rečeno*) (o)poreći, opovrgnuti, odbaciti, oboriti, negirati, zanijekati, osporiti, pokazati neosnovanim, protivno dokazati, odbiti, pogaziti 3 ~ **se** potući se *usp.*

pobjeći prf. uteći, umaći, umaknuti, izgubiti se (iz vida), nestati, skloniti se, iščeznuti, izmaknuti, izmaći, dati se u bijeg, žurno odmaknuti, ekspr. zagrepsti, izvući se, iskrasti se, izmigoljiti se, iskliznuti, iskopati se, oteti se, otići, zažditi, (*o vojnicima*) dezertirati, (~ *naglo bez osvrta*) uteći glavom bez obzira, dati krilima vjetra, dati petama krila/vjetra, brisati/potprašiti/okrenuti pete, udariti nokat u ledinu, šmugnuti, šmignuti, (~ *u zaštićeni prostor*) zbjeći se; nef. zapaliti, zbrisati, brisnuti, zdimiti, kidnuti, kliznuti, klisnuti, strugnuti, švignuti, izvjetriti, otperja(ši)ti, otperlijati, otprašiti, šibnuti, odmagliti, uhvatiti maglu, dohvatiti nogu, odmikljati, podbrusiti pete, (~ *od kuće*) otići (od koga/čega) *usp.*, napustiti (koga/što), ostaviti, prekinuti (sve) veze (s kim/čim)

pobjeda* f (*sportska ~*) najbolji rezultat, dobivena utakmica/partija, arh. dobiće, (~ *njegovih načela*) uspjeh, (*sjajna / potpuna ~*) trijumf, (~ *koja donosi slavu*) arh. slavodobiće

pobjediv adj. nadvladiv, nadmašiv, savladiv, poraziv, slomljiv, skršiv, podčinljiv, ukrotiv, pripitomljiv, otklonjiv, rj. umitan

pobjednički adj. pobjedonosan, slavodobitan, trijumfalan; trofejni; nadmoćan, uspješan

pobjednik m prvi, dobitnik, laureat, nagrađeni, osvajač prvenstva/medalje, rj. pobjedonosac, (~ *kojem pripada slava*) slavodobitnik, (~ *na megdanu*) nef. gazija, (*očekivani ~*) favorit

pobjeđivati imprf. *usp.* pobijediti

pobjesnjeti prf. pobješnjeti, razbješnjeti se, zapjeniti se, razjariti se, raspaliti se, ražestiti se, planuti, uskipjeti, zakipjeti, uzavreti, poludjeti *usp.*, pomamiti se, razgoropaditi se, podivljati, iskočiti iz kože, udarila je (komu) krv u glavu, razgnjeviti se, rasrditi se

poboljšavati (se) imprf. popravljati (se), ići nabolje/naprijed, mijenjati (se) nabolje, napredovati *usp.*, unapređivati (se), ispravljati (se), usavršavati (se), (~ *kvalitetu tla navodnjavanjem / isušivanjem*) meliorirati

pobosti se* prf. (~ *roščićima*) poroškati se

pobožan adj. religiozan, prožet vjerom, bogobojazan, bogobojažljiv, skrušen, ponizan, vjerski, mističan, svetački, (*koji služi održavanju / širenju pobožnosti*) nabožan

pobožnost f religioznost, vjera, bogobojaznost, bogobojazan, bogobojažljivost, strahopoštovanje, skrušenost, poniznost, mističnost; nabožnost

pobrati(mi)ti se prf. zbratimiti se, zbližiti se *usp.*, sprijateljiti se

pobrkati prf. 1 (~ *dvije različite stvari*) pomiješati, pomrsiti, zbrkati, spetljati, ne razlikovati/razlučiti, zamijeniti, pomiješati/zbrojiti kruške i jabuke, zbrojiti babe i žabe 2 (~ *sve po sobi*) preturiti, prevrnuti, premetnuti, poremetiti, (~ *komu planove*) osujetiti, pokvariti, smrsiti konce (komu), omesti

pobuna f 1 buna *usp.*, ustanak 2 (~ *zbog čijeg ponašanja*) nezadovoljstvo, otpor, protivljenje, neslaganje, nemirenje, revolt, negodovanje

pobuniti prf. 1 (~ *koga*) podbuniti, uzbuniti, potaknuti, uzrujati, nahuškati, dignuti (koga) na noge, dignuti pobunu; nef. napuntati 2 ~ **se** ustati, usprotiviti se, o(du)prijeti se, pružiti otpor, suprotstaviti se, ustati protiv, pokazati neslaganje, dignuti/dići se protiv (koga/čega), odmetnuti se, uzbuniti se, ustati/skočiti na oružje, ustati/skočiti na noge; zapaliti se, zagrajati, zagraktati

pobunjivati imprf. usp. pobuniti; podbadati, podjarivati, buniti *usp.*, izazivati, dražiti, poticati, harangirati; pej. huškati

pocrnjeti prf. (~ *na suncu*) potamnjeti, preplanuti; zagaraviti se, (~ *od gara*) zagariti

počelo n temelj, izvor, princip, polazište, pramaterija, praelement, prapočelo, prapočetak, praizvor, praizvorište, apeiron

počešljati (se) prf. iščešljati (se), očešljati (se), začešljati (kosu)

početak m (~ *romana*) početni/prvi dio, (~ *sukoba*) prvo vrijeme/razdoblje, začetak, zametak, nastajanje, nastanak, postajanje, postanak, prvi koraci, ishodište, polazna/početna točka, polazište, osnova, zora, praskozorje, (*na početku*) u prvo vrijeme; uvod, (*od početka*) od abecede, (~ *i kraj*) alfa i omega, prvo i posljednje; nef. start

početi prf. započeti, otpočeti, krenuti (s čim), dotaknuti (što), inicirati, probiti led, učiniti prvi korak, iskrčiti, udariti/položiti temelje čemu, uspostaviti, otvoriti; nastati *usp.*, pojaviti se, (~ *svađu*) za(po)djenuti, zametnuti, zavrgnuti, (*počelo je*) nef. stvar je krenula, (~ *bježati/raditi*) stati, uzeti, nagnuti, udariti, okrenuti, pasti; arh. začeti, nef. startati

početni* adj. prvi, još neizgrađen/nezreo; embrionalan, nulti, (*početna točka*) ishodišni, polazni, (~ *tečaj*) nef. niži, (~ *radovi*) ran

početnik m amater *usp.*, novajlija, novak *usp.*, učenik *usp.*, debitant, neiskusnik, žutokljunac; nef. zelembać, poletarac, golobradac, balavac

počinjati imprf. *usp.* početi; rj. začinjati, začeti

počivaljka f otoman, divan, kanape, sofa

poći* prf. 1 krenuti *usp.* 2 (~ *po što*) otići 3 (~ *za čijim primjerom*) ići za (kim/čim), ugledati se (u koga/što), povesti se (za kim/čim)

pod* m tlo, zemlja, (~ *pokriven daščicama*) parket, (*prenosiv ~ broda*) pajol(a)

podanik* m 1 državljanin, građanin, (*feudalni ~*) vazal, (*podanici u Turskom Carstvu*) pov. raja, (~ *iz plebejskog staleža u starom Rimu*) klijent 2 (*onaj koji je čemu podložan*) podložnik, podčinjeni(k), poslušnik

podatan adj. 1 (~ *materijal*) podatljiv, podašan, elastičan, gibak, (*koji se dade kovati*) kovan, kovak 2 (~ *na utjecaje*) neotporan, slab, povodljiv, sugestibilan

podatnost f 1 (~ *materijala*) podatljivost, podašnost, elastičnost, gipkost 2 (~ *karaktera*) neotpornost, slabost, povodljivost, sugestibilnost

podbradak m mentum, (~ *u životinja*) podvoljak

podcijeniti prf. *usp.* podcjenjivati

podcjenjivački adv. (*gledati ~*) prezirno, prezrivo, s omalovažavanjem/prezirom, svisoka

podcjenjivati imprf. omalovažavati, prezirati, obezvređivati, smatrati nevrijednim, banalizirati, defenestrirati, bagatelizirati, gledati (na koga) preko ramena, postupati (s kim) s visine, umanjivati čiju vrijednost

podcrtati prf. (~ *cijeli odlomak*) podvući, (~ *rečeno*) naglasiti *usp.*, istaknuti; arh. potkrižati

podčinjen adj. podređen; pokoran, ovisan, zavisan, podložan, podvrgnut, podjarmljen, poslušan *usp.*, inferioran; pokoren, obuzdan, savladan, ukroćen, pobijeđen; ropski

podčinjenost f podređenost, subordinacija; pokornost, ovisnost, zavisnost, podložnost, podjarmljenost, poslušnost, posluh, poniznost, niži položaj, inferiornost; pokorenost, obuzdanost, savladanost, ukroćenost, pobijeđenost, (*silna ~*) ropstvo

poderati (se) prf. iskidati (se), isparati (se), pokidati (se), doderati (se), raskidati (se), raskinuti (se), izderati (se), razderati (se), rasporiti, proderati (se), rastrgnuti (se), raskomadati (se), istrošiti (se), (*o odjeći*) iznositi (se), izlizati (se), dotrajati, dobiti rupe, šalj. proglédati, (~ *list iz knjige*) istrgnuti (se); nef. podrapati (se), izdrapati (se), nef. pocijepati (se)

podijeliti (se)* prf. 1 razdijeliti (se) *usp.*; raščlaniti (se), razdvojiti (se), odijeli-

ti (se), rastaviti (se), odvojiti (se), segmentirati, razlučiti, (~ *na dva dijela*) prepoloviti (se), (~ *na slojeve*) raslojiti (se), (~ *na parcele*) rasparcelirati, (~ *na sektore*) sektorizirati, (~ *lomeći*) izlomiti, razlomiti, (~ *stranku/organizaciju*) rascijepiti, (~ *sijekući*) rasjeći, (~ *režući*) razrezati, (~ *pucajući*) raspuknuti se; udijeliti, dodijeliti, darovati **2** (~ *u mišljenju*) razlikovati se, razjediniti se, zavaditi se

podjela f **1** (~ *dobara*) dijeljenje, dioba, djelidba, razdioba, odvajanje, razdvajanje, raspodjela, raspoređivanje, raspored, svrstavanje, razgraničavanje, rastavljanje, (*ponovna* ~) preraspodjela, (~ *na sektore*) sektorizacija, sektoriziranje **2** (~ *prema svojstvima*) sistematizacija; klasifikacija, (~ *na razdoblja*) periodizacija • arh. djelba

podlac m nevaljalac, hulja, nitkov, pokvarenjak *usp.*, smutljivac, podmuklica, dvoličnjak *usp.*, prijetvornik, prokletnik, ništarija, nikogović, lopov, besramnik, bestidnik *usp.*, bitanga, baraba, huligan, gnom; nef. šuft, nef. ekspr. karonja

podlaktica f rj. dolaktica, zalaktica

podlanica f **1** (*bot.*) pernatka **2** (*zool.*) komarča, lovrata

podlokavati imprf. (~ *tlo*) lokati, razarati, roniti, odronjavati, odnositi, rovati, potkopavati

podlost f podlaštvo, niskost, nevaljalstvo, podmuklost *usp.*, dvoličnost *usp.*, bezočnost, bestidnost *usp.*, prljavština, gnusoba, grdoba, gadarija

podložan* adj. (~ *utjecajima*) povodljiv, sugestibilan, sklon, osjetljiv (na što), izložen, podvrgnut

podmazati* prf. (~ *uljem*) nauljiti

podmetač* m (*predmet koji se postavlja pod što*) podloga, podložak, podlagač, tablet, podmetak, (*komadić drva koji se podmeće da što čvršće stoji*) nef. kajla

podmetati imprf. *usp.* podmetnuti; (~ *turanjem*) poturiti

podmetnuti prf. **1** (~ *kakav predmet pod drugi*) podložiti, podmjestiti, podstaviti **2** (~ *komu što*) podvaliti, progurati, pripisati, smjestiti, nef. prišiti; oklevetati *usp.*, lažno optužiti, okriviti, (~ *bezvrijednu stvar*) prodati babu kao nevjestu; nef. servirati, utrapiti, uvaliti, p(r)oturiti, prošvindlati, zabušiti, oženiti **3** (~ ***nogu komu***) podapeti/potplesti nogu (komu); nef. počkaliti, podškaliti (koga), potpečiti

podmićivač m mititelj, potplaćivač; nef. mitolog, podmazivač

podmićivanje n mićenje, potplaćivanje, mito, potkupljivanje; nef. podmazivanje, mitologija

podmititi prf. dati mito, potplatiti, potkupiti, kupiti, korumpirati, dobiti koga novcem; nef. dobiti koga za pare, podmazati

podmitljiv adj. potplatljiv, potkupljiv, neprincipijelan, pokvaren *usp.*

podmitljivac m potplatljivac, potkupljivac, podmićeni, mitnik

podmukao adj. **1** (~ *postupak*) podao, prijetvoran, lukav, balkanski, infaman, licemjeran *usp.*, dvoličan, lažan *usp.*, lažljiv, neiskren, perfidan, izdajnički, zaplotnjački, nevjeran, himben, zao, zločest, zloban, pakostan, nepošten, nizak, nečastan, ružan, besraman, prljav, pokvaren, opak, vjerolomam; potajan, tajan, prikriven, zakulisan; ekspr. pogan **2** (*podmukla bol*) potmuo, tup, mukao, dubok

podmuklica m i f podmuklac, podlac, prijetvornik, pritvorica, stodlaka, dvoličnjak, licemjer *usp.*, prepredenjak, zaplotnjak, pokvarenjak; zlobnik, pakosnik, nepoštenjak, nečasnik, besramnik, hulja, nef. nitkov, (*o ženskoj osobi*) pej. kuja, kučka

podmuklo adv. *usp.* podmukao; (~ *ubiti*) iz potaje, krišom, mučki, mučke

podmuklost f podlost, prijetvornost, lukavost, balkanština, dvoličnost *usp.*, licemjerje, neiskrenost, perfidija, perfidnost, izdaja, izdajništvo, zaplotnjaštvo, nef. busija, nevjernost, nevjera, lažljivost, himbenost, zloba, zloća, pakost, nepoštenje, niskost, nečasnost, besramnost; ekspr. poganost, nef. nitkovluk

podnijeti* prf. **1** (~ *mnogo nevolja*) izdržati, pretrpjeti, otrpjeti, savladati, ustrajati, progutati, propatiti, prepatiti, preživjeti, proživjeti, prebroditi, prevladati, progurati, pregurati, pregrmjeti, prebaciti/premetnuti preko glave, prevaliti preko glave, proći kroz vatru i vodu, proći sito i rešeto, (teško) proći, doživjeti, iskusiti; ekspr. prodeverati, izdurati **2** (~ *komu što na uvid*) donijeti, predočiti, podastrijeti **3** (~ molbu / zahtjev) uputiti, predati, obratiti se **4** (***ne mogu (koga)*** ~) antipatičan mi je, ne mogu (koga) smisliti, (*to se više ne može* ~) toga je već suviše

podnositelj* m (~ *molbe*) molitelj, nef. molilac, (~ *žalbe*) žalitelj, nef. žalilac; stranka, (~ *prijedloga*) predlagatelj

podnositi imprf. *usp*. podnijeti; nositi se (s čim), nef. durati, (~ *što neugodno šuteći*) gutati gorke pilule, (~ *sve zajedno*) dijeliti i dobro i zlo; nef. podnašati

podnošljivo adv. osrednje, srednje, nelоše, tako-tako

podnožje* n (~ *gore*) podina

podoban* adj. (*politički* ~) poćudan, odgovarajući

podočnjaci m pl. krugovi, kolobari

podrigivati imprf. nef. rutati

podrum m suteren, (*o ugostiteljskom objektu*) konoba

podrška f pomoć *usp.*, potpora, oslonac, uporište, podržavanje, potpomaganje, pomaganje, podupiranje, sigurnost

područje n **1** (*stjenovito* ~) kraj, teritorij, zona, regija, oblast, pokrajina, rj. ozemlje, zemlja, zemljište, predio, pojas, (*manje* ~ *unutar neke države odvojeno od drugih*) enklava, uglob, (*upravna jedinica*) pov. rajon, (~ *grada*) općina, (~ *sa sirovinskim / gospodarskim objektima*) revir, (~ *čije uprave*) sektor **2** (~ *rada*) polje/okvir (djelovanja), djelokrug, krug, sfera, domena, orbita, agenda

područni adj. mjesni, teritorijalni, regionalni, pokrajinski, oblasni, rajonski, općinski, ozemni, revirski

podrugljiv adj. podsmješljiv, zadirkivački, peckav, bockav, ironičan, sarkastičan, zajedljiv, zloban, posprdan, porugljiv, izrugivački, rugalački

podrugljivac m podrugivač, podrugivalo, podrugivalac, peckalo, bockalo, podsmjehivač, podsmješljivac, podsmješljivko, zajedljivac, zadirkivalo, zadirkivač, sprdalo, izrugivač, rugalac, rugalica, rugač

podrugljivost f podsmješljivost, podsmijeh, podsmjehivanje, zadirkivanje, peckavost, ironičnost, ironija, sarkastičnost, sarkazam, zajedljivost, posprdnost, porugljivost, izrugivanje, ruganje, poruga, satira

podržavatelj m pridobivatelj, lobist; zagovornik *usp.*

podržavati imprf. (~ *koga u svakoj situaciji*) biti uz koga, biti na čijoj strani, staviti se/stati na čiju stranu, držati (komu) stranu, stajati iza/uz koga, davati podršku, ići (komu) na ruku, podupirati, pomagati, potpomagati, solidarizirati se, odobravati (čije postupke), zagovarati, protežirati, blagoslivljati

podsjećati imprf. **1** (~ *koga na što*) napominjati, spominjati (komu što), upozoravati (koga na što) **2** (~ *na koga*) asocirati; nalikovati (komu) *usp.* **3** ~ **se** sjećati se *usp.*

podsjetiti prf. **1** (~ *koga na što važno*) sjetiti (se), spomenuti (se), napomenuti, upozoriti, opomenuti, (~ *koga na što neugodno*) povrijediti staru ranu, staviti soli na živu ranu **2** ~ **se** (~ *čega*) prisjetiti se, sjetiti se *usp.*, dozvati u pamet/sjećanje

podsjetnik* m memorandum, (*riječ kao* ~) natuknica, (~ *u obliku teksta*) promemorija

podskupina f podgrupa

podsmijeh* m (*predmet podsmijeha*) podsmjehivanje, podrugivanje, ismijavanje, ismjehivanje, podsmijavanje, zadirkivanje *usp.*, izrugivanje, persiflaža, izvrgavanje ruglu, zloba, preziranje, prezir, podcjenjivanje, izazivanje, peckanje, ruganje, rug(lo), poruga, sprdanje, sprdnja, nef. sprdačina, ironija; nef. šega(čenje), šegačina

podsmjehivati se imprf. podsmješkivati se, ismijavati (koga), podrugivati se, rugati se (komu) *usp.*, šaliti se (s kim) *usp.*, zadirkivati (koga) *usp.*

podstava f nef. fudra, futer

podstaviti* prf. podmetnuti, podmaknuti, (~ *vatom*) vatirati; izolirati; nef. pofutrati

podsuknja f donja suknja, žipon

podtajnik m podsekretar

podudarati se imprf. slagati se, koincidirati, poklapati se, preklapati se, biti isti, odgovarati (jedno drugomu), biti u vezi, biti povezan, biti suglasan

podudarnost f podudaranje, poklapanje, slaganje, suglasnost, koincidencija, istost, identičnost, sukladnost

poduka f podučavanje, pripremanje, upućivanje, obučavanje, obuka, obrazovanje, školovanje, nastava *usp.*, (*privatna* ~) davanje satova, instrukcije, repeticije, (dodatni) sati; arh. nauk

poduprijeti* prf. potprijeti, (~ *kolcima*) zakolčiti, okolčiti, potkolčiti, ekspr. potpečiti

poduzeće n tvrtka *usp.*, (*spoj poduzeća raznih proizvodnih grana*) kombinat

poduzeti* prf. početi, pokrenuti, (~ *sve moguće*) prevrnuti nebo i zemlju, pej. navaliti kao sivonja

poduzetnik* m (*vlasnik industrijskog poduzeća*) industrijalac, (~ *koji investira*) investitor, ulagač, (~ *s privatnim sredstvima za rad*) privatnik, arh. posebnik

podveza* f brkovez

podvezati* prf. (~ *glavu maramom*) podbraditi

podvezice* f pl. (*elastične ~ za muške kratke čarape*) nef. ligambe

podviti prf. (~ *tkaninu*) podaviti, podvinuti, saviti, (~ *rukave*) zavrnuti, zasukati, posuvratiti, nef. zafrknuti, podfrknuti; skupiti; prekrižiti

podvoljak m ekspr. gvaca, (*jako izražen* ~) podgušnjak

podvornik m arh. pedel

podvrsta f subkategorija

pođoniti prf. (*nef.*) nef. šjolati

pogača f **1** brašnenica, (~ *od ječmenoga brašna*) ječmenica, (*šuplja ~ od bijelog brašna*) lepinja **2** (*vrsta kolača*) nef. pinca

pogađati imprf. *usp.* pogoditi; (~ *se oko cijene*) cjenkati se, natezati se (oko čega), ugovarati, sporazumijevati se

pogaziti prf. zgaziti *usp.*, zgnječiti; prezreti, baciti pod pete, narušiti, prekoračiti, (~ *obećanje*) prekršiti, pljunuti na (za)danu riječ

pogibelj f pogibao, kobna opasnost, kobni rizik, katastrofa, slom, propast, uništenje, nesreća *usp.*

poginuti prf. izgubiti život/glavu, pasti (od čije ruke), naći smrt, dati život (za što), platiti glavom/životom, oprostiti se s glavom, odletjela je (komu) glava, otići kraći za glavu, (na)stradati, zaglaviti, ostaviti (gdje) kosti, podleći ranama, umrijeti *usp.*, pej. crknuti, (~ *svi redom*) izginuti, (*naglo* ~) ostati na mjestu mrtav, (~ *na nepoznat način*) progutala ga noć, pojeo ga mrak, pojela ga pomrčina, (~ *besmisleno u ratu*) zabiti nos u ledinu/zemlju

poglavar m (~ *sela*) starješina, glavar, knez, župan, kmet, glava, nef. baša, (~ *samostana nekih redova*) glavar, prezbiter, prior, prepošt, (~ *pandura, ob. turskih*) pov. harambaša, (~ *državne uprave u koloniji*) namjesnik, (~ *plemenske države/županije*) župan, (~ *crkvenog područja u pravoslavnim crkvama*) vladika, episkop, (~ *protestantske crkve*) prezbiter, (*vojnički ~ većeg područja*) vojvoda, (~ *indijanskog plemena*) poglavica; nef. gospodar, ekspr. arh. rj. poglavnik, pov. nef. starosta; *usp.* glava, vođa

pogled* m **1** (*pred pogledom se otvarao čudesan svijet*) oči, (~ *kojem ništa ne izmiče*) oko sokolovo **2** (*odavde je krasan* ~) vidik, prizor, panorama, (~ *s istaknutog mjesta*) vizura **3** (*zanimljiv ~ na najnoviji razvoj događaja*) prosudba, prosuđivanje, (*konzervativni pogledi*) gledište *usp.*, nazor

pogledati prf. **1** usmjeriti pogled (na koga/što), uprijeti/uperiti pogled/oči (u koga/što), zadržati pogled (na komu/čemu), otvoriti oči, (~ *dobro*) promotriti, ispitati pogledom, (*ovlaš* ~) svratiti pogled/oči (na koga/što), baciti oko/pogled (na koga/što), preletjeti pogledom, prijeći očima/okom, obići pogledom, (~ *iza sebe*) osvrnuti se, obazreti se, okrenuti se, (~ *od glave do pete*) odmjeriti, (~ *prezirno*) izmjeriti, (~ *brzo/radoznalo*) zaviriti, proviriti, virnuti, priviriti, baciti pogled, zraknuti, iskriviti vrat, (~ *uplašeno/na razne strane*) zvjernuti, ždraknuti, (~ *živo*) zaiskriti, zasvijetliti očima, (~ *oštro*) prostrijeliti/probosti očima, probosti/presjeći pogledom, prostrijeliti/ošinuti pogledom, (~ *iznenađeno*) iskolačiti/raskolačiti oči, izvaliti oči, (~ *neprijateljski*) zakrvaviti očima, (~ *kroz poluzatvorene trepavice*) žmirnuti, (~ *glupo*) zinuti, nef. blenuti, (~ *koga sa simpatijom*) nef. kibicirati **2** (*za donošenje odluke treba još* ~) vidjeti, razmisliti, promisliti **3** ~ **se** (~ *s iznenađenjem*) zgledati se, (~ *se u isti mah/ljutito*) ukrstiti poglede

pognut adj. sagnut, povijen, presavinut, zgrbljen, pogrbljen, zguren, poguren, potuljen, grbav; ekspr. gurav, pamplast

pognuti (se) prf. sagnuti (se), nagnuti (se), poviti (se), slegnuti (se), saviti (se), presavi(nu)ti (se), nef. presamititi se; zgrbiti se, pogrbiti se, zguriti se, poguriti se, potuliti, oboriti, skutriti, pokloniti se, nakloniti se, (~ ***glavu***) podčiniti (se), pokoriti (se) *usp.*, prilagoditi se

pogodak m **1** (~ *iz vatrenog oružja*) prostr(ij)el **2** (~ *u košarci*) koš, (~ *u nogometu*) zgoditak, gol, (~ *u svoja vrata*) autogol, (~ *kad lopta uđe u kut koji zatvaraju prečka i vratnica*) nef. kutina, (*siguran* ~) nef. zicer **3** (~ *na lotu*) zgoditak *usp.*

pogodan adj. (*pogodno mjesto za odmor*) zgodan, odgovarajući, primjeren, povoljan, dobar, prikladan, adekvatan, (*vrlo* ~) predodređen *usp.*, dušu dao; podoban, poćudan

pogoditi* prf. **1** udariti (u koga/što), (~ *koga loptom*) nef. napucati, (~ *iz vatrenog oružja*) ustrijeliti, prostrijeliti, propucati; nef. zgoditi, (s)trefiti, potrefiti **2** (*pogodilo ih je siromaštvo*) snaći *usp.*, zadesiti, (*pogodile su ih teške riječi*) povrijediti, uvrijediti, uznemiriti, dirnuti, zasmetati, (~ *u najosjetljivije mjesto*) taknuti u živac/srce **3** (~ *razvoj događaja*) domisliti se (čemu), dosjetiti se, dokučiti, odgonetnuti, znati, predvidjeti (što), (~ *cijenu*) dogovoriti se, utvrditi **4** ~ **se** (~ *o svim pojedinostima ugovora*) sporazumjeti se, dogovoriti se, složiti se; odrediti, dogovoriti (što)

pogodnost f **1** (~ *mjesta za odmor*) primjerenost, prikladnost, povoljnost, adekvatnost; podobnost, poćudnost, (*iskoristiti* ~) povoljna/dobra prilika, povoljna/sretna okolnost **2** (*uživati u pogodnostima položaja*) povlastica, privilegij, prednost, sloboda

pogodovnik m remitent, asignator

pogoršati prf. **1** (~ *što*) unazaditi (što), naškoditi (čemu), otežati, pooštriti (što) **2** ~ **se** pokvariti se *usp.*, poći po zlu, poći nagore, poći sa zla na gore, dati se na zlo, prozliti se, (~ *naglo*: *o bolesti*) pozliti

pogospoditi se prf. aristokratizirati se, (*o novopečenoj gospodi*) opapučiti se

pogrdan adj. uvredljiv, pejorativan, sramotan, psovački

pogrdnica f pejorativ

pogreb m (*polaganje u grob*) ukop, pokop, ukapanje, zakapanje, pokapanje, (*ceremonija s praćenjem do groba*) sprovod, (*dio pogrebne ceremonije*) ispraćaj, arh. kondukt; islam. dženaza; nef. sahrana

pogrebni adj. ukopni, mrtvački, grobljanski

pogrebnik m ukopnik

pogreška f loša zamisao/ideja, pogrešan potez, loš/nepravilan postupak, promašaj, netočnost, gaf, omaška, omašaj, previd, propust, nef. kiks, zabuna, zabluda, nesporazum; krivica, grijeh, ogrešenje, pokliznuće, (*nehotična* ~ *u govoru*) lapsus, (~ *u tipkanju*) slovna pogreška, nef. tipfeler; nef. greška, falinga

pogriješiti prf. prevariti se, zabuniti se, smesti se, pomesti se, ne pogoditi, promašiti, loše/krivo odlučiti/izabrati, učiniti pogrešno, otići krivim putem, otići/zaći na stranputicu, pokliznuti se, (~ *u računanju*) nef. zaračunati se, zabrojiti se, preračunati se, (~ *prema komu*) zgriješiti; nef. zabrlja(vi)ti, faliti, zeznuti se

poguban adj. smrtonosan, ubitačan, pogibeljan, (krajnje) opasan *usp.*

pogubljenje n egzekucija, smaknuće; smrtna kazna

pogubnost f smrtonosnost, ubitačnost, pogibeljnost, (krajnja) opasnost

pohlepa f pohlepnost, hlepnja, lakomost, gramzljivost, grabežljivost, nezasitnost, nezasitljivost, neumjerenost, koristoljublje, koristoljubivost, srebroljubivost, želja, žudnja, strast, neutaživost, neugasivost, nepomirljivost, glad, proždrljivost, nesitost, nef. halapljivost, (~ *za vlašću*) vlastohleplje, vlastohlepnost

pohlepan adj. lakom, gramzljiv, grabežljiv, nezasitan, nezasitljiv, neumjeren, otimački, koristoljubiv, srebroljubiv, željan, žudan, neutaživ, neugasiv, nepomirljiv, gladan, popašan, proždrljiv, nesit, sebičan *usp.*, (~ *za vlašću*) vlastohlepan; nef. halapljiv, oblaporan

pohod m obilazak, obilaženje, posjet, odlazak, polazak, pokret, pokretanje; ekspedicija, (*globalno usmjeren ratni* ~) kampanja, (~ *radi upoznavanja roditelja buduće mladenke*) ogled

pohota f pohotnost, pohotljivost, požuda, požudnost, pomama, putena želja/strast, putenost, čulnost, strast, strasnost, strastvenost, sladostrast, sladostrasnost, sladostrašće, razbluda, razbludnost, lascivnost, bludnost, blud *usp.*

pohotan* adj. pohotljiv, osjetilan, senzualan, požudan, pomaman, puten, (puteno) strastan, strastven, sladostrastan, libidinozan, razbludan, razvratan, lascivan, bludan *usp.*; nef. prčevit

pohotljivac m pohotnik, požudnik, sladostrasnik, razbludnik, bludnik *usp.*

pohvalan adj. (*pohvalno djelo*) uzoran, primjeran, dostojan hvale, hvalevrijedan, (~ *iskaz*) superlativan, (*pretjerano* ~) panegiričan

pohvaliti prf. **1** (~ *lijepim riječima*) odati priznanje, uzdignuti, uznijeti, istaknuti, (*jako* ~) dignuti (koga) u zvijezde, uzdignuti (koga) do neba, dignuti (koga) na pijedestal, (~ *onim što je komu drago čuti*) polaskati, nef. pokaditi **2** ~ **se** podičiti se, (~ *onim što nije za pohvalu*) zakititi se, (~ *pretjerano*) razmetati se *usp.*

poigravati imprf. **1** (~ *po dvorištu*) poskakivati, cupkati **2** ~ **se** (~ *s kim*) igrati se (mačke i miša)

po(i)jekaviti prf. (i)jekavizirati

poimen(i)ce adv. poimenično, po imenu

pojas* m **1** remen, opasač, pas, nef. kaiš, (~ *za pojedine dijelove tijela*) potega, potpasač, (~ *za zaštitu prsa/trupa*) korzet, steznik, (*otkan šaren* ~) tkanica, (~ *kao dio nošnje*) pripašnjača, pripašaj, ćemer, (*remenčić od kože kojim se oplìću opanci*) oputa, (~ *podvučen ispod konjskog repa*) nef. podrepina, podrepaš, kuskun, (~ *kojim se privezuje sedlo*) kolan, po(t)prug **2** (~ *snažnih vjetrova*) područje, predjel, zona, (*uzak* ~ *mora između dva kopna*) tjesnac

pojava f **1** pojavljivanje, javljanje, (*usputna* ~) nuspojava, (*prva* ~ *čega*) prapojava, pralik, (*nepovoljna* ~) sindrom **2** (*neobična* ~) biće, entitet; fenomen, događaj, slučaj, očitovanje, iskazivanje **3** (*simpatična* ~) izgled, vanjština, lik, prilika

pojaviti se prf. nastati *usp.*, doći *usp.*, pokazati se, javiti se, oblikovati se, artikulirati se, zahvatiti (što), otpočeti, izići (na vidjelo), (~ *postajući djelomično vidljiv*) izviriti, proviriti, pomoliti se, promoliti nos, (*o osobama*) nef. nacrtati se, (~ *sramežljivo/slabo*) ispiliti se, (~ *naglo/neočekivano*) stvoriti se, iskrsnuti, izniknuti, izbiti, ispasti, pasti s neba, osvanuti, banuti, nef. naslikati se, (~ *kao svjetlo*: *o idejama i sl.*) bljesnuti, probljesnuti, (~ *iz anonimnosti*) izroniti, isplivati, (~ *u javnom životu*) stupiti na društvenu pozornicu, (*o natprirodnom*)

ukazati se, (~ *nakon dugo vremena*) ekspr. uskrsnuti od mrtvih, (*o knjizi*) biti objavljen/tiskan, izići na svjetlo dana

pojavljivati se imprf. *usp.* pojaviti se; (~ *u javnosti*) nacrtavati se

pojedinačno adv. posebno *usp.*, zasebno, jedan po jedan, od slučaja do slučaja, (*prodavati* ~) na komade

pojedinost f detalj, podrobnost, potankost, sitnica, sporednost; točka, čimbenik, faktor, element, okolnost, sastavnica, činjenica, pojava, događaj

pojednostaviti prf. simplificirati, pej. shematizirati

pojeftinjenje* n (~ *robe*) sniženje cijena (čemu), (*jednokratno ~ valute prema odluci glavne banke / vlade*) devalvacija

pojesti prf. **1** izjesti, nahraniti se, nablagovati se, konzumirati, potrošiti, (~ *doručak / užinu / ručak / večeru*) doručkovati, užinati, nef. marendati, ručati, večerati, (*malo* ~) založiti, prigristi, prezalogajiti, prizalogajiti, okusiti, probati, kušati, zagristi; ekspr. griznuti, gricnuti, čalabrcnuti, šalabrcnuti, čaknuti, čapnuti, čupnuti, prevariti glad, nef. mezetiti, štrpnuti, žvaknuti, baciti (što) u kljun/usta, metnuti u zube, (~ *malo / tek reda radi*) ekspr. pričestiti se, (~ *žlicom*) kusnuti, (~ *na brzinu*) progutati, nef. smazati, (~ *s užitkom*) pokusati, polizati prste, omastiti brk; nef. maznuti, smazati, (~ *što slatko*) zasladiti se, nef. osladiti se, (~ *umačući kruh u jelo*) prismočiti, (~ *sve*) očistiti tanjur/zdjelu, nef. počistiti, slistiti, (*pohlepno / previše* ~) prejesti se *usp.*, natrpati se, progutati, potamaniti, popasti, pej. požderati, proždrijeti, nakljukati se, našopati se, pohrdati, nef. ekspr. napuniti tripu, nef. poklopati, ponjupati, (*u obraćanju djeci*) popapati, popapiti, (~ *sve do najmanje mrvice*) pobrstiti, pozobati, pokljucati **2 ~ se** (~ *od muke / zavisti*) izjesti se, požderati se, umrijeti

pojilo n pojilište, rj. pojište

pokajati se prf. zažaliti, požaliti, predomisliti se, odustati, (~ *zbog rečenog*) ugristi se za jezik

pokajnik m skrušenik; arh. nef. pišman

pokápati imprf. *usp.* pokopati

pòkapati prf. poštrcati, nef. pošpricati

pokazati* prf. **1** (~ *komu što*) demonstrirati, ilustrirati, obratiti (komu) pozornost na što, usmjeriti, uputiti (koga u što); pojasniti, objasniti, rastumačiti, izložiti, iznijeti, izraziti, (~ *nametljivo kakvu vještinu*) producirati se, (~ *jezik*) isplaziti, izbaciti **2** (~ *film*) prikazati, projicirati, (~ *dokaze*) otkriti, predočiti **3** (*pokazao je što misli*) otkriti (karte), skinuti masku, legitimirati se **4** (**~ komu**) osvetiti se (komu), kazniti (koga) **5 ~ se** manifestirati se, očitovati se, (~ *mogućim*) ispostaviti se *usp.*, (~ *iz mraka*) pojaviti se *usp.*, izići, izbiti, doći/izbiti na vidjelo, izbiti na površinu/javu **6** (~ *u odlučnoj situaciji*) iskazati se, potvrditi se, dokazati se, opošteniti se, (~ *kakvim*) prikazati se, predstaviti se, prezentirati se, ostaviti dojam, ispasti, biti dokazom, potvrditi (se), (~ *u pravom svjetlu*) razotkriti se, (~ *u vrlo lošem svjetlu*) povampiriti se

pokazivač* m demonstrator

pokazivati imprf. *usp.* pokazati; (~ *zube*: *o životinjama*) kesiti, (**~ zube**) odupirati se *usp.*

pokisnuti prf. **1** (~ *na kiši*) smočiti se, stopiti se, prokisnuti, iskisnuti, nakvasiti se, navlažiti se, ovlažiti se, (*malo* ~) nakisnuti **2** (*o promjeni raspoloženja*) pokunjiti se, snuždити se, rastužiti se *usp.*

poklapati imprf. *usp.* poklopiti

poklizivati se imprf. *usp.* pokliznuti se; poklizati se, poklizavati se

pokliznuti se prf. **1** (~ *na ledu*) poskliznuti se, okliznuti se, skliznuti, omaknuti se, omaći se, izmaći se, kliznuti, popuznuti, izgubiti ravnotežu, spotaknuti se, pasti *usp.* **2** (~ *u procjenama*) pogriješiti *usp.*, ne uspjeti, pretrpjeti/doživjeti neuspjeh

poklopac m zaklopac *usp.*, pokrov(ac), (~ *mrtvačkog sanduka*) pokrovac

poklopiti prf. **1** (~ *posudu*) zaklopiti, staviti poklopac **2** (~ *koga, nef.*) ušutkati *usp.*,

pobiti **3 ~ se** (*o kazaljkama*) preklopiti se, podudariti se, koincidirati, pokriti se, doći jedno na drugo **4** (*interesi su im se poklopili*) podudariti se, složiti se

pokoji adj. pron. poneki, pogdjekoji, gdjekoji, pogdjetko, ponekoji

pokolebati (se) prf. zbuniti (se), postati neodlučan, početi sumnjati, izgubiti sigurnost/samopouzdanje, uzdrmati (se), smesti (se), popustiti, zastati

pokolj m masakr, krvoproliće, klanje, ekspr. kasapljenje, masovno/zvjersko ubojstvo/umorstvo, homicid, istrebljenje, genocid, etničko čišćenje, pogrom, likvidacija, holokaust

pokopati prf. **1** (~ *pokojnika*) ukopati, nef. sahraniti; iskopati **2** (~ *koga otkrivenim dokazima*) uništiti *usp.* **3** (~ *u sjećanju*) zaboraviti *usp.*

pokoravati (se) imprf. *usp.* pokoriti (se); pej. kimati glavom

pokoriti (se) prf. **1** podčiniti (se), poviti se, presaviti (se) (pred kim), slomiti (se), slomiti čiji otpor, doskočiti (komu), podrediti (se), pokloniti se, podjarmiti, potlačiti, podložiti (se), podvrgnuti (se), podvrći (se), podleći (čemu), subordinirati, pristati (na što), popustiti, poslušati, (po)kleknuti, prilagoditi se, prikloniti se, predati se, privoljeti, obuzdati, ukrotiti, s(a)vladati, ovladati, zauzdati, pobijediti, porobiti, podvrgnuti svojoj vlasti, stegnuti pod svoje, zagospodariti (kim), staviti (koga) pod svoju sablju, obespraviti, uzjahati, stati (komu) na šiju/za vrat, držati (koga) pod papučom, strpati (koga) pod papuču, sagnuti/pognuti glavu, saviti/sagnuti/poviti šiju, saviti (komu) kičmu/vrat, prignuti glavu/šiju/koljeno (pred kim); poljubiti (komu) ruku, pasti na koljena, podviti rep, (~ *koga da čini ono što drugi hoće*) izmanipulirati, (~ *vlastima*) leći na rudo **2** (~ *se činjenicama/situaciji*) uzeti u obzir, uvažiti

pokosnica f **1** (*bot.*) Salamunov pečat **2** (*anat.*) periost

pokožica* f (~ *na mlijeku*) skorup, skrama, kožica, okožica, prevlaka, kora, (*gornji sloj kože*) pousmina

pokrajina* f (*rimska ~ kojom upravlja namjesnik*) provincija, (*najveća ~ u Turskom Carstvu*) vilajet

pokrenuti prf. **1** (~ *kakav predmet*) pomaknuti, maknuti **2** (~ *časopis*) utemeljiti, osnovati, (~ *djelatnost*) započeti, potaknuti, inicirati, oživotvoriti, pobuditi, (~ *razgovor*) otvoriti, potaknuti, (~ *što nakon dugog zastoja*) pokrenuti s mrtve točke, (~ *automobil*) upaliti, nef. potjerati **3** (~ *koga*) potaknuti *usp.*, podjariti, animirati **4 ~ se** aktivirati se, živahnuti, živnuti, oživjeti *usp.*, pomaknuti se, krenuti, prenuti se, razdrmati se, uzburkati se, uzbuditi se, (~ *malo*) mrdnuti se, gibnuti se

pokret* m **1** kretanje *usp.*, pomicanje, pomak, (~ *trupa/naroda*) seoba, seljenje, migracija, odlazak, prelazak **2** (~ *rukom*) gesta, (*jednokratni ~ dijela tijela*) kretnja, (~ *u mjestu na jednu stranu*) zakret(aj), (*nagao ~ ruke/tijela*) trzaj, (~ *s ciljem da se udari*) zamah, (~ *rukom/perom*) potez, (~ *na obratnu stranu*) obrat, (~ *u mjestu ukrug*) okret(aj) *usp.*

pokretač m osnivač, utemeljitelj, inicijator, začetnik, pionir, tvorac, poticatelj, oduhovljivač, podbadač, uzročnik, arhitekt, duša, jezgra, mozak, otac, vitalna/pokretačka snaga, agens, djelatelj, pokretna sila, poluga, bit, autor, ekspr. roditelj, nef. ekspr. generator; predvodnik, iron. perjanica, pej. kolovođa, (~ *pobune*) izazivač, podjarivač, agitator, bukač, huškač, (~ *turističke skupine*) animator, zabavljač, voditelj

pokretački* adj. motorni

pokretan adj. pomičan, mobilan, fleksibilan, pokretljiv; okretan, živahan; u pokretu

pokretati imprf. *usp.* pokrenuti

pokretnost f pomičnost, mobilnost, fleksibilnost, pokretljivost; okretnost, živahnost

pokriti (se)* prf. **1** prekriti, navući (što na koga), staviti preko, ogrnuti (se) *usp.*, za(o)grnuti (se), odjenuti (se), (~ *da se ne vidi*) sakriti (se), zakloniti (se), (~ *čim čvrstim*) poklopiti, (~ *tkaninom*) zastrijeti,

(~ *djelomično*) prikriti, (~ *sa svih strana pokrivačem*) ušuškati se, nef. zataftati (se), (~ *krilom/kao krilom*) zakriliti, natkriliti, (~ *kukuljicom*) zakukuljiti (se); zaštititi (se), (~ *mrežom/kao mrežom*) premrežiti, (~ *ljepilom*) oblijepiti, (~ *lakom*) prevući, (~ *čim tvrdim/krutim*) obložiti, (~ *zemljom*) zatrpati, nagrnuti, (~ *pijeskom*) zasuti, posuti, (~ *svodom/krovom*) natkriti, (~ *kuću*) podići krov, (~ *pjegama*) prekriti se, posuti se, osuti se, (~ *šumom/travom*) zarasti, obrasti, (~ *šarama*) prošarati se, (*oblaci su pokrili nebo*) prekriti, zastrti, (*snijeg je sve pokrio*) zasuti **2** (~ *čiju prošlost*) sakriti, prikriti, zatajiti **3** (~ *cijelo tržište*) obuhvatiti, uključiti, zadovoljiti potrebe, biti zastupnik

pokrivač m deka, pokrivalo, rj. pokrivka, (~ *napunjen perjem*) perina *usp.*, blazina, (*punjen deblji* ~) poplun *usp.*, (*gornji ukrasni* ~) prekrivač, koperta, (*domaći vuneni* ~) gunj(ac), nef. ćebe, (*domaći šareni* ~) ponjava, (~ *od kozje dlake*) mutap, (~ *za pokrivanje mrtvaca*) mrtvački pokrov, (~ *za konje*) ogrnjač, gunj, (~ *za namještaj*) presvlaka

pokrivalo n pokrivač *usp.*, (~ *za glavu*) šešir *usp.*, kapa *usp.*, rubac, marama, (~ *za glavu koje ne prati oblik glave*) oglavlje, (~ *za glavu našiveno na ovratnik*) kapuljača, (*indijsko ~ za glavu*) turban, (~ *s otvorima za oči za prikrivanje identiteta*) kukuljica

pokrivati imprf. *usp.* pokriti; (~ *gar pepelom*) pretati

pokrov* m (~ *od čega nastrtog*) nastor

pokroviteljstvo n zaštitništvo, protektorat, patronat, štićeništvo, okrilje, auspicije, podrška, potpora, tutorstvo

pokućarac m (*bot.*) rupičarka

pokusni adj. probni, eksperimentalni, (***pokusno istraživanje***) pilot-istraživanje

pokušavati imprf. nastojati *usp.*, truditi se, probati, poduzimati, činiti, (~ *neumorno*) uprijeti/zaprijeti iz petnih žila, davati sve od sebe, dubiti na glavi

pokvaren adj. **1** (~ *automobil*) u kvaru/zastoju, oštećen, neispravan, nef. kvaran **2** (*pokvarena osoba*) nečastan *usp.*, nevaljao, nepošten, nef. nefer, zao *usp.*; nemoralan *usp.*, nećudoredan, podmitljiv *usp.*, (~ *postupak*) nečastan, prljav, pokvarenjački, nizak *usp.*, opak; pej. kurvinski, kurvanjski **3** (~ *zub*) obolio, bolestan **4** (*o hrani*) grančav, ucrvan, pljesniv, užežen, upaljen, ustajao, star, neupotrebljiv

pokvarenost* f **1** (~ *osobe*) pokvarenjaštvo, nečasnost *usp.*, nepoštenje, nemoral *usp.*, nećudorednost, niskost, opakost, opačina, huljstvo, lupeštvo, lopovluk, balkanstvo, balkanština, balkanizam **2** (~ *hrane*) trulost, grančavost, ucrvanost, pljesnivost, neupotrebljivost

pokvarenjak m podlac, podmuklica, nepoštenjak, dvoličnjak, licemjer, spletkar, nečasnik, bijednik, beskičmenjak, bezobraznik, nevaljalac, protuha, zlobnik, bezvrijednik, prevarant, varalica, lažac, bizantinac, prepredenjak, mutivoda, mutikaša, probisvijet, nitkov, bruka, pogan, šugavac, ljigavac, propalica, hulja, gad, pogrda, prasac, svinja, krmak, kuja, kučka, đubre, smeće, pokvaren kao mućak, izrod *usp.*, moralna nula/ništica, moralna nakaza, krpa (od čovjeka), pej. ništarija, bitanga, vucibatina, baraba, gnjida, pogančina, smrad, smrdljivac, nef. zlica, gn(j)us, nef. pej. rđa, fukara, fango, feca, fonja, kurvin sin

pokvariti prf. **1** (~ *što*) oštetiti, uništiti, srušiti, upropastiti, nagrditi, nef. bataliti, (~ *stroj/napravu*) nef. razmrdati, razbataliti, (*motor se je pokvario*) otkazati, zatajiti, (*potpuno ~ što*) okrenuti naopako, nef. uprasiti, usvinjiti, uprskati, zdrkati, zabrljati, sprčkati, spackati, zaribati, zasvinjiti, nef. vulg. zasrati, (~ *koga*) iskvariti, izopačiti, zatrovati, zavesti, odvesti na krivi put **2** (~ ***komu račune***) pomrsiti konce, onemogućiti namjere, prekrižiti (komu) putove, omesti, poremetiti **3** ~ **se** (*o hrani*) obljutaviti, ukiseliti se, nef. skisati se, ukisnuti, prokisnuti, ucrvati se, užeći se, užegnuti se, upaliti se, popljesniviti, upljesniviti se, usmrdjeti se, ubazdjeti se, (*o mlijeku*) progrušati se, zgrušati se, usiriti se, nef. provariti se, (~ *pod djelovanjem zraka*) uskisnuti, nef. ukvariti

se, (*izgubiti dobar okus / svježinu*) ustajati, (*o loše konzerviranu voću*) ušećeriti se, (*o vinu*) ukvasiti se **4** (*o situaciji*) pogoršati se, (*o vremenskim prilikama*) naoblačiti se, smračiti se **5** (*o osobama*) iskvariti se, degradirati, propasti, biti samo sjena (koga/čega), izroditi se *usp.*, srozati se, pasti, izmetnuti se, okaljati/ocrniti obraz, obezobraziti se, raskalašiti se *usp.*, posrnuti, izopačiti se, posuvratiti se, prozlobiti se, prozliti se, proopačiti se, propakostiti se, dati se na zlo, odati se zlu, po vragu poći, poživinčiti, poživotinjiti, povampiriti se, (~ *postavši baraba*) probarabiti se, (~ *u moralnom smislu*) pej. prokurvati se, (*o djetetu*) razmaziti se **6** (*o strojevima*) nef. riknuti

pokvarljiv* adj. (*o hrani*) kvarljiv, kratkotrajan

polagati imprf. *usp.* položiti

polako adv. polagano, sporo, malo-pomalo, lagano, bez žurbe, ne žureći, korak po korak, nogu pred nogu, puževim korakom; umjereno, umjerenim tempom; jedno za drugim, redom, postupno, stupnjevito, (***samo*** ~) ne gori kuća, ne gori pod nogama, (*piti / jesti* ~) s merakom; nef. natenane

polarnica f polarni krug, nef. polarnik

polazak m pokret, odlazak, kretanje

polazište* n polazna točka, polaznica, ishodište, polazno mjesto, polazna situacija, platforma, osnova, osnovica, temelj, (~ *sportaša*) start

poleđina* f (~ *kakve stvari*) naličje *usp.*, (*meso s leđa*) pohrptina

polet m **1** (~ *ptica*) polijetanje, (~ *uz lepršanje*) prhut **2** (*osoba puna poleta*) poletnost, energija, snaga *usp.*, elan, živost, oduševljenje, ponesenost, zanesenost, zanos, ushićenje, žar, vatra, (~ *nakon nevolja / patnji*) pročišćenje **3** (~ *trgovine*) napredak *usp.*, razmah, zamah, porast, povećanje, nef. bum

poletjeti prf. (~ *u visine*) vinuti se, (~ *mahnuvši krilima: o pticama*) prhnuti, frknuti, (~ *za kim pokušavajući ga stići*) pojuriti, pohitati, potrčati *usp.*

poliandrija f višemuštvo, mnogomuštvo

polica f regal, raf

policajac m redarstvenik, arh. nef. redar, (~ *za specijalne zadatke*) specijalac, (*pripadnik MUP-a*) mupovac, (~ *u civilu*) detektiv, (*pripadnik milicije*) milicionar, (*gradski* ~) pozornik, stražar, arh. nef. (fić)majstor, (~ *koji nadgleda red na ulici*) pozornik, (*okrutan* ~) batinaš, (*prometni* ~) prometnik; pej. pandur, nef. pajkan, murjak

policija f redarstvo, (*gradska / prometna / pomorska u SFRJ*) milicija; nef. murja

poliedar m višeplošnik

polifonija* f višeglasje

poligamija f poliginija, višeženstvo, mnogoženstvo

poligon* m višekutnik, n-terokut

polijevati imprf. *usp.* politi; (~ *vrućom vodom*) furiti, šuriti, pariti

polisemija* f višeznačnost

politeizam m mnogoboštvo

politi prf. poprskati, zapljusnuti, zaštrapati, pljusnuti, poštrcati, poškropiti, zaliti, obliti, navodniti, namočiti, smočiti, skvasiti, nakvasiti, natopiti; *usp.* ovlažiti

političar* m (*istaknuti* ~ *u državnoj politici*) državnik, (*ekstremno agresivan* ~) jastreb, (*ekstremno blag* ~) golub, (~ *tvrde linije*) tvrdolinijaš, (*termin od 1945*) rukovodilac, (*osoba koja se iscrpljuje u sitnim političkim smicalicama*) politikant, (*pristalica politike centra*) centrist, centraš, centrumaš, (~ *koji djeluje samo u interesu svoje stranke*) strančar, strankaš, stranačnik, partizan

politika* f (*plemenska* ~) tribalizam, (~ *povećanja proizvodnje*) strategija, taktika, plan, stav

politrenjak m (*starinska mjera za tekućinu*) pinta

polizati prf. (~ *sve unaokolo*) o(b)lizati

polog* m (~ *koji se daje pozajmitelju radi naplate moguće štete*) kaucija, *jur.* jamčevina; (~ *pri kreditiranju*) depozit; *usp.* novac

polovica f (~ *kruške*) pol(a); polovina

položaj* m 1 (~ *tijela*) držanje, stav, poza 2 (~ *predmeta*) smještaj, mjesto, lokacija, raspored 3 (~ *u hijerarhiji*) rang, mjesto, pozicija, stupanj, stolica, (*osobni ~ koji je u vezi s pripadnošću kakvoj skupini*) status, (*visok ~ u politici*) fotelja, (~ *u društvu koji dovodi do boljega*) odskočna daska, (*dobro plaćen nezahtjevan ~*) sinekura, (~ *u sportu*) liga 4 (*zbog nezaposlenosti im je trenutni ~ vrlo loš*) stanje, situacija, okolnosti, stjecaj okolnosti/prilika, nef. konstelacija, prilike, (*bezizlazan ~*) mat-pozicija

položiti* prf. 1 (~ *što na pod*) polegnuti, poleći, staviti, (~ *sve redom*) ispolagati 2 (~ ***ispit***) dati ispit, proći, dobiti prolaznu ocjenu

poludjeti prf. 1 ne biti pri zdravoj/čistoj/svojoj pameti, sići s pameti/uma, izgubiti razum, izgubiti prisebnost duha, izgubiti pamet, povileniti, raspametiti se, pao je (komu) mrak na oči, oglupavjeti, otupjeti, zaglupjeti, (~ *od srdžbe*) pomahnitati, podivljati, pobjesnjeti *usp.*, pomamiti se, izbezumiti se, raspaliti se *usp.*, pao je (komu) mrak na oči, (~ *od krvi koja udara u glavu*) okrviti se; nef. izludjeti, poblesaviti, pobenaviti, pobudaliti, šenuti, šiznuti, pošašaviti, pošemeriti (pameću), pošandrcati, ponoriti, prolupati, ishlapjeti, izvjetriti, pomjeriti/okrenuti/skrenuti pameću, poremetiti/šenuti/pobrkati pameću, posvaditi se s pameću, otići na kvasinu, ušao je vrag u koga, poživinčiti, ekspr. nef. ostrviti se 2 (~ *za kim*) ludo se zaljubiti, zaljubiti se *usp.*, pomamiti se, (~ *za čim*) zanijeti se *usp.*

poluga* f motka, (~ *za podizanje tereta/dubljenje rupa u zemlji*) nef. ćuskija, (*mala polužica koja pokazuje jačinu tlaka/vrijeme i sl.*) kazaljka, (*zlatna ~*) zlatna palica, (~ *u zaprežnim kolima kojom se upravlja njihovim kretanjem*) rudo, nef. ruda, (~ *za podizanje učvršćenih dijelova*) pajser, (~ *u strojevima/vozilima koja se pokreće nogom*) pedala

polugodište n polјeće, (~ *na visokim školama*) semestar

polukat m međukat, mezanin

polukružan adj. amfiteatralan

polumjer m radijus

poluproizvod m poluprerađevina, poluprodukt, nef. polufabrikat

polusan m drijemež, ekspr. snohvatica

polutka* f arh. pola, (***svinjska ~***) nef. svinjska polovica

poluzatvoren* adj. (*o očima*) na pola koplja

polje* n 1 ravnica *usp.* 2 (*komad zemlje koji se obrađuje*) zemljište *usp.*, njiva, oranica, (~ *poslije kosidbe*) strnište *usp.*, (*zasijano ~*) usjev, (~ *na kojem se uzgaja žito*) žitnjak, (~ ***kukuruza***) kukuruzište, (~ *pod travom za košnju/ispašu*) livada *usp.*, (~ *gdje se ljetina polegla*) polog 3 (~ *rada*) područje *usp.*, djelokrug, oblast

poljoprivreda f zemljoradnja, poljodjelstvo, poljogospodarstvo, agrar, ratarstvo; povrtlarstvo, voćarstvo; stočarstvo, peradarstvo

poljoprivredni adj. poljodjelski, agrarni, zemljoradnički, ratarski, težački, zemljodjelski; voćarski, povrtlarski, stočarski, peradarski; seljački

poljoprivrednik m zemljoradnik, poljodjelac, agrarac, ratar, težak, zemljodjelac; voćar, povrtlar; stočar, peradar, seljak

poljoteka f agroteka

poljubac m ekspr. cjelov, (~ *u ruku*) rukoljub; nef. pusa, cmok, kušlec

poljubiti prf. dati poljubac, ekspr. cjelovati, rj. ljubnuti, (~ *više puta/sve redom*) izljubiti, nef. obljubiti; nef. cmoknuti, kušnuti

pomagalo* n (*nastavno ~*) učilo, (***ortopedska pomagala***) ulošci za cipele, štake, štapovi...

pomagati imprf. 1 pružati pomoć/podršku, davati podršku/potporu, raditi za koga, asistirati (komu), potpomagati, pripomagati, pridonositi, doprinositi, ići u prilog, pružati (komu) ruku, biti/naći se (komu) pri ruci, pritjecati/priskakati (komu) u pomoć, ići (komu) na ruku, biti uz (koga), gurati (koga); podupira-

ti, podržavati, poticati, štititi, hrabriti, zauzimati se, zalagati se (za koga), (~ *svim sredstvima*) pomagati rukama i nogama, (~ *onomu tko će se pokazati kao neprijatelj*) hraniti guju u njedrima **2** (~ *šaljući novac*) (financijski) potpomagati, uzdržavati, (*škrto* ~) dijeliti/davati milostinju, (~ *subvencijama*) subvencionirati, (~ *stipendijama*) stipendirati **3** ~ **se** (~ *uzajamno*) složno postupati, ruka ruku mije **4** (~ *čim*) ispomagati se, služiti se (čim), upotrebljavati (što) **5** (~ *dodatno radeći zbog male plaće*) dodatno zarađivati, nef. honorarčiti

pomak* m **1** (~ *tijela*) pomaknuće, micanje, pomicanje, pomicaj, (~ *figure konja u šahu*) konjički skok **2** (~ *u nastojanjima*) napredak *usp*., odmak

pomaknuti se prf. maknuti se *usp*., premjestiti se, (~ *tijelom unazad*) zabaciti se, (~ *guranjem*) pogurati se, (~ *malo u dosadi*) promeškoljiti se

pomalo adv. (~ *je zahladilo*) unekoliko *usp*., malo, (~ *dijeliti*) ponešto; nasitno, (*kao odgovor na pitanje "kako ste"*) tako-tako, podnošljivo, srednje, nije loše, ide (pomalo)

pomast f pomazanje; sveto ulje, balzam, melem

pomazanik m posvećenik

pomiješati prf. **1** spojiti, sastaviti, stopiti, kombinirati, amalgamirati, sintetizirati, (~ *sve u zdjeli*) izmiješati, smiješati, premiješati, (~ *sve redom*) ispremiješati, (~ *ono što se ne smije*) strpati sve u jedan/isti lonac, (*loše* ~) smućkati, zbućkati, zbrčkati, (~ *vrste*) spariti **2** (~ *koješta u priči*) ispreplesti, zaplesti, zamrsiti, splesti, zbrkati, pobrkati, pomrsiti, zamijeniti **3** ~ **se** (~ *s gomilom*) ući (u što), uključiti se (u što); spojiti se, združiti se

pomilovati prf. **1** (~ *po ruci*) podragati, pogladiti **2** (~ *kažnjenika*) amnestirati, abolirati, osloboditi (koga), oprostiti/smanjiti (komu) kaznu, poštedjeti (komu) život, pokloniti (komu) glavu/život, smilovati se

pomirenje n pomirba, izmirenje, (*javno ~ zaraćenih strana*) arh. izmirba

pomirisati prf. **1** primirisati, omirisati, (*o životinjama*) onjušiti, ponjušiti **2** (*pren*.) upoznati, iskusiti

pomiriti prf. **1** (~ *različite stavove*) izmiriti, uskladiti, dovesti u sklad **2** ~ **se** (*o neprijateljima*) izgladiti nesporazume, prekinuti svađu/neprijateljstvo, uskladiti/usuglasiti odnose, pružiti (komu) ruku (pomirenja), složiti se **3** (~ *s čime*) prihvatiti, primiti, ne opirati se, predati se, prepustiti se, rezignirati, slegnuti ramenima, leći na rudo, prežaliti (što) *usp*., pristati (na što)

pomirljiv adj. (~ *čovjek*) miroljubiv *usp*., popustljiv, tolerantan, snošljiv, blag, povodljiv, (~ *stav*) uskladljiv, izmirljiv, (*biti* ~) gledati kroz prste

pomisliti prf. sjetiti se *usp*., reći u sebi, (*ne ~ ni u jednom trenutku na što*) nemati ni na kraj pameti/ni u peti, nemati ni u primisli/primozgu

pomoć f **1** pomaganje, pripomoć, ispomoć, asistencija, potpora, podrška, usluga, zaštita *usp*., solidarnost; nada, (~ *samomu sebi*) samopomoć, (*vojna* ~) indat, (*nespretno ukazana* ~) medvjeđa usluga, (~ *u kući*) dvorba **2** (*dobiti ~ za gradnju kuće*) sredstva, financijska sredstva, pripomoć, doprinos *usp*., (*novčana ~ za studiranje / istraživanje*) stipendija, (*novčana ~ iz nekih državnih fondova*) subvencija, (*škrta* ~) milostinja, (*od toga neće biti velike pomoći*) korist **3** (*on im je velika* ~) pomoćnik *usp*., oslonac *usp*.

pomoći prf. *usp*. pomagati

pomoćni* adj. (~ *ležaj / pomoćna stolica*) sklopi(lj)v, rasklop(lj)iv, na rasklapanje/sklapanje

pomoćnik m pomagač, potpomagač, desna ruka, pomoć, pojačanje, asistent, saveznik, savjetnik, suradnik, partner, (*trgovački / zanatski* ~) djetić, kalfa, kalfić, (~ *župnika*) kapelan, (~ *starijima u seoskom domaćinstvu*) momak, (~ *u vojnoj hijerarhiji*) ađutant, pobočnik, ordonans, (~ *sudionika natjecanja*) sekundant

pomoću prep. s pomoću, uz pomoć; preko, putem, tako da

pomodar m nef. šminker

pomokriti se prf. urinirati, izmokriti se; nef. pustiti vodu, nef. vulg. popišati se

pomor* m izumiranje, (masovna) smrt *usp.*, zatir, zaraza *usp.*, (~ *stoke*) masovno ugibanje, crkavica

pomusti prf. izmusti, nef. podojiti

ponajprije adv. poglavito, osobito, naročito, prvenstveno, pretežno, uglavnom, ponajviše, najviše, u prvom redu, prvo, prije svega

ponašanje n držanje, vladanje, ophođenje, odnošenje, odnos, postupanje, postupak, način, potez, korak, (~ *usmjereno prema određenu cilju*) strategija

ponavljač m opetovnik, nef. repetant

ponavljanje* n opetovanje, iteracija, (*pravilno* ~) ritam, izmjenjivanje, (~ *gradiva*) uvježbavanje, korepeticija, obnavljanje, (~ *čega iz prošlosti*) recidiv, (~ *slika iz prošlosti*) vraćanje, (~ *serije*) repriza, (*višekratno* ~ *motiva u glazbi*) sekvenc(ij)a, (~ *iste teme s varijacijama*) muz. reperkusija, (*neuvjerljivo* ~ *čega poznatog*) stara/ista pjesma, papagajstvo, (~ *razreda kao opća pojava*) ponavljaštvo

ponavljati imprf. *usp.* ponoviti; (*dosadno* ~ *istu temu*) preživakavati, preživati, (~ *se*) derati stalno istu kozu

ponikva f vrtača, škrapa, krša, dol(ac)

poništenje n *usp.* poništiti; (~ *pravnog propisa*) abrogacija, abrogiranje

poništiti prf. ukinuti, dokinuti, opozvati, obesnažiti, obezvrijediti, oboriti, anulirati, (~ *pravni propis*) abrogirati, (~ *uknjižen podatak u knjigovodstvu*) stornirati

poništiv adj. opoziv, oboriv, obesnaživ, raskidiv

ponizan adj. smjeran, skrušen, pokoran, krotak, skroman, poslušan, pokajnički, molećiv, podčinjen *usp.*, jede (komu) iz ruke, manji od makova zrna, pognute šije, bez kičme (*pretjerano* ~ *u ophođenju*) nef. pej. gmaz

poniznost f smjernost, skrušenost, pokornost, krotkost, skromnost, poslušnost, molećivost, podčinjenost *usp.*, strahopoštovanje; pej. sluganstvo

ponos m ponositost, dostojanstvo, dostojanstvenost, čast, obraz, dika, dičnost, gordost, samopoštovanje, častoljublje, častohleplje, častoljubivost; ekspr. uznositost

ponosan adj. ponosit, dostojanstven, gord, dičan, gizdav, ohol, uzdignute glave, uzdignuta čela, rastu (komu) krila; ekspr. uznosit

ponositi se imprf. biti ponosan, gorditi se, dičiti se, dizati glavu, biti na čast, držati glavu visoko, gizdati se; ekspr. uznositi se

ponoviti prf. **1** (~ *istu stvar više puta*) opetovati **2** (~ *gradivo*) obnoviti, podsjetiti se (čega), prepričati (lekciju), nef. repetirati; parafrazirati, izgovoriti, uvježbati **3** ~ **se** opetovati se, opet/ponovo se dogoditi

ponov(n)o adv. nanovo, iznova, rj. iznovice, opet(ovano), još jednom/jedanput, sve od početka, ponavljajući, više puta

ponuditi prf. **1** (~ *komu što*) dati, pružiti, pokazati, (~ *na stol*) iznijeti, poslužiti, (~ *žrtvu*) prinijeti **2** ~ **se** (~ *za odgovoran posao*) biti dragovoljac, javiti se dobrovoljno, dati pomoć/usluge, volontirati, biti na usluzi, staviti se na raspolaganje, iskazati spremnost/želju za pomoć

popeti se prf. **1** (~ *na stijenu*) uspeti se, ispeti se, uzdići se, uzdignuti se, dignuti se, uzići, uzaći, (~ *na iznimno visok vrh*) osvojiti (što), (~ *s mukom*) uzverati se, izverati se, uskobeljati se, usprtiti se, (~ *visoko*) vinuti se, uzletjeti, (~ *puzajući*) uspuzati se, (~ *na konja*) uzjašiti, zajašiti, (~ *na stražnje noge*) propeti se, (*o vodi*) podići se, (*o suncu*) izići, pojaviti se **2** (*o cijenama*) povisiti se, porasti, narasti, povećati se, skočiti **3** (~ *na položaju*) napredovati *usp.*

popić* m (*zool.*) nef. rus

popis m **1** (~ *izgubljenih predmeta*) popisivanje, evidentiranje, evidencija, niz, (~ *pokretne imovine*) inventarizacija, (~ *robe u skladištu / trgovini*) inventura **2** (*pogledati u* ~ *prisutnih*) lista, nef.

spisak, (~ *u obliku abecedno sređene knjige*) imenik, registar, (*abecedno sređen ~ imena/pojmova*) abecedarij, kazalo, (~ *pokretne imovine s vrijednošću*) inventar, imovnik, (~ *robe*) konsignacija, (~ *prilikom izbora*) izborna lista, arh. listina, (~ *termina/šifara kakve djelatnosti/imena u hijerarhiji*) nomenklatura, (~ *manje poznatih pojmova*) glosar(ij), (~ *riječi*) rječnik, (~ *poreznih obveznika u Turskom Carstvu*) tefter, defter

popisivati imprf. evidentirati, inventirati, registrirati, prebrojavati; bilježiti, unositi

popiti prf. konzumirati, potrošiti, (~ *dovoljno*) napiti se (čega), (~ *dio tekućine*) otpiti, (~ *do dna*) ispiti, iskapiti, isprazniti, strusiti, istrusiti, iscijediti, vidjeti dno čaši, nef. (i)stresti, ždroknuti, (~ *s užitkom*) nef. ceknuti, (~ *alkoholno piće*) nef. cvrcnuti, cugnuti, (~ *gutljaj vode bez volje*) grcnuti, (~ *malo čega*) okusiti, gucnuti, gutnuti, (~ *malo iz boce*) potegnuti, povući, (~ *malo nakon jela*) zaliti, (~ *srčući*) srknuti, posrkati, usrkati, (~ *na brzinu*) trgnuti, (~ *sisanjem*) posisati, (*dobro* ~) nategnuti, (*o životinjama/neumjereno* ~) polokati, (~ *lapćući*) polaptati, (*zemlja je sve popila*) upiti

poplava f **1** (~ *zbog nadiranja vode*) potop, bujica, proboj vode, ekspr. povodanj; prelijevanje, izlijevanje, potapanje, (*vani je prava* ~) jaka kiša, prolom oblaka **2** (~ *naroda*) sva sila, gomila *usp.*, masa *usp.*

poplaviti prf. **1** (*o vodi*) preplaviti, potopiti, razliti se, preliti se, preteći, izliti se, provaliti, prekipjeti, nabujati **2** (*pren.*) prožeti, obuzeti, navaliti

poplavjeti prf. pomodrjeti

popločiti prf. nef. potaracati, posalidžati

poplun m nef. jorgan, imbotija

popratiti* prf. (~ *zvukom*) ozvučiti

popratni adj. prateći

popravak m popravljanje, poboljšavanje, doradba, dorađivanje; reparatura, repariranje

popraviti prf. **1** dovesti u ispravno stanje, ukloniti kvar, reparirati, nef. opraviti, (~ *automobil tako da opet vozi*) osposobiti, (~ *učinjeno*) ispraviti, korigirati, poboljšati, (*privremeno/loše* ~) zakrpati, pokrpati, (*naknadno ~ sliku*) retuširati, (~ *obuću mijenjajući potplat i prednji dio*) nef. foršibati, (~ *haljinu*) izravnati, izgladiti, (*šteta se ne može* ~) ublažiti, nadoknaditi, izbrisati, (~ *objekt*) sanirati, obnoviti, (~ *što za drugoga*) izvaditi kestenje iz vatre **2** ~ **se** (*o vremenu/prilikama/ljudima*) postati bolji, poći nabolje, poboljšati se, (*o ljudima*) opoštenititi se; nef. prodobriti se **3** (~ *nakon bolesti*) oporaviti se *usp.*

popravljiv* adj. ispravljiv, izgladiv, ublaživ, nadoknadiv, izravnjiv

popravni dom popravilište, odgojna ustanova, odgojno-popravni dom

poprečan adj. presječan, transverzalan, dijagonalan, (*o gredi*) traverzalan

poprečnica f presječnica, transverzala

poprečno adv. *usp.* poprečan; poprijeko, poprečke, poprečice, dijagonalno, po dijagonali

popričati prf. porazgovarati, izmijeniti nekoliko riječi, progovoriti par riječi, (~ *sjedeći*) posjediti, (~ *o nevažnim stvarima*) pročavrljati, nef. proćaskati, proćakulati, prožlabrati, proćeretati

popriloženje n adverbijalizacija

popucati prf. ispucati, napuknuti, ciknuti, caknuti

popularan adj. **1** (~ *glumac*) poznat, omiljen, obljubljen, razvikan, pej. famozan **2** (*popularno štivo*) pristupačan, narodni, pučki, neznanstven, jednostavan

popularnost f **1** poznatost, omiljenost, omiljelost, obljubljenost, razvikanost, (~ *emisije*) gledanost, slušanost, (*dobiti na popularnosti*) skočio je (komu) ugled, porasla je (komu) popularnost, podigao se je (komu) rejting **2** pristupačnost, pučkost, neznanstvenost, jednostavnost

popust m odbitak, bonifikacija, rabat, povlastica, nef. sniženje

popustiti prf. **1** (~ *uže*) olabaviti, razlabaviti, opustiti **2** (*o hladnoći/boli*) sma-

njiti se, oslabiti, omekšati, ublažiti se, (*o boli*) jenjati **3** (~ *pred čijim zahtjevima*) pristati, složiti se, sporazumjeti se, nagoditi se, pokoriti se, pomiriti se, ne protiviti se, ustuknuti; nef. odstupiti **4** (~ *u učenju*) pokvariti se **5** (~ *u zahtijevanju discipline*) pustiti uzde, pustiti s uzda

porast m rast, (~ *razine vode*) povišenje, (~ *broja pljački*) povećanje, (~ *proizvodnje*) razvitak, razvoj, (~ *mogućnosti*) pojačanje, (o)jačanje, (*nagli* ~) skok

poravnati prf. izravnati, zaravnati, sravnati, nivelirati, isplanirati, izjednačiti, ujednačiti, svesti na jednu ravninu, (~ *zemlju nogama*) ugaziti, utabati, (~ *glačalom*) uglačati

poraz m katastrofa, neuspjeh *usp.*, užas; nef. fijasko

porazno adv. (~ *se ponijeti*) katastrofalno, užasno, vrlo loše, poražavajuće, kobno

poraženi adj. (*u imeničkoj službi*) kapitulant

poreći prf. (~ *svoje riječi*) opovrgnuti, oporeći, osporiti, povući, zanijekati, negirati, opozvati (rečeno), odreći se (rečenoga), demantirati se, povući riječ, (*nedostojno* ~ *samoga sebe*) reći pa polizati, reći pa poreći, (~ *komu pravo na žalbu*) ne priznati, oduzeti, (~ *čije optužbe*) pobiti *usp.*, (~ *potpuno čije tvrdnje*) dezavuirati

poredak* m **1** raspored, ustrojstvo, struktura, (~ *po abecedi*) redoslijed, red, (~ *prilikom ocjenjivanja*) rang-lista **2** (*društveni* ~) uređenje

poredati prf. (~ *kao karike lanca*) ulančiti, (~ *u red/vrstu*) razvrstati, (~ *u niz*) nanizati, ponizati, naredati; svrstati, rasporediti, razmjestiti, namjestiti

poredbeni adj. komparativni

poremećaj m poremetnja, smetnja, zastoj, narušenost, narušenje, narušavanje, nered, (~ *pravilnoga kretanja/toka*) perturbacija

poremećen* adj. (~ *čovjek*) lud *usp.*, bolestan, nenormalan; nef. pomaknut, udaren (prakljačom/mokrom krpom), drmnut, sulud, otkačen

poremetiti prf. (~ *mir*) narušiti, pomutiti; uznemiriti, uzburkati, (~ *planove*) pokvariti, onemogućiti, pobrkati, omesti, pomesti, (~ *red među stvarima*) pošemeriti, okrenuti na glavu, pomiješati, ispremetati (što), (~ *pravilno kretanje/tok*) perturbirati

poreznik m pov. financ

porezovnik m porezni obveznik

poricati imprf. *usp.* poreći

porijeklo n podrijetlo, ishodište, početak, postanak, nastanak, geneza, izvor, počelo, vrelo, matica, loza, rod, krv, korijen, klica, zametak, nulta točka, (~ *robe*) provenijencija

porječje n bazen, arh. ozemlje

porod m **1** (~ *djeteta*) rođenje, (*težak* ~) rađanje, porođaj **2** (*nemati poroda*) potomstvo, potomci, djeca, rod, sjeme, pomladak; pej. (o)kot

porodništvo* n akušerstvo, primaljstvo

porok* m nedostatak, mana, mrlja, pogreška, neumjerenost, raskalašenost

porotnik m asesor; arh. prisjednik, prisežnik

portret* m (~ *samoga sebe*) autoportret, (~ *koji prikazuje psihičko stanje*) psihoportret

porub m obrub, opšitak, opšav, optok, rub, šav, zavratak; rj. zarub, nef. pervaz

porubiti prf. o(b)rubiti, opšiti, optočiti; rj. zarubiti, nef. oivčiti, (o)pervaziti

poruka f obavijest, informacija, novost, vijest, glas, pismo, (*službena papina/vladarska* ~) poslanica, (~ *koju prenose glasnici*) štafeta, (~ *poslana teleksom*) teleks, telegram, brzojav, (~ *poslana radiostanicom*) radiogram

poružnjeti prf. pogrdnjeti, ogrubjeti, izobličiti se *usp.*

posaditi* prf. **1** (~ *biljke*) nasaditi, zasaditi, usaditi, (~ *stabalca u goleti*) pošumiti, (*prenijeti i* ~ *na drugom mjestu*) presaditi **2** (~ *za stol*) posjesti

posao* m **1** (*svakodnevni* ~ *im je dosadan*) rad *usp.*, djelatnost, (*protuzakonit/sumnjiv* ~) afera, (prljava) rabota, (*nelegalan/dopunski* ~) nef. fuš, (*loše/površno obavljen* ~) krparija *usp.*, (~ *koji*

zahtijeva malo truda) hladovina, (*sumnjiv* ~) nef. petljavina, (*besmislen* ~) prelijevanje/presipanje iz šupljeg u prazno, mužnja jarca; poduzetništvo, biznis, trgovina **2** (~ *koji je izučio*) zvanje, zanimanje *usp.*, (~ *kao ukupnost teorije i prakse na određenom području*) struka, (*dobiti* ~) namještenje, zaposlenje, angažman, služba, radno mjesto, mjesto **3** (*to učiniti nije njegov* ~) obveza, dužnost, zadatak

poseban adj. **1** (~ *prostor*) zaseban, odvojen, izdvojen, odijeljen, samostalan **2** (~ *pojedinac*) osobit, naročit, svojevrstan, izvanredan, izniman, izuzetan, osebujan, samosvojan, izvoran, specijalan, neobičan, neuobičajen, čudan, specifičan, karakterističan

posebno adv. **1** *usp.* poseban **2** (*platiti svaki* ~) zasebno, zasebice, posebice, pojedinačno, odvojeno, razdvojeno, odvojito, za sebe, svatko za sebe, arh. osebice, ponaosob, odjelito, odijeljeno, izdvojeno, izolirano, ekstra **3** (*to ih* ~ *muči*) osobito, naročito, navlastito, napose

posebnost f **1** zasebnost, odvojenost, odijeljenost, izdvojenost, samostalnost **2** osobitost, naročitost, izvanrednost, iznimnost, izuzetnost, osebujnost, svojevrsnost, samosvojnost, izvornost, specijalnost, neobičnost, neuobičajenost, čudnost, specifičnost, specifikum, karakterističnost

posegnuti prf. (~ *za čim*) pružiti ruku (za čim), mašiti se (čega)

poseniliti prf. izgubiti duhovnu svježinu, podjetinjiti, ishlapjeti, nef. otići na kvasinu/mufu

posezati imprf. *usp.* posegnuti

posipati* imprf. (~ *trunjem*) truniti, (~ *prašinom*) zaprašivati

posjeći* prf. (~ *stablo*) sasjeći, oboriti, poobarati, porušiti, srušiti, (~ *puno*) ogolititi, ogoliti (što)

posjećivati imprf. *usp.* posjetiti; (~ *koga*) odlaziti (komu), obilaziti (koga)

posjed m imanje *usp.*, imutak, imetak, (*veliki* ~) latifundija, (*zemljišni* ~) nef. grunt, (~ *na selu*) ladanje, (~ *dobiven od vladara uz određene uvjete*) pov. leno, (~ *vlastelina*) vlastelinstvo, (*grofov* ~) grof(ov)ija

posjet m ekspr. pohod, (*liječnički* ~) vizita, obilazak, kontrola, (~ *svetim mjestima*) hodočašće

posjetitelj m posjetilac, pohoditelj, gost *usp.*, (~ *na koncertu*) slušatelj, (~ *na utakmici*) gledatelj, (*u dvorani je mnogo posjetitelja*) publika, svijet; ekspr. prisutnik, nazočnik, rj. posjetnik

posjetiti prf. doći komu (u goste), otići komu, zaći (komu) u kuću, obići (koga/što), ekspr. pohoditi, doći u pohode, (~ *koga nakratko*) navratiti *usp.*, (~ *moćne zbog čega*) obijati pragove, obijati tuđa/svačija vrata, (~ *sveta mjesta*) hodočastiti

posjetnica f nef. vizitkarta, vizitka

poskupjeti prf. nef. otići gore, dići se

poslastica* f **1** (*o posebno ukusnu jelu*) specijalitet, delikatesa, delicija **2** (~ *nakon jela*) desert, slastica *usp.*, slatkiš, kolač *usp.* • nef. gulozarija

poslati prf. **1** (~ *pismo*) dati na poštu, otpremiti, odaslati, otposlati, proslijediti, otpraviti, impostirati, (u)baciti (u sandučić), (~ *na više mjesta*) razaslati **2** (~ *koga na drugo mjesto*) uputiti, rj. spraviti, (~ *vojne jedinice daleko naprijed*) detažirati

poslije adv. **1** (~ *rata bilo je teško*) nakon, po, nef. iza **2** (*treba promisliti, a ne se* ~ *kajati*) kasnije, naknadno

poslodavac m šef, nef. gazda, bos

poslovan adj. **1** (~ *ton*) služben **2** (~ *čovjek*) poduzetan **3** (***poslovni čovjek***) nef. biznismen

poslovati* imprf. raditi, (~ *uz špekulacije*) špekulirati, operirati

poslovica f (mudra) izreka, proverbij, (*duhovita sažeta misao*) aforizam; rj. prirječica

poslovođa m rj. djelovođa

posluga* f posluživanje, dvorenje, podvorba, servis, usluga

poslušan adj. pokoran, ponizan, smjeran, krotak, skrušen, podčinjen, podređen,

podložan, povučen, šutljiv, strpljiv, popustljiv, savitljiv, (*vrlo* ~) vjeran kao pseto, kud (tko) okom on/ona skokom; ropski, (*biti* ~) jesti komu iz ruke

poslušati* prf. **1** (*malo* ~) posluhnuti, osluhnuti, počuti **2** (~ *čiji savjet*) učiniti kako se (komu) kaže, postupiti po savjetu/naredbi, prihvatiti (što), pokoriti se (čemu)

poslušnički adv. pokornički, pokorno, ponizno, ulizički *usp.*, štreberski, mandarinski; pej. vazalski, kumordinarski, sluganski, posilnički, mamelučki, cerberski; nef. bespogovorno

poslušnik* m pokornik, poniznik, sluga, plaćenik, prodana duša, ulizica *usp.*, štreber, marioneta *usp.*, robot, (~ *višeg činovnika / dužnosnika*) mandarin, (*pl.*) stado, (~ *svakoj vlasti*) zastava svih boja, žvala za svaku uzdu; pej. vazal, kumordinar, slugan, skutonoša, posilni, nijemo govedo, mameluk, cerber, tevabija

poslušnost f posluh, pokornost, poniznost, smjernost, krotkost, skrušenost, podčinjenost, podređenost, podložnost, povučenost, šutljivost, strpljivost, popustljivost

poslužiteljica f servirka

poslužiti prf. **1** (~ *goste*) podvoriti, ponuditi jelom/pićem, dati jelo/piće, (~ *kavu*) ponuditi (što), iznijeti/dati/staviti na stol, iznijeti/donijeti pred koga, servirati **2** (*predmet ipak može* ~) pomoći, biti od koristi/pomoći **3** ~ **se** (~ *čime*) upotrijebiti, uporabiti, iskoristiti, (~ *čime u nevolji*) pribjeći, pribjegnuti (čemu)

posluživati imprf. *usp.* poslužiti; (~ *sve po redu*) nef. opsluživati

posljedica f konsekvencija, nef. konsekvenca, ishod, posljedak, odraz, rezultat *usp.*, (*neizbježna* ~ *slijeda događaja*) implikacija, (*nema nikakvih* ~) (i) nikom ništa

posljednji* adj. **1** (~ *u redu / nizu*) nef. zadnji, (~ *sa strane*) krajnji **2** (~ *argument je uvjerljiv*) upravo spomenuti, potonji **3** (*njihova posljednja riječ*) konačan *usp.*, zaključni **4** (*posljednja moda*) najnoviji **5** (~ *propalice*) zadnji, najgori

pospan adj. sanjiv, snen, ekspr. sanen, dremljiv, uspavan, uljuljan, nerasanjen, nerazbuđen, bunovan, mamuran; usporen, spor, trom, neaktivan, neživotan, malaksao, klonuo

pospanac m pospanko, sanjivac, sanjalo, spavač, spavalo, spavalica, dremljivac, drijemalo, drijemalica, kunjalo, kunjalica, čmavalo

pospanost f sanjivost, snenost, drijem, dremljivost, dremovnost, drijemež, drijemavica, drijemanje, uspavanost, uljuljanost, nerasanjenost, nerazbuđenost, bunovnost, mamurnost; usporenost, sporost, tromost, neaktivnost, nef. fjaka, neživotnost, malaksalost, klonulost

posramiti prf. **1** (~ *koga*) zasramiti, zastiditi, postiditi; zbuniti, smesti **2** ~ **se** zasramiti se, zastidjeti se, postidjeti se, osjetiti stid/sram, pokriti se ušima, pocrvenjeti (do ušiju), zbuniti se, smesti se, (~ *jako*) propasti u zemlju (od stida/srama)

posred prep. po/u sredini, nef. sred

posrednik m posredovatelj, arbitar, (~ *u prodaji*) komisionar, (~ *među zaraćenim stranama*) miritelj, (~ *u prodaji nekretnina, plasmana filma i sl.*) agent, (~ *pri sklapanju braka*) nef. provodadžija, (~ *boraca u kakvu dvoboju*) sekundant, (~ *u sklapanju poslova*) mešetar, broker, (~ *na burzi*) senzal, nef. diler

posredno adv. neizravno, indirektno, (*doznati* ~) iz druge/treće ruke, sa strane

posrnuti* prf. saplesti se, zateturati se, zanijeti se, zanjihati se, izgubiti ravnotežu, spotaknuti se, nef. popiknuti se

posrtaj m posrnuće, spotaknuće; *usp.* posrnuti

posrtati imprf. *usp.* posrnuti

post m **1** pošćenje, nemrs, suhojedica, (*četrdesetodnevni* ~ *uoči Uskrsa*) korizma **2** (*nef.*) suzdržavanje, umjerenost

postaja* f **1** (*autobusna / željeznička* ~) stanica, (*željeznička* ~) kolodvor, (*autobusna / tramvajska* ~) stajalište, (*manja* ~ *između većih*) međupostaja, (~ *vlaka*) nef. štacija **2** (*policijska* ~) stanica

postajati imprf. *usp.* postati

postan adj. **1** (~ *ručak*) nemastan, bezmesan **2** (~ *prinos*) oskudan, siromašan *usp.*

postati prf. (*što će sve od njih* ~) nastati *usp.*, pojaviti se, dogoditi se, biti, (~ *druga osoba*) promijeniti se, pretvoriti se (u što), (~ ***netko i nešto***) uspjeti *usp.*

postaviti* prf. **1** (~ *što kamo*) staviti, metnuti, položiti, namjestiti, smjestiti, uglaviti, (~ *na razna mjesta*) razmjestiti, rasporediti, (~ *na položaj u hijerarhiji*) pozicionirati, (~ *koga na viši položaj*) unaprijediti, promaknuti *usp.*, (*gusto* ~) načičkati, (~ *u što*) uložiti, ubaciti, umetnuti, (~ *glas u pjevanju*) impostirati **2** (~ *novog ministra*) imenovati *usp.*, dovesti, (~ *vladara*) ustoličiti **3** ~ **se** (~ *bahato*) zauzeti stav, držati se

postavka f **1** (~ *se nije pokazala točnom*) teza, tvrdnja, stav, (~ *od koje se polazi*) polazište, premisa, postulat **2** načelo *usp.*

postavljati imprf. *usp.* postaviti

postdiplomski adj. poslijediplomski, podiplomski

posteljica* f placenta, plodnica; nef. plodva

posteljina f krevetnina, posteljno rublje; plahte, navlake, jastučnice, deke, pokrivači, prekrivači, (~ *za jedno potpuno presvlačenje*) presvlaka

postići* prf. ostvariti, doći do čega, polučiti, dobiti, zadobiti, dostići, napraviti, steći; uspjeti *usp.*, (~ *što uz teškoće*) izboriti se (za što), stići do čega preko trnja, natopiti (što) suzama, (~ *moljenjem / zalaganjem*) izmoliti, ishoditi, (~ *nastojanjem / protuuslugama*) isposlovati, (~ *lukavstvom lisice*) izlisičiti, (~ *spretnošću / uvjeravanjem / moljenjem*) izvrtjeti, izmoljakati, iskamčiti, izmamiti, nef. izventati, ogrepsti se, (~ *spretnim nastojanjem*) nef. provrtjeti

postojan adj. stalan, nepromjenjiv, stabilan, čvrst *usp.*, nepokolebljiv, izdržljiv, nepopustljiv, otporan, ustrajan, dosljedan, pouzdan; predvidljiv, stoički; trajan, uporan, neprekidan

postojanost f stalnost, nepromjenjivost, stabilnost, čvrstina *usp.*, nepokolebljivost, izdržljivost, nepopustljivost, otpornost, ustrajnost, dosljednost, pouzdanost; predvidljivost, (*moralna ~ pred životnim nevoljama*) stoicizam; trajnost, upornost, neprekidnost

postojanje n bivanje, trajanje, egzistencija, egzistiranje, život, življenje, način života, opstanak, opstojanje, održavanje života, (*puko* ~) preživljavanje

postojati imprf. biti, opstojati, egzistirati *usp.*, živjeti *usp.*, bivstvovati, trajati, održavati se, (*u tekstu postoji puno nejasnoća*) ima (čega)

postolar m cipelar, obućar; nef. šuster, šoštar, kaliger

postolje n podnožje, podstavak, (~ *spomenika*) postament, (*umjetničko ~ kipa*) pijedestal, (~ *na kojem se stoji na pozornici zbog boljega viđenja*) praktikabl, (~ *u obliku krakova*) nožice, (~ *za kovanje*) nakovanj, (*kolsko* ~) trap, (~ *s lijesom*) odar

postotak* m (~ *za posredovanje*) provizija

postsocijalizam* m tranzicija

postupak* m **1** (~ *obavljanja čega*) metoda, procedura, proces, način, prosede, protokol, praksa, (*stalno ponavljan* ~) rutina, (~ *u svečanim prilikama*) ceremonija(l), (~ *obrade / prerade sirovina*) tehnologija **2** (*neobičan* ~) ponašanje *usp.*, potez, korak, (*lijep / ružan* ~) čin, djelo, gesta, (*ružan ~ prema komu*) svinjarija, prljavština, nečasnost *usp.*

postupati imprf. **1** (~ *brzo*) raditi *usp.*, činiti, djelovati **2** (~ *obzirno*) ponašati se, odnositi se, ophoditi se, vladati se

postupiti prf. **1** (~ *kako je isplanirano*) učiniti, uraditi, napraviti, izvršiti **2** (~ *loše u kritičnoj situaciji*) ponijeti se

posuda* f (~ *za piće s ručkom, ob. zemljana*) vrč *usp.*, (*drvena ~ za pranje s dva uha*) kabao *usp.*, (*velika starinska keramička* ~) dolija, (*bakrena ~ uska grla sa zaklopcem*) nef. ibrik, (*drvena ~ s poluobručem*) kablica, (*velika drvena ~ za napajanje stoke*) kopanj(a), korito, vo-

lov, (*velika drvena ~ za kiseljenje kupusa*) kaca, badanj, (*kamena ~ za ulje*) kamenica, (*antička glinena trbušasta ~ s dva drška*) amfora, (*limena/plastična ~ za nošenje benzina*) kanistar, (*veća limena/plastična ~*) kanta, (*zemljana trbušasta ~*) ćup, (*drvena ~ za vodu/vino iz koje se može piti*) čobanja, (*bakrena duboka ~*) nef. tenžera, vangla, (*duboka ~ za iskuhavanje*) ramina, (*drvena ~ za plodove žitarica*) varićak, (*polukružna ~ načinjena od tikve*) vrg, (*drvena ~ koju rade bačvari*) puta, (*~ za pepeo pokojnika*) urna, žara (*~ za nabijanje lana/kudjelje*) stupa, (*~ za kemijske pokuse*) retorta, (*~ kojom se zasipa zrnje u mlin*) zasipača, (*~ za držanje cvijeća*) vaza, (*velika ~ u kojoj rastu biljke*) žardinijera, (*~ od jedne oke*) okanica, (*opletena ~*) pletenka *usp.*, (*~ za piće*) pehar *usp.*, (*~ za sir*) sirnica, (*~ za kuhanje crne kave na otvorenoj vatri*) surica, (*~ za tučenje maslaca*) stap, (*drvena visoka ~ za vodu*) bremenica, brenta, nef. putunja, (*~ u kojoj se nosi voda za pasom za kosidbe*) vodijer *usp.*, (*~ u kojoj se tiješti*) mastilo, maštilo, (*~ u koju se muze*) muz(i)lica *usp.*, (*~ u kojoj se što tuca*) mužar *usp.*, (*drvena niska ~*) vedro *usp.*, (*drvena ~ s dva uha za pranje*) škaf, čabar, (*~ za hostiju*) pokaznica, monstranca, svetotajstvo, (*čelična ~ otporna na vrlo visoke temperature*) autoklav, (*~ za kuhanje osnove za bijelu kavu*) kavenik, koguma, (***noćna** ~*) nef. tuta, lonka, vrčina, kahlica, bukalin

posudba f posuđivanje, unajmljivanje, uzajmljivanje, pozajmljivanje, uzimanje (u najam), (*~ novaca u banci*) kredit, (*davanje robe s dogovorom naknadnog plaćanja*) poček, priček, nef. veresija

posuditi prf. **1** (*~ automobil u agenciji*) unajmiti, uzeti, (*~ od koga*) uzajmiti, pozajmiti, uzeti u zajam, nef. zajmiti **2** (*~ komu što*) dati u zajam, pozajmiti, uzajmiti, (*~ komu novac uz ugovor*) kreditirati (koga), (*~ komu glas u filmu*) dublirati glas

posuđe n suđe

posuđenica f tuđica

posuđivač m unajmljivač, unajmitelj, uzajmljivač, uzajmitelj, pozajmljivač, pozajmitelj; kreditor

posuđivati imprf. *usp.* posuditi

posuti prf. *usp.* posipati

posvaditi prf. **1** (*~ prijatelje*) zavaditi, izazvati svađu, unijeti razdor (među koga), baciti kost razdora, stvoriti kavgu/razmirice, stvoriti/unijeti zlu krv; nef. svaditi **2** ~ **se** zavaditi se, svaditi se, posvađati se, počupati se, porječkati se, sporječkati se, pograbiti se, pokoškati se, pokarati se, zakavžiti se, ući u kavgu, sukobiti se, zametnuti kavgu, (*~ jako*) zaratiti se, zakrviti se, poklati se, doći s kim na krv i nož; nef. zakačiti se, pokefati se, podžapati se

posvajati imprf. *usp.* posvojiti

posvećen* adj. blagoslovljen, kršten

posvećenje n posveta, (*čin proglašenja svecem*) konsakracija

posvećivati imprf. *usp.* posvetiti; (*~ u crkvenom obredu*) pravosl. svetiti

posveta* f (*o tekstu*) dedikacija

posvetiti* prf. **1** (*~ crkvenim obredom*) blagosloviti **2** (*~ čemu pozornost*) pokloniti, obratiti **3** ~ **se** (*~ zaostalim poslovima*) prionuti (na što) *usp.*, odati se, predati se (čemu)

posvjetoviti prf. sekularizirati, laicizirati

posvojenik m posvojče, adoptat, usvojenik, posinak, pokćerka, (*dijete iz prethodnog braka prema novom supružniku*) pastorak, pastorka; rj. hranjenik

posvojenje n adopcija; *usp.* posvojiti

posvojitelj m usvojitelj, poočim, pomajka, rj. paroditelj

posvojiti prf. **1** usvojiti, adoptirati, posiniti, pokćeriti, uzeti pod svoje **2** (*~ što tuđe*) prisvojiti *usp.*, oteti

posvojni adj. posesivan

posvud(a) adv. **1** (*~ tražiti naočale*) svud(a), svagdje, nef. svugdje, svuda i svagdje, uzduž i poprijeko, nadaleko i naširoko, na sve strane, i lijevo i desno **2** (*~ putuje*) svakamo

pošiljatelj m (~ *pisma/poruke*) adresant, (~ *robe*) otpremnik, otpremač, ekspeditor

pošiljka* f pošta, (*pismovna* ~) pismo, omot, dopisnica, razglednica, (*veća poštanska* ~) paket(ić), (*preporučena* ~) preporuka, (~ *robe*) konsignacija

poštar m pismonoša, listonoša; dostavljač *usp.*, kurir, raznosač pošte; arh. knjigonoša

poštedjeti prf. (~ *koga*) smilovati se, pomilovati (koga) *usp.*, sačuvati, izbaviti, osloboditi, spasiti, (~ ***komu život***) pokloniti glavu, oprostiti kaznu

pošten adj. **1** (~ *postupak/poštena osoba*) častan, čestit, pravedan, valjan, ispravan, nepokvaren, neiskvaren, pravičan, dostojanstven, etičan, moralan, čistih ruku, nepotkupljiv *usp.*, neporočan, primjeran, uzoran, pouzdan, odan, iskren, otvoren, pravi, istinoljubljiv, dosljedan, savjestan, (~ *u odnosima s kolegama*) kolegijalan, (*biti* ~) imati vertikalu, biti na svom mjestu; nef. fer **2** (~ *dobitak, nef.*) velik, obilan, bogat, valjan, (~ *zagrljaj, nef.*) jak, snažan, (*poštena prehlada, nef.*) jak, ozbiljan, znatan

poštenjak m dobričina *usp.*, pravednik, nepotkupljivac, neporočnik, nef. poštenjaković

poštenje n časnost, čast, obraz, čestitost, pravednost, valjanost, ispravnost, nepokvarenost, pravičnost, dostojanstvenost, etičnost, moralnost, čistoća, čiste ruke, čista savjest, nepotkupljivost, nepodmitljivost, neporočnost, primjernost, uzornost, pouzdanost, odanost, iskrenost, istinoljubivost, dosljednost, savjesnost, kolegijalnost

poštovan adj. (~ *građanin*) cijenjen, ugledan, častan, priznat, (*u obraćanju: poštovani gospodine*) ekspr. štovani, ekspr. arh. velepoštovani

poštovanje n (~ *čijih zasluga*) uvažavanje, respekt(iranje), priznanje, (*duboko ~ prema mrtvima*) pijetet, (*duboko ~ uz padanje ničice*) proskineza, (~ *s primjesom straha*) strahopoštovanje, (*uživati ~ u društvu*) ugled, čast, počast, cijena; ekspr. štovanje

poštovatelj m poštovalac, ekspr. štovatelj, štovalac

poštovati imprf. **1** (~ *koga zbog njegovih odlika*) cijeniti *usp.*, uvažavati, držati do (koga/čega), respektirati, imati obzira (prema komu); ekspr. štovati **2** (~ *sve zaključke*) uzimati (što) u obzir, priznavati, osvrtati se (na što), držati se, pridržavati se (čega), postupati/djelovati u skladu s čim; nef. fermati

potaknuti prf. **1** (~ *koga na djelovanje*) potaći, pokrenuti, ponukati, izazvati (na akciju), pobuditi (volju), zapaliti iskru, stimulirati, pothraniti, podbosti, podjariti, potpaliti, požuriti (koga na što), ohrabriti, obodriti, osokoliti, podići, inspirirati, aktivirati, nadahnuti, nagovoriti *usp.*, oduševiti *usp.*, navesti, nagnati, (~ *interes*) pobuditi, izazvati, (~ *akciju/zanimanje*) dati povoda, dati maha (čemu), pospješiti, nef. zasvrbjeti, zagolicati, zasvrdlati, (~ *koga da postane čio*) razigrati **2** (~ *vatru*) ražariti, potpiriti, potpaliti, podjariti, čarnuti **3** (~ *lanac nemira*) prouzročiti, proizvesti, izazvati, potpiriti, raspiriti

potamniti prf. zatamniti, zamračiti, zacrniti, pomrčati, omrčiti

potamnjeti prf. pocrniti, pocrnjeti, pomrčati, zatamnjeti se, zacrniti se, zamračiti se, smračiti se, smrknuti se, zamagliti se, (*malo ~ na suncu: o koži*) preplanuti; nef. poškuriti

poteći* prf. **1** (*naglo ~: o tekućini*) lijevnuti, p(r)okuljati, šiknuti, provaliti, navaliti, proliti se, pljusnuti, izbiti, naići, suknuti, sručiti se, jurnuti, (*o krvi iz nosa*) udariti, trgnuti, (*o krvi*) procirkulirati **2** (~ *komu u pomoć*) požuriti *usp.*, pohitati

potez* m **1** (~ *na papiru*) crta *usp.* **2** (*dobar ~ prema protivnicima*) postupak, ponašanje *usp.*, čin **3** (~ *u sportu koji potpuno onemogućuje suparnika*) nokaut, (*vješt sportski* ~) parada, (~ *u šahu*) nef. cug, (*loš ~ u šahu*) previd

pothvat* m podvig, junačko/smiono djelo, junaštvo, hrabrost, postignuće, rj. poduzeće, (*egzotičan* ~) pustolovina, avantura

poticaj m pobuda, izazov, stimulans, inspiracija, motiv, povod, iskra, inicijativa, samonicijativa; poticanje, pokretanje, ohrabrivanje, stimulacija, bodrenje, nagovaranje, nagovor, nukanje, poziv, vokacija

poticajan adj. konstruktivan, inspirativan, pokretački, koristan, napredan, stvaralački

poticanje n usp. poticati; (~ *na određeno društveno djelovanje*) agitacija

poticati imprf. **1** (~ *koga na što*) hrabriti, bodriti, sokoliti, buditi, stimulirati, motivirati *usp.*, gurati, nagovarati, navoditi (na što), nukati, navlačiti, (~ *čije nezadovoljstvo*) izazivati, pobuđivati, raspirivati, potpaljivati, podjarivati, razjarivati, podbadati, draškati, dražiti, pospješivati, podbunjivati, buniti, huškati, čarkati, nef. tentati, (~ *koga uspješno / vatreno*) nadahnjivati, oduševljavati, rasplamsavati želju, (~ *koga na prihvaćanje svojih stavova*) pridobivati, mamiti, primamljivati, kuhati (koga), privlačiti, vrbovati, (~ *silom*) prisiljavati, siliti, primoravati, goniti, tjerati **2** (~ *vatru*) čarkati, razgarati, ražarivati, podjarivati, raspretati; nef. tarkati

potisnuti* prf. **1** (~ *što u drugi plan*) gurnuti, rinuti, odgurnuti, maknuti, ukloniti **2** (~ *osjećaje*) zatomiti, prikriti, sakriti, svladati, zadržati u sebi, progutati, suzbiti, suspregnuti, stišati, suzdržati (se), otrpjeti; nef. prigušiti

potišten adj. utučen, snužden, bezvoljan, lađe su (komu) potonule, pokunjen, drži se kao pokisla kokoš, obeshrabren, pogružen, ututkan, tužan *usp.*, nesretan *usp.*, žalostan *usp.*

potištenost f utučenost, snuždenost, bezvoljnost, pokunjenost, obeshrabrenost, pogruženost, tuga *usp.*, žalost *usp.*

potjecati imprf. vući korijenje/korijen, voditi/vući porijeklo, vući lozu, proizlaziti, proistjecati, proishoditi

potjera f (*bjesomučna ~ za kim*) hajka, gonjenje, progonjenje, progon, praćenje, slijeđenje, potraga, pogon, (~ *im je za petama*) gonitelji, progonitelji, goniči

potjerati* prf. pognati; otjerati, najuriti, istjerati, grubo udaljiti, ukloniti, izbaciti, odbaciti, odbiti (koga), odagnati, pokazati komu vrata, potprašiti komu pete, natjerati/nagnati (koga) u bijeg, maršnuti, potprašiti (komu) tabane, dati nogom, otpisati, riješiti se (koga), poslati (koga) do vraga, otresti se, nef. otarasiti se, (~ *pucnjima iz vatrenog oružja*) potprašiti; nef. otprašiti, sprašiti, (iz)nogirati, dati (komu) nogu, otkantati, otperja(ši)ti, nadžariti

potkoljenica* f (*teleća / svinjska ~*) koljenica, (*stražnji dio potkoljenice*) list

potkopati* prf. (~ *čije planove*) podrovati, osujetiti, minirati, podgristi, pokvariti, srušiti

potkošulja f maja, majica; nef. guća

potkresati prf. podrezati, srezati, opsjeći, podsjeći, potkratiti; nef. štucnuti

potkresavati imprf. *usp.* potkresati; potkresivati

potkrovlje n mansarda, mansardni stan, potkrovnica; tavan

potlačenik m obespravljeni(k), podjarmljeni(k), rob, parija, kmet

potočnica f (*bot.*) nezaboravak, spomenak, plavomilje

potomak m porod *usp.*, potomstvo, izdanak, (*pl.*) mladi naraštaj, sinovi, kćeri, rod

potonji adj. **1** (*koji je u vremenu poslije drugih*) kasniji **2** (~ *spomenuti*) posljednji *usp.*

potpalublje n nef. štiva, stiva

potpetica f visoka peta; nef. peta, štikla

potpis* m (*vlastoručni ~*) autogram, (*kraći ~ na administrativnom aktu*) paraf

potpisati prf. **1** signirati, (~ *administrativni akt*) parafirati, (~ *sve redom*) ispotpisivati (se), (~ *kao jedan od najmanje dvojice*) supotpisati **2** (*takvu izjavu ne bi bilo dobro ~*) potvrditi, priznati, odobriti, obvezati se

po(t)plat m (~ *na planinarskoj cipeli*) vrnčanica; nef. đon, šjola

potpora f pomoć, oslonac, uporište, podrška; potporanj *usp.*

potporanj m (*predmet koji što podupire*) podupirač, držač, nef. bolta, potpirač, potpornik, uporanj, oslonac, podmetak, pridrživač, uporište, lamela, kolac, rasporanj; rj. potpora

potpun adj. **1** (*potpuna kolekcija*) cio *usp*., cjelovit, ukupan, kompletan, kompletiran, upotpunjen, integralan; neokrnjen, nenačet **2** (*potpuna osoba*) razvijen, izgrađen **3** (*potpuna budala*) pravi *usp*.

potpuno adv. sasvim, totalno, posve(ma), sasma, stopostotno, savršeno, temeljito, nepovratno, iz temelja, dokraja, skroz, u potpunosti/cjelini, stubokom, listom, (~ *podržati*) bezrezervno, neograničeno, u potpunosti, bez ograda, (~ *sličan*) navlas, posve, na/u dlaku, (~ *lud*) nef. načisto, (~ *uništiti*) iz temelja/korijena, bez ostatka, skroz, dogrla, dovrata, nef. skroz-naskroz, (~ *se urediti*) od glave do pete; nef. potpunoma

potpunost f **1** cjelovitost, cjelina, čitavost, kompletnost, totalnost, ukupnost, zaokruženost; neograničenost, bezrezervnost; neokrnjenost, nenačetost **2** razvijenost, izgrađenost

potraga f **1** (~ *za bogatstvom*) traženje, traganje **2** (~ *za odbjeglim zatvorenikom*) potjera *usp*., gonjenje

potraživanje n tražbina

potrbuške adv. potrbušice, nef. pobaučke

potrbušnica f peritoneum

potrčati prf. pojuriti, jurnuti, poletjeti, zaletjeti se, zajuriti se, zatrčati se, pohrliti, poteći, zabrzati, nagnuti, sunuti, raspaliti, sručiti se, strmoglaviti se, potprašiti pete/noge, opružiti korak, požuriti, (~ *kao bijesno govedo*) razobadati se

potrčko m potrčkalo, potrkuša, potrkalo, trčkaralo, mali od kužine, sluga

potreba* f (*prijeka* ~) nužnost, nužda, neminovnost, neophodnost, (~ *za čim*) želja; ludovanje, pomama

potreban* adj. (*prijeko* ~) nuždan, neophodan, neizbježan, nezaobilazan, neizostavan, neodgodiv, obavezan, bezuvjetan, kao komad kruha, nasušan

potrepštine f pl. adm. nef. fasung, trebovanje

potres* m **1** (*grad je pogodio* ~) podrhtavanje tla; nef. trešnja, trus **2** (*snažan duševni* ~) stres, (~ *psihe*) nef. psihodrama

potresan adj. ganutljiv, dirljiv *usp*., uznemirujući, strašan, šokantan; pun patosa, patetičan, žalostiv, nef. srcedrapateljan

potresti prf. **1** (~ *stolicu*) zatresti, prodrmati, uzdrmati **2** (~ *koga svojom izjavom*) šokirati, uzbuditi, ganuti, dirnuti (koga) u srce

potrgati* prf. pootkidati, (~ *knjigu*) istrgati, nef. razbucati

potrošač m konzument; kupac (robe), mušterija

potrošiti* prf. **1** (~ *sve zimske zalihe*) pojesti *usp*., popiti *usp*., iscrpsti, (~ *sve: o jelu / piću*) nef. slistiti, (~ *dio bogatstva*) izgubiti, rasuti, raspršiti, raštrkati, razmetnuti, rasteći, umanjiti, uništiti, upropastiti, (*uludo* ~) baciti, potratiti, utući, zatući, rasprčkati, rastepsti; nef. spiskati, sprašiti, raskrčmiti, p(r)oharčiti, profućkati, zarajtati, prorajtati, proćerdati, stratiti, protraćiti, protepsti, utanjiti, ulupati, prolumpati, (~ *sve besmisleno*) otići u vjetar, (~ *sve na piće*) propiti *usp*., (~ *sve na kocki*) prokockati, proigrati **2** ~ **se** (~ *od teškog rada*) iscrpsti se *usp*.

potrošnja f trošenje; potrošak, utrošak; konzumacija

potruditi se prf. poraditi (na čemu), uznastojati (na čemu), pomučiti se, pobrinuti se, zauzeti se, založiti se, uložiti napore, (~ *vrlo*) dati sve od sebe; nef. potegnuti

potući se prf. pobiti se, pomlatiti se, poč(er)upati se, poklati se, obračunati se, uhvatiti (koga) za gušu; nef. podžapati se, pošorati se

potvrda* f **1** potvrdnica, rj. kvijetancija, dokaz, (*službena* ~ *valjanosti čega*) ovjera, (~ *o uplati*) priznanica, (~ *o primitku novca*) namira, (~ *o primitku dostavljene robe*) dostavnica, (~ *o doznaci*) doznačnica, (~ *o istupu*) istupnica, (~ *kojom se jamči povratak uzetoga na*

uslugu) revers, (~ *o primitku zaloga*) založnica, (~ *o primitku robe na čuvanje*) varant, (~ *kojom se što jamči*) jamstvo, (~ *o autentičnosti predmeta*) certifikat, (*liječnička ~ o zdravstvenom stanju*) svjedodžba, (~ *o dostavi pošiljke koja se vraća pošiljatelju*) povratnica, (~ *o primitku čega*) prijamnica, primka, (~ *o otpremi čega*) otpremnica, (~ *da je obveza izvršena*) kvitancija, (~ *o osiguranju*) polica, (~ *o porijeklu čega*) atest, (~ *o dugu*) zadužnica, (~ *nakon komisijskog pregleda da je objekt u redu*) kolaudacija, (~ *o smrti*) smrtovnica, (~ *o ispisu*) ispisnica; nef. uvjerenje, ćitaba, ferman **2** (~ *svih njegovih sumnji*) potvrđivanje, afirmacija, tvrdnja, dokaz

potvrdan adj. (~ *odgovor*) pozitivan, afirmativan, jestan, odobravajući, suglasan

potvrditi prf. **1** (~ *istinitost iskaza*) posvjedočiti, zasvjedočiti, zajamčiti, potpisati, (~ *dokazima*) potkrijepiti **2** (~ *dokument*) ovjeriti, staviti/udariti pečat, pečatirati, (~ *vjerodostojnost čega*) ovjeroviti, verificirati, (~ *od višeg tijela vlasti*) sankcionirati, (~ *donošenjem zakona*) ozakoniti **3 ~ se** (~ *pravilnim*) ispostaviti se *usp.*, (~ *mogućim / istinitim*) obistiniti se **4** (~ *u struci*) dokazati se *usp.*, afirmirati se, uspjeti *usp.*

potvrđivanje* n (~ *dokumenta*) ovjera, ovjeravanje, ovjerovljavanje, verifikacija, verificiranje

potvrđivati imprf. *usp.* potvrditi; (~ *govoreći da*) nef. da(da)kati

poučan adj. instruktivan, mudar, pametan *usp.*

poučavati imprf. učiti *usp.*, (~ *nametljivo*) popovati, propovijedati, držati prodiku; nef. prodikati, soliti pamet (komu), svrdlati

povećalo* n (~ *na stalku*) nef. lupa

povećanje n augmentacija, povećanost, uvećanost, (~ *obujma organa*) hipertrofija; porast, rast; *usp.* povećati (se)

povećati (se) prf. uvećati (se), (*o obujmu organa*) hipertrofirati, (~ *brojno*) udvostručiti (se), utrostručiti (se)..., nef. ustostručiti (se), pomnožiti, potencirati, uveličati (se), umnožiti (se), umnogostručiti (se), poprimiti velike razmjere, (*o iznosima*) povisiti (se), podići (se), (*o tijelu i sl.*) narasti, porasti, okrupnjeti, razviti se, nabujati, napuhati se, napeti se, podebljati se, nabubriti, (~ *ružno*) raskokati se, (*o razini vode*) nadoći, nabujati *usp.*

povećavati (se) imprf. *usp.* povećati (se); (~ *novim pojedinostima*) prinavljati

povelja* f isprava, (~ *s povijesnom vrijednošću*) listina, (~ *kojom se dodjeljuje grb*) pov. grbovnica

povez* m zavoj, oblog, (~ *oko fesa*) čalma, saruk

povezanost f veza, blizina, spojenost, (~ *grupe ljudi*) zajedništvo, kohezija, (*snažna ~*) nerazdvojnost, pupčana veza

povezati (se) prf. **1** (~ *razbacano granje*) svezati, (~ *ranu*) zaviti **2** (~ *ljude*) spojiti (se), združiti (se), dovesti u vezu/dodir, uputiti (jedno na drugo), upoznati (se), sprijateljiti se, sljubiti se; pej. svezati se, spetljati se, splesti se, spanđati se, (*čvrsto ~*) preplesti (se), ispreplesti (se)

povijest* f prošlost, nef. historija, (*nekreativna / mitotvorno pisana ~*) pej. događajnica, (*prošla stvarnost*) arh. povjesnica

povišenje n (~ *cijena*) povećanje, (po)dizanje, skakanje, (~ *plaće*) nef. povišica

povjerenik* m (*povjerljiva osoba*) pouzdanik

povjerenje n (~ *u koga*) pouzdanje, vjera, sigurnost

povjeriti prf. **1** (~ *komu što na brigu*) predati, dati, dati u ruke (što), obvezati (koga čim), staviti na srce/dušu, zadužiti, (~ *što komu opasnom*) postaviti vuka za pastira, dati vuku kozliće, dati vuku da čuva ovce **2** (~ *komu što nepoznato*) otkriti, odati/otkriti tajnu, ispovjediti se, (~ *kao tajnu*) reći na uho (komu) **3 ~ se** otvoriti se, otkriti se, izjadati se, ispovjediti se, razgaliti srce/dušu, otvoriti srce/dušu

povjerovati prf. primiti za istinu, primiti zdravo za gotovo, (*naivno ~*) progutati, kupiti, nef. popušiti

povjesničar m historičar, historiograf; arh. povjesnik

povlačenje* n odlazak, odlaženje, odstupanje, (~ *vojske*) *defenziva*, (*opće društveno* ~) pasivnost *usp*., (~ *mora od obale*) regresija, (*prirodno* ~ *mora pod utjecajem Mjeseca*) oseka

povlačiti imprf. *usp*. povući; (~ *vukući po glatkoj površini*) sanjkati

povodom adv. u povodu, prigodom, prilikom

povoj m **1** (~ *za previjanje rana*) zavoj *usp*. **2** (~ *za malo dijete*) pelena

povoljan adj. (*povoljni uvjeti*) pogodan *usp*., poželjan, prikladan, dobar, pozitivan, prihvatljiv, odgovarajući, oportun, (*vrlo* ~ *slučaj*) sretan, (~ *s trgovačkoga gledišta*) komercijalan, (*kupljen po posebnoj cijeni*) snižen, prigodan, povlašten, (~ *za opće duševno stanje/tijelo*) ugodan, opuštajući

povoljnost f pogodnost *usp*., poželjnost, prikladnost, pozitivnost, prihvatljivost, oportunost; komercijalnost; prigodnost; ugodnost, ugoda

povorka f (*duga* ~) ekspr. zmija, glista, (*duga vjerska* ~) procesija, rj. prohod, (*svečana* ~) pratnja *usp*., arh. kortež, defile, (*okićena svečana* ~) korzo, (*svečana sportska* ~) parada, (~ *životinja/zaprežnih kola*) karavana, (~ *koja prati pokojnika*) sprovod

povraćanje n nef. bljuvanje, riganje, rigoleto

povraćati imprf. nef. bljuvati, rigati

povratak m **1** (~ *u zavičaj*) vraćanje, dolazak **2** (~ *imovine*) povrat, davanje natrag, restitucija, revindikacija

povratiti prf. *usp*. povraćati

povrće* n (*zeleno* ~) zelen, zelje, nef. zelenjava, zeleniš

povređivati imprf. *usp*. povrijediti

povremen adj. periodičan, sporadičan; nestalan, nepravilan

povrijediti* prf. (~ *koga ružnim postupkom*) uvrijediti, raniti, učiniti (komu što) nažao/krivo, nanijeti/zadati bol, ogriješiti se (o koga), taknuti (u osjetljivo mjesto), podjariti (bol), štrecnuti, žacnuti, kosnuti, probosti (komu) dušu/srce, skriviti (komu što), naškoditi (komu), (~ *koga prostim riječima*) očešati, (~ *još jače*) staviti sol na (živu) ranu, (~ *zakon*) prekršiti

površan adj. površinski, brz, letimičan, ovlašan, nepažljiv, bezbrižan, traljav, lakouman, lakomislen, brzoplet, vjetrogonjast *usp*., ležeran, lak, plitak, isprazan; pojednostavljen, prejednostavan, neiscrpan, bedekerski

površina* f **1** ploha, areal; vanjski/gornji sloj, arh. površ, rj. površje **2** (~ *tijela u geometriji*) oplošje, (~ *kugle*) sfera

površinski* adj. (~ *živčani sustav*) periferan, vanjski

površno adv. *usp*. površan; brzo i naprečac, letimice, letimično, preko koljena, bez udubljivanja/provjeravanja, napreskok(ce), u prolazu, usput, uzgredno, brzo, na brzinu/brzu ruku, paušalno, ubrzano, odoka, olako, tek tako, ovlaš(no), s većega, ni tamo ni amo, promašeno, traljavo, (~ *raditi*) kao ni sebi ni svome

povučen adj. nedruštven, nedruževan, nedruželjubiv, nesocijalan, antisocijalan, zatvoren, zakopčan, nenametljiv, introvertiran, stidljiv, sramežljiv, skroman, tih, ne čuje se živ, nepovjerljiv, suzdržan; autističan

povučenost f nedruštvenost, nedruževnost, nedruželjubivost, nesocijalnost, zatvorenost, zakopčanost, nenametljivost, introvertiranost, stidljivost, sramežljivost, skromnost, suzdržanost, nepovjerenje; autističnost

povući* prf. **1** (~ *za uho*) potegnuti, nategnuti (~ *što iz čega*) izvući, izvaditi, (~ *granicu*) naznačiti, nacrtati, odrediti, (~ *dim*) uvući **2** ~ **se** (~ *od straha*) ustuknuti, podviti rep, pobjeći, uzmaći, uzmaknuti *usp*., odustati, trgnuti se, skloniti se, ukloniti se, saviti/maknuti papke, skupiti krpice, uvući/povući rogove; nef. odstupiti, (~ *nakon teškog iskustva*) opariti se **3** (~ *u samoću*) uvući se/zavući se u sebe, kloniti se ljudi, rezervirati se, postati nepovjerljiv, izdvojiti

se, osamiti se, usamiti se, zatvoriti se, prekinuti sve veze sa svijetom, sahraniti se(be) živa **4** (~ *iz službe*) umiroviti se, (~ *iz javnog života*) sići s pozornice

pozdrav* m (~ *davanjem ruke*) rukovanje, stisak ruke, (~ *sagibanjem glave / gornjega dijela tijela*) naklon *usp.*, (*kratak muzički* ~) tuš, (~ *dami*) ekspr. rukoljub, (~ *na rastanku*) oproštaj, oprost, (*kao odgovor*) odzdrav, otpozdrav, (***posljednji*** ~) posljednje zbogom

pozdraviti prf. **1** nef. nazvati dobro jutro/dobar dan/dobru večer, (~ *neformalno / iz daljine*) mahnuti, (~ *stiskom ruke*) rukovati se, pružiti ruku, (~ *sagibanjem glave / gornjega dijela tijela*) nakloniti se *usp.*, (~ *koga s dubokim poštovanjem*) pasti ničice (pred kim); uputiti pozdrav, ekspr. preporučiti se (komu), (~ *na vojnički način*) salutirati, (*ne* ~) proći kao pored turskog groblja **2** ~ **se** izmijeniti pozdrave, (~ *sa svima*) ispozdravljati se

pozdravljati imprf. *usp.* pozdraviti; arh. zdraviti

pozitivac m (*lik u filmu, nef.*) dobar dečko/momak

poziv* m (~ *u pomoć*) zaziv(anje), pozivanje, apel, (~ *većem broju ljudi*) saziv(anje),

pozivač m općinski pozivač, telal, bubnjar, arh. čauš

pozivati imprf. *usp.* pozvati; (~ *vojnike*) svirati zbor

pozlata f nef. varak

poznanik m znanac, poznati

poznat adj. uspio, afirmiran, priznat, (*veoma* ~) čuven, glasovit, slavan, popularan *usp.*

poznavati imprf. poznati, znati, (~ *dobro*) znati u glavu, biti kod kuće u čemu, znati/poznavati kao svoj džep, poznavati kao svoj dlan, čitati kao knjigu, poznavati u prste, (*površno* ~) znati iz viđenja

pozornica* f bina, podij, scena, arh. estrada; uzvišenje, plato, platforma

pozoran adj. pažljiv, koncentriran, budan, oprezan, brižljiv, pomnjiv, poman, savjestan, precizan, pipav

pozornost f (*slušati s pozornošću*) rj. pozor, koncentriranost, koncentracija, usredotočenost, pomnja, budnost, napregnutost, (*ne obraćaj* ~) nef. ne abadaj, (*izazvati* ~ *u javnosti*) pažnja, zanimanje, interes, zainteresiranost, odjek

pozvati prf. (~ *koga*) zovnuti, uputiti poziv (komu), potražiti, (~ *koga po drugome*) poručiti (po koga)

pozvoniti prf. (*o zvonu*) zazvoniti, (~ *komu na vrata*) nef. zvrcnuti

požaliti prf. zažaliti, pokajati se, (~ *se na koga*) potužiti se

poželjeti prf. zaželjeti, ushtjeti, prohtjeti se (komu), baciti oko (na koga/što), (*naglo / neočekivano*) prahnulo je (komu)

požuriti prf. **1** (~ *kući*) užurbati se, pohitati, pohrliti, pojuriti, jurnuti, poletjeti, poteći, srnuti, sunuti, potrčati, ispružiti/produžiti noge, ispružiti/produžiti korak, zakopati petama u ledinu, pružiti korak/noge, ubrzati (hod), nef. pružiti krakove, (~ *u raznim smjerovima*) razjuriti se; nef. stuštiti se, (~ *u donošenju odluke*) zaletjeti se *usp.* **2** (~ *što*) ubrzati *usp.*, poslati požurnicu, urgirati, (~ *koga*) potjerati, potaknuti *usp.*

prabilježnik m protonotar

pračovjek* m pećinski čovjek, krapinac

praćenje* n (*logističko* ~ *brodova*) monitoring

prah* m prašina, (~ *na voću*) mašak, nef. rudež

praksa* f **1** (*svakodnevna* ~) postupak *usp.*, postupanje, djelatnost, rad, način, iskustvo, (*nije im* ~ *to činiti*) običaj *usp.* **2** (*svrhovitost plana pokazat će* ~) provedba, provođenje, primjena, primjenjivanje **3** (*pripravnička* ~) staž

praktičan* adj. **1** (*praktična naprava*) primjenjiv, upotrebljiv, koristan *usp.*, prikladan, svrsishodan **2** (~ *čovjek*) snalažljiv, spretan, vješt, poslovan; pragmatičan, s objema nogama na zemlji, realističan

praktičar m pragmatičar, realist, trezvenjak

praktičnost f **1** primjenjivost, upotrebljivost, korisnost, prikladnost, svrsishodnost **2** snalažljivost, spretnost, vještina, poslovnost; pragmatičnost, prakticizam, realističnost

pramac m nef. prova

pramen* m **1** (~ *kose*) čuperak, ekspr. pram, (*uvijen* ~) uvojak, (~ *kose na čelu*) šiške, (*zalizan* ~) zalizak, (~ *konjske grive*) nef. ćaporak, (~ *vune*) pahalj **2** (~ *svjetla*) trak, tračak; snop

prapor m taložna stijena, les

praporac* m (~ *u kartama*) nef. bundeva

prapradjed m šukundjed

prasak m praska(nje), eksplozija *usp.*, (~ *iz vatrenog oružja*) pucanj; buka *usp.*

praskavci m pl. eksplozivni glasovi, okluzivi, zapornici, pregradnici

prašak m talk, puder, prah; štaub

prati (se) imprf. **1** kupati (se), nef. banjati (se), ispirati (se) *usp.*, plakati (se), zapljuskivati (se), pljuskati (se); čistiti se, (~ *bijelo rublje*) izbjeljivati, (~ *u lukšiji*) lukšijati, (~ *ruke/lice*) miti, umivati, osvježavati se, (~ *oštrim predmetom*) ribati **2** (~ *od optužbe*) opravdavati (se), skidati krivnju (s koga)

pratiti* imprf. **1** (~ *koga kući*) ići s kim, ići uz koga, biti u pratnji, (~ *goste*) opraštati se, pozdravljati se (s kim), (~ *koga u zatvor*) sprovoditi; nadzirati, kontrolirati, uhoditi, špijunirati **2** (~ *koga u stopu*) slijediti (koga), pristajati (za kim), ići (u stopu) za kim, ići uzastopce, biti (komu) za petama, ne puštati (koga) iz vida/s oka, puhati (komu) za vrat, biti čija sjena, motriti, promatrati, držati pod nadzorom, paziti (na koga/što), (~ *koga tko je pod istragom*) opservirati, (~ *na monitoru*) monitorirati; uhoditi (koga), tjerati, progoniti, (~ *na plesu djevojku*) nef. pov. kortežirati, (~ *modu*) ići u korak s čim, tjerati modu, nef. modirati se **3** (*sajam prate priredbe*) teći/događati se uz (što), ići istodobno (s čim) **4** (*nesretni događaji pratili su jedni druge*) dolaziti/nastajati nakon, ići za, ići uzastopce, ići jedan za drugim, proizlaziti, biti posljedica, biti u vezi **5** (*izlaganje se ne može* ~) slijediti, shvatiti, razumjeti, (~ *čije riječi*) slušati, (~ *što se piše*) čitati, skupljati obavijesti/podatke, upućivati se

pratnja* f **1** (*ne treba im* ~) praćenje, pratilja, pratilac, (~ *uglednika*) svita **2** (*brodska* ~) eskortaža, brodopratnja, konvoj, (*oružana* ~) straža, (~ *dostojanstvenika u Turskom Carstvu*) tevabija

pravac* m (~ *koji se spušta vertikalno na ravninu, mat.*) okomica *usp.*, (~ *jednako udaljen od drugoga*) paralela, (*zamišljen* ~ *koji prolazi kroz kakvo tijelo*) središnjica, os

pravda f pravednost, pravičnost, pravica, pravdoljublje, pravdoljubivost

pravdaš* m (*onaj koji se rado parniči*) mejaš

pravedan adj. **1** (*pravedna presuda*) pravičan, nepristran, objektivan, (~ *čovjek*) pravdoljubiv, pošten *usp.*, (*biti* ~) mjeriti istim aršinom **2** (*osuđenik je* ~) nevin *usp.*, nedužan

pravedno adv. *usp.* pravedan; po pravdi/istini, po zasluzi, ni po babu ni po stričevima

pravi* adj. **1** (~ *doživljaj*) nepatvoren, nekrivotvoren, nefalsificiran, prirodan, izvoran, istinski, čist, ekspr. sušti, vjerodostojan, autentičan, zbiljski, postojeći, (*prava slika događaja*) točan, vjeran, istinit, istinski, korektan, autentičan, realan, stvaran, podroban, detaljan **2** (~ *čovjek*) pošten *usp.*, valjan, čestit; podoban, poćudan, (~ *prijatelj*) iskren, vjeran, odan, povjerljiv, od povjerenja, pouzdan, čvrst, dobar, siguran, stvaran, (~ *glupan*) istinski, potpun, nef. ordinaran, vulgaran, stopostotan, (*prava sirotinja*) puki, (~ *brat/prava sestra*) rođeni **3** (*prava knjiga za nju*) odgovarajući *usp.*, prikladan; povoljan

pravilan adj. **1** normalan, pravi, dobar, (*u skladu s propisima*) propisan, (~ *u pravnom smislu*) pravovaljan, pravomoćan, nef. pravosnažan **2** (~ *zaključak*) ispra-

van, istinit, točan **3** (*o odnosu dijelova i cjeline*) proporcionalan, razmjeran, simetričan, harmoničan

pravilnik m poslovnik, reglement, regleman, (*ukupnost pravila kojima se što regulira*) regulativa, (*skup propisa*) propisnik, (~ *stranke*) statut

pravilo n propis, princip, načelo, zakon, norma, struktura, (*nepisano* ~) konvencija, formalnost, protokol, kod, običaj, obrazac, praksa, tradicija, (*pravila određena kakvim natječajem*) propozicije, (~ *koje određuje zakonitost/pravilnost*) poučak, formula, (*skup državnih/međunarodnih pravila*) pravo

praviti imprf. **1** (~ *predmete*) izrađivati, proizvoditi, (~ *plan*) smišljati, oblikovati, formirati, (~ *nered*) stvarati, izazivati, uzrokovati, (~ *red*) uvoditi, uspostavljati, (~ *kuću*) graditi, podizati, dizati, izgrađivati, (~ *ručak, nef.*) kuhati *usp.*, spremati, pripremati, (~ *gluposti*) izvoditi *usp.*, gluparati se *usp.* **2** (~ *budalom*) činiti, prikazivati

praviti se imprf. **1** (~ *nezainteresiran*) pretvarati se, hiniti, izigravati, glumiti, činiti se, simulirati; prenemagati se, izvoditi, izvoditi/praviti teatar, (~ ***pametan***) mudrovati; nef. graditi se **2** (*na površini se pravi kora*) stvarati se, oblikovati se, pojavljivati se, nastajati

pravnički adj. juristički

pravnik m jurist, odvjetnik, advokat, (~ *koji se bavi krivičnim pravom*) pov. krivičar; fiškal

pravno adv. juridički, po pravu, u duhu prava, zakonski

pravo adv. (*to što su čuli nije* ~) ispravno, pravedno, kako treba, po pravdi/pravu; točno, istinito, (*nije (komu)* ~) ne slaže se, nezadovoljan je, ima nešto protiv, (***imaš*** ~) tako je, u pravu si, istina je

pravo* n moć, (~ *da se može čime raspolagati*) ovlast, (~ *državnog organa/osobe na visokom položaju*) prerogativ, (*isključivo* ~: *npr. u trgovini*) monopol, (*isključivo* ~ *pojedinca*) privilegij, povlastica, (*stečeno* ~) pov. pravica, (~ *starijega*) seniorstvo, seniorat

pravocrtan adj. pravolinijski, knjiš. ravnocrtan

pravodoban adj. pravovremen, oportun

pravodobno adv. (*doći* ~) pravovremeno, na vrijeme, kao naručeno, u pravi čas/trenutak, kako se (samo) može poželjeti

pravogovor m ortoepija

pravopis m ortografija

pravoslavac m rj. grkać, (~ *za katolike/muslimane*) nef. vlah

pravoslavni adj. ortodoksni, arh. grkoistočni

pravovjeran adj. (*koji pripada jedinoj pravoj vjeri po mišljenju njezinih vjernika*) ortodoksan, fundamentalan, (~ *u politici*) linijaški, pravolinijaški

pravovjernik* m fundamentalist, dogmatik, (*politički* ~) linijaš

pravovjernost f ortodoksija, ortodoksnost, fundamentalizam, (~ *u politici*) pravolinijaštvo, linijaštvo

prazan* adj. **1** (*o položaju u hijerarhiji/radnom mjestu*) vakantan, nef. upražnjen; ispražnjen, (~ *sanduk*) nenapunjen, nepopunjen, neispunjen, (~ *stan*) nenamješten, bez namještaja; neuseljen, nenaseljen, nenastanjen, ispražnjen, raseljen, napušten, pust *usp.*, (*prazna stolica*) slobodan, nezauzet, nezaposjednut, (*o tikvi/glavi*) šupalj, (~ *list*) čist, neispisan, neispunjen, (*pomalo* ~) praznjikav **2** (*prazno jelo*) pust *usp.* **3** (*prazna obećanja*) lažan, isprazan, neutemeljen, neistinit, neosnovan, nevrijedan, bezvrijedan, jalov, besadržajan, beznačajan, besmislen **4** (~ *pogled*) tup *usp.*, bezizražajan, šupalj *usp.*

praznik m (*pl.*) dopust, ferije, odmor, neradni dan, (*crkveni* ~) blagdan *usp.*, (~ *dana rođenja*) rođendan

praznina f neispunjenost; pomanjkanje, oskudica, manjak, nedostatak, odsutnost, pustoš, pustoća, ništavilo, ništavnost, vjetar, zrak, (***zakonska*** ~) rupa u zakonu

prazniti (se)* imprf. ispražnjivati (se), (~ *bocu*) izlijevati (što iz čega), (~ *vreću*) istresati, (~ *kiper*) kipati

praznorječiv adj. praznogovorljiv, praznoglagoljiv

praznovjerje n praznovjerica, praznovjernost

prčkalo n čeprkalo, kopkalo

prebaciti* prf. 1 (*baciti dalje od drugih*) nef. premašiti, (~ *loptu iza protivničkog igrača u nogometu/tenisu*) lobati, (~ *nogu preko noge*) premetnuti, (~ *teške predmete*) prevaliti; prevesti, prenijeti 2 ~ **se** (~ *na drugo radno mjesto*) premjestiti se, prijeći

prebacivati* imprf. *usp.* prebaciti; (~ *odgovornost na koga*) tovariti (komu što) na dušu

prebirati* imprf. (~ *grah*) trijebiti *usp.*, čistiti, (~ *po ladici*) premetati, pretraživati, tražiti, (~ *komu po kosi*) biskati, bištati

precrtati prf. 1 (~ *nacrt*) prekopirati, preslikati 2 (~ *dio teksta*) prekrižiti, izbrisati, izbaciti, poništiti, nef. štrigulirati

preča f (*gimnastička sprava*) nef. vratilo

prečka* f daska *usp.*, greda, (~ *za vješanje konfekcijske robe*) štanga, (~ *za noćenje peradi*) lijegalo

predaja* f 1 (~ *robe*) isporuka, izdavanje, uručivanje, uručenje, davanje, dostava 2 (*nema predaje do završetka posla*) odustajanje, napuštanje

predajnik m odašiljač

predak* m djed, baka, pradjed, prabaka, šukundjed..., (*preci čovječanstva*) praroditelj, roditelj, praotac, otac, pramajka, majka, Adam, Eva, (*naši preci, pl.*) (naši) stari

predaleko* adv. postrani, izvan ruke, nef. sneruke

predati* prf. 1 (~ *u ruke*) dati *usp.*, uručiti, (~ *zatvorenika*) izručiti 2 ~ **se** (~ *lagodnom životu*) prepustiti se, podati se, odati se; pustiti se, opustiti se; popustiti, (~ *radu*) prionuti (na što) *usp.*, (~ *nerazmišljanju*) pustiti mozak na pašu, (~ ***se vragu***) zapisati dušu vragu 3 (~ *nakon teške borbe*) kapitulirati, položiti oružje, pokoriti se *usp.*, (~ *bez borbe*) ostaviti pušku, (~ *potpuno u životnoj borbi*) odustati, ne boriti se, izgubiti snagu, prepustiti se, pomiriti se (s čim) *usp.*

predavački* adj. (~ *stil*) katedarski

predavaonica f slušaonica, auditorij; nef. predavaona

predavati imprf. držati predavanje, držati nastavu; izlagati *usp.*, referirati, tumačiti

predikat* m arh. prirok

predio m krajolik, krajobraz, pejzaž, krajina, okoliš, kraj, područje, prostor; arh. pokrajina

predlagati imprf. iznositi prijedlog, preporučivati, sugerirati, savjetovati, zauzimati se, poticati, nuditi, (~ *za nagradu*) nominirati

predmet* m 1 (~ *u ladici*) stvar, objekt, (*glomazan* ~) nef. ekspr. kašun, (~ *za kazališnu predstavu*) rekvizit 2 (~ *prezira*) cilj, meta, objekt 3 (~ *diskusije*) tema *usp.*, sadržaj, gradivo, (~ *koji se rješava*) slučaj

prednost f 1 (*biti u velikoj prednosti pred ostalima*) nadmoć *usp.*, nadmoćnost, premoć 2 posebno pravo, povlastica, povlaštenost, privilegij, prvenstvo, pogodnost, (*imati posebne prednosti*) prioritet, primat, (~ *zbog čijih godina*) pravo starijega 3 (*imaju oni i svoje prednosti*) vrlina *usp.*

predočavati imprf. *usp.* predočiti; predočivati

predočiti prf. 1 (~ *komu situaciju*) dočarati, prikazati, opisati, ocrtati, obojiti 2 (~ *dokaze*) dati na uvid, pokazati, iznijeti, nef. gurnuti pod nos 3 (*takvo što si ne možeš* ~) zamisliti, stvoriti sliku/predodžbu, imaginirati

predodređen adj. vrlo pogodan, kao rođen (za što), sposoban po prirodi, predestiniran, predisponiran; suđen, (za) pisan

predodžba* f slika, vizija, asocijacija, doživljaj, zamisao, pomisao, misao, ideja, pojam, mišljenje, mnijenje, (*čvrsta* ~ *o čemu zapravo nepoznatom*) predrasuda; nef. furka

predrasuda f preduvjerenje, opterećenje, opterećenost; zaziranje, odbojnost

predstava f 1 priredba, manifestacija,

izvedba, (*svečana* ~) akademija, (*sjajna* ~) spektakl, (*velika sportska* ~ *s gimnastičarima na otvorenom*) slet, (*niz priredaba s mimohodom*) smotra, (*modna* ~) revija, pregled, (*svečana vojnička* ~) parada, (~ *u kojoj sudjeluje i publika*) hepening, (~ *obično s pjevanjem/plesom*) šou, (*ponovljena* ~) repriza **2** (*to nije ozbiljno, već samo* ~) gluma, prenemaganje *usp.*

predstaviti* prf. **1** (~ *sljedećega gosta*) najaviti **2** (~ *novi proizvod*) prezentirati, pokazati, prikazati, (~ *svoju tvrtku*) reprezentirati **3** (~ *svoj stav*) iznijeti, izložiti, reći, priopćiti, opisati, predočiti

predstavljanje* n **1** (~ *tvrtke*) reprezentacija, zastupanje **2** (*prvo* ~ *knjige*) promocija, (~ *novog posuđa*) prezentacija

predstavljati se imprf. (~ *komu*) upoznavati se (s kim), (~ *publici*) pokazati se, prikazati se, (~ *lažno*) izdavati se (za koga), glumiti (koga/što) *usp.*

predstojnica* f (~ *među časnim sestrama*) časna majka

predstojnik* m (~ *samostana nekih redova*) opat

predug* adj. predugačak, (*predugačke rečenice*) kilometarski

predujam m **1** (~ *za automobil*) kapara, akontacija, avans, anticipacija, nef. foršus **2** (~ *u parničnom postupku*) kaucija

predujmiti prf. akontirati, kapariti

predumišljaj m promišljaj, nef. umišljaj, prethodna nakana/namjera

predvidjeti prf. prognozirati, pogoditi, proračunati, vidjeti (unaprijed), vidjeti daleko/dalje, procijeniti, najaviti, osjetiti, naslutiti, predosjetiti, (~ *budućnost*) proreći, pretkazati

predvidljiv adj. sglediv; proračunljiv, procjenjiv, odredljiv; pretkaziv, očekivan

predviđanje* n (~ *na temelju određenih podataka*) prognoza, (~ *budućih događaja*) anticipacija

predviđati imprf. *usp.* predvidjeti; (~ *rezultat*) nef. tipovati

predvoditi imprf. biti na čelu čega, biti na prvom mjestu, prednjačiti, nositi barjak, biti prvi, ići pred, voditi kolo, prethoditi, voditi

predvorje* n predsoblje, atrij, vestibul, lobi, (~ *sa stupovima*) peristil, (*hotelsko* ~ *u kojem se sjedi*) salon

pregača f nef. kecelja, zaprega, traverša, zavijača, fertun

pregib* m prepona, (~ *u koljenu*) zgib

pregled* m **1** pregledanje, promatranje, proučavanje, istraživanje (~ *bolesnika opipavanjem*) palpacija, (~ *strojeva/vozila*) remont, (*službeni* ~ *stana*) pretraga *usp.* **2** (~ *zbivanja*) prikaz, sažetak, izvještaj, obavijest (o čemu)

pregledati* prf. (~ *sve materijale*) promotriti, razmotriti, razgledati, procijeniti, istražiti, ispitati, provjeriti, izvidjeti, (~ *ponovno*) revidirati, (*letimično* ~) preletjeti očima/pogledom, (~ *knjigu*) prelistati, prijeći, proučiti

pregledavati imprf. *usp.* pregledati; preglédati

pregrada* f **1** zid, stijenka, paravan *usp.*; plot, ograda, prepreka, brana, (~ *od metala*) rešetka, (~ *od kolja/pruća u vodi*) prijeboj, (~ *za smještaj životinja*) boks **2** (*to nije* ~ *u radu*) zapreka, smetnja, problem *usp.*

prehlada f nahlada, hunjavica, kihavica, kihanje, šmrcanje, viroza; nef. nazeb

prehladiti se prf. nahladiti se, promuknuti, prozepsti, promrznuti, smrznuti se; nef. nazepsti, ozepsti

prehlađen adj. nahlađen; nef. nazebao, ozebao

prejesti se prf. prenasititi se, prezasititi se, opteretiti želudac, napuniti trbuh; nef. natući se, natrpati se, pretrpati se, nabokati se, nakrkati se, nanjupati se, pej. naždērati se, prežderati se, naždrijeti se, nahrdati se

prekidač m sklopka, nef. šalter

prekinuti prf. **1** (~ *tkaninu*) raskinuti *usp.*, (~ *trganjem*) pretrgnuti, (~ *lomeći*) slomiti, (~ *strižući*) prestrići, (~ *režući*) prerezati, (~ *na više mjesta*) isprekidati, (~ *sječenjem*) presjeći, (~ *grizući*) pregristi, (~ *turpijom*) preturpijati, (~ *gloda-*

njem) preglodati, (~ *stružući*) prestrugati **2** (~ *koga u aktivnosti*) zaustaviti, onemogućiti, omesti, (~ *blokadu*) deblokirati, (~ *s aktivnošću*) prestati, stati, zaustaviti se, obustaviti, napustiti (što), učiniti kraj (čemu), (~ *čije muke*) skratiti, nef. prekratiti, (~ *tok rijeke*) presjeći **3** (~ *koga usred rečenice*) upasti/skočiti (komu) u riječ, ubaciti se (komu) u riječ, presjeći (koga) **4** (~ *odnose s kim*) raskinuti *usp.*, (~ *sve odnose s prijateljima / poznanicima*) spaliti sve mostove (za sobom) **5** ~ **se** (~ *radeći*) pretrgnuti se, namučiti se *usp.*, prebiti se, slomiti se

preko prep. rj. svrh

prekooceanski adj. prekomorski, transoceanski

prekordij m (*udubljenje između prsne kosti i trbuha*) žličica, ožica

prekrajač* m (~ *državnih granica*) iron. kartograf

prekretnica f prijelomna točka, prijelom(nica), preokret, raskrsnica, raskršće, raspuće

prekrižiti* prf. (~ *se*) prekrstiti (se), (~ *netočan odgovor*) precrtati

prekršiti prf. **1** (~ *motku*) prelomiti **2** (~ *dogovor*) ogriješiti se (o što), narušiti, pogaziti, povrijediti, (~ ***zakon***) prestupiti, ogriješiti se (o zakon), ne provesti

prelaziti imprf. *usp.* prijeći; (~ *brzo s čega na što drugo*) bacati se, (~ *lagano rukom preko čega*) kliziti *usp.*

prema* prep. **1** (*ide ~ šumi*) k, put, u smjeru **2** (*stoje jedan ~ drugomu*) napram(a), naspram(a), spram(a), arh. nasprema, rj. prama **3** (*sve je ~ zakonu*) u skladu s (čim), po (čemu)

premaz m prevlaka, sloj, namaz, maz(ivo), (~ *za pokućstvo*) politura, (~ *starine*) patina

premazati prf. namazati *usp.*, prevući, prijeći (čim), (~ *zaštitnim sredstvom protiv djelovanja vode / zraka*) impregnirati, (~ *bojom*) prebojati, (~ *voskom*) navoštiti, (~ *pollturom*) politirati, (~ *kromom*) kromirati, (~ *mašću*) namazati, (~ *lakom*) lakirati, prelakirati

premetaljka f anagram

premijer m predsjednik vlade

premijera f praizvedba

preminuli adj. umrli, pokojni, ekspr. blagopokojni

premirati imprf. *usp.* premrijeti

premisa f propozicija, pretpostavka; polazište

premjestiti* prf. prenijeti, odnijeti, odvesti, prebaciti, izmjestiti, presaditi; maknuti, odmaknuti, pomaknuti, ukloniti, udaljiti, prevesti, preseliti (se), (~ *tovar*) pretovariti, (~ *velik objekt*) dislocirati, (~ *novac u drugu državu / ustanovu*) transferirati, (~ *vojnu jedinicu*) detaširati, (~ *po službenoj dužnosti*) prekomandirati

premještanje* n premještaj, (*uzajamna zamjena mjesta*) rokada, rošada, (~ *robe iz jednog vozila u drugo*) pretovar; *usp.* premjestiti

premještati imprf. *usp.* premjestiti; (*stalno ~*) prenositi/nositi kao mačka mlade, (~ *koga bez potrebe*) nef. šutati, potrkivati

premlatiti prf. prebiti, izmlatiti, pretući, izudarati, istući *usp.*, izubijati, prebiti kao mačku, pretući na mrtvo ime, ubiti boga (u kome), (~ *sve redom*) ispremlatiti

premosnica f premoštenje, zaobilaznica, bajpas

premrijeti* prf. (~ *od straha*) obamrijeti, zamrijeti, smrznuti se, ukočiti se, zaprepastiti se *usp.*, ostati kao ukopan

prenemagalo n pretvaralo, pretvaralica, pretvorica, prenavljalo, simulant, parader, pozer, glumac, glumatalo, nef. ekspr. glumator

prenemaganje n prenavljanje, pretvaranje, pravljenje, predstava, gluma, glumljenje, glumatanje, teatar, parada, varka, šarada, hinjenje, afektacija, afektiranje, izigravanje, maškarada; usiljenost, neprirodnost; skanjivanje, sramežljivost, (~ *za stolom*) nef. gizda; nef. pantomima

prenemagati se imprf. prenavljati se, pretvarati se, simulirati, praviti se, glu-

miti, hiniti, afektirati, izigravati, izvoditi, činiti/praviti komedije, kolutati očima, zakidati se; ekspr. blesariti se, pej. glumatati

prenesen* adj. (*preneseno značenje*) metaforičan, nedoslovan, alegoričan, slikovit

prenijeti* prf. **1** (~ *stolicu u drugu sobu*) premjestiti *usp.*, (~ *vukući*) prevući, (~ *snagu s glavnog pogonskog stroja na druge*) transmitirati, (~ *ilegalno preko granice*) prokrijumčariti **2** (~ *bolest*) zaraziti, inficirati (koga) **3** (~ *dužnost na koga*) dati, prebaciti, prepustiti, predati (komu) štafetnu palicu, povjeriti zadaću, (~ *imanje na djecu*) prepisati (što na koga), zakonski dati/ostaviti, ustupiti, prebaciti **4** (~ *komu poruku*) predati, priopćiti, reći, obavijestiti (koga o čemu), (~ *komu pozdrave*) izručiti **5** (~ *misli/predodžbe na papir*) napisati; naslikati, nacrtati, prikazati

prenoćište n (*ugostiteljski objekt za kraće/dulje boravke s mogućnošću prehrane*) hotel, pansion, (~ *uz prometnicu*) motel, (~ *za mlade*) omladinski hotel, hostel, (*jednostavan ugostiteljski objekt*) konačište, gostinjac, noćište, svratište, arh. konak, (~ *nomadskih stočara*) padalište, (~ *u okviru kakve ustanove*) gostinska kuća, (*da je naći bilo kakvo* ~) krov nad glavom, nastamba, kuća, noćno boravište

prenositi imprf. *usp.* prenijeti; (~ *se*) ići od usta do usta; nef. prenašati

preobrazba f metamorfoza, pretvorba, prijetvor, pretvaranje, preinaka, promjena oblika, prelazak, preobražaj, preobraćanje, alteracija, transformacija, transfiguracija, konverzija, modifikacija, regeneracija, preporod, reinkarnacija; promjena *usp.*

preosjetljiv adj. prenježan, premekan, plačljiv; nesnošljiv, alergičan

prepečenac m tost, dvopek

prepeći se prf. zagorjeti, pregorjeti, prepržiti se, zakorjeti se, pocrnjeti

prepirati se imprf. raspravljati se, rječkati se, čarkati se, dobacivati se riječima, natezati se, inatiti se, bockati se, koškati se, peckati se, sporiti se, lomiti koplje oko čega, gonjati se, svađati se *usp.*, pravdašiti se, sukobljavati se; nef. prepucavati se

prepirka f zadjevica, čarka, rječkanje, raspra, prijepor, razmirica, (verbalni) duel, arh. parba; svađa *usp.*, rasprava, sukob, spor

prepisati* prf. **1** (~ *na pisaćem stroju*) pretipkati, nef. prekucati **2** (~ *što na koga*) prenijeti, uknjižiti **3** (~ *lijek*) ordinirati, propisati

prepiska f korespondencija, dopisivanje, razmjena pisama, pismena komunikacija

prepolovljavati* imprf. raspolovljivati, prepolovljivati, prepolavljati, poloviti, dijeliti nadvoje, (~ *sijekući*) presijecati, (~ *režući*) rezati, prerezavati, (~ *pileći*) piliti, prepiljivati

prepona* f (~ *u sportu*) zapreka; prepreka *usp.*

preporađati (se) imprf. *usp.* preporoditi (se); preporođivati (se)

preporod m obnova, kulturna/društvena obnova, duhovna obnova, procvat, polet, preobrazba, renesansa, (*nagao/potpun* ~) uskrsnuće, uskrs

preporoditi (se) prf. obnoviti (se), procvjetati *usp.*, oživjeti *usp.*, osvježiti (se)

preporučiti prf. **1** (~ *radnika dalje*) naći dobru riječ (za koga), pozitivno ocijeniti, zauzeti se (za koga), zagovarati (koga); napisati/dati preporuku **2** (~ *komu mirovanje*) savjetovati, posavjetovati

preporučljiv adj. uputan, zgodan, oportun, dobar, dobra odluka

preporuka f referenc(ij)a, zagovor; zagovaranje, zauzimanje, protežiranje, (~ *komu da što ne radi*) savjet, upozorenje

prepoznati prf. **1** (~ *koga na cesti*) poznati, raspoznati **2** (~ *svoju grešku*) uvidjeti, vidjeti, shvatiti *usp.*, spoznati, priznati, (~ *čudno pismo*) dešifrirati, pročitati, odgonetnuti

prepreden adj. prefrigan, lukav *usp.*, prepredenjački, svemu dorastao, (kao)

lisica, premazan svim mastima, domišljat, snalažljiv, ispao vragu iz torbe, guja iz kamena, nef. furbast, furbo; podmukao, perfidan, neiskren

prepredenost f prepredenjaštvo, prefriganost, lukavost *usp.*, lukavstvo, domišljatost, snalažljivost, obješenjaštvo, nef. furbarija, huncutarija, šeretluk; podmuklost, perfidnost, neiskrenost

prepredenjak m prefriganac, lukavac *usp.*, lisica, snalažljivac *usp.*, kalkulator, vidra, mudrac, mudrica, ptica, fina ptica, lopov, šeret, obješenjak, spadalo, previjanac, šilo, mangup; podmuklica *usp.*, pokvarenjak *usp.*; ekspr. ganco, lopuža, nef. kampjun, mućkaroš, nef. pej. huncut

prepreka f smetnja, zapreka, spona, prepona, pregrada, barijera, barikada, brana, otpor, ograničenje, kočnica, hendikep, prijetnja, granica, zabrana, (po) teškoća, nef. kvaka, (~ *od oborenih stabala*) nef. zasjeka, (*nepremostiva* ~) zid, (*nepremostiva ~ među ljudima*) kineski zid, (~ *koju tvore ljudi svojim tijelima*) živi zid, (*stalna* ~) kamen spoticanja

prepriječiti prf. (~ *komu put*) zakrčiti, zatvoriti, upopriječiti se, onemogućiti/zatvoriti prolaz/pristup, presresti (koga); omesti, onemogućiti, zaustaviti, spriječiti (koga u čemu)

prepun adj. nakrcan, prepunjen, preispunjen, opterećen, preopterećen, nagomilan, zatrpan, prenatrpan, bremenit, (~ *do najveće mjere*) krcat, dupkom pun, pun/nabijen kao šipak, pretrpan, nabijen, nef. nagruvan, (~ *ljudi*) načičkan, (~ *stol*) preobilan, (~ *grad*) prenaseljen, prenapučen

prerad(b)a f preinaka, alternacija, promjena *usp.*, izmjena *usp.*, obrad(b)a, (*manja ~ da bi se što poboljšalo*) preprava k, (~ *oblika književnog djela*) adaptacija, (~ *glazbenog djela*) aranžman, (~ *svojih / tuđih misli*) pej. reciklaža, prežvakavanje

preraditi prf. preinačiti, prepraviti, promijeniti *usp.*, izmijeniti, preoblikovati, (~ *otpatke*) reciklirati, (~ *kovanjem*) prekovati, (~ *mijeseći*) premijesiti; rj. prečiniti

preran adj. prijevremen, preuranjen, neočekivan, iznenadan *usp.*

prerasti prf. 1 (~ *koga*) nadvisiti, (~ *zimski kaput*) izići (iz čega) 2 (~ *što*) uzdignuti se, nadmašiti *usp.*, nadići 3 (*to je preraslo u sukob*) pretvoriti se, razviti se

prerezati* prf. (~ *nadvoje*) nef. prefikariti

prerušiti (se) prf. zamaskirati (se), maskirati (se) *usp.*, zakrinkati se, kostimirati (se), kamuflirati (se), prikazati (se) lažno, presvući se, preobući se

presavijati imprf. *usp.* presaviti; pregibati, (~ *papir u tiskari*) nef. falcati, (~ *se*) prigibati se

presaviti prf. 1 (~ *papir*) saviti, presavinuti, predvojiti, nef. predvostručiti, preklopiti, previti, nef. preduplati 2 (~ *vrat*) saviti, pognuti *usp.* 3 ~ **se** saviti se, poviti se, prignuti se, pognuti se, zgrčiti se, sklupčati se, podviti se, prekinuti se, prepoloviti se, ekspr. presamititi se, presumititi se; podčiniti se, pokoriti se *usp.*

preseliti (se)* prf. (~ *na razne strane*) raseliti (se), (*nasilno ~ koga*) prognati, protjerati

presjeći* prf. 1 (~ *sve redom*) ispresijecati 2 (*o prodornom zvuku*) proparati 3 (~ *karte*) prepoloviti, predignuti

preskočiti* prf. (~ *više puta*) ispreskakati

preslica* f (~ *s dodatkom*) koloplet

preslikati prf. 1 (~ *stranicu na stroju*) (pre)kopirati, iskopirati 2 (~ *mokru sliku na čisti papir*) otisnuti 3 (*to će se ~ i na razvoj budućih događaja*) odraziti se, utjecati

prespavati prf. 1 (~ *gdje*) prenoćiti, konačiti, zanoćiti; prospavati 2 (~ *i zakasniti*) uspavati se, predugo spavati; nef. prespati 3 (~ *sudbonosne događaje*) propustiti *usp.*

prestajati imprf. *usp.* prestati

prestanak m svršetak, završetak, prekid, zastoj, utrnuće, (~ *prava pri isteku roka*) zastara

prestati* prf. 1 (*napadi su prestali*) stati, prekinuti se, zaustaviti se, (*bol je*

prestala) uminuti, nestati, jenjati, (*o razgovoru/strasti*) ugasiti se, ugasnuti, utrnuti se, presušiti, (*o zvukovima*) zamrijeti **2** (~ *s čim*) prekinuti, završiti *usp.*, svršiti (s čim), zaustaviti se, stati, zastati, obustaviti (što), odustati, dići/dignuti ruke (od čega), smiriti se, počinuti, predahnuti, (~ *komu dosađivati / koga gnjaviti*) ostaviti (koga) na miru

presuda f pravorijek, dispozitiv, sudska odluka, dosuda; kazna

presudan adj. odlučan, odlučujući, najvažniji, najbitniji, prijeloman, decizivan, epohalan

presuditi prf. **1** (*pravedno* ~) donijeti/izreći presudu, (~ *kaznu*) dosuditi, (~ *komu*) osuditi (koga); osloboditi (koga), (~ *komu oštrije nego što zaslužuje*) lomiti štap nad kim **2** (~ *pragmatično*) odlučiti *usp.*

presvlačiti imprf. *usp.* presvući

presvlaka* f **1** (*odjeća za presvlačenje*) preobuka **2** (~ *od papira za zidove*) tapeta

presvući (se) prf. **1** preobući (se), preodjenuti (se), promijeniti (što), nef. promijeniti se, (~ *do neprepoznavanja*) prerušiti se *usp.*, preobraziti se **2** (~ *krevet*) promijeniti (posteljinu) **3** (*o zmijama*) skinuti košuljicu

prešutjeti prf. (~ *nešto što se namjeravalo reći*) prijeći (mukom/šutke) preko čega, premučati, progutati, otrpjeti, odšutjeti, obuzdati jezik, zanemariti, (~ *čije postupke*) zatajiti *usp.*, (~ *čije zasluge*) defenestrirati

preteći prf. **1** (~ *od ručka*) preostati, biti višak **2** (~ *koga*) prestići, prestignuti, prijeći, ostaviti iza, nef. prešišati; preduhitriti, spriječiti

pretegnuti prf. **1** (~ *na jednu stranu*) prevagnuti **2** (*pretegnuli su ipak dokazi*) prevagnuti, biti jači, pobijediti, prevladati, nadjačati, nadvladati

prethodnik* m (~ *modernih shvaćanja*) preteča, vjesnik, praotac; rj. predak, nef. predšasnik

prethodnost f antecedencija

pretinac m odjeljak, pregradak, razdjeljak, sandučić, ladica, polica, (*poštanski* ~) nef. fah, (~ *za pojedina slova u tiskari*) regal, (*čelični* ~ *u banci*) sef

pretisak* m (*ponovni otisak knjige*) reprint, arh. patisak

pretiskati prf. nef. preštampati

pretjecati imprf. *usp.* preteći; (~ *kao suvišno / nepotrebno obilje*) presipati se

pretjeran adj. prevelik, prejak, preizražen, preobilan, prepun, previsok, (*pretjerana pohvala*) preuveličan, uveličan, prekomjeran, neumjeren, (*pretjerana kritika*) preoštar, (~ *u nastupu*) preciozan

pretjerano adv. *usp.* pretjeran; do besvijesti

pretjeranost f preleženje/prekoračenje mjere, prekomjernost, preuveličanost, preuveličavanje, neumjerenost, preobilje, preobilnost, višak, eksces

pretjerati prf. prijeći/prevršiti (svaku) mjeru, otići (pre)daleko, prekoračiti/prijeći (dopuštenu) granicu, (~ *u opisu čega*) uveličati, preuveličati, napraviti od komarca/muhe/buhe slona, nef. hipertrofirati, (~ *u tvrdnjama*) zabrazditi, zastraniti, nategnuti, napuhati, nef. napumpati, prepumpati (što), (~ *u pripovijedanju događaja*) iskititi, zasoliti, (~ *u cijeni*) precijeniti (što); nef. prekardašiti, zakardašiti, zašijati, zabasati

pretjerivač* m (~ *u pripovijedanju*) napuhivalo, fabulator, nef. flоćun

pretjerivanje n uveličavanje, preuveličavanje, (~ *kao književni postupak*) hiperbola; *usp.* pretjerivati

pretjerivati imprf. *usp.* pretjerati; fabulirati, ne znati granica (čemu), ići predaleko, praviti/izvoditi čudesa, praviti od komarca/buhe/muhe slona, nef. praviti/činiti mirakule, (~ *u tvrdnjama*) nef. flоćati, (~ *u opisu čega*) ekspr. pregoniti

pretplata f abonman, predbrojka, predbilježba, pribilježba

pretplatiti se prf. abonirati se, pribilježiti se, predbilježiti se

pretplatnik m abonent

pretpostaviti prf. *usp.* pretpostavljati

pretpostavka f **1** (~ *za donošenje suda*) presumpcija, hipoteza, premisa, (*lingv.*)

presupozicija **2** (*to nije sigurno, samo je ~*) predmnijevanje, nagađanje, naslućivanje, slutnja, pomisao, predviđanje, predosjećaj; rj. sumnja

pretpostavljati imprf. **1** (~ *zlato srebru*) preferirati, više voljeti, davati prednost (čemu) **2** (*to nisu mogli ni ~*) predmnijevati, slutiti, naslućivati, zamišljati, pomišljati, osjećati, vjerovati, imati dojam, domišljati se, nazirati, nagađati

pretpostavljen adj. **1** (*samo ~ događaj*) presumptivan, hipotetičan, hipotetski; nedokazan, neizvjestan, sumnjiv, nesiguran **2** (*u imeničkoj službi: njegovi pretpostavljeni*) nadređeni

pretpotopni* adj. izumrli, zastarjeli, preživjeli, (vrlo) star *usp.*

pretpovijest f prapovijest, prehistorija, prahistorija

pretraga f **1** (~ *stana*) premetačina, racija, službeni pregled; nef. pretres **2** (~ *krvi*) pregled, istraživanje, provjera(vanje)

pretražiti prf. pregledati, pretresti, premetnuti, prevrnuti, okrenuti, pročešljati, prebrati, (~ *sve redom*) ispremetati; nef. prekopati, preorati, preturiti

pretvarač m (~ *strujnog napona*) transformator; mjenjač, konvertor

pretvorba f **1** metamorfoza, preobrazba *usp.* **2** (*središnji dio mise*) podizanje, transsupstancijacija

pretvoriti (se) prf. (~ *u što*) prijeći (u što drugo), pretopiti (se), pretočiti (se), promijeniti (se) *usp.*, preoblikovati (se), preinačiti (se), preobraziti (se); asimilirati (se), (~ *u riječi*) verbalizirati (se)

preurediti prf. prepraviti, (~ *kuću*) adaptirati, pregraditi, (~ *organizaciju*) preustrojiti, prestrukturirati, reorganizirati, (~ *katalog*) redizajnirati, (~ *glazbeno djelo*) aranžirati, (~ *vijest za javnost*) nef. iron. frizirati

preusmjeravati imprf. *usp.* preusmjeriti; preusmjerivati

preusmjeriti prf. preorijentirati, (~ *stado*) zavratiti

preuzeti prf. podići, podignuti, predignuti, uzeti, primiti, prihvatiti, (~ *odgovornost/krivnju*) uzeti/preuzeti na sebe, prebaciti na sebe, uzeti u svoje ruke/šake, staviti si na dušu, (~ *neugodne obaveze*) natovariti si na vrat, naprtiti/navući bijedu/brigu na vrat, (~ *pravo monopola na što*) monopolizirati

prevariti prf. **1** obmanuti, zavarati, zavesti, povući za nos, baciti prašinu u oči, izigrati, ishitriti, izvrtjeti, nadigrati, nadmudriti, nasamariti, podvaliti, podmetnuti, navesti (koga na što), namjestiti (komu), izmanevrirati (koga), uhvatiti na lijepak, uhvatiti u zamku, namjestiti igru/zamku, namamiti (koga) u stupicu, spremiti/postaviti/namjestiti (komu) stupicu, prevesti žedna preko vode, sasuti (komu) prah/prašinu u oči, slagati, napraviti budalu (od koga), napraviti (koga) budalom, namagarčiti, nef. dignuti (koga) na trik, nabiti (komu) škufiju, uhvatiti na hladnu krv; iznevjeriti, izdati, (~ *sve redom*) izvarati, (*lukavo dovesti u opasnu situaciju*) navući/navesti (koga) na tanak led, (~ *koga s nasladom*) pokazati dugi nos (komu), (~ *davši (komu) što nevrijedno za vrijedno*) dati (komu) pogaču za proju, prodati (komu) rog za svijeću, (~ *kupca*) zakinuti (na mjeri), prikratiti (koga u čemu/za što), (~ *koga pretvarajući se*) odglumiti (što), (*materijalno ~*) iskoristiti *usp.*; nef. izraditi, zaribati, zafrknuti, prijeći, smotati, zeznuti, upecati, nasanjkati, nasaditi, nasukati, preveslati, ošišati, obrijati **2** (~ *supruga*) iron. nabiti (komu) rogove **3** **~ se** obmanuti se, pogriješiti, promašiti, nasjesti, ostati kratkih rukava, ostati na cjedilu, (~ *dobivši neočekivano*) kupiti mačka u vreći, (~ *u namjerama/planovima*) nef. prebaciti se, (~ *u procjeni čijih mogućnosti*) precijeniti (se); nef. zaribati se, zeznuti se, nasanjkati se, nasukati se, upecati se, izvisiti

prevesti* prf. (~ *ilegalno*) prokrijumčariti, (~ *autom*) prebaciti, povesti, nef. odbaciti

previše adv. odveć, odviše, isuviše, suviše, prekomjerno, pretjerano, preko glave, na tone, (*toga je ovdje ~*) nef. premnogo, na kvintale

previti* prf. (~ *ranu*) zaviti, staviti zavoj/ oblog, poviti, obviti, obložiti, omotati, (~ *dijete*) poviti, promijeniti pelene

prevoditelj m prevodilac, translator, (*sudski* ~) tumač

prevoditi* imprf. (*doslovno* ~ *neku riječ*) kalkirati, (~ *govor*) tumačiti

prevoziti* imprf. (~ *brodom*) brodariti, (~ *lađom*) lađariti, (~ *na splavi*) splavariti, (~ *zaprežnim kolima*) kočijašiti, kirijašiti

prevrat m preokret, (*društveni* ~) revolucija, promjena režima, državni udar, vojni udar, puč, pobuna, buna, rušenje; promjena *usp.*

prevratnički adj. revolucionaran, korjenit

prevratnik m revolucionar, pobunjenik, buntovnik *usp.*

prevrnuti prf. **1** (~ *sve naopako*) premetnuti, pre(o)krenuti, izokrenuti, izvrnuti, obrnuti, povaliti, oboriti, srušiti, obaliti, prevaliti, okrenuti, postaviti na glavu; nef. pretumbati, preturiti **2** (~ *cijelu kuću*) pretražiti *usp.*, premetnuti **3** (*potpuno* ~ *smisao rečenog*) izvrnuti, promijeniti *usp.*

prevrtljiv adj. nepouzdan, nepostojan, promjenjiv, varljiv, nestalan, kolebljiv, ćudljiv, hirovit, kameleonski; nedosljedan

prevrtljivac m prevrtljivko, kameleon, šarenjak, protej, (*politički* ~) nef. šetebandijere; nef. halek, lajbek, tutilo, vrdalama, prilivoda, prelivoda

prevrtljivost f nepouzdanost, nepostojanost, promjenjivost, varljivost, nestalnost, kolebljivost, ćudljivost, hirovitost, nedosljednost; pej. kameleonština, kameleonstvo

prezir m preziranje, omalovažavanje, podcjenjivanje, obezvređivanje, odbacivanje, ponižavanje, degradiranje, deprecijacija, umanjivanje vrijednosti, ignorancija, odvratnost, (~ *prema samome sebi*) samoprezir

prezirati imprf. omalovažavati, podcjenjivati *usp.*, obezvređivati, ne uvažavati, odbacivati, ponižavati, gledati s visine/visoka, gaziti, pljuvati

prežaliti prf. ožaliti, oplakati, iskukati, utješiti se, preboljeti, pomiriti se (s čim) *usp.*, nakajati se, (~ *što izgubljeno*) pregorjeti

prianjati imprf. **1** priljubljivati se, prilijepljivati se, lijepiti se **2** (~ *uz kakvu ideju*) predavati se (čemu), posvećivati se (čemu), pristajati (uza što)

pribadača f gumbašnica; nef. špenadl, čioda, bačenka

približavati (se) imprf. *usp.* približiti (se); bližiti se, (~ *oprezno*) dovlačiti se, libiti se, pomaljati se

približiti (se) prf. **1** primaknuti (se), primaći (se), doći blizu, prići, pristupiti, (~ *ono što je na konopcu*) privući, pritegnuti, (~ *žlicu ustima*) prinijeti, (~ *što čemu vodeći / vozeći*) privesti, (~ *što čemu cijelom dužinom*) prisloniti; nef. prikučiti (se) **2** (~ *komu što nejasno*) objasniti, pojasniti, protumačiti, (~ *masama*) omasoviti **3** (~ *vrlo komu*) stisnuti se, pritisnuti se, privući se, priljubiti se, pripiti se, privinuti se, priviti se, privezati se, prilijepiti se (kao čičak/krpelj) (uz koga), nef. prikrpati se, prišlepati se, prikrpeljiti se, pribiti se, nef. pej. prišljamčiti se, prikučiti se; sprijateljiti se, zbližiti se *usp.*, (~ *pretjerano: o odnosima s pretpostavljenima*) fraternalizirati se, (*o vojsci*) zbiti redove, (~ *taktički protivničkim vratima u nogometu*) osvojiti mnogo prostora

pribor m oprema, pomagala, potrepštine, materijal, alat *usp.*

pribran adj. **1** (~ *čovjek*) sabran, sređen, priseban, miran, smiren, umiren, staložen, hladnokrvan, uravnotežen, trijezan, trezven, odmjeren; usredotočen, koncentriran; ozbiljan **2** (*pribrana sredstva*) skupljen, prikupljen

pribranost f **1** sabranost, sređenost, prisebnost, svijest, mirnoća, smirenost, staloženost, hladnokrvnost, uravnoteženost, treznoća, trezvenost, odmjerenost; usredotočenost, koncentriranost, koncentracija; ozbiljnost **2** skupljenost, prikupljenost

pribrati se prf. doći k sebi, smiriti se, sabrati se, sabrati misli, srediti se, osvijestiti se, svrstati se, prikupiti se; nef. zbrojiti se

priča f **1** (*dobro napisana* ~) pripovijest, pripovijetka, novela, (*herojska pripovijetka u skandinavskim književnostima*) saga, (*alegorijska* ~) alegorija, parabola **2** (*zamara njihova* ~) pričanje, govor(enje), kazivanje, pripovijedanje, ispovijest, (*vrlo dugačka* ~) litanija, (~ *u povišenom tonu*) tirada, (*to što su čuli vrlo je zanimljiva* ~) pripovijest, anegdota, nef. storija, štorija **3** (*to je samo* ~) rekla-kazala, bapske priče, glasine; izmišljotina, laž; kleveta, (***stara*** **~**) stare gusle, stari/poznati/isti argumenti

pričati imprf. pripovijedati, kazivati, govoriti *usp.*, ekspr. plesti, (*graditi fabulu*) fabulirati, (*opširno* ~) detaljizirati, raspredati, ispredati, razvesti, (*kićeno* ~) kititi, vesti, (~ *s kim*) razgovarati *usp.*, (~ *okolo*) razglašavati *usp.*, brbljati *usp.*

pričekati prf. počekati, strpjeti se, popričekati; dočekati; arh. počasiti, nef. sačekati

pričiniti se prf. prividjeti se, ukazati se, pokazati se, prikazati se, učiniti se

pričinjati se imprf. *usp.* pričiniti se; pričinjavati se, snoviđati se, snovidjeti se

pričuva* f (*vojn.*) rezerva, rezervna postava

pričuvnik m rezervist

pričvrstiti* prf. (~ *kopčom*) prikopčati, nef. prikačiti, (~ *kopčom / spajalicom*) nef. pričveknuti, (~ *čavlima*) pribiti, nef. prikucati, (~ *iglom*) pribosti, pridjenuti, (~ *kvačicom*) prikvačiti, (~ *zavrtnjem*) zavrnuti, nef. prišarafiti, (~ *vežući*) privezati, (~ *lijepeći*) prilijepiti, nalijepiti, (~ *kujući*) prikovati, zakovati, (~ *koncem*) prišiti, (~ *lemom*) zalemiti

prići prf. **1** (~ *stolu*) doći *usp.*, doći do (koga/čega), približiti se *usp.*, primaknuti se, primaći se, pristupiti, (~ *trčeći*) pritrčati, (~ *neprimjetno*) prikrasti se *usp.*, (~ *čemu s mukom*) dočepati se (čega) *usp.*; nef. primirisati **2** (~ *udruzi / čijim stavovima*) pridružiti se, priključiti se, ući (u što), uključiti se, udružiti se, združiti se (s kim), privoljeti se (komu/čemu), odlučiti se (za koga/što)

pridjev m adjektiv

pridjevak m atribut; nadimak, prišivak

pridobiti* prf. predobiti, privući (na svoju stranu), okrenuti (na svoju stranu), agitirati, nagovoriti, privoljeti, prikloniti, uvjeriti (u što), zavesti, zamazati oči (komu), primamiti, domamiti, dovabiti, navabiti, (~ *vješto / na brzinu*) obrlatiti, pej. preparirati, (~ *za suradnju s tajnom službom*) zavrbovati, (~ *nove pristaše*) regrutirati; nef. obraditi, smotati

pridobivati imprf. *usp.* pridobiti; peći (koga) ispotiha, peći (koga) na laganoj/tihoj vatri, (~ *za politiku / program*) lobirati

pridonijeti prf. (*imati udjela u uspjehu čega*) pomoći, dati potporu/prilog, pripomoći, poduprijeti (što); sudjelovati

pridružiti se prf. (~ *komu*) prići *usp.*, priključiti se, pripojiti se, (~ *komu da ne bude sam*) činiti/praviti društvo

priglup adj. naglup, ograničen *usp.*, ne vidi dalje od nosa, kokošje pameti, kratke/male pameti, plitke pameti, blesav *usp.*, glup *usp.*

prigovarati imprf. **1** (~ *komu zbog nedostojnog ponašanja*) zamjerati, predbacivati (komu što), kritizirati, prekoravati, kuditi, koriti, karati, grditi, osuđivati (koga), gunđati, čangrizati, rogoboriti, brundati, zvocati, drndati, mudrovati, zanovijetati, stavljati primjedbe, primjećivati, pokazivati nezadovoljstvo, negodovati, nabijati/vješati (komu što) na nos, uzeti (koga) na nišan, nazlobiti se (na koga); protiviti se (čemu), (~ *komu s puno riječi*) pej. kreketati, graktati, (~ *sam sebi*) samoosuđivati se; nef. spočitavati (komu što), caktati, ceketati, njurgati **2** (*stalno ~ zbog svega i svačega*) tužiti se *usp.*, kukati, jadikovati, jadati se, buniti se, nef. grintati

prigovoriti prf. *usp.* prigovariti; (*komu ~ na neugodan način*) nabosti (koga), uputiti invektivu (komu)

prihvaćanje* n (~ *međunarodnog ugovora / sporazuma*) ratifikacija, ratificiranje

prihvaćati imprf. *usp.* prihvatiti

prihvatilište* n (*bolesničko* ~) stacionar

prihvatiti prf. 1 (~ *ponuđeno*) uzeti, primiti, preuzeti, uzeti/primiti na sebe, ponijeti 2 (~ *prijedlog*) usvojiti (što), suglasiti se, složiti se (s čim), pristati (na što), podržati (što), zauzeti se (za što), (~ *čiji savjet*) poslušati (koga) *usp.*, (~ *međunarodni ugovor*) ratificirati, (~ *molbu / želju*) uslišiti, (~ *zahtjev*) odobriti, (~ *što ne tražeći dokaze*) primiti na vjeru, (~ *što potpuno*) apsorbirati, (~ *što neugodno*) pomiriti se (s čim) *usp.*, probaviti 3 (~ *koga*) primiti, smjestiti, prigrliti 4 ~ **se** (*o biljkama*) pustiti korijenje 5 (~ *za stup*) primiti se, pridržati se 6 (~ *novčanika*) posegnuti, segnuti (za čim), mašiti se (čega) 7 (~ *za površinu stola*) primiti se, uhvatiti se, zalijepiti se, prilijepiti se 8 (~ *posla*) primiti se, latiti se, uhvatiti se (čega), ekspr. pregnuti, pristupiti (čemu), pozabaviti se (čim), poduzeti (što), početi (što), nef. poduhvatiti se, dati se (na što), baciti se (na što), zapeti *usp.*, (~ *čega novoga*) prijeći (na što)

prihvatljiv* adj. (*prihvatljivo obrazloženje*) plauzibilan, vjerodostojan, (*o čemu neugodnom*) probavljiv, podnošljiv; usvojiv

prihvatljivost* f plauzibilnost, vjerodostojnost; probavljivost, podnošljivost; usvojivost

prijašnji adj. bivši, prošli, nekadašnji, prethodni, antecedentan, (*koji se je nedavno dogodio*) maloprijašnji; nef. raniji

prijatelj* m drug *usp.*, suputnik, zaštitnik, poklonik, (*pl.*) uski krug, intiman krug (ljudi), (*nerazdvojni prijatelji do gubljenja osobnosti*) sijamski blizanci; ekspr. brat, nef. frend, prijan, prikan, priko, prijaško, pobratim, jaran, pajdaš

prijateljica* f zaštitnica, družbenica, pratiteljica; ekspr. sestra, nef. frendica, prija, posestrima, druga

prijateljski adj. (~ *savjet*) dobronamjeran, dobrohotan *usp.*, bratski, sestrinski, očinski, majčinski, (~ *doček*) ljubazan *usp.*, srdačan, (~ *odnosi*) miroljubiv, (~ *odnosi susjeda*) dobrosusjedski; nef. frendovski

prijateljstvo f sloga, naklonost, sklonost, privrženost, odanost, bliskost, blizina, ljubav

prijati imprf. odgovarati, sviđati se, dopadati se, goditi, pogodovati, biti ugodan, biti po volji/ukusu, (*o jelu*) ići u slast/tek

prijavak m raport

prije* prep. (~ *rata*) ekspr. u predvečerje

prije adv. 1 (*to je bilo* ~) nekad *usp.*, (*neposredno* ~) prethodno 2 (*to se nije dogodilo nikad* ~) dosad(a) 3 (~ *bi se ubio nego to učinio*) radije 4 (*to* ~ *liči na mačku nego na psa*) više 5 (***što*** ~) što brže

prijeći* prf. 1 (~ *preko mosta*) proći, (~ *preko praga*) prestupiti, traverzirati, (~ *gazeći preko vode*) pregaziti, preploviti, rj. prebroditi, (~ *leteći*) preletjeti, (~ *plivajući*) preplivati, (~ *korakom*) prekoračiti, (~ *trčeći*) pretrčati, (~ *prijekim putem*) presjeći, (~ *vozeći se preko čega*) prevesti, (~ *10 kilometara*) prevaliti, (~ *preko koga*) pregaziti, (~ *u većem broju*) prebaciti se, (~ *u drugo prijevozno sredstvo*) presjesti, (~ *u selo*) premjestiti se, otići, iseliti se 2 (~ *na koga: o bolesti*) prenijeti se, raširiti se, proširiti se 3 (~ *na novi način rada*) promijeniti (što); prihvatiti (što) novo 4 (*žuriti i* ~ *koga*) preteći *usp.* 5 (~ *maramicom preko lica*) prevući; obrisati, prebrisati, (~ *ovlaš površinom čega*) omahnuti, (~ *bojom*) premazati *usp.* 6 (~ *knjigu*) pregledati *usp.*, pročitati 7 (~ *granicu*) prekoračiti, (~ *najvišu dopuštenu granicu*) probiti plafon, (~ *mjeru / normu*) premašiti, prevršiti; pretjerati 8 (~ ***preko čega***) ne praviti pitanje (od čega), ne stvarati problem, (~ ***koga***) prevariti *usp.*

prijedlog m 1 sugestija, mišljenje, savjet, poticaj, preporuka, propozicija, ponuda, nacrt, (~ *za nagradu*) nominacija, nominiranje 2 (*lingv.*) prepozicija

pr(ij)ekid m prekidanje, (~ *djelatnosti*) prestanak; zaustavljanje, (*nasilni* ~ *telefonske veze*) presijecanje, (~ *dostave električne energije*) obustava, (*privreme-*

ni ~ prometa zbog gužve) zastoj, (*ritmički ~*) pauza, (*~ rada radi iscrpljenosti*) odmor *usp.*, predah, (*~ s kim*) raskid, razilazak, razilaženje, odlazak/odlaženje na svoju stranu

prijevoj m apofonija

prijekor m prigovor, predbacivanje, zamjerka, pritužba, kritika, predika, prodika, propovijed, lekcija, bukvica, predavanje, pokuda, grdnja, primjedba, opomena, packa, nezadovoljstvo; prigovaranje, prekoravanje, kuđenje, gunđanje, graktanje, rogoborenje, psika i vika, (*~ zbog pogreške*) ukor

prijelaz m prelaženje, prelazak, premještanje, (*~ sportaša u drugi klub*) transfer, (*nagao ~ / s čega na što drugo*) skok, skakanje, (*~ iz jednoga tonaliteta u drugi*) modulacija, (*~ boja*) nijansa, preljev

prijelom m **1** (*~ ruke*) lom, puknuće, fraktura, kostolom **2** (*~ u razvoju događaja*) prekretnica *usp.*, preokret **3** (*~ teksta*) arh. špigl, nef. layout

prijenos* m prenošenje, prebacivanje, (*~ mjenice na drugu osobu*) žiro, (*~ novca / nominalnih vrijednosnih papira*) transfer, (*bezgotovinski ~ svote s jednog računa na drugi*) virman, (*~ snage s glavnoga pogonskoga stroja na drugi*) transmisija

prijenosni* adj. transmisijski, nef. transmisioni

prijenosnik* m (*~ bolesti*) širitelj

prijestolje n prijesto, tron; kruna

prijestup m prekršaj, kršenje/povreda zakona, ogr(j)ešenje o zakon, kazneno djelo, delikt, izgred, (*ponovljeni ~*) recidiv, (*vrlo težak ~*) zločin *usp.*

prijestupni adj. deliktni, zločinski

prijestupnik m krivac, prekršitelj zakona, bezakonik, delinkvent, kriminalac, nasilnik, počinitelj, učinilac, rj. učinitelj, (*sudionik u razuzdanom / nasilničkom činu*) izgrednik, (*~ otmice*) otmičar, (*teški ~*) zločinac *usp.*

prijetiti imprf. **1** zastrašivati, plašiti, maltretirati, groziti se, zagrozivati se, postaviti se na stražnje noge, pripreći-vati, (*~ ratom*) zveckati oružjem/mačem, mahati sabljom, (*~ komu u bijesu*) škrgutati zubima, (*~ zauzimajući borbeni stav*) nef. hrustiti se; rj. zaprećivati **2** (*poplava prijeti*) biti blizu, biti opasan, ugrožavati

prijetnja f **1** (*~ nasiljem*) zastrašivanje, plašenje, (*~ za slučaj neispunjenja zahtjeva*) ultimatum **2** (*~ uspjehu*) opasnost; zapreka, prepreka *usp.*

pr(ij)evara f varanje *usp.*, obmana, sljeparija, ospjena, podvala, podmetanje, kukavičje jaje, smicalica, varka, šarlatanstvo, bludnja, nef. dimna zavjesa, laž, namještaljka, zamka, montaža, lukavstvo, lukavština, podlost, zloupotreba, lopovština, pakost, psina, neslana šala, spletka, intriga, igra, trik, majstorija, petljanija, petljancija, zavrzlama, kuhinja; nef. prevarancija, fol, marifetluk

prijevod* m (*pjesnički ~ stihova*) prepjev

prijevoj m ablaut

prijevoz* m (*~ robe*) prevoženje, transport, (*~ tereta bez prekrcavanja*) tranzit, (*~ brodom kao djelatnost*) brodarstvo, brodarenje

prijevoznik m špediter, transporter, (*~ taljigama*) taljigaš, (*~ s konjskom zapregom*) najamni vozar; arh. kirijaš, foringaš, nef. rabadžija

prikaz* m **1** (*~ događaja*) opis, slika; prikazivanje, dočaravanje, (*grafički ~ odnosa varijacija veličine*) dijagram *usp.*, (*grafički / slikarski ~ grada / kraja*) veduta, (*~ karaktera u umjetničkom djelu*) portret, (*~ psihe*) psihoportret **2** (*~ knjige*) recenzija, kritička ocjena, komentar, osvrt (na što)

prikazanje* n (*srednjovjekovna drama*) mirakul, misterij, plač

prikazati* prf. **1** (*~ događaje*) opisati *usp.*, iznijeti, oslikati, ocrtati, obojiti, predočiti, objasniti, predstaviti, (*~ točno*) utočniti, (*~ u glavnim crtama*) skicirati, naznačiti, (*~ kritički*) recenzirati, (*~ po shemi*) shematizirati, (*~ u obliku simbola*) simbolizirati **2** (*~ dramu*) izvesti, dati; prirediti, organizirati **3 ~ se**

(~ *kao u snu*) pričiniti se *usp.*, prividjeti se **4** (~ *junakom*) napraviti se, učiniti se, predstaviti se

prikazivanje* n (~ *na sajmu radi ocjenjivanja*) predvođenje

prikazivati imprf. *usp.* prikazati; (~ *koga kao sotonu*) sotonizirati

priključak* m spoj, (*ulični ~ za vodu*) hidrant

prikrasti se prf. došuljati se, prišuljati se, privući se, ušuljati se, prići/doći kradom/krišom

prikriti* prf. (~ *pravi smisao*) zamutiti, pomutiti, zakukuljiti, zamazati, sakriti, zakloniti, mistificirati, rj. kaširati, (~ *pronevjeru*) zataškati, zatajiti, zabašuriti, zagladiti, (~ *osjećaje*) potisnuti *usp.*, prigušiti

prikrivanje* n (~ *pravih misli*) mimikrija

prikrivati imprf. *usp.* prikriti

prikriven adj. pritajen, potuljen, sakriven, zaklonjen, potajan, (~ *govor*) kriptičan, nejasan, nerazumljiv, zamućen, mutan, (*prikrivena krađa*) zataškan, zatajen, zabašuren, (*prikrivena aktivnost*) tajan *usp.*, podzemni, protuzakonit

prikupljanje* n (~ *poreza*) ubiranje

prilagodba f prilagođavanje, prilagođivanje, adaptacija; aklimatizacija, privikavanje, akomodacija, (~ *značajke jedne veličine u skladu s promjenama druge*) modulacija, (~ *društvenim normama*) socijalizacija, (~ *novoj kulturi*) akulturacija, (~ *svakoj situaciji*: *ob. u politici*) oportunizam, (~ *izgledom okolini*) mimikrija

prilagoditi prf. **1** (~ *novim uvjetima*) uskladiti (s čim), adaptirati, primjeriti, nef. podesiti, (~ *jednu veličinu u skladu s promjenama druge*) modulirati **2 ~ se** (~ *novim prilikama*) adaptirati se, priviknuti se, snaći se, pomiriti se (s čim), prikloniti se, pokoriti se (čemu), poviti se, (~ *svakoj situaciji*) okrenuti se kako vjetar puše, okrenuti kabanicu/kaput prema vjetru, (~ *nepovoljnim prilikama*) dati volju za nevolju, (~ *okolini*) adaptirati se, aklimatizirati se, akomodirati se, naći mjesto, uklopiti se, udomaćiti se, odomaćiti se, sužívjeti se, srasti (s čim), (~ *društvenim normama*) socijalizirati se

prilagodljiv adj. adaptivan, fleksibilan, savitljiv, popustljiv, povodljiv; konformistički, adaptabilan; ubikvistički

prilagođavati imprf. *usp.* prilagoditi; prilagođivati, (~ *se svemu*) uvijek plutati na površini, okretati kaput prema vjetru

prilagođen* adj. (~ *uvjetima*) kondicioniran

prilagođivač m modulator

prilaziti imprf. *usp.* prići

prilično* adv. (~ *se namučiti*) popriličnno, čestito, osjetno, svojski, dobrano; dosta, dovoljno, (~ *bolji*) znatno, puno, osjetno

prilika* f **1** (*dobra ~ za što*) zgoda, prigoda, okolnost, pogodnost, šansa, mogućnost, živa zgoda, zgodan/povoljan/dobar čas **2** (*takve su prilike*) stanje (stvari), situacija, okolnost, uvjet, slučaj, položaj **3** (~ *u mraku*) pojava, lik, obris, oblik, obličje, slika, silueta, podoba, spodoba **4** (***jednom prilikom***) jednom, jedanput, (***drugom prilikom***) drugi put, (***po svoj prilici***) sva je prilika, reklo bi se, sudeći po svemu, izgleda, vjerojatno je

prilikom adv. (~ *čega*) prigodom, prigodice, povodom

prilog* m (*gram.*) adverb

priložak m adjunkcija, predikatni imenični dodatak

priljev m prilijevanje, pritjecanje, pritjecaj, dotok, dotjecanje, naviranje, nadolazak, nadolaženje, povećanje, pojačavanje, prirast, porast, navala, koncentracija

primadona* f (~ *opere*) prvakinja, diva

primalja f nef. babica

primanje n **1** (~ *kod gradonačelnika*) domjenak nef. prijem, prijam, (~ *kod najviših osoba iz vlasti*) audijencija, (~ *na kojem se stoji*) koktel, (~ *po običajima višega društva*) soareja, (~ *na fakultetu*) konzultacije **2** (~ *novih stavova*) re-

cepcija, prihvat, prihvaćanje, usvajanje, preuzimanje, primitak **3** (~ *gosta*) doček(ivanje), prihvaćanje **4** (*mjesečna primanja*) plaća *usp.*, zarada *usp.*

primatelj m primalac, receptor, (~ *poruke*) adresat, naslovnik, (~ *uputa, jur.*) asignatar

primati imprf. *usp.* primiti

primijeniti prf. **1** (~ *napravu*) uporabiti *usp.*, upotrijebiti, aplicirati **2** (~ *isto i na druge slučajeve*) protegnuti, proširiti **3** (~ *u praktičnom radu*) ostvariti, izvesti, provesti, prakticirati

primijetiti prf. **1** opaziti, zapaziti, ugledati, zamijetiti, spaziti, uočiti, vidjeti, uvidjeti, otkriti, raspoznati, razabrati, otvoriti oči, obratiti pozornost (na koga/što), zapeti za oko, (u)pasti u oči, baciti oko (na koga/što), zainteresirati se (za koga/što); nef. registrirati (koga/što) **2** (~ *kao usput*) napomenuti, pripomenuti; prigovoriti, zamjeriti, predbaciti (komu što), prekoriti (koga)

primiti* prf. **1** (~ *što od koga*) dobiti *usp.* **2** (~ *u ruku*) uzeti *usp.*, uhvatiti, dohvatiti, zgrabiti, ščepati **3** (~ *novu zadaću*) prihvatiti, preuzeti, (~ *kakvu ideju*) prihvatiti, usvojiti, pristati (na što) **4** (~ *u kliniku*) smjestiti, (~ *u klub*) učlaniti, uzeti (kao člana), rj. pripustiti, (~ *na posao*) namjestiti *usp.*, (~ ***na sebe***) preuzeti (brigu), uzeti u (svoje) ruke **5** (~ *gosta*) ugostiti, počastiti, pogostiti, dočekati, (~ *koga rado*) širom otvoriti vrata, (~ *kao svojega*) prigrliti, (~ ***na konak***) ukonačiti **6** ~ **se** (*o biljci*) zametnuti se, ukorijeniti se, pustiti klicu, (~ *za podlogu*) prihvatiti se *usp.* **7** (~ *posla*) prihvatiti se *usp.*, uhvatiti se, latiti se

primitivan* adj. **1** (*primitivna oruđa*) jednostavan, neusavršen, priprost **2** (~ *postupak*) prostački, neotesan, neodgojen, neuljudan, nekulturan *usp.*, nizak, prost, divlji, bizantski, neandertalski, tunguski

primjećivati imprf. *usp.* primijetiti; percipirati, obraćati pozornost (na koga/što); nef. obadati, abadati

primjedba f napomena, opaska, zamjedba, objekcija, opservacija, prigovor, zamjerka, (~ *kojom se udaljava od osnovne teme*) digresija, (~ *na čije ponašanje*) opomena *usp.*, prijekor *usp.*

primjena f primjenjivanje, provedba, provođenje, operacionalizacija, operacionaliziranje, oživotvorenje, oživotvorivanje, izvršenje, izvršavanje, upotrebljavanje, upotreba, uporaba *usp.*, aplikacija, praksa

primjenjivati imprf. *usp.* primijeniti

primjer* m **1** (~ *za tvrdnju*) ilustracija, potkrepa, potkrepljenje, uzorak **2** (*taj učenik može ostalima služiti kao* ~) uzor, putokaz, arh. ugled, (*tipičan* ~) predstavnik, prototip, tip

primjerak* m (~ *časopisa*) egzemplar, (*loše otisnut* ~ *časopisa/novina*) makulatura, (*otisnuti* ~ *čega*) otisak

primjerice* adv. naprimjer

primjesa f natruha, trag; prizvuk, nijanasa, dah, aroma, (~ *okusa/mirisa u čemu*) nef. štih

princ m kraljević, carević, knežević, (~ *koji nasljeđuje prijestolje*) prijestolonasljednik, infant

princeza* f (*careva kći*) carevna, (*kraljeva kći*) kraljevna; infantkinja, prijestolonasljednica

prionuti prf. **1** (~ *uz podlogu*) zalijepiti se *usp.*, prisloniti se, pričvrstiti se **2** (~ *na pisanje*) primiti se, latiti se (čega), predati se (čemu), posvetiti se (čemu), dati se (na što), dohvatiti se (čega), usredotočiti se, koncentrirati se (na što), početi se baviti (čime), uhvatiti se (čega), navaliti, zaleći, upregnuti se, (~ *na posao*) leći/zaleći na posao, pljunuti u šake, zasukati rukave, baciti se na posao

pripadati imprf. *usp.* pripasti; biti čiji, (~ *jedno drugomu*) nef. zvati svojim/svojom, (*kamo bi to pripadalo*) spadati, (~ *komu po pravu/diobi*) ići (komu), dopadati, nef. sljedovati

pripadnik m (~ *kluba*) član, (~ *radom/zalaganjem/osjećajima*) pristaša *usp.*

pripasti prf. *usp.* pripadati; (~ *komu*) pasti (komu) u dio, prijeći u čije ruke, postati čiji, otpasti (na koga), dobiti; naslijediti

pripaziti (se) prf. pričuvati (se), pregledati, nadazrijeti

pripis* m **1** (~ *pismu*) postskriptum **2** (~ *autorstva djela*) atribucija, pripadništvo

pripisati* prf. dopisati, (~ *komu što*) pridati, pridodati, (~ *umjetničko djelo razdoblju/umjetniku*) atribuirati, (~ *komu odgovornost za što*) nef. prišiti, prikačiti, prilijepiti, natovariti, (~ *komu što loše*) oklevetati (koga) *usp.*

pripit adj. supijan, polupijan, zagrijan, nef. pod gasom, dobre volje, veseo, nacvrc(k)an, napit, po(d)napit, pokisao; pijan *usp.*

pripitomiti prf. (~ *životinju*) ukrotiti, domesticirati, udomaćiti, obuzdati, odgojiti, savladati, slomiti

pripjev* m (*dio koji se ponavlja u pjesmi/skladbi*) pripjevak, refren

pripovjedač m (*prozni pisac*) prozaik, (~ *koji uspješno gradi fabulu*), fabulator, (~ *teksta narodne pjesme*) kazivač, (~ *koji vodi kroz radnju filma/drame*) narator; ekspr. pripovijedalac

pripovjedni adj. narativni, pripovjedački

pripovjednost f narativnost

priprema f pripremanje, spremanje, priređivanje, pripravljanje, priprava, predradnja, uvod, početak, nagovještaj, predigra, preludij

pripremiti prf. **1** (~ *sve za početak posla*) pripraviti, prirediti, spremiti, spraviti, preparirati, načiniti, zgotoviti; namjestiti, urediti, postaviti, (~ *jelo*) skuhati *usp.*, (~ *tekst za tisak*) redigirati **2** (~ *koga za što*) osposobiti, uputiti (u što), obavijestiti, uvježbati, istrenirati, izvježbati

pripustiti* prf. (~ *stoku na pašu, nef.*) pustiti, (*dovesti ženku mužjaku*) podvesti

priraslica f (*med.*) sraslica, sraštenje, adhezija

prirast m priraštaj, (~ *stoke plođenjem*) priplod; povećanje *usp.*, porast

priredba f predstava *usp.*, svečanost, akademija, (~ *koja se održava svake godine*) anale

prirediti* prf. pripremiti, pripraviti, skuhati *usp.*, poslužiti, organizirati, upriličiti, (~ *stol za jelo*) prostrijeti, (~ *za orkestar*) orkestrirati; nef. napraviti, složiti

priroda* f **1** natura, materijalni svijet, svijet, svemir **2** (*izlet u prirodu*) šuma, zelenilo; okolica, (*lijepa* ~) krajolik, predio, krajina; ekspr. natura, arh. narav **3** (*čovjek složene prirode*) karakter *usp.* **4** (*jedinica iz prirode*) prirodopis

prirodan* adj. **1** (*prirodno sredstvo*) naravan, naturalan, (*prirodna snaga*) izvoran, iskonski, urođen, nepatvoren **2** (*prirodno ponašanje*) ležeran *usp.*, neusiljen, nenamješten, nonšalantan, jednostavan *usp.*, opušten **3** (*to je za njih nešto posve prirodno*) normalan *usp.*, običan, uobičajen

prirodoslovac m prirodoznanac, nef. prirodnjak

priručnik* m (~ *koji sažeto izlaže znanstvene činjenice*) kompendij; arh. rukovoditelj

priseban adj. (*prisebna reakcija*) miran *usp.*, trijezan, sabran, (*bolesnik je* ~) svjestan, pri (zdravoj) svijesti

prisila f prisiljavanje, prinuda, primoravanje, pritisak, moranje, siljenje, sila, represija, kaznena mjera, prisilni akt, (*zastrašivanje radi izvlačenja novca*) ucjena *usp.*

prisilan adj. prinudan, represivan, kazneni; nedobrovoljan, neželjen

prisiliti prf. primorati, prinuditi, natjerati, nagnati, dognati, isforsirati, pritisnuti, podvrgnuti/izložiti pritisku, nametnuti (komu) svoju volju, stegnuti, stisnuti u škripac, prikliještiti, prignječiti, pričepiti, (~ *koga da što kaže/opovrgne*) pritjerati uza zid, (~ *koga da gdje ostane*) privezati, (~ *se gdje ostati*) prikovati (se); nef. prišarafiti

prisiljavati imprf. *usp.* prisiliti; nef. silovati

prisjesti prf. **1** (*jelo im je prisjelo*) stati/zapeti u grlu **2** (*ti postupci će im* ~) osvetiti se, izbiti/izići na nos

prislonjenica f (*gram.*) proklitika

pristajati imprf. **1** (~ *na što*) prihvaćati (što), davati pristanak, slagati se (s čim), suglašavati se, (~ *za kim*) ići, pridruživati se, povoditi se, (~ *uz koga*) priklanjati se, (*vatreno* ~ *uz koga*) biti dušom i tijelom uz koga **2** (~ *u luci*) zaustavljati se, stajati **3** (*šešir joj pristaje*) (dobro) stajati, odgovarati, dolikovati, uklapati se, (*jako dobro* ~) stajati kao saliveno, (~ *jedno uz drugo*: *npr. o bojama*) slagati se, (*to* (*komu*) *nikako ne pristaje*) pristaje (komu) kao krmači/kravi sedlo; nef. pasati

pristanak m (*imati/nemati čiji* ~) privola, suglasnost *usp.*, slaganje, pristajanje, odobrenje, odobravanje, dozvola; ekspr. blagoslov

pristanište m mol, dok, luka *usp.*, gat *usp.*

pristaša m pristalica, sljedbenik *usp.*, ljubitelj *usp.*, pobornik, privrženik, zagovornik, partizan, pripadnik, (~ *kakva učenja*) učenik, duhovni sin, (~ *nogometnog kluba*) navijač, nef. druker, (*glasni* ~) vikač, bukač, (*vatreni* ~ *stranke*) stekliš, (~ *režima*) pej. režimlija, (~ *uz koga iz koristi*) pej. potrkuša, vodonoša, prišipetlja, prišivak, cerot, flaster, čičak, prirepak, prirepaš, podrep(n)ica

pristati prf. *usp.* pristajati

pristojan adj. **1** (~ *mladić/pristojno ophođenje*) uljudan, fin, odgojen, dobrih/lijepih manira, ljubazan, kulturan, uslužan, ugodan, nenametljiv, nesaletljiv, priličan, doličan, prihvatljiv, (*biti* ~) imati takta; nef. prijazan **2** (*pristojna zarada*) zadovoljavajući, dovoljan, odgovarajući *usp.*, doličan, dobar, čestit

pristojba f taksa, tarifa, davanje *usp.*, naknada, (~ *za poštanske usluge*) poštarina, (~ *koju primatelj plaća uz poštarinu*) porto, (~ *koju pošiljatelj plaća u poštanskim vrijednostima*) franko, (~ *za prolaz tunelom*) tunelarina, (~ *za prolaženje*) prolaznina, (~ *za čuvanje robe u skladištu*) ležarina, (~ *za mjesto na tržnici*) mjestovina, mjestarina, nef. placovina, (~ *koju zakupnici samostana plaćaju gospodaru o smrti*) mrtvarina, (~ *za puštanje svinja u žirorodnu šumu*) žirovina, žirovnica, (~ *za stajanje prijevoznog sredstva*) stajarina, (~ *za baždarenje*) baždarina, (~ *za sudjelovanje u trci*) startnina

pristojbeni adj. biljegovni, takseni

pristojnost f **1** uljudnost, finoća, ljubaznost, odgoj, dobar odgoj, lijepi maniri, kulturnost, uslužnost, ugodnost, nenametljivost, nesaletljivost, (*pretjerana* ~) ceremonija; nef. kinderštube, prijaznost **2** doličnost, čestitost

pristran adj. subjektivan, neobjektivan, naklonjen, proizvoljan, nekritičan, neracionalan, jednostran, unilateralan, nepošten, tendenciozan, zlonamjeran, skučen, uskogrudan, ograničen, uvjetovan, opterećen, sklon, obojen, zainteresiran; emocionalan

pristrano adv. *usp.* pristran; (~ *gledati*) navijački, privrženički, stranački, kroz prizmu (čega), držeći čiju stranu, s predrasudama

pristranost f subjektivnost, neobjektivnost, naklonjenost, proizvoljnost, nekritičnost, neracionalnost, jednostranost, unilateralnost, nepoštenje, tendencioznost, zlonamjernost, skučenost, uskogrudnost, ograničenost, uvjetovanost, opterećenost, sklonost, obojenost; emocionalnost

pristup* m **1** (~ *tvrđavi*) prilaz, put; pristupanje, prilaženje, prilazak, (~ *slobodan*) ulaz(ak), dolazak; približavanje, (~ *problemu*) metodologija, način obrade/rada; nastup(anje) **2** (~ *u klub*) učlanjenje; upis, nef. ulazak

pristupačan* adj. **1** (~ *kraj*) dostupan, prohodan, prolazan; s ruke, na putu, nef. naručan, (~ *cilj*) dostižan, dohvatljiv, na dohvat ruke **2** (*pristupačna cijena*) prihvatljiv, povoljan, umjeren, popularan, nizak, (~ *artikl*) jeftin **3** (~ *čovjek*) otvoren, razgovorljiv, ljubazan, jednostavan, (*pristupačno izlaganje*) shvatljiv, razumljiv, dokučiv, jasan, (~ *tekst*) popularan *usp.*

pristupačnost f **1** (~ *terena*) prohodnost, prolaznost, dostupnost; dostižnost, dohvatljivost **2** prihvatljivost, povoljnost, umjerenost, popularnost, jeftinoća **3**

otvorenost, razgovorljivost, ljubaznost, jednostavnost; shvatljivost, razumljivost, jasnoća

prisustvovati imprf. (~ *razgovoru*) pribivati, biti (gdje), nalaziti se, biti prisutan/nazočan, pribivati, rj. nazočovati

prisutan adj. 1 (~ *na primanju*) nazočan, prezentan 2 (*tvar prisutna u tekućini*) sadržan, pridodan, primiješan; postojeći

prisutnost f 1 pribivanje, nazočnost, rj. nazočovanje, prisustvovanje, prisuće, prisustvo, prezentnost 2 sadržanost, postojanje

prisvajati imprf. (~ *tuđe vlasništvo*) aproprirati, uzurpirati, oduzimati, otimati, krasti, grabiti (što), lišavati (koga čega), (~ *pravo na što*) polagati pravo na što, svojatati, nepravedno oduzimati, držati šapu na čemu, trpati u svoj džep, zakidati (koga), (~ *tuđe zasluge*) kititi se tuđim perjem

prisvojenje n *usp.* prisvojiti; privlaštenje, aproprijacija

prisvojiti prf. *usp.* prisvajati; (~ *silom*) prigrabiti

prišiti* prf. zašiti, spojiti, (~ *što na što*) aplicirati, (~ *zakrpu*) zakrpati

prišt* m bubuljica *usp.*, akna, čirić, papula; nef. nepomenik, arh. rj. vrijed

priteći prf. *usp.* pritjecati; dotrčati, pritrčati, dojuriti, dohrliti

pritisak* m prisila *usp.*, (*vojni ~ protiv zemlje*) represalije, (~ *na koga da na što pristane*) nef. prijateljsko uvjeravanje

pritisnuti prf. 1 stisnuti, stegnuti *usp.*, pritegnuti, (~ *sa svih strana*) prikliještiti, pritijesniti, (*snažno ~*) uprijeti, stijesniti, (~ *stopalo odozgo*) prignječiti, pričepiti, (~ *što na ranu*) priviti 2 (~ *koga da što napravi*) prisiliti *usp.* 3 (*o teškim okolnostima*) stisnuti, mučiti *usp.*; nef. prigustiti

pritjecati imprf. navirati *usp.*, nadirati (kao bujica), strujati, teći *usp.*, (*o novcu*) nef. pljuštati

pritužba f (*pismena ~ odgovornom tijelu*) žalba, predstavka, (~ *na čije ponašanje*) tuženje, prigovor; nezadovoljstvo, negodovanje

privatan* adj. (~ *razgovori*) osoban, intiman, povjerljiv, tajan *usp.*, u četiri oka, (*privatno okružje*) kućni, domaći

privesti prf. dovesti, predvesti, (~ *ribaricu u krivolovu*) dovesti na vez; sprovesti

prividan adj. 1 (*prividna pojava*) zamišljen, nestvaran, varav, nezbiljski, nepostojeći, izmišljen, lažan, fiktivan, tobožnji, hinjen, halucinantan, iluzoran, delirijski, fantazmagoričan 2 (*prividno smirenje situacije*) nepostojan, nesiguran, kratkotrajan, privremen, varljiv

privilegirati imprf. i prf. povlašćivati, povlastiti, dati/davati privilegije, dati/davati povlastice

privjesak* m (~ *na remenu lovačke opreme*) karabiner

privlačan adj. (*privlačna osoba*) privlačiv, atraktivan, dopadljiv, svidljiv, šarmantan, simpatičan, dražestan, ljubak, zanimljiv, interesantan, zavodljiv, poželjan, primamljiv, (*vrlo ~*) kao magnet, magnetičan, hipnotičan, očaravajući, čaroban, zanosan *usp.*, zamaman, neodoljiv, požudan, nef. grijeha vrijedan

privlačiti imprf. 1 (~ *teške predmete*) dovlačiti, vući 2 (~ *koga*) mamiti *usp.*, pridobivati, nagovarati, primamljivati, očaravati, zavoditi, zanositi (koga), ostavljati snažan dojam, (*to ih privlači*) ide (tko) kao muha na lijepak, (~ *čiju pozornost*) plijeniti; osvajati

privlačilo n atraktant

privlačnost f privlačivost, atraktivnost, atrakcija, dopadljivost, šarm, šarmantnost, simpatija, dražest, ljupkost, zanimljivost, zavodljivost, poželjnost, magnetizam, magnetičnost, privlačna moć/snaga, neodoljivost, hipnotizam, magija, karizma, naboj, afinitet, sklonost, (*neodoljiva i opasna ~*) sirenski zov; nef. fluid

privremen adj. (*privremeno rješenje*) provizoran, prolazan, kratkotrajan, sezonski, ograničen, nestalan, nepostojan; smrtan; arh. predbježan

privremeno adv. *usp.* privremen; neko vrijeme

priznanje* n **1** (*uživati ~ u društvu*) poštovanje *usp.*, (*javno iskazivanje priznanja*) počast, arh. počitanje, (*~ za sve učinjeno*) hvala *usp.*, (*dobiti ~*) odlikovanje *usp.* **2** (*~ da je što pravno vjerodostojno do dokaza o suprotnome*) presumpcija, (*~ osporenih prava*) rehabilitacija

priznati* prf. **1** (*~ komu sve*) otkriti, reći, ispovjediti, istresti dušu; progovoriti, nef. propjevati **2** (*~ čije školovanje*) uvažiti, prihvatiti, uzeti u obzir; pomiriti se (s čim) **3** (*~ čije zasluge*) skinuti kapu, upisati u zaslugu, odati poštovanje, (*~ riječima čije dobro djelo*) zahvaliti, reći hvala, (*~ da je tko u pravu*) dati komu za pravo

prizor* m (*strašan ~*) slika, scena, događaj, (*neobičan ~*) spektakl

priženiti (se) prf. nef. udomazetiti (se), prizetiti se, pricofuknuti se

prkos m inat, inaćenje, tvrdoglavost, svojeglavost, jogunstvo, nepopustljivost, protivljenje, upornost, tvrdokornost, nesavladivost; stalnost, postojanost

prkosan adj. tvrdoglav, svojeglav, jogunast, inatljiv, uporan, nepopustljiv, tvrdokoran, nesavladiv; stalan, postojan; rj. prkosit, prkošljiv

prkositi imprf. inatiti se, tjerati inat, zainatiti se, raditi (što) iz inata, izazivati, ne bojati se, ići (komu) uz nos, ne popuštati, protiviti se, tvrdoglaviti se, ustvrdoglaviti se, joguniti se, kapricirati se, ići (komu) uz dlaku, nef. ne dati (komu) gušta, (*~ ustaljenim konvencionalnostima*) plivati uz vodu, (*pretjerano ~*) ukopistiti se, ukopišćivati se

prljanje* n *usp.* prljati (se); (*~ svetih mjesta*) svetogrđe

prljati (se) imprf. **1** onečišćavati (se), onečišćivati (se), mazati (se), kaljati (se), brljati (se), mrljati (se), packati (se), blatiti (se), musati (se), zablaćivati (se), ukaljavati (se), ukaljivati (se), umazivati (se), polijevati (se), prasiti (se), svinjiti (se), krmačiti (se), kaljužati (se), poganiti (se), smraditi (se), svinjariti, (*~ prirodu/vodu*) zagađivati (se), onečišćivati (se) **2** (*~ koga/čiji ugled*) sramotiti (se), obeščašćivati (se), bacati ljagu (na koga), ponižavati (se), ogovarati, klevetati *usp.*, blatiti, mutiti, tamniti, mračiti, (*~ sveta mjesta*) oskvrnjivati, nef. obesvećivati • nef. šporka(va)ti (se)

prljav adj. **1** nečist, uprljan, zaprljan, zamazan, zamusan, musav, brljav, zamrljan, umrljan, mrljav, upackan, zapackan, okaljan, ukaljan, blatnjav, blatan *usp.*, kaljav, kalan, glibav, neopran, neumiven, neuredan, ne bi se oprao ni vodom ni sapunom; nef. šporkan, aljkav, šlampav, (*~ od sline*) slinav, balav, (*o kosi*) zamašćen, mastan, (*o vodi*) zagađen, onečišćen, (*~ od trunja*) natrunjen, trunjav, (*~ od prašine*) prašan, prašnjav, zaprašen, (*~ od izmeta*) posran, usran, govnav, (*~ od krvi*) krvav **2** (*~ postupak*) nepošten, nečastan *usp.*, nemoralan, nećudoredan, pokvaren *usp.*, odvratan, gnusan, gadan, svinjski, (*prljave riječi*) nepristojan, neukusan *usp.*, (*~ jezik*) zao *usp.*, pogan • nef. šporak

prljavac m neurednjak, odrpanac, klošar, prljavko, zamazanac, zamazanko, musavac, zamusanac, musavko, brljavac, brljavko, brljivko, nef. šlampavac, prasac, prase, krme, svinja, (*~ neuredne odjeće*) nef. škice

prljavština f **1** (*~ posvuda po kući*) nečistoća *usp.*, prljavost, uprljanost, zaprljanost, zamazanost, zamrljanost, umrljanost, upackanost, zapackanost, blatnjavost, kaljavost, glibavost, okaljanost, ukaljanost, nef. šlamperaj **2** (*~ postupka*) nepoštenje, nečasnost *usp.*, nemoralnost, pokvarenost, niskost, gadost, svinjarija

prnjar m (*skupljač stareži*) krpar, truljar, canjkar, prnkar

proba* f **1** priprema, pokus, (*skok je samo ~*) pokušaj, vježba(nje), (*generalna ~ pred publikom*) generalka **2** (*~ čijih sposobnosti*) provjera *usp.*, provjeravanje, iskušavanje **3** (*~ pića*) kušanje, probanje, degustacija

probadanje n (~ *u tijelu*) sijevanje, svrdlanje, (~ *kad se nategne mišić / krivo ugazi*) nef. škerac; nef. punta, vrnduljci, žigavci, žiganje

probadati imprf. bosti, rivati, (~ *u tijelu*) sijevati, nef. svrdlati, žigati, puntati

probati* imprf. i prf. **1** prokušavati, prokušati, (~ *jelo*) kušati *usp.*, iskušati, malo pojesti/popiti, nef. probnuti, (*svašta* ~) proći sito i rešeto **2** (*samo probaj to učiniti!*) pokušavati, pokušati, usuditi se **3** (~ *kako stroj radi*) isprobavati, isprobati, iskušavati, iskušati, eksperimentirati **4** (~ *cipele*) isprobavati, isprobati, obuvati, obuti, (~ *haljinu*) oblačiti, obući, odjenuti

probavni sustav probavni trakt/organi

probijač m bušilo, probojac, nef. prebojac, (~ *za bušenje rupa u debljem materijalu*) šilo

probijanje* n penetracija, prodiranje, (~ *neprijateljskih redova*) vojn. prodor, breša

probijati imprf. *usp.* probiti

probiranje n odabir(anje), biranje, izabiranje, razvrstavanje, trijaža

probitačnost f korisnost, korist *usp.*, isplativost, (*politička* ~) konjunktura

probiti prf. **1** proći kroz, prodrijeti (kroz što), provaliti, penetrirati, (~ *rupu u zidu*) probušiti, produpsti, nef. prošupljiti, provrtjeti, (~ *svrdlom*) prosvrdlati, (~ *sjekirom*) prosjeći, procijepiti, (~ *rujući*) prorovati, proriti, (~ *kljunom*) prokljuvati, (~ *grizući*) progristi, (~ *kopajući*) prokopati, (~ *kiselinom*) izgristi, izjesti, izjetkati, (~ *plamenom*) prožeći, (~ *puno rupica na čemu*) izrupičati, (~ *tkaninu*) probosti, isprobadati, isprobijati, proderati, proparati, prorezati, (~ *tijelo u potpunosti*) nef. proburaziti, (~ *hicima iz oružja*) izrešetati, prorešetati, prostrijeliti, (*naglo ~ kao oštrim predmetom*) sjeknuti, (~ *put*) prokrčiti, (~ *put kroz snijeg*) proprtiti, (~ *rastući*) prorasti, izbiti, niknuti, (~ *obranu*) srušiti **2** (*probio je stid*) izbiti, pojaviti se, navrijeti **3** **~ se** probušiti se, proderati se, proparati se, (~ *tako da prolazi tekućina*) procuriti **4** (~ *kroz gužvu*) provući se, prodrijeti, izvući se, protisnuti se, prometnuti se, izići na kraj (s čim), stići (kamo), (*sunce se je probilo kroz oblake*) izbiti, izići, pojaviti se **5** (~ ***u životu***) uspjeti *usp.*, progurati se, snaći se, prokrčiti sebi put

problem m **1** (*osvrnuti se na nekoliko problema u raspravi*) tema, pitanje, točka; nejasnoća, neriješeno pitanje **2** (*to je za njih velik* ~) teškoća, poteškoća, prepreka, pregrada, komplikacija, okapanje, bauk, nef. greda, (*osjetljiv / nezgodan* ~) vruć kesten, bolno pitanje, (~ *oko kojeg ima neslaganja*) sporno pitanje, prijeporna točka, (*velik* ~) od toga boli mozak, (*intiman / kućni* ~) prljavo rublje, nef. prljavi veš

problematičan adj. **1** (~ *zadatak*) zamršen, kompliciran, težak, teško rješiv/savladiv, složen, zahtjevan **2** (~ *učenik*) loš, slab **3** (*problematično obrazloženje*) sumnjiv, dvojben, upitan, pod znakom pitanja, neuvjerljiv, sporan, prijeporan, (*budućnost projekta je još problematična*) neizvjestan, nesiguran

problematičnost f **1** zamršenost, kompliciranost, težina, teška rješivost/savladivost, složenost, zahtjevnost **2** sumnjivost, dvojbenost, upitnost, neuvjerljivost, spornost, prijepornost; neizvjesnost, nesigurnost; *usp.* problematičan

problijediti prf. poblijedjeti, pozelenjeti, izgubiti boju, ostati bez kapi krvi

probuditi prf. **1** (~ *koga tko je spavao*) razbuditi, prekinuti/razbiti (komu) san, dignuti/izvući (koga) iz kreveta, dozvati iza sna **2** (~ *koga iz neaktivnosti / letargije*) pokrenuti, potaknuti *usp.*, ohrabriti, otvoriti (komu) oči, osvijestiti, privući, (~ *čiji interes*) izazvati **3** **~ se** razbuditi se, rasaniti se, doći k sebi, razdrijemati se, protrljati/otvoriti oči, progledati, osvijestiti se *usp.*, (~ *naglo*) prenuti se, trgnuti se; nef. razbadriti se, arh. razdramiti se **4** (*o prirodi*) oživjeti, (~ *nakon duge neaktivnosti*) aktivirati se, pokrenuti se, živnuti

procijeniti prf. **1** (~ *zlato*) odrediti/utvrditi vrijednost, odrediti/utvrditi cijenu,

taksirati, (~ *isplati li se što*) proračunati, sračunati **2** (~ *čiji karakter*) prosuditi, ocijeniti, staviti na vagu

procjena f procjenjivanje, određivanje/utvrđivanje vrijednosti, određivanje/utvrđivanje cijene, taksacija, prosudba, arh. procjemba

procjenjitelj m procjenjivač, taksator

procjenjivati imprf. *usp.* procijeniti

procjep* m **1** (~ *u zemlji*) rascjep, prosjek(lina), (~ *u brdu*) usjek(lina), tjesnac, gudura, klanac, jaz, procjepak, sutjeska, prodol, grotlo, ždrijelo, arh. bogaz, (~ *u kamenu*) šipilo, nef. škrip **2** (*ne zna što učiniti, u procjepu je*) škripac *usp.*, neprilika

procvjetao adj. procvao, rascvjetao, rascvjetan, u cvatu/cvijetu, ekspr. beharan

procvjetati prf. **1** (*o cvijeću*) procvasti, otvoriti se, nef. ekspr. zabeharati, zabehariti, (~ *potpuno*) rascvjetati se **2** (*o trgovini/poslu*) buknuti, razviti se, krenuti **3** (~ *zbog lijepe vijesti*) sinuti, obradovati se, razveseliti se, preporoditi se, (~ *u licu*) proljepšati se

pročelni adj. frontalni

pročistiti* prf. iščistiti, očistiti, (~ *put*) prokrčiti, (~ *žito*) provijati, (~ *puhanjem*) propuhati, (~ *čačkalicom*) pročačkati, (~ *uz pomoć filtra*) filtrirati, (~ *ulje*) procijediti, rafinirati, destilirati

pročišćivač m pročistač, filtar, čistač; nef. prečistač, prečišćivač

pročitati prf. **1** (~ *tekst do kraja*) dočitati, (~ *slovo po slovo*) iščitati, (~ *brzo/površno*) prolistati, prelistati, pregledati, proći, prijeći, (~ *vrlo brzo*) progutati **2** (~ *čije namjere*) prozreti, osjetiti, otkriti, shvatiti, uvidjeti, otkriti/shvatiti čije namjere, pročitati (komu) misli, proniknuti (u što), raskrinkati, vidjeti u pravom svjetlu, progledati (kroz koga), otvorilo se komu pred očima; nef. prokužiti

pročuti se prf. **1** (~ *posvuda*) izići/doći u javnost, proširiti se, saznati se, doći na glas, izići/izaći na glas, pukao glas (na sve strane), (*o čemu što je trebalo ostati tajna*) procuriti **2** (~ *kao umjetnik*) doći/izići na glas, postati poznat, proslaviti se, uspjeti *usp.*

proći* prf. **1** (~ *preko čega*) prijeći, prekoračiti, (~ *brzo/tiho*) promaknuti, ekspr. minuti, (~ *brzo*) proletjeti *usp.*, protrčati, (~ *s mukom*) probiti se, prodrijeti (kroz što), (~ *zaobilaznim putem*) zaobići, (~ *krišom*) prokrasti se, provući se, (~ *ilegalno*) prokrijumčariti se, (~ *pješačeći*) prohodati, propješačiti, (~ *kao u paradi*) proparadirati, (~ *ispod čega leteći*) podletjeti, (~ *marširajući*) promarširati, (~ *kolima*) provesti se, (~ *uz tutanj*) protutnjiti, protutnjati, progrmjeti, prodrndati, (~ *valjajući se*) provaljati se, (~ *gegajući se*) progegati se, (~ *mileći*) promiljeti, (~ *migoljeći se*) promigoljiti se, (~ *lebdeći*) prolebdjeti, (~ *tumarajući*) protumarati, (~ *klizeći*) prokliziti, (~ *na konju*) projahati, projašiti, prokasati, (~ *ploveći/jedreći/plivajući*) proploviti, preploviti, projedriti, prejedriti, proplivati, preplivati, (~ *jezdeći*) projezditi, (*izredati se prolazeći*) prodefilirati, (~ *pišteći/cičeći*) propištati, procičati, (~ *vršljajući*) provršljati, (~ *tijelom kao srsi*) prosrsiti, (~ *mučan put*) prevaliti, (*o metku*) prošišati, prosvirati **2** (~ *pored koga*) mimoići se (s kim), ostaviti iza, (~ *mnoge krajeve*) proputovati, obići, posjetiti, prokrstariti, obigrati **3** (~ *mnoge jade*) podnijeti *usp.*, upoznati, proživjeti, doživjeti, iskusiti; preživjeti, izdržati **4** (*o vremenu/događajima*) minuti, uminuti, proteći, prohujati, iščeznuti, nestati, izblijediti, otići (u prošlost/zaborav), oteći, završiti se, odzvoniti; nef. pàsati, (*o roku/vremenu dopuštenu za obavljanje čega*) isteći, (*prošlo je godinu dana*) navršiti se **5** (*o boli*) popustiti, oslabiti, uminuti, nestati **6** (~ ***glatko***) dogoditi se/zbiti se bez problema, odigrati se bez komplikacija, (***bilo pa prošlo***) gotovo je, nestalo je, nema više, (***prođi me se!***) pusti me na miru, ostavi me, okani me se

prodaja f prodavanje; otuđivanje, otuđenje; trgovina, trgovanje, (~ *robe na tržištu*) plasman, (*dobra ~ robe*) prođa, (~ *robe preko posrednika*) konsignacija, (~ *po sniženim cijenama*) rasprodaja,

(~ *kupljene robe*) preprodaja, preprodavanje, preprodavaštvo, (~ *robe po nižim cijenama na stranom tržištu*) damping, demping, (~ *po kućama*) torbarenje, pokućarenje, kolportaža

prodati prf. *usp.* prodavati; unovčiti, (~ *sve redom*) poprodavati, isprodavati, rasprodati, likvidirati

prodavač m trgovac, ponuđač, (~ *u trgovini*) nef. dućandžija, (~ *voća / povrća na tržnici*) piljar, povrćar, zeleničar, voćar, (~ *novina na ulici*) kolporter, (~ *u trafici*) trafikant, (~ *knjiga*) knjižar, (~ *kupljenoga*) preprodavač, prekupac, nakupac, pretržac, nef. švercer, (~ *na tržnici koji neumjereno podiže cijene*) nef. zelena mafija, (~ *koji sada prodaje*) prodavatelj, prodavalac

prodavati imprf. **1** (~ *nasitno*) piljariti, (~ *kupljeno*) preprodavati, (~ *na putu između proizvođača i kupca*) posredovati, (~ *vino namalo*) krčmiti, (~ *kao torbar*) torbariti, (~ *idući od kuće do kuće*) kućariti, (~ *na dražbi*) licitirati, dražbovati, (~ *se odlično*) ići kao šećer, (~ *vrlo jeftino*) davati u bescjenje; otuđivati, razmjenjivati **2** (~ *prijateljstvo*) izdavati, iznevjeravati, gaziti

produžetak m produženje, produljenje, nastavak, nastavljanje, dodavanje, dodatak, prolongacija, odgađanje, pomak, pomicanje

produžiti (se) prf. **1** produljiti (se), (~ *metlu*) nadostaviti, nef. nadoštuklati, (~ *otpuštanjem poruba*) otpustiti, upustiti **2** (~ *razgovor*) nastaviti (se) **3** (~ *rok vraćanja novca*) odgoditi, pomaknuti, prolongirati **4** (~ *žurnim korakom*) ići dalje, otići dalje

produživati (se) imprf. *usp.* produžiti (se)

profiniti (se) prf. sofisticirati (se), produhoviti (se), učiniti (se) tananijim/ osjetljivijim, uzdići (se), oplemeniti (se), (~ *osjetila*) istančati, izoštriti

profinjen adj. fin *usp.*, suptilan, rafiniran, uglađen, elegantan, sofisticiran, istančan, iznijansiran, izoštren, proćućen, produhovljen

profinjivati (se) imprf. *usp.* profiniti (se)

proglas m (*vladin* ~) proklamacija, javno priopćenje, javni oglas, objava, (~ *kulturnog pokreta*) manifest, program

proglasiti prf. **1** javno objaviti/priopćiti, proklamirati; objaviti; razglasiti **2** (~ *koga novim upraviteljem*) imenovati *usp.*, (~ *izdajnikom*) označiti **3** ~ **se** (~ *herojem*) predstaviti se, označiti se, objaviti se, imenovati se

prognati prf. *usp.* progoniti

progon m progonjenje, proganjanje, progonstvo, tjeranje, protjerivanje, izgon, istiskivanje, izbacivanje, isključivanje, isključenje, nef. najurivanje, najurenje, (~ *nedužnih*) lov na vještice

progoniti imprf. **1** (~ *iz mjesta boravka*) protjerivati, tjerati, goniti **2** (~ *odbjegloga*) proganjati, juriti, hvatati, slijediti **3** (~ *koga bez razloga*) dosađivati *usp.*, mučiti *usp.*, uzeti koga na zub, (~ *se: o neprijateljima*) klati se kao žuti mravi; nef. vijati

progonstvo* n progon *usp.*, (*živjeti u progonstvu*) egzil, izgnanstvo, (~ *s obavezom stalnoga javljanja policiji*) konfinacija, internacija

progovoriti prf. **1** reći *usp.*, izreći; prozboriti, probesjediti, otvoriti usta, izustiti riječ, pustiti glas, dati glas od sebe, prosloviti, proustiti, pisnuti, oglasiti se *usp.*, (~ *vrlo tiho*) prošaputati, prošaptati, (~ *riječ-dvije i stati*) zaustiti, (~ *s mukom*) protisnuti, (*o malom djetetu*) protepati, (~ *zapinjući*) propentati, (~ *kroz zube*) progunđati, (~ *nejasno*) promucati, (*cvilećim glasom*) procviljeti, (~ *plačljivim glasom kao beba*) kmeknuti, (~ *otegnuto*) zagudjeti, (~ *tankim glasom*) utanjiti **2** (~ *pred policijom*) priznati, nef. propjevati • nef. odvezati/ odriješiti/razvezati jezik, zinuti, zucnuti, zacvrkutati, lanuti, guknuti, zagukati, gaknuti, kukuriknuti, zapjevati, beknuti

program* m **1** (*kakav je današnji ~?*) raspored, plan, radni plan, plan rada, sadržaj rada; nacrt, popis, (*kazališni* ~) repertoar **2** (~ *stranke / pokreta*) ciljevi,

platforma, načela, principi **3** (*kompjutorski* ~) softver, programski jezik

programatski adj. manifestativan, manifestni

progresist m progresivist, naprednjak, (*lažni* ~) nef. zizibambula, cicibambula

proigrati prf. **1** (~ *sve na hazardnim igrama*) prokockati, izgubiti (novac), zaigrati, prokartati, zakartati; nef. ekspr. proćerdati **2** (~ *sve prilike*) upropastiti, promašiti, propustiti, izgubiti **3** (~ *novog igrača*) razigrati, aktivirati, uključiti u igru

proizlaziti imprf. (~ *iz činjenica*) slijediti (iz čega), proistjecati, izlaziti, potjecati, proishoditi, ishoditi, voditi podrijetlo (od čega), postati od (čega), vući trag, posljedovati; nastajati, dolaziti, nametati se, ispadati

proizvesti* prf. **1** producirati, stvoriti, učiniti, napraviti, (~ *neregularnim postupcima*) isfabricirati, (~ *umjetnim putem*) fabricirati, (~ *što u velikoj količini*) nef. pej. naštancati **2** (~ *nemir*) prouzrokovati, prouzročiti, izazvati, stvoriti, potaknuti

proizvod m **1** artikl, roba, predmet, produkt, (~ *rada*) rezultat, plod, sjelo, (~ *lošeg rada*) nef. fuš, (~ *izrade/rada*) književ. izradak, uradak, (~ *ručnoga rada*) rukotvorina, artefakt, izrađevina, (*sporedni* ~) nusproizvod, (~ *prerade*) prerađevina **2** (~ *svog vremena*) dijete, rezultat

proizvodnja f produkcija; industrija, (~ *izvan tvornice*) kućna radinost, (~ *u nepromijenjenim razmjerima*) jednostavna reprodukcija, (~ *u povećanim razmjerima*) proširena reprodukcija, (*zajednička* ~: *ob. u filmskoj industriji*) koprodukcija

proizvođač* m rj. proizvoditelj, proizvodilac, (~ *u filmskoj industriji*) producent

projektant* m (~ *niske gradnje*) građevinar, nef. građevinac

prokapati prf. procuriti

prokleti prf. (~ *koga*) ukleti, anatemizirati, izopćiti, baciti anatemu/prokletstvo/urok (na koga), udariti prokletstvom; zazvati zlo (na koga), zaželjeti/poželjeti (komu) zlo, osuditi

prokletstvo n **1** anatema, urok, ekskomunikacija, izopćenje, isključenje; kletva **2** (*loša navika je pravo* ~) propast, nesreća *usp.*, (*strašni događaji su* ~) zla/nesretna sudbina, nesreća *usp.*

prokličnica f protonema

proklinjati imprf. *usp.* prokleti

prokulica f kelj pupčar, nef. čimul(ic)a, cimu(li)ca

prolaz* m **1** (~ *kroz selo*) prolazak, prolaženje, prohod, prohođenje, promicanje **2** (*prostor kojim se prolazi*) ulica, uličica, hodnik, koridor, kanal, tjesnac, klanac, prijevoj, plovni put, (~ *za stoku*) propust, progon, (*pokrivena galerija*) pasaž(a), (~ *ispod zemlje*) tunel *usp.*, potkop, prokop, (~ *za pješake ispod prometnice*) podvožnjak, (~ *ispod razine ulice/pruge*) pothodnik, (~ *među stijenama*) nef. kapija, (~ *u brdima*) kanjon

prolazan adj. **1** (*prolazne poteškoće*) privremen, kratkotrajan, efemeran, kratka vijeka, kratkovječan, malovječan, kratkoročan, nestalan, nepostojan, promjenjiv **2** (~ *put*) prohodan, raskrčen, probijen, oslobođen, (*prolazna soba*) prometan **3** (*dobiti prolaznu ocjenu*) pozitivan; dovoljan, nef. dvojka, dvica

prolaziti imprf. **1** *usp.* proći; (*o vremenu*) teći, juriti, nef. trčati; istjecati (*sporo* ~) vući se kao gladna godina **2** (*ne* ~ *kao učitelj*) uspijevati, biti prihvaćen, dobivati prolaznu ocjenu, ispunjavati uvjete, odgovarati uvjetima/kriterijima, (*to kod* (*koga*) *ne prolazi*) ne vjerovati, ne biti naivan, ne nasjedati/gutati

prolaznost f **1** privremenost, kratkotrajnost, efemernost, kratki vijek, kratkovječnost, malovječnost, kratkoročnost, nestalnost, promjenjivost **2** prohodnost, raskrčenost, probijenost, oslobođenost; prometnost

proletjeti* prf. projuriti, protrčati, promaknuti, proći kao vjetar, prohujati, provijati, (~ *uz buku*) protutnjiti, protutnjati, (~ *na konju*) progalopirati, projezditi, (~ *velikom brzinom*: *o met-*

ku) prozviždati, prosvirati, (~ *vrlo brzo*: *o bačenim predmetima*) nef. zašijati. (~ *zujeći*: *o kukcima*) prozujati, (*o vremenu*) minuti, brzo proći, prohujati, proći kao vjetar; nef. prošišati

prolistati* prf. razlistati se, omladiti se

proliti (se) prf. (~ *vodu iz posude*) izliti (se), izbaciti (što iz čega), isprazniti (što), (~ *dio tekućine*) odliti, (~ *preko ruba*) preliti (se), (~ *na sve strane*) razliti (se), raširiti (se), (~ *sve redom*) isprolijevati (se)

proljeće* n knjiš. vesna, arh. pramalješće, proljet

proljev m dijareja; rj. protoč, nef. trčkalica, trčkavica, tjeralica, litavica

promaknuće n napredak, promocija, nef. unapređenje

promaknuti prf. **1** (~ *kroz što*) provući, progurati **2** (~ *čijoj pažnji*) izmaći, izmaknuti, umaknuti, propustiti (što) **3** (~ *koga*) imenovati (za), postaviti, promovirati, avanzirati, unaprijediti

promatračnica f motrilište, (~ *za lov na tune*) gradac

promatranje n gledanje, motrenje, opservacija, opažanje, opažaj; (*med.*) pretrage

promet* m **1** (*autobusni* ~) prijevoz, prevoženje, prenošenje **2** (~ *novca*) optjecaj, kolanje, protok, kretanje, okretanje *usp.*, (*robni* ~) trgovina, izmjena vrijednosti

prometalo n (*ob. u pl.*) prometno sredstvo; prevozilo, vozilo, plovilo, letjelica

prometnica f ulica *usp.*, cesta, (*glavna* ~) magistrala, arterija, žila kucavica, (*gradska* ~ *u obliku kružnice*) kružni tok, (~ *s kružnom površinom*) rotor

prometovati imprf. (*o autobusu*) voziti, prevoziti, (*o plovilu*) ploviti, (*o letjelicama*) letjeti; povezivati, održavati veze

promicatelj m unapređivač, unapreditelj, promotor, zagovornik, utiratelj, utirač

promicati imprf. **1** *usp.* promaknuti **2** (~ *turizam*) promovirati, unapređivati, raditi u korist (čega), zalagati se (za što), zagovarati (što), propagirati

promijeniti prf. **1** izmijeniti, unijeti promjene/izmjene, preinačiti, modificirati, izvrnuti, prevrnuti, preobličiti, prerušiti, preokrenuti, okrenuti, preoblikovati, preustrojiti, prestrukturirati, reorganizirati, restrukturirati, reformirati, alterirati, prilagoditi, adaptirati, preraditi, prepraviti, retuširati, preformulirati, (*temeljito* ~) postaviti na glavu, okrenuti (sve) naglavce, preobraziti, transformirati, transfigurirati, (~ *koga/sebe tako da promijeni ideologiju/stavove*) preobratiti (se), obratiti (se), uhvatiti se za tuđu banderu, (~ *potpuno način života*) okrenuti (novi) list, (~ *program čega*) reprogramirati, (*radikalno* ~) revolucionirati, (~ *potpuno izgled*) prerušiti (se), (~ *što nabolje*) poboljšati, unaprijediti, (~ *što nagore*) pokvariti, iskriviti, izobličiti, unazaditi **2** (~ *bluzu*) presvući, preobući, preodjenuti, uzeti drugo **3** (~ *vodeće tijelo*) zamijeniti, smijeniti, postaviti drugo/drugoga, (~ *sve redom*) izmijenjati **4** (~ *zakon novinama*) novelirati, (~ *prijašnji stav*) revidirati, (~ *redoslijed/oblik*) permutirati, (~ *vjeru*) konvertirati, prevjeriti, (~ *mišljenje*) okrenuti kožuh, okrenuti provu, ekspr. zaošijati, (~ *vlasnika*) prijeći u druge/treće ruke, (~ *glas*) mutirati, (~ *mjesto boravka*) preseliti (se), iseliti (se) **5** ~ **se** (*sve se je promijenilo*) postati drukčiji, doživjeti promjene/mijene, izmijeniti se, postati (kakav), transformirati se, preobraziti se, preobličiti se, prerušiti se, pretvoriti se, prometnuti se, preporoditi se, pomaknuti se, pokrenuti se, (~ *nabolje/nagore*) poboljšati se, pogoršati se, pokvariti se, izobličiti se, iskriviti se, (~ *potpuno u mišljenju/stavovima*) preokrenuti se, prijeći na drugu stranu, promijeniti stranu, odreći se (čega), prevrnuti kabanicu, prevjeriti, iznevjeriti (što), presumititi se, nef. presaldumiti, (~ *u licu*) poblijedjeti; pocrvenjeti, (~ *djelovanjem kemijskih procesa*: *o rudama*) korodirati; nef. izokrenuti se

promjena f **1** (*promjene na svim razinama*) mijenjanje, mijena, izmjena, alteracija, prerad(b)a *usp.*, preinaka, preinačivanje, preinačenje, modifikacija, preuređenje,

arh. preudezba, preoblika, (pre)okretanje, (pre)obrtanje; reforma, rekonstrukcija, reorganizacija, (*nagla / temeljita* ~) preokret, prekretnica, prijelomnica, okret, zaokret, obrat, kopernikanski obrat, skok, tajfun, (*nagla ~ na puno bolje*) preporod, (~ *strukture*) preustrojstvo, preustroj, (~ *orijentacije*) preorijentacija, (~ *u strukturi organizma*) preobrazba *usp.*, (~ *mjesta rada*) premještaj, (~ *izgleda*) prerušavanje, (~ *režima*) prevrat *usp.*, (~ *tonaliteta u glazbi*) modulacija, (~ *osnove riječi*) alternacija **2** (~ *jednoga drugim*) zamjena, smjena, smjenjivanje; supstitucija, varijacija, mutacija

promjenjiv adj. **1** (*promjenjive vrijednosti*) promjenljiv, nestalan, nepostojan, nestabilan *usp.*, pomičan, klizni, prolazan, nesiguran, kolebljiv, skokovit, sad ovakav, sad onakav, nejednolik, neustaljen, varijabilan **2** (*koji se može promijeniti*) preinačiv, prepravljiv, adaptivan, zamjenjiv, izmjenjiv, pretvoriv

promjenjivost f **1** promjenljivost, nestalnost, nepostojanost *usp.*, pomičnost, nestabilnost, prolaznost, nesigurnost, kolebljivost, nejednolikost, neustaljenost, varijabilnost **2** preinačivost, prepravljivost, adaptivnost, zamjenjivost, izmjenjivost, pretvorivost

promjer m dijametar, nef. prečnik, (~ *cijevi vatrenog oružja*) kalibar

promukao adj. mukao, afoničan, hrapav, nečist, razdrt, razderan, raspukao

promuklost f muklost, hrapavost, nečistoća, razdrtost, razderanost, raspuklost, (*potpuna* ~) gubitak glasa, bezglasnost, afonija

pronaći prf. **1** (~ *olovku*) naći *usp.*, ući (komu/čemu) u trag, otkriti **2** (~ *što novo*) izumiti *usp.*, otkriti

pronalazač m otkrivač, izumitelj, tvorac, začetnik, istraživač, tragač, (~ *izgubljenog predmeta*) nalaznik

pronalaziti imprf. *usp.* pronaći

pronevjera f utaja, malverzacija, prisvajanje imovine, nezakonito/bespravno prisvajanje, zloupotreba položaja; nef. zataja

pronevjeritelj m utajivač, utajitelj, utajilac, defraudant

pronevjeriti prf. utajiti, defraudirati, protupravno prisvojiti; nef. zatajiti

pronicav adj. oštrouman, dobroga pogleda/njuha/nosa, vidovit, oštrovidan, vješt, jasnovid, pametan *usp.*, dosjetljiv *usp.*, lucidan; rj. pronikljiv

pronicavost f oštroumnost, dobar pogled, dobar njuh/nos, vidovitost, oštrovidnost, vještina, lucidnost, (*sposobnost uvida u činjenice i onoga što iz njih slijedi*) jasnovidnost; rj. pronikljivost

pronjušiti prf. pronjuškati, otkriti, izvidjeti, shvatiti; nef. prošnjofati

propadanje n *usp.* propadati, propasti; pad, padanje, raspad(anje), kvarenje *usp.*, (~ *zbog duga trajanja*) zub vremena

propadati imprf. *usp.* propasti; srljati u propast, ići nizbrdicom, (~ *u blato*) greznuti, (~ *u neradu*) truljeti, trunuti, gnjiliti, (*o hrani*) kvariti se

propagandist m reklamer, promidžbenjak, promidžbenik

propagator m širitelj, zagovornik *usp.*, zagovarač, pridobivač, agitator, nazdravičar; pronositelj, (~ *nauka / vjere*) naučitelj, (~ *zvučnim riječima*) tamburaš

propalica m probisvijet, lopov, baraba, bitanga, ptičica, protuha, nef. leventa; skitnica *usp.*, skitnik, besposličar, vagabund, klošar, potucalo, vucibatina; raspikuća, stepihljeb, (*ob. za pl.*) ološ, podzemlje; nef. landravac, niškoristi, brabonjak, apaš, adrapovac, propalitet

propao adj. **1** (*propala šansa*) izgubljen *usp.*, neiskorišten; neostvaren, nerealiziran, neuspio **2** (~ *čovjek*) upropašten, uništen, porušen, oronuo, bijedan, jadan *usp.*, derutan

propast f uništenje, slom, rasulo, rasap, pad, neuspjeh, fijasko, ponor, nestanak, raspad, rasip, rastep, poraz, debakl, upropaštenje, upropaštavanje, uništavanje, razaranje, brodolom, katastrofa, nesreća *usp.*, nevolja, gubitak, pogibija, kolaps, smrt, kraj, suton, prašina, (*ma-*

terijalna ~) bankrot, stečaj; ekspr. grob, nef. prokletinja, iskop

propasti prf. **1** (~ *pod težinom čega*) provaliti se, prolomiti se, urušiti se, strmoglaviti se; pasti **2** (na)stradati *usp.*, nestati, uvenuti, svenuti, oronuti, oslabiti, doći do dna, odzvonilo je (komu), nef. odsvirati/otpjevati (svoje), (*tjelesno* ~) porušiti se, oboljeti, omršavjeti, smršavjeti, izgubiti na težini, (*o biljkama*) uvenuti, usahnuti, (*o objektima*) raspasti se, srušiti se, (~ *od napora / bolesti*) sagorjeti, (~ *od tuge / jada*) svisnuti, umrijeti *usp.* **3** (*materijalno* ~) osiromašiti *usp.*, bankrotirati, (~ *u pretjeranim planovima / željama*) nef. izgorjeti **4** (*moralno* ~) pasti (na niske grane), posrnuti, pokvariti se, iskvariti se, srozati se, spasti (na što), zaglibiti **5** (*o pokušaju / zamisli*) ne uspjeti, pretrpjeti poraz/neuspjeh, poći po zlu, pasti u vodu, nestati, izgubiti se, nasukati se, potonuti, pasti/otići/srušiti se u prah, izjaloviti se, (~ *kao kandidat / konkurent*) nef. riknuti, skiknuti, vrisnuti **6** (***piši kući propalo***) nema ništa, ništa od toga, slabo, gotovo je

propatiti prf. namučiti se, napatiti se, satrti se; ekspr. propištati, narintati se, nagrbačiti se, nadirinčiti se, nategliti se, nakulučiti se, nakinjiti se

propijati imprf. *usp.* propiti

propis m pravilo, obveza, red, (*osnovni pravni* ~ *državne vlasti*) zakon, (*skup propisa o načinu obavljanja poslova*) pravilnik *usp.*, (~ *koji nikog ne obvezuje*) mrtvo slovo na papiru, (*sustav pravila / propisa*) režim, (*propisi koji se donose u isto vrijeme s općom svrhom*) paket mjera, (*propisi o načinu vođenja kakve sjednice*) poslovnik, (~ *kojim se uređuju različita svojstva proizvoda*) standard, norma

propisati prf. nametnuti, odrediti, narediti *usp.*, urediti/odrediti propisom, postaviti normu, normirati

propisivati imprf. *usp.* propisati

propiti prf. **1** (~ *što*) spiskati, zapiti, pej. prolokati **2** ~ **se** odati se piću, pej. prolokati se

proporcija f omjer, razmjer; sklad, odnos; veličina *usp.*

propovijed f **1** predika, prodika, obredni govor, besjeda, (~ *koja obrađuje biblijski tekst*) homilija **2** (~ *zbog ponašanja*) prijekor *usp.*

propovijedati imprf. prodikovati, predikovati, poučavati, naučavati, docirati; naviještati, (~ *moralne pouke*) pej. moralizirati

propovjednik m vjerovjesnik, apostol, širitelj (vjere), ekspr. besjednik, (~ *evanđelja u dalekim krajevima*) misionar, (~ *morala*) moralist, moralizator

propuh m nef. promaja, durhcug

propustan adj. porozan; rupičast *usp.*, (*koji propušta tijelo koje se probija*) probojan

propustiti* prf. **1** (~ *koga da prođe*) izmaknuti se, skloniti se, dati (komu) prednost **2** (~ *dobru priliku*) ispustiti, izgubiti, ne vidjeti, ne iskoristiti, (~ *u kartanju jedno dijeljenje*) pasirati, (~ *puno događaja*) ne vidjeti/primijetiti/ opaziti, previdjeti, pregledati, prečuti, prespavati, (~ *što važno u pričanju*) izostaviti, zanemariti, ne spomenuti/reći **3** (~ *vlagu / tekućinu*) promočiti

propuštati imprf. *usp.* propustiti; (~ *kišu: o krovu*) prokišnjavati

proračun m budžet, (~ *troškova*) troškovnik, (*prethodni* ~ *troškova* (*putovanja*)) predračun, profaktura

proraditi prf. **1** (~ *gradivo*) naučiti, proučiti (što), upoznati se (s čim) **2** (*stroj je proradio*) profunkcionirati **3** (*konačno je lijenčina proradila, nef.*) provrijedniti se

proreći prf. *usp.* proricati

proricanje n pretkazivanje, predviđanje, najavljivanje, najava; gatanje, vračanje, (~ *sudbine gledanjem u ogledalo*) katopromantija, (~ *sudbine okretanjem sita*) koskinomantija, (~ *iz dlana*) hiromantija, (~ *gledanjem u posudu s vodom*) lekanomantija, (~ *budućnosti slučajnim otvaranjem stranica svetih knjiga*) stihomantija

proricati imprf. pretkazivati, najavljivati, predviđati, pogađati; gatati, vračati, odgonetavati; arh. prokazivati

proročanstvo n prorokovanje, proroštvo, pretkazanje, (~ *koje se može različito tumačiti*) orakul

proročište* n (~ *u starom Rimu*) orakul, hram

prorok m profet; proricatelj, pretkazivač, nagovjestitelj *usp.*, navjestitelj, nagađatelj, vidovnjak, vizionar, (~ *u nekim kulturama*) vrač, (~ *u Rimljana*) orakul

prosac m nef. snubok

prosidba f prošnja, proševina, arh. prozba

prosijati prf. propustiti kroz sito/rešeto, prorešetati

prosinac m **1** (*mjesec*) decembar **2** (*bot.*) ŕesulja

prosipati imprf. *usp.* prosuti; (~ *na sve strane*) razasipati, rasipati *usp.*

prositi imprf. **1** (~ *komad kruha*) moliti *usp.*, tražiti milostinju, vapiti za (čim); prosjačiti, doći s kapom u ruci, moljakati, iznuđivati, kamčiti; pej. ciganačiti, nef. žica(ri)ti, šibičariti, fehtati, (~ *zazivajući Boga*) ekspr. božjačiti, božjakati, bogoraditi, (*živjeti vrlo bijedno*) živjeti na prosjačkom štapu, obijati/obilaziti tuđa vrata, obijati/obilaziti tuđe pragove, potucati se po tuđim pragovima **2** (~ *djevojku*) tražiti (čiju) ruku, ići/doći u prosce; nef. snubiti

prosjačenje n prošenje, prosjaštvo, prosjačina, prosjačija, moljenje, moljakanje, iznuđivanje, kamčenje; pej. cigančenje, nef. žica(re)nje, šibicarenje, fehtanje, bokčija

prosjak m **1** torbonoša, torbar, (*dosadan* ~) molitelj, moljakalo, nef. žicer, žicar, šibičar **2** (*siromašan čovjek*) siromašak, siromah *usp.*, božjak, bijednik, odrpanac *usp.* • nef. bogec, fehtar

prosječan adj. **1** (*prosječna plaća*) srednji, osrednji, u prosjeku **2** (~ *glumac*) osrednji, srednji, srednje vrijednosti, ni dobar ni loš, običan, druge klase, nije ne znam što

prosječnost f prosjek, osrednjost, neiznimnost, neznačajnost, druga klasa

proskitati se prf. prolutati, prolunjati, prošarati; pej. protepsti se, proklatariti se

proslava f slavlje, slavljenje, proslavljanje, priredba, zabava, svečanost, gozba *usp.*, banket, parada, ceremonija, obred, svetkovanje, svetkovina, blagdan, praznik, (~ *svadbe*) svadbovanje, pir(ovanje), (~ *godišnjice*) jubilej, (*tradicionalna* ~ *godišnjica*) obljetničarstvo, (*bučna* ~) udaranje u fanfare, bančenje, šenlučenje, (*crkvena* ~) proštenje, nef. dernek; nef. fešta, tulum

proslaviti prf. **1** (~ *što*) (svečano) obilježiti, celebrirati **2** (~ *koga*) donijeti slavu, učiniti slavnim; dati priznanje, ovjenčati lovorovim vijencem, prodičiti, nagraditi, (~ *koga za sva vremena*) ekspr. ovjekovječiti, obesmrtiti, (~ *pjesmom / stihovima*) opjevati **3** ~ **se** (~ *kao književnik*) steći slavu, okruniti se slavom, osvjetlati obraz, požeti lovore/slavu, ovjenčati se slavom/vijencem slave, (*o pjesnicima*) popeti se na Parnas **4** (~ *na testu, iron.*) osramotiti se, (~ *nečasnim postupcima, iron.*) doći na zao glas, steći loš/zao glas, osramotiti se

prospekt m brošura, letak, reklama, reklamni materijal

prostačiti imprf. ponašati se kao u krčmi, nef. svinjariti

prostački adj. prost, primitivan, vulgaran, bestidan, seljački, gorštački, brđanski, sokački, neprofinjen, nekulturan *usp.*, neotesan, neuljudan, nepristojan, otrcan

prostak m primitivac, neotesanac *usp.*, prostačina, grubijan, neuljudnik, bestidnik *usp.*, gorštak, brđanin, sivonja, sirovina, sirovnjak, cjepanica, divljak, barbarin, spiljski čovjek, seljak, magarac, dogon; nef. pračovjek, neandertalac, čaruga, seljačina, seljo, seljos, paor, fali mu samo janjeći rep (u ustima), buzdovan, bilmez, opanak, pecirakija

prostakuša f *usp.* prostak; seljančura, djevojčura, rospija; pej. kuharica, nef. alapača, opajdara, flundra

prostata f žlijezda predstojnica, predstojna žlijezda

prostirati imprf. *usp.* prostrijeti; sterati (se)

prostirač f prostirka, (~ *od starih krpa*) krpara, ponjava, (*šarena* ~) šarenica, (~ *za pod*) sag *usp.*, (~ *pred vratima*) otirač, (*ukrasna orijentalna* ~) serdžada

prostituirati (se) imprf. i prf. **1** svoditi, svađati; bludničiti, nef. pej. kurvati se, drocati se **2** (*o neprofesionalnom radu*) srozavati se, srozati se, nisko padati/pasti

prostitutka f bludnica, kurtizana, hetera, javna žena, laka žena; nef. pej. profesionalka, laka roba, flundra, nečasnica, kurva, drolja, uličarka, palandra, droca, kurvača, kurvetina, šupljača, profuknjača, cafuta, flojsa, fačkalica, fufa, fuksa, kamenjarka, štajgerica

prostorija f soba *usp.*, (*ob. u pl.*) prostor, (*vrlo mala* ~) izba, (*sporedna/pomoćna* ~) nusprostorija, (*mala* ~ *za presvlačenje*) kabina, (~ *s vinom u primorskoj kući*) konoba, (~ *s vinom u Zagorju*) klet, (*podrumska* ~) podrum, (*zadimljena* ~) kadionica, (*zatvorena* ~ *za donošenje odluka*) konklava, (*vrlo hladna* ~) kusnica, (*mračna* ~) mračara, (~ *za starudiju*) ropotarnica, (*vrlo velika* ~) dvorana *usp.*, (*neuredna* ~) brlog *usp.*

prostota* f prljavi vicevi; opscenost, gadost, gadarija, vulgarnost, nepristojnost, primitivizam, prostaštvo, prostakluk, seljaština, seljačija, svinjarija

prostrijeti prf. **1** prostrti, rasprostrijeti, razastrijeti, razapeti, razviti, (~ *stolnjak*) raširiti, namjestiti, pokriti (što čime), (~ *slamu odozgo*) nastrijeti, nastrti, (~ *krevet*) pripremiti, nef. složiti, (~ *što pred koga*) podastrijeti **2** ~ **se** (~ *po tlu*) opružiti se, pružiti se, pasti, prosuti se, rasploštiti se

prosudba f ocjena, procjena, prosuda, sud, mišljenje, stav; prosuđivanje

prosuti (se)* prf. **1** izasuti (se), isuti (se), istresti (se), (~ *posvuda*) rasuti (se), razasuti (se), (~ *sve redom*) isprosipati (se), (~ *preko rubova posude*) presuti (se) **2** raširiti se, rasprostrijeti se

prosvjed m protest, oštro nezadovoljstvo, pobuna, prigovor, protivljenje *usp.*, (*diplomatski* ~) nota, demarš

prosvjedovati imprf. protestirati, buniti se *usp.*, prigovarati

prosvjetitelj m prosvjetilac, ekspr. lučonoša

prosvjetiteljstvo n prosvijećeni apsolutizam

proširenje n **1** (~ *interesa*) povećanje **2** (~ *ulice*) uklonište, ugibalište

prošivati imprf. (~ *rukom*) heftati, (~ *strojem*) nef. štepati

prošli adj. minuli, protekli, prijašnji *usp.*, davni, raniji; prethodni, bivši, (*iz vrlo bliske prošlosti*) nedavni

prošlost* f povijest, (*nedavna* ~) jučerašnjica, (*davna* ~) davnina, starina, drevnost, (*vrlo udaljena* ~) pamtivijek, (*neponovljiva* ~) nef. prošlo svršeno vrijeme; zaboravljeno, prošlo; prošlo vrijeme, perfekt

protegnuti* prf. **1** (~ *što po podu*) prostrijeti, raširiti, rastegnuti, (~ *noge*) ispružiti, razgibati, probatrgati **2** ~ **se** leći *usp.*, ispružiti se **3** (~ *do dugo u noć*) otegnuti se, produžiti se, razvući se **4** (~ *u visinu*) narasti, uzrasti, izrasti, porasti, nef. izdužiti se **5** (~ *do potoka*) prostirati se, pružiti se, (~ *preko čega s gornje strane*) zajahati

protisnuti* prf. provući, progurati, istisnuti, (~ *voće*) nef. pasirati, propasirati; procijediti

protiv prep. nef. suprot, kontra

protivak m (*bot.*) metljika

protiviti se imprf. suprotstavljati se, oponirati, proturječiti, protusloviti, ne slagati se/biti suglasan, osporavati, pobijati, biti protiv (koga/čega), dizati glas (protiv čega), ići (komu) uz dlaku, plivati protiv struje/uz vodu, izražavati nezadovoljstvo, buniti se, prosvjedovati, o(du)pirati se, prkositi *usp.*, pokazivati zube, odbijati, negodovati, prigovarati, zamjerati, pokazivati zlovolju, mrmljati, gunđati, žaliti se, jaditi se, jadikovati, (~ *djelujući*) ometati, osujećivati, sprečavati (što), (~ *djelima živih*) okretati se/prevrtati se u grobu

protivljenje n otpor, suprotstavljanje, o(du)piranje, odolijevanje, pro-

svjed(ovanje), protest(iranje), oporba, protivština, protuslovljenje, proturječenje, prkos, inat, prkošenje, inaćenje, negodovanje, bunt, bunjenje, prigovaranje, prigovor, zamjeranje, gunđanje, mrmljanje, neslaganje, osporavanje, odbijanje, žaljenje, jadanje; protudjelovanje, ometanje, sprečavanje, pobuna, (*učinio je to bez protivljenja*) pogovor; arh. protimba

protivnik m **1** (~ *napretka*) neprijatelj *usp.*, (~ *u mišljenju*) kontestator, (*nezgodan* ~) tvrda kost, (~ *u sukobu*) oponent **2** (~ *u igri*) suparnik, konkurent, takmac, rival; partner

protjerati prf. **1** (~ *iz sela*) prognati, istjerati, otjerati, odagnati, iz(a)gnati, istisnuti, izbaciti, udaljiti, nef. najuriti, isključiti, ukloniti, (*policijski* ~) konfinirati, šupirati **2** (~ *kroz otvor*) provući, progurati

protkati* prf. **1** utkati, proplesti, (~ *zlatom*) nef. indorati **2** ~ **se** (~ *srebrnim vlasima*) prošarati se

protok m protjecanje, cirkulacija, prolaženje, prolazak; promet *usp.*; protočnost

prototip m **1** (~ *uređaja*) praoblik, prauzor, pralik, uzor, osnovni oblik/model, original **2** (~ *savjesne osobe*) tip, (uzoran/idealan) primjer

protresti* prf. **1** zatresti, potresti, stresti, rastresti, trgnuti, prodrmati, nef. prodrmusati, zdrmati, (~ *uspavanu osobu*) prenuti, probuditi, (~ *naivca*) osvijestiti, dovesti k pameti **2** (~ *tekućinu*) promućkati, izmiješati, promiješati, pomiješati

protunapad(aj) m utuk

protuotrov m antidot

proturječan adj. kontradiktoran, protuslovan, oprečan *usp.*, protivan

proturječiti imprf. **1** (*te dvije stvari proturječe jedna drugoj*) protusloviti, isključivati se, ne slagati se **2** (~ *komu oštro*) protiviti se, protusloviti, (~ *sebi samome u iskazima*) skakati (sam) sebi u usta

proturječje n proturječnost, protuslovlje, protuslovnost, paradoks, kontradikcija, nepodudaranje, neslaganje, opreka, protivnost

protuudarac m protunapad(aj), retorzija

proučavati imprf. *usp.* proučiti; (~ *temeljito*) studirati, izučavati, istraživati

proučiti prf. (~ *temeljito problem*) istražiti, ispitati, prostudirati, proanalizirati, razmotriti, promotriti, staviti pod povećalo, spoznati

prouzrokovati prf. (~ *komu puno boli*) prouzročiti, stvoriti, donijeti, nanijeti, dati, proizvesti, biti razlog/povod; izazvati, pričiniti, počiniti

Prova f (*o zviježđu*) Carina

provala f **1** (~ *vode/osjećaja/neprijatelja*) probijanje, izbijanje, navir(anje), navirak, nadiranje, lavina, pljusak, navala *usp.*, izljev, najezda, salva, (~ *kiše*) prolom oblaka, opći potop, pljusak **2** (~ *u blagajnu*) obijanje (čega), pljačka; provaljivanje, upad(anje) (u što); nef. razboj **3** (~ *tajne, nef.*) otkrivanje, odgonetavanje; izdavanje, izdaja, odavanje

provalija f ponor, rvina, jama, (*vrlo duboka* ~) bezdan, ambis, pukotina, (~ *u odnosima među ljudima*) jaz; ekspr. sunovrat, rj. haluga, nef. urvina

provaliti prf. **1** (*o vodi/osjećajima*) poteći, izliti se, izbiti, probiti, navrijeti, nadrijeti, prodrijeti; buknuti, planuti **2** (~ *zid*) probiti, srušiti, razoriti, oboriti, (~ *čarapu*) probušiti (se), poderati (se), razderati (se), proderati (se), prodrijeti se, (*o čvrstim predmetima*) prolomiti (se), (~ *u kuću*) upasti, nasilu ući, opljačkati, obiti (što) **3** (~ *tajnu, nef.*) otkriti, odgonetnuti; izdati, odati

provalnik m kradljivac *usp.*, razbojnik, tat, lupež, kriminalac *usp.*, (~ *u blagajne*) obijač

provaljivati imprf. *usp.* provaliti

provesti* prf. **1** (~ *naumljeno*) ostvariti, izvesti, izvršiti; primijeniti, uvesti u život, oživotvoriti, ovršiti, (~ *u praksi*) operacionalizirati **2** (~ *nekoliko dana na selu*) proboraviti, ostati, proživjeti, (~ *stojeći*) prostajati, prestajati, odstajati, (~ *ležeći*) proležati, (~ *sjedeći*) prosjediti, prosjedjeti, odsjediti, (~ *sanjajući*) prosanjati, (~ *u spavanju*) prespavati,

(~ *besanu noć*) probdjeti, (~ *u pijančenju*) propijančiti, probančiti, protulumariti, (~ *dangubeći*) prodangubiti, (~ *dan gdje*) predaniti, (~ *noć gdje*) prenoćiti, (~ *zimu*) prezimiti **3** ~ **se** (~ *dobro na zabavi*) zabaviti se, razonoditi se, proveseliti se; proći, (~ *vrlo loše*) provesti se kao nitko njegov, provesti se kao bos po trnju

providnost f (*djelovanje božanskog bića*) promisao, providencija, nef. proviđenje

provincija* f (*područje izvan većeg grada*) pokrajina; unutrašnjost; arh. ladanje, pej. palanka

provincijalac m malograđanin, malomještanin, filistar; pej. žabar

provincijalizam m **1** (~ *u ponašanju*) malograđanština, filistarstvo, ograničenost, skučenost **2** (*lingv.*) regionalizam

provincijski adj. provincijalan, pokrajinski, seoski; malograđanski, filistarski, skučen, ograničen; pej. palanački, žabarski

provjera f provjeravanje, proba, pokus, istraživanje, ispit(ivanje), kušnja, (~ *čega napreskokce*) nef. štihproba

provjeravati imprf. **1** (~ *istinitost*) ispitivati, istraživati, kontrolirati, (~ *situaciju*) izviđati **2** (~ *robu*) pregledati, pregledavati, prokušati, prokušavati, isprobavati, (~ *prijatelje*) iskušavati, stavljati na kušnju/probu, (~ *kvalitetu vina*) kušati, degustirati, probati, (~ *što prepisano*) kolacionirati, (*raditi oglede*) ogledati, (~ *osjetilom njuha*) njušiti, (~ *tražeći*) pretraživati, protresati

provlačiti imprf. *usp.* provući; (~ *se s mukom*) probijati se, prometati se, verati se

provoditi imprf. **1** *usp.* provesti; boraviti, (~ *zimu*) zimovati, (~ *ljeto*) ljetovati, (~ *dan*) danovati, predanjivati, (~ *puno vremena na sastancima*) sastančiti **2** (~ *zakone*) ovršivati

provući* prf. **1** (~ *nit*) prodjenuti, promaknuti, prometnuti, udjenuti; progurati, protisnuti, ugurati **2** (~ *vreću između klupa*) pronijeti, progurati **3** ~ **se** (~ *kroz rupu*) progurati se, probiti se, promigoljiti se, proći, izvući se, izići, (~ *bez glasa*) prošuljati se; nef. prošvindlati se, (~ *vrlo teško*) proći kroz iglene uši **4** (~ *na ispitu*) jedva položiti/proći

prozaičan adj. suhoparan, običan, svakodnevan, svakidašnji, nezanimljiv, tričav, banalan; nepoetičan

prozaičnost f suhoparnost, običnost, svakodnevnost, svakidašnjost, nezanimljivost, tričavost, banalnost; nepoetičnost

proziran adj. **1** (~ *papir*) transparentan, providan, (*prozirna voda*) bistar, čist, nezamućen, staklenast, (*prozirna haljina*) prozračan, tanak **2** (*prozirna laž*) jasan, očit, vidljiv, proničan, nevješt, plitak

prozirnost f **1** transparentnost, providnost; bistrina, čistoća, nezamućenost, staklenatost; prozračnost, tankoća **2** jasnost, očitost, proničnost, vidljivost, nevještost, plitkoća

proziv m prozivanje, izvikivanje imena; nef. prozivka

prozor* m okno, ekspr. pendžer, nef. ponistra, (*nešto nalik prozoru*) otvor *usp.*, rupa, udubina

prozračan adj. **1** (*o tkanini*) lagan, lepršav, šupljikav; ljetni **2** (*prozračna put*) blijed, proziran, nježan

prozračiti (se) prf. provjetriti (se), izvjetriti (se), proventilirati (se), izdimiti (se), nef. ispušiti (se)

proždrljiv adj. nezasitan, nesit, sladokusan, halapljiv, pohlepan na jelo, vječno gladan, lakom; nef. nezajažljiv, ješan, izješan, slatkohran, pojeo/izjeo bi božje trtalo

proždrljivost f nezasitnost, nesitost, sladokusnost, halapljivost, pohlepa za jelom, pelikanski apetit, lakomost, apetit, tek; nef. nezajažljivost, ješnost, slatkoješnost, izješnost, slatkohranost

prožeti prf. (*prožeo ih je osjećaj straha*) ispuniti, obuzeti, uhvatiti, proći kroz (koga), prostrujati, prostrujiti, prodrijeti

proživjeti prf. **1** (~ *dovoljno u životu*) naživjeti se, (~ *što negativno*) podnijeti *usp.*, (~ *koješta*) iskusiti *usp.*, proći *usp.*,

(~ *u snu*) prosniti **2** (~ *sve u sebi*) ekspr. proćutjeti

prskati* imprf. **1** (*o iskrama*) frcati, prštati, izbijati **2** (*o staklu*) pucati, razbijati se **3** (~ *vinovu lozu zaštitnim sredstvom*) škropiti, nef. špricati **4** (~ *što kapima vode / se*) štrcati (se), škropiti (se), rositi, štrapati (se), pljuskati (se), polijevati (se), zalijevati, kvasiti (se), natapati (se)

prsluk m **1** haljetak, (*dio narodne nošnje*) ječerma, jelek, pršnjak, (*zaštitni ~ mačevaoca*) plastron; nef. lajbek **2** (*dio ženskog rublja*) grudnjak *usp.* **3** (*vojnički ~*) pancirna košulja

prsnuti prf. *usp.* prskati

prst* m (*najdeblji ~*) palac, (~ *do palca*) kažiprst, (~ *do maloga*) prstenjak, domali, (*srednji ~*) srednjak, (*nožni ~*) pej. papak

prstac m (*bot.*) petoprstica

prsten* m **1** (*vjenčani ~*) burma, nef. vera, vitica **2** (*stvar prstenasta oblika*) obruč, biočug, kolut(ić), karika, alka, kolobar; krug; nef. ring

prtiti (se) imprf. **1** (~ *vrećom*) dizati na leđa, uzimati teret, tovariti (se), opterećivati (se), uprćivati se; obremeniti se **2** (~ *različitim zadacima*) preuzimati obvezu, obvezivati se **3** (~ *se u sve*) miješati se *usp.*

prtljaga f kovčezi, torbe, stvari; nef. koferi, bagaža

prtljati imprf. **1** (*ne radi dobro, samo prtlja*) petljati, prčkati, šeprtljati, nef. pimplati, fušati **2** (*svašta ~*) petljati, brbljati *usp.*, blebetati

prtljažnik m nef. bunker, gepek, portapak

pruga* f kolosijek, (*jedan od dvaju dijelova pruge*) tračnica *usp.*; linija, staza, (*jedna od mnogo usporednih*) štraf(t)a

prugast adj. isprugan, na pruge, prutast, išaran, (*kao tigar / zebra*) tigrast, zebrast, (*o nepoželjnom izgledu odjeće*) pidžamast; nef. štrafast, štraftast

pružiti prf. **1** (~ *noge*) ispružiti, protegnuti, istegnuti, (~ *korak*) protegnuti (korak), požuriti **2** (~ *komu jabuku*) dati, uručiti, predati, (~ *dokaz*) podnijeti, podastrijeti; dokazati **3** ~ **se** (~ *na krevetu*) opružiti se, ispružiti se, protegnuti se, leći **4** (~ *na zemlju*) srušiti se, svaliti se, pljusnuti **5** (~ *u daljinu*) protegnuti se, rastegnuti se, otegnuti se, izdužiti se, raširiti se, prostrijeti se, razastrijeti se, doprijeti

pruživ adj. protežan

prvak* m **1** (*prvaci društva*) vodeća osoba, uglednik, odličnik, odabrani(k), bard, (*skup slavnih ličnosti*) panteon **2** (*stranački ~*) lider, vođa *usp.*, čelnik; osnivač **3** (~ *nogometne lige*) šampion, pobjednik, najbolji, (*koji je dostigao rekord*) rekorder

prvenac* m (*prvorođeni sin*) prvorođenac, prvijenac, (*prvo djelo*) prvijenac, (*prva rakija*) prvina, bašica

prvenstvo n **1** (*prvo mjesto*) primat, prvenaštvo, prednjaštvo, starješinstvo, prvijenstvo; prednost *usp.* **2** (~ *u sportu*) nef. šampionat

prvi* num. i adj. **1** (*sjedala u prvim redovima*) prednji, (~ *u redu / koloni*) čelni **2** (~ *snijeg*) najraniji, (~ *susjed*) najbliži **3** (~ *govor*) početni, uvodni; prvobitan, iskonski **4** (~ *gdje / u čemu*) najvažniji, glavni, najbolji, najviši, prvorazredan, prve klase/vrste, prvoga reda, (~ *u kakvoj djelatnosti*) pionir **5** (*njegov ~ problem*) osnovni, glavni *usp.*, prioritetan, prvenstven, arh. načelan; hitan, gorući **6** (~ ***grijeh***) istočni grijeh, (***u prvom redu***) prije svega, najprije, prvo i prvo

prvobitan adj. **1** (~ *način rada*) iskonski, izvoran, prvotan, nef. arh. prvašnji, primaran, nekadašnji, početni; praiskonski, primordijalan, pradavni, davni, najstariji, istočni **2** (*prvobitne postavke*) prvi, polazni

prvorazredan adj. prvoklasan, prve klase, prvoga reda, izvrstan *usp.*, izvanredan, odličan, najbolji

prvostupanjski adj. prvostupni

pržionik m pržanj, nef. pržun, šiš, broštulin, nef. rj. dolap

pržiti* imprf. **1** (~ *do određene mjere*) zaprživati, (~ *nakon umakanja u mrvice,*

brašno i jaja) pohati; nef. frigati **2 ~ se** (*~ zvučno*) cmariti, cvrčati

pseudo- tobožnji, lažan, prividan, nadri-

pseudočinjeničnost f faktoidnost

pseudopodij m (*zool.*) panoga

psiholog* m **1** psihoterapeut, psihoanalitičar **2** (*pravi je ~*) pronicavac

psihologija* f (*njihova je ~ nedokučiva*) duševni život/procesi, psihički sklop, psiha, temperament, karakter, mentalitet, moral, postupci, navike

psihoza f **1** (*o obliku duševne poremećenosti*) paranoja, manija gonjenja/proganjanja, paranoja umišljene veličine, paranoja umišljene bolesti, paranoja parničenja... **2** (*vlada opća ~*) strah, nemir, neizvjesnost, uzbuđenje, uzrujanost, rastrojenost, uznemirenost

psovati imprf. obasipati psovkama, ružiti, grditi *usp.*, kleti, zaklinjati, lajati, vrijeđati *usp.*, sramotiti (koga) *usp.*, izgrditi na pasja kola, huliti (Boga), bogohuliti, rj. bogovati, skidati bogove, skidati (sve) svece s neba, (*~ spominjući vraga*) vragetati, nef. beštimati

psovka f grdnja, pogrda, uvreda, nepristojnost, pogrdne riječi; psovanje, grđenje, ruženje, vrijeđanje, sramoćenje, huljenje, hula; nef. kletva

pšenica* f (*~ bez osja*) golija, šišulja, (*~ jednozrnka*) šuljak

ptica* f (*~ koja pjeva*) pjevica, (*~ koja izdržava duge letove*) letačica, (*~ koja pliva*) plivačica, nef. plovuša, (*~ koja se ne združuje u jato*) samoživica, osebica, (*~ koja mijenja obitavalište*) selica, (*~ koja stalno boravi u istom kraju*) stanarica; nef. tica

ptičarnik m avijarij, volijera

ptić m žutokljunac, ptiče; nef. tić, ftič

pubertet m adolescencija, sazrijevanje; nef. magareće godine

publika f (*~ u kinu / kazalištu*) gledateljstvo, gledatelji, (*~ na koncertu*) slušatelji, slušateljstvo, auditorij, (*književna ~*) čitatelji, čitateljstvo; javnost, forum, općinstvo, narod, puk, mase

pucač m gađač, (*~ loptom*) nef. šuter

pucanje n *usp.* pucati; (*~ na dva dijela*) raspuknuće, (*učestalo ~*) pucnjava

pucati* imprf. **1** (*o predmetima*) *usp.* puknuti **2** (*~ iz oružja na koga*) gađati, prašiti, paliti, sasipati vatru (na koga), obasipati (koga) vatrom, (*glasno ~: o puškama*) groktati, treštati, (*~ do mile volje*) napucati se, ispucati se, (*~ isprekidano iz pušaka*) puškarati; nef. strijeljati **3** (*~ na gol*) udarati (loptu), bacati (loptu), (*~ na gol vježbajući*) raspucavati se, puckati **4** (*~ na kakvo mjesto, nef.*) nastojati dobiti/postići, pokušavati dokopati se (čega), priželjkivati, reflektirati (na što), željeti **5** (*~ na što (u razgovoru), nef.*) ciljati, aludirati **6** (***...da sve puca**, nef.*) na veliko, sve u šesnaest, da se (sve) praši, (***~ po šavovima***) biti na rubu živčanog sloma, početi propadati, biti u krizi

puce n gumb, dugme; nef. botun

pućnuti prf. coknuti

puerperij m babinje

puhač* m (*muz.*) duhač

puhati imprf. **1** (*pomalo ~: o vjetru*) piriti, pirkati, lahoriti, ćarlijati, (*jako ~: o vjetru*) hladiti, hujati, vijati, vihoriti, vijoriti, vitlati, kovitlati, mesti, vrtložiti se, derati, udarati, strugati, brijati, nef. šišati, (*~ s prekidima*) popuhivati, (*~ s jedne strane*) propuhivati, strujiti, vući **2** (*~ u ruke*) duhati, (*~ trčeći*) dahtati, (*snažno ~*) hukati **3** (*~ vatru*) raspirivati, potpirivati **4** (*~ svijeću*) gasiti, trnuti **5** (*~ od nezadovoljstva*) ljutiti se *usp.*

puhnuti prf. *usp.* puhati; (*~ jednim dahom*) opuhnuti, (*lagano ~: o vjetru*) pirnuti, zaćarlijati, dahnuti, ćuhnuti

puki adj. **1** (*to je puka zavist*) čist, goli, pravi, sušti; samo, jedino **2** (*pukih nekoliko novčića*) neznatan, beznačajan, ništavan, jadan

puknuti* prf. **1** (*o predmetima*) pući, prepuknuti, prepući, prsnuti, rasprsnuti se, raspuknuti se, raspući se, rascijepiti se, ispucati, razbiti se, odlomiti se, skršiti se; otvoriti se, (*malo ~*) napuknuti, naprsnuti **2** (*o oružju*) prasnuti, kresnuti, opaliti *usp.*, gru(h)nuti, eksplodirati,

nef. drmnuti **3** (***kud puklo da puklo, nef.***) što bilo da bilo, bilo što bilo, kako god bilo, ma što bilo/se dogodilo, po svaku cijenu; nef. pucalo grmilo, crkao-pukao, crklo-puklo

pukotina f **1** rupa *usp.*, otvor, procjep, rascjep, puknuće, napuknuće, napuklina, raspuklina, prsnuće, rasprsnuće, (~ *na ledu/staklu/zemlji*) žilj, (~ *u zemljinoj kori*) rasjed(ina), rasjelina, nef. raskolina **2** (~ *u znanju*) rupa, praznina, slaba točka, slabost

pukovica f (*bot.*) smudnjak

pukovnija f puk, sklop, regimenta

pun* adj. **1** (*puna soba*) napunjen, ispunjen, (~ *autobus*) zaposjednut, zauzet, prepun, nakrcan, krcat, pun puncat, (~ *čega tvrdoga*) nabijen, nagruvan, (~ *tekućine*) naliven, nasisan, nadojen **2** (~ *prašine*) ispunjen, obilat (čim), (~ *gorčine*) obuzet, prožet (čim) **3** (*puna kolekcija*) potpun, cjelovit, čitav, cijeli, neokrnjen **4** (*punom brzinom*) najveći, najviši, maksimalan; neograničen, nesputan **5** (*puna ljepota*) apsolutan, savršen **6** (*puna osoba*) punačak, popunjen, punašan, debeljuškast, okrugao, zaobljen, odeblji, podebeo, krupan

punitelj m punilac, nadjevač, kljukač

puniti imprf. **1** ispunjati, napunjati, (~ *dodatno*) dopunjati, nadopunjati, (~ *rupu*) zatrpavati, (~ *čašu*) nalijevati, (~ *čim sipkim*) nasipati, zasipati, dosipati, (~ *što tekućinom*) nadajati, (~ *paprike*) nadijevati, (*prekomjerno* ~) nabijati, nef. nagruvavati **2** (~ *džepove/blagajnu*) zgrtati, skupljati, stjecati, bogatiti se

punoća f **1** (~ *doživljaja*) punina, potpunost, (~ *prostora*) ispunjenost, napunjenost **2** (~ *osobe*) gojaznost, debljina *usp.*

punomoć f punomoćje, ovlaštenje

punjenje* n nadjev, (~ *za kolače*) krema, (~ *kakve konstrukcije*) ispun(a)

pupkovina f pupčana vrpca, pupčanica; nef. pupak

pura f nef. tuka

puran m nef. tukac, tukan

purpuran adj. skrletan, grimizan

pust adj. **1** (~ *trg*) prazan, bez ljudi, ispražnjen **2** (~ *kraj*) nenapučen, nenaseljen, nenastanjen, napušten, rj. bezljud, (~ *poslije bitke*) opustošen, poharan, razoren, raseljen, uništen, (*pusta polja*) neobrađen, zapušten **3** (*pusto trajanje*) jalov, bezvrijedan, prazan, besadržajan, (*puste nade*) lažan, isprazan **4** (*o jelu*) nezačinjen, neosoljen, nezašećeren, (*o piću*) praznjikav, tanak, vodenast **5** (*puste brige*) brojan, mnogobrojan, neizbrojiv, beskrajan, neizmjeran, velik **6** (*pusta zabava*) puki, čist, potpun

pustinjak* m asket, trapljenik, isposnik, arh. remeta; usamljenik *usp.*, osamljenik, samotnjak

pustiti* prf. **1** (~ *iz zatvora*) osloboditi, (~ *na pašu*) istjerati, (~ *zavezanog*) odvezati, (~ *vodu*) otvoriti **2** (~ *da* (*tko*) *ode*) dopustiti, dati **3** (~ *čašu iz ruke*) ispustiti **4** (~ *uže*) olabaviti, popustiti **5** (~ *sve drugima*) prepustiti, ostaviti, odreći se (čega), napustiti (što)

pustolov m avanturist, (~ *sklon lutanju/lakim uživanjima*) nef. vandrokaš

pustolovan adj. avanturistički, neustrašiv, vratoloman, rizičan, opasan

pustolovina f **1** (*opasna* ~) avantura, rizik, izazov, vratolomija, opasnost, pothvat **2** (*ljubavna* ~) (ljubavna) veza, (ljubavni) odnos, avantura, romansa

pustoš f **1** pustinja, divljina, praznina, (*o kraju/imanju*) pustolina, pustopoljina, pustara **2** (*ostaviti* ~ *iza sebe*) razvaline, olupine, lom, krš; zgarište **3** (~ *u duši*) pustoća, praznina, samoća, usamljenost, osamljenost, osama, čamotinja

pušač* m (~ *lule*) nef. lulaš; nef. duhandžija

pušiti imprf. **1** (~ *cigaretu*) otpuhivati dim, nef. dimiti, duhaniti, fumati, kuriti, pljugati **2** ~ **se** (*iz lonca se nešto puši*) pariti se, isparivati se, isparavati se, (*s ognjišta se puši*) dimiti se

puška* f **1** (~ *s optičkim instrumentom za precizna gađanja*) snajper, (~ *koja se puni sačmom*) sačmarica, (*sačmarica uzdužno postavljenih cijevi*) nef. bokerica,

(*kratka vojnička ~ / lovačka ~ ižlijebljenih cijevi*) karabin, (*kratka ~ tradicionalne izrade*) kubura, kratež, samokres, (*~ koja se pali kremenom*) kremenjača, arkebuza, (*kratka ~ koja se puni prahom*) ledenica, (*vojnička ~*) mauzer(ka), musketa, mušketa, (*duga ~ s izolučenom cijevi u šest pruga*) šišana, šešana, (*loša lovačka ~*) pej. škljocara, (*~ koja se puni povlačenjem kundaka naprijed-nazad*) pumperica, (*~ čiji se naboj umeće u stražnji dio pomične cijevi*) pov. ostraguša, (*starinska lovačka ~ koja se puni s prednje strane*) pov. spreduša, (*lovačka ~ položenih cijevi*) položara, (*ukrašena starinska ~*) džeferdar, (*~ koja se puni tako što se otvara / preklapa*) preklap(nj)ača, prelamača, (***zračna ~***) zračnica, (*automatska ~*) strojnica, strojopuška; iron. pucaljka **2** (*tamo se bori mnogo pušaka*) vojnik *usp.*, ratnik

put* m **1** (*kolona se kreće putem*) cesta, ulica *usp.*, nef. pov. drum, (*popločan ~ kraj prometnice u gradu*) pločnik, (*uzak pješački ~*) staza, puteljak, (*utrti ~*) utrenik, (u)trvenik, (*~ u divljini*) kozja staza, kozji put, (*kraći ~*) prečac, nef. prečica, (*seoski krivudav ~*) nef. povijarac, (*~ prokrčen kroz šumu*) krčanik, (*tijesan ~*) bogaz, (*~ kojim se kreću saonice*) saonik, prtina, (*zaobilazan ~*) zaobilaznica, stranputica, (*utaban ~ u šikari*) laz, (*~ kao dio većega*) nef. tura **2** (*~ nebeskog tijela*) putanja, kretanje, staza, trag **3** (*biti na putu*) putovanje **4** (*nema puta da se to riješi*) način, sredstvo, metoda, postupak

putanja* f put *usp.*, staza, ruta, (*~ lopte*) nef. efe, felša

putnik* m izletnik, ekskurzionist, (*~ radi zabave / odmora*) turist, (*~ s vjerskom svrhom*) hodočasnik, romar, proštenjar

putokaz m kormilo, zvijezda vodilja, smjernica, usmjerenje; poticaj, primjer

putovanje n put, (*~ sa stručnom / sportskom / zabavnom svrhom*) ekskurzija, (*~ u istraživačke svrhe*) ekspedicija, (*kraće ~*) izlet, izlazak u prirodu, (*~ iz vjerskih pobuda*) hodočašće, (*maturalno ~*) nef. maturalac, (*~ umjetnika na gostovanjima*) turneja; ekspr. putešestvije

putovati imprf. ići na put, biti na putu, voziti se, letjeti, ploviti, broditi, obilaziti, (*~ naporno*) jahati tri dana, (*~ po svijetu*) vidjeti svijeta

putovnica f putna isprava; rj. putnica, nef. pasoš

puzati* imprf. **1** (*o kukcima*) gmizati *usp.*, (*o puževima*) plaziti **2** (*o biljkama*) penjati se, viti se, ovijati se, obavijati se, verati se **3** (*~ pred kim, pej.*) dodvoravati se *usp.*

puzavica f povijuša

puzećke adv. puzeći, gmižući, potrbuške, potrbušice

puž golać balavac

R

rabljen adj. uporabljivan, upotrebljavan, upotrijebljen, uporabljen, korišten, primjenjivan, trošen, nošen, polovan, iz druge ruke, star, nef. ponucan

racionalan adj. **1** (~ *postupak*) razuman *usp.*, razborit, razumski, realan, s objema nogama na tlu, sa smislom za realnost; diskurzivan **2** (*racionalna potrošnja*) umjeren, štedljiv, prihvatljiv, ograničen, nepretjeran **3** (~ *plan*) praktičan, realističan, pragmatičan, dobro zamišljen, svrhovit, uputan, opravdan

racionalizacija* f smanjenje troškova, (~ *u proizvodnji svođenjem modela na najmanji broj*) tipizacija

racionalno adv. *usp.* racionalan; (~ *promatrati situaciju*) neemocionalno, hladno

račun* m **1** (*vješt je u računu*) računska operacija, računanje **2** (*imaju svoj ~ u tome*) proračunatost; interes, dobitak, korist, profit, prednost **3** (*napraviti ~ troškova*) obračun, proračun, procjena, (~ *s podacima o prodanoj/poslanoj robi*) faktura, (*knjigovodstveni ~ s bilježenjem prihoda i rashoda*) konto **4** (~ *se čini visok*) cijena, novčani iznos, svota, vrijednost, (*visok ~ za ugostiteljske usluge*) nef. ceh

računalac m nef. kompjuterist, kompjuteraš

računalo* n kompjutor, (*naprava sa žicama i zrnima kao pomagalo u računanju*) računaljka, arh. abak

računati imprf. **1** (~ *dobitak*) brojati, izračunavati, izvoditi račun, proračunavati, nef. kontati, (~ *korijen*) vaditi **2** (~ *vrijednost robe*) utvrđivati, procjenjivati, prosuđivati, cijeniti **3** (~ *da će se sve dobro završiti*) očekivati, nadati se, vjerovati, misliti, (~ *doći*) planirati, namjeravati, (~ *koga sposobnim*) smatrati, držati **4** (~ *kako da se izvuče, nef.*) smišljati, ispitivati **5** (~ *s kim/čim*) imati u vidu, uzimati u obzir; očekivati, (~ *na koga*) oslanjati se, pouzdavati se

rad* m **1** djelovanje, djelatnost, zauzimanje, bavljenje (čime), posao, (~ *u javnim djelatnostima*) služba, (~ *velika opsega*) pothvat, operacija, (*sumnjiv ~*) rabota, (*težački ~*) rabota, pov. tlaka, nef. kuluk, (~ *na nadnicu*) nadničenje, nadnica, (*težak/velik ~*) trud, napor, muka, mučenje, znoj, žulj, robija, ekspr. nef. kopačina, (~ *bez kreativnosti*) nef. šmira, (*loš ~*) nef. švindleraj, (~ *sa slabim rezultatom*) iron. uradak, (~ *daleko od mjesta boravka*) arh. pečalba, (*stručni ~ nakon školovanja/za školovanja*) praksa; nef. rađa, šljaka **2** (~ *na određeno vrijeme/daleko od kuće*) služba, službovanje **3** (*pokazati komu svoj ~*) djelo, tvorevina, proizvod, ostvarenje, postignuće, (~ *u časopisu*) članak *usp.*, (*slikarski/*

kiparski ~ kao vježba) studija, skica, model, (~ *mjeren rezultatima u poslovnim knjigama*) poslovanje, (*to je vrlo lijep ~*) izvedba, (*kreativan ~*) stvaranje, stvaralaštvo **4** (~ *stroja*) funkcioniranje, hod, pogon, (~ *bubrega*) funkcija

radi* adv. (*učiti ~ rezultata*) zaradi, poradi; arh. zarad

radijacija f zračenje

radikalan adj. **1** (*radikalne promjene*) temeljit, temeljni, korjenit, potpun, sveobuhvatan, dalekosežan, totalan, kompletan, apsolutan, drastičan; nepopustljiv, odlučan **2** (*radikalni pogledi/postupci*) neumjeren, ekstreman, ekstremistički, revolucionaran, buntovan, fanatičan, militantan

radio* m radioprijemnik, radioaparat, (*prijenosni ~*) tranzistor; radiopostaja; arh. krugoval, krugovalnik

radionica* f **1** (~ *za izradu limarskih proizvoda*) limarija, (~ *za izradu bravarskih proizvoda*) bravarija, (~ *za izradu oružja*) oružarnica, oružnica; nef. radiona **2** (*umjetnikova ~*) atelje, kabinet, radna soba, (*prevoditeljska ~*) škola, tečaj

raditi* imprf. **1** činiti, postupati, obavljati poslove, praviti, izvoditi, stvarati, oblikovati, proizvoditi, obrađivati, (*puno ~*) truditi se, poduzimati korake, ulagati napore, hvatati se posla, naprezati se, znojiti se, mučiti se, (~ *bez prekida*) ne dizati glavu, (~ *besmislen posao*) prelijevati iz šupljeg u prazno, musti jarca (u rešetu), lijevati vodu u rešeto, tjerati vjetar kapom, hvatati vjetar rukama, pisati/tući po vodi, (~ *svašta*) nef. svaštariti, (~ *nezahvalan posao*) derati jarca, plašiti vrane, (*sporo / neokretno ~*) kilaviti se, (~ *jalovo/uzaludno*) nef. masturbirati, (*površno ~*) prčkati, čeprkati, raditi preko koljena, mandrljati, sljepariti, nef. paštroćati, (*brzo ~*) brzati, (~ *na nadnicu*) nadničiti, argatirati, (*nespretno ~*) šeprtljati, petljati, čačkati, prtljati, brljaviti, kvariti, (~ *pomalo po kući*) švrljati, (~ *teško/pretjerano*) znojiti se, tegliti, vući, znojem zalijevati, vući/tegliti kao vol, riljati, mučiti se (kao stoka/marva/živina), robijati, ekspr. kulučiti, crnčiti, rabotati, nef. dirinčiti, rintati, taljigati, krampati, (~ *na tlaci*) pov. kulučiti, rabotati, (~ *u pečalbi*) pečalbariti, (~ *za drugoga*) robovati, (~ *bez rezultata*) nef. šmirati, (*sporo ~*) teliti se, (~ *brzo i okretno*) vrtjeti se kao čigra, (~ *za honorar*) honorarčiti, ekspr. torbariti, tezgariti, (*dobro/loše ~: o poduzeću*) poslovati, (~ *tako da se isplati*) imati računa **2** (~ *u proizvodnji*) imati posao, biti zaposlen, zarađivati za život; službovati **3** (*raditi do 5*) biti na poslu, biti otvoren, poslovati **4** (*stroj ne radi*) funkcionirati, biti u hodu/pogonu, biti uključen, ići **5** (~ *na čemu*) nastojati, truditi se, djelovati, činiti, postupati; spremati, pripremati, pripravljati • nef. šljakati

radijus m polumjer; palčana kost

radnik* m djelatnik, zaposlenik, namještenik, službenik, (~ *u odnosu prema poslodavcu*) posloprimac, (~ *koji vodi radni proces*) predradnik, (~ *na terenu*) terenac, (~ *na dodatnom/lošem poslu*) nef. fušer, (*loš ~*) nef. šmirant, (~ *u stranoj zemlji/izvan stalnog mjesta boravka*) arh. pečalbar, nef. gastarbajter, (*kulturni ~*) nef. kulturnjak, (*fizički ~*) radna snaga, nef. fizikalac, manualac, (*brzi ~*) stroj, (~ *u industriji metala*) metalac, (*sezonski ~*) sezonac, nadničar, nef. dnevničar, (*unajmljeni ~*) unajmljenik; najamni radnik, najamnik, najmljenik, napoličar, nadničar, težak, (~ *na polju kojem se rad uzvraća*) nef. zajmljenik, (*običan ~*) pej. falcer, nef. pej. šljaker, (*zaslužan ~*) veteran, (~ *socijalističke proizvodnje*) udarnik, (*dobar ~*) pregalac; ekspr. trudbenik, radiša, marnik, radenik, revnosnik

radništvo n radnici, radnički stalež, (*ideol.*) radnička klasa

radnja* f **1** (*neobične su njihove radnje*) postupak, djelo, čin, akt, činidba, činjenje, pokret, posao **2** (~ *izračunavanja*) operacija **3** (*pismena ~, nef.*) rad **4** (*zanimljiva je ~ filma*) sadržaj, događaji, zbivanja, epizode, scenarij, slijed, (*sažetak radnje književnog djela*) nef. fabula

rado adv. (~ *pomoći*) drage volje, sa zadovoljstvom, dragovoljno, svesrdno, objeručke, zdušno, od srca, predano, spremno, voljko

radost f veselje *usp.*, dobra volja, raspoloženje, raspoloženost, razdraganost, čilost, živahnost, milina, milje, dragost, sladost, ponesenost, užitak, uživanje, naslada, naslađivanje, (*silna* ~) sreća, ushit, ushićenje, blaženstvo, svjetlost, (~ *koja se vidi na licu*) nef. đođa, džodža

radostan* adj. veseo *usp.*, (~ *glas*) kliktav, (*vrlo* ~) blažen, lud od radosti, topi se od radosti, ushićen; nef. hepi

radoznalac m znatiželjnik, zapitkivalo, zavirivalo, zagledalo; indiskretnik; nef. njuškalo

radoznalost f znatiželja, znatiželjnost, velike oči; zapitkivanje, istraživanje; indiskrecija

radoznao adj. znatiželjan, istraživački, nemiran, ispitivački, pitalački, (*neumjereno* ~) indiskretan, (*biti* ~) gurati nos (u što), zavirkivati, zavirivati, njuškati; arh. izvjedljiv

rađati imprf. *usp.* roditi

rafiniran adj. **1** (*o ulju/metalima*) pročišćen, prerađen, čist, filtriran **2** (~ *ukus*) istančan, profinjen, fin, odnjegovan, izbrušen, izoštren, uglađen, sofisticiran, (*o odjeći*) elegantan, stilski, (*o ponašanju*) uljuđen, kulturan, damski, gospodski, plemenit

rafiniranost f **1** pročišćenost, čistoća, filtriranost **2** istančanost, profinjenost, finoća, izbrušenost, izoštrenost, uglađenost, sofisticiranost; elegancija, stil; uljuđenost, kultura, plemenitost

raj m **1** nebo, nebesa, kraljevstvo nebesko, Elizej, Elizejske poljane; rajski vrt, edenski vrt, Eden **2** (*o krajevima/zemljama*) zemaljski raj, zemlja snova, idila, utopija, (*o stanju*) blaženstvo, sreća

rajčica f **1** (*bot.*) nef. paradajz, pomidor, jabučica **2** (*pl., zool.*) rajske ptice

rak* m **1** (*neke vrste raka, zool.*) škamp; rarog, hlap **2** (*bolest*) karcinom, zloćudni tumor

rakija f žestica, (~ *od kruške*) kruškovača, viljamovka, (~ *od koma*) komovica *usp.*, lozovača, nef. loza, (~ *s plodom mastiksa*) mastika, (~ *s mirisnim ljekovitim travama*) travarica, (~ *od trešnje*) trešnjevača, (~ *od višnje*) višnjevača, (~ *od šljive*) šljivovica, nef. šljiva, (~ *s okusom oraha*) orahovica, orahovača, (~ *s plodom kleke*) klekovača, kleka, (*više puta pečena* ~) prepečenica, žežena rakija, žganica, (*prva* ~ *iz kotla*) prvina, prvotočenica, (*slaba* ~) nef. šljoka, brlja, mučenica, šoma, beka, patoka, batlaka • nef. šnaps

rakurs m kut snimanja

ralo* n (*oštrica pluga*) lemeš, raonik, crtalo

ralje f pl. t. žvalo

rana f **1** ozljeda, pozljeda, trauma, (*mala površinska* ~) ogrebotina, (~ *od noža/škara*) porezotina, (~ *od predmeta koji siječe*) posjekotina, posjeklina, (~ *od ugriza*) ugriz, (~ *od uboda*) ubod, (~ *od pogotka iz vatrenog oružja*) prostr(ij)el, (~ *od vatre*) opekotina, opeklina, (~ *od leda*) ozeblina, promrzlina, (~ *na unutarnjem organu*) grizlica, (~ *izazvana trenjem/znojenjem*) ojed(ica), nef. ojedina, vuk, (*duboka* ~) raskolina, (~ *koja na više mjesta prsne*) nef. prskalica, (*zasječeno mjesto*) zasjek(otina), (~ *zbog dugotrajnog lokalnog pritiska*) zaležaj, sadno, dekubitus **2** (*životne rane*) nedaća, nesreća, nevolja, duševna bol, muka, uvreda, bijeda, tuga **3** (***otvorena*** **~**) bolno/osjetljivo mjesto, bolna/osjetljiva točka, slaba točka, (***živa*** **~**) otvorena rana, duboka rana, bol, tuga, ekspr. vrijed

rani* adj. jutarnji; uranio, preuranjen, preran, prijevremen, prenagljen, nedonesen, (~ *krumpir*) proljetni; početni, prvi

raniti (se) prf. **1** ozlijediti (se), pozlijediti (se), traumatizirati (se), (*u sportu*) blesirati, (~ *nožem*) ubosti (se), (~ *pogotkom iz vatrenog oružja*) nastrijeliti (se), nef. napucati (se), (~ *na mnogo mjesta*) izraniti (se), (*uzrokovati mnogo rana*) izranjaviti (se), (~ *od udarca*) natući se, udariti se, (~ *do krvi*) raskrvaviti (se), raskrvariti (se), (*duboko se ogrepsti*) razderati se **2**

(~ *koga riječima*) povrijediti, unesrećiti, uvrijediti, pogoditi, rastužiti, nanijeti (komu) bol, učiniti (komu što) nažao

rano adv. **1** (*ustajati* ~) zarana, rano ujutro/jutrom, u rano jutro, u (ranu) zoru, zorom, u cik zore, s prvim pijetlovima, s izlaskom sunca **2** (*na projektu se pojavio relativno* ~) na početku, u početnoj fazi, u prvoj/ranoj fazi **3** (*gosti ne smiju doći* ~) prerano, prebrzo, prije (dogovorena) vremena; prije roka

ranjavati (se) imprf. *usp.* raniti (se)

ranjen adj. **1** ozlijeđen, izranjen, izranjavan, ranjav, natučen, udaren **2** unesrećen, uvrijeđen, pogođen, rastužen

rasap m **1** (~ *čega sipkoga*) rasipanje, rasuće **2** (~ *društva/organizacije*) rasulo, raspad, kaos *usp.*; propast, propadanje, pad, slom, poraz

rascjep m (~ *u drvetu*) pukotina, rasjelina, (~ *u stranci*) podjela, podijeljenost, razlaz, raskid, raskol, razdor, razbijanje; nesuglasice, neslaganje, svađa, razilaženje

rasip m rastep, sasušak, kalo

rasipan* adj. rasipnički, rastrošan, neštedljiv, neskrban, razmetan, razmetljiv, pompozan; lakouman, nerazuman

rasipati imprf. uludo trošiti, prosipati, razbacivati, razmetati, krčmiti, bančiti, bacati novac (u vjetar); ekspr. ćerdati, harčiti, tratiti, nef. traćiti, trajati, ulupavati

rasipnik m rastrošnik, raspikuća, razmetnik, poderana/podrta vreća, razbacivač, razarač; nef. frajun, rastepihljeb, stepihljeb

rasipništvo n rastrošništvo, rasipanje, razbacivanje, raspikućstvo, razmetljivost, razmetanje; lakoumnost, nerazumnost; ekspr. ćerdanje, harčenje, traćenje, nef. trajanje

rasipno adv. *usp.* rasipan; rasipnički, neštedimice, nemilice

rasjeći prf. rascijepati, rascijepiti, precijepiti, raskomadati, razbiti, razuditi, sasjeći, (~ *po dužini na dva dijela*) raskoliti

raskalašen adj. raspušten, razuzdan, raspojasan, razularen, obijestan, nepristojan; divlji, pustopašan, (pre)slobodan, neobuzdan, neumjeren, neposlušan, nemiran; orgijastički, pohotljiv, lascivan, razvratan, nemoralan, bludan, beščastan, pokvaren; nef. raspustan, raspištoljen

raskalašenost f raspuštenost, razuzdanost, raspojasanost, razularenost, obijest, obijesnost, nepristojnost, bestidnost; divljina, pustopašnost, neobuzdanost, neumjerenost, neposlušnost, nemir; pohotljivost, razvrat, blud, razbludnost, nemoral(nost), beščasnost, beščašće, pokvarenost; nef. raspusnost, raspištoljenost

raskalašenik m raskalašenjak, raspuštenjak, razuzdanik, raspojasanik, razularenik, nepristojnik, bestidnik, bezobraznik; obijesnik, pustopašnik, nef. bješnjak, neobuzdanik, neposlušnik; pohotljivac, bludnik, kurviš; nef. raspusnik, raspištoljenik

raskalašiti se prf. raspustiti se, razuzdati se, raspojasati se, pokvariti se; ekspr. razulariti se, nef. raspištoljiti se

raskid* m (~ *svih kontakata*) prekid, prestanak, prekidanje, razvrgnuće, (~ *ugovora*) raskidanje, poništenje

raskinuti prf. **1** (~ *što jakim pokretom*) pokidati, poderati, razderati, rastrgnuti, rasporiti, prekinuti, otrgnuti, odijeliti, slomiti **2** (~ *s kim*) prekinuti, raščistiti (s kim), prekinuti vezu/odnos; napustiti (koga), otići svatko na svoju stranu, (~ *zauvijek s kim*) raskrstiti, obračunati se, razračunati se (s kim), osloboditi se, otarasiti se (koga), (~ *zaruke*) razvrgnuti, razvrći, (~ *bračnu vezu*) razvesti se **3** (~ *s čim*) prestati, napustiti, ostaviti (što), ostaviti se (čega) **4** ~ **se** (~ *u želji za pomoću, nef.*) dati sve od sebe, uložiti (velike) napore, iskidati se, zauzeti se

rasklopiti (se) prf. **1** (*o knjizi*) otvoriti (se), rastvoriti (se); raširiti (se), rastrijeti (se) **2** (*o spravama, nef.*) rastaviti, razglobiti

raskokodakati se prf. (*o kokošima*) uskokodakati se, zakokodakati se, (*o ljudima, pej.*) razbrbljati se, razblebetati se, raspričati se *usp.*

raskomadan adj. iskomadan, rasječen, raščetvoren, nef. raščerečen, (*o drvima*)

isječen, (~ *trzanjem / trganjem*) rastrgan, rastrgnut, rastrgan, (~ *kidanjem*) iskidan, prekinut, isprekidan

raskomadati prf. iskomadati, izlomiti, rastrgati, raskidati, iskidati, rasjeći, isjeći; razbiti, izdijeliti, podijeliti; ekspr. raščetvrtati, nef. raščerečiti

raskomotiti se prf. razbaškariti se, udobno se smjestiti, zavaliti se, razvaliti se, razlegnuti se; raskopčati (se), svući (što), razdrljiti se, raspasati se; nef. raskomodati se, razvaganiti se, raspilaviti se, rastrbuljiti se

raskopati prf. razvaliti, razoriti, potkopati; prevrnuti, ispremetati, razmetnuti

raskopavati imprf. *usp.* raskopati; raskapati

raskopčati prf. (~ *dugmad*) otkopčati, (~ *odjeću*) rastvoriti, raspučiti, razgrnuti, (~ *odjeću na vratu / grudima*) razdrljiti, (~ *koliko je ugodno*) razgaliti (se)

raskopčavati imprf. *usp.* raskopčati; raskapčati

raskoš f **1** (*živjeti u raskoši*) raskošnost, luksuz, obilje, izobilje, sjaj, bogatstvo, rastrošnost, med i mlijeko, skupocjenosti, dragocjenosti, (*pretjerana* ~) pompa **2** (~ *boja i oblika*) raznolikost, simfonija, ljepota • ekspr. raskošje

raskošan adj. **1** (*raskošna unutrašnjost*) luksuzan, blistav, sjajan, skupocjen, biran; ukrašen, kitnjast, nakićen, (*pretjerano* ~) pompozan, (~ *život*) na visokoj nozi **2** (~ *stol*) bogat, obilan, prepun; nef. bogat i prebogat

raskošno adv. *usp.* raskošan; (~ *živjeti / se odijevati*) ekspr. u svili i kadifi

raskrižje n križanje, čvorište, raskrsnica, raskršće; rj. križište, križopuće

raskrstiti prf. rastaviti se, prekinuti vezu/ odnos (s kim), osloboditi se (koga/čega), razračunati se, obračunati se

raslinje n bilje, biljni svijet, biljni pokrov, biljke, vegetacija, raslinstvo, flora, (*višegodišnje* ~) trajnice, (*posađeno* ~) nasad, (*ljekovito* ~) nef. trave; arh. biline, rašće

rasni* adj. punokrvan

raspačati prf. raznijeti, razdijeliti, razdati, podijeliti, distribuirati, rasprodati, preprodati

raspačavač m raspačavatelj, razdjelitelj, razdjeljivač, distributer, rasprodavač, (~ *narkotika*) diler, narkodiler

raspačavati imprf. *usp.* raspačati; (~ *drogu*) dilati

raspadati se imprf. *usp.* raspasti se; (~ *u male djeliće*) mrviti se

raspaliti (se) prf. **1** (*o vatri*) planuti, rasplamsati se, razgorjeti se, razbuktati se, razbuktjeti se, buknuti, ražariti (se), raspiriti (se) **2** (~ *u bijesu*) razjariti se, usijati se, razbješnjeti se, ražestiti se, škripnuti zubima, pomamiti se, raspomamiti se, pomahnitati, poludjeti, razgnjeviti se, razgoropaditi se, naljutiti se, razdražiti se, pasti u vatru, planuti, zakipjeti, udarila je (komu) krv u glavu; zagrijati se, (~ *koga protiv drugoga*) naoštriti, doliti ulje na vatru, ekspr. nabrijati, nef. nadrkati **3** (~ *koga*) udariti, lupiti, tresnuti, opaliti **4** (~ *po čemu, nef.*) udariti, navaliti

raspaljenost f **1** rasplamsanost, razgorjelost, razbuktalost, razbuktjelost **2** razjarenost, usijanost, bijes, ljutnja, razdraženost, zagrijanost, razgar **3** naoštrenost, ekspr. nabrijanost, nef. nadrkanost

raspaljivati imprf. *usp.* raspaliti

rasparati prf. (~ *šav*) raskinuti, razrezati, oporiti, otparati, isparati, proparati, rasporiti, (~ *bluzu*) razderati, poderati, izderati, razdrijeti, rastrgnuti, nef. razvrgnuti; raskrojiti; rašiti

raspasati* prf. (~ *konja*) rasedlati, razularití

raspasti se prf. **1** (~ *od starosti*) polomiti se, prolomiti se, rastaviti se, rasuti se, osuti se, pasti, srušiti se, rasjesti se, rasušiti se, dotrajati, istrošiti se, poderati se, (*o knjizi*) raskupusati se, raskupusiti se, nef. rašalatati se, (*o staklu*) razbiti se, razlomiti se, (~ *od kuhanja*) raskuhati se, (~ *u zraku*) rasplinuti se, raspršiti se, (~ *u vodi*) otopiti se, rastvoriti se, rastopiti se, (~ *od pritiska iznutra*)

rasprsnuti se **2** (~ *u bezobličnu masu*) propasti, istrunuti, istruliti, sagnjiti, izgnjiliti **3** (*o čemu što je funkcioniralo*) nestati, umrijeti

raspiriti prf. **1** razgorjeti, (~ *vatru puhanjem*) raspuhati **2** (~ *sukob*) potpaliti, potaknuti, pobuditi, izazvati, razjariti, doliti ulje na vatru

raspjevan adj. **1** (~ *glas*) upjevan, ugrijan, ugođen **2** (*o raspoloženju*) veseo *usp.*

rasplesti prf. **1** (~ *niti*) rasukati, razmrsiti, odmrsiti, raščupati, raščešljati, razdvojiti, rastaviti, razvezati, raščiniti, razuzlati **2** (~ *slučaj*) razmrsiti, raščistiti, razriješiti, riješiti, izvesti/istjerati na čistac, razjasniti, objasniti, odgonetnuti; nef. raspetljati, razvuzlati

rasplinjač m karburator

rasplod m razmnožavanje, plodenje, množenje, razmnožavanje

raspoloviti prf. prepoloviti, raspolutiti

raspoložen adj. **1** veseo *usp.*, vedar, zadovoljan, oran, dobre volje, poletan, oduševljen, zanesen, u svom elementu, (*vrlo* ~) raspojasan; ekspr. rahat **2** (~ *za što*) sklon, voljan

raspoloženje n **1** stanje duha, duševno stanje, stanje, volja; sklonost, voljnost, (*u ustanovi vlada dobro/loše* ~) atmosfera, ugođaj, ozračje **2** (*vedro* ~) veselost, vedrina, raspoloženost, dobrovolja, dobra volja, ugoda, zadovoljstvo, razdraganost; nef. ćef, merak

raspop m nef. svrzimantija

raspor m **1** (~ *na hlačama*) rasporak, šlic **2** (~ *haljine/bluze*) razrez, prorez; izrez, dekolte

raspored m **1** (~ *dnevnih aktivnosti*) plan, program, red, redoslijed, poredak, razdioba, (~ *šahovskih figura*) pozicija **2** (~ *na novo mjesto*) razmještaj, smještaj, raspoređivanje, alokacija

rasporediti (se) prf. razmjestiti (se), smjestiti (se), svrstati (se), razvrstati (se), raspodijeliti (se), razdijeliti (se), postrojiti, (~ *se za borbu*) vojn. razviti snage, (~ *predmete*) aranžirati, složiti, premetnuti, situirati, (~ *vagone*) ranžirati, (~ *nanovo grupu*) pregrupirati

raspoznati prf. razaznati, razabrati, razlikovati, razlučiti, odvojiti, odijeliti; uvidjeti, vidjeti, uočiti, prepoznati, primijetiti, otkriti

raspoznatljiv adj. prepoznatljiv, razaberiv, primjetljiv, uočljiv; razlučiv, odvojiv, odjeljiv

raspoznavati imprf. *usp.* raspoznati

raspra f **1** (*neugodna* ~) spor, kontroverzija, borba/suprotstavljanje mišljenja, nadmetanje riječima; nesuglasica, neslaganje, prepirka, razmirica, sukob, svađa **2** (*živa* ~ *za stolom*) raspravljanje, rasprava, razmatranje, debata, diskusija, disput, argumentacija, polemika

rasprava f **1** članak *usp.*, studija, spis, tekst, (*teorijska* ~) traktat **2** (*sudska* ~) ročište, suđenje, parnica, nef. pretres **3** (~ *o tekućim problemima*) razmatranje, raspravljanje, raspra *usp.*, (*ravnopravna* ~ *više sudionika o čemu*) okrugli stol

raspraviti prf. **1** (~ *problem*) razmotriti, uzeti u obzir, promotriti, pretresti, nef. proventilirati, objasniti, obraditi, razmrsiti, raščlaniti, raspetljati, prodiskutirati, pozabaviti se (čim) **2** ~ **se** riješiti sporove, raščistiti, razračunati se, dogovoriti se

raspravljati imprf. *usp.* raspraviti; razglabati, raspredati, diskutirati, debatirati, (*žestoko* ~) svađati se, usp., gložiti se, prepirati se, sporiti se, voditi borbu, lomiti koplja (oko čega); nef. kefati se

raspremiti prf. raščistiti, posklanjati, skloniti, pospremiti, ukloniti; odložiti

raspričati se prf. raspripovijedati se, razglabati, raspresti, razvezati (priču/usta), ispredati, pričati/razvući nadugo i naširoko, dati/pustiti jeziku na volju, udariti u priču, odvezati/razvezti jezik, razbrbljati se, naklapati, uzgrajati se, raskokodakati se, ekspr. razglagoljati se, nef. ekspr. rašćeretati se, raspilaviti, (~ *bez mjere*) pej. razblebetati se, razlajati se, trkljati, razlaparati se, razlitati se

rasprostrijeti (se) prf. **1** (*o predmetima/pojavama*) rasprostrti (se), razastrijeti (se), razvući (se), prostrijeti (se), raširiti

(se), rastegnuti (se), opružiti (se), pružiti (se), rasprostraniti se, zahvatiti (što), raznijeti (se) **2** (*o vijestima*) razglasiti se *usp.*, pročuti se

raspucati se* prf. (*o kokicama*) raskokati se

raspuće n 1 (*račvanje puta*) rasputica **2** (*životno ~*) raskrižje, prekretnica *usp.*

raspustiti* prf. 1 (~ *udrugu*) ukinuti, rasformirati **2** (~ *djecu*) razmaziti, popustiti stege, pokvariti, razuzdati, odbaciti stegu **3** (~ *kosu*) rasplesti; razvezati, odvezati, razmrsiti, razuzlati **4** ~ **se** zanemariti (što), zapustiti (što), razuzdati se, opustiti se, razlabaviti se, raspojasati se, razobručiti se, pokvariti se

raspušten adj. 1 (*o ljudima*) raskalašen *usp.*, kao pas bez gospodara; nedisciplinirán, neuredan, neodgovoran; razmažen, pokvaren, razuzdan **2** (*o kosi*) raspleten, nesvezan, odvezan, razvezan, slobodan

rast* m 1 (~ *oganizama*) rastenje, razvoj, razvijanje, bujanje, bubrenje, umnožavanje; zadebljanje, (~ *biljaka*) vegetacija **2** (~ *proizvodnje*) porast, povećanje, povećavanje, uvećavanje, uvećanje **3** (*srednji ~*) stas, visina

rastajati se imprf. *usp.* rastati se

rastanak m razlaz, razilaženje, razdvajanje, odvajanje *usp.*, oproštaj, odlazak, odlaženje, zbogom, doviđenja

rastapati (se) imprf. otapati (se) *usp.*, (~ *rudu / kovinu*) taliti

rastati se prf. **1** (~ *na križanju*) razići se, odvojiti se, odijeliti se, poći svatko na svoju stranu, otići svatko na svoju stranu, (~ *na kolodvoru*) oprostiti se *usp.* **2** (~ *zauvijek*) napustiti (jedno drugo), prekinuti vezu/odnos/drugovanje, razdvojiti se; rastaviti se *usp.*

rastava f razvod, poništenje braka; razdvajanje, raskid

rastaviti prf. 1 (~ *prijatelje*) razdvojiti, razjediniti, razdružiti, udaljiti, (~ *vjenčane*) razvrgnuti brak **2** (~ *napravu*) demontirati, razmontirati, nef. rašarafiti, (~ *na sastavne dijelove*) raščlaniti, razložiti, razgraditi, razglobiti, nef. rasklopiti; razlučiti, razdijeliti, odvojiti, razdvojiti, podijeliti, rastupiti, (~ *dijelove cjeline*) razgraničiti, omeđiti, (~ *riječ na morfeme*) odijeliti, (~ *tako da se više ne može sastaviti*) nef. rastakati **3** ~ **se** (*izići iz (bračne) veze*) razvesti se, razići se, rastati se, razvrgnuti brak; prekinuti; nef. ekspr. razvjenčati se, rj. raženiti se

rastavljač* m vrcalica, vrcaljka, centrifuga, separator

rastavljati imprf. *usp.* rastaviti

rastavljivost f razdvojivost, razjedinjivost, raščlanjivost, razloživost, razlučivost, razdjeljivost, odjeljivost, odvojivost, (*o voćkama*) cjepkost, kalavost

rastavni adj. disjunktivan; razdvojni

rastegljiv adj. (*o materijalu*) rastezljiv, elastičan, arh. pruž(lj)iv, (*o pojmovima*) prilagodljiv, labav, protežan, (*o roku*) odgodiv, oduživ

rastegnuti* prf. 1 (~ *elastičan predmet*) izdužiti, razvući; istanjiti **2** (~ *pripovijedanje*) odužiti, proširiti, razvući, protegnuti **3** ~ **se** (*o odjeći*) istegnuti se, izdužiti se, razvući se, proširiti se, pružiti se

rasterećen adj. olakšan, lišen tereta, oslobođen, bezbrižan

rastezati imprf. *usp.* rastegnuti; (~ *s obavljanjem čega*) odugovlačiti, odgađati (što) *usp.*, (~ *se u širinu*) rasprostirati se, prostirati se, širiti se

rasti* imprf. 1 narastati, izrastati, razvijati se, napredovati, uspijevati, bujati, širiti se, jedrati, raskrupnjavati se, krupnjati, krupnjeti, izduživati se, (*naglo ~ uvis*) đikati, (~ *prelazeći u jače stanje*) prerastati, (*o biljkama*) tjerati, bujati, nicati, razgranavati se, puštati korijen, (*ne raste*) niti viri niti piri, (*o tijestu*) (na)dizati se, (*o dijelu tijela*) bubriti, povećavati se, nadimati se, oticati, (*o razini vode*) nadolaziti, (*o obitelji*) povećavati se, širiti se, (*o broju čega*) množiti se, umnožavati se, ploditi se, rojiti se, (*o temperaturi*) povisivati se **2** (~ *u gradu*) odrastati, provoditi djetinjstvo/mladost **3** (*o napetosti*) jačati, pojačavati se, intenzivirati se, uzimati

maha, razmahivati se, uzimati velike razmjere, širiti se, rasprostirati se **4** (~ *od sreće*) blistati, cvjetati

rastjerati prf. razjuriti, raz(a)gnati, razganjati, potjerati, otjerati, natjerati u bijeg, raštrkati, (~ *perje*) razbacati, raznijeti, rasuti, razvući, rasijati, raspršiti, razvijati, razvijoriti, raspuhati, raspiriti, ekspr. razvihoriti, (~ *divljač plašenjem*) rasplašiti; nef. razbucati

rastočiti* prf. **1** (*o crvima*) razjesti, izjesti, izbušiti **2** ~ **se** (*o drvenim predmetima*) rasušiti se, rasklimati se, razdvojiti se, raspasti se, istrunuti

rastopiv adj. rastopljiv, otop(lj)iv, (*koji se može taliti*) taljiv

rastresen adj. **1** (*o žitu*) rasut, razasut, razvijan, rastepen, razbacan **2** (*o osobama*) nepribran, nesabran, nepažljiv, nekoncentriran, neusredotočen, nesređen, odsutan (duhom/pogledom), izgubljen, zanesen, zaboravan, smeten, smušen *usp.*, ošamućen, rastrojen *usp.*, (*biti* ~) sjediti na ušima; nef. rasijan

rastresenost f **1** rasutost, razasutost, rastepenost, razbacanost **2** nepribranost, nesabranost, nepažnja, nepažljivost, nekoncentriranost, neusredotočenost, nesređenost, odsutnost (duhom/pogledom), izgubljenost, zanesenost, zaboravnost, smetenost, smušenost *usp.*, ošamućenost; nef. rasijanost

rastresit adj. sipak, rahao, porozan, propustan, prhak, buhav

rastresitost f sipkost, rahlost, poroznost, propusnost, prhkost

rastrojen adj. rastresen *usp.*, nesređen, rasut, izvan sebe, izbezumljen, satrven, skršen, poremećen

rastrojstvo n **1** (*duševno* ~) rastrojenost, izbezumljenost, poremećenost, ludilo **2** (~ *na svim poljima*) rasulo *usp.*

rastrošno adv. (~ *živjeti*) rasipnički, rasipno, rastrošnički, razbacujući se, razmećući se; nef. kao pijani milijunaš

rastrzan adj. iskidan, istrzan; rasut, preopterećen, opterećen, nef. rasprodan

rastući adj. narastajući, progresivan

rastužiti (se) prf. ražalostiti (se), ožalostiti (se), snuždditi (se) *usp.*, pokunjiti se, potištiti se, potuliti se, podnimiti se, pogružiti se, ušutjeti se, sagnuti glavu, oneraspoložiti (se), sneveseliti se, ozlovoljiti (se), obezvoljiti (se), indisponirati, pokisnuti, pokislo je (komu) perje, objesiti nos, raznježiti se, ganuti (se), stisnulo je (koga) u srcu, tronuti, dirnuti, taknuti, rasplakati (se), natjerati (komu) suze na oči, briznuti/pasti u plač, rascviljeti se, nanijeti (komu) tugu/bol, spopada (koga) tuga/bol, ojaditi, ucviliti (se), rascviliti (koga), unesrećiti (koga), zaviti (koga) u crno, (~ *nad kim*) sažaliti se, smilovati se, ekspr. ražaliti se

rasulo n rasutak, rasuće, rasap, raspad, nered, dezorganizacija, pometnja, rastrojstvo, zbrka, kaos *usp.*, anarhija, nered, propast, slom, (*u rasulu*) u raspadu, u ruševinama

rasuti (se) prf. **1** razasuti (se), raspršiti (se), rastepsti (se), raznijeti (se), rastresti (se), posijati, rasprostrijeti (se), razliti se, razbacati; razići se, razbježati se; rastjerati, (~ *snage u pričanju*) rasplinuti se, izgubiti se **2** (~ *sve u piću*) rastepsti, potrošiti *usp.*

rasvjeta* f osvjetljenje, osvijetljenost, obasjanost, svjetlost, (*svečana* ~) iluminacija

raščešljati* prf. (~ *ostriženu vunu*) raščihati, rastresti

raščistiti prf. **1** (~ *podrum*) raskrčiti, raspremiti, očistiti **2** (~ *probleme*) razjasniti, raspraviti (se), srediti, istjerati stvar(i) na čistac, izvesti (stvari) na čistac/čistinu, (*jasno postaviti odnose*) izravnati račune, nef. raskusurati se **3** ~ **se** (*vani se je raščistilo*) razvedriti se *usp.*

raščlaniti prf. (~ *problem*) analizirati, ispitati, razmotriti, promotriti, pregledati, (~ *na dijelove*) rastaviti, razdvojiti, razdijeliti

raširen adj. razastrt, rasprostrt, otvoren, razvijen, opružen; rastegnut; proširen, rasprostranjen, uobičajen, prihvaćen, pretežan

raširenost f razastrtost, rasprostrtost, otvo-

renost, razvijenost, opruženost; rastegnutost; proširenost, rasprostranjenost, uobičajenost, prihvaćenost, pretežnost

raširiti prf. **1** (~ *prostirku*) razastrijeti, rastrijeti, rasprostrijeti, prostrti, prostrijeti, pružiti, opružiti, otvoriti, razviti, razapeti, rastegnuti, rasklopiti, (~ *ruke / krila*) raskriliti, (~ *odjeću*) rastegnuti, (~ *(se) uz gubljenje sklada: o cipelama*) rašopati (se) **2** (~ *priče*) pronijeti, proširiti, razglasiti *usp.* **3** (~ *noge stojeći*) raskoračiti se, raskrečiti se, raskročiti se, razmaknuti, raščepiti se, pej. raspečiti se **4** ~ **se** (*zauzeti mjesto*) (o)pružiti se; razmaknuti se, namjestiti se, smjestiti se **5** (*o pojavama*) proširiti se, povećati se, razviti se, razgranati se, uvriježiti se, razvriježiti se, rasprostraniti se, rasprostrijeti se, narasti, razvući se, prosuti se, razliti se, (*o zarazi / sukobu*) uzeti/uhvatiti maha, napredovati, uznapredovati, preplaviti, proširiti se, rasplamsati se, razmahati se, raspaliti se, eskalirati, (~ *bujanjem / rastom*) razrasti se, razbujati se, razgranati se, raskrošnjati se, (*o plinu / svjetlosti*) rasplinuti se, (~ *pod tkivom: o krvi*) podliti se **6** udebljati se *usp.*, (~ *kao krava*) pej. raskraviti se, (~ *neugodno*) raskvasati se, raskrembljati se **7** (*o glasu / zvuku*) razleći se, razlegnuti se, odjeknuti

rašlja(s)t adj. račvast, račvat, rasohast, vilast, viličast, dvokrak, rascijepljen, razdvojen; nef. raklja(s)t

rašlje f pl. t. račve, rasohe, rog(u)lje; nef. raklje

rat* m **1** (~ *između dviju država*) ratni sukob, oružani sukob, borba, bitka, boj, ratovanje, krvava igra, (~ *unutar jedne države*) građanski rat, (*stanje borbe svim sredstvima osim oružanog sukoba*) hladni rat, (*vjerski* ~) orij. džihad; ekspr. vojna, vojnica **2** (*u kući je stalno* ~) sukob *usp.*, svađa, okršaj, (*tihi* ~ *među njima*) neprijateljstvo, antagonizam, animozitet

ratoboran adj. agresivan, nasilan, militantan, borben, bojovan, ratnički, napadački, nasrtljiv

ratovati imprf. **1** (*o oružanom sukobu*) ekspr. vojevati **2** (*u kući se stalno ratuje*) svađati se, sukobljavati se

ravan* adj. **1** (*ravna površina*) gladak, uglačan, jednolik, (*ravna žica*) nesavijen, nezavinut, neiskrivljen; vodoravan; plosnat, spljošten; plošan **2** (*u svemu mu je* ~, *nef.*) jednak, isti, ravnopravan, (***nije (mu)*** ~) nije (komu) dorastao, nije (komu) ni do koljena, nije (komu) ni šegrt, (***nema (komu) ravna***) nema (komu) premca

ravnalica f vodilja

ravnalo n lineal, nef. redalica

ravnati* imprf. **1** (~ *površinu*) poravnavati, izravnavati, nivelirati, (~ *hrapavu površinu*) glačati, gladiti, (~ *skidajući gornji sloj*) strugati, blanjati, (~ *sjekiru / nož*) brusiti **2** (~ *orkestrom / izvedbom*) dirigirati, upravljati, voditi **3** ~ **se** (~ *prema komu / čemu*) orijentirati se, upravljati se, vladati se, prilagođivati se **4** (~ *s kim, nef.*) uspoređivati se, mjeriti se *usp.*

ravnica f nizina, ravan, rj. ravnina, nizinski kraj/teren, polje, čistina, ulegnuće, dolina *usp.*, (~ *u planinskom kraju*) visoravan, (*travnata* ~ *u Sjevernoj Americi*) prerija, (*tropska* ~ *prekrivena travom*) savana

ravničar m nizinac, nef. Panonac

ravno adv. usp. ravan; (*hodati* ~) uspravno, nesavijeno, kao svijeća; (*ići* ~ *kući*) odmah, izravno, direktno, bez oklijevanja

ravnodnev(n)ica f ekvinocij; rj. ekspr. istonoćje

ravnodušan adj. nezainteresiran, indiferentan, hladan, distanciran, neosjetljiv, miran, blaziran, bezbrižan, (~ *prema svemu*) rezigniran, (*biti* ~) svejedno je (komu), ravno je (komu) do mora, baš je (koga) briga, briga (koga) što Mađarska mora nema

ravnodušnost f ravnodušje, nezainteresiranost, indiferentnost, hladnoća, distanciranost, neosjetljivost, blaziranost, mirnoća, bezbrižnost, (~ *prema svemu*) rezignacija, rezigniranost, mirenje, pomirenje

ravnomjeran adj. ujednoličen, jednolik, podjednak; ujednačen, odmjeren, uravnotežen, pravilan, skladan; linearan

ravnoteža* f (~ *u odnosima*) sklad, harmonija, harmoničnost, ujednačenost, usklađenost, (~ *snaga*) uravnoteženost, balans, ekvilibrij, jednakost, simetrija

razapeti* prf. **1** (~ *na križ*) raspeti, pribiti (na križ) **2** (~ *platno*) zategnuti, rastegnuti, napeti

razbacan adj. **1** (*razbacane stvari*) pobacan, nabacan, rasut, razasut, rastresen, nef. rasijan; neuredan **2** (~ *na velikom prostoru*) razbijen; neujednačen, nejedinstven, raznorodan

razbacati prf. pobacati, nabacati, rasuti, razasuti, rastresti, raspršiti, raštrkati, razmetnuti, ispremetati, rashitati, raširiti, razvijati, raspuhati, raznijeti, nef. rasijati

razbarušen adj. **1** (*o kosi*) raskuštran, kuštrav, raščupan, zamršen, zapleten **2** (~ *nastup*) nekonvencionalan, neobuzdan, neuglađen, nestašan, nediscipliniran

razbarušenost f **1** raskuštranost, kuštravost, raščupanost, zamršenost, zapletenost **2** nekonvencionalnost, neobuzdanost, neuglađenost, nestašnost, nediscipliniranost

razbarušiti prf. (~ *kosu*) zamrsiti, raščupati, raskuštrati, zaplesti

razbibriga f razonoda, zabava, opuštanje, (*posao kojim se tko bavi iz zadovoljstva*) hobi, zanimacija

razbijač* m (~ *jedinstva stranke*) destruktivac, sektaš, (~ *u tučnjavi*) nef. štemer

razbijati imprf. *usp.* razbiti; (~ *kamen u više komada*) krhati, tucati

razbistravati se imprf. *usp.* razbistriti se; razbistrivati se, (~ *odvajanjem taloga*) taložiti se, čistiti se

razbistriti se* prf. **1** (*o vremenu / pogledu*) razvedriti se, raščistiti se **2** (*o nejasnim događajima*) razjasniti se, razriješiti se, rasplesti se, objasniti se

razbiti (se)* prf. **1** (~ *komad namještaja*) razlomiti (se), (~ *lomljenjem*) prolomiti (se), slomiti (se), (~ *što kruto*) skrhati (se), zdrobiti (se), (~ *tucanjem*) potucati, (~ *u sitne komade*) razdrobiti (se), razmrviti (se), razmrskati (se), zdrobiti (se), smrskati (se), smrviti (se), raspasti (se), nef. razletjeti se, (~ *zid*) probiti, provaliti, (~ *se uz prasak*) prasnuti, prsnuti, (~ *premještanjem*) razmetnuti (se), rasuti (se), rastaviti (se), (~ *auto*) oštetiti, slupati, nef. stumbati, (~ *sve*) porazbijati, izrazbijati, isporazbijati, nef. polupati **2** (~ *što pri padu*) ozlijediti (se), udariti (se) **3** (~ *neprijatelja*) pobijediti, poraziti, onesposobiti, uništiti, rastjerati, (~ *organizaciju*) rastrojiti, raspustiti, raspršiti, rastjerati, razoriti, uništiti, razvaliti, razrušiti, razbucati, rastamburati, rastepsti, razvijati, upropastiti, nef. razmrdati, nef. raskantati, rasturiti **4** (~ *red*) narušiti, potkopati, (~ *sve veze*) prekinuti, pokidati **5** (~ *neraspoloženje*) potisnuti, suzbiti, svladati **6** (~ *novac, nef.*) usitniti *usp.*

razboj m **1** (~ *za tkanje*) tkalački stan, tkanjača, tara, krosna **2** (*rj.*) bojište *usp.*, bojevi, bitke, ratovanje **3** (*nef.*) razbijanje; provala *usp.*

razbojnik m pljačkaš, otimač, bandit, kriminalac, lupež, lopov, tat, propalica, baraba, odmetnik, otpadnik; hajduk, pustahija, nasilnik, nef. siledžija; ubojica, zločinac, zlotvor, krvnik, (~ *koji se skriva po spiljama*) kamišar, (*morski* ~) gusar, (*drumski* ~) pov. haramija, nef. kesedžija; nef. čaruga, rauber

razbojstvo n razbojništvo, otimanje, banditstvo, banditizam, kriminal, lupeštvo, pljačkaštvo, odmetništvo, hajduštvo, nasilništvo, nasilje; ubojstvo, umorstvo, zločin, zločinstvo, zlotvorstvo, nedjelo

razboljeti se prf. oboljeti, pasti u krevet/postelju, navući bolest, onemoćati, uhvatiti bolest, užutjeti, oslabiti, (~ *teško*) nastradati, (~ *svi redom*) porazbolijevati se, isporazbolijevati se, (~ *od zaraznih bolesti*) zaraziti se *usp.*, (*iznenada* ~) pozlilo je (komu)

razderati* prf. **1** (~ *pismo*) poderati, potrgati, iskidati, rastrgati, raskidati **2** (~ *odijela nošenjem*) iznositi, pohabati, doderati **3** (~ *komu srce*) slomiti, zadati bol **4** ~ **se** (*o odjeći / obući*) pohabati se, dotrajati, iskidati se, poderati se,

potrgati se, istrošiti se **5** (~ *na koga*) proderati se, izderati se, viknuti *usp.*

razdijeliti prf. **1** (~ *u dva dijela*) podijeliti, (~ *dobro od lošega*) razlučiti, odijeliti, razdvojiti, odvojiti, (~ *na parcele*) rasparcelirati, (~ *na elemente / sastojke*) razložiti, (~ *sve redom*) porazdijeliti, (~ *mnogima / u više navrata*) razdati, nef. raskrčmiti, (~ *upute*) podijeliti, raspodijeliti, dati, razdati, preraspodijeliti, **2** (~ *stvari po sobi*) razmjestiti, rasporediti **3** ~ **se** razgraničiti se, podijeliti se, razdvojiti se, rastati se; raspodijeliti se, rasporediti se, razmjestiti se

razdjelnica f razmeđe, razmeđa, linija razgraničenja; fuga

razdjevičiti prf. deflorirati, nef. skinuti junf/junfer

razdoblje n vrijeme *usp.*, vremenski odsječak, period, doba; faza, etapa, (*veliko ~ u povijesti zemlje*) epoha, eon, (*višestoljetno ~*) vijek, (*najduže ~ u povijesti zemlje*) era, (~ *između dvaju događaja*) međuvrijeme

razdražljiv adj. gnjevljiv, raspaljiv, razgnjevljiv, nervozan, uzrujan, napet, živčan, kao na iglama, nabusit, naprasit, srdit, rasrđen, ljutit, jarostan, svadljiv, nagao, osjetljiv, uznemiren, razdražen, slabih živaca, kao napeta struna, ćudljiv

razdražljivost f gnjevljivost, raspaljivost, razgnjevljivost, nervoza, uzrujanost, živčana napetost, nespokojstvo, živčanost, nabusitost, naprasitost, srditost, rasrđenost, ljutitost, svadljivost, naglost, osjetljivost, uznemirenost, razdraženost, ćudljivost

razdrmati (se) prf. **1** (~ *stup*) rasklimati (se), nef. razroštati (se); stresti, protresti **2** (~ *koga / se*) pokrenuti (se) *usp.*, probuditi (se), prenuti (se), oživiti, oživjeti

razdvajati imprf. *usp.* razdvojiti; (~ *se zbog otvora*) zijevati, (~ *plod / drvo*) kalati, rascjepljivati

razdvojiti (se) prf. **1** (~ *u dvije skupine*) odvojiti (se), razdijeliti (se), podijeliti (se), odijeliti (se), izdijeliti (se), razvrstati (se) **2** (~ *u većem prostoru*) pregraditi (što), razmaknuti (se), (~ *povlačenjem granice*) razgraničiti, odijeliti **3** (~ *sastavljene predmete*) razmaknuti, (~ *sjedinjeno*) razjediniti (se), razdružiti (se), razortačiti (se), rastaviti (se), (~ *učenike koji se tuku*) rastaviti; razvaditi, (~ *ono što je u paru*) raspariti, (~ *pojmove*) razlučiti, (~ *na dvije polutke*) raspolutiti, prepoloviti, (~ *od opterećenja*) raspuknuti se, raspući se, rascijepiti se, rastrgnuti se, (~ *od starosti*) raspasti se **4** (~ *na raskršću*) rastati se, odvojiti se, razići se, krenuti različitim putevima, otići svatko na svoju stranu

razdvojiv adj. razdjeljiv, odvojiv, razlučiv, razdruživ, razjedinjiv, rastavljiv

razgaziti prf. **1** (~ *tlo*) izgaziti, nabiti, utrti, utabati, zgnječiti, ugaziti, izravnati, poravnati; raznijeti **2** (~ *cipele*) rashodati, raširiti, prilagoditi (nozi)

razgibati se prf. protegnuti se, nef. razmrdati se

razglas m ozvučenje

razglasiti prf. **1** (~ *vijesti*) objaviti, oglasiti, raširiti, pronijeti, raznijeti, pronijeti glas/vijest, raširiti glas/vijest, pronijeti riječ (o čemu), dati (čemu) publicitet, raspričati, opričati, razvikati, objelodaniti, rasprostrijeti/proširiti glasove/priče, ispričati/kazati svima, razbrbljati, pustiti glas, iznijeti na javu, lansirati u javnost, pustiti vijest u promet, vješati/udariti (što) na velika/sva zvona, raznijeti na bablje jezike, ozloglasiti; nef. rastrubiti, udariti u bubnjeve i talambase, razbubati, rastamburati, rastelaliti, protelaliti, iznijeti na pazar, (*to se je odavno razglasilo*) pročuti se, proširiti se, pronijeti se, pukao je glas, prosuo se glas (o čemu), raširiti se, ekspr. nef. raščuti se **2** (~ *koga / što / svoju vrijednost*) razvikati, izvikati, reklamirati, iznijeti (što) na glas

razglašavati imprf. *usp.* razglasiti; razglašivati, razvikivati, reklamirati, oglašivati, propagirati, praviti veliku reklamu (oko čega), razbubavati, trubiti, raznositi/širiti glasine, pričati okolo, govoriti na sva usta, davati na veliko zvono, udariti/zvoniti u velika zvona,

stavljati/udarati na sva zvona, udarati u zvono svetog Ladislava, sastaviti šake u trubu

razgolititi (se) prf. **1** (*osloboditi odjeće*) obnažiti (se), otkriti (se), svući (se), skinuti (se), razdrljiti (se), raskopčati (se), (*malo* ~) zagaliti; nef. razgoluždrati se, (*skinuti previše odjeće s obzirom na hladnoću*) nef. razgolatati se **2** (~ *koga u njegovim namjerama*) raskrinkati, demaskirati, ogoliti, otkriti, razotkriti

razgovarati imprf. govoriti, pričati (s kim), voditi razgovor, razmjenjivati mišljenja, komunicirati, zboriti, diskutirati *usp.*, (*neobavezno* ~) brbljati *usp.*; nef. besjediti, divaniti, ćakulati

razgovor m dijalog, razmjena mišljenja, općenje, komunikacija, konverzacija, debata, diskusija, (*neformalan* ~) ćaskanje, fam. čašica razgovora; nef. ćakula, divan, (~ *u sredstvima javnog informiranja*) intervju, (*stručni* ~) kolokvij, (~ *sa stručnjakom radi savjeta*) konzultacija, (~ *sa samim sobom*) solilokvij, samogovor

razgraditi prf. **1** (~ *zgradu*) srušiti, porušiti, razrušiti, razoriti, razvaliti, ukloniti, (~ *sve vrijednosti*) uništiti, upropastiti **2** ~ **se** (~ *u vodi, kem.*) rastaviti se, razložiti se

razgradnja f razgrađivanje, rastavljanje, razlaganje, (~ *tvari u organizmu*) katabolizam; rušenje, razaranje, uništavanje; porušenost

razgrađivati imprf. *usp.* razgraditi

razgranat adj. granat, (*velike krošnje*) krošnjast; širok, proširen, razvijen, razuđen, raščlanjen

razgraničenje* n (*označivanje granične linije među državama*) demarkacija; arh. razvod

razgrtati imprf. **1** odgrtati, (~ *pepeo*) raspretati **2** (~ *kaput*) rastvarati, raskopčavati; razotkrivati

razići se prf. **1** (~ *na raskršću*) razdvojiti se *usp.*, (~ *na sve strane*) raštrkati se, rasuti se, raspršiti se, razletjeti se, nef. rasijati se, (~ *kao mravi*) razmiljeti se, (~ *nakon bračne veze*) razvesti se, rastaviti se, razvrgnuti (što), (~ *nakon suradnje*) razdružiti se, razdvojiti se, ne biti više zajedno, prekinuti suradnju, reći (komu) zbogom, (~ *nakon loše suradnje*) ekspr. razvjenčati se **2** (*o magli/dimu*) nestati, rasplinuti se, izgubiti se, iščeznuti, (*o kapima/tekućini*) raspršiti se, (~ *tako da se oblikuje rasjed*: *o predmetima*) rastaviti se, rasjesti se, razdvojiti se **3** (~ *u mišljenju*) ne složiti se, imati drukčije mišljenje, biti u raskoraku (s kim), imati drukčiji stav

razigran adj. razdragan, prpošan, poletan, lepršav, vedar, živahan, neozbiljan; uvježban

razigravanje n pripetavanje

razilaziti se imprf. *usp.* razići se

razina f **1** (~ *vode*) površina; visina, nivo, ravan **2** (~ *učenosti*) stupanj, mjera; kvaliteta, kakvoća, vrijednost

razinomjer m vodokaz

razjasniti prf. **1** (~ *postupak*) objasniti *usp.*, rastumačiti, protumačiti **2** (~ *nesporazum*) izvesti na čistac/načisto, staviti u neprijepor, razbistriti

razjašnjavati imprf. usp. razjasniti; čistiti mutež

razlaz* m razilaženje, razilazak, rastanak, odvajanje; raskid, rascjep

različak m (*bot.*) zečina, modrac, plavica, nef. trnak

različit adj. **1** (~ *u odnosu na druge*) drugačiji, drukčiji, nejednak, neistovjetan, različan, nesličan, nepodoban, nepodudaran; poseban, neobičan, apartan, osebujan; neujednačen, (~ *iz dana u dan*) promjenjiv, (*različito cvijeće na livadi*) raznolik, raznovrstan, raznorodan, heterogen, svakovrstan, ekspr. raznorazni, (*potpuno* ~ *u odnosu na prošlo stanje*) neprepoznatljiv, (*potpuno* ~) disparatan, protivan, kao nebo i zemlja, (~ *prema mišljenju*) u raskoraku, inomisleći, drugomisleći **2** (*bili su tamo različiti ljudi*) razni, svakakvi, više njih, nekoliko, puno, mnogo

različitost f nejednakost, neistovjetnost, različnost, nesličnost, nepodobnost, nepodudarnost, nesklad(nost), neuskladivost, neslaganje, razlika, opreka, suprotnost, disparitet, disparatnost, diferenciranost,

nespojivost, posebnost, neobičnost, apartnost, osebujnost; neujednačenost; raznolikost, raznovrsnost, raznorodnost, spektar, heterogenost, pluralizam; promjenjivost; neprepoznatljivost

razlijeniti se prf. ulijeniti se, prolijeniti se, olijeniti se, opustiti se, izgubiti inicijativu, zaležati se, uležati se, uspavati se, nadosađivati se; pej. ucrvati se

razlika f **1** nepodudaranje, nejednakost, različitost *usp.*, neslaganje, distinkcija *usp.*, (*prevelika nepoželjna* ~) nerazmjer, (*nepremostiva* ~) ekspr. ponor, jaz, (~ *u činu / položaju*) distancija, distanca, (*ukupnost razlika*) razlučnica, linija razdvajanja **2** (*mat.*) diferencija, ostatak

razlikovati imprf. **1** (~ *dobro i loše*) lučiti, razlučivati, odvajati, razdvajati, diferencirati, distingvirati, utvrđivati/utvrditi razliku, određivati/odrediti razliku, (*ne* ~ *jasne stvari*) ne vidjeti dalje od nosa **2** (*pridavati komu veće značenje u odnosu na drugoga*) izdvajati, biti nepravedan; nef. praviti razliku **3** ~ **se** (~ *od drugih*) odvajati se, odudarati *usp.*, odskakati; raspoznavati se, diferencirati se, biti različit/drukčiji

razliti prf. **1** (~ *po posudama*) rastočiti, proliti, (~ *u kapljicana*) poprskati, uprskati **2** ~ **se** (*o rijeci*) izliti se, preliti se, poplaviti, (~ *svuda po svijetu*) raširiti se, raštrkati se

razlog m **1** (~ *njegova neobičnog ponašanja*) uzrok *usp.*, (*bez razloga*) povod, pobuda, poticaj, motiv, osnova **2** (*to nije dobar* ~ *za izostanak*) opravdanje, objašnjenje, izgovor, izlika

razlomiti prf. izlomiti, raskomadati, razbiti, (~ *u sitne komade*) razdrobiti

razložan adj. **1** (~ *zahtjev*) opravdan, razložit, osnovan, utemeljen, obrazložen, potkrijepljen **2** (*razložna odluka*) razuman *usp.*, razborit

razložnost f **1** opravdanost, razložitost, osnovanost, utemeljenost, obrazloženost, potkrijepljenost **2** razumnost *usp.*, razboritost

razmak m (~ *između dvaju predmeta*) udaljenost, odmak, razmaknutost, daljina, distanca, rastoj, raspon, proteg, prostor; nef. rastojanje, (~ *između raširenih ruku kao mjera za dužinu*) sežanj, nef. rastegljaj, (*između dvaju prostora*) međuprostor, nef. razdaljina, (~ *među redovima teksta*) prored, (~ *u glazbi*) interval

razmaknuti* prf. (~ *slova pri pisanju*) spacionirati

razmatranje n (~ *problema*) razmišljanje, proučavanje, analiza, (***uzeti u*** ~) staviti na tapetu, staviti na dnevni red, postaviti kao problem

razmazati* prf. raznijeti, raširiti, (~ *trljanjem*) rastrljati

razmaženo adv. mezimački

razmetanje n (~ *u ponašanju*) hvastanje, hvalisanje, uzdizanje, junačenje, šepirenje, paradiranje, napuhivanje, kočoperenje, nadimanje, (~ *rodoljubnim frazama*) nazdravičarstvo, (~ *materijalnih dobara*) trošenje, razbacivanje, rasipanje; *usp.* razmetati se

razmetati imprf. **1** (~ *materijalna dobra*) razbacivati, trošiti, rasipati, bacati u vjetar **2** ~ **se** (~ *svojom vrijednošću*) hvaliti se, hvalisati se, hvastati se, uzdizati se, uznositi se, dičiti se, mahati uspjesima, šepiriti se, oholiti se, precjenjivati se, hohštaplirati, praviti se (važan), gorditi se, paradirati, pogospođivati se, zauzimati važan stav, širiti se, kočiti se, baniti se, prsiti se, bočiti se, junačiti se, vjetar tjerati kapom, busati se (u prsa), galamiti, japajakati, veličati se, napuhivati se, napuhavati se, držati se oholo/napuhano, nametati se, pokazivati se, kočoperiti se, nadimati se, napinjati se, dizati šiju, dizati nos (visoko), parati nosom oblake, postupati/gledati s visine, postaviti se na stražnje noge, posisati svu pamet svijeta, krasiti/kititi se lažnim perjem; nef. šepuriti se, pjevčiti se, špinčiti se, rakoliti se, kopuniti se, pinčiti se

razmetljiv adj. hvastav, hvalisav, šepiran, napuhan, ohol, umišljen *usp.*; neskroman, bučan, grlat, (~ *u izdavanju novca*) rastrošan, rasipan *usp.*

razmetljivac m hvastavac, hvalisavac, hvališa, umišljenik, pjetlić, paun, junak na jeziku, ja pa ja; rj. gazija, ekspr. trubilo, fanfaron, (~ *u izdavanju novca*) rastrošnik, rasipnik *usp.*

razmetljivo adv. *usp.* razmetljiv; razmećući se

razmetljivost f hvastavost, hvalisavost, hvalisanje, šepirenje, napuhanost, napuhivanje, oholost; neskromnost, bučnost; rasipništvo *usp.*

razmisliti prf. *usp.* razmišljati; (*bolje je malo* ~) mućnuti glavom, odmjeriti misli, nef. progruntati

razmišljanje n promišljanje, razmatranje, pretresanje, ocjenjivanje, rasuđivanje, rezoniranje, umovanje, domišljanje, domišljaj, spekulacija, (*duboko* ~) nef. meditacija, (*teško* ~) od toga boli mozak; nef. mozganje, gruntanje, mućkanje

razmišljati imprf. misliti *usp.*, promišljati, razmatrati, pretresati, proučavati, ispitivati, ocjenjivati, rasuđivati, prosuđivati, rezonirati, razvijati misli, umovati, spekulirati, teoretizirati, meditirati, (~ *pomno o problemu*) razglabati, raščlanjivati, analizirati, secirati, (*naporno* ~) lupati glavu, razbijati glavu, prevrtati po glavi; nef. mozgati, gruntati, mućkati

razmjena f mijenjanje, izmjenjivanje, (~ *dobara*) trgovina, kupoprodaja, zamjena, barter, nef. trampa

razmjenjivati* imprf. zamjenjivati, izmjenjivati; trgovati, nef. trampiti

razmjer* m (*predmet znatnih razmjera*) veličina, opseg, širina, duljina, dimenzije, mjera; prostiranje; omjer, proporcija, odnos, (~ *stiha*) metar

razmnožavanje* n plođenje, rasplođavanje, rasplod, razmnažanje, (~ *bez prethodne oplodnje*) partenogeneza

razmnožavati se imprf. razmnažati se, množiti se, ploditi se, rasplođivati se, (*o životinjama*) kotiti se, (*o pticama*) leći se, (*o ribama*) mrijestiti se

razmnožiti se prf. *usp.* razmnožavati se; (~ *u velikoj mjeri*) namnožiti se, naploditi se, narasti u broju, pej. nakotiti se

razmočiti (se) prf. nablažiti (se), natopiti (se); raskvasiti (se), razmekšati (se), ognjecaviti, nef. raskiseliti (se)

raznijeti* prf. **1** (*vjetar je raznio stvari*) razbacati, razvući; rasijati, rasprostrijeti, (~ *oblake*) rastjerati, razbiti, (~ *eksplozijom*) baciti/dignuti u zrak, raskomadati, razrušiti, razoriti **2** (~ *što grabeći/na brzinu*) razvući *usp.* **3** (~ *vijesti*) razglasiti *usp.*, ozloglasiti

raznosač m raznositelj, dostavljač, (~ *vijesti*) glasnik *usp.*, (~ *pošte*) poštar *usp.*

raznositi imprf. *usp.* raznijeti

raznovrsnost f raznolikost, različitost, različnost, raznorodnost, spektar, šarolikost, šarenilo, svakovrsnost, svakojákost, višestranost, svestranost

raznovrstan adj. raznolik, različit, različan, raznorodan, svakovrstan, heterogen, svakojak, šaren, šarolik, miješan, svakakav, razni, višestran, svestran

razočaranje n razočaranost, izjalovljenje očekivanja/nada

razočarati* prf. **1** (~ *koga*) iznevjeriti, iznevjeriti nade/očekivanja, ne ispuniti nade/očekivanja, prevariti, obmanuti **2** ~ **se** lupiti/udariti glavom o zid, prevariti se, snositi loše posljedice; izgubiti nadu, obeshrabriti se, rastužiti se

razom* adv. do vrha, uvršito

razoriti prf. **1** (~ *grad*) razrušiti, porušiti, srušiti, soriti, razvaliti, sravniti sa zemljom, satrti, opustošiti, uništiti **2** (~ *vezu*) uništiti, unijeti razdor

razotkriti (se) prf. **1** (~ *pokriven predmet*) otkriti (se), raskriti (se), pokazati (se), (~ *otvaranjem odjeće*) razgolititi (se), razdrljiti (se) **2** (~ *čije namjere*) prozreti, shvatiti, pročitati, pogoditi, otkriti (čiju) igru, (~ *koga*) skinuti (kome) krinku/obrazinu, demaskirati, raskrinkati, (~ *nesvjesno*) pokazati se u pravom svjetlu, pokazati pravu narav/prirodu, izići na svjetlo dana

razotkriven adj. otkriven, raskriven, razdrljen, raskopčan, razdriješen, razgaljen, razgolićen, nepristojan; demaskiran, raskrinkan

razraditi prf. **1** (~ *motor*) uhodati **2** (~ *plan*) isplanirati, promisliti do kraja, obraditi

razred* m **1** (*biti u razredu*) učionica, (*cijeli ~ ide na izlet*) učenici **2** (*putovati u prvom razredu*) klasa **3** (*društveni ~*) klasa, stalež, nef. stališ **4** (~ *u vlaku*) klasa, (*platni ~*) stupanj

razredbeni adj. klasifikacijski

razrediti se prf. raspopiti se, rasfratriti se

razrijediti prf. (*dodavanjem vode*) razvodniti, razblažiti, rj. ražiditi; rastanjiti

razrješnica* f (*muz.*) povratilica

razrogačiti prf. (~ *oči*) iskolačiti, izrogačiti, izbuljiti, izbečiti, širom otvoriti, zabijeljeti očima

razrok adj. zrikav, škiljav, krivogled, škiljook, šarook(ast), čakarast

razrokljivac m zrikavac, škiljavac

razrovati* prf. **1** (~ *zemlju*) raskopati, prorovati, razrahliti, rasitniti **2** (~ *odnose među ljudima*) uništiti, razoriti, zatrovati *usp.*

razudba f seciranje, sekcija, obdukcija; autopsija; obduciranje

razulja f **1** libela, vodena vaga, ravnjača; nef. vaservaga **2** (~ *u brodarstvu*) razinomjer, vodokaz

razum m um, pamet, razbor, razumnost, razboritost, rezon, oštroumnost, dosjetljivost, razložnost, shvaćanje, rasuđivanje, raščlanjivanje, zaključivanje, logičko mišljenje/rasuđivanje, inteligencija

razuman adj. (*razumna odluka*) razborit, racionalan, pametan, uman, inteligentan, trijezan, priseban, zdrav, promišljen, normalan, razumski, logičan, prihvatljiv, zdravorazumski, mudar, trezven, umjeren, suzdržljiv, pribran, staložen, suvisao, smislen, ozbiljan, razložan, odgovoran, oprezan, (~ *argument*) logičan, jasan, konzistentan, relevantan, (~ *ishod*) najvjerojatniji, vjerojatan

razumjeti* imprf. i prf. **1** (~ *sadržaj romana/čije razloge*) razumijevati, poimati, pojmiti, dokučivati, dokučiti, razabirati, razabrati, shvaćati, shvatiti (što), pronicati, proniknuti (u što), spoznavati, spoznati, znati, uviđati, uvidjeti, imati razumijevanja/sluha (za što), tolerirati, (*ne ~*) ne moći uhvatiti ni za glavu ni za rep, ne ulazi (komu što) u glavu, (~ *što drugačije*) gledati drugim očima **2 ~ se** (~ *dobro*) slagati se, shvaćati jedno drugo, biti usklađen **3** (~ *u što*) vladati čim, biti vješt (u čemu), poznavati, znati (što), (~ *dobro u što*) nef. biti majka za što, (***razumije se***) svakako, dakako, naravno, kako (da) ne • nef. kužiti, prokužiti, skužiti, zgruntati, skopčati, (u) kapirati

razumljiv adj. **1** (~ *tekst*) shvatljiv, proničan, lak, čitljiv, dostupan, pristupačan, komunikativan; uhvatljiv, (~ *govor*) razgovijetan, jasan **2** (~ *mi je njegov stav*) shvatljiv, pojmljiv, objašnjiv, dokuč(lj)iv, racionalan, jasan, pristupačan, logičan, prihvatljiv, opravdan, prirodan, (~ *sam po sebi*) samorazumljiv

razumljivost f **1** shvatljivost, proničnost, lakoća, čitljivost; uhvatljivost; razgovijetnost, jasnoća, pristupačnost **2** pojmljivost, objašnjivost, dokučivost, racionalnost, logičnost, prihvatljivost, opravdanost, prirodnost; samorazumljivost

razumnost f razboritost, racionalnost, pamet, umnost, rj. umlje, inteligencija, treznoća, prisebnost, razum, zdrav razum, logičnost, prihvatljivost, mudrost, promišljenost, trezvenost, umjerenost, suzdržljivost, pribranost, staloženost, ozbiljnost, razložnost, odgovornost, opreznost; jasnoća, konzistentnost, relevancija

razvaliti* prf. (~ *građevinu*) srušiti, razrušiti, uništiti, razoriti, oboriti, povaliti, (~ *kovanjem*) raskovati

razveden* adj. razvijen, razgranat, (*o obali*) nef. razuđen

razvedriti (se) prf. **1** (*o nebu*) razbistriti se, razjasniti se, raščistiti se, proljepšati se, progaliti se, projasniti se **2** (*o ljudima*) razveseliti (se) *usp.*

razveseliti (se) prf. razvedriti (se), (o) raspoložiti (se), obradovati (se), donijeti radost, odobrovoljiti (se), udobrovoljiti (se), razonoditi (se), razgaliti se, razga-

liti srce/dušu, nasmijati (koga), razdragati se, ozariti se, razigrati se, ispuniti se vedrinom/radošću, propjevati, usrećiti (se), ushititi (se), ponijeti se, okrilatiti (se), nakriviti kapu, (~ *jako*) nef. raspištoljiti se

razvezati prf. **1** (~ *vreću*) odvezati, odriješiti, razdriješiti, raspetljati, razuzlati, razmrsiti; osloboditi, razriješiti **2** (~ *naširoko o čemu*) raspričati se *usp.*

razvijen adj. **1** (*o stasu*) snažan, jak, velik, stasit, strojan, širok, širokih ramena, plećat, krupan, robustan, grube građe, čvrst, nef. razbacan; *usp.* razviti se **2** (*o zemljama / odnosima*) napredan, na visokom stupnju razvoja

razviti prf. **1** (~ *zavoj*) razmotati, odmotati; raširiti, razapeti **2** ~ **se** raširiti se *usp.*, povećati se, oblikovati se, (*o osobama*) narasti, ojačati, osnažiti, propupati, razjačati se, nef. raščiniti se, (~ *jako*) procvasti kao šafran poslije jugovine, (*o biljkama*) razlistati se, razrasti se, narasti

razvodnica f (*planinski greben / zamišljena crta koja razdvaja tekućice u dva sliva*) razvođe, vododijelnica, (*mjesto gdje se tekućica dijeli u dva sliva*) rastočje, rastoka, delta, riječni rukav

razvoj m **1** (~ *znanosti / metode*) razvitak, razvijanje, napredak, napredovanje, kretanje naprijed, usavršavanje, popravljanje, upotpunjavanje, proširivanje, proširenje, širenje, rast, (*intenzivan ~*) cvjetanje, rascvjetavanje, procvat, (*nezaustavljiv ~*) požar, erupcija, (~ *u lošem smjeru*) nazadovanje, nazadak *usp.*, (~ *događaja*) tijek, tok, slijed **2** (~ *organizama*) evolucija **3** (~ *proizvodnje*) porast, poveća(va)nje • arh. razviće

razvojačenje n demobilizacija, demobiliziranje, demilitarizacija

razvojačiti prf. demobilizirati, demilitarizirati

razvrstati (se)* prf. grupirati (se), svrstati (se), rasporediti (se), odvojiti (se), podijeliti (se), sortirati, (~ *na više strana*) raspodijeliti (se), (~ *vojnike*) postrojiti, (~ *vagone*) nef. foršibati

razvučen* adj. preopširan, predugačak, nedinamičan, rasplinut, razliven, nekohezivan, raspričan; dosadan

razvučenost f preopširnost, nedinamičnost, rasplinutost, razlivenost, nekohezivnost, raspričanost; dosadnost

razvući (se) prf. **1** (*učiniti kakav materijal duljim / postati duljim*) rastegnuti (se), istegnuti (se), izdužiti se, raširiti (se), proširiti (se), razobličiti (se); rasprostrijeti (se), pružiti (se); rasklopiti **2** (*sastanak se je razvukao*) odužiti se, oduljiti se, protegnuti se, rastegnuti se, pružiti se **3** (~ *sve iz trgovine*) odvući, razgrabiti, raznijeti, oteti

ražanj m nef. šiš

reagirati imprf. i prf. **1** (~ *na pitanje*) odgovarati, odgovoriti, odazivati se, odazvati se, osvrtati se, osvrnuti se **2** (~ *na nepravdu*) suprotstavljati se, suprotstaviti se, odupirati se, oduprijeti se, pružati/pružiti otpor, uzvraćati, uzvratiti

reakcija* f (~ *na zbivanja*) reagiranje, odgovor, otpis(ivanje), protudjelovanje, protuučinak, djelovanje, uzvrat, otpor, protusila, (*automatska ~ na podražaj*) refleks

realizacija f **1** (~ *plana*) realiziranje; izvršenje, ostvarenje, ostvarivanje, izvedba, provedba **2** (~ *vrijednosnih papira*) unovčenje

recimo part. ako se može reći, da se tako izrazim(o), kako (bih) rekao, nef. napriliku, (~ *da odem*) pretpostavimo, ako, naprimjer ako, (*bilo ih je ~ dvadeset*) otprilike *usp.*, oko

recitirati imprf. deklamirati, ekspr. krasnosloviti, (~ *jasno ističući metričke stope*) skandirati; govoriti napamet

reći prf. **1** (~ *komu što*) kazati *usp.*, iskazati, izjaviti, izgovoriti, izraziti, progovoriti, priopćiti, saopćiti, iznijeti, izložiti, otkriti, objasniti, nagovijestiti, naznačiti, povidjeti, (~ *jasno*) artikulirati, (*jedva ~ jednu rečenicu*) sastaviti, sročiti, (~ *u lice sve*) izreći, nef. odsvirati, otpjevati, (~ *kao tvrdnju*) ustvrditi, (~ *u prolazu*) dobaciti, spomenuti, (~ *nešto što*

nije trebalo) izbrbljati, tresnuti, izvaliti, izbaciti, nef. ispaliti, prisviriti, odvaliti, odati, omaći se, omaknuti se, omaknula se (komu) riječ, odati se, pej. lanuti, izlanuti, izblebetati, istrabunjati, problejati, lupiti, bubnuti, bubnuti/reći i ostati živ, (~ *sebi u bradu*) promrsiti, smrsiti, promrmljati, promumljati, promunđati, smunđati, progunđati, promucati, procijediti, istisnuti, protisnuti, promrsiti/procijediti kroza zube, reći kroza zube, (~ *s mukom*) protisnuti, pustiti kroz zube, (~ *sve*) istresti, (*plašljivo/jedva* ~) promucati, prošaptati, prošaputati, prevaliti preko usana, izustiti, zucnuti, (~ *veliku tajnu*) povjeriti (se), ispovjediti (se), (~ *što kao dodatak*) nadodati, nadovezati se, (~ *oštro*) odbrusiti, odrezati, skresati (u lice), kresnuti, sasuti, nef. prisviriti, pricvrljiti, (~ *iskreno*) staviti ruku na srce **2** (~ *kao namjeru/obećanje*) obećati, dogovoriti se, sporazumjeti se

red* m **1** (~ *ljudi*) niz; povorka, procesija, (~ *različitih stvari*) serija, (~ *vojnika*) stroj, arh. postroj, (~ *u kojem se čeka na što*) nef. fil, rep, (*gusti ~ poredanih ljudi*) živi zid, (*počasni ~*) špalir, (~ *postrojenih vježbača*) sp. vrsta, (~ *događaja*) lanac, (~ *slova na pisaćem stroju*) registar **2** (~ *predavanja*) redoslijed, raspored **3** (*postojeći društveni ~*) poredak, uređenje, sustav; običaji, tradicija, zakoni; način, režim **4** (*držati se reda*) pravilo (ponašanja), propis, pristojnost, (~ *u kući*) disciplina, (*u stanu je ~*) urednost, uređenost, sređenost **5** (*u svemu tome vidi se određen ~*) povezanost, logika, logičnost, organiziranost, organizacija **6** (*tamo ih je cijeli ~*) mnoštvo; skupina, grupa **7** (~ *bogatih ljudi*) stalež, sloj, klasa, skupina **8** (*mat.*) progresija **9** (*nov ~ u tiskarskom slogu*) redak, alineja **10** (***u redu!***) dobro, pristajem, slažem se

redakcija* f **1** (*ići u redakciju*) uredništvo **2** (~ *teksta prije objavljivanja*) redigiranje, redaktura, dotjerivanje, priređivanje, ispravljanje, obrad(b)a, dorad(b)a **3** (~ *staroslavenskoga*) recenzija

redati imprf. **1** (~ *predmete*) nizati, slagati **2** (~ *činjenice*) nabrajati, nizati, navoditi; postrojavati, svrstavati **3 ~ se** (~ *s pitanjima*) smjenjivati se, nizati se

redom adv. izreda, po redu, jedan za drugim, jedan po jedan, uzastopce, arh. redomice; bez biranja, odreda, sreda, nef. poprijeko

redovit adj. **1** (~ *dolazak*) redovan, uredan, točan **2** (*redovita pojava*) uobičajen, običan, ordinaran, svakodnevan, normalan, pravilan, običajan, čest, neprekidan, utvrđen, uređen, regularan, propisan **3** (*redoviti član*) redovni, stalni

redovito adv. *usp.* redovit; po navici, arh. uzamance; po pravilu, neizbježno, zakonito

redovitost f **1** redovnost, urednost, točnost **2** uobičajenost, običnost, ordinarnost, svakodnevnost, normalnost, pravilnost, običajnost, čestoća, neprekidnost, utvrđenost, uređenost, regularnost, propisnost

redovnica* f opatica, časna sestra, nef. švora

redovnik* m **1** (~ *koji je položio zavjet*) zavjetnik, (~ *koji živi u samostanu*) nef. samostanac, (~ *nekih katoličkih redova*) nef. fratar, (~ *reda sv. Pavla*) pavlin, (~ *koji nije svećenik*) laik, (~ *pravoslavne crkve*) kaluđer, (~ *iz istoga reda*) brat, subrat **2** (*onaj koji u drugim religijama živi poput redovnika*) monah

reducirati imprf. i prf. smanjivati, smanjiti, ograničavati, ograničiti, snižavati, sniziti, svoditi, svesti (na)

redukcija f smanjivanje, smanjenje, ograničavanje, ograničenje, uklanjanje, snižavanje, sniženje; slabljenje, oslabljenje, pojednostavnjenje, pojednostavnjivanje

redundancija f (*lingv.*) zalihost, zališnost

refleksivni adj. **1** misaon, meditativan, kontemplacijski, kontemplativan, (*kojemu je svojstveno da misli*) misleći **2** (*gram.*) povratni

reflektirati imprf. i prf. **1** (~ *na što*) polagati pravo (na što), htjeti, željeti (što), težiti (za čim) **2 ~ se** odbijati se, odbiti se, odražavati se, odraziti se

reforma f preuređenje, preustroj, preobrazba, preobražaj, izmjena, mijenjanje, promjena *usp.*, preoblikovanje, preinaka, preinačenje, prilagodba, prilagođivanje

reformator* m preobrazitelj, preobražavatelj, obnovitelj, (*pristaša reforme*) reformist, (~ *koji uvodi novine*) novotar

regenerirati (se) imprf. i prf. obnavljati (se), obnoviti (se), (o)jačati, pomlađivati se, pomladiti se, živnuti, oporavljati se, oporaviti se, osnaživati (se), osnažiti (se), stjecati/steći snagu

registar* m (~ *imena*) popis, pregled, indeks, kazalo; evidencijska knjiga, evidencija, (*knjiga u koju se sustavno upisuju podaci: npr. o rođenima*) matična knjiga, matica, (~ *u koji se upisuje ime s podacima radi trajne evidencije*) upisnik

regulacija* f reguliranje, uređivanje, sređivanje; ugađanje, baždarenje

reinkarnacija* f (*prelazak duha u drugo tijelo*) metempsihoza

rekapitulirati* imprf. i prf. (~ *dosadašnje događaje*) sažimati, sažeti, ponavljati, ponoviti, obnavljati, obnoviti, prisjećati se, prisjetiti se, sjećati se *usp.*, sjetiti se, osvrtati se, osvrnuti se (na što), rekonstruirati, prizivati, prizvati; nef. vraćati/vratiti film (unatrag), vrtjeti/odvrtjeti film

reklama f **1** propaganda, ekonomska/trgovačka propaganda, promičba, promidžba; reklamiranje, propagiranje, oglašavanje, širenje vijesti, predstavljanje, publicitet, (~ *samoga sebe*) samoreklama, samoreklamerstvo, samoreklamiranje **2** (~ *u novinama*) oglas, reklamni oglas, objava, proglas, (~ *u obliku listića*) letak, propagandni listić, (*velika ~ na zidu*) plakat, (*vrlo bučna ~*) tam-tam, (*kraća glazbena ~ na TV-u*) spot

reklamirati* imprf. i prf. (~ *što*) praviti reklamu, propagirati, širiti propagandu, (~ *koga*) podizati/podignuti (komu) ugled, podizati/podignuti (komu) cijenu, (~ *koga nezasluženo*) dignuti (komu) rep

reklamni adj. propagandni, promidžbeni

rekreirati se imprf. i prf. opuštati se, opustiti se, osvježavati se, osvježiti se, okrepljivati se, okrijepiti se, oporavljati se, oporaviti se, odmarati se, odmoriti se, šetati, vježbati, baviti se sportom; zabavljati se, zabaviti se

relacija f **1** (~ *dvaju pojmova*) odnos, suodnos, veza, povezanost, vezanost, dodir **2** (*međusobna ~ dviju količina*) razmjer, omjer, uvjetovanost **3** (*prijeći popriličnu relaciju*) udaljenost, trasa

relativan adj. **1** (*uspjeh pothvata je ~*) ovisan (o čemu), uvjetan; (o)srednji, nepotpun, ograničen, nedostatan, upitan **2** (*gram.*) odnosni

relativno* adv. (~ *dobro / loše*) donekle, u nekoj mjeri, s obzirom, u odnosu (na što), razmjerno

relikvijar m moćnik, (*pravoslavni ~*) ćivot

relikvije f pl. moći

reljefnost* f (~ *površine*) plastika, plastičnost, ispupčenost, udubljenost, neravnina, (~ *iskaza*) jasnoća, izražajnost

remisija f **1** (~ *grijeha*) otpust, oproštenje, oproštaj, oprost, (~ *kazne*) ukidanje, sniženje, povlačenje **2** (~ *bolesti*) popuštanje, jenjavanje, (~ *snage*) slabljenje, opadanje, smanjenje

reperkusija* f **1** (*dalekosežne reperkusije*) posljedica, odraz, odjek, djelovanje; protuučinak **2** (~ *svjetlosti*) odbijanje, odbacivanje

reprodukcija f **1** (~ *vrste*) obnavljanje, razmnožavanje, množenje, rasplođivanje **2** (~ *predloška*) kopiranje, umnažanje, kopija, otisak, (~ *slike / crteža slična originalu*) faksimil **3** (~ *kapitala*) obnavljanje **4** (~ *skladbe*) interpretacija, izvedba, izvođenje, (~ *snimljenog materijala*) gledanje; slušanje

resa f **1** (~ *na šalu*) kita, kićanka, rojta, frandža, (*ukrasne rese na košuljama / ručnicima*) nef. sačma **2** (*cvat biljaka*) maca **3** (*ušna ~*) resica, (~ *u grlu*) uvula

resekcija f (*med.*) opsijecanje, usijecanje

reskost f **1** reskoća, prodornost, oštrina; odrješitost, odlučnost, rezolutnost, odsječnost, prijekost, hladnoća **2** svježina, kiselkastost, kiselost

restauracija f restoran (~ *u kojoj se služe*

bezalkoholna pića) zdravljak; *usp*. gostionica

retardacija* f zaostajanje, zaostalost; usporenost, sporost, (~ *dramske radnje*) zadržavanje, prekidanje, usporavanje

retorički* adj. (~ *stil*) govornički, besjednički, retorski; krasnorječiv, patetičan

retorika f **1** (*tečaj retorike*) govornička vještina, govorništvo, besjedništvo **2** (*samo pusta* ~) praznorječje, praznorječivost, praznoslovlje; krasnorječje, krasnorječivost

retrospektiva f **1** (~ *na prošlost*) osvrt, osvrtanje, podsjećanje, pogled unazad; naknadno sagledavanje, kasnija perspektiva **2** (~ *u prijenosu događaja*) kronološka inverzija

reuma f reumatizam, upala kostiju/zglobova

revati imprf. **1** (*o magarcima*) njakati **2** (*pej*.) kričati, derati se, vikati, plakati, jaukati

reverzibilan adj. povratljiv, obratljiv, povratan

revizija f **1** (~ *stanja na terenu*) kontrola, kontroliranje, pregled(avanje), provjera(vanje), ispitivanje **2** (~ *pravilnika*) izmjena, mijenjanje, preinaka, preinačivanje, preispitivanje **3** (~ *sudskoga procesa*) obnova, ponavljanje, ponovno razmatranje **4** (~ *teksta*) posljednji pregled

revolt m opiranje, otpor, protivljenje, negodovanje, pobuna, bunt, ogorčenost, ogorčenje, ozlojeđenost, gnušanje; nef. povika

revoltirati (se) imprf. i prf. ozlojeđivati (se), ozlojediti (se), ogorčivati (se), ogorčiti (se), negodovati, odupirati se, oduprijeti se, uzbuđivati (se), buniti se, uzbunjivati (se), uzbuniti (se), uznemirivati (se), uznemiriti (se)

rezak adj. **1** (~ *zvuk*) prodoran, oštar, (~ *ton*) odrješit, odlučan, rezolutan, odsječan, prijek, hladan, (*reska bol*) oštar, dubok **2** (*resko voće*) svjež, kiselkast, kiseo

rezati* imprf. (~ *travu kosom*) kositi, (~ *tkaninu radi šivanja*) krojiti, (~ *škarama kosu*) šišati, skraćivati, ravnati, (~ *škarama ovčju vunu*) strići, (~ *grane stabla*) kresati, podrezivati, obrezivati, (~ *ribežom*) ribati, usitnjavati, nef. fregati, (*pomalo* ~) rezuckati, (~ *što u drvetu*) urezivati, gravirati, izrađivati, (~ *hranu na sitne komade*) kosati

rezbar m graver

rezbarstvo n graverstvo, rezbarija

rezeda f (*bot*.) katanac

rezervacija* f (~ *prethodnim upisivanjem*) predbilježba, pribilježba, predbrojka

rezervirati imprf. i prf. osigurati (komu što), ostaviti (što za koga), čuvati, pričuvati (komu što), (~ *unaprijed se upisujući*) predbilježiti (se), pribilježiti (se), (~ *unaprijed ostavljenim novcem*) zakapariti

rezonancija f **1** (*električna* ~) rezonanca, titranje, vibracija **2** (~ *zvuka*) razlijeganje, prolijeganje, odjek *usp*., odzvuk, odzvanjanje, jeka

rezultat m **1** (~ *rada*) postignuće, plod, učinak, ishod, posljedica, posljedak; proizvod, produkt; uspjeh, domet, (~ *rada/stvaranja*) ostvarenje, (*presudan* ~) odluka, (*konačan* ~ *zbivanja/procesa*) rezultanta, (~ *liječničke pretrage*) nalaz, (*najbolji* ~) rekord **2** (~ *u matematici*) rješenje

rezultirati imprf. i prf. posljedovati, slijediti, proizlaziti, proizići, proistjecati, proisteći, imati/donositi rezultat, (~ *čim dobrim*) imati učinka, pasti na plodno tlo

režiser* m redatelj, umjetnički voditelj, (*kazališni* ~) nef. kazalištarac

ribar m (~ *koji lovi štapom/udicom*) ribič, udičar, (~ *koji lovi kitove*) kitolovac, (~ *koji lovi svjećaricom*) svjećar; nef. ribolovac

ribariti imprf. loviti ribu, pecati, (~ *kočom*) nef. kočariti, (*loviti škampe*) škampariti; nef. ribati

ribarnica f nef. peškarija

ribež m trenica; nef. rajber, rende, gratakaža

ribolov m (~ *kao grana gospodarstva*) ribarstvo, (~ *pomoću svjetiljke koja privlači ribu*) nef. lov na sviću

ricinus m (*bot.*) nef. skočac

riječ* f **1** (~ *kao strukturna činjenica*) leksem, (*osnovna ~ u rječniku*) natuknica, (naša ~) jezik, govor **2** (*uvodna ~*) govor, izlaganje, ekspr. besjeda **3** (*dodati svoju ~ na kraju*) mišljenje, stav, izjava, iskaz, tvrdnja, (*pisana ~*) tekst **4** (***dati ~***) obećati, jamčiti, (***pogaziti ~***) prekršiti obećanje, (***riječju i djelom***) zborom i tvorom

Riječanin m nef. Fijuman

rijedak* adj. **1** (*rijetki zubi*) razmaknut, (*rijetka magla*) proziran, slab, (*rijetka kava*) slab, razrijeđen, vodenast, (*o smjesi*) židak, (*o listovima / vuni*) rehav **2** (*rijetki posjetitelji*) malobrojan, rasut, rasijan, raštrkan, (*rijetke kuće*) razbacan **3** (~ *tip čovjeka*) neuobičajen, neobičan, osobit, izuzetan, izniman, izvanredan, čudan, nesvakodnevan, (~ *artikl*) tražen

rijeka* f (~ *koja dijelom teče pod zemljom*) ponornica, (~ *koja se ulijeva u drugu*) pritok, (~ *koja teče iz jezera*) odvirak, (~ *koja ljeti presuši*) nef. sušica

riješiti* prf. **1** (~ *slučaj*) razriješiti, razjasniti, okončati, završiti, otkriti, odgonetnuti, rasvijetliti, osvijetliti, rasplesti, razmrsiti, raspetljati, podići veo (s čega), objasniti, (~ *sve probleme s kim*) izravnati račune (s kim), (~ *što neugodno*) osloboditi se (čega), skinuti (što) s vrata, (~ *što vrlo zamršeno*) presjeći gordijski čvor **2** (~ *što u čiju korist*) decidirati, odlučiti, odrediti ishod; presuditi **3 ~ se** završiti, svršiti, okončati, obaviti, učiniti, (~ *teške obaveze*) skinuti jaram, (~ *briga / obaveza*) pao je (komu) kamen sa srca, nef. deštrigati, (~ *koga*) osloboditi se (koga), izbaviti se, prekinuti vezu (s kim), odbaciti, otjerati, potjerati *usp.*

rijetko adv. *usp.* rijedak; (~ *dolaziti*) malokad, malo kad, jedva kad, rijetko kad(a), nef. slabo kad, u rijetkim zgodama/prilikama, jedanput-dvaput, u rijetke petke, tu i tamo, katkad, s vremena na vrijeme, od vremena do vremena, ponekad, (*vrlo ~*) s mijene na uštap, (~ *posijan*) narijetko, (~ *dobar čovjek*) iznimno, vrlo, jako

rijetkost* f (*prava ~*) raritet, skupocjenost, iznimnost, specijalitet, fenomen, (*stari umjetnički predmet*) starina, antikvitet, (~ *postupka*) neuobičajenost, neobičnost, osobitost, izuzetnost, iznimnost, izvanrednost, čudnost, nesvakodnevnost

riknuti prf. zarikati; zagrmjeti, buknuti

rilce n nef. sisalo, sisaljka

rilo* n (~ *tvrdokrilaca*) surla, (~ *podmornice*) šnokrl

rima f srok, slik

riskirati imprf. i prf. izlagati/izložiti riziku, usuđivati se, usuditi se, stavljati/staviti (što) na kocku, igrati opasnu igru, pokušavati/pokušati sreću, prepuštati/prepustiti slučaju, (*puno ~*) ići na sve ili ništa, baciti/staviti sve na kocku, (~ *život*) staviti život na kocku, nositi glavu u torbi, staviti glavu u torbu, nef. založiti glavu; nef. rizikovati, reskirati

ritam* m tempo, puls, kretanje, ponavljanje

ritati se imprf. udarati nogama, odupirati se, trzati se, bacati se, hitati se, kopitati se, praćakati se, bacakati se, koprcati se; nef. džilitati se

rizničar* m (*državni ~*) pov. haznadar

riža* f (~ *na mlijeku*) nef. sutlijaš; arh. oriza

rječnik* m **1** (*popis riječi*) rječničko blago, rječnička građa, leksik, fond riječi, glosar, leksikon; arh. pov. dikcionar **2** (~ *osobe / sloja*) vokabular; jezik

rješavatelj m rješavalac; odgonetač, otkrivač, rasvjetitelj

rješavati imprf. *usp.* riješiti, (~ *nemoguće*) ispravljati krivu Drinu

rješenje n **1** (~ *za sve probleme*) rasplet, razrješenje, razmršenje, povoljan rasplet, povoljan ishod/obrat, odgovor, odgonetka, ključ, izlaz, solucija, završetak, kraj; sredstvo, mjera, (*provizorno ~*) palijativ **2** (~ *zadatka*) rezultat; izradak **3** (*admin.*) odluka, dispozitiv, (~ *kojim se komu uskraćuje pravo na što*) zabrana • arh. rješidba

rješiv* adj. (~ *slučaj*) razriješiv, razjašnjiv, odgonetljiv, rasvjetljiv, razmrsiv

rob* m sužanj, ekspr. sebar, (~ *strasti*) zarobljenik; *usp.* zatvorenik

roba* f **1** (~ *u skladištu*) materijalni proizvodi, proizvodi, predmeti, artikli, (*dogovorena količina robe*) kontingent, (*naručena* ~) narudžba, (*loša* ~) nef. škart, nef. rj. čurik, (*mješovita* ~) nef. špeceraj, (***u robi***) u naturi **2** (*nef.*) odjeća, odjevni predmeti; rublje

robijati imprf. robijašiti, izdržavati kaznu, sjediti/ležati u zatvoru

robinja* f zarobljenica, (~ *u haremu*) odaliska

robot m **1** (~ *s ljudskim likom*) android **2** (~ *svojih pretpostavljenih*) automat, mašina, stroj, slijepi izvršitelj, poslušnik *usp.*

rod* m **1** (*ostao je bez roda*) porod, potomstvo, djeca, pej. nakot, (~ *mu se ugasio*) loza, obiteljska loza, sjeme, obitelj, porodica, (*oni su* ~) rodbina *usp.*, (*sumnjivoga je roda*) porijeklo *usp.*, obitelj, loza, klan, (*biti u rodu*) biti u srodstvu/rodbinskoj vezi, (*odanost rodu, arh.*) narod, nacija, domovina, dom, zavičaj **2** (*dobar jesenski* ~) urod, plod, prirod, ljetina **3** (*čudan je to* ~, *nef.*) vrsta, rasa, soj, tip **4** (~ *djelatnosti*) vrsta, podvrsta, grana, područje, disciplina, polje; kategorija, tip, red, (*biol.*) genus **5** (*oblik društvene zajednice, pov.*) rodovska zajednica, pleme, bratstvo, gens

rodbina f rođaci, rod, krv, srodnici, svojta, svojbina; nef. familija, porodica, pleme

rodbinski adj. srodnički, rođački, svojbinski, krvni; nef. familijaran

rodilja f porodilja

roditi prf. **1** (~ *dijete*) donijeti/dati na svijet, poroditi se, donijeti (dijete) na Božje vidjelo, ekspr. stvoriti, (~ *iznenada*) šalj. donijeti nešto u traverši, (~ *blizance*) oblizniti (se); odgojiti, (*o apstraktnom*) dati (komu/čemu) život, iznjedriti, razviti, stvoriti, napraviti, proizvesti, uzrokovati **2** (*o voćkama*) ponijeti, donijeti/dati plod, uspjeti **3** (*nef.*) donijeti *usp.* **4** ~ **se** ugledati svijet, doći na svijet **5** (*o zamislima/planovima*) niknuti, nastati, pojaviti se, razviti se, stvoriti se, svanuti, začeti se, isklijati, iščahuriti se

rodoslovlje n genealogija, rodoslov, loza, obiteljska loza, rodoslovno stablo, obiteljsko stablo

rodovnik m pedigre

rođenje n **1** (~ *djeteta*) dolazak na svijet **2** (~ *zla*) nastanak *usp.*, nastajanje, postanak, pojava, pojavljivanje, zametak, začetak, početak, korijen

rog* m (*šiljak na glavnom dijelu roga*) parožak

rogač m **1** (*zool.*) jelenjak **2** (*plod zimzelenoga stabla*) roščić

rogoz* m trska, šaša, botur, nef. ševar

rogozina f rogožina, hasura

rok* m (*za to postoji* ~) vrijeme, trajanje, granica, dogovoreno vrijeme, nef. termin, (~ *kad što dospijeva na naplatu*) prispijeće

Rom m nef. Ciganin, Cigo

romobil m nef. trotinet

ronilac* m (*ronioci za posebne zadatke*) ljudi žabe

roniti imprf. zaronjivati, zaronjavati, uranjati, uronjivati, uronjavati

ropstvo* n nesloboda, okovi, lanci ropstva, zarobljeništvo, robovanje, ovisnost, zavisnost, pokoravanje, obespravljenost, pokornost, poslušnost, podčinjenost, podložnost, podjarmljenost, zatvor, sužanjstvo, zatočeništvo, kmetovanje; ekspr. (tuđinski) jaram, sindžir

rosa* f (*smrznuta* ~) slana, mraz

roštilj m pečenjarnica, nef. gradele

rotkva f (*bot.*) povrtnica, nef. rodakva

rotkvica* f (*bot.*) nef. ravanela

rov m prokop, prorov, iskop, jarak, kanal, brazda, ukop, prosjek, usjek, šanac, tranšeja, šaht, jama, rupa, trap; zaklon, (*veći* ~ *oko dvorca*) opkop, (*podzemni* ~) tunel, podrov, (~ *koji izdube vodeni tok*) vododerina *usp.*

rovac m (*zool.*) vrlac, mrmak, (*indijski* ~) indijski rijač

rovač m (*o rakovima / nekim mekušcima*) bušač

rožnica f nef. rožnjača

rt m nef. punta

rub m ivica, kraj, završetak, brid, (~ *njive / kruha / kolača*) okrajak, (*opšiveni ~ haljine / suknje*) porub *usp.*, šav, (~ *šešira*) obod, (~ *stranice*) margina, bjelina, (~ *ceste*) bankina, (~ *živaca*) granica, (~ *haljine / prozora / stola*) nef. pervaz

rubac m **1** (~ *na glavi*) marama, povez, povezača, nef. jašmak, bošča, peča, (~ *ispod tereta na glavi*) podsvitak, (~ *udanih žena*) nef. šamija, (~ *kojim se podvezuje*) podveza **2** (*ukrasni* ~) rupčić; džepni rupčić, maramica, nef. šudar

rubiti imprf. **1** (~ *komu glavu*) odrubljivati, odsijecati, sjeći **2** (~ *hlače*) porubljivati

rublje n rubenina; rj. rubine, nef. veš

rubni adj. (~ *problemi*) periferan, nebitan, nevažan, marginalan, zanemariv, sporedan, drugorazredan, nikakav, (~ *krajevi*) granični

rubnik* m rubni kamen, rubnjak, ivičnjak

rubrika* f **1** odjeljak, (*stalna ~ u novinama*) kolumna, (*novinska ~ u kojoj se sustavno prate svakodnevna zbivanja*) kronika **2** (~ *u formularu*) odjeljak, nef. kućica

ručka* f (*polukružna ~ vedra*) povrijeslo, povraz, (*oruđe za hvatanje*) ručka, ručica, držak

ručnik m nef. peškir, šugaman

ručno adv. rukama, rukom, na ruke

ruda f rudača, mineral

rudar* m (~ *koji radi u jami*) jamar, (~ *u rudniku soli*) nef. bijeli rudar

rudarstvo n rudarenje, (*proučavanje rudarstva*) montanistika; arh. rudstvo

rudnik m **1** (~ *pod zemljom*) rudokop; rudno nalazište, rudište, (*aktivan podzemni hodnik rudnika*) kop, pov. majdan, (~ *ugljena*) ugljenokop **2** (~ *dobre zarade*) izvor, izvorište, vrelo, zlatni rudnik

rudnjača f (*vrsta gljive*) livadna pečurka

rugati se imprf. podrugivati se, izrugivati se, podsmijavati se, podsmjehivati se, izvrgavati (koga) ruglu/smijehu, sprdati se (s kim), šaliti se/zabavljati se na čiji račun, ismijavati, smijati se (komu) na sva usta, smijati se komu u lice, pokazati (dugi) nos/šipak/figu, isplaziti (komu) jezik, naslađivati se, prezirati, podcjenjivati, izazivati, peckati, bockati, zadirkivati, ironizirati, parodirati, (~ *vrlo ružno komu*) iživljavati se (na komu), mučiti (koga) *usp.*, (*ustrajno* ~) nef. remenati, šegačiti se

ruglo n (*to je pravo* ~) sramota, bruka, smijurija, sprdačina; maškarada, nakaza, (*o događaju / činu*) farsa, (*predmet rugla*) ruganje, izrugivanje, izvrgavanje ruglu, poruga, rug, podsmijeh, sprdnja, nef. sprdačina

rugoba f **1** (*prava je* ~) nakaza, nagrda, nakarada, grdoba, kornjača **2** (~ *lica*) ružnoća *usp.*, unakaženost

rujan m septembar

ruka* f **1** (*držati što u ruci*) šaka, (~ *od ramena do lakta*) nadlaktica, nef. šapa **2** (*platiti ruke*) rad, posao **3** (*prva / druga ~ pri bojenju*) premaz **4** (*pružiti ruku u nevolji*) pomoć, podrška, potpora, oslonac

rukavac* m (*riječni* ~) ogranak, rukav, odvirak, nef. rastoka, otoka

rukobran m (~ *na dršku mača*) košara, krsnica

rukohvat* m **1** (*dio ograde stubišta*) priručje; nef. pašaman, gelender **2** (*dio kundaka*) hvatište, priručje

rukopis* m **1** (*način vođenja pera*) duktus, (*ružan* ~) nef. kvake, škrabopis, švrakopis, svračje noge, (*nečitljiv* ~) hijeroglifi, **2** (~ *u tiskarstvu*) manuskript, tekst, (*vlastoručan ~ spisa*) autograf **3** (*u strukturi priče prepoznatljiv je ženski* ~) stil, pisanje, pismo

rukotvorina f ručni rad, manufaktura

rumenika f (*bot.*) drijemina

rumenjeti se imprf. žariti se, obasjavati se rumenilom, (*o licu*) crvenjeti se, žagriti se, (*o zori*) rudjeti

runjika f (*bot.*) zečja loboda

rupa f **1** otvor, udubljenje, jama, bušotina, iskop, provrtotina, šupljina, pukotina, propuklina, pećina, (~ *nastala eksplozijom bombe*) krater, (~ *u stablu/nastamba ptica*) duplja, (~ *u kojoj živi puh*) pušina, (~ *u kamenu*) škrapa, (~ *u kojoj se skrivaju životinje*) jazbina, krtičnjak, (~ *u kojoj živi rak*) nef. škalja, (~ *u plotu*) škuna, (~ *na mjestu koje se prosjelo*) prosjelina, škarpa(da), (~ *na odjeći*) p(r)oderotina, rj. izder, (~ *nastala silovitim prodiranjem čega*) prodor, prolom, breša, proboj; nef. luknja **2** (~ *u naobrazbi*) praznina, nedostatak, slabo mjesto, manjak, lakuna **3** (*taj stan je prava* ~) brlog *usp.*

rupičast adj. rupičav, na rupe, porozan, propustan, šupljikav, šupljikast, spužvast, kao švicarski sir, sitast, buhav

rustikalan adj. rustičan, grube izrade, jednostavan; seljački, seoski, poljski

rušenje n (~ *postojećih društvenih vrijednosti*) subverzija; *usp.* rušiti

ruševina* f razval(in)a, ruina, zidine, ostaci, prah i pepeo, podrtina, odrtina, olupina; ekspr. podor, nef. urvina

rušitelj m razoritelj, razornik, diverzant, (*diverzant koji radi s dinamitom*) dinamitaš

rušiti imprf. **1** (~ *kuće*) razarati, razvaljivati, obarati, strovaljivati, ruinirati, pustošiti; sjeći, kositi (koga/što) kao snoplje **2** (~ *sve vrijednosti*) uništavati, podrivati, upropašćivati, upropaštavati, narušavati, remetiti, poremećivati, kvariti, rasipati **3** (~ *čiju optužbu*) pobijati, obesnaživati **4** ~ **se** (~ *od starosti/dotrajalosti: o objektima*) urušavati se, stropoštavati se, raspadati se, osipati se, rasipati se, propadati, padati **5** (*o ljudima*) slabiti, propadati, nestajati

ruta f (~ *putovanja*) tok, tijek, smjer, kurs, plan; dionica, etapa; putovanje, put

rutinski adv. uobičajeno, ustaljeno, uhodano, standardno, uvježbano

rut(v)a f (*bot.*) petoprsnica, sedef

ruž m nef. karmin

ružan adj. **1** (*ružna zgrada/osoba*) neprivlačan, neatraktivan, odbojan, gadan, neukusan, neskladan, nezgrapan, rogobatan, nedopadljiv, nagrđen, majmunast, majmunolik, ružan kao majmun, ogavan, grdoban, rugoban, odvratan, nakazan *usp.*, nakaradan; nef. grd, grdan, jeziv **2** (~ *postupak*) nepristojan, neuljudan, nekulturan, sramotan, nedostojan, nepriličan, prljav, beščastan, nepošten, nevaljao, loš; nef. rđav

ružičast adj. rumen, rumenkast, svijetlocrven, blijedocrven, crvenkast, nef. roza

ružnoća f **1** neprivlačnost, neatraktivnost, odbojnost, gadnost, neukusnost, neskladnost, nezgrapnost, rogobatnost, nedopadljivost, nagrđenost, majmunastost, ogavnost, grdobnost, rugoba, nakaznost, nakaradnost; nef. grdost, grdoba, grdnost **2** nepristojnost, neuljudnost, nekulturnost, sramotnost, nedostojnost, prljavost, beščasnost, nepoštenje, nevaljalost; nef. rđavost

S

(s)a* prep. (*imati puno muke ~ čim*) oko, zbog, povodom, u povodu, u odnosu, (~ *tog razloga*) iz, zbog

sablast f **1** (*nestvarno biće*) priviđenje, avet(inja), prikaza, utvara, spodoba, duh, fantom, vizija, tlapnja, sanjarija, simulakr(um), snohvatica, snoviđenje, snovid, bauk; nef. pričin **2** (*biće strašnoga izgleda*) čudovište *usp*., rugoba, nakaza, monstrum

sablja* f (*turska ~*) ćorda, (~ *koja se presijava kao damast*) damaskinja, damaskija, demeskinja, demeškinja, dimiskija, dimiškinja, dimiškija, (~ *koja visi niz bedro*) bedrinica, (~ *dvosjeklica*) gadara, (*kriva ~*) krivošija

sabljičica* f (*bot.*) gladiola

sabljokljunka f (*vrsta ptice*) sabljarka modronoga

sačma* f olovo, nef. kuršum

sačuvan adj. očuvan, uščuvan, u dobrom stanju, spašen; zaštićen; pošteđen; zadržan, održan; spremljen, ostavljen, pričuvan, pohranjen; konzerviran

sačuvati prf. **1** (~ *spomenike kulture*) zaštititi, očuvati, spasiti, obraniti, (~ *koga od neugode*) poštedjeti, (~ *smisao za humor*) zadržati, održati,(~ *što za zimu*) spremiti, ostaviti, pričuvati, pohraniti, zaštedjeti, (~ *hranu od propadanja*) konzervirati **2** ~ **se** (~ *u dobru stanju*) održati se; spasiti se

sad(a) adv. (u) ovaj čas, ovom prilikom, ovaj put, ovoga puta

sadašnji adj. sadanji, današnji, suvremen, moderan, tekući

sadašnjost f sadašnje vrijeme, sadašnjica, današnjica, prezent

sadnica f presadnica, prijesad, sad; nef. flanci

sadra f gips, (~ *s primjesama*) štuk, (*sitnozrna bijela ~*) alabaster

sadren adj. gipsani

sadržaj* m **1** (*školski sadržaji*) gradivo **2** (*zanimljivi sadržaji u gradu*) priredbe, događaji, događanja, zbivanja **3** (*kratak ~*) sažetak *usp*., opis, glavne misli **4** (~ *nasuprot formi*) značenje, smisao

sadržajan* adj. informativan, obavijestan, ispunjen/bogat sadržajem, jezgrovit

sag m tapet, tepih, prostirka, (*orijentalni ~*) ćilim, (~ *od vune perzijske janjadi*) perz(ijan)er

sagraditi prf. **1** (~ *objekt*) sazidati, podići, podignuti, izgraditi, uzidati, sazdati, (~ *kuću*) staviti pod krov, natkroviti, (~ *most preko čega*) premostiti, (~ *kao dio postojećeg objekta*) nadgraditi **2** (~ *velike planove*) stvoriti, napraviti, načiniti

sagriješiti prf. zgriješiti

sajam* m (*međunarodni ~*) velesajam, (*mjesto gdje se održava ~*) sajmište, (*~ rabljene robe*) nef. buvljak

sakat adj. **1** (*~ čovjek*) obogaljen, bogalj, nef. kljast **2** (*~ izvještaj*) nepotpun *usp.*, osakaćen, oštećen, krnj

sako m jakna, kaput, knjiš. kaputić, nef. jaketa

sakrament m sveto otajstvo

sakristija f rj. oblačnica

s(a)kriti prf. **1** (*~ od čijeg pogleda*) zakloniti, skloniti, zastrti, spremiti, (*~ duboko u sebi*) zadržati za sebe, zakopati, šutjeti kao grob, (*~ pred javnošću*) zatajiti, prešutjeti, zataškati, bunkerirati, upodrumiti, nef. zabašuriti, (*~ dokaz*) utajiti, zamesti tragove, zametnuti trag (čemu), zataškati, (*~ prave namjere*) prikriti *usp.*, (*~ osjećaje*) potisnuti *usp.*, (*~ sve redom*) posakrivati, (*~ u krilo*) zakriliti **2 ~ se** prikriti se, skloniti se, zakloniti se, zamesti/zametnuti/zatrti trag(ove), prikriti kretanje; iščeznuti, nestati, pritajiti se, postati miran kao miš, zavući se u mišju rupu, sakriti se u mišju rupu, podviti rep, šćućuriti se, šćuliti se, ščučunjiti se, potuliti se

s(a)krivanje* n kamuflaža, prikrivanje, pritajivanje, zaklanjanje, sklanjanje; tajenje, prešućivanje, zametanje traga, nef. zabašurivanje, (*~ prihoda*) utaja, utajivanje

s(a)krivati imprf. *usp.* s(a)kriti

s(a)kriven adj. prikriven *usp.*, skrovit, pritajen, zapretan, potajan, tajan *usp.*

sakrosanktan adj. nepovrediv

s(a)kupljač m sabirač, (*~ igračaka / znački*) kolekcionar, (*~ vode*) rezervoar, kanal

s(a)kupljalište n prikupljalište, sabiralište, spremnica, (*~ materijala*) sabirna točka, (*~ otpadnih materijala*) reciklažno dvorište

s(a)kupljanje* n sabiranje, prikupljanje, ubiranje, (*~ na zajedničkom obavljanju poslova*) moba, (*~ karata*) kartofilija; akumulacija, taloženje, depozicija, povećavanje, gomilanje, zgrtanje, nagomilavanje; *usp.* skupljati

salamura f rasol, nef. pac

saletjeti prf. *usp.* salijetati; zaokupiti *usp.*, sjatiti (koga)

salijetati imprf. (*~ koga*) trčati, motati se, oblijetati (oko koga), dosađivati (komu) *usp.*, zaokupljati, spopadati, obuzimati, navaljivati, ulagivati se (komu); napadati, nasrtati

salinac m (*dio saonica*) saonik, plaz

salon* m (*mali ~ za dame*) budoar

sam* adj. bez ikoga/ičega, bez ikoga i ičega, bez igdje ikoga, bez kuće i kućišta, ni kučeta ni mačeta, sam kao prst; usamljen *usp.*, (***ni ~ ne znam***) nije mi jasno, nisam siguran; nef. solo

samac m neženja, neoženjen, rj. ledičan, nef. stari dečko

samilost f sažaljenje, suosjećajnost, suosjećanje, sućut *usp.*, milosrđe *usp.*, smilovanje, razumijevanje, ljudska riječ

samljeti prf. izmljeti, zdrobiti, smrviti, (*dosta ~*) namljeti, (*~ koga*) satrti, smlaviti, zatrti, zatrijeti, poraziti, potući, uništiti *usp.*

samo* part. **1** (*~ im on može pomoći*) jedino *usp.* **2** (*ostala su ~ dva dana*) tek, svega, ne više nego, (*u vezi s brojevima*) arh. cigli **3** (***~ tako***) samo naprijed, što gore to bolje

samoća f **1** (*o stanju*) usamljenost *usp.* **2** (*o mjestu*) samotno mjesto, osama, samotinja, pustoš

samoglasnik m vokal, (*reduciran ~*) poluglas

samohranjenje* n autotrofija

samoljubiv adj. narcisoidan, samodopadljiv, samodopadan, egoističan, egocentričan, umišljen *usp.*

samoljubivost f samoljublje, narcisoidnost, narcizam, narcisizam, samodopadljivost, samodopadnost, egoizam *usp.*, egocentričnost, umišljenost *usp.*

samooplodnja f autogamija; samooprašivanje

samoposluživanje* n samoposluž(ivao)nica, samoposluga

samoprijegor m samopožrtvovnost, samopožrtvovanje, požrtvovnost, samozataja, samozatajnost, samozaborav, žrtvovanje, žrtva, odricanje

samoprijegoran adj. samopožrtvovan, požrtvovan, samozatajan

samorazgradba f autoliza

samostalan adj. neovisan, nezavisan, suveren, samovlastan, samostojan, samosvojan, samoupravan, odvojen, odijeljen, zaseban, poseban, samostojeći, sam za sebe, bez veze (s kim), svoj gospodar, svoj na svome, slobodan *usp.*, odrastao, odlučan, na svojim/vlastitim nogama, (~ *u okviru upravno-teritorijalne jedinice*) autonoman, (*gospodarski* ~) autarkičan, (*o pravoslavnim crkvama*) autokefalan, (~ *u gradnji: o kućama*) samostojeći, stojni

samostalnost f neovisnost, nezavisnost, suverenitet, suverenost, samostojnost, samosvojnost, odvojenost, odijeljenost, zasebnost, sloboda, odlučnost; autonomija, autonomnost, (~ *u biranju upravnih organa*) samouprava, (*gospodarska* ~) autarkičnost, (~ *crkava*) autokefalnost

samostan m nef. klaustar, kloštar, pravosl. manastir, (*derviški muslimanski* ~) tekija

samoubojstvo n suicid, (*ritualno ~ u Japanu*) harakiri

samouk m autodidakt

samouvjeren adj. samosvjestan, siguran (u sebe), preuzetan, ambiciozan, zahtjevan, odlučan, umišljen *usp.*

samovati imprf. samotovati, izolirati se, osamljivati se, nef. solirati

samovlađe n samovlada, samovlašće, samovlast, monokracija, autarhija, samodrštvo, apsolutizam, autokracija, samodržavlje, nedemokracija, silništvo, despotizam, tiranija

samovolja f samovoljnost, hir *usp.*, tvrdoglavost *usp.*; neovlaštenost, nasilnost, nametanje, nedemokracija

samovoljan adj. svojevoljan, arbitraran, hirovit *usp.*, tvrdoglav *usp.*; neovlašten, nasilan, autokratski, samovladarski, samodržački

samozadovoljavanje n masturbacija; nef. onanija

samozadovoljavati se imprf. masturbirati; nef. onanirati

samrtnik m umirući

san m **1** spavanje, počinak, noćni počinak, (*košmaran* ~) noćna mora, (~ *u bolesti*) letargija, koma, (~ *životinja zimi*) zimski san, (*svašta vidjeti u snu*) sanjanje; ekspr. sanak **2** (*to će ostati samo* ~) sanja, sanjarija, maštarija, mašta *usp.*, želja *usp.*; nada, (*je li to ~ ili stvarnost*) varka *usp.*

sandale* f pl. (~ *otvorene pete*) natikače, (~ *s oputom između dva nožna prsta*) japanke; *usp.* obuća

sandučić* m škrinjica, (~ *u koji se što ulaže*) uložnica; nef. kašeta

sanjar m maštač, sanjalac, nef. sanjalica, mjesečar, zanesenjak *usp.*

sanjati imprf. **1** (~ *strašne snove*) ekspr. snivati, sniti, snatriti, rj. snovati **2** (~ *o boljem životu*) sanjariti, maštati *usp.*, zamišljati

saonice* f pl. t. saone, sanjke, (*niske ~ punih strana*) nef. ligur(ic)e

sapeti* prf. sputiti, sputati, zaputiti, svezati, vezati *usp.*, (~ *govedo ispod koljena*) ukoljenčiti

sasa f (*bot.*) šumarica

sasjeći prf. **1** (~ *drvo*) isjeći, raskomadati **2** (~ *koga*) posjeći, ubiti *usp.*, pogubiti, (~ *dokazima*) uništiti *usp.*

sastajalište n susretište, okupljalište, skupljalište, stjecište, zborište, saborište, ročište, sabiralište, zbiralište

sastanak m susret, viđenje, (~ *većeg broja osoba*) skup *usp.*, (~ *stručnjaka radi razmatranja važnih pitanja*) konferencija *usp.*, (*službeni veliki ~ nekog tijela*) zbor, sabor, skupština, konvencija, zasjedanje *usp.*, (~ *pape i crkvenih dostojanstvenika*) koncil, (*večernji ~ na selu radi posla*) (po)sijelo, prelo

sastav* m **1** (~ *tijela*) građa, struktura, sadržaj, konzistencija **2** (*veliki ~ glazbenika*) orkestar *usp.*, (*umjetnički ~: ob. veći od kvarteta*) ansambl **3** (*školski* ~) sastavak

sastojak m sastavak, sastavi dio, sastavna čestica/tvar, ekspr. ingredijent; element, članak

sašaptavati se imprf. došaptavati se, komplotirati, ćućuriti, tajno se dogovarati; nef. pej. domunđavati se, munđati, mutljati, nef. ekspr. došuškivati se

sat* m **1** nef. ura, arh. dobnik, (*zidni ~ s klatnom*) ura njihalica, (*pješčani ~*) pješčanik, klepsidra, (*sunčani ~*) sunčanik, rj. solarij **2** (*plinski ~*) brojilo *usp.*

sav adj. i pron. **1** cio *usp.*, čitav; sveukupan, ukupan **2** (*~ je jadan*) jako, vrlo, mnogo, čitav, (*~ protrnuti*) od glave do pete • nef. vas

savez m **1** savezništvo, (*sklopljen ~*) ugovor *usp.*, sporazum **2** (*~ višejedinica*) udruga *usp.*, (*o državnom uređenju s više jedinica*) federacija, (*~ suverenih država*) konfederacija **3** (*bibl.*) zavjet

savezni* adj. federalni; državni; zemaljski

savijača f gibanica, gužvara, (*~ od maka*) makovnjača, rj. makovača, (*~ od oraha*) orahnjača, nef. orehnjača, (*~ od sira*) sirnica, nef. burek, (*~ od jabuka*) nef. jabučnjača, (*kolač/jelo od naslaganih listova tijesta s različitim nadjevom*) pita; nef. štrudl(a)

savijati imprf. *usp.* saviti; (*~ list papira*) pregibati, (*~ se pod teretom*) ugibati se

savijen adj. s(a)vinut, kukast, povijen, zavijen, crvolik; kriv, kos, iskrivljen, iskošen; sagnut, pognut; pogrbljen, grbav, (*~ nos*) kukast, jastrebast; *usp.* saviti

saviti prf. **1** (*~ šipku*) s(a)vinuti, iskriviti, iskositi, (*~ glavu preko čega*) nagnuti, (*~ prema dolje*) sagnuti, prignuti, (*~ jedan dio preko drugog*) preklopiti, (*~ tkaninu u uredan oblik*) složiti, (*~ u obliku luka*) previti, (*~ na jednu stranu*) zavratiti, (*~ strojem u tiskari*) nef. falcati, (*~ prema gore*) izvinuti, (*~ prema sebi*) privinuti, (*~ papir*) presaviti *usp.*, (*~ vrat/glavu*) pognuti *usp.*, (*~ dio tijela*) prikloniti, nagnuti, (*~ pod sebe*) podviti, (*~ tako da dio dođe odozdo*) podaviti, (*~ ruke na leđa*) uvinuti, vrgnuti, (*~ grane drveća*) poviti, pognuti, spustiti, sagnuti, (*~ u klupko*) sklupčati, (*~ gnijezdo*) sviti, (*~ savijaču*) nef. složiti **2 ~ se** pognuti se, prignuti se, sagnuti se, nagnuti se, nadnijeti se, presaviti se *usp.*; zgrbiti se *usp.*, zgrčiti se, iskriviti se, (*~ u klupko ležeći*) sklupčati se, smotati se, skupiti se, skutriti se, skučiti se, šćućuriti se, sčučunjiti se, (*~ oko čega*) sviti se, omotati se, oviti se, splesti se, (*~ prema tlu: o travi*) polegnuti se

savjesnost f temeljitost *usp.*, pomnost, pažljivost, predanost, točnost, urednost, poštenje *usp.*, čestitost, marljivost; odgovornost, odanost, uzornost

savjest f moralna odgovornost, odgovornost, osjećaj dužnosti/odgovornosti, osjećaj krivnje

savjestan adj. temeljit *usp.*, poman, pažljiv, predan, uredan, pošten *usp.*, čestit, marljiv *usp.*, točan; odgovoran, odan, uzoran

savjet m preporuka, (*~ da što ne treba činiti*) opomena; arh. svjet

savjetnik* m savjetodavac, (*~ u dipl. predstavništvu*) ataše; opominjač, prigovarač; pej. sufler

savjetovati imprf. **1** (*~ koga/komu što*) davati savjete, napućivati, sugerirati (komu što), pej. suflirati, (*~ koga nepotrebno*) učiti (koga) pameti, propovijedati, držati propovijedi; nef. popovati **2 ~ se** (*~ o važnim pitanjima*) dogovarati se, vijećati, razmatrati, raspravljati **3** (*~ s kim*) tražiti savjet, konzultirati se, dogovarati se

s(a)vladati (se)* prf. (*~ neprijatelje*) pobijediti *usp.*, nadjačati, nadvladati, prevladati, nadvisiti, prebaciti (koga/što), biti premoćniji, izići na kraj (s kim/čim), (*~ najezdu osjećaja*) obuzdati (se), suzdržati (se), strpjeti se, izdržati, zatomiti, prigušiti, suspregnuti (se), stegnuti (se), potisnuti *usp.*, ukrotiti, zauzdati, ustegnuti se, (*~ teškoće*) pregrnuti, premostiti, prebroditi, (*savladao ih je san*) obuzeti, osvojiti, (*~ čiji otpor*) slomiti, pripitomiti (koga) *usp.*

s(a)vladavati imprf. *usp.* s(a)vladati; s(a) vlađivati

savršen* adj. perfektan, besprijekoran, bez nedostatka/mane, najbolji, nema prigovora (čemu), potpun, točan, nepo-

grešiv, odličan *usp.*, primjeran, uzoran, ekspr. uzorit, predivan, idealan, briljantan, fantastičan, majstorski

savršeno adv. *usp.* savršen; (~ *stajati: o odjeći*) kao saliveno

savršenstvo n savršenost, perfekcija, najbolje, besprijekornost, potpunost, točnost, nepogrešivost, infalibilitet, primjernost, uzornost, vrsnost, briljantnost, majstorstvo

sazreti prf. (*o voću*) sazoriti, dozreti, prispjeti, nef. fermentirati, (*o ljudima*) odrasti *usp.*

sažet adj. jezgrovit, koncizan, zgusnut, zbijen, skraćen, kratak, sumaran

sažetak m rezime, kratak sadržaj, zaključak, apstrakt, nacrt(ak), glavne misli, skica, (~ *budućega opsežnijega teksta*) sinopsis

sažeti prf. skratiti, zgusnuti, zbiti, rezimirati, ukratko izložiti, svesti, stegnuti, (~ *u zaključak*) sumirati; iscijediti, istiještiti

sažetost f jezgrovitost, konciznost, zgusnutost, zbijenost, skraćenost, kratkoća, sumarnost

sažimati imprf. *usp.* sažeti

sažvakati prf. ižvakati, (*donekle* ~) prožvakati

sebičan adj. egoističan, egocentričan, samoživ, samoljubiv, hoće sve sebi, samodovoljan, materijalističan, posesivan, grabežljiv, pohlepan *usp.*; nef. sebeljubiv, sebeznao, samopašan

sebičnost f sebičje, egoizam, egocentričnost, samoživost, samoljubivost, samodovoljnost, materijalističnost, posesivnost, grabežljivost, pohlepa, pohlepnost; nef. sebeljublje, sebeljubivost, sebeznalost, samopašnost

sebičnjak m egoist, egocentrik, samoživac, samodovoljnik, materijalist; nef. sebeljub(iv)ac, sebeznalac

seciranje* n (~ *tijela radi utvrđivanja uzroka smrti*) autopsija, razudba, obdukcija

secirati imprf. i prf. **1** (~ *tijelo*) obducirati, arh. razuđivati, razuditi; rezati, razrezivati **2** (~ *problem*) raščlanjivati, raščlaniti, analizirati **3** (*dosadno* ~ *što*) sitničariti, cjepidlačiti *usp.*

sedativ m umirujuće/smirujuće sredstvo, sredstvo za umirenje/smirenje

sedef m rj. biserina

sedlar m (*izrađivač samara*) samardžija; remenar; nef. sarač

sedlati* imprf. (*stavljati samar*) osamarivati, samariti

sedlo* n **1** (*drveno* ~) samar **2** (*planinsko* ~) prijevoj

segregacija* f aparthejd; razdvajanje, odjeljivanje, taloženje

sekta f rj. sljedba

selidba f preseljenje, seljenje, preseljavanje, promjena obitavališta/boravišta, iseljavanje, (*velika* ~ *naroda*) seoba, (*masovna* ~) migracija, lokomocija

selilac m **1** (*onaj koji se stalno seli*) selica, ptičica selica; nef. čergar, (*onaj koji pripada skupini bez stalnog boravišta; stočar koji se seli sa stadom*) nomad **2** (*onaj koji obavlja selidbe*) selitelj

selilački adj. (*selilačko stanovništvo*) nomadski, flotantan

seliti imprf. **1** (~ *koga kamo*) preseljavati, prenositi/prevoziti (komu) stvari, iseljavati, (~ *na sve strane*) raseljavati, raseljivati, (~ *stvari u drugu sobu*) micati, premještati **2** ~ **se** preseljavati se, iseljavati se, mijenjati mjesto boravka, mijenjati obitavalište/prebivalište, (~ *često*) seljakati se

selo* n (*odvojeni dio sela koji čini posebnu cjelinu*) zaselak; arh. vas, nef. selište

seljak m **1** (*stanovnik sela*) seljanin, (*nef.*) poljoprivrednik *usp.*, poljodjelac, (~ *ovisan o feudalcu*) kmet, (~ *čiji posjed prelazi zemljišni maksimum*) pov. kulak, (*onaj koji ne može prikriti seljačko podrijetlo*) nef. kumek, arh. nef. muž, (*ruski* ~ *kao socijalni tip*) mužik, (*seljaci*) seljaštvo, pej. seljačija, mužadija **2** (*primitivna osoba*) prostak *usp.* • nef. paor

seljanka f seljakinja; pej. mužača, seljančura, seljakuša, prostakuša, (~ *na tržnici*) nef. kumica

sendvič* m 1 (*okrugli ~ s mljevenim mesom*) hamburger 2 (*~ u sportu*) škare, škripac, kliješta

sentimentalan adj. 1 osjećajan *usp*. 2 (*koji pobuđuje pretjerane osjećaje*) sladunjav, bolećiv, melodramatičan, spomenarski, tugaljiv, plačevan, srceparajući; nef. srcedrapateljan

senzacionalistički adj. (*~ list*) tračerski, bulevarski, žuti

senzualan adj. osjetilan, ćutilan; čulan, puten

seoski adj. ruralan, seljački, prirodan; nef. selski, kmetski

separatist* m (*onaj koji se zatvara u vlastite granice*) izolacionist

serija f niz *usp*., (*~ u izlaženju časopisa*) tečaj, (*velika ~ emisija*) serijal

sfragistika f sigilografija

shema f šema, (*~ ponašanja*) uzorak *usp*., obrazac, način, (*~ mišljenja*) nef. rešetka, (*~ objekta*) skica, nacrt *usp*., plan

shrvati prf. smlaviti, svladati, nadvladati, skrhati, oboriti, uništiti *usp*.

shvaćanje* n razumijevanje, poimanje, spoznavanje, spoznaja, nazor, pogled, mišljenje, gledište *usp*., ocjena, prosuđivanje, prosudba, sud, (*brzo ~*) hitromislenost, nef. paljenje

shvaćati imprf. *usp*. shvatiti; (*~ što kao unaprijed jasno*) podrazumijevati, (*ne ~ / loše ~*) nef. ne pale (komu) svjećice; nef. kopčati

shvatiti prf. razumjeti, pojmiti, uvidjeti, spoznati, providjeti, razvidjeti, steći uvid, sagledati, dokučiti, postati svjestan, prepoznati, uhvatiti konce, vidjeti jasno kao na dlanu, proniknuti (u što), (*~ svoje slabosti*) mesti pred svojim vratima, (*~ čije namjere*) prozreti, nef. prokljuviti, (*~ što izvorno nejasno*) povezati konce, nef. pronjušiti, (*tragično ~*) uzeti (što) ozbiljno, (*~ bit čega*) prodrijeti (u što), (*~ smisao čega zamršenog*) odgonetnuti, (*naglo ~*) puklo je (komu) pred očima, svanulo je (komu); nef. skužiti, prokužiti, ukapirati, skopčati

sići prf. saći, (*~ s visine*) spustiti se *usp*., (*~ s broda*) iskrcati se, (*~ s konja*) sjahati, (*~ trčeći / jureći*) strčati, sjuriti, (*~ kližući se*) sklizati se, (*~ s položaja*) otići, napustiti (što)

sida f AIDS, kopnica

sidro n kotva; nef. lenger, anker

sifilis m lues, francuska bolest; nef. arh. franza

siga f (*~ na dnu spilje*) stalagmit, (*viseća ~*) stalaktit, bigar, (*ledena ~*) mosur, ledenica

siguran adj. 1 (*sigurno mjesto*) zaštićen, zaklonjen, skriven, pokriven, osiguran, zajamčen 2 (*sigurno sredstvo*) pouzdan, provjeren, prokušan, iskušan, nerizičan, bezopasan, neopasan, neškodljiv, (*~ dokaz*) neosporan, nesumnjiv, nedvojben, pouzdan, provjeren 3 (*~ čovjek / službenik*) pouzdan, provjeren, osvjedočen, postojan, odan 4 (*~ hod*) čvrst, odlučan *usp*., neustrašiv, (*~ nastup*) suveren 5 (*čeka ih sigurna smrt*) neizbježan, neminovan, neumoljiv, suđen, jasan, (*prilično ~*) izvjestan 6 (*~ u što*) uvjeren, arh. stalan 7 (***~ u sebe***) samopouzdan, samouvjeren, samosvjestan, odlučan, stabilan, miran, spokojan, bezbrižan • arh. stanovit

sigurno adv. 1 *usp*. siguran; (*~ to znam*) pouzdano, kao dva i dva, nef. sto posto, (*~ će uspjeti*) bez dvojbe/sumnje, nesumnjivo, pouzdano, svakako *usp*., jamačno, zacijelo, bez daljnjega, na svaki način; vjerojatno *usp*., (*tamo će ~ dobiti neku bolest*) kao ništa, smjesta, bez problema, vrlo lako 2 (*~ voziti*) odlučno, čvrsto 3 (***~ je sigurno***) hvali more drž' se kraja, drži se kume zida

sigurnost f 1 zaštićenost, zaklonjenost, skrivenost, pokrivenost, osiguranost 2 pouzdanost, provjerenost, prokušanost, iskušanost, nerizičnost, bezopasnost, neospornost, nesumnjivost, nedvojbenost 3 osvjedočenost, postojanost, odanost 4 čvrstoća, odlučnost; neustrašivost, suverenost 5 neizbježnost, neminovnost, neumoljivost; izvjesnost 6 (*~ u koga*) povjerenje *usp*. 7 (*on im je ~*) oslonac *usp*., podrška *usp*. 8 (***~ u sebe***) samopouzdanje, samouvjerenost, samosvjesnost, samosvijest, po-

vjerenje, pouzdanje, uvjerenost, odlučnost, čvrstina, stabilnost, bezbrižnost, mir; nef. sebesvijest, (*gubiti* ~) izmiče komu tlo pod nogama, gubiti tlo pod nogama

sijati imprf. **1** (~ *pšenicu*) posijavati, zasijavati, razasipati sjeme, posipati sjemenom, zaoravati sjeme, (~ *propuštajući kroz rešeto/sito*) prosijavati **2** (~ *neprijateljstvo*) širiti

siječanj m januar

sijed adj. (*sijeda kosa*) srebrn, srebrnobijel, bijelosrebrnast, bijel; osijedio, posijedio, (*pomalo* ~) prosijed, prošaran sijedim vlasima

siktati imprf. šištati, psikati, piskutati

sila* f snaga, moć, (*o državi*) velesila, velevlast, (*vojnička* ~) čizma; nasilje, nasilnost, (***na silu***) po svaku cijenu, pošto-poto, ma kako, na svaki način

silan adj. silovit, nasilan, žestok, nezadrživ, nesavladiv, mahnit, lud, bijesan, strašan, olujan; moćan, jak *usp.*, snažan *usp.*, (*uložiti ~ napor*) nadljudski, nadčovječanski, ogroman, velik *usp.*, golem, (*silna želja/žeđ*) neutaživ *usp.*; rj. silen

silaziti imprf. *usp.* sići; ekspr. slaziti

silom adv. **1** (*to su postigli* ~) nasilno, prisilno, pod silom/prisilom, pod moraš **2** (*raditi* ~) jedva *usp.*, preko volje, na silu **3** (~ *suradnik*) za nevolju, od nevolje

silovanje n obljuba, protupravna obljuba, obeščašćenje

silovati* imprf. i prf. obeščašćivati, obeščastiti, oskvrnjivati, oskvrnuti, napastovati, osramotiti, zavoditi, zavesti; nef. upropastiti, (u)činiti silu (komu)

simpatičan adj. privlačan *usp.*, privlačiv, drag, zgodan, sladak *usp.*, neodbojan, (~ *prijedlog*) prihvatljiv; nef. silan

simpatizirati imprf. osjećati/gajiti simpatije, pokazivati simpatije, osjećati bliskost/srodnost, biti srodan/srodne ćudi, (~ *koga*) nef. trzati na koga, (~ *koga vrlo uočljivo*) gutati koga očima, (~ *političku stranku*) nef. pej. očijukati, šurovati (s kim/čim)

sinoć adv. nef. jučer navečer

sinonim m suznačnica, istoznačnica, bliskoznačnica, sličnoznačnica

sintaksa f arh. skladnja

sipati* imprf. **1** (~ *brašno u vreću*) usipati, nasipati, sasipati, istresati, (~ *iz jednog u drugo*) presipati, (~ *po tlu*) prosipati, posipati **2** (~ *riječi*) istresati, izbacivati, prosipati

sir* m (*polumasni tvrdi ~ za jelo/dodatak jelima*) parmezan (~ *prema recepturi svećenika trapista*) trapist, (*vrsta sira izrađena prema švicarskoj recepturi*) ementaler, (*polumasni koji škripi kad se žvače*) škripavac, (*vrsta punomasnoga sira*) gouda

siromah m sirotinja, sirota(n), prosjak, nevoljnik, nevolja, jadnik *usp.*, bijeda, bijednik, ubogar, ubogac, ubožac, ubožnik, mizerija, kruhoborac, pauper, beskućnik, bezdomnik, krpar, ubogi Lazar, ubogi đavo, muž bez grunta; fam. bogac, siromašak, grašak siromašak, (*puki* ~) siromašan kao crkveni miš, i gladan i žedan, ekspr. golać, goljo, golotrb, bezgaćnik, božjak, bogec, pej. gologuz(an), (*pl.*) sirotinja, mizerija, ubogari, nef. bokč(ar)ija

siromašan adj. **1** sirotinjski, siromaški, sirot(an), prosjački, ubog, uboški, nevoljan, oskudan, skroman, jadan *usp.*, tanak, tijesan, bijedan, kukavan, nebog, praznoruk, pauperski, beskućan, bezdoman, gol kao crkveni miš, tankih rebara, bos i gol, gol kao prst/repa, bez prebijene pare, bez igdje ičega, bez ruha i kruha, pej. gologuz, golotrb, (*biti* ~) živjeti od zraka; nef. potrebit **2** (~ *urod*) oskudan, slab, loš, škrt, nedovoljan, jedva dovoljan, neznatan, mršav, jadan, bijedan, tanak, (*siromašna godina*) gladan, neplodan, nerodan, neunosan, jalov, mršav, (~ *ručak*) postan

siromašno adv. *usp.* siromašan; (~ *živjeti*) ubogo, bijedno, o samom kruhu, o kruhu i vodi

siromaštvo n sirotinja, sirotinjstvo, siromaština, bijeda, bijednost, mizerija, mizernost, uboštvo, ubogost, prosjaštvo, neimaština, nemanje, neimanje, oskudica, oskudnost, oskudijevanje, nef. fali ti pet da napraviš šest, nužda, besparica, nedostatak novca, glad, besolica, golotinja,

golotinja i bosotinja, kruhoborstvo, nevolja, jad, muka, patnja, tegoba, potreba, zlopaćenje, skučenost, skroman/skučen život, nestašica/nedostatak hrane, egzistencijalni minimum, (*veliko* ~) gola kost, golo ništa, prazna kesa; osiromašenost, pauperizam, ekspr. kukavelj, nef. bokčija, (~ *tla/uroda*) neplodnost, jalovost, (~ *ponude*) nedostatnost, nedovoljnost, manjkavost, pomanjkanje, nestašica, manjak *usp.*, nedostatak

sirov adj. **1** (*sirova hrana*) prijesan, nekuhan, nepečen, živ, (*pomalo* ~) nedokuhan, nedopečen **2** (*sirova svila*) neprerađen, nepročišćen, neobrađen **3** (~ *nastup*) nekulturan *usp.*, grub, neuljuđen

sisak* m (*dio posude*) nos, izljevnik

sisaljka* f crpka, (~ *za razrjeđivanje zraka*) aspirator

sisati* imprf. **1** (~ *bocu*) dudati, (~ *prst*) nef. cuclati; nef. cicati **2** (~ *vodu*) usisavati, isisavati

sistematizirati imprf. i prf. usustavljivati, usustaviti, svrstavati, svrstati (u sistem), sređivati, srediti (po sistemu)

sit* adj. nahranjen, (*previše* ~ *čega*) zasićen, prezasićen

sitan adj. **1** (*sitna sol*) droban, fin, fino izmrvljen/samljeven, fino stučen **2** (~ *dječačić*) mali *usp.*, nježan, nemaš ga što vidjeti, ekspr. sića(ha)n, (*vrlo* ~) sićušan, džepni, kao zrno prosa/prašine, (*o licu*) ptičji **3** (~ *problem*) mali *usp.*, lak, podnošljiv, jednostavan

sitna stoka f bravi, ovce, koze

sitnica f **1** (*sitna/mala stvar*) sitnarija, sitnež, sitnina, sitniš, malenkost, (*sitna i bezvrijedna stvar*) prčkarija, drangulija, (*pl., mnogo čega maloga*) svaštice, svaštarije, trice i kučine, (~ *bez veće važnosti*) beznačajnost, sporednost, malenkost, bijeda, bezvrijednost, besposlica, formalnost, mačji kašalj, igrarija, trica, tričarija, bagatela, nije ni spomena vrijedno, koješta, koještarija, svaštarija, ništa, ništavnost, ništica, (~ *koja stoji komu na putu*) nef. začkoljica **2** (*to je prava* ~: *o poslu/zadatku*) igra, dječja igra, mačji kašalj

sitničavo adv. cjepidlački, sitničarski, pedantno, kruto, ukočeno; usidjelički, zločesto; iz žablje perspektive, prizemno, malograđanski

sitničavost f cjepidlačenje, sitničarenje, traženje dlake u jajetu, pedanterija, zanovijetanje, dosađivanje

sitniš m **1** sitan novac, nef. sića, sitnina, munita, drobiš, (~ *koji se dobije natrag*) ostatak, izvratak; nef. kusur **2** (*sitne stvari*) sitnica *usp.*

sitniti* imprf. usitnjavati, drobiti *usp.*, mrviti, (~ *mljevenjem*) mljeti, (~ *šećer/kamen*) tucati, tući, mlatiti, (~ *žrvnjem*) žrvnjati, (~ *u stupi*) stupati, (~ *u ustima*) žvakati

sitnoća f sitnost, usitnjenost, finoća, sićušnost

sitost f sitina, zasićenost

situacija f stanje, okolnosti, prilike, položaj, atmosfera, (*kritična* ~) pitanje života i smrti, (*bezizlazna* ~) slijepa ulica, nef. ćorsokak

siv* adj. **1** (*različite nijanse sive boje*) pepeljast, pepeljastosiv, boje pepela, sivopepeljast, boje olova, sivoplav, ekspr. sinji, čeličnoplav, čeličnosiv, plavosiv, golubičast, golubast, grahorast *usp.*, (*o orlu*) sur, (*pomalo* ~) sivkast; ekspr. sijer(an) **2** (*siva osoba*) bezličan *usp.*, bezbojan, bezizražajan

sjaj m **1** (*sunčev* ~) svjetlost *usp.*, (~ *u očima*) žar **2** (*vanjski* ~) sjajnost, raskoš *usp.*, bogatstvo, blještavilo, (*vanjski* ~ *koji prikriva stvarnost*) politura, glazura, (*lažan vanjski* ~) pozlata

sjajan adj. **1** (~ *predmet*) svijetao *usp.*, blistav, blještav, (~ *kao zrcalo*) zrcalan **2** (*sjajna izvedba*) izvrstan *usp.*, izvanredan, odličan *usp.*, (*sjajna predstava*) magistralan, bravurozan, efektan, raskošan, kraljevski, carski

sjajiti se imprf. svijetliti se, sjati se, sijati se, presijavati se, prelijevati se, odsjajivati, svjetlucati *usp.*, blistati, bljeskati, ljeskati se, cakliti se, stakliti se, (~ *zlatnom bojom*) zlatiti se, (~ *kao biser*) biseriti se

sječa* f sječenje, posjek, obaranje; ubijanje

sječimice adv. oštrimice

sjećanje n uspomena, spomen, spominjanje, podsjećanje, prisjećanje, dosjećanje, misao, memorija, reminiscencija

sjećati se imprf. prisjećati se, podsjećati se, spominjati se, prebirati po sjećanju/pameti, prebirati po pepelu uspomena, dozivati u pamet, oživljavati u svijesti, evocirati, rekapitulirati, pamtiti *usp.*, zadržati u pameti/sjećanju/uspomeni

sjeći* imprf. odsijecati, presijecati, razuđivati, komadati, raskomadavati, kresati, potkresavati, (~ *odozdo / do željene duljine*) podsijecati, (~ *na sitne komadiće*) sjeckati, (~ *stabla*) obarati, rušiti, (~ *glave*) odrubljivati, rubiti

sjedalo n **1** (~ *u parteru*) mjesto *usp.* **2** (~ *stolice*) sjedište

sjedilački adj. (~ *kraj*) zemljoradnički, sesilan

sjediti* imprf. (~ *na stražnjim nogama*) človiti

sjekira* f (*tesarska* ~) tesla, bradva, duzak, nef. vancaga, (*mesarska ~ s kratkom drškom*) satara

sjeme* n (~ *biljke koje se suši*) trus

sjemenjače f pl. cvjetnice

sjena f **1** (*sjediti u sjeni*) hlad(ovina), zasjena(k), osoj(e), polusjena, sjenka, sjenovitost, (~ *gdje se stoka sklanja*) plandište, plandovište, (*lagana* ~) prisjenak, (~ *na plućima*) zasjenjenje **2** (*sjene prošlosti*) trag **3** (*nejasna ~ lika u tami*) obris *usp.*, kontura **4** (*pokloniti se čijoj sjeni*) duša

sjenčati imprf. osjenjavati, šatirati, zatamnjivati, (~ *sivim tonovima dajući privid reljefnosti*) lavirati

sjenica f vrtni paviljon, glorijeta, sofa, rj. hladnik, hladnjak, (~ *od vinove loze*) odrina, pergola, brajda, baras, vjenjak; zaklon

sjenilo* n abažur, štit svjetiljke; knjiš. zaslon(ac); nef. širm, šilt

sjenovit adj. hladovit, pun hlada, zaklonjen, zaštićen, osojan

sjesti prf. **1** zauzeti mjesto, spustiti se, (~ *u što duboko*) usjesti, (*dobro ~ na što*) nasjesti, (~ *svom težinom*) svaliti se, (~ *i ne micati se*) zasjesti, (~ *svi redom*) posjedati, (~ *uz koga na kakvu položaju*) prisjesti, (~ *na konja*) zajahati, zajašiti **2** (~ *u utor*) usjesti, uglaviti (se), čvrsto sjesti, uzbiti, nef. upasati (se); nalegnuti, naleći **3** (~ *na račun*) dospjeti, stići

sjetiti prf. **1** (~ *koga na što*) podsjetiti *usp.* **2 ~ se** *usp.* sjećati se; pomisliti (na koga/što), pasti na pamet/um, doći na um, upalila se (komu) svjećica/lampica, sinulo/sijevnulo je (komu), prijeći u glavi/mislima/pameti, obnoviti u sjećanju, oživjeti sjećanje (na koga/što), otrgnuti/oteti zaboravu, izvući iz zaborava, rekapitulirati, (~ *neočekivano čega*) sinuti, šunuti (komu) u glavu, (~ *nakon uloženog napora / rješenja svih problema*) dosjetiti se, (~ *čega uz pomoć asocijacije*) asocirati

sjeverni* adj. polarni

Sjevernjača f Polarnica, Polara, Polarna zvijezda

skakač* m (~ *s motkom*) nef. motkaš

skakaonica* f (~ *za velike skijaške skokove*) letaonica

skakati imprf. *usp.* skočiti

skakutati* imprf. (~ *u hodu*) poskakivati, (~ *odbijajući se od poda*) odskakivati, (~ *u mjestu*) cupkati, pocupkivati

skandalozan adj. aferaški, sramotan, nečuven, odvratan, sablažnjiv, sablažnjujući, sablazan; bestidan, vulgaran, prost, opscen, (*to je skandalozno*) toga nigdje nema; nef. skaredan

skandirati* imprf. izvikivati

skapular m (*dio odjeće članova nekih bratovština*) škapular, sklopar, šklopar

skica f nacrt *usp.*, shema, kostur, crtež, kroki; plan, okvir, model, predložak, (~ *znanstvenoga rada*) nacrtak, apstrakt, sažetak

skidati imprf. *usp.* skinuti; (~ *odgovornost sa sebe*) prati ruke, (~ *ljude s položaja*) ekspr. sjeći glave, (~ *vladara s prijestolja*) svrzivati; arh. snimati

skijaš* m (~ *u slalomu*) slalomaš, (~ *koji se natječe u kombinaciji*) nef. kombinirac

skinuti (se)* prf. 1 (~ *što zakvačeno*) otkvačiti, (~ *što silom sa sebe*) zbaciti, zderati, smetnuti **2** ukloniti, odstraniti, (~ *koru*) oguliti, zguliti, oljuštiti, sljuštiti, (~ *kožu*) oguliti, (~ *struganjem*) sastrugati, ostrugati, zgrepsti, (~ *djeljanjem*) zdjeljati, (~ *gornji sloj s mlijeka*) obrati, (~ *dio daske blanjom*) odblanjati, (~ *pečat*) otpečatiti, (~ *tresući*) stresti, (~ *snažnim pokretom*) strgnuti, strgati **3** (~ *odjeću*) svući (se), svrsti (što), razodjenuti se, osloboditi se (čega), odbaciti (što), razgoliti se, razgolititi se, ogoliti (se), otkriti (se), razotkriti (što), (~ *hlače*) spustiti, (~ *brzo dio odjeće*) nef. slandrati, (~ *prije spavanja*) raspremiti se, (~ *pojas*) otpasati (se), (~ *pokrivač*) otkriti (se), (~ *obuću*) izuti (se), (~ *kapu naglom kretnjom*) ekspr. smaknuti, (~ *teret s leđa*) sprtiti

skitnica m skitalac, skitač, skitnik, skitalo, lutalica, lutalac, vagabund, vjetrogonja, vjetrenjak, klošar, bludilac, nomad, selilac, besposličar, beskućnik, čovjek s ulice, uličar, uličnjak, prosjak, lunjalo, cunjalo, tumaralo, muvalo, bazalo, šalabazalo; arh. tepac, pej. skitaralo, klataralo, potucalo, potukač, klatež, blatotep, protuha, probisvijet, propalica, vucibatina, fukara, ideol. lumpenproletarijat; rj. gurbet, nef. potepuh, leventa

skitnički adj. skitalački, skitački, lutajući, vagabundski, klošarski, bludilački, nomadski, selilački, besposličarski, neradnički, beskućnički, beskućan, uličarski, prosjački, besprizorni, zapušten

sklad m **1** (~ *dijelova i cjeline*) skladnost, harmonija, simetrija, simetričnost, razmjer(nost), usklađenost, slaganje, podudaranje, podudarnost, suglasje, suglasnost, (~ *boja*) usklađenost, usuglašenost, kompatibilnost, simetrija, (~ *zvukova*) suzvučje, suzvučnost, asonanca, suglasje, milozvučnost, milozvučje, blagoglasnost, blagoglasje, miloglasnost, miloglasje, eufonija, (~ *u ritmu / snazi*) ravnomjernost, ujednačenost, ravnoteža, (~ *stasa*) pristalost, (~ *u izgledu*) nef. šest **2** (~ *u obitelji*) sloga *usp.*, razumijevanje

skladan adj. **1** (*o odnosima dijelova i cjeline*) harmoničan, simetričan, razmjeran, proporcionalan, usklađen, u skladu, pravilan, podudaran, kompatibilan, (*o bojama*) usklađen, usuglašen, (*o tonovima*) harmoničan, blagozvučan, milozvučan, miloglasan, blagoglasan, eufonijski, melodičan, (~ *u ritmu / snazi*) ravnomjeran, ujednačen, (*skladnih oblika*) harmoničan, plastičan, sveden, (*skladnog stasa*) pristao, (*o vanjštini / izgledu*) nef. šik, šestan **2** (*o odnosima / atmosferi*) harmoničan, suglasan, složan, jednodušan, miran, ugodan, prijateljski

skladatelj m kompozitor

skladati imprf. komponirati

skladba f kompozicija, glazbeno djelo, (*neke vrste skladbi*) arabeska, aubade, bagatela, kanon, capriccio, cavatina, šansona, koncert, concerto grosso, divertimento, etida, fanfara, fantazija, fuga, gavota, humoreska, impromptu, intermeco, koračnica, menuet, motet, minijatura, nokturno, uvertira, partita, pastorala, poloneza, preludij, rekvijem, rapsodija, rondo, rota, simfonijeta, simfonija, sonata, sonatina, šerco, serenada, suita, svita, tokata, voluntary

sklapanje* n spajanje, montaža, (*ponovno* ~) remont, (~ *mira*) zaključenje

sklon adj. **1** (~ *suradnicima*) naklonjen, naklon, prijateljski raspoložen, suosjećajan, dobrodušan, dobronamjeran, dobrohotan, susretljiv, blagonaklon, (*prilike su im sklone*) povoljan, zgodan, pogodan, (~ *što učiniti*) spreman, raspoložen, voljan, nef. rad, (~ *novomu*) nef. prijemčiv **2** (~ *bolestima*) neotporan, slab, predisponiran (na što)

sklonište n **1** (*mjesto koje zaklanja i zaštićuje*) zaklon *usp.*, sklanjalište, (*posebno izgrađeno* ~ *od bombardiranja*) bunker, (~ *ukopano u zemlju i pokriveno šibljem*) zemunica, (~ *sumnjivaca*) jazbina, pećina, špilja, rupa, brlog, (*zimsko* ~) zimovalište, zimovnik **2** (*sigurno mjesto*) utočište *usp.*, skrovište

sklonost f **1** naklonost, naklonjenost, suosjećajnost, dobrodušnost, dobronamjernost, dobrohotnost, susretljivost, blagona-

klonost; naginjanje, nagnuće, raspoloženje (za što), dobra volja, voljnost, inklinacija, afinitet, simpatija, srodnost, težnja, privrženost, ljubav, (~ *za umjetnost*) dar, talent, smisao, (*osobita ~ unaprijed*) predilekcija, (*prirodna ~*) dispozicija **2** (~ *bolestima*) neotpornost, predisponiranost, predispozicija

sklonjiv adj. deklinabilan

sklop* m (*unutrašnji ~ uređaja / sprave*) mehanizam

skočiti* prf. **1** odbaciti se, odraziti se, (~ *iz čega*) iskočiti, (~ *u što*) uskočiti, (~ *u mjestu*) poskočiti, đipnuti, đipiti, (~ *preko čega*) preskočiti, (~ *udarivši o što*) odskočiti, (~ *svi do jednoga*) poskakati, (~ *brzo sa stolice*) ustati, (~ *oduprijevši se o stražnje noge*) propeti se, (~ *po što*) skoknuti, otići, navratiti, (~ *na koga*) navaliti, napasti **2** (*o cijenama*) popeti se *usp.*, povisiti se, narasti, povećati se, porasti

skok* m (~ *sa zaletom*) zaskok, (*mali ~ uvis*) poskok

skorojević m parveni, repa bez korijena, arivist, pej. jučerašnji

skraćivati imprf. *usp.* skratiti

skraja adv. (*gledati ~*) poizdalje, rj. iskraj, (*sjediti ~*) na kraju/rubu

skratiti prf. **1** (~ *rezanjem*) podrezati, (~ *sijekući*) podsjeći, (~ *kosu*) podšišati, (~ *vrijeme*) prikratiti, (~ *odjeću*) potkratiti, (~ *izlaganje / tekst*) sažeti *usp.*, pokratiti, reducirati, sintetizirati **2 ~ se** okračati, skupiti se; sažeti se, pokratiti se, reducirati se, sistematizirati se

skrbnik m tutor, udomitelj; nef. staratelj

skrbništvo n tutorstvo, kuratela; nef. starateljstvo

skrenuti prf. promijeniti smjer, otići s puta, odstupiti, zaviti/udariti u stranu, odvojiti se, zastraniti, zalutati *usp.*, (~ *u stranu*) zaokrenuti, zaviti; nef. zaošijati, zaošinuti, (~ *u suprotnom smjeru*) zavratiti, (~ *od uzetog smjera*) svratiti, svrnuti, za(o)krenuti, (~ *tok vode*) odvratiti, preusmjeriti, usmjeriti na drugu stranu, odvesti, navratiti

skretati imprf. *usp.* skrenuti; (~ *očima*) šarati

skriven adj. sakriven, tajan, potajan, tajanstven, skrovit, prikriven, potisnut, (*skrivena snaga*) uspavan, pritajen, latentan, nesvjestan

skriviti prf. **1** (*mnogo im je skrivio*) učiniti (komu što) nažao, povrijediti *usp.*, oštetiti (koga), nanijeti/pričiniti (komu) štetu **2** (~ *čiju nesreću*) biti odgovoran, snositi odgovornost (za što), počiniti (što), uzrokovati, prouzročiti (što)

skroman adj. **1** (*skromna osoba*) jednostavan *usp.*, prirodan, tih, suzdržljiv, povučen, stidljiv, čedan, smjeran, plah, u kutu nikome na putu, samozatajan, zatajan, nezahtjevan, (*skromni zahtjevi*) nevelik, umjeren, ograničen **2** (~ *namještaj*) običan, jednostavan, ništa posebno **3** (~ *rezultat*) neznatan, nedostatan, nedovoljan, oskudan, slab, siromašan, malen, ništav; nef. nikakav

skromnost f **1** (~ *u ponašanju*) jednostavnost, prirodnost, suzdržljivost, povučenost, stidljivost, čednost, smjernost, samozatajnost, plahost, nezahtjevnost, umjerenost, ograničenost, (*sklonost malomu u zahtjevima / ambicijama i sl.*) minimalizam; rj. zataja **2** (~ *izgleda*) običnost, jednostavnost **3** (~ *rezultata*) neznatnost, nedostatnost, nedovoljnost, oskudnost, slabost, ništavost

skuhati* prf. pripremiti/prirediti jelo, pripraviti, spremiti jelo, zgotoviti, prigotoviti, dogotoviti, spraviti, svariti, (*pretjerano ~*) raskuhati, (*ponovo ~*) prekuhati

skup adj. (*rijedak i visoke cijene*) skupocjen, dragocjen, luksuzan, vrijedan, (*vrlo ~*) neprocjenjiv, neprocjenjive vrijednosti, bescjen, (košta) kao sv. Petra kajgana, (~ *u odnosu na svoju pravu vrijednost*) precijenjen, preskup, (*biti ~*) nef. pjevati; nef. papren, slan

skup* m **1** zbor *usp.*, sastanak *usp.*, sabor, okupljanje, (~ *stručnjaka*) konferencija *usp.*, (*politički ~*) miting, (~ *radi vjerske svrhe*) kongregacija **2** (~ *predmeta*) skupina, grupa *usp.*, nef. zbir, (*veći ~*) četa **3** (~ *osoba istoga zvanja*) vijeće, kolegij,

nef. savjet, (*najviše državno vijeće u starom Rimu*) senat, (~ *povezan zajedničkim interesima*) garnitura, (~ *za provedbu određenih zadataka*) odbor

skupiti prf. **1** (~ *sve na jedno mjesto*) sakupiti, sabrati, prikupiti, nakupiti, akumulirati, pribrati, zbrati, (~ *veći broj ljudi pozivanjem*) sazvati, okupiti, (~ *što razbacano*) pokupiti, nef. pobrati, (~ *grabljama*) prigrabljati, (~ *zgrćući*) zgrnuti, prigrnuti, (~ *ljetinu*) obrati, pobrati, spremiti, (~ *jezično blago*) tezaurirati, (~ *snagu/hrabrost*) smoći **2** (~ *nešto novaca*) pribrati, primiti, dobiti, uzeti; uštedjeti *usp.* **3 ~ se** okupiti se, sabrati se, sastati se, sliti se, slegnuti se, sleći se, zbrati se, doći, doći s više strana, nagrnuti, nagomilati se, zgomilati se, zgrnuti se, nabiti se, natrpati se, stisnuti se, navaliti, grnuti, sručiti se, nef. natičiti se, (~ *brzo na jednom mjestu*) sjuriti se, strčati se, sletjeti se, sleći se, slegnuti se, zbjeći se, sjatiti se, ščoporiti se, (~ *oko dvije oprečne ideje*) polarizirati se **4** (*mulj se je skupio na obali*) nakupiti se *usp.* **5** (~ *sav od studeni*) zgrčiti se, saviti se *usp.*, šćućuriti se, (~ *u pranju*) suziti se, stisnuti se, smanjiti se, otješnjati, stegnuti se, omaliti, stijesniti se, ouziti, ući u se, okračati, uvući se u se, uzeti se; nef. škonkvašati se, (~ *od suše*) skvrčiti se

skupljati imprf. *usp.* skupiti; (~ *se u veliku broju*) rojiti se, (~ *radi sebičnih interesa*) nef. grupašiti, (~ *se zbog suhoće ili hladnoće*) kvrčiti se *usp.*

skupoća* f skupocjenost, luksuznost, rijetkost, neprocjenjivost; precijenjenost

skut m **1** (*donji kraj odjeće*) leto, (*dugačak ~ ženske haljine koji se vuče po zemlji*) nef. šlep, rj. povlaka, (*prednji dio odjeće*) krilo; nef. peš **2** (*biti pod čijim skutom*) zaštita *usp.*, zaštitništvo, okrilje, krilo

skvičati imprf. skričati

slab adj. **1** (*tjelesno ~*) osjetljiv, neotporan, nježna zdravlja, nježan, krhak, delikatan, slabunjav, slabašan, nejak; bolestan, bolan, boležljiv, nemoćan, bespomoćan, oslabio, iscrpljen, klonuo, iznemogao, malaksao, posustao, onemoćao, drhtav, iznemožden, oronuo, mlitav, omlitavio, klimav, potrošen, istrošen, izmoren, umoran, slomljen, mrtav, trom, apatičan, beživotan, satrven; mršav, vrlo mršav, kržljav, izgladnio, kao da je od gladi utekao, kao da je iz groba ustao, proziran, slabačak, suhonjav, asteničan, sićušan, sitan, tanak, vitak, loman, krhak, jedva se drži na nogama, jak kao paučina, lomljiv/krhak kao slamka, (~ *vid*) oslabio, oštećen, (~ *u odnosu na koga*) nedorastao (komu) **2** (*slabe volje/karaktera*) nepostojan, nestabilan, prevrtljiv, povodljiv, neodlučan, nepouzdan, plašljiv, bojažljiv, malodušan; sklon poroku/grijehu **3** (~ *glasić*) sitan, plah, tih, jedva čujan, bezvučan, (*slaba svjetlost*) prigušen, bezbojan, blijed **4** (~ *urod*) siromašan *usp.*, nedovoljan, nedostatan **5** (*slabo vino*) razvodnjen, lagan, (*slaba kava*) tanak, vodenast, vodenkast, vodnjikav, bljutav, razrijeđen, bezukusan, neukusan, bezokusan **6** (~ *stručnjak*) loš *usp.* **7** (~ *razlog/slaba izlika*) loš, neuvjerljiv, neodrživ, nevažeći, sumnjiv, klimav, otrcan, izlizan, površan, nedovoljan, neobranjiv, bezvrijedan, šupalj, bestemeljan

slabić m povodljivac, kolebljivac, prevrtljivac, mekušac, maza, plašljivac, kukavica, mlitavac, mlitonja, šmokljan, beskičmenjak, ništavac, nitko i ništa, nevolja, jado, mlakonja, papučar, izjalovak, izjalovče, nedonošče, kilavac, krepalina, baba, tetka, šaka jada, šuša, pekmez; nef. šonje, šonjo, rđa, kekez, guzica

slabjeti* imprf. (~ *od napornog rada*) posustajati, malaksavati, iscrpljivati se, (~ *u tijelu*) mršavjeti *usp.*, (*bol slabi*) popuštati, opadati, jenjavati, smanjivati se

slabost* f **1** (*tjelesna ~*) slaboća, nemoć, nemoćnost, onemoćalost, nejakost, oslabljenost, iscrpljenost, iznemoglost, malaksalost, klonulost, klonuće, drhtavost, izmoždenost, oronulost, mlitavost, omlitavjelost, klimavost, potrošenost, istrošenost, izmorenost, umor, tromost, obamrlost, apatičnost, anemija, astenija; osjetljivost, neotpornost, nježno/slabo

zdravlje, nježnost, delikatnost, slabunjavost, slabašnost; bolest, boležljivost, bespomoćnost; mršavost *usp.*, kržljavost, prozirnost, sićušnost, sitnoća, nejakost, vitkost, lomnost, krhkost, (~ *vida*) oslabjelost, oštećenost, (~ *u odnosu na koga*) nedoraslost (komu) **2** (*imati puno slabosti*) slaba strana, slabo mjesto, Ahilova peta, nedostatak, mana *usp.*, (po)greška, mrlja, sklonost poroku/grijehu **3** (~ *prema čokoladi*) sklonost, ljubav, strast, naginjanje, predispozicija **4** (~ *karaktera*) nepostojanost, nestabilnost, prevrtljivost, povodljivost, popustljivost, neodlučnost, nepouzdanost, plašljivost, bojažljivost, malodušnost, kukavičluk • rj. slabina

sladak* adj. **1** (~ *kao med*) medan, (*pomalo* ~) slatkast, osladak, (*otužno* ~) sladunjav **2** (*slatko lice*) meden, ljubak *usp.*, zgodan, lijep, drag, mio, simpatičan, privlačan **3** (~ *san*) ugodan, miran

slàgati* prf. (~ *puno*) izlagati, nalagati; nef. smuljati

slágati imprf. *usp.* složiti

slagati se imprf. **1** (~ *s čim*) nemati ništa protiv, biti sporazuman/suglasan, odobravati, pristajati, (~ *s kim*) dobro se razumjeti, voljeti se, biti na istoj frekvenciji, biti u dobrim odnosima, biti na dobroj nozi, puhati (s kim) u jedne/iste diple, puhati (s kim) u jednu/istu tikvu, ići (komu) niz dlaku, puhati (s kim) u isti/jedan rog, držati se za jedno uže/ jednog užeta, biti jedna duša, (~ *pretjerano s kime*) ulagivati se, dodvoravati se *usp.* **2** (*o bojama*) ići uz što, pristajati *usp.* **3** (*o iskazima*) podudarati se *usp.*

slak m (*bot.*) (h)ladolež

slama* f (~ *koja se baca pod stoku u staji*) stelja

slamati imprf. *usp.* slomiti

slan* adj. osoljen, zasoljen, (*malo* ~) oslan, (*slani krastavci*) usoljen, konzerviran

slanina f (*posebno sušena ~ izmiješana sa slojevima mesa*) hamburger, (~ *prošarana mesom*) panceta; nef. špek

slanoća f slanost, salinitet

slanutak m slani grah, slanac, nef. čičika, naut, čičvara, čičvarda

slap* m buk, vodopad, (*manji* ~) kaskada, (~ *svjetlosti*) snop, prodor

slastica f slatkiš, poslastica, desert, (~ *od pečenog tijesta*) kolač *usp.*, (*zaleđena* ~) sladoled, (~ *na štapiću*) lizalica, (*redovi oblatne premazani slatkom masom*) napolitanka, (~ *koja nalikuje nepredenoj vuni*) šećerna vuna, (~ *od bjelanjaka i šećera*) puslica; (*pl.*) nef. slatkarije

slastičar m kolačar

slastičarnica f slastičarna, nef. pašticerija, nef. arh. konditoraj, konfiserija

slati imprf. **1** (~ *što*) otpremati, pošiljati, odašiljati, razašiljati, otpošiljati, upućivati (što kamo), (~ *koga kamo/komu što*) upućivati; nef. otpravljati **2** (~ *signale*) signalizirati, davati

slatko adv. *usp.* sladak; (~ *jesti*) s uživanjem/tekom, uživajući, sa slašću, slasno

slatkovodni adj. riječni

slava* f **1** (*uživati veliku slavu*) priznanje, glasovitost, lovor, lovorov vijenac, lovorike, ugled, poznatost, popularnost, glas, čast, ime, čuvenost, istaknutost, značajnost, cijenjenost, izvrsnost, aureola; ekspr. dika **2** (~ *čijih zasluga*) hvala *usp.*

slavan adj. glasovit, znamenit, znan, proslavljen, ugledan, uvažen, istaknut, značajan, cijenjen, izvrstan, odličan, čuven, poznat, popularan, famozan, na glasu, razvikan, razglašen; ekspr. dičan, iron. nef. vajni

slavenizirati imprf. i prf. poslavenjivati, poslaveniti

slavina f nef. pipa(c), špina

slaviti imprf. **1** (~ *što*) proslavljati, (*bučno* ~) udarati u fanfare, bančiti, bekrijati, ludovati; nef. šenlučiti, lumpati, tulumariti, partijati, (~ *uz piće*) pijančiti, (~ *blistavu pobjedu*) trijumfirati, (*svečano* ~) svetkovati, praznovati, (~ *svadbu*) pirovati, svadbovati; veseliti se, radovati se **2** (~ *Boga*) adorirati, glorificirati, uzdizati, uzvisivati, proslavljati, obožavati, štovati, poštovati, veličati, uznositi, hvaliti, (~ *koga prekomjerno*) kovati u zvijezde, hvaliti *usp.*

slavljenik m svečar, (~ *jubileja*) jubilarac, (*onaj koji slavi imendan/rođendan*) arh. godovnik, godovnjak

slavljenje n 1 (~ *čega*) proslava *usp.*, slavlje 2 (~ *višega bića*) glorifikacija, adoracija, uzdizanje, uznošenje, uzvisivanje, proslavljanje, obožavanje, štovanje, veličanje, hvaljenje, (~ *boga vina u starom Rimu*) bakanal(ije) 3 (*pretjerano ~ koga*) kovanje u zvijezde, hvala *usp.*

slavohleplje n slavohlepnost, slavoljublje

slavopojka f ditiramb, hvalospjev *usp.*, panegirik

slavuj m slavić, rj. modrovoljka; nef. bulbul

sleđ m (*vrsta ribe*) haringa

sleđevke f pl srdelke

sličan adj. nalik, podoban, srodan, blizak, usporediv, spojiv, podjednak, (isti) takav, ovakav, bližnji, ravan, jednak, istovrstan, sukladan, suglasan, analogan, (*nije ti ni ~*) premac, par, (*sa zajedničkim svojstvima*) kontrapunktalan, (*vrlo ~ komu*) slika i prilika (koga)

sličnost f nalikovanje, nalikost, analogija, podobnost, srodnost, bliskost, usporedivost, spojivost, podjednakost, jednakost, sukladnost; kontrapunktalnost

slijed m (~ *događaja*) red, redoslijed, raspored, razvoj, razvitak, tijek, uzastopnost, proces, (*iscrpan ~ događaja*) historijat, (~ *stopala*) trag

slijediti imprf. 1 (~ *uporno koga*) pratiti *usp.*, ići za kim 2 (~ *kriminalca*) uhoditi; progoniti, tjerati, (~ *trag*) tragati 3 (~ *čiji primjer*) ići za (čim), ići čijim stopama, povoditi se (za kim/čim), držati se, ravnati se, (~ *zamisao*) voditi se (čime); nef. rukovoditi se 4 (*slijedio je niz uvreda*) dolaziti (nakon), biti posljedica, nastajati poslije, proizlaziti, proistjecati, proishoditi, izrastati, nastajati, razvijati se, (~ *jedan iza drugoga*) nizati se, pojavljivati se 5 (~ *budno čije pokrete*) promatrati, motriti, paziti 6 (~ *koga u razgovoru*) shvaćati, razumijevati

slijep adj. 1 oslijepio, (~ *na jedno oko*) pej. ćorav, oćoravio, (~ *u čemu*) neupućen, nepismen; glup 2 (*slijepa mržnja*) nekontroliran, nepromišljen, nerazuman, nerazborit, silan, stihijski 3 (***slijepa ulica***) nef. ćorsokak; bezizlaznost, bespuće *usp.*

slika* f 1 (~ *dobivena crtanjem*) crtež, (~ *rađena uljenim bojama*) ulje, (*loša ~*) mazarija, mackarija, packarija, (~ *vrlo malih dimenzija*) minijatura, (~ *na platnu*) nef. platno, (~ *nalik fotografiji*) puka/gola reprodukcija, (~ *s motivom mora*) marina, rj. morelik, (~ *na staklu*) vitraž, vitraj 2 (*njegova ~ u vodi*) odraz *usp.*, (~ *predmeta prenesena na površinu*) mat. projekcija, (*različitim tehnikama zabilježena vizualna informacija*) snimka 3 (*pred sobom je ugledao čudnu sliku*) prizor *usp.*, scena, lice, lik, krajolik, (*imati čudnu sliku u glavi*) predodžba *usp.*, (*istinska ~ čega*) utjelovljenje, oličenje, izraz, opis, uprizorenje, (*ne ostavlja baš dobru sliku*) dojam *usp.* 4 (*nef.*) fotografija *usp.*

slikar* m (~ *crteža*) crtač, (~ *pejzaža*) pejzažist, (~ *portreta*) portretist, (~ *minijatura*) minijaturist, sitnoslikar, (*naivni ~*) naivac, (*sljedbenik figurativnog slikarstva*) figuralist, nef. figurativac, (*loš ~*) mazalo, mrljalo

slikati* imprf. 1 (*stvarati crteže*) crtati, (~ *portret*) portretirati, (*loše ~*) mrljati, mazati 2 (~ *kakav događaj*) opisivati, stvarati sliku, prikazivati, oslikavati, ocrtavati (~ *fotografskim aparatom, nef.*) fotografirati (se) *usp.*

slikovit adj. 1 (*slikovito izražavanje*) figurativan, reljefan, plastičan, simboličan, metaforičan, alegoričan; živ, zanimljiv, bujan, jasan 2 (~ *kraj*) pitoreskan, nef. živopisan

slinavka f šap, sakagija; nef. gunturać, gunturača

slivenik m (*lingv.*) afrikata

slivnik* m (~ *gradske kanalizacije*) nef. šaht

sloboda* f (~ *djelovanja*) nesmetana mogućnost, široko polje, širina, nesputanost, neovisnost, autonomija, (*osjećaj neizmjerne slobode*) oslobođenost, oslobođenje, (*pretjerana ~ u ophođenju*)

otvorenost, hrabrost *usp.*, drskost *usp.*, (***demokratske slobode***) sloboda tiska/riječi, sloboda udruživanja

slobodan* adj. **1** (*~ u djelovanju*) nesputan, neograničen, ničim ograničen, nelimitiran, odriješenih ruku, kao ptica na grani, samostalan *usp.*, (*prolaz nije ~*) dopušten; otvoren, nezapriječen, (*slobodna životinja*) odriješen, odvezan, nevezan, oslobođen **2** (*slobodno društvo*) demokratski, liberalan **3** (*danas su slobodni*) bez obveza, neobvezan, (*~ muškarac*) neoženjen, (*slobodna žena*) neudata **4** (*~ ulaz*) besplatan **5** (*~ razgovor*) nevezan, improviziran, nepripremljen, ex abrupto **6** (*ne tolerirati slobodno ponašanje*) nepristojan, neodmjeren, nekulturan, raskalašen

slobodarski adj. slobodoljubiv, slobodouman, širokih vidika

slobodarstvo n liberalizam, slobodnjaštvo, slobodoljubivost, slobodoljublje, slobodoumlje, slobodoumnost

sloga f sklad(nost), harmonija, suglasje, slaganje, harmoničnost, složnost, jednodušnost, istomišljenost, sporazum, suradnja, dobra volja, dogovor, jedinstvo, prijateljstvo, drugarstvo, mir, red i mir

slogan m krilatica, moto, kredo, geslo, deviza, lozinka; načelo, zasada, (*~ ideološkog karaktera*) parola

slogovni adj. silabički

sloj m **1** naslaga, nakupina, talog *usp.*, (*proziran ~ magle/dima*) veo, (*tanak ~ prašine*) film, (*~ lišća u prirodi*) listinjac **2** (*društveni ~*) klasa, razred, stalež, (*~ u razvijenom građanskom društvu, npr. liječnički ~*) koterija, (*~ ljudi odijeljen od drugih, npr. u Indiji*) kasta

slojevit* adj. **1** (*o tijestu*) lisnat **2** (*~ tekst*) višeslojan, složen *usp.*

slom m **1** (*društveni ~*) propast *usp.*, katastrofa *usp.*, poraz, rasulo, poremećaj, krah, (*~ banke/tvrtke*) bankrot *usp.*; ekspr. debakl **2** (*psihički ~*) uništenje, utučenost, klonulost

slomiti prf. **1** (*~ na dva dijela*) prelomiti, prebiti, (*~ sve redom*) polomiti **2** (*~ koga*) satrti, izmoriti, obrvati, ophrvati, s(a)vladati, skršiti, skrhati, uništiti *usp.*, preopteretiti, pretovariti, upropastiti, (*~ čiji otpor*) s(a)vladati, ugušiti, ukrotiti (koga), privoljeti, natjerati (koga na što), udariti (koga) po vratu, sabiti (komu) rogove (u glavu), pobijediti, svladati **3** **~ se** prelomiti se, prebiti se, skršiti se, puknuti, (*~ od posla*) polomiti se, nef. pretrgnuti se, (*~ pavši*) ozlijediti se *usp.* **4** (*~ pred moćnijim*) pokoriti se *usp.* • arh. salomiti

slomljen* adj. (*sav je jadan ~*) skrhan, utučen, izmožden, malaksao, satrven, slab *usp.*

Slovenac m nef. Kranjac, pej. Janez

slovo n grafem, pismo *usp.*, (*udesno nakošena slova*) kurziv; riječ, (*nadgrobno ~*) govor *usp.*

složen* adj. kompliciran, zamršen, zapleten, težak, kompleksan, slojevit, zahtjevan, (*~ od više stavaka*) višestavčan, (*~ od više strana*) višestran, (*od nekoliko slojeva*) višestruk, višeslojan

složiti* prf. **1** (*~ sve stvari*) namjestiti, spremiti, poredati, saviti, (*~ abecednim redom*) abecedirati, (*~ na drugi način*) preložiti, presložiti, (*~ dosta toga*) naslagati, (*sve ~*) poslagati, (*~ u plast*) uplastiti, (*~ u paket*) zapakirati, nef. zapakovati, (*~ motajući*) smotati, (*~ kakvu napravu*) montirati, sastaviti, sklopiti, pej. sklepati **2** **~ se** (*~ u stavovima*) *usp.* slagati se; dogovoriti se *usp.*, uskladiti se; suglasiti se, dati suglasnost, (*~ s čim poslije nedoumica i dvojbi/pritiska*) popustiti *usp.*

slučaj* m (***za svaki ~***) ako bude potrebno, ako zatreba

slučajan adj. nenamjeran, neplaniran, nenamješten, nedogovoren, nepredviđen, neočekivan, iznenadan *usp.*

slučajno adv. *usp.* slučajan; slučajem, slučajnošću, stjecajem okolnosti, igrom slučaja, (*~ odabrani ispitanici*) nasum(i)ce, (*poznajemo li se ~*) odnekud(a), odnekle, kojim slučajem

sluga m **1** služitelj, momak, (*~ u kućnoj službi*) sobar, pokućar, djetić, kućni

momak; nef. knjiž. kumordinar, (*svačiji ~*) potrčko *usp.*, (*~ koji se brine o konjima*) konjušar, (*~ u stiliziranoj odori*) lakaj, (*sluge u kući, pl.*) posluga **2** (*svima je ~*) poslušnik *usp.*, vazal, rob, pej. janjičar

slušati imprf. **1** pratiti (uhom), (*~ s vremena na vrijeme / napregnuto / potajno*) osluhivati, osluškivati, prisluškivati, napeti/naćuliti uši, (*pažljivo ~*) otvoriti dobro uši, pretvoriti se u uho, (*~ veoma dugo*) naslušati se **2** (*~ koga*) pokoravati se, podvrgavati se

slutnja f naslućivanje, predosjećaj, osjećaj, predosjećanje, unutrašnji glas, nagovještaj, nada, nagađanje, predznak, pretpostavka, pretpostavljanje, predviđanje

sluzav adj. ljigav, slinav, sklizak

sluzavost f ljigavost, ljigavoća, skliskost

sluznica f nef. sluzokoža

služavka f sluškinja, kućna pomoćnica, spremačica, dvorkinja, nef. bedinerica; nef. djevojka, arh. službenica

služben adj. **1** (*službeno rješenje*) od vlasti, zakonski, ozakonjen, pravovaljan, pravomoćan, uredovni, formalan, formaliziran, objavljen, donesen, (*službeni posjet*) oficijelan, (*službeni put*) poslovan, (*službeni jezik skupa*) radni **2** (*~ u ophođenju*) formalan, suzdržan, hladan, krut, ukočen

službenik* m (*~ u administrativnoj službi*) namještenik, činovnik, (*~ zadužen za obradu određenog područja*) referent, (*viši upravni ~*) prefekt, (*visoki ~ u poduzeću / ustanovi*) savjetnik, (*čin u službeničkoj hijerarhiji*) nadzornik, (*~ koji vodi matične knjige*) matičar, (*pomoćni sudski / upravni ~*) pov. pristav, (*~ na srednjovjekovnom dvoru*) kamerarij, posteljnik

služiti* imprf. **1** (*~ kod dobrog gospodara*) službovati; dvoriti *usp.*, posluživati **2** (*~ za što / čemu*) koristiti, biti namijenjen (čemu/za što), biti dobar/prikladan (za što), valjati (za što), biti u funkciji **3** (*~ kao pokriće*) biti, biti čije oruđe, (*~ svakoj vlasti*) okretati kabanicu/kaput prema vjetru, (*~ **misu**: svečano*) celebrirati **4 ~ se** (*~ čime*) upotrebljavati, uporabljivati (što), rabiti, koristiti, raspolagati, rukovati (čime), pribjegavati (čemu)

sljedbenik m pristaša *usp.*, pratilac, pej. satelit, skutonoša, trabant; nastavljač, (*pl.*) sljedba, stado; arh. rj. sljednik

sljedeći adj. (*~ dan*) idući; budući, nov, drugi

sljepilo* n sljepoća; zaslijepljenost, obnevidjelost, (*~ **za boje***) daltonizam

smanjiti prf. **1** umanjiti, umaliti, (*~ čije ovlasti*) suziti, rj. stijesniti, (*~ oduzevši kakav dio*) okrnjiti, (*~ napola*) prepoloviti, (*~ potrošnju*) racionalizirati, ograničiti, (*~ sredstva*) nef. srezati, stegnuti, (*~ svjetlo*) prituliti, nef. zdenfati, (*~ budžet u velikoj mjeri*) skresati **2 ~ se** (*~ napola*) prepoloviti se, (*o broju čega*) opasti, pasti, osuti se, sniziti se, (*o intenzitetu čega*) splasnuti, (*~ u pranju*) skupiti se *usp.*, (*~ od starosti / bolesti*) okopnjeti, nestati, stuliti se **3** (*o boli*) oslabiti, popustiti, ublažiti se

smanjivati imprf. *usp.* smanjiti; (*postajati kraći*) kraćati

smatrati imprf. **1** (*~ da je što potrebno / nepotrebno*) misliti, držati, cijeniti, ocjenjivati, procjenjivati **2 ~ se** (*~ odličnim*) držati se, misliti o sebi, (*u narodu se smatra sposobnim*) sloviti, uživati glas, biti smatran, imati reputaciju; nef. važiti

smećara f lopatica za smeće, smetiljka; nef. škovacera

smeće* n **1** (*~ svuda po stanu*) otpaci, nečistoća, prašina, ostaci, (***glomazno ~***) otpad, (*nakupina prašine / dlaka*) oprašina, gvalja, mačka; nef. škovaci **2** (*pravo je moralno ~*) pokvarenjak *usp.*, nitkov

smeđ* adj. mrk, (*pomalo ~*) smećkast, (*boje kestena*) kestenast, (*boje zemlje*) zemljast, zemljan, (*boje cimeta*) cimetast, smeđeružičast; nef. braun

smeđokos adj. brinet

smetati imprf. **1** (*~ komu svojim ponašanjem*) uznemiravati, dosađivati *usp.*, ometati, zbunjivati, inkomodirati, biti

(komu) kost u grlu, nef. napenaliti se; stajati/biti (komu) na putu, ispriječiti se (komu) na putu; pojaviti se nezvan **2** (~ *koga u poslu*) ometati, sprečavati *usp*., odmagati, zaustavljati **3** ((***ništa***) ***ne smeta***) nema veze, u redu je, nije važno, bez brige

smetlar m pometač; nef. škovacin

smet(l)ište n odlagalište smeća, depo(nij); nef. bunjište, gnojište

smetnja f prepreka *usp*., zapreka, kočnica, bedem, odmoć, trn u oku/peti, kost u grlu, tegoba, muka, neprilika, poteškoća, nef. balast, (~ *psihičke prirode*) nef. hemung, (*glavna* ~) kamen spoticanja, (*srčana* ~) nef. srčana mana

smijati se imprf. **1** (~ *jako*) hvatati se za želudac/trbuh, trgati se/tresti se/kidati se od smijeha, smijati se od uha do uha, uhvatiti se za trbuh (od smijeha), valjati se od smijeha, (~ *grohotom*) grohotati, smijati se iz sveg grla, smijati se na sva usta, (~ *usiljeno / pokazujući zube*) kesiti se, (~ *ružno i glasno*) kreveljiti se, (~ *iz pristojnosti / isprekidano*) hihotati, (~ *iskidano i veselo*) kikotati, smijuljiti se, (~ *pomalo*) smiješiti se, osmjehivati se, smijuckati se, (~ *pomalo od zadovoljstva / pakosti*) smijuckati se, hihotati, (~ *do mile volje*) nasmijati se, (~ *do suza*) zacenuti se od smijeha, (*zadržati dulje vremena osmijeh na licu*) osmjehivati se, smiješiti se, (~ *neugodno / muklo / zlurado*) smijati se kao hijena; pej. ceriti se, cerekati se, kesiti se, kreveljiti se **2** (~ *komu*) podsmjehivati se (komu), ismijavati (koga), podrugivati se, rugati se (komu) *usp*.

smijeh m smijanje, (*glasan / bučan* ~) grohot(anje), cerek, (*iskidan i visok* ~) kikot, hihot, hihotanje, cikot, (*dugotrajan* ~ *više osoba*) nef. smijurija; pej. cerenje, kreveljenje

smijeniti prf. (~ *koga*) ukloniti, skinuti, udaljiti (s položaja), lišiti (položaja), razriješiti dužnosti, opozvati, maknuti, istisnuti

smiješan adj. šaljiv, duhovit, humorističan, anegdotalan, anegdotičan, veseo, za smijanje, komičan, zabavan, vickast, neobičan, šašav, lakrdijaški, nakaradan; nef. redikulozan, ridikulozan, otkačen, (***ne budi ~/ne budite smiješni***) ne budi(te) dijete/naivni/bedasti

smilika f (*bot.*) runolistak

smilovati se prf. **1** (~ *nad čijom tugom*) sažaliti se, osjetiti suosjećanje/samilost, rastužiti se **2** poštedjeti (koga), oprostiti (komu što), osloboditi, pomilovati (koga) *usp*.

smirak m stakleni papir, brusni papir, šmirgl, šmirak

smiriti prf. **1** umiriti, primiriti, u(s)pokojiti, utišati, obuzdati, ukrotiti, pripitomiti, svladati, (~ *stanje u zemlji*) normalizirati, pacificirati, uspostaviti mir, ugušiti pobunu, (~ *komu bol*) stišati, ublažiti, utišati, (~ *glad*) utažiti *usp*., (*nasilno* ~ *što*) ugušiti, (~ *koga neraspoloženog*) udobrovoljiti, odobrovoljiti, oraspoložiti, (~ *čije zahtjeve*) zajaziti **2** **~ se** umiriti se, primiriti se, utišati se, stišati se, oslabiti, (~ *nakon bijesa*) srediti se, pribrati se, sabrati se, sabrati/srediti misli, uravnotežiti se, staložiti se, ohladiti se, ispuhati se, (~ *nakon nemira*) srediti se, skrasiti se, zaploviti/ući u mirne vode, uploviti/ući u mirnu luku, smjestiti se, udomaćiti se, (~ *nakon napora*) odmoriti se, počinuti, (~ *zauvijek*) umrijeti *usp*., (*o vjetru / oluji*) stišati (se), prestati, utihnuti, slegnuti se, zaustaviti se, nestati, stati

smirivanje* n umirivanje, pacifikacija, (*ponovno* ~) repacifikacija; *usp*. smiriti (se)

smirivati imprf. *usp*. smiriti

smirujuće adv. umirujuće; sedativno

smisao* m **1** (~ *djelovanja*) značenje, namjera, svrha, cilj, vrijednost, logika, (*unutrašnji* ~ *kakva teksta*) podtekst, poruka **2** (~ *za što*) žica, sklonost, darovitost, dar, talent, njuh, sluh

smislen adj. (*smislena zamisao*) suvisao, razuman *usp*., pametan, logičan, svrhovit *usp*., opravdan, razložan

smisliti* prf. **1** (~ *spretno rješenje*) dosjetiti se, domisliti se, sjetiti se, pasti (komu) na um/pamet **2** (~ *što neistinito*)

izmisliti, lagati, iskonstruirati, prikazati, ispričati **3** (*ne moći koga ~*) podnijeti, izdržati, nef. vidjeti ucrtana

smjena* f (*~ generacija*) smjenjivanje; turnus; nef. šihta

smjenjivanje* n (*~ koga s funkcije*) opoziv, (*~ većeg broja ljudi s položaja*) nef. glavosječa, sječa glava

smjenjivati imprf. *usp*. smijeniti

smjer m **1** (*ići u suprotnom smjeru*) nef. pravac **2** (*racionalistički ~*) škola, nauk, filozofija, (*~ u umjetnosti kad se ne imenuje pojedinačno*) izam, (*~ plovidbe*) kurs, (*~ djelovanja*) put, tok, (*utvrđen ~ djelovanja*) smjernica, (*~ kretanja / razvoja*) silnica, nef. pravac **3** (*~ u školstvu*) usmjerenje

smjeran adj. samozatajan, krotak *usp*., skroman *usp*., ponizan, pokoran, skrušen

smjernost f samozatajnost, krotkost *usp*., skromnost *usp*., poniznost, pokornost, skrušenost

smjesa f mješavina, amalgam, (*~ za punjenje*) nadjev, masa, (*~ za laboratorijska ispitivanja*) preparat, (*o lijeku*) pripravak, mikstura, (*hranjiva ~ za stoku*) sačma, (*~ raznih melodija*) koktel, splet, spoj, kolaž, (*neskladna / ružna ~*) miš-maš, smješarija, (*~ svega i svačega*) konglomerat, zbrka, smušenost, kaša, ričet, papazjanija, paštroć, bućkuriš, mezalijansa, mješarija; nef. zmešarija, (*~ suvremenosti i prošlosti*) hibrid, bastard; nef. gemišt

smjestiti (se) prf. **1** (*~ sve na svoje mjesto*) spremiti, rj. spraviti, staviti, postaviti, rasporediti, plasirati, (*~ puno stvari na malom prostoru*) stijesniti, (*~ u neki prostor*) unijeti, (*~ iza čega*) zabaciti, baciti, hitnuti, (*~ bez reda*) natovariti, natrpati, (*~ u kasu*) pohraniti, (*~ u skladište*) uskladištiti, (*~ u podrum*) upodrumiti, (*~ u stacionar*) stacionirati, (*~ u zemlju*) ukopati, (*~ u kamp*) ukampiti (se), (*~ u taboru*) utaboriti se, (*~ u plan*) uklopiti **2** (*~ koga*) posjesti, ponuditi (komu) stolicu/sjedalo; nef. posaditi, (*~ udobno*) raskomotiti se, (*~ na neudobnom*) biti kao tukac na prečki, (*~ nakon lutanja*) naći dom, dati (komu) dom, udomiti (se), okućiti se, zbrinuti (se), zaposliti (se), (*~ privremeno u hotelu i sl.*) odsjesti **3** (*~ komu*) podmetnuti, podvaliti, spustiti *usp*.

smjeti* imprf. i prf. usuditi se, usuđivati se, moći, odvažavati se, odvažiti se, imati hrabrosti/smjelosti, drznuti se, (***ne bi smjelo***) mislim/vjerujem da neće, vjerojatno neće

smočnica f spremnica, ostava, izba, komora; nef. špajza, vajat, hajat

smokva f nef. figa

smola* f (*tvrda prirodna ~ drveća*) šelak, (*~ crnogorice*) terpentin, arh. paklina, (*ušna ~*) slih, vosak, cerumen, (*~ od trišlje*) mastiks

smotak m zamotuljak *usp*., zavitak, omot, (*~ konca u obliku lopte*) klupko, (*~ vodljive žice*) zavojnica

smotati* prf. zamotati, (*~ cigaretu*) zafrkati

smračiti prf. **1** (*~ što*) zamračiti *usp*. **2 ~ se** zamračiti se, zatamnjeti se, potamnjeti, smrknuti se, zamutiti se, pomutiti se, pomrčati, pomračiti se, utonuti u mrak, unoćiti se, spustila se noć/večer, uhvatila se noć, pada noć; naoblačiti se *usp*. **3** (*o licu*) namrgoditi se, namrštiti se *usp*., smrknuti se, smračiti se

smrdjeti imprf. zaudarati, zapahnjivati, bazdjeti, zadisati, vonjati, širiti vonj, pahnuti, smraditi

smrdljiv adj. vonjav, smradan, bazdljiv, ustajao, kao kuga, gadan, ružan, ogavan, mrzak

smreka* f nef. smrča, smrika, smrička, rj. homar

smrić m (*bot.*) smrika

smrskati (se) prf. smrviti (se), izmrviti (se), razbiti (se), zdrobiti (se), skrhati (se), smožditi (se), razdrobiti (se), razmrviti (se), razmrskati (se), raspasti (se)

smršaviti prf. smršavjeti, omršaviti, omršavjeti, izmršavjeti, oslabiti, oslabjeti, (i) stanjiti se, utanjiti se, otančati, smanjiti se, objesiti se, (*jako ~*) osušiti se, sasušiti se, usukati se, ušiljiti se, utanjiti se, biti

na izmaku snaga, usvrdliti se, prepoloviti se, nestati, istrošiti se, (~ *postom*) ispostiti se, (*naglo* ~) okopnjeti, (*obično o stoci*) kalirati; nef. islabjeti, ufitiljiti se, kalati

smrt f **1** umiranje, nestajanje, skončanje, smrtni čas, pren. izdisaj; kraj, konac, svršetak, nestanak, odlazak, vječni san, vječni mrak, sudnji dan, crni petak, grob, osloboditeljica, (~ *životinje / biljke*) uginuće, (~ *gušenjem*) ugušenje, nef. davljenje, (*nasilna* ~) pogibija, arh. pogib, (*masovna pogibija*) smak, pomor; ekspr. samrt **2** (*to bi mogla biti prava* ~) propast *usp.*

smrtnost* f (*visoka* ~) mortalitet, letalitet

smrtovnica f smrtovni list, rj. osmrtnica

smrviti (se) prf. **1** izmrviti (se), zdrobiti (se), samljeti, usitniti (se), smrskati (se), satrti (se), zgnječiti (se), razdruzgati (se), zdruzgati (se), (~ *ljusku*) stući, stucati, stuknuti, otući **2** (~ *koga*) uništiti *usp.*

smrznuti (se) prf. **1** (*o tekućini*) zalediti (se), zamrznuti (se), slediti (se) **2** (~ *se šećući po snijegu*) promrznuti, prozepsti, ozepsti, zalediti se, slediti se, ukočiti se; umrijeti, (~ *od straha*) slediti se, uplašiti se *usp.*

smučiti se prf. **1** (*smučilo mu se od pića*) pozliti, zgaditi se, osjetiti mučninu, došlo je (komu) povraćati, okrenuti se u želucu **2** (*taj posao im se smučio*) ogaditi se, dodijati, dosaditi *usp.*

smušen adj. smeten, spleten, zapetljan, spetljan, zbunjen, pobrkan, rastresen, izgubljen, nespretan, nesređen, bez glave i repa, nema ni glave ni repa, nef. kao muha bez glave, smotan kao sajla; uznemiren, nesuvisao, izbezumljen; neorganiziran, nesnalažljiv, šeprtljav, zauzlan, prtljav, šantav; blentav, ošamućen, blesav, benast, nerazuman, glup, glupav, luckast, šašav, udaren, ćaknut, vrtičav; nef. opaljen, munjen, trknut, udaren mokrom krpom (po glavi)

smušenost f smušenjaštvo, smetenost, smutnja, pometnja, spletenost, zapetljanost, zbunjenost, nesređenost, rastresenost, izgubljenost; uznemirenost, nesuvislost, izbezumljenost; neorganiziranost, nesnalažljivost, šeprtljavost, ušeprtljanost, zauzlanost, prtljavost, nespretnost, šantavost; blentavost, ošamućenost, blesavost, benastost, nerazumnost, glupost, glupavost, luckastost, šašavost, udarenost, ćaknutost, vrtičavost; nef. opaljenost, munjenost, trknutost, udarenost

smušenjak m zbunjenko, smetenjak, smućenik, smetalo, nespretnjaković, brljavac, šeprtlja, trapavac, trapavko, nesnalažljivac, nesposobnjaković *usp.*, neznalica *usp.*; nef. zbunjola

snaći prf. **1** (*snašlo ih je zlo*) zadesiti, pogoditi, spopasti, stići, zateći, doći do, dogoditi se *usp.*, iskrsnuti **2** ~ **se** (~ *u novoj sredini*) prilagoditi se *usp.*, (~ *u životu*) uspjeti *usp.*, (~ *u nezgodnoj situaciji*) izvući se, doviti se, doskočiti, (~ *u nepoznatu dijelu grada*) orijentirati se, (~ *u dobrim prilikama*) naći pa zaći, (~ *u nesređenim okolnostima*) iskoristiti gužvu, (~ *gdje i utvrditi se*) zaleći

snaga f jakost, jačina, moć, sila, silina, silovitost, osionost, prčevitost, žestina, potencija; otpornost, čvrstina, čvrstoća, energija *usp.*, životni sokovi, krepkost, polet *usp.*, kapacitet, (*veća* ~ *u odnosu prema drugoj*) nadmoć(nost), (*velika fizička* ~) valjak, (~ *u društvu*) utjecaj(nost), (***svim snagama***) svim silama, i rukama i nogama, iz petnih žila

snagator m (*nef.*) jakota, rj. atlet, pej. konjina

snalaziti imprf. **1** *usp.* snaći **2** ~ **se** *usp.* snaći se; taktizirati, ekonomizirati, racionalizirati, improvizirati; nef. bordižati, (~ *u teškim materijalnim prilikama*) preživljavati, životariti, petljati, zlopatiti se *usp.*, mučiti se, (~ *dobro*) biti kao kod svoje kuće, biti kao riba u vodi, (~ *sitnim lukavostima*) dovijati se, domišljati se, izvlačiti se, iskorištavati okolnosti, kormilariti, mešetariti, žonglirati, (~ *na sve načine*) loviti u mutnom

snalažljiv adj. domišljat, dosjetljiv *usp.*, poduzetan, okretan, spretan, vješt, lukav *usp.*, prepreden *usp.*, ispao vragu iz torbe,

(~ *postupak*) ekspr. majstorski, nef. maherski, mešetarski, promućuran

snalažljivac m dosjetljivac *usp.*, prepredenjak *usp.*, lukavac *usp.*, mačak, plivač, profiter; ekspr. majstor, meštar, zvrk, jegulja, vidra, čarobnjak, haramija, maher; nef. mešetar, mutikaša, mutivoda, genijalac, vješala bi kući donio, đavo u ljudskoj spodobi

snalažljivost f domišljatost, dosjetljivost *usp.*, okretnost, poduzetnost, vještina, lukavost *usp.*, prepredenost *usp.*; ekspr. majstorluk, mešetarenje, nef. maheraj, promućurnost

snažan adj. **1** jak, moćan, potentan, u naponu snage, u punoj snazi, čvrst, razvijen, mišićav, plećat, nabijen, robustan, tvrd, čvrst kao kremen, krepak, krepostan, izdržljiv *usp.*, otporan, strojan, postojan, krupan, debeo, težak, fulminantan, oštar, žestok, silan, silovit, osion, nezadrživ, neumoran, uporan, (~ *u odnosu prema drugomu*) nadmoćan, (*iznimno ~ izgled*) herkulski, (*vrlo ~ vjetar*) silovit, orkanski, uraganski, (~ *glas*) gromoglasan, gromak, gromovit, (~ *otpor*) hrabar, junačan, odlučan, ogorčen; arh. haran **2** (~ *govor*) izražajan, uvjerljiv, poletan, dirljiv, ganutljiv, potresan, uzbudljiv, (~ *dojam*) dubok

snijeg* m (*suh ~*) sušac, (*sitan suh ~*) pršić, (~ *koji ponovno padne*) nef. ponovac, (~ *u obliku sitnih kristalića*) solika, nef. cigančići, (*neugažen ~*) cijelac, (~ *s kišom*) susnježica, (*tanak ~*) oprašica, (*vlažan ~ s blatom*) bljuzgavica

snježiti imprf. padati, (*polagano ~*) sipiti, propadati, (*gusto ~*) vijati, sipati, (*jako ~*) mesti, zasipati, (~ *u rijetkim pahuljama*) pršiti, (~ *u krupnim pahuljama*) praminjati

sniziti (se) prf. (~ *u oseci: o razini vode*) spustiti se, oseknuti, (*o cijenama*) smanjiti se, pasti, opasti, spustiti se

sniženje* n spuštanje, smanjivanje, smanjenje, (~ *cijena*) diskont, akcijska prodaja

snošaj m spolni odnos/akt, seksualni odnos, odnos, koitus, obljuba, odnošaj

snužditi se prf. pokunjiti se, pokisnuti, oboriti/pognuti glavu, uvući se u se, potuliti se, prituliti se, oboriti pogled, poniknuti glavom/pogledom, objesiti se, ojaditi se, objesiti nos/glavu, natmuriti se, namrgoditi se, namrštiti se, sneveseliti se, obezvoljiti se, oneraspoložiti se, rastužiti se *usp.*, ožalostiti se, ražalostiti se

snjegović m snješko

snjetljiv adj. glavničav

sob m sjeverni jelen, irvas

soba* f prostorija *usp.*, (~ *za primanje gostiju*) salon, (*spavaća ~*) spavaonica, ložnica, (*velika uređena ~*) orij. odaja, (*spavaća ~ u seljačkoj kući*) nef. komora, (*najveća ~ dvorca*) palas, (*tavanska ~*) nef. gornica, (*mala ~*) izba, nef. gajba, nef. arh. kamara, (*neuredna ~*) brlog *usp.*

soboslikar m ličilac; nef. pitur, maler

socijativ m (*lingv.*) družitelj

sočan adj. (~ *stil*) bujan, jedar, bogat, izražajan, sadržajan

softver m program, programska podrška

sok m nektar, napitak, (*narančin ~*) đus, džus, (~ *koji izlučuje bilje*) nef. osoka, osočina, (*gusto ukuhan voćni ~*) sirup, (~ *iscijeđen iz čega*) rj. iscjedak

sokol* m (*neke ptice iz porodice sokola*) stepski sokol, planinski sokol, sivi sokol, sokol lastavičar, mrki sokol, krški sokol, (*vrsta sokola koja lovi sitnu divljač*) dogan, (~ *dresiran za lov*) šahin

sokolar m arh. falkonirac

sol* f (*bijela kamena ~ u čistu stanju*) slanik, (*lužna ~*) alkalij, baza

solana* f (*rudnik kamene soli*) nef. slanik

solarij m sunčalište

solidarnost f uzajamnost, složnost, suglasnost, (~ *u okviru zadrugarstva/radne zajednice*) samopomoć

solo-igrač* m slobodni strijelac

solsticij m suncostaj, (***zimski ~***) kratkodnevica, (***ljetni ~***) dugodnevica

solsticijski adj. kratkodnevički, dugodnevički

soljenka f solnica, solnjača, soljenica, slanica; nef. slanik

somun m lepinja; nef. loparka

sonda* f 1 (~ *za mjerenje dubine*) dubinomjer 2 (~ *u liječenju*) kateter

sopile f pl. sopele, roženice

sova* f ušara, (*najveća ptica iz roda*) sovuljaga, (*manja noćna ~*) ćuk, (~ *drijemavica*) kukuvija; nef. buljina, jejina

spadati imprf. 1 *usp.* spasti 2 (~ *u čiju domenu*) ulaziti, ubrajati se (u što), pripadati (čemu)

spajalica f nef. klamerica, hefterica

spajanje n sastavljanje, sjedinjavanje, pripajanje, miješanje, stapanje, ukrštanje; pripojenje, sjedinjenje, združenje, združivanje, udruživanje, asocijacija, povezivanje, vezivanje, (~ *oblika riječi i konstrukcija, gram.*) kontaminacija

spajati imprf. *usp.* spojiti

spaliti prf. sagorjeti, sažeći, sažgati, zapaliti, izgoriti, spržiti, opržiti, opaliti, opuriti, opeći, (~ *po površini plamenom*) sprljiti, oprljiti, osmuditi, (~ *sve redom*) popaliti, (~ *tijelo pokojnika*) kremirati; uništiti, ubiti

spaljivanje* n (~ *tijela pokojnika*) kremacija, (~ *heretika/nepoćudnih djela*) autodafe

spaljivati imprf. *usp.* spaliti

sparan adj. omaran, zaparan, zagušljiv, vlažan, težak

sparina f sparnost, omara, omorina, zapara, zagušljivost, vlaga, težina, vrućina

spas* m izbavljenje, spasenje, oslobođenje, slamka spasa, izlaz, rješenje, pomoć, podrška, sigurnost, luka spasa, pribježište, utočište

Spasitelj m Isus *usp.*, (~ *Izraela*) bibl. Mesija

spasiti (se) prf. sačuvati (se), izbaviti (se), izvući (se) *usp.*, osloboditi (se) *usp.*, izbjegnuti, izbjeći, umaknuti, iščupati se, sačuvati život, isplivati, skloniti (se), sakriti (se), pobjeći, izmaknuti, obraniti (se), izvući (koga) iz čijih šaka, oteti se, otrgnuti (se), izvaditi (koga) iz škripca, (~ *jedva*) izvući/iznijeti živu glavu, spasiti (svoju/živu) glavu, sačuvati glavu, provući se kroz ušice igle, iznijeti čitavu kožu

spasti prf. 1 (*o čarapama*) pasti, spustiti se, (s)kliznuti, spuznuti, zarozati se, srozati se 2 (*na što su samo spali*) srozati se, propasti, pasti/spasti s konja na magarca

spašavanje* n izbavljanje, oslobađanje, (~ *kao namjera/misija*) mesijanstvo, mesijanizam

spavaćica f noćna košulja, spavaća košulja, (*dvodijelna spavaća odjeća*) pidžama

spavati imprf. 1 počivati, odmarati se, provoditi noć, noćiti, konačiti, zamrći, zamrknuti, (*čvrsto* ~) spavati tvrdim/dubokim snom, spavati mrtvačkim/kamenim snom, spavati na oba uha, (*lagano* ~) biti laka sna, spavati kao zec, (~ *duboko*) spavati kao top/zaklan, spavati snom pravednika, (~ *dugo/slatko*) droncati, (*ići* ~) ići na počinak, nef. ići u horizontalu/krpe; nef. spati, biti u horizontali, pajčiti, pajkiti, hajiti, čoriti, knjavati, (~ *po cijeli dan*) ljenčariti *usp.* 2 (~ *s kim, nef.*) spolno općiti, imati/održavati intimne odnose • nef. čoriti

sperma f sjeme

spermatozoid m spermij

spiker m rj. čitač, (~ *koji najavljuje*) najavljivač, (~ *koji odjavljuje*) odjavljivač

spilja f špilja, pećina (~ *u kojoj se legu golubovi*) golubnjača, golubinka, (~ *u stijeni uz morsku obalu*) nef. škarpa; nef. grota

spirala* f (*o liniji*) zavojnica, uzvojnica

spiralan adj. zavojit, pužast, (*o rogovima*) spiralast, vijorog, (*kao zmija*) zmijolik, zmijast, zmijuljast

spirant m strujnik

spiritist m negromant

spiritualan adj. oduhovljen, produhovljen, duhovan

spiritualizirati (se) imprf. oduhovljivati, oduhoviti, produhovljivati se, produhoviti se

spis m tekst, rad, rasprava, sastavak, (*službeni* ~) akt, predmet, dokument, (*spisi koji se tiču jedne osobe / predmeta*) dosje, (*posebno važan* ~) memorandum, predstavka

spjev m ep, epopeja, poema, arh. pjesan

splasnuti prf. **1** (*o kakvu predmetu*) ispuhati se; smanjiti se, uvući se **2** (*o oduševljenju*) oslabiti, opasti, pasti, izblijedjeti, nestati, iščeznuti, sprhnuti; nef. seknuti

splet* m klupko *usp.*, (~ *putova i staza*) putište

spletka f intriga, smutnja, spletkarenje, kuhinja, namještanje, intrigiranje, zaplotnjaštvo, izvrtanje/iskrivljivanje činjenica, smicalica, manevar, podmukla/lukava igra, lukavština, laž *usp.*, zaplet, urota *usp.*, podvala, potkapanje, rovarenje, zamka, klopka, maslo; nef. petljanija, ujdurma, burgijanje

spletkar m spletkaš, intrigant, podmuklica, zaplotnjak, smutljivac, smutljivko, razdornik, petljanac, bizantinac, mutivoda, mutikaša, muljator, pirivatra, čarkar, čarkaš, čarkač, (*onaj koji prenosi glasine od kuće do kuće*) rj. hotkar; nef. burgijaš, mućkaroš

spletkariti imprf. intrigirati, mutiti, lagati *usp.*, podmetati, podvaljivati, rovariti, rovati, uzeti koga na nišan/zub; nef. burgijati

spol m nef. rod

spolni adj. (~ *odnosi*) seksualni, (*spolna bolest*) venerični

spoj m kontakt, dodir *usp.*, šav, priključak, preplet, mješavina, smjesa, sinteza, sveza, (*mjesto gdje je što sastavljeno*) sastav(ak), (*zaglavljeni* ~) zaglavak, (~ *između elemenata konstrukcije*) fuga, reška, (~ *metala*) legura, slitina, (~ *između kostiju*) uzglobljenje, artikulacija, (*fibrozni* ~ *između kostiju*) spojište, simfiza

spojiti (se) prf. sastaviti (se), sjediniti (se), ujediniti (se), objediniti, združiti (se), udružiti (se), asocirati, pridružiti, zbližiti (se), priključiti (se), priljubiti (se), pomiješati (se), smiješati (se), kontaminirati, povezati (se) *usp.*, uspostaviti vezu, (~ *potpuno u jedno*) sliti se, stopiti se (s čim), urasti (u što), utopiti se (u čemu), (~ *rastući*) srasti *usp.*, (~ *veće dijelove u cjelinu*) složiti, sklopiti, (~ *kukom / kvakom*) zakvačiti, (~ *nešto što čini par*) spariti, (~ *šivanjem*) sašiti, zašiti, prišiti, (~ *krpanjem*) skrpati, (~ *pletenjem*) splesti, (~ *više dijelova u cjelinu*) sintetizirati, (~ *kopčama*) skopčati, prikopčati, (~ *lijepljenjem*) zalijepiti, prilijepiti, (~ *lemom*) zalemiti, (~ *vareći*) zavariti, (~ *lijevanjem*) sliti, (~ *čavlom*) pribiti, (~ *kao u lanac*) ulančiti, (~ *dva vagona*) priključiti, prikopčati, (~ *dijelove natezanjem konopa / veze*) sapeti, (~ *svodom*) zasvoditi, (~ *opet što spojeno*) prespojiti, (*loše* ~) improvizirati, sklepati, skalupiti, skrpati, skrpariti, slupati, (~ *dvije osobe*) upoznati, sastaviti, (~ *stare neprijatelje*) izmiriti

spojiv adj. usp. spojiti; udruživ, asocijativan

spolnost f seksualnost, spolni nagon

spomenik* m monument; bista, kip, statua, skulptura, (~ *u obliku četvrtastog stupa koji se sužava prema vrhu*) obelisk, (~ *u obliku luka / nadsvođenog portala*) slavoluk, (*nadgrobni* ~) nadgrobna ploča, (*nadgrobni* ~ *krstjana u Bosni*) stećak *usp.*

spomenut adj. *usp.* spomenuti; arh. narečen

spomenuti prf. **1** (~ *u razgovoru*) dotaknuti, napomenuti, nagovijestiti, natuknuti, podsjetiti *usp.*, (~ *javno u negativnu kontekstu*) apostrofirati; nef. prozvati **2** ~ **se** sjetiti se *usp.*, podsjetiti se

spominjati imprf. *usp.* spomenuti; (*stalno* ~ *koga*) biti (komu) stalno/uvijek na ustima, ne silaziti (komu) s usta, uzimati u usta

spontan adj. neizazvan; prirodan, naravan, neusiljen, nehotičan, iznenadan *usp.*

spontanost f neizazvanost; prirodnost, naravnost, neusiljenost, nehotičnost, iznenadnost *usp.*

spor adj. polagan, lagan, usporen, trom, kao puž, kao mrav, (~ *u radu*) pipav,

tipav, (~ *u mišljenju/zaključivanju*) sporomislen, (~ *u rastu*) spororastući

sporan adj. kontroverzan, dvojben, prijeporan, upitan, diskutabilan, sumnjiv *usp.*, nepriznat, osporljiv, zamjerljiv, raspravljiv, polemičan

sporazum m dogovor *usp.*, aranžman, (~ *o međusobnim interesima/odnosima*) nagodba, pogodba; nef. poravnanje, (~ *Katoličke crkve i države*) pov. konkordat, (~ *postignut međusobnim ustupcima*) kompromis, (*jednoglasan* ~) konsenzus, (*međunarodni ~ o važnu pitanju*) konvencija, (~ *banaka/vlasnika kapitala u financijskoj operaciji*) konzorcij, (*svečani ~ veće važnosti između država*) pakt, (*nepošten ~ protiv koga*) urota *usp.*

sporedan adj. sekundaran, nebitan *usp.*, nevažan, drugorazredan, trećerazredan, (*to je (komu) sporedno*) zadnja/deveta rupa na svirali, peti kotač, peto kolo, s lijeve strane; nef. vrlo važno, (*sporedna ulica*) pokrajnji, (*sporedna primjedba*) usputan, uzgredan, slučajan, (~ *put*) vicinalan, lokalni

sporednost f **1** sekundarnost, nebitnost, nevažnost, drugorazrednost, trećerazrednost; usputnost, uzgrednost, slučajnost; vicinalnost, lokalnost **2** (*to je samo* ~) sitnica *usp.*

sporost f usporenost, polaganost, tromost; pipavost, tipavost

sportaš* m športaš, (~ *mlađeg uzrasta*) kadet, pionir, (~ *do 18 godina*) omladinac, junior, (~ *starijeg uzrasta*) senior, (*uspješan* ~) osvajač medalja, (~ *u atletici*) atletičar

sposoban adj. dorastao, vješt *usp.*, umješan, nadaren, inteligentan, darovit, dosjetljiv *usp.*, snalažljiv, kadar, u stanju, pozvan, marljiv, okretan, (~ *čovjek*) od formata, (*vrlo* ~) nef. vražji, proklet, (~ *u poniranju u bit*) prodoran, lucidan, (~ *za plaćanje*) solventan

sposobnost f vještina *usp.*, doraslost, umješnost, dar, nadarenost, inteligencija, darovitost, dosjetljivost *usp.*, snalažljivost, pozvanost, marljivost, okretnost; prodornost; solventnost, (~ *u latentnom stanju*) potencija, (*iznimna* ~) virtuoznost, koloratura

spoznaja* f (~ *stečena iskustvom*) pouka, životna škola, škola, iskustvo *usp.*, arh. nauk, (*čista/intuitivna* ~) spekulacija

spoznajni* adj. (*dobiven čistom spoznajom*) spekulativan

spoznati prf. steći spoznaju, postati svjestan (čega), uvidjeti, shvatiti *usp.*, upoznati, uvjeriti se, (~ *i upamtiti*) izvući pouku, (~ *samoga sebe*) samospoznati

sprečavanje* n (~ *donošenja zaključka*) veto, (~ *djelovanja*) onemogućavanje, ometanje, osujećivanje, neutralizacija, (*prethodno ~ bolesti*) prevencija, profilaksa, (~ *prekidanjem čega*) opstrukcija

sprečavati imprf. *usp.* spriječiti; onemogućavati *usp.*, zaustavljati, priječiti, zaprečivati, stajati (komu) na putu, presjeći (komu) put, praviti smetnje/poteškoće, stavljati (komu) klipove pod kotače, (*podmuklo ~ nastojanja*) torpedirati, minirati, (~ *protivničkog igrača*) pokriti, (~ *koga u radu*) smetati, ometati, uznemiravati, dosađivati

spreman adj. gotov, pripravan, pripreman, pripremljen, opremljen, voljan, nef. rad, uslužan, (~ *odgovor*) brz *usp.*, (~ *za ludnicu*) nef. zreo, (*dugo ~ na što*) tempiran, kao nabijena puška, (~ *za useljenje*) useljiv; arh. spravan

spremati imprf. **1** uređivati, sređivati, pospremati, dovoditi u red, stavljati sve na svoje mjesto, smještati, ostavljati, (~ *što za kasnije*) pohranjivati, kuvertirati **2** (~ *sve potrebno za proslavu*) pripremati, priređivati, pripravljati, prigotovljavati, (~ *ručak/što mutno*) kuhati *usp.* **3** ~ **se** (~ *za napad*) pripremati se, priređivati se **4** (~ *za izlazak*) uređivati se *usp.*, (~ *opremom*) opremati se, (~ *za put*) pakirati se, (~ *za rat*) zveckati oružjem, oštriti mačeve, oštriti/brusiti sablje **5** (~ *za nastup*) vježbati, uvježbavati, učiti, ponavljati **6** (***nešto se sprema***) neki se vrag kuha, nešto se iza brda valja

spremište n spremnik, skladište, smjestište, magazin, nef. magaza, (~ *za hranu*) ostava, komora, (*kućno ~ za drva*) drvarnica, nef. šupa, (~ *za žito*)

spremnica, žitnica, žitnjak, hambar, nef. ambar, (~ *za puščani prah*) barutnjača, nef. vezma, (~ *stočne hrane*) štagalj, (~ *za drva/ugljen*) šupa, (~ *za drva*) drvarnica, drvljanik, drvnjak, (~ *za sijeno*) sjenica, (~ *za odlaganje*) odlagalište, slagalište, pohranilište, stovarište, depo, (~ *za različite vrste otpadnih tvari*) reciklažno dvorište, (*tramvajsko* ~) remiza, kolnica, (*mjesto za smještanje letjelica/tramvaja i sl.*) hangar, (~ *starudije*) ropotarnica; arh. poklad, nef. lager, rumplcimer

spremiti prf. *usp*. spremati; (~ *sve*) pospremiti; nef. deštrigati

spremnik m (~ *za tekućine*) rezervoar, cisterna, tank, bazen, (~ *za prijevoz robe*) kontejner, (~ *valjkasta oblika*) patrona, (~ *za plinove/zrak*) boca; spremište *usp*.

spremno adv. *usp*. spreman; (~ *prihvatiti*) odmah, bez oklijevanja, pripravno, rado, bez riječi, brzo *usp*., (~ *i brzo odgovoriti*) kao iz topa

spremnost f pripravnost, pripremnost, pripremljenost, uvježbanost, voljnost, uslužnost, brzina, hitrina; arh. spravnost, nef. gotovost

spretan adj. vješt *usp*., umješan, okretan, brz *usp*., elegantan, snalažljiv *usp*., lukav *usp*., (~ *u radu*) lake ruke, (*o rukama*) zlatan, (~ *pokret*) hitar, lak, mačkast, vižlast, ekspr. leopardovski

spretnost f vještina *usp*., umješnost, okretnost, brzina *usp*., snalažljivost, lukavost *usp*.; hitrost, lakoća, mačkastost, vižlastost

sprezati imprf. konjugirati

spriječiti prf. *usp*. sprečavati; (~ *čije nakane*) onemogućiti *usp*., preduhitriti, preteći, pokolebati (koga u čemu), odvratiti (koga od čega), (~ *razvoj čega*) onemogućiti, zaustaviti, sputati, ekspr. uzaptiti, (~ *bolest*) prevenirati

sprijeda adv. nef. odnaprijed

spustiti prf. **1** (~ *što naniže*) skinuti, s(a)nijeti, (~ *glavu*) pognuti, sagnuti, saviti, oboriti, potuliti **2** (~ *cijene*) sniziti **3** (~ *komu (što), nef.*) podvaliti, nef. smjestiti, krknuti, metnuti (komu), zabiti cviku, natočiti, zbičiti **4** ~ **se** (~ *s brda*) sići, (*o velikom broju jedinki*) slegnuti se, sleći se, naleći, nalegnuti, (~ *niz strminu*) pustiti se, (~ *leteći*) sletjeti, (*o svemirskom brodu*) aterirati, prizemljiti se, (~ *klizeći*) kliznuti, spuznuti, (~ *kotrljajući*) skotrljati se, (~ *na što/prema čemu*) nalegnuti, polegnuti, (~ *vrlo brzo*) sjuriti, (~ *u vodu*) zaroniti, (~ *svom težinom na što*) svaliti se, (*o cijenama/temperaturi*) sniziti se, (~ *od gubitka vlage/zraka*) slegnuti se, (~ *duboko na jednom mjestu*) prosjesti se, ulegnuti se, (*o razini vode*) nef. seknuti

spuštati imprf. *usp*. spustiti; (~ *se naglo*: *o avionu*) ponirati

spušten* adj. (*o stopalu*) ravan, deformiran, nef. platfus

sramota f **1** (*o kakvu činu/događaju*) ruglo, poruga, blamaža, diskreditacija, poniženje, osramoćenje, cirkus, cirkusijada, skandal, sablazan, ljaga, mrlja, nečasnost, nepristojnost, bestidnost, bezobrazluk, svinjarija, bruka, (*neizbrisiva* ~) žig srama, sramotni pečat; neuspjeh **2** (*osjećaj sramote*) sram, stid

sramotan adj. **1** (~ *postupak*) nepristojan, zazoran, nečastan *usp*., nepošten, pokvaren, neljudski, neslavan, ružan, gadan, nedostojan, prljav, bestidan *usp*., hulan, bogohulan; nef. sraman, rj. stidan; skandalozan **2** (*sramotni izrazi*) opscen, nepristojan, pogrdan, prljav, vulgaran, prost, prostački, pogan; nef. skaredan

sramotiti (se) imprf. nanositi (komu) sramotu, grditi, ružiti, brukati (se), blamirati (se), ponižavati (se), blatiti (se), prljati (se), kaljati (se), kaljati (komu) obraz, kompromitirati (se), gubiti dobar glas, kvariti (komu) ugled, ponižavati (se), izvrgavati (se) sramoti, ocrnjivati, beščastiti, ispadati budala, navlačiti (komu) sramotu na vrat, valjati se u blatu, padati na najniže grane, biti bez obraza i časti, bacati ljagu (na koga), udarati žig sramote, vezati/pribijati na stup sramote

srasti prf. prirasti, urasti, zarasti; spojiti se *usp*.

srčika f **1** (~ *stabljike*) srž, jezgra, srce, sredina **2** (~ *ploda*) meso, pulpa

srdačan adj. topao, žovijalan, usrdan, svesrdan, ljubazan *usp.*, susretljiv, iskren, otvoren, prijateljski, prisan, dobrohotan, dobar, ugodan

srdačno adv. *usp.* srdačan; (~ *dočekati*) raširenih ruku, objeručke, svim srcem, otvorena srca, vrlo rado

srdačnost f toplina, žovijalnost, usrdnost, svesrdnost, ljubaznost *usp.*, susretljivost, iskrenost, otvorenost, prijateljstvo, prisnost, dobrohotnost, dobrota *usp.*

srdela* f nef. sardela, (*konzervirana* ~) sardina

srebrenka* f (*bot.*) mjesečnica

srebrn* adj. (~ *po boji / prelijevanju*) srebrnast, srebrast, srebrolik

srebro* n (*tanko* ~ *za izradu ukrasa*) srma

sreća* f **1** (*osjećaj sreće*) zadovoljstvo, smirenost, duševni mir/sklad, sklad, blaženstvo, ushit, zanos *usp.* **2** (*život u sreći*) blagostanje *usp.*, dobrobit, blagoslov **3** (~ *ih prati u poslu*) uspjeh, pobjeda, sretan slučaj, sretne/povoljne okolnosti, sretan splet okolnosti, hazard, (~ *im u životu nije bila uvijek sklona*) sudbina *usp.*, fortuna; nef. orij. talih • nef. narok, berićet

srećom part. nasreću, sretnim slučajem, po sreći, stjecajem sretnih okolnosti, ipak, hvala Bogu

sredina* f **1** (~ *igrališta*) arh. srijeda **2** (*živjeti u neprijateljskoj sredini*) okolina, (životni) uvjeti, okruženje **3** (*pronaći sredinu u procjeni*) srednja vrijednost, prosječna vrijednost, (~ *između dviju vrijednosti*) prosjek

središnji adj. (~ *problem*) centralni, fundamentalan, osnovni, primaran, ključni, glavni, najvažniji, žarišni, stožerni; srednji

središte* n (~ *problema*) centar, sredina, središnja točka, jezgra, srž, fokus; (~ *grada*) gradska jezgra

srediti prf. **1** (~ *stan*) urediti *usp.*, napraviti reda, spremiti, (~ *po tipovima*) tipizirati, (~ *prema sustavu*) usustaviti, sistematizirati **2** (~ *provedbu čega*) aranžirati, dogovoriti, (*to se više ne da* ~) popraviti, poboljšati, riješiti, izbalansirati, (~ *probleme / poteškoće*) izgladiti, riješiti, (~ *sve potrebno*) uraditi *usp.* **3** (~ *račun*) platiti, izravnati, (~ *poslove / dugovanja*) raščistiti račune **4** (~ *koga, nef.*) pobijediti *usp.*, poraziti, uništiti *usp.*, ubiti, istući, izbiti **5** ~ **se** (~ *nakon nemirnog života*) smiriti se *usp.*, dovesti se u red, skućiti se, okućiti se **6** (~ *za večernji izlazak*) urediti se, dotjerati se *usp.* **7** (*sredi se, nef.*) dođi k sebi, sredi misli; nef. zbroji se, svrstaj se

srednjovjekovlje n srednji vijek, medievij

srednjovjekovni adj. medievalni; staromodan, zastario, nemoderan, preživio, antikni, arhaičan

sredoprsje n medijastinum

sredostoplje n metatarzus

sredovječan adj. srednjih godina, u najboljim godinama

sredstvo n **1** (*sredstva potrebna za rad*) oruđe, alat *usp.*, sprava, stroj, aparat, (~ *u postizanju kakva cilja*) oruđe, instrument, postupak, način, metoda *usp.*, (~ *za borbu*) oružje *usp.*, (*ukupnost sredstava*) rekvizitarij, (*poticajno* ~) stimulans, (***ne birati sredstva***) nemati obzira, ponašati se makijavelistički, gaziti preko leševa **2** (*nemati dosta sredstava za što*) potencijal; novac *usp.*, materijalna dobra, novčana dobra, bogatstvo

sređivati imprf. *usp.* srediti

sretan adj. **1** (~ *zbog uspjeha*) ispunjen srećom, zadovoljan *usp.*, smiren, ushićen, zanesen *usp.*, blažen, (*vrlo* ~) lud/pijan od sreće **2** (~ *u životu*) rođen pod sretnom zvijezdom, miljenik fortune, nef. rođen u košuljici, prati (koga) sreća, (~ *više nego što zaslužuje*) ima više sreće nego pameti, (~ *u onomu što poduzima*) sretne ruke **3** (~ *slučaj*) (vrlo) povoljan, (vrlo) dobar, izvrstan

sretnik m nef. srećković

sročnost f kongruencija; složnost, sukladnost

srodan adj. **1** rodbinski povezan, u srodstvu **2** sličan *usp.*, blizak *usp.*, istorodan, (~ *po duhu / geniju*) kongenijalan

sroditi se prf. (*doći u srodstvo*) oroditi se; suživjeti se

srodnost f srodstvo, sličnost *usp.*, afinitet, bliskost, istorodnost, simpatija; kongenijalnost; rodbinska/rođačka veza, krvna veza, rodništvo, rođaštvo, srodništvo

srp m nef. kosica, rankun

srpac m (*bot.*) pilica

srpanj m juli; ekspr. ilinštak

srušiti* prf. **1** porušiti, (~ *uspravnu stvar*) oboriti, rj. skljokati, zavaliti, obaliti, povaliti, svaliti, prevaliti, prevrnuti, strovaliti, odsjeći, posjeći, (*potpuno* ~) razrušiti, razoriti, sravniti sa zemljom, (*vjetar je srušio sve pred sobom*) pokositi, uništiti, (~ *što svojim ponašanjem*) uništiti, upropastiti, pokvariti *usp.*, narušiti, obezvrijediti, poniziti **2** (~ *vladu*) smijeniti **3** ~ **se** pasti *usp.*, porušiti se, (~ *djelomično*) urušiti se, obrušiti se, zarušiti se, (~ *glasno*) tresnuti, stropoštati se, (~ *nemoćno*) skljokati se, (~ *kao klada*) strovaliti se, (~ *ukočeno*) pasti na tlo kao svijeća **4** (~ *pod teretom godina*) propasti, porušiti se, ostarjeti *usp.*, malaksati, (*srušile su se sve iluzije*) nestati *usp.*, iščeznuti

stabilizacija f stabiliziranje, ustaljivanje, ustaljenje, učvršćivanje, učvršćenje, uravnoteživanje, uravnoteženje, uhodavanje

stabilizirati imprf. i prf. ustaljivati (se), ustaliti (se), učvršćivati (se), učvrstiti (se), uravnoteživati se, uravnotežiti (se), balansirati, uhodavati se, uhodati se; nef. ustabiliti (se)

stabljika* f (*tanka* ~) šiba, (~ *trave*) vlat, (~ *duhana / zelja*) batvo, kočanj

stado n **1** (~ *goveda / jelena / srna*) krdo, nef. čorda, (*zajednica divljih životinja*) čopor **2** (~ *crkve*) vjernici, pastva **3** (*njegovo ~ čini sve što on hoće*) poslušnici; *usp.* poslušnik

stagnacija f stagniranje, mirovanje, zastoj, zastajanje, mrtvilo, tromost, zaostalost, (~ *u lošim materijalnim uvjetima*) preživljavanje

staja f pojata, štala, (~ *za konje*) konjuš(ar)nica, nef. konjušarnik, (~ *za goveda*) govedarnik, (*otvoreni ograđeni prostor za sitnu stoku*) obor, tor, ovčarnica, zgon, (*nastamba za svinje*) svinjac, kotac, nef. svinjara, (*nastamba za kokoši*) kokošinjac *usp.*, (*nastamba za guske*) gusinjak, guščarnik, gušak; nef. ahar

stajati* imprf. **1** (~ *na glavi*) dubiti, (~ *mirno*) mirovati **2** (*koliko stoji košulja?*) koštati, doći, zapadati, vrijediti **3** (*plavo joj dobro stoji*) pristajati *usp.*

staklar m staklorezac

staklenik m staklenica, toplik

stakliti imprf. ostakljivati

staklo* n **1** (*fino brušeno* ~) kristal **2** staklena roba, staklovina

stalak m postolje, (~ *s nogama*) nogari, noge, (*rasklopiv ~ s nogama*) stativ, (*jedan od krakova na kojima što stoji*) nožica, (*slikarski* ~) štafelaj, (~ *za note i sl.*) podložak, pult, (~ *za puške*) oružnica, soška, soha

stalan adj. **1** (~ *problem*) trajan *usp.*, permanentan, (*stalne proljetne temperature*) nepromjenljiv, konstantan, (*stalni napadi*) neprekidan, neprestan, kontinuiran, neprekinut, bez kraja, danonoćni, regularan, sistematičan, (*njihove stalne navike*) postojan, nepromjenjiv, ukorijenjen, ustaljen, čvrst *usp.*, stabilan **2** (*stalne cijene*) nepromjenjiv, određen, nef. fiksan

stalno adv. uvijek, neprestano, neprestance, neprekidno, kontinuirano, konstantno, postojano, ustrajno, nepromjenljivo, vječno, trajno, svagda, nef. svakad, cijelo vrijeme, cijeli dan (i noć), cijelu noć, danonoćno, i danju i noću, danomice, od zore do mraka, od jutra do sutra, bez prestanka/prekida, ne prestajući, bez odmora, u svako doba, u podne i ponoć, i svetkom i petkom, svaki čas, iz trenutka u trenutak, iz sata u sat, iz dana u dan, iz mjeseca u mjesec, iz godine u godinu, ekspr. godimice, iz trenutka u trenutak, na svakom koraku; svakodnevno, povazdan, nef. vazdan, arh. dnevice; cijeloga života, od kolijevke pa do groba, od povoja do pokrova; ekspr.

sveudilj, arh. vazda, nef. jednako, svejednako, sveđ(er)

stalnost f nepromjenjivost, ustaljenost; neprestanost, neprekidnost, kontinuitet, konstantnost, postojanost, nastavljanje, trajanje, trajnost, stabilnost, permanentnost, izdržljivost, ustrajnost, otpornost, upornost *usp.*, (~ *izazvana običajima / praksom*) posvećenost

staložiti se prf. **1** očistiti se, razbistriti se, (*o kavi*) nef. slegnuti se **2** (~ *nakon duševnih nemira*) smiriti se *usp.*, sabrati se, stišati se, utišati se

stan* m kuća, boravište, adresa, (*manji namješten* ~) apartman, studio, (~ *na mansardi*) nef. golubinjak, kokošinjac, kapunjera, (*mali ~ za samce s čajnom kuhinjom unutar prostora za stanovanje*) garsonijera; ekspr. gnijezdo, nef. pej. gajba

stanarina f najam, najamnina; nef. arh. kvartirina

stanište n biotop, postojbina, obitavalište, prebivalište, (*povremeno pastirsko* ~) katun, stan, bačija

stanovati imprf. prebivati, boraviti, živjeti, obitavati, provoditi život, imati/ unajmiti stan, (~ *na većem području*) naseljavati, (~ *kraće u hotelu / pansionu*) odsjesti, ostati, (~ *povremeno gdje*) zadržavati se, (*imati stanište*) staniti se, (~ *u logoru*) logorovati; arh. nastavati, nef. stajati, stâti

stanovnik m žitelj, obitavatelj, prebivatelj, građanin, državljanin, (~ *palanke / varošice / kasabe*) arh. palančanin, kasablija, varošlija; pov. duša

stanovništvo n stanovnici, pučanstvo, puk, populacija, živalj, žiteljstvo, građani, građanstvo, narod, općinstvo, javnost

stap* m (~ *u cilindrima stapnih strojeva*) nef. klip

stapčari m pl. morski krinovi/ljiljani, krinoidi

star adj. **1** (~ *čovjek*) u (poodmaklim) godinama, nije u prvoj mladosti, postariji, sjedokos, sjedobrad, vremešan, vremenit, ima godine na grbači, iron. mlad kao rosa u podne, nikli mu treći zubi; iznemogao, onemoćao, oronuo, grohnuo; pej. olinjao, ishlapio, (*vrlo* ~: *o osobama*) jednom nogom u grobu, vuče ga zemlja, (*vrlo* ~) prastar, prestario, prestar, dugovječan, stoljetan, stogodišnji, sekularan, (~ *po liku*) starolik **2** (*stari običaji*) tradicionalan, starinski, starovremenski, nekadašnji, raniji, prošli, davni, davnašnji, prvašnji, (*koji postoji iz daleke prošlosti*) drevni, pradavni, biblijski, iskonski, starostavan, starodrevan, prethistorijski, pretpotopni **3** (*stari prevarant*) prekaljen, iskusan, poznat **4** (~ *kruh*) ustajao, (*staro vino*) zreo, sazrio, odstajao **5** (*o stvarima*) poderan, trošan, istrošen, derutan, (*stara odjeća*) rabljen *usp.*, pohaban, dotrajao *usp.* **6** (***Stara godina***) Silvestrovo

starac* m sijeda glava, bijela glava, (~ *nedostojan poštovanja*) kadaver, (~ *u vrlo visokim godinama*) nef. (stari) grob, metuzalem, mumija, (*mudar / častan* ~) nestor, (*otporan* ~) nef. stari panj, (*pl.*) fam. starčadija, nef. starež; ekspr. starina, nef. stari, djed; pej. starkelja, senilac

staretinarnica* f starinarnica, (*trgovina starim knjigama*) antikvarijat, antikvarnica

starica f stara žena, (*vitalna* ~) nef. babac, (*odbojna* ~) babuskara; nef. baka, baba, star(k)a

starjeti imprf. **1** (*o ljudima*) sijedjeti, sivjeti, obnemagati, nef. linjati se, fucati se, seniliti **2** (*o odjeći / predmetima*) trošiti se, habati se, linjati se, fucati se

staromodan adj. starinski, nemoderan, zastario *usp.*, nesuvremen, preživio, antikni, arhaičan, srednjovjekovni, (~ *u odijevanju*) kao stari žurnal; nef. out

staroslavenski adj. starocrkvenoslavenski

starost* f jesen života, (*mudra* ~) zlatna jesen; *usp.* star

starudija f starež, staretina; dronjak, prnja, krpa, poderina; nef. krama, krntija, karampana, šklopocija

stati* prf. **1** (*odjednom naglo* ~) zastati, zaustaviti se *usp.*, prestati, (~ *s namjerom sprečavanja*) ispriječiti se, (~ *na minu*) nagaziti **2** (~ *govoriti*) početi *usp.*

statist* m kompars, (~ *u kazalištu*) arh. stojiša

statistika f arh. brojidba

stativa f vratnica; nef. branka

staviti prf. **1** (~ *sve na svoje mjesto*) postaviti, ostaviti, položiti, odložiti, metnuti, smjestiti *usp.*, složiti; ekspr. djenuti, (~ *još što kao dodatak*) dodati *usp.*, (~ *previše čega kamo*) natrpati, natovariti *usp.*, (~ *u što*) umetnuti, uložiti, ubaciti, uvući, (~ *obavijest na zid*) izvjesiti, objesiti, zalijepiti, (~ *piće na stol*) iznijeti, (~ *brzo komu štogod u ruku*) tutnuti, (~ *komu omču oko vrata*) namaknuti, (~ *kavu*) pristaviti, (~ *što na ranu*) priviti, (~ *jaja pod kokoš*) nasaditi, naleći **2** (~ *šešir/kapu*) metnuti, nataknuti, navući, nakriviti, nabiti (na oči), (~ *šal*) prebaciti, zaogrnuti, (~ *rukavice na ruke/što u što radi zaštite*) navući, (~ *lančić oko vrata*) objesiti, (~ *kravatu*) vezati

staza* f put, (~ *za uzlijetanje*) pista, uzletište, (~ *za klizanje*) klizalište, klizaljka, (~ *nebeskih tijela*) orbita

stećak m pov. kam, mašet, mramor

steći prf. **1** zaraditi *usp.*, privrijediti, zaslužiti, priskrbiti, dobiti, zadobiti, nabaviti *usp.*, pribaviti, namaknuti, namaći, smoći, skupiti, nakupiti, osigurati, isposlovati, domoći se, doći do čega, stvoriti (što), obogatiti se *usp.*, (~ *s mukom*) skucati, zamučiti, istruditi, iscrnčiti, (~ *proseći*) naprositi, (~ *dosta toga*) nef. namlatiti (se), (~ *u igri/ratu*) osvojiti (što), (~ *u borbi/ratu*) izvojevati, (~ *pljačkom*) napljačkati se, naplijeniti se, nakupiti pljačkom/plijenom, (~ *vještinom*) uloviti, (~ *onoliko koliko treba*) namiriti (se), (~ *što i ostaviti komu*) namrijeti, (~ *kuću*) okućiti se **2** (~ *slavu*) postići *usp.*, postignuti, polučiti, ostvariti (što), uspjeti (u čemu) *usp.*, (~ *čije povjerenje*) zadobiti, privući

stegnuti* prf. **1** zategnuti, nategnuti, pritisnuti *usp.*, stisnuti, pritijesniti, (~ *donekle*) pritegnuti, (~ *kliještima*) prikliještiti, ukliještiti, zakliještiti, (~ *pojasom*) zapojasati, zapasati, (~ *mišiće*) zategnuti, ukrutiti, (*nešto ih je stegnulo u nozi*) sapeti, nef. zakočiti, (~ ***obruč*** *(oko čega)*) opkoliti (što) *usp.* **2** (~ *u naručje*) zagrliti *usp.* **3** ~ **se** (~ *u pranju*) skupiti se *usp.*, (*o rani*) zatvoriti se, stisnuti se

stenograf m brzopisac

stenografija f arh. brzopis

stenokardija f angina pektoris

stepa* f pustopoljina, (~ *u umjerenom pojasu Južne Amerike*) pampa

stepenica f **1** (*požarne stepenice*) stuba, skala, nef. skalina, (*pl.*) stubište *usp.*, (***pokretne stepenice***) eskalator **2** (~ *u hijerarhiji*) stupanj, čin

stepeničast adj. terasast

sterilizacija* f (*djelomična ~ hrane*) pasterizacija

sterilizirati* imprf. i prf. (~ *kirurške instrumente*) otkličivati, otkličiti, prokuhavati, prokuhati

stezanje* n (~ *mišića*) kontrakcija, (~ *mišića bez voljnog poticaja*) spazma

stezati imprf. *usp.* stegnuti; (~ *nemilosrdno koga*) pritiskivati, mučiti *usp.*, nef. šarafiti, (*o cipelama*) stiskati, tištiti, tiskati, žuljati, trti, nef. ubijati

steznik m korzet, nef. bodi, mider

stid m (*obuzeo ih je ~*) sram, sramota, neugoda, postiđenost, posramljenost, zbunjenost; stidljivost *usp.*, (*nemati nimalo stida*) obraz, ponos, sram

stidjeti se imprf. **1** (~ *zbog nečasnih djela*) sramiti se, crvenjeti se, žariti se, gledati u zemlju, obraz (komu) pada (pred svijetom), imati srama/stida, obuzeo je (koga) stid/sram, propadati u zemlju (od stida/srama), (*ne ~*) nemati srama, nemati obraza/očiju, (*stidi se!*) može (te) biti stid/sram **2** (~ *za stolom*) ustezati se, ustručavati se *usp.*

stidljiv adj. sramežljiv, povučen, bojažljiv, neodlučan, plah, kao srna, skroman, obziran, zbunjen; rj. stidan

stidljivac m stidljivko, sramežljivac, bojažljivac

stidljivost f sramežljivost, sram, stid, rj. stidnost, povučenost, bojažljivost, neodlučnost, plahost, skromnost, sustezanje, ustručavanje *usp.*, obzirnost, zbunjenost

stidnica f vulva

stihija f **1** (*o prirodnoj pojavi*) rušilačka snaga, elementarna nepogoda, lavina, poplava, požar, potres **2** (*o pojavama u društvu*) kaos *usp*.

stijena* f kamen, kamena gromada, griža, (~ *koja strši u moru*) greben, hridina, ekspr. hrid, klisura, rj. klisurina, nef. školj, (*zaravnjeni planinski greben*) vijenac, (*visoka / strma* ~) litica, ekspr. lit, (*visoka nepristupačna* ~) vrlet, grič, (*meka* ~ *taložnog / vulkanskog postanja*) tuf, (*taložna* ~ *sastavljena od minerala kalcita i primjesa*) vapnenac *usp*., (*taložna* ~ *od pješčanih zrna*) pješčanik

stijenj m žižak, fitilj, (~ *petrolejke*) ruljak, (~ *za paljenje baruta*) stijenjak, (~ *za potpaljivanje mina / eksploziva*) štapin

stiliziran* adj. (~ *likovni stil*) ukočen, hijeratski, (~ *hod*) manekenski

stisnuti prf. **1** pritisnuti, (~ *kliještima / komu ruku*) stegnuti *usp*., (~ *koga*) potisnuti; primorati, natjerati, nagnati **2** ~ **se** smanjiti se, skupiti se *usp*., stegnuti se, (~ *na skučenom prostoru*) zbiti se *usp*., (~ *u grču*) zgrčiti se; povući se **3** (~ *uz koga*) privinuti se, priljubiti se, pasti (komu) na grudi, prilijepiti se, ekspr. pribiti se **4** (~ *u neimaštini*) snaći se, vezati kraj s krajem

stišati (se) prf. (*postati tih*) utišati (se), (*o osjećajima / raspoloženju*) prigušiti, potisnuti, ugušiti, smiriti (se) *usp*.

stjecatelj m arh. tečevnik

stjecati imprf. *usp*. steći

stjecište* n (~ *dviju točaka*) sjecište

stočar* m (~ *koji mijenja mjesto ispaše*) nomad, nomadski stočar, (~ *iz unutrašnjosti Balkana u srednjem vijeku*) Vlah

stočarstvo n (*grane stočarstva*) ovčarstvo, kozarstvo, kozarenje, svinjogojstvo, svinjarstvo, peradarstvo, govedarstvo

stočni adj. marvinski, marveni, životinjski

stol* m ekspr. trpeza, (~ *na tržnici*) tezga, štacun, (~ *u trgovini*) pult, tezga, (*okrugli* ~ *za kojim se jede sjedeći na madracima*) orij. sofra, (*dugi* ~ *s kojeg se poslužuje piće*) točionik *usp*., (***pisaći*** ~) sekreter, (*predavački* ~) katedra, (*nizak omanji* ~) tavolin, (*stilski omanji* ~ *s ogledalom*) toalet

stolac m sjedalica; tronožac, tronožak, nef. tronoška, (*željezni* ~ *na koji se postavlja posuda zbog kuhanja*) nef. sadžak

stolar m nef. marangun, tišler

stolarstvo* n stolarski obrt, nef. stolarija, tišleraj

stolica* f **1** sjedalica, (*tapecirana* ~ *s osloncem za ruke*) naslonjač *usp*., (~ *za počivanje*) počivaljka, (*vladarska* ~) tron, prijestolje, (*biskupska* ~) katedra; nef. stolac, (*biskupska* ~) sjedište **2** (*dugo mu je trebalo do stolice na kojoj je danas*) (službeni) položaj *usp*.

stolisnik m (*bot*.) hajdučka trava, kunica, jezičak

stolni tenis nef. ping-pong

stolnjak* m (~ *gladak s donje a hrapav s gornje strane*) mušema; nef. tavaja

stoljeće n knjiš. vijek

stomatolog m zubni liječnik, zubar, dentist

stopa f **1** (*stope u snijegu*) trag, slijed, otisak **2** (~ *rasta*) postotak **3** (*ritmička jedinica stiha*) metar, mjera, (*pjesnička* ~ *od jednog naglašenog i dva nenaglašena sloga*) daktil, (*dvosložna* ~ *s naglaskom na drugom slogu*) jamb, (*dvosložna* ~ *od jednog dugog naglašenog i jednog kratkog sloga*) trohej, (~ *od dva duga naglašena sloga u antičkoj metrici*) spondej, (*trosložna antička* ~ *s dugim / naglašenim slogom u sredini*) spondej

stopalo* n (*rožnati dio kojim gaze neke životinje*) kopito, (~ *mačke / psa*) šapa, nef. capa, (*donja strana stopala*) taban, (***spuštena stopala***) nef. ravni tabani, platfus; nef. noga

stopostotan* adj. (~ *alkohol*) nerazrijeđen, (~ *glupan*) pravi *usp*.

stožac m čunj, konus, arh. kupa

stožast adj. čunjast, koničan, arh. kupast

strabizam m škiljavost, razrokost

straga adv. (*napasti* ~) odostrag(a), otraga, odzad(a), sleđa, ostrag(a); nef. odnatrag, odnatraške, odnazad, (*nalazi se* ~) nef. pozadi, ozad(a)

strah m bojazan, zebnja, strepnja, predosjećaj opasnosti, uznemirenost, strahovanje, uplašenost, ustrašenost, preplašenost, prestrašenost, zastrašenost, prepast, prepadnutost, plašljivost, strašljivost, bojažljivost *usp.*, drhtanje, uzdrhtalost, bljedilo, (*veliki* ~) strava, strah i trepet, užas, groza, jeza, horor, nef. šok, (*bolestan* ~) fobija, (~ *od zatvorenog prostora*) klaustrofobija, (~ *od zraka*) aerofobija (*pritajeni* ~) tjeskoba, tjeskobnost, nespokojstvo, nemir, zla slutnja, (~ *pred ispit*) trema, (*nekontroliran/iznenadan* ~) panika, izbezumljenost, (*nesposobnost djelovanja zbog straha*) kukavičluk, kukavištvo, kukavština, malodušnost; nef. trta, prpa, vuna

stran* adj. (~ *čovjek/običaj*) tuđinski, tuđ, inozemni, vanjski, bjelosvjetski; nepoznat, nov, neobičan, dalek, čudan, različit, neprihvatljiv; nef. stranjski

strana* f **1** (~ *kakva većeg predmeta*) bok, (*lijeva/desna* ~) nef. banda **2** (~ *knjige*) stranica, (*prva* ~ *knjige*) naslovnica **3** (*jedna* ~ *u sudskom sporu*) stranka

stranac m **1** (*stanovnik druge države*) inozemac, tuđinac **2** (~ *u gradu*) došljak *usp.*, (*pod prozorom je neki* ~) nepoznati, (~ *koji nije dobrodošao*) uljez, (*on je* ~ *u odnosu na društvo u kojem živi*) neprilagođenik, nef. autsajder **3** (*na moru je ove godine puno stranaca*) strani turist/gost • nef. furešt

stranka* f (*politička* ~) partija

strast f **1** nagon, neodoljiva sklonost, žarka želja, želja *usp.*, neodoljiva/goruća ljubav, žudnja, žar, vatra, plamen, strasnost, strastvenost, pasija, požuda, pohota *usp.* **2** (~ *za slikanje*) oduševljenje *usp.*

strastven adj. strastan, žarki, plamen, vreo, vruć, vatren, pasioniran, zanesen, ushićen, oduševljen, raspaljen, raspaljiv, zagrijan, (*spolno* ~) puten, pohotan *usp.*, požudan, (~ *kad se očekuje pribranost*) ostrašćen

strašan adj. **1** (~ *izgled*) strahovit, stravičan, užasan, grozan, grozovit, strahotan, jezovit, jeziv, zastrašujući, čudovišan *usp.*, zao, ružan, sablastan **2** (~ *događaj*) tragičan *usp.*, katastrofalan *usp.*, nesretan **3** (*strašna bol*) silan, silovit, žestok, ogroman, golem, neizdrživ, neopisiv, nesnosan, užasan, strahovit, stravičan, vrlo jak, velik, snažan, neugodan, tegoban, težak, opasan, ubitačan; ekspr. grdan, pasji, paklen **4** (~ *uradak*) (vrlo) loš, katastrofalan, kriminalan, bijedan, užasan, očajan, stravičan, jeziv, porazan, poražavajući, nikakav, nekvalitetan, beznadan **5** (~ *momak, nef.*) odličan *usp.*

strašilo n **1** (~ *u polju*) plašilo **2** (*izgleda kao* ~) babaroga, bauk, vještica, nakaza, grdoba, nagrda, monstrum, grdosija, čudovište *usp.*, neman, izrod, utvara, avet, prikaza, priviđenje

stratište* n gubilište, glavosjek, rj. dušogupka

stražar* m (~ *na državnoj granici*) pov. haramija, (*policijski* ~) arh. pandur, (~ *u Turskom Carstvu*) sejmen; arh. vedeta

stražarnica f (*ob. na granici*) karaula; pov. čardak, nef. stražara

stražnji adj. nef. zadnji

stražnjica f zadnjica, tur, debelo meso; nef. pozadina, guzica, dupe, rit, pišek, kanta, strina, starka

streha f rožnik, (*rub krova s olukom*) pristrešak

streljana* f gađalište, (*otvoreni prostor*) strelište

stremen* m (~ *na sedlu*) nef. uzengije, bakračlija

stresti (se) prf. zdrmati (se), potresti se, zatresti se, zadrhtati, uzdrhtati; strusiti

stric m nef. strika(n), dundo, amidža

strijela* f **1** (*luk i* ~) knjiš. sulica **2** (~ ***nebeska***) munja

strmoglavo adv. strmoglav(i)ce, sunovratice, sunovratno, sunovratom, naglavačke, stubokom

strnište n strn(ik), strnjak, strnjika, strnokos

strog* adj. (~ *prema suradnicima*) oštar, nepopustljiv, nemilostiv, neumoljiv, nepokolebljiv, ozbiljan, krut, tvrd, ustrajan, uporan, odlučan, postojan, tvrdokoran, rigorozan, (~ *ton*) zapovjedan, zapovjednički, odlučan, hladan, leden, (~ *izraz lica*) ljut *usp.*

strogost f strogoća, oštrina, nepopustljivost, nemilostivost, neumoljivost, nepokolebljivost, ozbiljnost, krutost, ustrajnost, upornost, odlučnost, postojanost, tvrdokornost, rigoroznost; zapovjednost, hladnoća; ljutost

stroj* m **1** sprava, naprava, mehanizam, aparat, (~ *koji mehaničku energiju pretvara u električnu*) dinamo; nef. mašina **2** (*vojn.*) red, dvored, četverored

strojarstvo* n strojogradnja

strojničar* m mitraljezac

strojno adv. strojem, nef. mašinski

strojovođa m vlakovođa, nef. mašinovođa

strop m svod, nef. plafon, tavan

strpljenje n **1** (~ *u podnošenju čega*) strpljivost, trpeljivost, trpežljivost, trpljenje, podnošenje, postojanost, obuzdavanje, suzdržavanje, samosvladavanje, stoicizam, (~ *u iscrpljujućem poslu*) ustrajnost **2** (~ *u čekanju*) mirnoća, hladnokrvnost, suzdržanost, suzdržljivost

strpljiv adj. **1** (~ *u svemu što radi*) trpeljiv, trpežljiv, postojan, stoički, izdržljiv, (~ *u očekivanju uspjeha*) ustrajan **2** (*na sve provokacije ostao je* ~) miran, hladnokrvan, hladan, suzdržan

stručan adj. vješt, upućen, profesionalan, obrazovan *usp.*, (*vrlo* ~ *tekst*) studiozan, akribičan

stručnost f znanje, upućenost, umijeće, vještina *usp.*, profesionalnost, obrazovanje *usp.*, studioznost, akribija

stručnjak m poznavatelj, ekspert, (~ *na nekom užem području*) specijalist, (~ *na vrlo uskom području*) nef. fahidiot, (~ *u praktičnom smislu*) tehničar, (*onaj koji svoj posao obavlja temeljito i vješto*) profesionalac, (*vrstan* ~) majstor, nef. profić, marka, kalibar, kapacitet, strukovnjak

strugač m strugalo, strugalica, strugaljka

strugati* imprf. grepsti *usp.*, (~ *žicom*) žicati; nef. gratati, (~ *blanjom*) blanjati

struja* f **1** (*riječna* ~) glavni tok/smjer, tijek, (*lagana morska* ~) nef. kurenat, (*tanka* ~ *vode*) mlaz, ključ, (~ *zraka kroz dva nasuprotna otvora*) propuh **2** (*električna* ~) arh. munjina **3** (*nova* ~ *mišljenja*) tok, tendencija, smjer, gibanje

struk* m **1** (*tanka u struku*) pas, pojas; nef. život **2** (~ *cvijeća/bilja*) stručak, bokor, kit(ic)a

struktura f unutrašnji raspored, raspored, ustroj(stvo), građa, arhitektonika, arhitektura, sustav, sklop, sastav, spoj

struna* f (~ *glazbala*) žica

stubište n stube, stepenice; nef. stepenište

studeni m novembar

student* m akademski građanin, (~ *trenutno na predavanju*) slušač, (~ *prve godine*) brucoš, (~ *koji je odslušao propisan broj semestara*) apsolvent, (~ *sa stipendijom*) stipendist, (~ *medicine*) nef. medicinar, (~ *tehničkog fakulteta*) nef. tehničar, (~ *strojarstva*) nef. strojar, (*pl.*) nef. studentarija; ekspr. sveučilištarac, nef. studoš

studio* m umjetnička radionica, atelje, atelijer

stup* m (*potporni* ~) potporanj, konzola, (*nosivi* ~) nosač, podupirač, držač, rj. nosilica, (~ *koji podupire dijelove zgrade*/ *ukrasni* ~) kolona, (~ *za uličnu rasvjetu*) kandelabar, (*veliki* ~ *na kojem počiva konstrukcija kupole*) pilon, (~ *u obliku kipa žene*) karijatida, (*spomenik u obliku stupa*) obelisk, (*drveni/željezni* ~ *koji prenosi opterećenja na nosivi sloj tla*) pilot, nef. šip, (~ *za električne vodove*) nosač, nef. bandera, (*drveni* ~ *oko kojeg se slaže sijeno*) stožina, stožer, (~ *od jednog bloka kamena*) monolit, (~ ***srama***) stup sramote, sramotni stup, pranger; nef. stub

stupac m kolona, (*tematski/autorski* ~ *u novinama*) kolumna

stupanj* m (~ *mjerne skale*) podjeljak, rj. grad, (~ *bolesti*) stadij, etapa, faza

stupanje* n (~ *organizirane kolone*) marš

stupiti* prf. 1 (~ *kamo*) ući *usp*., koraknuti, ukoračiti 2 (~ ***na snagu***) stupiti u život, (~ ***u kontakt***) doći u dodir/vezu, uhvatiti vezu (s kime), (~ ***na dužnost***) početi raditi; započeti, smjestiti se

stvar* f 1 (*uokolo su razbacane razne stvari*) predmet *usp*., (*stvari potrebne za život*) potrepštine 2 (*ta ~ ne začuđuje*) činjenica *usp*., događaj *usp*., slučaj, pojava, (~ *ponosa*) pitanje, problem, (*stvari idu nagore*) prilika, okolnost 3 (***što je na stvari?***) u čemu je stvar, o čem(u) je riječ, o čemu se radi, što je posrijedi, što je u pitanju, (***srediti stvari***) srediti poslove, obaviti formalnosti, sve urediti/ obaviti

stvaralac m (~ *originalnog djela*) umjetnik, stvaratelj, tvorac, autor *usp*., majstor, graditelj, izumitelj; ekspr. demijurg

stvaran adj. zbiljski, realan, realističan, istinski, postojeći, egzistentan, egzistirajući, ovozemaljski, objektivan, opipljiv, očigledan, provjeren, zamisliv, pozitivan, pravi *usp*.

stvaranje* n 1 (~ *čega*) rad (na čemu) *usp*., ostvarivanje, realiziranje, uobličavanje, proizvođenje, proizvodnja, osnivanje, osnutak, uvođenje, uspostava, (~ *uvjeta*) osiguravanje, pripremanje, spremanje, pravljenje, (~ *čega novoga*) ekspr. rađanje 2 (~ *iziskuje darovitost*) stvaralački rad, stvaralaštvo, umjetnost

stvarati imprf. *usp*. stvoriti; (~ *u mislima/mašti*) tkati, (~ *planove*) kovati, (~ *što novo*: *npr. organizaciju*) osnivati, (~ *uvjete kakvi vladaju gdje drugdje*) simulirati, (~ *poteškoće komu*) mutiti komu vodu

stvarnost f zbilja, zbiljnost, realnost, realitet, java, istinitost, istina, činjenica, činjenično stanje, stvaran/praktičan život, život

stvoriti* prf. 1 (~ *velika djela*) proizvesti, ostvariti, osmisliti, (~ *puno ni iz čega*) napraviti, načiniti, učiniti, (~ *bogatstvo*) steći *usp*., (~ *odličan plan*) smisliti, skovati, napraviti *usp*., isplesti, izmudriti, izmudrovati, izmisliti, (~ *što trajno*) iskovati, sazdati, sagraditi, (*o pojmovima i osobama*) iznjedriti, otjeloviti, (~ *uvjete za što*) osigurati, omogućiti, pripremiti, napraviti, spremiti, (~ *instituciju*) osnovati, utemeljiti *usp*. 2 (~ *nevolje*) prouzročiti, prouzrokovati, uzrokovati, donijeti, izazvati, napraviti *usp*. 3 ~ **se** (~ *niotkuda*) iskrsnuti, banuti, pojaviti se

stvrdnuti se prf. otvrdnuti, očvrsnuti, očeličiti, (~ *kao kost*) okoštati, ukrutiti se, orožiti se, (~ *tako da nastane kora*) skoriti se, zakorjeti, skorušiti se, skorubiti se, skrutnuti se

subjekt* m (*gram*.) arh. podmet

sublimacija* f (~ *agresivnosti*) potiskivanje, preusmjerivanje

subordinacija* f podređenost, (*gram*.) hipotaksa, (~ *pojmova*) podrednost

sućut f 1 (*jadnik baš izaziva ~*) suosjećanje, samilost *usp*., sažaljenje, supatnja, supatništvo 2 (*iskazati komu ~*) žalovanje

sućutan* adj. suosjećajan, sućutljiv, samilostan, sažaljiv, supatnički, meka srca, pun sućuti, osjetljiv *usp*., osjećajan *usp*., bolećiv, ekspr. žalostiv(an), žaloban

sud* m 1 sudište, (*međunarodni ~*) tribunal, (*viši ~ / ~ pod predsjedanjem bana*) pov. Banski stol, (~ *izabran za rješavanje spora*) arbitraža, (~ *gomile*) linč 2 (~ *o čijem radu*) ocjena *usp*., mišljenje, stajalište, gledište, (~ *utemeljen na čemu nedokazanom / nedokazivom*) predrasuda 3 (*logički ~*) propozicija, tvrdnja

sudac m arbitar, (*šerijatski ~*) kadija, (~ *Suda sedmorice*) septemvir, (***istražni ~***) istražitelj; presuditelj, presudilac, presuđivač

sudar* m 1 (~ *mišljenja*) sukob *usp*., spor 2 udar, sraz, (~ *automobila*) nef. karambol

sudariti se* prf. srazivati se, (*o automobilima*) karambolirati se, nef. zabubati se

sudbina f fatum, prst sudbine, dobra/ zla sreća, (Božja) providnost, (*zla ~*)

kob, usud, udes, ekspr. zlokob, sudnji dan, smak svijeta; arh. rj. ispis, nef. kismet, nafaka; ekspr. sudba, zvijezda, (~ *je (komu) odredila*) suđeno je (komu), tako je (komu) pao grah

sudionik m dionik, udjelnik, (~ *u nepoštenu poslu*) sudrug *usp.*, ortak, (~ *u događaju*) protagonist, akter, figura, lik, (~ *u dijalogu*) sugovornik, ekspr. subesjednik, (~ *kakva djela koji dijeli odgovornost za učinjeno*) sukrivac, (~ *u osnivanju čega*) suosnivač, (~ *u čijoj patnji / stradanju*) supatnik, sustradalnik, (~ *u zajedničkom poslu*) suradnik *usp.*, (~ *u igri*) suigrač; pej. jatak

suditi* imprf. **1** (~ *razumno o čemu*) donositi sud/ocjenu, prosuđivati, procjenjivati, misliti *usp.* **2** (~ *komu u procesu*) donositi presudu, dijeliti/krojiti pravdu; osuđivati, kažnjavati, (~ *u svojstvu suca*) sudovati **3 ~ se** parničiti se, voditi parnicu, tjerati parnicu/proces protiv koga, voditi sudski spor, sporiti se, vući se po sudu/sudovima, potezati se po sudu/sudovima, istjerivati pravdu, pravdašiti se; arh. parbiti se

sudjelovanje n sudioništvo, suradnja, suučesništvo, udio, participacija, partnerstvo, ortaštvo, pej. ortakluk, (~ *u čemu negativnom*) kumovanje

sudjelovati imprf. imati udjela, uzeti udjela (u čemu), biti (su)dionikom (u čemu), participirati, surađivati *usp.*, (~ *u troškovima*) zajedno snositi, (~ *u čemu lošem*) kumovati, šurovati, (~ *u financiranju*) sufinancirati, (~ *u organizaciji*) suorganizirati; nef. primirisati, uvaliti se

sudnica f sudište

sudrug m **1** drug *usp.*, pratilac, kolega, suradnik, (~ *u borbi*) suborac, suratnik **2** (~ *u nepoštenu poslu, nef.*) kompanjon, ortak, nef. subrat

sudski adj. parnični, (*koji se odnosi na sudovanje*) sudbeni

suđerica f stroj za pranje posuđa

suglasan adj. sporazuman, složan, usuglašen, podudaran, solidaran, jedinstven *usp.*

suglasnik m konsonant

suglasnost f **1** (*za taj postupak nemaju* ~) pristanak, pristajanje, odobrenje, odobravanje, dopuštenje, dozvola, (*pismena / usmena ~ o obvezama i sl.*) pogodba, (~ *u odlukama*) sporazumnost, složnost, slaganje, usuglašenost, podudarnost, solidarnost, jedinstvenost **2** (~ *dijelova i cjeline*) sklad *usp.*, slaganje, konkordancija

suh* adj. **1** osušen, isušen, prosušen, sasušen, uvenuo, usahnuo, smežuran, sparušen; krt *usp.*, lomljiv, (*vrlo* ~) suh kao slama, slamast, suh kao barut, (*o zemlji koja ne zadržava vodu*) ocjedit, (*o mesu*) sušen, (*o godini*) sušan **2** (~ *je i ispaćen*) mršav *usp.*, suhonjav **3** (~ *stil*) suhoparan, dosadan *usp.* **4** (~ *ton*) hladan *usp.*, suzdržan

suho adv. *usp.* suh; (*brijati se* ~) nasuho

suhoća f **1** isušenost, osušenost, prosušenost, sasušenost, uvenulost; krtost, lomljivost, slamastost; ocjeditost; sušenost **2** mršavost *usp.*, suhonjavost **3** suhoparnost **4** hladnoća *usp.*, suzdržanost

suknja* f (~ *kao dio škotske nošnje*) kilt, (*široka ~ s obručima*) krinolina; nef. kotulă, šos

sukob m (*oštar ~ riječima*) prepirka, svađa *usp.*, neprijateljstvo, (*u obitelji stalno dolazi do sukoba*) sukobljavanje, konflikt, kolizija, nesnošljivost, nesuglasica, zadjevica, razmirica, razračunavanje, spor, sraz, razdor, trvenje, afera, (~ *svjetova*) razmimoilaženje, nepomirljivost, nef. sudar, (*oštriji* ~) kavga, okršaj, obračun, tučnjava, rat, ekspr. kreševo, rj. mezevo, (*manji* ~) čarka, (*oružani* ~) bitka, borba *usp.*, rat, (*manji ~, vojn.*) pripucavanje, (~ *s neprijateljskom vojskom u borbi*) sudar, (~ *većih razmjera*) konflagracija, (*neriješeni sukobi*) stari računi

sukobiti se prf. *usp.* sukobljavati se; (~ *oštrijim riječima*) posvaditi se *usp.*, sporječkati se

sukobljavati se imprf. sukobljivati se, sučeljivati se, suočavati se, susretati se, hvatati se u koštac (s kim), obračunavati se (s kim), sudarati se, nadmetati se, boriti se *usp.*, čupati se, (~ *riječima*) svađati se *usp.*

sukrvica f sugnojica

sumaglica f izmaglica, omaglica, maglica, magličica, koprena

sumnja f **1** (~ *u koga/što*) skepsa, nepovjerenje, nepouzdanje, nevjerica, nevjerovanje, nesigurnost, sumnjičavost, suspekcija, suspektnost, skepticizam, dvojba, dvoumljenje, kolebanje, (*osnovana* ~) predmnjeva **2** (*rj.*) pretpostavka *usp.*

sumnjati imprf. **1** (~ *u koga/što*) ne vjerovati (komu), osjećati nepovjerenje/sumnju, dovesti (što) u pitanje, gledati (koga) ispod oka **2** (~ *da je što istina*) dvojiti, ne vjerovati, ne biti siguran/uvjeren (u što) **3** (~ *na koga*) sumnjičiti (koga), optuživati

sumnjičav adj. nepovjerljiv, skeptičan, nesiguran

sumnjičavac m nepovjerljivac, skeptik, nevjernik, nevjerni Toma; nef. sumnjalo, sumnjalica

sumnjiv adj. nesiguran, problematičan, nevjerodostojan, dvojben, sporan, mutan, nejasan *usp.*, škakljiv; osumnjičen, pod sumnjom

sumnjivac m tip, individuum, klikaš, mafijaš, (~ *koji se iz svega izvuče*) jegulja, (*pl.*) polusvijet, ljudi s koca i konopca

sumnjivost f nesigurnost, problematičnost, nevjerodostojnost, dvojbenost, mutnost, nejasnost; osumnjičenost

sumpor* m (~ *za zaštitu bačve*) nef. žveplo

sunce* n ekspr. nebesko vidjelo, (***na*** *~!*) pokaži, izvadi, daj, izloži

sunčan adj. prisojan

sunčanica* f sunčani udar

sunčati se* imprf. (~ *na vrlo jakom suncu*) peći se, pržiti se, (~ *umjetno*) nef. kvarcati se

suočiti (se) prf. sučeliti (se), sresti se, susresti se, doći oči u oči, (~ *s istinom*) pogledati istini/činjenicama u oči, (~ *s čim neugodnim*) progutati žabu

suosjećati imprf. (~ *s kim*) sažalijevati, imati dušu/srca, smilovati se, militi se (komu), biti samilostan, imati sažaljenja/samilosti, jednako osjećati, žaliti (koga); rj. supatiti

supredsjednik m kopredsjednik

suprotan* adj. **1** (~ *po sadržaju*) oprečan *usp.*, kontra **2** (*suprotna strana čega*) obratan, obrnut, drugi

suprotnost f opreka *usp.*, kontrast, kontrastnost, (*potpuna* ~) kontrapod; knjiš. protimba

suprotstaviti se prf. usprotiviti se, oduprijeti se *usp.*, iskositi se, ići komu uz dlaku, (~ *vladajućim konvencijama mišljenja*) plivati protiv struje

suprug m bračni drug/partner, muž, (životni) suputnik, (~ *podređen ženi*) papučar, papučić, (*prevareni* ~) nef. rogonja; nef. čovjek, muškarac

supruga f (životna) suputnica, bračna družica, žena, gospođa, (*novovjenčana* ~) mladenka, nevjesta; arh. ljuba

supružnici m pl. bračni par, bračni drugovi, muž i žena

suradnik m kooperant, (~ *u poslu*) (poslovni) partner, ortak, kolega, (~ *u kakvu djelu*) kompanjon, pej. jatak, (~ *okupatora*) kolaboracionist, (~ *u ratu*) saveznik

suradnja f suradništvo, surađivanje, zajednički rad, partnerstvo, ortaštvo, nef. ortakluk, kooperacija, kolaboracija, savezništvo; pomaganje, sudjelovanje *usp.*

surađivati imprf. sudjelovati *usp.*, kooperirati, kolaborirati, ortačiti, pridonositi (čemu) *usp.*, pomagati, (~ *u negativnom smislu*) šurovati, nef. pej. držati se s kim, (~ *u smislu društvenog djelovanja*) ići podruku (s kim), (*početi* ~) uspostaviti mostove, podići mostove, (*ne* ~ *s kim*) nemati ništa s kim, nemati s kim posla

suražica f napolica

survati (se) prf. strmoglaviti (se), sunovratiti (se), stropoštati se, sorljati se, soriti (se), srušiti (se), grunuti, prolomiti se, baciti (se), pasti

susjed m nef. komšija

susjedstvo n nef. komšiluk

susresti (se) prf. sresti (se), sastati se,

naći se (s kim), izići (komu) u susret, upoznati se (s čim), (~ *slučajno*) naići (na koga/što), namjeriti se (na koga/što), sudariti se, (~ *s kim oči u oči*) suočiti se *usp.*; nef. trefiti, arh. sukobiti se, skobiti (se)

sustanar m nef. cimer

sustav m (*složen* ~) sistem, ustroj, nef. stroj, struktura, raspored dijelova, sklop, formacija, konstrukcija, (*u ustanovi nema sustava*) red, uređenje, poredak, (~ *u radu*) smišljenost, usmjerenost, metoda *usp.*, postupak, sustavnost

sustavan adj. sistematičan, sistematski, usustavljen, uređen, sređen

sustavnost f sistematičnost, usustavljenost, sustav, sistem, uređenost, sređenost

sušilo* n (~ *uređeno tako da se konop pomiče*) nef. tiramola, (~ *za kosu*) fen, (*električno ~ za odjeću*) sušilica

sušionica* f (~ *u kući*) sušnica, pušnica, dimnjača, (*prostorija za sušenje drvne građe*) sušara; nef. sušiona

sušiti imprf. **1** osušivati, uklanjati vodu/vlagu, odvoditi vodu/vlagu, (~ *krpom/spužvom*) nef. spugati **2** ~ **se** (*o biljkama*) sahnuti, venuti, sparušivati se, (*o zemlji*) isušivati se, osušivati se, presušivati, (*o ljudima*) propadati, gasiti se, venuti, mršavjeti *usp.*, (*o lišću/koži*) smežuravati se

suton m **1** (*vratiti se kući u* ~) sumrak, mračak, sumračje, smiraj (dana), predvečerje, polumrak **2** (~ *uspješnih vremena*) zalaz, sumrak, početak propadanja/propasti, kraj *usp.*, svršetak, propadanje, slabljenje

sutra* adv. sutradan, (*što će donijeti* ~) sutrašnji dan, sutrašnjica, (~ *je godina od njegova odlaska*) na sutrašnji dan; poslije, jednog dana, u budućnosti

suvišan adj. nepotreban *usp.*, izlišan, zališan, uzaludan *usp.*; prekomjeran, prekobrojan, (*biti* ~) biti deveti u plugu

suvremen adj. **1** (*koji pripada sadašnjem vremenu*) moderan, današnji, sadašnji, ovodoban, ovovremen, (*koji pripada onom vremenu o kojem se govori*) istodoban, istovremen **2** (*koji pripada prošlom vremenu o kojem se govori*) tadašnji *usp.*, onodoban

suvremenost* f (~ *čijih shvaćanja*) modernost, naprednost, slobodoumnost, slobodoumlje

suzdržan adj. (*suzdržano ponašanje*) suzdržljiv, distanciran, rezerviran, oprezan, nepovjerljiv, suspektan, hladan, zatvoren, miran, odmjeren, prigušen, potisnut, zategnut, (*vrlo ~ ton*) jedak *usp.*

suzdržanost f suzdržljivost, distanciranost, rezerviranost, opreznost, oprez, nepovjerljivost, suspektnost, suspekcija, hladnoća, zatvorenost, mirnoća, odmjerenost, prigušenost, potisnutost

suzdržati prf. **1** (~ *osjećaje*) zatomiti, svladati, suspregnuti, potisnuti *usp.* **2** ~ **se** (~ *u reakciji*) obuzdati se, s(a)vladati se, ovladati sobom, suspregnuti se, ustegnuti se, ograničiti se, (~ *od komentara*) ne iskazati mišljenje, rezervirati se, odreći se, (~ *u glasovanju*) ne izjasniti se, ne opredijeliti se, (~ *od pića*) apstinirati

suženje* n (~ *boce*) grlo

suživot m koegzistencija, koegzistiranje, suživljenje, zajedničko življenje, življenje zajedno

svadba f svatovi, vjenčanje, pir; nef. pilav

svadbovati imprf. pirovati

svadljiv adj. prgav, svađalački, konfliktan, čangrizav, zajedljiv, razdražljiv, gnjevljiv, raspaljiv, srdit, ljut *usp.*, netrpeljiv; nef. namćor(ast), nadrkan

svađa f zavada, (žestoka) prepirka *usp.*, žestoka rasprava/debata, bučna rasprava/debata, vika, scena, pravdanje, kavga, kavženje, čerupanje, roškanje, koškanje, gloženje, spor, prijepor, sukob *usp.*, sudar, razdor, lom, smutnja, borba, rat; nef. vatromet

svađalica m svadljivac, svađalo, kavgaš, pravdaš, ljutica, ljutac, ljutko, pijevac, pjetlić, bukač *usp.*, zlica, prgavac, prgavko, napržica, naletica, nabodica, razdražljivac, kolerik, smutljivac, tvrdoglavac *usp.*, ekspr. vuk; nef. prznica, kavgadžija

svađati se imprf. svaditi se, prepirati se *usp.*, sporiti se, ratovati, boriti se, pravdati se, kavžiti se, rječkati se, gložiti se, glodati se, gristi se, čupati se, čepušati se, čerupati se, rogljati se, koškati se, dolaziti/doći u sukobe, sukobljavati se, zametati kavgu, hvatati se za grkljan, biti kao pas i mačka; galamiti, vikati, grditi, psovati; rivalizirati, raspravljati se, polemizirati, (~ *jako*) klati se, krviti se, krvariti se, vaditi (komu) oči; nef. kvačiti se, kefati se, džapati se, nef. ekspr. karati se

svakakav adj. **1** (*kupiti svakakve stvari*) različit *usp.*, raznovrstan *usp.*, svakojak, kojekakav, (*bilo ih je svakakvih*) od svake ruke, kojekakav, razni, i ovakav i onakav, i dobar i loš **2** (*zvati u goste baš svakakve ljude*) svakojak, kojekakav, nikakav, nevaljao, bezvezan

svakako 1 part. (*to je ~ najbolji student*) nesumnjivo, sigurno, zasigurno, jamačno, pouzdano, zacijelo, doista *usp.*, dakako, dašto, dabome, naravno, prirodno, bez sumnje, apsolutno, (*to će se ~ dogoditi*) neminovno, neizbježno, neizostavno, sigurno, na svaki način, po svemu sudeći, u svakom slučaju, kako bilo da bilo, bez daljnjega, u svakom pogledu, u svim okolnostima, bez sumnje, hoćeš-nećeš, (~ *dođi*) obavezno, bezuvjetno, poštopoto, po svaku cijenu, po cijenu života, na svaki način, kud puklo da puklo **2** adv. (*to se može ~ tumačiti*) kojekako, svakojako, i ovako i onako, i na ovaj i na onaj način, na svaki način

svaki pron. (~ *čovjek*) svi *usp.*, svatko, nef. svakoji

svakodnevan adj. svakidašnji, svakidanji, svagdašnji, ekspr. svagdanji; običan *usp.*, konvencionalan, ništa posebno, banalan, trivijalan

svakodnevica f svakidašnjica, svagdašnjica, svagdašnjost, svagdan

svanuti* prf. sinuti, granuti, osvanuti, prosvanuti, razdaniti se, rasvijetliti se, zablistati, zaplavjeti se, zarudjeti, zazoriti; roditi se, nastati

svašta pron. (*znaju oni ~*) mnogošta, štošta, nema što ne, te ovo te ono, (~ *govoriti*) koješta, ovo i ono, što (komu) na usta dođe, koještarije, svaštarije, besmislice

svatko* pron. (*ne može to ~*) bilo tko/koji, tko bilo, kojetko, bilo kakav čovjek, bilo kakvi ljudi, kojekakvi ljudi; nef. svak(o)

sve* pron. (*baš ~*) sve što ti srce (duša) želi, sve po redu, od a do ž, od početka do kraja, nef. od do, (~ ***najbolje***) sretno, svako dobro, puno sreće/uspjeha, zdravlja

svečan adj. (~ *doček*) sjajan, raskošan, gala, (*svečana atmosfera*) dostojanstven, formalan, ceremonijalan, paradni, (*svečano odijelo*) vrlo elegantan, poseban, nesvakidašnji, nesvakodnevan, blagdanski, praznični, nedjeljni

svečanost* f festival, (~ *u povodu blagdana*) svetkovina, (~ *u povodu uspjeha*) slavlje, proslava *usp.*

svećenički* adj. (*kod starijih religija*) hijeratski

svećenik m duhovnik, dušobrižnik, sluga Božji, prezbiter, duhovni pastir, pastir, fam. otac, (~ *koji ispovijeda*) ispovjednik, (~ *koji drži misu*) misnik, (*rimokatolički ~ u izravnom obraćanju*) velečasni, (*katolički ~ koji uživa prebendu*) prebendar, nadarbenik, nef. pop, (~ *crkvene katoličke općine*) župnik, arh. nef. plovan, (~ *u pravoslavnoj crkvi ~*) jerej, (*pravoslavni ~ na čelu parohije*) paroh, (*protestantski ~*) pastor, (*muslimanski ~*) hodža, (*židovski ~*) rabin, (~ *u katoličkom samostanu*) redovnik *usp.*, (~ *u pravoslavnom samostanu*) kaluđer, (*viši ~ u katoličkoj crkvi*) kanonik, (~ *na čelu kanoničkog zbora*) prepošt, prepozit, (~ *u službi u posebnim okolnostima / pomoćni ~*) kapelan, vikar, (*katolički ~ koji služi obrede na staroslavenskom jeziku*) glagoljaš, (~ *koji služi na latinskom jeziku*) latinaš, (~ *pripadnik misije*) misionar, (~ *šamanskih / animističkih vjerâ*) žrec, vrač, šaman, (~ *koji je svukao mantiju*) svrzimantija, otpadnik; pej. mantijaš

svećenstvo* n svećenici, (*katoličko ~*) kler, (*pravoslavno ~*) klir

svejed m svežder

svejedno adv. 1 (*njima je sve u vezi s politikom* ~) jednako, isto, nef. ravno, (~ ***je***) izlazi na isto, isto je, kako bilo da bilo, u svakom slučaju, okreni-obrni, kako god se uzme/okrene, kako god uzmeš/okreneš, (~ ***(mi) je***) baš (me) briga, nije (mi) stalo, nije (mi) važno, ne marim, ni u džep ni iz džepa, ravno (mi) je, briga (mene), nef. nema veze, baš me boli, boli me glava, boli (me) đon, (~ ***kako***) ili ovako ili onako **2** (~, *mi ćemo doći*) uz(a) sve (to), i uz(a) sve to, (pa) ipak, bez obzira na to/sve **3** (*oni će* ~ *biti tamo prije svih*) u svakom slučaju, nef. i tako i tako • nef. sveisto

svekar m nef. svak

svemir m kozmos, kozmički/svemirski prostor, univerzum, svijet, prostor, vrijeme, (~ *u malom*) mikrokozam

svemirski adj. kozmički, univerzumski; sveobuhvatan, svjetski

svemoć f svemoćnost, omnipotencija, neograničena moć, moć nad moćima, pramoć

svemoćan adj. svemoguć, svemogućan, omnipotentan, (*biti* ~) i vješati i skidati

svemoćnik m svemogućnik, pantokrator, svevladalac

sveopći adj. sveobuhvatan, sveprisutan, svenazočan, posvemašnji, posvudašnji, svukudašnji, svudašnji, svenarodni, sveprožimajući, opći *usp.*

svesti[1]* prf. dovesti, (~ *na jedan tip*) tipizirati, (~ *na shemu*) shematizirati, (~ *na prosječno*) uprosječiti, (~ ***se na što***) spasti, smanjiti se

svesti[2] prf. nadsvoditi, zasvoditi

svestran adj. **1** (*svestrani interesi*) mnogostran, širok *usp.*, obuhvatan, raznovrstan *usp.*, raznolik **2** (*svestrane mogućnosti uporabe*) višestruk

svetac* m (~ *zaštitnik*) patron, nef. parac

svetogrđe n sakrilegij, profanacija, oskvrnuće, oskvrnjenje, obezvređenje, svetogrdnost

svetohranište n tabernakul

sveučilište* n univerzitet, arh. univerza

svevremen adj. bezvremen, vječan *usp.*

svezak m (*drugi* ~ *rječnika*) tom, knjiga, dio, rj. volumen

sveznalica m sveznalac, erudit, enciklopedist, nef. hodajuća enciklopedija, hodajući leksikon; iron. sveznadar, vrhunaravnik

svežanj m 1 zavežljaj, zamotuljak *usp.*, smotak, omot, (~ *čega što se nosi na ramenu*) naramak, (*koliko stane u ruku*) rukovet, (~ *vune/kudjelje/lana oko preslice*) povjesmo **2** (~ *pšenice/pruća*) snop

svi pron. svatko, svaki čovjek, svaka osoba, bilo koji/tko, dojedan, kojetko, (~ *bez izuzetka*) cijeli/čitav/sav svijet, sav narod, i staro i mlado, i malo i veliko, i muško i žensko, svi odreda, svi do jednoga, mahom/listom svi, sve i sva, i kuso i repato, i znani i neznani, i zvani i nezvani, i tko treba i tko ne treba, i jedni i drugi, koliko ih god ima, ekspr. kuka i motika, nef. sve, (*porok sviju poroka*) porok nad porocima, porok bez premca, porok kojem nema ravna

svibanj m maj

svidjeti se prf. *usp.* sviđati se; osladiti se, namamiti se, namečiti se, naviknuti se

sviđati se imprf. ostavljati dobar dojam, (*ne sviđa se (komu) što raditi*) biti rad čemu, militi se, voljeti (što), dopadati se, biti po volji, ne da se (komu), nije (komu) drago, nema (tko) volje, neće se (komu)

svijeća* f (~ *od loja*) lojanica, (~ *od voska*) voštanica, nef. šterika, (*vrlo mala* ~) žižak, (*stijenj na ulju u čaši*) dušica

Svijećnica f nef. Kandelora

svijećnjak* m (*židovski* ~ *sa sedam čašica za svijeću u jednom redu*) menora

svijest* f svjesnost, rasuđivanje, mišljenje, razmišljanje, spoznavanje, spoznaja, zaključivanje, odlučivanje; prisebnost, pribranost, prisutnost duha, budnost

svijet* m **1** Zemlja *usp.*, ljudi, ljudski rod, čovječanstvo, (*silan* ~ *na ulici*) ljud-

stvo, puk, narod, čeljad, svjetina *usp.*; mnoštvo, hrpa, gomila, (*mnogo svijeta na koncertu*) posjetitelj(i) *usp.*, (*suvremeni ~ kao ukupnost načina života*) globalno selo **2** (*astron.*) svemir *usp.* **3** (*briga ih za ~*) ljudi, javnost, općinstvo, okolina, društvo, javno mišljenje/mnijenje **4** (*radi u svijetu*) inozemstvo *usp.* **5** (***organski ~***) živi svijet

svijetao adj. **1** (*~ prostor*) osvijetljen, ispunjen svjetlom, luminozan, obasjan, (*~ predmet*) sjajan, blistav, blještav, plamen; svjetleći, svjetlucav, ljesk(ut)av; jasan, bistar, čist, vedar, vidan, (*o očima*) užaren, (*svijetla kosa*) plav **2** (*svijetla tkanina*) svijetle/otvorene boje **3** (*~ primjer*) uzoran; poštovan, čestit, pošten

svijetliti* imprf. **1** sjajiti, sijati, sjati, (*isprekidano ~*) svjetlucati *usp.*, (*slabo ~*) škiljiti, tinjati, (*jako ~*) plamtjeti, buktjeti, plamsati, sijevati, gorjeti, (*~ od odbijenog svjetla*) zrcaliti se **2 ~ se** sjajiti se *usp.*, bljeskati

svijetloplav adj. plav kao nebo, boje neba, nebeskoplav

svila* f (*vlakna na vrhu kukuruza*) brk

svilenica f (*bot.*) cigansko perje

svilenkast adj. (*koji je poput svile*) svil(en) ast, gladak, podatan, sjajan, (*koji je od svile*) svilen

svinja f **1** (*mužjak domaće svinje*) krmak, (*neuškopljen mužjak svinje*) nerast, (*ženka svinje*) krmača, prasica, (*mlado svinje*) svinjče *usp.*, (***divlja ~***) vepar, (*ženka divlje svinje*) arh. vepra **2** (*pogledaj mu ruke, ~ jedna!*) prljavac *usp.*, zamazanac **3** (*kakav postupak, baš je ~*) pokvarenjak *usp.*, nepoštenjak, ništarija

svinjče n prasac, prase, krmče, gica(n), (*~ od godine dana*) nazimče, (*~ koje još sisa*) odojak, sisanče; nef. pajcek

svirač* m (*pučki ~*) muzikant, muzikaš, (*~ koji se ne služi notama*) nef. sluhist; nef. svirac

svirala f frula, duda, diple, gajde, (*pastirska ~*) nef. duduk, (*vrsta drvene svirale*) žveglica

sviralica* f (*~ kojom se oponaša glasanje divljači*) vabak

sviranje n pej. svirka, guđenje, gudnjava; *usp.* svirati

svirati imprf. **1** muzicirati, izvoditi skladbu, arh. glazbovati, (*~ na koncertu*) koncertirati, (*~ gusle*) gudjeti, guslati, nef. udarati u gusle, (*~ na gudačkom instrumentu*) guditi, gudjeti, (*~ loše na gudačkom instrumentu*) strugati, (*~ tamburu*) nef. udarati u tamburu, (*~ bez kreativnosti / tehnički dobro*) tehnicirati, (*~ dok tko pjeva*) pratiti (koga), (*~ dodirujući tipke / žice*) prebirati, (*~ bez pripreme*) improvizirati, preludirati, (*~ visokim tonom*) cilikati, (*~ jakim tonom*) ječati, (*~ loše orgulje*) orguljati, (*~ loše / dosadno*) drndati, ševrdati, piliti, (*pogrešno ~*) distonirati, nef. falširati **2** brbljati *usp.*

svisoka* adv. (*gledati koga ~*) s visine, oholo, prezirno, s omalovažavanjem

svitanje n praskozorje, prasak zore, cik zore, osvit, rana zora, svanuće, rasvit; rj. knjiž. zar

svitati imprf. svanjivati, daniti se, zoriti, rj. jutriti se, (*sviće*) zora je zabijeljela/ zarudjela

svjećar* m medičar, voskar

svjećica* f (*~ koja pliva u ulju*) lumin, dušica

svjedočiti* imprf. (*~ u dvoboju*) sekundirati

svjedok* m **1** (*~ događaja*) očevidac **2** (*~ pri krštenju / sličnu obredu*) kum, nef. kuman, kumašin, (*mladi kum*) kumić, (*~ jednog sudionika u dvoboju*) sekundant

svjestan adj. pri svijesti; osviješten, probuđen, prosvijetljen; priseban, pribran

svjetiljka f izvor svjetlosti, rasvjetno tijelo, lampa, (*~ sa staklenim stranama*) fenjer, (*ulična ~*) nef. lanterna, (*~ ribarska*) nef. feral, (*~ sa žiškom*) nef. fitiljača, (*obojena papirna / staklena ~*) lampion, (*~ na automobilu za vožnju kroz maglu*) maglenka, (*~ na ulje*) uljanica, (*~ s konkavnim ogledalom u obliku mlaza*) reflektor, (*~ u kojoj gori petrolej*) petrolejka, petrolejska lampa, (*~ pričvršćena na strop*) plafonijera, (ukrasna ~ *na stropu s više krakova*) luster, rj. svjetiljnjak

svjetina f svijet, gomila, hrpa, mnoštvo, masa, puk, ljudstvo, narod, jato, sila, poplava, gungula; pej. čopor, krdo, stado, stoka, nakot, pučina, rulja, bagra, ološ, fukara, marva, horda, ordija, plebs, bulumenta, marmalja, nef. buljuk

svjetionik m nef. lanterna

svjetlati imprf. (~ *površinu da dobije sjaj*) laštiti, ulašćivati; nef. glancati, luštrati

svjetlo n svjetlost *usp.*, baklja *usp.*, luč

svjetlost* f **1** (~ *je ovdje slaba*) svjetlo, osvijetljenost, osvjetljenje, rasvjeta, vidljivost, (~ *lampe*) svijetljenje, (~ *koja ne nastaje na temelju zagrijavanja svijetleće tvari*) luminiscencija, (*raditi za svjetlosti*) svjetlo dana, danja svjetlost, dan, vidjelo, Sunčeva svjetlost, sunce; bjelina (*Mjesečeva ~*) mjesečina, (~ *koja prethodi izlasku sunca*) praskozorje **2** (~ *koja ima izvor ili se u čemu odražava*) sjaj, sjajnost, prosjaj, probljesak, svjetlucanje, irizacija, bljesak *usp.*, odbljesak **3** (*unijeti malo svjetlosti u tmurnu atmosferu*) radost *usp.* **4** (*izvor svjetlosti*) svjetiljka *usp.*, svijeća *usp.*

svjetlucati imprf. odsjajivati, odbljeskivati (se), žmigati, žmirkati, bliještati, bljeskati, prelijevati se, ljeskati se, treptjeti, treperiti, palucati, praminjati, sjajiti se, sjati, sijati, (~ *kao iskra*) iskriti, iskričiti

svjetovni adj. građanski; profan, necrkven, sekularan, laički

svjetski* adj. **1** (~ *umjetnik*) svjetskoga glasa/ugleda, svjetske slave/reputacije, općepoznat **2** (~ *čovjek*) od svijeta, civiliziran, kulturan *usp.*, učen, prosvijećen, upoznat

svjež adj. **1** tek/upravo dobiven, (*o jelu*) tek/upravo skuhan/pripremljen, (*o kruhu*) tek/upravo ispečen, (*o voću / povrću*) tek/upravo ubran; nekuhan, nekonzerviran, prirodan **2** (~ *izgled*) čio, odmoran, krepak, snažan, gibak **3** (*svježe zamisli*) originalan *usp.* **4** (~ *dan*) prohladan, hladnjikav; osvježavajući **5** (*u poslu je još ~*) neiskusan *usp.*

svlačenje* n (~ *pred publikom*) striptiz

svlačionica f garderoba, (*manja ~*) kabina, nef. svlačiona

svladati prf. **1** (~ *neprijatelja*) pobijediti *usp.*, potisnuti, suzbiti, (~ *bez problema teškoće*) provozati se (kroz što) **2** (~ *gradivo*) naučiti *usp.* **3** ~ **se** suzdržati se, suzbiti gnjev, prigušiti gnjev, suspregnuti se, kontrolirati se

svod m **1** (~ *u primorskoj arhitekturi, dio trijema*) volat, (~ *u obliku luka*) obluk, (*polukružni ~*) kupola, rj. kuba, kube, lukovica **2** (*dio stopala*) rist **3** (***nebeski ~***) ekspr. nebosklon

svoditi imprf. *usp.* svesti

svodnica f svodilja, nef. podvodačica, peza, pezilja

svodnik m makro; nef. rufijan, podvodač

svoj* pron. i adj. **1** (*imam i svojih briga*) vlastit **2** (*nije se ugledao na prethodnike, bio je ~*) originalan, izvoran, poseban, izdvojen, neovisan, samostalan, neobičan **3** (*smatra ih svojima*) blizak *usp.*, srodan, (***svoji smo***) rodbina, svojta, srodnici, prijatelji; razumijemo se

svojstvenost f vlastitost, prirođenost, urođenost

svojstvo n karakteristika *usp.*, kvaliteta, značajka, obilježje, odlika, atribut, rj. pridjev; sposobnost, (~ *čovjeka*) osobina *usp.*, (*opće prepoznatljivo ~*) nef. štih, (*neistaknuto ~*) prizvuk

svrab m nef. šuga

svrabljiv adj. nef. šugav

svratiti prf. **1** (~ *do koga*) navratiti (se) *usp.*, zaustaviti se, (*naglo ~*) banuti; odsjesti **2** (~ *što*) skrenuti *usp.*, navesti

svrdlati imprf. bušiti, nef. burgijati

svrdlo* n nef. sveder, burgija

svrdonice f pl. trstenica, surla

svrgnuti prf. (~ *vladara*) zbaciti, oboriti, skinuti, ukloniti, smijeniti, (~ *s prijestolja*) detronizirati

svrhovit adj. svrsishodan, shodan, svršan, sa svrhom, teleologijski, teleološki, oportun, prikladan, pogodan, zgodan, savjetan, koristan *usp.*, odgovarajući *usp.*, uporabljiv, primjenjiv, promišljen, smislen, pragmatičan, (*upotrebljiv u praktične svrhe*) utilitaran

svrhovitost f svrsishodnost, shodnost,

svršnost, svrha, oportunost, prikladnost, pogodnost, zgodnost, savjetnost, korisnost, uporabljivost, primjenjivost, promišljenost, pragmatičnost, utilitarnost, (*opća* ~) teleologija

svrstati (se) prf. uvrstiti (se), poredati (se), grupirati (se), (~ *po rangu*) rangirati, (~ *u što*) smatrati se (čim), uvrstiti se (u što), ubrojiti se (u što), uračunati se (u što), smjestiti se (kamo)

svrstavanje* n grupiranje, uređivanje, (~ *prema tipovima*) tipiziranje, tipizacija, (~ *prema sistemu*) sistematizacija

svrstavati (se) imprf. *usp*. svrstati (se)

Š

šafran m (*bot.*) podlesak, nef. kaćun

šafranika f (*bot.*) bodalj

šahovnica* f 1 šahovska ploča, nef. šah 2 (*nef.*) hrvatski grb

šaka* f **1** (*stisnuta* ~) pesnica, nef. pest, (*gornji dio šake*) nadlanica **2** (~ *ljudi*) mali broj, malo, šačica, šaku, beznačajno malo, ništa **3** (~ ***jada***) jadnik, nemoćnik

šakal m **1** (*zool.*) čagalj **2** (*o ljudima*) strvinar, krvopija

šal* m (*dugi ženski* ~) ešarpa, (*veći pleteni* ~) ple(j)d, (~ *od posebne vrste kašmira i svile, ili općenito širok i dugačak*) pašmina

šala f **1** pošalica, dosjetka, duhovitost, domislica, duhovita upadica, igra riječi, vic, geg, smicalica, mudrolija, komedija, cirkus, lakrdija *usp.*; nef. fora, (*bezazlena* ~) zadirkivanje, draškanje, igra, zabava, bockanje, peckanje, peckalica, zabadaljka, (*ružna* ~) izrugivanje, ruganje, podsmijeh, podsmjehivanje, nef. šega, (*neukusna* ~) seljački vic, seljačka šala, šokačka šala, (*lascivna* ~) masna šala, paprena šala, (*gruba* ~) neslana šala **2** (*nestašan postupak*) nestašluk, nestašnost *usp.*, obmana; nef. štos **3** (*to je samo* ~) sitnica, malenkost, beznačajnost, ništa

šalica* f (*orijentalna* ~) fildžan

šaliti se imprf. **1** zbijati šalu, praviti šalu, tjerati šalu, govoriti dosjetke, zbijati lakrdije, tjerati komedije, komedijašiti, komedijati, udariti u šalu, lakrdijati; nef. ludirati se, šegačiti; ne misliti ozbiljno; zadirkivati, bockati, peckati, draškati, igrati se, poigravati se, zabavljati se; nef. zafrkavati se, zezati se, zavitlavati (koga), (~ *ružno s kim*) rugati se, izrugivati se (komu), podsmjehivati se (komu), tjerati šalu/sprdnju/komediju (s kim), izlagati (koga) podsmijehu **2** (~ *s čim*) ne uzimati/shvaćati ozbiljno, zanemarivati, ne misliti (na što), podcjenjivati; usuđivati se, izlagati se opasnosti

šaljivac m šaljivčina, šaljivko, komedijaš, komedijant, cirkusant, lakrdijaš, komičar, veseljak, vragolan, spadalo, glumac; nef. zafrkant, zezant, zezator, šeret

šampinjon m knjiš. rudnjača

šapat m šaptanje, šaputanje, šuškanje, došaptavanje, bobot, mrmljanje

šapika f (*bot.*) popanak

šapnuti prf. došapnuti, prišapnuti; ekspr. šanuti

šaptač m (~ *u kazalištu*) sufler; nef. šaptalac

šaptati imprf. šaputati, šuškati, došaptavati se, (~ *glumcu u kazalištu*) suflirati

šaptav adv. šaputav, šuškav, mukao, tih

šaptavost f šaputavost, šuškavost, muklost

šaptom adv. 1 (*govoriti ~*) šapćući, šapatom, šaputavo, šuškavo 2 (*~ pasti*) bez otpora/prosvjeda, bez riječi

šarage f pl. (*~ zaprežnih kola*) nef. gatre, koš, ljesa

šarati* imprf. 1 (*~ po papiru*) iscrtavati, crtati, (*~ točkama*) točkati, (*~ prugama*) prugati 2 drljati, piskarati, škrabati 3 (*~ jaja*) bojiti, oslikavati, ukrašavati, šareniti 4 (*~ ovamo-onamo, nef.*) vrzmati se, lutati *usp.*, krstariti, tumarati, vrludati, (*~ u odgovorima, nef.*) izvlačiti se, vrdati, izvrdavati se, zaobilaziti istinu, lagati, pričati laži 5 (*~ u braku*) varati, biti nevjeran

šaren adj. 1 (*sa šarama*) šaran, šarast, prošaran, išaran, (*šarena haljina*) raznobojan, višebojan, pun šara, u svim bojama; slikovit, živih boja, vašarski, (*pomalo ~*) šarenkast, (*posut točkama*) točkast, (*s prugama*) prugast, isprugan, zebrast; nef. pisan, štrafast 2 (*šarene priče*) raznolik, šarolik, raznovrstan, različit, (*rukopis knjige je nekako ~*) neujednačen, nesustavan 3 (*o osobama*) nepouzdan, sumnjiv, nejasan, mutan, nedefiniran

šarenica* f (*~ oka*) rj. iris

šarenilo n raznobojnost, višebojnost; šarenkastost; šarastost; raznolikost, raznovrsnost, šarolikost, različitost

šarka f zglobnica; nef. pant, šarnir, baglama, babak

šarlah m nef. crven, šarenica, škrlet, skarlatina, skrlet(ina)

šarlatan m neznalica *usp.*; hvalisavac, hvastavac; obmanjivač, varalica, sljepar; nadriliječnik; opsjenar, negromant; nef. čaratan, mustra

šarlatanski adj. *usp.* šarlatan; (*~ obaviti posao*) nekvalitetno, loše, nef. fušerski

šarmer m ženskar *usp.*, osvajač, (*~ koji umije zanimljivo razgovarati*) kozer

šarmerstvo* n kozerstvo

šator m ekspr. čador, (*cirkuski ~*) šatra, (*~ Cigana nomada*) čerga

šav* m spoj, spojište, sastavnica; rub, (*~ ženske čarape po sredini*) nat, (*~ nastao zavarivanjem*) var

šećer m slador, (*prirodni ~ u bilju*) saharoza, (*grožđani ~*) glukoza, glikoza, (*sastavni dio mlijeka sisavaca*) laktoza, (*voćni ~*) fruktoza, (*zamjena za šećer*) sladilo; arh. slador, nef. cukar, cukor

šesnaesterac* m (*sp.*) kazneni prostor

šestar m nef. cirkl, arh. šestilo

šešir* m klobuk, (*visoki tvrdi ~ u obliku valjka*) cilindar, polucilindar, nef. halbec, (*cilindar koji se može spljoštiti*) klak, (*plosnati tvrdi slamnati ~*) žirardi, đirardi, (*slamnati ~ širokog oboda*) sombrero, (*tvrdi ženski modni ~ bez oboda*) tok(ic)a, (*polukružan ~ koji loše stoji na glavi*) nef. vrčina; nef. škrl(j)ak

šetalište n promenada, korzo, šetnica, (*zidana obala rijeke kao ~*) kej, (*~ uz more, u primorskim gradovima*) riva

šetnja f rj. prohod

šiba f prut, batina *usp.*, palica *usp.*, (*tanka ~ od mlade biljke*) izbojak, omlad

šibati imprf. 1 (*~ dijete*) udarati, tući *usp.*, batinati, (*~ bičem*) bičevati, (*~ čime po zraku*) vrtjeti, mahati 2 (*~ koga riječima*) koriti, grditi, kritizirati, (*~ osude na sve strane*) upućivati, ciljati, smjerati, nišaniti 3 (*kiša šiba*) šikljati, udarati, padati iz neba i iz zemlje, izbijati, (*~ cestom*) juriti

šibnuti prf. 1 (*~ koga*) udariti šibom, ošinuti, lupiti, mlatnuti 2 (*voda je šibnula iz kabla*) šiknuti *usp.*, snažno poteći 3 (*~ u suprotnom smjeru*) nagrnuti, jurnuti, (*~ zrakom*) proletjeti; zafijukati

šic interj. pis

šifra f (*~ u bankovnom poslovanju*) zaporka, (*~ za otvaranje sefa*) kombinacija

šiknuti prf. 1 (*o krvi*) briznuti, šibnuti, poteći mlazom, pokuljati, izbiti, štrcnuti, (*o vatri*) buknuti, suknuti, izbiti (*o biljkama*) nef. iždžikljati 2 (*~ što*)

zamahnuti; zavitlati, baciti **3** (~ *koga, nef.*) ošinuti, odalamiti, udariti

šiljast adj. zašiljen, zaoštren, oštar, konusan, (*o licu / nosu*) nef. špičast

šimšir m (*bot.*) zelenika, nef. bušpan

šipak m **1** (*voće*) nar, mogranj, granat, rj. glavaš **2** (*plod divlje ruže*) nef. šipurak **3** (~ *na vrhu roga goveda*) roščić **4** interj. (*nef.*) ništa, ne; nef. figa

šiprag m grmlje, žbunje, šikara, šipražje, šikarje, makija, šiblje, rusje, šibljak, šibljik, šibljar, šušnjar, guštik, guštara, gušćak, česta, trnjak, trščak, rakitnjak, ševar, vrzina

širenje n *usp.* širiti; (*naglo ~ pojave*) jačanje, narastanje, nailaženje, val

širina* f **1** (*modra ~ ispred njih*) (golemo) prostranstvo, neograničen/otvoren prostor, polje, golemost, beskraj(nost), neizmjernost; pučina **2** (~ *njegovih ideja*) opseg, amplituda, doseg, domašaj, domet, dohvat, raspon, razmjer, promjer, veličina, opsežnost, opširnost, dalekosežnost, ekstenzivnost, ekspanzivnost, razvijenost, rasprostranjenost, raširenost **3** (*postupak pokazuje iznimnu širinu*) velikodušnost, širokogrudnost; emancipiranost, slobodoumnost, otvorenost, liberalnost, snošljivost, tolerantnost, tolerancija, širokovidnost; obrazovanost, znanje

širiti imprf. **1** (~ *tkaninu*) raširivati, razvlačiti, rasprostirati, rastezati, razapinjati, (~ *noge kao žaba*) krečiti, raskrečivati **2** (~ *poduzeće*) razvijati, proširivati, uvećavati, povećavati, širiti granice (čega), unapređivati, (~ *strah*) sijati **3** (~ *vijesti koje ne treba*) brbljati *usp.*, razglašavati, propagirati, pej. telaliti, trubiti, rastrubljivati **4** ~ **se** (*ispunjavati prostor / prelaziti granice prostora*) prostirati se, pružati se, protezati se; razvlačiti se, razmicati se, raskriljivati se **5** (*vijesti se šire*) kružiti, kolati, cirkulirati, strujiti, raznositi se, rasprostirati se, prenositi se **6** (~ *u tijelu*) gojiti se, debljati se, proširivati se, povećavati se, rasti, bujati, (~ *naglo*) rasti kao gljive **7** (*bolest se širi*) uzimati maha, dobivati velike razmjere, napredovati, odmicati, rasplamsavati se, (*organizmi se šire*) razmnožavati se... rasplođivati se, množiti se, (*navike se šire*) uvreživati se, uvrežavati se, usađivati se, uzimati maha, ulaziti u običaj, (*o čemu zloćudnom*) metastazirati **8** (~ *na tuđem, pej.*) zauzimati, osvajati, koristiti (što), uživati (što); naseliti se, nastaniti se, smjestiti se **9** (~ *u oholosti*) razmetati se *usp.*

širok* adj. **1** (~ *automobil*) prostran, neskučen, komotan, udoban, oširok, (*pretjerano ~: o odjeći*) vrećast; velik, omašan, golem, beskrajan **2** (~ *izvještaj*) iscrpan, detaljan; višestran, priličan, znatan, obilan, ekstenzivan, svestran, obuhvatan, (~ *plan*) opsežan, zamašan, dug, opširan, dalekosežan, sveobuhvatan; općenit **3** (*široki interesi*) opći, općenit, tipičan, zajednički **4** (~ *čovjek*) velikodušan, širokogrudan, nesebičan, emancipiran, slobodouman, liberalan, tolerantan, snošljiv, širokovidan, širokih horizonata, svjetski; obrazovan, pun znanja, (*široko znanje*) enciklopedijski, (~ *osmijeh*) srdačan

široko adv. *usp.* širok; (~ *rasprostranjen*) u velikoj mjeri, nadaleko, masovno, jako, veoma, (~ *otvoren: o očima*) raskolačen, izbuljen

širom adv. **1** (~ *otvoriti vrata*) potpuno, dokraja, sasvim, posvema **2** (*to se događa ~ svijeta*) diljem, po, posvuda **3** (*sve stoji onako ~*) nesređeno, razbacano, neuredno, kojekako

šišarac m (*zool.*) šiškarica, nef. babuškar

šišati* imprf. rezati, (~ *vunu*) strići

šišmiš m knjiš. netopir, nef. slijepi miš

šivaćica f šivaći stroj, (*bilo kakva naprava za šivanje*) šivač

šivaonica f šivačnica; krojačnica

šivati imprf. šiti

šivenje n šivanje, arh. šiće

škakljati imprf. golicati, draškati, nadraživati, izazivati

škakljiv adj. **1** (*osjetljiv na škakljanje*) golicav, draškav, nadražljiv **2** (~ *problem*) delikatan, osjetljiv, nezgodan, složen, kompliciran

škakljivost f 1 golicavost, draškavost, nadražljivost 2 delikatnost, osjetljivost, nezgodnost, složenost, kompliciranost

škare* f pl. t. 1 (~ *kojima se usekuju svijeće*) usekač, (*dvoručne ~ za šišanje ovaca*) nef. strig; nef. nožice 2 (~ *su na djelu*) cenzura, zabrane, izrezivanja

škola* f 1 (*mala ~*) predškola, predškolska nastava, (*obvezatna ~*) osnovna škola, pov. pučka škola, (~ *nakon osam razreda*) srednja škola, stručna škola, strukovna škola; gimnazija, licej, (*obrazovna ustanova za zajednički život učenika*) internat, (*privatna srednja ~ s internatom / specijalizirana visokoškolska ustanova*) koledž, (*visoka ~*) sveučilište, fakultet, nef. faks, akademija, (*vjerska ~*) bogoslovija *usp.*, (*najviša glazbena ~*) konzervatorij, (*učiteljska ~*) arh. preparandija; arh. učilište, ekspr. hram prosvjete 2 (*cijela ~ je došla*) nastavnici; učenici 3 (~ *u umjetnosti*) smjer, stil, učenje, nauk, naučavanje, nef. učenje, (*Hegelova ~*) sljedbenici, pristalice, pristaše, učenici, krug, privrženici, ljubitelji 4 (*to je stara ~*) mišljenje, nazor, shvaćanje, gledanje, uvjerenje, sud, način života, sustav mišljenja 5 (*dobra životna ~*) pouka, iskustvo

školski adj. 1 (~ *sat*) nastavni 2 (~ *primjer*) tipičan, (~ *način rada*) početnički 3 (~ *izgovor*) naučen, prenaučen, artificijelan

školstvo n prosvjeta, školski/prosvjetni sustav

škopitelj m štrojitelj, štrojač

škopiti imprf. štrojiti, strojiti, kastrirati, (~ *pijevca*) kopuniti

škorpion m štipavac; nef. škorpija, akrep, jakrep

škrba f škrbina, (*oštećen zub / mjesto na zubu*) krezubina, krnja

škriljevac m škriljavac, nef. škriljac

škripa f (~ *namještaja*) škrip(ut), škripanje, (~ *zubi*) škrgut(anje)

škripac m 1 (*tehnička naprava*) stega, stegač, stezač, škrip, pritega, procijep; nef. šrafštok 2 (*baš je u škripcu*) neugodnost, tjesnac, procijep, neprilika, nevolja, muka, briga, problem, poteškoća, nezgoda; nef. gabula 3 (*upala skočnog zgloba u konja*) nef. karakuš

škripati imprf. 1 škripiti, (*o zubima*) škrgutati, (*pomalo ~*) škriputati, škripuckati; nef. škrbotati 2 (*o poslu / planovima, nef.*) zastajati, spoticati se, imati poteškoća, ne ići, nazadovati *usp.*

škrip(ut)av adj. škrgutav

škrob* m nef. štirka, štirak, arh. krušilo

škrobiti imprf. nef. štirkati, arh. krušiti

škropilica f škropilo, nef. kropilo

škrt adj. 1 (~ *čovjek*) štedljiv, nedarežljiv, tvrd, tvrde ruke, tvrdički, nef. cicijaški, tvrd na pari; ekspr. ne bi dao ni Bogu tamjana, (~ *u hvalama*) umjeren, suzdržan 2 (~ *urod*) siromašan, oskudan, jadan, bijedan, nedovoljan, nedostatan, slab, loš

škrtac m škrtica, tvrdica, cjepidlaka, (*veliki ~*) škrčina; nef. stipsa, gagrica, cicija, gramzivac, cincar, ekspr. arh. skup

škrtariti imprf. tvrdičiti, biti škrt, (*biti pretjerano sitničav u vezi s novcem*) ekspr. cijepati dinar načetvero; nef. cicija(ši)ti

škrto adv. *usp.* škrt; škrtareći, oskudno, premalo, (*davati komu ~*) na kapaljku, nef. namalo

škrtost f 1 škrtarenje, tvrdičenje, tvrdičluk; umjerenost, suzdržanost; nef. cicijaštvo, cicijašenje, cicijašluk 2 oskudnost, siromaštvo, nedovoljnost

šljokica f jasprica, nef. tepeluk

šmrkati* imprf. ušmrkivati, (~ *duhan u nos*) nef. šnjofati

šogor m 1 (*ženin brat*) šurjak, šura 2 (*muž ženine sestre*) pašanac, nef. pašenog 3 (*sestrin muž*) nef. zet

šogorica f 1 (*bratova žena*) snaha, nef. nevjesta 2 (*jedna sestra prema mužu druge*) svast, svastika

šojka f (*zool.*) kreja

šok* m 1 (*slušati sav u šoku*) užasnutost, užas, preneraženost, preneraženje, zapanjenost, zaprepaštenje, zaprepašte-

nost, uzbuđenje, strah, prepast, zgražanje, sablazan; otupjelost, klonulost, onemoćalost, iscrpljenost **2** (*taj događaj je bio ~*) silan udarac, nesreća, trauma, neugodno iznenađenje; izvor užasa/poremećaja, slom

šokantan adj. užasavajući, užasan, potresan, uznemirujući, zapanjujući, zaprepašćujući, strašan, strahovit, zastrašujući, grozan, jezovit, odvratan, nečuven, skandalozan, sablažnjiv, besraman

šokirati (se) imprf. i prf. prenerazivati (se), prenerażavati (se), preneraziti (se), osupnjivati (se), osupnuti (se), zapanjivati (se), zapanjiti (se), zaprepaštavati se, zaprepastiti se, zanijemjeti, užasavati (se), užasnuti (se), zgranuti (se), prestraviti (se), zgrožavati se, zgroziti se; skandalizirati (se), sablažnjavati (se), sablazniti (se)

šotka f (*obliji kraj jaja*) tušika, tučak

špageti* m pl. (*o jelu*) nef. paštašuta

španjolka f španjolska groznica/gripa, nef. španjola

špekula f nef. franja, pikula, frenja, kliker

špil m (~ *karata*) snop, nef. mac

špirit m arh. žesta, žestica

špranja f šćika

špricer m rj. uštrcak

štagalj m sjenik, šupa, pojata

štakor m nef. pantagana

štap* m **1** palica *usp.*, motka, batina *usp.*, (~ *za oslanjanje u hodu*) nef. batina, kljuka, bagulin(a), špacirštok, (*glogov ~*) glogovac, (~ *za tjeranje ribe na rijeci*) kijač(a), (*ljeskov ~*) ljeskovac, ljeskovača **2** (*biljarski ~*) tak, kej, (~ *u igri klisa i palje*) palja

štavionica f kožarnica, kožara

štaviti imprf. (~ *kožu*) činiti, uštavljivati, strojiti, kiseliti; nef. tabačiti

štedjeti imprf. **1** pripteđivati, ušteđivati, umjereno/štedljivo trošiti, štedljivo/pažljivo raspolagati, štedljivo upotrebljavati, biti ekonomičan, ekonomizirati, dobro raspolagati, racionalno trošiti/ulagati, smanjivati troškove/izdatke, spremati, skupljati, nagomilavati, zgrtati, stvarati zalihe, stavljati paru na paru, čuvati, stiskati, vezati kraj s krajem, nef. stezati remen, stavljati na stranu, imati/stvarati ušteđevinu, (~ *kod kuće*) nef. držati u kući, (~ *za koga/zbog koga*) otkidati/odvajati od usta, (~ *na računu*) ulagati, držati novac u banci, (~ *na određeni rok radi viših kamata*) oročavati, (*prekomjerno ~*) škrtariti *usp.* **2** (~ *koga*) biti obziran/pažljiv, ne biti kritičan, čuvati, pošteđivati, oslobađati (od čega), paziti **3** ~ **se** čuvati se, ne izlagati se naporima, ne trošiti snagu, ne trošiti se

štedljiv adj. nerasipan, ekonomičan, čuvaran, brižan, kućevan, umjeren, suzdržljiv, tvrd, (*pretjerano ~*) škrt *usp.*, (~ *na riječima*) šutljiv, mučaljiv, negovorljiv, škrt na riječima; nef. šparan

štedljivac m šalj. hrčak, (*pretjerani ~*) škrtac *usp.*

štedljivost f nerasipnost, štednja *usp.*, ekonomičnost, racionalnost, čuvarnost, brižnost, pažljivost, kućevnost, umjerenost, suzdržljivost, tvrdoća; škrtost *usp.*; nef. šparnost

štednja f **1** (~ *na svim planovima*) racionalno/štedljivo trošenje, štedljivo/pažljivo raspolaganje, ekonomičnost, ekonomiziranje, racionalno ulaganje, štеđenje, štedljivost, čuvanje **2** (*kupiti što od štednje*) ušteđevina, ušteda, nef. zašteđevina, ušteđen novac; kapital, glavnica, (novčana) zaliha, pričuva, rezerva, fond, resursi

štene n psić, pašče, nef. pesek, (*muško ~*) štenac

šteta f **1** gubitak *usp.*, nef. kvar; trošak, (*manja ~*) oštećenje, (*moguća ~*) rizik, (*od njih je doživio puno štete*) povreda imovine/časti, kršenje (čega), nepravda, bol, oskvrnuće, okrnjenje, (*pretrpjeti štetu*) biti na šteti, biti oštećen, pretrpjeti gubitak, izgubiti (što), ostati bez (čega), (~ *na automobilu*) oštećenje, oštećenost, uništenje, (~ *izazvana ratom*) ratna šteta, (~ *izazvana bespravnom sječom šume*) šumska šteta, (~ *od stoke na njivama*) poljska šteta, (*potres je iza-*

zvao strašnu materijalnu štetu) razaranje, opustošenje, opustošenost; propast, razvaline, ruševine, (~ *nastala u dobroj namjeri*) medvjeđa usluga; nef. škoda **2** (***otići u štetu***) otići u otpad, biti odbačen/bačen, nef. otići u škart **3** interj. (~ *toliko ljudi*) grehota, (~ *toliko posla*) žalibože; uzalud

štetan adj. škodljiv, otrovan, virulentan, opasan (za zdravlje), nezdrav, negativan, nepovoljan, kontraproduktivan, loš, (*iznimno* ~) poguban, pogibeljan, razoran, destruktivan, koban, (*o proizvodima s pesticidima*) nef. živa kemija

štetiti imprf. (~ *komu/čemu*) nanositi štetu, škoditi, nef. uditi, (~ *što*) oštećivati

štetnost f otrovnost, škodljivost, opasnost, nezdravost, negativnost, nepovoljnost, kontraproduktivnost, pogubnost, razornost, destruktivnost, kobnost

štetočinja m štetočinac, štetnik, štetočina, (*različite štetočinje na biljkama*) crvci, pacrvi, uši, gusjenice, strizibube, moljci, savijači, žišci, pipe

štićenik m branjenik; učenik; miljenik, proteže, pej. minjon; othranjenik, iron. gojenik, gojenac

štititi (se) imprf. čuvati (se), zaštićivati (se), zaklanjati (se), braniti (se), skrivati (se), bdjeti (nad čim), stajati iza koga, brinuti (se) *usp.*, pomagati

štitnik m **1** (~ *na kapi*) štit, zaslon, nef. šilt, frontin; zaklon, branik, (~ *za koljena*) koljenica, (~ *koji se navlači*) navlaka, (~ *koji se omotava*) omotač, omot, ovitak, (*ono čim je što obloženo*) oblog, (~ *za vrh prsta*) naprstak, (~ *kojim se što pokriva*) pokrivalo, (~ *od snježnih nanosa*) snjegobran **2** (*rj.*) zaštitnik *usp.*

štitnjača f štitna žlijezda

što* **1** pron. (*imaš li* ~) nešto, (~ *(ti) je?*) nef. koji (ti) je vrag, (~ *ne dođeš*) zašto, zbog čega **2** adv. (*da mi je zaraditi* ~ *novaca*) malo, bar/makar malo **3** conj. (*dugo* ~ *te ne vidjeh*) otkad, ima što, (*raspoložen je* ~ *su došli*) jer, (*nijedan nije tako hrabar* ~ *on*) kao, (*odlazili su* ~ *u grad,* ~ *u inozemstvo*) ili...ili, bilo...bilo, dijelom...dijelom, (*u poredbenim rečenicama:* ~ *... to...*) ukoliko...utoliko, čim... tim **4** (***ma*** ~) bilo što, što bilo, što god, crni vrag, (~ ***bilo***) makar nešto, makar malo, makar koliko, (***bilo*** ~ ***bilo***) ma što (da) bilo, ma što (da) se dogodilo, (~ ***se može***) što ćeš/ćemo, tako je to, tako stoji stvar, (~ ***ti bi***) jesi li pri sebi, kako si mogao, (~ ***da ne bih***) kako ne bih, zašto da ne bih, (~ ***je tuje***) ništa se ne može, mora se pomiriti s tim, (~ ***s tim***) ništa zato, (pa) što onda, ne smeta, ne mijenja na stvari, ne igra nikakvu ulogu, nema važnosti; (to) ne pomaže, (to) ničemu ne služi/ništa ne vrijedi, (***nema*** ~ ***nema***) svega ima, sve je tu, sve se nudi, ima u izobilju • nef. šta

štogod pron. (*možeš li* ~ *naći*) bar malo/ nešto, nešto (malo), bilo što, makar što, što

štoviše adv. čak, dapače, pače, osim toga, nadalje; nef. štaviše

štrajk m obustava rada, odbijanje rada

štrajkolomac m nef. štrajkbreher

štrk(alj) m (*zool.*) obad

štur adj. **1** (~ *iskaz*) oskudan, siromašan, suhoparan, suh **2** (*šturi plodovi*) sasušen, sparušen, suh, mršav, zakržljao, jalov, pust

šturost f **1** oskudnost, siromaštvo, suhoparnost, suhoća **2** sasušenost, sparušenost, mršavost, zakržljalost, jalovost, pustoća

šum* m zvuk, (~ *vode*) klokot *usp.*, bobot, zapljuskivanje, pljusak, (~ *lišća na vjetru*) šumor(enje), (~ *lišća/papira/ pijeska*) šušanj, šuštanje, šuškor, šuška, šušak, šušur

šuma f **1** (*mala* ~) lug, gaj, šumarak, šumica, čestar, gustiš *usp.*, (*gusta/neprohodna* ~) rj. haluga, (*vrlo gusta* ~) prašuma, džungla, (*jelova* ~ *u Sibiru i sjevernoj Kanadi*) tajga, (*cerova* ~) cerje, cerik, (*jelova* ~) jelik, rj. jelašje, (*borova* ~) bor(ov)ik, borje, (*bukova* ~) bukvik, bučje; arh. knjiš. dubrava, dub, arh. gvozd **2** (~ *papira*) hrpa, brdo, more, rijeka

šumar m lugar

šumarice f pl. anemone

šumjeti imprf. šumiti, (*o vodi*) žuboriti, hučiti, šumoriti, romoniti, nef. romoriti, klokotati *usp.*, (*o vjetru*) hujati, (*o telefonu*) krčati, (*o lišću / papiru / pijesku*) šuštati, šušketati, (*o ledu / pijesku pod nogama*) prštati, prštiti, (*jako* ~) bučati, tutnjiti

šumovit adj. nef. gorovit

šupalj adj. 1 (*o predmetima*) probušen; prazan, (*o plodovima*) sasušen, štur 2 (~ *govor / šuplja osoba*) prazan, bezizražajan, besadržajan, štur; praznoglav, glup, tup

šupljina f 1 (~ *kao dio građe tijela*) duplja, (~ *u živom organizmu izazvana bolešću*) kaverna, (*polukružna koštana* ~ *pokrivena sluznicom*) sinus 2 (~ *u zemlji*) rupa *usp.*, (~ *nastala pucanjem materijala*) raspuklina, raspuknuće, napuknuće 3 (~ *u naobrazbi*) rupa, praznina, lakuna; ograničenost, nerazvijenost 4 (*nakon razgovora ostale su neke šupljine*) nedorečenost, nejasnoća, nespomenuta činjenica

šuša f 1 (*o životinji bez rogova*) šuka, šut, šura 2 (*o osobi*) nevrijednik, beznačajnik, glupan *usp.*

šuškalica f zvečka

šuškavac m (*bot.*) škrobotac, pijetlova kresta

šušketati imprf. (*o izgovaranju ž i š*) šuškati, šušljikati, šušljekati

šušnjar m (*otpalo suho lišće*) nef. šušanj, šumarak

šutanje* n šutnja, muk, tišina; ekspr. mučanje

šutati imprf. 1 (~ *što pred sobom*) udarati, gurati, odbacivati 2 (~ *koga*) šutirati, tjerati, omalovažavati, podcjenjivati, odbacivati, premještati, potrkivati (koga)

šutjeti imprf. 1 ne govoriti, ekspr. mučati, ne oglašavati se, biti tiho, ne izjašnjavati se, mukom mučati, šutjeti/umuknuti mramorkom, šutjeti kao zaliven/kao riba, ne puštati riječi/glasa od sebe, ne davati riječi/glasa od sebe, ne otvarati usta, ne reći ni crne ni bijele, držati jezik za zubima, držati gubicu zatvorenu, biti kuš, ni zuc(nuti), ni pisnuti, ni beknuti, ni da bi riječ rekao, ni da se oglasi, ne obijeliti (ni) zuba, (on/ona...) ni mukaet, (~ *kad se traži izjašnjenje*) podnimiti se, pej. ukurviti se, (*šuti!*) nef. jezik za zube, brnjicu na gubicu 2 (~ *o čemu*) prešućivati, tajiti, kriti, skrivati, šutjeti kao zaliven, biti kao grob, kriti (što) kao zmija noge

šutkati* imprf. (~ *koga*) ušutkivati

šutke adv. šuteći, šutljivo, nijemo, bez riječi, ne dajući glasa, mukom, mučke; mirno; tajno; bez otpora

šutljiv adj. mučaljiv, negovorljiv, škrt/štedljiv na riječima, od malo riječi, nit govori nit mrmori, malorjek, zatvoren, tih, miran, bezglasan; pej. nijem, mutav

šutljivica f mučaljivica, sfinga

šutljivost f mučaljivost, negovorljivost, škrtost/štedljivost na riječima, malorjekost, zatvorenost, mirnoća, bezglasnost; pej. nijemost, mutavost

šutnja* f (~ *u kući zbog nezadovoljstva čim*) nef. tiha misa, (~ *kao reakcija na što*) nijemi otpor, ignorancija, prešućivanje

T

ta part. **1** (*za isticanje*: ~ *svakako*) pa **2** (~ *idi!*) ma, ama, daj, hajde

tableta* f pastila, (~ *prevučena smjesom*) dražeja, (~ *koja se rastapa pod jezikom*) lingvaleta, (~ *u obliku kuglice*) pilula, (~ *koja se stavlja u rodnicu*) vaginaleta

tablica* f (*registarska* ~) pločica, (*skup metodički razvrstanih obavijesti*) tabela, (*školska* ~, *pov.*) pov. školska pločica, pločica

tabu* m zabranjena tema, predmet šutnje; zabrana, nedodirljivost, nepristupačnost

tabure(t) m podnožnik, klupica

tad(a) adv. (~ *je bilo bolje*) onda, nef. onomad, tom prigodom/prilikom, u toj prigodi, taj put, toga puta, u to vrijeme/doba, u taj čas, (*on je nešto rekao i* ~ *su svi ustali*) poslije toga, nakon toga

tada(š)nji adj. ondašnji, onodoban, onovremeni

taheografija f brzotisak

tahometar m brzinomjer

tajan adj. potajan, s(a)kriven, prikriven, pokriven, skrovit, obavijen tajnom, tajanstven, daleko od (očiju) javnosti, privatan, povjerljiv, zakukuljen, zakulisan, nepoznat, ezoteričan, neidentificiran, neotkriven, nevidljiv, (*tajni jezik*) nerazumljiv

tajanstven adj. **1** (*tajanstveno ponašanje*) zagonetan, misteriozan, tajnovit, skrovit, neobjašnjiv, teško objašnjiv, neobičan, nerazjašnjiv, neobrazloživ, zakučast, nedokučiv, neodgonetljiv, zbunjujući, nejasan, čudan, nerazumljiv, neshvatljiv, (*rel.*) otajstven, otajan, (*tajanstvene sile*) mističan, čaroban, taman, (*tajanstveno djelovanje*) tajan *usp.* **2** (*ništa ne govori o svojim planovima,* ~ *je, nef.*) nepovjerljiv, zatvoren

tajanstvenost f **1** zagonetnost, misterioznost, tajnovitost, neobjašnjivost, neobičnost, nerazjašnjivost, neobrazloživost, zakučastost, nedokučivost, nejasnost, čudnost, otajstvenost, otajnost; mističnost, čarobnost, tama, tajnost, skrovitost, skrivenost, sakrivenost, prikrivenost, tajna, obavijenost tajnom, zakukuljenost, zakulisnost, nepoznatost, neidentificiranost, neotkrivenost **2** nepovjerljivost, zatvorenost

Tajland m Tajska, pov. Sijam

tajna* f (*sve je obavijeno tajnom*) tajnovitost, tajanstvenost *usp.*, tajanstvo; nepoznanica, enigma, zagonetka, koprena, veo (tajne), pismo/knjiga sa sedam pečata; rj. hetakomba, (*o radnji/poslu*) nef. škuribanda, (*ob. o vjerskoj tajni*) misterij, otajstvo, (*javna* ~) općepoznata stvar

tajnica* f **1** (~ *u uredu*) nef. sekretarica **2** (*bot.*) divlja riža

tajništvo n nef. sekretarijat

tajno adv. (~ *izvesti što*) daleko/dalje od očiju javnosti, u potaji/tajnosti, bez svjedoka, iza zatvorenih vrata, potajno, zakulisno, iza kulisa, ispod žita/ruke, potajice, krišom, krijući, kriomice, pokrimice, skrivećke, skrivećki, kradom, kradomice, šutke, mukom, mučke, tajom, skriveno, prikriveno, pod krinkom, skrovito, pritajeno, na zadnja vrata, neopazice, neosjetno, neopaženo, neprimjetno, neprimijećeno, nevidljivo, ispotiha, istiha, ekspr. istihana, ne dižući buku, potiho, diskretno, nasamo, u četiri oka

takav* pron. (***kakav ~***: *u dopuštanju čega slabijeg*) makar kakav, makar i slab/loš, makar i slabiji/lošiji; arh. takov, nef. taki

takmac m suparnik, konkurent, rival, oponent, antagonist, izazivač, protivnik, konkurencija, premac, natjecatelj

takmaštvo n suparništvo, rivalstvo, konkurencija, nadmetanje, natjecanje

taknuti prf. **1** (~ *lagano rukom/koga pričom*) dirnuti *usp.*, dodirnuti **2** (~ *u što*) dirnuti, izmijeniti, oštetiti, poremetiti

tako* adv. (~ *dobar*) jako, vrlo, veoma, neopisivo, toliko, arh. toli, (***~-tako***, *kao odgovor na pitanje "kako si/ste"*) osrednje, srednje, neloše, nef. srednja žalost, (~ ***reći***) tako rekavši, gotovo (da je), moglo bi se reći

također adv. i, isto tako, na isti način, (*on je ~ došao*) nef. isto

taksist m taksivozač

takt m **1** ritmično ponavljanje, ritam, (***davati/udarati ~***) određivati ritam **2** (*osnovna ritmička jedinica*) metrička stopa **3** (~ *u ophođenju*) taktičnost, odmjerenost, umjerenost, pristojnost, obzirnost, pažljivost, mjera, osjećaj mjere

taktičan adj. odmjeren, obziran, pristojan, umjeren, pažljiv, pun takta, smišljen, promišljen

taktičar* m igrač

taktika f **1** (~ *rasporeda jedinica*) strategija, vojna vještina, vještina, metoda, način **2** (*nova ~ u uvjeravanju*) ponašanje, postupci, vještina, plan, politika, strategija, proračunatost

Talijan m arh. Talijanac, nef. Digić

talijanizacija f potalijančivanje, talijančenje

talijanizirati (se) imprf. i prf. potalijančivati (se), talijančiti (se), potalijančiti (se)

talk m **1** (*silikatni mineral*) masnik, milovka **2** (*kozmetički proizvod*) kozmetički prah, puder

talog m **1** naslaga, nakupina, nanos, sloj, gustina, mutež; ostatak, (*gust ~*) gustiš, (~ *na dnu vode*) mulj, (~ *crne kave*) nef. fundać, (~ *maslinova ulja nakon cijeđenja*) murga, (~ *pri topljenju masla*) trop, (*vinski ~ u bačvi*) striješ, (*sloj tla nastao taloženjem*) taložina **2** (~ *društva*) dno, ološ

taloženje n nakupljanje, skupljanje, slijeganje, spuštanje, nanošenje, naslojavanje, nagomilavanje, natrpavanje, (~ *čestica raspršenih u tekućini*) sedimentacija

taman* adj. **1** (*bez svjetla*) mračan *usp.* **2** (*o boji*) zatvorene boje/nijanse, zatvoren, mrk, crn, tmast, zagasit, (zagasito) smeđ/siv, tamnosmeđ, sepijast, tamnosiv, čađast; crnkast, smećkast, sivkast; mat, matiran, bez sjaja; tamnokos, vran, tamnook, tamnoput, tamne puti, crnomanjast, crnpurast, crnoput, mrkolik, garav, grahorast, kestenjast, (~ *od sunčanja*) potamnio, osunčan, preplanuo, opaljen **3** (*tamni slučajevi*) zagonetan, nejasan, mračan, tajanstven, nerazjašnjen, neriješen, otvoren; nepoznat, neotkriven **4** (~ *pogled*) neveseo, mračan *usp.* **5** (~ *ton*) dubok, nizak

tamaris m (*bot.*) tamarisk(a), tamariška, metlika

tambura* f (*velika ~ s dvije žice*) šargija, (*najmanja ~*) bisernica

tamničar m uzničar

tamniti imprf. potamnjivati, bojiti tamnim/u tamno, crniti, siviti, smeđiti, zamračivati, mrčiti

tamnovati imprf. tamničiti, robijašiti; nef. robijati, peglati leđa

tamnjeti imprf. **1** (*postajati taman*) mrčati, gubiti sjaj, zamućivati se, crnjeti, sivjeti, smeđiti; mrknuti, mračiti se, smračivati se, tonuti u tamu/mrak **2** (*uspomene polako tamne*) nestajati *usp.*

tamo adv. onamo, (*~-amo*) ovamo-onamo, sad ovdje sad ondje, te ovamo te onamo

tamošnji adj. rj. ondješnji

tanak* adj. **1** (*vrlo ~*) tanan, tanahan, tankovit, tanačak, tanušan, kao papir, proziran, transparentan, kao paučina, paučinast **2** (*tanka osoba*) vitak, izdužen, tankovit; mršav, visok, štrkljast, vižljast; nježan, delikatan, krhak, elegantan **3** (*o nedovoljnim količinama*) malen, oskudan, škrt, ograničen, skroman opsegom, siromašan, neznatan, sitan, sićušan, mršav **4** (*o jelu / piću*) slab, postan, razrijeđen, rijedak, razvodnjen, vodenast, lagan, blag, oslabljen **5** (*~ argument*) jadan, slab *usp.* **6** (*~ glas*) tih, sitan, plah, prigušen **7** (*nef.*) uzak

tananost f tankoća, tankost, tanahnost, tanušnost, tankovitost; vitkost, izduženost; osjetljivost, nježnost, istančanost, profinjenost, suptilnost

tangenta f dodirnica, dirnica

tanin m rj. tr(ij)eslovina

tanko* adv. (*~ pjevati*) visoko, visokim tonom; slabo, malo, jedva čujno

tanjur m nef. p(i)jat

tapecirati imprf. i prf. tapetirati, presvlačiti, presvući, oblagati, obložiti

tarma f (*zool.*) baja

tartuf m gomoljika, književ. jelengljiva

tast m nef. punac

tašt adj. **1** (*~ čovjek*) sujetan, samoljubiv, častohlepan, sebičan, narcisoidan, umišljen, nadut, napuhan, pun sebe, utvaran; ponosan, ohol, arogantan, osjetljiv na svoju vrijednost/ugled **2** (*tašti napori, rj.*) isprazan, bezvrijedan, uzaludan, jalov

taština f **1** sujeta, sujetnost, samoljublje, samoljubivost, častohleplje, samodivljenje, sebičnost, narcisoidnost, umišljenost, nadutost, napuhanost, utvarnost, utvaranje; ponos, oholost, arogancija **2** ispraznost, ništavnost, bezvrijednost, uzaludnost, jalovost

tava f nef. padela, tiganj, prsura, prženica, prosulja

tavan m potkrovlje, nef. sufit, šufit

tažiti imprf. zadovoljavati, toliti, utoljavati, gasiti, blažiti, ublažavati, umirivati, prigušivati, gušiti, umanjivati

te* conj. i, pa

tečaj m **1** (*daktilografski ~*) obuka, izobrazba, kurs, program, nastava, (*~ za ponavljanje gradiva*) repetitorij **2** (*~ valute*) kurs **3** (*stupanj u školovanju, arh.*) razred, godina, godište; semestar, polugodište

tečenje* n **1** (*~ tekućine*) lijevanje, padanje, slijevanje, šikljanje, curenje, gibanje, naviranje, nef. liptanje **2** (*arh.*) tečevina, stjecanje

teći* imprf. **1** (*o kiši*) lijevati, liti, obilno padati, (*~ u velikim količinama*) valjati se, (*suze teku niz lice*) slijevati se; suziti, polaziti, ići, (*jako ~: npr. o krvi*) šikljati, šiktati, loptiti, navirati, izvirati, izlijevati se, istjecati, curiti, kapati, prskati, vrcati, vrvjeti, vreti, kuljati, sukljati, brizgati, juriti, nef. liptati; razlijevati se, (*~ venama*) kolati, strujati, strujiti, optjecati, cirkulirati, pulsirati, (*~ od čega*) otjecati, (*prometnice teku na jug*) pružati se, prostirati se, širiti se, (*~ za kim*) trčati **2** (*sve je teklo dalje*) ići, protjecati, prolaziti, nastavljati se, kliziti, trajati, nizati se, odmicati, održavati se; dolaziti, pristizati, strujati, pulsirati

teglenica* f (*dio konstrukcije pontonskog mosta*) maona, mauna, (*plovilo bez vlastitog pogona*) potisnica, barža

tegoba f **1** (*životne tegobe*) patnja, bol, nevolja, neprilika, smetnja, poremećaj, poteškoća, teškoća, teret, tlaka, trpljenje, muka, mučnost, nedaća, nezgoda, teško stanje, teška situacija, mora, (*~ u duši*) potištenost, depresija, nelagoda, nelagodnost, tegobnost, opterećenje, nef. trauma **2** (*ima raznih zdravstvenih ~*) poteškoća, teškoća, problem

tehnika* f **1** (*~ sviranja gitare*) način, stil, metoda, vještina, umijeće, po-

stupak; izvedba, izvođenje; izvježbanost **2** (*skupa* ~) mehanizacija, opremljenost, strojevi, uređaji

tek conj. **1** (~ *je došao, već prigovara*) čim *usp.*, netom, kako, (*priča ~ da priča*) samo (da), jedino **2** adv. (~ *su stigli*) ovaj čas, netom, (~ *on ih je nadmudrio*) istom, nakon svega/svih, poslije svega/svih, (~ ***tako***) olako, preko volje, samo formalno, otprilike

tekovina f dostignuće, postignuće, stečevina, tečevina, arh. tecivo

tekst* m (~ *pjesme*) riječi, stihovi; jezični dio, (~ *za novi broj časopisa*) prilog, (*zabavan* ~) štivo, (*tekstovi koje su učenici dužni pročitati*) lektira, (~ *napisan rukom*) rukopis, (*lažno mudar* ~) mudrosklepina, (~ *na vidljivom mjestu*) natpis, (~ *sastavljen od dijelova drugih tekstova*) kompilacija, pabirak, (~ *koji iskrivljuje stavove predloška*) persiflaža, (~ *ručno/strojno priređen za tisak*) slog, (~ *koji se komu izgovara*) diktat, (~ *prepisan bez pogrešaka*) čistopis

tekstura f **1** (~ *drveta*) struktura, slojevitost, naslaganost, vanjski znak, izgled, šara **2** (~ *tkanine*) tkanje, potka

tekući* adj. židak

tekućina* f voda, sok, otopina, žitkost (~ *koja kapa*) kapljevina, okapina, (~ *u plodu/sjemenu nekih biljaka*) mlijeko, (*osvježavajuća ~ za čišćenje lica*) tonik, (~ *koja se prva iscijedi*) samotok, prvenac, (*gusta zašećerena ~ kao dodatak lijekovima*) sirup, (~ *koju izlučuje organizam*) iscjedak *usp.*, (*kiselkasta ~ izdvojena iz mlijeka poslije sirenja*) surutka, nef. sirutka

telac m tele, nef. icek, telić

telefon* m (telefonski) aparat; bežični telefon, mobitel, mobilnik; arh. brzoglas

telefonirati imprf. i prf. (~ *komu*) nazivati, nazvati (koga); biti na liniji, razgovarati telefonom, javljati/javiti telefonom, (*kratko* ~) nef. zvrcnuti, (*stalno ~ dosađujući komu*) zivkati, zvonikati; arh. brzoglasiti

telefonski adv. (*javiti komu* ~) telefonom

teleks m teleprinter, dalekopisač

teleprinterski adv. teleprinterom, teleksom, dalekopisačem

teleskop m dalekozor, (~ *s konvergentnom lećom kao objektivom*) refraktor, reflektor

televizija f (*nef.*) televizor, rj. dalekovidnica

televizor m televizijski prijemnik

tema* f **1** (~ *razgovora*) predmet, nef. štof, (*važna/nevažna* ~) pitanje, (~ *o kojoj svi govore*) tema dana, (*lingv.*) dano **2** (~ *djela*) glavna misao; motiv, (*skup* ~) tematika, problematika, skup problema **3** (*administrativna jedinica u Bizantu*) temat

temelj m **1** (~ *zgrade/predmeta*) knjiš. fundus, fundament; podnožje, postolje, podloga, podziđe **2** (~ *istraživanja*) temeljac, osnova, osnovica, uporište, oslonac, stožer, baza, glavni dio, najvažniji dio, temeljne zasade, rudiment, (*ekonomski ~ društva*) osnovica **3** (***do temelja***) potpuno, sasvim, posve, iz korijena, (***iz temelja***) od početka, iz osnove

temeljit adj. (*temeljito istraživanje*) sustavan, dubok, solidan, iscrpan, detaljan, podroban, pedantan, brižljiv, savjestan, dosljedan, profesionalan; opsežan, obuhvatan; akribičan, studiozan, (*temeljite promjene*) od/iz temelja, korjenit, radikalan, potpun, sveobuhvatan, revolucionaran

temeljiti (se) imprf. osnivati (se), zasnivati (se), bazirati se, imati osnovu/temelj, opirati se (o što), počivati (na čemu), oslanjati se, naslanjati se, nastavljati se, polaziti od osnove/temelja

temeljito adv. *usp.* temeljit; (~ *se promijeniti*) stubokom, posve, iz temelja, u cijelosti, sasvim

temeljitost f sustavnost, dubina, solidnost, iscrpnost, detaljnost, podrobnost, pedantnost, brižljivost, savjesnost, dosljednost; opsežnost, obuhvatnost; korjenitost, radikalnost, potpunost, sveobuhvatnost, revolucionarnost

temperamentan adj. živ *usp.*, živahan, poletan, pun žara, žarovit, strastven, vatren, živa vatra, okretan

temperatura* f (*nezdravo visoka* ~) vrućica, ognjica, nef. vatra, fibra, febra, (*imati visoku temperaturu*) ležati u vrućici

templar m hramovnik, božjak, božogrobac

ten m put, boja kože, kakvoća kože; rj. mast, arh. brst

teologija f bogoslovlje; bogoslovija

teorem m poučak, pravilo

teoretski* adj. teorijski; hipotetski, (*teoretsko znanje*) apstraktan, pojmovni, spekulativan, koncepcijski; neprimjenjiv, neprimijenjen, knjiški, akademski

teorija* f **1** (~ *o razvoju čovjeka*) znanja, spoznaje, (~ *koju još treba provjeriti*) hipoteza *usp.*, (*puka* ~) knjiško znanje **2** (*imati čudne teorije o čemu*) ideja, pretpostavka, postavka, teza, nazor, razmišljanje, mišljenje, objašnjenje, obrazloženje

tepsija f protvan, nef. padela, pleh

tepsti imprf. **1** (~ *sag*) oprašivati, isprašivati, prašiti, tresti, skidati prašinu, čistiti od prašine **2** (~ *jako koga*) udarati, biti, tući, mlatiti **3** ~ **se** (~ *okolo*) skitati (se), potucati se, lutati *usp.*

terasa* f (*ugostiteljska* ~) štekat, (~ *na uzvisini*) vidikovac

teren m **1** (*nepristupačan* ~) kraj, tlo, zemljište, površina, područje, sredina, mjesto; gradilište, (~ *koji pada/spušta se*) kosa *usp.*, (*ravan* ~) nizina, dolina *usp.* **2** (*sportaši na terenu*) igralište

teret m **1** (~ *na leđima*) breme, arh. trh, (~ *na ramenu*) naramak, (~ *natovaren na životinju*) tovar, (~ *koji se natovari na konja*) nef. konj, (*brodski* ~) kargo, (~ *koji se postavlja radi stabilnosti*) pritega, balast, opterećenje, (*biti komu pravi* ~) opterećenje, teškoća, briga, smetnja, muka, nevolja, tegoba, obveza, (po)teškoća, prepreka, balast, breme **2** (~ *tijela*) težina, pritisak

teretni* adj. (*teretna životinja*) tegleći, tovarni; vučni

teretnica f konsoman, tovarni list, tovarnica

teritorijalizirati imprf. i prf. opodručivati, opodručiti

termifikacija f toplifikacija

termin* m stručni naziv/pojam, naziv, arh. nazivak

terminal* m (*pom.*) akvatorij, bazen

terminologija f nazivlje, nomenklatura; nazivoslovlje

teror m (~ *na ulicama*) nasilje, zastrašivanje, strah, strava, uništavanje, progon, (fizičko) ugrožavanje; strahovlada, tiranija, (*sistematska uporaba terora u političke svrhe*) terorizam

terorizirati imprf. i prf. zastrašivati, zastrašiti, uništavati, uništiti, progoniti, prognati, ugrožavati, ugroziti, provoditi nasilje/teror/strahovladu, orgijati; nef. zulumćariti

tesar m drvodjelac, nef. cimerman, tišljar, tišler

tesla f bradva

test m **1** (~ *sposobnosti*) testiranje, ispitivanje, ispit, pismeni ispit, provjera(vanje); pismena anketa **2** (~ *u laboratoriju*) pokus, eksperiment

testirati imprf. i prf. **1** (~ *koga*) provjeravati, provjeriti, ispitivati, ispitati **2** (~ *semestar*) ovjeravati, ovjeriti; ovjerovljivati, ovjeroviti, potvrđivati, potvrditi

testis m sjemenik, sjemena žlijezda; nef. jaje, mudo

teško* adv. **1** *usp.* težak; (~ *raditi*) naporno **2** (*bilo im je vrlo* ~ *u toj situaciji*) kritično, neugodno, nezgodno, tužno, mučno, zastrašujuće, nef. gusto **3** (*ide* ~) s mukom, na muku, mučno, s naporom/trudom, s (po)teškoćama, vrlo teško, na jedvite jade, sporo, povuci-potegni; arh. trudno **4** (~ *su se prevarili*) znatno, veoma, silno, vrlo **5** (*kao odgovor kojim se iskazuje nevjerovanje*) sumnjam, nema izgleda, nije vjerojatno

teškoća f **1** (*borba sa svakodnevnim teškoćama*) poteškoća, problem, neprilika, kamen spoticanja, smetnja, zapreka, prepreka, neugodnost, komplikacija, nezgoda, nevolja, tegoba, teret, udarac, muka, hod po mukama, trud, nejasnoća **2** (~ *u odnosima*) spor, razmirica, prepirka

tetrljan m (*bot.*) macina trava

teturati imprf. posrtati, spoticati se, zanositi se, njihati se, lelujati, glavinjati, ševrdati, mlitati, plesti nogama, (~ *od umora*) jedva se držati na nogama; nef. bauljati, batrgati

težak* adj. **1** (~ *posao*) naporan, zahtjevan, zamoran, složen, opterećujući, nesavladiv, teretan, nef. zaguljen, (*prilično* ~) potežak, (*vrlo* ~) olovni, (*teško tijelo*) nezgrapan, debeo **2** (~ *život*) tegoban, mučan, trudan, tegotan, nepodnošljiv, trnovit, pasji, (*teško iskustvo*) traumatičan, tragičan, mučan, opterećujući, (~ *gubitak*) nenadoknadiv **3** (~ *u ponašanju*) naporan, nepristupačan, krut, zatvoren, uštogljen, usukan, zasukan, zadrt, ograničenih vidika, dogmatičan, kompliciran, nezgodan, nepodnošljiv, neizdrživ, čudan **4** (~ *zrak*) neugodan, zagušljiv, zagušan, ustajao **5** (~ *zadatak*) zamršen, kompliciran, nezgodan, nef. šugav, složen, teško shvatljiv/razumljiv, nerazumljiv, neshvatljiv, neizvediv, neizvodljiv, (*teška pogreška*) neispravljiv, nepopravljiv, koban, (~ *slučaj*) neistraživ **6** (*teško jelo*) jak, prezačinjen, mastan **7** (~ *nesposobnjaković, nef.*) velik, nevjerojatan

težina* f **1** (~ *žive životinje*) žive vage, (~ *mesa bez kože/utrobe*) čiste vage **2** (~ *odluke*) važnost, ozbiljnost, značenje, značaj, vrijednost, bitnost, težište **3** (~ *u zraku*) pritisak, zagušljivost **4** (~ *u želucu*) muka, mučnina, gađenje; *usp.* težak

težište* n (~ *njegova rada*) bit, srž, centar, središte, središnja točka, oslonac, uporište

težiti imprf. **1** (~ *nekoliko kilograma*) nef. vagati **2** (~ *za boljim životom*) naginjati, tendirati, biti sklon, nastojati *usp.*, imati aspiracije (prema čemu), biti privučen (čime), željeti (što) *usp.*, ciljati, (~ *dobiti kakav položaj*) pretendirati, (~ *pohlepno za čim*) gramziti, (~ *pretjerano za čim*) ludovati, nef. histerizirati

težnja f želja, čežnja, žudnja, aspiracija, ambicija, tendencija, sklonost, trend, nastojanje, trud, zalaganje

ticalo n antena, (~ *nekih mekušaca*) trak, (*ticala puževa*) rogovi; nef. pipak, pipac, pipalo, pipalica

ticati imprf. **1** (~ *koga*) dodirivati, dirati **2** ~ **se** (*to se* (*koga*) *ne tiče*) odnositi se (na koga/što), tangirati, pogađati, interesirati (se), zanimati (se), brinuti se, ni luk jeo ni luk mirisao, (***ne tiče (te) se***) to nije (tvoja) stvar/(tvoj) posao, tko (te) pita, nije (te) briga

tifusar m pjegavičar

tih* adj. **1** (~ *glas*) prigušen, nečujan, bešuman, bezvučan, slab, blag **2** (~ *mladić*) povučen, nenametljiv, miran, skroman, krotak, pitom, tihe ćudi **3** (*danas su nešto tihi*) mučaljiv, šutljiv, nerazgovorljiv; zanijemio, utihnuo, bez glasa, nijem **4** (*tiha zima*) umjeren, blag **5** (~ *dan*) miran, spokojan, smiren, nepomućen **6** (*tiha ulica*) bez buke, miran, neprometan

Tihi ocean Pacifik, Pacifički ocean

tiho adv. *usp.* tih; ni glasa/glaska, mirno, blago, nečujno, prigušeno, poluglasno, istiha, potiho, podglas, u pol glasa, kroz zube, bezglasno, gluho, polako, lagano, šutke, mučeći, muče, mukom, (~ *hodati*) na prstima; muz. pijano, (*tiho!*) tišina!, mir!; ekspr. tihano

tijekom adv. (~ *rata*) tokom, u toku/tijeku, u doba, u vrijeme, za vrijeme, za (čega), preko (čega), prilikom (čega), kroz (što), u (čemu), tečajem, protjecanjem

tijelo* n **1** (~ *kao ukupnost fizičkih svojstava*) put, (*opći dojam tjelesnoga izgleda*) stas, arh. nef. kip; korpus, etnol. kosti, (*mrtvo* ~) leš *usp.*, truplo, (~ *umrloga u individualiziranom kontekstu*) posmrtni ostaci, zemni ostaci **2** (*kruto* ~, *fiz.*) predmet **3** (~ *sisavaca*) biol. organizam **4** (*važno upravljačko* ~) organ, organizacija, služba, udruženje, skup *usp.*, odbor, (*odlučujuće* ~) gremij, (*stručno* ~ *koje odlučuje o nagradi*) žiri, (*glavno* ~ *poduzeća*) nef. štab, (*biračko tijelo*) korpus

Tijelovo n nef. Brašančevo

tijesak m preša, presa, muljača; knjiš. gnječilica, gnječilo, nef. turanj, stupa

tijesan* adj. uzak, uzan, skučen, ograničen, ograničujući, stisnut, stegnut, zategnut, neudoban, pripijen, priljubljen,

napet; zbijen, sapet, sputan, (~ *rezultat*) nef. knap

tijesno adv. 1 *usp.* tijesan; (~ *je s prihodom*) oskudno, siromašno 2 (~ *povezani*) nerazdvojno, blisko, prisno, intimno, srdačno

tijesto* n (*kiselo* ~) kvas, (~ *za savijaču / burek i sl.*) (raz)vučeno tijesto, korice, (~ *oblikovano u okruglu masu*) okruglica, nef. knedla, (*komadić valjanog tijesta*) valjušci, njoki, (~ *oblikovano žlicom*) žličnjaci

tiještiti imprf. tiskati, prešati, (~ *grožđe*) cijediti, gnječiti; nef. turnjati

tik adv. (~ *do mene*) sasvim do/uz, upravo do/uz, baš

tim m (~ *stručnjaka*) radna grupa, družina, ekipa, postava, sastav, (*sportski* ~) momčad *usp.*

timijan m (*bot.*) majčina dušica

tinktura f rj. močevina

tinta f crnilo

tinjac m liskun

tip* m 1 (~ *pojave / predmeta*) obrazac, uzor(ak), primjerak, oblik, struktura, lik, praoblik, model; vrsta, podvrsta, skupina, sorta, kategorija 2 (~ *dobrog stručnjaka*) prototip

tipka* f (~ *na uređaju*) gumb, dugme, taster, tipkalo; nef. dirka

tipkati imprf. nef. kucati

tipkovlje n klavijatura

tipkovnica f slovište, tastatura

tipograf m grafičar, slagar, slovoslagar, (~ *koji tekst priprema na stroju*) strojoslagar; nef. štampar

tipski adj. klasifikacijski; tipičan, tipiziran

tiranija f strahovlada; silništvo, despotizam, apsolutizam, diktatorstvo, autoritarizam; nasilje *usp.*, okrutnost, ugnjetavanje, tlačenje, porobljavanje, zlostavljanje, samovolja

tiranin m strahovladar, samodržac, apsolutist; silnik, vlastodržac, despot, diktator, okrutnik, nemilosrdnik, ugnjetavač, tlačitelj, mučitelj, porobljivač, batinaš, zlostavljač, nasilnik *usp.*, strah i trepet; nef. siledžija, marva

tiraža f naklada

tirkiz m modruljica

tirkizni adj. modar, zelen, modrozelen

tiskanica f 1 (*ispuniti tiskanicu*) obrazac *usp.*, formular 2 (*o poštanskoj pošiljci*) rj. tiskovina

tiskanje n tisak, tiskarstvo, (~ *tekstova pomoću pomičnih slova*) tipografija, (*ponovno* ~ *pri kojem se vjerno slijedi predložak*) reprint; nef. štampanje

tiskar m nef. štampar

tiskara f rj. tiskarnica, nef. štamparija

tiskati* imprf. 1 (~ *koga kamo*) potiskivati, gurati, odgurivati, tjerati, (~ *što u vreću*) gurati, zbijati, nabijati, uguravati, trpati, kljukati, utrpavati, natrpavati, strpavati 2 (~ *tekućinu iz čega*) cijediti, izažimati, gnječiti, prešati 3 (*o obući*) žuljati, stiskati, stezati, trti, tištati, tištiti 4 (~ *materijale*) umnažati, otiskivati, nef. štampati 5 ~ **se** (~ *u tramvaju*) gurati se, laktati se, stiskati se, naguravati se, gužvati se, nagužvavati se, trpati se, natiskivati se, uguravati se, gomilati se, nagrnuti

tisućljeće n milenij

tisućljetni adj. tisuć(u)godišnji, milenijski

tišina f 1 bešumnost, bezglasnost, šutnja, muk, mučanje, šutanje, mir, mirnoća, spokoj, spokojnost, nepomućenost, (~ *nakon buke*) zatišje, tajac, muk, (*potpuna* ~) gluha/mrtva tišina, duboka/grobna tišina, mrtvilo, ekspr. gluhot, (~ *na vodi*) maina 2 (*obaviti što u tišini*) tajnost, potajnost, skrovitost, skrovište

titrica f (*vrsta drača*) vonjavka, lipica

tjedan m nef. sedmica, nedjelja

tjelesni* adj. vanjski, opipljiv, vidljiv; čulan, osjetilan, ćutilan, pohotan; od krvi i mesa, karnalan; svjetovan

tjelesno adv. (~ *izdržljiviji*) tijelom, u tijelu, fizički

tjelesnost f materijalnost; čulnost, ćutilnost, spolnost, putenost; karnalnost; utjelovljenje

tjelohranitelj m tjelesni čuvar, trabant, pratilac, nef. gorila, (*pl.*) tjelesna straža, (*tjelesna straža vladara*) garda

tjena f kor(ic)a, kožica, pokožica, opna, skrama, (~ *koja se skuplja na zubima*) striješ; nef. kožurica

tjeralica f potjernica

tjerati imprf. 1 goniti *usp.*, juriti, ganjati, izbacivati, nef. vijati, perjašiti, (~ *na sve strane*) razgoniti, vitlati, (~ *koga na što*) prisiljavati, natjerivati, nagoniti, siliti, nagovarati **2** (~ *što pred sobom*) kotrljati, (~ *bicikl, nef.*) upravljati (čim), voziti (što) **3** (*o biljkama*) pupati, puštati mladice/pupoljke **4** (*to ih tjera na suze*) izazivati, poticati, dražiti **5** (~ *brzo dalje, nef.*) juriti, trčati, odmicati

tjesnoća f skučenost, uskost, uskoća, uzanost, ograničenost, stisnutost, stegnutost, neudobnost, pripijenost, priljubljenost; zbijenost, sapetost

tjestenina f (~ *cjevasta oblika*) makaroni, nef. manistra, (~ *u listovima*) mlinci, (*tanka dugačka* ~) špageti, (~ *u obliku dugačkih traka*) rezanci, (*vrsta domaće tjestenine*) trganci, tarana; nef. pasta, pašta, tijesto

tješitelj m rame za plakanje

tješiti imprf. smirivati (koga), pružati utjehu, blažiti/ublaživati tugu (komu), utišavati/olakšavati (komu) bol, hrabriti, bodriti, razvedravati, pružati podršku, donositi olakšanje; ekspr. vidati (komu) rane

tkanina* f platno, tekstil, (*deblja* ~) nef. štof, (~ *dobivena odmatanjem čahura dudova svilca*) svila, (~ *od grebene vune*) sukno, čoha *usp.*, (*sukno od grubo otkane vune*) tkanica, (~ *koja se prodaje na metre*) metraža, (*strojno pletena* ~) trikotaža, (*lagana* ~ *zrnate površine*) žoržet, (*tanka gusto tkana* ~) šifon, (*svilena* ~) taft, (*tanka* ~) balon, (~ *od tanko češljane vune / svile / sintetike*) žersej, (*rastezljiva* ~) triko, (~ *s nježnim dlačicama na površini*) baršun *usp.*, (~ *slična samtu i plišu s neravnom vanjskom i ravnom unutrašnjom površinom*) velur, (~ *od celuloznih vlakana i umjetne svile*) viskoza, (*prozračna* ~) zefir, (~ *za radna odijela*) trliš, (~ *za toplu klimu*) panama, (*vrsta pamučne tkanine*) pike, (*pamučna* ~ *s dlačicama s jedne strane*) parhet, barhet, (~ *od valjane vune*) pust(ina), rj. klobučin, nef. filc, (~ *od kemijski dobivenih vlakana*) sintetika, poliester, (*sjajna svilenasta* ~) atlas, saten, nef. kumaš, (~ *grimizne boje*) grimiz, skerlet, (*loša* ~) štraca, (*šarena* ~) basma, cic; nef. roba, materijal

tkivo* n (*vezivno* ~ *koje povezuje kosti*) ligament, (*potkožno vezivno* ~) usmina, (*rožnato* ~) rožina, (*meko* ~ *u zubnoj nutrini*) pulpa, (~ *oko kosti*) okosnica

tko* pron. (*znaš li je li* ~ *bio ovdje*) netko, itko, tkogod, (***ma*** ~) bilo tko, tko bilo, tko god, svejedno tko, crni vrag

tlačenje n ugnjetavanje, potlačivanje, mučenje, izrabljivanje, gnjavljenje, opterećivanje, okrutnost; pritiskanje, pritiskivanje, stiskanje, zbijanje, gaženje

tlačiti imprf. **1** (~ *koga*) ugnjetavati, mučiti, izrabljivati, gnjaviti, opterećivati, pritiskivati, jašiti **2** (~ *što*) pritiskati, pritiskivati, stiskati, tiskati, zbijati, gaziti

tlak m nef. pritisak

tlaka f (*prisilan rad*) kuluk, kulučenje, rabota, teglenje, begluk

tlapnja f privid, pričin, priviđenje, prikaza, iluzija, fantazija, varka, lažna nada, obmana, opsjena, maštanje, san, sanja, maštarija, prividnost, varljivost

tlocrt m tloris

to* pron. (~ *više / bolje*) utoliko, tim, (***gledaj ti*** ~) pazi (ti to), vidi (ti to), (~ ***je*** ~*!*) upravo tako, tako treba, to je prava stvar, (*u značenju nevjerice:* ***kako*** ~) nevjerojatno, nemoguće, nije moguće, ne vjerujem

točan adj. 1 (~ *opis događaja*) vjeran, vjerodostojan, istinit *usp.*, pravilan, odgovarajući, egzaktan *usp.*, doslovan, podroban, temeljit, određen, jasan, ažuran, striktan, strog; podudaran **2** (*sat ti nije baš* ~) precizan, (~ ***kao sat***) vrlo točan/ precizan, kao švicarski sat **3** (~ *dolazak na sastanak*) pravodoban, pravovremen, uredan, ažuran

točionik m šank

točka* f **1** (~ *na kojoj se trenutno nalaze*) mjesto, položaj, pozicija, odredište, sjedište, razina, stupanj, (~ *od posebne važnosti*) nef. punkt, (~ *u kojoj se pravci sijeku*) sjecište **2** (~ *na licu*) mrlja, pjega, piknja, nef. fleka **3** (***i*** **~**, *nef.*) i dosta, i gotovo, nema više, i to je sve

točno adv. *usp*. točan; (*kupiti* ~ *kilogram čega*) ni manje ni više, upravo (toliko), baš, ravno, (*doći* ~ *u osam*) upravo (u), ni prije ni poslije, (~ *pogoditi*) u dlaku

točnost f vjernost, istinitost *usp*., egzaktnost, doslovnost, podrobnost, temeljitost, određenost, jasnoća; preciznost; pravodobnost, pravovremenost, urednost

tôk* m **1** (~ *rijeke*) korito; smjer, put, kretanje, protjecanje, tečenje, protok, struja, strujanje, (~ *rijeke između brda*) nef. prijedor **2** (~ *vremena*) tijek, protjecanje, protok, protek, prolaženje, odmicanje, slijed, tečaj **3** (***biti u toku***) biti dobro informiran, ne zaostajati/gubiti korak

tok m (*predmeti za čuvanje / nošenje čega*) korice, tuljac, navlaka, futrola, prevlaka, omotač, košuljica, kutija, škatulja, etui, tobolac, (~ *za nož*) nožnice

tokarilica f tokarski stroj, nef. strug

tokariti imprf. glodati, rj. točiti, nef. strugati

tolerancija f **1** (~ *u međuljudskim odnosima*) tolerantnost, snošljivost, trpeljivost, liberalnost, emancipiranost, slobodoumnost, pomirljivost, otvorenost, neisključivost, širokovidnost, nepristranost; permisivnost, popustljivost **2** (*tehn.*) dopušteno odstupanje

tolerantan adj. pomirljiv, snošljiv, trpeljiv, trpežljiv, liberalan, slobodouman, emancipiran, otvoren, neisključiv, bez predrasuda, naprednih nazora, širokih pogleda, širokovidan, nepristran, (~ *u borbi mišljenja*) koncilijantan, parlamentaran, (~ *u odnosu na različita mišljenja / stavove*) spektralan, (*pretjerano* ~) permisivan, popustljiv

tolerirati imprf. i prf. prihvaćati, prihvatiti, dopuštati, dopustiti, podnositi, podnijeti, miriti se, pomiriti se (s čim)

toliko* adv. (***ne*** **~**) ne osobito/jako, ne izrazito, (***koliko*** **~**) bar malo, bar nešto, donekle; arh. toli

ton m **1** (~ *u glazbi*) zvuk, (~ *govora*) intonacija, modulacija **2** (*čudan* ~) obraćanje, ophođenje, ponašanje **3** (*nose se zagasiti tonovi*) boja, nijansa **4** (***u tonu (s čim)***) u skladu, (***davati ~ čemu***) određivati način/smjer/stil

tonalitet* m (*boja koja prevladava*) kolorit, osnovna boja, osnova

ton-film m zvučni film, tonski film

ton-majstor m majstor tona, nef. tonac

tonuti imprf. **1** (~ *u vodi*) potapati se, nef. topiti se; uranjati, zaranjati, (~ *u žitku masu*) upadati, propadati, spuštati se, greznuti, (*o suncu*) zalaziti, zapadati, gubiti se, udaljavati se, nestajati **2** (~ *u misli / dubinu čega*) predavati se (čemu), zanositi se, bivati obuzet, ponirati, roniti, zaranjati, uranjati **3** (*sjećanja tonu*) gubiti se, nestajati, propadati, bivati zaboravljen, tonuti u zaborav

tonzile f pl. t. krajnici, mandule

tonzura f postrig

top m **1** (*kratkocjevi* ~) haubica, (*starinski* ~) lumbarda, (~ *koji proizvodi samo prasak*) mužar, prangija, nef. mačkula, maškula, kalun, (*vrsta topa*) merzer **2** (*šah.*) toranj, nef. kula

topao adj. **1** (*o prostorima*) zagrijan, ugrijan, (*jedva* ~) mlak, mlačan, (*o odjeći*) debeo, zimski **2** (*o dočeku*) srdačan, prijateljski, vruć **3** (*tople riječi*) prijateljski, srdačan, ljubazan, suosjećajan, nježan, mek, dirljiv

topinambur m (*bot.*) čičoka

topiti (se)* imprf. **1** (~ *slaninu*) čvariti, pržiti, nef. čvrljiti **2** otapati (se), rastapati (se), odleđivati (se), odmrzavati (se), kraviti se, otkravljivati se; rastvarati (se)

toplina* f **1** zagrijanost, ugrijanost, mlakost, mlačnost, (*izražena stupnjevima termometra*) temperatura, nef. toplota, (*visoka* ~) vrućina *usp.* **2** (~ *u odnosu prema drugima*) srdačnost, ljudskost, nježnost, prisnost, dobrota, suosjećajnost

toplinski adj. termički, nef. toplotni

toplomjer m termometar

topljiv adj. (~ *u vodi/kiselini*) topiv, rastopljiv, otopljiv

topnik m artiljerac; nef. tobdžija

topništvo n artiljerija

toponimija f toponimika, toponomastika

topot m bat, bahat, topotanje, udaranje kopita; buka *usp.*

topovsko meso topovska hrana

topuz m topuzina, buzdovan, (*mali* ~) pov. tokmak

toranj* m kula, zvonik, (~ *na naftnom polju*) platforma, (~ *sa spremištem za vodu*) vodotoranj, (~ *džamije*) minaret, nef. munara

torba f (~ *za spise*) aktovka, (*velika* ~) torbak, (~ *za priručne stvari*) torbica, (~ *koja se nosi na leđima*) naprtnjača *usp.*, (~ *koja se nosi na ramenu*) obramnica, (~ *za naboj*) nabojnjača, (*kožnata valjkasta* ~ *za strijele/pisma i sl.*) pov. tobolac, (~ *koja se prebacuje preko sedla/samara*) bisage, arh. dvanjke, (*šarena* ~ *kao dio narodne nošnje*) zobnica, (*seljačka kožna* ~ *obješena o boku*) nef. jandžik, (*pastirska* ~) nef. tarčug; nef. taška, borša

torzija* f uvijanje, upredanje, sukanje, usukivanje, uvrtanje, zavrtanje, okretanje

totalan adj. potpun, ukupan, cjelokupan, sveobuhvatan, apsolutan, sav, čitav

totalitaran adj. sveobuhvatan, potpun; totalitaristički, autoritaran, apsolutistički; neslobodan, neliberalan, nedemokratski

tovariti imprf. 1 nakrcavati, ukrcavati, utovarivati, natovarivati, prtiti, krcati, puniti, (~ *previše*) natrpavati, nagomilavati, nabacivati, prepunjati 2 (~ *komu što*) opterećivati, preopterećivati (koga čim), prtiti, uvaljivati, nametati (komu što), (~ *komu svašta loše, nef.*) pripisivati, (~ *brigu na glavu*) nakopavati si (na glavu), preuzimati nepotrebnu obvezu, uvaljivati se (u što), navaljivati na sebe

tovnost f utovljenost, uhranjenost

tračnica f šina; pruga

tradicija f 1 (*prenošenje povijesnih činjenica*) predaja, nef. predanje 2 običaji, kultura, kulturno naslijeđe, povijest, baština, živa prošlost

tradicionalan adj. 1 (*koji se odnosi na tradiciju*) predajni, običajni, (*utemeljen na tradiciji*) tradicijski 2 (~ *pogledi*) konzervativan *usp.*, pasatistički, (*koji se odnosi na tradicionalizam/tradicionaliste*) tradicionalistički

trafika f kiosk

trafostanica f transformatorska stanica

trag m 1 (~ *stopala*) stopa, otisak, plantogram, (~ *u snijegu*) prt(ina), (~ *kotača u vlažnoj zemlji*) kolotečina, kolomija, kolosijek, kolovoz, vagaš; ekspr. slijed, rj. put 2 (*vidljivi tragovi prošlosti*) ostatak, preostatak, spomen; obilježje, karakteristika, znak, signal, (~ *druge tvari*) trun, trunčica, (*sitan* ~ *laži*) sjena, natruha, (~ *rane*) ogrebotina *usp.*, ožiljak 3 (*naići na siguran* ~) dokazni predmet, predmet, dokaz, indicija; putokaz

tragičan adj. (*tragični događaji*) koban, zlokoban, smrtonosan, smrtan, strašan, poguban, pogibeljan, katastrofalan, kataklizmičan, nesretan, tužan, potresan, ganutljiv

tragičar m (*pisac tragedija*) traged, (*pravi je ~, nef.*) tragična ličnost, zlosretnik, nesretnik, jadnik, nef. pegula, pehist

tragikomičan* adj. (*s elementima tragedije i groteske*) tragigroteskan

trajan adj. stalan, permanentan, dugotrajan, dugovječan, postojan, ustaljen, neograničen, vječan, neprestan, neprolazan, neprekidan, solidan, čvrst, izdržljiv; neizbrisiv, nenarušiv, neotuđiv, neosporan, neopoziv, neponištiv, neuništiv, nepropadljiv; nef. durašan

trajanje* n vijek, dužina; trajnost, vijek trajanja, (*u minutama*) minutaža, (*predugo* ~) vječnost, prava vječnost, dugotrajnost

trajati imprf. 1 održavati se, zadržavati se, držati se, uzdržati se, postojati; ostajati, izdržavati, živjeti, biti, (*dugo* ~) biti

duga vijeka, zavlačiti se, ići unedogled, nemati ni kraja ni konca, protegnuti se kao Badnja večer **2** (*novac traje do kraja tjedna*) dostajati, dotjecati, biti dosta • nef. ekspr. durati

trajno adv. *usp.* trajan; (~ *boraviti gdje*) za stalno

trajnost f stalnost, permanentnost, dugotrajnost, dugovječnost, postojanost, ustaljenost, neograničenost, vječnost, neprestanost, neprekidnost, solidnost, čvrstoća, izdržljivost; neizbrisivost, nenarušivost, neotuđivost, neospornost, neopozivost, neponištivost, neuništivost, nepropadljivost; nef. ekspr. duranje

traljav adj. **1** (*traljava odjeća*) poderan, dronjav, u krpama; neuredan, prljav, (~ *u svemu što radi*) spor, trom, šantav; površan, nemaran **2** (*traljavo znanje*) jadan, slab, loš, bijedan

traljavac m dronjavac, poderanac, prljavac, prljavko, neurednjak, nemarnik *usp.*

traljavost f **1** poderanost, dronjavost; neurednost, prljavost; sporost, tromost, šantavost; površnost, nemar(nost) **2** slabost, bijednost

tramvaj m (~ *s dvije prikolice*) pov. nef. konvoj, (*konjski* ~) omnibus; arh. rj. munjovoz

trans m ushićenje, ushit, zanos *usp.*, san; hipnotički san

transcendencija f prediskustvo, nadiskustvo

transcendentalan adj. prediskustven

transformacija* f preobrazba, preobražaj, metamorfoza, preoblika, preinaka, pretvaranje, pretvorba

transformirati imprf. i prf. preobražavati, preobraziti, pretvarati, pretvoriti, mijenjati, izmijeniti, promijeniti, oblikovati, preoblikovati, preinačivati, preinačiti, reorganizirati, preustrojavati, preustrojiti

transfuzija f pretakanje, pretok

transgresija f prekoračenje, prelaženje, prelazak; preplavljenje, poplavljivanje

transkripcija f preglašavanje, prezvukovljivanje; prijepis

transliteracija f preslovljavanje

transplantacija f presađivanje

transplantat m presadak

transport m prijevoz, prevoženje, prijevozništvo, prijenos, prenošenje, otprema(nje), otpremništvo

transportirati imprf. i prf. prevoziti, prevesti, odvoziti, odvesti; prenositi, prenijeti; otpremati, otpremiti, (po)slati

transverzala f poprečnica

tranzit m provoz, prolaz; prijevoz, transport *usp.*

trapez* m (*sportska sprava*) viseće vratilo

tratinčica f krasuljak, iskrica, titrica

tratorak m (*bot.*) pijetlova kresta

trava* f **1** (*nakupljena suha* ~ *na morskoj obali*) lažina, nef. mašina, (~ *nikla nakon kosidbe*) otava, (*pokošena* ~ *kao stočna hrana*) sijeno, otkos **2** marihuana

travanj m april

tražen adj. popularan, cijenjen, vrijedan, ugledan; potreban, propulzivan, prosperitetan; dobre prođe, (*ponesen povoljnim prilikama*) konjunkturan, (*kojega manjka*) deficitaran

traženje n traganje, potraga, pretraživanje, pretresanje, prebiranje, istraživanje, nabadanje, njuškanje; težnja, trud; zahtijevanje, izvolijevanje, iskanje, moljenje, moljakanje, prošenje, prosidba, (*uporno* ~ *milostinje*) kamčenje; nef. žicanje

tražitelj* m molitelj, iskatelj

tražiti imprf. **1** tragati (za kim/čim), ići čijim tragom, loviti, (~ *posvuda*) pretraživati, pretresati, prebirati, pregledati, provjeravati, pročešljavati, češljati, (~ *nove činjenice*) istraživati, (~ *nesigurno*) nabadati, (~ *osjetilom njuha*) njušiti, (~ *što predano*) vapiti, žudjeti **2** (*ne* ~ *puno*) zahtijevati, pitati, željeti, htjeti, moliti, prositi, ekspr. iskati, (*uporno* ~ *što od koga*) kamčiti, nef. žicati, vući (koga) za rukav, (~ *uvijek najbolje*) izvolijevati, (*to traži određeni napor*) iziskivati, zahtijevati **3** (~ *istinu*) težiti za (čim), truditi se (oko čega) **4** (~ *vraga*) izazivati opasnost, izlagati

se opasnosti, igrati se vatrom **5 ~ se** (*ljudi istoga uvjerenja se traže*) okupljati se, držati se zajedno, nalaziti se; nef. njušiti se

trbuh* m **1** trbušna šupljina, abdomen, drob; utroba, maternica, (*boli ga ~, meton.*) želudac; nef. stomak **2** (*nešto nalik trbuhu*) utroba, unutrašnjost *usp.*, šupljina; izbočina

trbušina f drobina; pej. mješina, kulja, tripa, škemba

trbušni* adj. abdomenski, abdominalni; nef. stomačni

trčati imprf. **1** (*brzo hodati*) juriti *usp.*, teći, nef. tjerati, (*~ u natjecanju*) utrkivati se, (*~ velikom brzinom*) sprintati, (*~ amo-tamo*) trkati, (*~ više od potrebnoga*) natrčati se, (*~ nakon ugriza obada*) obadati se, nef. abadati se, (*~ oko koga*) trčkarati *usp.* **2** (*o vremenu, nef.*) prolaziti *usp.* **3** (*~ za slavom*) juriti, ići za (kim/čim), truditi se, živo/vatreno nastojati (oko čega)

trčka f (*zool.*) poljska jarebica

trčkaralo n (*on je njihovo ~*) trčkalo, potrčko, potrčkalo, potrkalo, potrkuša, mali od kužine

trčka(ra)nje n jurcanje, motanje; užurbanost, metež, usplahirenost

trčkarati imprf. trčkati, jurcati, motati se (amo-tamo), biti u pokretu, (*~ oko koga*) optrčavati, trčati, dosađivati (komu), moljakati, gnjaviti (koga)

trebati* imprf. (*treba raditi*) potrebno je, valja, nužno je, mora se

trenirati imprf. (*~ što*) vježbati, uvježbavati, baviti se (sportom), (*~ koga*) obučavati, poučavati, učiti

trenutačan adj. momentalan, časovit, brz, iznenadan, nagao; prolazan

trenutačno adv. **1** (*~ je tako*) zasad(a), u ovom času, za neko vrijeme **2** (*~ da si došao*) odmah, smjesta, u isti čas, momentalno, u (istom) trenu, brzo; odjednom

trenutak m **1** (*trajalo je samo ~*) tren, čas(ak), moment, sekunda, minuta, (*u trenutku*) mah, hip, arh. trenuće, (*pravi ~*) ekspr. hora, (*samo ~*) odmah ću, odmah dolazim, odmah se vraćam; dopusti(te), (*krajnji ~ u opasnostima*) voda je došla do grla/nosa/usta/ušiju/vrata **2** (*pravi ~ za što*) prilika, šansa

treperenje n trepet, drhtanje, podrhtavanje, trepetanje, lelujanje, trepćenje, lepršanje, vijorenje, titraj, titranje; vibracija, vibriranje; njihanje, njihaj

treperiti imprf. podrhtavati, drhtati, ljuljati se, trepetati; lelujati, treptjeti, lepršati, vijoriti se, (*treperi komu pred očima*) titrati

trepetljika* f (*stablo jasike*) žuborika

trepnuti prf. (*~ okom*) trenuti, (***dok trepneš***) odmah, smjesta, vrlo brzo

treptaj* m (*pokret treperećeg tijela*) oscilacija, (*~ glasa*) drhtaj, drhtanje, (*~ sprave*) svjetlosni signal

treptati imprf. (*~ očima*) treptjeti, žmirkati; drhtati, titrati

treptav adj. (*treptavo svjetlo*) trepćući, titrav, treperav, drhtav, žmirkav; vibrantan, vibrirajući

tresak m (*~ vrata*) trijesak, lupa; buka, treska, lomljava, prasak, praskanje, halabuka, gromot, tropot

tresnuti prf. **1** (*~ koga/što*) lupnuti, mlatnuti, udariti, raspaliti, zviznuti, ošinuti, (*~ vratima*) zalupiti **2** (*~ na zemlju*) pasti **3** (*~ iz oružja*) grunuti, puknuti, prasnuti, zadrmati **4** (*~ sve u lice*) istresti, skresati, izreći u dahu

tresti imprf. **1** drmati *usp.*, potresati **2** (*~ tepih*) otresati, istresati, (*~ jabuke*) stresati, (*~ iz čega/u što*) trusiti **3 ~ se** drmati se, ljuljati se, podrhtavati, (*~ od straha*) drhtati, ceptjeti, tresti se kao šiba na vodi, (*~ vozeći se po lošem terenu*) truckati se **4** (*~ na koga*) istresati se, vikati, iskaljivati se

trešnja f **1** tresenje, tresidba; drmanje, (*~ tepiha*) otresanje, istresanje, lupanje, (*~ jabuka*) stresanje, (*~ od straha/zime/slabosti*) ljuljanje, podrhtavanje, drhtanje, drhtavica, groznica, tresavica, jeza, cepćenje **2** (*~ tla*) potres

tretirati imprf. **1** (*~ koga loše*) postupati, ponašati se (prema komu), ophoditi se

2 (~ *što s pozornošću*) obrađivati, raspravljati, (pro)diskutirati, pretresati, pregledati

tretman m 1 (~ *je bio prihvatljiv*) postupak, postupanje, ponašanje, ophođenje, tretiranje 2 (*medicinski* ~) obrada, liječenje, kura, zahvat

trg* m (~ *u antičkom gradu*) forum, (~ *u gradu primorskoga tipa*) nef. pjaca; nef. plac

trgati imprf. 1 (~ *na dijelove*) raskidati, razdirati, čupati, rastrzavati, kupusati, (~ *grožđe*) brati, otkidati, (~ *sablju*) potezati, vući, vaditi 2 (~ *u dijelu tijela*) probadati, sijevati, boljeti 3 ~ **se** (*o predmetima*) kidati se, raskidati se, raspadati se 4 (~ *oko čega, nef.*) otimati se, boriti se, truditi se, natezati se, nef. grepsti se

trgnuti prf. 1 *usp.* trgati; (~ *nož*) iščupati; potegnuti, povući, izvući, cimnuti 2 (~ *vino, nef.*) naglo popiti, ispiti u gutljaju 3 ~ **se** (~ *iz sna*) prenuti se, rasaniti se, razdrijemati se, (~ *iz mrtvila*) rastresti se, razdrmati se, probuditi se, doći k sebi, pribrati se, pokrenuti se, živnuti, (~ *od straha*) stresti se, poskočiti, preznuti, žacnuti se, ustuknuti, (~ *bez voljnog poticaja*) lecnuti se *usp.*, (~ *kad je kasno*) osvijestiti se, doći k sebi, opametiti se

trgovac* m prodavač *usp.*, nabavljač, (~ *rabljenim stvarima*) staretinar, antikvar, (~ *na veliko*) nakupac, veletrgovac, veletržac, grosist, (~ *na malo)* sitničar, nef. trgovčić, (*mali* ~ *mješovitom robom*) sitničar, nef. grajzler, (~ *starom odjećom*) krpar, (~ *žitom*) žitar, (~ *vinom*) vinar, (~ *suknom*) suknar, (~ *knjigama*) knjižar

trgovački* adj. (~ *odjel*) komercijalni

trgovanje n promet robe, trgovina, razmjena, trgovački obrt, kupovanje i prodavanje, kupoprodaja, (~ *na malo*) maloprodaja, (~ *na veliko*) veleprodaja, (~ *s razmjenom dobara*) trampa; pogađanje; nef. pazar

trgovati* imprf. (~ *nasitno*) piljariti, torbariti, tezgariti; nef. pazariti

trgovina f 1 trgovanje *usp.*, (~ *na veliko*) veletrgovina 2 (*mjesto na kojem se što prodaje*) prodavaonica; nef. dućan, lokal, štacun, (~ *u kojoj kupac sam uzima robu*) samoposluživanje *usp.*, (*manja* ~ *s odabranom odjećom*) butik, (~ *sitnom robom*) sitničarija, (~ *sa strojno pletenom odjećom*) trikotaža, (~ *robom sa sniženim cijenama*) diskont, (~ *mesom*) mesnica, (~ *mliječnim proizvodima*) mljekarnica, nef. mljekarstvo, (~ *ribom*) ribarnica, (~ *vinom*) vinarija, (~ *s biranim vinima*) vinoteka, (~ *voćem*) voćarnica, nef. voćarna, voćarstvo, (~ *željeznom robom*) željezarija, željeznarija, (~ *sjemenom*) sjemenarnica, (~ *staklenom robom*) staklana, (~ *starim stvarima*) staretinarnica, *usp.* (~ *sredstvima za čišćenje / kozmetikom i sl.*) drogerija

triatlon m troboj

tričarija f (*ob u pl.*) trica, malenkost, bezvrijednost, sitnica, beznačajnost, glupost, besmislica, banalnost, trice i kučine, ništa; arh. fraške, nef. šmarn

trihina f (*zool.*) vlasac

trijebiti imprf. 1 (~ *što / što iz čega*) odvajati, čistiti, pročišćavati, probirati, prebirati 2 (~ *nametnike*) istrebljivati, uništavati, zatirati, (~ *uši*) biskati

trijem* m pretkućnica, portik; atrij, (~ *sa stupovima*) kolonada, (*prizemni poluotvoren* ~) lođa, (~ *sa stupovima povezanim lukovima)* arkada, stupovlje, svodište, (~ *pred džamijom*) sofa; nef. divanhana, vajat, hajat

trijeska f (~ *za potpaljivanje vatre*) iver(ak), treščica, okresina, trijeslovina, nef. treskotina

trijezan* adj. 1 otriježnjen, rastriježnjen 2 (~ *postupak*) priseban, smiren, miran, razborit, razuman, razložan, umjeren, trezven; budan

trijezniti se* imprf. otrežnjavati se, rastrežnjivati se, dolaziti k sebi, buditi se, svijestiti se

trik m varka, majstorija *usp.*, dosjetka, doskočica, spretnost, smicalica, lukavština, lukavstvo, zavaravanje, podvala, prijevara; opsjena; nef. finta

tripartitan adj. trodijelan; trostruk; trojni

triper m gonoreja, kapavac

tripice f pl. t. tripe, nef. fileki, škembići

trivijalan adj. (~ *problem*) običan, svakodnevan, svakidašnji, banalan, otrcan, jeftin, plitak, beznačajan, bezvrijedan, sitan, ništavan

trivijalnost f običnost, svakodnevnost, svakidašnjost, banalnost, otrcanost, jeftinoća, plitkost, beznačajnost, bezvrijednost, ništavnost

trka f **1** (*bjesomučna* ~) trk, trčanje, (*stalno je u trci*) žurba, žurenje, jurnjava, jurenje, nef. trkanjac, (~ *konja*) galop, (*sportska* ~) utrka *usp.* **2** (~ *za novcem*) jurnjava, navala, jagma, pohlepa

trkač* m (~ *u rekreativne svrhe*) džoger, (~ *u disciplinama s preponama*) preponaš, (~ *na kratke pruge*) sprinter, kratkoprugaš, (~ *na srednjim prugama*) srednjoprugaš, (~ *na dugim prugama*) dugoprugaš, maratonac

trkimice adv. **1** (*sve radi* ~) brzo *usp.* **2** (*skakati* ~) sa zaletom, iz zaleta

trliti imprf. (~ *lan*) trljati, trličati, grebenati, vitlati, mlatiti, obijati; nef. trljati, trti

trljati* imprf. trti, ribati, (~ *bolno mjesto*) masirati, (~ *perući rifljačom*) rifljati

trn* m **1** (~ *na biljkama*) bodlja, bodljika **2** (*na terenu je sami* ~) drača, trnjak, trnjina, trnje, bodljikavo šiblje

trnokop m budak, pijuk, kramp, capin, cepin, šiljak; nef. mašklin, jamičak, raslica

trnošljiva f (*krupan žuto-crven plod šljive*) okruglica; nef. ringlo, džanarika

trnuti* imprf. drvenjeti, obamirati, odumirati, kočiti se, krutiti se; mrznuti se; ježiti se

trojka* f (*o karti / tramvaju*) trica, (*udružena ~ na vlasti / položaju*) trijumvirat, (*tri nerazdvojne osobe*) trio, trolist, (*skupina od tri muške osobe*) trojac, (*zaprega od tri konja*) tropreg

trojke f pl. (*troje djece rođene u istom porođaju*) tojčad, (*troje muške djece rođene u istom porođaju*) trojci

trojstvo* n trijada

trokolica f tricikl

trokut m triangl, (*Trokut, ime zviježđa*) Triangulum

trom adj. nepokretljiv, spor, polagan, težak, mlitav, nespretan, smeten, trapav, šantav, lijen, nepoduzetan, indolentan, apatičan, bezvoljan, učmao, (~ *hod*) nezgrapan, nef. truntav

trombociti m pl. krvne pločice

trombon m pozauna

tromjesečje n kvartal

tromjesečni adj. četvrtgodišnji, kvartalni

tromost f nepokretljivost, sporost, polaganost, težina, mlitavost, nespretnost, smetenost, trapavost, šantavost, lijenost, nepoduzetnost, indolentnost, apatičnost, bezvoljnost, učmalost; nezgrapnost, nef. truntavost

troskot m (*vrsta korova*) pirika, zubača, pirevina

trosveščani adj. trosvezačni, troknjižni, trotomni, u tri sveska

trošak m izdatak, izdavanje, utrošak, rashod, trošenje, (*troškovi održavanja stambenog / poslovnog prostora*) režije, (*putni* ~) popudbina, poputnica; nef. ceh

trošan adj. ruševan, dotrajao, star, pred padom, krt; pohaban, prnjav; iznemogao, oronuo, na izmaku snaga

trošenje n **1** trošak *usp.*; potrošnja, (*pretjerano* ~) rasipanje, razbacivanje, krčmenje, ekspr. ćerdanje, harčenje, (*olako* ~) troškarenje, trošukanje, (~ *uludo*) nef. traćenje, trajanje, (~ *posljednjih rezervi*) rasprodaja obiteljskoga zlata **2** (~ *namirnica*) konzumiranje, korištenje, upotrebljavanje, uporaba, jedenje, pijenje, (*pretjerano* ~) gutanje, uništavanje, (~ *snage*) gubljenje, opadanje **3** (~ *odjeće*) deranje, habanje, krzanje, nef. raubanje, (~ *stijena, geol.*) abrazija, (~ *zaliha*) nestajanje, iscrpljivanje, (~ *u teškom radu*) slabljenje, iscrpljivanje, uništavanje, mučenje, propadanje

trošiti imprf. **1** imati izdatke, izdavati novac, bacati se u trošak, (*previše* ~) rasipati *usp.*, razbacivati, (*uzalud* ~) pro-

sipati u vjetar, (*olako* ~) troškariti, trošukati, (~ *uludo*) tratiti, ulupavati, nef. traćiti, trajati, (~ *vrlo štedljivo*) okrenuti svaki novčić **2** (~ *u kućanstvu*) koristiti, upotrebljavati, rabiti; jesti; piti, (~ *previše čega*) gutati, uništavati, (~ *snagu / energiju*) gubiti **3** ~ **se** (*o odjeći*) derati se, habati se, nef. krzati se, raubati se, (*o zalihama*) nestajati, iscrpljivati se, (~ *u poslu*) slabiti, iscrpljivati se, gubiti snagu, mučiti se

trošnost f ruševnost, dotrajalost, starost, krtost; pohabanost; iznemoglost, oronulost

trovrstan adj. trojak

trozub(ac) m (*o oruđu*) vile; osti

trpati imprf. **1** (~ *što kamo*) natrpavati, utrpavati, bacati, nabacivati, ubacivati; gomilati, nagomilavati, gurati **2** ~ **se** (*nef.*) gurati se, uvlačiti se, nametati se, miješati se

trpjeti* imprf. (~ *svakakve teškoće*) podnositi; mučiti se, stradati, patiti, ispaštati, izdržavati, stisnuti zube, pucati od jada, kupati se u suzama, (~ *zbog svojih postupaka*) kusati poparu

trpkost* f (~ *tona*) trpkoća, oporost, oštrina, jetkost, nevoljkost

trpljenje* n podnošenje; muka, mučenje, stradanje, paćenje, ispaštanje, trpnja

trpni adj. pasivni

trs m čokot, (~ *koji ne donosi rod*) šišulja; nef. panj, čokanj, hrek, trta

truba f trublja, trompeta, (~ *s vrlo visokim tonovima*) arh. klarion, (*automobilska* ~ *ob. s gumenom kuglom*) klakson

trud* m nastojanje, rad, napor, briga, pokušaji, pokušavanje, naprezanje, upinjanje, umor, muka, mučenje, znoj, izgaranje, (*veliki* ~) krvavi znoj, krv i znoj

truditi se imprf. nastojati, pokušavati, gledati, zalagati se, ulagati napore/trud, raditi (na čemu), brinuti se (oko čega) *usp.*, (~ *ne odustajući*) ustrajati, zainatiti se, (~ *uz velike napore*) naprezati se, upinjati se, mučiti se *usp.*, umarati se, trsiti se, napinjati se, zapinjati, znojiti se, izgarati, (~ *uzalud*) puhati u vršu

trudna adj. noseća, gravidna, bremenita, u drugom stanju, u blagoslovljenom stanju, zbabna, ekspr. zdjetna, (*u visokoj trudnoći*) s trbuhom do zuba, (*biti* ~) nositi, nositi dijete pod srcem

trudnoća f bremenitost, drugo stanje, blagoslovljeno stanje, gravidnost, graviditet

trulež m **1** (~ *predmeta*) trulost, trulina, gnjilež, gnjilost; truljenje, gnjiljenje, raspadanje, plijesan, ustajalost, vlaga **2** (*moralna* ~) izopačenost, pokvarenost *usp.*

trun* m trunka, (*bar* ~ *brašna*) malo, mrvu, mrvicu, trunak, (***ni truna (čega)***) nimalo (čega), (***bez truna (čega)***) bez imalo (čega)

trunjenje* n (~ *zuba*) karijes

trup* m (~ *osim udova*) torzo, (~ *čamca / broda*) korito

trupa f **1** (*neprijateljske trupe*) postrojba, vojska *usp.* **2** (*kazališna* ~) ansambl, družina

trusnik m sporangij

trzaj* m (~ *mišića*) tik

trzalica f trzaljka, pero

trzati imprf. **1** (~ *što*) čupati, potezati, kidati **2** ~ **se** (~ *u strahu*) tresti se, treskati se, grčiti se, drhtati, uznemirivati se; poskakivati, brecati se, (*o djetetu*) ritati se

trzavica f **1** (*obuzela ih je* ~) grčevi, tresenje, jeza, drhtanje, drhtavica **2** (***trzavice***) nesuglasice, nesporazumi, sukobi, nemir, trvenje, svađe

trznuti prf. *usp.* trzati

tržnica f trg, (*mjesto gdje se održava sajam*) sajmište, tržište, sajam, (*orijentalna* ~) bezistan, bazar, (*mjesto na kojem se prodaju razni polovni predmeti*) nef. buvljak, buvlja pijaca, rj. sajam buha; nef. pijac(a), plac, pazar

tu* adv. arh. tudijer, (*nema* ~ *pomoći*) u toj situaciji, u tim okolnostima/prilikama, u toj stvari; kad je tako; nakon toga, (*kao odgovor na pitanje o količini:* ~ ***negdje***) otprilike, tako nekako, (***što je ~ je***) to je nepromjenjivo/neizbježno, treba se pomi-

riti, nema pomoći, učinjeno je učinjeno, (~ *i tamo*) ovdje-ondje, pogdjegdje

tuberkulotičar m tuberkulotik, sušičavac; nef. tuberan

tuberkuloza f sušica; arh. grudobolja, prsobolja, nef. jektika, tižika, šićija, šućija, verem

tuberkulozan adj. sušičav

tucalo n (*o oruđu*) tučak, pestić, batić, (~ *za zbijanje kupusa*) nef. palj

tucanik m (*sitan kamen dobiven drobljenjem stijena*) šljunak, drobljenac, sipina, tucanac, tučenac; nef. škalja, šoder

tuce(t) m nef. duzna

tuča* f grad, krupa, led, (*sitna* ~) solika, nef. cigančići

tučnjava f fizički obračun, udaranje, mlaćenje, batinanje, borba; nef. maravela, makljaža, šora, tuča; *usp.* tući se

tučonosan adj. gradonosan

tući (se)* imprf. **1** biti (se), dati/zadavati udarce, prebijati, lemati, udarati (se) *usp.*, mlatiti (se), premlaćivati, lupati (se), bubati (se), bubetati (se), tepsti, čepušati (se), čerupati se, (~ *različitim predmetima*) batinati, šibati, bičevati, remenati, nef. kandžijati, kaišati, kundačiti, pendrečiti, (~ *nesmiljeno*) mlatiti kao vola u kupusu, (~ *šakama*) šaketati se, šakati se, (~ *pomalo*) koškati se, (~ *po licu*) šamarati, ćuškati, pljuskati, (~ *djecu po stražnjici*) nef. fliskati; ekspr. devetati, krpiti, nef. mazati, degenečiti, šorati (se), tabati, (~ *lan*) trličati *usp.*, nabijati **2** (~ *prstima po stolu*) lupati, udarati, kucati, (~ *orahe*) krcati, lomiti koru, (~ *o prozore*: *o kiši*) udarati, pupati, zapljuskivati, (~ *što u stupi*) stupati **3** (~ *koga dva boda*) pobjeđivati, biti jači, (*nadmoćno* ~) pobijediti, dobiti utakmicu, (~ *loptom*) udarati, bacati (što) **4** (~ *po neprijatelju*) pucati, gađati (koga) **5** (*o srcu / bilu*) udarati, kucati, pulsirati

tuga f žalost *usp.*, patnja, bol, neraspoloženje, neveselje, neveselost, briga, muka, jad, nevolja, utučenost, potištenost, snuždenost, pokunjenost, bezvoljnost, malodušnost, sjeta, knjiš. tuga pregolema, nef. verem; sjetnost, sumornost, tmurnost, melankolija, nujnost, očaj, gorčina, čemer, ekspr. pečal

tugovati imprf. **1** (~ *zbog čega*) žalostiti se, patiti, tužiti, plakati, jadikovati **2** (~ *za kim*) žaliti *usp.*

tuljac m **1** (*šupalj predmet u obliku cijevi*) tulac, tuljak, (~ *sladoleda*) kornet, roščić, nef. fišek **2** (*valjak petrolejke*) cilindar

tuljan m foka

tumač* m **1** (~ *čijih ideja*) komentator, objašnjavatelj, objašnjavač, izlagač, obrazlagač, obrazlagatelj, eksplikator **2** (~ *na kraju knjige*) komentar *usp.*, objašnjenje, kritičke napomene

tumačenje* n eksplikacija, objašnjavanje, pojašnjavanje, izlaganje, iznošenje; komentiranje, (*jedno od različitih tumačenja istoga*) verzija

tumačiti* imprf. objašnjavati, razjašnjavati, pojašnjavati, izlagati, iznositi, eksplicirati *usp.*, interpretirati; kritički preosmišljavati, komentirati

tumor m neoplazma, blastom, čvor, (*zloćudni ~ od kojeg bujaju stanice*) rak, (~ *limfnog tkiva*) limfom, (~ *mezenhimalnog podrijetla*) sarkom, (~ *neuroepitalnog dijela kože*) melom

tuna f tunj

tunel m rj. tamnik, prorov

tup adj. **1** (~ *nož*) otupio, nenaoštren, (~ *vršak*) tupast, zatubast, tubast, okruglast; nezašiljen **2** (*tupa bol*) potmuo, podmukao **3** (~ *pogled*) prazan, bezizražajan, odsutan, dalek, apatičan, zablenut, zablejan, tulav, (~ *na čiju patnju*) neosjetljiv, otupio, ravnodušan, apatičan, hladan **4** (*baš je ~ mladić*) glup *usp.*, ograničen, tupav, tupast, tulav

tupiti* imprf. **1** (~ *oštar predmet*) otupljivati, zatupljivati **2** (~ *koga pričama, nef.*) dosađivati (komu) *usp.*, gnjaviti (koga) *usp.*

tupjeti imprf. otupljivati; glupavjeti

tupkati* imprf. **1** (~ *u zemlju*) lupkati, tapkati, (*udarati nogom*: *o konju*) kopkati **2** (~ *u mjestu*) poskakivati, skakutati

tupost f 1 (~ *predmeta*) otupjelost, nenaoštrenost; tupastost, zatubastost, tubastost, okruglastost 2 (~ *boli*) potmulost, podmuklost 3 (~ *pogleda*) praznina, bezizražajnost, odsutnost, apatičnost, (~ *na čiju patnju*) neosjetljivost, otupjelost, ravnodušnost, apatičnost, hladnoća 4 (~ *te osobe je beskrajna*) glupost *usp.*, ograničenost, tupavost, tupastost

turbulentan adj. vrtložan, uzburkan, nemiran, promjenjiv, preokretljiv; buntovan

turbulentnost f vrtložnost, uzburkanost, nemir(nost), promjenjivost, preokretljivost; buntovnost

turpija f rašpa, strugalica, strugalo

turpijati imprf. strugati, rašpati

tust adj. ugojen, gojazan, mastan, utovljen, tovan, debeo *usp.*, pretio, našopan

tustica f (*bot.*) masnica

tušanj m (*bot.*) portulak

tutanj m tutnjava, tutnjanje, tutnjenje, orljava, orljavina, treska(nje), ruka, grmljavina, eksplozija, (~ *po neravnoj cesti*) kloparanje; vika, galama, larma, buka *usp.*, (~ *u ušima*) bubnjanje, udaranje

tutnjiti imprf. tutnjati, štropotati, hučiti, grmjeti, eksplodirati, (*o zaprežnim kolima*) kloparati, glomotati, glom(a)tati, rondati, udarati, lupati, (~ *u ušima*) bubnjati, udarati, bučati, šumjeti

tuviti imprf. (~ *komu što u glavu*) utuvljivati, ulijevati u glavu, davati/ulijevati na lijevak; uvjeravati, savjetovati

tužakalo n tužibaba, tužikalo

tužan adj. ožalošćen, snužden, potišten, sjetan, melankoličan, utučen, pokisao, pokunjen, potuljen, žalostiv, neveseo, bezvoljan, sumoran, tmuran, natmuren, mračan, taman, turoban, nujan, nesretan, malodušan, žalostan *usp.*, tronut, ganut, ganutljiv, kao da su (mu) sve lađe potonule, (~ *ton*) elegičan, otužan, (~ *pogled*) bolan, (*pomalo* ~) tugaljiv, plačljiv, plačevan; ekspr. pečalan

tužbalica f 1 (*pjesma kojom se žali za čim*) tužaljka, tugovanka, žalopojka, jadikovka, jadovanka, naricaljka 2 (*pjesma tužna sadržaja*) elegija 3 (*osoba koja ritualno oplakuje pokojnika*) narikača, nef. zapijevalja

tuženje* n tužba, tužbalica, jadikovanje, tugovanje, žalba; neraspoloženje, nezadovoljstvo

tužiti[1] imprf. (~ *koga*) optuživati, okrivljivati, dati na sud, pokrenuti postupak (protiv koga), podnijeti tužbu, prijaviti sudu, (*stalno* ~) tužakati

tužiti[2] imprf. 1 (~ *za kim*) tugovati, žaliti *usp.*, patiti 2 ~ **se** žaliti se (na koga/što), negodovati, iznositi pritužbe, iskazivati nezadovoljstvo, prigovarati *usp.*, nef. caktati, ceketati, (~ *na svoje teško stanje*) žaliti se, jadati se; pej. plakati, cmizdriti, sliniti

tužno adv. *usp.* tužan; (~ *izgledati*) žalosno, jadno, loše, bijedno, (~ *izgledati*: *o osobi*) nef. (biti) na pola koplja/stijega

tvaran adj. materijalan, stvaran, fizički, opipljiv

tvorba f 1 (~ *novih oblika*) tvorenje, stvaranje, građenje, slaganje, izvođenje, nastajanje, postanak, (~ *riječi*) derivacija, izvođenje, (~ *riječi afiksima*) afiksacija, prefiksacija, sufiksacija, infiksacija, aglutinacija 2 (*zanimljiva* ~) tvorevina *usp.*

tvorevina f 1 (~ *vladajućeg sistema*) djelo, proizvod, produkt, ostvarak, ostvaraj, ostvarenje, stvaralaštvo, plod, (~ *stvaralačkog rada*) umotvorina, umotvor 2 (~ *u prirodi*) oblik, formacija, tvorba, pojava, nakupina sklop

tvornica* f (~ *pušaka*) oružnica, oružarnica

tvrd* adj. 1 (~ *materijal*) čvrst, krut, neelastičan, kompaktan, neslomljiv, neprobojan, (*o kruhu*) suh, (*koji je postao* ~) otvrdnuo, okorio, skoren, skorušen, (*vrlo* ~) kao granit/kamen, granitni, kao čelik, (~ *udarac*) jak, (~ **san**) dubok 2 (*koji dobro podnosi napore/udarce*) izdržljiv; otporan, postojan; nepokolebljiv, nepopustljiv, nepromjenljiv, (~ *ratnik*) žestok, nepokolebljiv, (~ *izraz lica*) odlučan, krut, (~ *čovjek*) neosjetljiv,

bezosjećajan, nemilosrdan, bezdušan, okrutan, okorjeli, (~ *je i ne da mu se dokazati*) tvrdoglav, tup, uporan **3** (~ *dokazni materijal*) nesumnjiv, siguran, pouzdan, neoboriv **4** (*tvrdo življenje*) težak, mukotrpan

tvrditi imprf. govoriti, izjavljivati, dokazivati, potvrđivati, utvrđivati, uvjeravati

tvrdnuti imprf. otvrdnjivati, otvrdnjavati, stvrdnjivati se; čvrsnuti, očvršćivati, jačati, ojačavati, osnaživati

tvrdo adv. *usp.* tvrd; (~ *vezano*) čvrsto, zategnuto

tvrdoća* f **1** tvrdina, čvrstoća, neelastičnost, kompaktnost, neslomljivost, neprobojnost; skrutnuće, skrutnutost, skrutnjenje; suhoća; granitnost **2** izdržljivost; otpornost, postojanost; nepokolebljivost, nepromjenljivost; žestina, nepokolebljivost; odlučnost, krutost, neosjetljivost, oštrina, bezosjećajnost, nemilosrdnost, bezdušnost, okrutnost; tvrdoglavost, tupost, upornost **3** nesumnjivost, sigurnost, pouzdanost, neoborivost **4** težina, mukotrpnost

tvrdoglav adj. zadrt *usp.*, nepopustljiv, svojeglav, svoje glave, na svoju ruku, nakrivo nasađen, samovoljan, svojevoljan, hirovit *usp.*, kapriciozan, ćudljiv, inatljiv, jogunast, vijoglav, uporan, ustrajan, isključiv, tvrdokoran, krut, gluh na dokaze/razloge, ne da se krstiti, nepristupačan razlogu, nerazuman, nedokaziv, nerazložan, zasukan, zavrnut, somovski, mazginski, mazgovski, kao mazga, kao magarac, ne da se (ni vilama) sedlati, (*biti* ~) nef. biti na se; nef. ćoškast, bandoglav

tvrdoglavac m tvrdoglavko, tvrda glava, nepopustljivac, inatljivac, nef. inadžija, prkosnik, svojeglavac, samovoljnik, tvrdokornik, tvrd orah, svađalica; nef. ekspr. som(ina), parip, mazga, mazgov, magarac, magare, buzdo, buzde, zasukanac

tvrdoglavo adv. *usp.* tvrdoglav; po svojoj glavi

tvrdoglavost f zadrtost, nepopustljivost, svojeglavost, samovoljnost, svojevoljnost, svojevolja, hirovitost, jogunastost, vijoglavost, upornost, isključivost, tvrdokornost, gluhoća na dokaze/razloge, nepristupačnost razlogu, nedokazivost, nerazložnost, mazginstvo

tvrđava f utvrda, utvrđenje, tvrđa, fortifikacija, kaštel; tvrdalj; rj. citadela, nef. fortica

tvrtka f poduzeće, firma; trgovačka kuća

U

ubaciti prf. **1** (~ *što kamo*) gurnuti, umetnuti, staviti, postaviti, unijeti, utjerati, (*sustavno ~ što u javnost*) upumpati, (~ *šutanjem*) ušutati, (~ *metak u ležište*) repetirati **2** (~ *naknadno u tekst*) umetnuti, unijeti, dodati, uvrstiti; uklopiti, uložiti **3 ~ se** (~ *kamo*) uvući se, ugurati se, prodrijeti, smjestiti se

ubađati imprf. *usp.* ubosti

ubijati imprf. *usp.* ubiti; usmrćivati, (~ *koga glađu*) moriti, uništavati, zatirati, (~ *otrovom*) trovati, (~ *presijecanjem grkljana*) klati, (~ *sve pred sobom*) kositi; nef. kokati

ubirati imprf. **1** (~ *voće palo na zemlju*) kupiti, skupljati, nakupljati, brati, nabirati **2** (~ *porez*) naplaćivati, (~ *harač*) haračiti

ubiti prf. **1** usmrtiti, umoriti, oduzeti (komu) život, izvršiti umorstvo/ubojstvo, lišiti (koga) života, rastaviti (koga) sa životom, potući, dotući, dokrajčiti, sasjeći, utući, natući, zatući, udariti glogovim kolcem, umlatiti, smlatiti, utamaniti, dignuti ruku (na koga), sastaviti (koga) sa zemljom, zavrnuti (komu) šijom/šiju, slomiti (komu) šiju, zakrenuti (komu) vratom/vrat, doći (komu) glave, poslati (koga) na onaj/drugi svijet, proliti krv, odrubiti/odsjeći (komu) glavu, nef. skinuti (komu) glavu, skratiti/prikratiti (koga) za glavu, prosuti (komu) mozak, prosuti (komu) crijeva/utrobu, (~ *sve redom*) poubijati, pobiti, posmicati, poskidati glave, pomoriti, postrijeljati; nef. pokokati, (~ *primjenom zakona*) pogubiti, strijeljati, objesiti, prisloniti (koga) uza zid, ekspr. smaknuti, giljotinirati, prikratiti (koga) za glavu, (~ *hladnim oružjem*) zaklati, priklati, preklati, prerezati (komu) grkljan, (~ *sve redom hladnim oružjem*) poklati, izvršiti masakr, masakrirati, (~ *plinom*) ugušiti, (~ *davljenjem*) zadaviti, (~ *vješanjem*) objesiti, (~ *iz vatrenog oružja*) ustrijeliti, pokositi, ispaliti (komu) kuglu u glavu, prosvirati (komu) metak kroz glavu, nef. ucmekati, upucati, dokusuriti, (~ *kamenjem*) kamenovati, (~ *sabljom*) posjeći, (~ *skidanjem glave*) obezglaviti, (~ *u linču*) linčovati, (~ *puno štetočina*) potamaniti; nef. ukokati, koknuti, upokojiti, (*mraz je ubio ljetinu*) upropastiti, uništiti, satrti, utući **2** (*ubilo ih je čekanje*) uništiti, razoriti, izmučiti, izmoriti, premoriti, iscrpiti, satrti, skršiti, pogoditi, ojaditi, poraziti **3** (~ *dosadu, nef.*) ublažiti, (~ *žeđ/glad*) ugasiti, utažiti **4 ~ se** usmrtiti se, izvršiti samoubojstvo, oduzeti sebi život, dignuti/dići ruku na sebe, presuditi sam sebi, (~ *iz vatrenog oružja*) nef. upucati se **5** (~ *radeći*) premoriti se, izmoriti se, iscrpiti se, uništiti se, upropastiti se, izmučiti se

ublažiti prf. smiriti, umiriti, smanjiti, oslabiti, olakšati, smekšati, razblažiti, utažiti, zadovoljiti (potrebu), (~ *kakav osjećaj pićem*) zaliti

ubod* m (~ *iglom*) bod, nef. štih, bodac, (~ *injekcijskom iglom*) nef. šut

ubojica* m krvnik, (~ *djeteta*) čedoubojica, (~ *muža*) mužoubojica, (~ *političke osobe*) atentator

ubojstvo n umorstvo, prolijevanje krvi, krv, usmrćenje, (~ *iz koristoljublja*) grabežno umorstvo, (~ *političke osobe*) atentat, (~ *počinitelja prethodnog ubojstva*) krvna osveta, (~ *djeteta*) čedoubojstvo, čedomorstvo, (~ *samoga sebe*) samoubojstvo, (~ *cijelog naroda, vjerske zajednice*) genocid

ubosti prf. **1** (~ *nožem*) raniti (se), ozlijediti (se), (~ *čim oštrim*) nef. krknuti, (~ *mnogo puta*) izbosti, (~ *rilom*) zariti, urovati, (~ *odozdo*) podbosti, (*laganije ~ rogom*) obosti; ekspr. caknuti, nef. upiknuti **2** (~ *što u što*) zabosti, zabiti, zariti **3** (~ *koga riječima*) pogoditi, uvrijediti, raniti, ujesti **4** (~ *se iglom radi drogiranja*) nef. puknuti se

ubožnica f ubožište, uboški dom, sirotinjski dom, sirotište

ubrizgati prf. nef. uštrcati

ubrizgavanje* n nef. uštrcavanje, (~ *droge*) nef. fiks

ubrus m salveta, servijeta; nef. tavajol

ubrzati prf. **1** (~ *što*) pospješiti, potaknuti, stimulirati, pomaknuti, pogurati, progurati **2** (~ *u hodu*) požuriti *usp.*

ubrzavatelj m ubrzavač, pospješitelj

ubrzavati imprf. *usp.* ubrzati

ubuduće adv. od sada, poslije, nadalje, više

ucijepiti prf. **1** (*unijeti kao cijep*) nakalemiti **2** (~ *komu što*) usaditi *usp.*

ucjena* f ucjenjivanje, zastrašivanje, pritisak, prijetnja, prisila, reket(erstvo); nef. iznuđivanje, iznuda

ucjenjivač* m reketer; nef. iznuđivač

ucjenjivati imprf. držati u šahu/škripcu, zastrašivati, prijetiti; nef. iznuđivati

ucrtavati* imprf. (~ *što na koži*) tetovirati

učenički adj. đački, školarski; *usp.* učenik

učenik m **1** đak, školarac, (~ *niže škole*) nižeškolac, (~ *osnovne škole*) osnovac, osnovnoškolac, pučkoškolac, (~ *prvoga razreda*) prvoškolac, nef. prvaš, prvašić, đak prvak, (~ *srednje škole*) srednjoškolac, (*završeni ~ srednje škole*) abiturijent, (~ *gimnazije*) gimnazijalac, (~ *više škole*) višeškolac, (~ *pred maturom*) maturant, (~ *u zavodu / internatu*) pitomac, gojenac, (~ *vjerske škole*) klerik, sjemeništarac, nef. popić, (~ *preparandije*) preparandist, (~ *pomorske škole*) nautičar, (~ *koji uči latinski*) nef. latinaš, latinac, (~ *koji uči bez razumijevanja / ~ koji nastoji dobiti najbolje ocjene marljivo učeći*) štreber, (~ *koji uči kampanjski*) nef. kampanjac, (~ *kakva tečaja*) polaznik, nef. kursist, (*u toj vještini je još ~*) početnik **2** (*Hegelov ~*) pristalica, sljedbenik

učenje* n (~ *zanata*) naukovanje, nef. šegrtovanje

učinak m **1** (*vidljiv ~*) rezultat, uspjeh, proizvod, uradak, (~ *iznad zadane norme*) prebačaj, premašenje **2** (~ *na što*) djelovanje, utjecaj; dojam, efekt, odraz

učionica f razred, nef. učiona

učiniti* prf. napraviti, načiniti, izvesti, proizvesti, stvoriti, ostvariti, izraditi; postupiti; izvršiti, obaviti, provesti; okončati, svršiti, završiti, dovršiti, nef. riješiti; poduzeti; počiniti; prirediti, spremiti, srediti, (*brzo ~*) odapeti, (~ *sve*) pokrenuti nebo i zemlju, (~ *bez napora*) prošetati se (kroz što), (~ *puno više od očekivanog*) nadmašiti sam(og)a sebe, (*loše ~*) improvizirati, prelomiti preko koljena, nef. sprtljati, zdrljati, zabrljati, spetljati, sklepati, sfušati, spackati, zbrčkati, sprčkati, smandrljati, smuljati, smućkati, (~ *što neugodno*) nef. odguliti, (~ ***svoje***) odigrati, odsvirati

učitelj m nastavnik *usp.*, odgojitelj, prosvjetar, mentor *usp.*, (~ *osnovne škole*) nef. fam. učo, (~ *koji s učenicima uvježbava prijeđeno gradivo*) korepetitor, (~ *vožnje*) instruktor, (~ *vjeronauka*) vjeroučitelj, (~ *lažnih vrijednosti*) krivouči-

telj, (*osoba sklona popularizaciji znanja*) vulgarizator, (~ *magijskih vještina*) mag, (*istočnjački ~ duhovne izgradnje*) guru; arh. nef. školnik

učiteljstvo n učitelji, nastavnici, učiteljski stalež, prosvjetni radnici, prosvjetari; učiteljevanje

učiti* imprf. **1** (~ *što intenzivno*) stjecati znanje/vještinu, proučavati, izučavati, studirati, istraživati, obrazovati se, educirati se, osposobljavati se, vježbati se, uvježbavati se, spoznavati, doznavati, promatrati, ispitivati, (~ *zanat*) naukovati, nef. šegrtovati, (*puno* ~) tesati, (~ *napamet*) pej. bubati, štrebati **2** (~ *u susjednom gradu*) ići u školu, učiti školu/škole, pohađati školu/sveučilište, školovati se, derati hlače/klupu **3** (~ *koga čemu*) obrazovati, poučavati, obučavati (koga), predavati, prenositi znanja (komu), osposobljavati (koga), ulijevati (komu što) u glavu, podučavati, prosvjećivati, instruirati (koga), davati (komu) satove/repeticije, arh. naučati, pokazivati (komu što), upućivati (koga); navikavati (koga na što) **4** (~ *koga lošim/dobrim potezima*) savjetovati, nagovarati, utjecati (na koga), sugerirati (komu što) **5** (~ *koga kakvu nauku*) naučavati, propovijedati (što), širiti ideje/nazore

učmati prf. prepustiti se, predati se, izgubiti se; nef. ukiseliti se, ucrvati se, zaparložiti se

učvrsnica* f nef. šuština, druker

učvrstiti (se)* prf. **1** utvrditi, osigurati; ukrutiti; ustaliti (se) *usp.*, stabilizirati, cementirati; usaditi, (~ *što da se ne miče*) nef. fiksirati, (~ *podlogu*: *npr. dodavanjem čega*) ojačati, pojačati **2** (~ *umećući što između čega*) uglaviti (se), uzbiti, usjesti, sjesti, nef. upasati (se); uzglobiti, užlijebiti **3** (~ *poduzeće*) konsolidirati, srediti **4** (~ *se na položaju*) ekspr. ušančiti se, zabunkerirati se

učvršćen adj. čvrst *usp.*, utvrđen, osiguran, pojačan; ukrućen; ustaljen, stabilan, stabiliziran, postojan; konsolidiran, sređen

učvršćivati imprf. *usp.* učvrstiti; (~ *odjeću*) škrobiti

ući* prf. **1** (~ *u kuću*) stupiti, ukoračiti, prekoračiti/prijeći (kućni prag), zakoračiti, koraknuti, prijeći/preskočiti/stupiti preko praga, (~ *duboko u što*) zaći, zagaziti, prodrijeti, (~ *krišom*) ušuljati se, prikrasti se, uvući se, (~ *trapavo*) utrapati, (~ *šećući*) ušetati, (~ *trčeći/jureći*) utrčati, ujuriti, (~ *jašući*) ujahati, (~ *leteći*) uletjeti, (~ *skokom*) uskočiti, (~ *marširajući*) umaršírati, (~ *teturajući*) uteturati, (~ *plivajući*) uplivati, (~ *ploveći*) uploviti, (~ *vozilom*) uvesti se, nef. ufurati se, (~ *silom*) prodrijeti, upasti, provaliti *usp.*, (~ *kao voda*) uliti se, (~ *lagano*) upiti se, (~ *trajnije*) useliti se, (***uđite!***) slobodno **2** (~ *u problematiku*) prodrijeti (u što), razumjeti, shvatiti (što), uputiti se (u što), baviti se (čim), uključiti se, započeti **3** (~ *u određeno područje*) pripasti, spadati (u što), biti svrstan, ubrojiti se (u što), pribrojiti se (čemu) **4** (~ *u društvo*) priključiti se, pridružiti se • nef. unići, uljesti

ud m ekstremitet, noga, ruka, krilo, (*o rukama/nogama*) rj. okrajina, (*spolni* ~) udo, spolovilo, penis

udah m udisaj

udaljiti prf. **1** (~ *što*) ukloniti, otkloniti, staviti na stranu, maknuti, odmaknuti, (~ *koga*) istjerati, otjerati, izbaciti, istisnuti, ukloniti, odstraniti, isključiti, odbaciti, otpustiti, (~ *privremeno s kakve djelatnosti/iz igre*) suspendirati, (~ *koga s položaja*) izbaciti/zbaciti iz sedla **2** ~ **se** (~ *s mjesta*) otići *usp.*, odmaknuti se, (~ *od predmeta razgovora*) skrenuti (s čega), zaboraviti (što), izgubiti se, (~ *od Ivana*) otuđiti se *usp.*

udar* m **1** napad, (*moždani* ~) apopleksija *usp.*, (*srčani* ~) nef. kap, šlag **2** (~ *srca*) otkucaj, kucanje

udarac m **1** (*zvučni efekt mehanizma*) udar(anje), zvuk, bat **2** (~ *po obrazu*) pljuska *usp.*, (~ *po tijelu*) batine, (~ *u nogu*) bubotac, bubac, bubotak, (~ *s palca odapetim kažiprstom po uhu*) nef. frnjokula, (~ *po dlanu*) packa, nef. srdela; nef. uboj **3** (*životni udarci*) gubitak, nevolja, (po)teškoća, nedaća, bol, patnja, šteta, (*podmukli udarac neprija-*

telja) napad **4** (~ *u nogometu / vaterpolu*) šut, (*nizak* ~) faul, (~ *u cilj*) pogodak, (*kazneni ~ s 11 metara*) jedanaesterac, nef. penal, (*početni ~ u tenisu*) servis, (*oštar ~ u protivničko polje u tenisu / odbojci*) smeč, (*odbojni* ~) volej, (*vrlo snažan* ~) bomba, as

udaraljke* f pl. (~ *u džez-orkestru*) perkusija

udarati imprf. *usp*. udariti; tući *usp*., biti, bubati, šibati, (~ *snažno / na mahove*) mlatati, (~ *dlanom*) šljepetati, (~ *po turu*) prašiti, (~ *se šakama*) šaketati se, (~ *se rukama u prsa*) busati se, (~ *se u nogu*) nef. kljukati, kljuvati, (~ *loptu*) pucati, nef. šutati, šutkati, (*lagano ~ loptu*) nef. pikati, (~ *plešući o tlo*) toptati, đuskati, (~ *kopitom*) toptati, (~ *uskršnjim jajima jedno o drugo*) nef. tucati

udaren* adj. (*malo je* ~) poremećen, pomaknut, drmnut, ćaknut, šašav, zvrknut, zvrkast, zvrckast, trknut, opaljen, fali mu daska u glavi, udaren mokrom čarapom/krpom, munjen, sulud, budalast, luckast *usp*., lud *usp*.

udarenost* f poremećenost, pomaknutost, drmnutost, ćaknutost, opaljenost, trknutost, munjenost, luckastost, ludost

udariti* prf. **1** lupiti, lupnuti, mlatnuti, tresnuti, kresnuti, ošinuti, šibnuti, ošamariti, ćušnuti, pljusnuti, odvaliti/opaliti pljusku/šamar/ćušku, odalamiti, odrapiti, okrpiti, raspaliti, opaliti, dati/zadati udarac, dignuti/dići ruku (na koga), propustiti kroz ruke, dati (komu) po zubima, (~ *tako da nije sasvim pri svijesti*) ošamutiti, (~ *u prolazu*) trknuti, maznuti, drmnuti, dernuti, munuti, okrznuti, zvrknuti, zvrcnuti, frknuti, kvrcnuti, šuknuti, šupiti, (*lako* ~) caknuti, (~ *lako u znak odobravanja*) potapšati, (~ *lako prstom / čime lakim po ruci*) čvrknuti, čvoknuti, (~ *kratkim udarcem u leđa / rebra*) munuti, (~ *snažno u rebra*) nef. rebnuti, (~ *lagano po glavi*) klepnuti, klopnuti, (~ *bičem*) švignuti, oplesti, nef. opaučiti, (~ *jako čim savitljivim*) opatrnuti, (~ *pesnicom*) nef. dati (komu) pest; nef. zveknuti, zviznuti, hrknuti, kresnuti, maznuti, uždití, zažditi, (~ *loptu*) šutirati, (~ *kljunom o drvo*) kljucnuti, (~ *o što leteći*) naletjeti, (~ *odozdo*) podudariti, podbiti, spodbiti, (~ *kamenom*) nef. potegnuti, (~ *lagano ljusku da pukne*) stuknuti, (~ *na naselje*) napasti, navaliti, jurnuti, nasrnuti, zapucati **2** (*o snijegu / vjetru*) zasuti, zapuhati, oboriti se **3** (~ *temelje*) postaviti, izgraditi **4** (~ *porez*) nametnuti, propisati **5** (~ *učiti*) navaliti, dati se (na što) **6** ~ **se** ozlijediti se, nabiti se, natući se, nagnječiti se, nef. ugruvati se, (~ *jako*) vidjeti sve zvijezde

udarni adj. **1** (*udarna bojna*) probojni **2** (~ *termin*) najgledaniji, najslušaniji, najposjećeniji, glavni *usp*., najbolji, središnji

udati se prf. poći za (koga), uzeti (koga) za muža, (~ *nakon prvoga braka*) preudati se

udav m piton, zmijski car, boa

udebljati (se) prf. uhraniti (se), ugojiti (se), okrupnjati, raskrupnjati se, ojačati, nabiti se, oteščati, nef. otežati, proširiti se, raširiti se, zaokružiti se, zaobliti se, odebljati, raskvasati se, omastiti (se), utoviti (se), rj. potkožiti se, natoviti, (~ *malo*) popraviti se, oporaviti se, ojačati

udica* f (*vrsta udice*) varalica

udikovina f (*bot*.) leprika, šibikovina

udio m **1** udjel, (*materijalni* ~) dio; ulog, depozit, prilog, doprinos, učešće, participacija, (~ *u novcu pri uzimanju kredita*) polog, nef. učešće **2** (~ *u zajedničkim naporima*) sudjelovanje, rad; nef. učešće

udisati imprf. aspirirati

udlaga f (*pomagalo pri prijelomu*) nef. utega

udoban adj. **1** (~ *stan*) namješten, uređen, komforan, prostran, širok, (*udobna odjeća*) komotan, širok, oširok, mek, obilat **2** (~ *život*) siguran, imućan

udomiti (se) prf. smjestiti (se) *usp*., primiti (pod svoje krilo), udati (se), oženiti (se)

udostojati se prf. (~ *odgovoriti*) umilostiviti se, milostivo pristati, milostivo prihvatiti (što), ekspr. blagoizvoljeti; nef. denjati se, arh. izvoljeti

udovica f nef. udova

udruga f društvo, organizacija, zajednica, asocijacija, afilijacija, alijansa, partnerstvo, grupa, zadruga, bratstvo, unija, liga, savez, koalicija, (*velika poduzetnička* ~) kompanija, (~ *velikih industrija i krupnog kapitala*) kartel, (~ *poduzeća / vlasnika kapitala*) koncern, (~ *banaka / vlasnika kapitala*) konzorcij, (~ *poduzeća sa statusom pravne osobe*) korporacija, (~ *poduzeća sa zajedničkom upravom*) trust, (~ *prema sklonosti / pripadnosti*) klub, (*sumnjiva* ~) pej. ceh; rj. gilda, nef. udruženje

udružen adj. združen, ujedinjen, sjedinjen, sastavljen, spojen; zajednički

udružiti (se) prf. združiti (se), ujediniti (se), spojiti (se), složiti se, sastaviti (se), koalirati, organizirati (se), pridružiti (što čemu), vezati (se), povezivati (se), paktirati, (~ *s kim*) nef. uortačiti se, pej. uhvatiti se u čije kolo, uhvatiti se u kolo (s kim), biti u dosluhu (s kim), šurovati, paktirati, slizati se

udubina* f udubljenje, izdubina, rj. izdubak, uleknuće, ulegnina, ulegnuće, slegnuće, (~ *između dva planinska grebena*) prijevoj, sedlo, (*prostrana* ~ *blago nagnutih strana*) zavala, zavalje, (*ljevkasta* ~ *u kršu*) vrtača, (*polukružna* ~ *iznad prozora / vrata u crkvama*) timpan, (~ *na licu*) jamica, rupica, (~ *na zemlji / stijeni*) nef. žlijeb, (~ *na padini brda slična žlijebu*: *ob. za spuštanje debala*) točilo, (~ *u zidu za predmete*) niša, slijepi prozor, (*urezana / ižlijebljena* ~ *u kojoj se nešto uglavljuje*) utor, (~ *u obliku žlijeba*) užljebina, užljebljenje, (~ *u obali izlokana vodom*) nef. začkoljica, (~ *u hridi*) pećina, (~ *na površini Zemlje ispod razine mora*) zavala, bazen, nef. potolina, depresija, (~ *nastala nakon presušenja potoka*) suhodolina, (~ *nastala cijepanjem čega*) prosjeklina, cjepotina, (*izdužena i široka* ~ *na dnu oceana*) brazda, korito

udubiti prf. **1** (~ *što*) udupsti, izdubiti, izdupsti, ižlijebiti, (*napraviti utor*) utoriti; ugraditi, usaditi **2** ~ **se** udupsti se, ulegnuti se, ulegnuti se, uleći se, slegnuti se, (*o površini šupljega tijela*) ulubiti se, ugnuti se, upasti, spljoštiti se **3** (~ *u misli*) zamisliti se, zadubiti se, usredotočiti se, zaokupiti se, zagaziti, potonuti, utonuti, uroniti, zaroniti, utopiti se, zaći duboko, unijeti se, proniknuti (u što), predati se (čemu), zanijeti se, biti ponesen (čime), uživjeti se, prenijeti se (u što), uvući se, zavući se, (~ *u posao*) zaraditi se, zaorati, (~ *u čitanje*) začitati se

udubljen adj. **1** konkavan; uleknut; izdubljen, koritast, žljebast, (~ *kao sedlo*) sedlast **2** (~ *u misli*) zamišljen, zadubljen, potonuo, utonuo

udubljivati imprf. *usp.* udubiti

udvaranje n laskanje, osvajanje, flert, nef. foliranje, fuliranje, flirtanje

udvarati se imprf. **1** (~ *komu*) osvajati, zavoditi (koga); nef. folirati, fulirati, mutiti (komu), flirtati, flertovati (s kim), bacati u liru (komu), bacati udice, ljubakati **2** (*pej.*) dodvoravati se (komu) *usp.*

udvoje adv. u paru

udvostručavati imprf. udvajati, podvostručivati, podvostručavati

ugađač m **1** (~ *glazbala*) akordator, nef. štimer **2** (~ *pretpostavljenima*) laskavac, udvorica, ulizica *usp.*

ugađanje* n (~ *instrumenata*) arh. udezba; *usp.* ugađati

ugađati imprf. **1** (~ *komu*) udovoljavati, činiti (komu) po volji/na volju, ispunjavati čije želje, zadovoljavati čije želje, razveseljavati (koga), povlađivati (komu), ići (komu) niz dlaku, plesati oko koga, (*previše* ~ *komu*) pitati (koga), gladiti (koga) peruškom po stražnjici **2** (~ *instrument*) usklađivati zvuk, nef. štimati

uganuće n distorzija, istegnuće, iščašenje, izglobljenje, iskrenuće, izglavljenje, pomaknuće, izvinuće

uganuti prf. izvrnuti, iščašiti, izglobiti, iskrenuti, izglaviti, pomaknuti, ispasti (iz zgloba), izvinuti

ugao* m nef. kantun, ćošak, (~ *marame*) nef. rogalj

ugar m ugarnica, parlog, parložina

ugarak m **1** (*bot.*) glavnica **2** (*komad izgorjelog drveta*) nagorjelina, ogorjelina

ugasiti prf. 1 (~ *svijeću*) utrnuti, zagasiti, useknuti, utuliti, nef. potuliti, uvrnuti, (~ *sve*) pogasiti, potrnuti, (~ *radio*) isključiti 2 (~ *nemire*) suzbiti, smiriti, ugušiti 3 (~ *žeđ*) utažiti *usp.*, nef. ubiti 4 ~ **se** utrnuti se, ugasnuti, dogorjeti; izdahnuti, umrijeti *usp.*; ekspr. zgasnuti 5 (*o aktivnostima/novinama*) ugasnuti, utrnuti se, umrijeti, izgubiti se, nestati, iščeznuti

ugasli adj. (~ *vulkan*) ugašen, pogašen, neaktivan, (*ugasle oči*) mutan; beživotan

uginuti prf. krepati, (*o konjima/govedima*) lipsati, (~ *od gladi*) skapati, (~ *redom*) pokrepati; nef. crknuti, crći, pocrkati, (*o biljkama*) osušiti se, sagnjiti

uglačan adj. (*o površinama*) gladak, ravan, izbrušen, nalašten, olašten, (is)poliran, naglancan, (*o odjeći*) nef. ispeglan, opeglan, izravnan, (*o stilu npr.*) dotjeran, dorađen, izbrušen, uređen

uglačati prf. (~ *ploču*) nalaštiti, naglancati, izbrusiti, (~ *odjeću*) izglačati, izravnati, nef. ispeglati, (~ *stil*) dotjerati, doraditi, izbrusiti, urediti

uglat adj. nef. ćoškast

uglavnom adv. i part. 1 (*ovdje su ~ studenti*) pretežno, pretežito, najvećim dijelom, većinom, najviše, ponajviše, ponajvećma, (~ *je dobro prolazio*) najčešće 2 (~ *je tako*) otprilike *usp.*

ugled m 1 (~ *u društvu*) uglednost, čast, poštovanje, dobar glas, glas, notabilitet, povjerenje, ime, renome, renomiranost, reputacija, kredit, prestiž, popularnost, poznatost, znamenitost, čuvenost, glasovitost, slava, moć, hvala, priznanje, uvažavanje, uvaženost, utjecaj, autoritet, položaj, dostojanstvo 2 (~ *poštenja, arh.*) uzor, primjer

ugledan adj. cijenjen, istaknut, viđen, renomiran, utjecajan, autoritativan, moćan, nadmoćan, poštovan, uvažen, važan, poznat, prestižan, značajan, znamenit, popularan, čuven, na glasu, glasovit, priznat, odličan, izuzetan, velik, biran, vrstan, dostojanstven, otmjen; častan, uzoran, primjeran

ugledati se imprf. (~ *u koga*) povoditi se (za kim), slijediti čiji primjer, imitirati, oponašati, nasljedovati, pratiti (koga) u stopu, ići/poći čijim stopama

uglednik m dostojanstvenik, prvak, autoritet, nef. macan, doajen, moćnik, veliko ime; cvijet društva, čovjek od formata, ekspr. odličnik, arh. muž, (*pl.*) elita *usp.*, (*ugledan starac*) patrijarh

ugljen m karbon, (*drveni ~*) nef. ćumur, (~ *kao izvor energije*) crno zlato; žar, žerava; nef. ugalj

ugnijezditi se* prf. smjestiti se, udomaćiti se, postati domaći, naturalizirati se, prilagoditi se, uvući se, ustaliti se

ugodan* adj. (~ *glasom/zvukom*) milozvučan, (~ *čovjek*) simpatičan, uljudan *usp.*, (~ *život*) lagodan *usp.*, fin

ugoditi prf. *usp.* ugađati; (~ *glas*) raspjevati se

ugođaj m atmosfera, ozračje, raspoloženje, klima; okolina, okružje, sredina, okolnosti, ambijent, milje; nef. štimung

ugor m (*zool.*) grug, nef. gonj, gruj

ugostitelj* m (*vlasnik gostionice*) gostioničar *usp.*, (*onaj koji poslužuje u ugostiteljskom objektu*) konobar, (~ *za šankom*) pipničar

ugovor* m pogodba, kontrakt, sporazum, savez, nagodba, (*međunarodni ~*) traktat

ugristi prf. 1 (*o psu*) ujesti 2 (~ *kruh*) zagristi 3 (~ *koga*) ujesti, pecnuti, bocnuti, uštinuti, uvrijediti, raniti

ugriz m zagriz, (*o rani*) ugrizotina, (~ *psa*) ujed, (*ciljan ~*) peckanje, bockanje, vrijeđanje, uvreda

ugurati prf. 1 utjerati, ubaciti, zagurati, ugurnuti, utrpati, strpati, utisnuti, utiskati, nagurati, nabiti, zbiti, zatisnuti, začepiti; uvaljati, uvaliti, (~ *brzo/jednim pokretom*) nef. ućušnuti, (~ *komu što*) nef. utrapiti 2 (~ *na dobro radno mjesto*) namjestiti, postaviti (koga kamo), osigurati (komu što), uhljebiti (koga) 3 ~ **se** (~ *kamo*) uvući se, ubaciti se, utisnuti se, natiskati se, sabiti se

ugušiti prf. 1 (~ *koga*) zagušiti, zadaviti, nef. udaviti, zadušiti, (~ *sve redom*) pogušiti, nef. podaviti 2 (~ *bol*) obuzdati,

smiriti, zaustaviti, umiriti, savladati, potisnuti, zatomiti, ukrotiti **3** (~ *aktivnost*) suzbiti, zabraniti, spriječiti, zaustaviti, ukinuti, obustaviti, uništiti, zatrti

uhićenje n lišavanje/lišenje slobode, zatvaranje; nef. hapšenje

uho* n **1** (*on ima dobro* ~) sluh **2** (~ *sjekire*) ušica

uhoditi imprf. pratiti, slijediti, motriti, špijunirati, vrebati, denuncirati *usp.*; nef. cinka(ri)ti, špijati, uhodariti

uholaža f nef. štriga

uhonja m ušonja, nef. ćabo

uhvatiti prf. **1** (~ *što u ruku*) dohvatiti *usp.*, dosegnuti, primiti, pridržati, zgrabiti, prigrabiti, uzeti, (~ *životinju*) uloviti, (~ *vrebajući*) nef. uvrebati, (~ *mnogo divljači*) nahvatati, pohvatati, (~ *malo čega*) nef. ekspr. štrpnuti, čupnuti, (~ *neprijatelja*) zarobiti, (*uhvatio ih je strah*) spopasti, (~ *kriminalca*) zatvoriti, uhititi, (~ ***na djelu***) iznenaditi, uloviti, zateći (u kvaru); nef. ščepati, šćapiti, zgrabiti, ukebati, (~ *u pravom trenutku*) zateći, naći, ekspr. uvrebati, (~ *koga idući za njim*) dostići, dostignuti **2** (~ *povoljnu priliku / pravi trenutak*) ugrabiti, iskoristiti, uvrebati zgodu/priliku/čas, (~ *najbolje mjesto*) domoći se, zaposjesti, zauzeti, dograbiti, doći do čega, ekspr. dočepati se, dokopati se, uloviti **3** (~ *smisao čega*) shvatiti, pojmiti, razabrati, proniknuti (u što) **4** (*uhvatila ga je bolest*) snaći, pogoditi, savladati, osvojiti, napasti, potresti, (*ne znam što ga je uhvatilo*) spopasti, obuzeti, nef. uhititi **5** ~ **se** (~ *za stup*) pridržati se, prihvatiti se **6** (~ *posla*) primiti se *usp.*, prihvatiti se *usp.* **7** (~ *opasno s kim*) potući se, svaditi se, dograbiti se, (*pej.*) udružiti se **8** (*uhvatio se skorup*) stvoriti se, nastati, stvrdnuti se; usidriti se

ujedinitelj m sjedinitelj, udružitelj

ujednačavati imprf. ujednačivati, usuglašavati, usklađivati, poravnavati, ravnati, jednačiti, izjednačavati, uravnoteživati, unificirati

ujednačen adj. (~ *sloj boje*) podjednak, ravnomjeran, (~ *hod*) skladan, složan, harmoničan, usklađen

ujednačeno adv. *usp.* ujednačen; (~ *raspodijeliti*) podjednako, jednako; istodobno

ukiseliti se prf. **1** (*o hrani*) ukisnuti se, prokisnuti, pokvariti se *usp.*, (~ *malo*) nakisnuti, ciknuti **2** (*o osobama, nef.*) oneraspoložiti se, natmuriti se, namrštiti se *usp.*

uključen* adj. obuhvaćen, sadržan, uvršten, ubrojen; pridružen, učlanjen, (*ne biti ~ u što*) nemati ništa (s čim), ne sudjelovati (u čemu)

uključiti prf. *usp.* uključivati; (~ *spojivši što s čim*) priključiti, (~ *radio*) upaliti, (~ *još što u umjetničku tvorbu*) ukomponirati

uključivati imprf. **1** (~ *napore*) obuhvaćati; sadržavati, involvirati, imati za posljedicu, povlačiti za sobom, zahtijevati, implicirati; voditi do (čega); ulaziti (u što), (*to i njih uključuje*) obuhvaćati, zahvaćati, nef. kvačiti **2** (~ *što u cjelinu*) unositi, pridodavati, dodavati, uklapati, (*taj razlog se ne uključuje*) uvrštavati, ubrajati **3** (~ *u struju*) ukopčavati, priključivati, spajati; upaljivati; nef. uštekavati **4** ~ **se** pridruživati se (čemu), pristupati, učlanjivati se, miješati se, ulaziti (u sastav), doći u doticaj (s čim), ubacivati se, uvrštavati se, uvlačiti se (u što)

uključivo adv. uključujući, ubrajajući

uknjižba f upis(ivanje), intabulacija, uknjiženje, zabilježba

ukočen adj. **1** (*o objektima / materijalima / osobama*) krut, neelastičan, nesavitljiv, ukrućen, drven, udrvenjen, tvrd, napet, kao kolac, uštapljen, potpuno miran, ukipljen, kao kip, bez pokreta, kao da je motku/metlu progutao, kao stup; obamro, utrnuo **2** (*ukočeno ponašanje*) sapet, stisnut, zavezan, zauzlan; uštogljen, uštirkan, neprirodan, formalan, služben, strog, usiljen, suzdržan, krut, nategnut

ukočenost f **1** krutost, neelastičnost, nesavitljivost, ukrućenost, drvenost, drvenilo, tvrdoća, napetost, mirnoća, nepokretnost; obamrlost, utrnulost, (~ *mišića*) katalepsija **2** sapetost, stisnutost,

zavezanost, zauzlanost; uštogljenost, uštirkanost, formalnost, neprirodnost, službenost, strogost, usiljenost, suzdržanost, poza, nategnutost

ukočiti se prf. **1** (*o mišićima / držanju tijela*) ukrutiti se, stvrdnuti se, napeti se, zategnuti se, stegnuti se; upriječiti se; uštogljiti se, ukipiti se, stati mirno, udrveniti se, odrvenjeti, ustobočiti se, ekspr. uštapiti se, uklipiti se, ududučiti se, kao da je metlu progutao, stajati kao ukopan, stati kao lipov svetac/proštac, (~ *jako*) pej. uštogljiti se, (~ *od dugog sjedenja*) usjedjeti se, (~ *od plača*) zacenuti se, (*o dijelu tijela tako da se jedva osjeća*) obamrijeti, (~ *od straha*) skameniti se, okameniti se **2** (*u ophođenju*) ukrutiti se, postati služben/hladan/usiljen, držati se ukočeno/hladno, napraviti se važan

ukopati prf. **1** (~ *u zemlju*) zakopati, zatrpati **2** (~ *pokojnika*) pokopati, nef. sahraniti **3** ~ **se** (*vojn.*) utvrditi se

ukopavati imprf. *usp.* ukopati; ukapati, zakapati, pokapati

ukorak* adv. usporedo, ne zaostajući, zajedno s (kim/čim), istodobno

ukoriti prf. prekoriti, izgrditi, nagrditi, izružiti, naružiti, ispsovati, iskoriti, pokarati, pokuditi (koga), prigovoriti, predbaciti, zamjeriti (komu što), osuditi (koga), izreći svašta (komu), očitati (komu) lekciju/bukvicu, očitati (komu) propovijed, održati (komu) prodiku, oprati (komu) uši, oprati (komu) glavu bez vode i sapuna, obrisati/natrljati (komu) nos, nabiti (komu) što na nos, imati razgovor s kim, pozvati (koga) na red, (*oštro* ~) izgrditi na pasja kola, sasuti vatru (na koga), nef. ekspr. dati po frnjokalici; nef. oprati, išpotati, izribati, iskefati, okefati, nasapunati, sakramentati, zakačiti

ukositi prf. nakositi, zakositi, iskositi, nakriviti, nef. ukriviti

ukraj 1 adv. (*skloni to* ~) ustranu, u kut, po strani, sa strane **2** prep. (~ *stola*) kraj, pokraj, kod

ukras m ures, nakit, ornament, vez, čipka, figurica, drangulija; dika, ponos, (*cvjetni* ~) fjoritura, (~ *na tkanini*) šara, (*pločica kao ~ na odjeći*) šljokica, (~ *u obliku metalnih ploča na prednjoj strani ženske odjeće*) toke, (~ *od cvijeća u obliku kruga*) vijenac, (*na kraju poglavlja / knjige*) vinjeta, oranament, (~ *u obliku lančića / kićanki*) nef. rešma, resma

ukrasiti (se) prf. uljepšati (se), poljepšati (se), uresiti (se), okititi (se), nakititi (se), iskititi (se), dotjerati (se) *usp.*, (~ *krunom*) okruniti (se), (~ *vijencem*) ovjenčati (se), (~ *vezom*) izvesti, navesti, (~ *tkaninu zlatom / srebrom*) optočiti, (~ *pričvrstivši ukras*) zakititi (se), (~ *resama*) oresiti, (~ *ornamentima*) ornamentirati, (~ *jelo*) garnirati, (~ *iznimno*) nagizdati (se), (~ *pretjerano*) nef. napirlitati (se), (~ *što svojom prisutnošću*) ekspr. uveličati

ukrasni adj. uresan

ukrasti prf. otuđiti, oteti, prisvojiti, oduzeti, zgrabiti, lišiti (koga čega), (*malo* ~) okrasti, potkrasti, (*sve* ~) pokrasti, orobiti, oplijeniti, opljačkati, popljačkati, (~ *na vagi*) zakinuti, prevariti *usp.*; nef. očistiti, počistiti, dignuti, dići, drpiti, drpnuti, drmnuti, zdipiti, gepiti, zgepiti, maznuti, mrknuti, šćapiti, smotati, popaliti

ukrašavati imprf. *usp.* ukrasiti

ukrašen adj. uljepšan, poljepšan, urešen, okićen, nakićen, iskićen, kićen *usp.*; nagizdan, (~ *govor*) kitnjast

ukratko* adv. (~: *nastradali su*) jednom riječju, da se ne dulji, da ne duljim(o), da skratim(o), (~ *ispričati*) sažeto, u glavnim crtama, u najkraćim crtama/potezima

ukrcaj m utovar; ukrcavanje, nakrcavanje, krcanje, punjenje, natrpavanje, nagomilavanje, nabacivanje

ukriž adv. (*sjeći se* ~) unakriž, (*gledati* ~) razroko

ukrižati se* prf. (*putovi su im se ukrižali*) preklopiti se, sastaviti se, spojiti se, sastati se, povezati se, zaplesti se, zamrsiti se

ukrug adv. (*kretati se* ~) kružno, (*sjediti* ~) uokrug

ukrupno adv. **1** (*sagledati* ~) u globalu/glavnim crtama, ucijelo **2** (*izrezati* ~) nakrupno, naveliko

ukućanin m član domaćinstva, nef. usta, čeljade

ukuhati* prf. (~ *u šećeru*) ušećeriti

ukupan adj. (*ukupna zarada*) sveukupan, cjelokupan, potpun, kompletan, totalan, sveobuhvatan, cjelovit, sav, čitav; nepodijeljen, jedinstven

ukupnost f sveukupnost, cjelokupnost, potpunost, kompletnost, cjelina, global, total(nost), totalitet, sveobuhvatnost, cjelovitost, integritet

ukupno adv. **1** (~ *nas je bilo deset*) zajedno, sve zajedno, skupa, sve skupa, svega **2** (~ *gledajući*) u cjelini, ucijelo, sve u svemu

ukus m (*imati dobar* ~) estetsko mjerilo, osjećaj za lijepo, (*dobar* ~ *hrane*) tek, tečnost

ukusan adj. **1** (*o jelu*) tečan, sladak kao med/šećer, sladak, topi se u ustima, med/šećer mu nije ravan, slastan **2** (*ukusna odjeća*) lijep *usp.*, skladan

ulagač m **1** (~ *novca u banku*) štediša, (*onaj koji uplaćuje u neku svrhu*) uplatitelj, uplatilac **2** (*radnik koji ulaže u stroj*) umetač

ulagati* imprf. (~ *novac/sredstva*) investirati; uplaćivati, polagati; plasirati

ular m povodac, oglavnik, oglavina

ulaštiti prf. osvjetlati, usvijetliti, nalaštiti; nef. uglancati, naluštrati

ulazak m **1** ulaz, nef. upad, ulaženje, stupanje, (*iznenadan* ~) upad; arh. ušašće **2** (~ *u stranku, nef.*) pristup(anje), učlanjenje, upis

ulaziti imprf. *usp.* ući; (~ *u dubinu problema*) ponirati, prodirati

ulica f **1** cesta *usp.*, prometnica, put, (*široka velegradska* ~) avenija, (*široka gradska* ~) bulevar, (~ *s drvoredom*) aleja, (~ *kojom se prilazi kojoj većoj*) prilaz, (~ *koja siječe druge*) transverzala, (~ *od nabijena pijeska/šljunka i kamena*) makadam, (*uska mediteranska* ~) kala, (*najšira* ~ *mediteranskog grada*) kalelarga, (*široka* ~ *u ravničarskom naselju*) šor, (*polukružna/kružna* ~ *u gradovima*) vijenac, (*natkrivena* ~) pasaž, (~ *u naselju orijentalne gradnje*) sokak, (*natkrivena* ~ *usred čaršije*) bazar, bezistan **2** (*o tome ne odlučuje* ~) narod, svijet, masa, svjetina

uliti* prf. utočiti, natočiti, sliti, (~ *kapima*) ukapati, nakapati, (~ ***u glavu***) nef. utuviti

ulizica m laskavac, poltron, hvalitelj, oportunist, dvoličnjak, harlekin; ulagivač, prilizica, ugađač, udvorica, dodvorica, udvornik, pokornik, poslušnik *usp.*, beskičmenjak, glista, gnjida, gmizavac; pej. ljigavac, puzavac, lakaj, slugan, trabant, skutonoša, prišipetlja, tevabija, pripuz(ica), pripuznik, podrepak, podrepaš, prirepak, prirepica, prirepaš, prirepina, podrepina, čankoliz, uguznik

ulizički adj. ulizivački, ulagivački, udvorički, dodvorički, udvornički, ugađački, laskav, udvarački, pokornički, poslušnički; pej. puzav, ljigav, slinav, lakajski, sluganski, trabantski, pripuzički, prirepački, prirepaški, podrepaški, čankoliški, uguznički; nef. snishodljiv

ulov* m lov, plijen, lovina, (~ *u organiziranom lovu*) izlov, (~ *sitne ribe*) žir

uloviti prf. **1** (~ *ribu*) upecati, (~ *srnu*) uhvatiti *usp.*, ustrijeliti, ubiti, (~ *puno čega*) poloviti, pohvatati, natući, (~ *koga idući za njim*) stići, dostići, (~ *koga u prevari*) zateći, otkriti, ščepati, nef. ukebati **2** (~ *vješto što*) dobiti, steći **3** ~ **se** uhvatiti se, upasti u zamku/proturječje

uložak* m umetak, (~ *za cipelu*) nef. ajnlaga, (~ *za olovku*) nef. mina

ulje* n (~ *od ploda uljarica*) jestivo ulje; biljno ulje, suncokretovo ulje, maslinovo ulje..., (*jestivo ulje osim maslinova*) bijelo ulje, (*posvećeno* ~) sveto ulje, (***zemno*** ~) nafta

uljeni adj. (*koji se odnosi na ulje ili ga sadrži*) uljni, (*koji sadrži puno ulja*) uljevit

uljepšati (se) prf. *usp.* uljepšavati (se); nef. upicaniti se, ušminkati se

uljepšavati (se) imprf. ukrašavati (se), uređivati (se), sređivati (se), dotjerivati (se), dovoditi (koga/što) u red, po-

ljepšavati (se), dekorirati, resiti (se), (~ *šarama*) šarati, (~ *biranim riječima*) kititi, krasnosloviti, zaslađivati, (~ *lice šminkom*) šminkati (se)

uljudan adj. pristojan, uglađen, otmjen, fin, lijep, profinjen, kulturan, ljubazan, civiliziran, prosvijećen, obrazovan, uljuđen, doličan, uslužan, susretljiv, na usluzi, udvoran, dobro odgojen, lijepih manira, ugodan, nef. prijazan, galantan, gospodski, damski, viteški, džentlmenski, plemenit, rafiniran, kurtoazan, (~ *po pravilima službe*) arh. službouljudan

uljuditi (se) prf. odgojiti, civilizirati (se), upristojiti (se), naučiti redu, pripitomiti (se), ekspr. sići s grane

uljudnost f pristojnost, uglađenost, otmjenost, finoća, profinjenost, kulturnost, kultura, ljubaznost, civiliziranost, obrazovanost, prosvijećenost, uljuđenost, doličnost, uslužnost, susretljivost, udvornost, arh. podvorba, odgoj, odgojenost, maniri, ugodnost, nef. prijaznost; galantnost, gospodstvo, damstvo, viteštvo, džentlmenstvo, plemenitost, rafiniranost, kurtoazija; obrazovanost

uljuđivati imprf. *usp*. uljuditi

um* m razum, intelekt, pamet, (*o osobi*) bistra glava, veliki duh, lumen

umak m nef. sos, šug, toć

umakati imprf. *usp* umočiti; (~ *kruh u što*) nef. toćati, tunkati

umanjenica f deminutiv

umanjenik m minuend

umarati (se) imprf. *usp*. umoriti (se); izmarati (se), (~ *velikim naporima*) štrapacirati (se)

umeko adv. nef. ušorbulu

umetnuti prf. dodati, uvrstiti, unijeti, uložiti, ubaciti, ugurati, utaknuti, utaći, uglobiti, umjestiti, utisnuti, nef. upasati; učvrstiti, (~ *konac u iglu*) provući, (~ *tkanjem*) utkati, (~ *pletući*) uplesti, proplesti, (~ *u što gradeći*) ugraditi, (~ *zidajući*) uzidati, (~ *lijepeći*) ulijepiti, (~ *vrćenjem*) uvrtjeti, (~ *pismo u omotnicu*) kuvertirati, (~ *u umjetnički tekst*) interpolirati

umetnuti se prf. biti na koga, biti sličan (komu), uvrgnuti se, baciti se

umijesiti prf. zamijesiti

umiješati* prf. **1** (~ *što u smjesu*) zamiješati, nef. umutiti, (~ *koga u što*) uvući, uključiti (koga u što), uplesti, uplesti (koga) u mreže, zaplesti, upetljati **2** ~ **se** (~ *u sukob*) ući, početi sudjelovati, uplesti se, zaplesti se, upasti, upetljati se, uplesti prste, zabosti nos (u što); intervenirati, poduzeti (što), (~ *u razgovor*) ubaciti se, uskočiti, uletjeti/upasti u riječ, (~ *bez znanja/pripreme*) upasti kao prase u surutku, (~ *u masu*) ući, zaći, uvući se, izgubiti se

umilostiviti prf. **1** (~ *koga*) odobrovoljiti, razvedriti, razveseliti **2** ~ **se** smilovati se; iskazati milost/čast

umiljat adj. mazan, nježan, blag, pitom, mačkast, umilan, ugodan; ljubak, drag, lijep, mio

umiljatost f maznost, nježnost, blagost, pitomost, mačkastost, umilnost, ugodnost; ljupkost, dragost, ljepota, milina

umiljavati se imprf. presti; dodvoravati se *usp*.

umirati imprf. **1** *usp*. umrijeti; izdisati, biti na izdisaju, biti na samrti/samrtnoj postelji, ekspr. mrijeti, (~ *u veliku broju*) padati kao snoplje **2** (~ *za čim*) ginuti, patiti, čeznuti, hlepiti, žudjeti, trpjeti

umiroviti prf. penzionirati

umisliti prf. **1** (~ *što*) izmaštati, zamisliti, izmisliti, utvarati (si što), povjerovati (u što), uvrtjeti (si) u glavu, **2** ~ **se** zanijeti se (čime), uzoholiti se, izobijestiti se

umišljen adj. ohol, samodopadan, tašt, nef. sujetan, samoljubljiv, blaziran, snobovski, pun sebe, napuhan, nadut, bahat, arogantan, prepotentan, samouvjeren, preuzetan, razmetljiv, hvalisav, obijestan, samosvjestan, gord, umišljenički, drzak, bezobrazan, posprdan, (~ *ton*) nef. visokoparan, (*biti* ~) nosom parati oblake; nef. nadmen

umišljenik m utvaralo, razmetljivac *usp*., napuhanko, napuhanac

umišljenost f oholost, samoljublje, samoljubivost, samodopadnost, taština, napu-

hanost, nadutost, bahatost, arogancija, prepotencija, razmetljivost, hvalisavost, obijest, samosvjesnost, samosvijest, gordost, drskost; nef. visokoparnost, nadmenost

umivaonik m nef. lavabo, lavandin, (*bakreni* ~) nef. legenj

umjeren* adj. suzdržan, suzdržljiv, rezerviran; staložen, odmjeren, priseban, razuman, razborit, solidan, skroman; suspregnut, savladan, prigušen; blag, podnošljiv, srednji

umjereno adv. usp. umjeren; (*muz.*) moderato

umjerenost f suzdržanost, suzdržljivost, mjera, rezerviranost; staloženost, odmjerenost, prisebnost, razumnost, razboritost, solidnost, skromnost; umjerenjaštvo; suspregnutost, prigušenost; blagost, podnošljivost

umjerenjak* m (~ *u piću*) trezvenjak, antialkoholičar

umjesto prep. mjesto, namjesto

umjetan* adj. (*umjetna vlakna*) sintetičan, polusintetičan

umjetnik* m stvaratelj, (*likovni* ~) nef. likovnjak, (*likovni* ~ *koji slika*) slikar *usp.*, (*besprijekoran* ~) artist, genij, (*slavan* ~) vedeta, (~ *koji savršeno vlada reproduktivnom umjetnošću*) virtuoz, (~ *Bogom nadahnut u stvaralaštvu*) bogougodnik, ugodnik, (~ *koji nije u stalnom radnom odnosu*) nef. slobodnjak

umjetnina f umjetničko djelo

umnožak m produkt

umnožavati* imprf. **1** (~ *utiskivanjem*) nef. štancati **2** ~ **se** (~ *velikom brzinom*) množiti se *usp.*

umobolnik m duševni bolesnik, psihopat, luđak *usp.*

umočiti prf. zamočiti, utopiti, potopiti, uroniti, zaroniti; umiješati

umor m **1** zamor(enost), premor(enost), umornost, malaksalost, (po)sustalost, klonulost, istrošenost, iscrpljenost, slabost, iznemoglost, nemoć(nost), utruđenost, iscijeđenost, mrtvilo **2** (***na umoru***) na samrti, na samrtnoj postelji

umoran adj. zamoren, premoren, malaksao, (po)sustao, klonuo, umoren, izmoren, izmučen, istrošen, iscrpljen, slab, iznemogao, nemoćan, onemoćao, utruđen, iscijeđen kao limun, arh. trudan, (*jako* ~) mrtav od umora, ni živ ni mrtav, pada/ruši se od umora, nef. mrtav umoran, na smrt umoran

umoriti (se) prf. **1** zamoriti (se), izmoriti (se), premoriti (se), iscrpiti (se), iscrpsti (se), pretrgnuti se, malaksati, (po) sustati, klonuti, izgubiti dah, (~ *noge*) utruditi, (~ *koga pričama*) dosaditi, dodijati (komu), ugnjaviti, zasititi (koga), (~ *na putovanju*) isputiti se, (~ *hodanjem*) nahodati se, ishodati se, (~ *radeći*) naraditi se, preraditi se, preznojiti se, istrošiti se, namučiti se *usp.*, nef. nakopati se, (~ *rađajući*) narađati se, (~ *ribanjem*) naribati se, (~ *slušanjem*) naslušati se, (~ *od nošenja/rada/vuče*) navući se, (~ *jako*) pasti s nogu, satrti se **2** (~ *koga*) ubiti *usp.*

umrijeti prf. **1** preminuti, izdahnuti, otići na drugi/onaj svijet, otići na vječni počinak, naći smrt, pustiti posljednji dah, skončati, pahnuti, ispustiti dušu, ekspr. prestaviti se, rastaviti/rastati se s dušom, rastati se sa životom, zatvoriti/sklopiti oči, zaspati vječnim/posljednjim snom, počinuti vječnim snom, usnuti (vječni san), podleći bolesti, oprostiti se od svijeta/s ovim svijetom, pokrila je (koga) crna zemlja, otići pod ledinu, otići/preseliti se u vječnost, napustiti (koga/što), ugasiti se, dogorjeti, uvenuti, retor. Bog je (koga) uzeo k sebi; smiriti se (zauvijek), počinuti, svršiti, ohladiti se; tama je (komu) pokrila oči, (~ *nasilnom smrću*) poginuti *usp.*, nastradati, (~ *od otrovnog plina/nedostatka zraka*) ugušiti se, (~ *od gubitka krvi*) iskrvariti, (~ *od posljedica udara*) nef. kolpati, (~ *na vješalima*) nef. omastiti vješala, (~ *od gladi/žeđi*) skapati, (~ *od tuge/muke*) svisnuti, presvisnuti, puknulo je (komu) srce, (~ *od hladnoće*) smrznuti se, (~ *svi redom*) pomrijeti, poumirati, izumrijeti, (*ne davati vidljive znakove života*) obamrijeti, (~ *za koga*) krv i život dati za koga; ekspr. pasti/leći u hladan

grob, otići Bogu na istinu/račun, pej. krepati, crknuti, zazvonila (komu) motika, iron. nef. vrisnuti, riknuti, skiknuti, zijevnuti, odapeti, otegnuti/ohladiti papke, ispružiti papke/opružiti papke, otegnuti/ ohladiti pete **2** (~ *u čijem sjećanju*) iščeznuti, nestati, zamrijeti, propasti, ishlapiti; uminuti, otići, proći

umrtvljivati (se) imprf. mrtviti (se), zamirati, anestezirati

unajmitelj m unajmljivač, zakupnik, arendar; nef. zakupac, zakupoprimac, zakupoprimatelj

unajmiti prf. najmiti, uzeti u/pod najam, uzeti u zakup, posuditi, (~ *imanje*) zakupiti

unakaziti prf. izobličiti, deformirati, nagrditi, naružiti, pokvariti, iznakaziti, iskriviti, unakaraditi

unakažen adj. izobličen, deformiran, nagrđen, naružen, pokvaren, iznakažen, iskrivljen

unakrsno adv. ukršteno, ukrštajući se, poprijeko

unapređivati imprf. *usp.* unaprijediti

unaprijed* adv. (~ *pazi*) nadalje, ubuduće, odsad, u budućnosti; nef. unapredak

unaprijediti prf. **1** (~ *proizvodnju*) razviti, poboljšati, povećati, proširiti, produbiti **2** (~ *koga, nef.*) promaknuti *usp.*

unatoč* prep. usprkos, i uz; usuprot, (~ *tome što je...*) iako je, mada je, uza sve to što je

unatrag* adv. **1** (*kretanje* ~) unazad, natrag, (*hodati* ~) natraške, unatraške **2** (*sve ide* ~) nagore **3** (~ *nekoliko dana*) prije, unazad, nef. odnazad

unekoliko adv. pomalo, djelomično, donekle, u nekoj/stanovitoj mjeri, do nekoga/stanovita stupnja; u neku ruku, na neki način

unesrećiti (se) prf. zaviti (koga) u crno, rastužiti (se) *usp.*, (*neizmjerno* ~ *koga*) slomiti (komu) srce; ozlijediti (se), unakaziti (se)

unifikacija f ujednačavanje, ujednačenje, usklađivanje, usklađenje, poravnavanje, izjednačenje, ujedinjavanje, ujedinjenje, uravnoteživanje, uravnoteženje

uniforma f odora, (~ *posebna kroja s gajtanima*) livreja; arh. nef. mondura

uniforman adj. jednak, jednoličan, tipiziran, jednoobrazan, podudaran, jednolik, istolik; banalan

uniformnost f jednakost, jednoličnost, tipiziranost, jednoobraznost, podudarnost, jednolikost, istolikost; banalnost

unijatizacija f unijaćenje; pounijaćenje

unijeti* prf. **1** (~ *vukući*) uvući, (~ *valjajući*) uvaljati; uvrstiti **2** (~ *u tekst*) upisati, ubilježiti, zapisati, uvesti, uplesti, zavesti, uključiti, integrirati, dopisati, (~ *u duh i slovo teksta*) ugraditi, (~ *brojčane podatke u knjige*) uknjižiti, (~ *u službeni zapisnik*) urudžbirati, (~ *u registar*) registrirati, (~ *u knjige kao primljeno*) admin. zaprimiti, nef. zavesti **3** (~ *radost/živost kamo*) donijeti, uzrokovati **4** ~ **se** (~ *u koga/što*) primaknuti se, približiti se (komu/čemu) **5** (~ *u rad*) udubiti se *usp.*, zaorati

unionizam* m (*sljedbeništvo Unionističke stranke*) pov. mađaronstvo

uništavački adj. uništavateljski, ubilački, tamaniteljski, istrebljivački, istrebiteljski, iskorjenjivački, iskorjeniteljski, utamanjivački, upropastiteljski, smrtonosan, koban; rušilački, razarački, razorno

uništavanje n tamanjenje, ubijanje, istrebljivanje, čupanje, iskorjenjivanje, utamanjivanje; proždiranje, kanibalizam, (*izravno* ~) nef. sječa, (*ilegalno* ~ *sredstava/dobara*) sabotaža

uništavatelj m uništavalac, uništavač, tamanitelj, tamanilac, upropastitelj, upropastilac, iskorjenitelj, iskorjenjivač, istrebitelj, razoritelj, pustošitelj, istrebljivač, zatornik, nef. zatirač, ekspr. ubilac, (~ *dobre inicijative*) diverzant, destruktivac

uništavati imprf. **1** zatirati, razarati, rušiti, mrviti, ubijati, satirati, potirati, upropaštavati, upropašćivati, gurati/vući u propast, pustošiti, lomiti, slamati, gušiti, potapati, tamaniti, utamanjivati, iskorje-

njivati, istrebljivati, lišavati života, kositi (kao snoplje), raditi kome o glavi, kopati komu grob, kopati jamu pod kim, (~ *čiju snagu*) iscrpljivati, mlaviti, (~ *granatama*) granatirati, (~ *torpedom*) torpedirati **2 ~ se** upropaštavati se, ubijati se, propadati, iscrpljivati se, istrebljivati se, (~ *međusobno*) gložiti se, nef. žderati se

uništenje n propast, izumiranje, istrebljenje, razorenje, zatiranje, zator, pov. ekspr. istraga, (~ *samoga sebe*) samouništenje

uništiti* prf. *usp.* uništavati; (*uvijek moraju ~ sve lijepo*) pokvariti, (~ *trganjem*) potrgati, (~ *loše rukujući*) nef. bataliti, (*potpuno ~*) potući, pomlatiti, pobiti, potamaniti, pokopati, razoriti, opustošiti, zbrisati s lica zemlje, sravniti sa zemljom, pretvoriti u prah/pepeo, razbiti u prah/pepeo, smrviti (u prah/pepeo), satrti (u prah/pepeo), pregaziti, samljeti, smlatiti, skrhati, shrvati, skršiti, smrskati, zdrobiti, smlaviti, razbiti kao dijete zvečku, zatući, zatrti, istrijebiti, sasjeći, nef. slistiti, srubiti, (~ *gazeći*) izgaziti, (~ *rovanjem*) razrovati, (~ *sredstvom koje razjeda*) sagorjeti, (~ *se mržnjom/klanjem*) isklati se, (~ *nepažljivim rukovanjem*) nef. smrdati, (~ *međuljudske odnose*) razoriti, unijeti razdor, zatrovati *usp.*, (~ *koga*) poraziti, svladati, skrhati, slomiti, skršiti, upropastiti, doći (komu) glave, ubiti *usp.*, zavrnuti (komu) šijom/vratom, slomiti (komu) šiju/vrat, stati (komu) nogom za vrat, stegnuti (komu) konop/omču/uže oko vrata, staviti (komu) omču oko vrata, iskopati (komu) grob, načiniti kašu od koga, udariti (komu) glogov kolac; nef. urediti, srediti, usositi, dokusuriti

uništiv adj. razoriv, razrušiv, iskorjenjiv, istrebljiv, skršiv, slomljiv, neotporan, neizdržljiv, pobjediv, savladiv, slab; poderiv, razderiv, potrošiv

uništivost f razorivost, razrušivost, iskorjenjivost, istrebljivost, skršivost, slomljivost, neotpornost, neizdržljivost, slabost, pobjedivost, savladivost; poderivost, razderivost, potrošivost

univerzalan adj. **1** (~ *problem*) opći, sveopći, sveprisutan, sveobuhvatan, općerasprostranjen, svjetski **2** (*univerzalna primjena*) višestruk, mnogostruk, svestran, širok, mnogostran, neograničen

unosan adj. isplativ, dobitan, dobro plaćen, rentabilan, lukrativan, probitačan, profitabilan, komercijalan, koristan, uspješan

unositi imprf. *usp.* unijeti

unosnost f isplativost, dobitnost, lukrativnost, rentabilnost, probitačnost, profitabilnost, komercijalnost, korist, korisnost, uspješnost

unovačiti prf. regrutirati, mobilizirati, uvojničiti, zavojničiti, uvojačiti, zavojačiti

unutrašnji adj. unutarnji, nutarnji, interni, rj. nutrenji

unutrašnjost* f **1** (*unutrašnji dio čega*) nutrina, arh. unutarnjost, rj. iznutrica, ponutrica, (~ *prostorije*) interijer, (~ *broda*) trbuh, utroba **2** (*živjeti u unutrašnjosti*) provincija, pokrajina; kontinent

uobičajen adj. (*uobičajena pojava*) običan *usp.*, svakodnevan, ustaljen, (~ *postupak*) standardan, rutinski, (*koji nikada ne izostaje*) nef. obavezan

uoči prep. u predvečerje (čega), malo prije, netom prije

uokviriti prf. uramiti; izdvojiti, zaokružiti

uopće* adv. i part. **1** (~ *ne namjeravam doći*) ni u kojem slučaju, nikako **2** (*može li ~ hodati*) imalo, i najmanje

uopćiti prf. generalizirati, poopćiti, apstrahirati

uostalom adv. naposljetku, napokon, najzad, na koncu konca, na kraju krajeva

upadica f primjedba, opaska, komentar, replika, uzrečica, doskočica, intermeco, incident

upala* f inflamacija, (*čvorna ~ oko zubnog korijena*) granulom, (~ *krajnika/grla i ždrijela*) angina, grlobolja, (~ *pluća*) pneumonija, (*gnojna ~*) apsces, (~ *zanoktice*) panaricij, nef. kukac, (*gnojna ~ prsta*) poganac

upaljač* m užigač, (~ *za paljenje eksploziva*) detonator, (~ *vatrenoga oružja*) kapsula, kap(i)sla

upaljen* adj. gnojan

upaliti (se) prf. *usp.* upaljivati se; zapaliti (se) *usp.*

upaljivati se* imprf. (*o rani*) gnojiti se, razjedati se

upasti* prf. **1** (~ *u što neželjeno*) zapasti, pasti, uskočiti, dospjeti, doći, ući, umiješati se, uplesti se, zagristi u kiselu jabuku **2** (*silovito* ~ *u kuću*) prodrijeti, provaliti **3** (~ ***u klopku***) pasti u zamku, uloviti se, naletjeti, nef. natrčati

upijač m upijaći papir, bugačica; nef. tu(p)fer

upijanje n usisavanje, adsorpcija; *usp.* upiti

upis m upisivanje, ubilježavanje, ubilježba, zabilježba, uknjiženje, uknjižba, registracija, unošenje, unos, urudžbiranje, (~ *u klub*) učlanjenje

upisati prf. **1** (~ *što na papir*) napisati, unijeti, umetnuti, ubilježiti, uknjižiti, urudžbirati, (~ *tehnikom grebanja u što*) ugrepsti **2** ~ **se** učlaniti se, uvrstiti se, pristupiti, obvezati se

upitan adj. **1** (~ *ishod*) neizvjestan, nesiguran, nepoznat **2** (~ *rezultat*) sporan *usp.*, dvojben

upiti prf. **1** (~ *tekućinu*) usisati, apsorbirati, uvući, popiti **2** (~ *svaku riječ*) zapamtiti, primiti, prihvatiti, usvojiti, (~ *što od malih nogu*) usisati s majčinim mlijekom **3** ~ **se** (*pod kožu*: *o krpelju*) prilijepiti se, prisisati se, pripiti se, ući, zaći

upitnik* m upitni list; arh. kvestionar

upitnost f neizvjesnost, nesigurnost, nepoznatost; diskutabilnost, sumnjivost, dvojbenost

uplašen adj. ustrašen, u strahu, preplašen, prestrašen, prepadnut, zastrašen, zaplašen, poplašen, usplahiren, obeshrabren, isprepadan, prestravljen, ustravljen; zabrinut; uspaničen; naježen, užasnut, zgrožen, ukočen, premro, (~ *pogled*) zvjerav

uplašiti (se) prf. ustrašiti (se), preplašiti (se), prestrašiti (se), prepasti (se), zastrašiti (se), zaplašiti (se), poplašiti (se), splašiti, streknuti, obeshrabriti (se), klonuti duhom, podrezati (komu) krila, razoružati (koga), isprepadati (se), prestraviti (se), (~ *malo*) pobojati se, zabrinuti se, štrecnuti se, trgnuti se, (*pasti u paniku*) uspaničiti se, nef. uspaničariti se, (*jako* ~) naježiti se, pretrnuti, protrnuti, smrznuti se,slediti se, preznojiti se, užasnuti (se), zgroziti (se), zapanjiti (se), ukočiti se, skameniti se, okameniti se, zdrvenjeti se, ustraviti se, premrijeti, obamrijeti, utjerati/natjerati/uliti (komu) strah u kosti, sabiti (koga) u mišju rupu, skratiti (komu) pola života, pola je (koga) nestalo, umrijeti/premrijeti od straha, živ umrijeti, noge su se (komu) odsjekle, sišlo je (komu) srce u pete, ekspr. napuniti tur, imati pune gaće/pun tur, nef. upišati se (od straha); rastjerati, otjerati, razbježati se

upljuvak m bljuvak, muhoserina

upoprijeko adv. 1 (*zavezati* ~) poprijeko, poprečke **2** (~ *osuditi*) paušalno *usp.*, otprilike

uporaba f upotreba, poraba, primjena, upotrebljavanje, uporabljivanje, rabljenje, korištenje, iskorištavanje, služenje, primjenjivanje, pogon, (*ponovna* ~ *otpadaka u proizvodnom procesu*) reciklaža, recikliranje

uporabiti prf. **1** upotrijebiti, porabiti, primijeniti, poslužiti se (čime), iskoristiti, utrošiti, izdati, potrošiti, uložiti (što), (~ *za buduću korist*) investirati, (~ *što bez prave svrhe*) nef. ulupati **2** uzeti (u obzir), unijeti (u što)

uporabljiv adj. upotrebljiv, primjenjiv, iskoristiv, koristan *usp.*, dobar, svrhovit *usp.*, (~ *u više svrha*) višenamjenski, (~ *u praktičnom životu*) upotreban

uporabljivost f upotrebljivost, primjenjivost, iskoristivost, korisnost, korist, svrhovitost, (~ *u više svrha*) višenamjenskost, (~ *u praktičnom životu*) upotrebnost, (~ *stvari u svakodnevnom životu*) ekon. uporabna vrijednost

uporan adj. (~ *u nastojanjima*) ustrajan, odlučan, postojan, stalan, nepokolebljiv,

nepopustljiv, čvrst, snažan, neumoran, neustrašiv, neumoljiv *usp.*, (~ *u stavovima*) isključiv, nef. istrajan, (*vrlo* ~) tvrdokoran, žilav, hrabar; tvrdoglav *usp.*, jogunast

uporište n 1 (*čvrsto* ~) oslonac, stup; podrška, pomoć, potpora, snaga; temelj, podloga; tvrđava, bastion, (*dio konstrukcije koji služi kao* ~) upornjak 2 (*vojno* ~) utvrđenje, utvrda, fortifikacija, bastion, bunker, reduta

uporno adv. *usp.* uporan; bez popuštanja, ne popuštajući, s upornošću; stalno, bez prestanka, ne prestajući

upornost f nepopustljivost, ustrajnost, odlučnost, postojanost, stalnost *usp.*, nepokolebljivost, čvrstina, snaga, neumornost, neustrašivost, neumoljivost, izdržljivost, isključivost, nef. istrajnost; tvrdokornost, žilavost, hrabrost; tvrdoglavost, jogunastost, jogunstvo

upoznati prf. 1 (~ *nepoznate krajeve*) proučiti, steći znanje, obavijestiti se, vidjeti, (~ *koga potpuno*) zaviriti (komu) u dušu/srce 2 (~ *koga s kim*) predstaviti (koga komu), spojiti, sastaviti, (~ *se s kim*) prići, pristupiti (komu)

upozoravati imprf. *usp.* upozoriti; (~ *na opasnost*) zvoniti na uzbunu

upozorenje* n opomena, pouka, (*blago/neizravno* ~ *spominjanjem čega*) aluzija *usp.*, (*uzaludno* ~) glas vapijućeg u pustinji

upozoriti prf. (~ *koga zbog zakašnjenja*) opomenuti, skrenuti (komu) pozornost (na što), dati/staviti (komu što) na znanje/do znanja

uprava* f (~ *poduzeća*) direkcija; ravnateljstvo, rukovodstvo

upravitelj* m (*izvršni* ~) administrator, nadzornik *usp.*, (~ *grada*) pov. kapetan, (~ *zemlje/pokrajine*) pov. guverner, (~ *luke*) kapetan, (~ *dvora*) pov. majordom, dvornik, (~ *imanja*) prokurator, (~ *vlastelinstva*) pov. providnik, špan, (~ *škole, nef.*) ravnatelj, (~ *radne jedinice*) rukovoditelj, rukovodilac, (~ *tehničkih poslova u poduzeću*) poslovođa, (~ *konvikta/kolegija*) rektor, (~ *imanja u Turskom Carstvu*) subaša; nef. upravnik

upravljač* m (~ *bicikla*) nef. guvernal, timun, (~ *automobila*) volan, (~ *broda*) kormilo

upravljanje n vođenje, vodstvo, vladanje, kormilarenje, reguliranje, dirigiranje; ravnanje; rukovanje, baratanje, (~ *letjelicom*) pilotiranje, pilotaža, (*ugovorima uređeno* ~ *više država nekim teritorijem*) kondominij

upravljati* imprf. 1 (~ *imanjem/ustanovom*) voditi, biti na čelu, administrirati, vladati, gospodariti, raspolagati, kormilariti, usmjeravati, ravnati; nef. rukovoditi, (~ *okolnostima*) dirigirati, određivati smjer/uvjete, miješati karte, (*posredno* ~) držati sve niti u svojim rukama, držati (sve) konce, (*svemoćno* ~) žariti i paliti, (~ *kime*) vrtjeti koga oko maloga prsta 2 (~ *napravom*) rukovati, baratati, služiti se (čim), pokretati (što), manipulirati, manevrirati (čim), (~ *čime na daljinu*) teledirigirati

uprečka f šperploča

upregnuti prf. 1 (~ *konje*) upreći, zapregnuti, spregnuti, (~ *u jaram*) ujarmiti 2 (~ *koga*) opteretiti *usp.*, navaliti (što na koga)

upresti prf. zapresti, usukati

uprezati imprf. *usp.* upregnuti

uprizoriti prf. 1 (~ *kazališno djelo*) postaviti (na scenu), režirati, izvesti, prilagoditi, dati 2 (~ *veliku brigu*) odglumiti, prikazati

uprljati (se) prf. 1 zaprljati (se), isprljati (se), onečistiti (se), umazati (se), zamazati (se), umrljati (se), zamrljati (se), izmrljati (se), nef. zaflekati (se), zamastiti (se), zamacati (se), zabrljati (se), zabrljaviti (se), zamusati (se), isprskati (se), ugaziti (u što), oblatiti (se), zablatiti (se), izblatiti (se), ukaljati (se), okaljati (se), iskaljati (se), zasmetiti; zagaditi (se), uprasiti (se), usvinjiti (se), zasvinjiti (se), zakrmačiti (se), zasliniti (se), upljuvati, (~ *izmetom*) opoganiti (se), unerediti (se), zasrati (se), nef. isposaniti (se), (~ *krvlju*) zakrvaviti *usp.*,

(~ *trunjem*) natruniti, (~ *pljuvanjem*) zapljuvati, (~ *čim mrkim*) izmrčiti (se), zamrčiti (se), namrčiti (se); nef. zamacati (se) **2** (~ *zauvijek ugled*) osramotiti (se), obeščastiti (se) • nef. šporkati (se)

upućen* adj. (~ *u što*) obaviješten, informiran, nef. upoznat, potkovan, (~ *u tajne/znanja nedostupne drugima*) posvećen, (~ *u tajne svojega posla*) stručan

upućivati imprf. *usp.* uputiti; (*u govoru neizravno ~ na što)* aludirati, (~ *koga na pravi put*) putiti

upustiti se prf. **1** (~ *u posao*) ući, zaći, zagaziti, pohrliti, ugaziti, uvaliti se, prihvatiti se (čega), odlučiti se, poduzeti (što), krenuti, nef. zagristi, (~ *u što rizično*) ići na sve ili ništa, (~ *u polemiku*) umiješati se, uplesti se, započeti **2** (~ *s kim*) zbližiti se, sprijateljiti se, združiti se, ući u vezu; pej. spetljati se, spanđati se, spariti se

uputa f naputak, savjet, objašnjenje, instrukcija, pouka, smjernica, koordinata, upozorenje, nalog, zapovijed, (~ *za pripremu jela/smjese*) recept(ura), (*jur.*) asignacija

uputiti prf. **1** (~ *što kamo*) poslati, odaslati, usmjeriti, (~ *komu što*) reći, nabaciti, dodati, adresirati **2** (~ *učenika u rad*) upoznati (koga s čim), naputiti, posavjetovati, poučiti, podučiti, instruirati, pokazati (komu što), obavijestiti (koga o čemu), osposobiti (koga za što), (~ *koga na pravilan način*) pokazati pravi put, skrenuti na pravi put **3** ~ **se** otputiti se, dati se na put, krenuti, poći, nef. isputiti se, potegnuti (kamo) **4** (~ *u posao*) ući (u što), naučiti se, izvježbati se, obavijestiti se (o čemu), upoznati se, dokučiti (što); nef. prokljuviti

uputnica* f (*poštanska ~*) doznačnica, nef. doznaka

uputno adv. (*tko zna je li ~ otputovati*) preporučljivo, pametno, dobro, ispravno, zgodno, opravdano

uračunati prf. (*unijeti u račun*) ubrojiti, pribrojiti, ukalkulirati, (*staviti na račun*) zaračunati, (~ *sve okolnosti*) uzeti u obzir

uraniti prf. poraniti, preuraniti, (~ *s čim*) spremiti/sjeći ražanj a zec u šumi

uravnotežen* adj. stabilan, smiren, miran, odmjeren

uravnoteženost* f ravnoteža *usp.*, stabilnost, smirenost, staloženost, mirnoća, odmjerenost

urazumiti prf. **1** (~ *koga*) privesti razumu, opametiti, osvijestiti *usp.*, objasniti (komu što), otvoriti (komu) oči, izbiti (komu) što iz glave, dozvati/privesti koga (k) pameti, naučiti (koga) pameti, utjerati (komu) pamet u glavu, prizemljiti (koga), spustiti (koga) na zemlju, istjerati (komu) mušice iz glave, smiriti, umiriti (koga) **2** ~ **se** opametiti se, sabrati se, shvatiti, doći/dozvati se (k) pameti, prizvati se pameti, steći pamet, uzeti se pameti, postati pametnijim, prizemljiti se, umjeriti (što), spustiti se na zemlju, proći kakvu školu, izbiti (sebi) što iz glave, osvijestiti se *usp.*, doći k sebi, (*urazumi se*) pamet u glavu, pazi što radiš

urbanizam m gradogradnja

ured* m ustanova, institucija, nadleštvo; biro, kancelarija, pisarnica, administracija, (*pomorski ~*) kapetanija

uredan adj. **1** (*o vanjštini*) čist, umiven, uređen, dotjeran, počešljan, doveden u red; nef. ispeglan **2** (~ *u obavljanju posla*) savjestan, marljiv, odgovoran, točan, pedantan, brižljiv, (*uredni dokumenti*) sređen, složen, uređen, razvrstan, organiziran; potpun **3** (*uredni nalazi*) dobar, povoljan

urediti prf. **1** (~ *stan*) namjestiti, opremiti, prilagoditi; aranžirati, rasporediti; srediti, spremiti, pospremiti, dovesti u red, uvesti red, složiti, očistiti, oprati, umiti; popraviti, poravnati, izgladiti; ukrasiti, uresiti, prirediti, dotjerati, okititi **2** (~ *dugovanja*) izmiriti, namiriti, platiti, isplatiti, regulirati **3** (~ *sve potrebno*) dogovoriti, organizirati, napraviti, učiniti, uraditi **4** (~ *knjigu*) prirediti, pripremiti (za tisak), redigirati, (~ *što u skladu s vremenom*) ažurirati **5** (~ *koga, nef.*) uništiti, upropastiti **6** ~ **se** dotjerati se *usp.*, nef. ušminkati se

urednost f 1 čistoća, uređenost, sređenost, dotjeranost, umivenost, počešljanost 2 savjesnost, marljivost, odgovornost, točnost, pedantnost, brižljivost; složenost, razvrstanost, organizacija; potpunost

uredski adj. kancelarijski

uređaj m aparat, (*jednostavniji* ~) naprava, sprava

uređivač m uljepšavač, dotjerivač, dekorator, aranžer

uređivati imprf. 1 *usp.* urediti; (~ *stan*) dovoditi u red, rediti, praviti/unositi red, aranžirati, (~ *svoje stvari*) mesti pred svojim vratima 2 (*biti urednik*) nef. urednikovati, (*jezično* ~) lektorirati 3 ~ **se** sređivati se, dotjerivati se, uljepšavati se, odijevati se, oblačiti se, spremati se, (~ *kozmetičkim sredstvima*) nef. lickati se, (~ *pretjerano*) uparađivati se, nef. picaniti se

uretra f mokraćovod

urez m urezotina, zarez, nef. recka; posjekotina, brazgotina

urezivati imprf. (~ *sliku u metal/drvo/kamen*) gravirati, uklesivati, klesati; upisivati, ucrtavati

urin m mokraća; nef. pišaka, pišalina

urlanje n urlik(anje), deranje, jauk(anje), vika(nje), kričanje; fijukanje; zavijanje, fijukanje, tuljenje, vijanje, rika(nje)

urlati imprf. urlikati, derati se *usp.*, vikati *usp.*, kričati, (*neskladno* ~, *pej.*) pjevati, (*o životinjama*) zavijati, tuliti, vijati, rikati, (*prodorno* ~: *o vjetru*) fijukati

urod m ljetina, plod(ovi), žetva, berba, usjev, prinos, prirod, rod, (*obilan* ~) ekspr. berićet, nef. teg

urodica f (*bot.*) livadar

urođen adj. prirođen, svojstven, sadržan, dio bića, organski, prirodan, iskonski, inherentan, intrinzičan

urota f zavjera, zavjereništvo, spletka, konspiracija, tajna, tajnost, (*nekorektan sporazum protiv trećega*) pej. šurovanje, komplot

urotiti se prf. zavjeriti se, skovati zavjeru/urotu, snovati, komplotirati, konspirirati, šurovati, biti u dosluhu, paktirati

urotnik m zavjerenik

uručenje n urudžba; predaja, dostava

usaditi prf. 1 (~ *biljku*) zasaditi, posaditi, (~ *kakav predmet*) uglaviti, utisnuti, umetnuti *usp.*, učvrstiti *usp.*, nabiti 2 (~ *komu što*) zasaditi, uliti (u dušu/srce), ispuniti (čim), utuviti, ucijepiti

usamljen adj. 1 (*stajati* ~ *po strani*) sam, izdvojen, odvojen, izoliran, povučen, nef. samopašan 2 (*koji nema nikoga*) osamljen, samotan, bez igdje ikoga, sam kao panj, kao suha grana, ostavljen, napušten, zaboravljen, čam(ot)an, kao sova na ruševinama

usamljenički adj. (~ *život*) osamljenički, samotnički, samotnjački, samački, izdvojenički, robinzonski

usamljenik m osamljenik, izdvojenik, samotnik, samotnjak, samotar, vuk samotnjak, nef. pustinjak; čudak; izopćenik, isključenik; individualist *usp.*, (~ *iz vjerskih pobuda*) pustinjak *usp.*

usamljenost f samoća, izdvojenost, odvojenost, povučenost; osamljenost, osama, samotnost, samotinja, samotništvo, samotnjaštvo, usamljeništvo, samovanje, (*stanje onoga tko živi sam*) samaštvo, (~ *pojava*) rijetkost, iznimnost, posebnost, čudnovatost

usavršavati imprf. *usp.* usavršiti; usavršivati

usavršiti prf. 1 (~ *radni proces*) poboljšati, popraviti, unaprijediti, ugladiti, (~ *osjetila*) izoštriti, (~ *vježbom*) uvježbati, izvježbati, navježbati, utvrditi, izdrilati, (~ *znanje*) produbiti 2 ~ **se** (~ *u struci*) razviti se, izvještiti se, uvježbati se, izvježbati se, uigrati se, istesati se, izbrusiti se, nef. ufurati se (~ *u određenom smjeru*) specijalizirati se

usidjelica f (*nef.*) stara djevojka/cura

usidriti se prf. ukotviti se, baciti sidro/kotvu, spustiti sidro/kotvu; ostati, pustiti korijenje

usijanje n usijanost, zažarenost; vrhunac (napetosti), zanesenost

usijati (se)* prf. zažariti (se), užariti (se), ražariti (se), raspaliti se, zapaliti (se), usplamtjeti; zasvijetliti, zablistati, zacakliti se; nef. užagriti se

usisivač m usisavač, usisač

usitniti* prf. **1** isitniti, rasitniti, (~ *cijepanjem*) iscjepkati, pocjepkati, rascjepkati, isjeckati; razmrviti, razdrobiti, (~ *rezanjem* / *rezuckanjem*) izrezuckati, (~ *mljevenjem*) samljeti, (~ *trenjem*) satrti, (~ *hranu*) sažvakati, (~ *do najveće moguće mjere*) atomizirati **2** (~ *novac*) razmijeniti, zamijeniti, promijeniti (u sitno); nef. razbiti

usitnjivati imprf. *usp.* usitniti; usitnjavati, mrviti, parcelirati, (~ *u stupi*) stupati

usjedjeti se prf. **1** (*dugo sjediti na istom mjestu*) nasjediti se, zasjesti **2** (*izgubiti pokretljivost od sjedenja*) ukočiti se, ukrutiti se

usjek* m **1** (~ *strmih strana među brdima*) klanac, gudura; prolaz, klisura, tjesnac **2** (~ *u tlu napravljen radi izvedbe građevine*) iskop • nef. zasjek

uskladiti (se) prf. usuglasiti (se), dovesti u sklad, prilagoditi (se), pomiriti (se), složiti (se), namjestiti (se), ujednačiti (se), izjednačiti (se), (*o momčadi*) uigrati se, (~ *u vremenu*/*sliku i zvuk filma*) sinkronizirati, (~ *po obliku*) suobličiti

usklađen adj. usuglašen, u suglasnosti/skladu, prilagođen, namješten, ujednačen, izjednačen, uigran, sinkroniziran

uskogrudan adj. tjesnogrudan, uzak, skučen, uskovidan, isključiv, pristran, jednostran, ograničen, dogmatičan, netolerantan, jednolinijski, pravolinijski, sitničarski, škrt, zadrt; ekspr. uskogrud

uskogrudnik m sitna duša; dogmatičar, dogmatik, usukanik, usukanac, zasukanik, zasukanac, ograničenjak

uskogrudnost f tjesnogrudnost, uskoća, uskost, skučenost, uskovidnost, isključivost, pristranost, jednostranost, netolerancija, ograničenost, škrtost, zadrtost

uskoro adv. ubrzo, doskoro, doskora, brzo, nedugo zatim, domalo, zamalo, kratko potom, odmah nakon, malo poslije/kasnije, poslije kratka vremena, za kratko vrijeme, rj. nabrzo, (*to je već* ~) nef. tu

uskovitlati (se) prf. **1** (~ *prašinu*) zakovitlati (se), uzvitlati (se), uzvrtložiti (se), uzvrtjeti (se), podići (se) u kovitlac, zavitlati (se), zapuhnuti **2** (*izazvati nemir* / *postati nemiran*) uznemiriti (se) *usp.*

Uskrs m Vazam

uslužan adj. uljudan *usp.*, susretljiv, (*pretjerano* ~) servilan, udvoran, ponizan

usmeni* adj. verbalni, govorni

usmjeravati imprf. *usp.* usmjeriti; usmjerivati

usmjeren adj. upućen, uperen, upravljen, namijenjen, određen, orijentiran; koncentriran, usredotočen

usmjerenost f upućenost, uperenost, upravljenost, namijenjenost, određenost, (~ *prema cilju*) orijentacija; koncentriranost, usredotočenost, (~ *pojave k padanju*) tendencija

usmjeriti prf. **1** (~ *što prema cilju*) uputiti, upraviti, uperiti, naperiti, odrediti smjer, poslati, navesti, odvesti, naciljati, (~ *nastojanja*) kanalizirati, (~ *nišan*) nanišaniti, (~ *oštro pogled kamo*) ustremiti, (~ *na drugu stranu*) preusmjeriti *usp.*, (~ *svoje postupke u odnosu na koga* / *što*) ugledati se (na koga), povesti se (za kim), imitirati, ravnati se (po čemu) **2** **~ se** (~ *na pravi put*) naći sebe, uputiti se, (~ *na zadaću*) usredotočiti se, koncentrirati se (na što), (~ *oštro*) okomiti se *usp.*, navaliti *usp.*

usmrćenje* n (~ *neizlječivih bolesnika*) eutanazija, (~ *nedužnih*) ubojstvo *usp.*

usnik m **1** (*dio puhaćeg instrumenta*) pisak, nef. bokin **2** (*dio lule*) cigaretnik *usp.*

uspavati prf. **1** uljuškati, uljulj(k)ati; umiriti, utišati, (~ *hipnozom*) hipnotizirati **2** (~ *sve aktivnosti*) oslabiti, umrtviti, prekinuti, usporiti **3** **~ se** (~ *na kauču*) zadrijemati, zaspati, utonuti u san, (~ *ništa ne radeći*) razlijeniti se *usp.*

uspijevati imprf. **1** (*sve uspijeva dobro*) ići/polaziti za rukom, dobro ići, ići glatko/

kako je predviđeno, ići kao podmazano, odvijati se u redu, imati uspjeha, postizati (što), biti na svom tlu, nef. klapati, paliti, (~ *u poslu*) probijati se, penjati se, bilježiti uspjehe, nizati uspjehe **2** (*o biljkama*) rasti *usp.*, razvijati se, davati ploda

uspjeh m postignuće, dostignuće, ispunjenje, pobjeda, trijumf, podvig, procvat, povoljan ishod, učinak, povoljan/poželjan rezultat, tekovina, stečevina, uspješnost *usp.*, (*velik* ~) nef. bum, (*posljednji* ~) labuđi pjev, (*potpuni* ~) pun pogodak, nef. u sridu

uspješan adj. **1** (~ *čovjek*) ugledan, istaknut, sposoban, imućan; sretne ruke, (~ *u pronalaženju prikladnih sredstava*) prodoran, (*u tomu je* ~) ide (komu) što od ruke, cvjetaju (komu) ruže, (~ *posao*) profitabilan, isplativ, konjunkturan, tražen, cvatući, perspektivan, konkurentan **2** (~ *projekt*) uspio, dobro izveden/napravljen, dobar, zapažen

uspješnost f uglednost, istaknutost, sposobnost, imućnost, profitabilnost, isplativost, traženost, cvat; konkurentnost; uspjelost, uspjeh, kvaliteta

uspjeti prf. *usp.* uspijevati; postići cilj/svrhu, okruniti se uspjehom, postići uspjeh, dati ploda, (puno) postići, etablirati se, potvrditi se, probiti se (u čemu), postati netko i nešto, snaći se, doći/stići daleko, daleko dotjerati/dogurati, postati ugledan/poznat, podići/popeti se na društvenoj ljestvici, izbiti na vrh, visoko se popeti, vinuti se, dobro proći, pročuti se, poći za rukom, pala je (komu) sjekira u med, posrećiti se, pobrati lovorike, (~ *u poslu*) napraviti karijeru, biti na konju, napredovati *usp.*, dokazati se *usp.*, steći slavu, (*prevara im je uspjela*) nef. upaliti

usplahiren adj. uznemiren, uzbuđen, zbunjen, uplašen *usp.*

uspomena f **1** (~ *na njih*) sjećanje *usp.*, (*knjiga* ~) memoari, sjećanja **2** (~ *iz Indije*) suvenir, podsjetnik, (*predmet kao* ~ *na pobjedu*) trofej; rj. spomen

uspon m **1** (*slijedi manji* ~ *prije dolaska na vrh*) uzbrdica, uzvišica, uzvisina, uzvišenje, uzdignuće, strana, visina, nef. uzgorica, (*strm/okomit* ~ *u planini*) greben **2** (~ *na brdo bio je naporan*) penjanje, uspinjanje, veranje, uzlaženje, (~ *glasa*) dizanje, podizanje **3** (*usponi u karijeri*) uspjeh, napredak, napredovanje, uzlet, progres

usporavati imprf. (~ *automobil*) smanjivati brzinu, zaustavljati, kočiti, (~ *razvoj*) zadržavati, odgađati, otezati, razvlačiti,

usporedan adj. **1** (*usporedne radnje*) paralelan, nef. naporedan **2** (*usporedno proučavanje gramatike*) poredben, usporedben, komparativan

usporedba f prispodoba, poredba, uspoređivanje, uspoređenje, paralela, kompariranje, komparacija

usporediti prf. prispodobiti, komparirati, (~ *tekst s prijepisom*) kolacionirati, (~ *kao opreku*) suprotstaviti; nef. sravniti

usporediv* adj. (~ *s čim tako da se može izraziti mjerom*) sumjerljiv; sličan *usp.*

usporednica f paralela

usporedo* adv. (*događaji su se odvijali* ~) istodobno, istovremeno, u isto vrijeme, paralelno, usklađeno, sinkronizirano

uspoređivati imprf. *usp.* usporediti; (~ *se s kim*) mjeriti se *usp.*

usporiti prf. *usp.* usporavati

uspostaviti prf. ustanoviti, stvoriti, ustrojiti, ostvariti, organizirati, osnovati, urediti, napraviti, uvesti, unijeti, postaviti, (*opet* ~) vratiti, obnoviti, povratiti

uspravan adj. **1** (~ *stup*) okomit, vertikalan, (*postavljen da stoji uspravno*) stojeći, stojni, (*uspravno držanje*) ravan, (ravan) kao svijeća/proštac **2** (~ *hod*) ponosan, dostojanstven, častan, hrabar, neslomiv, čvrst

uspraviti (se) prf. ispraviti se, izravnati se, ustati *usp.*, uzdignuti (se), osoviti (se), (~ *se kruto/pretjerano*) ustobočiti se, ukočiti se, nef. ispečiti se

uspravno adv. *usp.* uspravan; osovce, osovno, nef. uzgor

usput adv. (~ *se osvrnuti na problem*) usputno, u hodu, uzgred(no), arh. uz-

gredice, površno, letimično, slučajno, digresivno, mimogred, mimogrece, ujedno, istom prilikom, o istom trošku; rj. nusput, (~ *svratiti*) prolazeći, u prolazu, (*to im nije* ~) sruke

usputan adj. (~ *komentar*) uzgredan, mimogredan, sporedan, sekundaran, nevažan, letimičan, digresivan, površan

usrdan adj. iskren, srdačan, topao, ljubazan, uslužan, susretljiv, zdušan

usrdnost f iskrenost, srdačnost, toplina, ljubaznost, uslužnost, susretljivost, zdušnost

usrećiti (se) prf. ispuniti (se) srećom, donijeti (komu) sreću, (*usrećio se*) upala (komu) sjekira u med

usred prep. (~ *sela*) nasred, posred, u sredini; nef. sred

usta* n pl. t. **1** usne, (~ *koja mnogo pričaju*) nef. žbatula, (~ *zvijeri*) ralje; nef. njupalica, menza, nef. pej. njuška, gubica, labrnja, laloka, žvale, rilo **2** (~ *cijevi*) ulaz, otvor, prolaz

ustajalost f **1** (~ *mirisa*) memljivost, vlažnost, trulost, gnjiloća, pljesnivost; neukusnost, pokvarenost **2** (~ *u malom mjestu*) nedogađanje, nepokretnost, učmalost, plijesan, žabokrečina, mrtvilo, mrtvo more, parlog, šaranski mir

ustajanje* n (po)dizanje, rj. ustanak, (*rano* ~) uranak; buna *usp.*

ustajao adj. **1** (~ *miris*) memljiv, vlažan, truo, gnjio, pljesniv; loš, neukusan, pokvaren **2** (*ustajala atmosfera*) nepokretan, učmao, truo, miran

ustaliti (se) prf. uobičajiti se, udomaćiti se, odomaćiti se, postati domaći, ući u običaj, postati običaj, ukorijeniti se, pustiti korijenje, uvriježiti se, primiti se, uzeti maha, duboko prodrijeti, učvrstiti se, utvrditi se, stabilizirati se, usaditi se, usjesti, usidriti se, petrificirati (se), šablonizirati (se)

ustanova* f institucija *usp.*, (~ *koja zastupa interese jedne grane djelatnosti*) komora, (~ *s javnim zadacima*) organ

ustanoviti prf. **1** (~ *da su pogriješili / istinu*) zaključiti, konstatirati, utvrditi, dokazati, otkriti, odrediti **2** (~ *stranku / nova pravila*) osnovati, utemeljiti, stvoriti, ustrojiti, uvesti, uspostaviti, postaviti

ustanovljenje n **1** (~ *novih jedinica*) osnivanje, stvaranje, uvođenje, uspostava **2** (~ *rezultata*) konstatacija, zaključak

ustati prf. **1** (~ *iz sjedećeg / ležećeg položaja*) dignuti se, dići se, uspraviti se, ispraviti se, podići se, podignuti se, osoviti se, (~ *iz kreveta*) biti na nogama, (~ *vrlo rano*) uraniti (kao vještac), podraniti, (~ *jedan za drugim*) poustajati, (~ *naglo*) skočiti (na noge) **2** (~ *nakon bolesti*) ozdraviti, prizdraviti, preboljeti **3** (~ *protiv čega*) pobuniti se, dići se, podići se, (po)dići bunu/ustanak, usprotiviti se, suprotstaviti se, dići glas (protiv čega), oduprijeti se (čemu)

ustav* m arh. konstitucija

ustegnuti prf. **1** (~ *ruku brzo*) povući, trgnuti, potegnuti, (~ *komu njegova prava*) oduzeti, uskratiti (komu što) **2** ~ **se** (~ *od komentara*) suzdržati se, svladati se, obuzdati se, suspregnuti se, uspregnuti se, odustati, pričuvati se, rezervirati se

usto adv. uz to, povrh svega/toga, (i) pored/pokraj toga, uz(a) sve (to), k tome, u isto vrijeme; nef. pride

ustoličiti* prf. (~ *koga da bude nešto*) izmisliti, proizvesti (koga), patentirati

ustonošci m pl. stomatopodi

ustrajan adj. izdržljiv, postojan, stalan, uporan *usp.*, nepokolebljiv, nepopustljiv, strpljiv; marljiv, revan, (~ *u čemu lošem*) okorio; nef. istrajan

ustrajati imprf. ostajati (pri čemu), ostajati pri svome, ne popuštati, jahati, odolijevati, ići do kraja, izdržavati, držati, (~ *u lošim uvjetima*) trpjeti, mučiti se; nef. istrajati

ustrajno adv. *usp.* ustrajan; (~ *nastojati*) svim snagama/silama, i rukama i nogama

ustrajnost f izdržljivost, postojanost, stalnost, upornost *usp.*, nepokolebljivost, nepopustljivost, strpljivost, strpljenje; marljivost, revnost; okorjelost; nef. istrajnost

ustručavanje n nećkanje, neodlučnost, kolebanje, oklijevanje, sustezanje, stidljivost *usp.*, krzmanje, žacanje; nef. ženiranje

ustručavati se imprf. sustezati se, libiti se, oklijevati, kolebati se, imati obzira, nećkati se, stidjeti se, sramiti se, skanjivati se, snebivati se, držati se kao mila Gera, držati se kao seoska mlada, žacati se, prezati, zazirati; nef. ženirati se, cifrati se

ustupak m koncesija, prepuštanje, popuštanje, rj. ustuk, (*učiniti* ~) izići ususret (komu)

usuditi se prf. osmjeliti se, ohrabriti se, pokušati, imati hrabrosti, smjeti, odvažiti se, upustiti se, hrabro/smjelo poduzeti, skupiti hrabrost, imati petlju, stisnuti petlju, pustiti se od kraja, (~ *učiniti nešto što zahtijeva hrabrost/drskost*) drznuti se

usuti prf. nasuti, sasuti

usvojiti prf. 1 (~ *mišljenje*) prihvatiti, primiti, složiti se (s čime), odobriti, (~ *gradivo*) naučiti, svladati, shvatiti, razumjeti, (~ *potpuno kakvu vještinu*) automatizirati 2 (~ *dijete*) posvojiti *usp.*

ušac m (*bot.*) volujsko oko

ušće* n uvir, (~ *koje se grana u više rukavaca*) delta; nef. utok

ušljivac m gnjidavac

uštap m pun Mjesec

uštaviti prf. učiniti, obraditi; nef. utabačiti

uštedjeti prf. zaštedjeti, prištedjeti, staviti na stranu; s(a)kupiti, sačuvati, (~ *s mukom*) nef. skucati

uštipak m nef. fritula

uštirkati prf. zaškrobiti

ušutkati prf. (~ *koga*) ostaviti bez argumenata/dokaza, pobiti dokazima, skratiti/odrezati (komu) jezik, zatvoriti/vezati (komu) usta, začepiti (komu) usta, staviti (komu) brnjicu na gubicu, nef. poklopiti (koga), (~ *koga nadmoćno*) sabiti (koga) u tikvu, umanjiti/potamniti čiju slavu

utakmica f 1 (sportski) susret, (sportsko) nadmetanje, borba, (*uzvratna* ~) uzvratni susret, revanš, nef. revanš-susret; nef. meč, tekma 2 (~ *u privredi*) konkurencija, natjecanje, nadmetanje, suparništvo, utrka, borba

utapati (se) imprf. utapljati (se), tonuti, gušiti (se); nef. daviti (se), topiti (se)

utažiti prf. ugasiti, stišati, smiriti, umiriti, zasititi se, otkloniti, zadovoljiti (želju za čim), oželjeti se, utoliti, (~ *žeđ*) napiti se, (~ *žeđ komu*) napojiti, (~ *mlijekom*) nadojiti, (~ *glad*) najesti se, pojesti, (~ *glad komu*) nahraniti (koga)

uteći prf. 1 (~ *od koga*) pobjeći *usp.*, umaknuti 2 (~ *se komu*) skloniti se (kod koga), naći utočište, zatražiti pomoć/utočište 3 (~ *se čemu*) pribjeći (čemu), poduzeti (što), pokušati (što)

uteg* m (~ *na niti za određivanje vertikalnog položaja*) visak; nef. teg, piz

utegnuti (se) prf. stegnuti (se), zategnuti, stisnuti (se), (~ *pojas*) opasati (se)

utemeljen adj. razložan, opravdan, osnovan, zasnovan, fundiran, logičan, na mjestu, na dobrim/sigurnim nogama, čvrst, umjestan, uputan, probabilan, koristan

utemeljeno adv. *usp.* utemeljen; (~ *napasti*) s pravom/razlogom

utemeljenost f razložnost, opravdanost, osnovanost, zasnovanost, fundiranost, logičnost, čvrstoća, umjesnost, uputnost, probabilnost, korisnost

utemeljiti prf. 1 (~ *tvrtku*) osnovati, stvoriti, organizirati, konstituirati, položiti/postaviti temelje, udariti temelj/osnovu (čemu), zasnovati, zavrgnuti 2 (~ *svoju odluku*) argumentirati, pružiti argumente, potkrijepiti dokazima, obrazložiti, dati (čvrste) temelje, učvrstiti

utezati imprf. *usp.* utegnuti

utičnica f nef. šteker, utikač, štekdoza

utipkati prf. nef. nakucati, prekucati

utiskivati* imprf. (*umnažati utiskivanjem*) nef. štancati

utisnuti se* prf. (~ *u sjećanje/pamet*) urezati se, usjeći se, zasjeći se, ostaviti (dubok) trag, trajno ostati

utjeha f ohrabrenje, ohrabrivanje, tješenje, tješidba, duhovna podrška/okrepa,

ublaženje tuge, umirivanje, umirenje, smirenje, suosjećanje, podrška, pomoć, razvedravanje, olakšanje; ekspr. balzam, melem na ranu

utjeloviti prf. otjeloviti, otjelotvoriti, oličiti, personificirati, materijalizirati, inkarnirati, predstavljati, (*termin crkava istočnog obreda*) ovaplotiti

utjelovljenje n otjelovljenje, otjelotvorenje, oličenje, personifikacija, materijalizacija, inkarnacija, istinska slika, istinski izraz

utjelovljivati imprf. *usp.* utjeloviti; utjelovljavati

utjerati prf. **1** (~ *stoku*) ugnati, natjerati, stjerati, zatjerati **2** (~ *udarajući*) zabiti, zariti, zabosti, ugurati, nabiti, ekspr. stjerati, (~ *komu strah u kosti*) usaditi **3** (~ *dug*) naplatiti *usp.*

utjerivati imprf. *usp.* utjerati; utjeravati, (*goneći* ~) naganjati

utješiti imprf. umiriti, smiriti, pružiti utjehu, olakšati bol, ublažiti tugu/bol, osušiti/otrti (komu) suze, ohrabriti, razvedriti, (*malo* ~) potješiti

utočište n pribježište, sklonište, gnijezdo, sigurni kutak, zaklon, oaza, mirna luka, rj. ubježište, (*političko* ~) azil; sigurnost, zaštita, zaštićenost, utjeha

utovar m tovarenje, utovarivanje, krcanje, nakrcavanje, ukrcavanje, ukrcaj, punjenje, unošenje

utovarivač* m (*lučki* ~) nef. fakin, doker

utrka f **1** trka, (~ *najvećom brzinom na kratke udaljenosti*) sprint, (*atletska ~ kroz prirodu sa zaprekama*) kros, (*brdska motociklistička* ~) motokros **2** (*poslovna* ~) nadmetanje, utrkivanje

utroba f **1** trbušna šupljina, (*unutrašnji organi životinja namijenjeni za jelo*) iznutrica **2** (~ *kakva predmeta*) unutrašnjost *usp.* • ekspr. drob

utrostručiti prf. triplicirati

utvrditi* prf. **1** (~ *što*) učvrstiti *usp.*, osigurati **2** (~ *položaj trupa*) odrediti, ustanoviti, otkriti, fiksirati, konstatirati, (~ *znanje*) ovladati (čime), naučiti (što) **3** ~ **se** ukopati se, (~ *šančevima*) ušančiti se, (~ *barikadama*) zabarikadirati se

uvaliti (se) prf. **1** (~ *u fotelju*) zavaliti se, upasti, opustiti se, **2** (~ *što kamo*) ugurati, uvaljati, ubaciti **3** (~ *komu novi posao*) nametnuti, podmetnuti, natovariti, utrpati, gurnuti; nef. utrapiti, (~ *u nevolje*) upasti, zapasti, zagaziti (u što), dobiti vrući krumpir, navući, naprtiti na vrat, upasti u nevolje, zaviti (koga) u crno; nef. usositi (se), zaglibiti

uvaljati se prf. (*o kosi/licu*) uležati se, zaležati se, udubiti se

uvažavati imprf. **1** (*njega se mora* ~) cijeniti *usp.*, poštovati, (*nitko ih ne uvažava*) nef. šljiviti, fermati **2** (~ *sve potrebne činjenice*) uračunavati, uzimati u obzir, primiti na znanje/k znanju, voditi računa (o čemu), obraćati pažnju, osvrtati se (na koga/što), razumjeti, shvaćati

uvećanica f augmentativ

uvelike adv. znatno, jako, u koječemu, umnogome, po mnogo čemu, u velikoj mjeri

uvenulost f uvelost, usahlost, loćkavost, sparloženost, sasušenost, osušenost, smežuranost, sparušenost; slabost, starost

uvenuo adj. uveo, usahnuo, loćkav, sparložen, sasušen, osušen, smežuran, sparušen; oslabio, ostario, učmao

uvenuti prf. **1** (*o biljkama*) svenuti, usahnuti, sparložiti se, sasušiti se, osušiti se, smežurati se, spariti se, sparušiti se, uginuti, (~ *sve redom*) povenuti **2** (*o osobi/nastojanjima i sl.*) oslabiti, ostarjeti, nestati, propasti, umrijeti

uvesti[1]* prf. (~ *robu*) importirati, unijeti

uvesti[2] prf. **1** (~ *koga u kuću*) dovesti; primiti, uključiti, (~ *konac u iglu*) uvući, udjenuti **2** (~ *koga u rad*) uputiti, upoznati (koga s čim), pokazati, objasniti (komu što) **3** (~ *u zapisnik*) unijeti, upisati, ubilježiti, zapisati, zavesti **4** (~ *nove mjere*) ustanoviti, uspostaviti *usp.*, postaviti, provesti, zavesti, instalirati, (~ *nove nastavne metode*) inicirati, pokrenuti, unijeti, biti začetnikom (čega), razviti, započeti (s čim), uvesti (što) u život

uvezati prf. ukoričiti; povezati

uvijač m nef. vikler, papilota

uvijati* imprf. **1** (~ *kosu*) kovrčati, nef. navijati, frkati, (~ *bren-škarama*) kolmovati **2** (~ *što u papir*) umatati, umotavati, zamotavati, smotavati, zavijati, (~ *papir u tubu*) frkati **3** (~ *s odgovorom*) okolišati, odugovlačiti, oklijevati, izmotavati se; izvrtati (činjenice/istinu) **4** ~ **se** izvijati se, previjati se, kriviti se, nakrivljivati se

uvijek adv. **1** (~ *dolazi rano*) svaki put, u svako vrijeme, u svakoj prilici, beziznimno, bez iznimke, redovito **2** (~ *radi*) stalno *usp.*, svagda, vazda, neprestano **3** (~ *se možeš vratiti*) što bilo da bilo, bilo što mu drago, u svakom slučaju, bez obzira na sve **4** (~ *će je voljeti*) zauvijek *usp.*

uvijen adj. **1** (~ *u papir*) zamotan, umotan, smotan **2** (*uvijena kosa*) kovrčav *usp.*, ukovrčan **3** (~ *odgovor*) zaobilazan, okolišan, neizravan *usp.*, implicitan, u naznakama

uvijeno adv. *usp.* uvijen; (*reći* ~) u rukavicama, u celofanu

uviti prf. *usp.* uvijati

uvjeravati imprf. **1** pouzdano tvrditi/izjavljivati, davati riječ, jamčiti, obećavati, (~ *koga bez prestanka*) ulijevati (komu što) u glavu, puniti/probijati (komu) glavu, prati (komu) mozak, krstiti, iron. tucati (komu što) u glavu; dokazivati, davati/pružati dokaze **2** (~ *se polako u njihovu iskrenost*) uviđati, osvjedočivati se

uvjeren adj. **1** (~ *u svoje stavove*) siguran *usp.* **2** (~ *liberal*) osvjedočen, istinski, pravi

uvjerenje n **1** (~ *u ispravnost postupaka*) uvjerenost, čvrsto vjerovanje, vjera, sigurnost, (~ *u što bez dobrih razloga/dokaza*) predrasuda, (*općeprihvaćeno neutemeljeno* ~) mit **2** (*ne mijenjati lako svoja uvjerenja*) shvaćanje, mišljenje, stav, pogled, načelo, princip, stajalište, gledište *usp.*

uvjeriti prf. **1** (~ *koga da ipak dođe*) nagovoriti, podgovoriti, pridobiti, privoljeti, predobiti, (~ *koga u što različito od onoga što je dosada mislio*) razuvjeriti, (~ *koga sustavno*) upumpati (komu što), (~ *sud u istinitost optužbe*) dokazati, pružiti dokaze (za što) **2** ~ **se** (~ *u što*) osvjedočiti se, doći do uvjerenja, steći uvjerenje, vidjeti svojim/rođenim očima, vidjeti na vlastite oči, (*uvjerit ćeš se*) živi bili pa vidjeli

uvjerljiv adj. (~ *argument*) jak, snažan, dojmljiv, sugestivan, očigledan, rječit, opipljiv, vjerodostojan, prihvatljiv, usvojiv, plauzibilan, (*uvjerljiva pobjeda*) impresivan, odlučan, presudan

uvjerljivost f jačina, snaga, dojmljivost, sugestivnost, očiglednost, opipljivost, vjerodostojnost, prihvatljivost, usvojivost; plauzibilnost; impresivnost, odlučnost, presudnost

uvjet* m **1** (*prethodni* ~) preduvjet, pretpostavka, zahtjev, prethodnica **2** (*u teškim uvjetima*) stanje (stvari), okolnosti, situacija, položaj, način života, okolina, milje, (*ukupnost različitih životnih uvjeta*) (životni) standard **3** (*koji su uvjeti za taj posao?*) kvalifikacija, zahtjev, preduvjet, bitan element, ključ **4** (*uvjeti sporazuma*) odredba, zahtjev, ograničenje, restrikcija **5** (*gram.*) pogodba

uvjetovan adj. uvjetan, kondicionalan, ovisan o (čemu), temeljen na (čemu)

uvjetovati* imprf. (~ *nastanak nemira*) uzrokovati, uzročiti, stvarati, izazivati, proizvoditi, određivati; ograničavati

uvlačiti imprf. *usp.* uvući; (~ *u nos*) šmrkati, ušmrkivati, ušmrkavati

uvod m **1** (~ *knjige*) uvodne napomene, riječ unaprijed/prije, predgovor, proslov, ekspozicija, (~ *većeg djela*) prolegomena, (~ *pravnih akata*) preambula, (~ *glazbenoga djela*) uvertira, preludij, predigra, introdukcija, (~ *scenskom/glazbenom djelu*) prolog, (~ *u filmu s popisom glumaca*) nef. špica, (~ *mise*) pristup, introitus **2** (*predavanje čini dobar* ~ *u temu*) osnova, temelj; temeljne zasade, (*dosad rečeno je samo* ~) priprema, početak, nagovještaj, naznaka, upoznavanje, (~ *u znanstvenu disciplinu*) propedeutika, pripremna obuka

uvoditelj* m (~ *vodovoda*) instalater

uvoditi imprf. *usp.* uvesti²

uvodni adj. (~ *tečaj*) početni, pripremni, osnovni, elementarni, (*uvodna objašnjenja*) prethodni, preliminaran, polazni, pripremni, (~ *govor*) pristupni

uvoz m import

uvoziti imprf. *usp.* uvesti¹

uvreda* f (*trpjeti uvrede*) vrijeđanje, omalovažavanje, podcjenjivanje, ponižavanje, poniženje, ignoriranje, prezir, pogrda, odbacivanje, povreda; ubod, ujed, ugriz, peckanje; ocrnjivanje, klevetanje; drskost, bezobraznost, krupna riječ

uvrijediti prf. povrijediti, raniti, nanijeti uvredu, izvrijeđati, izdijeliti svašta (komu), nef. ekspr. ispljuvati, poniziti, omalovažiti, podcijeniti, odbaciti (koga), napakostiti (komu), učiniti (komu) što nažao, ugaziti/stati (komu) na prste, pljunuti (komu) u lice, ujesti, ubosti, bocnuti, pecnuti, upeći, (~ *onim na što je tko posebno osjetljiv*) taknuti u živac, (*ljuto* ~) zabiti (komu) nož u srce, ujesti (koga) za srce, (~ *psovkom*) opsovati

uvriježen adj. ukorijenjen, dubokoga korijena, usađen, učvršćen, raširen, ustaljen, tradicionalan, star, drevan

uvriježenost f ukorijenjenost, usađenost, učvršćenost, raširenost, ustaljenost, tradicionalnost

uvući* prf. **1** (~ *što u uzak otvor*) zavući, ugurati, utaknuti, (~ *konac u iglu*) udjenuti, zadjenuti, uvesti **2** (~ *rogove*) povući, stisnuti, sakriti **3** (~ *vlagu*) upiti, usisati, (~ *dim cigarete*) povući, udahnuti, (~ *u nos šmrkanjem*) ušmrkati **4** (~ *koga u što*) umiješati *usp.*, uključiti **5** ~ se (~ *neopazice u kuću*) ušuljati se, prišuljati se, upuzati, (~ *u slamu*) zavući se, ušuškati se **6** (~ *na dobar položaj*) ubaciti se *usp.*, ugurati se, nef. udjenuti se

uz* prep. (*ostani* ~ *mene*) kraj, pokraj, blizu; za, (**~ *to***) osim, povrh (toga), k tome; nef. nuz

uzak* adj. **1** (~ *stan*) tijesan *usp.*, (*vrlo* ~) uzan, (*o predmetu male širine*) nef. tanak, (*s malim razmakom između tračnica*) uskotračan, (*koji promatra samo jednu struku*) uskostručan **2** (*o ljudima*) ograničen, uskogrudan *usp.*

uzalud adv. uzaludno, (*raditi* ~) nizašto, nizašta, bez rezultata, bez uspjeha, zavraga; nef. utaman, zaman, uzaman, badava, zabadava, džaba, mukte, (*trošiti novac* ~) uludo, beskorisno, zaludu, nef. utaman, (*govoriti* ~) uprazno, naprazno, uvjetar, ekspr. ututanj, (~ *ti je*) možeš si naslikati, (*sve je* ~) gdje si bio nigdje što si radio ništa, žalibože (čega), ekspr. zalud(u)

uzaludan adj. (~ *napor*) beskoristan, nekoristan, jalov, bezuspješan, besplodan, suvišan, nedjelotvoran, neproduktivan, nepotreban, neisplativ, bez rezultata/svrhe, prazan; ekspr. zaludan, nef. ćorav

uzastopno adv. uzastop(i)ce, zaredom, sukcesivno, susljedno, u slijedu, u nizu, jedno za drugim, jedno iza drugoga, lančano

uzavreti prf. **1** (~ *na štednjaku*) provreti, zavreti, proključati, zakuhati, zakipjeti, uskipjeti, zakrčkati **2** (*o moru*) zapjeniti se, uzburkati se, uznemiriti se, pokrenuti se; uskomešati se, zavrvjeti, (*o snažnom nadolasku vode*) poteći, prostrujati **3** (~ *od muke*) proključati, raspaliti se, ražestiti se, razgnjeviti se, razdražiti se, uznemiriti se

uzbibati se prf. zaljuljati se, uzburkati se, uzvaličati se; nef. ustalasati se, zatalasati se

uzbuditi prf. **1** (~ *koga pričom*) uznemiriti, obespokojiti, uzrujati, razdražiti, nadražiti, aficirati, uzdrmati, potresti, naelektrizirati, izazvati, pokrenuti, dirnuti, ganuti, taknuti u dušu/srce; nef. žacnuti, upaliti **2** ~ **se** (~ *u bijesu*) usplamtjeti, raspaliti se, upaliti se, ražestiti se, uskipjeti, uzavreti, (~ *u veselju*) ustreptati, uzdrhtati, ushititi se, ošamutiti se, (~ *erotski*) uspaliti se

uzbuđen adj. **1** (~ *zbog nepovoljnih vijesti*) uzrujan, uznemiren, usplahiren, onespokojen, razdražen, raspaljen, uzdrman, potresen, šokiran, izvan sebe; dirnut, ganut **2** (~ *zbog uspjeha*) ushićen, oduševljen, zanesen, sretan **3** (~ *zbog*

nepristojnosti) uskipio, raspaljen, ražešćen, nadražen, nef. upaljen **4** (~ *u neizmjernoj sreći*) usplamtio, odsutna duha, ustreptao, uzdrhtao, drhtav, (*seksualno* ~) uspaljen, požudan

uzbuđenje n **1** uzbuđenost, uzrujanost, uznemirenost, onespokojenost, razdraženost, raspaljenost, uzdrmanost, potresenost; ushićenost, oduševljenje, zanesenost; ganuće, ganutost, (*veliko psihičko* ~) šok, odsutnost duha; afekt, afekcija, usplamtjelost, ustreptalost, uzdrhtalost; uspaljenost **2** (*veliko* ~ *na ulici*) nemir, uznemirenost, pometnja, zbrka

uzbuđivati imprf. *usp.* uzbuditi

uzbuna f uzbunjenost, uznemirenost, nemir *usp.*, metež, pometnja, zbrka, kaos, panika, alarm

uzburkati (se) prf. **1** (*o moru*) uzbibati (se), zabibati (se), zavaličati se, nef. zatalasati (se), uznemiriti se, uzvitlati se, (~ *tekućinu tresenjem*) smućkati **2** (*o situaciji i sl.*) uznemiriti (se) *usp.*, uzbuditi (se)

uzda f vođica; nef. dizgin, vojka, kajas

uzdah m rj. uzdisaj

uzdahnuti* prf. (~ *od boli*) zastenjati, jauknuti

uzdignuti prf. **1** (~ *glavu*) uzdići, podignuti, dignuti, (*djelomično* ~) nadignuti **2** (~ *proizvodnju*) unaprijediti, poboljšati, (~ *koga*) uzvisiti, podignuti, uzveličati, proslaviti, uznijeti, pohvaliti, podići ugled/vrijednost, nahvaliti, ishvaliti, istaknuti; promaknuti **3** (~ *se*) uznapredovati

uzdizati imprf. **1** *usp.* uzdignuti **2** (*silno* ~ *koga*) uznositi, veličati, uzvisivati, dizati, slaviti, hvaliti, preuzdizati, kovati (koga) u zvijezde, dizati u nebesa, uzdizati do neba **3** ~ **se** (*o tijestu*) dizati se, kisati se

uzdrhtati prf. **1** (~ *od hladnoće*) zadrhtati, zatresti se, (*zemlja je zadrhtala*) potresti se, zadrmati se **2** (~ *od straha*) uznemiriti se *usp.*

uzdrmati prf. **1** (~ *kakav predmet*) zatresti, protresti, potresti, prodrmati, zadrmati, nef. zdrmati; rasklimati, (~ *čiju teoriju*) oslabiti, dovesti u pitanje **2** (~ *koga*) uzbuditi (se), poljuljati (se), pokolebati (se), potresti (se), nef. zdrmati (se)

uzdržavanje n *usp.* uzdržavati; (~ *temeljeno na pravnoj odluci*) alimentacija

uzdržavati imprf. (~ *koga*) izdržavati, hraniti, prehranjivati, brinuti se (za koga), novčano/materijalno podupirati, skrbiti (za koga), alimentirati, opskrbljivati, imati (koga) na grbači, (~ *sam sebe*) živjeti o svom kruhu

uzduž adv. dužinom, rj. poduž

uzeti prf. **1** (~ *u ruku*) primiti, uhvatiti, prihvatiti, zahvatiti, preuzeti *usp.*, izabrati, (~ *malo*) brcnuti, čupnuti, štrbnuti, otkinuti, (~ *blagonaklono*) nef. izvoljeti, (~ *žlicom/lopatom*) nagrabiti, zagrabiti, (~ *ponuđeno jelo*) poslužiti se, (~ *sa sobom*) ponijeti, povesti, (~ *k sebi*) prihvatiti, (~ *komu što silom*) oduzeti *usp.*, oteti *usp.* **2** (~ *namirnice*) kupiti, nabaviti, (~ *opet novi stan*) unajmiti, (~ *hranu*) pojesti, popiti, **3** (~ *koga za instruktora*) zaposliti, namjestiti, primiti u službu **4** (~ *mjesto*) zauzeti **5** (~ *koga preko reda*) primiti (koga), pružiti (komu) uslugu **6** (~ *komu sve što ima*) oteti, ukrasti, osvojiti, zauzeti **7** (~ *pričati/raditi...*) početi *usp.*, stati **8** ~ **se** vjenčati se, stupiti u brak

uzgajati imprf. *usp.* uzgojiti; nef. gajiti

uzgajivač m uzgajatelj, uzgajač, (~ *stoke*) stočar; nef. odgajivač, uzgojitelj, gojitelj

uzgoj m (~ *životinja/biljaka*) uzgajanje, (~ *biljaka*) kultiviranje, njegovanje, nef. gajenje, (~ *stoke*) stočarstvo *usp.*, (~ *riba*) ribogojstvo, akvakultura

uzgojiti* prf. odnjegovati, odgojiti, kultivirati, rasaditi, posijati, namnožiti, othraniti, utoviti, nef. odgajiti

uzimati imprf. *usp.* uzeti

uzjahati prf. uzjašiti, zajahati

uzjoguniti se prf. zainatiti se, uvrtjeti sebi u glavu, usprotiviti se, uporno ostajati pri čemu, ustrajati, ne prestajati/popuštati, zapeti

uzlazak n uzlaženje, uspinjanje, uspeće, penjanje, dizanje, (~ *na nebo*) uzašašće

uzlet m polijetanje; let

uzletjeti prf. poletjeti, dignuti se, dići se, vinuti se, uznijeti se; popeti se

uzmak m **1** (~ *s bojnog polja*) ustuk, uzmicanje, povlačenje, bijeg, odlazak; nef. odstupanje **2** (~ *u nagodbi*) popuštanje, ustupak, odustajanje, odustanak

uzmaknuti prf. **1** (~ *u borbi*) uzmaći, povući se *usp.*, udaljiti se, odskočiti, izmaknuti, odmaknuti se, ustuknuti, stuknuti, pobjeći, otići *usp.*, podviti rep; nef. odstupiti **2** (~ *u razgovoru*) popustiti, povući se, odustati

uzmanjkati prf. pomanjkati, ne biti dosta, biti oskudno, izostati, ponestati, nedostati

uzmicati imprf. *usp.* uzmaknuti

uznemiriti (se) prf. uzbuditi (se), uzrujati (se), zabrinuti (se), usplahiriti se, uplašiti (se), prestrašiti (se), preplašiti (se), zbuniti (se), uskomešati (se), uzburkati (se), uskovitlati (se), poljuljati (se), uzdrhtati, nef. ustalasati (se), zatalasati (se); užurbati se, uzvrpoljiti se, nef. uzvrtjeti se, ustumarati se, uzmuvati se, (~ *silno koga*) uzbuniti, dignuti prašinu, stvoriti strku, dići uzbunu, zvoniti na uzbunu, alarmirati, zastrašiti, (~ *koga pričama/posjetima i sl.*) dosaditi (komu), zagnjaviti, izgnjaviti (koga)

uznemirivati imprf. *usp.* uznemiriti; (*teško* ~) traumatizirati, (*nemoj se ~ bez potrebe*) ljutiti se, gristi se

uznemirujući adj. uznemirivajući, onespokojavajući, (*vrlo* ~) uzbunjujući, zastrašujući

uzoholiti se prf. napuhati se, ponijeti se, uznijeti se, naduti se, umisliti si (što), uzobijestiti se, arh. utvoriti (što), napraviti se važan, ušla je (komu) voda u uši, udarilo je (komu) u glavu, parati nosom oblake, dignuti nos, dignuti rep

uzor m (~ *na koji se mogu ugledati*) ideal, prototip, arhetip, model, primjer, savršen/idealan primjer, mjerilo, kriterij, paradigma, norma; nef. ugled

uzorak m **1** (~ *proizvoda*) ogledni primjerak, primjerak, egzemplar; nef. mustra **2** (~ *na tapetama/tkanini*) šara, motiv, ornament, crtež, figura, slika, dekoracija, dezen, nef. mustra, (*kvadratasti ~ na tkanini*) karo **3** (*tipičan ~ ponašanja*) obrazac, shema, način, model, kalup, (~ *u rješavanju sličnih slučajeva*) presedan

uzorati prf. poorati, izorati, (~ *njivu prvi put*) proparati zemlju

uzročni adj. kauzalan

uzročnik m uzrokovatelj, izazivač, začetnik, pokretač *usp.*, proizvođač

uzročnost f kauzalnost, kauzalitet

uzrok m (~ *svih nevolja*) povod, razlog, uzročnik *usp.*, (*skriven* ~) pozadina, podloga; početak, korijen, izvor, geneza, (~ *tomu je...*) to je stvar (čega)

uzrujan adj. uzbuđen, uznemiren, razdražen, razjaren, nervozan, živčan, iznerviran, iživciran, isprovociran, bijesan; zabrinut, nemiran

uzrujanost f uzbuđenost, uzbuđenje, uznemirenost, razdraženost, razjarenost, nervoza, živčanost, iznerviranost, iživciranost, isprovociranost, bijes; zabrinutost, nemir

uzrujati prf. *usp.* uzrujavati; (~ *se*) nef. raspigati se

uzrujavati imprf. **1** (~ *koga*) nervirati, živcirati, razdraživati, razjarivati, dražiti, uznemirivati, uzbuđivati, uzbunjivati, provocirati, ići (komu) na živce/jetra, penjati se (komu) na glavu, iritirati (koga) **2 ~ se** nervirati se, živcirati se, uzbunjivati se, uznemirivati se, postajati nervozan, gubiti živce, žestiti se, kidati živce, uzbuđivati se, jediti se, gristi se, žderati se; nef. živčaniti, sekirati se

uzvik* m vika; poziv, dozivanje, (~ *veselja*) poklik, povik, poklič, kliktaj, usklik, eksklamacija, (~ *bola*) jauk, urlik, krik, vrisak, vapaj, (*visok ~ djece*) cilik, cvilež

uzviknuti prf. zaviknuti, poviknuti, viknuti, uskliknuti, iskliknuti

uzvisina f uzvišica, uzvišenje, izbrežina, brežuljak *usp.*, brijeg, brdo, uspon *usp.*, visina, (*ravna* ~) visoravan, zaravan, rav-

njak, zaravanak, visočje, nef. visočina, (*horizontalna / blago nagnuta ~ nastala djelovanjem voda duž obale*) terasa, (*podmorska zaravnjena ~*) plićak, bank, greda

uzvišen adj. uzdignut, ekspr. uznosit, (*uzvišeni osjećaji*) subliman, plemenit, oplemenjujući, viteški

uzvraćanje n uzvrat, vraćanje, oduženje; odgovor, revanš

uzvratiti prf. 1 (*~ nanesenu uvredu*) vratiti, (*~ protivnom tvrdnjom/argumentom*) vratiti loptu (komu), (*~ jednakom mjerom*) vratiti dug, odužiti se, vratiti milo za drago, vratiti šilo za ognjilo, vratiti jednakom/ravnom mjerom, pamtiti pa vratiti 2 (*~ na pitanje*) odgovoriti, odvratiti

uzvrpoljiti se prf. uzvrtjeti se, uzšetati se, ustrčati se, užurbati se, uznemiriti se, uzmeškoljiti se; nef. uzvrdati se, imati crve u dupetu

užariti se prf. 1 (*~ na jakom suncu*) usijati se, ražariti se, zakuhati, zasijati 2 (*o licu*) zarumenjeti se, zacrvenjeti se, zajapuriti se, ugrijati se, (*o očima*) zasjati se, zaiskriti

užas m grozota, groza, strahota, strahotnost, jeza, jezovitost, strava, stravičnost, strah, panika; nef. kuga i kolera

uže* n (*~ za upravljanje jedrom*) zatega, nef. škota, (*~ kojim se vežu prednje noge životinji*) putilo, puto, (*~ za stoku na paši*) nef. oputa, (*željezno ~*) nef. sajla; nef. povraz, (*brodsko ~ za privez uz obalu*) spring

užitak n uživanje, zadovoljstvo, ugoda, ugodnost, radost, gozba, slast, poslastica, milina, milje, naslada, naslađivanje, blaženstvo, cvjetanje, cvatnja; nef. gušt, merak

uživanje n 1 (*~ u lijepom danu*) užitak *usp.*, (*~ u mučenju koga*) sadizam, (*~ u trpljenju / boli*) mazohizam 2 (*~ imovine*) korištenje, upotreba; posjedovanje, posjed 3 (*~ droge*) uzimanje

uživatelj m (*~ u životu*) uživalac, hedonist, senzualist, ekspr. meraklija, (*~ u lijepim stvarima*) estet, (*onaj koji je pretjerano sklon uživanjima*) sibarit, (*~ u piću*) pilac, (*~ u jelu*) sladokusac, jelac

uživati imprf. 1 (*~ u situaciji*) radovati se, veseliti se, zabavljati se, provoditi se, naslađivati se, puštati si na volju, kraljevati, carevati, baniti se, pašovati, agovati i blagovati, plivati u masti, živjeti kao bubreg u loju, uživati kao prase u mekinjama, (*vrlo ~*) cvjetati, topiti se od miline, (*neumjereno ~*) ludovati, (*~ u čijoj nevolji*) naslađivati se, (*~ jelom i pićem*) sladiti se, (*početi ~ u čemu*) osladiti se, (*~ u malim zadovoljstvima*) nef. seiriti; ekspr. meračiti, nef. gustirati, guštirati, guštati 2 (*~ mirovinu*) imati pravo (na što), dobivati, primati (što), vući (što), koristiti se (čime) 3 (*~ opojna sredstva*) uzimati, koristiti

V

vadičep m rj. izvojac, čepalj

vaditi imprf. **1** (~ *iz čega*) vući, izvlačiti, iznositi; iskopavati; čupati; grabiti; crpsti, sisati **2** (~ *novac s računa*) uzimati, dizati, podizati, (~ ***kartu***) kupovati **3** (~ *koga iz nevolje*) spašavati, izvlačiti, oslobađati **4** ~ **se** (*nef.*) izgovarati se *usp.*

vaga f tezulja; nef. kantar, balanca

vagati* imprf. (~ *prednosti i nedostatke)* procjenjivati, odmjeravati, prosuđivati, razmišljati, promišljati, rasuđivati

vagina f rodnica

vakuum m zrakoprazni prostor, potpuna praznina; nedostatak ideja, ništavilo, mrtvilo, praznina, tupost

valovit adj. (*valovito more*) uzburkan, uzbiban, ustalasan, nemiran, uznemiren, (*pomalo* ~) namreškan, valićast, lelujav

valovitost f uzburkanost, uzbibanost, ustalasanost, nemir; namreškanost, valićastost

valjak* m (*tijelo ograničeno kružnim osnovama i cilindričnim omotačem*) cilindar, (~ *petrolejke*) tuljac, tuljak, (~ *za destilaciju u proizvodnji nafte*) kolona, (~ *za namatanje*) kotur, (*drveni* ~ *na razboju*) nef. vratilo, (~ ***za tijesto***) valjalo, sukač, rj. razvijač, nef. oklagija

valjan adj. **1** (~ *čovjek*) vrijedan, sposoban, dobar, pošten, čestit, moralan, častan, pravedan, pouzdan, solidan, (~ *borac*) srčan, hrabar, odvažan, neustrašiv **2** (~ *dokument*) punovrijedan, punovažan, ispravan, neponišten, zakonit, validan, važeći

valjanost f **1** vrijednost, sposobnost, dobrota, poštenje, čestitost, moralnost, časnost, pravednost, pouzdanost, solidnost; srčanost, hrabrost, odvažnost, neustrašivost **2** punovažnost, ispravnost, neponištenost, zakonitost, validnost

vàljati imprf. **1** (*to što su kupili ne valja*) vrijediti, biti od koristi, koristiti, služiti **2** (*u bezl. uporabi: valja ići*) treba, mora se, potrebno je **3** (***kako valja***) valjano, dobro, dolično, pristojno

váljati* imprf. **1** (~ *oble predmete*) kotrljati *usp.*, koturati, **2** (~ *u stupi*) stupati, (~ *zemlju*) nabijati, tlačiti, zbijati **3** (~ *gluposti*) brbljati *usp.*, lupetati, trabunjati **4** ~ **se** kotrljati se *usp.*, preokretati se, prevrtati se **5** (*masa se valja*) širiti se, nadolaziti, (*valja se polako*) vući se, vući nogu za nogom

valjkast adj. cilindričan, (*koji se sastoji od valjaka*) valjčan

van interj. nadvor, napolje

vani adv. **1** (~ *je toplije nego unutra*) pod vedrim nebom, na zraku, na otvorenom; nef. van, napolju **2** (*radi* ~, *nef.*) u inozemstvu/tuđini/svijetu

vandalizam m barbarstvo, razaranje, rušenje, uništavanje, pustošenje

vanjski adj. 1 (*vanjska strana kuće*) izvanjski, eksterni 2 (*vanjska politika*) inozemni, prema inozemstvu

vapaj m krik, jauk, zazivanje, preklinjanje, zapomaganje, molba, uzdah, uzdisaj; žudnja, čežnja, čeznuće, hlepnja, izgaranje, (*uzaludan* ~) glas vapijućeg u pustinji

vapiti imprf. 1 (*usrdno* ~) preklinjati, prositi, moliti, (*neutješno* ~) zapomagati, jaukati, kričati 2 (~ *za kim/čim*) žudjeti, čeznuti, hlepjeti, hlepiti, patiti, uzdisati, gladovati, venuti, kopnjeti, bolovati, gorjeti, izgarati, topiti se, nestajati, ginuti, umirati, gubiti se

vapnenac m vapnenjak, (*vrsta vapnenca od kojeg se proizvodi cement*) tupina, (*šupljikav kameni* ~) sedra, bigar, travertin

vapnenica* f klačina, krečana

vapno n klak, kreč, bjelilo

varalica* m prevarant, pokvarenjak *usp.*, obmanjivač, sljepar, podvaljivač, smutljivac, šarlatan *usp.*, lažni prorok, (~ *na vagi*) zakidač, (*primitivni* ~) šibicar, (~ *koji izigrava visoku ulogu u društvu*) hohštapler, nef. grandeca; nef. burgijaš, pej. kurva

varalički adj. prevarantski, pokvarenjački, podvaljivački, šarlatanski, sljeparski, zakidački, šibicarski; nef. burgijaški, pej. kurvinski, kurvanjski

varanje n 1 pr(ij)evara, laganje, laž, obmanjivanje, obmana, igra skrivača, zavaravanje, podvaljivanje, namještanje, prodavanje magle, dovođenje u zabludu, kuhinja, kuhanje, spletkarenje; nef. farbanje, veslanje, vozanje 2 (~ *na vagi*) zakidanje, krađa 3 (~ *u braku*) nevjera, ljubovanje; nef. švaleraj, kurvanje, šaranje

varati* imprf. 1 (~ *koga*) obmanjivati, zavaravati, izvoditi prijevaru, zloupotrebljavati, lagati (komu) *usp.*, glumiti, blefirati, pričati bajke/priče, sljepariti, podvaljivati, zbijati šale, podlijevati (komu) vodu, namještati (komu), zasljepljivati (koga), prodavati maglu, vući za nos, davati lažna obećanja, prodavati/davati mrkvu za rodakvu, prodavati/davati rog za svijeću, bacati (komu) pepeo/prašinu u oči, kuhati (koga), hvatati na štosove, prodavati štosove; nef. titrati se (s kim), motati, farbati, zavitlavati, veslati, voziti, vozati, fortati (koga), (~ *na vagi*) zakidati, krasti 2 (~ *u braku*) biti nevjeran; nef. nabijati (komu) rogove, vrdati, šarati, švalerisati se, kurvati se 3 **~ se** griješiti, krivudati, zavaravati se, biti u krivu, ne biti u pravu

varijabilan adj. promjenjiv, nestabilan, nestalan, nepostojan, kolebljiv, neustaljen

varijabilnost f promjenjivost, nestabilnost, nestalnost, nepostojanost, kolebljivost, neustaljenost

varijacija* f 1 odstupanje, različitost 2 preinaka, preinačivanje, mijenjanje, promjena

varirati imprf. i prf. 1 (*iskazi im svaki put variraju*) razlikovati se, odstupati, odstupiti, odskakati, odskočiti 2 (~ *što*) mijenjati, promijeniti, preinačivati, preinačiti, presložiti, kombinirati

varivo n kuhano povrće; nef. cušpajz

varka f 1 (*nije stvarnost, već* ~) privid(nost), pričin, san, lažna slika, fatamorgana, halucinacija *usp.* 2 (*žrtva varke*) obmana, opsjena, himba, majstorija, lukavstvo, laž, pr(ij)evara *usp.*; nef. huncutarija

varljiv adj. 1 (~ *dokaz*) varav, lažan 2 (*varljive vremenske prilike*) nesiguran, promjenljiv, nestalan, kolebljiv, nepouzdan 3 (~ *prijatelj*) neiskren, prijetvoran, dvoličan, licemjeran, prevrtljiv, himben

varljivost f 1 varavost, lažnost 2 nesigurnost, promjenljivost, nestalnost, kolebljivost, nepouzdanost 3 neiskrenost, prijetvornost, dvoličnost, prevrtljivost, himbenost

vata f nef. bumbak

vatra f 1 oganj, plamen, buktinja, vatruština, (*velika ~ za spaljivanje knjiga/ljudi*) lomača, (*velika ~ na otvorenom*) krijes, nef. svitnjak, (~ *na velikom prostoru*) požar, (~ *u očima*) svjetlo(st), bljesak, sjaj, žar, zažarenost (~ *u licu*) crvenilo, neugoda 2 (~ *na bojištu*) paljba,

pucanje, pucnjava; boj, bitka, okršaj **3** (*arh.*) ognjica, vrućica, temperatura *usp.* **4** (*unutarnja ~*) žestina, žar(čina), gnjev, srdžba, požuda, zanos *usp.*, oduševljenje, energija

vatren adj. **1** (*o bojama*) žarki *usp.*, ognjen **2** (*o osobinama*) temperamentan, nagao, žestok, silovit, neobuzdan, naprasit, koleričan, (*~ sljedbenik*) zdušan, gorljiv, srčan, vjeran, odan, (*vatrena ljubav*) strastven, strastan, vruć, plamen, zanesen

vatrenica f (*dio kuće u kojem je ognjište*) ognjenica, međuvraće

vatrenost f **1** žarkost, ognjenost **2** temperament(nost), naglost, žestina, silovitost; neobuzdanost, naprasitost, koleričnost; zdušnost, gorljivost, srčanost, vjernost, odanost; strastvenost, strasnost, zanesenost, vrućina, plamenost

vatrogasac m gasitelj; nef. gasilac, pompijer, požarnik

vatromet* m (*~ sjajnih boja*) bengalska vatra

vaučer m kupovnica

važan adj. bitan *usp.*, značajan, (*~ dio teksta*) rj. pregnantan, (*vrlo ~*) sudbonosan, presudan, neprocjenjiv, od velike/presudne važnosti, (*~ dio*) znatan, nezanemariv, oveći, ozbiljan, (*~ posao*) neodgodiv, neodložan, žuran, (*~ čovjek*) ugledan, utjecajan, znamenit, zaslužan

važnost f bitnost *usp.*; značajnost, vrijednost, značenje; znatnost, nezanemarivost, veličina, ozbiljnost; neodgodivost, neodložnost, žurnost; uglednost, utjecajnost, autoritet, znamenitost, zaslužnost

veče(r)* f sumrak, suton, polumrak

večeras adv. ove večeri, navečer; nef. danas naveče(r)/uveče(r), dovečer

već adv. i part. (*~ će se javiti*) poslije, s vremenom, ipak, jednom, (*tako ~ ne ide*) više, dalje, (*to će se ~ čuti*) tek, istom

većinom adv. ponajviše, većim dijelom, u većini, uglavnom, većma

vedar adv. **1** (*~ dan*) sunčan, svijetao, bistar **2** (*vedro raspoloženje*) veseo *usp.*

vedrac* m (*mjesto u vodi koje se ne smrzava*) toplik, vrućac

vedrina f **1** (*~ neba*) vedrost, razvedrenost, razvedravanje, sunčanost, svjetloća, bistrina, prozirnost, (*mala vedra površina na oblačnom nebu*) provedrica, provedrina, progalina; nef. razgalica **2** (*~ osobe*) veselost, raspoloženost, dobra volja, vedro/veselo raspoloženje, radost, zadovoljstvo, optimizam

vedriti se imprf. **1** (*o vremenu*) razvedravati se, provedravati se **2** (*o osobi*) oraspoloživati se, odobrovoljivati se

vegetarijanac m pej. biljojed, biljožder

vegetiranje n **1** (*život im se svodi na ~*) preživljavanje, životarenje, zlopaćenje, tavorenje **2** (*~ biljaka*) rast(enje), razvoj, razvijanje, život

vegetirati imprf. i prf. **1** (*o biljkama*) rasti, narasti, razvijati se, razviti se, živjeti **2** (*besadržajno/teško živjeti*) životariti, preživljavati, tavoriti, zlopatiti se *usp.*

velar m gutural, jedrenik

velarni adj. stražnjonepčani

velegradski adj. metropolski

veleposlanik m ambasador, arh. poklisar; *usp.* diplomat

veleposlanstvo n ambasada, diplomatsko predstavništvo

veličanstven adj. čudesan, zadivljujući, uzvišen, vrstan, izvanredan, predivan, osobit, sjajan, impresivan, nezaboravan, besmrtan, epohalan; monumentalan, grandiozan, impozantan, masivan, golem, ogroman; bezgraničan; nef. veleban, veličajan

veličanstvenost f čudesnost, uzvišenost, vrsnost, izvanrednost, divota, osobitost, sjaj, impresivnost, nezaboravnost, besmrtnost, epohalnost, grandioznost, impozantnost, monumentalnost, masivnost, golemost, ogromnost, bezgraničnost; nef. velebnost, veličajnost

veličina* f **1** (*~ predmeta*) dimenzija, proporcija, mjera, opseg, format, (*~ s promjenjivom vrijednošću*) varijabla, (*nepromjenjiva ~*) konstanta, (*~ o kojoj*

ovisi neka funkcija) parametar, (*izrazita/pretjerana* ~) golemost *usp.* **2** (~ *čovjeka*) dostojanstvo, plemenitost, moral, izvrsnost, prvorazrednost; *usp.* velik **3** (*lažna* ~) iron. prominencija

velik* adj. **1** (*nešto veći od potrebnog*) povelik, ovelik, oveći, poveći, nemali, zamašan, pozamašan, omašan, obilat, komotan, (*vrlo* ~) golem *usp.*, ogroman, silan, silovit, neobuzdan, glomazan, nezgrapan; u neprirodnoj veličini, (*za neodređenu količinu*) itekakav, (*veliko dijete*) napredan, razvijen, visok, porastao, odrastao; jak, debeo, (~ *problem*) krupan, ozbiljan, složen, kompleksan, znatan, značajan, zamjeran, (~ *događaj*) slavan, grandiozan, nezapamćen, čuven, znamenit, (~ *stan*) prostran, (*kaput joj je ipak* ~) dug, predug, širok, preširok, (*vrlo* ~ *grad*) višemilijunski, (*velika obitelj*) mnogobrojan, brojan, (*veliko uzbuđenje*) jak, snažan, intenzivan, silan, (~ *pothvat*) vrlo važan, značajan, krupan, (~ *uspjeh*) izrazit, izniman, izvanredan, (*velika bol*) jak, snažan, strašan *usp.*, (~ *gubitak*) težak, grozan, nenadoknadiv, neprebolan, (~ *neuspjeh*) potpun, katastrofalan, neprilićan **2** (~ *umjetnik*) slavan, čuven, općepoznat, općepriznat, cijenjen, priznat, poznat, izvrstan, odličan, dobar, (~ *čovjek*) velikan **3** (*pl., pol.*) velike/važne zemlje, velesile, veliki/važni narodi

velikodušan adj. plemenit *usp.*, nesebičan, širokogrudan, široke ruke, milosrdan, human, viteški

velikodušno adv. *usp.* velikodušan; (~ *davati*) neštedimice, ne škrtareći/štedeći

velikodušnost f plemenitost *usp.*, nesebičnost, širokogrudnost, milosrdnost, humanost, viteštvo

veljača f februar

Venecija f arh. Mleci

ventil m zapornica, zatvarač; knjiš. oduška, odušnik

ventilacija* f **1** (~ *prostora*) zračenje, prozračivanje, provjetravanje; ventiliranje **2** (*kupiti ventilaciju*) klimatizacija, ventilacijski/klimatizacijski uređaj(i); nef. klima-uređaj(i), klima

venuti imprf. **1** (*o biljkama*) sahnuti, sušiti se, gnjiti **2** (*o čovjeku*) slabiti, sušiti se, sahnuti, kopnjeti, bolovati, patiti, nestajati

veprinac m (*bot.*) jezičnjak, zdravac

verbalist m frazer, orator, praznorječivac, brbljavac *usp.*

verbalizam* m fraziranje, fraze, prazno govorenje, prazne riječi, brbljanje

verificirati imprf. i prf. ovjeravati, ovjeriti, provjeravati, provjeriti

verifikacija f ovjera(vanje), provjeravanje, provjera

versifikacija* f stihotvorje, stihotvorstvo

verzal m kapitala

veseliti se imprf. (~ *zbog uspjeha*) radovati se, biti veseo/radostan/sretan, srce (komu) raste, biti dobro raspoložen/dobre volje, biti u dobru raspoloženju, trljati ruke, pljeskati, slaviti *usp.*, (~ *komu*) radosno očekivati/dočekivati (koga/što), (~ *zbog nadmoćne pobjede/čijeg neuspjeha*) likovati *usp.*, (~ *jako*) cvjetati, uživati, sjati, biti na/u devetom nebu, nef. rastapati se

veselo adv. *usp.* veseo; (*radi* ~, *nef.*) živo, življe, žustro, žustrije, agilno, agilnije, snažno, snažnije

veseljak m lakrdijaš, šaljivčina, šaljivac, vragolan, mangup, bonvivan, spadalo, glumac; pej. cirkusant, nef. bećar, lola, rj. veselnik

veselje n **1** radost, radovanje, veselost, vedrina, dobro raspoloženje, optimizam, razdraganost, razgaljenost, žovijalnost, poletnost, zadovoljstvo, sreća, (*glasno* ~) klicanje **2** slavlje, zabava *usp.*, nef. tulum

veseo adj. **1** (*vesela osoba*) razdragan, raspoložen, optimističan, obradovan, dobre volje, radostan, nasmijan, vedar, ozaren, raspjevan, žovijalan, razgaljen, poletan, kao na krilima, živahan, razigran, mladalački *usp.*, zadovoljan, sretan, lako je (komu) pri duši/srcu **2** (*vesele dosjetke*) šaljiv, humorističan *usp.* **3** (*o bojama*) živ, živahan, svijetao, sjajan **4** (*malo vina i odmah je* ~, *nef.*) pripit *usp.*

veslač* m (~ *na krmi broda*) krmar, (~ *na provi broda*) provir, (~ *na galiji*) galijaš, knjiš. galijot

veslanje* n (~ *u kajacima i kanuima*) kajakaštvo

veslati* imprf. (~ *brzo/snažno*) nef. šukati

veslo* n (*malo* ~) nef. parić

veterinar m nef. živinar, marvenjak

veza* f 1 (~ *između dviju pojava*) suodnos, odnos, sveza, međuodnos, povezanost, relacija; spoj, priključak 2 (*on je* ~ *među zavađenim stranama*) posrednik; kurir 3 (*njihove veze su čvrste*) povezanost, spona, lanac; savez, kontakt, dodir, doticaj; pej. sprega 4 (*rodbinska* ~) odnos; srodstvo, (*prijateljska* ~) prijateljstvo, (*tajna* ~) dosluh 5 (***imati dobre veze***) poznanstvo, prijateljstvo, privilegij, nef. vezica, špaga, žnora, (***tu rade veze i vezice***) ruka ruku mije, (***nemati veze s kim/čim***) ne biti u kontaktu/doticaju, ne biti umiješan, nemati posla, (***nemati veze s čim***) ne znati ništa, nemati znanja (o čemu), ne biti upućen (u što), biti neznalica/bezveznjak, (***stupiti/doći u vezu s kim***) uspostaviti kontakt/doticaj (s kim), javiti se (komu), (***bez veze**, nef.*) glupo(st), pogreška, pogrešno, promašaj, promašeno, loše

vezan adj. *usp.* vezati; povezan, zavezan, svezan, (~ *u govoru*) nespretan, sapet, (***vezana trgovina***) verižna trgovina, (***ruke su (komu) vezane***) ruke su (komu) sputane, ne može (tko) ništa učiniti, (on) ne odlučuje, (on) nema slobodu odlučivanja

vezati imprf. i prf. 1 (~ *kravatu*) vezivati, privezivati, privezati, svezivati, svezati, zavezivati, zavezati, (~ *dva kraja uzice*) spajati, spojiti, sastavljati, sastaviti, zauzlavati, zauzlati, pričvrstiti, (~ *loše*) petljati, spetljati, zapetljavati, zapetljati, (~ *životinju korlatom*) nef. korlatiti, (~ *u uzao*) uzlati, zauzlati, (~ *petlju*) spetljati 2 (~ *komu noge*) sputavati, sputati, sapinjati, sapeti, stezati, stegnuti 3 (~ *rastavljene dijelove*) spajati, spojiti, povezivati, povezati, pripajati, pripojiti, združivati, združiti, sjedinjavati, sjediniti, (~ *ogradu*) pričvršćivati, pričvrstiti, prikivati, prikovati, pritezati, pritegnuti 4 (~ *koga*) svezati, zavezivati, zavezati, sputavati, sputati, sapinjati, sapeti, skučavati, skučiti, ometati, omesti, ograničivati, ograničiti, zauzdavati, zauzdati, okovati, pridobivati, pridobiti, (u)činiti ovisnim, obvezivati, obvezati, zaduživati, zadužiti

vezati se imprf. i prf. 1 (~ *s kim*) povezivati se, povezati se, spajati se, spojiti se, dolaziti/doći u savez/vezu, udruživati se, udružiti se, združivati se, združiti se, sprijateljiti se, zbližavati se, zbližiti se; nef. pej. spanđati se, slizati se, (~ *crkveno*) stupati/stupiti u brak, vjenčati se *usp.* 2 (~ *za nove ideje*) postajati/postati privržen (čemu), prihvaćati, prihvatiti (što), zainteresirati se, zagrijati se (za što), (~ *nezdravo za koga/što*) biti ovisan (o komu/čemu), ograničiti se, nef. fiksirati se (za koga/što)

vezica f 1 svezica, (~ *za opanke*) oputa, (~ *za cipele*) nef. žniranac, špigeta, pertla 2 (~ *povrća*) svežanj, stručak, snop 3 (*bot.*) blještac

vezivo* n vez, (*rupičasto* ~) šupljika; nef. štikeraj, rakam

veznica f konjunktiva, spojnica

veža f predvorje, trijem; nef. portun, haustor

vibracija f titranje, treperenje, strujanje, podrhtavanje, (***širiti dobre vibracije***) širiti dobro raspoloženje, pozitivno djelovati/utjecati

vibrirati imprf. i prf. titrati, zatitrati, treperiti, zatreperiti, podrhtavati, drhtati, zadrhtati

vidik m 1 (*nikoga na vidiku*) obzor(je), horizont, vidokrug, knjiš. krugozor, vidno polje, vizura, vidjelo, dogled; pogled, (*zanimljivi vidici pred očima*) panorama, veduta 2 (*njegovi vidici su ograničeni*) gledište, shvaćanje, širina shvaćanja, nazor, mišljenje, mnijenje, pogled, poimanje, viđenje; znanje, iskustvo, mudrost, duhovni horizont, duhovna širina

vidikovac* m belveder

vidjeti* imprf. i prf. 1 (*ne vidim ništa pred sobom*) opažati, opaziti, spaziti, primjeći-

vati, primijetiti, zamjećivati, zamijetiti, zapažati, zapaziti; prepoznati, raspoznavati, raspoznati, razaznavati, razaznati, (*odjednom* ~) ugledati, uočiti, (~ *mnogo čega*) nagledati se, (~ *povremeno / s vremena na vrijeme*) viđati, (*nejasno* ~) nazreti, razabrati, (~ *se nejasno*) nazirati se, nazreti se, naslućivati se, naslutiti se, (*letimično* ~) uloviti okom **2** (~ *sve nedostatke projekta*) uviđati, uvidjeti, uočavati, uočiti, razab(i)rati, shvaćati, shvatiti, razumjeti, spoznavati, spoznati **3** (*planirati koga* ~) sresti, sretati (koga), susresti se, nalaziti se, naći se (s kim), upoznati **4** (*mora se* ~ *u čemu je problem*) istražiti, ispitati, (*o toj stvari još treba* ~) pogledati, gledati, razmišljati, razmisliti, prosuđivati, prosuditi, upoznavati se, upoznati se **5** (*svašta* ~ *u životu*) preživljavati, preživjeti, proživljavati, proživjeti, iskusiti, doživljavati, doživjeti, propatiti, prolaziti, proći, spoznavati, spoznati **6** (*unaprijed* ~) predviđati, predvidjeti, providjeti **7** (***tko je to vidio!***) to svijet nije vidio, toga nigdje nema, to je nemoguće, to je nečuveno

vidljiv adj. vidan, uočljiv, zapažljiv, zamjetljiv, zamjetan, primjetljiv, primjetan, opažljiv, istaknut, obilježen, označen, ispupčen, stršeći, očevidan, zoran, jasan, očit, razvidan, shvatljiv, razumljiv, opravdan; predvidljiv

vidljivost* f vidnost, uočljivost, zapažljivost, opažljivost, istaknutost, obilježenost, označenost, ispupčenost, zamjetljivost, primjetljivost, primjetnost, očevidnost, zornost, jasnoća, očitost, razvidnost, shvatljivost, razumljivost, opravdanost, (*dobra* ~) vizura

vihor* m (*ratni* ~) vrtlog, kaos, ludilo, žrvanj, zbrka, opasnost, nasilje

vijak* m zavrtanj; zavijutak, (~ *brodskog / avionskog motora*) elisa, nef. propeler, (~ *na glavi bisernice*) vrtak; nef. šaraf, vida

vijalište n gumno

vijati* imprf. (*o vukovima / psima*) urlati, urlikati, zavijati

vijenac* m **1** (*nešto kružna oblika*) krug *usp.*, kruna, polukrug, obruč, obrub **2** (***planinski*** ~) planinski lanac

vijest f (*o njemu nema nikakvih vijesti*) informacija, obavijest *usp.*, glas, novost, podatak, (~ *za javnost*) izvještaj, izvješće, (*lažna* ~) patka, (*glavne vijesti na televiziji*) dnevnik, (*tiskana* ~ *o čijoj smrti*) osmrtnica, nef. parta

vijuga* f spirala, zavijutak, nabor, (~ *jonskog stupa*) voluta

vijugati imprf. (*o zmiji / cesti*) izvijati se, krivudati

vika f (*zametnula se* ~) galama, buka *usp.*, larma, graja, dreka, deračina, krika, praska, huka i buka, krika/cika i vika, galamljenje, bučanje, grajanje, kričanje, dovikivanje, uzvikivanje, povikivanje, nadvikivanje, dernjava, grdnja, (~ *protiv čega*) negodovanje, protest(iranje)

vikati imprf. **1** (~ *iz svega glasa*) uzvikivati, povikivati, galamiti, bučati, bukati, larmati, grajati, drečati, derati se, graktati, kričati, kriviti se, vrištati, urlati, arlaukati, bjesnjeti, tutnjiti, grmjeti, treštati, praskati, otresati se, izdirati se, svađati se, (~ *od boli*) zapomagati, (~ *pokušavajući doći do riječi*) nadvikivati se, (~ *na koga*) koriti, grditi; nef. kreštati, zijati **2** (~ *koga imenom, nef.*) zvati *usp.*

viknuti prf. *usp.* vikati; povisiti glas/ton, zavikati, zaviknuti, povikati, poviknuti, podviknuti, doviknuti, dobaciti, zagrajati, podići graju/buku, (*jako* ~) zagalamiti, izderati se, proderati se, razderati se, zakričati, razvikati se, dreknuti, zalarmati, zadrečati, zaurlati, zaurlikati, razderačiti se, raskriviti se, zagrmjeti; zakriještati; napasti, izgrditi

vila f **1** vilenica, (*gorska* ~) nef. gorkinja, (~ *koja živi pokraj vode*) vodarica, (~ *koja živi u jezeru*) jezerkinja, (*šumska i vodena* ~ *starih Slavena*) rusalka, rusal(j)ka; čarobnica **2** (*rj.*) muza

vilica f nef. viljuška, pinjur, pirun

viličar m nef. viljuškar

vino* n (*lagano / dobro* ~) kapljica, vince, (*loše* ~) vinčina, bućkuriš, paštroć, patina, (*pokvareno* ~) nef. mufa, (*slabo* ~) nef. vodica, vodurika, (*kiselo* ~) nef. kiseliš, (*nerazblaženo* ~) cijelo vino, (*tek otočeno* ~) mlado/novo vino, (*odležano* ~)

staro vino, (*konzumno ~*) stolno vino, (*umjereno oporo ~*) suho vino, (*izvrsno ~*) čuveno vino, (*~ s malo alkohola*) tanko vino, (*~ od prilično suha grožđa*) pečenjak, (*slatko desertno ~*) prošek

vinobojka f (*bot.*) kermes

vinograd* m (*zapušten ~*) parlog; nef. gorica

vinoslovlje n enologija

vinuti se prf. 1 (*~ visoko u zrak*) poletjeti, uzletjeti, uzdići se, podići se, popeti se, dignuti se 2 (*~ se preko noći*) uspjeti *usp.*, postići (što), doći na visok položaj

vinjak m (*vinski destilat*) nef. konjak, vinjaga

violinist m arh. guslač

violončelo n nef. čelo

viriti imprf. 1 (*~ kroz prozor za kim*) navirivati se, nagledavati se, pogledavati, pogletkivati, zirkati, izvirivati, provirivati; nef. lukati, čuliti 2 (*~ iz vreće*) pomaljati se, vidjeti se, stršiti, izlaziti • ekspr. arh. gviriti

visina* f 1 ekspr. vis 2 (*~ tog postupka*) uzvišenost, kvaliteta, (***biti na visini***) biti na nivou, držati nivo

visinomjer m altimetar

visjeti* imprf. 1 (*~ nad kim/čim*) naginjati se, nadnositi se (nad koga/što) 2 (*stalno ~ komu*) visjeti (komu) nad glavom, kontrolirati, nadgledati (koga), paziti (na koga), pratiti (koga) u stopu, vješati se (na koga); dosađivati (komu) 3 (*morati dugo gdje ~, nef.*) stajati, čekati *usp.*, gubiti vrijeme, dosađivati se *usp.*

viskoznost f viskozitet, ljepljivost, žitkost

visok* adj. 1 (*o stasu osobe*) protegnut, (*~ i mršav*) štrkljast, krakat, nogat, nef. džigljast, (*prilično ~*) ovisok, povisok, (*previše ~*) previsok, nef. velik, (*visoka cijena*) papren 2 (*~ urod*) zamjetan, natprosječan, nezapamćen, (*visoka otpornost*) izražen, jak 3 (*visoka moda*) ekskluzivan, zahtjevan, skup, nepristupačan

visoko adv. *usp.* visok; (*letjeti vrlo ~*) nebu pod oblake, (*~ pjevati*) tenorski

visokokvalitetan adj. prvoklasan, prve klase, odabran, probran, odličan, izvrstan, izvanredan, odlične/izvrsne kvalitete, prvoga reda/stupnja

visokoškolski* adj. sveučilišni, univerzitetski, fakultetski

visokotlakaš m hipertoničar, nef. tlakaš

višak m suvišak, pretek, pretičak, preostatak, ostatak, rezerva, zaliha, (*~ prihoda nad rashodima*) suficit

više* adv. 1 (*~ učiti nego što se vidi*) knjiš. većma 2 (*došlo ih je ~*) nekoliko, nekolicina 3 (*mat.*) plus 4 (*~ je poblesavio*) nef. već 5 (***ni manje ni ~***) točno (toliko), upravo (toliko), (***~ nego...***) potpuno, sasvim, izrazito, (*~ od dvadeset*) preko 6 (*uz imp.: prestani ~!*) već jednom, konačno; dosta (je bilo)

više prep. iznad, nad, ponad, povrh

višebojnost f polikromija

više-manje adv. manje-više, uglavnom, plus-minus, otprilike, tu negdje, tako nekako, oko, približno

višemuštvo n mnogomuštvo, poliandrija

višeplošnik m poliedar

višestran* adj. multilateralan

višestruk adj. 1 (*višestruki pobjednik*) višekratan 2 (*višestruki dobitak*) mnogostruk, raznovrstan, višestran, različit 3 (*višestruka tkanina*) presavijen, posuvraćen, višegub 4 (*višestruka primjena*) svestran, širok

višesveščan adj. višetoman

višeženstvo n mnogoženstvo, poligamija

viši* adj. razvijeniji, napredniji, napredan, nadmoćniji, gornji

vitak adj. tanak, tankovit, vižl(j)ast, visok, izdužen, mršav, gibak, okretan, spretan, lagan, elegantan, kao srna, kao vreteno, (*~ u pasu*) tankostruk; ekspr. vit

vitalan adj. 1 pun života, živahan, živ, otporan, izdržljiv, (*~ starac*) dobrodržeći 2 (*~ interes*) životni, bitan *usp.*, važan, primaran

vitalnost f živahnost, živost, otpornost, izdržljivost; životnost, bitnost, važnost, primarnost

viti* imprf. **1** vijati, (~ *noseći što*) razvijati, (~ *gnijezdo*) savijati **2** ~ **se** (*o zastavi*) lepršati, vijoriti se, obavijati se, omatati se, izvijati se, igrati, (~ *uz što/o biljci*) ovijati se, penjati se, verati se, uzveravati se, vijugati se

vitkost f vitkoća, tankoća, tankovitost, vižl(j)astost, visina, izduženost, mršavost, gipkost, okretnost, spretnost, lakoća, elegancija; tankostrukost; ekspr. vitost

vitlati* imprf. **1** (~ *što/čime po zraku*) kovitlati, mahati, mlatarati, okretati, obrtati, vrtjeti, vijati, mahati, lepršati, (~ *što daleko*) bacati **2** (~ *koga na sve strane*) tjerati, goniti *usp.*

vitlo n (*naprava za namatanje prediva/lanaca*) vitao, motovilo, rašak, vratilo, (*štapić za namatanje pređe*) vreteno; nef. čekrk

vizija f **1** (*noćna* ~) priviđenje, utvara, sablast, halucinacija, ukazanje **2** (*njihova* ~ *umjetnosti*) viđenje, slika, pogled (na što), doživljaj, (*nejasna* ~ *budućnosti*) slika, predmnijevanje, predodžba, konstrukcija

vizionar m **1** (*onaj koji doživljava ukazanje viših bića*) vidjelac **2** (*osoba dalekosežnih zamisli*) entuzijast, zanesenjak *usp.*, sanjar, idealist *usp.* **3** (*onaj koji unaprijed vidi budućnost*) vidovnjak, prorok

vječan adj. neprolazan, beskonačan, besmrtan, vjekovječan, vječit, trajan, postojan, stalan, neprestan, neprekidan, neumrli, bez početka i kraja, svevremen, neuništiv *usp.*, neiskorjenjiv *usp.*, nepobjediv *usp.*; doživotan

vječnost* f **1** neprolaznost, besmrtnost, vijek, vjekovječnost, vječitost, beskraj, trajnost, postojanost, stalnost, neprestanost, neprekidnost, neumrlost, neuništivost *usp.*, neiskorjenjivost, nepobjedivost; doživotnost **2** nebo; zagrobni život, drugi svijet, (***preseliti se/otići u*** ~) otići na drugi svijet, umrijeti *usp.*

vjedro n vjedrica, čabar, kanta

vjeđe f pl. (*sklopiti umorne vjeđe*) očni kapci, kapci

vjenčanje n **1** (*o činu*) sklapanje braka, ženidba, udaja, (*sklapanje građanskoga braka*) pov. registracija **2** (*biti pozvan na* ~) svadba *usp.*

vjenčati se imprf. i prf. sklapati/sklopiti brak, stupati/stupiti u brak, udavati se, udati se, uzimati/uzeti (koga) za muža, poći za koga, odlaziti/otići za koga, (o)ženiti se, uzimati/uzeti (koga) za ženu, uzeti se, stupati/stupiti pred oltar, izvesti (koga) pred oltar, sjedinjivati se, sjediniti se, združivati se, združiti se, spajati se, spojiti se, vezati se; okućiti se

vjenčić m (*bot.*) koljenac

vjera f **1** (*osoba druge vjere*) religija, konfesija, vjeroispovijest, vjeroispovijed, arh. ispovijed; pobožnost; crkva **2** (~ *u koga/u ispravnost čega*) pouzdanje, povjerenje, vjerovanje, uzdanje, sigurnost, uvjerenje, (~ *u sebe*) samopouzdanje **3** (*prekršiti vjeru*) obećanje, zadana riječ; vjernost, iskrenost

vjeran adj. **1** (~ *prijatelj*) odan, lojalan, privržen, pouzdan, pošten, čestit, iskren, istinski, pravi, povjerljiv **2** (~ *opis*) točan, ispravan, istinit, pouzdan, autentičan, vjerodostojan, nesumnjiv

vjernik* m (*vjernici u odnosu na duhovnog pastira*) pastva, stado, (*pretjerano pobožna osoba*) pobožnjak, pobožnik

vjernost f **1** odanost, lojalnost, privrženost, pouzdanost, poštenje, čestitost, iskrenost, povjerljivost **2** točnost, ispravnost, istinitost, autentičnost, vjerodostojnost, nesumnjivost

vjerodajnica f akreditiv, akreditivno pismo

vjerojatno adv. moguće, valjda, izgledno, po svoj prilici, sva je prilika, možebitno, jamačno, zacijelo, sigurno

vjeroučitelj* m (*rimokatolički* ~) kateheta, (*židovski* ~) rabin, (*islamski* ~) ulema

vjerovati* imprf. **1** (~ *da je što točno/netočno*) držati, biti uvjeren, misliti, smatrati, biti u uvjerenju, (~ *u istinitost čega sumnjivog*) nef. pušiti (što) **2** (~ *u koga/što*) imati povjerenja, biti siguran, pouzdavati se, uzdati se, oslanjati se **3** (*kao uvod u što:* ***nećete/nećeš*** ~) iznenađuje,

ne bi se reklo, nevjerojatno je, iznenadit ćeš (ćete) se

vjerovnik m zajmodavac, zajmodavatelj, posuditelj, pozajmitelj, pozajmljivač, kreditor, (~ *u osiguranju*) asignator

vjerski* adj. (~ *objekt*) sakralan

vješala n pl. t. knjiš. galge

vješalica* f (~ *uglavljena u zid*) kuka, nef. čengija, (~ *u obliku klina*) klinčanica

vješt adj. **1** (~ *u poslu*) upućen, stručan, uvježban, rutiniran, izvježban, spretan, sposoban, okretan, verziran, iskusan, usavršen, vičan, umješan, učinkovit, lakoruk, majstor svoga zanata, ekspr. zlata vrijedan, (*biti* ~ *u poslu koji se obavlja rukama*) imati zlatne ruke **2** (~ *u pronalaženju izgovora*) snalažljiv, dosjetljiv, domišljat, lukav, spretan; rj. provrtan

vještica* f **1** (*biće natprirodnih sposobnosti*) babaroga, nef. coprnica **2** (*zla osoba*) zlica, rospija, goropadnica, ordulja, oštrokondža, sovuljaga; nef. aždaja, aždaha

vještina f **1** upućenost, stručnost, uvježbanost, rutina, rutiniranost, izvježbanost, spretnost, sposobnost, umijeće, okretnost, verziranost, iskusnost, vičnost, umješnost, znanje, majstorstvo, majstorija, nef. zanat, zlatne ruke, (*velika* ~) specijalnost, nef. umjetnost, (*majstorova* ~) perfekcija **2** okretnost, snalažljivost, dosjetljivost, domišljatost, lukavost **3** (~ *u ophođenju s ljudima*) mudrost, diplomacija

vjetar* m **1** (*vrlo jak* ~) vihor, šijun, reful, (*alpski* ~) alpinac, (*vrlo jak* ~ *s kovitlacima*) oluja, (~ *razorne snage*) orkan, (*topli* ~) toplik, fen, (*jak sjeveroistočni* ~ *koji donosi suho vrijeme*) bura, (*slabiji sjeveroistočni* ~) burin, (*jak i brz sjeveroistočnjak oko Dunava*) košava, (*jugozapadni* ~ *s mora*) lebić, (~ *s istoka*) istočnjak, nef. levan(a)t, (~ *sa zapada*) zapad(njak), (~ *sa sjevera*) sjeverac, sjevernjak, (~ *s juga*) južnjak, jugo *usp.*, (*proljetni* ~) nef. razvigor(ac), (*ljetni morski sjeverozapadni* ~) maestral, (~ *s mora*) rj. smorac, zmorac, (~ *s mora u Južnoj Aziji*) monsun, (*tropski ciklon u sjeverozapadnim područjima Tihog oceana*) tajfun, (*tropski vrlo jak* ~) uragan, (*primorski* ~ *sa sjevera*) tramontana, tramuntana, (*vjetrovi koji pušu između tropa i ekvatora*) pasati, (~ *koji mijenja smjer*) nef. krivac, (~ *s kišom*) nef. šipun, padža **2** (*to ništa ne znači, samo je* ~) praznina, ništavilo, ništa

vjetrić m lahor, povjetarac, ekspr. zefir, nef. bava

vjetrogonja m vjetrenjak, lakoumnik, lakomislenik, nestašnik, nestaško, nemirko, vjetropir, vilenjak, vrtirep, vrag, skitnica, nef. luftinšpektor

vjetrogonjast adj. vjetrenjast, vjetrenjački, lakouman, lakomislen, nestašan, nemiran, vjetropirast, vjetropiran, vijoglav, nestalan, promjenljiv, nepažljiv, površan

vjetrokaz m vjetrulja, nef. pijevac, makako

vjetromjer m anemograf, anemometar

vjetrovka f nef. vindjakna, vinterica

vjeverica f nef. krcko

vježbalište n arh. gombalište, (*zatvoreno* ~) arh. gombaonica

vježbanje n **1** vježba, (~ *gradiva*) uvježbavanje, ponavljanje, utvrđivanje, učenje, (~ *koga vožnji*) učenje, poučavanje (koga u čemu), (~ *vojnika*) nef. muštranje **2** (*sportsko* ~) sport, igra, trening, treniranje; gimnastika, tjelovježba, vježba, rekreacija, fitnes, fiskultura, gimnasticiranje, arh. gombanje

vježbati imprf. **1** (~ *gradivo*) uvježbavati, ponavljati, utvrđivati, učiti, (~ *tehniku igre*) tehnicirati, (~ *se*) osposobljavati se, prakticirati, raditi na sebi, razvijati se, navikavati se, (~ *koga*) učiti, podučavati, (~ *vojnike*) nef. muštrati **2** (~ *na terenu*) trenirati, gimnasticirati, nef. gombati se

vladar m suveren, vrhovnik, dinast, nasljedni vladar, monarh, kralj, car; vladalac, gospodar, kruna, (*onaj koji privremeno obavlja vladarsku dužnost*) regent, namjesnik, (*u obraćanju*) visost, (~ *koji je sam sebe nametnuo*) samozvanac; pej. vlastodržac, kondukator

vladati imprf. **1** (~ *državom / sličnom organizacijom*) upravljati, gospodariti, imati

vlast, stolovati, biti na vlasti, pov. gospodovati, odlučivati, (~ *u svojstvu kralja*) kraljevati, (~ *u svojstvu cara*) carevati, (~ *u svojstvu bana*) banovati, (~ *kao šef*) šefovati, (~ *kim*) držati koga u svojoj vlasti, ekspr. držati koga za perčin, (*čvrsto* ~) držati (koga) na uzdi, držati (sve) uzde u rukama, vedriti i oblačiti **2** (~ *situacijom*) imati (što) pod kontrolom, držati (što) u svojim rukama, imati u šakama, biti gospodar (čega), imati u ruci i škare i sukno, držati oba kraja batine, isticati se, nadzirati **3** (~ *alatom*) spretno rukovati/upotrebljavati, baratati, znati (što) **4** (*vladaju bolesti*) širiti se, harati, biti proširen, biti, postojati, (*strah vlada narodom*) biti prisutan, zahvatiti, dominirati, (*tu vlada nered*) carevati, kraljevati, širiti se **5** **~ se** (~ *pristojno*) ponašati se, ophoditi se, postupati, držati se, odnositi se, (~ *u skladu s okolnostima*) ravnati se (prema čemu), držati se, ponašati se, upravljati se

vladavina* f vlast, vlada, vladanje, poredak, (*neograničena* ~) diktatura, (~ *nasljednog vladara*) monarhija, (~ *u kojoj svećenstvo/crkveni poglavar ima i političku vlast*) teokracija, (~ *tehnike i tehničara*) tehnokracija, (~ *tiranina*) tiranija *usp.*, strahovlada, (~ *u kojoj država pod vlašću stranke/skupine kontrolira javni život*) totalitarizam, (~ *trojice*) trijumvirat, (~ *mafije*) mafiokratstvo, (~ *bogatih slojeva društva*) plutokracija, (~ *aristokrata*) aristokratizam, (~ *politike*) politokracija, (~ *malog broja ljudi*) oligarhija

vlaga f **1** vodena para; vlažnost, mokrina, nef. vlažina **2** (*o vremenu*) jugovina, južina, močalina

vlak m željeznica, (*motorni* ~ *sličan autobusu*) šinobus, (*brzi* ~) brzovlak

vlaknast adj. (*koji se sastoji od vlakana*) vlaknat, (*koji se čini kao da je od vlakana*) nitast, končast, vlasast, (*kao pamuk*) pamučast

vlasnik m posjednik, (*veliki posjednik*) pov. vlastelin, imalac, (~ *imanja*) gospodar, zemljoposjednik, nef. gazda, (*feudalni* ~ *zemlje*) senior, (~ *kuće*) kućevlasnik, nef. gazda, (*onaj koji ima nešto kod sebe što podliježe evidenciji*) držalac, (~ *malog imanja*) maloposjednik, (~ *velikog imanja*) veleposjednik, latifundist, imućnik

vlasništvo n **1** (*pravo vlasništva nad čim*) raspolaganje, posjedovanje, posjedništvo, (*zajedničko* ~) suvlasništvo **2** (*njegovo* ~ *je ugroženo*) posjed, imovina *usp.*, imanje *usp.* • arh. vlasnost

vlast f **1** vlada(vina) *usp.*, vladanje, društveni poredak, poredak, uređenje, režim; ruka, (*gradska/državna* ~) gradska uprava, državna uprava; uprava, administracija, (*izvršna* ~) egzekutiva, (*zakonodavna* ~) legislativa, (*sudska* ~) jurisdikcija, (*oblik vlasti bez legaliteta/prijelazno rješenje*) tvorevina, (*upravna* ~) arh. oblast, (*nasilna* ~) kundak, (*potpuna* ~) svevlast, svevlašće, (*lokalna* ~) dužnosnici; pej. vrhuška **2** (*nemati nikakvu* ~ *nad čim*) ovlast, ovlaštenje, utjecaj, moć utjecaja, položaj **3** (*gubi polako* ~, *nef.*) moć, snaga, jakost, jačina, energija **4** (*on je ovdje* ~) zakon *usp.*

vlastoljubivost f vlastoljublje, vlastohlepnost, vlastohleplje, vlastostrašće

vlat* f (~ *trave*) travka

voćnjak* m (~ *s trešnjama*) trešnjik, trešnjak, (~ *sa šljivama*) šljivik, (~ *s višnjama*) višnjik, (*ograđen* ~) nef. ograda; nef. trnac

vod* m (*električni/plinski* ~) cijev, kabel, žica, (~ *u obliku cijevi*) cjevovod, (~ *za vodu*) vodovod, (~ *za plin*) plinovod, (~ *za naftu*) naftovod

voda* f **1** vodena površina/masa; more, rijeka, potok, jezero, (~ *koja teče*) tekućica, (~ *koja ne teče*) stajaćica, (*stajaća* ~ *koja se ne obnavlja*) mrtva voda, (*slana* ~) morska voda, (~ *s malo soli*) bočata/bočatna voda, (~ *koja otječe*) tekuća voda, (~ *dobivena skupljanjem kiše*) kišnica, (*koja izvire pod zemljom*) živa voda, nef. izdan **2** (~ *u biljnim organizmima*) tekućina **3** (*vrela* ~ *kao osnova jelu*) nef. krop, ukrop

vodarke f pl. (*bot.*) žabogrizi

voden* adj. **1** (~ *jogurt*) rijedak, vodenast, vodnjikav, vodnjikast **2** (~ *nastup*) bez-

bojan, bezizražajan, blijed, slab, besadržajan, prazan, neuvjerljiv

vodič* m **1** (*o knjizi*) bedeker, itinerar **2** (*o osobi*) nef. vodac, arh. peljar **3** (~ *električne struje*) provodnik, konduktor

vodir m (*vrsta posude*) vodijer, brušnjača

voditi* imprf. **1** (~ *grupu*) pokazivati (komu) put; pratiti, (~ *bez jasna cilja*) vodati, (~ *uhićenika)* sprovoditi, odvoditi **2** (~ *poduzeće*) upravljati, brinuti se (o čemu), davati smjer (čemu), upravljati, nef. rukovoditi (čime), (~ *u svojstvu predsjednika*) predsjeda(va)ti **3** (~ *u čemu*) biti prvi/na čelu, predvoditi, pobjeđivati **4** (*put vodi do sela*) ići, pružati se, protezati se, prostirati se, biti okrenut **5** (~ *koga/što u propast*) dovoditi (do čega), izazivati (što), pridonositi (čemu), posljedovati (čime) **6** (~ *evidenciju*) evidentirati, bilježiti, popisivati, imati u evidenciji **7** (~ *se pod čim, adm.*) biti zaveden/zapisan, biti svrstan, (*vodi se pod perspektivan/pametan, iron.*) smatrati se, prikazivati se, sloviti (kao), funkcionirati (kao)

vodnjikav adj. **1** (*s puno vode u sebi*) voden *usp.* **2** (*vodnjikava juha*) vodnjikast, neukusan, bljutav, neslan, nezačinjen, razvodnjen **3** (*vodnjikavo lice*) bezbojan, bezizražajan, blijed, beskrvan

vodnjikavost f **1** vodenost **2** vodnjikastost, neukusnost, bljutavost, neslanost, nezačinjenost, razvodnjenost **3** bezbojnost, bezizražajnost, bljedoća, beskrvnost

vododerina f (*mjesto koje izdubljeno jakim vodenim tokom*) brazda, jarak, jaruga, žlijeb, kanal, korito, vodojaža, ždrijelo, grotlo, (*kanal u vodi kojim se trupci otiskuju niz brdo*) točilo, vlaka, vukoderina, (*korito kojim voda teče*) vodotečina, vodotočje, (*mjesto gdje teče voda*) vodotok, vodotijek

vodokrilac m hidrokrilac, aliskaf

vodostaj* m (*prosječan godišnji* ~) režim

vodotisak m vodeni znak

vodozemci m amfibije, beznošci, bezrepci

vodstvo n **1** (*mudro* ~) vođenje, predvođenje, predvodništvo, poglavarstvo, starješinstvo; rukovođenje, upravljanje, upućivanje; uprava, upravitelji, voditelji, vođe, rukovoditelji, rukovodeće tijelo, glave, poglavari, starješine, kormilo, zapovjednici, zapovjedništvo **2** (~ *u sportu*) prednost, bolje mjesto, bolji rezultat

vođa m glava *usp.*, starješina, prvak, (~ *skupine*) predvodnik, prednjak; arh. predšasnik; barjaktar, (~ *stranke*) lider, čelnik, pej. poglavica, (~ *sportske momčadi*) kapetan, (~ *vojske*) vojskovođa, imperator, (~ *alkarskih momaka/hajduka*) nef. harambaša, (~ *svatova*) čauš, (~ *kojega drugi poslušno slijede*) pej. ovan predvodnik, (~ ***puta***) vodič

vođica* f (*ono što vodi/regulira*) šablona

vojarn(ic)a f kasarna

vojnik m puška, nef. vojak, arh. nef. soldat, (*unajmljeni* ~) najamnik, plaćenik, (~ *koji podliježe vojnoj obvezi*) obveznik, (~ *koji služi u pješaštvu*) infanterist, pješak, (~ *u pješaštvu SFRJ/Kraljevine Srbije*) pješadinac, (~ *za najteže zadatke*) čukaš, (~ *lake konjice*) pov. dragon, (~ *s fronte*) frontaš, (~ *u pozadini*) pozadinac, (~ *koji čuva granicu*) graničar, (~ *za posebne zadatke u nekim vojskama*) grenadir, (*pripadnik legije*) legionar, (~ *naoružan mušketom*) mušketir, (~ *koji nosi štit*) pov. štitonoša, (~ *u tenku*) tenkist, (~ *pod znakom križa*) pov. križar, (~ *za specijalne zadatke*) komandos, specijalac, (~ *naoružan kopljem*) pov. kopljanik, (~ *koji se bori na konju*) konjanik, (~ *koji oglašava trubom*) trubač, (*isluženi* ~) veteran, (~ *koji obavlja građevinske i tehničke poslove*) inženjerac, opkopar, (~ *na straži*) stražar, (~ *dodijeljen oficiru kao svakodnevna pomoć*) pov. posilni, (*nepristojan* ~) pej. soldačina, soldačura, (*vojnici koji upravljaju oklopnim vozilima/brodovima*) posada

vojno adv. (~ *poraziti koga*) vojnički, vojskom, vojujući

vojska f **1** (~ *države*) oružane snage, oružana sila, vojna postrojba, armija, armada, vojnici, živa sila/snaga, ljudstvo, trupe, postrojbe, (*tipovi vojske*) kopnena

vojska, zrakoplovstvo, mornarica, (*neregularna ~*) paravojska; arh. vojnica, pej. soldateska, soldačija, čizma, čizmetina **2** (*~ naroda*) masa, gomila, mnoštvo, jato, horda, stado, sila

volovski adj. volinji, volujski, volunjski

volumen m **1** (*~ tijela*) obujam *usp.* **2** (*~ glasa*) opseg, jačina, punoća **3** (*~ knjige, rj.*) svezak *usp.*

volja* f (*snažna ~ da se plan provede*) htijenje, odluka, nakana, odlučnost, upornost, ustrajnost, snaga, želja, (***za volju ili za nevolju***) milom ili silom

voljeti* imprf. **1** nositi ljubav u srcu, arh. milovati, (*silno ~ koga*) ljubiti, obožavati *usp.*, (silno) željeti *usp.*, žudjeti (za kim); mariti (za koga/što) **2** (*~ plesati/čitati*) biti sklon (čemu), uživati (u čemu), rado činiti (što)

voštan adj. **1** (*premazan voskom*) navošten **2** (*voštano lice*) blijed *usp.*, beskrvan, mrtvački, vampirski

vozač* m (*~ motocikla*) motociklist, (*~ motora*) motorist, (*~ bicikla*) biciklist, (*~ u reliju*) relijaš, relist, (*~ tramvaja*) vozar, nef. tramvajac, (*~ kočije*) kočijaš, (*~ zaprežnih kola*) vozar, rabadžija, kirijaš; nef. šofer

vozilo n prijevozno sredstvo, prometno sredstvo, prometalo, (*teretno ~*) kamion, teretnjak, (*osobno ~*) automobil *usp.*, (*jako motorno ~*) mašina, (*dotrajalo ~*) starudija, nef. krntija, karampana, (*motorno ~ za prijevoz većega broja putnika*) autobus, (*gradsko ~ na tračnicama*) tramvaj, (*gradsko ~ bez tračnica koje se napaja iz električnog voda*) trolejbus, (*kompozicija od više željezničkih vagona koje vuče lokomotiva*) vlak, (*motorno ~ za vuču poljoprivredne opreme*) traktor, (*~ koje utabava tlo prije polaganja završnog sloja*) tabaći stroj, završalica, (*motorno ~ koje se kreće po kopnu i vodi*) amfibija, (*ukupnost vozila*) transport, nef. motorizacija, (*ukupnost vozila kojima raspolaže poduzeće*) vozni/strojni park

voziti* imprf. **1** upravljati vozilom, (*~ se učestalo / neumjereno*) vozati se, vozikati se, (*~ (se) po lošem terenu*) truckati se, drmati se, ekspr. tandarati, tandrkati, (*~ neoprezno*) ekspr. kočijašiti **2** (*~ koga/ što kamo*) dovoziti, prevoziti *usp.*, goniti, prometovati *usp.*, (*~ što odakle*) odvoziti, izvoziti • nef. furati (se)

vrač* m **1** (*svećenik u animističkim religijama*) mag, žrec, šaman **2** čarobnjak *usp.*

vračanje n gatanje, proricanje sudbine/ budućnosti, čitanje/gledanje sudbine/ budućnosti, bajanje, čaranje, magija, vraštvo, vračarija, spiritizam, zazivanje, bacanje uroka

vračar m proricatelj, vidovnjak, gatar, gatalac, magičar, čarobnjak *usp.*, prekognostičar; nef. vještac

vračarija f vračanje *usp.*; vradžbina, čarolija, čini, urok, bajalica

vračati imprf. gatati, čitati/gledati sudbinu, proricati (budućnost/sudbinu), gledati u kavu/dlan, gledati u grah, gledati u kavenu šalicu, bacati karte, gledati u karte, bajati, čarati, (*~ jednokratno iz karata*) okrenuti karte

vraćati imprf. *usp.* vratiti

vrag m **1** (*simbolično zlo biće*) sotona, nečastivi, nečista/zla sila, hudoba, belzebub, đavao, antikrist, crni, kusi, repati, napast, zloduh, zao duh, paklenik, paklenjak, (*~ u dualističkim učenjima*) mamon; nef. đavo, šejtan, belaj **2** (*pravi je ~*) vragolan *usp.*; neznabožac, bezbožnik **3** (*arh.*) neprijatelj *usp.* **4** (***idi do vraga!***) (idi) k vragu, neka (koga) vrag nosi, do sto vragova, vrag (koga) odnio

vragolan m nestaško, nestašnik, vrag, vražićak, vražić, zloćko, nemirko, nemirnik, nemirnjak, obješenjak, ugursuz, spadalo, mangup, šaljivac, dosjetljivac, veseljak, lukavac, prefriganac, vragu iz torbe ispao; nef. fakin, đavo, čapkun, nef. ekspr. redikul, ridikul, makako, arlekin, galženjak

vragolast adv. vragoljast, nestašan, vragolanski, nemiran *usp.*, živahan, neobuzdan *usp.*, obješenjački, mangupski, nevaljao, šaljiv, duhovit, dosjetljiv, hitromislen, veseo, bistar, lukav, prefrigan, vražji, vraški, vragometan; nef. đavolski

vragolija f vragolanstvo, vragolastost, vragolstvo, ludorija, nepodopština, nepo-

doba, veselje, veselost, živahnost, šala, manguparija, podmetanje, nestašnost *usp.*, dosjetljivost, lukavost, prefriganost

vraški adv. 1 (~ *postupati*) zlo, podmuklo; vragolasto 2 (~ *trpjeti*) jako, vrlo, silno, teško, mukotrpno, strašno

vrat* m (*stražnji dio vrata*) šija, (*vanjski / prednji dio vrata*) nef. guša, (~ *pečene peradi*) kušak

vrata* f pl. t. 1 izlaz, ulaz, otvor, pristup, (*iskićena* ~) slavoluk, (*planinska* ~) prolaz, tjesnac, klanac, (~ *crkve*) dveri, porta, (*velika ulazna* ~) nef. kapija, (~ *na ogradi / plotu*) lesa, ljesa, (*ulazna* ~ *s prilazom na kući primorske gradnje*) privrat 2 (*sp.*) gol

vratar* m 1 (*nadziratelj ulaza u zgradu*) portir, čuvar 2 (*sp.*) nef. golman

vratarnica f porta, portirnica

vratiti* prf. 1 (~ *posuđenu knjigu*) dati natrag, nef. povratiti, (~ *uslugu za uslugu*) uzvratiti *usp.*, (~ *dobra koja je oduzela neprijateljska sila*) restituirati, (~ *oduzetu imovinu*) revindicirati 2 (~ *što prije izgubljeno*) dobiti (natrag), steći 3 (~ *koga grubo kući*) otjerati 4 (*o zvuku / glasu*) odbiti se, odjeknuti, zvoniti 5 (~ *komu istom mjerom*) uzvratiti, odgovoriti, osvetiti se, (~ *dug*) nadoknaditi, namiriti, odužiti se 6 ~ **se** (~ *kući*) doći natrag, opet doći, pojaviti se, (~ *opet kamo*) ponovno otići, (~ *iz nesvjesnog u svjesno stanje*) osvijestiti se, nef. povratiti se 7 (~ *temi*) nastaviti (što) • nef. vrnuti (se)

vražica f nestašnica, vragolanka, nef. harambašica, đavolica; *usp.* vragolan

vrba* f (*žuta* ~ *žilavih žila*) bekva, bekovina

vrbanac m crveni vjetar, erizipel

vrckavo adv. 1 (~ *hodati*) gipko, okretno, veselo, vedro, živahno, živo 2 (~ *govoriti*) duhovito, vedro, prštavo

vrč* m (*trbušasta zemljana posuda šireg otvora za držanje čega*) ćup, (~ *za pepeo*) žara, (*zemljana posuda za vodu i vino*) krčag, (*posuda od metala za vino*) kondir, (*bakrena posuda uska grla sa zaklopcem*) ibrik, (*glinena / zemljana posuda za vodu s dva grla*) testija, (*posuda široka otvora za vino / vodu*) nef. bokal, (*posuda za piće u obliku čaše na podnošku*) pehar, (~ *za pivo*) nef. krigla

vrdati imprf. 1 (~ *ne želeći reći istinu*) izmicati se, izvlačiti se, bježati (od čega), izbjegavati (odgovor), vrludati, okolišati *usp.*; izgovarati se, izmotavati se, lavirati, ne znati kamo 2 (~ *u hodu*) vrludati, krivudati, ići ovamo-onamo 3 (~ *u braku, nef.*) biti nevjeran, varati *usp.*

vreća* f (~ *iz koje konj jede*) zobnica, (~ ***bez dna***) jama bez dna, jama bezdana; nef. džak

vrećica f (~ *od papira / kože / platna*) nef. kes(ic)a, (~ *za barut / novac*) mošnja, nef. kesa, (~ *od plastične mase*) najlon, (~ *za pisma / strijele*) pov. tobolac

vrednovanje n ocjenjivanje, valorizacija, valutacija, (*ponovno* ~) revalorizacija

vrednovati imprf. i prf. valorizirati, ocjenjivati, ocijeniti, (*ponovno* ~) revalorizirati

vremenit adj. (*ovisan o vremenu*) vremen, (*u godinama*) vremešan, postariji

vrenje* n ključanje, pjenjenje, šikljanje, previranje, (~ *vina*) fermentacija, (~ *piva*) varenje, (~ *među ljudima*) vreva *usp.*, napetost, uzbuna

vreteno n vitlo *usp.*, (*vodeće* ~ *na tokarskom stroju*) vodilica

vreti imprf. 1 (*o tekućini*) ključati, kipjeti, pjeniti se, šikljati 2 (*mijenjati se pod utjecajem enzima*) fermentirati, previrati 3 (*o kretanju*) komešati se, vrvjeti, kipjeti; teći, izvirati 4 (*sve vrije u njemu*) kuhati, ključati, pjeniti se, uzburkavati se, uznemirivati se, pokretati se

vreva f gužva, graja, buka, žamor, žagor, mravinjak, gungula, komešanje, pokret, kretanje, uzbuđenje, vrenje

vrh m 1 (~ *brda / gore*) vis, sljeme, vrhunac, (*obli* ~ *brijega*) glavica, nef. čot, ćuvik, (*visok* ~ *brda*) vršina, (*najviši* ~ *čega*) tjeme, (~ *svijeta*) krov 2 (*krajnji / tanji kraj čega*) vršak, šiljak, nef. špica, (~ *šiljka*) oštrica, (~ *olovke*) nef. punta, (~ *grane*) vrška, (~ *opanka*) nos, (~ *vrata*

glazbala) vijčanik **3** (*gornji/istaknut dio čega*) kruna, (~ *izbojka/krošnje/grane*) ovršak, brk, vršika, (*kameni zaobljen ~ u obliku stošca*) kuk **4** (*najviši stupanj*: ~ *opterećenja*) maksimala, maksimum **5** (~ *društva*) prvaci, vodstvo, vodeći ljudi; vlast, čelo, vrhovništvo

vrh prep. nad, iznad, ponad, navrh, povrh

vrhnje* n (*opna na mlijeku*) skorup, tjenica, (*tučeno slatko* ~) šlag; nef. slaka; (***obrati vrhnje***) dobiti/uzeti najbolje

vrhunac m **1** vrh *usp.* **2** (~ *uspjeha*) kruna, kulminacija, klimaks, zenit, krajnja/najviša/odlučna točka, svijetla točka, krajnji/najviši stupanj, plafon, paroksizam, (~ *seksualnog doživljaja*) orgazam, (~ *sezone*) nef. špica

vrhunski adj. prvi, najbolji, najviši, najveći, najjači, najkvalitetniji, izvanredan *usp.*, nenadmašen, nenatkriljiv, nenadmašiv, nef. nenadmašan; nef. klasa, top

vrijedan adj. **1** (~ *predmet*) dragocjen, skup *usp.*, rijedak; valjan, dobre kakvoće, kvalitetan, (*izuzetno* ~) zlata vrijedan, zlatan, fantastičan *usp.*; nef. nenaplativ **2** (~ *radnik*) marljiv *usp.*, radin, valjan *usp.*, zaslužan, vrstan, odabran, odličan **3** (~ *pozornosti*) dostojan (čega), (~ *poštovanja*) vrli

vrijediti* imprf. **1** (*o stvarima/ljudima*) biti čemu, (*o zakonu/pravilima*) biti na snazi, biti validan, (*početi službeno* ~) stupiti na snagu, nef. važiti, držati vodu **2** (~ *kao*) smatrati se, imati glas (koga/čega), biti smatran (kim/čim) **3** (*ne znam vrijedi li se truditi*) isplatiti se, trebati, valjati **4** (*imati protuvrijednost u novcu*) stajati *usp.* **5** (***vrijedi!***) slažem se, pristajem, u redu, dogovoreno, nef. važi, (~ ***zlata***) mnogo vrijediti, (*ništa ne vrijedi*) ne vrijediti ni prebijene pare/pišljiva boba/lule duhana, na što (ti) to sliči

vrijednosnica f vrijednosni papir, mjenica, obveznica, obligacija, zadužnica; rj. vrednota

vrijednost* f **1** (~ *predmeta*) dragocjenost, skupoća, rijetkost, nenaplativost; valjanost, dobra kakvoća, kvaliteta, (*iznimna* ~) (pravo) zlato, suho zlato, (*nepovrediva* ~) svetinja, (*odrediti ~ robe*) cijena, iznos, (*službeno određena ~ nekoj novčanoj jedinici prema drugoj*) nominala, (~ *koga/čega izražena bodovima*) rejting **2** (~ *radnika*) marljivost, radinost, valjanost, vrsnost, odabranost, odličnost **3** (*događaj ima veliku* ~) važnost, značenje **4** (*temeljne vrijednosti društva*) vrednote, načela, zasade **5** (~ *tramvajske karte*) trajanje, nef. važenje

vrijeđati imprf. **1** (~ *koga*) omalovažavati, ponižavati, degradirati, prezirati, odbacivati, podcjenjivati, obezvređivati, sramotiti, ružiti, psovati, pljuvati, pljuvati (komu) u lice, bacati se blatom, dirati, dirati u čiju čast, ujedati, zadavati bol, (*jako* ~) ujedati (koga) za srce **2** (~ *bolno mjesto*) povređivati, nadraživati, žuljati

vrijeme* n **1** doba, razdoblje, period, interval; epoha, vijek; trenutak, čas; trajanje, (~ *sastanka*) termin, rok, (~ *provedeno u službi*) (radni) staž, (~ *za što*) nef. vakat, (*pravo ~ za što*) trenutak, hora **2** (*olovna vremena*) prilike, okolnosti, život **3** vremenske prilike, (*tmurno* ~) tmur(in) a, tmurnina, nef. tmora, (*mrzlo ~ bez snijega*) suhomrazica, nef. golomrazica

vriježa f (*izdanak loze/biljke penjačice*) lozica, vinjaga, vinika, rašljika, vitica, vršika, grešika

vrisnuti prf. *usp.* vrištati; ciknuti *usp.*, (*naglo* ~) podvrisnuti

vrištati imprf. vriskati, derati se, bečati, kričati, parati (komu) uši, cičati; jaukati, plakati; vikati, bjesnjeti, (~ *vrlo visokim tonovima*) skričati, skvičati, (~ *u veselu raspoloženju*) pocikivati; nef. drečati

vrletan adj. strm, neprohodan, neprolazan, nepristupačan, kamenit, gričevit, stjenovit, litičav, zarastao, divlji

vrletnost f strmoća, neprohodnost, neprolaznost, nepristupačnost, kamenitost, gričevitost, stjenovitost, zaraslost, divljina

vrlina f (*imati više ~ nego mana*) dobra strana, dobra odlika/osobina, pozitivnost, prednost; krepost, vrsnoća; hrabrost, junaštvo, srčanost

vrlo adv. i part. veoma, jako, u velikoj mjeri, intenzivno, osjetno, silno, jasno, primjetno, zamjetno, vidljivo, znatno, očito, očigledno; izrazito; visoko; oštro; predano; pretjerano, suviše, poprilično, da ne može više, koliko se može zamisliti, nef. dozlaboga, ludo, mahnito, grdno, strašno, strahovito, stravično, grozno, užasno jezivo, (*uz pridjeve pozitivnog značenja: ~ lijep/moderan*) nef. strašno, (*u pojačavanju značenja nekih pridjeva: ~ umoran/pijan*) mrtav

vrpca f trak(a), uzica, vezica, konopčić; obrub, širit, (*filmska ~*) nef. film, traka, (*ukrasna ~ na odori*) gajtan, rojta, (*kao dio odjeće na ramenu*) naramenica, (*ukrasna ~ oko izreza odjeće/uz rubove za kopčanje*) našivak, (*široka ~ od ramena do suprotnog boka*) lenta, (*~ u kosi*) nef. mašna, fijok, (*~ na odjeći za privezivanje/zakopčavanje*) nef. žnora, (*mekana ~ u obliku spirale*) vitica, zavijutak, (*nabrana ~ na zastorima/odjeći kao ukras*) volan, (*~ za previjanje rana*) zavoj, (*~ koja pridržava čarapu na nozi*) podvezica, (*dio sličan vrpci u fotoaparatima*) vrvica, (*~ koja se stavlja na križ prilikom pogreba*) povezača, (*papirnata ~ koja se baca na zabavama*) serpentina

vrpčast adj. trakast

vrpoljiti se imprf. meškoljiti se, uzvrpoljivati se, vrtjeti se *usp.*, nef. imati crve u dupetu

vrsta* f (*predmeti iste vrste*) rod, kategorija, tip, sorta, klasa, red, niz, razred, (*~ djelatnosti*) grana, (*ljudi najgore vrste*) rasa, pasmina, soj, (*ljudi najgore vrste*) najgori (mogući), (*predmeti svake vrste*) najraznovrsniji; sve i svašta

vršika* f (*šiljastiji dio jaja*) tučak

vršitelj m vršilac, obnašatelj; obavljač

vršiti imprf. (*~ žito*) vrći

vršnjak m arh. vrsnik, nef. parac, parnjak

vrt* m **1** (*~ s povrćem/voćem/cvijećem*) povrtnjak, voćnjak, cvijetnjak, sad, rj. gradina, (*~ s ružama*) ružičnjak; bašta, bašča, bostan, (*~ uz kuću*) arh. zavrtnica **2** (*gradski ~*) park, perivoj *usp.* • nef. đardin

vrtjeti imprf. **1** (*~ što/čime*) okretati, obrtati, kružiti, vitlati *usp.* **2** (***~ što po glavi***) misliti *usp.* **3** **~ se** okretati se, obrtati se, vrpoljiti se, motati se, tražiti, (*~ ne usuđujući se prići*) motati se kao mačka oko vruće kaše, biti kao piškor u loncu, (*~ oko iste teme*) vraćati se (na što), poštapati se, nef. prožvakavati (što)

vrtlar m povrtlar, voćar, cvjećar; rj. gradinar, nef. baštovan

vrtlarstvo* n povrtlarstvo, (*pejzažno ~*) hortikultura, parkiranje; nef. vrtlarija

vrtlog m **1** kovitlanje, kovitlac, vrtloženje, vihor, vir, ključ, kolovrat, (*zračni ~*) vitlica, zračna pijavica, (*vrtložno kretanje oblaka/snijega*) vitlac, (*zračni ~ oko područja s niskim tlakom*) ciklona, (*zračni ~ u kojem se zrak iznimno brzo kovitla i diže*) tornado; nef. proždrlina **2** (*~ u glavi*) kovitlac, previranje, zbrka, pometnja, smušenost, nered, kaos

vrtložan adj. uskovitlan, uzvrtložen, vihoran

vrtložiti (se) imprf. kovitlati (se), uzvitlavati (se), stvarati/podizati kovitlace, vrtjeti se, okretati se, vihoriti (se), pjeniti se

vrtoglavica* f (*lagana ~*) omaglica, izmaglica, magla pred očima, nesvjestica

vrtuljak* m **1** okretaljka; nef. ringišpil, vrteška **2** (*~ u brodarstvu*) vrtulj

vruć adj. **1** vreo, jarki, plamen, kipući, ključao, gorući, kao žar, usijan, užaren, žarki, tropski; zagrijan, ugrijan **2** (*vruća želja*) jak, vatren, zanesen, žestok, strastan, strastven, živ **3** (*~ doček*) topao *usp.*

vruće adv. **1** *usp.* vruć; kao u kotlu, kao u paklu **2** (*~ se nadati*) toplo, usrdno, od (sveg) srca, žarko, jako

vrućina f visoka temperatura, (*velika ~*) vrelina, žega, prižega, žar, jar(a), pripeka, rj. upeka, pasja vrućina, pakao, užarenost, usijanost, vatra; uzavrelost, uskipjelost; nef. zvizdan, zvjezdan, (*~ pred kišu*) sparina *usp.*, (*velika je ~*) uzavreli su (komu) moždani, mozak (komu) vrije, zakuhao je (komu) mozak

vrvjeti imprf. **1** (*sve vrvi u hodniku*) tiskati se, natiskivati se, komešati se **2** (~ *kamo*) nadirati, nadolaziti, frcati, provaljivati **3** (~ *voćem*) obilovati, biti bogat

vrzimice adv. hitimice, omaške, omašice, iz zamaha, sa zamahom, zamahom ruke; nef. izručke, pustimice

vrzmati se imprf. motati se, vrtjeti se, vrzati se, vrsti se, tumarati, vršljati, vrludati, muvati se, lutati, klatiti se, skitati se, vući se, povlačiti se, biti malo ovdje malo ondje, nalaziti se sad ovdje sad ondje, hodati amo-tamo, besciljno hodati, obilaziti, (*htjeti što nejasno*) švrljati; pej. motljati se, nef. luftati se

vučac* m (*bot.*) kustovnica

vući* imprf. **1** (~ *po zemlji*) povlačiti, potezati, navlačiti, (~ *k sebi*) privlačiti, (~ *dalje*) odvlačiti, (~ *kola u zaprezi*) tegliti, (~ *gumu*) rastezati, razvlačiti, natezati, navlačiti, zatezati, potezati, (~ *ne dižući od podloge*) fuljati, (~ *što kao teret*) nef. peljati, (~ *koga*) odvoditi (silom), nagovarati **2** (~ *iz zemlje*) izvlačiti, vaditi, (~ *vodu*) crpsti, isisavati, ispumpavati **3** (~ *što uz sebe*) nositi, nef. vukljati **4** (~ *linije po papiru*) povlačiti, crtati, potezati, (~ *granicu*) obilježavati, označivati **5** (~ *figure*) micati, pomicati **6** (*kocka ih neodoljivo vuče*) privlačiti, primamljivati **7** (~ *po cijeli dan*) mučiti se, truditi se **8** ~ **se** (*sporo se kretati*) vlačiti se, kretati se kao kornjača, nabadati, zaostajati, nef. fuljati, (~ *okolo*) skitati se, lutati *usp.*, smucati se, povlačiti se, vucarati se **9** (~ *sve do polja*) protezati se, pružati se **10** (*slučaj se dugo vuče*) otezati se, odugovlačiti se, razvlačiti se, povlačiti se, zavlačiti se, trajati

vuk* m ekspr. kurjak

vulgaran adj. **1** (*vulgarno ponašanje*) prostački *usp.*, prost, grub, sirov, nepristojan, neodgojen, nekulturan **2** (*kao opreka visokom: vulgarni jezik, rj.*) narodni *usp.*

vulgarizacija f vulgariziranje; ponarođivanje, snižavanje; vulgariziranost, prostaštvo

vuna* f runo, (*gusta/meka* ~) ruda, (*ostrižena* ~ *prije obrađivanja*) sjerina, (~ *od janjadi koja pripada kmetu*) pov. jarina, (*očupana* ~) čupanica, guljevina

Z

zabačen adj. udaljen, nerazvijen, zaostao, nepristupačan, teško pristupačan, zabitan, zabit, neciviliziran, zanemaren, zaboravljen, zavučen

zabačenost f udaljenost, nerazvijenost, zaostalost, nepristupačnost, zabitnost, zabitost, neciviliziranost, zanemarenost, zaboravljenost, zavučenost

zabat* m (*dio pročelja koji završava u obliku trokuta*) lastavica, nef. šanta, (*trokutasti ~ antičkog hrama*) timpan

zabava f provod, zabavljanje, razonoda, proslava, zabavni program, svečanost, veselje, nef. veselica, fešta, razbibriga, odmor, zadovoljstvo, zanimljivost, ugoda, čašćenje, ples, (~ *uz sjedenje i razgovor*) sjedeljka, (~ *s puno pića*) pijanka *usp.*, (*razuzdana ~*) orgija, (*mala kućna ~*) domjenak, (*kućna ~*) nef. tulum, dernek, ekspr. teferič, (*pučka ~*) nef. šenluk, (*pučka ~ uz crkveni god*) kermes, (*usputna ~*) zanimacija

zabavan adj. (*zabavno štivo*) zanimljiv, interesantan, uzbudljiv, napet, duhovit, dosjetljiv, humorističan, smiješan; raspoložen, veseo, ugodan

zabaviti prf. **1** (~ *koga pričom*) privući (čiju) pozornost, zaokupiti (koga čim), razonoditi, razveseliti, oraspoložiti, animirati, praviti (komu) društvo, činiti (komu) društvo **2 ~ se** (~ *dobro*) razonoditi se, raspoložiti se, proveseliti se, opustiti se **3** (~ *dugo u trgovini*) zadržati se *usp.*, ostati, provesti vrijeme, skratiti vrijeme **4** (~ *čime*) zauzeti se *usp.*

zabavljač m animator, artist; komedijant, lakrdijaš, cirkusant, klaun, pajac

zabavljačica* f *usp.* zabavljač; (~ *u baru*) barska dama, animir-dama

zabavljati (se) imprf. *usp.* zabaviti (se); kratiti/prekraćivati (komu) vrijeme, (~ *dobro*) provoditi se, (~ *iz dosade*) ubijati vrijeme; nef. lumpati, dernečiti, tulumariti, partijati

zabijati imprf. *usp.* zabiti; (~ *kucajući*) kucati

zabit f kraj svijeta, provincija, selendra, prnjavor, baruština, žabokrečina, parložina, vilajet, tunguzija; pej. vukojebina, vukodrčina

zabiti prf. **1** (~ *oštar predmet u što*) zabosti, ubosti, zariti, zarinuti, (~ *silom*) ugurati, utjerati, (~ *iglom*) zadjenuti, udjenuti, (~ *čavao*) zatjerati, zatući, nef. zakucati, ukucati, (~ *injekciju*) ubosti, sunuti, nef. zasuljiti, (~ *pogodak*) nef. zbičiti, (~ *u većoj količini*) pozabijati, pobiti, (~ *dovoljno kolaca*) pokolčiti, (~ *sve redom*) pozabijati, nef. pobiti **2** (~ *glavu kamo, nef.*) staviti, uvući, ugurati, zaroniti, sakriti, skloniti **3 ~ se** (~ *u ogradu*) udariti, (~ *u kuću*) zatvoriti se, povući se, osamiti se, izolirati se

zablejati prf. beknuti

zablistati prf. **1** (*o predmetima*) bljesnuti, zabljesnuti, zasvijetliti, zasjajiti, zablije-štiti, sinuti, prosijati, prosjajiti, sijevnuti **2** (*o ljudima*) zasjati, zabljesnuti, briljirati, pokazati se (u dobrom svjetlu), istaknuti se, (*o licu*) ozariti se, sinuti, zasjati

zabluda f pogreška, greška, pogrešna prosudba, stranputica, bludnja, predrasuda, obmana, laž

zaboga interj. pobogu, doboga, nef. uboga

zaboljeti* prf. (*zaboljelo je* (*koga*) *u križima*) presjeklo je (koga), probolo je (koga), štrecnulo je (koga), (***zaboli me***) baš me briga, ne marim, nije me briga, boli me briga

zaboraviti* prf. **1** (~ *prošle događaje*) ne sjećati/sjetiti se, izbrisati iz sjećanja, izgubiti iz sjećanja, smetnuti (s uma/pameti), ispustiti iz vida, izgubiti iz vida, ostaviti za leđima, baciti u zaborav, predati zaboravu, prekriti zaboravom, pokriti koprenom/mrakom zaborava, prekriti prašinom zaborava, pokopati, pobjegla je (komu) misao, izići (komu) iz glave, nef. izišlo je (komu što) iz pameti, (*brzo ~ što*) na jedno uho čuti/primiti, na drugo pustiti, kroz jedno uho ulazi, kroz drugo izlazi, na jedno uho unutra, na drugo van **2** (~ *što kao manje bitno*) zanemariti, zapostaviti, zapustiti, propustiti, previdjeti, ne brinuti se, (*to možeš ~*) otpisati, (možeš) objesiti mačku o rep **3** (~ *prtljagu na kolodvoru*) ostaviti, ne uzeti **4** (*ne moći ~ čije postupke*) oprostiti, prijeći preko čega, (*ne moći ~ staru ljubav*) preboljeti, izbrisati iz pamćenja/sjećanja/srca, izbaciti iz glave/srca/pameti, staviti križ/točku na što **5** (***zaboravi (to)***: *reakcija na čije riječi*) ne može, nema govora, ni govora, ne dolazi u obzir **6 ~ se** izgubiti kontrolu, iskočiti iz kože, razbješnjeti se, razjariti se

zaboravljanje* n (~ *stečenih vještina / znanja*) regresija

zaboravljati imprf. *usp.* zaboraviti

zaboravljen adj. smetnut s uma, utonuo u zaborav; zastario, preživio, (*to je zaboravljeno*) pala je paučina (na što)

zaboravljiv adj. zaboravan, rastresen, nekoncentriran; senilan, sklerotičan, dementan; nemaran, površan

zaboravljivost f zaboravnost, rastresenost, nekoncentriranost; senilnost, sklerotičnost, demencija, nef. zakrečenje, krečana; nemar(nost), površnost

zabran m branjevina, rezervat, zvjerinjak

zabrana* f (~ *uvoza / objavljivanja vijesti*) embargo, (~ *proizvodnje / prodaje alkoholnih pića*) prohibicija, (*zakonom donesena ~, npr. filma*) cenzura, (~ *isplovljenja broda*) zaustava, (*jur.*) zapljena *usp.*

zabraniti prf. ne dati/dopustiti, spriječiti, zapriječiti, zaustaviti, prepriječiti, odbiti, uskratiti, proskribirati, onemogućiti *usp.*; narediti, (~ *uredbom*) staviti izvan zakona, (~ *knjige*) staviti na indeks, bunkerirati, (~ *temu*) tabuirati; nef. stopirati

zabranjen adj. nedopušten, nedopustiv, uskraćen, izvan zakona, na indeksu, bespravan, kažnjiv

zabranjivati imprf. *usp.* zabraniti

zabrđanin m zabrdac, zagorac

zabrinut adj. (~ *zbog čega*) pun brige/briga, u brigama, uznemiren, snužden, bezvoljan, zamišljen, odsutan, neraspoložen, (~ *za koga*) brižan, (*koji se grize*) grižljiv

zabrinuti (se) prf. *usp.* zabrinjavati (se)

zabrinutost f briga, uznemirenost, glavobolja, snuždenost, bezvoljnost, zamišljenost, odsutnost, neraspoloženje, nemir, nespokoj(stvo), strah, zebnja, strepnja, muka, patnja, jad; brižnost; grižljivost

zabrinjavati (se) imprf. uznemirivati (se), zadavati (komu) brigu, stvarati (komu) brigu, ispunjati (se) brigom, kopkati, ne dati (komu) mira

zabučati prf. zaštropotati, nef. zaružiti, zaklepetati; zatutnjati, zabrektati; zabrujati, zahučati, zaklopotati, zalomotati

zabušavati imprf. izvlačiti se, izbjegavati (što), markirati, migoljiti, vrdati; nef. šmirati, ošljariti

zacrniti* prf. (~ *tintom*) zamrčiti, omrčiti

zacrvenjeti se prf. pocrvenjeti, porumenjeti, zarumenjeti se, zajapuriti se, zažariti se, zastidjeti se *usp.*

začaran adj. zatravljen, zabajan, opčinjen, uklet, urečen; nef. zacopran, omagijan; opsjednut, očaran, opčaran, zadivljen,

ushićen, oduševljen, osvojen, zanesen, zaluđen; nef. zableušen

začarati prf. 1 (*vještice su ga začarale*) zatraviti, zabajati, opčiniti, baciti čari/ čini, ukleti, baciti urok(e), ureći; nef. zacoprati, omagijati 2 (~ *koga ljepotom*) opčiniti, očarati, opčarati, zadiviti, ushititi, oduševiti, osvojiti, zanijeti (koga), zavrtjeti (komu) glavom/mozgom, zaludjeti, sluditi, zatraviti; nef. zableušiti (koga)

začas adv. (~ *će doći*) odmah, vrlo brzo, časkom, smjesta, dok trepneš okom, za tili čas; nef. isti čas, dok kažeš keks

začeće n zatrudnjenje, oplodnja

začelje* n (~ *stola*) dno, nef. zasjeda

začepiti (se) prf. zatvoriti (se), zatisnuti (se), zaustaviti (se); nef. zaštopati (se)

začepljenost f 1 (~ *predmeta*) zatvorenost, zatisnutost, zaustavljenost; nef. zaštopanost 2 (*muči ga* ~) začep(ljenje), konstipacija, opstipacija, tvrda stolica, zatvor, zapečenost; nef. zatvor, arh. zapor

začetnik m pokretač *usp.*, generator, inicijator, kreator, inspirator, promotor, osnivač, utemeljitelj, autor, (~ *roda / vrste*) praotac, otac

začin m 1 (*pl.*) začinske biljke, (*aromatičan* ~) mirodija, (*neke vrste začina*) sol, papar, ulje, ocat, cimet, orašćić, (~ *od peršina, češnjaka i ulja*) nef. pešt 2 (~ *priči*) dodatak

začiniti prf. 1 (~ *uljem*) zauljiti, (~ *paprom*) zapapriti, popapriti, nef. zabiberiti, (~ *kiselim*) zakiseliti, (~ *ljutim*) zaljutiti, (~ *solju*) osoliti, zasoliti *usp.*, (~ *aromama*) aromatizirati, (~ *mašću*) zamastiti 2 (~ *priču*) garnirati, nadodati, pridodati (što čemu); osvježiti; lagati

začinjen* adj. (*o jelu*) zauljen, zapapren, papren, popapren, zakiseljen, zaljućen

začuditi (se) prf. iznenaditi (se) *usp.*, (~ *jako*) zinuti (od čuda), blenuti, zablenuti se, zabezeknuti se, tupo gledati, gledati/zijati kao tele u šarena vrata, zijevnuti, razjapiti/razvaliti vilice, raširiti oči, razvaliti usta, ostati bez riječi, nemati riječi, nef. ostati paf, (~ *čemu izuzetnom*) zadiviti se, udiviti se, (~ *koga neugodno* / ~ *se čemu neugodnom*) zaprepastiti (se) *usp.*, zapanjiti (se)

začuđen adj. (~ *pogled*) iznenađen, zbunjen, zablenut; zadivljen, udivljen, (*stoji vrlo* ~) kao kip, kao skamenjen/ukopan, nepokretan, nepomičan, (~ *nesretnim događajem*) zaprepašten *usp.*, zapanjen

zaći* prf. 1 (~ *za horizont*) utonuti, potonuti, izgubiti se, nestati (s vidika), (*o Suncu*) zapasti, (~ *iza čega*) zamaći, zamaknuti, nestati, izgubiti se (iz vida), otići, proći, (~ *leteći kamo*) zaletjeti se 2 (~ *u misli*) udubiti se *usp.*, ući

zadaća f 1 (*napisati zadaću*) domaći rad 2 (*životna* ~) poziv, smisao, svrha, (*važna politička* ~) misija *usp.*, (*pred njima su mnoge zadaće*) zadatak, posao, obveza, obaveza, dužnost, cilj, program; problem, (*zadaću je dobio od njih*) nalog, naredba, naređenje

zadah m smrad, vonj, zaudaranje, zapah, smrdež, neugodan/odvratan miris, kužnost, (~ *stareži i vlage*) tufina

zadahtano adv. zapuhano, zadihano, zahuktano, zasopljeno, bez daha, isprekidano/teško dišući, iscrpljeno, umorno

zadahtati se prf. zapuhati se, uspuhati se, zadihati se, zadisati se, teško disati, izgubiti dah, biti bez daha, zahuktati se, ushuktati se, zasopiti se, zasoptati se; nef. usoptiti se, usoptjeti se

zadebljalost f zadebljanje, oteklina, tvrdina, otvrdnuće, (~ *kože nastalo pritiskanjem / trenjem*) žulj

zadimiti (se) prf. zapušiti se, zakaditi

zadirati imprf. *usp.* zadrijeti; (~ *u čija prava / na tuđe područje*) presezati, miješati se, ulaziti, zalaziti, zasijecati

zadirkivalo n zadirkivač, bockalo, peckalo, zadijevalo; nef. zafrkant, zezator

zadirkivanje n bockanje, peckanje, podbadanje, diranje, šala, šaljenje, zadijevanje, gnjavljenje, ruganje, podsmjehivanje, podsmijeh; nef. zafrkavanje, zafrkancija, zezanje, zabadanje, zavitlavanje, remenada, šega

zadirkivati imprf. bockati, peckati, podbadati, dirati, izazivati (koga), igrati se, šaliti se (s kim), zadijevati se (u koga),

gnjaviti (koga), rugati se, podsmjehivati se (komu), zajedati; nef. zezati (koga), zezati se (s kim), zafrkavati (koga), zafrkavati se (s kim), zabadati (u koga), zavitlavati, pikati (koga)

zadovoljan* adj. raspoložen, dobre volje, veseo, radostan, sretan, blažen, nađen, puna šaka brade, srce je (komu) na mjestu, zadovoljen, ispunjen

zadovoljiti prf. **1** (~ *koga*) ispuniti (komu) želje/htijenja/traženja, učiniti (komu) po volji, ispuniti (komu) očekivanja, udovoljiti (komu), (~ *uvjete*) ispuniti **2** ~ **se** ispuniti si želje/htijenja/traženja, učiniti si po volji, (~ *u potpunosti*) izdovoljiti se, nauživati se, nasititi se, namiriti se, nasladiti se, razgaliti se

zadovoljstvo n **1** (~ *zbog uspjeha*) dobra volja, dobro raspoloženje, raspoloženost, veselost, veselje, ugoda, ugodnost, (~ *samim sobom*) samozadovoljstvo, (*silno* ~) sreća, oduševljenje, zanos *usp.* **2** (*to nije opterećenje, već pravo* ~) užitak, razonoda, zabava • nef. ćef, ćeif, rahat

zadovoljština f (~ *za uvredu*) satisfakcija, moralna naknada, isprika, zadovoljenje, poravnanje

zadrijeti* prf. (~ *čim oštrim u što*) zariti, zasjeći, zaparati, zagrepsti, poderati, zahvatiti

zadrt adj. **1** (~ *je i ne može se nagovoriti*) tvrdoglav *usp.*, nepopustljiv, krut, težak, nemoguć, na svoju ruku, zagrižen, nepomirljiv, nesnošljiv; nef. zaklaman, zaguljen, uvrnut, zavrnut, usukan **2** (~ *u svojim načelima*) ograničenih/uskih vidika, dogmatičan, zaostao, zatucan, zalupan, duhovno ograničen, borniran

zadrtost f **1** tvrdoglavost *usp.*, nepopustljivost, krutost, zagriženost, nepomirljivost, nesnošljivost; nef. zaklamanost, zaguljenost, uvrnutost, zavrnutost, usukanost **2** ograničeni/uski vidici, dogmatičnost, zaostalost, zatucanost, zalupanost, duhovna ograničenost, borniranost

zadržati prf. **1** (~ *čiji napredak*) spriječiti, zaustaviti, omesti, ne dopustiti, ne dati, uskratiti, (~ *izvršenje presude*) odgoditi, zavući **2** (~ *posuđenu knjigu*) ne vratiti/dati/predati, ostaviti kod sebe, sačuvati **3** (~ *u sebi svoju bol*) sakriti, ne otkriti, savladati, suspregnuti, zakopati, obuzdati, suzdržati se **4** ~ **se** ostati, zabaviti se, proboraviti, provesti vrijeme, (~ *malo čekajući*) počekati, pričekati, postajati, (~ *dulje*) zasjesti, zaleći, zalegnuti, (~ *gdje kratko*) naviriti, zaviriti, priviriti, (~ *gdje pijući*) zapiti se, nef. zaružiti, (~ *u razgovoru*) zagovoriti se, (~ *previše*) ne znati otići, (~ *u besposlici*) izdangubiti **5** (~ *dulje na temi*) razmotriti, prodiskutirati (što)

zadržavanje* n (~ *napretka*) zaustavljanje, sprečavanje, (~ *odluke*) odgoda, zavlačenje; uskraćivanje; zadrška

zadržavati imprf. *usp.* zadržati; (~ *se*) arh. baviti se, (~ *se nepotrebno u obavljanju posla*) gubiti vrijeme, nef. štentati, (~ *beskorisno loptu*) nef. pimplati, (~ *koga pričom*) zabavljati, zaustavljati

zadužiti prf. **1** (~ *koga tako da mora što vraćati*) učiniti svojim dužnikom, dati (komu) novac; opteretiti (čim); obvezati (koga čime) **2** ~ **se** (~ *kod prijatelja*) ući/zagaziti u dug/dugove, uvaliti se u dug/dugove, pasti u dug(ove), uzajmiti, posuditi novac, uzeti na dug, (*izložiti se velikom trošku*) izdužiti se

zagaćivati imprf. *usp.* zagatiti

zagađenost f zagađenje, onečišćenost, onečišćenje, nečistoća

zagatiti prf. zajaziti

zagladiti prf. **1** (~ *suknju*) poravnati, popraviti, (~ *površinu*) izbrusiti, (~ *kosu*) začešljati, zalizati, ulickati, ulizati **2** (~ *nesporazume*) izgladiti, smiriti, ispraviti, popraviti, zataškati, nef. zabašuriti

zaglaviti prf. **1** (~ *što tako da se ne pomiče*) uglaviti, uglobiti; utvrditi, učvrstiti, spojiti **2** (*zaglavio je u ratu*) poginuti, izgubiti glavu, nastradati, propasti **3** ~ **se** uklije-štiti se, zapeti, zastati, nezgodno ući

zaglédati imprf. zagledavati, zavirivati, pogledavati, poglédati, motriti, (~ *na sve strane*) istraživati, špijunirati, njuškati

zagledati se prf. **1** uprijeti pogled, promatrati, (~ *tupo/bezizražajno u koga*) zabuljiti se, zablenuti se, zablejati se, blenuti, upiljiti se u koga, upiljiti oči (u

koga), zapiljiti se **2** (~ *u djevojku*) zaljubiti se *usp.*

zaglušenost f zagluhnutost

zaglušiti prf. (~ *koga*) proparati/probiti (komu) uši

zagnojiti prf. pognojiti, nagnojiti

zagnjaviti prf. (~ *koga*) izmučiti (koga), dosaditi (komu) *usp.*; nef. zatupiti, zadaviti

zagonetka f **1** enigma; križaljka, (*slikovna* ~) rebus, (~ *koja zahtijeva odgovor na pitanje*) pitalica, (~ *u kojoj se premeću dijelovi riječi*) premetaljka, (~ *u kojoj treba pronaći skriveno*) skrivalica **2** nepoznanica, tajna *usp.*, tajanstvo, nerazumljivost, problem

zagorčati prf. (~ *komu život*) začemeriti, otežati, zakomplicirati, namučiti, izmučiti (koga)

zagovornik m zagovaratelj, zagovarač, pristalica, podržavatelj, podržavač, širitelj, pronositelj, propagator *usp.*, zaštitnik, branitelj, zastupnik, glasnogovornik, apologet, zastavnik, stjegonoša

zagrada* f (~ *kao pravopisni znak*) arh. zaporka, (*pl.*) arh. razgoci

zagraditi prf. (~ *dvorište sa svih strana*) ograditi, obzidati, zazidati, okružiti, zatvoriti, odvojiti, (~ *preprekom*) spriječiti, pregraditi, zapriječiti

zagrcnuti se prf. nef. zahliknuti se

zagrijati prf. **1** (~ *prostoriju*) ugrijati, stopliti, zgrijati, (*umjereno* ~) temperirati, (*previše* ~) pregrijati, (~ *malo jelo*) prigrijati, podgrijati, (~ *malo tekućinu*) smlačiti, (*silno* ~: *o suncu*) pripeći, upeći, užeći, prižeći **2** (~ *koga za kakav pothvat*) zainteresirati *usp.*, oduševiti *usp.*, potaknuti, pobuditi **3** ~ **se** ugrijati se, stopliti se, zgrijati se; utopliti, odjenuti se toplo, (~ *do najviše točke*) usijati se, užeći se **4** (~ *za što*) zainteresirati se *usp.*, zanijeti se

zagriz m ugriz; odgrizak, ugrizak, nef. griz

zagrliti prf. obujmiti, privinuti, priviti, privući (na grudi), stegnuti u naručje, obgrliti, prigrliti, obuhvatiti, obaviti se (oko koga), prihvatiti, (~ *se s kim*) pasti komu na grudi, baciti se/objesiti se komu oko vrata, pasti komu oko vrata

zagrmjeti* prf. (*o gromu/oružju*) zatutnjiti, prolomiti se, zatresti, zaorljati, (~ *snažnim glasom*) zagalamiti, zaviknuti

zaguliti prf. zaljuštiti, zaderati

zagustjeti* prf. doći do gustoga, doći do grla, zakomplicirati se, usložniti se, postati teško/opasno, postati nesavladivo/neizdrživo

zahladnjeti prf. zastudjeti, zastudenjeti, osvježiti, prohladnjeti

zahlađenje n zahladnjenje, (~ *odnosa*) pogoršanje

zahlađivati imprf. zahladnjivati, hladnjeti, studenjeti, osvježavati

zahod m **1** (~ *sunca, arh.*) zalazak *usp.* **2** nužnik, toalet, WC, tamo gdje car ide pješke, (~ *bez školjke*) čučavac, (*priručni* ~) poljski zahod; nef. klozet, šekret

zahrzati prf. (*kratko* ~) frknuti; nef. zarzati

zahtjev m molba, zamolba, traženje, (*pismeni* ~ *grupe građana*) peticija, (~ *kao službeni dopis*) zahtjevnica, potražnica, (*neizbježiv* ~) nef. imperativ, (~ *kojim se što naručuje*) narudžba, traženje, (~ *popraćen prijetnjom*) ultimatum, (*službeni* ~ *ministru da što objasni*) interpelacija, (~ *za naplatu duga*) potraživanje

zahtjevan adj. (~ *pothvat*) težak, složen, kompliciran, (*koji zahtijeva puno strpljivosti*) pipav

zahtjevnica f zahtjevni list, posudbenica

zahvaćati imprf. *usp.* zahvatiti

zahvalan* adj. (~ *posao*) isplativ, koristan, unosan, povoljan, probitačan, izdašan, pogodan; arh. ekspr. haran

zahvaljujući adv. uz pomoć, s pomoću; posredovanjem

zahvat* m (~ *rukama odozdo*) poduhvat

zahvatiti prf. **1** (~ *iz zdjele*) zagrabiti, zacrpsti, nahvatati, nagrabiti, uzeti, (~ *odozdo*) poduhvatiti, nef. potkačiti **2** (*snažno* ~ *što*) uhvatiti, zgrabiti, uloviti, ščepati, (~ *tuđu imovinu*) oteti, ugrabiti, zahititi; nef. ćapiti, šćapiti, ćopiti **3** (~ *što rubom predmeta*) okrznuti, dodirnuti,

dohvatiti, (*površno ~ problem*) dodirnuti, obraditi, razraditi **4** (~ *cijelo područje*) obuhvatiti, raširiti se, proširiti se, protegnuti se, zauzeti, ispuniti, pokriti, zapljusnuti, obuzeti, ovladati, (*snažno* ~: *o vatri / epidemiji*) proždrijeti

zaigrati* prf. poigrati, (~ *punom snagom*) razigrati se

zaimač(a) f grabilica; nef. kutlača, kutljača, kutal(j), šeflja, kacijola, kepčija

zainatiti se prf. zaintačiti se, prkositi, upeti se, protiviti se, uvrtjeti sebi u glavu, ustvrdoglaviti se

zainteresiran adj. (~ *za posao*) zagrijan, voljan

zainteresirati (se) prf. pobuditi (čiju) radoznalost, izazvati (čiju) pozornost, pokazati radoznalost, pobuditi/potaknuti (čije) zanimanje, prihvatiti (što), obratiti pažnju/pozornost (na što), pokloniti pažnju/pozornost (komu/čemu), zagrijati (se) za što, skrenuti (komu) pogled na što, privući pažnju, (u)pasti u oči, zaintrigirati, nef. zagolicati, (~ *silno*) zanijeti (se), oduševiti (se), ushititi (se), postati privrženik, nef. zapaliti se

zajahati* prf. zajašiti, najahati, najašiti, uzjahati, sjesti

zajam m pozajmica, uzajmica, posudba; dug, (~ *u banci*) kredit

zajednica* f društvo, skupina, grupa, ukupnost, cjelina, obitelj, općina, (~ *država / nacija*) unija, (~ *temeljena na uzajamnoj koristi*) simbioza

zajednički adj. (~ *poslovi*) opći, skupni, grupni, udružen, kolektivan, javni, korporativan, (*zajednička korist*) obostran, uzajaman; solidaran

zajedno adv. **1** (*učiniti što* ~) zajednički, skupa, u zajednici/društvu, složno, suglasno, sporazumno, ujedinjeno, jedinstveno, jednoglasno, skupno, grupno, hrpimice, jatimice, saborno, (*boriti se* ~) rame uz rame, jedan uz drugoga, ruku pod ruku, podruku **2** (*te dvije stvari obično dolaze* ~) istodobno, u isto vrijeme

zajmoprimac m zajmoprimatelj, pozajmitelj, uzajmitelj, uzajmljivač; zajmotražitelj, zajmotražilac

zakasniti prf. okasniti, opozniti, ne prispjeti, doći/pojaviti se kasno, doći/pojaviti se nakon roka

zakazati prf. **1** (~ *sastanak*) sazvati, odrediti, dogovoriti se, utvrditi vrijeme/termin; rj. zareći, ureći, uročiti **2** (~ *u službi*) iznevjeriti (očekivanja), pokazati se lošim, ne opravdati povjerenje, zatajiti, razočarati, podbaciti, promašiti; nef. omanuti **3** (*mehanizam je zakazao*) ne raditi/funkcionirati, prestati raditi, pokvariti se

zakivati* imprf. (~ *zakovicama*) nef. nitati

zaklada f fundacija, ostavština, legat, zapis, (~ *islamske zajednice*) vakuf

zaklanjati (se) imprf. *usp.* zakloniti (se)

zaklati prf. priklati

zakleti se prf. prisegnuti, priseći, zaprisegnuti, položiti zakletvu/prisegu, obećati, dati/zadati vjeru

zakletva f prisega, zavjet

zaklinjati imprf. preklinjati, moliti *usp.*, (~ *kumstvom*) nef. kumiti, (~ *se*) *usp.* zakleti se

zaklon m zaklonište, zakrilje, sklonište *usp.*, skrovište, skrivalište, utočište, utjecište, pribježište, ubježište, zbjeg, zaštita, azil, krov, štit, (~ *s krovom*) nadstrešnica, (~ *od vjetra*) zavjetrina, (~ *od snijega*) snjegobran, (~ *od svjetla*) zastor, zaslon(ac), paravan, (*vojnički* ~ *od kamena / zemlje*) parapet, (*jednostavan* ~ *od granja i sl.*) koliba, (~ *pokriven busom*) busača, (~ *za ovce u primorskim krajevima*) mošuna

zakloniti (se) prf. **1** (~ *komu pogled*) zakriti, zastrijeti, zastrti, zasloniti, zapriječiti, prepriječiti **2** (~ *od neprijatelja*) zaštititi (se), skloniti (se), sakriti (se), skriti se, primiti (koga), (~ *od hladnoće / kiše*) pokriti (se), sačuvati (se), (~ *barikadom*) zabarikadirati (se), (~ *u bunker*) zabunkerirati (se)

zaklopac m poklopac, (~ *lule*) kapak, (~ *okruglasta oblika*: *npr. za nalivpera*) kapica, naglavak, (~ *otvora u organizmu*) zalistak, rj. poklopac, (~ *na džepu*) prijeklop, nef. klapna

zaključak m 1 (*logičan* ~) rj. konsekvencija, arh. zaglavak, (~ *izveden iz krivih premisa*) paralogizam, (*logički oblik deduktivnog zaključka*) silogizam, (*prividno logičan/ iskonstruiran netočan* ~) sofizam **2** (~ *sjednice*) završetak, svršetak **3** (~ *teksta*) sažetak *usp.*, rezime

zaključati prf. zatvoriti *usp.*; staviti pod ključ, osigurati

zaključiti prf. 1 (*pravilno* ~) donijeti zaključak/sud, prosuditi, steći mišljenje/ stav; odlučiti, donijeti odluku **2** (~ *posao*) sklopiti, ugovoriti, dogovoriti (se), utvrditi, uglaviti, pogoditi **3** (~ *započeti posao*) dovršiti, završiti, svršiti, okončati

zaključivanje* n (~ *od pojedinačnih slučajeva prema općenitima*) indukcija, (~ *od općenitih prema pojedinačnim slučajevima*) dedukcija

zaključivati imprf. *usp.* zaključiti

zaključni adj. (*zaključna riječ*) završni, posljednji; konačan, definitivan

zaključno adv. *usp.* zaključni; (~ *s tim danom*) uključujući (što)

zakočiti prf. prikočiti, zaustaviti (se); nef. zabremzati

zakon* m 1 (*državni zakoni*) propisi (vlasti), pravila i propisi, zakonski sustav, (*najviši državni* ~) ustav, (*razmatraju se razni zakoni*) pravilo, uredba, statut, dekret, edikt, naredba, odredba **2** (~ *spojenih posuda*) pravilo, znanstvena istina, istina, opća/nepobitna istina, aksiom, poučak **3** (*moralni* ~) pravilo, načelo, princip, norma, kanon **4** (*nije našega zakona, arh.*) vjera, konfesija, crkva **5** (*takvo ponašanje je u toj zajednici* ~) red, običaj, propis, pravilnost; obveza, moranje **6** (*on je ovdje* ~) vlast, najvažniji, bog i batina, alfa i omega, sve i sva

zakonit adj. 1 (~ *postupak*) u skladu sa zakonom, u duhu zakona, prema/po zakonu, zakonom priznat, prema slovu i duhu zakona, legalan, propisan, ispravan, pravovaljan, valjan, neosporan, nepobitan **2** (*zakonito dijete*) priznat, (*zakonita supruga*) vjenčan, (~ *brak*) pravovaljano sklopljen/zaključen • nef. zakonski

zakonitost f usklađenost sa zakonom, slovo i duh zakona, legalitet, legalnost, propisnost, ispravnost, pravovaljanost; priznatost, pravovaljana sklopljenost

zakopati prf. ukopati, pokopati, zatrpati, staviti/ubaciti u jamu, staviti/ubaciti u raku, prekriti/pokriti zemljom

zakopčati prf. prikopčati, skopčati; stegnuti; pričvrstiti; rj. zapučiti, zapučati, nef. arh. zaputiti

zakoračiti prf. koraknuti, zakoraknuti, (*odlučno* ~) zakročiti, kročiti, poći, (~ *na tuđi teren*) stupiti, ući (kamo), zauzeti (što)

zakovati prf. prikovati, pribiti, utvrditi, učvrstiti

zakovica f metalna spojka; nef. nitna, zakivak, zakivka

zakrpa f nef. cerot

zakrvaviti prf. okrvaviti, iskrvaviti

zakržljalost f atrofija, usahnuće, zlohranica, nerazvijenost, kržljavost, slabost, slabunjavost, suhoća, sasušenost; zaostalost

zakucati prf. pokucati

zalagati se imprf. (~ *za koga*) zauzimati se (za koga), štititi (koga), pomagati (komu), preporučivati (koga), zastupati (koga), govoriti za (koga), advocirati, (~ *oko čega*) nastojati *usp.*, truditi se, navijati (za što)

zalajati prf. lanuti

zalazak m (~ *Sunca*) zalaz, zalaženje, zapad, zapadanje, zahođenje, arh. zahod, (*život na zalasku*) kraj, svršetak, uvir

zalaziti imprf. *usp.* zaći; (*o suncu*) zapadati, arh. zahoditi

zaleđe* n 1 (*imati dobro* ~) zapleće, podrška, zaštita, oslonac, sigurnost, osiguranje, uporište **2** (*sp.*) ofsajd, rj. zastrana

zalet m nef. zatrka

zaletjeti se prf. 1 (~ *kamo*) jurnuti, zatrčati se, poletjeti, pojuriti; udariti, sudariti se (s čim), zabiti se; nef. zabušiti se, zabubati se (u što); nasrnuti, navaliti (na koga) **2** (~ *s čime*) požuriti, prenagliti se, zabrzati, istrčati pred rudo, istrčati se,

uletjeti (u što), upustiti se, ući bez pripreme (u što), brzopleto učiniti, izvesti na brzinu, uraditi/učiniti navrat-nanos, ishitriti, improvizirati, unaprijed izići, prerano zakukurijekati; nef. potrčati

zaliha f rezerva, pričuva, višak, ušteda, rezervoar, nef. lager, (~ *rude*) rudna rezerva, naslaga, ležište, bazen, izvor; arh. poklad

zalijepiti (se) prf. **1** (~ *za što*) prilijepiti (se), nalijepiti (se), slijepiti (se); prionuti (uz što), prihvatiti se, pripiti se, priljubiti (se) **2** (~ *za koga*) slijediti koga u stopu • nef. prikeljiti (se)

zalijetati se imprf. *usp.* zaletjeti se; polijetati, (~ *brzopleto*) srljati, trčati kao ždrijebe na plot, grlom u jagode

zaliti* prf. **1** (~ *vodom*) natopiti, namočiti; preliti, politi, poprskati, poštrapati, poškropiti, obliti, naliti, (~ *vrućom vodom*) zapariti, (*zalila je kiša*) napadati **2** (~ *malo nakon jela*) popiti, gucnuti, (~ *uspjeh*) nazdraviti (čemu) *usp.*, proslaviti (što)

zalizak m nef. kotlet, zuluf, zoluf, soluf

založiti* prf. (~ *sat*) dati u zalog; zaigrati, žrtvovati

založiti se prf. *usp.* zalagati se

zalutati prf. odlutati, izgubiti se, zabasati, zabludjeti, otići/krenuti krivim putem, skrenuti s (pravoga) puta, ne znati naći puta, izgubiti put, zastraniti, zaći, zatumarati, otumarati; nef. zavrljati

zaljev m zaton, golf, (*manji* ~) draga, vala, uvala, (*dubok i uzak ~ nastao erozijom ledenjaka*) fjord, (*uzak* ~) rukavac, (*dubok manji* ~) zatoka, (*plitak ~ s vodom veće slanoće*) slanica

zaljubiti se prf. zavoljeti (koga), baciti oko na koga, zagledati se (u koga), zanijeti se (kime), pokloniti (komu) srce/ljubav, zagrijati se (za koga), (~ *jako*) poludjeti (za kim), zaljubiti se preko ušiju; nef. zacopati se, zatreskati se, nef. zatelebati se

zaljubljen adj. zanesen, opčinjen, opsjednut željom/čežnjom, odan, zagrijan (za koga/što); nef. zacopan, zatreskan, zateleban

zaljubljivati se imprf. *usp.* zaljubiti se

zaljuljati (se) prf. **1** (~ *na vjetru*) zanjihati (se), zaklimati (se), zazibati (se), zatresti (se), zaklimatati (se), zadrmati (se), uskomešati se, uzburkati se, zalepršati, zalebdjeti, zadrhtati, uzdrhtati **2** (~ *u hodu*) posrnuti, zateturati

zamagliti (se)* prf. **1** (*o staklu*) zamutiti (se) *usp.*, (~ *dimom*) zadimiti (se), (~ *hukanjem*) zahukati **2** (~ *čije prave namjere*) prikriti, sakriti, zatajiti, zabašuriti

zamah* m **1** (~ *veslom*) zaveslaj **2** (~ *novih zamisli*) nalet, udar, silina, uspon, razvoj, polet

zamahati prf. zamahnuti, mahnuti, omahnuti; zalepršati, zalepetati

zamalo adv. **1** (~ *je nastradao*) umalo, malne, gotovo, skoro, za vlas, malo je nedostajalo/trebalo, tek što nije, bezmalo **2** (~ *ćemo vas opet posjetiti*) uskoro *usp.*

zamastiti prf. omastiti, umastiti; zamazati, zaprljati

zamesti prf. **1** (*o snijegu*) zavijati, zatrpati, zasuti, napadati, nanijeti smetove, nagomilati se **2** (*zameo im se svaki trag*) izbrisati se, nestati, netragom nestati, iščeznuti, (~ *tragove nedjela*) ukloniti, izbrisati

zametak m **1** (*organizam na početnom stupnju razvoja*) embrio, embrij, fetus, plod, rj. začedak, (~ *u cvijetu biljke*) zarodak **2** (~ *uspjeha*) klica, sjeme, kvasac, začetak, početak

zametati imprf. **1** (~ *sukobe*) započinjati, stvarati, začinjati, zapodijevati, izazivati, raspirivati, poticati, zazivati **2** (~ *odjeću/obuću*) gubiti, zabacivati, ostavljati, odbacivati, zanemarivati, zagubljivati, zaboravljati **3** (*o snijegu*) vijati, zatrpavati, zasipati, nanositi smetove, gomilati se **4 ~ se** nastajati, stvarati se, nicati, razvijati se, rasti, klijati

zametnuti prf. *usp.* zametati; (~ *se*: *o plodu u utrobi*) začeti se

zamijeniti* prf. supstituirati, odbaciti, ostaviti, (~ *koga na poslu*) odmijeniti, preuzeti čiji posao/dužnost, preuzeti čiju

ulogu, nastupiti umjesto koga, nadomjestiti, (~ *koga službeno*) zastupiti, (~ *jedno za drugo*) razmijeniti, trampiti, (~ *glumca u opasnim scenama*) dublirati

zamirati imprf. **1** lagano umirati, umrtvljivati se, (*o pojavama/zvukovima*) slabjeti, nestajati **2** (~ *od straha*) premirati, kočiti se, drvenjeti, lediti se

zamisliti prf. **1** (~ *što novo*) smisliti, namisliti, zacrtati, isplanirati, nef. projektirati, zadati si, naznačiti smjernice, začeti, zametnuti, zasnovati; inovirati, izmaštati; predočiti **2 ~ se** (~ *duboko*) utonuti u misli, predati se mislima, staviti prst na čelo, izgubiti se u mislima, udubiti se (u misli), zadubiti se (u misli), razmišljati; uozbiljiti se, iron. umudriti se **3** (***ma zamisli(te)!***) vidi(te), nevjerojatno, tko bi (to) rekao/pomislio

zamjena* f zamjenjivanje, supstitucija, mijenjanje, nadomještanje, (~ *položaja glasova*) metateza, (~ *za drugu riječ*) zamjenbenica, (*igrači koji nastupaju prema potrebi*) smjena, rezerva, (~ *za autentičan doživljaj*) nadomjestak *usp.*, surogat

zamjenik* m (~ *glumca u opasnim scenama*) kaskader, dubler, (~ *odsutnog liječnika*) nef. sekundarac

zamjenjiv* adj. (***svatko je ~***) koga nema bez toga se može, nitko nije nezamjenjiv, nitko nije od Boga dan, (*o vladaru*) svrzljiv

zamjenjivati imprf. *usp.* zamijeniti; alternirati, (~ *koga na kakvu položaju*) vršiti dužnost, (~ *jedan drugoga u čemu*) smjenjivati se

zamjeriti prf. **1** (~ *komu što*) uzeti (komu što) za zlo, upisati komu što u zlo, uzeti (komu što) u grijeh, bilježiti u grijeh, upisati u grijeh, ne složiti se, prigovoriti, predbaciti (komu što), osuditi, ukoriti, izgrditi, prekoriti (koga), (~ *oštro*) uputiti invektive/strijele **2** (~ *djevojku*) uočiti, zapaziti, baciti oko (na koga), imati pik (na koga) **3 ~ se** (~ *komu*) izgubiti (čiju) naklonost, stati (komu) na nogu/žulj

zamka* f **1** (~ *u dječjoj igri*) omča, petlja **2** (~ *za kupca*) mamac, klopka, podvala, prijevara, zasjeda, busija, paukova mreža, (~ *za životinje*) hvataljka; nef. trapula

zamoliti prf. zapitati, zatražiti (pomoć); uputiti molbu/zahtjev, rj. umoliti

zamorac* m pokusni kunić

zamotati prf. omotati, obmotati, umotati, oviti, uviti, obaviti, zaviti, zapakirati, spakirati

zamotuljak m zamotak, zavezak, paketić, omot, smotak, smotuljak, svežanj *usp.*, zavežljaj(čić), nef. pinkl(ec), bošča, (~ *uvijene mekane robe*) bala

zamračiti prf. zatamniti, zacrniti, namrčiti; smračiti, ugasiti svjetlo, navući zavjese/zastore, spustiti rolete/rolo, zastrijeti svjetlo

zamrijeti prf. *usp.* zamirati

zamršen adj. kompliciran, složen, zapetljan, zapleten, isprepleten, težak, nerješiv, nejasan, mutan, nerazumljiv, nef. zavuzlan, rašomonski

zamršenost f kompliciranost, složenost, zapetljanost, zapletenost, težina, nerješivost, nejasnost, nejasnoća, mutnost, nerazumljivost, pomutnja, zbrka, zaplet, kolopet, natezanje, komedija; nef. rašomon

zamrziti prf. omrznuti, uzeti (koga) na pik; ekspr. zamraziti

zamrzivač m škrinja, (~ *s ladicama*) ladičar; nef. frizer, (*starinski sanduk za hlađenje*) ledenica, (~ *u ugostiteljskom objektu*) ledomat

zamrznuti (se) prf. **1** zalediti (se), smrznuti (se), (~ *koga s pretpostavkom da može oživjeti*) hibernirati **2** (~ *pregovore*) obustaviti, prekinuti, staviti na led, zalediti

zamutiti* prf. **1** (~ *situaciju*) zakomplicirati, usložniti, zamrsiti, zapetljati, stvoriti/izazvati teškoće, stvoriti/izazvati razdor/nemir, posvaditi (koga), (~ *dobre odnose*) pomutiti, smutiti, zakuhati, zamiješati **2** (~ *prave razloge*) prikriti, sakriti, zamagliti, pomračiti **3 ~ se** (*o nebu*) pomutiti se, smutiti se, (*o staklu*) zamagliti se, zatamnjeti se, ovlažiti se, orositi se, oznojiti se, (*o očima*) zamagliti se, zasuziti **4** (*zamutilo im se pred očima*)

zamagliti se, zavrtjeti se, onesvijestiti se, osjetiti slabost/nesvjesticu

zanemariti prf. zapustiti, zapostaviti, zaboraviti, ignorirati, marginalizirati, podrediti (što čemu), ostaviti (po strani), baciti ustranu, odbaciti, prestati mariti (za što), odnemariti, ne brinuti, izostaviti, prijeći preko (čega), ne obrađivati, ne razmatrati, ne uzeti u obzir, prečuti (što), oglušiti se (o što), (*potpuno ~*) mariti (za koga/što) kao za lanjski snijeg

zanesen adj. ushićen, ponesen, u zanosu, strastven *usp.*, nadahnut, zaljubljen *usp.*, opčinjen, začaran, očaran, opijen, blažen, zaluđen; sretan; uzbuđen, nepribran, odsutan duhom

zanesenjak m entuzijast, oduševljenik, ushićenik, strasnik, usijana glava, usijani mozak, fantast, osobenjak, fanatik, (*onaj koji živi u snovima*) sanjar, sanjalica, maštar, maštač, vizionar, somnambul, mjesečar, utopist, romantičar, romantik

zanijeti* prf. **1** ostati u drugom stanju, zatrudnjeti **2** (*~ koga prijedlogom*) oduševiti, opčiniti, zbuniti, prožeti, ispuniti (koga čime), napuniti (komu) glavu, pobuditi nerazumne strasti/misli, suviše zagrijati (za što), zadojiti, nadojiti (koga čime), opiti, zaludjeti, rj. obespametiti, zavrtjeti (komu) glavom/mozgom, zavrtjeti/pomutiti (komu) pamet/pameću, prevrnuti (komu) pamet, začarati (koga) *usp.*, zaslijepiti, (*~ koga ideologijom*) indoktrinirati **3 ~ se** oduševiti se *usp.*, zaljubiti se, pasti u zanos, uznijeti se, zaboraviti se, zbuniti se, udubiti se *usp.*, uhvatila je (koga) vrtoglavica, opsjesti se (čime), zaraziti se, poludjeti, obnevidjeti; nef. zabiti si u glavu, uvrtjeti si u glavu/pamet, (*~ u razgovoru*) zapričati se, zabrbljati se, zadržati se *usp.*, (*~ u igri*) zaigrati se, (*~ igrajući karte*) zakartati se, (*~ čitanjem*) zabiti nos (u knjigu), (*~ učenjem*) nef. zabubati se, (*~ pretjerano*) nef. zablesaviti se

zanimanje n **1** (*njegovo je ~ rijetko*) struka, poziv, profesija, posao, nef. zanat, (*uska struka*) specijalnost, (*stupanj u zanimanju*) zvanje, (*~ u javnoj djelatnosti*) služba **2** (*pobuditi ~ javnosti*) interes, pozornost, pažnja, znatiželja, radoznalost, (*~ publike je veliko*) odaziv, (*nečuveno ~*) senzacija

zanimati imprf. interesirati, intrigirati, privlačiti, pobuđivati zanimanje/pozornost, biti (komu) zanimljiv/privlačan, kopkati, dirati, ticati se *usp.*, briga je (koga); nef. golicati

zanimati se imprf. baviti se (čime), predavati se (čemu), (*~ za koga/što*) interesirati se, pokazivati sklonost/pozornost, raspitivati se, željeti čuti/znati

zanimljiv adj. interesantan, dojmljiv, privlačan, zabavan, uzbudljiv, napet, intrigantan, provokativan, fascinantan, (*~ zbog nejasnoga sadržaja*) zagonetan, (*~ neobičnošću*) čudan, čudnovat

zanimljivost f **1** (*~ sadržaja*) interesantnost, dojmljivost, privlačnost, zabavnost, uzbudljivost, napetost, intrigantnost, provokativnost, fascinantnost; zagonetnost; čudnost, čudnovatost **2** (*ispričati zanimljivosti*) zgoda, zanimljiv događaj/slučaj, zanimljiva pojedinost/stvar, dogodovština, avantura, (*velika ~*) atrakcija, senzacija, događaj dana

zanoćiti prf. omrknuti, zamrknuti; prespavati *usp.*

zanos m oduševljenje, oduševljenost, patos, zadivljenost, udivljenost, udivljenje, ushićenje, ushićenost, ushit, blaženstvo, sreća, milina, entuzijazam, uzlet, polet, nadahnuće, patetika, zanesenost, ponesenost, zanesenjaštvo, snenost, zbunjenost, nepribranost, uzbuđenost, zadubljenost, obožavanje, odsutnost duhom, omamljenost, omama, očaranost, začaranost, opčinjenost, čarolija, opijenost, pijanstvo, opojnost, nesvjestica, ošamućenost, vrtoglavica, zaluđenost, maštanje; trijumfalizam, vatra, žar, žestina, vrućica, bunilo, ekstaza, trans; nef. ekspr. sevdah

zanosan adj. očaravajući, zamaman, zamamljiv, omamljiv, opojan, neodoljiv, oduševljavajući, bajan, čaroban, čudesan, bajkovit, bajoslovan, prekrasan, predivan, prelijep, divan, krasan, privlačan, primamljiv

zanositi se imprf. *usp.* zanijeti se; (~ *neostvarivim planovima*) graditi kule u oblacima/zraku, biti (s glavom) u oblacima

zanosnost f zamamnost, zamamljivost, neodoljivost, bajnost, čarobnost, čudesnost, bajkovitost, bajoslovnost, prekrasnost, predivnost, divota, krasota, privlačnost

zanovijetalo n zanovijetalac, zanovijetalica, čangrizalo, čangrizalica, dosadnjak(ović), gnjavator, gunđalo, gunđalica, brundalo, prigovaralo, cjepidlaka, sitničavac; ekspr. krpelj, nef. umarač, pisličar

zanovijetanje n dosadno pripovijedanje, zadržavanje, prigovaranje, gnjavljenje, opterećivanje, dosađivanje, smetanje, cjepidlačenje, litanija; nef. pisličarenje, zanovijet

zanovijetati imprf. zvocati, kvocati, prigovarati (komu), smetati, opterećivati, čangrizati, gunđati, brundati, brbljati koješta, zadržavati (koga), oduzimati vrijeme (komu), dosađivati, cjepidlačiti, stvarati neprilike, zapredati, (~ *pitanjima*) zapitkivati, nef. štentati; nef. pisličariti

zanjihati (se) prf. zaljuljati (se), ljuljnuti (se), zanijeti (se), zatresti (se), zadrhtati, zadrhtjeti, zadrhturiti, zazibati (se), zaklima(ta)ti (se), zaklatiti (se), zadrmati (se); uskomešati se, uzburkati se; zalepršati, zatitrati; posrnuti, zateturati

zao adj. opak, nevaljao, zloban, zlurad, zloćud(an), pakostan, otrovan, zajedljiv, uvredljiv, jedak, zločest, hud, hudoban, loš, pokvaren, ružan, prljav, opasan, prodao/izdao bi i vlastitu mater, vražji, dijaboličan, crn; ekspr. pogan, (*zle nakane*) mračan, morbidan, nezdrav, (*zle duše*) zlodušan, (*zlih misli*) zlomislen, (*na zlu glasu*) zloglasan, (*zlih namjera*) zlonamjeran, (*zlih postupaka*) zlotvoran, (*zlih očiju*) nef. zlook, urokljiv

zaobići prf. *usp.* zaobilaziti; (~ *koga ne dajući mu da sudjeluje*) nef. izopćiti

zaobilazak m obilazak; zaobilaženje; okolišanje

zaobilazan adj. obilazan; posredan, okolni, okolišan, neizravan, nedirektan, uvijen, nef. zavijen

zaobilaziti* imprf. obilaziti, (~ *temu*) izbjegavati (što), mimoilaziti, krivudati, bježati (od čega)

zaobilazno adv. *usp.* zaobilazan; kao mačak oko vruće kaše, (*ići* ~) zaobilaznim putem, zaobilazeći, stranputice

zaokružiti prf. **1** (~ *što*) zaobliti, nef. zaokrugliti; opkoliti, zaobići, upotpuniti, dovršiti **2** (~ *točan odgovor*) označiti, podcrtati **3** ~ **se** zaobliti se, udebljati se *usp.*, odebljati se

zaokupiti prf. **1** (~ *koga pitanjima*) saletjeti, spopasti (koga), navaliti (na koga), napasti, obuzeti, obratiti se (komu), (~ *koga molbama*) skoliti **2** (*zaokupila ih je briga*) ispuniti, obuzeti, prožeti, savladati, zahvatiti, spopasti, preokupirati, zgrabiti, (~ *koga potpuno*) apsorbirati **3** ~ **se** (~ *čitanjem*) utonuti (u što), zabaviti se (čime), udubiti se (u što) *usp.*, okupirati se, preokupirati se, zarobiti se, baviti se (čime)

zaokupljenost f obuzetost, zauzetost, preokupacija, udubljenost, zabavljenost, usredotočenost, (*bolesna* ~ *jednom idejom*) monomanija

zaorati* prf. zabrazditi; zakopati

zaostajati imprf. **1** (~ *u trci*) ostajati (za kim), gledati komu u leđa, (~ *za vremenom*) tapkati/vući se na začelju, (~ *u obavljanju poslova*) kasniti, ne stizati, biti u zaostatku; kas(k)ati **2** (~ *u rastu*) kržljati, kržljaviti, sahnuti, atrofirati, (*duševno* ~) retardirati **3** (~ *u kulturnom razvoju*) nazadovati

zaostalost f **1** nerazvijenost, zakržljalost, provincijalnost, primitivizam, priprostost, neprosvijećenost, nekulturnost, nekultura, neukost, ograničenost, zaglupljenost, zadrtost, nedokazivost, zatucanost, zalupanost, nazadnost, zaglupjelost, netolerancija, reakcionarnost, nesuvremenost **2** retardiranost, debilnost, imbecilnost

zaostao* adj. **1** nerazvijen, zakržljao, provincijalan, primitivan, priprost, neprosvijećen, nekulturan, neuk, ograničen, palanački, gdje pao tu i stao, zaglupljen, zadrt, zatucan, zalupan, nazadan, reakcionaran, nesuvremen

2 (*duševno* ~) nerazvijen, retardiran, hendikepiran, debilan, imbecilan

zaostati prf. *usp.* zaostajati; (~ *u rastu/razvoju*) zahiriti

zapadati imprf. *usp.* zapasti

zapaliti prf. **1** (~ *vatru*) naložiti, upaliti, užeći, užgati, potpaliti, pripaliti, zažeći, prižeći, podžeći, arh. zažditi, uždititi; nef. zakuriti, založiti, (~ *šibicu*) kresnuti, (~ *sve stvari*) spaliti, požeći, (~ *cigaretu*) zapušiti, (~ *svjetlo*) upaliti, uključiti **2** (~ *koga*) oduševiti, zagrijati; pobuniti, raspaliti, razdražiti, uzbuditi, uzrujati; unijeti razdor **3** ~ **se** upaliti se, zažeći se, užeći se, užgati se **4** (~ *za što*) zagrijati se, oduševiti se, ponijeti se **5** (*o rani*) upaliti se, inficirati se • arh. uždititi (se)

zapaljiv* adj. upaljiv, goriv; raspaljiv, razdražljiv

zapamtiti prf. upamtiti, memorirati, zadržati u sjećanju/pamćenju, utisnuti u pamćenje, (*trajno* ~) zapisati zlatnim slovima, (~ *za svagda*) nef. utuviti (u glavu)

zapanjujući adj. frapantan, zaprepašćujući, iznenađujući, senzacionalan

zapasti prf. **1** (*o Suncu*) zaći, potonuti, nestati **2** (*o snijegu*) napadati, nasuti se **3** (*ništa ih dobro nije zapalo*) pripasti, pasti u dio **4** (~ *u poteškoće*) upasti, upetljati se, uvaliti se, zaglibiti, nastradati, propasti

zapećak* m prikrajak, pozadina; zakutak, sigurni kutak

zapeći se prf. osušiti se, speći se; otvrdnuti, zakoriti se, skoriti se, (*o stolici*) nef. upeći se

zaperak m izdanak, izbojak, zalistak

zapeti* prf. **1** (~ *za što*) zadjeti, zataknuti, zakvačiti, (*zapelo je i ne ide dalje*) ukliještiti se, zaglaviti se, blokirati se **2** (~ *u aktivnosti*) usporiti, zastati, stati, zaustaviti se; spotaknuti se **3** (~ *da se posao dovrši*) napregnuti se, napregnuti snagu, uprijeti, upregnuti se, navaliti, prihvatiti se **4** (~ *u svojem stavu*) zainatiti se, zaintačiti se, tvrdoglavo ostati (pri čemu)

zapetljati prf. **1** (~ *kakav predmet*) sapeti, zamrsiti, pomrsiti, zaplesti, spetljati, (~ *kosu*) promrsiti, raskuštrati, (~ *što pletenjem u klupko*) sklupčati, (~ *situaciju*) usložniti, zakomplicirati, zamrsiti, poremetiti, otežati, nef. zavuzlati, začkoliti **2** ~ **se** (~ *u neprilike*) uplesti se, zaplesti se, upasti, dovesti se (u što) **3** (~ *u traženju izgovora*) zbuniti se, smesti se, pomesti se, spetljati se, zbrkati se, zauzlati se, ušeprtljati se

zapis m **1** (~ *na margini*) bilješka *usp.*, pribilješka, tekst **2** (*ustanova/fond osnovani za javno dobro*) zaklada *usp.* **3** (*čudotvoran* ~) hamajlija *usp.* **4** (*prošlost sačuvana u zapisima*) memoari, sjećanja, ljetopisi, kronike, dnevnici

zapisati prf. **1** (~ *što u bilježnicu*) zabilježiti, pribilježiti, upisati, ubilježiti, unijeti, notirati, staviti na papir, (~ *sve redom*) popisati, pobilježiti **2** (~ *komu što*) oporučiti, ostaviti (u naslijeđe)

zapisivač m zabilježivač, pribilježivač, upisivač, ubilježivač, (*onaj koji vodi zapisnik*) zapisničar

zapisnik m protokol

zapisovnik m legatar

zapitati prf. **1** (~ *koga što*) upitati, priupitati, postaviti pitanje (komu), (*usput* ~) nef. pripitati, (~ *koga za uslugu*) zatražiti, zaiskati (što) **2** ~ **se** (~ *o svojim postupcima*) zamisliti se (nad čim), razmisliti, promisliti (o čemu)

zapjeniti se prf. zapjenušati se, zapjenušiti se

zapjevati prf. (*malo* ~) pjevnuti, (*glasno* ~) zagrmjeti; nef. zakantati

zaplakati prf. proplakati, pustiti suzu, prokapati suze, zasuziti, prosuziti, procviljeti, briznuti/udariti u plač, prosuti suze, zakukati, ekspr. zabugariti, (*gorko* ~) zaridati, zalelekati, zajecati, pej. zatuliti, zasliniti, (*o dojenčadi*) zakmečati, zakmecati, pej. zakenjkati

zaplet* m (~ *književnoga djela*) rj. intriga, (*neočekivan* ~) peripetija

zaploviti prf. otisnuti se, pustiti se od kraja

zapljena f konfiskacija, oduzimanje (imovine), prisilna naplata (duga), ovrha, egzekucija, zabrana; nef. inkanat

zaponac* m **1** (~ *kotača*) palac, žbica **2** (*naprava za zatvaranje/otvaranje vrata*

i prozora) kračun *usp.* **3** *(predmet kojim se što zadržava)* zapinjač, zavor **4** *(~ na odjeći, arh.)* kopča *usp.*

zapovijedati imprf. **1** *(~ komu da ode)* naređivati, nalagati, davati nalog/zapovijed, komandirati, diktirati, dirigirati, određivati, zahtijevati (što od koga), *(neizravno ~)* davati mig/znak **2** *(~ kim/čim)* komandirati, upravljati; gospodariti, vladati, držati vlast, sve voditi, krojiti zakone, *(~ u svemu)* držati konce/uzde (u svojim rukama); nef. drmati

zapovjediti prf. *usp.* zapovijedati; narediti *usp.*

zapovjednik m komandant, naredbodavac, *(~ broda)* kapetan, *(~ gradske straže u kaštelu)* kaštelan, *(~ u trgovačkoj/ratnoj mornarici)* komodor, *(čin u hrvatskoj vojsci)* satnik, *(~ manje policijske/vojne jedinice)* komandir, *(~ čete alkara)* vojvoda, *(~ janjičara u Turskom Carstvu)* serdar

zapovjedništvo n **1** *(pravo zapovijedanja)* komandiranje, zapovijedanje, *(~ u vojskama)* stožer, štab **2** *(~ ustanova)* komanda

zapravo* adv. ustvari, doista, odnosno, ili, to jest, sve u svemu, u biti, kad se sve promotri, ako se pravo uzme, mora se priznati, ako ćemo pravo, ipak, de facto; nef. faktično, faktički, praktički

zaprepastiti (se) prf. preneraziti (se), zapanjiti (se), uplašiti (se), prestraviti (se), frapirati (se), zabezeknuti (se), rj. zabezočiti se, osupnuti (se), užasnuti (se), zgroziti (se), presenetiti (se), jako (se) iznenaditi, začuditi se, konsternirati, zgranuti (se), skameniti se, okameniti se, ukipiti se, zanijemjeti, prestrašiti (se), premrijeti (od straha), zgromiti, ošamutiti, poraziti; nef. zblenuti se, zblanuti se, inkantati se

zaprepašten adj. preneražen, zapanjen, prestravljen, frapiran, osupnut, užasnut, konsterniran, zgranut, zabezeknut, kao gromom ošinut, presenećen, skamenjen, zanijemio, prestrašen, iznenađen, začuđen; nef. zblenut, inkantan

zaprepašteno adv. *usp.* zaprepašten; *(~ gledati)* zijati kao tele u šarena vrata

zaprepaštenje n prepast, preneraženost, zaprepaštenost, zapanjenost, osupnutost, užasnutost, konsternacija, zgranutost, presenećenost, prestravljenost, skamenjenost, zanijemjelost, iznenađenje, začuđenost, senzacija

zaprijetiti prf. priprijetiti, zagroziti se, zastrašiti, ugroziti, *(malo ~)* poprijetiti, *(~ smrću)* staviti (komu) nož pod grlo

zaprskati prf. zaštrcati, zaštropiti; nef. zašpricati

zapržak m nef. zaprška, zafrig, ajnpren

zapucati* prf. otvoriti vatru, zasuti mecima, okinuti, potprašiti (koga), *(malo ~)* pripucati

zapuhati prf. *(o vjetru)* puhnuti, zalahoriti, podignuti se

zapustiti (se) prf. zanemariti (se), uparložiti se, ne voditi brigu, zaboraviti (se)

zapušten adj. zanemaren, zaboravljen; neodržavan; nemaran, neuređen, prljav, uparložen

zar* part. *(ma ~?)* nije valjda, nije moguće

zarada f nagrada, plaća, novac, dohodak, dobit(ak), prihod, profit, materijalna korist, korist, primitak, primanje; arh. zaslužba, beriva, *(~ od novca uložena u posao)* dividenda, *(~ od povremenog rada)* honorar, *(~ na sat)* satnica, *(~ od prodane robe)* utržak, nef. pazar, *(dnevna ~)* nadnica, dnevnica, *(~ od iznajmljivanja prostora)* stanarina, najamnina, *(~ od uloženog novca)* kamata, *(niska ~)* mala plaća, sitna para, pej. mazda, *(velika ~)* nef. lova do krova, dijurma, *(teško stečena ~)* žulj, *(dodatna ~)* nuzzarada, nef. tezga, *(postotak od čiste dobiti u bankarskim/trgovačkim poduzećima koji komu po ugovoru pripada)* tantijema, *(čista ~)* neto; arh. dobiće, nef. ćar, šićar

zaraditi prf. **1** steći *usp.*, dobiti, zaslužiti, odraditi, ostvariti dobit, privrijediti, profitirati, unovčiti (što), *(sitno ~)* ušićariti, mešetariti, *(~ velika materijalna dobra)* zgrnuti, napuniti džepove, napraviti zlatnu bradu, namlatiti para, napraviti/zgrnuti pare, omastiti brk, pej. nagrabiti, upljačkati; nef. pej. šićariti, ćariti **2** *(~ svojim postupcima)* zaslužiti,

zavrijediti, steći pravo (na što), (*takav su rezultat zaradili*) zaslužiti, tako (komu) i treba, (~ *bolest, nef.*) dobiti, steći, uhvatiti, navući zlo

zarađivati imprf. *usp.* zaraditi; (~ *radeći honorarno*) nef. honorarčiti, tezgariti, (~ *na čiji račun*) nef. ljuštiti, pelješiti (koga)

zarasti prf. **1** (*o rani*) zacijeliti, zaliječiti se, izliječiti se, primiriti se **2** (~ *u travu*) obrasti, prerasti, pokriti se, rj. otraviti se, (~ *u bradu*) zabrad(at)iti, (~ *u dlake*) odlakaviti, omaljaviti

zaraza f zarazna bolest; infekcija, širenje klica; epidemija, pošast, pomor, kuga, ekspr. morija

zarazan adj. infektivan, prijelazan, prenosiv, patogen; ekspr. kužan, (*obolio od kuge*) nef. čumav; nef. priljepčiv

zaraziti prf. **1** prenijeti zarazu, inficirati, aficirati, (~ *koga spolnom bolešću*) prilijepiti (komu što), nef. upucati, impeštati **2** (~ *koga lošim zamislima*) zanijeti, prožeti (koga čim), napuniti (komu) glavu **3** ~ **se** (~ *bolešću*) dobiti zarazu, oboljeti, razboljeti se, ekspr. okužiti se **4** (~ *idejama*) usvojiti, poprimiti (što od koga), zanijeti se *usp.*, oduševiti se

zarez m **1** (~ *u drvetu*) urez, žlijeb, rez; nef. recka, šenj, zasjek **2** (*o pravopisnom znaku*) nef. koma

zarezivati imprf. urezivati; nef. reckati, reskati

zarinuti prf. (~ *nož*) rinuti, zariti, zabosti, zabiti, uriti

zarobiti prf. **1** (~ *neprijatelje*) lišiti slobode, razoružati, uhvatiti, zatočiti, učiniti robom/zarobljenikom, zasužnjiti, okovati; podjarmiti, podčiniti, učiniti poslušnikom, ograničiti (komu) slobodu, (~ *oružje*) zaplijeniti, oteti **2** (~ *čije srce*) osvojiti *usp.* **3** ~ **se** (~ *poslom*) prezauzeti se, preopteretiti se, opteretiti se, postati robom obveza/dužnosti

zaroniti prf. **1** (~ *u vodu*) uroniti, nestati, izgubiti se **2** (~ *u misli*) udubiti se *usp.*

zaručiti prf. **1** (~ *djevojku*) prstenovati, dati prsten, isprositi **2** ~ **se** obaviti zaruke, vezati se (riječju), obećati se

zaručnik m ekspr. izabranik, rj. izbranik, (*sudbinom određen* ~) suđenik, (~ *u nekim krajevima*) vjerenik; nef. đuvegija

zasićen adj. **1** (~ *svim*) zadovoljen, (~ *jelom / pićem*) sit, gasan, (*zasićeno tržište*) pun, ispunjen, prenatrpan **2** (*zasićena otopina*) maksimalno koncentriran

zasićenost f **1** zadovoljenost, sitost, gasnost, punoća, ispunjenost, prenatrpanost, blaziranost **2** koncentriranost, (*dimenzija svjetla koja označuje kvalitetu boje*) saturacija

zasigurno adv. i part. zacijelo, najvjerojatnije, jamačno, pouzdano, sigurno, izvjesno, svakako *usp.*

zasijati prf. (~ *sjeme*) posijati, posuti sjemenom, zaorati sjeme

zasipati imprf. **1** obasipati, osipati, (~ *u spremište*) sipati, (~ *rupu*) puniti, zatrpavati, posipati **2** (~ *mecima*) rešetati, gađati, (*početi* ~ *mecima*) otvarati vatru, (~ *pitanjima*) bombardirati, zaokupljati, salijetati, obasipati, opterećivati, navaljivati, (~ *pretjerano pitanjima*) izluđivati **3** (~ *koga grdnjama*) vrijeđati, grditi, psovati

zasititi prf. **1** (~ *koga*) nahraniti, najesti (do sitosti) **2** ~ **se** najesti se (do sita), nasititi se, nahraniti se, utažiti glad, (~ *jednoličnom hranom*) zajesti se, (~ *čitanjem*) zadovoljiti se, (~ *poslom*) dosadilo/dojadilo je (komu što), *usp.* dosaditi

zasjati prf. zasvijetliti, zasvjetlucati, zablistati, bljesnuti, sinuti, zacakliti se, zabliještiti, prosinuti, ljesnuti se, zaiskriti, sijevnuti, proplanuti, proplamtjeti, (~ *kao slabo svjetlo*) zackiljeti, zackiliti, zatinjati, (~ *kao srebro*) zasrebriti se, (~ *kao staklo*) zastakliti se; nef. zasijati

zasjeda* f busija; klopka, zamka, potaja

zasjedanje n sjednica, iron. seansa, vijećanje, savjetovanje, sabor, zbor, skup, (*plenarno* ~ *kardinalskog zbora*) konzistorij, (~ *dostojanstvenika u kršćanskim crkvama*) sinod, (~ *svih članova organizacije*) plenum, (~ *u sastavu onih koji čine tijelo*) saziv

zasjedati imprf. vijećati, savjetovati se, zborovati, saborovati; nef. sastančiti

zasjeniti prf. 1 (~ *predmet*) napraviti sjenu, zastrijeti svjetlo, zakloniti svjetlo, zasloniti, zaštititi, zakloniti; pomračiti 2 (~ *koga*) nadmašiti, preteći, staviti (koga) u sjenu, baciti (koga) u zasjenu/ zasjenak, umanjiti (komu) ugled

zasjesti prf. 1 (~ *u fotelju*) zavaliti se, zabaciti se, usjesti 2 (~ *u službi*) učvrstiti se, zauzeti položaj, nef. zajašiti 3 (~ *u ugodnu društvu*) zadržati se *usp.*, predugo ostati, ne znati otići

zaskočiti prf. 1 (~ *koga u namjerama*) iznenaditi, zateći, preteći, preduhitriti, osujetiti 2 (~ *koga u govoru*) prekinuti, zaustaviti, upasti (komu) u riječ, ne dati (komu) da govori

zaslađivati* imprf. sladiti, šećeriti

zaslijepiti prf. 1 (~ *jakim svjetlom*) zabljesnuti, zabliještiti 2 (~ *koga kakvom zamisli*) zaludjeti, rj. obespametiti, zanijeti *usp.*, opčiniti, zbuniti, zavrtjeti/pomutiti komu pamet/pameću; zavarati *usp.*

zasmetati prf. 1 (~ *komu u čemu*) omesti (koga), zapriječiti 2 (*zasmetao im je njegov ton*) pogoditi *usp.*, uvrijediti (koga)

zasmrditi* prf. zasmraditi, ispuniti smradom, raširiti smrad

zasmrdjeti prf. zavonjati, pahnuti

zasnovati prf. 1 utemeljiti *usp.*, osnovati, početi 2 (~ *novi projekt*) zamisliti, početi, isplanirati, naumiti

zasoliti prf. 1 (~ *juhu*) osoliti, posoliti, zaslaniti, (*previše* ~) presoliti 2 (~ *komu*) napakostiti, naškoditi *usp.*, nauditi, zapapriti; nef. zabiberiti

zaspati prf. usnuti, utonuti u san, sklopiti oči, prevario je koga san, uspavati se, zadrijemati, pridrijemati, prodrijemati, zakunjati, zahrkati, (~ *ljuljajući se*) uljuljati se, (*čvrsto* ~) nef. zaspati kao zaklan/mrtav, zaspati kao klada/ top; nef. začoriti

zastajati imprf. zaustavljati se, zadržavati se, postajati, prekidati (što), zapinjati, zaglavljivati se, spoticati se, (*povremeno/često* ~) zastajkivati, (~ *u razvoju*) stagnirati

zastakliti prf. ostakliti, zatvoriti, obložiti (staklom)

zastarijevati imprf. *usp.* zastarjeti

zastario adj. preživio, nemoderan, nesuvremen, anakronističan, izvan mode, star, starinski, antikni, antički, arhaičan, staromodan *usp.*, starovremenski, demodiran, iz naftalina, ocvao, pljesniv, konzervativan, malograđanski, (*vrlo* ~) pretpotopni, (~ *je*) pregazilo (koga) vrijeme

zastarjelica f arhaizam

zastarjeti* prf. preživjeti, izići iz mode, ne biti u modi, demodirati se, izići iz uporabe, prestati vrijediti, postati nepotreban, otići u staro željezo, otići u ropotarnicu povijesti

zastati prf. *usp.* zastajati

zastava f barjak, stijeg, (~ *na brodovima za signalizaciju*) zastavica, (~ *trokutasta oblika*) plamenac, (~ *s trima bojama*) trobojnica, trobojka

zastavnik* m stjegonoša, barjaktar

zastidjeti se prf. zasramiti se, posramiti se, pognuti glavu, udarila (komu) krv u glavu, pocrvenjeti, zacrvenjeti se *usp.*

zastoj* m (*med.*) arest

zastoplje n tarzus, korijen stopala

zastor m zavjesa, (*improvizirani* ~) zastirač, (~ *u velikim naborima*) draperija, (~ *na valjkastoj osovini*) roleta, (*vanjski* ~ *od lima na izlozima*) rolo; nef. koltrina, firanga, zar

zastornica f nef. karniš(n)a, bonagracija

zastraniti prf. 1 (~ *u prostoru*) odstupiti, skrenuti s puta, otići stranputicom, doći na stranputicu, zabasati, zalutati, zabrazditi, (~ *u pogledima*) zahiriti 2 (~ *u govoru*) udaljiti se od teme, skrenuti s teme, izgubiti se, odlutati, zabasati, zabrazditi

zastupati imprf. 1 (~ *koga na sastanku*) zamjenjivati; predstavljati, reprezentirati, govoriti/nastupati umjesto koga, govoriti u čije ime 2 (~ *napredne stavove*) podržavati, braniti, iznositi, propagirati (što), boriti se (za što), zagovarati (što), biti za (što)

zastupnik* m 1 (~ *na sudu*) branitelj, odvjetnik, advokat, opunomoćenik, pu-

nomoćnik, predstavnik, zamjenik, (~ *u parlamentu*) parlamentarac, poslanik, (~ *u saboru*) sabornik, (~ *u senatu*) senator, (~ *u misiji/delegaciji*) delegat, odaslanik, izaslanik *usp.*, (~ *u SSSR-u*) pov. deputat **2** (*kupiti što od zastupnika*) trgovački putnik, posrednik **3** (~ *ideje*) zagovaratelj, pobornik, arh. zatočnik, knjiš. ispovijedalac, borac, nositelj, nosilac, pristalica, (*vatreni* ~) fanatik *usp.*, zanesenjak *usp.* **4** (~ *turističke agencije*) agent, predstavnik, (~ *u sklapanju kupoprodajnih ugovora*) mešetar

zastupstvo* n (~ *inozemne banke*) zastupništvo, agencija, agentura, predstavništvo, nef. otpravništvo

zasuti prf. *usp.* zasipati

zasvijetliti (se) prf. zaiskriti, zasvjetlucati, osvijetliti se

zasvirati* prf. (~ *na instrumentu koji se svira na dah*) svirnuti, fućnuti, zvižnuti

zašiljiti prf. naoštriti, ušiljiti, uvrnuti, zafrkati; nef. zafitiljiti

zašištati prf. šišnuti

zaštita* f obrana, zaklon, okrilje, krilo, skut, štit, bedem, zaklanjač, oklop, kišobran, pomoć, briga, čuvanje, očuvanje, suzbijanje, otklanjanje, straža, zaštitnik *usp.*, branič, branik, (~ *kulturne baštine*) konzervacija, (~ *od neželjene trudnoće*) kontracepcija, (*prethodna* ~ *od bolesti*) preventiva, profilaksa

zaštititi (se) prf. skloniti (se), zakloniti (se), obraniti (se), osigurati (se), uzeti (koga) u/pod zaštitu, uzeti (koga) pod okrilje, zauzeti se (za koga), pružiti zaštitu, priviti, prigrliti, zakriliti, pomoći, sačuvati

zaštitni* adj. (*zaštitne mjere*) preventivan, profilaktičan

zaštitnički adj. brižan, majčinski, očinski, rj. otački, roditeljski, dobroćudan, dobrodušan, prijateljski, topao; pokroviteljski, protektorski, podupirateljski, mecenatski

zaštitnik m zaštita, čuvar, branitelj, bedem, bastion, tutor, pokrovitelj, nef. patron, protektor, podupiratelj, rj. protekcionaš, zagovornik *usp.*, (~ *umjetnosti/znanosti*) mecena, (~ *grada: o svecu*) patron; rj. štitnik

zaštitništvo n pokroviteljstvo, protektorat, protekcija, patronat, patronaža, mecenat(stvo), (~ *u odnosu štićenika i onoga koji štiti*) štićeništvo, (~ *prema podčinjenima u obavljanju vlasti*) paternalizam

zašto adv. zbog čega, radi čega, iz kojih razloga, nef. za čije babe zdravlje, (~ ***da ne?***) tu/u tome nema zla, ne treba se (toga) bojati, neće (komu) ništa biti

zašuškati prf. zašuštati, zašumjeti, zazvečati

zašutjeti prf. ušutjeti, umuknuti, zamuknuti, utišati se, utihnuti, zanijemjeti, ušutjeti se, nef. umucati; zavezati (usta/jezik), pokriti se/poklopiti se ušima, skratiti jezik, zaustaviti dah, zapela je (komu) riječ u grlu, ostati bez riječi, prilijepio se (komu) jezik za zube, metnuti (komu) brnjicu; prekinuti, zastati, zaustaviti se (u govoru), pritajiti se, prituljiti se, skameniti se, šćućuriti se, stisnuti se, sakriti se

zatajiti prf. **1** (~ *istinu*) prešutjeti, premučati, prikriti; poreći, zanijekati, ne priznati **2** (*zatajio je stroj*) pokvariti se, iznevjeriti, stati, nef. crknuti, (~ *na radnom mjestu*) iznevjeriti (očekivanja), podbaciti, zakazati, razočarati

zataknuti prf. zataći, zadjenuti, zabosti

zategnut adj. **1** (*zategnuta tkanina*) napet, nategnut, rastegnut, protegnut, stegnut **2** (*zategnuti odnosi*) napet, zaoštren, neprijateljski, opasan **3** (~ *u ophođenju*) krut, suzdržan *usp.*

zategnuti prf. **1** (~ *uže*) napeti, nategnuti, rastegnuti, protegnuti; stegnuti *usp.* **2** (~ *završetak radova*) razvući, rastegnuti, zavući, odgoditi, zakasniti **3** ~ **se** (*o odnosima*) zaoštriti se, pogoršati se

zategnutost f **1** napetost, nategnutost, rastegnutost, protegnutost, stegnutost **2** pogoršanje, zaoštrenost, napetost; zamjera, zamjeravanje **3** krutost, suzdržanost

zatezati imprf. *usp.* zategnuti

zaticati imprf. *usp.* zataknuti

zatiljak m nef. potiljak

zatim adv. **1** (~ *su otišli*) nakon/poslije toga, poslije, potom, nadalje **2** (*pjeva, ~ i sklada*) osim toga, još i, a još

zatišje n smirenje, mir, tišina, ekspr. utiha, (~ *na moru*) bonaca, utiha, nef. maina

zato* adv. (~ *je neraspoložen*) stoga, zbog toga, iz tog(a) razloga, (~ *će tamo otići*) radi toga

zatočiti prf. lišiti slobode, zatvoriti, pritvoriti, uhititi, staviti u zatvor, utamničiti, nef. uhapsiti, arh. uzaptiti, ograničiti (komu) slobodu/kretanje, prognati, konfinirati, internirati

zatopliti prf. otopliti, zagrijati, prigrijati, ojužiti, smekšati se, omekšati, popustiti

zatražiti prf. **1** (~ *produljenje roka*) zamoliti, zapitati, dati/postaviti zahtjev, obratiti se molbom/zahtjevom, ekspr. zaiskati, (~ *vapijući*) zavapiti, (~ *da se što pošalje*) naručiti **2** (~ *čiju ruku*) zaprositi

zatrebati prf. ustrebati, osjetiti potrebu (za čim)

zatreperiti prf. zatitrati, zaljuljati se; zadrhtati, poskočiti

zatrovati prf. **1** (~ *hranu/vodu*) otrovati, kontaminirati, (~ *sve redom*) potrovati **2** (~ *međuljudske odnose*) uništiti, pokvariti, učiniti nepodnošljivim, unijeti neprijateljstvo, loše utjecati (na što), unijeti razdor, razoriti, razrovati

zatrpati prf. **1** (~ *rupu zemljom*) napuniti, zasuti, zagrnuti, (~ *orući*) zaorati, (~ *kopajući*) zakopati; poravnati, zaravnati; sakriti, prikriti **2** (~ *prostor stvarima*) zakrčiti **3** (~ *obvezama*) opteretiti (čim), obasuti, okupirati

zatrudnjeti prf. začeti dijete, ostati trudna/u drugom stanju

zatubast adj. (*o nosu*) zatupast, kratak, obao

zatucanac m zalupanac, zalupanko, nazadnjak, palančanin, primitivac, prostak *usp.*, glupan *usp.*

zatupiti* prf. (~ *pričom*) zagnjaviti, ugnjaviti, (*učiniti koga kretenom*) kretenizirati

zatvarač* m **1** (*patentni ~*) smičak, rj. zaponka, nef. patent, zip, ciferšlus **2** (*dio naprave koji što zatvara*) zapor(nica), zasun, (~ *mijeha u kojem se čuva sir*) paprica

zatvaranje* n (~ *podzemnog izvora vode/plina*) kaptaža

zatvarati imprf. *usp.* zatvoriti; (~ *zavrćući*) zavraćati, uglavljivati, zakretati, zavijati, (~ *kračunom/mandalom*) kračunati, mandaliti, (~ *čamac da ne propušta vodu*) brtviti, šuperiti

zatvor* m **1** kaznionica, nef. kazniona, robijašnica, tamnica, uznica, uze, sužnjara, kavez, (~ *za vođenja istrage*) pritvor, istražni pritvor, (*u zatvoru*) iza rešetaka; ekspr. kazamat, nef. ćuza, bajbuk, ćorka, gajba, haps, hapsana, arest, rešt, pržun, buhara, butura **2** (*lingv.*) okluzija

zatvoren* adj. **1** (~ *prostor*) zaključan, ograđen, bez pristupa **2** (~ *čovjek*) povučen, introvertiran, suzdržan, rezerviran, nekomunikativan, šutljiv, od malo riječi, nepovjerljiv, začahuren, zakopčan (do grla), zatvorena knjiga; autističan **3** (*o boji*) zagasit, taman *usp.*

zatvorenik m zatočenik, uznik, utamničenik, kažnjenik, zarobljenik, robijaš, sužanj, osuđeni(k), uhićenik, nef. uhapšenik, hapšenik, (~ *logora*) logoraš, (~ *u pritvoru*) pritvorenik, (~ *uzet nasilu dok se što ne izvrši*) talac, (*osuđenik s većom slobodom kretanja*) slobodnjak

zatvoreništvo n zatočeništvo, zarobljeništvo, kažnjeništvo, uzništvo, uhićeništvo, robijaštvo, osuđeništvo, konfinacija

zatvorenost* f **1** zaključanost, ograđenost **2** povučenost, introvertiranost, suzdržanost, rezerviranost, nekomunikativnost, šutljivost, nepovjerljivost, začahurenost, zakopčanost **3** zagasitost

zatvoriti* prf. **1** (~ *knjigu*) zaklopiti, sklopiti, (~ *dvorište/ulaz*) ograditi, zagraditi, zazidati, (~ *bučno vrata*) zalupiti, (*donekle ~ vrata/prozor/ulaz*) pritvoriti, (~ *sve redom*) pozatvarati, (~ *rupu*) zatrpati, ispuniti, prekriti, zakrpati, (~ *valjajući*) zavaliti, (~ *klapnom*) klapnuti, (~ *betonom/cementom/gipsom*)

zabetonirati, zacementirati, zagipsati, (~ *klakom / krečom*) zaklačiti, zakrečiti, (~ *blatom*) zašuperiti, (~ *otvore ljepilom / smjesom*) ulijepiti, (~ *šijući*) zašiti, ušiti, (~ *staklom*) zastakliti, (~ *kakvim predmetom*) začepiti *usp.*, zabrtviti, zaptiti, zatisnuti, (~ *poklopcem*) zaklopiti, poklopiti, (~ *ključem*) zaključati, (~ *bravom*) zabraviti, (~ *kračunom*) zakračunati, zasunuti, nef. zamandaliti, (~ *zaporom*) zaprijeti, (~ *pošiljku*) omotati, zalijepiti, (~ *pečatom*) zapečatiti, staviti pod pečat **2** (~ *uši*) začepiti, (~ *oči*) sklopiti, (~ *napola oči*) zažmiriti, prižmiriti, pritvoriti **3** (~ *vodu*) zaustaviti, zavrnuti slavinu, (~ *radio, nef.*) isključiti, (~ *trgovinu*) prekinuti/obustaviti rad **4** (~ *koga*) lišiti slobode, uhititi, zatočiti *usp.* **5** (~ *igru u sportu*) zabunkerirati se **6** (~ ***sva vrata za sobom***) porušiti mostove, (~ ***oči pred čim***) praviti se nevješt, gurati glavu u pijesak **7** ~ **se** (*o knjizi*) zaklopiti se, sklopiti se, (~ *lupajući: o vratima*) zalupiti se, (*o otvoru čega elastičnog*) stisnuti se, stegnuti se, (~ *u bunker*) zabunkerirati se **8** (~ *nakon traume*) povući se, odvojiti se, osamiti se, izolirati se, začahuriti se

zatvorski adj. tamnički, kaznionički, uznički, robijaški

zaustaviti prf. 1 prekinuti (što), obustaviti, stati (čemu) na kraj, zakočiti, spriječiti, zapriječiti, (*naglo* ~) presjeći, prekinuti, (~ *motor*) obustaviti rad (čega), (~ *bez izgleda za nastavak*) dovesti na mrtvu točku, (~ *auto radi besplatne vožnje*) autostopirati, (~ *koga*) zadržati, spriječiti, zapriječiti, prepriječiti (komu put), stati (komu) na put, popriječiti, arh. zastupiti, stati (komu/čemu) na kraj, odbiti, suzbiti, nef. uzbiti, fermati; svladati, (~ *koga u usponu*) potkresati (komu) krila; nef. ustaviti, stopirati **2** ~ **se** (~ *na čemu*) zadržati se (na čemu), stati, zastati, ostati, usredotočiti se, koncentrirati se (na što), prestati (s čim), (~ *u govoru*) prekinuti (što), zašutjeti *usp.*, (~ *od umora*) (po)sustati; nef. ustaviti (se)

zaustavljač m nef. štoper

zaustavljanje n zadržavanje, prekid(anje), zastoj, stajanje, blokiranje, smetanje, kočenje

zaustavnica f zaustavni trak

zaušnjak m podušna žlijezda, parotis, (***zaušnjaci***) parotitis; nef. mums, zaušci, zauške

zauvijek adv. uvijek, za sva vremena, za cio život, vječno, za vječna vremena, trajno, dovijeka, zasvagda, zavazda, dok bude/je svijeta i vijeka, dok je sunca i mjeseca, do kraja svijeta, do groba, bibl. na sve vijeke, na vijeke vjekova, za sve vijeke, za vijeke vjekova, zanavijek, arh. zavijeka, (*otišlo* ~) nepovratno, unepovrat

zauzeće n (~ *teritorija*) zaposjednuće, okupacija, zauzimanje, osvojenje; otimanje, prisvajanje; ekspr. uzeće

zauzet adj. *usp.* zauzeti; (~ *stol*) rezerviran, (~ *radnim obvezama*) zaposlen, angažiran, preokupiran, (*biti* ~ *poslom*) imati pune ruke posla, (*nosi prsten,* ~ *je*) oženjen, udata

zauzeti prf. **1** (~ *neprijateljske položaje*) osvojiti, zaposjesti, zaposjednuti, okupirati, steći ratom/borbom, potisnuti neprijatelja, ovladati (čime), (~ *i eksploatirati koloniju*) kolonizirati **2** (~ *novi životni prostor*) nastaniti se, naseliti se, pokriti **3** (~ *jedini slobodan stol*) rezervirati; smjestiti se, zaposjesti, nef. zasjesti, zaleći, zalegnuti (gdje), (~ *čiji položaj*) potisnuti (koga), (~ *čvrsto kakav položaj*) čvrsto sjesti, ukopati se, ušančiti se **4** ~ **se** (~ *da projekt uspije*) potruditi se, založiti se, nastojati, angažirati se **5** (~ *čime*) zaposliti se (čime), predati se, posvetiti se (čemu), zaokupiti se, angažirati se, zabaviti se (čime), okupirati se, skratiti vrijeme (čime)

zauzimati imprf. *usp.* zauzeti; (~ *se za koga / što*) zagovarati, braniti, zastupati (koga/što), protežirati (koga), pledirati (za što), podržavati, podupirati, preporučivati (koga/što), biti na čijoj strani, davati (komu/čemu) prednost

zavaljati prf. zakolutati, zakoturati, zakotrljati

zavarati prf. **1** (~ *koga*) zavesti, obmanuti, prevariti, zaslijepiti (koga), povući (koga) za nos, odvratiti (komu) pozornost, za-

mazati (komu) oči, baciti (komu) pijesak/prašinu u oči, baciti (komu) kost, navesti (koga) na krivi trag, odvesti na krivi put **2 ~ se** prevariti se, obmanuti se, krivo/uzalud se ponadati

zavarivati imprf. nef. variti, švajsati

zaveslati* prf. (~ *u suprotnom smjeru*) zašijati

zavesti* prf. (~ *koga slatkim riječima*) zavarati *usp.*, namamiti, pridobiti, opiti, odmamiti, odvesti (koga) na krivi put

zavezati prf. **1** svezati, privezati, povezati, sapeti, sputati, obviti, stegnuti, (~ *praveći uzao*) zauzlati, (~ *maramu pričvrstivši je ispod brade*) zabraditi; spojiti, omotati **2** (*zaveži!*, *nef.*) zavezati usta, umuknuti, prestati, zašutjeti

zavičaj m rodni kraj, domovina *usp.*, (*u jeziku iseljenika*) stari kraj

zavidan adj. **1** (~ *mu je zbog uspjeha*) jalan, nenavidan, pun zavisti, zelen od zavisti, puca od zavisti, ljubomoran, zloban, rj. zavidljiv **2** (~ *rezultat, nef.*) zapažen, istaknut, odličan

zavidjeti imprf. nenavidjeti, biti jalan/ljubomoran, (*jako* ~) pucati od zavisti

zavidnik m nenavidnik, jalnik, jalac, ljubomornik, zlobnik; rj. zavidljivac

zavidnost f nenavidnost, jalnost, ljubomora, zloba; rj. zavidljivost

zavíjati imprf. **1** (~ *ruku*) usp. zaviti **2** (~ *vijak*) zavrtati, uvrtati **3** (*o vjetru*) fijukati, hukati, hučati, hujati, udarati, nabijati, (*o vuku*) urlikati, urlati, vijati, (~ *od boli*, *pej.*) jaukati *usp.*

zavinuti prf. (~ *žicu*) zaviti, zaokrenuti, zavrnuti, poviti, saviti, izviti, iskriviti

zavist f nenavidnost, ljubomora, jal(nost), zloba, velike oči

zaviti prf. **1** (~ *ruku*) zamotati, omotati, obaviti, uviti, poviti, povezati, bandažirati, utegnuti **2** (~ *vijak*) zavrnuti, uvrnuti, učvrstiti, uglaviti **3** (~ *žicu*) zavinuti *usp.* **4** (~ *u stranu*) skrenuti *usp.*

zavitlati prf. **1** (~ *snažno što*) zakovitlati, zavrtjeti, zamahnuti, hitnuti, baciti **2 ~ se** uskovitlati (se) *usp.*

zavjet* m **1** vjera, zavjera, svečano obećanje, izjava vjernosti, zakletva, zalog, preporuka, (*ono što je komu ostavljeno kao dužnost*) arh. zavještaj, nef. amanet **2** (*bibl.*) savez

zavjetrina f **1** (*prostor zaštićen od vjetra*) ekspr. zavjetarje **2** (*mjesto gdje se ne radi*) hladovina

zavlačiti imprf. **1** (~ *što u što*) gurati, uvlačiti, zabijati **2** (~ *s podmirenjem dugova*) odugovlačiti, otezati, odgađati, oklijevati, usporavati, razvlačiti, dužiti, izbjegavati, ne završavati, vući koga za nos **3 ~ se** (~ *ispod stola*) uvlačiti se, skrivati se, sklanjati se

zavladati prf. **1** (~ *čime/kime*) ovladati, osvojiti, podjarmiti, nametnuti vlast, postati gospodar, zagospodariti, doći/sjesti/popeti se na prijestolje, uzeti vlast/uzde u svoje ruke, nef. zajahati (koga) **2** (*zavladala je tišina*) nastati, pojaviti se, doći, naići, (~ *kao što negativno*) zacariti se, (*strah je zavladao njime*) obuzeti

zavod m ustanova, (*znanstveni* ~) institut, (*odgojni ~ u kojem gojenci imaju stan i hranu*) konvikt, (*odgojni ~ za buduće svećenike i redovnike*) sjemenište

zavoditi imprf. *usp.* zavesti; nef. zavađati

zavodljiv adj. zavodnički, osvajački; zamaman, privlačan, zgodan, poticajan; obmanjujući, obmanjivački

zavodnica* f (*filmska* ~) vamp, (*bezdušna* ~) sirena

zavoj m **1** (~ *za rane*) povoj, ovoj, povez, oblog, vrpca, traka **2** (~ *na cesti*) okuka, zavijutak; nef. krivina, (*manji* ~) zavojak **3** (~ *na vazi*) zavijutak, vijuga

zavoljeti prf. omiljeti (komu), postati drag; zaljubiti se *usp.*; arh. obljubiti

zavratak m rever, (~ *na rukavu*) suvratak, nef. manžeta, polša, (~ *suknje*) porub *usp.*; nef. posuvratak

zavrgnuti prf. **1** (~ *svađu*) početi *usp.* **2** (~ *važno pismo*) zametnuti, zagubiti, izgubiti, zabaciti, zaboraviti **3** (~ *klub*) utemeljiti *usp.* **4 ~ se** nastati, pojaviti se, otpočeti, začeti se, izleći se, izroditi se, zasnovati se

zavrištati prf. vrisnuti, zavriskati, zaderati se, zabečati, zakričati, zacičati, zajaukati, zaplakati, viknuti; nef. zadrečati

zavrnuti prf. (~ *rukav/nogavicu*) zavratiti, posuvratiti, podvrnuti, zasukati, uvrnuti, podviti, saviti, presaviti, uviti, zaviti, (~ *ruku komu*) iskrenuti, izvrnuti, zavrtjeti, (~ *žicu*) saviti, svinuti, zavratiti, iskriviti, (~ *vijak*) zavinuti, zakrenuti, zavratiti, zaglaviti, zatvoriti, uglaviti, nef. zašarafiti, (~ *komu vratom*) zakrenuti, (~ *vodu/slavinu, nef.*) zatvoriti, okrenuti, pritegnuti, (~ *životinju u suprotnom smjeru*) zavratiti

završavati imprf. *usp.* završiti

završen adj. dovršen, svršen, okončan, dočet, dokrajčen; riješen; ispunjen, gotov

završetak m dovršetak, svršetak, kraj, konac, prestanak, ishod, (*sretan* ~) nef. hepiend; knjiš. dočetak, nef. finiš

završiti prf. dovršiti, svršiti, apsolvirati, okončati, zgotoviti, dogotoviti, dokrajčiti, biti gotov, doći kraju, dovesti/privesti kraju, zaključiti, rj. dočeti, staviti točku (na što), prekinuti, prestati; proći *usp.*, odigrati se, (~ *posao*) obaviti, učiniti, srediti, (*potpuno* ~) staviti točku na i, doći na amen, istjerati do kraja, zapečatiti, (~ *nešto što je zadavalo probleme*) riješiti, (~ *obaveze*) ispuniti, (~ *školu*) doći do svog kruha; nef. finiširati, perfektuirati

završni adj. posljednji, konačni, zaključni

završnica f konačnica, (~ *u sportu*) finiš

zavrtati imprf. *usp.* zavrnuti

zazidavati imprf. zaziđivati, zagrađivati, ograđivati, obziđivati, zatvarati

zazirati imprf. (~ *od čega*) gnušati se, zgražati se, prezati, bojati se (čega) kao vrag tamjana, bježati (od čega) kao vrag od tamjana, sklanjati se, izbjegavati dodire (s kim), ne podnositi/trpjeti, ustručavati se, izbjegavati

zazor m gnušanje, gađenje, zgražanje, prezanje, strah, stid, izbjegavanje, ustručavanje

zazujati prf. zabrujati

zazvečati* prf. (~ *zvečkom*) zašuškati

zažamoriti prf. užagoriti se, zagrajati, zabrujati

zažarenost f vatra, crvenilo, užarenost, zažagrenost, usijanje

zažariti se prf. usijati se, razgorjeti se, raspaliti se; zacrvenjeti se, zarumenjeti se, zajapuriti se, zaplamtjeti, usplamtjeti, zaplamsati, zažagriti se

zaželjeti prf. poželjeti, (*jako* ~) naoštriti se (na što)

zaživjeti prf. **1** (*o osobama*) poživjeti; oživjeti *usp.* **2** (*o planovima/pojavama*) uhodati se, proraditi, poći, početi raditi/djelovati

zbaciti prf. **1** (~ *teret sa sebe*) skinuti **2** (~ *koga s prijestolja*) svrgnuti, ukloniti, maknuti, otjerati

zbijati imprf. *usp.* zbiti

zbijen adj. **1** (*zbijena zemlja*) nabijen, sabijen, tvrd; zgusnut, gust, (~ *u gužvi*) stisnut, stiješnjen, skučen **2** (~ *stas*) čvrst, snažan; zauzlan, nabijen, obao, jak **3** (~ *stil*) sažet *usp.*, koncizan

zbilja f stvarnost, realnost, zbiljnost, java, istina, život

zbirka f kolekcija, album, skup, gradivo, građa, (~ *pjesama*) rukovet, (~ *statuta/pravila/rukopisa*) kodeks, (~ *najboljih pjesama*) kompilacija, (~ *najboljih tekstova*) antologija, (~ *nosača zvuka*) zvukoteka, (~ *filmova*) filmoteka, kinoteka

zbiti prf. **1** (~ *što/se*) nagurati (se), zgurati (se), nabiti (se), ugurati (se), stisnuti (se), natisnuti (se), natiskati (se), načičkati se, nef. sprčiti se; kondenzirati se, komprimirati, stlačiti, (~ *zemlju*) utrti; nef. sabiti (se) **2** ~ **se** dogoditi se, doći, nastati, odigrati se, slučiti se

zbližiti (se) prf. približiti (se), povezati (se), sprijateljiti (se), združiti (se), sastaviti (se), spojiti (se), zbratimiti se, pobratimiti se, posestrimiti se, naći se, ostvariti vezu (s kim), umiliti se (komu), uvući se (komu) pod kožu, prirasti (komu) za srce; nef. spetljati se, splesti se (s kim),

spajdašiti se, upucati se (komu), uloviti (koga), pej. slizati se (s kim)

zbog prep. iz, s, uslijed, za, od; nef. radi, poradi, arh. zarad, cijeć(a)

zbor m 1 (*održati* ~) skup; sabor, skupština, sastanak, vijećanje 2 (~ *nastavnika*) kolegij, (~ *kanonika koji pomaže biskupu*) kaptol, (*vojn.*) korpus 3 (*pjevački* ~) nef. kor, (~ *od osam pjevača*) oktava 4 (*uvjerljiv* ~, *ekspr.*) govor(enje), zborenje, riječ, razgovor 5 (***zborom i tvorom***) riječju i djelom

zborni adj. okupljališni, skupljališni; saborni, skupštinski, vijećni

zbornik* m (~ *radova različitih autora*) antologija, almanah

zbrajati imprf. sumirati, izračunavati, nef. sabirati

zbrčkan adj. (~ *predmet*) improviziran, loše izrađen, kojekakav, nikakav, zbrda-zdola, poremećen, pobrkan, (~ *čovjek*) zbrkan

zbrda-zdola adv. bez reda, nesređeno, zbrčkano, zbrkano, kojekako, nikako, svakako, neuredno

zbrka f nered, nesklad, nelogičnost, nejasnost, nejasnoća, nesporazum, konfuzija, pometnja, pometenost, rj. pomet, smušenost, smetenost, smutnja, pomutnja, zavrzlama, zabuna, zbunjenost, smjesa, kaša, gužva, metež, mutež, nesređenost, komedija, cirkus, džungla, pomiješanost, vrzino kolo, luda kuća, kaos, ne zna se tko pije ni tko plaća, lud goni zbunjenoga, vreva, galama, graja, petljanija, galimatijas; ekspr. nef. drama, darmar, džumbus, zmešarija, bordel, kupleraj

zbrkan adj. (~ *plan*) nesređen, nejasan, nerazumljiv, nesistematičan, kaotičan, besmislen, nelogičan, bez glave i repa, nerazrađen, ispremiješan, nepovezan, (*zbrkana osoba*) smušen, zbunjen, neodgovoran, neorganiziran, kao muha bez glave

zbrkano adv. *usp.* zbrkan; s brda s dola

zbrkanost f nesređenost, nejasnoća, nerazumljivost, nesistematičnost, kaotičnost, besmislenost, nelogičnost, nerazrađenost, ispremiješanost, nepovezanost; smušenost, smetenost, zbunjenost, neodgovornost, neorganiziranost

zbrkati prf. 1 (~ *dvije različite stvari*) pomiješati, zamijeniti, pobrkati; unijeti zbrku, smesti, smutiti, poremetiti, ispremiješati 2 ~ **se** zbuniti se *usp.*

zbroj m suma, rezultat; nef. cifra

zbrojiti prf. *usp.* zbrajati

zbuniti prf. 1 (~ *koga*) smesti, pomesti, unijeti pometnju/zabunu, pomutiti, smutiti, sluditi, zaslijepiti, začuditi, uznemiriti, uzbuniti, posramiti, nef. izmuvati, (*jako* ~) izbaciti iz takta, izbaciti/zbaciti iz sedla; nef. smantati, smotati 2 ~ **se** zabuniti se, zbrkati se, smesti se, pomesti se, smutiti se, splesti se, zaplesti se, ušeprtljati se, spetljati se, zapetljati se, upetljati se, sprtljati se, zauzlati se, sluditi se, izgubiti se, zanijeti se *usp.*; smiješati, pobrkati (što), (~ *u neprilici*) naći se na suhom, naći se u nebranom grožđu; nef. smotati se, smantati se

zbunjen adj. smeten, nejasan, nesiguran, zbrkan, konfuzan, smućen, smušen *usp.*, spetljan, spleten, ne zna tko mu glavu nosi, nepriseban, nesuvisao; iznenađen, začuđen *usp.*, posramljen; nef. smotan, smantan

zbunjeno adv. *usp.* zbunjen; (~ *gledati*) kao iza sna

zbunjenost f smetenost, nesigurnost, zbrkanost, zabuna, pometnja, smućenost, smutnja, smušenost *usp.*, konfuznost, smotanost, neprisebnost, nesuvislost; iznenađenost, začuđenost, posramljenost

zderati prf. otrgnuti, strgnuti, zguliti, oderati, sljuštiti, trgnuti, skinuti, ostrugati

zdjela f (~ *za pečenje*) nef. padela, (*drvena* ~) činija, čanak, (~ *s ručkama za kuhanje*) varulja, (~ *bez ručaka/uha*) nef. ćasa, (*bakrena* ~ *za priređivanje jela*) sahan, (~ *vage*) vagan, plitica, (~ *za juhu*) jušnik; nef. teća, terina, rajngla, šerpa

zdjelica* f 1 (~ *vage za uteg/teret*) plitica 2 (*anat.*) nef. karlica

zdrav* adj. 1 (*o tjelesnom stanju*) čvrst, jak, u formi/kondiciji, u (punoj/najboljoj) snazi, kao jabuka, (*zdrava izgleda u licu*)

rumen kao jabuka, (*potpuno* ~) kao riba/dren, zdrav zdravcat; nepovrijeđen, neoštećen, neokrnjen, (*biti potpuno* ~) pucati od zdravlja **2** (~ *pogled na što*) normalan, zdravorazumski, napredan, suvremen, pravi, pozitivan, konstruktivan **3** (*nije baš* ~, *nef.*) normalan, priseban, pri sebi, razuman **4** (~ *napitak*) okrepljujući, koristan, hranjiv

zdravčica f (*bot.*) milogled

zdravica* f (*pjesma koja se pjeva uz nazdravljanje*) napitnica, počasnica

zdrobiti prf. **1** (~ *što*) razmrviti, izmrviti, smrviti, smrskati, usitniti, zgnječiti, nef. izdruzgati, istucati, (~ *ljusku oraha/lješnjaka*) skrcati, nakrcati **2** (~ *sve pred sobom*) uništiti, smlaviti, skrhati **3** ~ **se** smrviti se, smrskati se, razmrskati se, razbiti se

zdušan adj. svesrdan, usrdan, revan, gorljiv, predan, odan, zainteresiran, potpun

zdušnost f svesrdnost, usrdnost, revnost, predanost, odanost, zainteresiranost, potpunost

zec* m (~ *u pričama za djecu*) dugouško

zelen* adj. **1** (~ *konj*) sivkast, siv; zelenkastosiv, grahorast, (~ *kao smaragd: npr. o očima*) smaragdni **2** (~ *plod*) nedozreo, nesazreo, nezreo **3** (~ *za zadatak*) mlad, neiskusan, nezreo, neodrastao; nef. balav

zelenaš m kamatar, gulikoža, derikoža; otimač, pljačkaš, iznuđivač, iskorištavač; pej. lihvar, gulikoža, ekspr. krvopija, vampir, nef. ekspr. pej. hijena, kai-šar, šinter, strvinar, lešinar

zelenašiti imprf. kamatariti, pej. lihvariti, nef. ekspr. pej. kaišariti

zelenaški adj. kamatarski; pej. lihvarski, nef. ekspr. pej. kaišarski, šinterski

zelenaštvo n zelenašenje, kamatarstvo, lihvarstvo, lihva(renje)

zelenilo* n biljke, raslinje, trava; zelen

zemaljski* adj. **1** (~ *prohtjev*) ovozemaljski, od ovoga svijeta, stvaran, realan, ljudski, ekspr. zemni **2** (*zemaljska vlada, pov.*) pokrajinski

zemlja f **1** (~ *za obrađivanje*) zemljište, oranica, njiva, polje, komad zemljišta/zemlje, tlo, parcela, nef. plac, (~ *predviđena za građenje objekta*) gradilište, nef. plac, (*neorana* ~) cjelica, zdravica, ledina, (~ *koju tko posjeduje*) imanje, baština, zemljoposjed, posjed, arh. država, (*begova* ~) begovina, begluk, (*ljepljiva* ~) glina, (~ *od ilovače i pijeska*) prljuša, prljuga, (~ *pod korovom*) korovnjak, (~ *ostavljena da se obnovi*) ugar, garevina, preorica, (~ *pod bukvom/hrastom*) žiropađa, (*zapuštena* ~) parlog, (*pjeskovita* ~) pjeskulja, pjeskuša, piješčanik, (*močvarna* ~ *na kojoj se nakuplja slana voda*) slatina, nef. slanac, (*ispošćena* ~) gladnica, (*krčena* ~) krčevina **2** (~ *u odnosu na more/zrak*) kopno, čvrsto tlo, suho **3** (*nema pravde na Zemlji*) svijet, zemaljska kugla, globus, univerzum, planet; ovaj svijet, ekspr. dolina suza **4** (*administrativna jedinica*) država *usp.*, pokrajina

zemljački adj. sunarodnjački, ekspr. našijenački

zemljak m sunarodnjak, našijenac, ekspr. našinac, naše gore list, čovjek iz naših krajeva, čovjek našeg roda, naš čovjek, mještanin *usp.*; nef. rođo, rođak, patriot

zemljišna knjiga zemljišnik, zemljišnica, gruntovnica

zemljište n (*obradivo* ~) zemlja *usp.*, polje *usp.*, (~ *kao predmet mjerenja*) površina, (*veliko* ~ *pod livadama*) livadište, (*iskrčeno* ~) krčevina, (~ *u jednom komadu*) kompleks, (~ *koje nije strmo*) poljana, položina, (*strmo* ~) strana, (*prostrano* ~ *za uzgoj životinja na otvorenom*) pustara, (~ *na kojem ima treseta*) treset(ište), (~ *obraslo trskom*) trstik, trščak, trstenik, (~ *uz kuću*) okućnica, nef. kućište, podvornica; kraj, teren, predio, područje

zemljopis m geografija

zemljopisac m geograf

zemljoposjednik m posjednik, zemljovlasnik, agrarac

zemljovid m zemljopisna karta, (~ *na kojem su polutke Zemlje cjelina*) planisfera

zepsti imprf. mrznuti, smrzavati se, lediti se

zezati (se) imprf. (*nef.*) šaliti se, zbijati šale, zadirkivati, bockati (koga), igrati se; nef. zafrkavati (se), zavitlavati (se)

zgarište n požarište, garište, vatrište, pepelište, ogorjelina, nef. ogorjelište

zgaziti* prf. zgnječiti, prignječiti, satrti, (~ *sve redom*) pogaziti, izgaziti; slomiti, saviti, uništiti, pokoriti, zgromiti

zglob* m **1** članak, pregib, (~ *prsta na ruci*) nef. čukalj, (~ *koji spaja stopalo i potkoljeničnu kost*) gležanj, (~ *nadlaktice i podlaktice*) lakat, (~ *podlaktice i šake*) zglavak **2** (*mjesto na uređaju gdje se uglavljuju dijelovi*) koljeno, članak, lakat, spoj, ključ, (*mehanički ~ koji omogućuje prijenos snage između vratila*) kardan **3** (*člankovito mjesto na stablu biljke*) koljence

zgnječiti (se) prf. smrviti (se), satrti (se), zgaziti, zdrobiti (se), smrskati (se), samljeti, smuljati, izmuljati, ukašiti (se), iskašiti (se), ugnječiti, izgnječiti, utiještiti, pregaziti, natući, spljoštiti (se), udubiti (se); uništiti, dotući, smlaviti, (*malo ~*) nagnječiti (se), namečiti (se); nef. zdrepati (se)

zgoda f dogodovština, događaj, prizor, doživljaj, slučaj, prilika, prigoda, okolnost, (*pikantna ~*) pikanterija, nef. štiklec, (*nježna ljubavna ~*) idila; rj. zbiće

zgodan adj. **1** (*predmet ~ za što*) prikladan, pogodan, odgovarajući *usp.*, svrhovit *usp.*, pravi, prilagođen, spretan, naručan, udoban, (*zgodna prilika*) povoljan **2** (*zgodna osoba*) naočit, pristao, svidljiv, skladan, lijep, dojmljiv, krasan, divan; nef. feš

zgoditak m **1** (~ *na lotu*) pogodak, dobitak, nagrada, (*glavni ~ na lutriji*) premija, (*glavni ~ u tomboli*) tombola **2** (~ *u sportu*) pogodak *usp.*

zgrabiti prf. **1** (~ *koga/što*) dograbiti, ščepati, uloviti, uhvatiti, pograbiti, prigrabiti, dohvatiti, spopasti, popasti; zaokupiti *usp.*; dokopati se, domoći se, dočepati se (čega), ugrabiti, dobiti u svoje šake, (~ *pljačkom*) upljačkati; nef. hapnuti, šćapiti **2 ~ se** dohvatiti se, uhvatiti se, pograbiti se, potući se; posvađati se, sukobiti se

zgrada f građevina, objekt, zdanje, kuća *usp.*, (~ *s mnogo katova*) neboder, (*višekatna ~ u okviru većeg naselja*) paviljon, (*glomazna ~*) sandučara, nef. kašun, (~ *u kojoj zasjeda sabor*) sabornica

zgražati se imprf. užasavati se, preneraživati se, zaprepašćivati se, zgranjivati se; moralizirati

zgrbiti se prf. pogrbiti se, poguriti se, zguriti se, iskriviti se, poviti se, saviti se, poviti leđa, sagnuti se, skupiti se, nef. naheriti se, zgrčiti se, skvrčiti se

zgrčiti se prf. (*o licu*) iskriviti se, ukočiti se, stisnuti se, skupiti se, (*o tijelu*) zgrbiti se *usp.*

zgroziti se prf. užasnuti se, skameniti se, preneraziti se, zaprepastiti se, uplašiti se *usp.*

zgrušati se prf. progrušati se, zgrudati se, zgusnuti se, stvrdnuti se; nef. usiriti se, provariti se

zgusnuti se* prf. zagustjeti, stinuti, (~ *u procesu kuhanja*) nef. konšumati se, (*o pokvarenu mlijeku*) zgrušati se *usp.*

zgužvan adj. izgužvan, naboran, zgnječen; ekspr. škicast, škican

zgužvati (se) prf. izgužvati (se), (~ *kao harmonika*) ekspr. naharmonikati (se); naborati (se); stisnuti (se), zgnječiti (se); nef. nagrešpati se, škonkvašati se

zid* m **1** (*vanjski ~*) predzid, (*obrambeni vanjski ~*) predziđe, (*pregradni ~*) prezid, stijena, (*visoki zaštitni ~*) bedem, zidina **2** ograda, prepreka

zimnica* f (*zool.*) crljenak, ćućurin, čučurin; nef. zimovka

zimogrozan adj. nef. zimogrožljiv, zimljiv

zimski* adj. hladan *usp.*, snježan, nef. zimnji

zimzelen adj. rj. vazdazelen

zirka f nef. špijunka, športelin, kuker, zurilo

zirkati imprf. pogletkivati, (~ *za kim*) navir(k)ivati se

zjapiti imprf. zijevati, zijati

zlatan* adj. **1** (~ *predmet*) u zlatu, od zlata, izvezen/pokriven zlatom, zlatotkan, zla-

tast; sjajan, blistav; sjajnožut **2** (*zlatna osoba*) dobar, mio, drag, pošten, uljudan, ljubazan, (*zlatne ruke*) vrijedan, radišan, vješt, spretan, (~ *odgovor*) pametan, koristan, valjan, neprocjenjiv

zlatar m draguljar

zlatnik m cekin, nef. dukat

zlato* n (*u obraćanju dragoj osobi*) sunce, srce, duša, draga, dragi

zlatoglavica f (*bot.*) pečak

zlo* n (*vlada* ~) nevolja, nesreća, nedaća, bijeda, tuga, jad, vrag, (*ostaviti se zla*) proći se vraga

zloba f zlobnost, pakost, pakosnost, žuč, zluradost, zlomislenost, zlonamjernost, nedobronamjernost, kritizerstvo, destruktivnost, malicija, malicioznost, pizma, zloća, zavist *usp.*, mržnja, opakost, opačina, zločestoća, klevetnost; zajedljivost, sarkazam, žalac, grižljivost, zagrižljivost, ogorčenost; čangrizavost, otrov(nost), zadrtost, zagriženost; nef. pasjaluk

zloban adj. pakostan, pun zlobe/pakosti, zajedljiv, sarkastičan, ogorčen, grižljiv, zagrižljiv, zlurad, zlomislen, zlonamjeran, nedobronamjeran, maliciozan, zločest, klevetan; čangrizav, otrovan, zadrt, zagrižen

zlobnik m pakosnik, zluradnik, zlonamjernik, nedobronamjernik, zavidnik *usp.*, klevetnik, zlica, zajedljivac, čangrizalo, čangrizavac, cinik, zalac, zlička, pizmator, pogančina, otrov, zmija, guja, paklenjak, sotona, vrag

zlobnica f *usp.* zlobnik; harpija

zločin m zlodjelo, opačina, nedjelo, delikt, kazneno djelo, bezakonje, razbojništvo, razbojstvo, pljačka, nasilje, ubojstvo, zvjerstvo, masakr, koljaštvo, grozota, strahota, (~ *protiv države i naroda*) veleizdaja, (~ *nad narodom*) genocid, (~ *nad kulturom*) kulturocid, (*lakše prekoračenje zakona*) prijestup *usp.*; ekspr. zločinstvo

zločinac m zlotvor, krvnik, koljač, ubojica, pogromaš, razbojnik *usp.*, provalnik, okrutnik, veleizdajnik, ekspr. zlikovac; okrivljenik, prijestupnik *usp.*, krivac

zloduh m zao duh, zlo, vrag, zvijer, levijatan, neman, vampir, vukodlak

zlokoban adj. **1** (*zlokobna predviđanja*) zloslutan, zloguk, apokaliptičan, mračan **2** (*zlokobni događaji*) koban, tragičan, nesretan

zlopatiti se imprf. životariti, tavoriti, mučiti se, boriti se, (jedva) sastavljati/vezati/vući kraj s krajem, petljati, krpati se, krpariti, patiti se, živjeti o kruhu i vodi, snalaziti se kojekako, živuckati, živjeti od danas do sutra, preživljavati, vegetirati, ni živjeti ni umrijeti, sirotovati; ekspr. kuburiti, deverati, krepavati, crkavati, životinjariti

zlostavljati imprf. maltretirati, tiranizirati, ugnjetavati, tlačiti, mučiti *usp.*, kinjiti, mrcvariti, gnjaviti, iživljavati se (na komu), linčovati

zloupotreba f zloporaba, zlouporaba, iskorištavanje, nezakonita/bespravna upotreba, prevara, (~ *položaja / moći u korist rodbine*) nepotizam, (~ *službenog položaja radi stjecanja materijalne koristi*) pronevjera *usp.*

zloupotrebljavati imprf. zlorabiti, zlouporabljivati, iskorištavati, varati, (~ *službeni položaj radi ostvarivanja materijalne koristi*) pronevjerivati

zmaj m nef. aždaja, aždaha

zmija* f (*otrovna* ~) otrovnica, ljutica, cjevozubica, (*vrsta otrovnice*) poskok, (*otrovnica koja repom proizvodi čegrtanje*) čegrtuša, nef. zvečarka, (*indijska velika otrovna* ~) kobra, naočarka, (*velika neotrovna* ~ *iz tropskih krajeva*) piton, (*najveća* ~ *među neotrovnicama*) anakonda, podvodna udavka; ekspr. guja

zmijak m (*bot.*) murava

zmijin adj. zmijski, ekspr. gujinski, rj. gujski, nef. gujinji

značajan adj. **1** važan *usp.*, od značenja/vrijednosti, vrijedan, znamenit, poznat, ugledan; znatan **2** karakterističan, osebujan, svojstven **3** (*rj.*) karakteran

značiti* imprf. **1** (*kiša znači zahlađenje*) najavljivati, donositi **2** (*to im puno znači*) biti bitan/važan (komu); nef. predstavljati što (za koga), (*ništa ne* ~ *u društvu*) vrijediti, biti poštovan/cijenjen

značka* f (*veća* ~) bedž

znak* m **1** (~ *bolesti*) indikacija, simptom, (*dati komu ~ pokretom ruke*) mig, signal, nef. mot, (*tajni ~ / koji se čita pomoću utvrđenog ključa*) šifra, (~ *koji se stavlja radi prepoznavanja*) oznaka, rj. označnica, (*unaprijed ugovoreni ~ za prenošenje informacije*) kod, (~ *rukom*) gesta, kretnja, (~ *koji što sugerira preko sličnosti / srodnosti / asocijacije*) simbol, (~ *bolesti*) simptom, (*više simptoma zajedno*) sindrom, (*ukupnost znakova s određenom simbolikom*) znamenje; ekspr. znamen **2** (~ *budućih nemilih događaja*) predznak, indicija, simptom, znamenje, nef. kob, slutnja, nagovještaj **3** (*tu nema ni znaka života*) trag, biljeg, nagovještaj **4** (~ *uspjeha*) simbol, pokazatelj, indikator, izraz **5** (*mudrost je ~ tog čovjeka*) oznaka, svojstvo, crta, odlika, značajka, obilježje, osebujnost

znalac m stručnjak, erudit, živi leksikon, poznavatelj, (*vrstan ~*) nef. maher

znamenje n znak *usp.*, simbol, oznaka, (~ *koje određuje pripadnost organizaciji / državi*) amblem; zastava, grb

znanstvenik* m istraživač, proučavatelj; rj. učenjak, naučenjak

znanje n (~ *osnovnih činjenica*) poznavanje, upućenost (u što), obaviještenost (o čemu), nef. pojam; stručnost, (stručna) osposobljenost, sprema, (*silno ~*) učenost, erudicija, obrazovanost, načitanost, (*prethodno ~*) predznanje, predsprema, (*solidno prethodno ~*) dobri temelji

znatan adj. (~ *doprinos*) velik, povelik, priličan, popriličan, zamašan; vidan, primjetan, uočljiv, očigledan, zapažen, istaknut, intenzivan, osjetan, krasan, dobar; važan, značajan, vrijedan, (*za neodređenu količinu*) itekakav; arh. znamenit

znati* imprf. **1** (*dobro ~ predmet*) poznavati, biti upućen/vješt, (~ *što raditi*) vladati (čim), umjeti, biti sposoban, (*dobro ~ strane jezike*) poznavati, govoriti, (~ *što dobro*) govoriti kao vodu piti, (~ *vrlo dobro*) imati (što) u malom prstu **2** (*ne ~ što to zapravo znači*) razumjeti *usp.*, shvaćati; pamtiti **3** (~ *otići u kino koji put*) običavati, imati običaj **4** (~ *koga / se s kim*) poznavati *usp.* **5** (*u kontekstima s negacijom: ne znam baš*) sumnjam, ne vjerujem, (*u kontekstima s 1. l. sg. kao reakcija na riječi sugovornika kojom mu se suprotstavlja: znam, ali...*) u redu (ali), jasno je (ali), slažem se (ali), (*imp. za pojačavanje sadržaja rečenoga: znaj(te)*) nemoj(te) zaboraviti, nemoj(te) smetnuti s uma, uzmi(te) na znanje, (***a ti*** (***on...***) ***kako znaš***) kako hoćeš, kako (god) želiš, (*to nitko ne zna*) Boga pitaj, Bog te pitaj

znatno adv. *usp.* znatan; (~ *bolje*) puno, osjetno, vrlo, izrazito, vidljivo

znoj* m pot

znojenje n transpiracija, perspiracija; *usp.* znojiti se

znojiti se imprf. **1** (~ *od vrućine*) potiti se, transpirirati, orošavati se znojem, iznojavati se, uznajati se, (~ *jako*) preznojavati se, kupati se u znoju, nef. ušvicati se, (*o staklu*) orošavati se, vlažiti se **2** (*oni su bezbrižni, a netko se mora ~*) truditi se, mučiti se, raditi *usp.*, ekspr. rintati, kulučiti **3** (~ *se zbog koga*) strahovati, pribojavati se, strepjeti, zepsti, brinuti se; nef. potiti se

zob f nef. ovas

zoologija f arh. životinjstvo

zoološki vrt rj. zvjerinjak

zora f **1** osvit, svanuće, svitanje, rj. rasvit, rasviće, ekspr. praskozorje, (*rana ~*) nef. sabah **2** (*u zoru značajnih događaja*) početak, pomol, najava

zračiti* imprf. **1** (~ *prostoriju*) provjetravati, provjetrivati, vjetriti, prozračivati, ventilirati, osvježavati, hladiti; nef. luftirati, luftati **2** (~ *čime*) odisati, biti prožet (čime), odavati, širiti; blistati, sijati, prštati (od čega); nef. ekspr. isijavati

zračni* adj. (*koji djeluje pomoću zraka*) pneumatski

zračna luka zrakoplovna luka, uzletište, aerodrom, (~ *za helikoptere*) helidrom

zračnica f **1** (*unutrašnji dio automobilske gume*) dušica, nef. šlauh, buvel **2** (*nef.*) zračna puška

zrak* m **1** (*plinovit sloj oko zemlje*) uzduh, (*zagrijan / vlažan* ~) para; nef. arija **2** (*ići na* ~) priroda, otvoreno, otvoren prostor

zraka* f (*tanka* ~) trak, pramen, ekspr. luč, tračak, (*infracrvene zrake*) ultramagnetni valovi

zrakoplov m avion, (~ *osobite brzine*) mlažnjak, (~ *nosač bombi*) bombarder, (*vrsta bombardera*) pov. štuka, (*ratni borbeni* ~) lovac, (~ *koji uzlijeće s kopna i vode*) amfibija; arh. aeroplan

zrakoplovac* m pilot, avijatičar, letač

zrakoplovstvo n avijacija, zračna flota, zrakoplovna flota

zrelost f **1** dozrelost, sazrelost, razvijenost **2** dovršenost, potpunost, cjelovitost **3** zrela dob, zrele godine, izgrađenost, odraslost, razumnost, razboritost, sposobnost, iskusnost; muževnost

zrenje n sazrijevanje, zoridba, razvijanje

zreo adj. **1** (~ *plod*) dozreo, sazreo, sazrio, razvijen, za berbu **2** (*projekt je* ~ *za prezentaciju*) dovršen, potpun, cjelovit, priveden kraju **3** (~ *mladić*) izgrađen, odrastao, razuman, razborit, sposoban, iskusan; muževan

zreti imprf. (*o plodovima*) zoriti, sazrijevati, dozrijevati, dospijevati, stizati, razvijati se, rasti, rumenjeti, sjemeniti se, (*o ljudima*) odrastati

zrikati* imprf. škiljiti, gledati ukriž

zrikavac m šturac

zrno* n (~ *sjemena*) sjemenka

zub* m **1** (~ *u stražnjem dijelu usta*) kutnjak, (*posljednji kutnjak*) umnjak, zub mudrosti, (*prednji* ~) sjekutić, prednjak, (*prednji* ~ *glodavca*) glodnjak, (~ *između sjekutića i prednjih kutnjaka*) očnjak, nef. pasjak, (*očnjak u životinja*) koljač; nef. kljova **2** (~ *mehanizma*) zubac, ispust; izbočina, šiljak

zubalo* n umjetni zubi, (zubna) proteza, šalj. treći zubi, gebis, gemba

zubište n alveola

zubni kamenac striješ

zuj(anje) n zuk(a), brujanje

zujati imprf. zujiti, zuzukati, zukati, brujiti, brundati, zvrndati, zvrjati, (*o pčelama*) brnčiti

zupčanik m (*dio prijenosnog mehanizma*) kotačić

zupčast adj. zupčani; nazupčan

zurla f nef. naj

zvati imprf. **1** (~ *koga pravim imenom*) oslovljavati, obraćati se, nazivati, imenovati; nef. vikati, (~ *u goste*) pozivati, (~ *glasno vičući*) dozivati, (~ *koga da se okrene i ispadne smiješan*) nef. voltavati, (~ *u pomoć*) zazivati, (~ *duhove*) prizivati, (~ *životinje*) vabiti, mamiti **2** (~ *telefonom*) telefonirati

zvečati imprf. zveketati

zvek(et) m zveka, zvečanje

zvekir m rj. tucanj

zveknuti prf. zazvečati, kvrcnuti

zvijezda* f (*filmska* ~) diva, vedeta, nef. star

zviždaljka f fućkalica, fućkaljka; rj. sviralica, nef. pištaljka

zviždati imprf. fućkati, pištati, (*pomalo* ~) zviždukati, fićukati, zvijukati, (*o vjetru*) fijukati

zvižduk m fićuk, zvižd, zvizg, zvijuk

zvjezdanka f (*bot.*) lisjak

zvjezdolik adj. zvjezdast, zrakast

zvoniti* imprf. odzvanjati, odjekivati, ječati, zvučati, zvečati, cilikati, brujati, zujati, (*neugodno* ~) zvrčiti, zvrčati, zvrndati, zvrjati, (*isprekidano* ~) brecati, brenčati, nef. cinkati

zvono* n **1** (~ *od lima za ovce i goveda*) klepetuša, mjedenica, klepka, praporac, bakaruša, (~ *na biciklu*) zvonce **2** (*o zvuku*) zvonjenje, zvonjava; ekspr. zvon

zvučan adj. **1** (*koji odjekuje / odzvanja*) zvonak, sonoran, rezonantan, jasan, glasan, snažan, (*koji dobro prenosi zvuk*) akustičan **2** (*zvučno ime*) poznat, čuven, glasovit, istaknut

zvučiti imprf. **1** odzvanjati, zvoniti, odjekivati, čuti se, (*o glazbi*) svirati, (~ *neskladno kao kotači*) rondati, (~ *neujednačeno i neskladno*) zvrndati, (~ *nepod-*

nošljivo) parati uši **2** (*prijedlog ne zvuči loše*) činiti se, ostavljati dojam

zvučnik* m prijenosnik, megafon

zvuk* m glas, šum *usp.*, (*neugodan/snažan ~*) buka *usp.*, (*~ nastao pravilnim titranjem elastičnog tijela*) ton, (*popratni ~ poslije jakog akustičkog nadražaja*) pazvuk

zvukomjer m fonometar

Ž

žabnjak m (*bot.*) nef. ljutić

žabovlatka f (*bot.*) vodnica

žad m gorski kristal

žalac* m **1** (*pčelinji* ~) žalica **2** pakost, zajedljivost, pakosna/zlobna opaska, zajedljiva opaska, invektiva

žalba f **1** (~ *na odluku*) apelacija, utuk, pritužba, prigovor, tužba, reklamacija, (~ *višem sudu radi odluke nižega*) priziv **2** (*svakodnevne žalbe zbog problema*) jadikovanje, jadanje, tuženje, kukanje

žaliti imprf. **1** (~ *za kim / čim*) tugovati, tužiti, biti u žalosti/tuzi, biti u koroti, nositi crninu, oplakivati, plakati *usp.*, zaliti se suzama, naricati, srce (komu) puca za kim/čim **2** (~ *koga zbog čega*) sažalijevati (koga), suosjećati (s kim) *usp.* **3** ~ **se** (~ *komu*) jadikovati *usp.*, jadati se, cviljeti, samosažalijevati se, samooplakivati se, (~ *na koga*) tužiti se, iznositi pritužbe, kritizirati, osuđivati, ne biti zadovoljan, kuditi, iznijeti negativan sud, gunđati, buniti se, (~ *na kvalitetu kupljene robe*) reklamirati **4** (~ *na sudu*) podnositi žalbu, ulagati žalbu, ulagati priziv, apelirati; arh. prizvati

žal(o) n šljunkovita obala, igalo; šljunak, pijesak

žalosna vrba tužna vrba, strmogled, plereza, nef. jadika

žalost f **1** patnja, tuga, (duševna) bol, ožalošćenost, ucviljenost, neutješnost, neutješivost, utučenost, potištenost, snuždenost, pokunjenost, depresija, deprimiranost, nezadovoljstvo, bezvoljnost, malodušnost, sjeta, sjetnost, ganuće, ganutljivost, sumornost, tmurnost, melankolija, nujnost, mizernost, mizerija, očaj, čemer, ekspr. pečal, žalostivost, (~ *zbog čije nesreće*) sažaljenje, suosjećanje, samilost **2** (~ *za pokojnikom*) žaljenje, korota, žalovanje, oplakivanje **3** (*o pojavama / predmetima*) jad, bijeda, nesreća; bezvrijednost, beznačajnost; arh. žaloba

žalostan adj. **1** (*obuzet žalošću*) ožalošćen, rastužen, ojađen, ucviljen, neutješan, neutješiv, tužan *usp.*, nesretan *usp.*, unesrećen, potresen, bijedan, jadan *usp.*, kukavan, nevoljan, bezvoljan, potišten, mizeran, bolan, deprimiran, crn, skrhan, očajan, čemeran, srce (komu) puca; suzan, plačan, ekspr. žalan, žalostiv, pečalan, žalopojan, (*vrlo* ~: *o atmosferi*) mrtvački, pogrebni **2** (~ *prizor*) potresan, ganutljiv, dirljiv, tragičan, kamen bi proplakao **3** (~ *postupak*) bijedan, jadan, sramotan, ružan **4** (*žalosna sudbina*) gorak, bolan, težak, nesretan, beznadan **5** (~ *učinak*) bijedan, jadan, bezvrijedan, za bogu plakati; nef. nikakav

žaljenje n (~ *za čim*) žalost, bol, tuga; jadikovanje, oplakivanje, naricanje, ekspr. žal, (~ *zbog učinjenog*) kajanje, pokajanje, grižnja savjesti, skrušenost, (*neiskreno* ~) krokodilske suze

žamor m žamorenje, žagor(enje), graja, mrmljanje, mrmor(enje), mrmoljenje, bruj(anje), gunđanje, mumljanje, govorkanje, šuštanje, šuškanje, šušur, šapat, šaptanje

žamoriti imprf. žagoriti, mrmljati, grajati, mrmoriti, mrmoljiti, mumljati, gunđati, šuštati, šuškati, šaptati, vreti kao u košnici

žandar* m 1 pov. oružnik, (*talijanski* ~) karabinjer, karabinjer; nef. žaco 2 (~ *u kartama, rj.*) nef. dečko, pub, fante, fanat

žandermerija* f (~ *u hrvatskim zemljama*) pov. oružništvo

žao* adv. (~ ***mi je***) žalim, krivo mi je, kajem se, ne mogu si oprostiti, duša/srce (koga) boli

žar m 1 (~ *u kaminu*) žerava, žeravica, popret, žižak, (~ *od ugljena*) ugljevlje; vrućina, vrelina 2 (~ *u postupcima*) polet, oduševljenje, ushit, ushićenje, zanos, vatra, uzavrelost, žestina 3 (~ *u oku*) sjaj 4 (~ *u licu*) rumen(ilo), crvenilo

žarač m ožeg, vatralj, žarilo, popret; nef. prljača, širajzl(in)

žargon m sleng, argo, šatra

žarište n 1 (*točka sjedinjivanja zraka*) fokus, nef. žiža, arh. gorište 2 (~ *događaja*) centar, središte, sredina, žarišna/ključna točka, središnja/centralna točka, stožer, (~ *zla*) leglo, izvor, zmijsko gnijezdo, jezgra, rasadište

žarki adj. 1 (*o izvoru jake topline*) zažaren, vruć *usp.*, usijan 2 (~ *osjećaji*) vatren, žestok, strastan 3 (*žarke boje*) vatren, boje vatre, jak, intenzivan, sjajan, blistav

žarkost f 1 zažarenost, vrućina, žarčina, usijanost 2 vatrenost, žestina, strasnost 3 jačina, intenzivnost, sjaj, blistavost

žarulja f nef. sijalica, (*elektronska cijev koja emitira svjetlo*) tinjalica

žbuka f nef. malter, mort, maz, lijep

ždral m nef. žerav

ždrijebe n (*muško* ~) ždrijebac, (~ *od navršene godine dana*) ohme, o(h)mica

žeći* imprf. 1 (*sunce žeže*) peći, grijati, žariti 2 (~ *što na vatri*) paliti, spaljivati, prljiti, (*piće žeže*) peckati

žedan* adj. 1 (*o tlu*) suh, isušen, presahnuo, bezvodan, dehidriran, sušan, beskišan 2 (~ *čega*) željan, gorljiv, žudan, oduševljen, žudeći, pohlepan, lakom, čeznutljiv

žednik m žeđač, (~ *za prošlim i izgubljenim*) nostalgičar

žednjeti imprf. 1 (*osjećati potrebu za vodom*) žeđati 2 (~ *za čim*) čeznuti, žudjeti, željeti *usp.*

žeđa* f 1 (~ *zemlje*) suša, sušnost 2 (~ *za čim*) žudnja, čežnja, želja *usp.*

želatinast adj. želatinozan, hladetinast, ljepljiv

želudac m (~ *izjelice*) nef. tripa; nef. stomak

želja f 1 (~ *za čim*) težnja, nagon, htijenje, volja, čežnja, čeznutljivost, čeznuće, san, žudnja, strast, žudnost, žuđenje, hlepnja, sahnjenje, venjenje, kopnjenje, izgaranje, glad, žeđ, žar, vapaj, (~ *za jelom / pićem*) nef. merak, (~ *za postizanjem čega*) ambicija *usp.*, (*pusta* ~) mašta(rija), maštanje, san, sanja, sanjarija, pusti snovi, puste sanje, nef. futurologija, (~ *za čim prošlim*) nostalgija, (~ *za jelom*) apetit, (*silna* ~ *za bogatstvom*) pohlepa 2 (*čudne želje*) potreba, zahtjev, htijenje, sklonost, nastojanje, molba, traženje; prohtjev, hir, mušica, glupost; nef. ćef 3 (*tjelesna* ~) strast, požuda, putenost, pohota, pomama

željan adj. (~ *pogled*) čežnjiv, čeznutljiv, žudan, sanjiv, nostalgičan; zaljubljen; strastan, požudan, (*biti svega* ~) žedan, gladan, pohlepan, lakom, nezasitan, (~ *vlasti*) vlastoljubiv, (~ *slave*) slavohlepan, herostratski

željeti imprf. htjeti, volja je (komu), težiti, priželjkivati, očekivati, ekspr. željkovati; nastojati, imati želju, imati ozbiljne namjere, (*silno* ~) gorjeti (od želje), žudjeti, težiti, čeznuti, hlepjeti, hlepiti, gladovati, žednjeti, patiti, uzdisati, vapiti, venuti (za kim/čim), puca (komu) srce (za čim), kopnjeti, bolovati, izgarati, topiti se, nestajati, ginuti, umirati, gubiti se (za kim/čim), pomamiti se, ludovati, knjiš. galiti se, ekspr. stremiti, (~ *jelo / piće*) dobivati zazubice, rastu (komu) zazubice, ekspr. meračiti se,

imati merak (na što), nef. miriše komu što, (~ *nešto što nije lako dostižno*) nef. pucati na visoko, (*stalno nešto* ~) prohtijevati (se), nef. željakati, izvolijevati

željezni adj. 1 (~ *predmet*) ekspr. gvozden 2 (*željezna volja*) vrlo jak, tvrd, čvrst, neuništiv *usp.*, neslomljiv, neoboriv

željeznica* f vlak, željeznička kompozicija, (***podzemna*** ~) metro, (***žičana*** ~) uspinjača; nef. ferata

željezo n ekspr. gvožđe

željno adv. *usp.* željan; (~ *iščekivati*) nestrpljivo, s nestrpljenjem, kao ozebao sunce

žena f 1 žensko, (*fina/obožavana* ~) gospođa, dama, knjiš. gospa, nef. (i iron.) gospoja, milostiva, pov. nef. kaduna; ekspr. ženska glava, knjiš. Evina kći, (*pl.*) ženski spol, nef. slabiji/nježniji/ljepši spol, (*odrasla* ~: *u dječjem govoru*) teta, tetka, strina, (*starija* ~: *u obraćanju*) nef. strina, (*više* ~ *zajedno*) nef. ženskadija, ženskinje, (*za stariju dobrodržeću ženu*) nef. babac, (~ *s vanjskim karakteristikama muškarca*) muškarača, muškara, muškobanja, (*vrlo jaka* ~) pej. bedevija; pej. ženska, baba 2 supruga *usp.*

ženomrzac n mizogin

ženskar m osvajač, šarmer, zavodnik, rj. zavodilac, ženoljubac, bećar, veliki ljubavnik, ljubakalo, donžuan, kazanova; pohotnik, razbludnik, preljubnik, bludnik, razvratnik; nef. švaler

ženskast adj. feminiziran, nemuževan, mekušan; nef. tetkast; pej. pederast, ni muško ni žensko

ženski* adj. majčinski, topao, nježan, mekan, blag, (~ *razgovori*) pej. bapski

ženskonja m babac, muška baba; nef. babnjak, babonja

ženstvenost f ženskost, privlačnost, nježnost, osjećajnost, blagost

žeravac m (*bot.*) crvena pelargonija, nef. smrdljivak

žeravnik m žarovnik, nef. dagara, mangal, škaldin

žestika f (*bot.*) žešlja

žestina f 1 (~ *napada*) žestokost, oštrina, silovitost, sila, silina, snaga, jakost, jačina, bjesomučnost, razornost, naglost, neobuzdanost, intenzitet, vehementnost, violentnost, nasilnost, nezadrživost, nekontroliranost, oštrina, jarost, naprasitost, vatrenost, vatra, žar, pomama; ogorčenost, jarosnost, divljina, bijes, bjesnilo 2 (*raditi sa žestinom*) revnost, žar, gorljivost, usrdnost, zanos, ljubav, strast, strastvenost, vrućica • ekspr. žest

žestok adj. 1 (~ *napad*) snažan, oštar, silovit, bjesomučan, razoran, bijesan, nagao, neobuzdan, violentan, vehementan, divlji, naprasan, nasilan, jarostan, ogorčen, paklen, (~ *u nastojanju*) strastven, vruć, vruć kao žeravica, eksplozivan, praskav, nagao, plah(ovit), impulzivan, vatren, žustar, prijek, gorući, vreo, žarki, usijan, plamen, pomaman; ljutit, srdit 2 (*o jelu/piću*) jak, jako začinjen, pikantan, oštar, ljut

žestoko adv. *usp.* žestok; naglo, oštro, srdito; smrtno, silno, nasmrt, nef. ekspr. dušmanski, (*boriti se* ~) rukama i nogama

žezlo n skiptar

žica* f (*izolirane žice za dovod energije u kućanske aparate*) gajtan, nef. žnora

žičara* f (~ *s otvorenim sjedalima*) sjedalnica, sjedaljka

Židov m. Izraelac, (*pripadnik židovske vjere u nekim zemljama*) pov. Izraelićanin, (*pov. arh.*) Hebrej(ac), Judej, Izraelit, (~ *portugalskog/španjolskog/sjevernoafričkog porijekla*) Sefard

židovski adj. arh. izraelitski; judejski

židovstvo n judaizam

žigica f šibica

žigolo m nef. galeb

žigovati imprf. i prf. 1 (~ *što*) pečatiti *usp.*, nef. pricvrljiti (što) 2 (~ *koga*) stigmatizirati, označavati/označiti (sramotom), obilježavati/obilježiti sramotom, obilježavati/obilježiti sramotnim pečatom, izlagati/izložiti nemilosti, prokazivati, prokazati, izopćivati, izopćiti

žila f 1 (~ *koja vodi krv prema srcu*) vena, nef. modra žila, (~ *koja odvodi krv iz srca*) arterija, odvodnica, (*glavna* ~) aorta, žila kucavica, (*tanka* ~ *na površini kože*) kapi-

lara, žilica, (~ *u građi kamena / mramora*) žilj **2** (*stablo dubokih ~*) korijen **3** (*tkivo koje veže mišiće za kosti*) tetiva, vezivo **4** (~ *minerala u zemlji*) žica, sloj

žilav adj. **1** (*žilavo meso*) pun žila/žilica, žiličast, žiličav, nef. kao stara maslina, (*pun vlakana: o mesu*) stupast; suh, nemastan, posan, vlaknat, vlaknast, tvrd, (~ *čovjek*) suh, suhe građe **2** (*pokazao se u borbi vrlo ~*) otporan, izdržljiv, čvrst, tvrd, uporan, postojan, nepopustljiv, jak, snažan, gumast, konjast

žilavost f **1** žiličastost; suhoća, nemasnost, posnost, vlaknatost, vlaknastost, tvrdoća; suhoća, suha građa **2** otpornost, izdržljivost, postojanost, čvrstoća, tvrdoća, upornost, tenacitet, postojanost, nepopustljivost, jakost, snaga, gumastost, konjastost

žir m žirka, (*bukov ~*) bukvica, šišarica; nef. željud

žito n žitarice, cerealije, (*snjetljivo ~*) šuljak, (~ *za mljevenje*) mlivo, meljivo, (***od tog žita ne bude pogače***) propast će, neće uspjeti; nef. nafaka

živ* adj. **1** (*živa antika*) živući **2** (~ *korak / nastup*) živahan, temperamentan, žustar, vižlast, pun života/živosti/duha, poletan, životan, energičan, okretan, pokretan, gibak, hitar, brz, vatren, nemiran, veseo, vedar, razigran, vrckast, prštav, bodar, krepak, čio; lak; djelatan, aktivan, snažan, poduzetan, (~ *opis*) plastičan, izrazit, (*o životinjama*) vijoglav, (~ *trg*) pun pokreta, bučan, prometan, (*o instalacijama i sl.*) u funkciji **3** (~ *govor / živo izlaganje*) slikovit *usp.*, plastičan, (*žive boje*) raznolik, izrazit, jak, jasan, svijetao, nef. živopisan **4** (*živo meso*) nekuhan, nedokuhan, nepečen, nedopečen, sirov, prijesan **5** (*živa voda*) tekući, izvorski, (*živa muka / želja*) velik, (*živa rana*) otvoren, težak, (*živo vapno*) negašen **6** (~ *se smrznuo*) sav; jako, silno, smrtno; gotovo

živa f živo srebro

živac m nerv, (***dirnuti u ~***) najosjetljivije mjesto, bolna točka, tamo gdje najjače boli

živjeti imprf. **1** (*on / to još uvijek živi*) biti živ, postojati, disati, trajati, ekspr. živovati, vjekovati, vijek vjekovati, nositi na ramenu glavu, (~ *dulje od koga*) nadživjeti, (~ *određen vremenski odsječak*) proživjeti, poživjeti, nef. potegnuti, (~ *zajedno*) jesti/lomiti pogaču (s kim), (*bijedno ~*) zlopatiti se *usp.*, (~ *uz male zahtjeve*) živuckati, živjeti dane/godine, nef. gurati, (~ *u izobilju*) živjeti na visokoj nozi, živjeti kao bubreg u loju, (~ *u ljubavi*) živjeti kao dva goluba **2** (~ *gdje*) stanovati *usp.*, (~ *gdje dugo*) vjekovati, (*u tami / zatvoru*) čamiti **3** (~ *od svojeg rada*) uzdržavati se, održavati se, hraniti se, prehranjivati se, opstojati, ovisiti (o čemu), zavisiti od (čega), (~ *na račun drugoga*) jesti tuđi kruh, živjeti na tuđi račun, pasti (komu) na leđa/vrat/teret **4** (***živjeli!***) u zdravlje, uzdravlje, na zdravlje, nazdravlje, (***živi se***: *kao odgovor na pitanje "Kako si (ste)?"*) ide (nekako), nije loše, može proći, tako-tako

živnuti prf. **1** (~ *nakon neaktivnosti*) živahnuti, oživjeti, probuditi se **2** (*o bolesniku*) oporaviti se *usp.*, ojačati, prizdraviti, odmoriti se

živoder m nef. šinter, strvoder, macakan

živodernica f kafilerija, nef. strvinarnica, strvodernica, šinteraj

živost f **1** (*raditi sa živošću*) živahnost, žustrost, žustrina, energičnost, okretnost, pokretnost, hitrina, hitrost, brzina, vatrenost, veselost, vedrina, razigranost, vrckastost, prštavost, polet, čilost, bodrost, srčanost, lakoća, temperamentnost, životnost; aktivnost, snaga, poduzetnost, (~ *na trgu*) bučnost, prometnost, gužva, događanje **2** (~ *govora / izlaganja*) zanimljivost, bujnost, jasnoća, (~ *boja*) raznolikost, izrazitost, jačina, život, nef. živopisnost

život* f **1** (*u borbi je uspio sačuvati ~*) glava, koža, (*platiti životom*) krv **2** (*uništiti jedan ~*) živo biće, živi stvor, stvor, osoba, ljudsko biće, čovjek, duša, pojedinac, individua **3** (~ *na nemirnom prostoru*) postojanje, opstanak, življenje, trajanje, bivanje, egzistencija, životni vijek, ekspr. živovanje, (*zajednički ~*) suživot

usp., (*težak* ~) zlopaćenje, tavorenje, održavanje kraja s krajem, robija, (*u tuzi protječe njegov* ~) dani, životni vijek, vijek **4** (*iz njega iskri* ~) zdravlje, snaga, svježina, polet, živahnost, energija, (*sav taj* ~ *na ulici*) prometnost, događanje, gužva, buka **5** (~ *je postao težak*) životni uvjeti, standard, način života, životne zakonitosti **6** (*to je pravi* ~) uživanje, sreća, blagostanje **7** (***javni*** **~**) društveni događaji, javna zbivanja, (~ *poslije smrti*) zagrobni/vječni život, blaženi život • arh. žitak

životan* adj. (~ *problem*) egzistencijalan, najbitniji, odlučujući, bitan *usp.*; vrlo potreban

životinja f **1** četveronožac, (*životinjski svijet*) fauna, (*domaća* ~) živina, (*više domaćih* ~) blago, stoka, marva, (*jedinka domaće životinje*) grlo, zub, (*pernate domaće životinje*) živad, perad, (*mlado domaće životinje*) živinče, blašče, marvinče, (*jedinka domaće pernate životinje*) živače, (*životinje iz cirkusa*) menažerija, (*sve što se je okotilo*) nakot, (*divlja* ~) zvijer, (*životinje za lov*) divljač, (~ *koja se hrani pasući*) pasac, (*životinje za lov*) divljač, (~ *koja se tovi*) tov(lje)nik, rj. hranjenik; ekspr. skot **2** (*čovjek bez samilosti*) okrutnik, divljak, barbar, zlotvor, zvijer, neman, stoka, skot; grubijan, glupan **3** (***raditi kao*** **~**) kao stoka, marvinski, živinski • nef. beštija, bestija, nef. ekspr. hajvan, ajvan

životinjski* adj. animalan, bestijalan, okrutan *usp.*, neljudski; grub, neuljuđen

životopis m biografija; životna priča, memoari, ispovijest, ispovijed; rj. životoris, (~ *u kojem se opisuje vlastiti život*) autobiografija, (~ *svetaca u književnom obliku*) hagiografija, (*neautentičan povijesni* ~) apokrif

životopisac m biograf, rj. životorisac, (~ *svetaca*) hagiograf

životvoran adj. životodavan, nadahnjujući, oplemenjujući, okrepljujući, nef. živodajan

žiža* f **1** plamenik, vrvica, lumin, (~ *pamučne niti u petrolejci*) stijenj, (*vrpca za paljenje baruta*) stijenjak; nef. fitilj, korda; nef. tarac **2** (~ *svjetlosti*) iskra *usp.*

žižula f (*bot.*) čičimak

žlica f nef. kašika, (*drvena* ~ *s dugim drškom za miješanje jela*) kuhača, nef. varjača, (*zidarska* ~) nef. mistrija

žlijeb* m (~ *za odvođenje vode*) nef. oluk, (~ *oko vijka*) utor, navoj, zavojak, zavojnica, (~ *na ogradi broda kroz koji su provučeni konopci*) zijevalica

žljebast adj. ižlijebljen, nef. olučast

žmirećke adv. žmireći, žmirke, zatvorenih očiju, napamet, bez problema; žmirkavo, žmirkajući

žmiriti* imprf. **1** (*o svjetlu*) tinjati; titrati, treperiti, treptati **2** (~ *na čije postupke*) gledati (komu) kroz prste, zatvarati oči (pred čim)

žohar m nef. bubašvaba

žrtva* f **1** žrtvena životinja; prinošenje žrtve, (~ *po propisima islama*) kurban, (~ *koja se pali*) paljenica, (*posvećena* ~) posvećenje **2** (~ *tragičnih okolnosti*) stradalnik, patnik, (~ *koju drugi iskorištavaju*) muzara, (~ *životinje*) plijen **3** (*uspjeh je zahtijevao mnoge žrtve*) žrtvovanje, odricanje, samožrtvovanje, samoprijegor, davanje, patnja, muka, gubitak

žrtveni jarac Pedro

žrtvoslovlje n viktimologija

žrtvoslovni adj. viktomološki, viktimologijski

žrvanj* m mlinski kamen

žrtvovati imprf. i prf. **1** (~ *bogovima*) prinositi/prinijeti žrtvu, prinositi/prinijeti na dar, (~ *za javno dobro*) davati/dati na oltar, polagati/položiti na oltar; predati, izručiti **2** (~ *suradnika*) odbaciti (koga), odreći se (koga), ne (po)štedjeti (koga), nef. otpiliti, (~ *bez milosti*) baciti u čije ždrijelo **3** **~ se** (~ *zbog koga*) odricati se (čega), patiti, mučiti se, krvariti, ići za koga u vatru, skakati/skočiti u vatru i vodu (za koga), od svojih usta otkidati, (biti spreman) dati glavu s ramena (za koga), dati život za koga; preuzeti (što) na sebe, ponijeti teret obaveze

žubor m žuborenje, mrmor, rominjanje, romon, romonjenje, nef. romorenje; šum, klokot

žuboriti imprf. romoniti, nef. romoriti, šumjeti *usp.*

žučljiv adj. (~ *odgovor*) zajedljiv, pakostan, zloban, zagrižljiv, sarkastičan, oštar, jedak, bridak, ljut(it), srdit, osoran, razdražljiv, mrzovoljan

žučljivost f zajedljivost, pakosnost, pakost, zloba, zagrižljivost, sarkastičnost, oštrina, jetkost, britkost, ljutina, ljutitost, srditost, osornost, razdražljivost, mrzovoljnost

žučovod m žučni kanal/odvodnik

žućanica f (*bot.*) cikorija, vodopija

žulj* m naboj, natisak, nef. kal, (~ *na nožnom prstu*) kurje oko

žuljevit adj. žuljav, žuljan

žumanjak m žumance, žutanjak

župa* f (*crkveno područje*) nef. fara, pov. plovanija

županija f pov. nef. varmeđa

župnik m nef. pov. plovan, pleban(uš)

žuriti (se) imprf. hitati, juriti *usp.*, hrliti, trčati, brzati, brzo hodati, grabiti; nef. paštiti se

žut* adj. **1** (*o različitim intenzitetima žute boje*) kao med/zlato, kao maslačak, kao limun, (*pomalo* ~) žućkast, nažut, žućkastosmeđ, kaki, (~ *kao slama*) slamast, slamnat **2** (*žuto lice*) blijed, kao limun/vosak, bolestan, bolesna izgleda, užutio, žutičav

žutica* f ikterus

žutovoljka f (*vrsta ptice*) žutica, žutoperka

žvakati* imprf. (*ponovo* ~) prežvakavati, (~ *hranu koja se vraća iz želuca*) preživati

žvale* f pl. t. **1** (*metalni dio uzde*) nef. đem, klana **2** (*pej.*) usta